

1. 11

12

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝΤΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ

Ν. ΣΠΗΛΙΑΔΟΥ

Διὰ τὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν

ΝΕΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ.

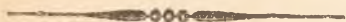
ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΔΕ

ΥΠΟ

Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ.

ΕΙΣ ΠΕΝΤΕ ΤΟΜΟΥΣ.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ.

(Παρά τῇ Πύλῃ τῆς Ἀγορᾶς, ἀριθ. 420.)

1857.

UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1911

1911

ΒΙΒΛΙΟΝ Ε΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

‘Ο Ζαΐμης ὑποπεύει μὴ δὲν εἰσδεχθῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸ Ναύπλιον.—‘Ο Γερραῖος λαμβάνει μέτρα περὶ τούτου.—‘Η διοικητικὴ ἐπιτροπὴ εἰς τὸ Ναύπλιον.—Διακήρυξις αὐτῆς ἀπειλητικὴ.—Αὕτη φοβεῖται τὴν Γαλλικὴν φαντασίαν.—Περιορίζει τὸν τύπον.—Σύστασις τοῦ ἐγκληματικῶν δικαστηρίου.—Καὶ τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τοὺς ἐθνικοὺς λογαριασμοὺς.—Καὶ ἑτέρας διὰ τὰ ἐθνικὰ κτήματα.—‘Ο Βρεσθένης φεύγει κρυφίως ἀπὸ τὸ Ναύπλιον.—‘Αποθνήσκουσιν ὁ Σπηλιωτάκης καὶ ὁ Ζαφειρόπουλος.—‘Ο Κολοκοτρώνης δυσπιστεῖ.—‘Ο Φωτομάρας μένει εἰς τὴν θέσιν του.—‘Ο Γερραῖος ἀρχηγὸς τῆς ἐκτελ. δυνάμεως.—‘Ο Κολοκοτρώνης Γ. ἀρχηγὸς τῶν στρατευμάτων τῆς Πελοποννήσου.—‘Ο Ἀντ. Μανρομιχάλης Γ. ἀρχηγὸς τῶν ὀπλῶν τῆς Μάνης.—‘Ο Θανάσης Τούσια ὑπόστρατης.—Διορισμὸς ὑπαλλήλων.—Ταμεῖον ἄνευ χρημάτων.—Αἱ ἐκστρατεῖαι ἄνευ μισθοῦ.—Ο Γκούρας Γ. ἀρχηγὸς τῶν ὀπλῶν τῆς ἀνατολ. Ἑλλάδος.—Μέτρα διὰ τὸν πόλεμον εἰς τὴν στερ.—Ἑλλάδα.—‘Ο Ἀνδ. Ἰσχου εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα.—Οἱ Σουλιῶται προσκαλοῦνται εἰς τὸ Ναύπλιον.—Μέτρα κατὰ τῆς Ναυπάκτου.—Τὸ Σπήλαιον τοῦ Ὀδυσσεως.—Πρόσκλησις τῶν Ὀλυμπίων εἰς τὰ Μέγαρα.—Ἡ θέσις Λάζος.—Στρατεύματα εἰς Βαρνάκοβαν καὶ ἀλλαχοῦ.—*Εἰλεψίς τροφῶν.—‘Ο Κιουταχῆς προσκαλεῖ τοὺς Ῥουμελιώτας εἰς ὑποταγήν.—Στέλλει στρατὸν εἰς Βαρνάκοβαν.—Τὸ μοναστήριον καταλημπάνεται.—Κάλυμμα ἢ ὑποταγή.—‘Ο Καραϊσκάκης ἠδύνατο μεγάλα.—‘Ο Κιουταχῆς εἰς

τὰ Σάλωνα.—'Ο Γκούρας εἰς τὰς Ἀθήνας.—'Ο Ἰμπραχίμ εἰς Ἥ. Πάτρας.—Κινεῖται εἰς τὴν Ἡλείαν καὶ εἰς τὰ Καλάβρυτα.—'Ορμῆ εἰς τὰ Κλουτσουροχώρια.—Μάχη εἰς τὰ Διλόταμα.—Μάχη εἰς τὸ Καστράκι.—Τοῦρκοι καὶ Ἑλληνες ἀπόλλυνται ὁλοθαίροντες.—Γυναῖκες ῥίπτονται κατὰ κρημνῶν.—'Ο Ν. Πετιμεζῆς καὶ ὁ Σ. Θεοχαρόπουλος εἰς βοήθειαν.—'Ο Ἰμπραχίμ εἰς Τριπολιτσάν.—Τὸ διὰ τῆς Ἡλείας στράτευμα εἰς τὰ φρούρια τῆς Μεσσηνίας.

Π Διοικητικὴ ἐπιτροπὴ ἔμελλε, μεταβᾶσα ἐξ Ἐπιδαύρου, νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ Ναύπλιον, μόνην πόλιν, ὅπου ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος ἠδύνατο χωρὶς φόβον τῶν ἐχθρῶν νὰ ἔχῃ τὴν ἐδραν τῆς. Ἐρρέθη δ' ἐν τοῖς ἔμπεροσθεν ὅτι ὁ Ζαΐμης ὑπώπτευσεν μὴ μείνωσι μόνοι οἱ Πελοποννήσιοι πληρεξούσιοι εἰς τὴν συγκαλεσθεῖσαν συνέλευσιν ἐξ ἀντενεργείας τῆς Γαλλικῆς φατρίας τῶν Ρουμελιωτῶν καὶ Νησιωτῶν. Εἶπετο ὅρα καὶ νὰ ὑποπτεύσῃ μὴ δὲν ἤθελον ἀνεωχθῇ ὑπὸ τοῦ Φωτομάρα αἱ πύλαι τοῦ Ναυπλίου εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν Πελοποννησίων, ἥτις ἔμελλε νὰ διαδεχθῇ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος· διότι, ἂν ἡ συνέλευσις ἔμελλε νὰ συγκροτηθῇ ὑπὸ μόνων τῶν Πελοποννησίων διὰ τὸν σκοπὸν τῆς Ἀγγλικῆς φατρίας, εἶπετο καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ σύγκληται μόνον ἀπὸ Πελοποννησίου. Ὁ δὲ Κωλίτις, ὅστις ἤδη θ' ἀποκλεισθῇ ἀπὸ τὰ πράγματα, φοβεῖται τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ Ζαΐμη καὶ τῶν ἄλλων, τοὺς ὁποίους πέρυσι κατεδίωξεν ὡς ἀντάρτας καὶ ἤθελε νὰ καταδικάσῃ εἰς θάνατον, καὶ ὁ Ζαΐμης ὑπώπτευσεν μὴ καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλοι, Ρουμελιῶται καὶ Πελοποννήσιοι, ὅσοι ἐκηρύχθησαν ἐναντίοι τῶν ἀνταρτῶν, ὁδηγήσῃ τὸν Φωτομάραν καὶ τὴν φρουρὰν διὰ τὸν λόγον τοῦ κοινοῦ συμφέροντος τῆς Ἑλλάδος νὰ μὴ ἀναγνωρίσωσι ταιούτην Κυβέρνησιν, νὰ τὴν κηρύξωσι φατριαστικὴν καὶ νὰ μὴ τὴν δεχθῶσιν εἰς τὸ Ναύπλιον· ὑπώπτευσεν δὲ μὴ ὁ Φρούραρχος καὶ ἡ φρουρὰ ἐνδώσωσιν εἰς τὰς εἰσηγήσεις τοῦ Κωλίτιου τόσον προθυμότερον, ὅσον πλέον ἐφοβοῦντο, ὁ μὲν μὴ ἀφαιρεθῇ τὴν φρουραρχίαν, ἡ δὲ μὴ ἀντικατασταθῇ ἀπὸ στρατιώτας Πελοποννησίου· ὑπώπτευσεν δὲ τόσον πλέον, ὅσον ἀσφα-

λέστερον ἐστοχάζετο διὰ τὴν πολιτικὴν πορείαν αὐτοῦ καὶ τὴν
 διεξαγωγὴν τῶν σχεδίων τοῦ τὸ νῦν ἦναι κύριος τῆς πόλεως καὶ
 τῶν φρουρῶν τοῦ Ναυπλίου, ἐν ᾧ καὶ εἶχε σκοπὸν ἀντὶ τοῦ
 Φωτομάρα νὰ διορίσῃ φρουράρχον τὸν Ἀνδρέαν Λόντον ἢ τὸν
 Γενναῖον, καὶ μὲ φρουρὰν συγκειμένην ἐκ Πελοποννησίων· ὑ-
 πώπτευσε μὴ συμβῆναι εἰς τὸ Ναύπλιο ὅλοι οἱ ἔχοντες ἐπιβ-
 ῖον εἰς τὰ πράγματα 'Ρουμελιώται μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μισο-
 λογγίου, καὶ ἐνωθέντες μετὸν Κωλέττην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ,
 ὡς καὶ μετὺς Νησιώταις, ὅσους ἐναντίους τῆς Ἀγγλικῆς φα-
 τρίας, ἀνατρέψωσι τὰ σχέδιά του. Διὰ ταῦτα, ἀρ' οὐ ἐπληρο-
 ρορήθη ὅτι ὁ Φωτομάρας εἶχεν ἀπαγορεύσει νὰ εἰσδύωνται
 στρατιῶται ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς ζήρᾶς εἰς τὸ Ναύπλιον, συνεν-
 νοεῖται μὲ τὸν Γενναῖον, καθότι τότε διατρίβοντες, καὶ αὐτὸς
 διδὲι σχέδιον περὶ τοῦ τρόπου, καὶ ὅν ἡδύνατο ἡ Κυβερνήσις νὰ
 εἰσέλθῃ καὶ ἄκοντος τοῦ Φωτομάρα, ὅστις ἤδη διεννοεῖτο νὰ μὴ
 τὴν δεχθῇ, προτείνων τὴν ἀπότισιν ὑπερόγκου ποσότητος χρη-
 μάτων διὰ τοὺς μισθοὺς τῆς φρουρᾶς, ἐν ᾧ δὲν ὑπῆρχεν οὐδ'
 ὀβολὸς εἰς τὸ ταμεῖον. Ἐπομένως τὸν γράφουσιν ὁ Πανοῦτσος
 Νοταρᾶς, Ζαῖμης, Ἀναγ. Δελιγιάννης, Φωτήλας, Σισίνης, Κο-
 πανίτσας, Σ. Θεοχαρόπουλος, 'Ρούφος, Χρ. Βλάχης καὶ ἄλλοι,
 ν' αὐξήσῃ τὸν κριθμὸν αὐτῶν ὑπ' αὐτὸν στρατιωτῶν ἐπὶ μισθῷ,
 ὥστε νὰ συμπληρωθῶσιν ὅλοι τετρακόσιοι πενήντα, καὶ νὰ ἐ-
 νεργήσῃ τὸ σχέδιόν του, διορίζων αὐτοὺς νὰ καταλάβωσι τὰς
 θέσεις εἰσελάς, ὅθεν ἡδύνατο νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν εἴσοδον
 τῆς Κυβερνήσεως· πρὸς δὲ, καὶ νὰ συνεννοηθῇ μετὺς τοὺς Πελο-
 ποννησίους ἐκ τῶν πολιτῶν, ὥστε, χρείας τυχύσης, νὰ συν-
 δράμωσι καὶ αὐτοί. Ὅθεν ὁ μὲν Γενναῖος εἰσῆλκεν ἀπὸ τὴν
 πόλιν τοῦ αἰγιαλοῦ τοὺς ἀναγκαίους στρατιώτας, καὶ συνεν-
 νοήθη ὅχι μόνον μετὰ πολίτας, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν 'Ρόδιον, ὅστις
 εἶχεν ὑπὸ τῆς διαταγῆς τοῦ ἑξακοσίου τακτικῶς διὰ νὰ χρη-
 σιμεύωσιν ὡς φρουρά τῆς Κυβερνήσεως, καὶ εἶχε συνεννοηθῇ
 μετὰ τοὺς ἐν 'Επιθέρῳ καθὸ σύμφωνο, μετὰ αὐτοὺς, καὶ εἶχε προ-
 κληθῇ ὡτάτως νὰ συμπράξῃ πρὸς τὸν σκοπόν. Ἐκ τούτων
 ἄρα συνάγεται ὅτι ὁ Ζαῖμης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἶχον ἀπόφασιν,
 καὶ μόνον ἂν ἔμενον οἱ πληρεξούσιοι τῆς Πελοποννήσου διὰ τῶν

ἀντενεργειῶν τῆς Γαλλικῆς φατρίας, νὰ ἐπικαλεσθῶσι τοῦ Καίニγγ τὴν μεσιτείαν διὰ νὰ σώσῃσι τὴν Πελοπόννησον, νὰ διαλύσῃσι τὴν συνέλευσιν διὰ τὸν κίνδυνον τάχα τοῦ Μισολογίου, νὰ λάβῃσι δικτατορικὴν ἐξουσίαν, καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὸ Ναύπλιον, νὰ περιμένωσι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διαπραγματεύσεων τοῦ Καίニγγ μετὰ τὸν Σουλτάνον. Ἐχοντας δὲ τὰ φρούρια εἰς τὴν διάθεσίν των, νὰ μὴ ἔχῃσι τι νὰ φοβηθῶσιν ἐκ μέρους τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ συνῆλθον καὶ οἱ πληρεξούσιοι τῆς Γερ. Ἑλλάδος καὶ τῶν Νήσων, καὶ εὐτυχῶς οἱ Ἕλληνας δὲν διηρέθησαν εἰς τὴν ἀπειλοῦσαν τὸν ἄφευκτον ὄλεθρον τῆς Πατρίδος ταύτην περίστασιν, καὶ ἡ συνέλευσις κατέστη ἐθνικὴ, καὶ ὁ Φωτομάρας ἐδέχθη τὴν Διοικητικὴν ἐπιτροπὴν εἰς τὸ Ναύπλιον, ὅπου αὕτη ἤρχισεν ἀμέσως τὰς ἐργασίας της.

Τὴν 18 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς (Ἀπριλίου) διεκήρυσεν ὅτι, «ἐν ᾧ»
 »ἔπεσε τὸ Μισολόγι, καὶ ἐν ᾧ ἡ παντελὴς ἀχρηματία καὶ ἀπο-
 »ρία τοῦ ταμείου κατασταίνει ἀνοικινύμενα τὰ πρὸς ὑπε-
 »ράσπισιν τῆς πατρίδος ἀναγκαῖα, ἡ Δ. ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλά-
 »δος ἀναλαμβάνει τὴν διοίκησιν, τὴν ὁποίαν εἰς αὐτὴν ἐνεπι-
 »στεύθη ἡ Γ'. ἐθνικὴ συνέλευσις διὰ τοῦ Π'. ψηφίσματος. Ἀν δὲ
 »τὰ μέλη αὐτῆς ἐσυμβουλευόντο καὶ προετίμων τὰ ἰδιαίτερα
 »συμφέροντα πρὸς τὰ κοινὰ, ποτὲ δὲν ἤθελον ἀναδεχθῆ τοιοῦ-
 »τον ὑπέρμεγα βάρος· ἀλλὰ τὸ πρὸς τὴν πατρίδα ὀφειλόμενον
 »ἐκ μέρους παντὸς ἀγαθοῦ πολίτου, ἐν ὧρα μάλιστα κινδύνου,
 »ἰερὸν χρέος τοῦς ἔπεισε νὰ μὴ φανῶσι κωφοὶ εἰς τὴν φω-
 »νὴν τῆς πατρίδος, οὔτε ἀπειθεῖς εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐθν.
 »συνελεύσεως, ἡ ὁποία τοῦς διώρισεν ἐπὶ κεφαλῇ τῶν πραγ-
 »μάτων. Ἡ Δ. ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλάδος προσκαλεῖ ἐπομένως
 »ὅλους τοῦς Ἕλληνας εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας καὶ εὐδαιμο-
 »νίας τοῦ ἔθνους ἀγωνά, καὶ τοῦς πολεμικοὺς εἰς μίμῃσιν τῆς
 »ἀθανάτου φρουρᾶς τοῦ Μισολογίου. Ἐχει δ' ἀπόφασιν σταθε-
 »ρὰν νὰ τιμωρῇ μετὰ τὸν πλέον αὐστηρὸν καὶ παραδειγματικὸν
 »τρόπον, ὅχι μόνον ὅσους ἀπειθήσωσιν εἰς τὰς διαταγὰς τας,
 »ἀλλὰ καὶ ὅσους, νικώμενοι ἀπὸ ἰδιοτελεῖς σκοποὺς καὶ πονη-
 »ρὰ βουλευόμενοι, δὲν πύσωσιν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ πατριω-

πισμοῦ νὰ χύνωσιν εἰς τὰς καρδίαις τῶν ἀπλουστέρων τὸ φαρ-
 »μάκι τῆς δυσπιστίας καὶ διακρίσεως, ταράσσοντες καὶ ἐρεθί-
 »ζοντες τὸν λαὸν μὲ τὰς κουρὰς ῥαδιοῦργίας των, καὶ δια-
 »σπείροντες φανερά λόγους ἐναντίον τῶν καθεστῶτων. Αὐτὰ ὡς
 »λάβη πρὸ ὀφθαλμῶν πᾶς Ἕλληνα καὶ πᾶς μὴ Ἕλληνα διακρί-
 »βων δι' ὁποῖονδήποτε σκοπὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ μὴ σύ-
 »ρη κατ' ἐπὶ τὴν ἐκδίκησιν τοῦ πάσχοντος καὶ κινδυ-
 »νεύοντος Ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ τῆς δραστηρίου ἐνεργείας τῆς
 »διοικήσεώς του ». Ἡ Δ. ἐπιτροπὴ φοβεῖται μὴ κατα-
 κρίνη τὰς πράξεις τῆς ἐθν. συνελεύσεως ἢ Γαλλικῆ φατρία κα-
 ταδικάζουσα αὐτήν, ὅτι καθυπέβαλε τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὴν
 ἐπικυριότητα (Suzeraineté) τοῦ Σουλτάνου· φοβεῖται τὸν δια-
 μαρτυρηθέντα κατὰ τῆς πράξεως τοῦ συμβιβασμοῦ Ὑψηλάντην
 καὶ τοὺς ποθεῦντας τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Πατρίδος Ἕλληνας
 μὴ διεγείρῃσιν τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν διὰ τὰ ἐπὶ σκοπῷ τῆς
 αὐθεντείας διατρέξαντα εἰς τὴν συνελευσιν, καὶ ἀπειλεῖ νὰ τοὺς
 τιμωρήσῃ παραδειγματικῶς· φοβεῖται τοῦ, μὴ Ἕλληνας, οἷον τὸν
 Ῥώσῃ, τὸν Βασιγκτῶν, τὸν Ζιουρδὲν καὶ ἄλλους φιλέλληνας,
 καὶ τοὺς ἀπειλεῖ μὲ τὴν ἐκδίκησιν τοῦ λαοῦ· φοβεῖται μὴ ἐ-
 ξιτιτορήσωσιν οἱ ἐφημεριδογράφοι τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἰδρας
 τὰ γενόμενα εἰς τὴν συνέλευσιν, καὶ διατάττει νὰ μὴ δημο-
 σιεύσωσι τίποτε κατὰ τῶν ὅσα ἐψήφισεν. Ἡ δ' ἐπιτροπὴ τῆς
 συνελεύσεως συνέστησε τὴν 20 τοῦ ἰδίου τὸ ἐγκληματικὸν δι-
 καστήριον, ὅπερ θὰ δικάζει καὶ θ' ἀπορασίζει ἀνεκκλήτως, καὶ
 θεωρεῖται ὡς ὄργανον ἐκδικήσεως. Μετ' ὀλίγην συνέστησε καὶ
 ἐπιτροπὴν, διὰ νὰ καθαρίσῃ τοὺς ἐθνικοὺς λογαριασμοὺς, καὶ
 ἐτέραν διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ παρανόμως ἐκπεποιημένα ἐθνικὰ
 φθαρτὰ κτήματα, καὶ δι' αὐτῶν ἀπειλεῖ ὅσους ἐκ τῶν ὑπε-
 ναντίων ὀφειλέτας τοῦ δημοσίου ἢ ἀγοραστὰς ἐθνικῶν κτημά-
 των, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἤδη φοβοῦνται μὴ πάθωσιν ἀδί-
 κως, καὶ ἄλλοι ὑποπτεύουσι μὴ καταδιωχθῶσι διὰ τὰς σχέσεις
 των, τὰ φρονήματά των καὶ τὰς πράξεις των ἐπὶ τῆς παυ-
 σάσης ἐξουσίας. Καὶ ἤδη φεύγει συνεργῶντος καὶ τοῦ Γεν-
 ναίου ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς Βρεσθίνης Θεοδώρητος κρυ-
 φίως ἀπὸ τὸ Νάυπλιον, ἐξελθὼν νυκτὸς διὰ τινος ὁπῆς τοῦ

φρουρίου (1), καὶ ἀποθνήσκουσιν ὁ νομοτελεστής Ἀναγνώστης Σπηλιωτάκης καὶ ὁ βουλευτὴς Κωνσταντῖνος Ζαφειρόπουλος, καὶ ὁ θάνατος αὐτῶν ἀποδίδεται εἰς τὸν τρόμον καὶ τὴν ἀθυμίαν των, καὶ ἐξάπτονται τὰ πάθη, καὶ κατακυριεύουσιν ἡ διχόνοια καὶ ἡ δυσπιστία, καὶ ἤρχισαν ἤδη ἀντενέργειαι καὶ συνωμοσίαι κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, καθ' ἧς ἀντιπολιτευόμενοι συμπράττουσι μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἔσοι ἀγοραστὰι ἐθνικῶν γαιῶν, τὰς ὁποίας κατεψήφισθη ν' ἀφαιρεθῶσιν. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης, ὅστις πρὸ δύο ἐτῶν ἦτον ἠνωμένος μὲ τὸν Ζαΐμην, καὶ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ συγκροτηθῇ ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις, καὶ νὰ ψηφίσῃ ὅ,τι οὗτος ὑπηγόρευε, καὶ νὰ τὸν καταστήσῃ δικτάτορα μετ' ἄλλων δεκά, ἀμοίρων ὅλως τῶν ὅσα ἡ δικτατορία ἀπαιτεῖ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἐθνῶν πλεονεκτήματα, ἥδη βλέπει ὅτι ἐψεύσθη τῶν ἐλπίδων του, καὶ ὅτι ἡ ὁμόνοια, τὴν ὁποίαν οἱ ὀλιγαρχικοὶ ἐκήρυττον ἄχρι τοῦδε, εἰς ἄλλο τι δὲν ἀπέβλεπεν εἰμὴ εἰς τὸ νὰ ἀρπάσῃ τὴν ἐξουσίαν δι' ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἀφ' οὗ δι' αὐτῆς παραδώσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τοὺς Τούρκους ὑπόφορον, καὶ παραδεχθῶσι τὸ αὐθεντικὸν τῆς Βλαχομολδαυίας σύστημα. Παρατηρῶν δὲ εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις των ὅλα τῆς διχονοίας τὰ σπέρματα, κατανοεῖ ὅτι ἔγεινεν ὄργανον τῶν ιδίων αὐτῶν παθῶν καὶ συμφερόντων, καὶ δυσπιστῶν ἐφεξῆς, ὃ ἀνανεύῃ εἰς τὰ θελήματά των ὅσάκις τὸ κρίνει γενικὸν τῆς Πατρίδος συμφέρον, ἀντιπολιτευόμενος εἰς τὴν Κυβερνήσιν των.

Ἐν τοσούτῳ αὕτη ἐνεργεῖ καὶ ὅ,τι δύναται διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν· τοῦλάχιστον ἐκδίλει διαταγὰς ἂν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀτελεσφορήτους. Ἐπειδὴ ὁ Λόντος δὲν ἠθέλησε (καὶ διότι δὲν ἦτον εὐκολον) νὰ ᾔναι φρούρχος εἰς τὰ φρούρια τοῦ Ναυ-

(1) Ὁ δὲ Γ. Γιατράκος, ὅστις ἦτο καὶ πληρεξούσιος εἰς τὴν Ἐπίδαυρον, ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Ζαΐμην, διέταξε τὸν λεγόμενον Καψαμπέλην νὰ τὸν λοχίσῃ καθ' ὅδον καὶ νὰ τὸν φονεύσῃ ἀπερχόμενον εἰς τὴν ἐπαρχίαν του. Ὁ δὲ Βρεσθένης εἰδοποιήθη ἀπὸ τινος εἰς λόχησιν ὑπὸ τὸν Καψαμπέλην διωρισμένων στρατιωτῶν, καὶ ἐσώθη ἀπελθὼν δι' ἄλλης ὁδοῦ, συνωδευμένος καὶ μὲ στρατιώτας τοῦ Πέτρου Α. Μπαρμπιτσιώτου. Ὁ ἴδιος Βρεσθένης μὲ διηγῆται ταῦτα ἐνώπιον καὶ ἄλλων.

πλίου, περτιμήσας τὸ στρατόπεδον, ἐπακύρωσε διορίσασα εἰς τὴν φρουραρχίαν τὸν Γεροφωτομάραν (1), ἕως οὗ εὑρεῖ τὸν ἀρμόδιον καιρὸν νὰ διορίσῃ ἀντ' αὐτοῦ τὸν Γενναῖον, τὸν ὁποῖον διώρισε καὶ ἤδη ἀρχηγὸν τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως μὲ διακούς πενήντα στρατιώτας, νὰ φυλάττῃ, συνεννοούμενος μὲ τὸν εἰρημένον Φωτομάραν, τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν τῆς πόλεως· διέταξε καὶ τὸν Ῥόδιον μὲ τοὺς τακτικούς νὰ συμπράττῃ, καὶ νὰ διδῇ τὴν ἀπαιτουμένην βοήθειαν εἰς τὰς τακτικὰς αἰτήσεις του. Διώρισε δὲ τὸν Κολοκοτρώνην γενικὸν ἀρχηγὸν τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννητον στρατευμάτων, διατάξασα ὅλους τοὺς Πελοποννησίους ὀπλαρχηγούς νὰ πείθωνται εἰς τὰς διαταγὰς του. Διώρισε καὶ τὸν Ἀντώνιον Μαυρομιχάλην γενικὸν ἀρχηγὸν τῶν ὅπλων τῆς Μάνης, καὶ τὸν διέταξε νὰ συνεννοῇται καὶ νὰ συμπράττῃ μὲ τὸν Κολοκοτρώνην. Διώρισε καὶ τὸν Θανάση Τούσια Μπότσαρη μὲ τριακοσίους εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Καλαβρύτων, ν' ἀντιτάσσωνται κατὰ τοῦ Ἰμπραχίμ μὲ τοὺς ὀπλαρχηγούς ἐκείνων τῶν μερῶν, συγκεντρῶνων ὅμως τὴν δύναμιν του εἰς τὸ Μεγασπῆλαιον, διατάξασα καὶ τοὺς Πατέρως τῆς Μονῆς νὰ εἰσδέχωνται αὐτὸν μὲ τριάκοντα στρατιώτας, ἂν τύχῃ ἀνάγκη, πρὸς ὑπεράσπισίν της. Διώρισε τὸν Σπύρον Σπηλιωτοπούλον καὶ τὸν Ἀθανάσιον Γρηγοριάδην, τὸν μὲν ἐπὶ τῶν πυριτοβόλων, τὸν δ' ἐπὶ τῶν τροφῶν τὰ ὅποια θὰ στέλλωνται ἀπὸ τὰς φιλελληνικὰς ἐταιρίας. Παύσαντος δὲ τοῦ Γρηγοριάδου μετ' οὗ πολὺ, διώρισε ἀντ' αὐτοῦ τὸν Ἀντώνιον Τσιούνην. Διώρισε καὶ τὸν Ἀναγ. Ζαφειρόπουλον μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ταμείου ἀντὶ τοῦ Ἀναγ. Μοναρχίδου, ἂν καὶ τὸ Ταμεῖον δὲν θὰ ἔχῃ, ὥς καὶ δὲν εἶχε, χρήματα διὰ τὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ πόλεμον, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ διεκήρυξεν ὅτι, ἀπαντες οἱ στρατευόμενοι δὲν θὰ πληρωθῶσι μισθὸν ἐφεξῆς. Διώρισε καὶ τὸν Ἰωάννην Γγούραν γενικὸν ἀρχηγὸν τῶν ὅπλων τῆς Ανατολ. Ἑλλάδος, διατάξασα τοὺς ὀπλαρχηγούς Κατσιογιάν-

(1) Ἐπακύρωσε καὶ τὸν Ἰωάννην Νοταρᾶν εἰς τὴν φρουραρχίαν τῆς Ἀκροακρίνου ὡς καὶ τὸν Ἠλίαν Θερμισιώτην εἰς τὴν φρουραρχίαν τῆς Μονεμβασίας.

νην, Κριεζιώτην, Βάσιον, Πανοριάν, Δουβουνιώτην, Εὐμορφό-
 πουλον (1), Σκουρτανιώτην, Ρούκην, Μητρον Τριανταφυλλίνας
 κλ. νὰ τὸν ἀνιχνεύσῃσι, νὰ συμπαραλάβωσι καὶ ὅλους τοὺς
 δυναμένους νὰ φέρωσιν ὅπλα κατοίκους τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ νὰ
 κινηθῶσιν ὅπου ἤθελον διεταχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τῶν ἐχθρῶν,
 διὰ νὰ συγκροτήσῃσι στρατόπεδα ἱκανὰ νὰ τοὺς ἀντικρούσωσιν·
 ἀλλὰ τὸν διέταξε νὰ συστήσῃ πρὸ πάντων στρατόπεδον εἰς τὰ
 Σάλωνα, ἐνθα νὰ συγκεντρώσῃ ὅλα τὰ στρατεύματα τῆς Ἀνα-
 τολικῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐκεῖθεν νὰ στρατεύσῃσι καὶ ἀλλαχοῦ
 ὅπου δεῖον. Διόρισε δ' ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τὸν Ἰωαν-
 νούλην Νάκον, Στάμον Σεραφεῖμ καὶ Χαράλαμπον Παπαπολί-
 την νὰ συνάξωσιν εἰς τὰς Ἀθήνας τὰς προσόδους τῶν ἐπαρ-
 χιῶν Μεσσηνίας, Τοῦρκοχωρίου, Τάλαντίου, Λεβυθίας, Ἀθη-
 νῶν, Σαλῶνων, Λοιδωρικίου καὶ τῶν ἐλευθέρων μερῶν Ζητου-
 νίου καὶ Νεαπάτρης, διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὑπὲρ τῶν στρατευ-
 μάτων. Διόρισε τὸν Γ. Γιολδάσην, Ἀνδρίτσον Σιαφάκαν, Ἀ-
 ραπογιάννην, Γ. Πεσλῆν, Γιαννάκην Στάϊκον, Χρ. Μακρῆν, Δη-
 μοτσέλιον, Κ. Σερρέτην, Δ. Σκαλτσάν καὶ Μητσιοκοντογιάννην,
 νὰ συγκεντρωθῶσιν εἰς τὸ Ξηρόμερον, νὰ συστήσωσι στρατόπε-
 δον καὶ νὰ κινηθῶσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἀθημερὸν εἰδοποιεῖ περὶ
 τούτου τὸν Τσιόγγαν, τὸν Καραϊσκάκην καὶ τὸν Ἰω. Ῥάγγον,
 ὡς καὶ τὸν Ἀνδρέαν Ἰσκού, τὸν ὁποῖον καίτοι μέλος τῆς Δ. ἐ-
 πιτροπῆς ἀπέστειλε διὰ τὴν κατεπείγουσαν ἀνάγκην τοῦ νὰ συν-
 τελέσῃ εἰς τὸ νὰ ἐπιμείνωσιν οἱ κάτοικοι τῆς Δυτ. Ἑλλάδος εἰς
 τὸν ἀγῶνα τῆς Πατρίδος, ἐνθαῤῥύνων καὶ θεθαίων αὐτοὺς ὅτι
 αἱ Χριστιανικαὶ Δυνάμεις θὰ μεσιτεύσωσιν ἐντὸς ὀλίγου ὑπὲρ
 τῆς Ἑλλάδος. Διόρισε καὶ τὸν Γ. Καναβὴν νὰ συστήσῃ στρα-
 τόπεδον εἰς τὰ Κράβδαχα, διατάξασα καὶ τοὺς ὅπλαρχηγούς
 ἐκείνου τοῦ μέρους ν' ἀντικρούσωσι τοὺς Τούρκους. Προσεκάλεσε
 καὶ τοὺς καταφυρόντας εἰς τὸν Κάλχμον νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὸ

(1) Ὁ Εὐμορφόπουλος ἦτο διωρισμένος ἀπὸ τὸν Κωλέτιην ἀρχηγὸς τῶν
 ὁπλων εἰς τὰ Μέγαρα· ἐπειδὴ δὲ διωρίσθη ἀπὸ τὸν αὐτὸν καὶ ὁ Δ. Ι. Κρι-
 εζιᾶ ἀρχηγός, καὶ διεφέροντο ἤδη πρὸς ἀλλήλους, ἡ Δ. ἐπιτροπὴ τοὺς διέτα-
 ξεν ἀμφοτέρους νὰ στρατεύωσιν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Καρπενήσι, νὰ πολεμήσωσιν. Ἀπέστειλε δὲ τὸν Κωνσταντῖνον Μεταξῆν εἰς τὰ Μέγαρα καὶ Σάλωνα, νὰ προσκαλέσῃ τοὺς Σουλῶτας ὡς καὶ ὅλους τοὺς ἐξεληθόντας ἀπὸ τῆ Μισολόγγι νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, διὰ νὰ κινηθῶσι πάλιν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἢ εἰς τὴν Ῥούμελην. Ἐγραψε δὲ τὴν 21 Ἀπριλίου τὸν Ν. Μπότσαρην, Μητσιοκοντογιάννην, Κίτσιον, Ντσίλβέλλαν, Δ. Μακρῆν, Γ. Κίτσου, Γ. Βαλτινόν, Χρ. Φωτομάραν, Γ. Βάγιαν, Β. Χασάπην κλ. πρὸς τοὺς ἄλλοις: «Ἡ υπερβολικὴ θλίψις, ἥτις ἐκυρίευσεν τὰς ψυχὰς ὅλων» διὰ τὸ μέγα δυστύχημα τοῦ Μισολογγίου, ἐμετριάσθη μετὴν» εἰδῆσιν ὅτι διεσώθησαν τὸ πλεῖστον μέρος τῶν προμάχων του,» τῶν ὁποίων οἱ ἰσχυροὶ βραχίονες ἕως τῶρα διεφύλαξαν τὸ ἔνθος ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, καὶ εἶναι εἰς τὸν μέγαν τοῦτον κίνδυνον» τῆς Πατρίδος ἢ ἀσφαλεστέρα βάσις τῶν ἐλπίδων της (1)». Διέταξε καὶ τὸν Τριαντάφυλλον Ἀποκουρίτην νὰ παραλάβῃ ὅλους τοὺς ὀπλοφόρους τοῦ Μακλανδρίνου καὶ νὰ στρατεύσῃ εἰς Ναύπακτον, συμπράττων μετὰ τῶν ἄλλων ὀπλαρχηγῶν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος. Διέταξε καὶ τοὺς φρουροῦντας εἰς τοῦ Ὀδυσεῶς τὸ Σπήλαιον νὰ μὴ εἰσδέχωνται εἰμὴ γυναῖκας, παιδιὰ καὶ γέροντας ἀδυνάτους. Προσεκάλεσε καὶ τὸν Καρκατᾶσιον καὶ ὅλους τοὺς Ὀλυμπίους νὰ ἔλθωσιν εἰς τὰ Μέγαρα, νὰ ὀχυρωθῶσι, διὰ νὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους. Ὁ δὲ Γεώργιος Δουβουνιώτης ἔδωκε σχέδιον νὰ ἐφοδιασθῇ ἡ Θέσις, ὀνομαζομένη Λαζῆρος, κειμένη μετὰ τὸ Νεαπάτρας, Λοιδωρικίου καὶ Σαλῶνων ὡς ἐκ φύσεως ὀχυρὰ, μετ' τροφὰς καὶ πυριτόβολα, ὅπου

(1) Μερὸν ὁ Κιρκιτῆς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Μεταξᾶ ὑπὲρ τῶν Σουλῶτων, καὶ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ Γούρα εἰς τὴν Ἀνατολ. Ἑλλάδα, καὶ μὴ ἀναγνωρίζων τὴν ὑπεροχὴν, ἥτις τοῦ ἀποδίδεται περὶ τὰ πολεμικὰ, γράφων πρὸς τὴν Δ. ἐπιτροπὴν ἀπὸ τὰ Κράδαρα καὶ πρὸς τὸν Πρόεδρον ἀποτεινόμενος, λέγει. «Κύριε Ζεῖμη! ἄκουσόν με· μὴ μπλεχθῆς εἰς φαρτῖαν· ἡ Ἑλλάς προσκυνεῖ, καὶ πίσχισον διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν. Ἀρήσαι τὰς φαρτῖας· ἡ πρώτη αἰτία ἐδόθη ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον· τῶρα θὰ δοθῇ ἀπὸ τὴν Ῥούμελην. Ἐμφανισαν προσηγάς τοῦ Κρυταχῆ διὰ νὰ προσκυνήσωσιν ὁ λαὸς καὶ οἱ καπεταναῖοι. Αὐτοὶ δὲν προσκυνῶν, πλὴν θὰ γείνουσι κλέπτει. Εἴμεθα ἐδῶ χίλιοι» ἀδιακρίσεις· λάβετε μέτρα, διότι ἄλλως.»

ν' ἀσφαλισθῶσιν αἱ γυναῖκες μετὰ τὰ παῖδ' αὐτῶν καὶ τοὺς γέροντας τῶν τριῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων, καὶ ὅθεν οἱ ἔνοπλοι νὰ ἐξορμῶσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὅπου δεῖον· τοῦτο ἤθελε θεωρηθῆ ὡς ἄλλο προπύργιον τῆς Πελοποννήσου. Ἡ δὲ Κυβέρνησις, ἔστειλεν αὐτόθι τροφάς, αἱ ὁποῖαι θὰ χρησιμεύσωσι δι' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τοὺς στρατιώτας· ἀλλὰ θὰ δυνήθῃ νὰ στείλῃ καὶ πάλιν, καὶ νὰ ἐφοδιάσῃ καὶ ἄλλας θέσεις ὡσούτως, ὥστε νὰ μὴ παύσωσι καὶ οἱ 'Ρουμελιῶται τοῦ νὰ πολεμῶσι τοὺς Τούρκους; Ὁ Καραϊσκάκης, Μητσιοκοντογιάννης, Τσιόγκας, Σκαλτσοδημος, Γ. Γιολλάσης, Γ. Στάκος, καὶ 'Ράγκος εἶχον συστήσει ἀρχὰς μαζοῦ τρία στρατόπεδα εἰς Βαρνάκοβαν, εἰς Παπαδιὰν καὶ εἰς Πλάτανον· ἀλλ' ἐζήτησαν τροφάς καὶ πυριτόβολα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ τὰ διατηρήσωσι, διότι οἱ κάτοικοι εἶχον σκορπισθῇ, καὶ οἱ στρατιῶται δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξοικονομηθῶσιν ἀπὸ τὰ χωρία. Τροφάς ἐζήτην καὶ ὁ Γκούρας διὰ νὰ ἐφοδιάσῃ διαφόρους θέσεις ὡς καὶ τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, διότι καὶ ἡ διορισθεῖσα ἐπιτροπὴ νὰ συνάξῃ τὰς προσόδους ἀπὸ τὰς διαφόρους ἐπαρχίας ὡς προεβέβη, δὲν θὰ λάβῃ καιρὸν νὰ κατορθώσῃ τίποτε. Ἡ δὲ Κυβέρνησις, εἰς τοιαύτην μάλιστα ἀνωμαλίαν τῶν πραγμάτων, δὲν εἶχε τοὺς τρόπους νὰ στείλῃ τροφάς, ὅπου ἦτον ἀνάγκη. Ὁ δὲ Κιουταχῆς εἰς Δερβενίσταν ἤδη εὐρισκόμενος, προσεκάλεσε τοὺς ἀνω εἰρημένους ὁπλαρχηγούς εἰς ὑποταχὴν, ὑποσχόμενος εἰς αὐτοὺς τὰς κατ' ἐπαρχίας ὁπλαρχηγίας· ἐκεῖνοι ὁμῶς ἀπεκρίθησαν μ' Ἑλληνικὴν ὑπερηφάνειαν εἰς τὰ προδληματά του. Ἐπαμένως ἐκίνησε μέρος τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατευμάτων εἰς τὸ μοναστήριον Βαρνάκοβαν· ἡ φρουρά, συγκειμένη ἀπ' ὀλίγου στρατιώτας καὶ τοὺς πατέρας, ἀντέστησαν, καὶ ὁ ἐχθρὸς, μὴ δυνήθεις διὰ τῶν πυροβόλων τίποτε, ἀπεφάσισε νὰ ἐρύξῃ ὑπόνομον, νὰ τὸ ἀνταρξῇ· ἀλλ' ἔδραμον ὁ Τσιόγκας καὶ ὁ 'Ράγκος ἀπὸ τὴν Παπαδιὰν μετὰ οὐτακοσίους, τὸν ἐκτύπησαν ἀπὸ τὰ νώτα, καὶ τὸν ἠνάγκασαν νὰ φύγῃ· πλὴν ἐκείνων καὶ αὐτοὶ τὸ μοναστήριον, καὶ τὸ ἐγκατελίπον ἄχρηστον. Μάχην φθίνοντος ὁ ἐχθρὸς ἐκινήθη εἰς Λοιδωρίκι, Κράββαχα, Καρπεννήσι, Βενέτικον, καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη ἐκεῖνα οἱ χριστιανοὶ ὑπετάγησαν δι' οἰκονομίαν, ὃ ἐστὶν ἐπέθεντο κάλυμ-

μα κατὰ τὸ σύνθημα· μὲ τοὺς Τούρκους, εἰς σκοπὸν, ἂν ἐμμείνωσιν εἰς τὸν πόλεμον οἱ ὀπλαρχηγοί, νὰ ἐπάρωσι καὶ οἱ κάτοικοι ἐκεῖνοι τὰ ὄπλα κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐθις, εἰ δὲ μὴ νὰ ζήσωσιν ὡς καὶ πρότερον βεγιάδες. Ὁ Καραϊσκάκης εἰς αὐτὴν τὴν δεινὴν περίστασιν θὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, νὰ συμβουλευθῇ περὶ τῶν δεόντων, καὶ νὰ ἐνεργήσῃ ὅ,τι δυνατὸν διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν, καὶ αὐτὸς θὰ δείξῃ εἰς τὸν κόσμον ὅτι ἡδύνατο νὰ κατορθώσῃ μεγάλη. Ὁ δὲ Κιουταχῆς ἤδη προύχρησεν εἰς τὰ Σάλωνα, καὶ ὁ Γγούρας δὲν ἔλαβε κληρὸν καὶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ κινηθῇ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐπιτιθέμενος, καὶ θὰ περιορισθῇ εἰς τὰς Ἀθήνας, νὰ μάχεται κατ' αὐτοῦ ἀμυνόμενος.

Ὁ δὲ Ἰμπραχίμ φθίνοντος τοῦ ἀπριλίου διαβὰς ἐκ Μισολογγίου εἰς Π. Πάτρας, ἀφ' οὗ ἐξέκίνησε τρεῖς χιλιάδας στρατεύματα διὰ τὴν Μεσσηνίαν, διατάξας νὰ μεταβῇ ἀπὸ τὴν Ἠλείαν, καὶ νὰ λεηλατήσῃ αὐθις τὸν τόπον, ἐκινήθη καὶ ὁ ἴδιος ἐπὶ κεφαλῇς ἑπτὰ χιλιάδων, τῶν μὲν τεσσάρων ἀτάκτων, τῶν δὲ τριῶν χιλιάδων τακτικῶν διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν εἰς τὰ Καλάβρυτα. Οἱ δ' ἐμπειστυγμένοι καὶ τὰ πολεμικὰ δεικνύοντες, ἀναγκασμένοι, εἰς τὸ Νάυπλιον, ἀπειλοῦσι τὸν ἐχθρὸν μὲ τοιοῦτους πολίτας, ὅποιοι ἐφάνησαν οἱ ἐν Μισολογγίῳ, καὶ, «μὲ τοιοῦτους πολίτας,» λέγουσιν εἰς τὴν διακήρυξίν των πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἐν ἄλλῳ Μισολόγγι ἂν εἶχομεν νὰ πάρῃ ὁ ἐχθρὸς, ἤθελε χαθῇ ὁ πῦρ εἰς ἀποφάσεως ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀξιοδακρύτων θριάμβων σου». Ἀλλ' ὅταν οἱ τοιοῦτοι πολῖται καταδαιρῶνται καὶ καταπολεμῶσιν ἀλλήλους διὰ τὰς ἰδιοτελείας τῶν ἐπ' ἐξουσίαις, τότε καὶ ἄλλο Μισολόγγι ἂν εἶχεν ἢ Ἑλλάς, ἤθελε τὸ καταστρέψῃ ὁ ἐχθρὸς, καὶ τοὺς τοιοῦτους πολίτας ἤθελε δυνηθῇ τέλος νὰ κατασφάξῃ· εἶναι δ' ἐνδοξον ν' ἀποθάνῃ ὁ Ἕλλην μαχόμενος διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρίδα του, ὡς ὁ ἐν Μισολογγίῳ ἀλλ' εἶν' ἐνδοξότερον ἀσυγκρίτως νὰ νικήσῃ πολεμῶν, καὶ ζήσῃς ν' ἀνακτήσῃ τὴν Πατρίδα του, ἀπαλλάττων αὐτὴν ἀπὸ τὴν σημερινὴν ὑποτέλειαν, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν κατήντησαν ἡ διαίρεσις καὶ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, καὶ νὰ τὴν διαβιβάσῃ εἰς τοὺς αἰῶνας αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον. Ὁ ἐχθρὸς δὲν εὗρεν ἀντί-

στασιν εἰς τὴν πρεΐαν τοῦ μέχρι τῶν Καλαθρότων, ὅπου ἐφθασε τὴν 2 τοῦ Μαρτίου, καὶ μόνον εἰς τὰ Νεζερά ἐτουφεκίσθη ὁπωσοῦν ὑπὸ τοῦ Γ. Λεχουρίτου· ἀφ' οὗ κατέκαυσεν ὅλα τὰ περίξ, ἐκινήθη τὴν νύκτα τῆς 4 πρὸς τὴν 5 τοῦ αὐτοῦ, ὀδηγούμενος ὑπὸ Τούρκου Καλαθροτινοῦ, εἰς τὰ Κλουτσινοχώρια. Ὁ δὲ Ν. Χ. Σολιώτης ἕτοιμος ν' ἀντισταθῇ μετὰ τινος τῶν συμπολιτῶν του, καὶ ἄλλους ἀπὸ τὰ χωρία τῆς Βοστίτης καὶ ἀλλοθί, εἰδοποίησε τὸν Γενναῖον καὶ Πλαπούταν νὰ δράμωσιν εἰς βοήθειαν, ὡς καὶ τοὺς Παιμεζαίους, καὶ ὠχυρώθη πρὸς τὰς ὑπαρείας τοῦ Κυλληνίου ὄρους· εἰς τὴν θέσιν, τῶν Διποταμίων λεγομένην, ὑπὸ τὰ καταρρέοντα τῆς Στυγὸς ὕδατα. Περὶ τὸ λυκαυγὲς ἵδου ὁ ἐχθρὸς περρυπιάζεται καὶ ζητεῖ τὰ ὅπλα τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοὺς προσκαλεῖ εἰς ὑποταγὴν ἐπὶ ἀμνηστία· ἀκούει δὲ τὸ Λεωνίδιον· *μολὼν λάβε*, καὶ ἀμέσως ἐκίνησεν ἐναντίον των τρεῖς χιλιάδας Τουρκαλβανούς, οἱ ὅποιοι, δις ἐφορμήσαντες εἰς τοὺς προμαχώνας των, ἀπεκρούσθησαν καὶ ἐπροεῦθον ὡς ἐξήντα καὶ ἐπληρώθησαν πλείοτεροι· ὤρμησε καὶ ὁ ἴδιος Ἰμπραχίμ, ἐπὶ κεφαλῇς τῶν τακτικῶν, καὶ οἱ Ἕλληνες ἀντικρούουσι καὶ τούτους, καὶ ἡ μάχη διήρκεσεν ἕξ ὥρας, καὶ ἐφόνευσαν ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους καὶ ἐπλήγωσαν οὐκ ὀλίγους, ἐπειδὴ τοὺς ἐκτύπων καὶ μετὰ τὰς πέτρας αὐτὰς τῶν προμαχώνων, ἀφ' οὗ εἶδον ἄλλους ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα τοῦ ὄρους κατερχομένους ἐπὶ σκοπῷ νὰ τοὺς προσβάλωσιν ἀπὸ τὰ νῶτα, καὶ ἠναγκάσθησαν ν' ἀποχωρήσωσιν ἀπομαχόμενοι πρὸς τὴν ἐσχατὴν χιονοσκεπέαστον καὶ οὐρανομήκη κορυφὴν τοῦ ὄρους· εἰς τὸ λεγόμενον Καστράκι, ὅθεν ἀντέκρουσαν τοὺς καταδιώκοντας ἐπὶ τοσοῦτον ὕψος ἐχθροῦς, καὶ διέσωσαν ἑαυτοὺς καὶ ὡς ὀκτὼ χιλιάδας ψυχὰς χριστιανῶν ἀνδρᾶς, γυναῖκας, παῖδιά καὶ ἄδυνατους γέροντας, ἐξ ὧν χίλιοι περίπου διωκόμενοι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς τοὺς βράχους καὶ τοὺς κρημνοὺς ἐπὶ τῶν παγωμένων χιόνων, ὀλισθαίνοντες, κατεκρημνίζοντο εἰς βράθρα καὶ ἀπώλλυντο (1), καὶ ὡς δικόσιαι ἡχμαλωτίσθησαν, ὅτε καὶ πολλὰ

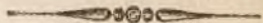
(1) Μετὰ τοῦ Σολιώτου συνεκινδύνευε καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης Στέφανος Σολίτης, (τότε διάκονος καὶ ἡδὴ ἱερέυς· εἰς τὸν ἐν Ναυπλίῳ στρατὸν), διανεμῶν

γυναῖκες, διὰ νὰ μὴ πέσωσιν αἰχμαλῶτοι, εἰς τὰς ἀγκάλας φέρουσαι τὰ βρέφη των, ἐρρίφθησαν κατὰ τῶν κρημνῶν καὶ ἀπώλυντο. Ἀλλὰ συγκατεκρημνίσθησαν ἕνεκα τῶν χιόνων καὶ ἀπώλυντο ὡσαύτως οὐκ ὀλίγοι ἐκ τῶν ἐχθρῶν. Ἠκούσθη ἐν τοσοῦτῳ πολὺς τουφεκισμὸς εἰς τὸ μέρος τὸ λεγόμενον Ξηρόκαμπον, ἄνωθι τοῦ Μεγασπηλαίου, ὅπου ὁ Ν. Πετιμεζᾶς εἶχε φθάσει μ' ἑκατὸν πενήντα στρατιώτας, καὶ τοὺς διορίζει νὰ τουφεκίσωσιν εἰς σημεῖον ὅτι ἐπύρχeto πρὸς τοὺς πολεμοῦντας βοήθεια, καὶ ὁ Ἰμπραχίμ ἀπεσύρθη, καὶ πρὸς τὸ ἐσπέρας ἐπανελθὼν εἰς τὰ χωρία των, Σόλον, Περιστεράν, Ζαρούχλαν καὶ λοιπὰ, ἔκαυσεν ὑπὲρ τὰς πεντακοσίας οἰκίας, ἀφ' οὗ οἱ ὑπὸ τὸν Σ. Θεοχαρόπουλον στρατιῶται, ἀντὶ νὰ κινηθῶσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν, διήρπασαν τῶν ἐγκατοίκων τὰ πράγματα· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν αὐτὴν νύκτα κατεσκορπίσθησαν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐπιπεσόντων αἰφνης ἐναντίον των, καὶ ἐφονεύθησάν τινες καὶ ἄλλοι ἔπεσον αἰχμαλῶτοι (1). Οἱ ἐχθροὶ ἤρπασαν καὶ ὅσα ζῶα εὑρον εἰς τὰ χωρία ἐκεῖνα, ἠχμαλώτισαν καὶ τινὰς χριστιανούς τυχόντας εἰς τὰ ὑψώματα τοῦ Βραχνιοῦ καὶ Σουβάρδου, καὶ τὴν 6 ἐπανῆλθον εἰς τὰ Καλάβρυτα, ἔκαυσαν τὰ λείψανα τῆς πόλεως ἐκεῖνης, τὴν μονὴν τῆς Ἀγιαλαύρας, τὸ μετόχιον τοῦ Μεγασπηλαίου εἰς Σάλμενα, τὴν Κερπινὴν καὶ ὅλα τὰ πέριξ, καὶ ἀνεχώρησαν εἰς Τριπολιτσάν, ὅπου ἔφθασαν ἀμαχητὶ τὴν 8 τοῦ ἰδίου. Οἱ δὲ διὰ τὰ φρούρια τῆς Μεσσηνίας κινηθέντες, ἀφ' οὗ ἐλεηλάτησαν τὴν Ἠλείαν ἔφθασαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Φαναρίου καὶ ἔκαυσαν τὴν Ζαχάρον, τὴν Ἀλβεναν καὶ ὅλα τὰ κάτω χωρία, ἀπὸ Γρέκα ἕως Ἀγουληνίτσαν. Ὁ δὲ Νικηταρᾶς εἶχεν ἀπέλθει εἰς τὸ Κλειδί καὶ καταλάβει τὴν θέσιν, διὰ νὰ μὴ τοὺς ἀφήσῃ

πυριτόβολα εἰς τοὺς στρατιώτας. Κατεκρημνίσθη καὶ αὐτὸς ὀλισθήσας ἐκ τῶν χιόνων· ἀλλ' ἐσώθη, διότι τὸ τουφέκι του κατὰ τύχην ἐνεπήχθη εἰς τὴν χιόνα καὶ τὸν περιεκράτησεν· ἀφ' οὗ δὲ ὥρῳθη ἔσκαψε τὴν χιόνα μὲ τὸ τουφέκι, καὶ οὕτω προπατῶν, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον.

(1) Ὁ Ἀγαθὸς Ν. Χ. Σολιώτης ἔδραμεν ἐναντίον τοῦ Ἰμπραχίμ καὶ εἰς τὰ Τρίκορφα καὶ εἰς ἄλλα μέρη εἰς τὰς ἐπιδρομὰς του κατὰ τὴν Λακωνίαν, καὶ ἐπολέμησε.

καὶ περάσωσιν ἐκείθεν εἰς τὴν Μεσσηνίαν· ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ ἐπέρα-
σαν νυκτὸς διὰ θαλάσσης καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰ φρούρια, καὶ ὁ
Νικηταρᾶς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν του, εἰς τὰ στενὰ τοῦ Λεον-
ταρίου, ὅπου ἦτο διωρισμένος νὰ ἐμποδίζῃ τὴν συγκοινωνίαν
τῶν κατὰ τὴν Μεσσηνίαν μετὰ τοῦ ἐν Τριπολιτσᾷ.

ΚΕΦ. Β.

Ο Κολοκοτρώνης εἰς Μπουγιάντι. — Προσκαλεῖ τοὺς ὀπλαρχηγούς εἰς τὰ στενὰ τοῦ Λεορταρίου. — Προσκαλεῖ τοὺς ἐν Ναυπλίῳ στρατιωτικούς εἰς τὸν πόλεμον. — Ὁ Γερραῖος εἰς Μπουγιάντι. — Μετ' ἄλλων ὀπλαρχηγῶν εἰς τὰ στενὰ τοῦ Λεορταρίου. — Ὁ Ἱμπραχίμ κινεῖται εἰς Λεηλασίαν τῶν περὶ τὴν Τριπολιτσὰν χωρίων καὶ Ἐπαρχίῳν. — Ὁ Κολοκοτρώνης εἰς Καρύταιναν. — Ὁ Ἱμπραχίμ κινεῖται πρὸς τὴν Μεσσηνίαν. — Μάχη εἰς τὰ στενὰ τοῦ Λεορταρίου. — Λεηλατεῖ τὸ Φανάρι. — Κινεῖται εἰς τὴν μεγάλην Ἀναστάσοβαν. — Ἀπευθύνεται εἰς Μεσσηνίαν. Οἱ Ἕλληνες τὸν πολεμοῦσι σποράδην. — Γυναικες κρημνίζονται εἰς βάραια. — Γυναικες κυλίσουσιν κατ' αὐτοῦ πέτρας. — Ὁ Ἱμπραχίμ εἰς Ἀλυρὸν. — Λεηλατεῖ τὰ πέριξ. — Φθάνει εἰς Μοθώρην. — Ὁ Κολοκοτρώνης εἰς Ἀλυρὸν. — Οἱ Μανιάται ἀποφασίζουν εἰς ἀποθάρσυν ἢ εἰς νικῆσωσιν. — Ὁ γέρον Μανρομιχάλης θέλει εἰς ἐκστρατεύσῃ. — Ὁ Ζαΐμης διαιρεῖ τοὺς πολεμικούς. — Φυλάκισις τοῦ Ὀρρανίδου. — Οἱ Σουλῶται εἰς τὸ Ναύπλιον. — Ὁ Μ. Δεληγιоргόπουλος φρούραρχος εἰς τὸ Ἐπιθαλάσσιον φρούριον. — Οἱ στρατιῶται δὲν εἰσδέχονται εἰς τὸ Ναύπλιον. — Εἰσέρχονται. — Καταχρήσεις. — Τὸ Ναύπλιον καταφύγιον. — Ὁ Ζαΐμης ἐνεργεῖ διὰ τὸ Παλαμίδι. — Ὁ Φωτομάρας εἰς τὴν πόλιν. — Ἡ φρουρά δὲν τὸν θέλει ἀρχηγόν. — Τὸν κατηγορεῖ ὡς καταχρυστήν. — Ζητεῖ τοὺς μισθοῦς τῆς καὶ ἀρχηγὸν ἄλλον. — Οἱ στρατιῶται κατὰ τῶν ἀρχηγῶν. — Ζητοῦσι τοὺς μισθοὺς

N. Σπηλ. Ἀπομν. Τόμ. Γ'.
2

των.—*Ἀπειλοῦσι διαρπαγῆν.*—*Ὁ Γερράδιος ἀγορεύει.*—*Ἀποτελέσματα.*—*Καταχρήσεις καὶ ἀταξίαι.*—*Ὁ στρατηγὸς Ῥώσχη ἀναχωρεῖ.*—*Ἡ Δ. ἐπιτροπὴ πρὸς τὴν φιλελλ. ἐταιρείαν τῶν Παρισίων.*—*διακοίνωσις τοῦ Δερνῦ.*—*Ὁ Σουλτάνος ἀπειλεῖ τὰς ναυτικὰς νήσους.*—*Οἱ Ὑδραῖοι προσκαλοῦσι τοὺς Σπetsyώτας εἰς τὴν Ὑδραν.*—*Ἡ Δ. ἐπιτροπὴ τοὺς διατάττει τοῦτο.*—*Καὶ ὁ Γόρδων διὰ τοῦτο εἰς τὰς Σπέτσας.*—*Οἱ Σπetsyῶται εἰς τὴν Ὑδραν.*—*Καὶ ὁ Φαβιὲ εἰς ὑπεράσπισιν αὐτῆς.*

Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης, ἅμα ἐπιστρέψαντος τοῦ Ἱμπραχίμ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐξελθὼν ἀπὸ τὸ Ναύπλιον, ἐξῆλθεν εἰς τὸ Μπουγιατί (χωρίον τῆς ἐπαρχίας Ἀργους ὀρεινόν), καὶ προσεκάλει αὐτοῖσι γράφων πρὸς τοὺς τῶν πέριξ ἐπαρχιῶν Πελοποννησίους ὀπλαρχηγοὺς νὰ κινηθῶσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, συνερχόμενοι εἰς τὰ στενὰ τοῦ Λεονταρίου, ὅπου καὶ ὁ Νικηταρῆς. Εἶχον φθάσει εἰς Μπουγιατί ὁ Δημ. Μελετόπουλος, ὁ Τσιώκης καὶ ὁ Παναγιώτης Νοταρᾶς μὲ δύω χιλιάδας στρατιώτας. Τὴν 14 Μαΐου εἶχε φθάσει καὶ ὁ Γενναῖος μὲ τοὺς ἐν Ναυπλίῳ παροικοῦντας Τριπολιτσιώτας καὶ ἄλλους Ἕλληνας, προτιμήσας τὸν πόλεμον καὶ τοὺς ὑπὲρ πατρίδος κινδύνους ἢ τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως καὶ τὴν ἡδυπάθειαν τοῦ Ναυπλίου, ὅπου ἄλλοι, ἀνάξιοι τῆς ἐκ τῶν ὅπλων δοξῆς, περιεφέροντο σειόμενοι καὶ λυγιζόμενοι, τὸ λεγόμενον, καὶ ἡδίκουν τοὺς ἀόπλους καὶ ἀδυνάτους, καὶ κατακυλίσαντο εἰς τοὺς κώμους καὶ τὰς αἰσχροδοντίας, τοὺς ὁποίους ὁ γέρον τῆς Πελοποννήτου προσκαλὼν εἰς τὸν πόλεμον εἶς τινα διακήρυξίν του, παρέδιδε μὴ θέλοντας νὰ στρατεύσωσιν εἰς τὴν κατάραν τῆς πατρίδος καὶ εἰς τὴν θείαν δίκην. Ὁ Γενναῖος εἶχε δώσει τὴν παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς, λαθὼν ἀφορμὴν ἀπὸ τὸ ἐπόμενον συμβάν. Εἶχε διορισθῇ κατάλυμα διὰ τινα μέλη τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἐθνικὴν οἰκίαν, ἣτις ἐλέγετο τοῦ Χ. Χρήστου, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν κατῴκει ἡ οἰκογένεια τούτου ὡς καὶ ἐκείνη τοῦ πεσόντος πέρυσιν εἰς τὰ Τρίκορφα Γεωργίου Δημητρακοπούλου. Οἱ ὑπηρεταὶ τῶν καταλυσάντων εἰς αὐτὴν τὴν οἰκίαν περιεφρόνησαν τὰς οἰκογενεῖας ἐκεῖνων, τῶν ὁποίων ὁ μὲν ἔπεσεν αἰχμάλωτος καὶ

πάσχει εἰς τὴν Μοθώνην, ὁ δὲ ἀπέθανε διὰ τὴν πατρίδα, καὶ διὰ τοῦτο Βούλγαροί τινες καὶ ἄλλοι στρατιῶται πολεμήσαντες ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν των ἐξέβαλον ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ τε ὑπέρετας καὶ τὰ ἐπιπλά των κυρίων αὐτῶν. Ἐντυχόντες δὲ καὶ τὸν Μπενιζέλον Ροῦρον ἐντὸς τῆς οἰκίας ἐκείνης, καὶ ἐκλαβόντες αὐτὸν ὡς τὸν κύριόν των, τὸν ἐπλήρωσαν εἰς τὴν χεῖρα μὲ τὴν μάχαιραν. Ἢ δὲ Δ. ἐπιτροπὴ διέταξε τὸν Γενναῖον νὰ συλλάβῃ τοὺς ἀτακτῆσαντας στρατιώτας καὶ νὰ τοὺς παραδώσῃ εἰς τὸ ἐγκληματικὸν δικαστήριον. Ὁ Γενναῖος δὲν ἔκρινεν εὐλογον νὰ ὀρμήσῃ κατ' αὐτῶν, νὰ τοῦς συλλάβῃ μὲ τὴν βίαν τῶν ὅπλων, διότι ἦτον ἐπόμενον νὰ γεννηθῶσιν ἐκ τούτου ἀποτελέσματα δυσάρεστα, καὶ νὰ φονευθῶσι πολλοὶ ἄνθρωποι· ὠρονόμησε δὲ τὸ πρᾶγμα, καὶ συνέλαβε μὲν τὸν πρωταίτιον τῆς γενομένης ἀταξίας, διὰ νὰ ὑπόστῃ ἀνάλογόν τινα ποινὴν, καὶ νὰ φυλαχθῇ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἀξιοπρέπεια, ἀλλ' αὕτη ἤθελε νὰ παραδοθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, διὰ νὰ θνατωθῇ εἰς παραδειγματισμόν, καὶ ὁ Γενναῖος μὴ ἀνεχόμενος νὰ φονευθῇ ὁ στρατιώτης· ἐν ᾧ δὲν ἔπραξε φόνον, τὴν ἀπέλυσε, καὶ ἡ Κυβέρνησις δυσηρεστήθη, καὶ ὁ Γενναῖος παρητήθη τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως, καὶ ἐστράτευσε κατὰ τοῦ Ἱμ-πραχίμ. Ὁ δὲ Ζαΐμης ἔγραψε τὴν 5 Μαΐου τὸν πατέρα του: α ὁ » φίλτατός σας προτιμῶν τὴν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀπὸ τὴν ἐν τῇ » πόλει ζωὴν, ἀπεράσισε νὰ ἐκστρατεύτῃ· δὲν ἠμπόρεσα νὰ τὸν » μεταπείσω· οἱ λόγοι του εἶναι ἰσχυροί· τὸ παράδειγμα του θὰ » ὠρελῇται καὶ ἡ ἐξοδός του θὰ ἐνθαρρύνει. » Καὶ οὕτω μὲν ἔχει τὸ πρᾶγμα καθ' ὅσον ἀρροᾷ τὴν ἐξοδὸν τοῦ Γενναίου· ἀλλὰ διὰ τὰ δια- » τρέξαντα ἦτον ἐπόμενον, καὶ ἂν δὲν ἐξήρχετο εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἂν τὰ περιστατικὰ ἤθελον ἐπιτρέψῃ νὰ διορισθῇ φρούραρχος τοῦ Ναυπλίου, νὰ μὴ διορισθῇ. Τὴν δ' ἐπισῶσαν ἀφ' ἧς ἐφθασεν εἰς τὸ Μπουγιάτι, διαταχθεὶς ἀπὸ τὸν πατέρα του, διευθύνθη ὡς προσθορυλακὴ ὁμοῦ μὲ τὸν Φεῖζόπουλον μὲ πεντακοσίους στρατιώτας· εἰς Στεμνίτιαν τῆς Καρυταίνης, ὅπου συνήλθον ὁ τε Κανέλλος Δελιγιάννης καὶ ὁ Πλαπούτας καὶ ἄλλοι Καρυτινοὶ, καὶ πολλοὶ Καλαβρυτινοὶ ὑπὸ τὸν Ν. Πατριζῶν καὶ Σ. Θεοχαρόπουλον, καὶ ὅλοι ὁμοῦ ἠνωμένοι μεταβαίνουντι εἰς τὰ στενὰ τοῦ Λεονταρίου, ὅπου συνήχθησαν ἐπομένως ὅ,τε Δ. Μελετόπουλος καὶ ὁ Νοταρᾶς,

καὶ ἄλλοι, καὶ ὠχυρώθησαν, ἐτοιμασθέντες εἰς ἀντίκρουσιν πεντακισχίλιοι Ἕλληνες περίπολοι.

Ἄμα φθάσας ὁ ἐχθρὸς εἰς Τριπολιτσάν, ἐκινήθη κατὰ διαφόρους διευθύνσεις εἰς τὰ περίξ χωρία καὶ τὰς ἐπαρχίας· οἱ κινηθέντες εἰς Καρύττειναν ἔφθασαν εἰς Βιτύναν καὶ ἠράνιταν ὅ,τι ἄλλοτε εἶχον ἀφῆσαι· ἐκινήθησαν καὶ εἰς τὰς Ἀκοβας καὶ εἰς τὴν Περικμεριάν. Οἱ κάτοικοι κατεσχορπίσθησαν εἰς τὰ ὄρη. Ὁ δὲ Πλαπούτης ἀντέκρουσε περίπου χιλίους ἵππεῖς τε καὶ πεζοὺς εἰς τοῦ Σίρβου, καὶ τοὺς ἀφῆρετεν ὥς πέντε χιλιάδας πρόβατα καὶ ἄλλα ζῶα, καὶ τοὺς ἐμπόδισε τοῦ ν' ἀρπάσωσιν ἄλλα· τοὺς ἐκτύπησε δὲ καὶ εἰς τῆς Γρηᾶς τὸ διάσελον. Οἱ κινηθέντες εἰς Μιστρᾶ, φθάσαντες εἰς Μυχοῦλιν ἐρόνευσάν τινας καὶ ἠχμαλώτισαν. Ὁ Γ. Γιατράκος ὠχυρώθη εἰς τὸν Ἀγιαννὴν καὶ ὑπερασπίσθη τοὺς ἀδυνάτους, καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη· ἀπέκρουσε δὲ τὸ ἱππικὸν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τὸν ἐβίασε νὰ στραφῇ εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ προχωρήσας ἕως εἰς τοῦ Μυχομούτμπη, ἠχμαλώτιζεν ὅσους ἠδύνατο· εἰσέβαλε καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Μιστρᾶ καὶ ἐφόνευσε τρεῖς χριστιανούς. Ἐπομένῳ εἶχε φθάσει καὶ ὁ Γιατράκος ἐκεῖ, ἀφ' οὗ ὁ ἐχθρὸς εἶχεν ἀναχωρήσει· οἱ δὲ φρουροῦντες εἰς τὸ ὑπερεκείμενον μικρὸν φρούριον εἶχον φύγει, καὶ ὅτε ἐφθασεν ὁ Γιατράκος, ὑπέστρεψαν. Ὁ δὲ ἐχθρὸς ἐκίνησε λεηλατῶν τὴν χώραν πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Ἀγιοπέτρου, ὅπου ἔπραξεν ὅ,τι κακὸν ἐδυνήθη, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Τριπολιτσάν. Ὁ Κολοκοτρώνης ἤτον ἤδη εἰς τὴν Καρύττειναν. Ὁ ἱμπερχίμ μετοῦντος τοῦ Μαΐου ἐξεκίνησε διὰ τὴν Μισηνίαν εἰς τὰ στενὰ τοῦ Λεονταρίου εὗρεν ἀντίστασιν καὶ ἐβιάσθη νὰ ὀπισθοδρομήσῃ εἰς Τριπολιτσάν τὴν 18, καὶ τὴν 19 παραλαβὼν καὶ ἄλλους στρατιώτας, ἀπῆλθεν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Καρυταίνης, καὶ ἐδοκίμασε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὰ στενὰ τῆς Πολιανῆς· εἰς τὸ Δυρράχι εὗρεθι τυχαίως ὁ Νικηταρᾶς, καὶ τὸν ἀνέκρουσε, καὶ τὸν ἐβίασε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ· ἀφῆτας δ' εἰς τὴν εἰρημένην πεδιάδα τὰ ἡμίση στρατεύματα, ἐστράτευσε μὲ τὰ λοιπὰ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Φαναρίου· διευθύνθη δὲ εἰς τὴν Ἀνδρίτσαιναν ἀπὸ τρία μέρη, ὑπὸ τὸν Ἀγιοθανάση, ἀπὸ τὰς Καρυῖς, καὶ ἀπὸ τὸν Κραμποῦν· αὐτοὶ εὗρίσκοντο ὥς πενκόσιοι Ἕλληνες, καὶ μὴ δυνάμενοι ν' ἀνισταθῶσιν εἰς δυνάμεις πολὺ ἀνωτέρας ἐχθρῶν, ἀφοῦ ἐρόνευσαν ἐξήντα ἐξ αὐτῶν, ἀπεχώρησαν

εἰς τὰ ὑψηλά. Εἰσεβύλον λακπεῖ οἱ Τούρκοι εἰς τὴν πύλιν ἐκείνην, ἐρόνευσαν τρεῖς γυναῖκες καὶ πέντε ἄνδρας, ἡχμαλώτισαν ὡς διακοσίους ἐβδόμηντα ἀόπλους, ἔκαστὴν τινας οἰκίας, ἐπῆραν ὅσα ζῶα ἐπέτυχον καὶ ἀνεγώρησαν εἰς τὰ ὀπίσω. Μετὰ ταῦτα ἐκινήθησαν εἰς τὴν μεγάλην Ἀναστάσοβαν, ὅπου ἡχμαλώτισάν τινες ἀδυνάτους, καὶ ἀπῆρχοντο εἰς Μεσσηνίαν. Εἰς Ἄκοβον διαβαίνοντας εἶχον ἀποκλείσει οἱ κάτοικοι εἰκοσι εἴς Τούρκους, ἐρόνευσαν τοὺς ὀκτώ καὶ συνέλαβον τοὺς δέκα ὀκτὼ παρὰ τοῦ θέντας· ἀλλὰ τοὺς ἐρόνευσαν καὶ αὐτοὺς, ἐπειθὴ κατεδιώκοντο ὑπ' ἄλλων Τούρκων. Πολλὰι γυναῖκες ἐκινδύνειον νὰ ζωγρηθῶσιν εἰς τὴν λεγομένην Χορηγόσκαλαν· τινὲς ἐξ αὐτῶν κατεκρημνίσθησαν εἰς τὰ βράχθρα καὶ ἀπώλοντο· ἄλλαι δὲ ἤρχισαν νὰ κυλῶσι λίθους μεγάλους ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ἐρόνευσαν καὶ ἐπλήγωσάν τινας, καὶ ἐσώθησαν. Οἱ διεσκορπισμένοι εἰς τὰ ὄρη ἔνοπλοι Ἕλληνες ἐκτύπησαν εἰς διάφορα μέρη τοὺς Τούρκους, καὶ ποῦ μὲν πέντε, ποῦ δὲ δέκα καὶ ἄλλοι πλειότερους, ἐρόνευσαν οὐκ ὀλίγους· οὕτως ὁ ἐχθρὸς μετέβη τέλος εἰς τὴν Μεσσηνίαν· πλὴν δὲν ἐτόλμησε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὰ Δερβένια κατῆλθε δὲ εἰς τὴν Καλαμάταν, προὐχώρῃσεν εἰς Ἀλμυρὸν, καὶ ἔκαστεν ὅτων ἐφείσθη περὶ λαβόντως Σελιτσιάνικα καλύβια· ἠπέλιπεν οὕτω τὴν Μάνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει σκοπὸν νὰ κινηθῇ μετ' ὀλίγον, καὶ μετέβη εἰς τὰ φρούρια. Ὁ Κολοκοτρώνης ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ἀλμυρὸν, ἐντάμωσε τὸν Ἰω. Μυρομιχάλην, τὸν Μούρζινον καὶ λοιποὺς ὀπλαρχηγούς, τοὺς ὠμίλησε τὰ θέοντα, καὶ ὑπεσχέθησαν καὶ αὐτοὶ νὰ κινηθῶσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν· κατέκαιεν ἥδη καὶ τούτων τὰς καρδίας τὸ φιλόπαιτρι καὶ φιλότιμον, καὶ τέλη Ἀπριλίου ἔγραψαν τὴν Δ. Ἐπιτροπῇ ὁ Μούρζινος, Κουμουτουράκης καὶ ἄλλοι ἀπὸ Σκαρδαμουῖλαν· αἰβλέποντες « τὸν ἡρωϊσμόν τοῦ Μισολογγίου, ἀπεφασίσαμεν ν' ἀποθάνωμεν ἢ « νὰ νικήσωμεν, καὶ ὅλοι ἐνούμεθα, καὶ μόνον πυριτόβολα θέλομεν » ὅτε καὶ ὁ γέρον Μυρομιχάλης δίδει τὴν παρὰ τῆσιν του ὡς μέλος τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς, προτείνας νὰ ὑπάγῃ μὲν αὐτὸς εἰς τὴν Μάνην, διὰ νὰ κινηθῇ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν λαόν, νὰ διορισθῇ δὲ ἄλλος τις τῶν συγγενῶν του εἰς τὴν Θέσιν του, ἢ ὅλοι νὰ ὑπηρετήσωσι στρατιωτικῶς τὴν πατριδα· ἀλλὰ κατὰ τὸ κατὰστατικὸν ψήφισμα τῆς Κυβερνήσεως ἐκείνης, δὲν

ἦτο δυνατόν νά δεχθῇ ἡ παραίτησίς του· καί πάλιν μετ' ὀλίγον ἐζήτησεν ἰάδειαν ἵνα ἐκστρατεύῃ εἰς τὰ στενά τοῦ Λεονταρίου· ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον ὁ καιρὸς τοῦ Μικρομυῆχάλη νά ἀγωνισθῇ εἰς τὰ τοῦ πολέμου, καί μόνον ὁ Κολοκοτρώνης θὰ περιφέρεται εἰς τὴν Πελοπόννησον κυνηγῶν τὸν Ἱμπραχίμ. ὡς ἄλλοι Φάβιος, καί θὰ δράμει καί εἰς βοήθειαν τῆς Μάνης. Οἱ δὲ Μανιάται θὰ νικῶσι τὸν Ἱμπραχίμ καί δὲν θ' ἀποθάνουσιν.

II Δ. Ἐπιτροπὴ ἐχρεώσται βέβαια νά προσκαλέσῃ καί προσεκάλεσεν εἰς τὴν καθέδραν τοῦ ἐξεληθέντος ἀπὸ τὴν φρουρὰν τοῦ Μισολογγίου, ὅσοι διασωθέντες εἶχον φθάσει εἰς τὰ Σάλωνα, καί ἐκτιμῶσα τὰς πολεμικὰς ἀρετάς των, θὰ τοὺς περιποιηθῇ ὅσον τὸ δυνατόν· ἀλλ' ὁ σκοπὸς τοῦ Ἐκτεμῆ ἔτεινεν εἰς τὸ νά ἐλύσῃ εἰς ἑαυτὸν καί ἄλλους ἐκ τῶν πολεμικῶν, σπείρων τὴν διαίρεσιν, διὰ νά τοὺς κινήσῃ ὡς ἐνόμιζε συμφέρον, ἀντιτάττων δύναμιν κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη, καθὼς καί κατὰ τοῦ Κωλέττου, τὸν ὁποῖον θὰ καταδιώξει καί διὰ προσωπικὴν ἐκδίκησιν καί διὰ τὸ Γαλλικὸν φρόνημά του, καί ἂν δὲν ἐμπορέσῃ νά τὸν κακοποιήσῃ, διὰ νά τὸν δυσφημίῃ τοῦλάχιστον ὡς προδότην καί νά τὸν ἀφαιρέσῃ τὴν ἐπιρροὴν ἀπὸ τοὺς συνιστῶντας τὴν Γαλλικὴν φατρίαν, καί νά διαλύσῃ μάλιστα τὴν φατρίαν αὐτὴν, θὰ καθυποβάλλει τὸν Ὀρφανίδην, καί τοι δικάσθέντα ἅπαξ καί ἀθωοθέντα, εἰς τὸ ἐγκληματικὸν του δικαστήριον, καί εἶχε τὸν φυλακίσαι μάλιστα τὴν 30 Ἀπριλίου, ἐπὶ σκοπῷ νά περιπλέξῃ καί ἐκαῖνον εἰς τὴν ἐπὶ προδοσίᾳ τούτου κατηγορίαν.

Τὴν 16 Μαΐου ἐφθασαν εἰς τὸ Ναύπλιον οἱ ὀπλαρχηγοὶ Νότης Μπότσαρης, Κίτσιος Ντσιαβέλλας, Γ. Κίτσιος, Δικαμάντης Ζέρβας, Γ. Βελτινὸς καί ἄλλοι δευτερεύοντες ἀπὸ τὴν φρουρὰν τοῦ Μεσολογγίου· θὰ φθάσει μετ' ὀλίγον καί ὁ Δημ. Μικρῆς· εἶχε φθάσει πρότερον καί ὁ Μητρος Δελιγιουργόπουλος, ἀρχηγὸς τοῦ πυροβολικοῦ χρηματίσας εἰς τὸ Μισολόγγι, καί τὴν 12 τοῦ αὐτοῦ εἶχε διορισθῇ φρούραρχος εἰς τὸ ἐπιβλαήσιον φρούριον, ὃν ὀπκὸς τοῦ Μαυροκορδάτου, μὲ σαράντα πυροβολιστὰς Μισολογγίτας· ἐφθασαν ἐπομένως ὅ,τε Κῶστας Μπότσαρης, Γ. Δράκος, Γ. Δαγγλῆς καί ἄλλοι. Οἱ δὲ στρατιῶται μένουσιν ἐκτὸς τοῦ Ναυπλίου εἰς τὰ πέριξ, διότι ἡ Κυβέρνησις ἀπηγόρευσε

τὴν εἴσοδον καὶ αὐτῶν, φοβουμένη μὴ δὲν δυναθῇ νὰ τοὺς ὑποχρεώσῃ νὰ φυλάξωσι τὴν εὐταξίαν· πλὴν δὲν δύναται νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ, ὅτε τὸ Παλαμίδι καὶ ἡ Ἀκροναυπλία εὐρίσκονται εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ρομειλιωτῶν, καὶ τὰ συμμέροντα τούτων ὑπαγορεύουσι νὰ εἰσέλθωσιν οἱ συμπατριῶταί των, καὶ ἐπομένως εἰσέρχονται καὶ αὐτοί, καὶ ζητοῦσιν ἀπὸ τῆν Δ. Ἐπιτροπὴν πρὸ πάντων τοῦ μισθοῦ των, καὶ ἐπειδὴ δὲν τοὺς λαμβάνουσι, διότι δὲν ὑπάρχουσι χρήματα εἰς τὸ ταμεῖον, καὶ ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει καμμίαν δύναμιν νὰ τοὺς περιορίσῃ, αὐτοὶ ἐπιδίδονται εἰς τὴν ἀταξίαν καὶ τὴν κατὰχρησιν, καὶ οἱ πολῖται δὲ ἔχουσι καμμίαν ἀσφάλειαν.

Οἱ στρατιῶται αὐτοί, καὶ μάλιστα οἱ ἐκ τῆς φρουρᾶς τοῦ Μισολογγίου, ἐνόμιζον ὅτι, ἐπειδὴ ἐπολέμησαν καὶ ἔπαθον διὰ τὴν πατριδα πολλὰ δεινὰ, ἥτοι δίκαιον νὰ ἔχωσι τὰ πάντα κοινὰ μὲ τοὺς κατοικοῦντας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ναυπλίου ἀπλους καὶ ἀδυνάτους χριστιανούς, καὶ νὰ βιάζωσιν ὅλα τὰ δίκαιά των· καὶ τοὺς ἀδικοῦσι παντοιοτρόπως, καὶ τὸ ἐγκληματικὸν δικαστήριον κοιμᾶται, ὅτε ἡ ῥομφαία τῆς δικαιοσύνης του συνετριβῇ εἰς τὰς μαχαίρας ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μετὰ τσαῦτα παθήματα μένουσι τῶν ἀναγκάων ἀπρομήθευτοι, καὶ δὲν λαμβάνουσι καμμίαν περίθαλψιν καὶ παρηγορίαν. Τὸ Νάυπλιον εἶναι ἤδη τὸ καταρύγιον τῶν Ἑλλήνων· εἰς αὐτὸ ζῶσιν ἐπισεσωρευμένοι οὕτως· εἰπεῖν ὁ εἰς ἐπὶ τὸν ἄλλον οἱ ἄνθρωποι, καὶ δὲν ὑπάρχει γωνία, δὲν ὑπάρχει ὀπή, δὲν ὑπάρχει σκοτεινὸν καὶ ἀκάθαρτον ὑπόγειον, ὅπου νὰ μὴ κατοικῶσι στενοχωρημένοι πολλοὶ δυστυχεῖς, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιὰ καὶ γέροντες, καὶ δὲν βλέπει τις ὅπου ἂν στρέψῃ τὰ ὄμματα εἰμὴ πλῆθος χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, πλῆθος ἀδυνάτων πλασματῶν, πλῆθος ἀόπλων καὶ ἀπολέμων ἀνθρώπων, ἀποψυχούτων ἕνεκα τῶν κακοπαθειῶν καὶ στερήσεων. Ἐκτὸς δὲ τοῦ φρουρίου παρὰ τὴν πύλιν τῆς ξηρᾶς, ὀπίσω τῆς Ἀκροναυπλίας, εἰς τὴν Ἀρβανιτεῖαν λεγομένην, ὑπὸ τὰ πυροβόλα τοῦ Παλαμίδιου εἰς τὰ πέριξ, εἰς τοὺς πρόποδας καὶ ἐπὶ τῶν βράχων τοῦ ὄρους ὑπάρχουσιν ἄπειρον πλῆθος τοιούτων τοῦ πολέμου θυμάτων. Αὐτόθι διέτωσάν τινες ἐκ τῶν ἀθλίων τούτων Ἑλλήνων ὅτι ἕκαστος ἡδυνήθη ἀπὸ τὴν κινήτην

περιουσίαν του, καὶ φυλάττουσιν ὡς ἄγκυραν ἐλπίδος ἴσως τοὺς
 χρησιμεύσει εἰς τὴν ἐσχάτην ἀνάγκην των. Ἄπαντας δὲ τούτους
 οἱ ἐκ τῆς φρουρᾶς τοῦ Μισολογγίου καὶ, ὅχι ἅντι ἐξαίρέσεων,
 ὅσοι εὐρισκόμενοι εἰς τὸ Ναυπλίον ῥομφαλιῶται, οἱ ὅποιοι δὲν
 ἦσαν εὐάριθμοι, ὅτε εἶχον φθάσει καὶ ἄλλοι ὀπλαρχηγοὶ ἀπὸ
 τε τὴν δυτικὴν καὶ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα μὲ τὰ σώματά των,
 θεωροῦσιν ὡς ὁ Λέων τὸ ὑπὸ τοὺς ὄνυχάς του θήραμα, πρὶν ἀρ-
 χίσαι νὰ τὸ κατασπαράττη, καὶ ἅπαντες αἱ, τε ἐντός καὶ οἱ ἐκ-
 τὸς τοῦ Ναυπλίου τρέμουνσι φέροντες κατὰ νοῦν ὅτι θὰ γυμνω-
 θῶσι καὶ θὰ ἀφαιρεθῶσιν ὅ,τι καὶ ἂν εἶχον. Ὁ Ζαΐμης εἶχεν ἤδη
 προσκαλέσει τὸν Φωτομάραν νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τὸ Παλαμίδι διὰ
 νὰ τὸν χρησιμεύτῃ ὡς φρουρὰ, καὶ ἤρχισε νὰ ἐνεργῇ διὰ νὰ κατα-
 στήσῃ ἰδικὴν του φρουρὰν εἰς τὸ φρούριον ἐκεῖνο, καὶ εἶχε προ-
 διαθέσει τὸν Ἰω. Κουτσιαντόπουλον, τὸν Ἀλέξανδρον Κινάταν καὶ
 τὸν Βασίλειον Χασάπην νὰ ἔχωσιν ἕκαστος ἀνὰ ἑκατὸν στρατιώ-
 τας ἐτοιμοὺς εἰς τὰς διαταγὰς των· εἰς τὸν πρῶτον εἶχεν ἐμ-
 πιστοσύνην, διότι τὸν εἶχε γνωρίσει καὶ πρὸ τῆς Ἐπαναστά-
 σεως, καὶ τὸν εἶχε προστατεύσει ὡς κλέπτην καταδιωκόμε-
 νον ὑπὸ τῶν Τούρκων· οἱ ἄλλοι δὲ ὅσοι ἦσαν οἰκεῖοι του. Οἱ στρα-
 τιῶται τῆς φρουρᾶς ἀφηλιάζουσιν, ἀποβάλλουσι τὸν Φωτομάραν
 καὶ δὲν τὸν θέλουσι πλέον ἀρχηγόν των· τὴν 6 Ἰουνίου στέλ-
 λουσιν ἀνθρωπὸν εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν, καὶ πειραπο-
 νοῦνται ὅτι δὲν εἶχον λάβει τὸν μισθόν των, ἄλλοι μὲν δέκα,
 ἄλλοι δὲ ἐννέα καὶ ἄλλοι ἑξ μηνῶν· λέγουσι δὲ ὅτι τὸ φρού-
 ριον εἶναι τῆς Κυβερνήσεως ὡς καὶ οἱ φρουροῦντες, καὶ ὅτι ἦτον
 ἀνάγκη νὰ τοὺς πληρώσῃ αὕτη, διὰ νὰ γνωρίσῃ ὁποία ποσέ-
 τος χρημάτων ἀπαιτεῖτο ἀπὸ τὸν φρούραρχον διὰ τοὺς μισθοὺς
 των, καὶ ὁποῖαν ποσότητα θὰ λάβωσιν· οὕτως ἤθελον νὰ παρα-
 στήσωσιν ὅτι ὁ ἀρχηγός των ἡδίκηε τὸ ταμεῖον· ἀπειλοῦσιν ἐν
 ταυτῷ, ἂν δὲν τοὺς πληρώσῃ ὅτι θὰ ἐλάμβανον ἄλλα μέτρα·
 πλὴν ἂν ἤθελε τοὺς πληρώσει, τότε νὰ διορίσῃ ἐπὶ κεφαλῇ των
 καὶ ἄλλον φρούραρχον, διότι δὲν ἤθελον τὸν Φωτομάραν, τὸν
 ὁποῖον κατηγοροῦν ὅτι τάχα ἤθελε τὸν ὀλεθρον τῆς πατρίδος.
 Ἡ ἀναφορὰ των ἄλλο δὲν ἦτον εἰμὴ ῥαδιοσυγχίας ὕψους· ὁ
 σκοπός των ἦτο καὶ γράμματα νὰ λάβωσι καὶ τὸ Παλαμίδι νὰ

κρατήσωσι. Τούτους ἔχοντες συμμάχους καὶ οἱ ἐκ τῆς φρουρᾶς τοῦ Μισολογγίου, καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται ὅσοι συνηγμένοι εἰς τὸ Νυύπλιον, εἶχον δώσει ἀναφορὰν ὠταύτως τὴν 3 τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν ἐναντίον τῶν ἀρχηγῶν των, καὶ ἔζητουν τοὺς μισθοὺς των, παραιοπούνμενοι ὅτι οὗτοι ἐλάμβανον μισθοὺς διὰ στρατιώτας διακοσίους καὶ δὲν ἐπλήρουν εἰμὴ τριάντα. Ἐζητουν δὲ νὰ διανεμηθῶσιν ἐξ ἑσού ὅσα χρήματα ἐλάμβανον οἱ ἀρχηγοὶ των, διότι χωρὶς τῶν στρατιωτῶν, ἔλεγον, αὐτοὶ δὲν ἐγίνοντο στρατηγοί, καὶ μετὰ ταῦτα ν' ἀπελευθέρωσιν ὅν τινα ἡ Κυβέρνησις ἤθελε τοῦ; διορίσει ἀρχηγό· ἐπιμένουσι δὲ ζητοῦντες ἀπ' αὐτὴν τοὺς μισθοὺς των· ἀλλ' ὑπάρχουσιν εἰς τὸ ταμεῖον χρήματα; ὄχι βέβαια, καὶ ὁ στρατιώτης ἀπειλεῖ νὰ λεηλατήσῃ τὴν πόλιν. Τὴν 6 ἀναφέρουσιν ὅτι, ἂν μέχρι τῆς ἐνδεκάτης ὥρας δὲν ἤθελε τοὺς ἀποδοθῇ δικαιοσύνη, νὰ ᾔναι εἰς βῆρος τῶν αἰτίων ὅ,τι ἔμελλε ν' ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ Νυύπλιον· καὶ πρὸς ἀθώωσίν των, λέγουσιν, ἤρχισαν νὰ κηρύττωσι τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν λαόν. Οἱ πολυπληθεῖς στρατιῶται εἶχον δίκαιον· πλὴν καὶ τί ἠδύνοντο νὰ πράξῃ ἡ Κυβέρνησις ὑπὲρ αὐτῶν; νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν λαόν βίαιον ἔρπον; ἀλλ' ἡ βία ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κακὰ φέρει ἀποτελέσματα. Εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἔδειξε πολλὴν φρόνησιν· παρηγόρησε τὸν στρατιώτην μὲ ὑποσχέσεις τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὥς καὶ τὴν ἐπιούσαν· ἀλλ' ἐν-αὐτῷ, τῶν ἀπλῶν πολιτῶν Ἀντωνίου Τσιούνη, Ν. Γεραχάρη καὶ Δ. Ὀρρανοῦ συμπραττόντων, προσεκάλεσε τὸν διδάσκαλον Γεώργιον Γενιάδιον, καὶ τὸν εἶπε νὰ μεταχειρισθῇ τὴν πειθὴ τοῦ λόγου εἰς θεραπείαν τῶν προκειμένων δεινῶν, προσκαλῶν τοὺς συμπολίτας εἰς ἐκκύριον ἔρπον. Τὴν 8 Ἰουνίου ἦσαν πλῆθος στρατιωτῶν εἰς τὴν Πλατεῖαν τοῦ στρατῶνος, καὶ ἔρριπτον ἠγειωμένα βλέμματα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Νικηταρά, ὅπου προέκυπτον εἰς τὰ παράθυρα μέλη τινὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἤδη ἐνομιζέτο ὅτι ἤθελον ὀρμήσει κατὰ τῶν πολιτῶν· καὶ ἰδοὺ τὴν δεκάτην ὥραν παρουσιάζεται ὁ εὐγλωττος Γενιάδιος, ἀναβάνει ἐπὶ τινος πέτρας ὑπὸ τὴν Πλάτανον (*),

(*) Εἰς τὴν κατὰ τὸν στρατῶνα Πλατεῖαν ὑπᾶρχε τότε ὑψικὸς πολυ-

ἀγορεύει, ἐπαινεῖ τὴν ἀρετὴν καὶ τὰ κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων, ἐξάπτει τὸ φιλοπόλεμον αὐτῶν, τοὺς προτρέπει νὰ δρά-
μωσι πάλιν ἐναντίον τῶν Τούρκων, νὰ τοὺς δείξωσι πάλιν τὸ
Ἑλληνικὸν τουφέκι καὶ σπαθί, νὰ χύσωσι πάλιν ποταμούς αι-
μάτων ἑχθρικών, νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν πατριδα των, νὰ λυτρώ-
σωσιν ἀπὸ τὴν σφαγὴν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα των, τοὺς
γέροντας, γονεῖς, τὰς ἀδελφάς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς των, τοὺς ἀ-
δυνάτους γείτονάς των καὶ τοὺς φίλους των, καὶ νὰ τιμῇσωσι τὸ
Ἑλληνικὸν ὄνομα. Πρῶτος δ' αὐτὸς ὁ ἀγορεύων, εἰ καὶ πενόμε-
νος, συνεισφέρει τέσσαρς λίρας στηρλίνας δίδων τὸ παράδειγμα,
καὶ ἰδοὺ οἱ ἀγαθοὶ Ἕλληνες πάσης τάξεως καὶ καταστάσεως ἄν-
θρωποι, πολιτικοί, πολεμικοί, ἔμποροι, τεχνῖται, βιομήχανοι,
τρέχουσι σωρηδόν, διασχιζοῦσι πανταχόθεν τὸ πλῆθος τῶν στρα-
τιωτῶν, καὶ προσφέρουσι μὲ δάκρυα χαρᾶς ἕκαστος τὸν ὁβολόν
του, καὶ εἰς ὀλίγον διάστημα χρόνου συναγονταὶ ὑπὲρ τὰς ἐ-
κατονπενήντα χιλιάδας γρόσια, καὶ γίνεται παρευθὺς ἀλλοίωσις
εἰς τὰ πνεύματα, καὶ διατίθενται φιλανθρωπικῶς αἱ καρδίαι, καὶ
οἱ Ἕλληνες, ἐνῶ πρὸ μικροῦ ἔβλεπον ἀλλήλους μ' ἐπίβουλα βλέμ-
ματα, ἤδη θεωροῦνται ἀδελφικῶς καὶ πνέουσιν ἀγάπην πρὸς ἀλ-
λήλους καὶ συμπάθειαν. Εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἔτρεχον καὶ
γυναῖκες εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου προσέφερον τὰς
συνεισφοράς των, ὅτι ἐκάστη ἠδύνατο, τὸν ἐπίσκοπον Δαμαλῶν.
οὕτως ἀπεσκηδίσθη ἡ ἀπειλοῦσα τὸ Ναύπλιον καταιγίς. Ὁ δὲ
Γεννάδιος, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ συστηθῇ ἱππικόν, ἔρχεται πάλιν
εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ ἀγορεύων, παρακινεῖ τοὺς στρατιώτας
νὰ ἐπάρωσι τοὺς ἵππους τῶν ὅσοι ἔχωσι, καὶ στρατεύοντες
κατὰ τοῦ ἑχθροῦ, νὰ ἔχωσιν ὅπως οὖν καὶ ἀξιόμαχον ἱππικόν.
Ἀποτεινόμενος δὲ πρὸς αὐτοὺς λέγει, ' νὰ ζητήσωμεν λοι-
πὸν τοὺς ἵππους των; νὰ τοὺς ζητήσωμεν; ἀποκρίνον-
ται οἱ στρατιῶται καὶ ἂν δὲν θελήσωσι νὰ τοὺς δώσωσι;
νὰ τοὺς; ' πάρωμεν; ἐπαραλαμβάrouσι, νὰ τοὺς πάρωμεν.

εἰς Πλάτανος, ἔτι μετ' ὀλίγον ἐξηράνθη. Ἐπειτα ἐφυεῦθησαν ἀντὶ ἐνός
πολλὰι πλάτανοι καὶ ἄλλα δένδρα.

Ὁ Γεννάδιος παρενεχθεὶς ὑπέδειξεν εἰς τὸν στρατιώτην τὴν ὁδὸν τῆς βίας, ὅπου δὲν ἦτον εὐκόλον νὰ περιορισθῇ εἰς τρόπον, ὥστε νὰ ἐπάρῃ σήμερον τοὺς ἵππους, καὶ νὰ μὴ μεταχειρισθῇ καὶ αὐρίον τὴν βίαν καθ' ὅ,τι ἄλλο θελήσει ν' ἀδικήσῃ τοὺς πολίτας. Ὅθεν προλαβοῦσα ἡ Κυβέρνησις αὐθημερόν, διέταξε (τὴν 10) τοὺς ἔχοντας τοὺς ἵππους, καὶ τοὺς παρουσίασαν εἰς τὴν Πλάτανον, καὶ ἔλαβον ἀπόδειξιν τοῦ ἀντιτίμου, νὰ πληρωθῶσιν ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμεῖον ἐπομένως, καὶ οὕτω προσλήφθωσιν τὰ ἐνδεχόμενα. Ἡ Κυβέρνησις ἐν τοσούτῳ διένειμεν εἰς τοὺς στρατιώτας τὰ ἐκ τοῦ ἐκουσίου ἐράνου ὡς καὶ ὁπῶ χιλιάδας δέσσηται, τὰ ὅποια εὐρίσκοντο εἰς χεῖρας τοῦ Ἐμμανουὴλ Ξένου ἐξ ὧν εἶχε φέρει χρημάτων ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν ὁ Γόρδων, καὶ ἐμποδίσθη μὲν ἡ διαρκεὶς τῆς πόλεως, ἀλλὰ δὲν ἔλειψαν αἱ καταχρήσεις καὶ ἀταξίαι, διότι αἱ ὑπερβολικαὶ καὶ παράλογοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπαιτήσεις των δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξοικονομηθῶσι.

Τοιαύτην ὀδυνηρὰν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων κατάστασιν θεωρῶν ὁ ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὴν Φιλελληνικὴν ἑταιρίαν τῶν Παρισίων στρατηγὸς Ρώσχη, ἀρ' οὗ πρὸ ὀλίγου ἡμεληθῆν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν διακλήρυν τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς διὰ τῆς φράσεως: *πᾶς Ἑλληὴν, καὶ πᾶς μὴ Ἑλληὴν* (*) ἀπεράσισε τὴν 2^η Μαΐου 6 Ἰουνίου ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, καὶ γράφων πρὸς τὴν εἰρημένην Ἐπιτροπὴν, προσφέρει ἑαυτὸν καθ' ὅ,τι ἤθελε τὸν διατάζει νὰ χρησιμεύσῃ ἐπιστρέφων εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ αὐτὴ τὸν παρακαλεῖ νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ἕλληνας παριστάνων ὅπου ἀνήκει τὰς ἀνάγκας των. Ἐρρέθη δ' ὅτι ἔμελλε νὰ ζητηθῇ δάνειον ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ὡς συνεβούλευε καὶ ὁ Ἑὐνάρ, καὶ ὁ Ρώσχη ἔμελλε νὰ ἐνεργήσῃ, ὥστε νὰ μὴ ἀποτύχωσιν οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' ἀγαθῇ τύχῃ δὲν θὰ χρεωθῇ τὸ ἔθνος προεδρεύοντο τοῦ Ζητήμα, ὅστις θὰ ἐξοικονομήσῃ τὰ διὰ τὸν πόλεμον ἀναγκαιοῦντα ἀπὸ τὰ ἐσωτερικὰ τῶν Φιλελλήνων, ὡς καὶ ἀπὸ τὰ ἐσωτερικὰ τῶν Ἑλλήνων βοηθήματα, καὶ τοὺς ὀλίγους ἐσωτερικοὺς πόρους. Ἀναχω-

(*) *Ἰδε σελίδα 6, στίχον 18.*

ρήσας δὲ, συνεπιφέρει καὶ ἐπιστολὴν τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς πρὸς τὴν Φιλελληνικὴν Ἑταιρίαν, διχλχυδόνουσιν τὰ ἑξῆς· « Ἐπι-
 » στρέφοντο· αὐτότε τοῦ ἀπεσταλμένου σας στρατηγοῦ Ῥώσχη,
 » ἡ Κυβέρνησις κρίνει χρέος τῆς ἀπαραίτητον νὰ τὴν προσφῇ
 » τὴν εὐγνωμοσύνην της δι' ὅσα καλὰ ἀπήλυσεν ἡ Ἑλλάς ἀπὸ τὸν
 » ἔνθερμον φιλελληνισμόν της. Τροφαὶ καὶ πολεμεφρόδια εἶν' αἱ
 » πρῶται τῆς Ἑλλάδος· ἀνάγκαι, τὰς ὁποίας ἐγνώρισεν ὁ στρατη-
 » γὸς Ῥώσχη, καὶ θέλει παραστήτει ἐμπεριστατικώτερον πρὸς
 » αὐτήν. Τῶν ἀναγκαιῶν τούτων ἐφωδιασμένη ἡ Ἑλλάς καὶ ἔχουσα
 » τοιούτους λαμπροὺς συναγωνιστάς καὶ ὑπερμάχους, ὅποιοι ἐφά-
 » νησαν τὰ σεβαστὰ μέλη τῆς Φιλελληνικῆς ἑταιρίας· τῶν Παρι-
 » σίων, ἔχει ὅλην τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ δυνήθῃ νὰ σωθῇ ἀπὸ τὸν
 » ὄλεθρον. » Ἀλλ' ὁ Δερινὸς, ὡς ἂν ἀπειπιζόμενος διὰ τὴν Ἑλλάδα,
 δίδει ἀπὸ τὸν λιμένα τοῦ Νχυπλίου τὴν ἐπομένην διακκινώσιν τὴν
 4—16 τοῦ αὐτοῦ Ἰουνίου. « Καθ' ἣν ἐνδεχόμενον νὰ εὐρεθῶσι τὰ
 » τῆς Ἑλλάδος· εἰς κρίσιμον περίστασιν, οἱ φίλοι τῆς ἀνθρωπότη-
 » τος ὀφείλουσι νὰ ἐνωθῶσι διὰ νὰ προκαταλάβωσι πᾶσιν κατα-
 » στροφῇ, ἥτις ἤθελε παρδῶται δυσυχεῖς τινας ἐκ τῶν κατοίκων
 » εἰς τὴν δουλείαν ἢ εἰς τὸν θάνατον, θύματ' αὐτῆς τύχης τοῦ πο-
 » λέμου· τὸ δὲ δραστηριώτερον πρὸς τοῦτο μέτρον ἐναργῶς ἤθελεν
 » εἶναι ἡ ἐτοίμη μετολῆσις μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων· ἀλλ'
 » ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὅποιαδήποτε δικπραγμάτευσίς ἐμπορεῖ νὰ λά-
 » βῃ χώραν, μένει προσέτι νὰ προῖδῃ τις τὰ ἐνδεχόμενα τῆς
 » ἐξακολογητέως τῶν ἐχθροπραξιῶν, αἱ ὁποῖαι χωρὶς ν' ἀποφα-
 » σίσωσι τι περὶ τοῦ προκειμένου, ἤθελιν πολλαπλασιάσει τὰ κα-
 » καὰ τοῦ πολέμου· ὅθεν δηλοποιῶ θαρρόντως· εἰς τὴν Ἑλλ. Κυ-
 » βέρνησιν ὅτι εἶμαι ἐξέτασις διὰ τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῆς Κυβερνή-
 » σεώς μου παντὸς κινήματος, δι' οὗ ἤθελον δυνήθῃ ν' ἀποσοβῇσω
 » νέαν τινα συμφορὰν καὶ ὅτι, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ἤθελον εἶναι
 » τὰ μέσα τὰ ὁποῖα ὁμολογουμένως ἤθελον εἶναι τὰ δραστηριώτε-
 » ρα, οἷον διαπραγματεύσεις, οὐδετέρως νήσου τιδὲ καὶ τὰ λ. με-
 » τὴν συνδρομὴν πάσης ἄλλης σημαίας, θὰ προθυμηθῶ νὰ δια-
 » πορθεύσω ἀμέσως εἰς τὸν Πρεσβευτὴν τοῦ Βασιλέως, ἅμα φθά-
 » σκοντα ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὸ Ἀρμυρίλαγος, πᾶν ὅ,τι εἰς εἶδος ἐπι-
 » στολῇ· ἤθελε μὲ διακκινώσῃ ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ ὡς πρὸς τὸ ἀντικεί-

» μενον τοῦτο, ὅπως ἄλλως, δὲν ἐμπορῶ νὰ περιμείνω εἰμὴ ἔω; αὐ-
 » ριον τὸ ἐσπέρως. Ὁ Ἀντιναύαρχος Δερινύ. » (*) Ἀλλ' ἡ Δ. Ἐπι-
 τροπὴ περιέμενε ν' ἀρχίσῃ τὴν περὶ συμβιβασμοῦ μὲ τὸν Σουλτὰ-
 νον διαπραγματεύσιν ὁ Καίνιγγ. Ὁ δὲ Δερινὺ εἶχε, φαίνεται, φι-
 λανθρωπικὰς, ὀδηγίαις ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν του διὰ νὰ συνδράμῃ
 τοὺς Ἕλληνας εἰς τινὰ δοθεῖσαν καταστρεφρὴν, καὶ προβάλλει δια-
 πραγματεύσιν ἢ οὐδετέρωσιν νήτου τινός. Οἱ Ἕλληνες ὁμως, καὶ
 κατὰ τρεφόμενοι ἀντιπαλεμοῦσι, καὶ κατὰ τρέφουσιν ἀμοιβαίως
 τὸν ἐχθρὸν ὅσον δύνανται. Μετὰ τὴν ἐνδοξὴν καταστρεφρὴν τοῦ Μι-
 σολογγίου οἱ ἐχθρικοὶ στόλοι ἀνεχώρησαν ἀπ' ἐκεῖνα τὰ παρά-
 λια, καὶ ὁ μὲν Βυζαντινὸς ἔπλευσεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν, ὁ
 δὲ Αἰγυπτιακὸς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, διὰ νὰ ἐτοιμασθῶσιν εἰς
 ἄλλην ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ δὲ Σουλτάνος; εἶπε-
 το νὰ δώσῃ ἥτις ὅλην τὴν προσοχὴν του εἰς τὸ νὰ κατὰ τρέψῃ
 τὰς Πικυτικὰς νήτους, ὡς τοῦτο καὶ ἐλέγετο πάντοτε, στο-
 χιζόμενος, ὅτι, τότε ἤθελε δυνηθῇ νὰ κατὰ τρέψῃ καὶ τὸν Ἑλ-
 ληνικὸν στόλον, καὶ ἐπομένως νὰ ὑπὸ τυχθῶσιν εὖθις, ὅλαι τοῦ

(*) Dans la situation critique, où peuvent se trouver les affaires de la Grèce, les amis de l'humanité doivent se réunir pour prévenir toute catastrophe, qui livrerait à l'esclavage ou à la mort de malheureuses populations victimes des chances de la guerre. Le moyen le plus efficace serait évidemment une prompte intervention entre les Grecs et les Turcs. Mais dans la supposition qu'une négociation quelconque pût avoir lieu, il reste encore à prévoir les chances de la continuation des hostilités, qui sans décider la question, multiplieraient les ravages de la guerre, je n'hésite pas à déclarer au gouvernement Grec, que j'ai l'assurance d'être approuvé par mon gouvernement dans toute démarche, qui pourrait écarter un nouveau désastre, et quelques soient les moyens qui seraient reconnus les plus efficaces, tels qu'une négociation, neutralisation d'une île etc. etc. avec le concours de tout autre pavillon je m'empresserai de transmettre immédiatement à l'Ambassadeur du Roi à son entrée très prochaine dans l'Archipel tout ce que sous la forme d'une lettre la commission m'aura adressé à ce sujet, mais que je ne pourrai attendre que jusqu'à demain soir.

Le contre amiral commandant les forces
 navales de France

IS DE RIGNY.

Αίγαίου αἱ νῆσοι, ὅτε καὶ ἡ Πελοπόννησος, δὲν ᾔθελε δυνηθῆναι ἀνθέξῃ ἐπὶ πλέον, ἀπ' οὗ καὶ πολλαὶ τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ῥούμελης τέως ὑπετάχθησαν. Ὁ δὲ ἐλευθέριος Δρίτσας, ὕδρατιος, ἔγραφεν ἀπὸ Σύρον κατὰ μεσοῦντα τὸν Μάϊον ὅτι, ὁ Τουρκικὸς στόλος ἐκπλέων ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντον μὲ στρατεύματα καὶ ὅς εἶχε πληροφορίας, ἐμελλε νὰ ρίψῃ ἄγκυραν ἀντικρυ τῆς Ὑδρας εἰς τὴν Περιβόλαν, ὅπου ᾔθελε παραλάβει καὶ ἄλλα στρατεύματα τοῦ Ἱμπραχίμ ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, καὶ νὰ ὀρμήσῃ ἐν ταυτῷ καὶ κατὰ τῶν δύο Ναυτικῶν νήσων. Ἀλλ' οἱ πρόκριτοι τῆς Ὑδρας εἶχον ἤδη προικαλέσει τοὺς Σπετσιώτας νὰ μετοικίσωσιν εἰς τὴν νῆσόν των, καὶ ὡς φύτει ὀχυρὰν, καὶ ὠχυρομένην μὲ δυνατὰ ἐπὶ τῶν βράχων τῆς πυροβολοστάσια, καὶ ὠχυροθησομένην μ' ἀρκετὰ στρατεύματα, ν' ἀσφαλίσωσι τὰ γυναικόπαιδα καὶ τοὺς γέροντας, καὶ οἱ ἄνδρες, ἡνωμένοι μὲ τοὺς Ὑδραίους καὶ Ψαρριανοὺς, ν' ἀντιταχῶσι μὲ τὰ πλοῖά των εἰς τοὺς ἐχθρικοὺς στόλους. Ἡ δὲ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ εἶχε προσκαλέσει τοὺς Σπετζίώτας κατὰ φθινοντα τὸν Ἀπρίλιον, καὶ ἐν ταυτῷ ἀπέστειλε τὸν συμπολίτην των Ἀνδρέαν Χ. Ἀνάργυρον, νὰ τοὺς πείσῃ, νὰ μεταβῶσιν εἰς Ὑδραν καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ ὅτι δὲν εἶχε δύναμιν στρατευμάτων ἀνάλογον νὰ στείλῃ εἰς ὀχύρωσιν καὶ τῆς Ἐπιπέδου Νήσου των, ἀλλ' οὐδὲ πυροβόλα εἶχεν ἀρκετὰ νὰ τοὺς στείλῃ, ὥστε νὰ ὀχυρωθῶσιν εἰς ὅλα τὰ μέρη, ὅπου ὁ ἐχθρὸς ἠδύνατο νὰ κάμῃ ἀπόβασιν, διέταξε καὶ τοὺς κατοίκους τῆς νήτου Πόρου, ὡς καὶ τοῦ Κρανιδίου καὶ Ἐρμιόνης νὰ μεταβῶσιν ὡσαύτως εἰς Ὑδραν μὲ τὰς οἰκογενείας των καὶ μὲ τὰ πλοῖα καὶ πλοιάριά των, καὶ οἱ μὲν ναυτικοὶ νὰ συμπολεμήσωσι μὲ τὸν Ἑλληνικὸν στόλον κατὰ θάλασσαν, ὅσοι δὲ ἐξ αὐτῶν στρατιωτικοὶ νὰ πολιορκήσωσιν ἐπὶ τῆς Νήσου ὁμοῦ μὲ τ' ἄλλα στρατεύματα. Ταυτοχρόνως διέταξε καὶ τοὺς Ὑδραίους, ἂν τυχὸν ᾔθελον ἀνανεύσει, νὰ ἐπάρωσι τὰ πλοῖα καὶ πλοιάριά των διὰ νὰ τοὺς βιάσωσι. Διέταξε δὲ τὸν Φαβιὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ὑδραν μὲ χιλίους διακοσίους τακτικούς στρατιώτας, καὶ μὲ ἐξακοσίους σταυροφόρους ὑπὸ τὸν Στέφανον καὶ τὸν Μ. Λέκαν. Διέταξεν

ὡσχύτως καὶ τοὺς Σουλιώτας νὰ δράμωσιν εἰς βοήθειαν τῶν Νησιωτῶν· πλὴν αὐτοὶ ἐζήτουν νὰ τοὺς πληρωθῶσιν οἱ καθυστεροῦντες μισθοὶ των, καὶ νὰ τοὺς διδεται διὰ τὴν εἰς Ἰδρὸν ἐκστρατείαν μισθὸς ἀνά πενήντα γρόσια τὸν μῆνα. Ἀπέστειλε καὶ τὸν Γόρδων εἰς τὴν νῆσον Σπετσῶν νὰ πείσῃ τοὺς κατοίκους νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖσε· ἀλλ' αὐτοὶ τὸν εἶπον ὅτι ἤθελον νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Μονεμβασίαν, ὅπου ἦσαν καὶ πολλοὶ Ψαρρίανοι, καὶ εἶχον ὀχυρώσει τὸ φρούριον ἐκεῖ· νῦν μὲ τὰ πυροβόλα των, τὰ ὅποια εἶχον μετακομίσει ἀπὸ τὰ Ψαρρά. Οἱ δὲ πρόκριτοι τῶν Σπετσῶν τὴν 18 Μαΐου ἀπεκρίθησαν εἰς τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν ὅτι, τὰ μὲν πλοῖα των ἦσαν ἑτοιμα νὰ συνεκπλεύσωσι μὲ τὰ Ἰδραϊκὰ καὶ τὰ Ψαρριανὰ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· ὁ δὲ λαὸς ἤθελον ν' ἀποθάνωσιν ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πατέρων των μαχόμενοι. Ὁ δὲ Γόρδων εἶχε μεταβῆ εἰς Ἰδρὸν, καὶ οἱ πρόκριτοι τὸν ἐστειλαν ὀπίσω καὶ ἐκ μέρους των, συνωδευμένον καὶ μὲ τινες Ἰδραῖους, δυνάμηνους νὰ πείσωσι, καὶ τότε κατεπείσθησαν οἱ Σπετσιῶται, καὶ τὴν 2 Ἰουνίου ἤρχισαν νὰ μεταβαίνωσι, καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν μετέβησαν ὅλοι εἰς Ἰδρὸν, ὅπου τὴν 8 ἔφθασεν ὁ Φιλέλλην Ἀμπάτης μὲ ἐννέα ὁλόχους τακτικῶν στρατευμάτων, καὶ μὲ ἓνα λόχον πυροβολικοῦ, καὶ τὴν 13 ἔφθασε καὶ ὁ Φαβιᾶ μὲ τὸν λόχον τῶν Εὐζώνων ὡς καὶ μὲ ἄλλα σώματα ἀτάκτων στρατιωτῶν εἰς ὑπεράσπισιν τῆς Νήσου. Ἡ δὲ Δ. Ἐπιτροπὴ εἶχε προσδιορίσει ἐξακοσίας πενήντα χιλιάδας γροσίων, τὰς μὲν 529 χιλ. ἀπὸ δάνεια τῶν ἀρχιερέων καὶ ἄλλων ἐκ τῶν κατοίκων τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου συναχθισομένας, τὰς δὲ 121 χιλ. ἀπὸ τὰς προσόδους τῆς Σάμου, ἐξ ὧν τὰς 350 χιλ. εἶχεν ἀποφασισμένας διὰ τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα, τὰς δὲ τριακοσίας διὰ τὰ ἔξοδα τῶν στρατευμάτων, καὶ διὰ τοῦτο ἐκάκισεν τὸν Γόρδων προσεγγιζόντα εἰς τοὺς Ἰδραῖους ἐν πλοῖον μὲ τροφάς, καὶ εἰς χρήματα χιλίων πεντακοσίων στρατιωτῶν μισθοὺς ἀνευ διαταγῆς τῆς, ἐνῶ αὐτὸς εἶχε διαπιστευθῇ τὴν δαπάνην τῶν χρημάτων αὐτῶν, ἃν καὶ ἀνηκόντων εἰς τὸ ἔθνος, καὶ ἐλλῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ βοη-

χρήτη τοὺς Ἕλληνας, ἔκρινεν ἀναγκάϊον νὰ μὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ
τάς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις φατριάζουσιν, ἄλλους μὲν
τῶν Ἑλλήνων ἐστέρει, ἄλλους δὲ προὐλήθευεν ἀφθόως τῶν
ἀγρίων τοῦ πολέμου. Ἐν τούτῳ ἡ μὲν νῆτος Ἰὼρξ ἐτέθη
ὡς εἰς κελὴν ἀμύνης κατὰστασιν, τὰ δὲ θαλασσιὰ πούλιὰ,
ὡς ὀνόμαζεν ὁ πρωτομάρτυς Ῥήγας τοὺς Νεώτας τῆς Ἑλλά-
δος, ἐκπλέουσιν ὅσον οὕτω εἰς ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου.

ΚΕΦ. Γ'.

Οἱ ὀπληρχικοὶ ζητοῦσι γ' ἀσφαλισθῶσιν εἰς τὰ θρούρια. — Οἱ
 'Ρουμελιῶται ζητοῦσιν εἰς αὐτὰ ἐγγυήσεις. — 'Απειλοῦνται
 παρὰ τοῦ Ζαΐμη. — Λαμβάνουσι μέτρα. — 'Οπληρχηγῶν ἀ-
 δελφότης. — Διαπραγματεύσεις μετ' ἡν θρουρὰν Παλαμίδιον.
 — 'Η ἀδελφότης προσκαλεῖ τὸν Κουντουριώτην ἀρχηγόν. —
 Στέλλονται θρουράρχοι εἰς Παλαμίδι καὶ χρήματα διὰ τὴν
 θρουρὰν. — Αὕτη ἐπαίρει τὰ χρήματα καὶ ζητεῖ τὸν Γρύβαν
 θρουράρχον. — 'Η Δ. 'Επιτροπὴ εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον θρου-
 ριον. — 'Ο Κραϊσκάκης εἰς τὸ Ναύπλιον. — 'Ο Κουντου-
 ριώτης δὲν δίδει ἀκρόασιν. — 'Ο Γρύβας θρουράρχος. —
 Πρότασις τῆς Δ. 'Επιτροπῆς περὶ τῶν θρουρίων. — Οἱ ὀ-
 πληρχοὶ καὶ ὁ Κολοκοτρώνης διατάττουσι τὴν θρουρὰν
 γ' ἐφήση τὸ Παλαμίδι. — 'Ο Γρύβας ἐκβάλλει τοὺς ἄλλους
 ὀπληρχηγούς τῆς ἀδελφότητος. — 'Η Δ. 'Επιτροπὴ ἐπικυρώ-
 νει τὸν Γρύβαν. — 'Ο Φωτομάρας θρουράρχος 'Αχροναν-
 πλάς. — Διαταγαὶ τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς τοὺς ὀπληρχηγούς
 καὶ τὸν Καραϊσκάκην γὰ στρατεύσωσιν εἰς τὴν 'Γούμελην.
 — Διαταγαὶ πρὸς τοὺς δημογέροντας τῆς ἀνατολ. 'Ελλάδος.
 — Εἰσβαλόντος τοῦ Κιουταχῆ εἰς τὴν ἀνατολ. 'Ελλάδα, τὸ
 μέγα μέρος τῶν κατοίκων ὑπετάγησαν. — 'Ο Καραϊσκάκης
 θὰ κάμει νέαν ἐπανάστασιν. — Συμφωνία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ
 τοῦ Κολοκοτρώνη. — Οἱ Σουλιῶται θὰ μεταβῶσιν εἰς Κόριν-
 θον. — 'Ο Σουλιάρος ἐξολοθρεύει τοὺς Γενίτσηρους. — Μέ-
 τρα κατὰ πειρατείας. — Μέτρα κατὰ τῶν εἰς τὰς νήσους
 καταχρήσεων στρατιωτικῶν τινῶν. — 'Η Δ. 'Επιτροπὴ ἐπι-
 καλεῖται τοὺς ξένους κατὰ τῆς πειρατείας. — Μέτρα τοῦ Μά-
 γερνιχ κατὰ τῆς πειρατείας. — 'Επιστολὴ τοῦ 'Ιμπρο-
 χίμ πρὸς τὸν Γ. Μαυρομιχάλην. — 'Απάντησις τούτου
 πρὸς ἐκεῖνον. — 'Ο Κολοκοτρώνης εἰς 'Αθήνας. — 'Ο 'Ιμ-

πραχίμ κυνείται εἰς τὰ Δερβένια. — Ἀποχώρησις τῶν Ἑλλήνων. — Μάχη εἰς τὴν Βέρραν. — Φθορὰ καὶ τροπὴ τῶν ἐχθρῶν. — Ἀπόβασις εἰς Δηρόν. — Τροπὴ καὶ φθορὰ τῶν ἐχθρῶν. — Ὁ Ἱμπραχίμ διευθύνεται πρὸς τὴν Τριπολιτσάν. — Ἐπιδρομαὶ εἰς τὰς πέριξ ἐπαρχίας. — Ὁ Κολοκοτρώνης καὶ ὁ Νικηταρῆς εἰς τὸ Ναύπλιον. — Ἐκστρατεία εἰς Τριπολιτσάν. — Μάχη εἰς Μεχμέταγα. — Ἐξοδοὶ ἐχθρῶν. — Ἀποχώρησις τῶν Ἑλλήνων. — Ὁ Νικηταρῆς κινδυνεύει. — Ἐπιδρομὴ Δελιαρχμεὶ εἰς τὴν Ἥλιν. — Ὁ Θωμᾶς Πετρίνης. — Ἐπιστολὴ τοῦ Ἐυνάρ.

Ἄλλ' ὥς ἂν ἦτο πεπρωμένον νὰ καταστρέφηται ἡ Ἑλλάς δικαιουμένη, τὰ ἐκ τῆς διακρίσεως δευρὸν θὰ πύπτωσι τοῦ νὰ τὴν μαστιζῶσι καὶ ἐν καιρῷ πολέμου καὶ μετὰ τὸν πόλεμον, καὶ νὰ τὴν καταστρέψωσιν. Οἱ ὀλιγαρχικοὶ ἡλιπίζον, ἀσφαλιζόμενοι εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ νὰ κατασταθῶσι τῶν ἀντενεργειῶν ἀνώτεροι, καὶ διὰ τοῦτο ἤθελον νὰ λάβωσι καὶ τὸ Παλαμίδι καὶ τὴν Ἀχροναυπλίαν εἰς τὴν ἐξουσίαν των, καὶ νὰ διορίσωσι φρουρὰς ἐκ τῶν οἰκείων των. Ἄλλ' οἱ Ῥουμελιῶται φροντίζουσιν, εὐρισκόμενοι ἤδη εἰς τὸ Ναύπλιον, διὰ τε τὴν ἀσφάλειάν των καὶ διὰ τὰ συμφέροντά των, ὅτε ἀπώλεσαν τὰς ἐστίαις των, καὶ θέλουσι νὰ κατακυριεύσωσι τῆς Πελοποννήσου τὰ φρούρια, καὶ πρὸ πάντων τὰ τοῦ Ναυπλίου, διὰ νὰ ἔχωσι καὶ αὐτοὶ φωνὴν εἰς τὰ πράγματα τῆς πατρίδος, καὶ ἐν ταύτῃ ἐγγυήσεις διὰ τὴν μέλλουσαν τύχην των, ὅπως ἂν ᾔθελον ἀποβῇ τὰ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ δὲ Ζαΐμης μαντεύων τὸν σκοπόν των, παρενεχθεὶς ἀπὸ ἀγανάκτησιν, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Κουτσιαυτόπουλον, ἀπειλεῖ τοὺς Ῥουμελιώτας μὲ τοὺς Πελοποννησίους, ὡς τάχα δυνάμενος νὰ τοὺς κτυπήσῃ. Ὁ Κουτσιαυτόπουλος ἀπελθὼν εἰς τοῦ Ἀρχιερέως Ἄρτης Πορφύριον, ὅπου ἦσαν συνηγμένοι ὁ Κωλέττης καὶ ἄλλοι Ῥουμελιῶται πολιτικοὶ καὶ πολεμικοί, τοὺς διακοίνωσεν ὅτι ὁ Ζαΐμης εἶχε κακοὺς σκοποὺς διὰ τοὺς Ῥουμελιώτας, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο ἐνήργει νὰ λάβῃ τὸ Παλαμίδι εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Τότε ἀπεφασίσθη νὰ μὴ τὸ ἀφήτουν οἱ Ῥουμελιῶται ἀπὸ τὰς χειρὰς των, διὰ νὰ ἔχωσι

καὶ αὐτοὶ καταφύγιον αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Νευπλίου διὰ τὰ ἐνδεχόμενα, καὶ δύναμιν ὥστε καὶ νὰ ἀπορραϊζώσιν ἐξουσιαστικῶς διὰ τὰ συμφέροντά των. Τριαύτην γνώμην τοὺς ἐδίδε καὶ ὁ Καραϊσκάκης γράφων ἀπὸ τὴν Ῥούμελην, νὰ τὸ φυλάττωσι δηλαδή καλῶς ἄχρις οὗτου ἥθελε φθάσει καὶ ἐκεῖνος. Καὶ ἐπὶ τούτῳ δώδεκα ὀπλαρχηγοί, ὅλοι σχεδὸν ἐκ τῆς φρουρᾶς τοῦ Μισολογγίου, ὁ Χριστόδουλος Χ. Πέτρου, Ἰω. Σουλτάνης, Γαλᾶνης Μεγαπάνου, Χρηστός Τσιρούτης, Γ. Γ. Γεροθανάση, Ν. Αναγ. Δραγαμεστίνος, Κ. Δροσίνης, Ἀντ. Βαῦτυρος, Ἰω. Κοιτσιαυτόπουλος, Κώστας Καπογιωργάκης, Ν. Κ. Κασομούλης, καὶ Θ. Γρύβας, συνεκρότησαν, ὁρμισθέντες, ἐταιρείαν ἀδελρότητος, ἣτις καὶ διευθύνει τὴν φρουρὰν τοῦ Παλαμίδου πρὸς τὸν σκοπὸν. Αὕτη, ὡς ἐβρέθη, ἐζήτει τοὺς μισθοὺς της· ὁ Ζαΐμης τὴν προσφέρει τριάντα χιλιάδας γρόσιων, ζητῶν νὰ παραλάβῃ αὐτὸς τὸ Παλαμίδι· ἀφ' ἑτέρου ὁ Κανέλλος Δελιγιάννης τὴν προσφέρει πλειότερα, νὰ τὸ παραλάβῃ· ἡ δὲ φρουρά κατὰ γὰρ καὶ μὲ τοὺς δύο. Ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ στέλλει τὴν 10 Ἰουνίου εἰς τὸ Παλαμίδι τρία μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Συνελεύσεως, καὶ ἓν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ταμείου, τὸν Γ. Ἡλιόπουλον, νὰ ὁμιλήσωσι τὴν φρουρὰν καὶ νὰ ἀκούσωσι τὰ παρὰ πόνά της. Ἐπείσθησαν δὲ οἱ στρατιῶται νὰ τοὺς ἐξοικονομήσῃ ὅπως οὖν, καὶ νὰ δεχθῶσι καὶ φρουρὰν τῆς Κυβερνήσεως καὶ φρούρχον ὅποιον ἂν ᾔθελε διορίσει, ἐκτὸς τοῦ Φωτομάρα ἢ ἄλλου Σουλιώτου. Οἱ δὲ συνωμόσαντες ὀπλαρχηγοὶ τὴν παρὰγγέλλουσι νὰ μὴ δώσῃ τὸ Παλαμίδι, καὶ αὐτοὶ ὑπέσχοντο νὰ πληρώσωσι τοὺς μισθοὺς της, ὡς καὶ τῷ ὄντι συνεσσευγμένοι· ἀναλόγως, ἡτοίμασαν τριαντακοτὴ χιλιάδας γρόσια νὰ τὴν δώσωσιν, ἂν ἡ Κυβέρνησις δὲν ᾔθελε τὴν πληρώσει· ἐξ ἐναντίας νὰ λάβῃ τοὺς μισθοὺς της, ἀλλὰ νὰ μὴ παρὰ δώσῃ εἰς κανένα τὸ φρούριον. Τὴν 16 ἡ Κυβέρνησις στέλλει δύο μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Συνελεύσεως, τὸν ἱατρὸν Σπυρίδωνα Καλογερόπουλον (*) καὶ τὸν ἐκ Σπετσῶν Γ. Μπούκουρην,

(*) Ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἱατρός, τὸ 1825 προήχθη εἰς ἀρκιτὸν καιρὸν τῆς φιλανθρωπικῆς ἰατρικῆς, τῆς ὁποίας διέτελλε Γραμματεὺς ὁ Ν. Φλογαίτης,

συνεπιφέροντας νὰ δώσωσι τὴν φρουρὰν τοῦ Παλαμιδίου καὶ σαράντα πέντε χιλιάδας γροσίων, καὶ τὴν διατάττει νὰ τοὺς γνωρίσῃ ὡς φρουράρχους καὶ νὰ τοὺς ὑπακούῃ, ἐνδιαμένοντα πιστῶς εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ φρουρίου· εἶχε προβάλλει νὰ στείλῃ καὶ ἑκατὸν στρατιώτας ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν φρουράρχων· ἀπεφυγε δὲ νὰ διορίσῃ στρατιωτικὸν τινα φρούραρχον ἐπὶ τοῦ παρόντος, διὰ νὰ μὴ δυταρεττήσῃ τόσους ἄλλους ὀπλαρχηγούς, διηρημένους πρὸς ἀλλήλους· πλὴν ἡλπίζεν ἐν τοσοῦτῳ καὶ νὰ κατορθώσῃ ὁ Ζαΐμης νὰ διορίσῃ κανένα ἐκ τῶν οἰκείων του, ἐμπιστοσύνης ἄξιον· ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἔμελλε νὰ διορίσῃ φρουράρχους ἀπὸ τὰ τέσσαρα τμήματα τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ καταστήσῃ πραγματικῶς ἐθνικὸν τὸ φρούριον τοῦ Ναυπλίου. [Οἱ συνωμῶται ὀπλαρχηγοὶ ἔστειλαν ἄνθρωπον εἰς Ἰδρὸν πρὸς τὸν Κουντουριώτην, εἰσηγούμενοι ἀπὸ τὸν Κωλέττην, καὶ τὸν προσεκάλουν ἀρχηγόν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἀνατρέψωσι τὴν καθεστῶσαν, καὶ νὰ συστήσωσιν ἄλλην Κυβέρνησιν. Ἡ φρουρά τοῦ Παλαμιδίου εἰσεδέχθη τοὺς ἀποσταλέντας ἀπὸ τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν φρουράρχους, καὶ ἀφοῦ τοὺς ἐπῆραν τὰ χρήματα, ἐζήτησαν νὰ διορισθῇ φρούραρχος τοῦ Παλαμιδίου ὁ Θεόδωρος Γρύδας (*). ἐπυροβό-

ὁ καὶ Γραμματεὺς διατελὼν τοῦ θαλασσίου δικαστηρίου· ἀμφότεροι ἐξεπλήρωσαν φιланθρωπικώτατα τὰ χρεῖα των πρὸς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα εἰς τὸ Νάηλιον.

(*) Ὅτε ἡ Κυβέρνησις διέταξε (κατὰ τὸν τελευταῖον Δεκέμβριον) νὰ ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὰς Ναυτικὰς νέτους τὰ στρατεύματα, ἀφοῦ ἐξέλιπεν ὁ φόβος τοῦ νὰ προσβληθῶσιν ἀπὸ τὸν ἐχθρικὸν στόλον, διέταξε καὶ τὸν Γρύδαν νὰ στρατεύσῃ εἰς Μισολόγγι. Ἄλλ' αὐτὸς ἠθάσας εἰς Περαιχώραν, καὶ λέγων ὅτι περιμένει ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ τὸν στείλῃ τροφὰς καὶ πυριτόβολα, ἔπραττε πᾶσαν κατάχρησιν, καὶ κατὰ τὴν ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τοὺς ἐκνήμισε περὶ τὰς 270 χιλ. γροσίων εἰς τριῶν μηνῶν διάστημα. Ἡ Βουλὴ πληροφορηθεῖσα ταῦτα, προσεκάλεσε τὸ Νομοτιλεστικὸν νὰ τὸν διατάξῃ, ν' ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Δ. Ἑλλάδα, καὶ μὴ ὑπακούσαντα, νὰ διαταχθῶσιν οἱ Μιγαρεῖς νὰ τὸν διώξωσιν. Ὁ Γρύδας δὲν ἀπήλθεν εἰς τὸ Μισολόγγι, καὶ ἡ Κυβέρνησις διέταξε τὸ μὲν σῶμα τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατιωτῶν νὰ διαλυθῇ, αὐτὸς δὲ ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Περαιχώραν· διέταξε καὶ τοὺς Μιγαρεῖς νὰ τὸν κυνήγῃσι καὶ νὰ τὸν διώξωσιν ἀπὸ τῆς

λησαν δὲ κατὰ τῆς οἰκίας τοῦ Νικηταρχῆ, καὶ εὐθὺς ἡ Κυβερνήσις μετέβη εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον φρουρίον καὶ ἡσφαλίσθη, καὶ αὐθημερὸν ἐξέδοτο ἐκεῖθεν διακήρυξιν πρὸς τοὺς ἐν Ναυπλίῳ, δημοποιήσασα ὅτι, ἡ ὑπὲρ τὸ δεῖον συρροὴ τῶν ¹⁶στρατευμάτων, καὶ τὰ ἀνοικονόμητα ἄλλεπᾶλληλι ζητημάτων, δὲν τὴν ἐπιδιδόν καιρὸν νὰ σκεφθῇ διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους· καὶ ἐπειδὴ εἶχε διὰ τοῦτο ἀνάγκην ἡσυχίας, μετέβη εἰς τὸ εἰρημένον ἐπιθαλάσσιον φρούριον, νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ χρέη τῆς, καὶ διέταττε τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τῆς πόλεως· ἀλλ' ἂν αὐτὴ δὲν εἶχε δύναμιν ν' ἀσφαλισθῇ καὶ ν' ἀσφαλίσῃ τὴν πόλιν, ποῖον διέταττε νὰ τὴν ἀσφαλίσῃ; Τὴν 17 γράφει τοὺς ἀπεσταλμένους νὰ προσέξωσιν, ἂν ἡ φρουρὰ δὲν δεχθῇ τὰ διατεταγμένα, νὰ ἐπιστρέψωσι φέροντες καὶ τὰ χρήματα· καὶ ἤτο δυνατόν νὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ ἐπιστρέψωσι ¹⁸μὲν τὰ χρήματα· Αὐθημερὸν ἔφθασε καὶ ὁ Καραϊσκάκης μὲ πεντακοσίους εἰς τὸ Ἄργος, καὶ ἐπὶ ἔλθῃ τὴν ἀρμηχανίαν τῆς Κυβερνήσεως, φοβηθεῖσθαι μὴ τὸν μιμηθῶσι καὶ φθᾶσιν κατόπι καὶ ἄλλοι· πλὴν αὐτὸς εἰς τὴν συμφορὰν ταύτην τῆς Ρούμελης θὰ δειξῇ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην του· καὶ ὁ Ζαΐμης λησμονήσας τὸ παρελθόν, θὰ τὸν συνδράμει εἰς τὴν ἐκστρατείαν του καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς πατρίδος κινδυνευούσης, ¹⁹καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν στρατιωτῶν, τοὺς δούλους ἦτον ἀδύνατον νὰ οἰκονομήσῃ. Ὁ Καραϊσκάκης θὰ συντελέσῃ ὅσον τὸ δυνατόν εἰς τὴν ἑνωσιν τῶν Ρουμελιωτῶν,

τόπον των. Τότε ἐδιάσθη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἀργολίδα, καὶ κατέλυσεν εἰς τὸ χωρίον Μέρπακα ὅπου ἐξηκολούθει τὰς καταχρήσεις· Ἡ δὲ Κυβερνήσις τὴν 7 Μαρτίου διέταξε τοὺς ὑπ' αὐτὸν στρατιώτας νὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Κολοκοτρώνη, καὶ ὁ Γρύβας ἠναγκάσθη νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Νάριαν καὶ νὰ ἡσυχάσῃ· ὅτε δὲ ὁ Ἀνδρέας Ἰσκου ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἐπίδαυρον εἰς Ναύπλιον, εἰσέγαγε καὶ τὸν Γρίβαν μετὰ τῶν τριῶν ἀδελφῶν του· ἀλλ' ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ τὸν ἐξώσεν, ὥστε ἐδιάσθη νὰ πλεύσῃ εἰς τὰς Σπέτσας εἰς τοὺς συγγενεῖς τῆς γυναικὸς του νὰ ἡσυχάσῃ. Αὐτόθι ἐπληροφορήθη τὰ περὶ τῆς ἀδελφότητος τῶν Ρουμελιωτῶν καὶ τοὺς παρόγγειε, παρακαλῶν, νὰ μὴ τὸν παραλείψωσιν. Ὅθεν προσεκλήθη καὶ αὐτὸς εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συμμαχίαν μετὰ τῶν ἄλλων.

καὶ θὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν οἱ μὲν κατόπι τῶν δὲ εἰς τὴν
 Ῥοῦμελην, κατὰ τοῦ Κιουταχῆ ἐκστρατεύοντες. Ἐπειδὴ δ' ὁ
 Κουντουριώτης δὲν ἔδωκεν ἀκρόασιν εἰς τοὺς προτείναντας νὰ
 τὸν κάμωσιν ἀρχηγὸν εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν
 τῆς Πατρίδος, δὲν θὰ τὴν κατασπαράξει καὶ ὁ ἐμφύλιος πό-
 λεμος, ἂν καὶ δὲν θὰ λείψῃ τοῦ νὰ τὴν ματίσῃ ὑπωσοῦν
 κατὰ τὴν Κορινθίαν ἢ διαίρεσις. Τὴν 19 ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ
 γράφει πάλιν τοὺς ἀπεσταλμένους εἰς τὸ Παλαμίδι « Ἄν εἰ
 » στρατιῶται ὑπήκουσαν εἰς τὰ διατεταγμένα, πληροφορήσα-
 » τέμας νὰ στείλωμεν τοὺς ἀναγκαίους στρατιώτας διὰ τὸ
 » φρούριον ἂν δὲ μὴ, πάρετε τὰ χρήματα καὶ ἔλθετε ἐδῶ·
 » ἂν δὲ, σὰς ᾗρην καὶ τὰ χρήματα, ἔλθετε καὶ χωρὶς τού-
 » των, ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις θὰ λάβῃ μέτρα. » Δύθμερὸν ἔστειλεν
 εἰς τὸ Παλαμίδι ἑκατὸν στρατιώτας ὑπὸ τῆς διαταγῆς τῶν ἀπ-
 εσταλμένων φρουράρχων, διοικουμένους ἀπὸ τὸν Σωτῆρον Σαρατ-
 σόπουλον Τριπολιταῖον καὶ τὸν Ἰω. Καρατζῆρον Ῥουμελιώτην,
 γράψασα τὴν φρουρὰν νὰ τοὺς δεχθῇ, καὶ αὕτη τοὺς εἰσεδέχθη
 εἰς τοὺς ὑποκειμένους προμαχώνας, ὅθεν δὲν θὰ δυνήσῃ νὰ
 ἀνθεξῶσιν εἰς τὸ πῦρ τῶν ὑπερκειμένων, καὶ θὰ ἐξωσθῶσιν
 εὐθὺς ἐπομένως. Ἐλθόντος τοῦ Καραϊσκάκη, οἱ Ῥουμελιῶται ἠ-
 νώθησαν μὲ τοὺς Σουλιάτας, καὶ ἡ φρουρὰ τοῦ Παλαμιδίου,
 ἡ οἱ ὀπλαρχηγοὶ τῆς ἀδελφότητος, ἐδέχθησαν φρουράρχον τὸν
 Φωτομάραν, ἀλλὰ δὲν ἔχουσιν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτὸν, ὡς συγ-
 γενῇ τοῦ Κολοκοτρώνη, καὶ πάλιν διαφεθίντες τὸν ἀπέβα-
 λον, καὶ ἐξώσαντες τοὺς φρουράρχους τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς ὡς καὶ
 τὴν φρουρὰν τῶν ἑκατὸν στρατιωτῶν, ἀνέδειξαν φρουράρχον
 τὸν εἰρημέιον Γρύβαν. Ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ γράφει τὴν 20 πρὸς
 τοὺς ἐν Ναυπλίῳ ὀπλαρχηγούς Σουλιάτας καὶ Ῥουμελιώτας
 ὅτι, διὰ νὰ κατασταθῇ τὸ φρούριον τοῦ Ναυπλίου ἐθνικόν,
 νὰ διαπιστευθῇ ἡ φυλακὴ αὐτοῦ εἰς ὀκτῶ στρατιωτικὸς (ὅχι
 ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων στρατηγῶν, τῶν ὠφελούντων τὴν Πατρί-
 δα εἰς τὸν πόλεμον), δύο Σουλιάτας, δύο Ῥουμελιώτας, δύο
 Νησιώτας καὶ δύο Πελοποννησίους· ἡ δὲ ὑπὸ τοὺς φρουράρ-
 χους αὐτοῦ φρουρὰ νὰ σύγκειται ἀπὸ ὀκτακσίτους στρατιώ-
 τας, ἐξ ὧν οἱ διακόσιοι ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, οἱ διακόσιοι

ἀπὸ τῆς Νήσου, οἱ διακόσιοι ἀπὸ τῆς 'Ρούμελης, καὶ οἱ διακόσιοι ἀπὸ τὸ Σούλι. Ἡ δὲ φρουρὰ αὕτη νὰ διαιρεθῇ εἰς δύο, καὶ οἱ τέσσαρες φρούραρχοι μετὰ τῶν τετρακοσίων στρατιωτῶν νὰ φρουρήσωσιν εἰς τὸ Παλαμιδί, καὶ οἱ λοιποὶ εἰς τὴν Ἀκρονυχπιάν. Οὕτω συντεθειμένη ἡ φρουρὰ ᾗθελεν ἀποσυντεθῇ διακρουμένη ἐντὸς ὀλίγου· οἱ δὲ 'Ρουμελιῶται δὲν ἐκράτησαν μὲ τοιούτους τρόπους τὸ φρούριον, διὰ νὰ τοὺς τὸ ἀφαιρέσωσιν ἄλλοι. Αὐτοὶ συνελθόντες εἰς ἓν, ἐνέκριναν τὸ σχέδιον τῆς Κυβερνήσεως, συντελέσαντος καὶ τοῦ Κολοκοτρώνη (ὅστις εἶχε προσκληθῇ ἀπὸ τὸν Καρχιτκάκη καὶ τοὺς ἄλλους ὀπλαρχηγούς τὴν 26 Ἰουνίου, διὰ νὰ συγκερθῶσιν ὁμοῦ περὶ τῶνπραγμάτων, καὶ τὸν ὁποῖον, φθάσαντα εἰς Ἄργος, ὁ Ζαΐμης ἔγχευε τῇ πρώτῃν Ἰουλίου νὰ συνεργήσῃ εἰς τὴν εὐταξίαν τοῦ Νευπλίου), καὶ τὴν 7 τοῦ αὐτοῦ Ἰουλίου γράφουσι πρὸς τοὺς ἐν Παλαμιδίῳ στρατιώτας καὶ ἀξιωματικούς τὰ ἐπόμενα. « Ἡ ἀπόρριξις τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅλων ἡμῶν » εἶναι νὰ γείνη τὸ φρούριον ἐθνικόν, καὶ ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ » ὁ ἀποφασίσῃ κατὰ τὴν θέλησίν της καὶ φρούραρχον καὶ » φρουρὰν ἀναλόγως ἀπὸ τὰ τέσσαρα τμήματα. Ἄν εἰσθῇ » λοιπὸν ἀδελφοὶ καὶ φίλοι τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, νὰ » καταδύητε κάτω καὶ νὰ ἀρήσητε τὸ φρούριον εἰς τὴν θέ- » λησιν τοῦ ἔθνους· εἰδὲ καὶ δὲν ἔχετε σκοπὸν νὰ τ' ἀφή- » σῃτε, νὰ ξεύρετε ὅτι πλέον συντρόφους δὲν μᾶς ἔχετε μῆτε » τῶρα, μῆτε εἰς τὸ μετὰ ταῦτα ἔω, οὐ ὑπάρξει τὸ ἔθνος. » Θ. Κολοκοτρώνης, Νότης Μπότσαρης, Κίτσιος Ντσιαβέλ- » λας, Κῶστας Χορμόβας, Γ. Κίτσιος, Γ. Δαγγλῆς, Γ. Δρά- » κος, Δ. Ζέρβας, Ἀθ. Κουισονίκης, Α. Βεΐκος, Χ. Φωτομάρας, » Κ. Μπότσαρης, Γ. Βάγιας, Σπ. Μίλλιος, Κώστας Μάρκος, » Καραϊσκάκης, Γ. Βαλτινός, Κ. Βλαχόπουλος, Δημοτσέλιος, » Σπ. Εὐδής, Ἀνστ. 'Ροκάς, Σπ. Αχμπρόπουλος, Γιαννάκης » Στράτος, Γ. Στορνάρης, Χ. Μεχάλης, Β. Μπουζγος. » Αὐθ- » ημερὸν ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ στέλλει τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφον πρὸς τοὺς ἐν Παλαμιδίῳ ἐνόπλους, καὶ τοὺς διατάττει νὰ παρα- » δώσωσι τὸ φρούριον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ » νὰ κατασταθῇ εἰς αὐτὸ ἡ ἀνήκουσα φρουρὰ κατὰ τὴν γενο-

μένην ἀπόφασιν· ἀλλὰ τίς ἀκούει τοιαύτας διαταγὰς; Διεφημίσθη ὅτι ὁ Γρύβας ἠπάτησε τοὺς ἄλλους· ὀπλαρχηγούς καὶ τοὺς ἔζωσεν ἀπὸ τὸ Πιχλχυίδι, καὶ αὐτὸς ἀνεκηρύχθη φρούραρχος, καὶ ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ ἐβιάσθη ἐπομένως νὰ τὸν ἀναγνώρισῃ· ὁ δὲ Φωτομάρας ἔμεινε φρούραρχος εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν καὶ θὰ παρεμβάλλει ἐμπόδια ὅσον τὸ δυνατόν εἰς τὸν παράφορον Γρύβαν.

Ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ τὴν 18 Ἰουνίου διατάττει ἐκ τοῦ ἐπιθαλασσίου φρουρίου τοὺς ἐν Ναυπλίῳ ὀπλαρχηγούς νὰ ἐκστρατεύωσιν εἰς τὴν Ῥούμελιν· « ὅλη, τοὺς λέγει, ἡ Ῥούμελη εἶναι » ἤδη εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἐχθροῦ· ἐπροσκύνησε καὶ ἀπα-
 » σπᾶται ἀπὸ τὴν ὀλομέλειαν τοῦ ἔθνους, ὅτε ἀποφασίζεται
 » ἡ τύχη τοῦ ἂν δὲν ἀπεφασίσθη ἤδη. Σεῖς γνωρίζετε τί
 » θὰ κάμετε· δι' αὐτὴν, ἡ τύχη τῆς λαϊκῆς Ἑλλάδος· θὰ
 » εἶναι καὶ ἡ τύχη τῆς Ῥούμελης, ὅταν ἀναφανῶσι πάλιν
 » εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολέμου τὰ στρατιωτικά σας σίματα,
 » τὰ ὅποια ἡ Κυβέρνησις ἐκ παντὸς τρόπου θὰ ἐφοδιάσει μὲ
 » τ' ἀναγκαῖα. »

Τὴν δὲ 21 γράφει τὸν Καραϊσκάκην· « νὰ δεῖξετε καὶ
 » αὐτὴς τὴν πολεμικὴν ἀρετὴν σας, νὰ πηραστήσετε τὸν κίν-
 » δυνον τοῦ ἔθνους εἰς τοὺς λοιποὺς στρατηγοὺς, καὶ νὰ
 » ἐκστρατεύσετε ὅσον τάχος εἰς τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα,
 » διὰ νὰ συνδράμετε τοὺς κινδυνεύοντας ἀδελφούς. Ἡ Κυ-
 » βέρνησις θὰ σᾷ· ἐφοδιάσει μὲ πυριτόβολα καὶ τροφάς, αἱ
 » ὅποια καταδαπανῶνται ἀσώτως ἐδῶ ἀπὸ ἀργούς στρατιώ-
 » τας. Τὸ παράδειγμά σας καὶ τὸ κίνημά σας θὰ συμβάλλει
 » πολὺ εἰς τὴν ὠφέλειαν τῆς Πατρίδος. » Γράφει καὶ τὸν
 Γκούραν καὶ τὸν προτρέπει νὰ ἐνεργῇ τὰ κοινῇ συμφέροντα,
 ἐπελπίζων αὐτὸν ὅτι θὰ ἐκστρατεύσωσιν οἱ Ῥουμελιῶται εἰς
 βοήθειάν του. Συγχρόνως γράφει καὶ πρὸς τοὺς Δημογέροντας
 Σαλῶνων, Θηβῶν, Λεβαδίας, Ἀθηνῶν, καὶ ἄλλων Ἐπαρχιῶν,
 νὰ προσέξωσι μὴ δώσωσιν ὁμήρους μήτ' ἔγγραφον ὑποταγῆς
 εἰς τὸν Κιουταχῆν, ὅτε πρόκειται νὰ λάβῃ τὰ δίκαιά της· ἡ
 Ἑλλὰς διὰ τῆς μεσιτείας τῶν Χριστιανικῶν Δυνάμεων, διότι
 γὰρ ἔγγραφά των ὁ Κιουταχῆς θὰ τὰ στείλῃ εἰς τὸν Σουλτᾶν.

νον, ὅστις θὰ τὰ παρουσιάσει εἰς τὰς Δυνάμεις, καὶ τότε
 θ' ἀποκλεισθῶσιν οἱ 'Ρουμελιῶται ἀπὸ τὴν ὁλομέλειαν τοῦ ἔ-
 θνους· καὶ ὁμῶς ταῦτα πάντα παράκαιρα. Ὁ Κιουταχῆς ἀρ-
 χὸς Ἰουνίου εἰσβάλλει εἰς τὰ Σάλωνα, καὶ ἐκεῖθεν διασπεί-
 ρονται τὰ στρατεύματά του καθ' ὅλην τὴν ἀνατολικὴν Ἑλ-
 λάδα. Τὸ δὲ μέγα μέρος τῶν Ἑλλήνων μέιναντες χωρὶς ὑπε-
 ράσπισιν, διότι ἄλλοι μὲν τῶν ὀπλαρχηγῶν πρὸς τὸν και-
 ρὸν πελιτευόμενοι ὑπετάγησαν, ἄλλοι δὲ εἰσῆλθον εἰς τὴν
 Πελοπόννησον καθὼ στερούμενοι τῶν πρὸς πόλεμον ἐπιτηδεί-
 ων καὶ ἀδυνατοῦντες ν' ἀντιπαραταχθῶσιν εἰς τὸν ἐχθρὸν ἐπρασ-
 κύνησαν, ἀμνηστίας τυχόντες καὶ ασφαλείας, ἀπολαύοντες τῆς
 τιμῆς, τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς ζωῆς των. Ὁ δὲ Καραϊσκά-
 κης θὰ ἐκστρατεύσει εἰς τὴν στερεάν Ἑλλάδα, διὰ νὰ κά-
 μῃ νέαν ἐπανάστασιν, συμφωνήσας μὲ τὸν Κολοκοτρώνην νὰ
 εὕρωσι πᾶσαν δυνατὴν περίθαλψιν καὶ περιποίησιν εἰς τὴν
 Πελοπόννησον οἱ ἀπόλεμοι καὶ ἀδύνατοι γέροντες 'Ρουμελιῶται
 καὶ τὰ γυναικόπαιδα, τοὺς ὁποῖους ἤθελεν ὑποχρεῶται νὰ εἰς-
 ἔλθωσιν αὐτόθι, καὶ νὰ σταλῶσιν εἰς τὴν 'Ρούμελην καὶ στρα-
 τεύματα Πελοποννησίων νὰ συναγωνισθῶσι μὲ αὐτόν· θὰ τὸν
 ἀκολουθήσωσι δὲ πολλοὶ ὀπλαρχηγοὶ καὶ στρατιῶται ἐκ τῶν
 συνηγμένων εἰς τὸ Ναύπλιον· ἄλλ' οἱ Ἠπειρωτοστουλιῶται καὶ
 ἄλλοι ὀπλαρχηγοὶ θὰ μένωσιν ἀρκετὸν καιρὸν εἰς τὴν Πε-
 λοπόννησον, καὶ θὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Κορινθίαν παρακολου-
 θοῦντες τὸν Ζαΐμην, καταδιαιρέσαντα ἤδη τὸ στρατιωτικὸν
 διὰ τὰ ἴδια τέλη, ἐπὶ λόγῳ τοῦ νὰ συστήσῃσι δῆθεν στρα-
 τόπεδον κατὰ τοῦ Ἰμπραχίμ ὁμοῦ μὲ τὸν Κολοκοτρώνην,
 ὅμως ἐπὶ σκοπῷ κυρίως νὰ ἐπάρῃσι τὰς ἐθνικὰς σταρίδας
 διὰ τοὺς μισθοὺς των.

Ἐν τούτοις ἄλλο δυστύχημα διὰ τὴν Χριστιανωσύνην, καὶ
 μάλιστα διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Σουλτὰν Μαχμουτ διὰ τῆς
 ἐπιμονῆς του καὶ τῶν συμβουλῶν τῶν φιλοτοῦρκων Χριστια-
 νῶν εὐτύχησε νὰ κατορθώσῃ ὅ,τι δὲν ἠδυνήθη ὁ Σουλτὰν Σε-
 λίμ καὶ ἀπώλετο· κατέστρεψε τοὺς Γενιτσίερους, οἵτινες δὲν
 ἠθελον τὴν τάξιν εἰς τὸν στρατὸν (νιζάμ Τζεδιτ), καὶ πολ-
 λάκις ἀπαναστάντες, ἐμκταίεσαν τὰς περὶ τούτου προσπα-

Θείας του. Τὴν 3 πρὸς τὴν 4 Ἰουνίου σαράντα χιλιάδες Γενίτσιερνι καὶ ἄλλοι συνωμόται ἐκινήθησαν εἰς τοῦ ἀρχηγοῦ των αὐτοῦ καὶ εἰς τοῦ μεγάλου Βεζύρη, δὲν τοὺς εὗρον λαθόντας· γνῶσιν τῆς ἐτοιμῆς στάσεως, καὶ διήρπασαν τὰς οἰκίας των. Τότε ὁ Σουλτάνος ἔδραμε συνωδευμένος με ἀρκετὴν φρουρὰν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, ὅπου ἦσαν συνηγμένοι, ἀφ' οὗ προσεκάλεσεν ὅλους τοὺς Μουτουλμάνους διὰ κήρυκος, καὶ ἀφ' οὗ συνῆλθον πλῆθος ἀνκριθμητον περὶ αὐτὸν, φέρων τὸ κοράνι εἰς τὴν χεῖρα, ἔστησε τὴν ἱερὰν λεγομένην σημαίαν (σαν-τσακ σχερίρ), ἠγόρευεν εἰς ἐπήκοον πάντων, παρέστησε τὰς ἀδικίας καὶ καταχρήσεις τῶν Γενιτσιέρων, καὶ, ἅμ' ἀφ' οὗ ἐξεδόθη ἀπόφασις (φετβάς) τῆς ἐξοντώσεώς των ὑπὸ τοῦ Σι-εχούλ ἰσλάμ, διέταξε θάνατον κατ' αὐτῶν, ἀπαγγείλας τὸν στίχον τοῦ κορανίου (ἀτελοῦλ μουτχρίκινε κεῖφετθιν:) σφάζατε καὶ ἐξολοθρευσατε τοὺς ἀπίστους, καὶ εἰς ὀλίγην ὥραν διὰ τῶν πυροβόλων οἱ Σουλτανοὶ ἐφόνευσαν ὑπὲρ τὰς δώδεκα χιλιάδας, καὶ ἔτρεψαν τοὺς λοιποὺς εἰς φυγὴν. Ὁ δὲ Σουλτάνος κατήργησε τὸ Γενιτσιερικὸν σύστημα καὶ τὸ κατηράθη, καὶ ἐπομένως κατεδίωξε με πολλὴν δραστηριότητα τοὺς Γενιτσιέρους, καὶ καθ' ἡμέραν ἐπνίγοντο ἐξ αὐτῶν διὰ βρόχου καὶ ἐρρίπτοντο εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τέλος πάντων θὰ ἐξολοθρευθῶσιν οἱ ἐπιζήσαντες, καὶ θὰ ἐκλεψῇ τὸ στρατιωτικὸν ἐκείνο σύστημα τῶν Τούρκων, διὰ τοῦ ὁποίου ἠπείλουν ἄλλοτε νὰ ὑποτάξωσιν ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ δὲ Σουλτάνος ἤδη καταγίνεται χωρὶς ἐμποδίων νὰ συστήσῃ καὶ ὅλην τὴν ἑκτασιν τὴν Εὐρωπαϊκὴν τάξιν εἰς τὸν στρατὸν του διὰ τῆς συνδρομῆς Χριστιανῶν διδασκάλων. Οἱ δ' Ἕλληνες, καὶ τοὶ αἰσθανόμενοι ἤδη πολὺ πλέον ἢ πρότερον τὴν ἀνάγκην τῆς τάξεως, δὲν δύνανται νὰ τὴν εἰσάξωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. Ἀλλὰ τί; ἀμφιβάλλει ὅτι διὰ θυμμάτων ἔσωσε καὶ θὰ σώσει εἰς τέλος ὁ Θεὸς τοὺς ἀθηνεῖς καὶ κατὰ πάντα ἀδυνάτους Ἕλληνας; Καὶ τί; οἶδε τί εἶναι προωρισμένον διὰ τὴν τύχην τῶν ἐθνῶν εἰς τὰς ἀνεξέρευνήτους βουλὰς τοῦ Ὑψίστου;

Π Δ. Ἐπιτροπὴ ἐπὶ σκοπῷ νὰ καταπύσῃ τὴν πειρατείαν, ἐκδίδει τὴν 27 Μαΐου διακήρυξιν, καὶ κηρυγνίζει τὴν διχα-

γωγῇ τῶν διοικούντων πολεμικά καὶ καταγωγικά πλοῖα Ἑλ-
 λήνων ὡς ἐφεξῆς· ὁ ἐκτός τῶν πλοίων τοῦ Ἑλλ. στόλου οὐ-
 » δὲν ἄλλο πλοῖον δύναται νὰ ὑψώσῃ σημαίαν πολεμικὴν·
 » ἀπὸ δὲ τ' ἀποτελοῦντα τὸν Ἑλλ. στόλον, ὅσα καταγωγικά,
 » πρέπει νὰ ἔχωσιν ἑγγεγραφα τυχτικά καταγωγέως ἢ ἀποκλει-
 » στοῦ, καὶ δὲν ἔμπορῶσι κατὰ τὸ παρὸν νὰ κρατήσωσιν
 » οὐδετέρων σημαίων πλοῖα, ἐκτός ἂν φέρωσι τροφάς ἢ πο-
 » λεμερόδια ἢ ἄλλο τι ἀναγόμενον εἰς τὴν λαθρεμπορίαν τοῦ
 » πολέμου εἰς ἐχθρικὸν τόπον, εἰς τὸν στόλον, τὰ στρατεύ-
 » ματι, ἢ τὰ φρούρια τῶν ἐχθρῶν. ὁ δὲ πρύτασις ἐξουσία εἶ-
 » χε διορίσει Ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τὸν Ἰωάννην Πάγκα-
 » λον, Κωνσταντῖνον Μεταξῆν, καὶ Ἀναστ. Πολυζωΐδην, προστι-
 » θεῖσα ἔπειτα καὶ τὸν Π. Δ. Δημητριάδην, διὰ νὰ συ-
 » νάξῃ τὸ ὅποῖον εἶχεν ἐπιβάλλει θάνατον εἰς τὰς νήσους τοῦ
 » Αἰγαίου· εἶχε προσδιορίσει καὶ δύο Γολέττας πολεμικάς μὲ
 » στρατιώτας ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῆς διὰ τὴν εὐταξίαν τῶν
 » νήσων καὶ τὴν κατάπausιν τῆς πειρατείας· ἀλλ' ἡ Δ. Ἐπι-
 » τροπὴ ἀντὶ τῶν δύο μελῶν τοῦ Πάγκαλου καὶ Πολυζωΐδου,
 » διορισθέντων εἰς ἄλλαν ὑπερετίαν, διώριτεν ἐπομένως τὸν Μι-
 » χαὴλ Α. Τσιμαζῶν καὶ τὸν Ν. Χρυσόελοι στείλαντες ἐπὶ
 » ταυτοῦ καὶ τὸν Δ. Καλλίργην, διὰ νὰ ὑποχρεώσωσι καὶ ὡς πεν-
 » τακοσίους Κρήτας, πρᾶττοντας εἰς τὰς νήσους Νάξον καὶ Πά-
 » ρον καταχρήσεις, νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Κρήτην νὰ πολεμήσω-
 » σι πρὸς τὸν ἐχθρόν· καὶ διςχιλίους περίπου ρουμελιώ-
 » τας δικτελοῦντας ὑπὸ τὸν Κριζιώτην, Βάσιον, Χ. Μιχαήλν,
 » Σταύρον καὶ Αἰσκόπουλον, καὶ πρᾶττοντας πολλὰ κακά (*) εἰς

(*) Ἀναφορὰ τῶν Κεῖων διαλαμβάνει ὅτι, τοῦ ἐξουσιώτην οἱ στρατιωτι-
 κοὶ αὐτοὶ γρ. 1,232,870, ὅτι δὲν ἔχουσι πλέον νὰ σπείρωσιν οὔτε ἐν
 στρέμμα γῆν· ὅτι κατέσραξαν τοὺς βόας των· δὲν ἀρῶσαν κανέν εἶδος ζώου·
 ἐγύμνωσαν τὰ ἐργαστήριά των· ἤρπασαν τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ σκεύη των καὶ
 τὰ μετεπώλουν εἰς ἄλλους ἐντοπίους ἢ ξένους· ἐκρῆμνιζον τὰ ἐργαστήρια καὶ
 τὰς οἰκίας των καὶ τὰ ἔκαιον· ἔκοψαν τὰ ἐλαιόδενδρά των ὅλα· ἔκαιον ἐλαιον
 καὶ ἔχυνον εἰς τὰ στῆθι των διὰ νὰ μαρτυρήσωσι ποῦ εἶχον κρυμμένα τὰ
 γρόσια· ἐφθείραν ἀνήλικα ἄρρενα καὶ κοῦρεας. Ἡ δὲ Δ. Ἐπιτροπὴ ἀπεφάνισεν

τὰς νήσους Κίω καὶ Ἄνδρον, νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἀττικὴν νὰ πολεμήσωσι τὸν Κιουταχλήν. Οἱ πρόκριτοι τῆς Ἰδρας ἔστειλαν τὴν πολλάκαν τοῦ Ἰω. Α. Αχλεχοῦ καὶ τὴν Γολέτταν τοῦ Νικολάου Ρεθύβη καὶ ἀρκετὴν ἐκτελεστικὴν δύναμιν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ἣτις διωρίσθη ὑπὸ τῶν τριῶν Ναυτικῶν νήσων, συγκειμένη ἀπὸ τὸν Ἀντώνιον Ἰω. Κριεζήν, Ἰω. Πηπασταύρου, Νικόλαον Ἀνδρέου Γουδῆ, Λάζαρον Κουτρομπῆ, καὶ Ἀνχγνώστην Κοντὸν, καὶ ἐπλευσαν εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, διὰ νὰ συμπράξωσι μὲ τὴν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διωρισμένην εἰς τὴν εἰσπραξίν τοῦ δανείου διὰ τὸν Ἑλλ. στόλον καὶ εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς πειρατείας. Ἡ δὲ Δ. Ἐπιτροπὴ ἐπικαλεῖται διὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς Πειρατείας καὶ τὴν σύμπραξιν τῶν ξένων δυνάμεων, καὶ πρῶτος ὁ Ἀμιλτων προθυμεῖται νὰ συμπράξῃ. Ἀλλ' ἂν ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις δὲν ἔχῃ δύνανται νὰ τιμωρήσῃ τὸ ἐγκλημα καὶ νὰ περιστείλῃ τὴν κακίαν, εἰς μίαν προσκαλεῖ τοὺς ξένους εἰς βοήθειάν της· οἱ ξένοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θὰ εἶναι ἀτυντελεῖς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθὼ ξένοι, ἂν καὶ πνέοντες ὅλον τὸν ζῆλον, καὶ ἔχοντες ὅλην τὴν διάθεσιν νὰ πράξωσιν ὅλα τὰ καλὰ δι' αὐτήν. Ὁ δὲ Μέτερινιχ, κατὰ τὸν Συνταγματικὸν (constitutionel), τὴν 21 Ἰουνίου, ὑπὸ τὴν πρόφασιν πειρατικῶν τινῶν πράξεων, τὰς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ ἐντελῶς· ἐξ αἰτίας τοῦ πολέμου, διέταξε τοὺς Αὐστριακοὺς διοικητὰς τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν πλοίων της, ὅχι μόνον νὰ καταδιώκωσιν ἀνηλεῶς πᾶν ὅ,τι καὶ κατ' ἐπιφάνειαν πειρατικόν, ἀλλὰ καὶ νὰ καθιστάνωσιν ὅλους τοὺς κατοίκους ἐκάστης νήσου, ἐξ ἧς ἤθελε φανῇ πειρατῆς, συνενόχους ὅλων τῶν ἀτοπημάτων, ὅσα ἤθελον προκύψει ἐκ τούτου εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ νὰ τοὺς προσβάλλωσι χρείας τυχοῦσης, καὶ ν' ἀποτελέσωσιν αὐτοὶ τὸν ὀλεθρὸν των διὰ τῶν

νὰ μεταγχεθῶσιν ὅσα εἶχον νὰ λαμβάνωσιν οἱ ἀδικήσαντες ἀπὸ τὸ ἔθνος, καὶ ν' ἀποζημιωθῶσι καὶ ἱκανοποιηθῶσιν οἱ ἡδικημένοι, ἀλλ' ὅστις ἐπαθ' ἔπαθε, καὶ οὐδέποτε θὰ ἀποζημιωθῇ καὶ ἱκανοποιηθῇ,

ὀπλων. Ἡ πράξις τοῦ Μέτερνιχ ἐκoinοποιήθη καὶ εἰς τῆς ἄλλας δυνάμεις· ἄλλ' ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ῥωσσία ἠναντιώθησαν. Ὁ δὲ Βιλλέλ ἐσιώπησε· πλὴν εἰς τέλος δὲν συγκατετέθη. (*) Οἱ δὲ δικαιοῦντες τὰ πλοῖα τῆς Αὐστρίας εἰς τὴν Ἀνατολὴν καταδιώκουσι καὶ κακοποιοῦσι τοὺς ἀθώους Ἕλληνας, οἱ ὅποιοι ἀποδοκιμάζουσι καὶ βδελύσσονται, ὥς ὅτι τὰ ἐγκλήματα καὶ τὴν πειρατείαν, ὅχι μόνον διὰ λόγους πειρατείας, δι' οὗς δὲν εἶναι δίκαιον ἄλλον κἀνένα νὰ καταδιώξωσι καὶ νὰ τιμωρήσωσιν εἰμὴ τοὺς πειρατὰς, οἱ ὅποιοι δὲν ἀνήκουσιν εἰς κἀνὲν ἔθνος, καὶ τοὺς ὁποίους τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ὥς ἀτιμάζοντας αὐτὸ, καταδιώκει καὶ τιμωρεῖ ὅταν καὶ θύναται, ἀλλὰ καὶ διὰ προφάσεις καὶ αἰτίας ὅπως ἀνυπάρχουσιν καὶ παραλόγους, αἱ περὶ ὧν ἀδικοπραγαί τῶν Ναυάρχων καὶ ἄλλων ὑπαλλήλων τῆς αὐστριακῆς Κυβερνήσεως, ὥς καὶ ἄλλων ἡγεμόνων καὶ Κυβερνήσεων εὐεργετικαὶ διαθέσεις, καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας εὐγενῶν ῥητόρων ἀγορεύσεις ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, δὲν εἶναι ἀσύμφορον νὰ περριθύνονται εἰς τὴν ἱστορίαν (**).

(*) Ἰδὲ Γ. ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν ἀριθ. 94.

(**) Ὁ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν στολίσκος τῆς Αὐστρίας ἐξακολουθεῖ νὰ κακοποιῇ τοὺς Ἕλληνας. Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1826 φθάσας εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Μαρκέσιος Παυλούτσος, ὡς ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἐθνικὴ Κυβέρνησις, ἀποτείνεται πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς Ἰθάκης, κατὰ τὴν νῆσον Θερμιῶν εὐρισκόμενος μὲ τὸ δίκροτον ἡ Εὐνώ, καὶ τοὺς κοινοποιεῖ ὅτι δὲν συγχωρεῖ εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ κρατήσωσιν Αὐστριακὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, ἐκτὸς ἂν φέρωσιν ἡδὴ ἀπηγορευμένα εἰς καιρὸν πολέμου, καὶ θελήσωσι νὰ εἰσπλεύσωσιν εἰς Τουρκικοὺς λιμένας ἀποκεκλεισμένους ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Οἱ δὲ πρόκριτοι τὸν ἀπάντησαν ὅτι ἤθελον διακοινώσαι τὰ γραφόμενα εἰς τὴν Κυβερνήσιν, καὶ εἰς ταύτην ἀπέκειτο ν' ἀποφασίσῃ. Αὐτὸς διὰ καλὴν ἀρχὴν θέλει νὰ καύσῃ τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα καὶ τοὺς Ἕλληνας· Ἐνῶ δ' εὕρισκτο εἰς Τήνον μὲ πάντε Αὐστριακὰ πολεμικὰ, καὶ ὁ πλοίαρχος τοῦ Ἑλληνικοῦ πολεμικοῦ Βρικίου, ὁ Θεμιστοκλῆς, εἰς ἐκστρατείαν εὐρισκόμενος διὰ τὴν Σάμον καὶ διασθεὶς ὑπὸ σφοδροῦ ἐναντίου βορείου ἀνέμου, ἐπλεε πρὸς τὴν νῆσον ἐκεῖνην νὰ προσορμισθῇ καὶ ἤδη ἀπεῖχεν ἀπ' αὐτοῦ ἕως ἐκατὸν ὀργυιάς, τὸν ἔκαμε οἰμειά, τὰ ὅποια οὗτος δὲν ἐνόησε, καὶ εὐθύς ἐκεῖνος, ἀφοῦ ἐῤῥυψε κατ' αὐτοῦ πύραυλον, ὄργανον καταστροφῆς ἀποδοκιμασμένον, ἐκτὸς τῶν Ἀγγλων, ἀπ' ὧν τὰ ἔθνη, ἤρχισεν νὰ πυροβολῇ, καὶ ῥίπτει κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ

Ὁ Ἱμ.πραχίμ, δὲν ἠθέλησεν ἄχρι τοῦδε, ἥ δὲν ἐτόλμησε νὰ

πλοίου βομβίδος· καὶ σφαίρας ἀνημμένας· ὁ δὲ πλοίαρχος μένει ἐκστατικός· καὶ στρέφεται ἀπομακρυνόμενος· ἀλλ' ὁ Παυλούτσης, ἀπὸ τὸ δίκροτον καὶ ὑπὸ μίαν γολέτταν δὲν παύει πυροβολῶν, καὶ ἐτρύπησεν τὰ δύο κατάρτια τοῦ πλοίου Θεμιστοκλέους, καὶ τοῦ ἔκοψε τὰ ἐξάρτια καὶ τοῦ κατέσχισε τὰ ἱστία. Ὁ δὲ Φωκᾶς δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ πλεύσῃ εἰς Σάμον, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Σύρον νὰ ἐπισκευάσῃ τὸ πλοῖόν του. Ταῦτα ἐγένονα τῶν 12 Ἰουλίου τῆς 6 καὶ ἡμίσειαν ὥραν τῆς ἡμέρας κατὰ τὸ ἡμερολόγιον τοῦ πλοίαρχου. Ἡ διατί· διότι δὲν ἤθελε νὰ περάσῃ ἐμπροσθεν τοῦ δικράτου, ἥ καὶ ἴσως ἐροβήθη μὴ τὸν καύσωσιν οἱ Ἕλληνες· καθὼς πολιορκήσαντα τὴν 10 τοῦ αὐτοῦ πέντε Ἑλληνικά· εἰς τὸν ὄρμον τῆς Τήνου, ἐν εἰς ἡ τρικάρτος Πολλάκα τοῦ πλοίαρχου Ἰωάννου Λαζάρου Λαλεχοῦ Ὑδραίου, καὶ τὸ βρείκιον τοῦ I Κυριακοῦ Σπετσιώτου. Τὰ πλοῖα ταῦτα εὐρίσκοντο εἰς ἐθνικὴν ὑπηρεσίαν, ὡς ἐρρίθη ἀνωτέρω, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἐθισώρητεν ὡς ἐθνικά, καὶ τὰ συνέλαβεν εἰς ἀντεχίνησιν, λέγει, καὶ ἀποξημίωσιν τῶν ὅσας ζημίας προὔξινυσαν οἱ Ἕλληνες· εἰς τὴν Αὐστρία· κὴν σημαίαν, καὶ ἀφῆκε τοὺς ναύτας ἐλευθέρους· ν' ἀναχωρήσωσι μὲ τὰ πράγματα των. Εἰς μάτην τὸν παρέστησαν ἡ ἐν τοῖς πλοίοις αὐτοῖς· ὑπάρχουσα ἐπιτροπὴ ὅπως ἤλκει τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος κατ' αὐτὴν μάλιστα τὴν περίστασιν, καθ' ἣν ἐγένετο πύσισκος εἰς τὸν ἀγῶνά του, καὶ ἀντενήγοι τοιουτοτρόπως εἰς τὰ πολεμικά ἐπιχειρήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, εἰς ἐκστρατείας ἐπισκοκόμενου κατὰ τὴν Σάμον. Αὐτὸς ἀποκρίνεται ὅτι λυπεῖται μὲν ὡς Παυλούτσῃ· διὰ τοῦτο· ἀλλ' ὡς ὁ Ναύαρχος τῆς Αὐστρίας ἐχεώσκει νὰ ἀνογκάσῃ τοὺς Ἕλληνας νὰ σέβωνται τὴν αὐτὴν του. Αὐτὸς εἶπε τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο πλοῖον Ψαβριανόν καὶ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ χρεῖα της· ὑπέσχετο δὲ νὰ τὴν ἐφοδιάσῃ μ' ἐγγράφά του, διατάσσοντα νὰ μὴ ἐνοχλήθῃ εἰς τὸ ἔργον της ὑπ' ἄλλου τινὸς Αὐστριακοῦ. Μετὰ ταῦτα ἄρως ἐκ Τήνου, συμπαρέλαβε καὶ τὰ δύο Ἑλληνικά, ἐν οἷς καὶ ἡ ἐπιτροπὴ. Προβόλλει ἐπομένως εἰς τὸν πλοίαρχον τοῦ ἐνὸς νὰ τὸν δώσῃ δύο χιλιάδας τριακόσια δίστηλα, καὶ οὕτω· τὰ εἶδους καὶ ἐξηγόρασε τὸ πλοῖόν του· ἐξήτει δὲ καὶ ἀπὸ τὸν Λαλεχόν ὀκτὼ χιλιάδας ἐπὶ τούτῳ. Ἐνῶ δ' ὁ ῥηθεις πλοίαρχος εὐρίσκειτο εἰς τοῦ Παυλούτσῃ διὰ νὰ τὸν παραδῶσῃ τὰ χρήματα τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ πλοίου του, σφάραντα δύο Αὐστριακοὶ εὐρίσκόμενοι ἐν αὐτῇ ἐξήγησαν νὰ τοὺς ἐξαγάγωσιν εἰς τὴν νῆσον Τήνον, καὶ οἱ Ἕλληνες δὲν ἠθέλησαν διότι ἐπνεε σφοδρὸς ἄνεμος· ἦσαν δὲ οὗτοι ὅλοι εἰκοσιοκτὼ ἐκ τούτου ἠγέρθη ἔρις μετοξὺ ταύτων καὶ ἐκείνων, καὶ ἦλθεν εἰς χεῖρας· οἱ δ' Ἕλληνες, καὶ τοὶ ἀσπλοῖ, τοὺς ἀρῶπλισαν, τοὺς ἔλκισαν ὑπὸ τὸ κατὰστροφμα τοῦ πλοίου, καὶ ἀπελθόντες εἰς Σύρον, τοὺς παρέδωκαν εἰς τὸν Ἀμιλιῶν, ἐκεῖ εὐρεθέντα κατὰ συγκυρίαν, καὶ ἐπομένως κατέπευσαν εἰς Ὑδραν. Ὁ δὲ Παυλούτσῃ· ἐπομένως παραλαβὼν τὴν Πολλάκαν τοῦ Λαλεχοῦ, κατέπλευσεν εἰς Ναύπλιον διὰ νὰ

εἰσβάλλῃ εἰς τὴν Μάνην, νὰ τὴν λεηλατήσῃ, ἢ ἄλλως, ἡλπίζον

ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν μαρτυρῶν Αὐστριακόν, τὸν ὁποῖον Ὑδραῖοι τινες εἶχον συλλάβει πρὸ τινος καιροῦ, καὶ δι᾽τυχυρίσθησαν ὅτι ἦτον ἰδικὸς των καὶ διὰ τὸν ὁποῖον προσπηνέχθη οὕτως ὁ Παυλούτσῃ· καὶ τοῦτο ἀρῶν ἐλαθε συνέντευξιν μετὰ τὸν Ἑλλάδα νυῦαρχον, ὅτε ἐφάνη εἰς ἐκείνα τὰ νερά ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, καὶ ἐχαιρέτητε πρῶτος οὗτος δι' ὅλων τῶν πυροβολῶν τῆς Ναυαρχείας του καὶ ἐνταχαιρέτητεν ἐκεῖνος εἰκοσι καὶ μίαν πυροβολήσας ἀπὸ τὸ δίκροτόν του· ἀλλ' ἡδύνατο ἀρχῇθεν νὰ λάβῃ συνέντευξιν διὰ ζωῆς μετὰ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἂν εἶχε δίκαιον, τὸ ἐλάμβανε βέλαια, διότι ἡ Κυβέρνησις, καὶ δύναμιν ἂν εἶχεν, ἤξευρε νὰ σεβασθῇ, καὶ τοι τῆς Ἑλλάδος ὑβρίζομένης ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν ὑπηρεσιῶν, τὴν ἀξιοσέβαστον δύναμιν τῆς Αὐστρίας, καὶ νὰ μὴ μεταχειρισθῇ ποτὲ τὴν δύναμίν της. Ὁ Παυλούτσῃς ἤθελε τὰ καύσῃ τὸν Θεμιστοκλέα τοῦ Φυνᾶ, ἵσως διότι ἐθιάζετο ὑπὸ τοῦ ἐναντίου ἀνέμου νὰ περάσῃ ἔμπροσθεν τοῦ δικάρου ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐχρεώσται νὰ πυροβολήσῃ ἀπαξ ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου ἐκείνου εἰς σημείον τοῦ νὰ μὴ πλησιάσῃ, καὶ ἂν παρήκουε, νὰ πυροβολήσῃ καὶ δεύτερον πρὸς τὰ κατόρτια τοῦ πλοίου· ἂν δὲ παρήκουε καὶ πάλιν, τότε νὰ πυροβολήσῃ κατὰ τοῦ σκάφους αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ Παυλούτσῃς εὐρίσκατο εἰς Ἀγγλικὰ ἢ Γαλλικὰ παράλια, καὶ πλοῖον ἤθελε περάσαι ἔμπροσθέν του, ἤθελε τολῶνται νὰ τὸ πυροβολήσῃ· ἀλλὰ πυροβολεῖ κατὰ τῶν ἀδυνάτων Ἑλλήνων, καὶ ἐνῷ γνωρίζει τοὺς νόμους καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἐθνῶν, εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν γνωρίζει ἄλλον νόμον παρά τὸν τοῦ ἱπποκράτους. Ὅποια διαφορά μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ὀργιάτη διοικούντος τὴν Κερσεύταν, ὁ Τρίτων, τοῦ βασιλέως τῆς Σαρδηνίας! αὗτος ἀπαντήσας κατὰ τὴν Κίον τὸ Ἑλληνικὸν Βρίκειον, ὁ Θεμιστοκλῆς, τοῦ πλοιοάρχου Δαμητρίου Βάκου, τοῦ ὁποῖου εἶχε κοπῇ τὸ μεγάλο καταρτι ἐκ τῆς τρεκυμίας, ἐστειλε τὴν λέμβον του καὶ προτίετο τὴν βοήθειάν του, ἂν ἤθελον εἶχει ἀνάγκην. Ἡ Σαρδηνικὴ Μοῖρα εἶχε καταδιώξει πλοιάριά τινα πειρατικά, καταφυγόντα εἰς Ἀνδρον· μία δὲ Σαρδηνικὴ λέμβος, ἐνῷ ἐξέπλεεν ἐκεῖθεν τὸ τρεχαντήρι τοῦ Ὑδραίου Ἐλευθερίου Παπασταύρου, ἐκλαβοῦσα αὐτὸ ὡς πειρατικόν, ἐπυροβολήσας καὶ ἐπλήγωσε δύο ναύτας, καὶ τὸ ἐκμήρυσεν· ἀλλ' αὐθὺς ἀρῶν ἐπληροφόρηθῃ ὁ Ναύαρχος ὅτι δὲν ἦτο πειρατικόν, τὸ ἀπέλυσε καὶ ὑπάσχθη ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ὀφθέντα Ἐλευθερίου.

Ὁ Παυλούτσῃς ἔβγαθεν εἰς Μήκωνον, ὅπου ἀποβιβάζει πεντακοσίους στρατιώτας· καὶ ζητεῖ νὰ λάβῃ ἀπὸ τοὺς ἐγκατοίκους διὰ τοὺς ἰδίους λόγους χίλια δίστηλα μετὰ τὴν βίαν. Ἔσπερε δὲ ἐπὶ τινος οἰκίας πύραυλον, ὡς ἀπειλῶν τάχα καὶ οὗ· δυνάμενος, ἂν θελήσῃ, καὶ νὰ τοὺς καύσῃ. Ἐνῷ δ' εὐρίσκατο εἰς τὴν Σύρον, εἶχε ρεῖται ὁ Δεκερὸς (ὅστις ἀκόμη δὲν εἶχε φύγει ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα) μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν Γολέτταν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ

εἰς τὰς ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας τὸν ἐδίδεν ἀπατῶν ὁ Γ. Μαυρο-

ῆ τοῦ Φαβιᾶ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἐπίσκεψίν του, ἐπειδὴ τὸν εἶχε φίλον ὡς συναγωνισθεὶς μὲ αὐτὸν εἰς Βενετίαν, Ὁ δὲ Παυλοῦτσης τὸν ὑπεδέχθη φιλικῶς καὶ τὸν προσεκάλεσεν εἰς τὸ ἄριστον· ἀλλ' ἐνῶ ἤριστῶν, ἔστειλεν ἐνόπλους λέμβους νὰ κρατήσωσι τὴν Γολέταν, καὶ τὴν περιεκύκλωσαν· καί τις ἀξιωματικὸς ἀποτευνόμενος εἰς τὸ πλῆρωμα, λέγει· ἐν ὀνόματι τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Ναυάρχου προσκαλεῖσθε νὰ παροδοθῇτε, ἀλλ' ὡς θὰ θυβισθῇτε· εἰκοσιν ἀξιωματικοὶ Γάλλοι καὶ Γερμανοὶ ἀγανακτήσαντες, ἤθελαν νὰ τοὺς κυτῇσωσι μὲ τὰ ὅπλα, πλὴν ὑπεχώρησαν διότι ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἤτο φυλακισμένος εἰς τοῦ Παυλοῦτσης. Οἱ ἡμίσεις τούτων μετῃνέχθησαν εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Ἀκυῤῥτη, καὶ εὗρον φιλικὴν περιποιήσιν· οἱ δὲ λοιποὶ εἰς ἐκεῖνο τοῦ Δανθόλου καὶ περιεφρονήθησαν. Ὁ Παυλοῦτσης ἠρεύνησε τὰ ἔγγραφα τοῦ Δεκροῦ, καὶ τὸν ἀπέδωκε τὸ πλοῖον, καὶ διέταξε ν' ἀπολυθῶσιν οἱ ἀξιωματικοί. Οἱ περιεφρονήντες· ἐξ αὐτῶν ἐζήτησαν ἱκανοποιήσιν ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ Δανθόλου, καὶ οὗτοι ἀπεκρίθησαν ὅτι, τοιαύτην εἶχον διαταγὴν καὶ ὅτι τὸ μονομαχεῖν τοὺς ἤτον ἀπηγορευμένον· ἀλλ' ἦτο ἡ πειρατὴς ὁ Δεκρὸς, ὃν ἤτο τοιοῦτος, δὲν ἀπῆρχετο εἰς ἐπίσκεψίν τοῦ Παυλοῦτσης· ἀλλὰ ἡ διατὶ δὲν ἔδωκαν ἱκανοποιήσιν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς του ἐκεῖνοι τοῦ Δανθόλου· διότι δὲν καταδέχονται νὰ μονομαχήσωσι μὲ τοὺς ἀνδρείους ὑπερασπιστὰς τῆς ἐλευθερίας. Ὁ Παυλοῦτσης μίλλων ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ Τῶνον, γράφει τοὺς προκρίτους· « Ὁ Ἀμίκαρος Μαρτίτιος Παυλοῦτσης· ἐκ Ῥογκάλων, πραγματικὸς θαλαμηπόλος τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς, Βασιλικῆς, Ἀποστολικῆς Μεγαλειότητος, ἱππότης τοῦ τάγματος τοῦ σιδηροῦ Αὐστριακοῦ Στεφάνου, Μεγαλόσταυρος τοῦ βασιλικοῦ στρατιωτικοῦ τάγματος τοῦ ἀγίου Γεωργίου, τοῦ τάγματος τῆς ἐνώσεως τοῦ Βασιλείου τῶν δύο Σικελιῶν, ἱππότης τοῦ βασιλικοῦ τάγματος τοῦ ἀγίου Φερδινάνδου καὶ τῆς αἰτίας στρατηγός, ἀνώτερος διοικητὴς τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ καὶ στόλαρχος τοῦ στόλου τῆς Α. Μ. εἰς τὰς θαλάσσας τῆς Ἀνατολῆς.

« Δηλοποιεῖ, ὅτι μέλλων ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς νήσου ταύτης διὰ βασιλικὴν ὑπηρεσίαν, θέλει καὶ ἐννοεῖ νὰ ἦν ἐγγυήτριαί αἱ καθεστῶσαι τοπικαὶ ἐξουσίαι δι' ὁποῖονδήποτε κακῶς ἐννοούμενον πνεῦμα ἀντιπαθείας ὡς πρὸς τ' ἄτομα καὶ τὰς κτήσεις τῶν Καθολικῶν· ἐφ' ᾧ καὶ τοὺς προειδοποιεῖ, μὴ ὅλην τὴν αὐστηρότητα καὶ σαφηνείαν ἐκφραζόμενος ὅτι, ἂν εἰς τὴν ἀπουσίαν του προσγίγη ζημία τις ἢ βλάβη εἰς τ' ἄτομα ἢ τὰς κτήσεις αὐτῶν, ἅμα ἐπιστρέψας ὅλ' ἰδίᾳ ἐπίσημον ἐκδίκησιν διὰ τοῦτο, ἔχει μόνον κατὰ τῶν ὑπευθύνων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κτήσεων τῶν προκρίτων, ὅτινες ἔχουσιν ἄμεσον χρεὺς

ρημιχάλης τοῦ νᾶ συντελέσῃ εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς Μά-

• νὰ διατηρῶτι τὴν εὐταξίαν. Ἐν ταυτῷ τοῖς ὑπόσχομαι πᾶσαν φιλικω-
• πικὴν ὑποστήριξιν, ἂν ἤθελον λάβει ἀνάγκη εἰς κρίσιμόν τινα περίστα-
• σιν, ὅταν διὰ τῆς διαγωγῆς τῶν ἀποδείξωσιν ὅτι κατέστησαν ἄξιοι αὐτῆς.

• Ἐν Τήνῳ τὴν 11 23 Ἰουλίου 1826. Ὁ Μαρκέσιος Παυλοῦτσος.

Οἱ Τήνιοι ἀπήντησαν διὰ τοῦ Ἐπιστάτου τῆς Μητροπόλεως Γεωργίου Πώμπερ πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὰ ἐξῆς: • ἐλήθην τὸ ὑπ' ἀριθ. 420 ἐγγρα-
φόν σας τῆς 23 ἐνεστῶτος Ε. Ν. πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς νήσου ταύ-
της. Ὡς πρὸς τὴν ἀτομικὴν ἀσφάλειαν τῶν αὐτοχθόνων Δυτικῶν καὶ τὰς
ιδιοκτησίας τῶν ἡ τοπικὴ ἀρχὴ δὲν ἐδῶκεν μέχρι τοῦδε εἰς τινα αἰτίαν νὰ πα-
ραπονεθῇ· καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν εὐθύνην τῶν προκρίτων διὰ τὰς ἐν-
δεχομένας ἄλλων ἀθεμιτολογίας ἐναντίον τῶν Δυτικῶν, ἡ ἄξιωσις τῆς Υ. Ε.
Ε. δὲν εἶναι δικαία, διότι οἱ πρόκριτοι δὲν ἀποτελοῦσι τὴν τοπικὴν ἀρ-
χὴν· πλὴν καὶ αὐτοὶ ἂν διώκουν τὸν τρόπον, εἰς τοιαύτας περιστάσεις δὲν
ἠδύναντο εἰμὴ νὰ ὑποφέρωσιν ἐν τῇ συνέτει των τ' ἀτοπήματα, μὴ ἔχον-
τες πῶς ἄλλως νὰ ἐπεπείκωσι τὴν παντελὴν κατάπαυσιν αὐτῶν. ἄνθρωπος πολυ-
μαθὴς καὶ πολυέπειρος, οἷός ἡ Υ. Ε. δὲν δύναται νὰ ἀγνοῇ τοιαύτας ἀ-
ληθείας· ἀλλ' οὐδὲ ν' ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὴν τοπικὴν ἀρχὴν ὅσα οὐδ' ἡ Κυ-
βέρνησις τῆς Ἑλλάδος ἀπαιτεῖ. Ἡ Κυβέρνησις γνωρίζει καλλίστα ὅτι δὲν
ὑπάρχει διαστολὴ καμμία καὶ προτίμησις μετὰξὺ τῶν Τηνίων τοῦ ἀναπο-
λικοῦ καὶ τοῦ δυτικοῦ θόγματος ἐνώπιον τῶν καθεστώτων νόμων. Σημειω-
τέον δὲ ὅτι, ὅσοι γεννηθέντες εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι Ἕλληνες, ἔχουσι νό-
μους καὶ δικαστὰς καὶ δικαστήρια ἴδια, καὶ μόνον τὴν πατρικὴν των
Κυβέρνησιν χρεωστουσι νὰ ὑπακούωσιν. Ἡ τοπικὴ τῆς Τήνου ἀρχὴ εὐ-
γνωμονεῖ εἰς τὴν Υ. Ε. διὰ τὴν ὁποίαν ἔχει διαθέσιν νὰ συνδράμῃ διὰ
τοῦ κραταίου του θραχίονος τοὺς κατοίκους τῆς νήσου ταύτης ἐν καιρῷ
συμφορᾶς· ἀλλ' εἴθε μὴ φθάσει πώποτε ἡ τοιαύτη ἡμέρα· καὶ ἔσο βέ-
βαιος, ὃς περιέβλεπε στόλαρχε, ὅτι δὲν θὰ κατανηήσει ποτὲ ἡ Ἑλλὰς
εἰς τοιαύτην ἀθλιότητος ἡμέραν, ἂν οἱ θνῶτες δυνατοὶ ἐνασχολῶνται μάλ-
λον εἰς τὸ νὰ ὑπεραπείκωσι τὴν πάσχουσαν ἀθρόωτητά, ἢ εἰς τὸ ν' ἀπει-
λῶσιν ἀναφινδόν τοὺς ἀθῶους ἀντὶ τῶν κακούργων. • Μὲ πολλὴν ἀρα κωμικὴν
χάριν καὶ μὲ πολὺ ἄξιόστέον παρρησίαν ἀπάντησαν εἰς τὰς ἀπειλάς τοῦ
Παυλοῦτση οἱ Τήνιοι, οὐδόλως πτοηθέντες ἀπὸ τὴν ὀρμηθίαν τῶν τίτλων
καὶ παρατήμων του.

(*) ἀπὸ Σπερτιῶν Ἀθριανὸς Α. Σωτηρίου, διωρισμένος ὢν παρὰ τῆς Κυ-
βερνήσεως εἰς τὸν ἀποκλεισμόν τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων, συνέλαβε τὴν
27 φεβρουαρίου τρία πλοῖα Αὐστριακὰ μὲ τροφὰς ἐκ τῶν ἐπτά, τὰ ὅποια
ἐπλυν εἰς ἐκεῖνα τὰ φρούρια ν' ἀποφορτίσωσιν. Ἐνῷ δὲ τὰ συνώστειεν εἰς
τὴν Κυβερνήτην, ἀπαντηθεὶς ἀπὸ τὸν Μπουρατοβίτς, προσκλήθη ἐπὶ τῆς
ὑπ' αὐτὸν Κορβέτας, ἡ Καρολίνα, καὶ ἐφυλακίσθη. Καὶ ἡ μὲν Κορβέτα ἐ-

Σπ.λ. ἱστορ. ἀπομν. Τόμ. Γ'.

νης, καὶ περιέμενε νὰ ἴδῃ τὸ ἀποτέλεσμα. Δὲν ἤξευρε

κίνωσεν δια τὰ πυροβόλα τε; κατὰ τῆς Γολέττας τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ τὴν ἔδωκεν πολὺ. Ἐπομένως ἀπῆλθον ἐνοπλοὶ Αὐστριακοὶ εἰς τὴν Γολέτταν αὐτὴν, καὶ ἄλλους μὲν τῶν ναυτῶν ἔδειραν, ἄλλους δ' ἐπλήγωσαν μὲ τὰς μαχαίρας καὶ ἔλους τοὺς κατεβίβασαν ὑπὸ τὸ κατ'ἀσπρῶμα. Ἐψῶσαν δ' ἐπ' αὐτῆς Αὐστριακὴν σημαίαν, καὶ οὐμὸς μὲ τὰ συλληφθέντα Αὐστριακὰ τὴν ἀπέγαγον εἰς τὸν Ἀκούρτην, ὅστις τὰ μὲν πλοῖα ἔστειλεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, τὸν δὲ πλοίαρχον καὶ τοὺς ναύτας ἐνυλάντισεν εἰς τὸ πλοῖόν του. Καὶ ὁ Γ. Αὐμπέρσς ἀποκλείειν τὰ εἰρημένα φρούρια μὲ δύο Γολέττας, τὴν Κυπρίαν καὶ Ἀσπασίαν, συνάλαβε τέσσαρα Αὐστριακὰ μέγροα, καὶ τὰ μὲν δύο κατέγχευεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Πλὴν τ' ἄλλα δύο ἀπὸ τῶν Ἀσπασίαν καταγόμενα, ἐκρατύθησαν ὑπὸ Αὐστριακοῦ πολεμικοῦ, τὸ ὅποιον συνέντησε τὸ κατάρτι αὐτῆς καὶ τὴν συνέλαβε.

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον ὁ Ἀκούρτης ἔρχεται εἰς Νάξον, καὶ προσκυλεῖς δύο ἐκ τῶν προκρίτων νὰ τοὺς ὁμιλήσῃ, καὶ ἐπειδὴ τὸν ἀπεκρίθησαν διὰ ἐπρεπε ν' ἀποταγῇ πρὸς τὸν Ἐπαρχον, ἔρχισε νὰ πυροβολῇ κατὰ τῆς πόλεως. Οἱ κάτοικοι δὲν ἔπραξαν τίποτε πρὸς ὑπεράσπισιν ἐκείνων. ἔβλεπον ἀθυμοῦντες τὴν γινομένην εἰς τὰς οἰκίας τῶν βλάβων· αἱ δὲ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία ἔρριπον εἰς τὰ ὄρη. Καὶ ἐν τούτῳ τρέχουσιν εἰς τὸν Ἀκούρτην οἱ κάτοικοι τῆς οἰκουμένης τοῦ Αὐστριακοῦ ἀντιπροξένου Φραγκίσκου Γεράρδη, ἃν ὁ Ἀκούρτης δὲν ἤθελε παύσει τὸν πυροβολισμόν. Ὁ Γεράρδης ἦτον εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Ἀκούρτη· εἰδοποιεῖται ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν διὰ σημείων ὅτι κινδυνεύουσιν ὅλοι οἱ οἰκεῖοί του, καὶ παύει μὲν ὁ Ἀκούρτης τοῦ νὰ πυροβολῇ, ἀλλ' ἀπειλεῖ ὅτι θὰ καταστρέψῃ τὴν πόλιν, ἂν δὲν ὑπάκουσιν εἰς τὸ πλοῖον του ἐντός μιᾶς ὥρας οἱ πρόκριτοι. Εἰς τοῦτον ἀπῆλθεν εἰς αὐτὸν καὶ ἐπληροφόρηται ὅτι, ἐξήτει νὰ πληρωθῇ λείας πωληθείσας ὑπὸ πειρατῶν εἰς ξένους παρ' ἐπιδημίας καὶ ἐντοπίους τινὰς, καὶ δὲν ἤθελε νὰ ὁμιλήσῃ μὲ τὸν Ἐπαρχον, ἀλλ' ἐξήτει νὰ σταλῶσιν ὑπὸ τῶν πολιτῶν δύο πληρεξούσιοι, ἐπὶ τούτῳ. Ἐστάλησαν οὖν τοιοῦτοι καὶ ὑπεχρεώθησαν νὰ δώσωσιν ἔγγραφον ὑπόσχεσιν, νὰ τὸν ἀποδώσωσιν οἱ ἀγορασταὶ εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του ἥτοι τὰς πραγματείας αὐτὰς ἢ τὴν τιμὴν των εἰς χρήματα. Μετὰ ταῦτα, τοὺς ἐπρόβαλε νὰ τὸν δώσωσιν ἔγγραφον ὑπόσχεσιν ὅτι δὲν ἔθελον ἐνοχλεῖν ποτὲ οὔτε τὸν Αὐστριακὸν οὔτε ἄλλον τιὰ ἄλλης δυνάμεως πρὸξενον, οὔτε κἀνένα τῶν ἑσπερίων καὶ τῶν ὑπὸ ὑπεράσπισιν, καὶ ὅτι νὰ τοὺς σέβωνται μάλιστα καὶ νὰ τοὺς ὑπερασπίζωσι τοῦ λοιποῦ κατὰ τὸ χρέος των. Οἱ πληρεξούσιοι δὲν ἔδωκαν τοιαύτην παράλογον ὑπόσχεσιν, καὶ νὰ φανῶσιν ἐνοχοί, ἐν ᾧ ἦσαν ἀβάστατοι, διότι καὶ ποτὲ δὲν τοὺς ἠνώχλη-

ὅτι οἱ Μανιάται, οἵτινες εἰδὼν μικρὸν τινα φόρον εἰς τὸν

σαν καὶ πάντοτε τοὺς ἐσεβάσθησαν. Τότε ὁ Ἀκούρης ἀναχώρησε συμπα-
ραλαβὼν καὶ τὸν Γεράρδην, ὅστις πρὶν ἢ ἀναχωρῆσαι κατεβίβασεν ὁ ἴδιος
τὴν σημαίαν του.

Ἄλλὰ τὴν 11 Δεγούστου ἰδεὺς ὁ Παυλούτσος μεθ' ὅλης τῆς ναυτικῆς μελ-
ρας εἰς τὴν Νάξον, καὶ προσκαλεῖ εἰς τὸ πλοῖόν του τέσσαρας τῶν προηρί-
των κατ' ὄνομα, καὶ οἱ δύο εὐρεθέντες εἰς τὴν πόλιν ἀπῆλθον ἀμέσως εἰς εὐ-
τὴν, καὶ τοὺς ἐφυλάκισε καὶ ἐξήτει νὰ πληρωθῇ ἀπὸ τὸ Κοινόν τῆς νήσου δι-
στηλα ὀκτὼ χιλιάδας καὶ ἑμίσειαν. Οἱ ἀγοραστὰς τῶν πραγματεῶν ἀπῆλθον
αὐθόρμητοι εἰς αὐτόν, ἐκτὸς δύο, οἱ ὅποιοι δὲν ἔτιχον παρόντες εἰς τὸν πόλιν,
καὶ ὑπεσχέθησαν νὰ τὴν πληρώσωσιν εὐθὺς ὅτις εἶχον ἀγοράσει λείας. Ἀπῆλ-
θον καὶ τρεῖς ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τὸ Κοινόν νὰ τὴν παρακαλέσωσι νὰ λάβῃ ὑπο-
μονὴν ἕως οὗ παρουσιασθῶσι καὶ οἱ μὴ τυχόντες ἐκεῖ ἀγοραστὰς ἐντὸς ἡμέ-
ρου· ἀλλὰ τότε αὐτὸς ἐθυμώθη, καὶ τοὺς ὑβρίζει, καὶ τοὺς περιφρονεῖ ὡς μὲν
ἡ ἀξιοκαταφρόνητα, λέγει, τοῦ ἀποστατήσαντος κατὰ τοῦ νομίμου βασιλέ-
ως τοῦ ἔθνους των, καὶ τοὺς ἐλέγχει διότι δὲν ὑπάκουσι νὰ προσκυνήσωσι, καὶ
νὰ ζητήσωσι μετὰ δακρύων τὸ ἔλεος τοῦ μεγάλου Σουλτάνου, καὶ διορίζου-
ται στρατιῶται καὶ τοὺς δέρουσι, καὶ τοὺς σύρουσιν ἀπὸ τοὺς μύστικας,
καὶ τέλος τοὺς διώχουσιν ἀπὸ τὸ πλοῖον. Ὁ δὲ Παυλούτσος διέταξε τὸν
ἀρχηγὸν τοῦ στρατοῦ Κάρλον Ζιμβουργ καὶ τὸν ὑπαπιστὴν του, ἂν οἱ
Νάξιοι δὲν ἤθελον πληρῶσαι ἕως τὴν αὔριον τὰ δίστηλα ὀκτὼ χιλιάδας καὶ
ἑμίσειαν, νὰ κατεβάρυνται τὴν πόλιν των καὶ νὰ φονεύωσι τοὺς πεφυ-
λακισμένους. Ἦτον δὲ γνωστὸν καὶ εἰς αὐτόν τὸν Αὐστριακὸν ἀντιπρόξεν-
τον ὅτι, ἡ ἄλεια τῶν λειῶν δὲν ὑπερέβαινε το ἐν ὄρειον τῶν ζητουμένων διστή-
λων· ἀλλ' οὕτε αὐτὸς ἤθελσε νὰ παραστήσῃ, εἰς ὃν ὁ Παυλούτσος, ἤθελσε
νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν! Καὶ ἰδεὺς τὴν 12 δετακόσιον στρατιῶται πολιτ-
ορκοῦσι τὴν πόλιν, καὶ εἰς μάτην οἱ Νάξιοι παρακαλοῦσι τοὺς προξένους
τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας νὰ μεσιτεύσωσιν εἰς τὸν Παυλούτσον νὰ μὴ
εὐλόγη τὰς οἰκίας των, καὶ νὰ πληρωθῇ τὰς λείας ἀπὸ τοὺς ἀγοραστὰς αὐ-
τῶν. Καὶ ἐπειδὴ εἰς τῶν ἀπεσταλμένων ἀπὸ τὸ Κοινόν εἰς τὸν Παυλού-
τσον, μὴ ὑποφέρων ἐπὶ πλείον τὰς περιφρονήσεις τῶν Αὐστριακῶν, ἐξέφυ-
γεν ὑπὸ τὰς χεῖράς των, ἤρχισαν νὰ πυροβολῶσι κατὰ τῆς πόλεως καὶ νὰ
ρίπτωσι πυραύλους διὰ τε ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης· καὶ ἤρχισαν νὰ φεύ-
γωσιν ὑπὸ τοὺς οἴκους των ἄνδρες, γυναῖκες, καὶ παιδιὰ, καὶ πολλοὶ
ἀσθενεῖς ὑπ' ἄλλων βασταζόμενοι, καὶ διάζονται ἀπὸ τοὺς στρατιώτας
νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τοὺς οἴκους ὡς ἂν εἰς τοὺς τάφους των, καὶ τινες
ἀποβλήσκουσιν, οὕτως ἀσθενεῖς, ἀπὸ τὸν φόβον των, καὶ γυναῖκες ἔγκυες
ἀποβάλλουσι καὶ ἀποψυχούσι. Τὴν 13 ἐμετίτευεν ὁ πρόξενος τῆς Γαλ-
λίας, καὶ κατέπεισε τὸν Παυλούτσον νὰ πληρωθῇ ἀπὸ τοὺς ἀγοραστὰς

Καπουτάν Πατιάν, καὶ ἐφαίνοντο μὲν ὑποτεταγμένοι, ἀλλὰ

τῶν λειῶν τὴν ἀληθῆ τιμὴν αὐτῶν, ὅπερ καὶ ἐγένετο· καὶ τότε ὁ Παυ-
λούτσης εἶπεν ὅτι, ἀπὸ λάθος προήλθεν ὁ πυρεβολισμὸς τῆς Νάξου. Ὁ
δὲ Ζιμβούργ διεκήρυξεν ὅτι, ἐπειδὴ κακοῦργοι τινες τὸν τελευταῖον Ἄ-
πρίλιον ὕβρισαν τὴν Αὐτριακὴν σημαίαν, καὶ ἠπειλήσαν τὸν πρόξενον Φ.
Γεράρδην, ὁ Παυλούτσης διέταξε νὰ κατακυριευθῇ ἡ Νάξος· ὅτι ὅτοι τῶν
κατοίκων γνωρίσωσι τὸ σφάλμα των, νὰ ζητήσωσι συγγνώμην ἀπο τὸν
αὐτὸν πρόξενον, καὶ νὰ ὀρκισθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἀτόμου του,
ὡς καὶ τῶν ἄλλων προξένων, καὶ τῶν Δυτικῶν καὶ τῶν ὑπὸ ὑπεράσπι-
σιν κατοίκων, καὶ ὁ Παυλούτσης θὰ τοῦς χαρίσῃ τότε μέρος τῶν ὅσα χρεω-
στοῦνται εἰς τοὺς ζημιωθέντας, καὶ τοῦτο κατὰ μεσιτείαν τοῦ Γεράρδου.
Ἐπειτα τοὺς ἐπρόβληθῇ νὰ ὑπάγῃσι τὴν ἐπιρῶσαν ὁλοὶ οἱ κάτοικοι,
νὰ ὑψώσωσι τὴν σημαίαν τοῦ Αὐτριακοῦ προξένου, καὶ νὰ ὀρκισθῶσιν
ὅτι οὐκ ἔστιν ἐνοχλήσωσι τοῦ λοιποῦ, καὶ ὅτι τὸν σέβωνται κατὰ τὸ
χρέος των. Οἱ πρόκριτοι ἀπεκρίθησαν ὅτι οὐδεὶς τῶν κατοίκων κατεβί-
βασι τὴν σημαίαν του, οὐδεὶς τὸν ἠώχλητέ ποτε, καὶ οὐδεὶς ἔλειψεν τοῦ
νὰ τὸν σέβεται, καὶ ὅτι τὸ νὰ ὀρκισθῶσιν εἰς ὅσα τοὺς προβάλλονται εἶ-
ναι ταῦτόν ἢ ὡς ἂν ὠμολόγουν ὅτι ἦσαν ἐνοχοί. Ἐπειτα τοὺς ἐπρόβαλε
νὰ συναΐσωσι τὰ ὅπλα τῶν κατοίκων καὶ νὰ τὰ παραδώσωσιν ἢ εἰς τὸν
Ζιμβούργ ἢ εἰς τινα τῶν προξένων, διὰ νὰ μὴ ἦθελαι συμβῆ ἄταξίαν εἰς τὴν
νῆσον· τὸν ἀπεκρίθησαν ὅτι τοῦτο αὐτὸ θὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ἀταξίαν·
ἀλλὰ τὸ ἐμπέρας ἤρχισαν οἱ στρατιῶται νὰ συναΐσωσι τὰ ὅπλα, καὶ ἐ-
πειδὴ ὁ λαὸς ἤρχισε νὰ ἐξαγριώνεται, ἔπαυσαν. Τὴν 14 συνεκρότησαν συνέ-
λευσιν οἱ Νάξιοι, καὶ ἀπεφασίσθη ὁμοφώνως νὰ μὴ δώσωσι τὰ ὅπλα· ἐ-
στάλησαν λοιπὸν πολλοὶ εἰς τοῦ προξένου νὰ κοινοποιήσωσι τὴν ἀπόφα-
σίν των, καὶ ἐκεῖ εὐρίσκουσιν ἐπὶ τραπέζης τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον καὶ τὸν
ἱερέα ἐτοιμον νὰ τοῦς ὀρίσῃ, καὶ περικυκλωμένοι ὑπὸ στρατιωτῶν, ὑψώ-
νουσιν ἐκόντες ἄκοντες τὴν σημαίαν του, καὶ ὀρκίζονται, ὡς ὑπηγόρευσεν ὁ
Παυλούτσης, καὶ διὰ λόγου καὶ ἐγγράφου. Τὴν 15 οἱ στρατιῶται κατηθά-
ψισαν τὴν οἰκίαν τοῦ Δημητρίου Λάσκαρη, ὅστις, ὡς ἔλεγεν ὁ Παυλούτσης,
εἶχεν ὑποκινήσει τοὺς Κρήτας νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ν' ἀ-
πειλήσωσι τὸν Γεράρδην, καὶ τὸ ἐμπέρας ἐξεβόθη διακήρυξις χαρίζουσα
εἰς ὅλους, ἐντοπίους καὶ ξένους, γενικὴν ἀμνηστίαν. Τὴν 16 τὸν ἐπληρώθη-
σαν διὰ τὴν ἀξίαν τῶν λειῶν γρόσια 13 χιλιάδες ὄλα. Τὴν 17 ὁ Παυ-
λούτσης ὑπεσχέθη εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ μοναστηρίου τῶν Λατίνων
Σαγκρών ὅτι δὲ θὰ κακοποιήται τὸν Λάσκαρον ἂν παρουσιασθῇ ἐνώπιόν
του. Τὴν 18 ἐπαρουσιάσθη αὗτος συνωδευμένος μὲ τὸν Σαγκρὼν καὶ ἐδέχθη
μ' ὅλην τὴν εὐγένειαν. Καὶ τὴν 22 ἀνεχώρησεν ὁ Παυλούτσης μὲ τὸν
στολίσκον του. Μεταδὴς δὲ εἰς τὴν Μήκωνον εὔρει μίττικον πειρατικόν,

δὲν ὑπετάγησάν ποτε εἰς τοὺς Τούρκους, καὶ ἔζησαν πτω-

καὶ τὸ ἕκαστε· ἤθελε δὲ κάμει χάριν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ γενικῶς εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἃν ἠδύνατο νὰ τιμωρήσῃ ὅλους τοὺς πειρατάς, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἤθελε τὸν μπρτυρήσει εὐγνωμοσύνην· ἀλλ' ἔκαυσε καὶ τὸ πλοιάριον τοῦ ἁθώου Γεωργίου Ἰω. Σπιτσιώτου ὡς πειρατικόν. Αὐτὸς ἦλθεν ἐπομένως εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ ἀγῆρπασεν ἀκρίτως τὸ Αὐστριακὸν ἐμπορικὸν Βρίκιον, ὁ Μακδονάλ, τοῦ πλοιάρχου Ἀντωνίου Σιολετιτς, τὸ ὅποιον ὁ καταγωγεὺς Νικόλαος Ῥαῦτης συνέλαβεν εἰς τὰ νερὰ τῆς Κρήτης, καὶ σπτήγαγεν εἰς τὸ θαλάσσιον δικαστήριον ὡς νόμιμον λείαν νὰ δικασθῇ καθὸ φέρον σπτήρα· πυροβόλων· ἠπείλει δὲ νὰ καύσῃ εἰς μίαν ὥραν τὸ Ναύπλιον, ἃν εὗρισκεν ἀντίστασιν. Ὁ ῥηθεὶς Ἀκούρης, καταπλεύσας εἰς Μήκωνον, προσεκάλεσε τοὺς δημογέροντας εἰς τὸ πλοῖόν του, καὶ τοὺς ἐβυλάκισε ζητῶν χίλια δίστηλα διὰ μικρὰν ζημίαν συμβάταν εἰς πλοῖον Αὐστριακόν, τὸ ὅποιον συνελήφθη μὲν ὡς λεία ὑπὸ τινος λεγομένου Βούρλου, πλὴν ἐλευθερωθέντος ὑπ' αὐτῶν. Τοῦ δὲ Μαῖου μεσοῦντος, ἐκράτησε τὸ Ἑλληνικὸν πλοῖον τοῦ Δημ. Κριεματῆ δι' ἀπαιτήσεις τοῦ ἀπο τὴν Κυβέρνησιν, καὶ αὕτη ἀπεράσισε νὰ πληρωθῇ τὸ πλοῖόν του ἀπὸ τὸ ἱθνικὸν Ταμεῖον. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις Δύστριακὸς πρόξενος, ὁ Γρόπιος, ὅστις εἶχε καὶ Γραμματεῖα Ἑλλήνων, τὸν Δημ. Κυριακίδην ἐκ Θράκης, καὶ ἐλέγετο φίλος τῶν Ἑλλήνων, κακοποιεῖ τοὺς κατοίκους τῆς νήσου Θερμῶν δι' ὀλίγα χρήματα, ἥτοι ἑκατὸν εἴκοσι ἐπτά δίστηλα τὰ ὅποια εἶχε νὰ λαμβάνῃ, ὡς αὐτὸς διετίνετο, καὶ διὰ νὰ τοὺς διάσῃ νὰ τὰ πληρώσωσιν, ἃν καὶ μηδὲν ὀφείλοντας, ἔπλευσεν ἐκεῖ μὲ τὸ Αὐστριακὸν πολεμικὸν Βρίκιον, ὁ Ὀρίων, διοικούμενον ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Ἀλμπέρτη, καὶ ἀποβιβάζει στρατεύματα, καὶ τοὺς καταπολεμεῖ μὲ τὰ πυροβόλα καὶ μὲ τὰ τουφέκια, καὶ τοὺς προξενεῖ πολλὰ κακὰ.

Ἐνῷ δὲ ὁ Ζιουρδὲν, εἰς τὰς νήτους τοῦ Αἰγαίου διατρίβων, ὑπερασπίζεται τὴν Ἑλλάδα μὲ τὸν κάλαμόν του, ἐν ᾧ πολλοὶ Γάλλοι, ἠνωμένοι μὲ τοὺς Ἑλλήνας, πολεμοῦσι τοὺς Τούρκους διὰ τὴν ἐλευθερίαν, ἄλλοι, φέροντες ἀναξίως τὸ ἔνδοξον Γαλλικὸν ὄνομα, συμπολεμοῦσι μὲ τούτους, διὰ νὰ ὑποδουλώσωσιν ἐκείνους εἰς τὸν Ἰμπραχίμ, ὅτε καὶ σαράντα δύο νέοι Διγύπτιοι ἐφθασαν εἰς Πάρισινους νὰ ἐκπαιδευθῶσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Βυλὲλλ. Ἐν ᾧ δὲ πλοῖα πολεμικὰ τοῦ Μεχμέταλη, ναυπηγημένα εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐκπλεύουσιν ἐκεῖθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὡς ἐμπορικὰ, Γαλλικὴν σημαίαν φέροντα, ὁ Διοικητὴς τῆς Μασσαλίας δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὸν Πλοίαρχον Ν. Μπότασιν νὰ ὑψώσῃ τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν εἰς τὴν Γολέταν του, ὅτε οὗτος κατέπλευσεν εἰς ἐκεῖνον τὸν λιμένα, ἀποσταλὲς διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Δουκὸς Ἀνεμούρ, καὶ μάλιστα τὸν ἐβίασε ν' ἀναχωρήσῃ μετὰ τινα σφυτομωτάτην προβισμίαν. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις τῆς Γαλλίας ἤδη βιάζεται

χοι καὶ ἄποροι πάντοτε, πλὴν καὶ ἐλεύθεροι εἰς τὰ ὄρη τῶν,

» ἀκολουθήσῃ τὴν κοινὴν γνώμην, νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς εὐχὰς τοῦ μεγάλου
 ἔθνους τῶν Γάλλων, καὶ ὁ Σεβαστιανὸς ὁμιλῶν εἰς τὴν βουλὴν τῶν ἀν-
 τιπροσώπων. « (Ὁ) Θεὸς εἰτήκουσε, λέγει, τὰς κραυγὰς μυριάδων χριστιανῶν
 » σφαζομένων εἰς τὴν ἀνατολὴν, καὶ θ' ἀποτύχωσιν εἰς ὑπολογισμοὶ ἀπεδοῦς
 » πολιτικῆς ἐμπρός εἰς τὴν ἀντίστασιν ἀτρομήτου λαοῦ, καταφλεγμένου ἀπὸ
 » τὸν διπλοῦν ἐνθουσιασμόν, ὅστις γεννᾷ τοὺς μάρτυρας καὶ τοὺς ἥρωας. Ὅθεν
 » εἰ Ἕλληνες θ' ἀνακτήσωσι τὴν πατρίδα τῶν, τὴν ὁποίαν ἄχρι τοῦδε ἔστε-
 » ροῦντο, διότι δὲν ὑπάρχει πατρίς, ὅπου ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐξασφαλίζει τὴν
 » ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως, τὴν τιμὴν, τὴν ζωὴν, καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν.
 » Δυναμεις τινὲς τῆς Εὐρώπης νῆαν εὐξήσιν καὶ τὴν ἀριζὴν τῆς Ῥωσσίας εἰς
 » τὴν Κωνσταντινουπόλιν φοβούμεναι, ἐνῶ ταύτης αἱ πύλαι ἀνοίγονται εἰς ἐκεί-
 » νην διὰ τῆς ἀκατανοήτου ἐγκαταλείψεως τῶν Ἑλλήνων, εἰς μάτην συνδέονται
 » διὰ νὰ ὑποστηρίξωσι τὸ κλονιζόμενον κράτος τῶν Ὀθωμανῶν, τὸ ὁποῖον
 » ὁμῶς πανταχῶθεν κατακρημνίζεται. Ἐὰν ἄνδρες μεγαλοφυεῖς διεύθυνον τὴν
 » πολιτικὴν τῶν μεγάλων Δυναμειῶν ἡθελον ἐγείρει εὐρύχωρον καὶ ἀνεξάρτητον
 » κράτος εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, ὅχι ἐξ Ὀθωμανῶν, ἀλλ' ἐκ νέου Χρι-
 » στιανικοῦ λαοῦ, καὶ ἡθελον θέσει ὅρια καὶ κατὰ τῆς βαρβαρότητος καὶ κατὰ
 » τοῦ Ῥωσσικοῦ Κολοσσοῦ, καὶ ἀσφαλίσαι τὴν ἤδη κινδυνεύουσαν ἡτυχίαν τῆς
 » Εὐρώπης. Ἀντὶ τῶν μεγάλων τούτων σχεδίων, ἵτι ἐπαρξάν οἱ ὑπουργοὶ τῆς
 » Γαλλίας; ἐπλεξαν ποταποὺς δόλους καὶ ἐσχετίσθησαν μὲ τον Πισμᾶ τῆς Αἰ-
 » γυπτου τοῦ ὁποῖου ἡ ἐφημέρος ὑπάρξει ὁμοιοῦσι με τὸν ἀκατάστατον ἄμμον
 » τῆς ἐρήμου ἡ ὁποία τὸν περικυκλῶνει. » Εἰς ἄλλην συνεδρίᾳσιν τῶν αντιπρο-
 » σώπων τῆς Γαλλίας, ὁ Σιδαστιανὸς λέγει. « Οἱ ὑπουργοὶ ὑπογράφουσιν τοὺς ἀπε-
 » σταλμένους Τούρκους νὰ στρατολογῶσιν ὑπὲρ τοῦ Σατράπου τῆς Αἰγυπτου
 » πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ναυλόνονται πλοῖα εἰς τὴν Μιτσαλίαν, καὶ στέλλου-
 » ται ἐπ' αὐτῶν ἀξιωματικοὶ Γάλλοι, νὰ διδάξωσι τοὺς Αἰγυπτίους τὸν τακτι-
 » κὸν πόλεμον, ὡς καὶ πυροβόλα κατεσκευασμένα εἰς τὴν Γαλλίαν, διὰ νὰ κα-
 » ρυνοβοιήσωσι τοὺς δυστυχεῖς υπερασπιστὰς τοῦ Μιτολογγίου. Οἱ ὑπουργοί
 » γοι θὰ δώσωσι λόγον εἰς τοὺς μεταγενεστέρους διὰ τὰς τριτάτας πράξεις
 » τῶν, τὰς ὁποίας ἀποδοκιμάζει τὸ ἔθνος, καὶ διὰ τὰς ὁποίας ἡγανάκτησεν ἡ
 » βουλὴ τῶν Πατρικίων ἄγνοοῦσιν εἰς ὑπουργοί, ὅτι πλοῖα Γαλλικὸν ἀπεκόμισεν
 » ἐπὶ Ἀλεξάνδρειαν εἰς Νέοκαστρον τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ἰμπραχίμ; ἄγνοοῦ-
 » σιν ὅτι εἰς τοὺς λιμένας μας ναυπηγοῦνται φηγᾶθαι καὶ κορβίται διὰ τὸν
 » Μεχμέταλην; Ἄν ἡ φιλανθρωπία δὲν ἐσχύρῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν ὑπουργῶν,
 » τὸ συμφέρον τοῦλάχιστον ἐπρεπε νὰ τοὺς ὑπαγορεύσῃ ὀρθοτέρην πολιτικὴν. »
 » Ὁ Μπενζαϊμὴν Κωνσταντὴν εἶπε: « καὶ ἐγὼ ἐξέμωρ ὅτι Γάλλοι τις Λιβρῶν ὀνομα-
 » ζόμενος, στρατολογεῖ ἀναγκασθὲν διὰ τοὺς Τούρκους, καὶ εὐρίσκειται εἰς τὸ ξένο-
 » δοχεῖον ἐκστρώσει ἄπορον δὲ νὰ εἶπαι τοὺς ὑπουργοὺς ὅλος πάντων ὡχρῶν.

ἦσαν ἔτοιμοι ν' ἀποθάνωσι διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀπελευθέρω-

» θητε, φερόμενοι πλέον εὐκρινῶς καὶ φιλανθρώπως, προστάται τῆς ὀρθοκρίσεως
 » καὶ τῆς ἀνθρωπότητος· ἔστε γενοῖτο, σταθεροὶ καὶ χριστιανοί· καὶ, ἔπετι χρι-
 » στιανοί, καὶ δότε χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ μὴ θέλετε νὰ φαί-
 » νεσθῃς χριστιανοὶ μὲς ταῖς ματαίαις καὶ ἀνωφελεῖς. » Εἰς δὲ τὴν ἀναφορὰν,
 τὸν ὁποῖον εἰς μυστικὴν συνεθρίασιν οἱ ἀντιπρόσωποι ἀπεράσισαν νὰ σταίλωσι
 πρὸς τὸν Βασιλέα, ὁ αὐτὸς ἄγαθὸς ῥήτωρ, ὁ τιμῶν τὴν Γαλλίαν, εἶπε νὰ προσ-
 τεθῶσιν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ ἑξῆς: « Οἱ πιστοὶ σου ὑπἄκουοι, Βασιλεῦ, εἰ
 » ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχιῶν, τολμῶσι νὰ διεθῶσι τῆς Μεγαλειότητός σου, νὰ
 » εὐργητὶ μέσα τοῦ νὰ σωθῶσιν οἱ δυστυχεῖς· χριστιανοί, οἱ ὅποιοι φρονεῦνται
 » κατὰ μυριάδας ὑπὸ τῶν ἀπίστων, καὶ μάλιστα νὰ ἐμποδίσῃ Γάλλους, τοὺς
 » ὁποῖους ἀποδοκιμάζει καὶ ἡ Γαλλία καὶ ἡ Εὐρώπη, ἀπὸ τοῦ νὰ βοηθῶσι τοὺς
 » ὁθριώδεις ἐχθροὺς τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματος· ἐπειδὴ, ἂν βλεπωμεν μὲ ἀ-
 » διαφορίαν τὴν σφαγὴν τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην ἀδελφῶν μας,
 » πᾶσα ἐθελήσῃς τεῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὴν ἱερὰν θρησκείαν,
 » τὴν ὁποῖαν ὁμολογοῦσι καὶ αὐτοὶ ὡς ἡμεῖς, θὰ φανῇ πικρὸς καὶ σκληρὸς
 » περίγελως εἰς τὰ χεῖλη μας. » Εἰς δὲ τὴν πρόσκλησιν τῆς φιλελληνικῆς ἐ-
 » ταιρίας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὰ χριστιανικὰ ἔθνη λέγει: « εἰς ἑπικύβη-
 » θον εἰς τὴν Δυτικὴν χριστιανικὴν Εὐρώπην νὰ ὑπαρξῇ εἰς τὴν Ἀνατολι-
 » κὴν μισόχριστος ἐπικράτεια· ὅ,τι μᾶλλον διαφυλάττει ἀπ' αὐτὴν ἐπὶ τοῦ πα-
 » ρόντος εἶναι ἡ δυσσεβασμιὰ τῶν Οὐλεμάδων καὶ ἡ ἀγρία ἀντιζηλία τῶν
 » Γενίτσιάρων οἵτινες ἀπέβδλουν ἄχρι τοῦδε πᾶσαν τελειοποίησιν τῆς πολί-
 » μικῆς τέχνης. » Ὅταν ὁ Μποναπάρτης προσήνεγκε τὴν παιδείαν τῆς τα-
 » κτικῆς καὶ τὰς στρατιωτικὰς γνώσεις εἰς τὸν Σιδήμαν, οἱ Γενίτσιάρηδες τὸν ἐκρά-
 » μνισαν ἀπὸ τὸν θρόνον. Σήμερον εἰσέρχονται αἱ γνώσεις αὐταὶ εἰς τὴν Τουρκίαν
 » διὰ τῆς Αἰγύπτου, καὶ Γάλλοι, τοὺς ὁποῖους τὸ ἔθνος ἀποστρέφεται, ὅ-
 » πάγουσι νὰ διδάξωσι τὴν τακτικὴν εἰς τοὺς χριστιανοφύλους. » Ἐντεῦθεν ἂν
 » φανίξεται ἡ ἐλαττώνεται ἡ ἀσφάλεια τῆς Αὐτ. Εὐρώπης ἐκ μέρους τῆς Ἀ-
 » νατολικῆς, ἡ ἀσφάλεια τοῦ πολιτισμοῦ ἐκ μέρους τῆς Τουρκικῆς· ἐπικρα-
 » τείας, τὴν ὁποῖαν αἴρνης δύναται νὰ ὑποπλίσῃ ἀπροσδόκητὸς τις ἐκθροισιασμός.
 » Ἄν δι' σήμερον δὲν ἔχωμεν νὰ φρονηθῶμεν ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐπικράτειαν, ὅ-
 » ποῖα ὑπάρχει μέχρι τοῦδε, ὅμως ἀπὸ τοῦ κώπου ἀγνώστου τινὸς ἡ
 » λῆς δύναται νὰ προκύβῃ ἄλλος Μωάμεθ, καὶ ἡ Εὐρώπη ἔπρεπε νὰ ἐσθῆ
 » πόσον κατ' αὐτῆς ἰσχύει εἰς μόνος ἀνὴρ. Τίς ἤθελε προφατεύσει πρὸ τριᾶ-
 » κοντα ἐτῶν ὅτι ἤθελε τρέμει γουπετῆς ἡ Εὐρώπη ἐνώπιον ἑνὸς μόνου ἄν-
 » δρός, ὅτι οἱ λαοὶ ἤθελον διελθῇ τὰς ἀλύσεις του, καὶ οἱ βασιλεῖς ἤθελον
 » τὸν προσενέγκει τὰς θυγατέρας των, διὰ νὰ ἐκλέξῃ ἐξ αὐτῶν ὁποῖαν ἡ-
 » θελε; παρᾶξιναι καὶ φανταστικοὶ συλλογισμοί! ἤθελεν εἰπεῖ τι; Ἄλλ' οἱ αὐ-
 » τοκράτορες τοῦ ἑκτον αἰῶνος εὐρίσκον ὡς πρὸς παρᾶδεδόν τὸν τοιοῦτον

ρωσίν των, καὶ μάλιστα ὅτε οἱ Τοῦρκοι ἤθελον κινηθῇ ἀμέσως

» συλλογισμόν· πλὴν εἰς τὸν ἐξέδομον αἰῶνα ὁλόκληρος ἡ Ἀσία ὑπέλειτο εἰς
 » τοὺς Μουσουλμάνους· τὸν ὄγδοον οἱ Σαρακηνοὶ ἦσαν εἰς τὴν Γαλλίαν,
 » καὶ τὸν δέκατον πέμπτον ὁ ναός τῆς Ἀγιατοφίας μεταβλήθη εἰς Ντσιαμί».
 Εἰς ἄλλην συνεδρίασιν ὁ Ἀλέξιος Νοταλλῆ εἶπεν: « Ἡ παράτασις τῆς εἰρή-
 » νης θὰ ἔχει ἀποτέλεσμα τῶν χριστιανῶν ἢ τῶν Τοῦρκων τὸν θάνατον εἰς
 » τὴν Ἑλλάδα· ἡ συμφορὰ τοῦ Μιστολογίου δὲν θὰ ταπεινώσει τὸ φρόνημα
 » τῶν Ἑλλήνων· οἱ πυρκαϊαὶ καὶ αἱ σφαγαὶ δὲν ἐξηράνισαν ποτὲ τὴν καρτε-
 » ρίαν καὶ ἐπιμονὴν τῶν ἰθύνων· τὸ αἷμα τῶν θυμάτων εἶναι σπόρος Ἡρώων.
 » Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Τοῦρκοι δὲν θέλουσι κυριεύσει ποτε εἰς τὴν Ἑλλάδα
 » παρ' ὅσῃν γῆν θέλουσι πατεῖν ὑπὸ τοῦ πόδα των. » Μόνος ὁ Δουδῶν λέ-
 » γει: ἐὰν νομίζῃς τι, δίκαιον νὰ ἐξολοθρευθῶσιν οἱ Μουσουλμάνοι διότι
 » ἀρνοῦνται τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀνάγκη διὰ τὸν αὐτὸν λό-
 » γον νὰ ἐξολοθρευθῶσι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ». Οἱ Μουσουλμάνοι, ἀνῆλθον, ἤ-
 » θελον ἐξολοθρευθῆναι ὅλους τοὺς χριστιανούς· εἶναι ἄρα δίκαιον καὶ οἱ Χρι-
 » στιανοὶ νὰ τοὺς ἀποπέμψωσιν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ὅθεν ἤλθον, καὶ νὰ τοὺς
 » περιορίσωσιν ὥστε νὰ μὴ βλάπτωσι τὴν ἀνθρωπότητα. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι δὲν
 » εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξολοθρευθῶσιν· οἱ Ἰουδαῖοι δὲν εἶναι Τοῦρκοι. Εἰς
 » ἄλλην συνεδρίαν ὁ Ὑδης Δενιζελ λέγει: « οὕτω λοιπὸν αἵματα,
 » ἐρείπια καὶ πτώματα μαρτυροῦσι σήμερον τὴν ἥτταν τοῦ σταυ-
 » ροῦ· ἀλλ' ὁ σταυρὸς θ' ἀνυψώθῃ θριαμβεύων. Ὁ Μωάμεθ δὲν θὰ νι-
 » κῇ ποτε τὸν Ἰησοῦν Χριστόν· ἀλλ' ἡμεῖς τοὺς χριστιανούς· τῆς Εὐρώ-
 » πης! πῶς δύναται, ἂν ἐξακολουθήσωμεν νὰ ὑποφέρωμεν τοιαύτας ἀ-
 » πανθρωπίας, νὰ μᾶς ἀποπλύνῃ ἀπὸ τοιοῦτον ρύπον; Πῶς δύναται νὰ
 » μᾶς δικαιώτῃ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, φωνάζοντος εἰς τοὺς βασιλεῖς καὶ εἰς
 » τοὺς λαούς: Σεῖς κοίμασθε καὶ τὰ τέκνα μου σφάζονται. »
 Καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὡσαύτως ἡ Κυβέρνησις ἥδη ἀκολουθεῖ τὴν κοινὴν γνώ-
 » μην τοῦ μεγάλου ἔθνους τῶν Ἀγγλῶν Ὁ δὲ Χομποῦξ ὁμιλῶν εἰς τινὰ συνε-
 » δρίασιν τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων λέγει: « Θεωροῦμεν τοιοῦτον ἀ-
 » γῶνα, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ κινήτῃ τὴν συμπάθειαν ὅλων ἡμῶν, ὅχι μό-
 » νον ὡς Ἀγγλῶν, ἀλλ' ὡς χριστιανῶν κατὰ τὰς ἀπλουστεράς ἀρχὰς τῆς
 » φιланθρωπίας· ὁμιλῶ περὶ τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν τινεὶ ἐπιθυ-
 » μούσιν ἴσως νὰ ἔβωσι πάντῃ ἀπηλεπισμένης τῆς ἐλευθερίας τὸν θρίαμβον.
 » Ἡ Ἑλλάς ὑπέμεινε τὰς πλέον καταχθονίους σκληρότητας. Ἐπεσκέφθη
 » αὐτὴν καὶ εἶδον ἰδίους ὀφθαλμοὶς τὰς θορώδεις καὶ φρικτὰς ἀπανθρωπίας,
 » εἰς τὰς ὑποίας ὑπέκειντο οἱ Ἕλληνες· εἶδον τὰς πρᾶξις ὑπὸ τῶν
 » Τοῦρκων βδελυρίας καὶ ἡγανάκτησα. Συμφέρει εἰς τὴν πατρίδα μας νὰ ἡ-
 » ναι ἡ Ἑλλάς ἐλευθέρᾳ· λέγω δὲ τοῦτο μετὰ τὴν ὀριμωτέραν σκέψιν καὶ
 » βαθυτέραν γνώσιν τῶν πραγμάτων. Ὁ θρόνος τοῦ Βυζαντίου κλονίζεται

κατὰ τῆς Μάνης, τῆς πατρίδος των, ἀντὶ τῆς ὑποταχθῶσιν. Ἡ δὲ

« ται ἐκ θεμελίων· ὅθεν ἠδύνατο αἱ Δυνάμεις νὰ διώξωσι τοὺς βαρβάρους
 « πέραν τοῦ Βοσπόρου; ἀλλὰ δὲν εὔρον τὸν τρόπον νὰ διανείμωσι τὸ ἐρ-
 « μαιον· ἡ ἀνεξαρτητικὴ τῆς Ἑλλάδος ἐμέλλε νὰ ἐπιταχύνῃ πράγματα, εἰς
 « τὰ ὅποια δὲν ἦσαν προητοιμασμένοι, καὶ ἐντεύθεν αἱ διακηρύξεις, ὅσαι
 « ἐξεδόθησαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων πανταχόθεν καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν καθέδραν
 « τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐρωτῶ τὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργόν μας· πῶς
 « ἄλλως ἠδύνατο νὰ πλῆξῃ εἰς ἐκυτὸν δοξῆς, στέφανον, εἰμὴ ἐνεργῶν καὶ ἄ-
 « ποτελῶν τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος; Διὰ τὴν δικαιοδοσίαν τὸ ἐπι-
 « χειρημά του, δὲν εἶχεν ἀνάγκη, οὔτε εἰς ἄλλους τόπους νὰ ὑπάγῃ, οὔτε
 « νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ παρελθόντος· ὅλα τὰ εὑρίσκεν εἰς τὴν ἰδίαν
 « αὐτοῦ πείραν περὶ τὰ πράγματα. Ἐτοιμὸν ἦτο τὸ πλοῖον, ὅπερ ἐμέλλε
 « νὰ τὸν ἀπαγάγῃ εἰς μακρυνὸν μέρος, καὶ τοῦτο δὲν ἦτον εἰμὴ ἐντίμος
 « ἐξορία· ἡ τύχη του μετεβλήθη διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀντιζήλου του, δι' οὗ
 « ἐκόπη ἀμέσως ἡ ἄλυσος, ἥτις μᾶς συνέθεε μετὰ τὴν ἰσρὰν συμμαχίαν, καὶ
 « ἀποκατέστησαν ἐλευθεραὶ τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς αἱ ἐπικράτειαι. Διαιτεί-
 « λοιπόν ν' ἀφῆτ' αὐτοῦ τὸν Ἑλληνα; νὰ ἐξακολουθῶσι τὸν πόλεμον; Διαιτεί-
 « αὐτοὶ μόνον ν' ἀποκλεισθῶσιν ἀπο τὴν προστασίαν καὶ τὴν μετιτείαν
 « τῆς πατρίδος μας; ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι ἡ μετιτεία αὕτη θὰ λάβῃ χώραν
 « ἐντὸς ὀλίγου. Τὸ Μισολόγι ἐπεσεν· ἀλλ' ἡ ἀπηλπισμένη αὐτοῦ ἀντίστα-
 « σις καὶ τὸ λυπηρὸν τέλος θὰ χρησιμεύτῃ μόνον, διὰ νὰ ἀνάψῃσι τὸ
 « πῦρ τοῦ θυμοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ καταστήσῃσι φοβερωτέρους τοὺς
 « ἀγῶνάς των. Θεέ, σῶσον τὸν καλὸν καὶ πάσχοντα λαὸν τῆς Ἑλλάδος ὅς-
 « τις διὰ τῆς ἐπιμονῆς του πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀνεξαρτητικῆς του καὶ διὰ
 « τῆς ἀνδρείας του ἐράνην ὅχι μόνον ἄξιους τῶν προσόντων του, ἀλλὰ
 « καὶ τῆς ἀμέσου βοήθειας ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.» καὶ ταῦ-
 « τα λέγων, χειροκροτεῖται ἀπὸ ὅλην τὴν βουλὴν. Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῆς
 « Βαυαρίας, ὁ Βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, καὶ μάλιστα ὁ τῆς Γαλλίας καὶ ἄλλοι
 « εἶδον συμπαθείαν εἰς τοὺς Ἕλληνας. Τότε καὶ ὁ Κόχραν γράφει τὸν
 « Μεχμέταλιν ν' ἀφήσῃ τὸ ἱερὸν καὶ κλατικὸν ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος νὰ παύσῃ,
 « τοῦ νὰ βασανίσῃ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ν' ἀπολύσῃ τοῦ χριστιανοῦ αἰ-
 « χμαλώτους. Ὁνομάζει δ' ἀποστάτας τῶν οὐδετέρων χριστιανικῶν ἐθνῶν τοὺς
 « δραμόντας νὰ τὸν ὑπηρετήσωσι, τοὺς διειδιζέι βοηθοῦντας αὐτὸν νὰ διαιω-
 « νίσῃ τὴν βαρβαρότητα ἐνεκα δαδελυροῦ κέρθους ἐκπαγλίζοντος ἀπὸ τῶν τι-
 « μῶν τῶν χριστιανῶν, ὅσοι ἀνάρπαστοι γενόμενοι ἀπὸ τῆς οἰκίας των, πω-
 « λοῦνται εἰς ξένην γῆν ὡς σώματα, καὶ τοὺς ἀπειλεῖ διὰ τοῦ προφήτου Ἡ-
 « σαίου λέγοντος : « Οὐαὶ οἱ καταβαίνοντες εἰς Αἴγυπτον! ὁ Κύριος ἐπάξει
 « τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτοὺς, καὶ πεσοῦνται οἱ βοηθοῦντες, πεσοῦνται οἱ
 « βοηθούμενοι, καὶ ἀμα πάντες ἀπολοῦνται». λέγει δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους τὸν
 « Μεχμέταλιν : « Ἐπειδὴ ξένοι ὑπηρετοῦσιν εἰς τὸ στρατιωτικὸν καὶ ναυτι-

ἀποφασίσας νὰ κινηθῇ καὶ εἰς τὴν Μάνην, εὐρισκόμενος εἰς τὴν Μισσηνίαν, ἐνθυμείται τὰς ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας πέρυσιν αἰγ-
 μάλωτος ὦν τὸν ἐδίδε, καὶ τὰς ὁποίας ἐπανάλαβεν ὅτε ἔστειλε
 τὸν Κακλαμάνον νὰ τὸν δολοφονήτῃ, καὶ ὅτε ὁ Κολοκοτρῶ-
 νης, πρὶν ἢ προσκληθῇ ἀπὸ τὸν Καραϊσκάκην εἰς τὸ Ἄργος,
 διέτριβεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήλων κατὰ τὰ στενὰ
 τοῦ Λεονταρίου, τὴν 29 Μαΐου (1826) τὸν γράφει εἰς τὴν Μά-
 νην ἀπὸ Μοθώνων τὴν ἐπομένην ἐπιστολὴν: « Πρὶν ἀναχωρήσω
 » ἀπ' ἐδῶ διὰ Μισολόγγι, ἔλαβον γράμματά σου, δι' ὧν μ' ἐζήτηεις
 » ῥαί μπουγιουρουλδί (*) διὰ τὴν οἰκογένειάν σου, καὶ σ' ἐστά-
 » νην. Εἰς Μισολόγγι ἔμαθον ὅτι ὁ πατήρ σου ἠρωτήθη περὶ τοῦ-
 » του ἀπὸ τοῦ σημαντικοῦ τοῦ συστήματός σας, καὶ εἶπεν ὅτι
 » μ' ἐπολιτεύετο οὕτω, διὰ νὰ μὴν ἀφήτῃ καὶ καταπατηθῇ ἀπὸ
 » ἐμὲ ἡ πατρίς σας, οὕτα ἀνεφοδίστος καὶ ἀδύνατος ἀπὸ στρα-
 » τεύματα τότε. Ὅθεν εἰς δέκα ἡμερῶν προθεσμίαν νὰ ἔλθετε

» κόν σου, ἐπειδὴ ναυπηγεῖς καὶ ἐραπλιεῖς πολεμικὰ πλοῖα εἰς οὐδέτεράς ἐ-
 » πικτατείας, καὶ ἀγοράζεις ἀτόπλα καὶ ναυλονεῖς φορητὰ οὐδέτερον σημαῖον
 » πρὸς χροῖσιν ἐχθρῶν, ἐναντίον τοῦ ἔθνους ἐκείνου, ὅπερ τὰ Ὀθωμανικὰ
 » ὅπλα δὲν ἠμπόρισαν νὰ ὑποτάξωσι, διὰ τοῦτο θὰ δοθῶσι καὶ εἰς ἐκεῖνο,
 » τὰ αὐτὰ βοηθήματα ὅσα καὶ σὺ αὐτὸς ἔλαβες ἀπὸ τὰς εἰρημίας ἐπι-
 » κρατείας. Οὕτω θὰ ἐγκαλειθῇ ἀπὸ τοῦ πολιτισμένου κόσμου τὸ ὄνειδος τοῦ
 » ὅτι σὺ ἠγέρησεν ἀπανθρώπως εἰς τὸ νὰ ἐγκαλοθεσθῇ, ἐξανδραποδισθῇ καὶ
 » δουλαγωγηθῇ ὁλόκληρον χριστιανικὸν ἔθνος, ὃ ἐστὶν οἱ ἀπὸγονοὶ τῶν Ἑλ-
 » λήνων ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἡ μεγαλοφυΐα ἐρῶσε τὰ πρῶτα θεμέλια τῶν τεχνῶν
 » καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Εἶναι ἀληθές, ὅτι πρὸ πολλοῦ ὁ χριστιανικὸς κόσμος δὲν ἐ-
 » πολίμησε κατὰ τῶν ὁμοπίστων σου διὰ θρησκευτικὰ αἷτια· ἀλλὰ δὲν ἐμ-
 » πορεῖ πλέον νὰ θεωρῇ μὲ ἀναληθσίαν καὶ ἀπάθειαν τὰς ὁποίας πρῶ-
 » τεις καθ' ἐκάστην ἀπανθρωπίας ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν του χριστιανῶν. ὁ
 » Τοιοῦτοτρόπως παροργίζεται ἡ ἀνθρωπότης, εὐελπιζομένη διὰ τὸ μέλλον τῶν
 » Ἑλλήνων, κινδυνεύοντων ὅχι ὥς πολεμουμένων ἀπὸ τοῦ Τούρκου, ἀλλὰ ἀπὸ
 » τὴν πολιτικὴν τῆς χριστιανικῆς εὐρώπης, τοῦ Μεταρnix δηλονότι καὶ τῶν
 » ὁμοίων του.

(*) Ἐγγραφον ὑποταγῆς, προσκυνοχάρτι λεγόμενον κοινῶς, δι' οὗ ὁ ὑπο-
 ταγεὶς ἠγρυπνεῖ εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν του. Ὅτι ὁ Γ. Μαυρο-
 μιχαῆς του ἐζήτησεν αὐτὸ τὸ ἐγγραφον (καὶ μὲ αὐτὴν τὴν πρόρρασιν ἔστιν
 ἔως τὸν Κακλαμάνον νὰ τὸν δολοφονήσῃ) λέγεται ὅτι, τὸν ἐζήτησε
 καὶ ἐν ἑκατομμύριον χρυσίων, διὰ νὰ φθέρῃσι τὰς τιμὰς τῶν λιμανικῶν.

« ὅλοι μὲ τοὺς σημαντικοὺς τῆς πατρίδος σου εἰς ἐμέ, διὰ τὰ
 « τὴν ἀσφαλίσετε· ἄλλως θὰ κάμω καὶ τὴν Πατρίδα σας ὡς τὴν
 « ἄλλην Πελοπόννησον, νὰ μὴν ἀφήτω μήτε ἔχνος ὀσπητίου. Σὺ
 « ἐγνώρισας ὅτι ἐγὼ εἶμαι φιλάνθρωπος, καὶ πολέμῳ τακτικῶς
 « μὲ κανόνας τῶν φωτισμένων ἐθνῶν· λοιπὸν τάχυνον νὰ ἔλθῃς
 « μὲ τοὺς σημαντικοὺς τῆς πατρίδος σου κτλ. » Τὴν 2 Ἰουνίου
 ὁ Ν. Χρηστάς, Δημ. Τσιγκουράκος, Σταυριανὸς Καπιτανάκης, Διο-
 νύσιος Μούρζινος, Ἀντ. Μαυρομιχάλης, Ντσιανετάκης Γρηγοράκης
 καὶ Πιέρρος Τρουπάκης, στέλλουσι τὸ ἔγγραφον αὐτὸ πρὸς τὴν
 Δ. Ἐπιτροπὴν καὶ πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην, λέγοντες ὅτι, εἰν
 ἔτοιμοι ν' ἀντικρούσωσι τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἐξήτουν τροφὰς καὶ
 πυριτόβολα, καὶ πλοῖα νὰ χρησιμεύσωσι διὰ θαλάσσης, ἂν πλησιάζῃ
 ὁ ἐχθρικός στόλος εἰς Ἀλμυρὸν. Τὴν 6 τοῦ αὐτοῦ γράφει ὁ
 Γ. Μαυρομιχάλης τὸν Ἱμπραχίμ ἀποκριθεὶς ὅτι, καὶ αὐτὸς, καὶ
 ἅπανα ἡ οἰκογένειά του, καὶ ὅλη ἡ Μάνη εἰν ἔτοιμοι ν' ἀπο-
 θάνωσι, καὶ τὸν προσκαλοῦσι νὰ υπάγῃ ἐναντίον τῶν. Ὁ Ἱμπρα-
 χίμ εἶχε πληροφορηθῇ ὅτι, ὁ Μαυρομιχάλης εἶχε κατασκευά-

εῖσινες δὲν ἤθελον νὰ ὑποταχῶσι, καὶ ἐμπόδιζον καὶ τοὺς ἄλλους. Ὁ δὲ
 Ἱμπραχίμ ἀπεκρίθη ὅτι δὲν τον ἐδίθεν οὐδ' ὀβολόν. Ἡ αἴτησις τῶν χρῆ-
 μάτων, ἂν ἔγινε τῷ ὄντι, ἀπέβλεπεν ἰσως ἀρ' ἐνός μὲν εἰς τὸ νὰ φαίη τὸ πρό-
 ὄθημα τῆς ὑποταγῆς πιθανώτερον, ἀρ' ἐτέρου δὲ εἰς τὸ νὰ δοθῇ ἀφορμὴ εἰς δια-
 πραγματεύσεις ὡς πρὸς τὸ ποσόν, καὶ ὁ διωρισμὸς νὰ τὸν φονεύσῃ, ἂν
 δὲν εὔρῃ τὸν καιρὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του εἰς τὴν πρώτην, νὰ δυ-
 ηθῇ νὰ τὸν ἐκτελέσῃ εἰς τὴν δευτέραν ἢ εἰς τὴν τρίτην ἀποστολὴν του,
 ἀφοῦ εὔρει τὴν εὐκαιρίαν. Ἀλλ' ὑπἔρχον καὶ τινες, οἱ ὅποιοι διεπραγματεύ-
 οντο νὰ ὑποταχῶσιν οἱ Μανιάται, καὶ νὰ λάβωσιν ἐγγυήσεις ἀπὸ τὸν
 Ἱμπραχίμ δι' ὅλην τὴν Πελοπόννητον, ἐνῶ ἀπηλπίζοντο διὰ τὴν κοινὴν σω-
 τηρίαν. Ἐξ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ Πούλος Μαυρίκος, ὅστις ἀνακαλούμενος, παρ'
 ὀλίγον ἐφρονεῖτο ἀπὸ τοῦ λαόν λιθοβολούμενος, ἂν δὲν ὑπερασπίζετο ἀπὸ
 τοῦ Θανασοῦλῃ Κουμουνδουράκη, ὁ ὅποιος οὐχ ἤτιον ἤθελε πάθει ἀπὸ
 τοῦ λαόν, ἂν δὲν ἐπροστατεύετο ἀπὸ τὸν Μούρζινον. Αὐτὸς ὁ Πούλος Μαυ-
 ρίκος συνδιαλέγετο περὶ τοιαύτης ὑποταγῆς καὶ μετὰ τινος ἐκ τῶν ὀλιγαρχι-
 κῶν, εὑρισκομένου τότε εἰς τὴν Μάνην. Αὐτόκορος τῆς συνδιαλέξεως αὐ-
 τῶν ὁ Κωνσταντῖνος Μπέλος, γραμματεῦς τότε παρὰ τῷ Δ. Μουρζίνῳ,
 με διακρίνωσας ταῦτα, Ἄλλ' ὁ λαὸς τῆς Μάνης, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, δὲ
 ἐπληρώσαντο ὅτῳ διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρίδα.

σει καὶ μηχανὴν διὰ τὰ τὸν φονεύτη, καὶ ἔπνεεν ἐκδίκησιν. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης μετὰβὰς εἰς Ἀλμυρὸν, προσεκάλεσε καὶ αὐτὸς πολλοὺς τῶν ἀρχηγῶν τῆς Μάνης, καὶ τοὺς ἐθάῤῥυνεν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ὑπεσχεθὴ τὰ δράμα καὶ αὐτὸς εἰς βοήθειάν των. Τὴν 8 ἐξεκίνησεν ὁ Ἱμπραχίμ ἀπὸ Μοθώνων, καὶ ὡς ἂν διευθυνόμενος εἰς Τριπολιτσάν, ἄμα φθὰς ἀντικρυ τῶν Δερβενίων, στρατοπεδεύει καὶ ἐτοιμάζεται εἰς μάχην· ὁ σκοπὸς τοῦ φαίνεται ἦτο τὰ διασκορπίσει τὸ ἐκεῖ εὐρισκόμενον Ἑλληνικὸν στρατόπεδον, καὶ μετὰ ταῦτα τὰ κινηθῇ εἰς τὴν Μάνην. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης, ἐπειδὴ εἶχον λειποτακτῆται πολλοὶ Ἕλληνες διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἦσαν ἤδη ὀλίγοι οἱ μεῖνντες, καὶ δὲν εἶχον διάθεσιν τὰ πολυμήσωσιν, ἀπεφάσισε, λαβὼν καὶ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ἀρχηγῶν, τὰ μὴ κροτήτωι μάχην, καὶ ἐπομένως ἀπεχώρησαν εἰς τὸ Διάσελον τοῦ Τουρκολέα, ὁθεν ὁ μὲν Πλαπούτας καὶ ὁ Γεννητίος μετέβησαν εἰς Καρύταιναν τὰ συνάξωσι τροφὰς καὶ τοὺς ἀναγκαίους στρατιώτας, ὁ δὲ Παναγ. Νοταρᾶς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ δὲ Κολοκοτρώνης μὲ ἄλλους ἀπῆλθεν εἰς Μιστρᾶν, καὶ ὁ Νικηταρᾶς ὠχυρώθη εἰς Σειρόκην, διὰ τὰ παρατηρῇ τοῦ ἐχθροῦ τὰ κινήματα καὶ τὰ εἰδοποιῇ διὰ σημείων τὸν ἀρχηγόν. Τότε ὁ Ἱμπραχίμ κατασκευάσας ὀχυρώματα εἰς τὰ Δερβένια, ἀφῆκε τέσσαρς χιλιάδας στρατιώτας τὰ φυλάττωσι τὴν θέσιν ἐκείνην, καὶ ἐκινήθη εἰς Ἀλμυρὸν (*) μὲ ὀκτὼ χιλιάδας ἐναντίον τῶν Μανιατῶν. Οὗτοι δὲ ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Ἠλίαν Μαυρομιχάλην (τὸν Κατσάκον), τὸν Ἀνστιάσιον Μαυρομιχάλην, τὸν Γαλάνην Κουμουντουράκην, τὸν Ἀντώνιον Τρουπᾶκην, τὸν Γ. Γρηγοράκη, τὸν Στέφ. Χρηστάκη, τὸν Παναγ. Κατσονάκον, τὸν Ν. Πιεράκον, τὸν Στ. Πικουλᾶκην, τὸν Γ. καὶ Σταυριανὸν Καπετανάκην καὶ ἄλλους, ἡνωμένοι καὶ μὲ τοὺς εἰς τὴν Μάνην πρόφυγας Μεσσηνίους καὶ ἄλλους Πελοποννησίους, ὅλοι ὁμοῦ ὡς πέντε χιλιάδες, ὠχυρώθησαν εἰς τὴν παρὰ τὸν Ἀλμυρὸν Βέργαν, ὅπου εἶχον κατασκευάσει τεῖχος μὲ ξηρολίθι ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν ἄχρι τῶν ἀποτόμων βράχων τοῦ

(*) Λιμένα τῆς Μάνης εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον.

δρους ἐκτεινόμενον, καὶ ἡτοιμάσθησαν εἰς μάχην. Τὴν 22 προσεβλήθησαν ἀπὸ τὸν Ἰμπραχίμ, καὶ τὸν ἀντέκρουσαν κρατερῶς, καὶ τὸν προὔξενησαν φθοράν. Ἡ μάχη διήρκεσε δέκα ὥρας· δεκάκις δ' ἐφώρμησαν οἱ ἐχθροὶ νὰ εἰσπηδήσωσιν εἰς τὸ τεῖχος, καὶ ἀπεκρούσθησαν καὶ ἐφονεύθησαν ὑπὲρ τοῦ πεντακοσίου καὶ ἐπληρώθησαν πλειότεροι. Ὁ δὲ Ἰμπραχίμ, βλέπων ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ βλάβῃ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ὅτι τὸ στρατεύμαά του ἀπόλλυται εἰς μάτην, ἔπαυσε τοῦ μάχεσθαι πρὸς ὥρας, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Γκιουτσιάνικα, εἰς τὴν Ἀγίαν Σιών· ἀλλὰ νομίσας ὅτι ὅλη ἡ Μάνη εἶχον συρρεύσει εἰς τὴν Βέργαν, καὶ διὰ τοῦτο τὰ στρατεύματά του ἤθελον εὖρει τὸν τόπον ἔρημον ἀπὸ ἄλλα μέρη νὰ εἰσβάλωσι χωρὶς ἀντίστασιν, καὶ νὰ προὔξενήσωσιν ἀντιπεριτπασμὸν, καὶ τότε αὐτὸς νὰ εἰσχωρήσῃ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος χωρὶς δυσκολίας εἰς τὴν Μάνην, εἶχε στείλει ἀπὸ τὴν θάλασσαν χιλίους πεντακοσίους στρατιώτας ν' ἀποβῶσιν εἰς Δηρόν μετὰ τὸ Ντσιμόβας καὶ Πύργου, καὶ αὐθημερὸν φθάσαντες οὗτοι ἐκεῖ, καὶ ἀποθάντες εἰς τὴν ξηρὰν ἀνενόχλητοι διὰ τὸ ἀπροσδόκητον τοῦ κινήματος αὐτῶν, προὔχωρησαν ἕως πλησίον τῆς Ντσιμόβας. Ἀλλὰ μόλις ἤκουσθη τὸ πρῶγμα, ὁ Ἀντώνιος Μυρομιχάλης, ὁ Κωνσταντῖνος Μυρομιχάλης, ὁ Ἰω. Ροδίτης καὶ ὁ Πανάγος Πικουλάκης ἦσαν εἰς τὸ λιμῆνι, μίαν ὥραν ἀπέχον ἀπὸ τὸ Δηρόν. Τότε ὁ Α. Μυρομ. καὶ ὁ Ἰω. Ροδίτης ἐπὶ κεφαλῇς πλήθους γυναικοπαίδων ἔδραμον εἰς τὸ Βαθὺ, ἐπὶ σκοπῶ νὰ σωθῶσιν εἰς τὰ Κήθωρα· τοὺς ἠκολούθησαν δὲ καὶ πολλοὶ ἑνοπλοὶ· ὁ δὲ Κωνστ. Μυρομιχάλης μὲ τὸν ὑπαπιστήν του Ντσιάνογλου ἐφυγον εἰς τὸ βουνόν. Ὁ δὲ Πανάγος Πικουλάκης ἔδραμεν εἰς τὸν πόλεμον μὲ πενήντα στρατιώτας· συνέδραμον ὁ Γ. Καβαλιεράκης, ὁ Γιώργης Καπετανάκος, ὁ Κρανίδης Φελούρης, ὁ Βασίλης Μιχαλίκος καὶ ἄλλοι ὡς τριακόσιοι, καὶ πλέον ἢ τριακόσιοι γυναῖκες ἀπὸ τὰ πέριξ χωριά, καὶ ὅλοι ὁμοῦ προσέβαλον τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν κακῶς ἔχοντας πρὸς τὸν Αἰγιάλον, ὅπου κατέβησαν θέσιν ὀχυράν, καὶ ἤρχισαν ν' ἀντιπολεμῶσι βοηθούμενοι καὶ ἀπὸ τὰ πλοῖά των· ἀλλὰ τὴν 25 οἱ Μανιάται ὁμοῦ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, μὲ ὅπλα καὶ μὲ πέτρας μαγόμενοι, ἐπέπεσαν κατ' αὐ-

τῶν, καὶ ἄλλους ἐφόνευσαν, ἄλλους ἐπνίξαν εἰς τὴν θάλασσαν φέγοντας νὰ σωθῶσιν εἰς τὰ πλοῖα, ἄλλους ἐζώγγησαν, καὶ μόλις τὸ ἐν τρίτον αὐτῶν ἐξέφυγον τὸν κίνδυνον. Ἐπληρώθησαν δὲ τέσσαρες Μανιᾶται καὶ ἡχμαλωτίσθησαν δύο γυναῖκες· μετὰ τὴν μάχην ἐφθασαν εἰς τὸ Δηρὸν ὁ Γεώργιος καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Μυρομιχάλης. Ἄμα κινηθέντος τοῦ Ἱμπραχίμ εἰς τὴν Βέργαν, ὁ Κολοκοτρώνης εὗρεθίς εἰς τὰ λεγόμενα ὑψηλὰ ἀλώνια εἰς τὸ χωρίον Μάνεσι, πάντε ὥρας μικρὰν τῆς Καλαμάτας, καὶ εἰδοποιηθεὶς ἀπὸ τε τὸν Νικηταρᾶν καὶ ἀπὸ τοὺς ἐν τῇ Βέργῃ διὰ τὸ κίνημά του, ἐστράτευσεν ἐναντίον του μὲ τὸν Γ. Γιατράκον, Ν. Πετμεζᾶν καὶ Δ. Μελετόπουλον καὶ μὲ δισχιλίους τριακοσίους Ἕλληνας, καὶ τὴν 21 ἔφθικεν εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα· ὁ δὲ Ἱμπραχίμ δὲν ἐκινήθη πλέον εἰς τὴν Βέργαν, ἀρῶν ἀπέτυχεν εἰς Δηρὸν, καὶ ὁ Κολοκοτρώνης συνεννοήθη μὲ τοὺς Μανιάτας νὰ κινηθῶσι τὴν νύκτα ἐπιπίπτοντες ὅλοι ὁμοῦ ἐναντίον του· ἀλλ' ἐκεῖνος ἔμαθεν ὅτι εἶχε φθάσει βοήθεια εἰς Βέργαν, καὶ τὸ ἐσπέρας εἶχεν ἀναχωρήσει ἀπὸ τὴν ἁγίαν Σιών, καὶ μεταβάς ἐστρατοπέδευσε παρὰ τὸν χαίμαρρον τῆς Καλαμάτας. Ὁ δὲ Πλαπούτας μὲ τὸν Γενναῖον καὶ Δημ. Δεληγιάννην καὶ μὲ δυσχιλίους πεντακοσίους Ἕλληνας εἰς τὰς Καρυὰς εὕρισκόμενοι, ἡτοιμάσθησαν νὰ κινηθῶσι κατὰ τῶν ὠχυρωμένων εἰς τὰ Δερβένια, καὶ αἰφνης βλέπουσιν εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Λεονταρίου καὶ Καρυαίνης τὸν Ἱμπραχίμ μ' ὅλον του τὸν στρατόν· εἶδον δὲ καὶ ἀπόπτασμα ἐχθρῶν, τὸ ὅποιον ἀπῆλθε καὶ ἀπέκλεισε τοὺς εἰς τὰ παρὰ τὸν ποταμὸν τῆς Καρυαίνης σπηλκία καταπεφρυγότας μὲ τὰς οἰκογενεῖας τῶν Ἑλλήνων· ἅμα δὲ ἤρχισαν οὗτοι ν' ἀντικρούωσι τοὺς ἀποκλείσαντας, ἔδραμον καὶ ἐκεῖνοι πρὸς βοήθειαν, καὶ ἐφόνευσαν δεκαεῖς, καὶ τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν· ἐπληρώθη καὶ εἰς μόνον Ἕλληνα. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἱμπραχίμ μετέβη εἰς Τριπολιτσάν, τὴν ἐφωδίασε μὲ τ' ἀναγκαῖα, καὶ τὴν 13 Ἰουλίου διήρπασεν εἰς τρία σώματα τὰ στρατεύματά του, καὶ τὸ ἐν ἐκινήθη εἰς Ἀλωνίστιαν, ὅπου ὑπῆρχον ὁ Γενναῖος, ὁ Δ. Δεληγιάννης καὶ ὁ Γ. Γουρούκος, σταλείς ἀπὸ τὸν Παναγιώτην Νοταρᾶν μὲ ἑκατὸν πενήντα Κορινθίους, καὶ ὑποδιηρέθη εἰς δύο· καὶ οἱ μὲν διευθύνθησαν εἰς Βυτίαν, ὡς καὶ ἄλλοτε, διὰ τοῦ Λε-

Ειδίδου, οὐ δὲ εἰς Ἀλωνίσταιναν κατ' εὐθείαν. Τοῦτους δὲ παρ-
ουσιζόντας αὐτοῖσι ἀντέκρουσαν γενναίως οἱ Ἕλληνες καὶ ἐφό-
νυσάν τινες· ἀλλ' αἶφνης ἤκουσαν ὅτι ἔφθασαν οἱ ἄλλοι ἀπὸ τὰ
δπισθεν κατὰ τὴν Βιτύναν, καὶ ἀπεχώρησαν μαχόμενοι εἰς Λι-
βάδι. Τότε ἐνωθέντες πάλιν οἱ ἐχθροὶ εἰς ἓν σῶμα, ἀποῦ τὸ
μέγα μέρος τῶν Ἑλλήνων διεσκορπίσθησαν, ἀπελθόντες ν' ἀσφαλί-
σωσι τὰς οἰκογενεαί· τῶν, ἕκαστον ἐξ ὁλοκλήρου τὴν Βιτύναν
καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Τριπολιτσάν. Τὸ ἕτερον σῶμα ἐκινήθησαν εἰς
Νουδήμον καὶ προὔξενησαν βλάβην εἰς ἀνθρώπους καὶ εἰς ζῶα
καὶ τὸ ἄλλο ἐκινήθησαν εἰς Κανδήλαν, ν' ἀπέλωσιν εἰς Θινεὸν,
ἐπὶ σκοπῷ νὰ λεηλατήσωσι τὸν τόπον περιφερόμενοι.

Ὡς ὁ Κολοκοτρώνης εὕρισκετο εἰς Ναύπλιον, προσκληθεὶς
καὶ παρὰ τοῦ Ζαΐμη νὰ συνεργήσῃ, ὡς ἐρρήθη, εἰς τὴν εὐτα-
ξίαν αὐτῆς τῆς πόλεως, ἔφθασε καὶ ὁ Νικηταρᾶς ἀπὸ τὴν Σε-
ρόκαν, δευτεῖς καὶ δέχεται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ τοῦ στρατιώ-
τας τῆς φρουρᾶς τοῦ Μισολογγίου κατὰ διαταγὴν τῆς Δ. Ἐπι-
τροπῆς, τῶν ὑποίων τοὺς μισθοὺς ὑπέσχετο νὰ πληρώσῃ ὁ Ζαΐ-
μης· οὕτως ἀποκαθίσταντο χρήσιμοι εἰς τὸ ἔθνος, καὶ ἡ Κυ-
βέρνησις ἀπηλλάγη ἀπὸ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν, καὶ ὁ Νικηταρᾶς
θὰ δανεισθῇ νὰ πληρώσῃ διὰ τινὰ καιρὸν τοὺς μισθοὺς τῶν, καὶ
θὰ ἐναχθῇ μετὰ τὸν πόλεμον εἰς τὰ δικαστήρια, νὰ ἀποτίσῃ
τὸ χρέος του. Αὐτὸς δέχεται ὡσαύτως ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ
τὴν φάλαγγα τῶν Ἰώνων, συγκεκλιμένην ἀπὸ τριακοσίους στρα-
τιώτας, οἱ ὅποιοι, ὄντες διεσκορπισμένοι ὑπὸ διαφόρους ὀπλαρχα-
γοὺς ἀφ' οἷου ἦλθον ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῶν
παρὰ τὴν ἐκείνων νήσων νὰ συναγωνισθῶσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος,
καὶ ἤδη ἐνωθέντες εἰς ἓν σῶμα (*) καὶ θέντες ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
τὸν Σμυρναῖον Ἰω. Καρόγλου καὶ Καρῆν, ἠκολούθησαν τὸν Νι-
κηταρᾶν εἰς τὸν κατὰ τῶν ἐχθρῶν πόλεμον. Εἰς δὲ τὰ περί-
τῆς Τριπολιτσᾶς ἐξήρχοντο συχνάκις ἐχθροὶ, καὶ ἤρπαζον, ὅτι

(*) Τοῦς αὐτὸ ἐπραῖον καὶ Πειριῶται καὶ Θεσσαλομακεδονοθάκες καὶ
Ἑπτανήσιοι εἰταί· θὰ στρατεύσων εἰς τὴν Ἀνατολ. Ἑλλάδα· μέρος δὲ τῶν
Ἑπτανησίων θὰ στρατεύσων εἰς τὴν Πελοπόννησον κατὰ τοῦ ἑμπραχίμ
καὶ ἐπομένως ὅλοι εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τινες θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Ἀκρό-
πολιν, καὶ ὅχι συμπολιορκηθῶσι με τὸν Εὐμορόπευλον.

εὐρισκόν, καὶ ὁ Κολοκοτρώνης τὴν 12 Ἰουλίου κινεῖται αὐτοῦθι μετὰ τὸν Νικηταρᾶν, τὸν Π. καὶ Γ. Γιατράκον, τὸν Π. Ζαφειρόπουλον, Δ. Μελετόπουλον, Ν. Πετιμεζᾶν, Θ. Ζαχαρόπουλον καὶ τινὰς Τριπολιτισίους· συμπαρακολουθεῖ καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τακτικοῦ ἱππικοῦ Ἀλμεΐδας, φιλέλλην Πορτουγάλλος, ὅστις εἶχεν ἔλθει πρὸ ὀλίγου εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ συναγωνισθῇ, ὥς καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἀτάκτου Χ. Μιχάλης. Τὴν 20 τοῦ αὐτοῦ ὁ Ἀλμεΐδας προτέβαλε κατὰ τὸ χωρίον, Μεχμέταγα λεγόμενον, τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐφάνησαν ὡς τετρακόσιοι Αἰγύπτιοι καὶ Ἀλβανοτοῦρκοι, καὶ ἅμα εἶδον τὸν Ἀλμεΐδαν, οἱ μὲν ἐσχημάτισαν τετράγωνον, οἱ δὲ εἰσῆλθον εἰς τινὰ οἰκίαν καὶ ἤρχισαν νὰ τουφεκίζωσιν. Ὁ δὲ Ἀλμεΐδας ὥρμησε μετὰ τοὺς λογχοφῆρους ἱππεῖς του, διέσπασε τὸ τετράγωνον καὶ ἐρόνευσεν Αἰγυπτίους· ἔφθασε καὶ ὁ Χ. Μιχάλης μετὰ τοὺς ἀτάκτους ἱππεῖς, καὶ ἄλλοι Ἕλληνες πεζοὶ, καὶ εἰς ὀλίγην ὥραν τοὺς ἐρόνευσαν ὅλους. Ὁ δὲ Θ. Ζαχαρόπουλος ἀνυπαγῆστας ἐπὶ τὴν στέγην τῆς οἰκίας· ὅπου ἦσαν οἱ Ἀλβανοὶ, ἔδωκε τὸ παράδειγμα, καὶ ὁρμήσαντες πνεύσαντες οἱ Ἕλληνες, τὴν κατεκρήμνισαν καὶ τοὺς ἐρόνευσαν καὶ ἐκείνους ὅλους. Ἐπεσον καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων δύο πεζοὶ καὶ δύο ἱππεῖς τακτικοί· ἐπληρώθησαν καὶ δύο ἐκ τοῦ τακτικοῦ καὶ τρεῖς ἐκ τοῦ ἀτάκτου ἱππικοῦ· ἐφορεύθησαν καὶ τέσσαρες ἵπποι καὶ ἐπληρώθησαν πέντε. Ἐν τούτοις ἔλαβον εἶδῃσιν οἱ ἐν Τριπολιτσίᾳ, καὶ ἤρχισαν νὰ ἐξέρχωνται καὶ ἐξῆλθον ὡς ἑξακόσιοι πεζοὶ καὶ ὀγδοῶντα ἱππεῖς ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης νομίσα· ὅτι ἤθελον ἐξέλθει πολλοὶ, εἰδείξε σημεῖον τοὺς Ἕλληνας νὰ ἀποχωρήσωσιν εἰς τὰ ὑψηλὰ καὶ ἀπεσύρθησαν, ὅτε ὁ Νικηταρᾶς μείνας μετὰ εἰκοσιεννέα μόνον στρατιώτας, διότι ἐφυγον ὅλοι οἱ ἄλλοι, ἐκινδύνευε καταδιωχόμενος ἀπὸ τοὺς ἱππεῖς, καὶ ἀποχωρῶν μαχόμενος, ἔφθασεν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους εἰς Βεζζοβᾶν, καὶ καταλαβὼν ὄχυρὸν θέσιν, ἀντέκρουε τοὺς ἐχθροὺς, οἱ ὅποιοι καταβάλλοντες ἀπὸ τοὺς ἵππους των, ἐπολέμουν καὶ τὸν ἐνησχόλουν, ἕως ἤθελον φθάσει καὶ οἱ πεζοὶ, καὶ τότε νὰ ὁρμήσωσιν ὅλοι ἐναντίον του. Ἀλλὰ νέος τις Ἕλλην ὠκύπους ἔδραμε καὶ εἰδοποίησε τοὺς προπαραγενομένους διὰ τὸν κίνδυνον τοῦ Νι-

κηταρᾶ· καὶ τότε ἔβησεν ὁ Στάϊκος Σταϊκόπουλος μ' ὀλίγους στρατιώτας, καὶ τοῦρεκίζων ἄνω'εν τοῦ ὄρους, ἐρώναζεν ἀπειλῶν ὅτι ἤρχετο ὁ Κολοκοτρώνης, καὶ οἱ Τούρκοι φοβηθέντες ἀνεχώρησαν. Εἰς αὐτὴν τὴν μάχην οἱ Ἕλληνες ἐπῆραν τὰ ὅπλα τῶν ἐχθρῶν καὶ ἐξ τύμπανι καὶ δύο σημαίας, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ Ναύπλιον. Τὸ ὑπὸ τὸν Ἀλμειδᾶν ἱππικὸν συνέκειτο ἐξ ἐνενηντα ἱππων, καὶ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύτῃ πολὺ εἰς τὸν Κολοκοτρώνην, τὸν ὁποῖον ὁ ἀρχηγὸς του ἤθελε ν' ἀκολουθήσῃ πάντοτε στρατεύοντα κατὰ τοῦ Ἱμπραχίμ· ἀλλ' ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ τὸν διέταξε καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἐπίδαυρον ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Φαβιῆ, διότι ὁ Ζαΐμης δὲν ἤθελε νὰ διατελῇ ὑπὸ τὸν Κολοκοτρώνην τὸ ἱππικὸν ἐκείνο, ὅτε πρόκειται σταφιδομαχία καὶ Νοταρομαχία ἐν Κορίνθῳ, ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς ρηθήσεται.

Μεσούντος τοῦ αὐτοῦ Ἰουλίου, ἐπέδραμε ἔτι καὶ ὁ Δελιαχμέτ ἀπὸ Π. Πάτρας μὲ διακοσίους ἱππεῖς εἰς τὴν Ἠλιδά νὰ λεηλατήσῃ, κατὰ τὴν συνθήκην του τὸν τόπον. Ἐπιστρέφων δὲ διέβη ἀπὸ τὴν Δροτελὴν, σύνδενδρον καὶ κατὰσκιον μέρος, ὅπου ἐνέδρευον Ἕλληνες καὶ τὸν ἐκτύπησαν, καὶ ἐφόνευσαν ἑνδεκα, καὶ οἱ ἄλλοι ἔφυγον. Ἄν ὁ Δελιαχμέτ αὐτὸς δὲν ἤθελε σωθῇ ἀπὸ τὴν Ἀκράτιν εἰς τὰς Πάτρας, ἴσως δὲν ἤθελε διατηρηθῇ τὸ φρούριον ἐκεῖνο εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων.

Ἐν τούτοις (τὴν 18 Ἰουλίου) ἔφθασεν εἰς Ὑδραν ὁ Ἰταλὸς φιλέλλην Θωμᾶς Πετρίνης· ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν εὐεργέτην τῶν Ἑλλήνων, τὸν ἄξιον τοῦ Καποδίστρια φίλον, ἐπιφέρων τὴν ἐπομένην ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν Ναύαρχον Μιχούλην, τὸν Σαχτούρη καὶ τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς τοῦ Ναυτικοῦ· «Γενναῖε Ναύαρχε, εὐχαριστῶ Μιχούλη, γενναῖε Σαχτούρη καὶ λοιποὶ Ναύαρχοι τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀνδρία σας καὶ ὁ πρὸς τὴν πατρίδα ζήλος σας ἐγγειναν εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην γνωστά. Ἡ ἐταιρεία τῶν Παρισίων, καὶ τῆς Γενεύης· καὶ ὅλαι αἱ τῆς Ἑλβετίας, τῶν ὁποίων ἐγὼ εἶμαι παραστάτης, ἐξέύρουνσιν ὅτι ἐκάματε ὅλα τὰ παρ' ἀνθρώποις δυνατά, διὰ νὰ φέρετε ἐπικουρίαν εἰς τοὺς Μάρτυρας τοῦ Μισολογίου ἡρώας. Γνωρίζομεν τοὺς ἀγῶνάς σας εἰς τὴν ναυμαχίαν τῆς 15 Ἀπριλίου· δὲν μὰς λανθάνει ὅτι οἱ ἄνθρωποι νῆαντιώθησαν εἰς τὰ κινήματά σας καὶ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν

» ἡφαιστίων, καὶ ὅτι ὁ Τουρκικὸς στόλος βοηθούμενος ἀπὸ τῆν
 » θέσιν του καὶ ἰσχύν διὰ τὸ μέγεθος τῶν πλοίων του κατέστη-
 » σεν ἀδύνατον τὸ νὰ εἰσβιβάσεται τροφὰς εἰς αὐτό· ἀλλ' οὐδ'
 » ἡμεῖς ἠδυνήθημεν νὰ κατορθώσωμεν τοῦτο· εἰχομεν δ' ἀφθόνους
 » ζωοτροφίας ἐκ προμηθείας τῶν ἐταιριῶν καὶ δι' ἄρκετους μῆ-
 » νας, καὶ ἔμελλε νὰ τὰς στείλωμεν· ἀλλὰ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ
 » Βασιλαδίου ὀλίγα πλοίαρχα ἠδυνήθησαν νὰ εἰσπλεύσωσιν εἰς Μι-
 » σολόγγι· ἐν ἐξ αὐτῶν εἶχε διευθυνθῇ ὑπὸ δύω Ἑλβετῶν ὑπ'
 » ἐμοῦ ἐσταλμένων, τοῦ Μαρκέτου καὶ Ρωμηλλῶ. Τὴν 27 τοῦ
 » Μαρτίου ἔγραψα τοὺς ὑπληρχηγούς, καὶ τοὺς ἔστειλα φιλοδώ-
 » ρίαν τινὰ νὰ διανεμῶσιν εἰς τοὺς στρατιώτας εἰς τεκμήριον τοῦ
 » θαυμασμοῦ τῶν ἐταιριῶν διὰ τὴν ἀνδρίαν των· ἀμὴ τάχα· ἔ-
 » μαθον αὐτοὶ πρὶν ἀποθάνωσι τὰ ὑπὲρ αὐτῶν αἰτηήματά μας;
 » τὴν φιλοδορίαν ταύτην, μὴ φθίσασαν, διέταξα νὰ σταλῇ εἰς
 » ζωάρκειαν πρὸς τοὺς ἀνδρείους, ὅσοι διασωθέντες ἴσως ἀπὸ
 » τοῦ Μισολόγγι κατέφυγον εἰς τὰ ὄρη. Αἱ δ' εὐρισκόμεναι εἰς τὰς
 » ἀποθήκας τροφαὶ διέταξα νὰ σταλῶσιν εἰς Νάυπλιον, Κόριν-
 » θον, Ἀθήνας καὶ εἰς ὅποιον ἄλλο φρούριον τῆς ἀνατολικῆς Ἑλ-
 » λάδος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀπειλουμένου. Ἐξ Ἀγκῶνης καὶ Ρα-
 » θέννας ἐνήργησα διαφόρους ἀποστολὰς καὶ ἀφθόνους ἀλεύρων,
 » σπαξιμαδίου καὶ ἄλλων εἰδῶν ἀναγκαίων εἰς ἐφοδίασμα τῶν
 » Ἑλλήνων. Ἡ καταστροφή τοῦ Μισολογγίου ἀντὶ ν' ἀποθαρρύνῃ
 » τοὺς Ἕλληνας, πρέπει μᾶλλον νὰ τοὺς βεβαιώσῃ ὅτι γίνοντα
 » ἀήττητοι, ἂν μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα τῆς ἀφοσιώσεως, τὴν
 » ὁποίαν οἱ ἀδελφοὶ των ἔδειξαν εἰς Μισολόγγι, ὑπὸ τοὺς προμα-
 » ρχῶνας τοῦ ὁποίου δύω στρατόπεδα Ὀθωμανῶν καὶ Αἰγυπτίων
 » ἐξωλοθευθήσαν σχεδόν· καὶ μ' ὅλας τὰς θυσίας ταύτας ἡ πό-
 » λις δὲν ὑπεχώρησεν εἰμὴ εἰς τὴν πείναν. Τὸ ἐνδοξόν τέλος τῶν
 » ἐν Μισολογγίῳ ἐγέμισεν ὅλην τὴν Εὐρώπην ἀπὸ ἐνθουσιασμόν·
 » ὅλα τὰ ὄμματα εἶναι προσηλωμένα εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὅλοι περὶ
 » τῆς Ἑλλάδος μεριμνῶσιν· ὅλαι αἱ καρδίαι πάλλουσιν ὑπὲρ τῶν
 » Ἑλλήνων, καὶ αἱ δεήσεις, τὰς ὁποίας οἱ ἀληθεῖς χριστιανοὶ δι-
 » ευθύνουσιν εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπιταχύνουσι τὸν θρίαμβόν σας. Εἰς
 » τὴν Γαλλίαν, εἰς τὴν Ἑλβετίαν αἱ γυναῖκες συνάγουσι χρήματα
 » διὰ τοὺς Ἕλληνας, Πανταχόθεν λαμβάνομεν συνεισφορὰς νὰ σῶς

» ἰπποστείλωμεν. Ἡ ἑταιρία τῶν Παρισίων συγκειμένη ἐκ τῶν λαμ-
 » προτέρων ὑποκειμένων τῆς Γαλλίας ἔπεμψεν ἐσχάτως ἐνταῦθα
 » ἐν ἐκ τῶν μελῶν της, τὸν κύριον Ἀνδρᾶ, νὰ σκεφθῇ μετ' ἐμοῦ,
 » νὰ μὲ προμηθεύσῃ νέους πόρους, καὶ νὰ ἐπιταχύνωμεν ὁμοῦ
 » τὴν ἀποστολὴν τροφῶν καὶ πολεμευοδίων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Στέλ-
 » λομεν ἐπίτηδες ἤδη δύο πράκτορας, τὸν μὲν διὰ τὴν γενικὴν
 » ἀποθήκην τῶν πολεμευοδίων, τὸν δὲ διὰ τὸ Νεόπλιον, καὶ αὐ-
 » τοὶ θὰ πληροφρηθῶσιν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τί ἐμποροῦμεν νὰ
 » πράξωμεν, διὰ νὰ βοηθῶμεν τὴν Ἑλλάδα ἐνεργητικώτερον. Αὐ-
 » τοὶ ἐπιφέρουσι καὶ τὴν παροῦσάν μας. Ζητήσατε λοιπόν, γεν-
 » νναῖε Ναύαρχε, τί ἐπιθυμεῖτε νὰ σᾶς πέμψωμεν, καὶ ὑπόσχομαι
 » ἐν ὀνόματι τῶν ἑταιριῶν ὅτι θέλομεν καταβάλλει τὴν μεγαλη-
 » τέραν σπουδὴν, διὰ νὰ λάβετε ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερα τὰ
 » ζητούμενα. Γράφετέ μας λεπτομερῶς, διευθυνοντες τὰς ἐπιστο-
 » λὰς σας εἰς Νεόπλιον, ὅπου ὁ στελλόμενος πράκτωρ ἔχει πα-
 » ραγγελίαν νὰ συστήσῃ μέσον τι τακτικῆς ἀλληλογραφίας μετ' ἐ-
 » μοῦ, ὅστις εἶμαι ἐπιφορτισμένος νὰ μεταδίδω εἰς τὰς ἑταιρίας
 » ὅσας θὰ λαμβάνω εἰδήσεις. Ἐξω παρὰ τῶν ἑταιριῶν πᾶσαν
 » πληρεξουσιότητα, ἔχω ὑπὸ τὴν διάθεσίν μου ἀξιολόγους χρη-
 » ματικούς πόρους, τρέφω τὴν μεγαλητέραν ἐπιθυμίαν νὰ σᾶς ὠ-
 » φελήσω, καὶ οὐδὲν ἐξομοιοῦται μὲ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας
 » σας ἐνθουσιασμόν μου. Ταῦτα, γενναῖε Ναύαρχε, ἀκοῦσι νὰ σᾶς
 » βεβαιώσωσιν ὅτι, οὐδὲν θέλω παραμελήσει, διὰ νὰ λάβετε βοή-
 » θείας. Ὅποια καὶ ἂν ἦναι ἡ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος καθ' ἣν ὦ-
 » ραν θὰ λάβετε τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν μου, ὅποιας συμφορᾶς
 » καὶ ἂν ἐπάβετε, νομίζατε ὅτι τότε μάλιστα εἶναι ὁ καιρὸς τοῦ
 » νὰ διπλασιάσετε τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν ἐνέργειάν σας. Μὴ δει-
 » λιάσετε παντάπασιν. Ἡ χριστιανικὴ Εὐρώπη δὲν ἐμπορεῖ πλέον
 » νὰ δεχθῇ τὸ νὰ καθυποβληθῇτε πάλιν εἰς τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγόν.
 » Ἡ ἄπειρος πλειότης τῶν λαῶν εἶναι ὑπὲρ ὑμῶν· ἡ δὲ πολι-
 » τικὴ τῶν αὐλῶν δὲν θὰ βραδύνει ν' ἀκολουθήσῃ τὴν γενικὴν
 » ταύτην ῥοπὴν. Τὸ μόνον πρᾶγμα, τὸ ὅποion ἐμπορεῖ ν' ἀφα-
 » νίσῃ ὅλας τὰς περὶ ὑμῶν ἀγαθὰς ταύτας ἐλπίδας, εἶναι ἡ δι-
 » χόνοια· πᾶς ἀρχηγός, πᾶς Ἕλλην ἄ; θυσιάσῃ τὰ ἰδιά του δι-
 » καιώματα καὶ τὴν φιλαυτίαν του· ἄς λησμονήσῃ τὰς αἰ-
 » ντίας παντὸς παρὰ πόνου· ἄ; φιλιωθῇ μὲ τοὺς ἐχθρούς του, καὶ

»τότε ἡ πατρίς σας ἐσώθη· ἂν ὁμῶς ἐν τῷ μέτῳ τῶν κινδύνων σας ἐσωτερικαί διχόνοιαι ἐπικρατήσωσιν ἀκόμη, τότε ἀπόλλυσθε, καὶ οἱ καλλήτεροι φίλοι σας θὰ βιασθῶσι νὰ σας ἐγκαταλίπωσι. Ἡ τιμὴ, ἡ θρησκεία, ἡ ζωὴ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν πτέκνων σας, πάντα πρέπει νὰ σᾶς παρακινήσωσιν εἰς τὸ νὰ ἐνωθῇτε. Πρέπει νὰ ἐπικυλώσῃ ὅτι αἱ ἐταιρίαι δὲν ἔπχυσαν τοῦ νὰ ὑγράψωσιν εἰς τοὺς πράκτοράς των ὅτι, ὁ μόνος σκοπὸς καὶ ἡ μόνη φροντίς αὐτῶν δὲν εἶναι εἰμὴ νὰ σᾶς ὠφελήσωσι, καὶ ὀλίγον τὰς ἐμέλει ὁποῖον εἶδος κυβεργήσεως ἂν συστήτετε. Δὲν ὑπάρχει μεταξὺ ἡμῶν πνεῦμα φατρίας· ἡμεῖς εἴμεθα μόνον φίλοι τῆς ἀνθρωπότητος· ὁποῖον καὶ ἂν ᾖ τὸ ἔθνος ἢ οἱ ἄνθρωποι, οἱ μέλλοντες νὰ σᾶς βοηθήσωσιν, Ἕλληες, Γάλλοι, Γερμανοὶ, Ῥώσσοι, ὅλους θὰ πτοῦς εὐλογήσωμεν, θὰ τοὺς ἀπονέμωμεν εὐχαριστίας, ἂν πρωτοὶ σᾶς ἀποσπᾶσωσιν ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγόν. Τελειόνω, κύριε Ναύαρχε, τὴν ἐπιστολήν μου, ἐκφράζων τὸν θαυμασμόν καὶ τὸ ἐσθὺ μου διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὸ φιλόπατρι ὑμῶν. Τ' ὀνομά σας ἀπαθανατισθὲν ἤδη, συντριβόμεται μὲ τὰ λαμπρότερα »τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἡμεῖς, ἂν ᾖ το δυνατόν, νὰ γράψω πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀρχηγῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ τοὺς κοινοποιήσω τοὺς σκοποὺς τῶν ἐταιριῶν· ἀλλὰ μὴ ἔχων καιρὸν, παρακαλῶ νὰ κοινοποιήσετε πρὸς αὐτοὺς τὰ φρονήματά μας· καὶ τὴν ἐπιστολήν μου. Θέλετε δὲ τὴν κοινοποιήσει καὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἀνδρείους ναύτας, οἵτινες, ὡς καὶ Σεῖς, ὑπερασπίζονται τὴν πατρίδα καὶ τὴν θρησκείαν· ἡ ἐπιστολή μου ἀποτείνεται καὶ πρὸς αὐτοὺς, καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ ἀπὸ τοὺς γενναίους ἀρχηγούς των, θὰ κάμει ἐντύπωσιν.

Ἐκ Φλωρεντίας τὴν 16—28 Μαΐου 1826.

Ὁ Ἱππότης Ι. Γ. ΕΥΝΑΡ.

Τὰ αὐτὰ γράφει καὶ πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην ἐκεῖνος ὁ ἄγαθος ἄνθρωπος, στέλλων εἰς τὴν Ἑλλάδα τροφὰς καὶ πολεμφοδίας καὶ συμβουλευτὴν τὴν ὁμόνοιαν. Οἱ δὲ Ἕλληες ἐξακολουθοῦσι μαχόμενοι πάντοτε μὲ τὴν αὐτὴν ἀφροσύνην πρὸς τὴν πατρίδα καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐνῷ καὶ ὁ Ἑλληνικὸς στόλος καταναυμιχεῖ πάντοτε τοὺς ἐχθρικούς.

ΚΕΦ. Δ'.

'Ο Βυζαντινὸς στόλος ἐκπλέει διὰ τὴν Σάμον. — 'Ο ἑλλη-
 νικὸς ὠσαύτως. — Ναυμαχία κατὰ τὸν Κολοφῶνα. — Δύω
 ἡγαστεία καέντα εἰς μάτην. — Τροπὴ τῶν Τουρκικῶν πλοίων
 — Ναυμαχία. — 'Ο Κανάρης καθ' ἑνὸς διχρότον καὶ μιᾶς
 φριγᾶδας. — 'Ολος ὁ στόλος κατ' αὐτοῦ μόνον καὶ δύο πλοιά-
 ρια. — καλεῖ τὸ ἡγαστεῖον του θυθίζόμενον. — Μάχεται
 φεύγων. — Πληγώρεται. — 'Ο Τοπάλπασιας διευθύνεται
 πάλιν πρὸς τὴν Σάμον. — Φεύγει εἰς τὸν Κολοφῶνα. —
 κινεῖται κατὰ τῶν Ἑλληνικῶν. — Φεύγει εἰς Χίον. — Καὶ
 ὁ Μιαούλης μετὰ τῶν ἄλλων καταναυμαχοῦσι τὰ Τουρκικὰ
 εἰς Μιτυλήνην καὶ εἰς τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης. — Τὰ ἡ-
 γαστεία εἰς μάτην ἀπόλλυνται. — Τουρκικὰ πολλὰ πρὸς
 ὀλίγα Ἑλληνικά. — Κινοῦνται πρὸς τὴν Σάμον. — Τρέπον-
 ται. — Εἰσπλέουσιν εἰς τὸν Ἑλλήσποτον. — Οἱ Σπετσιῶ-
 νες εἰς τὰς ἐστίας τῶν. — Τὰ στρατεύματα ἀπὸ Ὑδραν κι-
 νοῦνται εἰς Ἀθήνας καὶ ἄλλου. — Μάχη εἰς Αἰδουαν. —
 Στρατόπεδον εἰς Ἐλευσίνα. — Μάχαι. — Ἀποχωροῦσιν οἱ
 Τούρκοι. — Ἐξοδος ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν. — Τούρκοι εἰς Σο-
 πῶλια καὶ Πατσία. — Μάχη εἰς τὸ Λύκειον. — 'Ο Κιου-
 ταχῆς εἰς Πατσία. — Πολιορκία Ἀθηνῶν. — Ὑποταγὴ
 Σιαφάκα καὶ ἄλλων ὀπλαρχηγῶν. — Ὑποταγὴ ὅλης σχε-
 δὸν τῆς Ρούμελης. — 'Ο Κιουταχῆς κυτᾷ τὰς Ἀθήνας. —
 Ἀπειλεῖ καὶ τὸν Ἰσθμόν. — 'Ο Καραϊσκάκης εἰς τὴν Ἐ-
 λευσίνα. — 'Ο Καρατάσιος εἰς Εὔβοιαν. — Οἱ Σουλῶνται
 εἰς Κόρινθον. — Ἢ διχόροια δὲν λείπει. — 'Ο Ἴω. Νοτα-
 ρᾶς καὶ τοῦ Παναγιώτου Νοταρᾶ. — Ἐπιτροπὴ σιέλλεται
 με στρατὸν εἰς Κόρινθον. — Ἐχθροπραξίαι. — Τὸ Σοφι-
 κὸν πυρπολεῖται. — Διαρπαγαί. — Καλεῖται τὸ δάσος τῶν
 πευκῶν. — Καλοῦνται γυναῖκες καὶ παῖδια. — Καταχρήσεις

τῶν στρατιωτῶν. — Ἀρτεκδικήσεις. — Καὶ ὁ Λόγτος εἰς
τὴν Κόρινθον μετὰ τὸν Ζαΐμην κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη. — Ὁ
Πλαπούτας καὶ Γερναῖος κατὰ τοῦ Ἰμπραχίμ. — Ἀναγο-
ραὶ Κορινθίων. — Ἡ δὲ Ἐπιτροπὴ ἐπιπλήττει τὸν Ζαΐμην.
— Οὗτος γράφει εἰς τὴν Ἀ. Ἐπιτροπὴν κατὰ τοῦ Κολοκο-
τρώνη. — Οἱ Σουλῶνται ὡσαύτως. — Αἱ σταθίδες τῆς
Κορίνθου. — Ὁ Ζαΐμης καυχώμενος ἐπὶ διαιρέσει τῶν στρα-
τιωτικῶν. — Ὁ Λόγτος φρουραρχεῖ εἰς τὴν Ἀκροκόρινθον. —
Συμβάντα εἰς τὸ Μεγασπηλαϊον.

Ὁ Βυζαντινὸς στόλος ἐκπλεύσας τέλη Ἰουνίου, ἐπεδίδραζεν εἰς
Μιτυλήνην στρατεύματα μετὰ σκοπὸν νὰ προσβάλῃ τὴν Σάμον·
ἂν κατορθώσῃ νὰ καταστρέψῃ καὶ τὴν νῆσον ἐκείνην ὡς τὴν Χίον
καὶ τὰ Ψαρροῦ, ἀφοῦ προηγουμένως καταστρέψῃ τὸν Ἑλληνικόν,
τότε καταστρέψει καὶ τὴν Ὑδραν, καὶ τότε κυριεύει ὁ Ἰμπραχίμ
τὴν Πελοπόννησον εἰσβάλλοντος καὶ τοῦ Κιουταχῆ, ἀφοῦ ἡ στε-
ρεὰ Ἑλλὰς ὑπετάγη καὶ δὲν ἔμειναν ἐλεύθεροι εἰμὴ αἱ Ἀθῆναι.
Τότε ἐνίκησαν οἱ Τοῦρκοι, καὶ Ἑλλὰς δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὸν
κόσμον. Ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς θὰ ὑπάρξῃ, διότι οἱ Ἕλληνες καὶ ἀπαύ-
στως ἀπολλύμενοι, δὲν παύουσιν ἐλπίζοντες εἰς τὴν δικαιοσύνην
τοῦ Δυνατοῦ ἐν πολέμοις, καὶ ἀκαταπαύστως φωνάζουσι μα-
χόμενοι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, γινώτε Τοῦρκοι καὶ ἡττᾶσθε, ὅτι
μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, Ἰσχυρότερος, ἡττᾶσθε, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.
Ἐὰν δὲ πάλιν ἰσχύσητε, καὶ πάλιν ἡττηθήσεσθε, ὅτι μεθ' ἡμῶν
ὁ Θεός. Καὶ ἦν ἂν βουλὴν βουλευσῆσθε, διασκεδάσει Κύριος·
καὶ λόγος ὅτι ἐὰν λαλήσητε οὐ μὴ ἐμμεῖναι ἐν ὑμῖν, ὅτι μεθ' ἡμῶν
ὁ Θεός· καὶ θὰ ἡττηθῶσιν οἱ Τοῦρκοι, καὶ οἱ ἀσθενεῖς Ἕλληνες θὰ
σωθῶσι, νικῶντες τοὺς Τοῦρκους διὰ τῆς θείας Δυνάμεως. Καὶ
ἀρχὰς Ἰουλίου ἐξέπλευσαν δύο μοῖραι τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου διὰ
τὴν Σάμον, ἡ μὲν τῶν Σπεισιωτῶν ὑπὸ τὸν Γ. Ἀνδρούτσον, ἡ
δὲ τῶν Ὑδραίων ὑπὸ τὸν Γ. Σαχτούρη, μεθ' ὧν ἔμελλε νὰ ἐ-
νωθῶσι καὶ τὰ Ψαρροῦν. Ὁ Τοπάλπασιας εὗρίσκετο εἰς τὸν Κοῦ
λοφῶνα μετὰ πολλὰ πλοίαρια καὶ στρατεύματα καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἐ-
κάρῃ εἰς τὴν νῆσον ἀπόβασιν. Τὴν 14 ἐπαρουσιάσθη ὁ Ἑλληνικὸς
στόλος εἰς ἐκεῖνα τὰ νερά, καὶ δικατέσσαρα, τὰ μεγαλύτερα, πλοῖα-

τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ἐκινήθησαν ἐναντίον του. Τὴν νύκτα τῆς 15 πρὸς τὴν 16 ἤρχισε, ἡ ναυμαχία, καὶ δύο ἡφαιστεια ὑπὸ τοὺς Σπετσιώτας Λάζαρον Μουσοῦ καὶ Πέτρον Σπαχῆν προσήφθησαν εἰς δύο φριγάδας· οἱ δὲ Τοῦρκοι τ' ἀπεμάχυναν, καὶ αἱ φριγάδαι δὲν ἐκάησαν· πολλοὶ ὅμως ἐκ τῶν πληρωμάτων ἔπεσον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγησαν. Μετὰ ταῦτα ἐτράπησαν εἰς φυγὴν τὰ Τουρκικὰ καὶ εἰσέπλευσαν εἰς τὸν Κολοφῶνα. Τὴν ἡμέραν δὲ τῆς 16 ὁμοῦ μ' ἄλλα δεκατρία ἤρχισε πάλιν ἡ ναυμαχία ἀπὸ τῆς 7 ὥραν καὶ διήρκεσεν ἕως ἔδω ὁ ἥλιος. Τότε ἐδόθησαν τὰ σημεῖα εἰς τὰ ἡφαιστεια νὰ ἐφορμήσωσι κατὰ τῶν ἐχθρικών, τὰ ὁποῖα κατεναυμάχουν τὰ Ἑλληνικά, καὶ μόνον τὸ τοῦ Κανάρη εὐρεθὲν ἐπὶ τοῦ ἀνέμου, κατεύθυνε τὴν πρῶσαν ἐναντίον ἐνὸς δικρότου καὶ μιᾶς φριγάδας. Τότε καὶ αὐτὰ ταῦτα καὶ ἄπας ὁ ἐχθρικός στόλος δὲν ἐπυροβόλουν εἰμὴ κατὰ μόνου τοῦ Κανάρη· καθ' ὅσον δ' ἐπλησίιζεν οὗτος, τὸν ἐκύπων καὶ μὲ τὰ πυροβόλα καὶ μὲ τὰ τουφέκια, καὶ δύο σφαῖραι ἐπέτυχον τὸ ἡφαιστεϊόν του εἰς τὰ νερά· ἐπλησίατε μ' ὅλον τοῦτο εἰς τὴν πρύμναν τῆς φριγάδας, καὶ τότε εὐρέθη ἐν τῷ μέσῳ μυρίων ἐχθρῶν, πνιγνύμενον ἀδιακόπως τουφεκίζόντων καὶ πυροβολούντων ἐναντίον του, καὶ ἐκινδύνευε πολὺ· βλέπων δὲ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προφθάσῃ τὰ νερά, τὰ ὁποῖα κατέκλυζον τὸ ἡφαιστεϊόν του, καὶ ὅτι δύο πλοίαρκα Τουρκικὰ ὤρμησαν ἐναντίον του, ἐπυροδύτησεν αὐτὸ ἡμιθυσισμένον ὄν εἰς τὰ κύματα, καὶ ὁμοῦ μ' αὐτὸ ἐβυθίσθη καὶ τὸ ἐν πλοίαριον αὐτανδρον· τὸ ἕτερον ὅμως προσέβαλε τὸν Κανάρην φεύγοντα μὲ τοῦ; μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ τοῦ ἡφαιστείου του, καὶ ἡ μάχη μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων ἐγένετο πεισματώδης, καὶ χεῖρ χεῖρα καὶ βραχίον βραχίονα εἶλκεν ἡ ἀπωθεῖτο. Κατὰ δὲ τούτων συμπλακέντων ἐπυροβόλοι πλοῖον Ἑλληνικόν, μὴ φειδόμενον τῶν οἰκείων ὡς μὴ δυνάμενον νὰ τοὺς διαστείλῃ ἀπὸ τοὺς ἐναντίους διὰ τὸν φόβον μὴ φονευθῇ ἢ ζωγραφθῇ ὁ Κανάρης ὑπὸ τῶν Τούρκων, καὶ συνετέλεσεν εἰς τὸ ν' ἀποχωρήσωσιν οὗτοι. Ὁ δὲ Κανάρης ἐπληγώθη ἀκινδύνως εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, καὶ ἐφονεύθησαν τρεῖς ἀπὸ τοὺς περὶ αὐτόν· ἀπώλετο ἄρα καὶ τοῦ Κανάρη τὸ ἡφαιστειον, ὡς καὶ τ' ἄλλα δύο, χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ὁ Τοπάλ

πασις· ἤβέλητε πάλιν κατὰ μεσοῦντα τὸν Αὔγουστον, νὰ κάμῃ ἀπόδασιν ἐκπλεύσας διὰ τὴν Σάμον. Ὁ δὲ Ἑλληνικὸς στόλος παρakoλουθεῖ κατόπι νὰ τὸν προσβάλῃ, καὶ εὐθὺς ὅφ' οὗ ἐνεφανίσθῃ εἰς ἐκεῖνα τὰ νερά, τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα πολεμικὰ καὶ φορτηγὰ κατέφυγον εἰς τὸν Κολοφῶνα ἢ εἰς τ' Ἄσπρα χώματα. Τὴν 18 ἐξέπλευσαν τριάντα ἐπτά ἐξ αὐτῶν ἐναντίον τῶν Ἑλληνικῶν· ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν γενναίως καὶ ἔφυγον πρὸς τὴν Χίον. Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἰδίου ἐξέπλευσαν καὶ ἄλλαι δύο μοῖραι τοῦ Ἑλλ. στόλου ὑπὸ τὸν Μιαούλην καὶ ἠνώθησαν μετὰ λοιπὰ Ἑλληνικά εἰς τὰ Ψαρά. Ὅλα δ' ὁμοῦ προσέβαλον τὸν Τοπάλπασιαν εἰς Μιτυλήνην τὴν 28, καὶ τὸν κατεδίωξαν καταναυμαρχοῦντα καὶ τὴν 29 καὶ τὴν 30 εἰς τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης, καὶ τὸν προὔξενυσαν οὐκ ὀλίγην ζημίαν. Κινηθέντα ἐν ταύτῃ καὶ τὰ ἡραίστεια δὲν ἠμπόρουν νὰ τὴν ἐλάβωσιν ὡς ἄλλοτε. Τὸ ἡραίστειον τοῦ Μαρίνη ὀρυῆσαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἐτρυπήθη ἀπὸ σφαίρων πυροβόλου καὶ ἐβυθίσθη· διεσώθη ὁμῶς τὸ πλήρωμά του. Ἐκεῖνο δὲ τοῦ Ἀντ. Θ. Βώκου, πρὶν ἢ κλησιάζει εἰς τινα φιογάδαν, ἀνῆλθῃ καὶ ἐκάη. Ὁ Θεωδωράκης Μπούσκου ἐκόλλησε τὸ ἐδικόν του εἰς τὴν αὐτὴν φιογάδαν· πάλιν οἱ Τοῦρκοι τὸ ἀπέσπασαν, καὶ ἡ φιογάδα δὲν ἔπαιε, ἄλλο τι εἰμὴ ὅτι ἐβλάστη ὀλίγον εἰς τὴν πρύμναν. Τὸ δὲ ἡραίστειον τοῦ Μπούτη ἀπέβηκε τὸ κατάρτι του. Ἐβλάστη καὶ ἐκεῖνο τοῦ Πιπίνου καὶ διωρθώθη ἐκ τοῦ προχείρου. Τὴν 25 Σεπτεμβρίου ἑνδεκα πλοῖα πολεμικὰ καὶ τρία ἡραίστεια ἐκ τῆς Ἰδρακίης μοῖρας ἐξημερώθησαν πρὸ τοῦ Τουρκικοῦ στόλου. Ἐξω τῆς Μιτυλήνης, συγκειμένου ἐκ σφράντα πλοίων ἡμιδικράτων, φιογάδων, κορβετῶν καὶ βρικήων. Οἱ Ἕλληνες ἀπέφυγον τὴν ναυμαχίαν διὰ τὰ ἄνιστον τῶν δυνάμεων, καὶ ἔπασον εἰς νηνεμίαν. Ὁ δὲ ἐχθρὸς βοηθούμενος ὑπὸ ἀνέμου, ἐπλησίτισε τὰ Ἑλληνικά καὶ τὰ ἐπυροβολήσεν ἀρκετὴν ὥραν· καὶ πάλιν δὲν ἤλεε δυνάμει νὰ τὰ πυροβολήσῃ, ἀν δὲν ἐδυσκόλευε τὸ ὑπὸ τοῦ Γ. Πολίτου διοικούμενον ἡραίστειον, ὅπου εἶχε μείνει ὀπίσω καὶ περιεκυκλώθη ὑπὸ δύο ἐχθρικῶν· ὅτε καὶ ἐστάλησαν ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν, ὅσα πλησιέστερα, ἐρολκίδες, καὶ οἱ ἀτρόμητοι ναῦται ὥρμησαν ὡς αἰετοὶ πρὸς τὸ ἀπομεῖναι ἡραίστειον, τὸ ἐδῆσαν καὶ τὸ ἔσπασαν ῥυμουλκοῦντες ἐκτὸς τοῦ κινδύνου. Ἐπρονέυθησαν δὲ εἰς τὴν ἐρολκίδα τοῦ Μιχάλη

Ρούρα τρεῖς ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς ἐπληρώθη. Ἐπομένως τὰ μὲν Ἰδρυαῖ-
κα διευσθύνθησαν πρὸς τὴν Σάμον, τὰ δὲ Τουρκικὰ πρὸς τὴν Χίον.
Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Τουρκικὸς στόλος ἄρα ἀπὸ τὸν λιμένα
τῆς Χίου, κατευθύνητο πρὸς τὸν Κολοφῶνα ἐπὶ σκοπῶν νὰ συνε-
γλήθῃ εἰς τὸ ν' ἀποδιδασθῶσιν ἐκεῖθεν ἐπὶ τῆς Σάμου Ἀσιανὰ
στρατεύματα' ἀλλ' ἐπειδὴ ἐφάνησαν εἰς τὰ ναρὰ ἐκεῖνα ὁκτὼ
μόνον Ἑλληνικὰ, ὁπισθοδρομήσας ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Χίον. Τέ-
λος ὁ Τουρκικὸς στόλος εἰσέπλευσεν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον μὴ κα-
τορθώτας τίποτε κατὰ τῆς Σάμου. Πλὴν καὶ οἱ Σάμιοι ἀπέ-
κρουσαν ἀνδρείως τοὺς Τούρκους ὁπλίαι· ἐπλησίασαν εἰς τοὺς αἰ-
γιαλούς των ἢ ἐδοκίμασαν ν' ἀποδιδασθῶσι. Καὶ πάλιν ἄρα ὁ
Ἑλληνικὸς στόλος, κατανυμαχήσας τὸν Βυζαντινόν, ἔσωσε τὴν Σά-
μον, καὶ οὐδ' ἔρχεται ἡ νῆσος ὕδρα εἰς τὸν νοῦν τοῦ Τοπάλπατια.
Οἱ δὲ Σπετσιώται ἐπανῆλθον εἰς τὰς ἐστίας των, καὶ τὰ Ἑλληνικὰ
στρατεύματα ἔδραμον ἐν δέοντι νὰ πολεμήσωσι τὸν ἐχθρὸν εἰς τὰς
Ἀθήνας· καὶ ἀλλοχότε εἰς ἄλλην περίοδον.

Ἐπειδὴ ὁ Γκυρὰς δὲν ἠμπόρεσε νὰ συστήσῃ στρατόπεδον καὶ νὰ
συγκεντρώσῃ τὴν δύναμιν τῆς ἀνατολ. Ἑλλάδος εἰς τὰ Σάλωνα, ἡ
Κυβέρνησις διέταξε τὸν Κριζιώτην καὶ τὸν Βάσιον νὰ στρατεύσω-
σιν ἐκεῖ· καὶ ἐκίνησαν μὲ πεντακοσίους στρατιώτας. Ἀλλὰ μόλις
ἔφθασαν εἰς τὴν Μεγαρίδα, καὶ ἔμαθον ὅτι οἱ Εὐβοεῖς Τούρκοι εἰσέ-
βαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὁπισθοδρομοῦσι καὶ φθάνουσιν εἰς Αἰόσαν τὴν
20 τοῦ αὐτοῦ Ἰουνίου, ἡμίσειαν ὥραν μακρὴν ἀπὸ τὸ Καπανδρίτι,
ὅπου ἦσαν οἱ ἐχθροὶ κατεσκευημένοι, καὶ πολεμοῦσιν εἰς τὴν
πεδιάδα, καὶ ἀνώχυροι, πρὸς χιλίους διακοσίους πεζοὺς καὶ τρια-
κοσίους ἵππους τὴν 21 καὶ 24, καὶ νικῶσιν· ἐφόρευσαν δὲ καὶ ἐ-
πληρώσαν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν· ἐπληρώθησαν καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων
ἐπτά. Ἀλλ' ὅμως στερούμενοι τροφῶν καὶ πυριτοβόλων, ἐπέρασαν
εἰς Σχλαμῖνα νὰ προσηθελθῶσι τῶν ἀνγκαίων, καὶ νὰ συμπα-
ραλάβωσιν ἐκεῖθεν καὶ ἄλλους στρατιώτας. Μεταβαίνουσι λοιπὸν
ἐφωδιασμένοι μὲ τ' ἀνγκαῖα καὶ πλείοτεροι τὸν ἀριθμὸν ἀρχὰς
Ἰουλίου εἰς τὴν Ἐλευσίνα καὶ στρατοπεδεύουσιν. Ὁ δὲ Κιουτα-
χῆς, ὅστις τὴν 28 Ἰουνίου ἐφθασε καὶ κατεσκευηνῶθη εἰς τὰς Θή-
βας, στέλλει τὴν 10 τοῦ ἰδίου (Ἰουλίου) κατ' αὐτῶν τὸν Ἀσλάν-
μπεην μὲ τρεῖς χιλιάδας Τουρκαλβανούς, ἐν οἷς καὶ τριακότιοι

ἵπποις, κατὰ τῶν ὁποίων μάχονται εἰς τὸ Θριάτιον πεδίον, καὶ τοὺς τρέπουσιν εἰς φυγὴν καὶ τοὺς καταδιώκουσιν ἔω; μίαν ὥραν. Τὴν ἐπιοῦσαν ἐκινήθησαν πάλιν οἱ Τοῦρκοι, καὶ ἡττηθέντες ἀπεχώρησαν εἰς τὴν θέσιν των. Τὴν νύκτα πρὸς τὴν τρίτην ἡμέραν ἐκινήθησαν οἱ πεζοὶ πρὸς τὰ χωρία Μάνδρα καὶ Μεγούλαν διὰ νὰ σύρῳσιν αὐτόθι τοὺς Ἕλληνας καὶ ὁ Ἀτλάνυπη; ἐκινήθη μὲ τοὺς ἵππους, νὰ τοὺς κυπήσῃ ἀπὸ τὰ νῦτα· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες; ἔστειλαν μόνον ἑκατὸν κατὰ τῶν πεζῶν, καὶ οἱ ἄλλοι ἀντετάχθησαν κατὰ τῶν ἵππέων, ἐμαχήσαντο πολλὴν ὥραν καὶ τοὺς; ἔτρεψαν τότε τραπένιες καὶ οἱ πεζοὶ ἀπεχώρησαν· οἱ Ἕλληνες; εἰς αὐτὰς τὰς μάχας ἐφόνευσαν περὶ τοὺς πεντακοσίους καὶ ἐπλήγωσαν πολλοὺς; ἐκ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τοὺς ἐδίασαν νὰ φύγῳσιν ἐκείθεν νυκτός, χωρὶς νὰ πάθῃ τι κινεῖς ἐξ αὐτῶν. Τὴν πρώτην τοῦ αὐτοῦ ἰουλίου ἡμέρας οἱ πεζοὶ τοῦ Κιουταχῆ ἐκινήθησαν μὲ ἄλλου; ἵππους Εὐβοεῖς; εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄμχ δὲ πλησιάζοντες; ἐξώρμησαν οἱ Ἕλληνες, τοὺς ἐκτύπησαν καὶ τοὺς ἐδίασαν νὰ ὀπισθοδρομήσωσι. Τὴν 3 ἐκινήθη ὁ Κεγαγιᾶς τοῦ Κιουταχῆ μὲ πολλοὺς Τοῦρκους, καὶ ἐφθίκαν εἰς τὰ περιβόλια Σεπώλια καὶ Πιτσίσι, ὅπου κατεσκευάσθησαν καὶ ἤρχισαν ν' ἀκροβολίζωνται μὲ τοὺς Ἕλληνας. Τὴν 4 ἐμαχήσαντο οὗτοι εἰς τὸ πεδίον τοῦ Λυκείου κατὰ τοῦ ἱππικοῦ των, καὶ τοὺς; ἠνάγκασαν ν' ἀφῆσωσι τοὺς ἵππους; καὶ ν' ἀναβῶσιν εἰς τὸν λόρον τοῦ Ἀγχεισμοῦ διὰ νὰ ὑπερασπισθῶσιν· ἐφόνευσαν δὲ καὶ ἐπλήγωσαν ὡς; τριακοσίους. Τὴν 16 ἔρθασεν αὐτόθι καὶ ὁ Κιουταχῆς; αὐτός μὲ τὰ λοιπὰ στρατεύματα καὶ κατεσκευάθη. Ἄν ὁ Γκούρας; ἤθελε δυνηθῇ νὰ καταλάβῃ ἐν δέοντι τὰ Σάλωνα, συγκεντρῶνων ὅλου; τοὺς στρατιωτικοὺς τῆς ἀνατολ. Ἑλλάδος; ὡς γενικὸς ἀρχηγός, καὶ νὰ διορίσῃ εἰς τὰς ἀνταρκτικὰς θέσεις; στρατεύματα, ὁ ἐχθρὸς πολιορκούμενος; εἰς διαφορὰ μέρη, ἤθελε πᾶσι, ἐν ᾧ ἦτον ἐπόμενον νὰ θάρσῃσιν καὶ νὰ ἐπιπέσωσι κατ' αὐτοῦ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος ὀπληρχηγοί, ἂν εἰδοποοῦντο ὅτι εἰς τὴν διάδοσιν του ἤθελεν εὖρει ἀντίστασιν· ἀλλ' εἰς τοιαύτην περίστασιν ἦτον ἀναγκαῖος στρατηγός, οἷος ὁ Ὀδυσσεύς, ἔχων ἐπιτροπὴν εἰς τὸν τόπον καὶ συνάμα πολλὴν στρατηγικὴν ἐκάνοτητα· ὁ δὲ Γκούρας ἤδη βιάζεται νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίσῃ τὰς Ἀθήνας πολιορκούμενος. Ὁ

Κιουταχῆς διχθαίνων ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Λοιδωρικίου, εὗρεν ὁπωσθὺν ἀντίστασιν εἰς τὸν Τσιόγγαν, εἰς βοήθειαν τοῦ ὁποίου ἔδραμον ὁ Σκαλτσοῦλης καὶ ὁ Ράγγος, καὶ ἐφόνευσαν πολλοὺς Τούρκους. Ἀλλ' ὁ Ἀνδρίτσας Σιαφάκας ἠνώθη μὲ αὐτοὺς, τὸν κκιρὸν ἐξαγοραζόμενος (*), καὶ ἐπομένως ἠνώθησαν ὅτε Τσιόγγας αὐτὸς καὶ ὁ Ἀνδρέας Ἰταίου, ὁ Πεσλής, ὁ Μιττιοκοντογιάννης, ὁ Γιολδάσης καὶ ἄλλοι, διὰ τὰ οἰκονομήσωσι τὴν περιστάσιν, νὰ σώσωσι τοὺς ἀδινάτους, καὶ ἤδη ὑπετάγη ὅλη σχεδὸν ἡ Ρούμελη εἰς τὸν Σουλτάνον, ὥστε ὅσα μέτρα ἔλαβε περὶ αὐτῆς καὶ διέταξεν ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ ἀπέβησαν εἰς μάτην, καὶ μόνοι ὁ Καραϊσκάκης θὰ χρησιμεύει εἰς τὴν συμφορὰν αὐτὴν, καὶ ἂν ζήσῃ, θὰ τὴν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὸν ζυγόν. Ὁ Κιουταχῆς ἐν τοσούτῳ πυροβολεῖ καὶ βομβοβολεῖ νυχθημερόν καὶ τὴν πάλιν καὶ τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ βλάπτει πάντοτε τοὺς κεκλεισμένους, καὶ ἤδη ἀπειλεῖ καὶ τὸν Ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου. Ὁ δὲ Φρούραρχος Ἰω. Γκούρας μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἄλλων Ἑλλήνων ἀντικρούουσι τοὺς Τούρκους, καὶ φονεύουσι καθ' ἡμέραν ἀπ' αὐτούς. Οἱ πολιορκημένοι, ἐκτὸς χιλίων περίπου ψυχῶν γυναικοπαίδων, ἡριθμοῦντο ὡς χίλιοι πεντακásιοι, τῶν ὁποίων τὰ δύο τρίτα ἦσαν ἰθαγενεῖς Ἀθηναῖοι. Διετέλουν δὲ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Γκούρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κριζιώτου Γρηγορίου, τοῦ Π. Σ. Ἰγκλέση, τοῦ Στάθη Κατσικογιάννη, τοῦ Δ. Εὐμορφοπούλου, τοῦ Γερασίμου Φωκά, τοῦ Μικρυγιάννη, τοῦ ὑπονομοποιοῦ Κώσταν Χορμοζίτου (**) καὶ ἄλλων.

Ὁ δὲ Γ. Καραϊσκάκης ἐκστρατεύει τὴν 19 Ἰουλίου εἰς τὰς Ἀθήνας, διορισθεὶς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοπέδου τῆς ἀνατολ. Ἑλλάδος, καὶ θὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν ὅχι μόνον στρατιῶται, ἀλλὰ

(*) Ὁ Σιαφάκας ἀκολουθῶν (τὴν 3 Αὐγούστου) ἔγραψε τὸν Κολοκοτρώνη ὅτι ἦτο πάντοτε Ἕλλην, καὶ εἰς ὅτους τὸν καταγρησώσιν ὅτι ὑπετάγη νὰ λέγῃ ὅτι εἶναι ἡπατημένος· τὸν ἐρωτᾷ δὲ ἂν ἦτον ἐλπίς νὰ ἐλευθερωθῇ καὶ ἡ Ρούμελη ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγόν.

(**) Οὗτος διασωθεὶς εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ Μισολογγίου, φθὰς εἰς τὸ Ναῦ πλιον καὶ διαταχθεὶς ὑπὸ τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν, κατὰ τὸν Μάϊον μετέβη εἰς τὰς Ἀῤῥας νὰς ἀσυνανγωνισθῇ πάλιν κατὰ τοῦ Κιουταχῆ.

καὶ ὀπληρχηγοὶ, καὶ στρατηγοὶ, καὶ ἄλλοι ἀξιωματικοί, προσφέροντες ἑαυτοὺς ἐκούσιοι ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του, καὶ εὐπειθεῖς εἰς τὰς διαταγὰς του. Αὐτοὶ τὸν ἀγαπῶσιν ὅχι μόνον διότι εἶναι ἀγαθὸς στρατιώτης, παληκάρι, ἀλλὰ καὶ διότι εἶναι ἀριλοκιστὴς, ἐλευθέριος, δημοσικός, γενναῖος καὶ ἱκανός· νῆ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν νίκην καὶ εἰς τὴν δόξαν. Φθάσας εἰς τὴν Ἐλευσίνα, συγκεντρώνει δύναμιν στρατευμάτων κατὰ τοῦ πολιορκητοῦ τῶν Ἀθηνῶν· αὐτοὶ εὐρίσκονται ἤδη ὁ Κριεζιώτης, ὁ Βάσιος, Νάκος Πανοριᾶς, Μ. Λέκας, Σπύρος Εὐδης, Α. Ρωκᾶς, Π. Φαρμάκης καὶ Γ. Λύκος (ὁ Χελιώτης) μετὰ τοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν των στρατιώτας· εἶχον διαταχθῆ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ στρατεύσων εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ εἶχον φθάσει εἰς τὴν Ἐλευσίνα, τό τε σῶμα τῶν Θεταλομακεδονοθηρακῶν ὑπὸ τὸν Στέφανον Σέρβον καὶ Χριστόφορον Περραιβόν, καὶ τὸ σῶμα τῶν Ἑπτανησιῶν, τῶν ὑποίων ἀρχηγὸς ἐξελέχθη ὁ πολιορκούμενος Δ. Εὐμορφόπουλος, καὶ προσωρινῶς ὁ ἐπὶ κεφαλῇ των διωρισμένος ἤδη Ἰω. Κατσαρὸς Λευκάδιος. Εἶχε διαταχθῆ ὡσαύτως νὰ μεταβῇ ἀπὸ τὴν Ἰθραν καὶ εἶχε φθάσει εἰς τὴν Ἐλευσίνα καὶ ὁ Φαβιὲς μετὰ τὸ τακτικόν καὶ μετὰ τοὺς Φιλέλληνας· νὰ συμπράξῃ μετὰ τὸν Καραϊσκάκην συνεννοούμενος εἰς τὰ κινήματά του, καὶ μόνον ὁ Ἀλμείδας μετὰ τὸ ἱππικόν, δὲν θὰ προρθῇ. Οἱ εἰρημένοι φιλέλληνες Ἀγγλοὶ, Γάλλοι, Γερμανοὶ καὶ Ἰταλοὶ, ὅλοι ἀξιωματικοί, κατετάχθησαν εἰς ἰδιαιτέρον λόχον ὡς ἀπλοὶ στρατιῶται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Νεαπολιτάνου Βιτσένσου Πίττα, καὶ ἀπειτέλουν τὴν προετορμητικὴν τοῦ Φαβιέ· καὶ ἤδη ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Ἐλευσίνα, τέσσαρες ὄραν μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν, ὡς τέσσαρες χιλιάδες ἄτακτοι καὶ τακτικοὶ στρατιῶται. Εἶχε διαταχθῆ καὶ ὁ Καρατάσιος, καὶ στρατεύσας εἰς τὴν Εὐβοίαν μετὰ τοὺς Μακεδόνες του, εἶχε τοὺς ἐφοδιτάει διὰ τινος καιρὸν μετὰ τροφὰς λεηλατήσας τὸν τόπον, καὶ ἐν ταύτῃ ἐβίασε τοὺς Εὐβοεῖς Τούρκους νὰ φύγωσιν ἀπὸ τὸ εἰς Ἀθήνας στρατόπεδον τοῦ ἐχθροῦ, καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰ ἴδια. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν δὲν ἐκστρατεύουσιν εἰς τὰς Ἀθήνας οἱ Σουλιῶται, Ἠπειρώται καὶ ἄλλοι ὀπληρχηγοὶ Ρουμελιῶται, καὶ θὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Κορινθίαν ἀπὸ ὕλικόν συμπύρον κινούμενοι. Ἄν δ' ἐτρώτεον καὶ αὐτοὶ κα-

τόπι τοῦ Καρχηδονίου εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἂν συνέτρεχον ὡσαύτως αὐτότε συγγρόνως καὶ ἄλλοι ὀπλαρχηγοὶ τῆς τε ἀνατολ. καὶ τῆς δυτ. Ἑλλάδος, ὅτε ἦτον εὐκόλον νὰ συστήσωσιν ὅλοι ὁμοῦ δυνατόν στρατόπεδον, καὶ νὰ τὸ διατηρήσωσι διὰ τῶν βοηθημάτων τῶν φιλελληνικῶν ἐταιριῶν τῆς χριστιανοσύνης, ἤθελον δυνηθῇ νὰ καταστρέψωσιν εὐθύς τὸν Κιουταχῆν καὶ νὰ σώσωσι τὴν πατρίδα.

Κατὰ δυστυχίαν καὶ εἰς αὐτὸν τὸν φοβερώτατον τῶν κινδύνων ἀπάντων τῆς πατρίδος, καθ' ὃν ἡ ὁμόνοια ἦτον ἀνγκαιοτάτη εἴπερ ἄλλοτε διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν, δὲν θὰ λείψει ἡ διχόνοια τοῦ νὰ κατασπαράττη τοὺς Ἕλληνας. Ὅτε ὁ Κολοκοτρώνης εὕρισκετο εἰς Μπουγιάτι, ὡς καὶ κατὰ τὸ στρατόπεδον τῶν Δερβενίων Λιονταρίου, εἶχε διατάξει τὸν Παναγιώτην Νοταρᾶν νὰ στρατολογήσῃ Κορινθίους ὅσους ἤθελον νὰ καταπαχθῶσιν ὑπὸ τὴν σημαίαν του καὶ νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐκεῖσε, ὡς εἶχε διατάξει ἐν ταύτῃ καὶ τὸν Ἰωάννην Νοταρᾶν. Θεωρῶν οὖτος ὡς τιμᾶριόν του τὴν ἐπαρχίαν Κορίνθου, καὶ θέλων νὰ ᾔναι ἀρχηγός τῶν ὅπλων μόνοις, καὶ ἐκεῖνος ὑπὸ τῆς διαταγῆς του ὡς καὶ μέχρι τοῦδε, δὲν τὸν ἀφίνει νὰ στρατολογήσῃ. Ἐλεγε δὲ ὅτι, ὁ Κολοκοτρώνης ἦτο διωρισμένος γενικὸς ἀρχηγός εἰς τὸν κατὰ τῶν ἐχθρῶν πόλεμον, καθ' ὃν οἱ στρατιωτικοὶ ὤφειλον νὰ τὸν ὑπακούωσιν, ἀλλ' ὅχι καὶ τῶν ἐπαρχικῶν τῆς Πελοποννήσου. Ἢ δὲ Δ. Ἐπιτροπῇ, εἴτ' οὖν ὁ Ζαΐμης, τὴν εἶχε διατάξει τὴν 26 Ἰουνίου νὰ στρατολογήτῃ (καὶ κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ Γ. ἀρχηγοῦ, ὡς ἔλεγεν αὐτός), ὅλους τοὺς Κορινθίους καὶ νὰ στρατεύσῃ εἰς τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου, διὰ ν' ἀντικρούτῃ τὸν Κιουταχῆν, ἂν ἀποπειραθῇ νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Εἶχε διατάξει ὡσαύτως καὶ τὸν Παναγιώτην νὰ συνεχστρατεύτῃ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἰωάννου, καὶ ταῦτα ἀπ' ἐναντίας τῶν διαταγῶν τοῦ Γ. ἀρχηγοῦ, ὅστις τοὺς διέταξε νὰ ἐκστρατεύωσιν ἐκάτερος αὐτῶν μ' ὅσους τὸν ἀκολουθήσωσι, καὶ ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων. Ἀπειθόντα δὲ τὸν Παναγιώτην εἰς τὸ Σοφικὸν νὰ στρατολογήσῃ, ὁ Ἰωάννης τὸν ἀπειλεῖ καὶ τὸν ἐμποδίζει, καὶ συνίμα διατάττει τοὺς Σοφικίτας νὰ μὴ τὸν ἀκολουθήσωσιν. Ὁ Παναγιώτης εἰδοποιεῖ τὸν Κολοκοτρώνην ὅτι ὁ Ζαΐμης ἀνταρᾷ ἐναντι

τίον του, καὶ ἐπικαλεῖται τὴν προστασίαν του· ὁ Κολοκοτρώνης κρίνει εὐλογον νὰ τὸν προστατεύσῃ καὶ διότι καὶ οἱ Κορίνθιοι, ἐξαιρέσει ὀλίγων, αἰτὸν τοῦτον θέλουν καὶ ζητοῦσιν ἀρχηγόν των, καὶ ὄχι τὸν Ἰωάννην, ὅστις ἔχων εἰς τὰς διαταγὰς του μισθωτοὺς Ρουμελιώτας, τοὺς ἐργολόγει αὐθαιρέτως, καὶ τοὺς ἡδίκηει, καὶ τοὺς μετεχειρίζετο ὡς εἴλωτας, καὶ ἔλεγον ὅτι τοὺς εἶχεν ἐπάρει περὶ τὰ δύο ἑκατομύρια γροσίων καὶ τὰ ποίμνιά των καὶ τοὺς βόας των, διὰ νὰ πληρώτῃ τοὺς μισθοὺς τῶν Ρουμελιωτῶν καὶ διὰ νὰ ἐφοδιάσῃ τὴν Ἀκροκώρινθον δὴθεν καθὼ φρούραρχος· εἶπετο ἄρα νὰ μὴ ἐκστρατεύσωσιν οὐδαμῶς, καὶ ν' ἀλληλομαχῶσι περὶ τῆς ἀρχηγίας τῶν ὅπλων ἐρεϊδόμενοι, ὁ μὲν εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Κολοκοτρώνη, ὁ δὲ εἰς τὴν τοῦ Ζαΐμη. Πρὶν ἐκστρατεύσει ἐκεῖνος εἰς τὰ πέριξ τῆς Τριπολιτσᾶς, ἐπεφόρτισε τὸν Καραϊσκάκη καὶ τὸν Μεταξᾶν, νὰ μεσιτεύσωσιν εἰς τὸν Ζαΐμην, ὥστε τὰ τῆς Κωρίνθου νὰ διορθωθῶσι καὶ νὰ μὴ γείνη ῥῆξις· ἀλλ' οὗτος στοχάζεται ἀναγκασίαν τὴν διαίρεσιν εἰς αὐτὴν μάλιστα τῶν πραγμάτων τὴν κατάστασιν. Πρὸ ὀλίγου ἤτιατο τὸν Κολοκοτρώνην ὡς συνεργήσαντα νὰ διορισθῇ πρόεδρος τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς, ἐνῶ, ἔλεγεν, ἔξω ἤθελεν ὠρελῆσαι πλεονέτερον· ἐνόμιζεν ὅτι διὰ τῶν ὅπλων, ὅ ἐστιν ἐπὶ κεφαλῆς ἐνόπλων εὕρισκόμενος, ἤθελεν ἔχει ἐπιβρόχην εἰς τὸ στρατιωτικὸν διὰ ν' ἀντενεργῇ, ὥστε νὰ μὴ δυνηθῇ ὁ Κολοκοτρώνης νὰ λάβῃ ὑπεροχὴν εἰς τὰ πράγματα, καὶ ἐπομένως νὰ φυλαχθῇ ἡ ἰσορροπία μεταξὺ τοῦ Κολοκοτρώνη αὐτοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ τῶν ὀλιγαρχικῶν συστήματος· διὰ τοῦτο καὶ ἤθελε νὰ διοικῇ ὁ Ἰωάννης· ὅλα τὰ ὅπλα τῆς Κορινθίας, ὡς ἀποτελῶν μέρος τοῦ αὐτοῦ συστήματος, καὶ ὄχι ὁ Παναγιώτης, ὁ ὁποῖος εἶναι μὲν Νοταρᾶς, (*) ἀλλὰ φέρεται ἠνωμένος μετὰ τὸν Κολοκοτρώνην καὶ εἶναι συγγενὴς ἐξ ἀγχιστείας τοῦ Δελιγιάννη, μετὰ τοὺς ὁποίους ἀντιφέρεται ὁ Ζαΐμης. ἤδη ἐλέπει ὅτι ὅλη ἡ ἐπαρχία ἐκηρύχθη ὑπὲρ τοῦ Παναγιώτου, καὶ στοχάζεται ἀναγκαῖον νὰ κινηθῇ μετὰ δύναμιν ὅπλων ὑπὲρ τοῦ Ἰωάννου, καὶ νὰ

(*) Αὐτὸς μάλιστα καὶ ὁ ἀδελφὸς του Γεώργιος Νοταρᾶς· κατὰγονται ἀπὸ τὸν Νοταρᾶν ἐκεῖνον, ὅστις ἐκίνησε τὴν ἐπανάστασιν τὸ 1769 εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν Ρωσσίαν ὅπου ὑπάρχουσιν οἱ ἀπόγονοί του,

θέσει τοὺς Κορινθίους ὅλους νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν εἰς τὴν ἐκστρατείαν.
 Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον λαμβάνει ὡς ἐπιχείρημα τὸ συμφέρον τῆς
 πατρίδος, καὶ προβάλλει εἰς τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν τὴν 2 Αὐγούστου
 νὰ διορισθῇ τετραμελὴς ἐπιτροπὴ, συγκειμένη ἀπὸ αὐτὸν, εἰ καὶ
 πρόεδρον, καὶ ἀπὸ δύο μέλη αὐτῆς, τὸν Π. Μαυρομιχάλην καὶ
 τὸν Ἀναγ. Δελιγιάννην, ὡς καὶ ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα Ἀρτης Πορφύ-
 ριον, μέλος τῆς δεκατριμελοῦς ἐπιτροπῆς τῆς συνελεύσεως, ν' ἀ-
 πέλθῃ εἰς Κόρινθον μετὰ τὰ Ἑπειρωτοσουλιατικὰ καὶ ἄλλα στρα-
 τεύματα, νὰ καταπαύσῃ τὰς ταραχάς, νὰ προσκληθῇ καὶ ὁ Κολοκο-
 τρώνης νὰ συνεργήσῃ εἰς τοῦτο, καὶ ἐπομένως νὰ συστήσῃ στρα-
 τώπεδον κατὰ τοῦ Ἱμπερχίμ, καὶ νὰ στείλωσιν ἐπικουρίαν εἰς τὸν
 Καραϊσκάκη. Τὸ κίνημα τοῦτο θεωρεῖ ἀναγκαῖον καὶ διὰ νὰ ἐξα-
 γάγῃ τοὺς ὀπλαρχηγούς καὶ στρατιώτας, ὅσοι συνεσωρεύθησαν
 εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ ν' ἀπαλλαγῇ ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τὰς ἀπαι-
 τήσεως των, καὶ ἐν ταύτῳ νὰ τοὺς ἀντιτάξῃ καὶ κατὰ τοῦ Κολοκο-
 τρώνη, ἂν ἤθελε μάλιστα νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησίν του εἰς τὰ
 τῶν Κορινθίων διὰ τῶν ὅπλων. Ὅτε ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ ἔστειλε τὸν
 Κωνστ. Μεταξᾶν καὶ προσεκάλεσε τοὺς Σουλιώτας, Ἑπειρώτας
 καὶ τοὺς ἄλλους Ῥουμελιώτας εἰς τὸ Ναύπλιον, ὁ Ζαΐμης εἰδο-
 ποίησε τὸν Λόντον περὶ τοῦτου, καὶ τὸν εἶπεν ὅτι εἶχε σκοπὸν νὰ
 συστήσῃ στρατώπεδον εἰς τὴν Πελοπόννησον· καὶ εἶχε, φαίνεται,
 σκοπὸν νὰ τὸν χρησιμεύσῃ τὸ στρατώπεδον αὐτὸ καὶ κατὰ τοῦ
 Κολοκοτρώνη, διότι ὁ Λόντος τὴν 18 Μαΐου 1826 ἀποκρινόμε-
 νος, λέγει: « ἡ Κυβέρνησις μετεκάλυψε τὰ Ἑπειρωτοσουλιατικὰ
 » σώματα καὶ τοὺς σταυροφόρους εἰς Πελοπόννησον, διὰ νὰ συγ-
 » κεντρώσῃ στρατώπεδον, καλῶς ποιῶσα· ἀλλὰ νὰ τοὺς διορίσῃ
 » ἀρχηγὸν ἀδιάφορον πρὸς αὐτούς· » καὶ ἔτιως ἐνδεὶ νὰ διορίσῃ
 ἀρχηγὸν των αὐτὸν τὸν Λόντον. Ὁ Ζαΐμης ὑποδεικνύει πρὸς τοὺς
 ὀπλαρχηγούς τὸν πόρον τῶν ἐθνικῶν σταγίδων τῶν ἐπαρχιῶν Βο-
 στίτης καὶ Κορίνθου διὰ νὰ τοὺς ὑποχρεώσῃ καὶ νὰ ὑπερασπί-
 σωσι τὸν Ἴω. Νοταρᾶν. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης ἐννοῶν τοὺς σκοποὺς
 τοῦ Ζαΐμη, προβάλλει νὰ μὴ διορισθῇ αὐτὸς νὰ ὑπάγῃ εἰς Κόριν-
 θον, διότι τοῦτο θὰ προξενήσῃ, λέγει, πολλὰ κακὰ, ἀλλὰ νὰ διο-
 ρισθῶσι πέντε μέλη οὐδέτερα ἀπὸ τὰς δύο ἐπιτροπὰς, τὴν Διοικη-
 τικὴν καὶ τὴν τῆς Συνελεύσεως, νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖσε, διὰ νὰ

συμβιβάσῃσι τὰ πράγματα, καὶ νὰ ἐνεργήσῃσι τὰ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος. Καὶ ὁ μὲν Κολοκοτρώνης δὲν εἰσηκούσθη. Ὁ δὲ Ζαΐμης ἐκστρατεύει ἐπὶ τῇ βάτει τοῦ καταστατικοῦ τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς ψήφισματος τοῦ νὰ λείψῃ εἴκοσι μόνον ἡμέρας ἀπὸ τὸν χῶρόν του. Ἐν τοσούτῳ συνελθόντες οἱ Κορίνθιοι πρόκριτοι καὶ πολεμικοὶ εἰς ἐπαρχικὴν συνέλευσιν, διὰ νὰ ἐκλέξωσιν ἀρχηγὸν τῶν ὅπλων τῆς ἐπαρχίας των τὸν Παναγιώτην Νοταρᾶν, τὸν ὑπεχρέωσαν νὰ κρατήσῃ τὸν πατέρα τοῦ Ἰωάννου Σωτήρην Νοταρᾶν καὶ νὰ τὸν φυλάξῃ, διὰ νὰ δώσῃ εὐθύναν δι' ὅσα χρήματα καὶ πράγματα τοὺς εἶχον ἐπ' αὐτοῦ, ὅ,τι υἱὸς καὶ ὁ πατήρ, διὰ νὰ ἐφοδιάσῃσι τὸ φρούριον τῆς Ἀκροκορίνθου. Ὁ Παναγιώτης συλλαμβάνει μὲ τρόπον εὐφρῆμον τὸν Σωτήρην, τὸν φέρει εἰς τὸ Σοφικόν, τὸν βάλλει ὑπὲρ φύλαξιν καὶ τὸν περιποιεῖται· τὰς δὲ γυναῖκας ἔστειλεν εἰς τοῦ ἀρχιερέως Κορίνθου· τοῦτο ἦτο πολὺ ἄσπον, πλὴν ἔγεινεν ἐπὶ σκοπῷ νὰ εὐαίσθη ὁ Ἰωάννης, νὰ φεισθῇ τῶν ὑπεναντίων διὰ τὸν φόβον μὴ πάθωσιν αὐτὸς, ὁ πατήρ του καὶ οἱ οἰκεῖοί του. Ἐν τούτοις εἶχε φθάσει ὁ Κολοκοτρώνης εἰς Καστανιάν, χωρίον τῆς Κορίνθου, καὶ μαθὼν τὰ γενόμενα, προσκαλεῖ τὸν Ἰω. εἰς συνέντευξιν πρὸς κατὰπυσιν τῶν δεινῶν· ἀλλ' οὗτος δὲν ὑπακούει διότι ἔξέρει ὅτι ὁ Ζαΐμης θὰ φθάσῃ εἰς βοήθειάν του· κινεῖται διὰ νυκτὸς εἰς τὸ Σοφικόν μὲ τοὺς 'Ρουμελιώτας του, καὶ πολιορκεῖ τοὺς Σοφικίτας, καὶ τοὺς καταπολεμεῖ ὁκτὼ ἡμερονύκτια, καὶ καίει τὰς οἰκίας των, καὶ ἀφ' οὗ διὰ συνθηκῶν παρέλαβον τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς του ὅλους ἀβλαβεῖς, καὶ ἐξήλθον οἱ πολιορκημένοι, κατέκαυσε καὶ τὰς ὅσας εἶχον μείνει οἰκίας, καὶ οὕτως ἐπυρπόλησεν ὅλην τὴν ἐκ τριακοσίων πενήντα οἰκιῶν συγκεϊμένην κωμόπολιν· ἤρπασε δὲ ὅλα τὰ ζῶά των καὶ τὰ πράγματά των καὶ αὐτὰ τὰ ἐνδύματά των, ἐξαπέλυσεν ἔπειτα τοὺς 'Ρουμελιώτας εἰς τὸ δάος τῶν πευκῶν, ὅπου ἦσαν κεκρυμμένοι αἱ οἰκογένειαι τῶν Σοφικιτῶν διὰ νὰ τὰς γυνώσῃσι, καὶ κατακαίουσι τὰς πεύκας, ἐξ ὧν οἱ Σοφικίται ἐπορίζοντο κατ' ἔτος ἀρκετὰ ἀπὸ τὴν ῥητίνην, τὴν πίσσην καὶ τὴν κατράνην, καὶ συγκατακαίονται γυναῖκες, καὶ παιδιά, καὶ πολλὰ φεύγουσιν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ σωθῶσι, καὶ τινες πνίγονται διὰ νὰ μὴ πάθωσι. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης τὸν προσκαλεῖ καὶ πάλιν εἰς τὸ Κλημέντι εἰς συνέν-

τευξιν, καὶ αὐτὸς πάλιν δὲν ὑπακούει· ἀλλ' ἀπέρχεται εἰς τὴν Ἐπί-
 δαυρον, ἀσφαλίζει τὴν οἰκογένειάν του καὶ τὰ λάφυρα, καὶ μετὰ
 ταῦτα ἐπιστρέφων, ὑπάγει εἰς τὰ Καλύβια τῆς Ζαρούχλας. Εἶχε
 φθάσει δὲ καὶ ἡ τετραμελής Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν Κορίνθον μὲ τὰ στρα-
 τεύματά της, καὶ ὁ Ζαΐμης ἀποκαλεῖ τὰς πράξεις τοῦ Ἰωάννου
 Νοταρᾶ *δικαίαν ἀγανάκτησιν*. Εἶχον προηγηθῇ εἰς βοήθειαν τού-
 του οἱ ὀπλαρχηγοὶ Γ. Δαγγλῆς, Σπυρομίλιος, Γεώργιος Βάγιας
 καὶ Κώστας Νάκος μὲ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς στρατιώτας. Οἱ δὲ πα-
 ρηκολούθησαντες τὴν ἐπιτροπὴν εἶναι οἱ ὀπλαρχηγοὶ Νότης Μπό-
 τσαρης, Κίτσιος Ντσιαβέλλας, Κωσταμπότσαρης, Διαμάντης Ζέρ-
 βας, Γ. Δράκος, Αἰμπροβέϊκος, Χρήστος Φωτομάρας, Νικόλας Ζέρ-
 βας, Γ. Κίτσιου καὶ Κώστας Χορμόδας μὲ τοὺς στρατιώτας των.
 Παρηκολούθει καὶ ὁ Χ. Μιχάλης μὲ τὸ ἄτκικτον ἱππικόν του. Καὶ
 οἱ στρατιῶται αὐτοὶ ὅθεν ἂν διέβησαν, ἐπράξαν ὅ,τι κακὸν ἡδυνή-
 σαν, ἤρπασαν τὰ ζῶα, τοὺς ἵππους, ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀροτῆρας
 βόας, τὰ πράγματα, καὶ κατέφαγον τὰ γεννήματα τῶν κατοίκων.
 Ἀπαντήσαντες καὶ τινὰς δημογέροντας καὶ πληρεξουσίους τῆς ἐπαρ-
 χιακῆς συνελεύσεως, ἐφόνευσαν ἓνα δημογέροντα καὶ τοὺς ἄλλους
 ἐγύμνωσαν καὶ ἐπῆραν τὰ ζῶα των καὶ ὅ,τι ἂν ἔφερον ἐπάνω των,
 καὶ οἱ ἡδικημένοι Κορίνθιοι ἀναφέρουσι τὰ παράπονά των εἰς τὴν
 τετραμελῆ Ἐπιτροπὴν, καὶ δὲν λημβάνουσιν οὐδεμίαν ἱκανοποίη-
 σιν. Ὁ Ζαΐμης θέλει νὰ καθυποβάλῃ τὸν Παναγιώτην ὑπὸ τὰς
 διαταγὰς τοῦ Ἰω. Νοταρᾶ, τὸν ὅποιον θέλει κυριαρχῆν τῆς ἐπαρ-
 χίας, ἐνῷ οἱ Κορίνθιοι θέλουσιν ἐκεῖνον ἀρχηγὸν τῶν ὀπλων των,
 διὰ ν' ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τούτου τὰς καταχρήσεις, καὶ αἱ ἀντεκδι-
 κήσεις, καὶ αἱ βίαι καὶ καταδυναστεῖαι, καὶ ἀδικίαι δὲν παύου-
 σι, καὶ ὁ Ἰω. ἐπαίρει ὅχι μόνον τὰς ἐθνικὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδιο-
 κτήτους τῶν ὑπεναντίων σταφίδας, καὶ ἐπὶ τούτῳ στέλλει στρα-
 τιώτας εἰς τὴν Ζάχολην, καὶ πολεμῶσι τοὺς ἐγκατοίκους, καὶ
 τοὺς κακοποιοῦσι, καὶ κατακαίουσιν τινων τὰς οἰκίας· ὅτε καὶ ὁ Πα-
 ναγιώτης ἀφ' ἑτέρου πρῆττει τὰ αὐτὰ καθ' ὅσον δύναται πρὸς
 τοὺς ὑπεναντίους του. Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ὁ Ἀνδρέας Λόντος ἀπὸ τὸ
 αὐτὸ πνεῦμα τοῦ Ζαΐμη κινούμενος, γράφει τὴν πρώτην τοῦ ἰδίου
 Αὐγούστου τὸν Γ. ἀρχηγὸν Κολοκοτρώνην, νὰ διατάξῃ τὸν Πα-
 ναγιώτην νὰ πείθεται εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Ἰωάννου· πρὸς δὲ

νά διατάξῃ τόν τε Μειλετόπουλον καί τόν Φειζόπουλον νά μὴ κα-
 ταφέρωνται ἐναντίον του, καὶ προξενῶσι ταραχάς (ἐννοεῖ καὶ αὐτὸς
 τὴν Βοστίσαν τιμάρειόν του)· οὐδὲ ἔπρεπε, λέγει, νὰ τοὺς δια-
 τάξῃ νά ἐπάρωσι τὰς ἡμισείας προσόδους τῆς ἐπαρχίας· ἤθελε νὰ
 τὰς ἐπάρῃ ὅλας αὐτὸς, καὶ νὰ ἔχῃ τοὺς εἰρημένους ὑπὸ τὰς διατα-
 γάς του, ὡς ὁ Ἰωάννης Νοταρᾶς ἤθελε νὰ πάρῃ ἐκεῖνας· τῆς Κορίν-
 θου, καὶ νὰ ἔχῃ τὸν Παναγιώτην ὑπὸ τὰς διαταγὰς του. Εἶχε
 φθάσει δὲ εἰς τὴν Κόρινθον, συνεννοημένος ὢν μὲ τὸν Ζαῖτην, νὰ συγ-
 κεντρώσωσιν ὡς εἴρηται στρατόπεδον ἀπὸ τοὺς Σουλιώτας, Ἠπει-
 ρώτας καὶ ἄλλους Ῥουμελιώτας (διότι ὅτε προσελήθησαν αὐτοί,
 προσελήθησαν καὶ τὰ εἰς τὴν Σχλαμῖνα εὕρισκόμενα στρατεύματα
 νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Κόρινθον), καὶ τὸ στρατόπεδόν των ἀπέ-
 βλεπε τὴν κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη μᾶλλον ἢ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ
 ἀντίστασιν. Καὶ τὴν 10 γράφει πάλιν ὁ Λόντος τὸν Κολοκο-
 τρώνην ὅτι ἦλθε νὰ καταπαύσῃ τὰς ταραχάς, καὶ ἐπειδὴ ἡ Δ.
 ἐπιτροπὴ εἶχε προσκαλέσει, λέγει, τὸν Γ. ἀρχηγὸν ἐπὶ τούτῳ,
 αὐτὸς θ' ἀναχωρήσει εἰς τὸ γενικὸν στρατόπεδον. Θ' ἀναχωρή-
 σει δὲ, ὅχι διὰ τὸ στρατόπεδον, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν
 μὲ στρατιώτας εἰς τὴν Κόρινθον, ὅπου προσεκάλεσε καὶ ὁ Ζαῖτης
 νὰ ἔλθωσι καὶ χίλιοι στρατιῶται Καλαβρυτινοί, διὰ νὰ συγκεν-
 τρώσωσιν ὁμοῦ μὲ τοὺς Σουλιώτας καὶ τοὺς ἄλλους στρατόπε-
 δον, καὶ τοῦ στρατοπέδου αὐτοῦ θ' ἀποτελεῖ μέρος καὶ ὁ Ἰω.
 Νοταρᾶς, καὶ οὕτω δὲν ὑπάρχει πλέον Παναγιώτης Νοταρᾶς εἰς
 τὴν Κόρινθον, ἢ γίνεται ἐμπύλιος πόλεμος, καὶ προσάπτεται εἰς
 τὸν Κολοκοτρώνην ὡς τάχα μὴ πειθόμενον εἰς τὴν Κυβέρνησιν.
 Ὁ δὲ Γενναῖος καὶ ὁ Πλαπούτας εἶχον ὑπάγει (τὴν 5 Λυγού-
 στου) εἰς Καστανιὰν καὶ ἐντάμωσαν τὸν Γέρον, καὶ ἀπεφάσισαν
 νὰ μὴ λάβωσι μέρος εἰς τὰς ἀθλιότητας τῆς Κορίνθου, καὶ ἐκι-
 νήθησαν κατὰ τοῦ Ἰμπραχίμ, καθ' οὗ διετάχθη νὰ κινήθῃ καὶ
 ὁ Ἀποστόλης Κολοκοτρώνης, διωρισμένος ὢν ὑπὸ τοῦ Γ. ἀρχη-
 γοῦ ἀρχηγός τῶν ὅπλων τῆς ἐπαρχίας Τριπολιτσᾶς, ἀπερχόμε-
 νος κατὰ τὸ Ἄστρος μὲ τοὺς Τριπολιτιώτας νὰ ἐνωθῇ μὲ τὸν
 Νικηταρᾶν. Ὁ Κολοκοτρώνης ἐκπληρῶν τὰ χρῆμα του ὡς Γ. ἀρ-
 χηγὸς τῶν στρατευμάτων τῆς Πελοποννήσου, διέταξε καὶ τὸν Ἰω.
 Νοταρᾶν νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἂν αὐτὸς ἐστράτευεν

ἐκείσε, καὶ ἄν οἱ Σουλιῶται καὶ οἱ ἄλλοι Ρουμελιῶται ἐστράτευον κατὰ τοῦ Κιουταχῆ, ὡς ἐστράτευσε καὶ ὁ Καραϊσκάκης, τότε διατρεφόμενοι ὡσαύτως, ἀπὸ τὸν Γ. ἀρχηγόν, ἤθελε στρατεύσει κατὰ τοῦ Ἰμπραχίμ καὶ ὁ Παναγιώτης εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ οἱ Κορίνθιοι ἤθελον μείνει ἡτιχοι· ἀλλ' ὁ Ἰωάννης δὲν ἐκστρατεύει, ἀπειθῶν εἰς τὸν Γ. ἀρχηγόν καὶ ὑπακούων, ὅχι εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλ' εἰς τὸν Ζαΐμην, καὶ μένουσιν ἐκάτερος τῶν διαμαχόμενων εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ μένουσιν ὡσαύτως οἱ Σουλιῶται, Ἡπειρώται καὶ λοιποὶ Ρουμελιῶται, καὶ βλάπτεται γενικῶς τε καὶ μερικῶς ἡ πατρίς. Τὴν 12 ἀναφέρονται οἱ Κορίνθιοι εἰς τὴν κυβέρνησιν, καὶ : α' ὀρκιζόμεθα, λέγουσιν, εἰς τ' ὄνομα τῆς Ἁγίας »Τριάδος, βλέποντες τὰς φαντασίας καὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν τοῦ »Ζαΐμη, τοῦ Λόγιου καὶ τοῦ Νοταρᾶ, μὴ ἐνδιδόντων εἰς πενήντα »χιλιάδας ψυχάς, μὲν τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας νὰ ὑπερσπίσωμεν »ἐκυτοῦς καὶ τοὺς συμπολίτας μας, καὶ δι' ὅ,τι ἀκολουθήσει, ἢ διὰ »τὸ αἷμα ὅπου θὰ χυθῇ τῶν Χριστιανῶν, ἢ καὶ διότι, κατα- »φεύγοντες θὰ προσκαλέσωμεν τὸν Ἰμπραχίμ ἢ τὸν Κιουταχῆν, »νὰ δώσουν λόγον εἰς τὸν Θεόν. Εἰς τὴν ἀναφορὰν των διε- »δραμάτιζον καὶ τὰ παθήματά των· ἀλλ' ἄλλοι, φατριασταὶ τοῦ Ἰωάννου Νοταρᾶ ὑποκινούμενοι, ἀναφέρουσι τάναντία, καὶ εἰς τὴν ἀναφορὰν των πλαστογραφοῦνται ὑπογραφαὶ πολλῶν μὴ συν- »ειδόντων τοῦτο κατὰ τὸ σύνθεσιν· ὁ δὲ γέρων Πανούτσος Νοτα- »ρᾶς ἔλεγεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὀλίγοι τινὲς ἀχρεῖοι εἶν' ἐνκντίοι τοῦ στρατηγοῦ (τοῦ Ἰωάννου Νοταρᾶ δηλονότι τοῦ Ἀρχοντοπούλου λεγομένου)· ὁ γέρων Πανούτσος ἤθελε νὰ τὸν λέγῃ, καὶ νὰ τὸν λέ- »γωσιν ὅλοι στρατηγὸν καὶ ἀρχοντόπουλον, διότι οὕτως ἐθερα- »πεύετο ἡ ματαιοφροσύνη του, θέλοντος νὰ λέγεται αὐθιγῆς καὶ ἀρχὼν ὡς καὶ πρὸ τοῦ 1821· ἤθελε δὲ νὰ στερεώσῃ καὶ δια- »τηρήσῃ τὴν ἀρχοντείαν του διὰ τῶν ὀπλων τῶν Ρουμελιωτῶν, καὶ ἐνόμιζε δικαίαν τὴν ὑπὲρ αὐτῶν φορολογίαν τῆς ἐπαρχίας. Οἱ Κορίνθιοι ἀναφέρονται εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ κατὰ τοῦ Ζαΐμη αὐτοῦ ὡς ὑπερασπίζοντος τὸν Ἰω. Νοταρᾶν, οἱ μισθωτοὶ τοῦ ἐ- »ποίου, λέγουσι, κατέστρεψαν τὸ πᾶν, καὶ παρεκάλουν νὰ τὸν δια- »τάξῃ νὰ τοὺς ἀποπέμψῃ, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Ναύπλιον νὰ κριθῇ μὲ τοὺς ὁποίους εἶχον στείλει αὐτόθι· πληρεξουσίου των,

καὶ ὑπέσχοντο νὰ στρατεύωσιν αὐτοὶ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μὲ τὸν Παναγιώτην Νοταρᾶν. Ἡ δὲ Κυβέρνησις καὶ διατάττουσα δὲν ἀποτελεῖ τίποτε, καὶ τὰ εἰς τὴν καθέδραν εὐρισκόμενα μέλη τῆς ἀγανακτοῦσι βλέποντα τὰ τῆς Κορίνθου εἰς τοιαύτην ἀθλιότητα, καὶ τὴν 16 γράφουσι τὸν Πρόεδρον Ζαῖμην, καὶ τὸν ἐπιπληττοῦσιν ὡς ἄλλα λέγοντα καὶ ἄλλα πράττοντα· ἀλλ' οὗτος καθάπτεται τοῦ Κολοκοτρῶνη ἀποκρινόμενος τὴν 18 καὶ : α Συνεσκέφθημεν εἰπεῖν, περὶ τῆς εἰς Ἀττικὴν ἐκστρατείας· ἀλλ' ὁ Κολοκοτρῶνης ἀκολουθῶν τὸν σκοπὸν τοῦ ἀπαρτρέπτως, ἐμπόδισε καὶ τὴν »ἐκστρατείαν αὐτὴν, καὶ τὴν σύστασιν στρατοπέδου εἰς Πελο-»πόννησον». Ἐπειδὴ δὲ τὰ τρία μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιστρέφουσιν εἰς Ναύπλιον, καὶ αὐτὸς ἔμεινεν ὀπίσω: «Ἐμείνα, λέγει, διότι »στρατιῶται τοῦ Παναγιώτου Νοταρᾶ κατασκευάζουσι προμαχώ-»νας, διὰ νὰ πολεμήσωσι χιλίους τριακοσίους στρατιώτας τοῦ Ἰω-»άννου. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ τὰ σώματα τῶν Ἡπειρωτοστυλιωτῶν. »Ἐρχονται καὶ τοῦ Λόντου στρατιῶται· εὐρίσκονται καὶ ὡς χί-»λιοι Καλαβρυτινοί, καὶ ἔμεινα διὰ νὰ καθησυχάσω τὰ πράγματα». Οἱ Καλαβρυτινοί, ἂν εὐρίσκοντο, δὲν εὐρίσκοντο, εἰμὴ διότι προσε-»κλήθησαν, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, ὑπὸ τοῦ Ζαῖμη νὰ εὐρεθῶσιν, ὃ ἐστὶ νὰ ἔλθωσιν εἰς βοήθειαν τοῦ Ἰωάννου Νοταρᾶ· καὶ προσεκλήθησαν νὰ συγκεντρώσωσι στρατόπεδον, καὶ νὰ πολεμήσωσι τὸν Παναγιώ-»την, ὅτε ὁ Ζαῖμης, ὑποπεύων μὴ ὁ Κολοκοτρῶνης προσεκάλεσε τοὺς Πετιμεζαίους νὰ ἔλθωσιν εἰς βοήθειαν τοῦ Παν. Νοταρᾶ, ἔγραψε τοὺς οἰκείους ἵτου εἰς τὰ Καλάρυτα ν' ἀντιπράξωσιν, ὥστε νὰ μὴ δυνη-»θῶσι νὰ στρατεύωσιν εἰς τὴν Κόρινθον. Γράφουσι καὶ οἱ Σουλιῶ-»ται Νότης Μπότσαρης καὶ λοιποὶ συγχρόνως εἰς τὴν Κυβέρνη-»σιν : «εἰμεθα ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν πατρίδα, καὶ πρόθυμοι νὰ θυ-»σιασθῶμεν ὑπὲρ αὐτῆς· ἀλλ' εἰμεθα ἐνδεεῖς, καὶ ἂν δὲν οἰκονομη-»θῶμεν, δὲν ἔμποροῦμεν μὴτ' ἐντὸς μὴτ' ἐκτὸς τῆς Πελοποννήσου »νὰ στρατεύσωμεν. Διὰ τοῦτο ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὰ »ἀήμισι τῶν σταφίδων καὶ νὰ δράμωμεν ὅπου διαταχθῶμεν· ἀλλ' ἡ »Κυβέρνησις δὲν τὸ ἐδέχθη· θέλει νὰ γίνη ἐξ ἑσού ἡ διανομὴ »τῶν προσόδων πρὸς ὅλους τοὺς στρατευομένους· μ' ὅλον τοῦτο »παρακαλοῦμεν νὰ λάβωμεν αὐτὰς τὰς προσόδους καὶ νὰ τρέ-»ξωμεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ὁμιλήσαμεν μὲ τὸν Κολοκοτρῶνην διὰ

αὐτὴν εἰς Ἀττικὴν ἐκστρατεῖαν· τὸν εἶπομεν ὅτι, ἐπειδὴ ἡ Κυβέρ-
 νησις θεωρεῖ ἐπίσης ὅλους τοὺς στρατευομένους, ἔχομεν χρέος
 »ὅλοι νὰ τρέχωμεν εἰς τὸν κίνδυνον τῆς πατρίδος, καὶ διὰ τοῦτο
 νὰ κινηθῇ καὶ αὐτὸς μὲ ἡμᾶς εἰς τὴν Ἀττικὴν· εἶδε καὶ στείλει στρα-
 τιώτας, νὰ στείλωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἀναλογίαν μας· ἀλλ' ἀπεκρί-
 θη ὅτι μῆτε ὑπάγει, μῆτε στρατιώτας στέλλει. Παρακαλοῦμεν νὰ
 »μᾶς δοθῇ τὸ ἥμισυ τῶν σταφίδων· εἶδεμὲν, νὰ λάβωμεν μέτρα. Ἐ-
 νελχίσκαμεν ὁμοίως τὸν Κολοκοτρῶνην περὶ συστάσεως στρατοπέ-
 »δου εἰς τὴν Πελοπόννησον· ἀπεκρίθη ὅτι δὲν γίνεται παραύσης καὶ
 πῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ Λόντος καὶ ὁ Νοταρᾶς ὑπήκουσαν νὰ ἔλθωσιν
 »εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφοῦ παύσωσιν αἱ ταραχαί· ὁ Νοταρᾶς
 »ἔφθασε μὲ χιλίους τριακοσίους. Περιμένοντι καὶ ὁ Λόντος
 »καὶ οἱ Καλαβρυτινοί (*). » Καὶ ἰδοὺ οἱ Σουλιῶται καὶ Ἡπειρώ-
 ται σύμφωνοι μὲ τὸν Ζαΐμην· νομίζοντες ὅτι προσβάλλουσι τὸν
 Κολοκοτρῶνην, τὸν λέγουσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις τὸν θεωρεῖ ἐπίσης
 μ' ὅλους τοὺς στρατευομένους· ἀλλ' ὁ καὶ παρ' αὐτῆς τῆς Κυβερνή-
 σεως, προεδρευομένης παρὰ τοῦ Ζαΐμη, διορισθεὶς Γ. ἀρχηγὸς τῶν
 στρατευμάτων τῆς Πελοποννήσου καταγελῶν ἀποκρίνεται· οὔτε
 ὑπάγω, οὔτε στρατιώτας στέλλω εἰς τὴν Ἀττικὴν· ὡς ἂν εἰ-
 τοὺς ἔλεγε· δὲν εἶμαι ἴσος μὲ ὅλους τοὺς στρατευομένους·
 καὶ ἐνῷ οὐδὲ μίαν λίτρην σταφίδος ἐζήτησεν, ὡς δὲν ἐζήτησε
 ποτέ τι δι' ἑαυτὸν καὶ τοὶ ἐνδεῆς, θὰ στείλει στρατιώτας εἰς τὸν
 Καραϊσκάκην, πρὸς τὸν ὅποιον θὰ στείλει προηγουμένως· τὸν Νι-
 κηταρᾶν, νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὸ νὰ ἐγείρῃ ὅλην τὴν Ρούμελην
 εἰς τὰ ὅπλα, καὶ ἐπομένως θὰ στείλει καὶ τὸν Νικηταρᾶν, καὶ
 τὸν Γενναῖον, καὶ πολλοὺς ἄλλους Πελοποννησίους, οἱ ὅποιοι θ' ἀ-
 φήσωσι τὰς οἰκογενεῖας των, εἰς τὴν θηριωδίαν τοῦ Ἱμπραχίμ
 ἐκτεθειμένας, καὶ θὰ σπεύσωσιν εἰς βοήθειαν τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ
 τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Καραϊσκάκη, ὑπὸ τὸν ὅποιον θὰ διατελῶσι μετ'
 ὀλίγον καὶ οἱ Σουλιῶται αὐτοὶ καὶ οἱ ἄλλοι. Ὁ Κολοκοτρῶνης ἔ-
 γραφεν ἀπὸ τὸ Μπουγιᾶτι πρὸς τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν νὰ στείλῃ τοὺς
 Ἡπειρωτοσουλιώτας εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Πελοποννήσου εἰς
 τὰ Δερβένια τοῦ Λεονταρίου, νὰ συμπολεμήσωσι μὲ τοὺς Πελο-

(*) Ὁ Ζαΐμης ἔγραφεν ὅτι οἱ Καλαβρυτινοὶ εὐρίσκονται ἐκεῖ.

ποννησίους πρὸς τὸν Ἰμπραχίμ· καὶ ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ δὲν τοὺς στέλλει, διότι ὁ Ζαΐμης ἔχει σκοπὸν νὰ συγκεντρώσῃ στρατόπεδον ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον ὑπ' ἄλλον ἀρχηγόν, ὡς ἔγραφε καὶ ὁ Λόντος. Αὐτὸς οὗτος ὁ Κολοκοτρώνης τοὺς λέγει σήμερον ὅτι δὲν συνιστάται μ' αὐτοὺς τούτους στρατόπεδον, διότι βλέπει, ὅτι ἂν δὲν λάβωσι τὰ ὁποῖα ζητοῦσιν ἡμῖση τῶν σταφιδῶν, ἀπειλοῦσι νὰ λάβωσι μέτρα, καὶ αὐτὸς δὲν ἐπλήρωσέ ποτε μισθὸν εἰς τοὺς στρατιώτας. Αὐτὸς, ὅτε συνετωματώθησαν μὲ τὸν ὑπακούσαντα (εἰς τὸν Ζαΐμην) Ἰωάννην Νοταρᾶν, καὶ περιέμενον τὸν Λόντον (ὅστις φαίνεται προσιτάζων τὸν Γ. ἀρχηγὸν νὰ διατάξῃ τὸν Παναγιώτην Νοταρᾶν νὰ πείθεται εἰς τὸν Ἰωάννην καὶ τὰ λ.), καὶ τοὺς Καλαβρυτινοὺς τοῦ Ζαΐμη, ἐπειδὴ ἤξευρεν ὅτι δὲν ἤθελον νὰ στρατεύωσιν ὑπὸ τὸν Κηραϊσκάκην εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἐστοχάσθη ὅτι εἶχον καλὸν σκοπὸν ἐναντίον του, καὶ προσεκάλεσεν εἰς τὴν Κόρινθον τὸν Πλαπούταν, τὸν Γενναίον καὶ τὸν Νικηταρᾶν. Πλὴν αὐτοὶ δὲν ἤθελον, ὡς ἐρρέθη, νὰ λάβωσι μέρος εἰς ἐμφυλίους ταραχάς· ἐκείνοι δὲ εἶχον, φαίνεται, τὸν σκοπὸν νὰ συγκροτήσωσι τὸ στρατόπεδον, ὅπερ καὶ θεωροῦσιν ἤδη ὡς συγκεκριμένον καὶ μὴ θέλοντος τοῦ Κολοκοτρώνη, καὶ τὸ ὁποῖον δὲ, θά δυνήθη ὁ Ζαΐμης νὰ συγκροτήσῃ. Τέλος πάντων συνήχθησαν αἱ σταφίδες, ἐπωλήθησαν, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν χρήματα διενεμήθησαν εἰς τοὺς ὀπλαρχηγούς, τοὺς παρακολουθήσαντας τὸν Ζαΐμην, καὶ ἐμετριάσθησαν αἱ ταραχαί, ἂν δὲν ἐπυῦσαν ὀλοτελῶς. Τότε ὁ Ζαΐμης προσήνεγκεν εἰς τὸν Γ. ἀρχηγὸν Κολοκοτρώνην ἐξήντα χιλιᾶδας γρόσια· πλὴν αὐτὸς δὲν κατεδέχθη νὰ λάβῃ τίποτε. Μέλλων δὲ ν' ἀναχωρήσῃ καὶ ὁ Ζαΐμης, τὸν λέγει: αἱ Κολοκοτρώνη! μετεχειρίσθης πάντα τρόπον ἐξ ἥδη ἔτη νὰ ἐνώσῃς τὸ στρατιωτικόν· ἀλλ' ἐγὼ δὲν σ' ἀπῆκαμ· καὶ ὁ Κολοκοτρώνης ἐλυπήθη παρκαλοῦν, διότι δὲν ἠλπίζε ποτε ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ζαΐμη τοιούτους λόγους, δὲν ἠλπίζε νὰ τὸν ἀκούσῃ καυχώμενον ἐπὶ διαιρέσει τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ καὶ ἀγανακτήσας τὸν εἶπεν, εὐγέ σου, καλὲ πατριώτα! ἔπομένως θὰ ἐκστρατεύωσιν οἱ Ἡπειρωτοσουλῶται καὶ λοιποὶ εἰς τὴν Βούμελιν καὶ οἱ δύο Νοταραῖοι εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐκστρατεύσει ὁ Λόντος, εὐδαμότε, ἂν καὶ διατάχῃ ἀπὸ

τὴν Κυβέρνησιν νὰ στρατεύσῃ ὡσαύτως εἰς τὴν Ἀττικὴν. Θά μείνῃ δὲ εἰς τέλος φρούραρχος τῆς Ἀκροκορίνθου ἡ τοποτηρητῆς τοῦ Νοταρᾶ, ἐνῶ πρὸ ὀλίγου ἔγραφε τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν ὅτε ἐνομίσθη ὅτι ἤθελε νὰ κυριεύσῃ τὸ Μεγασπῆλαιον: *«Δὲν ἠθέλησα νὰ εἶμαι φρούραρχος τοῦ Ναυπλίου, καὶ θὰ θελήσω νὰ γείνω φρούραρχος τοῦ Μεγασπηλαίου»*· Καὶ ἠδύνατο νὰ ᾔῃαι φρούραρχος τοῦ Ναυπλίου τὸ 1824, ὅτε ὁ Κολοκοτρώνης παρέδωκε τὰ φρούρια τοῦ Παλαμιδίου καὶ τῆς Ἀκροναυπλίας εἰς αὐτόν καὶ εἰς τὸν Ζαΐμην, καὶ ἦτο τῆς φρονήσεως νὰ δεχθῇ τότε τὸ χρέος τοῦτο· ὅτε ἦτον ἐπόμενον καὶ ν' ἀπαλλαγῇ τὸ ἔθνος ἀπὸ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, διότι ὁ φρούραρχος τοῦ Ναυπλίου ἠδύνατο τότε καὶ νὰ κατορθώσῃ ἐν εἰρήνῃ τὴν ἐθν. συνέλευσιν καὶ νὰ συσβασθῶσι τὰ πράγματα· ἀλλὰ τὸ 1826 δὲν ἦτον εὐκολον, καὶ εἶναι ἤδη φρούραρχος ὁ Γρίβας. Τὸ ὅτι δὲ ἐνομίσθη ὅτι ἤθελε νὰ κυριεύσῃ τὸ Μεγασπῆλαιον ἐπήγασεν ἐκ τῶν ἐπομένων. Μετὰ τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσιν ὁ Λόντος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, νὰ ὑπερασπίσῃ ἐκεῖνα τὰ μέρη ἀπὸ τὰς ἐπιδρομάς τοῦ ἐχθροῦ. Προσεῖχεν ἐπομένως τὸν νοῦν καὶ εἰς τὸ Μεγασπῆλαιον, ὅπου ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ εἶχε στείλει φρουρὰν τὸν Τούσια Μπότσαρη, ὡς εἴρηται. Εἰς αὐτὸ εὕρισκοντο καὶ πολλοὶ οἰκογένειαι ἀπὸ τῆς περίξ ἐπαρχίας, ὡς εἰς ἄστυον καταφυγεῖν, φέρουσαι καὶ τὰ πολυτιμότερά των πράγματα· εἶχε δὲ προταθῇ εἰς τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν νὰ ἐξοικονομηθῇ ἡ φρουρὰ ἀπὸ δάνειον δοθησόμενον ἀπὸ τοὺς καταπεφευγότας εἰς τὸ Μεγασπῆλαιον, καὶ ἀπὸ τὰ εἰσχομισθέντα πρὸς φύλαξιν πράγματα τῶν πολιτῶν, καὶ ἐπὶ τούτῳ εἶχε σταλῇ εἰς Ναύπλιον ὁ λεγόμενος Βασίλης Γούδας. Τὸ δάνειον αὐτὸ ἐθεωρήθη ὡς ἀπαίτησις φορολογίας διὰ τοὺς μισθοὺς τῆς εἰρημένης φρουρᾶς, καὶ κανεὶς δὲν ἦτο διατεθειμένος νὰ δώσῃ οὐδ' ὀβολόν. Οἱ δὲ πατέρες εἶχον νόμον ἀνέκαθεν νὰ μὴ εἰσδέχωνται ἐνόπλους, καὶ οἱ στρατιῶται τοῦ Μπότσαρη διαμένουσιν ἐκτὸς τῆς Μονῆς πλὴν τριάντα μόνον, οἱ ὁποῖοι εἰσῆλθον κατὰ διαταγὴν τοῦ Λόντου μὲ τὴν συναίνεσιν τῶν πατέρων· ἀλλ' ἐδόθησαν ὑπόνοιαι μὴ συμβῇ ἄτοπόν τι ἢ διαρπαγὴ ὅτε εἶχε φθάσει καὶ ὁ Λόντος αὐτόθι ἀπὸ τὸ εἰς Δεμέστιχα στρατόπεδον. Τὸ ἀπρεπὲς λοιπὸν τοῦ νὰ συνδιατῶνται

στρατιῶται μὲ γυναῖκας καὶ μάλιστα κοράσια, προβαλλόμενοι, ὥς καὶ τὸν τρόπον τοῦ φέρεσθαι πρὸς αὐτάς τῶν στρατιωτῶν, ἡναγκάσθησαν οἱ πατέρες ἡνωμένοι μὲ τοὺς Πετιμεζαίους νὰ τοὺς ἐξώσωσι διὰ τῆς βίας, καὶ ἀνενεχθέντες εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἐζήτουν νὰ σταλῇ ἄλλος ἀντὶ τοῦ Μπότσαρη διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐγεννήθη ὡς ἐκ τούτου δυσαρέσκεια μεταξὺ τῶν πατέρων καὶ αὐτοῦ. Ὁ δὲ Λόντος ὑποχωρήσας, ἠθέλητε νὰ τὸν παραλάβῃ εἰς τὸ στρατόπεδον, ὥς μὴ θέλοντα νὰ μείνῃ πλέον εἰς τὸ Μεγασπηλαϊον· ἀλλ' εἰς τέλος πάλιν ἐπέισθη καὶ ἔμεινεν (*). Ἐπομένως θὰ διαταχθῇ καὶ αὐτός νὰ στρατεύσῃ εἰς τὴν Ρούμελην ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους Σουλιώτας· καὶ ἐν τοσούτῳ διετάχθη νὰ μὴ ἀφήσῃ καὶ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ Μεγασπηλαϊον στρατιῶται, εἰμὴ ἂν τύχῃ χρεῖα νὰ τὸ ὑπερκρίσωσι πολεμοῦντες καὶ ἔσωθεν ὡς καὶ ἔξωθεν μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Τότε δὴ καὶ ἐνομίσθη ὅτι ὁ Λόντος ἠθέλησε νὰ καταστῇ φρούραρχος τοῦ Μεγασπηλαίου καὶ ἀπελογήθη ὡς εἴρηται ἀνωτέρω.

(*) Ὁ Λόντος ἔγραψε περὶ αὐτοῦ «τόσον εἶναι τίμιος, ὥστε διέταξε τοὺς στρατιώτας του καὶ ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ Μοναστήριον»· ἀλλὰ καὶ ἂν διέταξε, καὶ ἂν ἐξῆλθον εἰς στρατιῶται ἐκούσιοι, τοῦτο φανερώνει ὅτι ἦτον ἄνθρωπος, ὃχι μόνον τίμιος, ἀλλὰ καὶ φρόνιμος ἀρχηγός.

ΚΕΦ. Ε.

Ὁ Κιονταχῆς ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν. — Κυριεύει ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν. — Ὁ Καραϊσκάκης εἰς Χαϊδάρη. — Μάχαι. — Ὁ Φαβιὲ συμμάχεται. — Οἱ ἄξιοι τῶν δύο ἐκ τῶν τεσσάρων πυροβόλων θραύονται. — Οἱ Τούρκοι φεύγουσιν εἰς τὴν πόλιν. — Ὁ Φαβιὲ τοὺς καταδιώκει. — Ὁ Καραϊσκάκης τὸν ἀναχαίττει. — Διαφωρία. — Ἐπικουρία τοῦ Ὠμέρπασια Καρύστου. — Μάχη πρὸς τοὺς τακτικούς. — Θραῦσις τῶν ἀξίων καὶ τῶν ἡλίων δύο πυροβόλων. — Ὁ Ῥωμπέρ πληγύρεται. — Αἰαξία. — Τροπὴ τῶν Ἑλλήνων. — Ἐπικουρία τῶν ἀτάκτων. — Τροπὴ τῶν Τούρκων. — Μάχη πρὸς τοὺς ἀτάκτους. — Ἐπικουρία τῶν τακτικῶν. — Τροπὴ τῶν Τούρκων. — Φεύγουσιν οἱ Ἕλληνες εἰς Ἐλευσίνα. — Ὁ Φαβιὲ κινδυνεύει. — Μεταβαίνει εἰς Σαλαμίνα. — Ἐκστρατεύει, εἰς Θήβας. — Λειποταξία. — Μεταβαίνει εἰς Μέθαινα. — Ἀρσίωσις τοῦ Καραϊσκάκη εἰς τὴν πατρίδα. — Ἐπιστολὴ τοῦ Κιονταχῆ πρὸς τὸν Ἱμπραχίμ. — Κατάστασις τῶν πολιορκημένων. — Ὁ Κιονταχῆς ὀχυροῦται περὶ τὴν Ἀκρόπολιν. — Ἐξοδος τῶν Ἑλλήνων. — Ὑπότρομοι καὶ ἀνθυπότρομοι. — Ὁ φιλέλληρ Δαρκοῦ εἰς Ναύπλιον. — Ἐπιστολὴ πρὸς αὐτὸν τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς. — Ἐπάροδος αὐτοῦ εἰς Παρίσιον. — Ὁ Ὑψηλάντης συνιστᾶται ὡς ἀρχηγὸς τῆς Γαλλικῆς φατρίας. — Ὁ Κωλέττης ἀρτ' αὐτοῦ. — Ὁ φιλέλληρ Δλαμπόρδι εἰς Ὑδραν. — Σημεία Μεσσαλιωτῶν. — Ὁ φιλέλληρ Βαλῆς παρακινεῖ τὸν Καραϊσκάκη νὰ στρατεύσῃ εἰς Θεσσαλίαν. — Σχέδιον τοῦ Καραϊσκάκη. — Ὁ Γ. Αἰκὸς στρατεύει εἰς τὰ Σκοῦρτα. — Μέτρα κατὰ τῶν Τούρκων εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον.

Ἀλλ' ἐνῶ οἱ Ἕλληνες καταπολεμοῦσι τὴν πατρίδα των με τὰς διχονοίας των, ὁ Κιουταχῆς καὶ ὁ Ἰμπραχίμ προσπαθοῦσι νὰ τὴν ἐξαλειψοῦσιν ἀπὸ τὴν βίβλον τῆς ζωῆς, καὶ νὰ ματαιώσωσι τὸ ἐν Πιτροπούλει γεγόμενον πρωτόκολλον τῆς 23 Μαρτίου 4 Ἀπριλίου, ὡς οἱ φιλόσυρκοι τῶν χριστιανῶν λεγομένων συμβουλευούσι τὸν Σουλτάνον. Ὁ Κιουταχῆς ἐπαρουσιάσθη ἐκ τῶν Ἀθηνῶν μ' ἑξ' ἑλιόδους πιζοῦς καὶ δισχιλίους ἱππεῖς καὶ με εἴκοσι περόβολα καὶ δλμους. Οἰκτακόσιοι πολῖται Ἀθηναῖοι τὰς ὑπεραπίζοντο εἰς εἰκοσιτέσσαρας προμαχώνας, καὶ συνεχῶς ἐξώρμων κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ τοὺς ἐβλάπτον. Ὁ Κιουταχῆς πληροφορηθεὶς ἤδη ὅτι ὁ Καραϊσκάκης συγκροτεῖ στρατόπεδον δυνατόν εἰς τὴν Ἐλευσίνα καὶ φοβούμενος μὴ πολιορκηθῇ αἴφνης ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἐνῶ πολιορκεῖ τὰς Ἀθήνας, καὶ εὐρεθῇ ἐν τῷ μέσῳ δύω στρατοπέδων, σπεύδει νὰ τὰς κυριεύτῃ ἐξ ἐφόδου καὶ ἤρχισεν ἤδη νὰ ῥίπτῃ βόμβας εἰς τὴν πόλιν, καὶ νὰ πυροβολῇ τὸ περιτείχισμα ἀδιακόπως τρία ἡμερονύκτια εἰς τρόπον ὅτι τὸ κατεκρήμνισεν εἰς διάφορα μέρη. Οἱ πολιορκημένοι, οἵτινες ἄχρει τοῦδε ἐπεσκεύιζον τὴν νύκτα ὅσα μέρη τοῦ περιτειχίσματος ἐκρήμνιζεν ὁ πολιορκητὴς τὴν ἡμέραν, ὄντες καὶ ὀλίγοι ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ, δὲν προφθάνουσι πλέον νὰ τὸ ἐπισκευάσωσι, πολλῶ μᾶλλον νὰ τὸ ὑπερασπίσωσι καὶ νὰ τὸ φυλάξωσιν. Ὅθεν τὴν αὐγὴν τῆς 3 Αὐγούστου ὁρμήσαντες ἀπὸ πολλὰ μέρη οἱ Τοῦρκοι, εἰσέβαλον εἰς τὴν πόλιν μετὰ ἡμισείας ὥρας μάχην, καὶ οἱ Ἕλληνες ὑπεχώρησαν καὶ κατέλαβον τὰς περὶ τὴν ἀκρόπολιν οἰκίας, καὶ ἀντιμάχονται πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ὅσον δύνανται, καὶ τέλος κλείονται εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ἀφοῦ ἐφόνευσαν τριακοσίους ἐξ αὐτῶν καὶ ἐξώγρησαν πολλοὺς, καὶ πρὸς τοῦτοις τὸν πρῶτον τοῦ Κιουταχῆ πυροβολιστὴν, τὸν ὁποῖον καὶ θὰ μεταχειρισθῶσιν, ἐπιτήδειον ὄντα κατὰ τῶν ὁμοφύλων του, καὶ ἀφοῦ ἐπεσον καὶ ἐπληρώθησαν ἀπὸ τὸ μέρος των ὡς διακόσιοι, καὶ ἐξωγρήθησαν ὡς σαράντα ὁμοῦ ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά. Καὶ ὁ Κιουταχῆς εἶναι ἤδη κύριοι τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν.

Οἱ δ' ἐν Ἐλευσίνῃ ἀποκρούσαντες με ἐλάχιστην των τοὺς ὅσους Τοῦρκους, ἔστειλε κατ' αὐτῶν ὁ Κιουταχῆς διὰ νὰ τοὺς ἐνασχοίῃ, τὴν δ' τοῦ αὐτοῦ ἀπεφάσισαν νὰ πλησιάζωσιν εἰς τὰς Ἀ-

θῆνας, καὶ τὸ ἐσπέρως κινήσαντες διὰ τοῦ ὄρους Αἰγίλοῦ, ἔφθασαν τὸ μετονόκιον εἰς τὸ Χιῖδარი, χωρίον μίαν ὥραν ἀπέχον ἐκείθεν, μετὰ τοῦ ὄρους αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐλαιῶνος κείμενον, ὅπου ἐστρατοπεδευσαν. Ὁ Καρχηδόνιος μὲ τινας ὀπλαρχηγούς καὶ μετὰ τοὺς Ἀθηναίους ἐτοποθετήθησαν εἰς τὸν περιβόλον καὶ ἡνορίζον πολεμιστρῆς. Ὁ Γ. Λύκος μὲ τοὺς ὑπὲρ αὐτὸν στρατιώτας εἰς λόφον κείμενον πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ περιβόλου. Ὁ δὲ Κριεζιώτης, ὁ Στέφος Σέρβος, ὁ Κατσαρός, ὁ Πεῤῥαιεὺς καὶ λοιπὰ στρατεύματα εἰς λόφους κειμένους εἰς τὴν ἀριστερά. Ὁ δὲ Φαβιὲ εἰς μέρος ὁμαλὸν μετὰ τοῦ περιβόλου καὶ τοῦ χαρακώματος τοῦ Λύκου. Πρὸς τὸ λυκαυγὲς ἦλθον ἵππεις τινες εἰς προτοκοπῆν, καὶ ταυροκισθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπετύρθησαν. Μετὰ μίαν ὥραν σῶμα ἱππέων, εἰς δύο διαιρεθὲν, διευθύνθη τὸ μὲν κατὰ τοῦ Κριεζιώτου καὶ τῶν ἄλλων, τὸ δὲ κατὰ τοῦ Λύκου, καὶ συνεκροτήθη μάχη ταυτοχρόνως καὶ εἰς τὰ δύο μέρη. Τότε ὁ Φαβιὲ συνεννοηθεὶς μὲ τὸν Καραϊσκάκην, ἔστειλε τὸ πρῶτον τάγμα βοήθειαν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Κριεζιώτου, ὅπου ἦσαν καὶ πλειότεροι ἐχθροί, καὶ τὸν λόχον τῶν φιλελλήνων εἰς βοήθειαν τοῦ Λύκου. Καὶ τὸ μὲν τάγμα προσέβαλε τοὺς ἐχθρούς, καὶ τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν, καὶ ἐφόνευσε πολλοὺς ὡς καὶ τὸν ἱππάρχον. Ὁ δὲ λόχος τῶν φιλελλήνων, διοικούμενος ὑπὸ τοῦ Πίττα, ἤρχισεν νὰ ἀκροβολίζῃ τοὺς ἵππεις ἀπὸ τὰς πλευράς. Οὗτοι ἐπροσπάθουν νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τῶν φιλελλήνων, οἱ ὅποιοι ἐνωθέντες εἰς ἓν τοὺς ἀντέκρουον. Ὁ δὲ Φαβιὲ παρατηρήσας ὅτι ἐκινδύνευον ἔστειλεν εἰς βοήθειάν των δύο λόχους τοῦ δευτέρου τάγματος, καὶ αὐτοὶ ἐκτύπησαν τοὺς Τούρκους, καὶ τοὺς ἐβίασαν νὰ ἀποχωρῇσιν μὲ βλάβην των. Οὕτως ἔλαβε τέλος ἡ πρώτη μάχη, καὶ τότε ἀπεφασίσθη μετὰ τοῦ Καρχηδόνιου καὶ Φαβιὲ, νὰ χρησιμεύσῃ τὸ τακτικὸν πάντοτε εἰς τὰς μάχας ὡς ἐπικουρικόν. Μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν ὁ ἐχθρὸς μ' ὅλας τὰς δυνάμεις του, ἀπὸ πεζικόν, ἱππικὸν καὶ πυροβολικὸν συγκειμέναις, τὰς διήρξεν εἰς δύο, διευθύνθη κατὰ τοῦ Κριεζιώτου καὶ τῶν ἄλλων, καὶ τοὺς προσέβαλεν ἀπὸ τὸ ἀντιολικόν καὶ συνάμα ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸν μέρος. τὸ δὲ πυροβολικὸν του ἐκτύπη ὅλας τὰς θέσεις καὶ μάλιστα τὸν περιβόλον, καὶ συνεκροτήθη μάχη πεισματώδης. Τότε ὁ Φαβιὲ το-

ποθετήσας τὸ πυροβολικὸν τοῦ παρὰ τὸν περίβολον ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ, τὸ μὲν δεύτερον τάγμα διοικούμενον ἀπὸ τὸν ταγματάρχην Πίσαν διεύθυνεν εἰς βοήθειαν πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος· αὐτὸς δὲ μὲ τὸ πρῶτον, ἔχων καὶ τοὺς φιλέλληνας εἰς τὰς πλευράς ὡς ἀκροβολιστάς, προσέβαλεν ἀπὸ τὸ μεσημέρινόν τοὺς ἐχθροὺς, καθ' ὃν καιρὸν οὗτοι μὲν ἐκτύπων μ' ὅλην τὴν ἐνεργητικότητά τοὺς ἀτάκτους Ἕλληνας, τὸ δὲ πυροβολικὸν τοὺς ἠνόχλει πολὺ, ὄντας ἀνοχύρους· μάλιστα, καὶ διὰ ταῦτα δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀνθίσωσιν ἐπὶ πλέον ἀντικρούοντες. Τότε δὴ ἅμα ἰδόντες τοὺς τακτικούς βυθίζοντας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ μάλιστα κατὰ τοῦ ἰππικοῦ καὶ πυροβολικοῦ, ἐξώρμησαν ἐναντίον τοῦ πεζικοῦ καὶ τὸ ἔτρεψεν εὐθύς. Οἱ δὲ τακτικοί, ἂν καὶ πυροβολούμενοι σφοδρὰ διὰ λεπτοβολίας καὶ τευρεκίζόμενοι ἀπὸ πολυαχίμους ἵππεῖς, ἐβιάζον ἀτράμητοι κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ πυρὸς, καὶ ἠνάγκασαν τὸν ἐχθρὸν νὰ τραπῇ ἀτάκτως, ἀφήσας καὶ τὰ πολεμεφάδια, ὥστε ἂν ἦτον ὁ Ἀλμείδας μὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἰππικὸν εἰς ἐκείνην τὴν μάχην, ὁ Φαβιὲς ἤθελε τοὺς ἐπάρει καὶ τὰ πυροβόλα, τὰ ὅποια ὄντα καλῶς ἐξευγμένα εἶχεν ἀποσύρει φεύγων ὁ ἐχθρός. Ἀλλὰ καὶ τὸ δεύτερον τάγμα προσέβαλεν εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος· τοὺς ἐχθροὺς, καὶ τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. Συνέβη δ' ἀταξία τις, δι' ἣν ἐσκορπίσθησαν οἱ προπορευόμενοι λόχοι, καὶ ἡ ἀταξία ἤθελε διαδοθῇ εἰς ὅλον τὸ τάγμα, ἂν ὁ Πίσας δὲν εἶχε προλάβει νὰ ἀντικρούσῃ μὲ τοὺς λοιποὺς λόχους τὸ ἰππικὸν τοῦ ἐχθροῦ, τὸ ὅποῖον ἐνῶ ἔφρευγεν, ἐστράφη παρעυθὺς, παρατηρήσαν τὴν ἀταξίαν, καὶ ἐπέπεσεν ἐναντίον των. Ἀλλ' οἱ ἄξιοι τῶν δύο πυροβόλων εἶχον συντριβῇ, καὶ εὐθύς ἐστάλησαν εἰς Σαλαμίνα, νὰ ἐπισκευασθῶσιν. Οἱ δὲ Τῦρκοι ἔφυγον ἤδη ἀφ' ὅλα τὰ μέρη, καὶ ὁ Φαβιὲς θέλων νὰ ὠρελθῇ ἀπὸ τὴν νίκην, νὰ διαλύσῃ τὴν πολιορκίαν, συνῆψεν εἰς φάλαγγα πυκνὴν ὅλον τὸν τακτικὸν στρατὸν, καὶ θίσας εἰς τὰς πλευράς τοὺς φιλέλληνας, ὡς ἀκροβολιστάς, καὶ τὰ δύο πυροβόλα ἐν τῷ μέσῳ, διευσθύνετο πρὸς τὸ στρατόπεδόν των, κατεδίωκεν αὐτοὺς φεύγοντας εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων· καὶ ἐν τοσούτῳ τὸ ἰππικὸν των ἐστάθη πλησίον τοῦ ἐλαιῶνος ἀντιπαταχθέν. Πλὴν δὲν ἐτόλμα καὶ νὰ ὀρμήσῃ εἰς μάχην, ἂν καὶ προκαλούμενον ἀδία-

κόπως ὑπὸ τῶν ἀκροβολιστῶν, οἱ ὅποιοι ἐθαρρύνθησαν καὶ ἀπὸ τὸν Καραϊσκάκη, φθάσαντα ἔριππον τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Τέλος ὑπεχώρησε καὶ τὸ ἱππικόν, καὶ ὁ Φαβιὲ ἐξηκολούθει τὴν πορείαν του. Ὁ δὲ Καραϊσκάκης θεωρῶν ὅτι τ' ἄτακτα στρατεύματα κατέλαβον πάλιν τὰς θέσεις των, μὴ θέλοντα ν' ἀντιπαραταχθῶσιν εἰς τὰς πεδιάδας πρὸς ἱππικὸν πολυάριθμον, καὶ ὅτι ἂν τὸ τακτικὸν προὔχῃ εἰς τὸν ἐλαϊῶνα, θὰ εὐρίσκετο εἰς μέγιστον κίνδυνον ν' ἀπώλεσθῃ, ἐνῶ μάλιστα ἦτο φόβος μὴ καταστήσωσιν ἄχρηστα καὶ τ' ἄλλα δύο πυροβόλα, προέτεινε τὸν Φαβιὲ νὰ παύσῃ τὴν καταδίωξιν, καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον. Ἀλλ' οὗτος ἔλεγεν ὅτι, ὁ σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας των ἦτον ἡ ἐπίθεσις καὶ ὄχι ἡ ἀμυνα, καὶ νομίζων ὅτι ἤθελε δυνθῆ καὶ μόνος νὰ καταστρέψῃ τὸν ἐχθρὸν, ἐπέμενεν εἰς τὴν καταδίωξιν· τέλος μετὰ ῥίπτας φιλονεικίας ἀπεσύρθησαν εἰς τὸν περίβολον. Εἰς αὐτὴν τὴν μάχην ἐφονεύθησαν ὀκτώ τακτικοὶ καὶ ἐπληρώθησαν δεκαπέντε· ἐφονεύθησαν ὡσαύτως καὶ ἐπληρώθησαν πέντε φιλέλληνες. Ἐκ δὲ τῶν ἐχθρῶν ἐφονεύθησαν καὶ ἐπληρώθησαν πάμπολλοι. Μετὰ ταῦτα ὁ Καραϊσκάκης προτείνει τὸν Φαβιὲ νὰ ὑπάγῃ τὴν ἐπομένην νύκτα εἰς τὸν Πειραιᾶ νὰ στρατοπεδεύσωσιν· ἀλλ' οὗτος ἔκρινε καταλληλοτέραν τὴν θέσιν τοῦ Χαϊδαριοῦ κατὰ πάντα· τέλος συγκατετίθη νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ τὴν ἡμέραν, ὅχι τὴν νύκτα, καὶ ἀρῶν λάβωσι τοὺς ἄξοντας τῶν δύο πυροβόλων. Ὁ Φαβιὲ εἶχε διαταχθῇ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ συνεννοῇται μετὰ τὸν Καραϊσκάκην· δὲν ἐκρίθη πρέπον νὰ καθυποβληθῇ εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Γ. ἀρχηγοῦ διὰ νὰ μὴ προσβληθῇ εἰς τὴν φιλοτιμίαν του· ἠδύνατο δὲ νὰ ὠφελήσῃ εἰς τὸν ἄτακτον πόλεμον μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, ἀλλὰ συνεννοούμενος μετὰ τὸν Καραϊσκάκην, ὅστις ἦτον ἐμπειρότατος, εἰς τὸν τοιοῦτον πόλεμον καὶ ἐγνώριζε τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς Ἕλληνας· καὶ εἶπετο ν' ἀκούῃ ἐκείνος τὴν γνώμην τούτου καὶ νὰ ἐνεργῇ ἐκ συμφώνου· ἄρα τὸ ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητον τῶν δύο ἀρχηγῶν θὰ γεννήσῃ τὴν διαίρεσιν καὶ θὰ βλάψῃ τοὺς Ἕλληνας. Ὁ Καραϊσκάκης ἐντοσοῦτο προβλέπων τὰ ἐνδεχόμενα, διέταξε καὶ ἰκτεσκευάσθη χιτράκιμα ἐπὶ τινος λόφου πλησίον τῆς θέσεως, ὅπου συνεκροτήθη ἡ τελευταία μάχη

πρὸς τ' ἀριστερὰ τοῦ στρατοπέδου, καὶ ἐκεῖ διώρισε τὸν Στέφανον μ' ἄλλα σώματα· ὠχύρωσε δὲ τὸν περιβολὸν καλλίτερα, καὶ ἔθηκε τὸ στράτευμά του εἰς κατάστασιν ἀμύνης. Τὴν αὖριον ἔφθασεν εἰς βοήθειαν τοῦ Κιουταχῆ ὁ Ὠμέρπασιας ἀπὸ τὴν Εὐβοίαν μ' ἀριετὴν δύναμιν, καὶ τὴν ἐπιύριον (8 τοῦ αὐτοῦ) πρὶν ἀνατεῖλει ὁ ἥλιος, ἐφάνησαν Τοῦρκοι τινὲς, ἐρχόμενοι κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Φαβιὲς διέταξε τὸν λοχηγὸν Μιχεῖ, ἐθελοντὴν Γάλλον, νὰ ὑπάρῃ μὲ τὰ δύο πυροβόλα καὶ μὲ τοὺς φιλέλληνας ἐναντίον των, καὶ αὐτὸς μὲν τοὺς ἐκτύπησε καὶ τοὺς ἔτρεψε, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἰδοὺ ὁ Κιουταχῆς ἐπὶ κεφαλῇς ἑπτὰ χιλιάδων πεζῶν Τουρκαλβανῶν καὶ χιλίων ἱππέων δελιδῶν, καὶ ὁ Φαβιὲς μὴ συλλογιζόμενος ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κατορθώσῃ τι, μὲ μόνον τὸ τακτικὸν ἀντιτασσόμενος πρὸς τόσον ἀνωτέρας δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ, διέταξε τὸ πρῶτον τάγμα νὰ κινηθῇ κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸ δεύτερον νὰ παρκαλουθῇ τριακόσια βήματα μακρὰν ὀπίσω τοῦ πρώτου ὡς ἐπικουρικόν. Ὁ ταγματάρχης Ῥομπέρ φθάσας ἐπὶ τινος λόφου, ἐχημάτισε τετράγωνον. Οἱ φιλέλληνας εὐρίσκοντο εἰς τι παρακείμενον ἐρείπιον, καὶ πολλοὶ Ἀλβανοὶ προβάλλοντες τοὺς ἐξετόπισαν καὶ κατέλαβον τὴν θέσιν. Ὁ Ῥομπέρ παρατηρήσας ὅτι τὸ τετράγωνον εὐρισκόμενον εἰς τὸ ὕψωμα τοῦ λόφου, ἐβλάπτετο ἀπὸ τὸ πυροβολικόν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἐπειδὴ οἱ ἄξονες καὶ τῶν ἄλλων δύο πυροβόλων ἐθραύσθησαν μετ' ὀλίγους πυροβολισμοὺς, διέταξε τὸ τετράγωνον νὰ ὑποχωρήσῃ, καὶ ὑπεχώρησεν ὀλίγον. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ ἐχθρὸς δὲν ἐκινεῖτο, διέταξε πάλιν νὰ προχωρήσῃ, πλὴν δὲν παρεγγεῖλε καὶ τὸ μέτωπον· προεχώρουν λοιπὸν ὅλων τὰ μέτωπα, καὶ τὸ τετράγωνον διελύθη σχεδόν. Ὁ δὲ Ῥομπέρ διώρθωσε τὸ σφάλμα· ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς ὠρελῆθεις ἀπὸ τὰ συμβάντα, προσέβαλε τὸ τετράγωνον ἀπὸ μὲν τὸ πρῶτον μέτωπον μὲ τὸ πεζικόν· ἀπὸ δὲ δεύτερον καὶ τέταρτον μὲ τὸ ἱππικόν. Φθάσας δὲ εἰς τὸ ὕψωμα τοῦ λόφου, εἶδεν ὅτι εὐρεθὴ δεκαπέντε βήματα μολίς ἀπεχών, καὶ δειλιάσας δὲν προεχώρησεν. Ὁ δὲ Ῥομπέρ διέταξεν εὐθὺς : τετράγωνον, ἐτοιμάσατε ὅπλα, καὶ πρὶν ἢ διατάξει πᾶσι, ἐπληρώθη εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ οὐδεὶς τῶν λοχαγῶν παρετήρησε τὸ γεγονός, διὰ τὸ ἀναδεχθῆναι αὐτ' ἐκείνου τὴν διοί-

κητιν τοῦ τετραγώνου. Οἱ δὲ στρατιῶται ἤρχισαν μετ' ὀλίγας στιγμὰς τὸ πῦρ, καὶ ἐπρόνευσαν ἐν τῷ ἅμα ὑπὲρ τοὺς διακοσίους ἐχθροὺς· ἀλλ' ἔπαθον καὶ αὐτοί, διότι εἰς τὰ μέτωπα τοῦ τετραγώνου ἐπαρουσιάσθησαν κενὰ δικστήματα, τὰ ὅποια οἱ διοικηταὶ τῶν στίχων δὲν ἀνεπλήρωσαν, καὶ τὸ ἱππικὸν εἰσχωρήσαν αὐτόθεν, διέσπατε τὸ τετράγωνον, καὶ ἐπομένως ἐφονεύθησαν τριανταοκτὼ Ἕλληνες, καὶ ἐζωγρήθη εἷς τυμπανιστής· ἐζωγρήθη καὶ ὁ ὑπολοχιγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Ἴβος· Ῥίζος ἐκ Θεσσαλίας, ὅστις, ἀφοῦ ἐθραύσθησαν οἱ ἄξονες τῶν πυροβόλων, τ' ἀνετήκασε καὶ ἐπυροβόλει, διὰ τὰ δειξίη εἰς τὸν ἐχθρὸν ὅτι δὲν ἦσαν τεθραυσμένα (*), καὶ οἱ ἄλλοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Τότε προχωρήσαν ὀλίγον, ὑπὸ τοῦ Φαβιᾶ διαταχθέν τὸ δεύτερον τάγμα, ἤρχιστε διζυγον ἥτοι ἀδιάκοπον πῦρ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· ἔφθισαν συγχρόνως καὶ ὁ Καραϊσκάκης καὶ ὁ Κριεζιώτης μετὰ τινὰς στρατιώτας εἰς βοήθειαν, καὶ οἱ Τούρκοι ἐτράπησαν καὶ ἔπαθον μεγάλην ζημίαν. Ἀφοῦ δὲ ὁ ἐχθρὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσβάλῃ ἀπὸ τὸ μέτωπον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον, διεύθυνε πρὸς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν κατὰ τοῦ Στέφου σῶμα συγκείμενον ἐξ ἱππικοῦ καὶ πεζικοῦ· καὶ τὸ μὲν ἱππικὸν μετὰ τινὰς ἐκ τῶν πεζῶν προσέβαλον τὸν Στέφον, καὶ ἀποκρουσθέντες ἀπεσύρθησαν. Τὸ δὲ πεζικὸν, ὅλον ἐξ Ἀλβανῶν, θέλον νὰ ἐπιπέσῃ ἀπὸ τὰ νῶτα τοῦ στρατοπέδου, ὥρμηκεν εἰς τὸν παρὰ τοῦ Κριεζιώτου κατεχόμενον λόφον, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦτον ὠχυρωμένοι, οἱ ἐχθροὶ προσχώρησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, καὶ αὐτόθι συνεκροτήθη μάχη πεισματώδης· δις δὲ κατέλαβον τὴν θέσιν, καὶ δις ἀπεβλήθησαν, καὶ ἡ συμπλοκὴ ἔγεινεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τόσον, ὥστε ἐμάχοντο μετ' ἀγχέμαχα, μετὰ ξίφη καὶ τὰς μαχαίρας, ὡς καὶ μετὰ πέτρας, καὶ ἐκεῖ ἐφάνη ἡ ἀτομικὴ τῶν Ἑλλήνων σνδρεία, καὶ μάλιστα ἡ τοῦ Κριεζιώτου. Τὸ δ' ἀποκρουσθὲν ὑπὸ τοῦ Στέφου

(*) Ὁ Κιουταχὺς ὁμοῦ μετὰ τοὺς ἄλλους αἰχμυλώτους ἐπρόνευε καὶ αὐτὸν· εἶχε πληροφορηθῆ δε διὰ τῆς ἰκανότητος τοῦ νέου, καὶ τὸν εἶπεν ὅτι τὸν ἐχάριζε τὴν ζῆλον, ἂν ἤελε νὰ τοῦ ὑπηρετήσῃ κατὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ πυροβολικόν του· ἀλλ' ὁ φιλοπατρὺς Ἕλλην· « Πρὸς τιμῶν μυρίους θανάτους ἢ νὰ ῤίψω ἐν πυροβόλῳ νεκρὰ τῶν ἀδελφῶν μου, ἢ περὶ ἑσέως, καὶ ἐπαύσῃ. »

ἱππικὸν ἐπανῆλθε, καὶ οὗτος ἤδη ἐκινδύνευεν. Ὅθεν ὁ Φαβίε διέταξε τότε τὰ δύο τάγματα καὶ τοὺς φιλέλληνας νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς βοήθειαν· καὶ τότε δὴ, ὁ Μιχὲ ἀναδεχθεὶς τὴν διοίκησιν τοῦ πρώτου τάγματος, ἔχων καὶ τοὺς φιλέλληνας ἀκροβολιστάς, προσέβαλε τοὺς ἐχθροὺς ἀπὸ τ' ἀριστερά· καὶ τὸ δεύτερον τάγμα τοὺς προσέβαλε κατὰ μέτωπον· ὥρμησε καὶ ὁ Κριεζιώτης σχεδὸν συγχρόνως μὲ τοὺς ὑπ' αὐτὸν στρατιώτας ἐναντίον των· καὶ τότε οἱ Τοῦρκοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ ἔπαθον πολὺ. Ἐπομένως οἱ Ἕλληνες τακτικοὶ τε καὶ ἄτακτοι ἐπέστρεψαν εἰς τὰς θέσεις των, καὶ ὁ ἀκροβολισμὸς ἐξηκολούθησεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ ἐχθρὸς κατασκευάσας ἐπὶ λόφου πυροβολοστάσιον, τοὺς ἐκτύπα καὶ μὲ τὰ πυροβόλα καὶ τοὺς ἐβλαπτε, καὶ μάλιστα τὸ τακτικὸν στρεψυμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο περιχαρακωμένον ἐξέχον διάστημα. Καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχον πλέον τροφάς, ἀπεφασίσθη νὰ ἐπιπέσωσι τὴν νύκτα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τ' ἄτακτα στρατεύματα, τὰ δὲ τακτικὰ νὰ φυλάξωσι τὴν θέσιν τοῦ περιβόλου, καὶ ἂν δὲν κατορθώσωσι νὰ κατασκορπίσωσι τοὺς Τούρκους, ν' ἀποχωρήσωσιν ὅλοι ἐν τάξει. Ὅθεν ὁ μὲν Φαβίε διέταξε περὶ τὸ ἐσπέρας τὸν τακτικὸν στρατὸν καὶ κατέλαβον τὸν περίβολον· ἀλλ' οἱ ἄτακτοι ἀπεσύροντο ἤδη πρὸς τὸ ὄρος Αἰγιαλὸν, καὶ ὅτε ἔγινε σκοτός, κατέλιπον μ' ἄκραν ἡσυχίαν ὅλας τὰς θέσεις καὶ ἀπῆρχοντο εἰς τὴν Ἐλευσίνα (*). Οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐννοήσαντες τὴν φυγὴν των, περιεκύκλωσαν τὸν περίβολον· τότε ὁ Φαβίε εἶδε μὲ φρίκην τὸν κίνδυνον εἰς τὸν ὁποῖον ἐξετέθη ἀπατηθεὶς, καὶ διέταξε νὰ ἐξέλθῃ ὁ στρατὸς ἀπὸ τὸν περίβολον, καὶ ἐξῆλθον, καὶ εἶδον αἴρνης ἐκυτοὺς ἐγκυταλελειμμένους εἰς τὴν πεδιάδα ἐν τῷ μέτῳ πολυαριθμοῦ ἱππικοῦ, καὶ τοὺς κατέλαβεν ὅλους φόβος καὶ τρόμος, καὶ μάλιστα ὅτε, φθίσαντες οἱ ἄτακτοι εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους, ἐτουφέκίζον. Ὁ Φαβίε τοὺς ὠδήγησε πάλιν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, καὶ τὸ μεσονύκτιον, ἔφθασεν

(*) Τὴν 9 ὁ Καραϊσκάκης ἀπὸ τὴν Ἐλευσίνα ἀπῆλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Δερινῦ, εὐρίσκομένου κατὰ πάροδον εἰς τ' Ἀμπελάκια τῆς Σαλαμίνας, καὶ εὐτρίσκει εἰς τὸ πλοῖόν του τὸν Κιουταχῆν καὶ τὸν Ὡμέρπασιαν τῆς Καρύστου, πρὸς τοὺς ὁποίους προσηνέχθη φιλοφρόνως καὶ ἐλάλησεν ἀστειὰ τὸν Κιουταχῆν, ὅστις τὴν αὔριον τὸν ἔστειλε καφὴν, Σάκχαρι, καὶ καπνόν· ὁ δὲ Καραϊσκάκης τὸν ἀνταπέστειλε φορτίον ἔλαιου.

εἰς τὴν Ἑλευσίνα εἰς ἀθλίαν κατὰστικιν, διότι καὶ πολλοὶ ἐνῷ ἀπέρχοντο νὰ πολεμήσωσιν ἀφηρεθήσαν ὑπὸ τῶν ἀτάκτων τὰ σκεῦη των. Εὐτυχῶς τὸ ἱππικὸν τοῦ ἐχθροῦ περιτρέχον τὰς πεδιάδας, δὲν ἐτόλμησε διὰ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς νὰ ἐπιπέσῃ κατ' αὐτῶν· συνέλαβεν ὁμῶς ἔπειτα ἀδυνάτους τινὰς στρατιώτας, οἱ ὁποῖοι ἀπεπλανήθησαν ἕνεκα τοῦ σκότους, καὶ τοὺς ὁποίους οἱ Τοῦρκοι ἐθάνατωσαν, ὡς καὶ ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι πληγωμένους ἀπὸ τὰ διάφορα σώματα τακτικούς καὶ ἀτάκτους· μείναντας εἰς τὸν πύργον τοῦ περιβόλου. Εἰς τὰς μάχας αὐτάς ἀπώλοντο ἐκ τῶν τακτικῶν ἐξήντα τρεῖς καὶ ἐπληρώθησαν πενήντα· ἀπώλοντο καὶ πολλοὶ ἄτακτοι· ἀπώλοντο δὲ καὶ ἐχθροὶ ὑπὲρ τοὺς χιλίους ἐπτακοσίους (*) εἰς τὰς

(*) Ὁ Φαβιὲς γράφων αὐτοχειρὶ πρὸς τὴν Δ. ἐπιτροπὴν Γαλλιστὶ ἐξιστορεῖ τὴν ἐν Χαϊδαρί γενομένην μάχην ὡς ἐφεξῆς· γράφει δὲ τὴν 20 Αὐγούστου ἀπὸ Μιθούνα τὰ ὁποῖα ὠνόμασε τακτικούπολιν. Τῆς ἐπιστολῆς του ἔπεται ἡ μετάφρασις.

Ἀπῆλθον εἰς τὴν Κούλουρην (Σιλαμίνα) μεθ' ὅν τὰ γμάματα καὶ τέσσαρα πυροβόλα καὶ ἓνα λόχον τῶν φιλελλήνων. Μ' ἐκακοφαίνεται πολὺ τὸ ὅτι δὲν εἶχον τὸ ἱππικόν, διότι τότε ἤθελε διαλυθῇ ἡ πολιορκία. Τὴν 3 ἐπέρασα εἰς τὴν Ἑλευσίνα· ἡ γνώμη μου ἦτον ν' ἀνοίξωμεν δρόμον ἀπὸ τὸ μοναστήριον Δαρνὶ ἢ ἀπὸ τὸν Πειραῖα, διὰ νὰ ἔχωμεν τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τὸν στρατὸν συγκοινωνίας. Τὴν 6 διαβάντες ἀπὸ τὰ ὄρη, ἐφθάσαμεν τὴν νύκτα εἰς τὸν περίβολον τοῦ Χαϊδαρίου, θύσαι, περὶ τὴν ὁποίαν ὑπάρχουσι λάφοι. Τὸν αὐτὴν μᾶς περιεκύκλωσε τὸ ἱππικὸν τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις ἤρχισεν μετ' ὀλίγον νὰ πυροβολῇ καθ' ἡμῶν, καὶ μᾶς ἐβλάψεν ὀπωτοῦν. Διέταξα τὸν λόχον τῶν φιλελλήνων καὶ ἀπέκρουσεν ὡς τετρακοσίους ἱππεῖς. Ἐκινήθησαν τὰ δύο τάγματα μετ' ἡμῶν λόγχην τεταμένην καὶ ἐκυρίευσαν τὴν θύσαν τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὰ πολυμερήδια· ἀλλὰ διὰ τὴν ἐλλειψίν τοῦ ἱππικοῦ δὲν ἠμπόρισαν νὰ κυρίευσωσι καὶ τὰ πυροβόλα, τὰ ὁποῖα, ὅσα καλῶς ἐξευγμένα, ἀπέκρουεν ὁ ἐχθρός. Ἀπὸ οἱ Τοῦρκοι ἔγρυγον ἅρ' ὅλα τὰ μέρη, μόλις ἐφανευσθῆντων τῶν στρατευμάτων μας, ἐπρότεινα τοὺς ὀπλαρχηγούς νὰ διώξωμεν τὸν ἐχθρόν· οὕτως ἠθέλωμεν διαλύσει τὴν πολιορκίαν ὠρεθήντες ἀπὸ τὴν δεξιάν του. Ἀλλ' αὐτοὶ κατεστάσαν προμαχῶνας ἐπὶ τινων θέσεων, τὰς ὁποίας ἐκυρίευσάμεν. Τὴν ἐπιούσαν ἔχθασεν ἀρκετὴ βοήθεια εἰς τὸν Κιουταχὴν ἀπὸ τὴν Εὐβοίαν ὑπὸ τὸν Ὁμέρπασιαν· τὴν ἐπαύριον ἐπαρουσιάσθη ὁ ἐχθρός εἰς τὰ κρηάγματα τῆς αὐγῆς, μετ' ὅν χιλιάδες περίπου ἐξ ὧν αἱ δύο χιλιάδες πεζοί. Ἀν κατελαμβάνομεν ὑπερκείμενόν τινα λόγον, ὁ ἐχθρός ἤθελε μᾶς βλάψαι πολὺ μετὰ τὰ πυροβόλα, καὶ προξενήσει δειλίαν εἰς τὸν στρατὸν· διὰ τοῦτο ἀπεράσισα νὰ πολεμήσω εἰς τὸ ἴδιον μέρος. Τὸ πρῶ

Ἱστορ. Σπ. ἱ. ἀπομν. Τόμ. Γ'.

γενομένους μάχας ἡγωνίσθησαν ἀνδρείως οἱ Θεσσαλομακεδονοβάρ-
κες καὶ οἱ Ἑπτανήσιοι ἐξ ὧν ὁ Κεφαλλην Πικρασκευῆς Κοντό-
πουλος ἐφόνευσε τὸν Γιουρούκ-μπαϊρακτάρην (τὸν πρῶτον σημαιο-
φόρον) τοῦ Κιουταχῆ καὶ ἐπῆρε καὶ τὴν σημάϊα του. Ὁ δὲ
Φαβιὲς μετέβη εἰς τὴν Σχλαμίνχ ὅπου εὗρε καὶ τὸν Ἀλμείδα μὲ τὸ
ἵππικόν. Ὁ Καραϊσκάκης τὸν προτεκάλι ἐπειτα νὰ τὸν ἀκολου-
θήσῃ εἰς τὴν ὁποίαν ἐμελέτα ἐκστρατεῖαν εἰς τὰς ἐπικρίεις τῆς
Ῥούμελης· ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν θὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, διότι δὲν συνερῶ-
νει μὲ αὐτὸν ὡς πρὸς τὸν τρόπον τοῦ πολυμεῖν, καὶ διότι ἄλλως
δὲν εἶχεν ἄδικον. Ὁ δὲ Ἀλμείδα, εἶχεν ἀποφασίσει νὰ τὸν ἀκο-
λουθήσῃ, καὶ ἀρῶς ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς Ἐλευσίνα ἐπὶ τοῦτο,

τον τάγμα ἐβέβη τὸν ἐχθρὸν ἐντός βολῆς πιστολίου· ἐφόνευσαν πολλοὺς,
καὶ τὰ δύο πυροβόλα μας διὰ λεπτοβολίας ἐπηύξησαν τὴν αταξίαν των, ὥστε
ὑπεχώρησαν καὶ ἤθελον νὰ φύγωσιν, ὅτε καὶ τὸ ἵππικόν των, ὅπερ ἦτο
ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ πρώτου τάγματος, ἐφυγε χωρὶς νὰ ῥίψῃ οὐδὲ ἓν
τουφέκι· ἀλλ' ὁ λόχος τῶν φιλέλληνων ἐσκορπίσθη, καὶ τὸ τάγμα, τοῦ ὁποίου
ὁ ὄρχηγός· Ρομπέρ ἐπληρώθη εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, καθ' ὃν διερράγησαν
τὰ δύο (Ἀγγλικά) πυροβόλα μας, ἀπεχώρησε δρομαίως· Ἐπειδὴ δὲ ὁ
ἐχθρὸς ἀπεχώρει ὡταύτως, τὸ πεδίον τῆς μάχης ἐμεινεν ὀλίγας στιγμὰς
ἀνευ μαχητῶν. Τριάντα δὲ ὡς ταράντα ἵππαις ἐπανῆλθον ἐπιτεθίντες· πλὴν
ἐδιείσθησαν ν' ἀποχωρήσωσιν ἀπὸ τὸ πῦρ τοῦ δευτέρου τάγματος καὶ τινων
ἀνδρείων ἐκ τῶν ἀτάκτων στρατιωτῶν. Ἐπανῆλθον δὲ εἰς τὰς πρώτας θέ-
σεις των τὰ δύο τάγματα, ἀρῶς ἐφρονεύθησαν καὶ ἐπληρώθησαν δεκαπέντε
ἄνθρωποι, ἐπὶ εἰς μόνην αὐτὴν τὴν μάχην ἐφρονεύθησαν τετρακόσιοι ἐχ-
θροὶ ὅλοι σχεδὸν Ἀλβανοί. Ἀλλ' ὄλην τὴν ἡμέραν, ὡς τὸ προείδον, ὁ ἐχ-
θρὸς μᾶς ἐπολέμει μὲ τὰ πυροβόλα. Τὸ δὲ πρῶτον τάγμα καὶ ὁ ἀνδρεὺς
Κριεζιώτης ἐκυρίευσαν καὶ ἄλλην θέσιν, τὴν ὁποίαν κατείχευ ὁ ἐχθρὸς εἰς
τ' ἀριστερά μας. Τὸ ἐσπέρας τέλος δὲν εἶχομεν οὔτε ἄρτον, οὔτε νερόν, οὔτε
συγκοινωνίαν. Ὁ δὲ στρατηγός· Καραϊσκάκης μὲ εἰλοποίησεν ὅτι, τὴν νύκτα
ἐμελλε νὰ ἐπιπέσῃ μ' ὅλον του τὸν στρατὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐξήτει νὰ
μείνῃ εἰς ἐπεδρίαν εἰς τὸν περίβολον· ὑπεσχέθη καὶ ἔμεινα, καὶ μετὰ δύο
ᾠρας εἶδον ἑμαυτὸν μ' ἀπορίαν μου μετὰ τῶν Τούρκων. Διὰ τοῦτο
ἡ ἀποχώρησίς μου ἐγένετο πολὺ ἀκαταλλῆως εἰς στρατεύμα τακτικόν· ἤμεθα ἡ
ὀπισθοφυλακὴ ὁμοῦ μὲ τοὺς φιλέλληνας, ἐξ ὧν συνελήφθησαν δύο. Τέλος διελ-
θόντες ἀπὸ μέρους πολὺ δύσβατα, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου ἐμάθομεν ὅτι
πρὸ δύο ὥρων εἶχον ἀναχωρήσει τ' ἀτάκτα στρατεύματα. Οἱ ἀτάκτοι διήρ-
πασαν τὰ σκευὴ τῶν στρατιωτῶν μας, ἐνῶ οὗτοι ἀπῆρχοντο εἰς τὴν μά-
χην· αἱ δὲ νυκτοφυλακαὶ μᾶς ἐτουφέκισαν ἐρχομένους. Διὰ ταῦτα δὲν ἔπα-

ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, ἐνδοῦς εἰς τὰς προκατάρσεις ἀξιωματικῶν, τινων, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Τροιζῆνα. Ὁ δὲ Καραϊτκάκης ἔγραφε τὴν 12 τοῦ αὐτοῦ ἐξ Ἐλευσίνος τὸν Κολοκοτρώνην, καὶ τὸν ἔλεγεν ὅτι ἀπὸ αὐτὸν ἠλπίζε καὶ ἐζήτει βοήθειαν, καὶ ὅχι ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν· ἐζήτει δὲ πρὸ πάντων νὰ τὸν σταλῇ τὸ ἄτακτον ἵππικὸν ὑπὸ τὸν Χ. Μιχάλην, καὶ ὑπέσχετο ὅτι, ἀφοῦ ἤθελε καταστρέψει τὸν Κιουταχῆν, νὰ δράμῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ κατὰ τοῦ Ἱμπρασῆμ. Ὁ Κολοκοτρώνης θὰ συντελέσει, καὶ ὁ Χ. Μιχάλης καὶ ἄλλοι νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι. Ὁ δὲ Φαβιῆς, τολμητίας κατ' ὅλην, ἀπεφάσισε νὰ βλάψῃ τὸν Κιουταχῆν εἰς τὸ κέντρον τῆς συγκοινωνίας του, εἰς τὰς Θήβας, καὶ γράφει τὸν Καραϊσκάκην ἀπὸ τὴν Σκλαμῖνα καὶ ζητεῖ νὰ τὸν συνδράμῃ, διατάττων στρατιώτας ἐκ τῶν ἀτάκτως νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν εἰς τὴν ἐκεῖσε ἐκστρατείαν του. Ὁ Καραϊτκάκης τὸν ἀπεκρίθη ὅτι διὰ τὸ πεδινὸν τοῦ τόπου οἱ ἄτακτοι δὲν τὸν ἀκολουθοῦσιν· ἀλλ' ἐκεῖνος ἐζήτητε νὰ διαταχθῶσι ῥητῶς ὁ Δ. Καλλέργης, ὅστις ἦτο μὲ τριακισίους Κρήτας εἰς τὴν Ἐλευσίνα, καὶ ὁ Στέφος, ἐλπίζων νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, διότι καὶ ἄλλοτε τὸν ἠκολούθησαν, καὶ ὁ Καραϊτκάκης ἐξεπλήρωσε τὴν αἵτησίν του. Ὄθεν ὁ Φαβιῆς, παραλαβὼν τὰ δύο τάγματα, ὑπὸ χιλίων τακτικῶν συγκείμενα, τὰς δύο ἕκας τοῦ ἵππου ἐξ ὀγδοῶντα ἵππων ὑπὸ τὸν Ἀλμειῖδα, τὸν λόχον τῶν πυροβολιστῶν μὲ τέσσαρα πυροβόλα πεδινὰ μετακομισθέντα ἐκ Μιθίνων, καὶ τὸν λόχον τῶν φιλελλήνων, ἐστράτευσε (τὴν 22 τοῦ Σεπτεμβρίου) εἰς τὰ Μέγαρα, ὅπου ἀπῆλθον ὁ Καλλέργης καὶ ὁ Στέφος, καὶ τὸν ἐβεβαίωσαν ὅτι εἶχον ὑπὸ τῆς ὀδηγίαν των ἐξακοσίους. Ὄθεν ἐκινήθη εἰς τὴν Κάζαν, καὶ ρθάσας τὸ ἐσπέρας εἰς τὴν Ἀσωπὸν πο-

δυνατὸν νὰ διατηρηθῇ τὸ νέον τοῦτο τακτικὸν σῶμα εἰς τὴν Ἐλευσίνα ἐν τῇ μέσῃ τῶν ἀτάκτων στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι ἤρχισαν νὰ λιποτακτῶσι, καὶ ἠδύνατο νὰ παρασύρωσι καὶ τοὺς τακτικοὺς εἰς τὴν φυγὴν των. Ὄθεν ἀνεχώρησαν καὶ ἦλθον εἰς τ' Ἀμπελάκια, ὅπου εὗρον καὶ τὸ ἵππικόν, ὅλου πῦρ, ἀλλ' εἰς μεγάλον ἀταξίαν. Ὅλη ἡ ζημία μας συνίσταται εἰς ἐβδομήντα περίπου φονευμένους, πληγωμένους ἢ ζωηρημένους. Ἐκ τῶν φιλελλήνων ὁ Βολζιμὸν, Μπῶ, Σουζιῆ σοὰρὰ ἐπληρώθησαν, ὁ Ρουσσὴν καὶ ὁ Ξεκοράρας ἐξωγήθησαν, ὡς καὶ ὁ τέος καὶ ἀνδρεῖος Ρίζο. Τοῦ ἰχθυοῦ ἡ ζημία συνίσταται εἰς χιλίους ἐπισκοπίους.

ταμὸν περιέμενε τοὺς ἀτάκτους, νὰ ἐκτελείσῃ τὸ σχέδιόν του· ἀλλὰ μετὰ πολλὴν ὥραν παρουσιάζονται εἰρήμηνι καὶ τὸν λέγουσιν ὅτι, οἱ στρατιῶται ἐλειποτάκτησαν, καὶ αὐτοὶ ἀτομικῶς ἦσαν ἔτοιμοι νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν. Ὁ Φαβιὲ δυνήρευστήθη διὰ τοῦτο πολὺ, καὶ ἐχυρογνωμονῶν ἤθελε νὰ κινηθῇ εἰς τὰς Θήβας μὲ μόνον τὸν στρατόν του· ἀλλὰ καὶ οἱ τακτικοὶ ἐψυχράνθησαν ἀκούσαντες τὴν λειποταξίαν τῶν ἀτάκτων, καὶ εἰκοσιν ἐξ αὐτῶν ἀπεχώρησαν εἰς τὴν Κάζαν. Ἐρωτᾷ δὲ τοὺς ἄλλους διὰ τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν μ' ὅλον τοῦτο ὅτι ἦσαν ἔτοιμοι νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, μὴ καταδεχόμενοι νὰ ἐπιστρέψωσιν ἄπρακτοι· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ νύξ ἦτον ἤδη προκαχωρημένη, καὶ, εἰς περίπτωσιν ἀποτυχίας, ὁ στρατὸς διὰ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἤθελεν ἐκτεθῇ εἰς μέγαν κίνδυνον, ὁ Φαβιὲ ἀπεράσισε νὰ ὀπισθοδρομήσωσιν· ὅθεν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Κάζαν καὶ μετέβησαν εἰς τὰ Μέθαινα. Ἡ δὲ Κυβέρνησις διέταξε καὶ τὸν Χ. Μιχάλην καὶ ἄλλους ὀπλαρχηγούς νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν Καραϊσκάκη· διέταξεν ὡσαύτως καὶ τὸν Φαβιὲ τοῦτ' αὐτὸ, ἂν δὲν ἤθελε νὰ μείνῃ εἰς ἄρχαν εἰς τὰ Μέθαινα, προστιθεῖσα ἐν ταύτῳ ὅτι, οὐδὲν τὸ κωλύον, ἂν ἤθελε καὶ νὰ μείνῃ εἰς τὰ Μέθαινα, διότι καὶ ὁ Καραϊσκάκης ἔγραψεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι διέστρεψε τὰ πράγματα. Ἐν τοσούτῳ ἀπέθανεν ἡ σύζυγος τοῦ Καραϊσκάκη εἰς τὸν Κάλαμον τῆς Ἑπτανήσου, καὶ αὐτὸς γράφει τὴν 19 (Αὐγούστου) πρὸς τὴν Κυβέρνησιν: « Ἀπέθανεν ἡ σύζυγός μου, καὶ ἤθελον νὰ ὑπάγω νὰ οἰκονομήσω τὰ παιδιά μου· ἀλλὰ δὲν ἀφίνω τὴν » πατρίδα «· ὥς ἀγαθὸς Ἕλλην καὶ ἀρχηγὸς τοιοῦτος ἐφρῶναι ὅτι οὐδὲν τιμιώτερον πατρίδος. Εἰς τὴν Ἑλευσίνα συνέλαβε, χριστιανὸν λεγόμενον, κατάσκοπον, σταλέντα παρὰ τοῦ Κιουταχλή πρὸς τὸν Ἰμπραχίμ, ἀποκομίζοντα τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον Τουρκιστὶ γεγραμμένον, τὸ ὅποιον ἔστειλεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἐκρέμασε τὸν κατάσκοπον. Τὸ ἔγγραφον αὐτὸ μεταφρασθὲν ὑπὸ τοῦ Ἱ. Ρ. Ραγκαβῆ, ἔπεται ἐνταῦθα·

« Ὑψηλότατε καὶ εὐεργετικώτατε αὐθέντα!

» Κατὰ τὸ ἀπαιτούμενον τῆς δουλικῆς μου ὑπηρεσίας, τῇ 14. αὐτῆς σελήνης μουχαρρέμ ἡμέρᾳ τρίτῃ δόξᾳ τῷ Θεῷ ἐκυριεύθη » τὸ πρόστειον τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ γκιαούριδες τοῦ Μωρέως ἔσται

ἔλκεν πρὸς βοήθειαν αὐτοῦ τὸν θειοκατάρτατον Καραϊσκάκη καὶ
 ἑπτὰ ὀκτὼ καπιτάνους· μὲ ἑπτὰ ἕως ὀκτὼ χιλιάδας Γκιαού-
 ριδων, καὶ δύο χιλιάδας τακτικῶν καὶ μὲ τέσσαρα πυροβόλα,
 καὶ ἐλθόντες οὗτοι ἐτοποθετήθησαν εἰς μιᾶς ὥρας ἀπόστασιν ἀπὸ
 τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀθηνῶν. Ἀμα ἐλάβομεν τὴν εἴδησιν ταύ-
 την, τὸ ὑπ' ἐμὲ στράτευμα πολλάκις ἐτῶρμησε κατ' αὐτῶν,
 ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐνεφανίσθη ἡ συνήθης νικητῆριος Ὀθωμανικὴ
 ὁρμή, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τούτου οἱ στρατιῶταί μου ἔπесαν εἰς ἀθυ-
 ρμίαν καὶ νάρκωσιν, ἐπρόφθαιτα ἀμέσως ὁ δοῦλός σας, καὶ ἐπε-
 πέσαμεν καὶ αὖθις διὰ μιᾶς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, δηλαδή ἡλ-
 θομεν ξίφος μὲ ξίφος, καὶ δόξα τῷ Θεῷ οἱ γκιαούριδες ἐνι-
 κήθησαν καὶ διεσκορπίσθησαν, καὶ πάμπολλοι ἐξ αὐτῶν ἐπερά-
 σθησαν ἀπὸ τὸ σπαθί τῶν νικητῶν, καὶ ἐζωγρήθησαν τὰ εἰ-
 ρημμένα τέσσαρα πυροβόλα, καὶ δεκαπέντε σάλπιγγες, καὶ σκ-
 ρμαῖται, καὶ πολλὰ τουφέκια τῶν τακτικῶν, καὶ οὕτω διὰ τῆς
 θεσίας βοήθειας καὶ αὐτοὶ οἱ γκιαούριδες ἐνικήθησαν καὶ διε-
 σκορπίσθησαν. Δόξαν νὰ ἔχη ὁ Κύριος, εἰς αὐτὰ τὰ μέρη, ἐκτὸς
 ἑνὸς καὶ μόνου φρουρίου, οὐδεμία ἄλλη φροντίς μᾶς ἔμεινεν.
 Ἐπειδὴ δ' ἐμάθομεν κατ' αὐτάς, ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εὕρισκον-
 ται συνηγμένοι εἰς χωρίον, λευσίνα καλούμενον, πλησίον τοῦ στε-
 νου τοῦ Μωρέως, ἐτοιμάσας ὀκτὼ ἕως δέκα χιλιάδας στράτευμα
 πρὸς κυρίευσιν τοῦ εἰρημένου χωρίου, σκοπεύονα τ' ἀποστείλω
 μετὰ δύο ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρούσης ἐπιστο-
 λῆς, καὶ ἐλπίζω μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ νὰ κυριεύσωμεν
 καὶ τὸ χωρίον ἐκεῖνο. Ἐτοίμασα προτέτι καὶ ὡς εἴκοσι χιλιάδας
 νέον στράτευμα διὰ τὸ στενὸν τοῦ Μωρέως, καὶ θέλει κατα-
 βληθῇ ἡ ἀπαιτούμενη φροντίς εἰς τὸ νὰ εὑρεθῇ ὁ τρόπος τῆς
 κυριεύσεως αὐτοῦ. Προλαβόντως δις καὶ τρίς ἔγραψα πρὸς τὴν
 ὑψηλότητά σας, καὶ λυποῦμαι πολὺ διότι δὲν ἔλαβον καμ-
 μίαν ἀπάντησιν, οὔτε γνωρίζω ποῦ εὕρισκεσθε. Αὐθέντα μου,
 πᾶς παρακαλῶ θερμῶς, εὐδοκήσατε νὰ μὲ φανερώσετε ποῦ εἴ-
 ρσθε, καὶ τί νεώτερον εἰς τὸν Μωρέαν, καὶ ὅλα τὰ μὲ αὐτοὺς τοὺς
 γκιαούριδες διατρέχοντα, καὶ ἕως ποῦ ἦλθε τὸ στράτευμά σας
 καὶ ποῦ σκοπεύει νὰ διευθυνθῇ. Εὐεργετήσατέ με παρακαλῶ μὲ
 τὴν εἰδικοποίησιν ὄλων αὐτῶν, καὶ πάλιν ὅπως εἶν' ὀρισμός

Καὶ ὁ Θεὸς δὲν θὰ τὸν βοηθήσει βέβαια μήτε δέκα χιλιάδας στρα-
τευμα νὰ στείλῃ πρὸς κυρίευσιν τῆς Ἑλευσίνας, μήτε εἴκοσι χι-
λιάδας νὰ στείλῃ εἰς τὸ στενὸν τοῦ Μωρέως. Τὸ δ' ἀληθές εἶναι
ὅτι πολιορκεῖ ἤδη τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηναίων ὁ Κιουταχῆς,
καὶ οἱ πολιορκούμενοι δειλιάσαντες, ἀφοῦ ὁ Καραϊσκάκης ἀπεχώ-
ρησεν εἰς τὴν Ἑλευσίνα, ἤρχισαν νὰ λειποτακτῶσιν. Τὴν 16 Αὐ-
γούστου ὁ Γκούρας ἔγραψε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν: α Ἡ φρουρά ἂν
πακὶ ἐπληρώθῃ παρ' ἐμοῦ ἀνὰ γρόσια διακόσια ἑκαστος; (*), διὰ
νὰ συναποθίνωσι μετ' ἐμοῦ ἢ νὰ ἐλευθερωθῶσιν, ἀφοῦ ἐπλη-
ρωθήσων ἀπὸ τὰς σφαίρας τῶν πυροβόλων καὶ τὰς βόμβας ὡς
ὑδιακόσιοι, οἱ ἱκανώτεροι, ἤρχισαν νὰ φεύγωσι λειποτακτοῦν-
τες. Οἱ ἐντόπιοι ὡς ἀσυνείθιστοι εἰς τὰς πολιορκίας, λειποτα-
κτοῦσιν ὡσαύτως. Οἱ πυροβολισταὶ δὲν εὐδοκίμησαν οὐδὲ θὰ
ψευδοκίμησιν. Τροπὰ; ἔχομεν, φρουρὰν θέλομεν τριακοσίων στρα-
τιωτῶν καὶ τούτων Ἑπτανησίων, οἵτινες συνήθησαν εἰς σώμα
ᾧ θέλω καὶ ἀξιους πυροβολιστάς. Ὁ Γκούρας καὶ οἱ Δημογέροντες εἰ-
δοποίησαν τὸν Καραϊσκάκην καὶ τὸν Κριεζιώτην περὶ τούτου,
καὶ ἐζήτησαν νὰ σταλῇ τις ἐκ τῶν ὀπλαρχηγῶν ἱκανὸς νὰ κρατήσῃ
τοῦς στρατιώτας εἰς εὐπείθειαν, καὶ νὰ σταλῶσι καὶ στρατιῶται ἄλ-
λοι διατεθειμένονι ν' ἀνθέξωσιν εἰς τὴν πολιορκίαν. Ὁ Γκούρας γράφει
καὶ πρὸς τὸ σῶμα τῶν Ἑπτανησίων, καὶ τοὺς προσκαλεῖ νὰ εἰσέλ-
θωσιν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, νὰ συναγωνισθῶσι μὲ τὸν ἀρχηγόν των
Εὐμορφόπουλον, ὅτε μάλιστα διὰ τὴν οἰκονομίαν τῶν τροφῶν εἴ-
χον ἐξέλθει ἐκείθεν καὶ γυναικόπαιδα, καὶ ἡ φρουρά τέλη αὐγού-
στου συνέκειτο ἀπὸ χιλίους ἑκατὸν περίπου στρατιώτας. Ὁ δὲ
Κιουταχῆς προσπαθεῖ νὰ πολιορκήσῃ τὴν ἀκρόπολιν στενωτέρον,
καὶ πλησιάζει πρὸς αὐτὴν καθ' ἡμέραν ὀχυρούμενος. Ὁ Κῶστας
Χορμοβίτης προνοεῖ ὅτι ἤθελε νὰ καταλάβῃ καὶ τὸν νχὸν τοῦ ἀ-
γίου Γεωργίου, κείμενον ἀνατολικομεσημβρινῶς ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν,
καὶ ὀρύσσει ὑπ' αὐτὸν ὑπόνομον. Τὴν 19 ἀφοῦ ἐπυροβόλησαν οἱ
Τούρκοι ἀπὸ τὸ πρῶν ὡς τὸ δειλινὸν τὴν ἀκρόπολιν, ὤρμησαν νὰ

(*) Ἀπορασίταντες νὰ πολιορκηθῶσι διὰ διακόσια γρόσια ! δὲν θὰ λει-
ποτακτῶσιν.

κυριεύσῃσι τὸν εἰρημένον ναὸν, καὶ οἱ Ἕλληνες, ἔφυγον ἐκεῖθεν ὡς ἀνὰ πτόν διελίαν τάχα κυριευθέντες· ἀφοῦ δὲ εἰσέβαλον εἰς αὐτὸν οὐκ ὀλίγοι Τοῦρκοι, καὶ συνήχθησαν ἔξωθεν πλειότεροι, οἱ Ἕλληνες ἔβαλον πῦρ εἰς τὴν ὑπόνομον, καὶ θάπτουσιν ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ καὶ τῶν περὶ τὸν ναὸν οἰκιῶν, ἀναστραφειτῶν, ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους. Ὁ Κιουταχῆς ἐπιχειρεῖ νὰ κατασκευάσῃ ὡσαύτως ὑπόνομους ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν· ἀλλ' οἱ ἐν αὐτῇ καὶ δι' ἀνθυπονόμων καὶ ἄλλως μαχαινοῦνται τὰς πολυπόους ἐργασίας του. Οἱ Τοῦρκοι ἀνορύττουσι τάφρον, διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὰς ὑπονόμους, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπιτίπτουσι τὴν 26 κατ' αὐτῶν εἰς τὴν τάφρον, καὶ φονεύουσι καὶ διώχουσι τοὺς ἐν αὐτῇ ἐργαζομένους, καίουσιν τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ἔργου των ὕλην, ἐπκίρουντι διάφορα ὄπλα καὶ ἐργαλεῖα λάφυρα, καὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν ἀκρόπολιν. Τὴν 13 τοῦ Σεπτεμβρίου ἐπιτίπτουσι νυκτὸς εἰς ἄλλην τάφρον, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὀρύξει ὁ Κιουταχῆς ἀπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀρείου Πάγου μέχρι τοῦ χαμηλοῦ μεσημβρινοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως, τοῦ Σερπεντσὲ λεγομένου, ὅπου ἦσαν ὡς πεντακόσιοι Τοῦρκοι, καὶ ἄλλους ἐξ αὐτῶν ἐρόνευσαν, ἄλλους ἠχμαλώτισαν, καὶ ἐδίωξαν τοὺς λοιπούς· εὗρον καὶ τρεῖς ὑπονόμους, δι' ὧν ἐμελλε ν' ἀνατρέψῃ τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Σερπεντσὲ καὶ μέχρι μέρος τοῦ μεσημβρινοῦ· συνέλθον δὲ τοὺς ἐργάτας, ὅλους, ἐγέμισαν τὴν τάφρον, ἐπῆραν πολλὰ λάφυρα, καὶ ἐπανῆλθον μετακομίζοντες καὶ πεντακοσίους κοφίνους γειμάτους χῶμα, ἀποτελοῦντας τείχος ὄχυρόν πρὸς τὴν τάφρον· ἐρυνεύθησαν δὲ δύο Ἕλληνες καὶ ἐπληρώθησαν ἄλλοι δύο. Ὁ Κιουταχῆς πάλιν προσπαθεῖ νὰ κατασκευάσῃ ἄλλας εἰς τὸ αὐτὸ μέρος· ἀλλ' ὁ Κῶστας κατασκευάζει ἀνθυπόνομον καὶ καταστρέφει τὰ ἔργα του, πυροδοτήσας αὐτὴν τὴν νύκτα τῆς 19 πρὸς τὴν 20, καὶ καταστρέφει ὡσαύτως καὶ τοὺς ἐργαζομένους, καὶ τοὺς ἐπιστατούντας καὶ φυλάσσοντας ἐκεῖ στρατιώτας. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπιτίπτουσι κατὰ τῶν ὅσοι διεσώθησαν καὶ πράττουσι ταῦτά· ἐπέπεσον καὶ κατ' ἄλλων ἐκεῖ πλησίων ὠχυρωμένων, καὶ τοὺς ἐξετόπισαν ἀπὸ τὰς θέσεις των, καὶ ᾔθελον κυριεύσει τὰ πυροβολοστασία των· ἀλλ' ἐλειποτάκτησαν καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἔγειναν πρόσκομμα. Καὶ τότε πάλιν ὁ Γκούρας καὶ οἱ Δημογέροντες ἔστειλαν τὸν Μιχμούρην πρὸς τοὺς ἔξω καὶ τοὺς περὶ ἡγείλαν νὰ πέμψωσιν

εἰς τὴν ἀκρόπολιν Ἑπτανησίους στρατιώτας ἢ τακτικούς. Ὁ δὲ Καραϊσκάκης θὰ λάβει πρόνοιαν ν' ἀσφαλίσῃ τὸ φρούριον καὶ μόνος αὐτὸς ἦτον ἱκανὸς καὶ τὴν ἱερὰν ἐκείνην ἀκρόπολιν νὰ σώσῃ, καὶ νὰ προχωρήσῃ κατακτώμενος τὴν Ἑλληνικὴν γῆν ὅσον τὸ δυνατόν, ὅτε ἡ φιλελληνικὴ ἐταιρεία τῶν Παρισίων, καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, ἔκρινεν ἀναγκαίαν τὴν ἔκτασιν τῶν ὀρίων τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἤθελε τὸν βοηθήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, δι' ὃν εἶχεν ἔλθει πρὸ ὀλίγου καὶ ὁ Δαρκούρ εἰς τὸ Ναύπλιον. Αὐτὸς ἦτον ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὴν φιλελληνικὴν ἐταιρείαν νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς Ἕλληνας, νὰ ἐγκαρτερήσωσιν εἰς τὸν ἀγῶνάν των, διαβεβαιῶν ὅτι αἱ δυνάμεις θ' ἀπορασίσωσιν ἐντὸς ὀλίγου τὴν τύχην των κατὰ τὰς εὐχάς τῶν λαῶν, νὰ ἴδῃ τὰ πράγματα καὶ νὰ γνωρίσῃ τὰς ἀνάγκας των. Ἡ Δ. ἐπιτροπὴ τὸν γράφει τὴν 19 Ἰουλίου τὰ ἐφεξῆς. «Οἱ Ἕλληνες ἔχουν ψυχροκρετὰ δειγμάτων τῆς φιλανθρωπίας τῶν Γάλλων, καὶ ἰδίως τῆς φιλελληνικῆς ἐταιρείας τῶν Παρισίων, τὰ ὅποια δι' αὐτῆς λαμβάνει καθ' ἡμέραν τρόφιμα καὶ ἐφόδια, καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἣτις ἐγνώρισεν εὐτυχῶς εἰς ὑμᾶς ἐν ἐκ τῶν ἀμελῶν αὐτῆς, κρίνει χρέος τῆς ἀπαρχίτητον νὰ ἐξηγήσῃ τὴν εὐαγνωμοσύνην τῆς διὰ τὰς βοηθείας τῆς Εὐρώπης καὶ μάλιστα τῆς Γαλλίας. Μετὰ ἐξ ἡμερῶν δυστυχίας σήμερον δὲν μᾶς ἔμεινεν ἄλλο εἰμὴ αἱ συνεισφοραὶ τῆς Εὐρώπης. Αἱ ἄχρι τοῦδε σταλεῖσαι τροφαὶ ἔχρησήμευσαν εἰς τροφὴν τῆς διασωθείσης φρουρᾶς τοῦ «Μισολογγίου, εἰς διατήρησιν τῶν στρατοπέδων τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Σπάρτης, εἰς ἐφοδιασμὸν τῶν φρουρίων, καὶ ἤδη χρησιμεύουσιν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα στρατοπέδου. Τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ ἀρχημεατρία τοῦ ταμείου, ὥστε ἡ «Κυβέρνησις ἐνόησε πωλεῖ καὶ ὀλίγας τροφάς, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτὰς χρὴς τῆς. Ἡ Ἑλλὰς ἐλπίζει νὰ ἐκβῇ τοῦ ἀγῶνος καὶ ἐφεξῆς «τροπαιοῦχος· ἀλλὰ τὰ χρήματα τοῦ δανείου ὡς καὶ πᾶς ἄλλος ἀπόρος ἐξέλιπον ἕνεκα τοῦ πολέμου, καὶ τὰ στρατεύματα καὶ ὁ ἀστόλος ἀπαιτοῦσι χρήματα, καὶ εὐαρεσιγῆναι νὰ παραστήσετε αὐτὰ πάντα εἰς τὴν φιλελληνικὴν ἐταιρείαν. «Τὴν σήμερον χρειάζονται ὀλίγα μετρικὰ, τροφαὶ, πυρίτις, μόλυβδος καὶ ἄλλα τοιαῦτα». Αὐθμερὸν τὸν ἔδωκε καὶ διαβατήριον νὰ περιέλθῃ ὅπου τῆς Ἑλλάδος, ἂν ἤθελε, καὶ ἀνχωρήσας ἀπὸ τοῦ Ναυπλίου, ἀπῆλ-

θε πρὸ πάντων εἰς τὰ Μέθαινα νὰ ἐνταμώτῃ τὸν Φαβιέ, καὶ ἀποῦ
 ἐπεσκέφθῃ τὴν Αἴγινα, τὴν Σαλαμῖνα καὶ τὰς Ἀθήνας, καὶ ἔλα-
 βε συνέντευξιν μὲ τὸν Κιουταχῆν, ἐπέρασεν εἰς Σύρον, καὶ ἔπειτα
 εἰς Σμύρνην, καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὸ Ναύπλιον ἀνεχώρησεν εἰς τοὺς
 Παρισίους, μὴ θελήσας πλέον νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ ν' ἀποχαιρετήσῃ
 τὴν Κυβέρνησιν. Ἐδῶκε δὲ τὸν Βαλλῆν εἰκοσι χιλιάδας γροσίον,
 τὰ ὁποῖα ἔφερεν ἀπὸ βοηθήματα τῆς φιλελληνικῆς ἐταιρίας. Ὁ
 δὲ κύριος σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἦτο καὶ νὰ παρατηρήσῃ μὲ
 τίνα ἐκ τῶν Ἑλλήνων συνεννοούμενοι οἱ Γάλλοι, θὰ ἐνισχύσωσι καὶ
 στερεώσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν Γαλλικὴν φιλίαν, ἥτις νὰ τοὺς
 χρησιμεύσῃ κατὰ τὰς περιστάσεις εἰς σκοποὺς κατοπινοῦς· εὗρε
 δὲ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν Ὑψηλάντην καὶ τὸν ἐσύστησεν εἰς τὴν ἐ-
 ταιρίαν. Εἶχε προσπαθήσει τότε ὁ Κωλέττης νὰ συστήσῃ ἑαυτὸν
 ἐπὶ τούτῳ, θαρρύνθεις ἀφ' ὅσα προηγουμένως ἔπραξε διὰ τὸν Ἀνε-
 μούρ, καὶ μετεχειρίσθη ὄργανα τοὺς περὶ αὐτὸν Σούτσους, Σκού-
 φους, κλπ· ἀλλ' ὁ Γάλλος, ἑξοχος ἱατρὸς Βαλλῆς, ὅστις εἶχε στα-
 λῇ ὡσαύτως ἀπὸ τὴν φιλελ. ἐταιρίαν νὰ χρησιμεύσῃ τὸ πρῶτον
 ὡς ἱατρὸς, ἔπειτα καὶ ὡς διανομεὺς τῶν παρ' αὐτῆς στελλομένων
 βοηθημάτων, ὡς καὶ ὁ Γγραλιάρ, τὸν ἔπεισαν νὰ προτιμήσῃ τὸν
 Ὑψηλάντην, ὡς τίμιον ἄνθρωπον. Πλὴν οὗτος δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ
 πράξῃ ὅ,τι ὁ Κωλέττης ὡς ἀρχηγὸς τῆς Γαλλικῆς φιλίας· καὶ ἐπο-
 μένως θὰ χρησιμεύει αὐτὸς ἀντ' ἐκείνου εἰς τοὺς Γάλλους, καὶ εἰς
 ἄλλους καιροὺς θ' ἀναδείξει ἑαυτὸν δυνατὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ
 διὰ τῆς Γαλλικῆς ἐπιρροῆς, ὡς ὁ Μαυροκορδάτος διὰ τῆς Ἀγ-
 γλικῆς. Συγχρόνως εἶχεν ἔλθει εἰς Ὑδραν καὶ ἕτερον μέλος τῆς
 φιλελ. ἐταιρίας τῶν Παρισίων ὁ Δλαμπόρδ, καὶ ἐπεσκέφθη τὸν ἐκεῖ
 τότε διατρίβοντα Φαβιέ, καὶ ἐθεώρησε τὸ τακτικὸν στράτευμα,
 καὶ τὸ ἐπῆνεσεν. Ἦλθε δ' ἐπὶ πλοίου κομίσαντος τροφῆς καὶ ἄλλα
 βοηθήματα, σταλέντα ἐκ Μασσαλίας ἀπὸ τὴν φιλελληνικὴν ἐται-
 ρίαν τῶν Μασσαλιωτῶν οἵτινες εἶχον στείλει καὶ σημαίαν Ἑλλη-
 νικὴν ἐννέαγχαμμον μὲ σταυρὸν χρυσοῦφαντον διὰ τὴν φρουρὰν
 τοῦ Μισολογγίου, τὴν ὁποίαν οἱ κομίσαντες ἀξιωματικοὶ ἐνέπηξαν
 εἰς τὰς θύρας τοῦ Κουντουριώτου, διὰ νὰ τὴν παραδώτῃ ὅπου δέον.
 Ἡ αὕτη ἐταιρία εἶχε στείλει δῶρον καὶ ἐν σπαθίον διὰ τὸν Φα-
 βιέ, φέρον ἐντετυπωμένην τὴν εἰκόνα του, καὶ τοῦτο λαβὼν ὁ

πρὸ ὀλίγου ἔλθων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀρχιμανδρίτης Ἀρσένιος ἐκ Μιτσαλίας, ἐφημέριος χρηματίσας τῆς ἐκεῖ ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἀπῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ περιέζωσε τὸν ἀρχηγὸν τοῦ τακτικοῦ. Ὁ δὲ Βαλλῆς συμπράτων ἤδη μὲ τὸν Ὑψηλάντην, ἔχει μὲ τὸν Καραϊσκάκην ἀλληλογραφίαν, καὶ τὸν προτρέπει νὰ ἐκτείνῃ εἰς τὴν Θεσσαλίαν τὸν πόλεμον καὶ τὴν κατὰκτησιν, προσφέρων εἰς αὐτὸν τροφὰς καὶ πυριτόβολα καὶ ὅλα τὰ δυνατὰ βοηθήματα(*). Ἀλλ' ὁ Καραϊσκάκης θὰ κινηθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος, εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, νὰ ματαιώσῃ ὅσα κατώρθωσεν ὁ Κιουταχῆς εἰς τρόπον ὅτι, ἐνῶ ἐνόμιζεν οὗτος, ὅτι ἄλλο τι δὲν ἔμεινε κατ' ὄλην τὴν Ρουμελὴν εἰμὴ νὰ κυριεύῃ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, νὰ ἴδῃ πάλιν ὅλους τοὺς Ρουμελιώτας ἐξωπλισμένους ἐναντίον τῶν Τούρκων. Οὕτως ἤθελε τὸν βιάσθαι νὰ διαιρέσῃ τὰς δυνάμεις του, στέλλων εἰς διάφορα μέρη στρατεύματα κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ἤθελε τὸν κόψῃ τὴν συγκοινωνίαν ἀφ' ὅλα τὰ μέρη, καὶ ὅχι μόνον ἤθελε τὸν ἐμποδίσαι νὰ καταλάβῃ τὰ στενὰ τοῦ Μωρέως, μ' ἐξ ἐπὶ αὐτῆς χιλιάδας στρατεύματα ἐκλεκτὸν(**), ἀφ' ὧν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς ἀκροπόλεως τὸν Ὁμέρ Πασᾶν τῇ Κερύστου, ἀλλὰ καὶ ἤθελε τὸν πολιορκήσῃ μετ' ὀλίγον καὶ τὸν ἐμποδίσαι τὰς τροφὰς πανταχόθεν, καὶ ἢ τὸν καταστρέψῃ ἢ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ φύγῃ ἐν

(*) Ὁ Βαλλῆς συνέταττε τὰ σχέδια τῶν πρὸς τὸν Καραϊσκάκην ἐπιστολῶν του Γαλλιστί, καὶ ὁ γράφων τὰς μετέφραζεν εἰς τὸ Ἑλληνικόν. Τοιαύτας ὁδηγίας ἔλαβε, φαίνεται ἀπὸ τοῦ Δαρκούρ. Ἀφοῦ ἀνεχώρησεν οὗτος, ἡ Γ. ἐφημέριος τῆς Κυδερνήσεως ἐδημοσίευσεν ὅτι, ὁ σκοπὸς τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν Ἑλλάδα ἦτον ὁπωσοῦν αἰνιγματώδης, καὶ ὅτι ἠλπίζετο ἀπ' αὐτὸν ἐλευθέρᾳ πολιτικῇ καὶ καθαρῷ φιλελληνισμῷ, ἀφοῦ, ἔλεγεν, ἡ φιλελληνικὴ ἐταιρίᾳ ἐπάτυχισε πάντοτε νὰ βεβιωῇ τοῦ Ἑλληνα, ὅτι ἐκινεῖτο εἰς βοήθειάν των ἀπὸ μόνῃς φιλάνθρωπιαν καὶ εὐκρινῇ φιλελληνισμῷ.

(**) Ἀπὸ γράμματα τοῦ Κιουταχῆ μεταλαβάνοντα κατὰ τὰς Θήβας φαίνεται ὅτι, διετάττετο ἀπὸ τὸν Σουλτάνον νὰ καταλάβῃ τὸν Ἴσθμόν, ὅθεν νὰ στέλλῃ εἰς τὴν Πελοπόννητον στρατεύματα, διὰ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς. Ἀποκρινόμενος δὲ πρὸς τὸν Μείγαν Βεζύρην, ἐξήτει νὰ διορισθῇ εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀθηνῶν ὁ Ὠμέρπασιας, ὧς ἔμπειρος καὶ ἰκανὸς νὰ τὴν διευθύνῃ καὶ νὰ τὴν διατηρήσῃ, καὶ τότε νὰ μεταβῇ ἐκεῖνος εἰς τὸν Ἴσθμόν.

ἀπογνώσει ἀπὸ τὴν στερεάν Ἑλλάδα, καὶ τότε ᾔθελε κινηθῆ ἀλ-
λαχόσε. Ἐν τοσούτῳ στέλλει εἰς τὰ Σκοῦρτα κατὰ τὰ μεθόρια
τῆς Μεγαρίδος καὶ τῆς Βοιωτίας, ὅπου ὁ Κίουταχῆς εἶχε τὴν γε-
νικὴν ἀποθήκην τῶν τροφῶν, τὸν Γεώργιον Λύκον, μὲ χιλίους δια-
κοσίους στρατιώτας νὰ τὰς ἐπάρωσιν. Οὗτος ἐκστρατεύει, φθάνει
εἰς τὰ Σκοῦρτα, προσβάλλει τοὺς Τούρκους, φονεύει πολλοὺς, κατα-
διώκει φεύγοντας τοὺς λοιποὺς ἕως δύο ὥρας, τοὺς ἀραιεῖ ἐνδύ-
ματα καὶ ὅπλα καὶ πολὺ μέρος τροφῶν καὶ ζῶα διάφορα, καὶ τὴν
24 Αὐγούστου ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ἑλευσίνα· ἐρhoneύθη δὲ εἰς ἀπὸ
τοὺς στρατιώταις τοῦ καὶ ἑτεροῦς ἐπληρώθη. Οὕτως ἐφοδιάζεται καὶ
μὲ λίφουρα Τουρκικῶν τροφῶν τὸ ἐν Ἑλευσίνῃ στρατόπεδον, ὅπου
συρρέουσιν ἀδιακόπως Ἕλληνες, καὶ ὅπου εἶχον φθάσει καὶ ἐκ τῆς
φρουρᾶς τοῦ Παλκμιδίου πεντηκόσιοι· Ρουμελιῶται ὑπὸ τὸν Γιαν-
νάκην Σουλτάνην, Χρηστ. Χ. Πέτρον, Ἀλέξιον Γρίβαν (τὸν καὶ Γαρ-
δικιώτην), Παναγὴν Γαλάνην, Ν. Ἀναγ. Δραγαμεστινόν, Ἀντώνιον
Βούτυρον, καὶ καταταχθῆ ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ Καραϊσκάκη.

Ἐτοιμαζομένου ἤδη νὰ κινηθῇ εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Ρούμελης,
ἦτον ἀνάγκη νὰ καθαρισθῇ καὶ ὁ Κορινθιακὸς κόλπος ἀπὸ τὰ ἐχ-
θρικὰ πλοῖα καὶ ἄλλα οὐδετέρων σημαίων, τὰ ὅποια δι' ἑλλειψίν
Ἑλληνικῶν μετεκόμεζον τροφὰς καὶ πολεμοφόδια εἰς τοὺς Τούρκους,
εἰς τὰ Σαλώνια, Δωμπερέναν καὶ ἄλλα μέρη· εἶπετο λοιπὸν νὰ πο-
λεμηθῶσιν οὗτοι καὶ διὰ θαλάσσης. Ὁ δὲ Χρῆστος Παλιογιάννης
καὶ Δημ. Μισεγιάννης ἠγόρασαν μὲ ἄδειαν τοῦ Καραϊσκάκη μεγά-
λην τινα λέμβον, καὶ ἐπέβησαν εἰς αὐτὴν εἰκοσιεπτὰ Ἕλληνες καὶ
εἰς ἄλλα πλοία ὥς δικοῖοι, καὶ τὴν 17 Σεπτεμβρίου ἐπλευ-
σαν νυκτὸς εἰς τὸν λιμένα τῶν Σαλόνων, προσέβαλον τὰ Τουρκικὰ
καὶ ἐκυρίευσαν ἐξ ἐφόδου μίαν γυλέτταν καλῶ· ἐξωπλισμένην καὶ
φέρουσαν δέκα πυροβόλα, ἀφοῦ ἐρhoneύθησαν δύο καὶ ἐπληρώθη-
σαν ἐπὶ τὰ ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐρhoneυσαν πολλοὺς ἐχθρούς. Ἡ δὲ Δ.
Ἐπιτροπὴ ἐρωδίασε τὸν Μισεγιάννην μὲ τ' ἀναγκαστικὰ ἔγγραφα, διὰ
νὰ καταδιώκῃ τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν λαύρεμπορίαν
τοῦ πολέμου, καὶ νὰ μὴ ἀφῇ νὰ ἐφοδιάζωνται οἱ Τούρκοι ἀπὸ
τ' ἀναγκαστικὰ.

ΕΠΦ. ΣΤ΄.

Ἀνάγκη ἀνδρὸς πολιτικοῦ. — Ἀναπόλησις τῶν κατὰ τὴν ἐν
Ἐπιδαύρῳ συνέλευσιν. — Σκέψεις καὶ παρατηρήσεις. —
Ὀρκωμοσίαι πληρεξουσίων. — Συγκάλεσις τῶν πληρεξου-
σίων εἰς τὸν Πόρον. — Κοινοποιήσις τοῦ Ἀμιλιῶν. — Οἱ
πληρεξούσιοι ἀμετάβλητοι. — Ἐπιδρομαὶ τοῦ Ἱμπραχίμ
εἰς τὰς ἐπαρχίας Μιστρᾶ, Ἀγίου Πέτρου καὶ Πραστοῦ. —
Τὰ πάντα εἰς πῦρ καὶ εἰς σίδηρον. — Οἱ Ἕλληνες τὸν πο-
λεμοῦσιν ἀκροβολιστικῶς. — Ὁ Ἱμπραχίμ εἰς τὰ ἐξώχωρα
τῆς Μάνης. — Προχωρεῖ εἰς τὰ ἐνδοτέρω. — Μάχαι. —
Τρέπεται εἰς φυγὴν. — Ὁ Μπόσινας. — Ὁ Ἱμπραχίμ εἰς
Τριπολιτσᾶν. — Ἀποσυγχάνει καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Μά-
νης διὰ θαλάσσης. — Ἐνέργεια τοῦ Πλαπούτα καὶ Γερραίου
διὰ τὴν συγκρότησιν τῆς συνελεύσεως. — Ὁ Κολοκοτρώνης
ἐπ' αὐτῷ τοῦτ' εἰς τὴν Ἐρμιώνην. — Ἐπιδρομαὶ τοῦ Ἱμ-
πραχίμ εἰς τὰς ἐπαρχίας Τριπολιτσᾶς, Καρυταίνης, Καλα-
βρυτῶν καὶ Κορινθίας. — Ὁ ἐχθρὸς πράττει ὅ,τι κακὸν δύ-
νεται. — Καὶ οἱ Ἕλληνες τὸν βλέπτουσιν ὅσον καὶ ὅπως
δύνανται. — Ὁ ἀγιοπατέρας θεοβλαβής. — Ὁ Ἱμπραχίμ
εἰς Τριπολιτσᾶν. — Οἱ περὶ τὴν Τριπολιτσᾶν ὀπλαρχηγοὶ
βλέπτουσιν πάντοτε τὸν ἐχθρόν. — Ὁ Ἱμπραχίμ τοὺς προ-
βάλλει ὑποταγὴν ὑποσχόμενος πολλά. — Πίπτει ὁ Ἀλέ-
ξιος Νικολάου. — Ἐπιδρομαὶ τοῦ Ἱμπραχίμ εἰς τὴν Ἀρ-
δρίτσαϊναν, εἰς τὴν Ἡλείαν, καὶ ἐπάνοδος αὐτοῦ εἰς τὰ
φρούρια. — Οἱ Ἀρκάδιοι τὸν βλέπτουσιν πάντοτε. — Τὸ
φρούριον Καρυταίνης. — Ὁχύρωσις τοῦ Χλουμουτσίου. —
Δίκη καὶ ἀθώωσις τοῦ Ὀργαρίδου.

Ἐν τούτῳ, ἂν οἱ Ἕλληνες ἤλπισαν καὶ ἐλπίζωσι εἰς τὰς πο-

λευκὰς ἀρετὰς τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ Καραϊσκάκη καὶ τῶν ἄλ-
 λων ἡρώων των, ἀπληρίσθησαν ἀπ' ἐναντίας ἀπὸ τοῦ διέποντος
 τὰ πολιτικά. Εἰς δὲ τὰς παρούσας περιστάσεις ἔχουσιν ἀνάγκην ἄν-
 δρὸς πολιτικοῦ, ἱκανοῦ καὶ νὰ τοὺς ἀντιπροσωπεύῃ ὡς πρὸς τὰς
 χριστιανικὰς Δυνάμεις, αἵτινες ὑπέγραψαν τὸ πρωτόκολον τῆς 23
 Μαρτίου, καὶ διὰ τῶν ἀρετῶν του νὰ σώσῃ τὸ ἔθνος καὶ νὰ τὸ διευ-
 θύνῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀνεξαρτησίας του. Ἡδὴ ἀναλογίζονται
 τὰ ὅσα κακὰ ἔπαθε τὸ ἔθνος ἀπὸ τὰ πάθη, τὰς παραλόγους φιλο-
 δοξίας, τὰς διχονοίας, τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, τὰς ἰδιοτελείας
 τῶν πολιτικῶν των, καὶ κυριεύονται ἀπὸ αἰσθάν. Ἀναπολοῦσι δὲ
 καὶ τὰς πράξεις τῆς τελευταίας ἐν Ἐπιδαύρῳ συνλεύσεως, καὶ τό-
 σω πλέον ἀδημονοῦσιν, ὅσον ἀπειλοῦνται ὄχι μόνον ν' ἀπολέσῃ
 τὰ δίκαιά των, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκλείψωσιν ἀπὸ τὸν κόσμον· ἐξετά-
 ζουσι δὲ τοὺς σκοποὺς τῶν ὀλιγαρχικῶν, οἵτινες διέθνον τὴν αὐτὴν
 σιέλευσιν, ἐξετάζουσι τὰ πράγματα, καὶ εὗρισκουσιν ὅτι δὲν ἀνέ-
 βαλον, ὡς διακηρύττουσι, τὰς ἐργασίας τῆς διὰ τὸν κίνδυνον τοῦ
 Μεσολογγίου, ἀλλὰ τὰς ἐτελείωσαν μάλιστα ὅπως ἔβηλον, καὶ
 κατέλυσαν ὅλας τὰς ἐγγυήσεις τοῦ ἔθνους, ὡς πρὸς τὰ δίκαια καὶ
 τὰς ἐλευθερίας του, τὰς καθιερωθείσας εἰς τὰς δύο προλαβούσας
 ἐθνικὰς συνελεύσεις τῆς Ἐπιδαύρου καὶ τοῦ Ἄστρους, καὶ κατὰ τὸ
 σχέδιον τοῦ Τρικοῦπη ἰδρύσαντο σύστημα Κυβερνήσεως ἀλλόκοτον,
 καὶ ἀρπάσαντες τὴν ἐξουσίαν του, ἐνεδύθησαν δικτατορίαν τὴν
 πλέον τερατώδη· θεωροῦσι δὲ ὅτι δὲν ὑπάρχει μὲν παράδειγμα
 πολλῶν, ὡς αὐτοὶ κηρύττουσιν ἐθνῶν ἢ τοιαύτη πολυμελὲς δικτα-
 τορία, ὑπάρχουσι δὲ παραδείγματα τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες ὅτε ἐ-
 κινδύνεον, δὲν ἔδιδον δικτατορικὴν ἐξουσίαν εἰς πολλοὺς καὶ ἁ-
 πολέμους· μάλιστα, ἀλλ' εἰς ἓνα, καὶ τοῦτον πολεμικὸν καὶ ἐνάρε-
 τον ὡς τὸν Κινκινάτον· βλέπουσιν ὅτι οἱ ὀλιγαρχικοὶ συνεκρότησαν
 τὴν εἰρημένην συνέλευσιν, καὶ ἐγένεον νομοθέται, καὶ κατέστησαν
 ἄρχιντες τοῦ ἔθνους, διὰ νὰ τὸ κυβερνήσωσι κατὰ τοὺς ὁποίους
 οἱ ἴδιοι αὐτοὶ ἔθεντο νόμους, καὶ ἐτέθησαν ἐπὶ κεφαλῇ· τῶν πραγ-
 μάτων, οἱ μὲν ἔνδεκα ὡς ἐμπιστευθέντες δῆθεν τὰ τε πολιτικά
 καὶ τὰ πολεμικά παρὰ τῆς συνελεύσεως, ὅχι διότι ἦσαν ἱκανοὶ νὰ
 κυβερνήσωσι καθὼς ἐκήρυζαν, εἰς τοιαύτας δεινὰς περιστάσεις, ἀλ-
 λά διότι ἤβηλον νὰ συστήσωσιν αὐθεντικὸν σύστημα εἰς τὴν Ἐλλά-

δα ὑπὸ τὸν Σουλτάνον ὡς ἐκεῖνα τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, καὶ διὰ τοῦτο ἐνόμιζον ὅτι ἔπρεπε καὶ νὰ ἔχωσιν ἐξουσίαν δικτατορικὴν νὰ θεσπίζωσιν ὅ,τι θιλήσωσι, καὶ τὰ θεσπίσματά των νὰ ἔχωσι δύναμιν νόμων. Οἱ δὲ δεκατρεῖς ὡς ἐμπιστευθέντες τὸ νὰ φροντίσωσι περὶ τῶν συντεινόντων εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ ἔθνους, ἐξωτερικῶν βοηθημάτων, ὅ ἐστι νὰ ἔχωσιν ἀλληλογραφίαν μὲ τὸν Καίινγγ διὰ τὸν σκοπὸν, τὸν ὁποῖον δὲν ἐτόλμησαν νὰ φανερώσωσιν εἰς τὸ ἔθνος, διότι δὲν ἤτο σκοπὸς τοῦ ἔθνους, καὶ τὸν ὁποῖον ὑπὸ τὴν γενικὴν φράσιν τῶν ἐξωτερικῶν βοηθημάτων τῶν φιλελλήνων συγχέουσι μὲ τὸν σκοπὸν, τὸν ἀφορῶντα τὸν συμβιβασμὸν τῶν Ἑλλήνων μὲ τὸν Σουλτάνον, κατὰ τὰς μυστικὰς ὁδηγίας τῆς συνελεύσεως, ὅστις εἶναι σκοπὸς τῶν ὀλιγαρχικῶν, καὶ ὅστις ἐπελπιζει τινὰς ἐξ αὐτῶν διὰ τὴν αὐθεντείαν, καὶ πρὸς ἅπαντας αὐτοὺς ὑποδείχνει συμφέροντα, καὶ ἐν ταύτῃ νὰ συγκαλέσωσι τοὺς πληρεξουσίου εἰς συνέλευσιν τὸν Σεπτέμβριον, ὅτε ἤλπιζον νὰ λάβῃ τέλος ὁ συμβιβασμὸς, διὰ νὰ τὸν πρᾶδεχθῶσι καὶ νὰ κηρύξωσιν ὅτι, ἔσονται διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ αὐτοῦ τὸ ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐκινδύνευε ν' ἀπωλεσθῇ, ἢ ν' ἀναβάλῃ τὴν συγκάλεσιν αὐτῶν ἄχρις ὅτου λάβῃ τέλος, ὁ ῥηθὲς συμβιβασμὸς, καὶ νὰ διατηρῶσι τὴν ἐξουσίαν διὰ τῆς διαιρέσεως, τὴν τύχην τῆς πατρίδος, διακυβεύοντες, ἐπὶ σκοπῇ νὰ τὸν ἐπικυρώσωσιν ἅμ' ἀφοῦ ἤθελε λάβῃ τέλος ὁπωσδήποτε· θεωροῦσιν ὅτι ἔλαβον δικτατορικὴν ἐξουσίαν, διὰ νὰ κυβερνήσωσιν αὐθιγρότως, καὶ ν' ἀπειλῶσι καὶ Ἑλλήνας καὶ μὴ Ἑλλήνας, καὶ νὰ φοβίσωσι καὶ νὰ περιστείλωσι τοὺς δυναμένους νὰ ὑψώσωσι τὴν φωνὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, τὴν ὁποίαν καθυπέβαλον διὰ τῶν μυστικῶν ὁδηγιῶν των ὑπὸ τὸν Σουλτάνον· θεωροῦσιν ὅτι, ἐνῷ πανταχόθεν τῆς γῆς οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ στέλλουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα βοηθήματα καὶ φωνάζουσιν εἰς τοὺς βασιλεῖς νὰ τὴν σώσωσι, καὶ οἱ Ῥῶσσοι θιάζουσιν τὸν Νικόλαον νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον εἰς τὸν Σουλτάνον, ἀντὶ νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν προστασίαν καὶ ὑπεράσπισιν ὅλων τῶν βασιλευόντων χριστιανῶν, ἐξαιτούμενοι τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους, ἐπεκαλέσαντο τὴν μεσιτείαν τοῦ Καίινγγ, καὶ οἱ Ἕλληνες ἀντὶ νὰ λάβωσι βοήθειαν, ὡς τοὺς ἐπέλπιζον, ἀποβάλλουσι τὴν στερεάν Ἑλλάδα, καὶ ἀφειμένοι ὡς καὶ προτοῦ εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις των, κινδυνεύουσι ν' ἀπολέσωσι τὸ πᾶν, ὅτε

όλοι οί στόλοι, καί ὅλα τὰ στρατεύματα τῆς Τουρκίας ἐπεται νά ἐπιπέσωσι κατὰ τῆς Πελοποννήσου, διότι, καί θέλοντες νά μεσιτεύσῃ τοῦ Καϊνίγκ, ὁ Σουλτάνος δέν ἐμβαίνει εἰς διαπραγματεύσεις συμβιβασμοῦ, καί ἀνενδότως κατὰπολεμεῖ τοὺς Ἕλληνας. Οἱ δὲ πληρεξούσιοι τῆς Πελοποννήσου καί τῆς στερεᾶς, Ἑλλάδος τὸ μέγα μέρος διατρίβουσιν ἤδη εἰς Ναύπλιον, καί αὐτοὶ οἱ ἴδιοι κατὰ τὸ α. ψήφισμα τῆς εἰρημένης συνελεύσεως, μέλλουσι νά ἐξακολουθήσωσι συνελθόντες πάλιν τὸν Σεπτέμβριον, καί νά δώτῃσι τέλος εἰς τὰς ἐργασίας τῆς. Τὰ αὐτὰ δὲ φρονοῦντες καί αὐτοὶ, ὡς καί οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, νομίζουσιν ὅτι, ὡς πληρεξούσιοι μάλιστα, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νά λάβωσι μέτρα διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν. Ὅθεν συνέρχονται τινες, ἐξ αὐτῶν (*) καί ὁρκίζονται νά ἐπιταγύνωσι τὴν συγκρότησιν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, νά ἐνεργήτῃσι καί ν' ἀποφασίσωσιν εἰς αὐτὴν τὰ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον, καί μέλλοντες νά ἐκλιξώσιν ἀρχηγὸν τοῦ ἔθνους, ἄξιον νά τὸν ἐμπιστευθῇ τὴν ἐξουσίαν καί τὴν τύχην τῶν Ἑλλήνων, νά μὴ δώτῃσι τὰς ψήφους των εἰμὴ εἰς ἐκείνον τὸν Ἕλληνα, ὅστις ἤθελε κριθῇ καί ἐνάρετος καί ἱκανὸς νά ἐκπληρώσῃ τοιαῦτα ὑψηλὰ καί μεγάλα χρέη. Πλὴν καί νά μὴ τὰς δώτῃσιν εἰς κανένα ἐκ τῶν ὅτοι μέχρι τοῦδε ἐχρημάτισαν εἰς τὰ πράγματα· ὑπέγραψαν δὲ τὸν ὄρκον καί ἤρχισαν νά κατηγῶτι τοὺς ἄλλους πληρεξούσιους πρὸς τὸν σκοπὸν, ὥστε ἐντός ὀλίγου ὠρκίσθησαν οὐκ ὀλίγοι. Οἱ δὲ πρῶτοι ὠρκιζόμενοι συνήχθησαν ἐντοσούτῳ ἰδιαιτέρως μετὰ τὸν Ν. Πονηρόπουλον, καί οὗτος προτείνει νά συμπεριλάβωσι μεθ' ἐαυτῶν τὸν Κουντουριώτην· ἀλλὰ καί μόνῃ ἢ πρότασις, γενομένη ἀπὸ τὸν Πονηρόπουλον μάλιστα, ὅστις συνέπραττεν ἔω, ἐχθρὸς μετ' αὐτόν, ἀνήγγελλεν ὅτι προτείνεται ὡς ὁ ἐκλεχθὸς ἀρχηγός, καί παρετηρήθη ὅτι τοῦτο ἀντέβαινεν εἰς τὸν ὄρκον των. Ὅθεν πάλιν κατὰ πρότασιν τοῦ Πονηρόπουλου αὐτοῦ ἀπερατίσθη νά τὸν συμπαράλθωσι μὲν ἐξαιτούμενος τὴν σύμπραξιν του εἰς τὴν ταχίστην συγκρότησιν τῆς συνελεύσεως,

(*) Ὁ Λύσανδρος Ι. Βιλαέτης, ὁ Ἰωάννης Οἰκονομίδης, ὁ ἐκ Νεοκάστρου ὁ Χριστόδουλος Ἀχολός, ὁ Δημ. Ταγγόπουλος, ὁ Π. Παλαμίδης, καί ὁ γράφων, ὅστις συνέταξε γράμματα καὶ τὸν ἄρκον, καὶ αἱρετοὶ δὲ καὶ ὅσοι ἄλλοι ὠρκίσθησαν, ἐφύλαξαν τὸν ὄρκον των.

διὰ τὰ ἔχουσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰς ναυτικὰς νήσους καὶ πολλὰς τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἀλλ' ὅχι καὶ τὸν καταστήσῃσι πάλιν εἰς τὰ πράγματα ἂν καὶ θὰ τὸν ὑποσχεθῶσιν, ἵνα ἐπειδὴ προτιμότερον ἀπὸ πολλοῦ, ἄλλους πολλοὶ ἐκ τῶν ἐρκισθέντων ἐθεώρουν τὸν ἀγαθὸν Ἰψηλάντην, τὸν ὁποῖον εἶχον ἤδη ὑπ' ὄψιν, πρὶν ἀκουσθῇ ἀκόμη τὸ ὄνομα ἐκείνου, ὅστις ἐμελλε νὰ προσκληθῇ ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ἔθνους εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ δ' Ἐπίσκοπος Βρεσθένης, ὡς φίλος τοῦ Κουντουριώτου, συντελῶν πρὸς τὸν σκοπὸν, τὸν ἔγραψεν ὅτι οἱ Ἕλληνες, εἰς αὐτὸν ἠτένιζον πάλιν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ αὐτὸν ἠθέλον νὰ ψηφίσῃσι Κυβερνήτην εἰς τὴν προκειμένην συνέλευσιν. (*) Ἀλλὰ τότε ἐνεκρίθη νὰ συμπεριληφθῶσιν ὅτε Κηλοκοτρώνης καὶ ὁ Ἀνδρέας Μεταξᾶς, διότι ἄνευ τοῦ Κολοκοτρώνη δὲν ἦτον εὐκόλως

(*) Ὁ Βρεσθένης, ὅστις πρὸ ὀλίγου ἔφυγε δι' ὁπῆς τιнос τοῦ τείχους τῆς πόλεως Ναυπλίου ναυτὸς, ἦτο ἐνεργεῖ ὅτι δύναται κατὰ τοῦ Ζαΐμη καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ. Ὁ Βρεσθένης καὶ ὁ Ἀναγ. Σπηλιωτάκης ἦσαν ἐκλεγμένοι πληρεξούσιοι τῆς ἐπαρχίας Μεττρέα· ἀλλ' ὁ Ζαΐμη δὲν τοὺς ἀφῆκεν οὐδὲ νὰ συνέλθωσιν εἰς τὴν Ἐπίδευρον διὰ τὴν λόγον ὅτι τάχα ἦδεν ἦσαν νόμιμοι πληρεξούσιοι. Ἐγένεον δὲ ἀντ' αὐτῶν δεκτοὶ ὡς πληρεξούσιοι ὁ Γιατράκος καὶ ὁ Μανουὴλ Μελετόπουλος. Ἦτο δ' ἐπόμενον ν' ἀποκλεισθῶσιν ἐκεῖνοι ἀπὸ τῆς συνέλευσιν, ὅχι μόνον διότι ἐνομιζοντο ὅτι οἱ τοῦ Κωλέτου, καὶ ἐθεωροῦντο ὡς ἐχθροὶ τοῦ Ζαΐμη καταδικάζαντες τοὺς ἀντάρτας, ἀλλὰ καὶ διότι ἠδύναντο νὰ γένωσι πρῶτομα εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ ὡς πρὸς τὴν μεσιτείαν τῶν Ἀγγλων. Ὁ Ζαΐμη ἐκήρυττεν ὁμόνοιαν εἰς τὴν Ἐπίδευρον μετὰ τῶν Πελοποννησίων· ἀλλ' ἐνώκει αὐτὰς νὰ ὑπάρχῃ ἡ ὁμόνοια μετὰ τῶν ὁμορρόνων τοῦ τῆς Ἀγγλικῆς πατρίδας· ἠτύνατο δὲ διὰ νὰ μὴ φαίῃ ὅτι συνεδαύλιζε τὴν διαίρεσιν νὰ τοὺς ἀρίστη νὰ ἔλθωσι καὶ ἐκεῖνοι εἰς τὴν συνέλευσιν καὶ ἂν δὲν ἦσαν νόμιμοι, ἢ ἐπὶ τῶν ἐποδιαστικῶν ἐγγράφων τῶν πληρεξουσίων Ἐπιτροπὴ ἤθελε τοὺς ἀποκλείσει διότι ὁ Ζωγράφος ὅστις ἦτο μέλος τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς, ἠρώτησεν φανερὰ τὸν Ζαΐμη, ἂν ἔπρεπε νὰ ἐξετάσῃ τῶν πληρεξουσίων τὰ ἔγγραφα καὶ κατὰ τὴν νομιμότητα καὶ κατὰ τὴν ποιότητα τῶν φερόντων αὐτὰ καὶ δὲν ἐνόει διὰ τὴν ποιότητα, εἰμὴ τὸ φρόνιμα. Ἀπὸ πολλὰς δ' ἐπαρχίας δὲν ἦ πατρίδα ὑπόπταυν ἐκλογὰς πληρεξουσίων μὴ ὁμορροούντων ἢ μὴ εὐαγῶνων, εἶχον γένει διπλαὶ ἐκλογαί, καὶ ἐκ τῶν διπλασίων αὐτῶν πληρεξουσίων δὲν ἔγενεον δεκτοὶ εἰμὴ εἰ ὁμόρρονοι ἢ διατεθειμένοι νὰ ψηφίσωσιν ὅτι ἤθελε τοὺς ὑπαγορεύσει ὁ Ζαΐμη· διὰ τοῦτο παρητήθη καὶ ὁ γράφων καὶ ἐδέχθη αὐτ' αὐτοῦ ὁ Βασιλεὺς Χρηστακόπουλος.

νά συγκροτηθῇ ἐθνικὴ συνέλευσις καὶ νά εκπληρωθῇ, ἀποβλέπουσα πρὸς τὸ κινῶν συμφέρον τὰ χρεὴ της. Ἡ δὲ Δ. ἐπιτροπὴ δὲν ἠδύνατο ἤδη νά μεταχειρισθῇ τὴν βίαν ἢ τὴν πειθῶ διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν συνέλευσιν, καὶ ἀφοῦ ἔλαβε γνῶσιν τῶν διατρεχόντων, ἔστοχάσθη ὅτι δὲν ἦτον ἄλλος τρόπος νά διατηρήσῃ τὴν ἐξουσίαν, εἰμὴ νά τὴν συγκροτήσῃ αὐτὴ αὐτῇ, καὶ νά τὴν κατακυριεύσῃ ὡς ἔπραξε καὶ εἰς τὴν Ἐπίδαυρον, διὰ νά κατορθώσῃ τοῦλάχιστον νά τὴν διατηρήσῃ, ἄχρις ὅτου κατορθωθῇ ὁ ἐλπίζομενος συμβιβασμός. Καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ πληρεξούσιοι, ἀντιπολιτευόμενοι, ἔδωκαν ἀναφοράν εἰς αὐτὴν ζητοῦντες τὴν συγκροτήσιν της, ἡ ἐπιτροπὴ τῆς συνέλευσεως τὴν συγκαλεῖ τὴν 2 Αὐγούστου εἰς τὸν Πόρον· ἀλλ' οὐδεὶς τῶν πληρεξουσίων ἀπέρχεται ἐκεῖ. Τὴν συγκαλεῖ καὶ δεύτερον τὴν 21 τοῦ Σεπτεμβρίου ὡσαύτως εἰς τὸν Πόρον· πλὴν εἰς μάτην διότι, ἐκτὸς Αἰγαιοπελαγιτῶν τινων, ὅλων σχεδὸν τῶν ἄλλων μερῶν οἱ πληρεξούσιοι θι συναχθῶσιν ὅπου θὰ ὑπάγει ὁ Κολοκοτρώνης. Ἐρχεται ἐντοσούτῳ ὁ Ἀμιλτων εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον, καὶ ἀπὸ τὴν φριγῶδα Κάμβριαν γράφει τὴν 22 Σεπτεμβρίου τοῦ 1826 πρὸς τὴν Δ. ἐπιτροπὴν τὰ ἑξῆς: «Ὁ Πρέσβυς, τῆς Μ. Βρεταννίας ἐδηλοποίησεν εἰς τὸν 'Ρεῖζ ἐρένδην κατὰ ῥητὴν διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεώς του ὅτι, περιμένει νά λάβῃ ἀπὸ ὥραν εἰς ὥραν ὁδηγίας ὀριστικὰς καὶ διαταγὰς, νά ὑποβάλῃ εἰς τὴν Πύλιν προτάσεις, ἀρρωστής τὴν κατὰ πᾶσιν τοῦ πολέμου εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ συμβιβασμοῦ συμφώνου μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ τὴν τιμὴν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Ὁ Πρέσβυς ἐβεβαίωσε τὸν 'Ρεῖζ ἐρένδην ἐνταυτῷ ὅτι ἡ Αὐλή του αὐτὸν εἶπα νά θαρρῇ ἐν πεποιθήσει εἰς τὴν μετὰ ζήλου σύμπροχριν αὐτῆς Ῥωσσίας ἐκτελῶν τὰς εἰρημένους ὁδηγίας(*). Ἀλλ' οἱ πληρεξούσιοι δὲν μεταβάλλουσι διὰ τοῦτο διαθέσιν, καὶ θὰ συγκροτήσωσι

(*) L'ambassadeur Britannique vient d'annoncer au Reiz-effendi par ordre exprès de son gouvernement, qu'il attend à recevoir incessamment des instructions définitives et l'autorisation de soumettre à la Porte des propositions pour terminer la guerre en Grèce par le moyen d'un accommodement conforme à la saine raison et à l'honneur des deux parties. L'Ambassadeur a en même temps assuré le Reiz-effendi que sa Cour l'a autorisé à compter avec confiance sur la coopération zélée de la Russie en exécutant les dites instructions.

τὴν συνέλευσιν, διὰ τὴν ῥίψωσι τὴν καθεστῶσαν κυβέρνησιν, ἐλπίζοντες· νὰ εὕρωσι καὶ νὰ διορίσωσιν ἐπὶ κεφαλῇ τῶν πραγμάτων τὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔχουσιν ἀνάγκην διὰ τὴν σῶσιν τὴν πατρίδα, καὶ ἂν ἐπιτύχωσι νὰ τὸν εὕρωσιν, ἔσωσαν τὴν πατρίδα.

Καὶ ἐντοσούτῳ ὁ Ἰμπραχίμ δὲν παύει τοῦ νὰ περιέρχεται καὶ νὰ λεηλατῇ τὴν Πελοπόννησον· ἐνῷ δὲ οἱ Ἕλληνες ἐτάραττον τὸ Ναύπλιον καὶ κατέστρεφον τὴν Κόρινθον διὰ τὰς φρουραρχίας καὶ τὰς ὀπλαρχηγίας, ἐκεῖνός· κατέγινετο καὶ τὰ φρούριά των νὰ κυριεύσῃ καὶ τὰ ὄπλα νὰ τοὺς ἀφαιρέσῃ, καὶ νὰ τοὺς ὑποτάξῃ, καὶ νὰ τοὺς κατασφάξῃ, ἔχων συμμάχους τὰς διχονοίας των. Ἄμ' ἀφοῦ ἔμαθε τὴν καταστροφὴν εἰς τὸ χωρίον Μεχμέταγα τῶν τετρακοσίων, τὴν 25 τοῦ Ἰουλίου, συνήγαγεν ὅλα τὰ στρατεύματα τοῦ εἰς Τριπολιτσᾶν, καὶ διαίρεσας αὐτὰ εἰς τρεῖς πτέρυγας, κινεῖται πλήρης ὀργῇ· κατὰ τῶν ἐπὶ τοῦ Μιστρά, Ἀγίου Πέτρου καὶ Πραστοῦ καὶ ἡ μὲν διευθύνθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀγίου Πέτρου, καὶ μὴ εὐροῦσά ἀντίστασιν, ἔκαυσε τὴν πρωτεύουσάν, ἥτοι τὴν κωμόπολιν Ἀγιοπέτρον, τὸ χωρίον Κεττρί, τὰ χωρία Ἀγιαννὴν καὶ Μελιγοῦν, καὶ κατῆλθεν εἰς τ' Ἀγιαννίτικα καλὶδία καὶ εἰς τὸ Ἄστρος, λεηλατοῦσα τὸν τόπον. Ὁ δὲ Π. Ζαφειρόπουλος μέτινξ ἐντοπίους καὶ μὲ τὸν Στάϊκον Στεϊκόπουλον ἐκλείσθησαν εἰς τὸ ὁποῖον ἤγειρεν ἐκ βάθρων ἐπὶ τινος περὶ τὴν ἀκτὴν χειρτονησίου φρουρίδιον διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς προφυγὴν τῶν κατοίκων ἐν καιρῷ ἀνάγκης. Ὁ δὲ Νικηταρᾶς ἔτυχε τότε εἰς τοὺς μύλους τῆς Λέρνης, καὶ ἔδραμεν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ διευθυθεὶς τὴν νύκτα εἰς τὸ εἰρημένον φρουρίδιον πρὸς βοήθειαν. Ἐβῆσαν δὲ αὐτόθι ἀπὸ τὸ Ναύπλιον καὶ ὁ Ἀνδρέας Μεταξᾶς, ὅτε Ἰωάννης Γ. Πέτας καὶ ὁ Δαυιδῆλ Πανῆς μετὰ ὑπ' αὐτοῦ σώμα τῶν Ἑπτανησίων (*)· ἔβησαν καὶ ὁ Γ. Ἀγχιλόπουλος μετὰ τὸν Χρ. Κολοκοτρώνην καὶ μετὰ τινὰς Βουλγάρους καὶ ἄλλους Ἕλληνας, ὡς καὶ ὁ Τσιώκης μετὰ τοὺς Ἀργεῖους, καὶ ὅλοι ὁμοῦ ἠνωμένοι ὡς δύο χιλιάδες ἀντιπλοῦνται ὁρμήσαντας τὴν 4 Αὐγούστου χιλίους πεζοὺς καὶ τριακοσίους ἵππεῖς πρὸς τὸ αὐτό

(*) Οἱ Ἑπτανήσιοι ἠνώθησαν εἰς δύο σώματα· καὶ οἱ μὲν ὑπὸ τὸν Κατσαρόν ἐξεστράτευσαν εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ δὲ εἰς τὴν Πελοπόννησον μετὰ τὸν Νικηταρᾶν ὑπὸ τοὺς ἀνωτέρω δύο ἀρχηγούς.

φρουρίδιόν. Τοὺς ἀντιφρούουσιν ἐνταυτῷ καὶ δύο πλοῖα ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν μὲ τὰ πυροβόλα των. Τὴν 5 τὸ πρωτὶ ὁ ἐχθρὸς ἐπλησί-
 ασεν εἰς τοὺς παρκακείμενους ἀμπελώνας διὰ νὰ τὸ προσβάλῃ σπου-
 δαιότερον. Ἐνῶ δ' ἐπυροβόλει κατ' αὐτοῦ ἀπὸ τὸ τεῖχος· ὁ Ζαχα-
 ρίας λεγόμενος, ὅστις καὶ ἐφρονεύθη ἀπὸ τὸ πυροβόλον αὐτὸ διαβρά-
 γην, ἐξώρμησάν ὧς πενήντα Ἕλληνες, μόνον καὶ ἐφόνευσαν τινὰς ἐκ
 τῶν ἰππέων· ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν ὁ ἐχθρὸς ἀνεχώρησε πρὸς τὸν Ἀγι-
 ανήν, καὶ λυσσῶν διὰ τὴν ἀποτυχίαν, ἐκινήθη κατὰ τοῦ μοναστη-
 ρίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἔκωθεν τοῦ χωρίου Καστερίου
 κειμένου, ὅπου εὐρίσκοντο ἀσθενεῖς τινες καὶ πληγωμένοι στρατι-
 ῶται καὶ πολλὰ οἰκογύνειαι· ἔπρεπε δὲ νὰ ὑπάρχῃ εἰς αὐτὸ φρου-
 ρὰ ἐξ ἐκκτὸν περίπου στρατιωτῶν, καὶ οἱ εὐρεθέντες ἦσαν ὀλίγι-
 στοί· καὶ ὅμως ἀφοῦ ἐπλησίασεν ὁ ἐχθρὸς ἀπὸ τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ
 βουνοῦ, ὅθεν ἔρριπτε καὶ πέτρας ἐναντίον τῶν καὶ τοῦ· ἔβλαπτεν,
 ἐκεῖνοι τὸν ἀντέκρουσαν ἀνδρείως, καὶ ἐφόνευσαν καὶ ἐπλήγωσαν
 πολλοὺς, καὶ τὸν ἐβίασαν ν' ἀποχωρήσῃ. Εἰς τὸ μοναστήριον αὐ-
 τὸ εὐρίσκετο καὶ ὁ Γεώργιος Ζιάρβης, Ἀμερικανὸς, πληγωμένος. Οἱ
 ἀποκλεισμένοι εἶχον ἀπόφατιν, ἃν οἱ Τοῦρκοι ἤθελον ὑπερισχύσει
 καὶ εἰσβάλλει, ν' ἀνάψωσι τὴν πυρίτιδα καὶ νὰ συνταρῶσιν ὑπὸ τὰ
 ἐρείπια τοῦ ὁμοῦ μὲ αὐτοὺς. Τὴν 6 μαθόντες ὁ Πλαπούτας καὶ ὁ Γεν-
 ναῖος ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἀπέκλεισε τὸ φρουρίδιον τοῦ Ζαφειροπούλου, ἔ-
 δραμον ὡσαύτως εἰς βοήθειαν, καὶ ἐνωθέντες μὲ τοὺς ἄλλους ἐσπευ-
 σαν κατόπιν εἰς κατὰδίξιν. Ἡ δευτέρᾳ πτέρυξ διαβᾶσα διὰ τῶν
 λεγομένων Ὀλυμπιοχωρίων, ὅπου ἤθελεν αἰχμαλωτίσει πολλοὺς ἀ-
 δυνάτους, ἃν δὲν εὐρίσκετο τυχαίως ὁ καὶ ὑπερασπίσας αὐτοὺς
 Θ. Ζαχαρόπουλος, προῦχώρησε καὶ ἔκαστε τὴν κωμόπολιν Πραστὸν,
 τὴν καὶ πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας. Ἐκείθεν ἐστράφη πρὸς τὴν
 Μάνην, ἐφθασεν εἰς τὸ χωρίον Βρονταμᾶ καὶ τὸ ἔκλυσε· ἐπομένως
 μετέβη εἰς Κρεμαστὴν, καί οὐσα τὰ ἐν μέσῳ χωρία, λεηλατοῦσα καὶ
 αἰχμαλωτίζουσα. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Κρεμαστῆς μόλις ἠδυνήθη-
 σαν νὰ προσφύγωσιν εἰς τὸ ἐκεῖ παλαιοφρούριον, ἐπὶ κρημνωδῶν
 καὶ ἀποτόμων βράχων κείμενον, καὶ ἐκεῖθεν μαχόμενοι ἐφόνευσαν
 πολλοὺς ἐχθροῦ· πλὴν ἀπεκλείσθησαν καὶ κατεπολεμοῦντο τρεῖς
 ἡμέρας, καὶ μὴ ἔχοντες τροχὰς οὔτε νερὸν, ἠναγκάσθησαν νὰ παρα-
 δοῶσι. Πολλοὶ ὅμως ἐξ αὐτῶν ἄνδρες καὶ γυναικες, πολλὰ μύ-

λιστα κοράσια, ἐρρίφθησαν ἡρωϊκῶς κατὰ τῶν κρημνῶν καὶ κατέστρεψαν, διὰ τὸ ἄποφύγωσι τὰ αἵσχη τῆς αἰχμαλωσίας. Ἡ τρίτη πτέρυξ, ἐπὶ κεφαλῇ αὐτὸν τὸν Ἱμπραχίμ, ἔχρουτα, διὰ τῆς Ἀράχουβας διευθύνθη εἰς Μιστροῦν, καὶ καθ' ὅδον δὲν εἶρεν ἀντίστασιν προὔχωρησε δὲ εἰς τὸ φρούριον τῆς ἐπαρχίας ἐκεῖνης, ὅπου ἦσαν κεκλεισμένοι ὁ Ἀντώνιος Κουμουστιώτης, οἱ Ζαχαρόπουλοι Σωτήρος καὶ Ἀνδρέας καὶ ὁ Π. Α. Μπαρμπιτσιώτης, καὶ ἀντέκρουσαν γενναίως τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐρόνευσάν τινας· φηάταντος δὲ εἰς βοήθειαν καὶ τοῦ Νικητά Φλέσια, τὴν 15 ἐξώρμησαν κατ' αὐτῶν, καὶ ἐρόνευσαν εικοσιδύο, καὶ ἐπλήρωσαν πλειότερους, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰς θέσεις των. Ὁ δὲ Ἱμπραχίμ, θεωρῶν τὸ ἀπόρητον τοῦ φρουρίου, ὡς μὴ προσβαλλομένου οὐδ' ἐκμύθεν, ἔστρεψε τὴν προσοχὴν του εἰς τὸν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πεδίου πύργον τοῦ Μιχμούτ-μπεη λεγόμενον, ἔνθα ἦσαν κεκλεισμένοι τριάντα γενναῖοι Ἕλληνες καὶ διὰ πολλὰς ἡμέρας ἀντέκρουσαν τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐρόνευσαν οὐδ' ὀλίγους· οὗτοι ἐκτύπων τὸν πύργον καὶ μετὰ πυροβόλα, καὶ ἀφοῦ ἐρρίψαν ὑπὲρ τὰς ἐκκτὸν σφαίρας· μάτην, ἤρχισαν τέλος νὰ πορύσσωσιν ὑπόνομον, διὰ νὰ τὸν ἀναστρέψωσιν· ἀλλὰ τότε οἱ ἀνδρεῖοι ἐκεῖνοι ἐξώρμησαν νυκτὸς ξιφῆρεις, καὶ οἱ μὲν εἰκοσιεπτὰ διεσώθησαν, ἀναμέσον τῶν ἐχθρῶν περάσαντες, οἱ δὲ τρεῖς, μὴ δυνηθέντες νὰ φύγωσιν ὑπέστρεψαν εἰς τὸν πύργον, καὶ ἐπολέμησαν ἕως οὐ ἀπώλοντο, συγκαταστραφέντες ὑπὸ τὰ ἐρείπιά του. Ὁ δὲ Νικηταρῆς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Ἕλληνες, οἵτινες ἔδραμον εἰς καταδίωξιν πρώτης τῶν ἐχθρῶν πτέρυγος εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Μιστροῦ, ἔφθασαν εἰς τὰ χωρία Βέρροϊαν καὶ Μπισαρά, καὶ ἐστρατοπέδευσαν τρεῖς ὥρας ἀπέχοντες ἀπὸ τῆς εἰς Μιχμούτ-μπεη στρατόπεδον τοῦ Ἱμπραχίμ. Τὴν 14 τοῦ αὐτοῦ, ὤρμησαν οἱ ἐχθροὶ τῆς δευτέρας πτέρυγος ἀπὸ τὴν Κεσμαστὴν ἐπιστρέφοντες ἐπὶ πλησίον εἰς μετὰ ὥρας ἀπόστασιν, καὶ ἤχημαλώτισαν περὶ τοὺς τριακοσίους ἀδυνάτους Χορσιανούς καὶ ἐπ' ἡρανόδωδεκα χιλιάδας γυδοπερόβατα καὶ ἄλλα ζῶα· ἔδραμον δὲ κατ' αὐτῶν ἐκεῖνοι, τοὺς προσέβαλον, ἐρόνευσαν ἐξήντα, ἔστρεψαν τοὺς ἄλλους εἰς φυγὴν τοὺς κατεδίωξαν, καὶ τοὺς ἐδίασαν ν' ἀφήσωσιν ἐλευθέρους καὶ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὰ θρέμματ'· ἀλλ' ἐπληρώθησαν καὶ πέντε ἐξ ἐκείνων. Αὐθρῶς εἶχον κτυπήσει εἰς Βουρλιάν ἐνεδρεύοντες, ὁ Ἀντώνιος Κολοκοτρώνης καὶ

ἡκαπαδημήτρης ἀπὸ τὸ Χρυσοδίτσι ἀπόσπασμα Αἰγυπτίων, καὶ ἐφόνευσαν ἐβδομηνταπέντε. Ἐκτύπησε καὶ ὁ Βιάννακας εἰς Ἀράχιδαν καὶ Κερατιὰν ὡς ἑκατὸν πενήντα ἵππεις, ἐφόνευσε τριάντα καὶ ἄλλους· ἐξώγηρτε ζῶντας καὶ τοὺς ἐπῆρε δεκαεπτὰ ἵππους. Ὁ Ἰμπραχίμ, ἀποῦ συνήχθη κατὰ τὸν πύργον τοῦ Μαχμούτ-μπη, ὅλον τὸ στράτευμά του εἶτε δι' ἀπλὴν περιέργειαν, εἶτε διψῶν αἵματι καὶ αἰχμηχλωσίαις, περχλαδῶν μέρος αὐτοῦ ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ταῦγέτου, καὶ τὴν ἐπιούσαν διὰ τοῦ χωρίου Μπολιάκας, ὅπου διενυκτέρευεν, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς Μαχμούτ-μπη, καὶ διαιρέσας εἰς δύο τὸν στρατὸν, τοὺς μὲν διεύθυνε κατὰ τῶν Βιπαρδουνοχωρίων καὶ τῶν Ἐξωχωρίων λεγομένων τῆς Μάνης, καὶ αὐτοὶ μὴ εὐρόντες ἀντίστασιν διότι ὁ τόπος ἦτον ἔρημος, ἐληλάτησαν καὶ ἔκαυσαν τὰ χωρία· αὐτὸς δὲ μὲ τοὺς λοιποὺς διευθύνθη εἰς τὸ Ἐλος, καὶ ἐκείθεν τὴν 25 ἐκινήθη εἰς τὰ μέρη τοῦ Μαλευρίου, καὶ τὴν 26 ἐξετάθη ἔως εἰς τὸ Μαυροδοῦνι καὶ Πασαβᾶν, πυρπολῶν τὰς κομπούλεις καὶ τὰ χωρία. Τὴν 27 προχωρήσας εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Μάνης, ἔφθασεν εἰς τὸ χωρίον Μινιάκοβα, ὅπου ὁ Π. Κοτσονάκος μὲ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐκλείσθησαν εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὸν ἀντεπολέμουν· ἔδραμε δ' εἰς βοήθειάν του ὁ Γ. Μαυρομιχάλης μ' ἑκατὸν ἐξήντα, ἔδραμεν ὡσαύτως ὁ Ἰλίκς Κατσάκος μὲ τριακοσίους, καὶ τὸν ἐκτύπησαν πανταχόθεν καὶ τὸν ἐβίασαν νὰ φύγῃ ἔως εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Πασαβᾶ. Τὴν 28 ἔφθασεν εἰς τὰ χωρία Σκιφιάνικα καὶ Πολιτσάραβον, ὃ ἐστὶ τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς ἀνατολικῆς Μάνης, καὶ οἱ Μανιάται φεύγουσιν εἰς τὰ ὄρη, ὅτε γυνή τις ἐφώναξε· « Φύγετε ἄνδρες, ἐγὼ θὰ πολεμήσω ἀντ' ὑμῶν, νὰ φυλάξω τὸν οἶκόν μου »· καὶ ἐκ τούτου ὁ Οἰκονόμος Ἱερεὺς τοῦ χωρίου μὲ τοὺς υἱοὺς του, καὶ ὡς ἐνενήντα ἄλλοι ἐκ τῶν κατοίκων, ἐφιλοτιμήθησαν, καὶ ὀχυρωθέντες εἰς τὰς οἰκίας, ἀνθίσταντο ἐξ ὥρας ἀμυνόμενοι. Ἐφθασαν δὲ εἰς βοήθειαν τούτων καὶ ἀπὸ ἄλλα χωρία ἄρκετοι, καὶ οἱ Γιατράκοι Παναγιώτης, Γεώργιος καὶ Νικόλαος, ὡς καὶ ἄλλοι ὀπλαρχηγοὶ τῆς ἐπαρχίας Μιστρά μὲ τινες Λακεδαιμόνιους. Ὁμοῦ δὲ μὲ τοὺς Μανιάτας ἔδραμον καὶ πολλοὶ πρόσφυγες εἰς τὴν Μάνην Πελοποννήσιοι, καὶ ὅλοι ὁμοῦ ἐκτύπησαν κρατερῶς τοὺς ἐχθροὺς, ἐφόνευσαν ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους, ἐπλήρωσαν πολλὰ πλειστέρους, τοὺς τινάξασαν νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν, ἔχ-

μαλώτισαν τινάς καὶ τοὺς κατεδίωξαν φεύγοντας· εἰς ἐκείνην τὴν μάχην δὲν εὐρέθη κανεῖς ἐκ τῶν σημαντικῶν Μανιατῶν ἐκτὸς τοῦ ῥηθέντος Οἰκονόμου. Κατὰ δυστυχίαν, ὅτε ὁ Ἱμπραχίμ εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μάνην, εὐρέθη καὶ τις τῶν λεγομένων Κακα-βουλέων ὀνόματι Μπόσινα, ὁ ὁποῖος μὴ ὑποφέρων, ὥς ἔλεγε, νὰ βλέπῃ καὶ ν' ἀκούῃ τοὺς συμπατριώτας του ἐπιρομένους εἰς τὰ ὅπλα τῶν προσηνέχθη αὐθορμήτως ὁδηγὸς εἰς τὸν Ἱμπραχίμ, καὶ ἐκήρυττεν εἰς τοὺς Μανιάτας νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὸν αὐθέντην διὰ νὰ σωθῶσι· τοῦτον δὲ τὸν προδότην ἐφόνευεν ἄλλος Μανιάτης συγγενῆς του, ἐνῶ προσεκαλεῖτο ἴπ' αὐτὸν νὰ δώσῃ τὰ ὅπλα, καὶ ἐξέπλυνε τὴν ρύπον τῆς ἀτιμίας ἀπὸ τὴν γενεάν του. Ἄν ὁ Ἱμπραχίμ ἐκυρίευσεν τὸ Πολιτσάραβον, δὲ, ἦτο δύσκολον νὰ προχωρήσῃ ἐκεῖθεν εἰς ὅλην τὴν Μάνην· ἀλλ' εἶδεν εἰς τέλος ὅτι θὰ πάθει πολλὴν φθοράν εἰς τοὺς κρημνοὺς, εἰς τοὺς βράχους, εἰς τὰ ἀπρόσβατα καὶ ἀνάλωτα ἀγυρὰ τοῦ τόπου, καὶ νὰ μὴ ὤφελιθῃ τίποτε ἂν ἤθελεν ἐπιμείνει νὰ περιέλθῃ λειλατῶν τὴν Μάνην, ὡς ἐληλάτει τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ διαβὰς ἀπὸ Μχεύρι καὶ Μπαρδουνοχώρικ, ἔφθασεν εἰς τὸ Ἑλος, καὶ ἀρχὰς Σεπτεμβρίου ἐπέστρεψεν εἰς Τριπολιτσάν. Αὐτὸς καὶ διὰ θαλάσσης ἠθέλησε νὰ προεβάλῃ τὴν Μάνην, καὶ νὰ πρᾶξῃ ὅ,τι κακὸν δυνήθῃ· εἶχε διατάξει λοιπὸν καὶ ἔπλευσαν ἀπὸ τὸν στόλον του τέσσαρα πλοῖα εἰς Ἀλμυρόν· ἀλλ' εὐρέθησαν αὐτῇθι ἑξ Ἑλληνικὰ πλοιάρια καὶ τ' ἀντικρούουσι· τὰ κτυπῶσιν ἐν ταυτῷ καὶ οἱ Μανιάται ἀπὸ τὴν ξηρὰν, καὶ τ' ἀναγκάζουσι ν' ἀποχωρίσωσιν εἰς Κυτριάς, ὅπου, ἠνωμένα μὲ ἄλλα τρία, προσέβαλον τὸ ἐκεῖ ναυλοχοῦν Ἑλληνικὸν πολεμικὸν πλεῖον τοῦ Δημητρίου Ν. Λάμπρου Σεπετσιώτου, καὶ ἐδοκίμασαν οὐκ ὀλίγην ζημίαν ἀπὸ αὐτὸ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ὡσαύτως μαχομένου Μανιάτας, καὶ ἐπομένως ἔφυγον χωρὶς νὰ κάμωσι ποῦ ποτε ἀπόδαςιν. Ὀλίγον πρότερον (τὴν 6 Ἰουλίου) ἐδοκίμασε νὰ κάμῃ ἀπόδαςιν καὶ μοῖρα ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ στόλου εἰς τὰ παράλια, τὰ λεγόμενα Κωτρώνας· πλὴν ἔφυγε καὶ αὐτὴ ἀπρακτος, διότι οἱ Μανιάται δὲν ἀφῆκαν τοὺς Τούρκους οὐδὲ νὰ φανῶσιν ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων μὲ τὰ βόλια. Ἐπομένως ὁ Ἱμπραχίμ, ἂν καὶ δὲν θὰ

πιάσει τοῦ ν' ἀπειλήτοῦς Μανιάτας, ἀλλὰ δὲν θὰ πατήσῃ πλέον τὴν Μάνην. Ὁ δὲ Νικηταρᾶς, ὁ Πλαπούτας, ὁ Γενναῖος καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, ἅν καὶ ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ κινηθῶσι καὶ εἰς τὴν Μάνην κατόπι τοῦ ἑλθοῦ, πεπεισμένοι ὅτι θὰ τὸν ἐβλαπτον πολὺ εἰς τὰ στενὰ καὶ ὀχυρὰ τῶν μερῶν ἐκείνων· ἀλλ' ἐπειδὴ συνέβη ἕρις μεταξὺ τῶν ὑπὸ τὸν Πλαπούταν στρατιωτῶν καὶ τῆς ὑπὸ τὸν Νικηταρᾶν φρουρᾶς τοῦ Μισολογγίου, καὶ ἐκτυπήθησαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἀπὸ τὸ νὰ συστρατεύωνται ἤτις πιθανὸν νὰ συμβῶσι μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἄλλαι ὀλέθριαι συγκρούσεις, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐνδεχομένων, καὶ ἐπειδὴ ἐστεροῦντο καὶ τροφῶν, ἀπεφάσισαν καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τοὺς Μύλους καὶ εἰς τὸ Ἄργος, ὅπου ἐξεληθόντες ἀπὸ τὸ Ναύπλιον ὅ,τε Μεταξᾶς καὶ ἄλλοι τινὲς πληρεξούσιοι ἐκ τῶν ὠρκισμένων, τοὺς πείθουσι νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως. Ὅθεν ἀπέρχονται ἀρχὰς Σεπτεμβρίου εἰς τὴν Κόρινθον, συνεννοοῦνται περὶ τούτου μετ' τὸν Κολοκοτρώνην, ἀποσπῶσι καὶ τὸν Κίτσιον Ντσιαβέλαν καὶ τοὺς περὶ τὸν Ντσαβέλαν, συμφωνήσαντες ἀναμεταξύ των σύνδεσμον συγγενείας (*), καὶ ἀναχωροῦσιν ἐκεῖθεν· καὶ ὁ μὲν Νικηταρᾶς, Γσιόγκις καὶ λοιποὶ μετ' τὸν Κολοκοτρώνην ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ Ἄργος καὶ εἰς τὸ Ναύπλιον· ὁ δὲ Πλαπούτας καὶ ὁ Γενναῖος ἀπῆλθον εἰς Καρύταιναν, καὶ ἐνήργησαν αὐτόθι καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας διὰ τὴν συγκρότησιν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως. Ὁ δὲ Ζαΐμης θεωρῶν ὅτι, δὲν θαυνηθῇ νὰ τὴν συγκροτήσῃ ὅπου καὶ ὅπως ᾔθελε, ζητεῖ νὰ συμβιβασθῇ πάλιν μετ' τὸν Κολοκοτρώνην· ἀλλὰ δὲν τὸν δίδει πλέον κανεὶς ἀκρόασιν, καὶ ἅμα ἐθίσαντος τούτου εἰς Ναύπλιον, συνήχθησαν ἀναγκασθὲν ὡς ἐξήντα πληρεξούσιοι, καὶ συνεδιελέχθησαν διὰ τὸν τόπον, ὅπου ἔπρεπε νὰ τὴν συγκροτήσωσιν. Ἀπεφασίσθη δὲ ἡ Ἐρμιόνη τόπος τῆς συνελεύσεως, καὶ μετ' ὀλίγον ἀπῆλθεν ἐκεῖσε πρῶτος· ὁ Κολοκοτρώνης διὰ νὰ συντελεσῇ εἰς τὴν ταχίστην αὐτῆς συγκρότησιν, ἀφοῦ ἔλαβε μέτρα, διατάξας καὶ ἐξακολουθῶσιν οἱ Πελοποννήσιοι τὸν ἀκροβολιστικὸν πόλεμον

(*) Συνοικέσιον τῆς ἀδελφῆς τοῦ Κίτσιου Ντσιαβέλα μετ' τὸν Γενναῖον Κολοκοτρώνην.

ἐναντίον τοῦ ἱμπραχίμ καὶ νὰ φθείρωσι τὰς δυνάμεις του, ἐνῷ καὶ αὐτὸς ἀφ' ὅ,τι πράττει ἄλλο τι πλέον δὲν δύναται νὰ πράξῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀφ' οὗ ἐπέστρεψεν εἰς Τριπολιτσάν, μέρος τῶν στρατευμάτων του ἐκινήθησαν πρὸς τὸν Ἀχλαδόκαμπον, ὅπου κατεπολεμήθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἀπεκρούθησαν καὶ ἐπανάκαμψαν. Ἐπειτα ἐκινήθη ὁ ἴδιος μ' ὅλον του τὸν στρατὸν, στείλας ἀποσπάσματα εἰς διάφορα μέρη. Ἐξ αὐτῶν τινὲς ἀπῆλθον εἰς Κανδήλαν· προσέβηλον τὸ μοναστήριον, ὅπου ἦταν ὡς ἐξήντα Ἕλληνες κλεισμένοι, καὶ μὴ δυνηθέντες νὰ τοὺς ἐλάψωσι διὰ τὸ ὄχυρόν τῆς θέσεως, ἀνεχώρησαν. Ἄλλοι ἀπῆλθον εἰς τὰ μαζεῖλα καλύδια. Ἄλλοι ὤρμησαν εἰς τὰ χωρία τῆς Καρυταίνης· Ἀγρίδι, Κερνέσι, Λάστιν, Μηγούλιαν, Βιτύναν, Σφυρίδα, Γρανίτσαν, Κώμην καὶ Βιλτερινίκον, καὶ ἐθυσαν καὶ ἀπώλεσαν λεηλατοῦντες τὸν τόπον, καὶ φονεύοντες καὶ φονεύμενοι εἰς ὅλα τὰ μέρη ὅθεν ἂν διαβῶσιν. Ὁ Κανέλλος καὶ Δημήτριος Δελιγιάννης ἐκινήθησαν ἀπὸ τὰ Λαγγάδια κατὰ τῶν ἐχθρῶν τὴν 6, 8, 18, 20, καὶ 28 τοῦ Σεπτεμβρίου εἰς Τουρκοκερπινήν, εἰς Γλαντισιὰν καὶ γεφύρι κυρᾶς, εἰς τὸ ἐν Βιλτερινίκῳ μοναστήριον τοῦ Ἀγιονικόλα, εἰς Βάχλια, Ξηροκαρύταιναν καὶ Ποδογορὰν εἰς Παραλογγούς καὶ Τριπόταμα, καὶ ἐφόνευσαν εἰς 8' αὐτὰ τὰ μέρη ἀπ' ὀλίγους· ὡς διακοσίους Τούρκους· ἔπεσον καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων 8' καὶ ἐξωγήθησαν τρεῖς. Ἄλλοι ἐχθροὶ εἰσέβαλον εἰς τὰ χωρία τῶν δύο τμημάτων Κατσικινῶν καὶ Λιβαρζίου τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, ἀφ' οὗ ἐστρατοπέδευσαν τὴν 9 Σεπτεμβρίου εἰς Δάραν. Ὁ δὲ Γεώργιος Λεχοῦριτης ἐκινήθη εἰς τὸ Σωποτόν, καὶ κατέλαβε τὰς θέσεις Ἀγιοθανάσσην καὶ Ἀγιοργήν, ὅθεν ὁ ἐχθρὸς ἠδύνατο νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Κωμόπολιν ἐκείνην. Τὴν 14 ἐφάνησαν εἰς τὰ καλύδια τῶν Σωποτινῶν εἰς Χόβολην δικοῖοι πενήντα ἱππεῖς, καὶ οἱ Ἕλληνες τοὺς ἀντέκρουσαν καὶ τοὺς ἐτρεψαν εἰς τὰ ὀπίσω. Ἄλλοι ὡς πεντακόσιοι ἐπέρασαν νυκτὸς εἰς τὰ Τριπόταμα, ἐξ ὧν τινες ἀνέβησαν εἰς τὸ Βερσίτσι, ὅπου καὶ ἐκτυπήθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὠπισθοδρόμησαν· οἱ ἄλλοι δὲ μὴ εὗρον ἀντίστασιν, καὶ εἰσέβαλον εἰς τὸ νεόκτιστον μοναστήριον τοῦ λεγομένου Ἀγιοπατέρα. Οὗτοι, θεοβλαβῆς μᾶλλον ἢ ἀγύρτης, ἀπηγόρευε τὰ ὅπλα καὶ τὸν πόλεμον, καὶ ἐλεγεν ὅτι

θεῖς τοὺς ὀπλοφοροῦντας. Ἐκέρυττε δ' ἐγκράτειαν καὶ νηστείαν καὶ προσευχὴν διὰ τὰ καταστραφῆ ὁ Ἰμπραχίμ, καὶ τὸν ἐπίστυον ὡς ἅγιον οἱ ἀπλούστεροι, καὶ τὸν ἐδίδον καὶ χρήματα καὶ ὅτι ἄξιον τιμῆς δι' εὐλάβειαν, εἰς τρόπον ὅτι ἤγειρεν ἐκ βάρβρων τὸ εἰρημένον μοναστήριον. Τὸν ἐρόνευσαν λοιπὸν οἱ Τοῦρκοι καὶ αὐτὸν, καὶ ὅσους ἄλλους εὔρον εἰς αὐτὸ ἱερωμένους καὶ λαϊκοὺς, καὶ ἡχμαλώτισαν γυναῖκας, τινὲς καὶ παιδιὰ καὶ ἔκαυσαν καὶ τὸ μοναστήριον, καὶ ἐπῆραν τῶν Χριστιανῶν τ' ἀναθήματα, χρήματα καὶ πράγματα, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὰ ὀπίσω. Ἐκτυπήθησαν δὲ εἰς τὸ χωρίον Νάσια καὶ Σκούπην· ἠθέλησαν καὶ νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὸ Σωποτόν, καὶ συνήχθησαν εἰς Χόβολην αὐτοὶ καὶ ἄλλοι πολλοί· τοὺς ἐκτύπησε δ' ὁ Νικόλαος Φάσος καὶ τοὺς ἐδίωξεν ἐκεῖθεν. Τὴν 15 τὸ πρῶν ἐφάνησαν ἄλλοι εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ μοστιτσίου καὶ Κλιτόρου, καὶ ἐκινήθη ὁ Λεχουρίτης ἐναντίον των, καὶ τοὺς ἐκτύπησε καὶ τοὺς ἀπεδίωξε, πλὴν διήρπασαν οἰκίας τινὰς εἰς Κλίτορον. Τὴν 19 ἐκινήθησαν πρὸς τὸν Ἅγιοθανάσκη κατὰ τοῦ Λεχουρίτου, καὶ ἀπεκρούσθησαν. Ἐπομένῳ ἐπέπεσον ὅλοι κατ' αὐτοῦ πεζοὶ τε καὶ ἵππεις, καὶ οἱ Ἕλληνες, ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς, τέσσαρχς ὥρας μαχησάμενοι, ἠναγκάσθησαν ν' ἀποχωρήσωσι, καὶ οἱ ἔχθροὶ εἰσέβαλον ἡδὴ εἰς τὸ Σωποτόν. Ἐπρόφθασαν δὲ οἱ ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος Ἕλληνες, καὶ τοὺς ἐκτύπησαν, καὶ τὸς ἐβίασαν καὶ ἐξῆλθον ἐκεῖθεν, ἀφοῦ ἤρπασαν ὅ,τι ἠδυνήθησαν. Τὴν 20 ὡς χίλιοι ἐχθροὶ ὤρμησαν πάλιν καὶ εἰσέβαλον εἰς τὸ Σωποτάν· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξώσθησαν καὶ ὠπισθοδρόμησαν. Τὴν 21 ἔφθασαν αὐτοῦ ὁ Σωτήριος Θεοχαρόπουλος, Μπενιζέλος, Ρούφος, καὶ Φρυγγάκης μετ' ἑτεροκόμους Ἕλληνας, καὶ οἱ ἐχθροὶ, ἀφοῦ ἔκχυσαν καὶ τινα χωρία ἂν καὶ κατεπολεμήθησαν εἰς ὅλα, ἀνεχώρησαν εἰς Τριπολιτσάν· ὁμοῦς ἐλεηλάτησαν τὸν τόπον εἰς ὅλα τὰ μέρη, καὶ ἤρπασαν τὰ γεννήματα, τὰ ποίμνια καὶ τὰ πράγματα τῶν κατοίκων, διὰ τὰ ἐφοδίτσωσι τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ ἔπραξαν ὅτι κακὸν ἐδυνήθηται, καὶ ἔπραξαν καὶ ἡχμαλώτισαν ὅσους ἠμπόρεσαν ἀδυνάτους. Διέβησαν δὲ ἀπὸ τὸ Λεβίδι ἐπανερχόμενοι, καὶ ὁ Ἀλέξης Νικολάου εὕρισκετο εἰς τὸ μοναστήριον Μπεζενίκου, ὅπου ὤρμησαν ἐναντίον του Τοῦρκαλβανοὶ τινες καὶ ἀπεκρούσθησαν μετ' ὀλίγων των· ἔπεσαν ἐπομένῳς κατόπιν των, καὶ εἰς τοῦ Κάλια τ' ἀμπέλια

ἐφόνευσεν ἑνδεκα, ἐπλήρωσε πολλοὺς καὶ ἐζώγρησε τρεῖς ζῶντας. Αὐτὸς ἐνέδρευε καθ' ἡμέραν εἰς τὰ περίξ τῆς Τριπολιτισῆς, ἐπέπιπτε κατὰ τῶν ἐξερχομένων ἐχθρῶν, καὶ ἐφόνευσεν ἐξ αὐτῶν, καὶ ὅσους ἐζώγρει ζῶντας τοὺς ἔτελλεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Αὐτὸς ὑπερασπίσθη περὶ τοὺς ἐπτακοσίους ἀδυνάτους, εἰς τὰ σπήλαια Γρανίτσας καὶ Καμενίτσας εὕρισκομένους, ἐδίωξε τοὺς ἀποκλείσαντας αὐτὰ Τούρκους καὶ τοὺς ἔσωσεν. Τὴν 17 τοῦ Σεπτεμβρίου ὁ Κωϊταντῆς Καρώνης ἐκτύπησεν ὡσαύτως τοὺς ἐχθροὺς, ἐξεληθόντας εἰς Μίτηκα, ἐφόνευσεν ὁκτώ καὶ ἐζώγρησεν ἄλλους τóτους. Τὴν 21 ὁ Βασίλειος Δελιγιάννης, Ν. Ῥεβιλιώτης καὶ Γεώργιος Σιεχιώτης· ἐνεδρεύαντες εἰς τὸ αὐτὸ μέρος μὲ ὀγδοῶντα Ἕλληνας, προσέβαλον τριακοσίους Τούρκους, ἐφόνευσαν εἰκοσιεπτὰ, ἐζώγρησαν δεκαεῖς καὶ ἔτρεψαν τοὺς ἄλλους εἰς φυγὴν. Ὁ Μπαρμπανικολός, ὁ Λάμπρος Ριζιώτης, ὁ Γιαννάκος, ὁ Κωϊταντῆς Δούσις καὶ ἄλλοι ὀπλαρχηγοὶ τῶν χωρίων τῆς ἐπαρχίας Τριπολιτισῆς πράττουσι καθ' ἡμέραν τὰ αὐτά. Οὕτως οἱ Τούρκοι πληρώνουσι μὲ τὸ αἷμά των τὰς ὁσας πράττουσιν ἀνομίας καὶ ἀδικίας εἰς τὰς ἐπιδρομάς των. Οἱ ὀπλαρχηγοὶ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης δὲν καταδέχονται οὐδὲ ν' ἀκούσῃ καν τὰς περὶ ὑποταγῆς προτάσεις τοῦ Ἱμπραχίμ τὰς γινυμένας εἰς αὐτοὺς διὰ τοῦ Σαμῆ, υἱοῦ τοῦ Σιῆχ Νεντεπ, ὅστις τοὺς ἐγνώριζεν αὐτοπροσώπως (ὡς Τριπολιτισιώτης καὶ αὐτὸς) καὶ τοὺς ὑπέσχετο ἀμνηστίας καὶ ἀσφαλείας καὶ ὅλα τὰ καλὰ, ὅσα ὁ Ἱμπραχίμ ἤρχισεν ἤδη νὰ προτείνῃ εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, θεωρῶν ὅτι μὲ τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον δὲν κατορθώνει τίποτε, καὶ ὅτι περιτρέχων καὶ κυνηγῶν αὐτοὺς καταστρέφει μᾶλλον τὰς ἰδίας δυνάμεις. Ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον (μεσοῦντος τοῦ Νοεμβρίου) πίπτει ἐνδόξως ὁ ἄνω εἰρημένος Ἀλέξης Νικολάου. Πληροφορηθεὶς οὗτος ὅτι ἐξῆλθον ἀπὸ Τριπολιτῶν ὡς δικάσιοι ἱππεῖς καὶ προὐχώρησαν νυκτὸς εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Κυνδίας καὶ τοῦ Λεβιδίου, κατέλαβεν μ' ἐκκτὸν Ἕλληνας τὸ λεγόμενον τοῦ Μπιλάλη ξενοδοχεῖον. Ἐρχομένους δὲ τοὺς ἐχθροὺς νὰ περάσωσιν ἐκείθεν τοὺς ἐκτύπησε, καὶ μετὰ τριῶρον μάχην ἐφόνευσεν πενήντα καὶ ἔτρεψε τοὺς λοιποὺς εἰς φυγὴν. Ἄλλοι ὅμως εἶχον κλείσει ὀλίγους Ἕλληνας εἰς τινὰ παλαιὰν ἐκκλησίαν πλησίον τοῦ χωρίου Μποντιά, καὶ ὁ Ἀ-

λέξης ἔδραμεν εἰς βοήθειάν των μὲ εἰκοσιπέντε· Ἄλλ' ἐνῶ ἔτρε-
χεν αὐτόσε ἔτεροι ἐνεδρεῖοντες· τὸν περικύκλωσαν εὐθύς, καὶ οἱ
Ἕλληνες· μάχονται καρτερικῶς ὑπὸ τὸν ἀνδρεῖον ἀρχηγόν των ὁ-
λίγοι πρὸς πολλούς· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ἐπῆλθον καὶ ἄλλαι τακτι-
κοὶ καὶ ἄτακτοι δυσχίλιοι περίπου, καὶ τότε πίπτει μαχόμε-
νος ὁ ἀγαθὸς στρατηγός (*), καὶ μετ' αὐτοῦ πίπτουσιν ὡσαύτως
ὀκτὼ μάρτυρες· τῆς πίστεως, καὶ ἐξωγρήθησαν ζῶντες δύο· οἱ
δὲ λοιποὶ ἐσώθησαν, ξιφίρεις ἀναμέσον τοσούτων ἐχθρῶν διελη-
θόντες. Οἱ Τούρκοι αὐτοὶ ἀπῆλθον καὶ εἰς τὸν φρενὸν, διὰ ν' ἀρ-
πάσωσι τροφάς. Ὁ δὲ Παναγιώτης Νοταρᾶς, ὁ Γ. Κουρῆς καὶ ὁ
Ξύγκας τοὺς ἐκτύπησαν καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ ὀπισθοδρομή-
σωσιν. Ὁ Νοταρᾶς αὐτὸς ὁμοῦ μὲ τὸν Χ. Μιχαήλιν πρὸ ὀλίγου
εἶχον κτυπήσει τοὺς Τούρκους, ἐπιδραμόντας πάλιν εἰς τὸν Ἀ-
χλαδόχαμπον, καὶ ἐφόνευσαν ὑπὲρ τοὺς τριάντα· ἔπειτα ἐκτύ-
πησαν ἄλλους· εἰς τὸ Κάλιαν καὶ εἰς τὴν Λύκαν καὶ ἐφόνευ-
σάν τινες, καὶ τοὺς ἀφῆρσαν ἐξήντα φορτία γεννήματα καὶ ζῶα
καὶ ἄλλα πράγματα. Ὁ δὲ Σταῖκος Σταϊκόπουλος ἐνεδρεῖει ὡσαύ-
τως· εἰς τὰ περίξ τῆς Τριπολιτσᾶς καὶ φονεύει Τούρκους, καὶ
ζωογεῖ ζῶντας καὶ τοὺς στέλλει εἰς Νχύπλιον. Ἀτυχῶς δὲν ἔχει
ἀπὸ τινος καιροῦ πολλοὺς ὑπὸ τὴν ὁδὴγίαν του στρατιώτας, διὰ
νὰ πράξῃ μεγαλήτερα.

Ὁ Ἱμπραχίμ μὲ πολὺ μέρος τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τὴν Καρύταιναν
λεηλατῶν τὸν τόπον ἐπέρασεν εἰς τὴν Ἀνδρίτσαιναν, ἔκαυσε καὶ ἄλ-
λας οἰκίας καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ μετέβη εἰς τὴν Ἡλείαν, καὶ ἔπρα-
ξεν ὅ,τι κακὸν ἠδυνήθη, καὶ διερχόμενος ἀπὸ τὴν Αὐγουληνίτσαν, ἐ-
δοκίμασε πάλιν νὰ κυριεύσῃ τὰ εἰς τὴν λίμνην ἐκείνην νησιῖδια, τὰ
καταφύγια τῶν ἀδυνάτων, καὶ πάλιν ἀπεκρούσθη ἀπὸ τοὺς ὑπερασ-
πίζοντας αὐτὰ, καὶ ἀποχωρήσας ἐκείθεν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Μεσση-

(*) Ἦτο καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Ἰσθμὸν εἰς τὴν εἰσβολὴν τοῦ Δράμαλη τῷ
1822, καὶ ἐργεν ὡσαύτως. Ἀλλὰ τόσο ἀπηλπίσθη διὰ τοῦτο, ὥστε ᾔθελε
νὰ γείνῃ αὐτόχειρ, ὅτε ὁ ἀρχιμανδρίτης Δικαῖος, διὰ νὰ τὸν θεραπεύσῃ,
ἐπρόβαλεν εἰς τὴν Γερουσίαν τῆς Πελοποννήσου νὰ τὸν δεθῇ καὶ τὸν ἐδόθη
ἐγγραπὸν, δι' οὗ ἐπηνέιτο μάλιστα ὡς διασώτας τοὺς στρατιώτας ἀπὸ
τὸν θάνατον διὰ τῆς φυγῆς.

νίαν, ὅπου καὶ οἱ Ἀρκάδιοι καὶ οἱ Μεσσηνιοὶ κατὰ τὸν Ἰούλιον καὶ Ἰούλιον τοῦ τ. ε. ἐνεδρεύναντες ἐρόευσαν εἰς τὰ ὅρια τῶν Μοθωκορώνων, εἰς Ἀχρανάδες, εἰς Παλιονέρι, εἰς Σούγγελον τοῦ Νεοκάστρου καὶ εἰς Γιάλοβαν ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους. Εἰς τὰς ἐπιδρομὰς του καταπολεμεῖται καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀκροβολιστικῶς μαχομένων, οἱ ὅποιοι καὶ Τοῦρκου; φονεύουσι, καὶ καὶ ἀπὸ τὰ λυγρὰ γωγούμενα τὸν ἀραιροῦσι πολὺ μέρος, καὶ ἀπὸ τοῦς συρομένοις εἰς τὴν αἰχμηλωσίην χριστιανού; ἐλευθερόνουσι πολλούς, καὶ πάντοτε φθείρουσι τὸν στρατὸν του, καὶ ἀποθνήσκουσι καὶ αὐτοὶ παντοιοτρόπως ἐλεύθεροι, ἀλλὰ δὲν ὑποτάσσονται πλέον εἰς τὸν Ἀχρανόν. Ἐν οὗτοι; ὁ Γενναῖος κατ' αἵτησιν τῶν περὶ τὴν ἐπαρχίαν ἐπιτελεύζει τὸ ἡρεπωμένον φρούριον τῆς Καρυταίνης, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κέντρον δυνάμεως, ὅχι μόνον εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς γειτονικαζούσας, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι, μαχηταὶ οἱ πλειότεροι, ἦσαν διεσκορπισμένοι εἰς διάφορα μέρη ὀχυρὰ, εἰς μοναστήρια, εἰς σπήλαια καὶ εἰς δάση, καὶ πολλοὶ εἶχον καταφύγει εἰς τὸ Νάυπλιον καὶ εἰς τὰ περὶ τὴν ἀνατολικομεσημβρινὰ παράλια, ὅπου ὁ Ἰμπραχὶμ δὲν προὔχρησε. Εἰς τὸ φρούριον αὐτὸ τῆς Καρυταίνης, ἐροδιασθὲν μὲ τροφὰς καὶ ἀρκετὰ πυριτόξου καὶ μὲ τὰ πυροβόλα, τὰ ὅποια οἱ Ἕλληνες εἶχον ἀφειμένα εἰς Λάλα τὸ 1821, καὶ φρουταρχύμενον ἀπὸ τὸν Βασίλην Δημητράκοπουλον Ἀλωνιστιώτην, συνῆλθον πολλοὶ Ἕλληνες μὲ τὰς οἰκογενείας των, καὶ πῆζαντες σκηναί; καὶ καλύδας, κατέκλιναν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ ὑπὸ τὰ πυροβόλα του, καὶ ὁπωσοῦν ἤσφαλίσθησαν ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ ἐχρού. Τότε συνεστήθη πάλιν ἡ Δημογεροντία τῆς Καρυταίνης, ἥτις ἦτον διαλελυμένη, καὶ ἐπομένως οἱ Ἕλληνες ἠδύναντο ἐντεῦθεν νὰ κάμνωσι καὶ ἐπιθετικὰ κινήματα κατὰ τοῦ ἐχρού ἐφωδιασμένοι μὲ τὰ πρὸς πόλεμον ἐπιτήδεια. Ἡ δὲ Δ. ἐπιτροπὴ ἐφωδίασε τὸ Χλουμοῦτσι καὶ μὲ πυροβόλα, διὰ νὰ πολεμήσῃ τὸν Ἰμπραχὶμ· ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν νικήσῃ, ὥφειλον οἱ διεπόντες τὰ πράγματα νὰ καταπολεμήσωσι πρὸ πάντων καὶ κατανικήσωσι τὰ πάθη των, ὥστε νὰ τὸν πολεμήσωσιν ἐν ὁμονοίᾳ οἱ Ἕλληνες.

Κατὰ τὸν Αὐγουστον αὐτὸν παραδίδεται πάλιν ὁ Ορρανίδης εἰς τὸ ἐγκληματικὸν δικαστήριον ἀφότου ἀπελύθη οὗτος (ἀπὸ τῆν 12 Δεκεμβρίου τοῦ 1825), μὲλον ὅτι ἦτον ἐλεύθερος καὶ ἠδύνα-

το νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, διέμενεν εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ ἐξηκολούθει τὰς ὑποθέσεις του ὡς καὶ πρότερον. Ὁ δὲ Ζαΐμης θέλει νὰ δικασθῇ καὶ δεύτερον, καὶ ὁ Γσιούνης, ὅστις τὰ πάντα διὰ τὸν Ζαΐμην κατεργάζεται, συμπαραλαμβάνει τὸν Φώτιον Ἱλιόδην, τὸν Ν. Γερακάρην, τὸν Δημήτριον Γουζέλην καὶ ἄλλους, καὶ γίνονται ὅλοι σαράντα δύο, καὶ τὸν κατηγοροῦσι δι' ἐσχάτην προδοσίαν διευθύνοντες ἀναφορὰς περὶ τοῦτου πρὸς τὸ εἰρημένον δικαστήριον πρὸς τε τὴν Δ. ἐπιτροπὴν καὶ πρὸς τὴν τῆς συνελεύσεως, καὶ ζητοῦντες νὰ ὑποβληθῇ πάλιν εἰς δίκην διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἐδικάσθη κατὰ τὸν νόμον. Κατὰ τὸν νόμον τῆς Ἐπιδαύρου ἔπρεπε νὰ συστηθῇ ἐνεαμελὴς ἐπιτροπὴ, νὰ παρευρίσκειται πάντοτε ὅπου ἡ Κυβέρνησις, διὰ νὰ κρίνῃ τὰ τοιαῦτα ἐγκλήματα· ἡ δ' ἐπιτροπὴ αὐτὴ δὲν διωρίσθη ποτέ· διὰ τοῦτο διωρίζοντο κατὰ καιροῦς ἐπιτροπαὶ διὰ τὰς συμπιπτούσας ὑποθέσεις καὶ ἐδίκάζον· ἀπὸ τοιαύτην ἐπιτροπὴν ἐδικάσθη καὶ ὁ Ὀρφανίδης καὶ ἀθωώθη· καὶ ὁ νόμος ἀπαγορεύει νὰ δικαζθῇ τις δι' διὰ τὸ αὐτὸ ἐγκλημα. Ἀλλ' ὅμως αἱ δύο ἐπιτροπαὶ τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως διευθύνουσι τὰς ἀναφορὰς τῶν σαρανταδύω, τοὺς ὁποίους οἱ εὐρυεῖς τῶν Ἑλλήνων σφόδρα πατριώταις ὠνόμαζαν πρὸς τὸ ἐγκληματικὸν δικαστήριον, καὶ τοῦτο ἀποφασίζει προδικαστικῶς τὴν 25 μαΐου ὅτι ἡ αἵτησις τῶν πατριωτῶν αὐτῶν εἶναι νόμιμος, θεμελιωθὲν εἰς τὸ τῶν Βυζιλικῶν· « εἴτε γενῇ ἔξω τοῦ νόμου δὲν στέργεται, μακάρι καὶ αἱ εἶναι πολλὰ δίκαιον ». Π δὲ Δ. ἐπιτροπὴ τὴν 16 Ἰουνίου διατάττει τὸ δικαστήριον νὰ τὸν δικάσῃ διὰ τὸν λόγον ὅτι οἱ πολῖται ἀπήχθουν τοῦτο, καὶ πολῖται· ἐννοεῖ τὸν Γσιούνην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, τοὺς σαρανταδύω δηλαδή πατριώτας. Τὴν 20 μαΐου εἶχε δικτάζει νὰ συλληφθῶσι, διὰ νὰ δικασθῶσιν ὡταύτως ὁ Ταρποχτοῆς, Τσιστεκλής, καὶ Τσιτισίνιας· καὶ οὗτο· μὲν προλαβὼν εἶχεν ἀνχωρήσει εἰς Μασσαλίαν· οἱ δὲ ἄλλοι συνελήθησαν, πλὴν δὲν ἀπήχθησαν εἰς τὸ δικαστήριον· διότι ὁ λαὸς εἰς τὴν Σύρον εἶχον ἐκφράσει πολλὴν δυσανεκτείαν, ὅτε ἠκούσθη ὅτι ἐμελλε νὰ δικασθῶσι πάλιν, καὶ οἱ ἔμποροι ὅλοι τῆς Σύρου εἶχον στελεῖαι τὴν 11 τοῦ αὐτοῦ ἀναφορὰν εἰς τὴν Δ. ἐπιτροπὴν, διαλαμβάνουσιν ὅτι ἦτον ἀδίκον, κατηγορηθέντες πέρυσιν καὶ ἀπολυθέντες, νὰ ἐνάγωνται πάλιν εἰς τὸ ἐγκληματικὸν δικαστήριον τοῦ Ναυπλίου· καὶ ὅτι, ἂν κατηγοροῦντο

ὅτι εἶχον κεφάλαια τοῦ Τοσίτσα, τότε ἔπρεπε νὰ διορισθῇ δικαστήριον ἐμπορικὸν εἰς τὴν Σύρον, νὰ ἐξετάσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ δικάσῃ. Ὁ δ' Ὁρφανίδης κατηγορηθεὶς ἀπὸ τὸν συνήγορον τῶν σκρανταδύο Σωτήριον Θεαγένην, δικάζεται αὐθις τὴν 17 Αὐγούστου ὅτε τὰ πρᾶγματα εἶχον ἀλλάξει μορφήν, καὶ πάλιν ἀπολύεται, διότι ἐπαρουσιάσθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ πολλοὶ μάρτυρες, μετὰ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ὅτε Ἐπίσκοπος Βρεσθένης καὶ ὁ Ῥόδιος καὶ αὐτὸς ὁ Κωλέτης, οἵτινες ἐμαρτύρησαν ὅτι διὰ τοῦ Ὁρφανίδου ἡ Κυβέρνησις ἐλάμβανε πληροφορίας διὰ τὰ κατὰ τῆς Ἑλλάδος σχέδια καὶ κινήματα τοῦ Μεχμέταλη. Εὐρέθη δὲ καὶ τοιοῦτόν τι ἐγγράφον τοῦ Γκιουζελέτου πρὸς τὸν Ὁρφανίδην, πλὴν ἦτο γεγραμμένον μετὰ τὴν κατηγορίαν τούτου ἐπὶ τοῦ νομοτελεστικοῦ. Τότε δὴ ἐξετασθεὶς καὶ ὁ Κωλέτης διὰ τὸ σπαθί καὶ τὰ χρήματα, ὡμολόγησεν ὅτι ἔλαβεν τῶντι τὸ σπαθί ὡς δῶρον σταλὲν ἀπὸ τὸν Τοσίτσαν, ὄντα παλαιὸν φίλον του, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχε ζητήσῃ λαβῶν ἀνάγκην καὶ δάνεια διακόσια δίστηλα, καὶ τὰ ἔλαβεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ Ν. Σκουφὸς δικηγורῶν ὑπὲρ τοῦ Ὁρφανίδου, ἀνεθεμάτισε τοὺς σκρανταδύο ὡς συκοφάντας, καὶ ὁ λαὸς ὄντων πολλῶν τῶν ἀναθεματιζόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον, οἵτινες ἐδίδον καὶ εἰς ἄλλους τῆς ὥθηςιν, ἐπανελάβε πολλὰς τὸ ἀνάθεμα. Τοιοῦτοτρόπως ἀπελύθη καὶ πάλιν ὁ Ὁρφανίδης, ἀλλ' ἐδαπάνησεν οὐκ ὀλίγα χρήματα, διὰ τοῦτο, ὡς ἔλεγεν ὁ ἴδιος· πλὴν καὶ πάλιν, τὴν 22 τοῦ προσεχῆς Ὀκτωβρίου, ἐβλήθη ἀναφορὰ εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἐζητεῖτο νὰ εἰσαχθῇ πάλιν εἰς δίκην, διὰ τὸν λόγον ὅτι εἶχον εὐρεθῇ νέαι ἀποδείξεις ἐναντίον του.

ΚΕΦ. Ζ΄.

Οἱ προδότης τῶν Ἑλλήνων. — Εἰρήνη Ἀκερμαρίου. — Ἐξωτερικά βοηθήματα. — Ὁ Χάστιγξ καὶ ἡ Κυρτερία. — Ἀποτυχία εἰς τὰ πέντε αἰμόπλοια. — Ὁ Κόχραν βραδύνει. — Ὁ Λάλλεμαρ εἰς τὴν Ἀμερικὴν διὰ δύο φηργάδας. — Ἀποτυχία καὶ εἰς αὐτάς. — Στέλλεται ὁ Α. Κορτόσταυλος δι' αὐτάς. — Πωλεῖ τὴν ἐτέραν αὐτῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν. — Ἐρχεται μὲ τὴν ἄλλην εἰς τὴν Ἑλλάδα. — Καταδικάζεται. — Τρεῖντεξ ἑκατομμύρια γροσίων ἀπώλonto. — Συμφωνία ἀφοπλισμοῦ τοῦ Ναυπλίου. — Παύεται ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ δανείου. — Ὁ Ὀρλίανδος ἀναχωρεῖ. — Ὁ Λουριώτης δίδει λόγον. — Ἀμφότεροι χρεῶσται τοῦ δημοσίου. — Δαπάναι παράλογοι. — Ἀνάγκη Ἑφαιστέων. — Ἐλεος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. — Ἀποκλεισμός καὶ καταγωγὴ. — Ὁ Κιοσταγῆς πρᾶττει ὅτι καὶ εἰς Μισολόγγιν. — Οἱ πολιορκημένοι ὥς καὶ οἱ ἐν Μισολόγγιν. — Πίπτει ὁ Γκούρας. — Κίνημα Ἑπτανησίων διὰ τὴν Ἀκρόπολιν καὶ ἀποτυχία. — Τοῦτ' αὐτὸ καὶ πάλιν μετὰ τοῦ Κριεζιώτου καὶ ἄλλων. — Ἐξοδος τοῦ Κριεζιώτου. — Μάχη περὶ τὸν Σερπεντσέ. — Ἐκρηγξ ὑπονόμιον καὶ ἐξοδος. — Καὶ πάλιν αὐτὰ ταῦτα. — Ὑπόνομος ἐξαγμισθεῖσα διὰ λᾶκκων. — Ὑπόνομος καὶ ἀνθυπόνομος.

Καὶ ὅμως οἱ φοβεροὶ προδότης τῶν Ἑλλήνων ἦσαν ἡ διχόνοια καὶ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἦσαν ἡ ἀμάθεια, ἡ πλεονεξία, ἡ φιλαρχία καὶ ἡ κακῶς ἐνοουμένη φιλοδοξία. Τούτων ἐνεκεν τῶν ὀλεθρίων προδοτῶν κατήντησαν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται ἤδη κατὰστασιν.

Ἢδὴ ἀπειλοῦνται πολὺ πλέον ν' ἀπολεσθῶσι, διότι ἐγένεεν ἡ εἰρήνη τοῦ Ἀκερμανίου τὴν 25 Σεπτεμβρίου μεταξύ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας, καὶ δύναται ἐφεξῆς ὁ Σουλτάνος νὰ στείλῃ ἀρκετὴν δύναμιν τὸν Ἰμπραχίμ εἰς τὴν Πελοπόννησον, νὰ τὴν ὑποτάξῃ τῇ

χιστα, ἢ νὰ καταστρέψῃ ὅ,τι ἔτι ἔμεινεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡλπίζετο δὲ πρὸ πάντων ἡ Ἀγγλία, ἥτις συνήργησε προθυμοτάτη, καθὸ τῆς Ῥωσσίας τὸν πόλεμον φοβήθειτα, καὶ ἔγεινε τὸ πρωτόκολλον τῆς 4 Ἀπριλίου, τέως ἀφαιρεθεῖσα ὅλας τὰς ὑπονοίας, τὰς ἐκ τοῦ πολέμου αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους πηγαζούσας, νὰ σπεύσῃ εἰς ταχεῖαν τῶν Ἑλλήνων βοήθειαν, συμπεριλαμβάνουσα καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις, διὰ νὰ τοὺς σώσωσιν ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, ἀφοῦ ἑπτὰ σχεδὸν ἔτη ἐδόθη καιρὸς εἰς τοὺς Τούρκους νὰ τοὺς καταστρέψωσι καὶ δὲν ἠδυνήθησαν. Ἰσω δὲ θὰ ἐλθσμονεῖτο τὸ αὐτὸ πρωτόκολλον, ἂν δὲν περιεῖχε καὶ ἄθρον διαλαμβάνον νὰ κοινοποιηθῇ εἰς τὰς Αὐλὰς τῆς Βιέννης καὶ τῶν Παρισίων, διὰ νὰ ζητηθῇ καὶ τούτων ἡ ἐγγύησις ὡς πρὸς τὴν τάξιν τῶν πρὸς ταῦτα, ἢν ὤρειλον νὰ στερεώσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τοῦτο θὰ δώσῃ ἀπορρομήν εἰς τὴν Γαλλίαν συνεργήσαντος τοῦ Καποδίστρια, νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ καλὸν τῆς Ἑλλάδος, μεταβαλλομένου τοῦ πρωτοκόλλου εἰς συνθήκην, τὴν τῆς 6 Ἰουλίου. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἔγειναν τότε πρωτόκολλον καὶ ἡ συνθήκη, πάλιν ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴ ἀπολεσθῶσιν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὴν πείναν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα, καὶ μέχρι τοῦ 1828 ἔτους, ἂν ἔλειπον τὰ χριστιανικὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς βοηθήματα, ἢ ἔπρεπε νὰ φονευθῶσιν ἀπὸ τοὺς Τούρκους, μὴ ἔχοντες πλέον πυριτόβολα νὰ τοὺς ἀντιπολεμήσωσι καὶ νὰ τοὺς φονεύσωσιν, ἢ ν' ἀποθάνωσιν ἀπὸ τὴν πείναν μὴ ἔχοντες ἄρτον νὰ φάγωσι διὰ νὰ ζήσωσιν καὶ μὴ δυνάμενοι πλέον μὲ τὰ ὅπλα ἀνὰ χεῖρας νὰ σπείρωσι καὶ νὰ θερίσωσιν οὐδὲ εἶναι πλέον δυνατὸν νὰ σωθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν, ὡς ἐσώθησαν μέχρι τοῦδε πολεμοῦντες, ἂν δὲν τοὺς σώσωσιν οἱ δυνατοὶ τῆς γῆς, οἵτινες καὶ θὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ αὐτῶν, ὡς ἐπολέμησαν καὶ πολεμοῦσι καὶ θὰ πολεμήσωσιν ὁμοῦ μὲ τοὺς Ἕλληνας τοὺς Τούρκους καὶ πολλοὶ φιλόχριστοι ἰδιῶται, ἐλθόντες εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ τὴν βοηθήσωσιν, ἐξ ὧν εἶναι καὶ ὁ ἐνάρτεος Ἀγγλος φραγκίσκος Ἄβνεϋ Χάστιγξ, ὅστις ἐπανῆλθεν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν τὴν 2 τοῦ Σεπτεμβρίου ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀτμοπλοίου, ἡ Καρτερία, καὶ ἡ Δ. ἐπιτροπὴ τὸν διώρισε διοικητὴν αὐτοῦ μὲ βαθμὸν ὑποπολιάρχου φεγγάδας. Ὁ ἐνάρτεος οὗτος Ἀγγλος ἐστοχάζετο ὅτι, ἂν εἶχον οἱ Ἕλληνες δύο πολεμικὰ ἀτμόπλοια, ἤθελον δυνηθῇ νὰ βλάψωσι πολὺ τοὺς Τουρκικοὺς στόλους ἐν καιρῷ νηγε-

ρίας εἰς τὰς ναυμαχίας, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς λιμένας ὑπέβαλε δὲ τὰς παρατηρήσεις του εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ εἶχε προβάλλει ἐν δευτέρου ὅτι ἤθελε νὰ καταβάλλῃ ἐξ ἰδίων τρεῖς χιλιάδας λίρας στηρλίνας διὰ τὴν κατασκευὴν ἐνὸς ἀτμοπλοίου, διὰ τὸ ὅποιον ἠλπίζε νὰ συνδράμῃ καὶ ἡ ἐν Λονδίῳ φιλελληνικὴ ἐταιρεία· ἀλλ' ἐπομένως ὅτε προέκειτο νὰ συμφωνηθῇ τὸ δεύτερον δάνειον, προὔβλεπε νὰ καταβάλλῃ πέντε χιλιάδας, ἂν ἡ Κυβέρνησις, ἣθελε νὰ καταβάλλῃ τὰς λοιπὰς, καὶ αὕτη ἐδέχθη τὴν πρότασίν του καὶ τὸν ἔδωκε τὰς ἀνηκούσας διαταγὰς πρὸς τὴν ἐν Λονδίῳ ἐπιτροπὴν, πλεύσαντα ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐκείνη μετὰ πολλὰς ἀναβολὰς τὸν εἶπε τέλος ὅτι, εἶχεν ἄδειαν ἀπὸ τὴν κυβερνήσιν νὰ καταβάλλῃ τρεῖς χιλιάδας λίρας στηρλίνας. Ὁ Χάστιγξ δυσηρεστήθη διὰ τοῦτο τόσον, ὥστε ἀπεμακρόνη ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ τινα καιρὸν ὁ Ἕλλησ τὸν ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς, καὶ τὸν εἶπεν ὅτι δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ δώσῃ τὰς πέντε χιλιάδας· πλὴν ἐκεῖνος ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Συνεφωνήθη δὲ μετὰξ' ἡ τῆς Ἑλληνικῆς τοῦ δανείου ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Ἕλλης ὅτι, τὸ ἀτμόπλοιον αὐτὸ νὰ εἶναι ἕτοιμον τὴν πρώτῃν Ἰουλίου τοῦ 1825, νὰ παραδοθῇ ἀπὸ τὸν Γάλλουαι. Ἐν τούτοις ἐπαρουσιάσθη ὁ Κόχραν, καὶ δὲν ἐχρεώσθη νὰ καταβάλλῃ τὰς πέντε χιλιάδας στηρλίνας ὁ Χάστιγξ, διότι περὶ τῶν ἀτμοπλοίων αὐτῶν κατεβλήθησαν, ὡς ἐβρέθη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἑκατὸν ἐξήντα χιλιάδες λίραι στηρλίνας, ἐξ ὧν τριάντα ἑπτὰ χιλιάδες ἐσυμφωνήθη νὰ δοθῶσιν ἐν δέοντι εἰς τὸν Κόχραν παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς, τῆς συγκατεμένης ἀπὸ τὸν Ἕλλησ, Βουργῶν καὶ Χοβχάους διὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκστρατείαν του. Ἀέ λοιπαὶ θὰ δαπανηθῶσι παρ' αὐτῆς εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ ἄλλων πέντε ἀτμοπλοίων καθ' ἣν ἔκαμαν τὴν 16 Αὐγούστου τοῦ 1825 συμφωνίαν μετ' ὁ Γάλλουαι. Τὰ πλοῖα αὐτὰ ἔμελλε νὰ κατασκευασθῶσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν, καὶ μ' αὐτὰ θὰ ἔλθῃ ὁ Κόχραν νὰ πολεμήσῃ διὰ τὴν Ἑλλάδα ὡς καὶ μετὰς δύο φεγγάδας. Ὄθεν ἐνῶ κατεγίνοντο εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν, ὁ Γάλλουαι ἐγκατέλιπεν ὅλως σχεδὸν ἐκεῖνο τοῦ Χάστιγξ τὴν Κερτερίαν, καὶ ἀπολογούμενος εἶπεν ὅτι τὴν ἐγκατέλιπε κατὰ διαταγὴν τοῦ Κόχραν, καὶ οὗτο· ἀπαιτηθεὶς λόγον ὑπ' ἐκείνου, ἤρ-

(Ν. Σπηλιᾶδ. ἀπομνημ. Τόμ. Γ'.)

νήθη τὸ πρᾶγμα, καὶ τότε ὁ Χάστιγξ ἔλαβε μέτρα δραστήρια ἐπιστατῶν εἰς τὰ ἔργα ὁ ἴδιος, καὶ ἐτελείωσεν ἡ ῥηθεῖσα Καρτερία, καὶ ἔφθασε μετὰ δεκατρεῖς μῆνας ἕνεκα τῆς ἐκ τοῦ Γαλλουαὶ προελθούσης βραδύτητος, καὶ θὰ χρησιμεύσει πάλιν, διότι ὁ ἄνθρωπος, ὅστις θὰ τὴν διοικῇ, ὁ ἀγαθὸς Χάστιγξ, θὰ ἐκπληρώσει μὲ ζῆλον τὰ χρεῖα τοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ καὶ ὑπηρετεῖ καὶ θέλει νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν σωτηρίαν της (*) Ὁ ἴδιος Χάστιγξ εἶπεν ὅτι, ἤθελον νὰ τὸν καταστήσωσι συνένοχον τῆς βραδύτητος τοῦ Κόχραν, ἐξ ἧς πολλαπλασιάζονται οἱ κίνδυνοι τῶν Ἑλλήνων, διότι θὰ παρέλθωσι καιροὶ καὶ χρόνοι, τὸ λεγόμενον, καὶ οὐτ' ἄλλα ἀτμόπλοια θὰ φανῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, οὔτε Κόχραν μετ' αὐτῶν ἐρχόμενος. Οἱ δὲ κίνδυνοι πολλαπλασιάζονται ἐπὶ μᾶλλον ὅχι μόνον διότι δὲν ἐρχεται ὁ Κόχραν ἐν δέοντι, ὥστε νὰ προκαταληφθῇ ἡ πτώσις τοῦ Μισολογγίου καὶ νὰ ἐμποδισθῶσιν αἱ πρόοδοι τοῦ Ἱμπραχίμ καὶ τοῦ Κιουταχῆ, ὡς τοῦτο ἠλπίζετο ἀπὸ τὸ ἐπικουρικόν του Ναυτικόν, ἀλλὰ καὶ διότι μένουσι νεκρά ὀκτακόσαι χιλιάδες δίστηλα ἕνεκα τῶν ἀτμοπλοίων, καὶ δὲν χρησιμεύουσιν εἰς εὗρεσιν ἄλλων μέσων πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἔθνους. Ἡ ἐν Λονδίῳ Ἑλληνικὴ ἐπιτροπὴ φρονούσα ὅτι, ὁ Κόχραν θὰ σώτῃ τὸ ἔθνος ἐρχόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀπορασίζει καὶ τὸν παραλαμβάνει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του· καὶ ἡ Κυβέρνησις τοῦτ' αὐτὸ πιστεύουσα ἀδιστάκτως, δέχεται τὴν γενομένην μὲ αὐτὸν συμφωνίαν. Ἡ ἐπιτροπὴ πεποιθυία εἰς τὴν περὶ τὰ ναυτικὰ ἐμπειρίαν του καὶ ἰκανότητα, ἀφίνει ὅλως διόλου εἰς αὐτὸν τὴν φροντίδα τοῦ νὰ κατασκευάσῃ τὰ πάντα ἀτμόπλοια, καὶ αὐτὸς, ῥίπτων τὸν κύβον, ἀποφασίζει νὰ παρεισάξῃ νέαν μέθοδον εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν τε σκαφῶν καὶ τῶν μηχανῶν τῶν αὐτῶν ἀτμοπλοίων, καὶ δίδει ἀναλόγους ὁδηγίας εἰς τε τοὺς ναυπηγοὺς καὶ εἰς τὸν μηχανικόν, καὶ παραδίδει τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν σφαγὴν διὰ τὴν τιμὴν νέας ἐφευρέσεως.

(*) Φθάσαντα εἰς τὴν Ἑλλάδα ἠρώτησαν τὸν Χάστιγξ ἀν' ἐδαπάνησε χρήματα διὰ τὴν Καρτερίαν, καὶ ἀπεκρίθη, ὅχι. Ὁ Ρίκαρντ, Ἐλλίς, Βουρδέτ, καὶ Χομπούξ τὸν προσένεγκαν χιλιάς στερλίνας δι' ἐξοδὰ του καὶ δὲν τὰς ἐδέχθη.

Μὴ ὑποφέρων δὲ ν' ἀμειβᾷ περὶ τῆς ἐφευρέσεώς του, δὲν κάμνει προηγουμένως δοκιμὴν, διὰ νὰ γνωρίσῃ ἂν ᾔνι ὁρῇ ἡ ἐπισφαλὴς ἡ μέθοδός του, ἀλλὰ διατάττει ἀμέσως ἐφαρμοζῶν αὐτὴν καὶ εἰς τὰ πέντε πλοῖα καὶ εἰς τὰς πέντε μηχανάς των· δὲν διορίζει δὲ τὴν κατασκευὴν τῶν μηχανῶν εἰς δύο τρεῖς μηχανικούς, ἀλλὰ ἀρκεῖται εἰς ἓνα καὶ μόνον, τὸν Γάλλουαι, ὅστις ἦτον ὁ πλέον ἀνίκανος τῶν μηχανικῶν τῆς Ἀγγλίας· ὅστις εἶχεν ἀποδειχθῇ ὡς κακῆς πίστεως ὑποκείμενον, καθὼ μὴ κατασκευάσας καὶ μὴ παραδοὺς ἐμπροθέσμως τὴν μηχανὴν τῆς Καρτερίας εἰς τὸν Χάστιγξ, καὶ ὅστις ὑπνέτει τὸν Μεχμέταλην καὶ κατεγίνετο εἰς ἔργα τῆςπραγγελίας του, καὶ εἶχε μάλιστα τὸν υἱόν του, εἰς Ἀλεξάνδρειαν διατρίβοντα ὑπὸ μισθὸν εἰς αὐτόν. Ἐπομένως διορίζει ἐπιτροπὴν συγκεκλιμένην ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του, τὸν Ῥίκαρδ, τὸν Χάβρεϊ, τὸν Σέριφ καὶ τὸν Χάστιγξ, καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν διαταγῶν του διὰ τὰ Ἑλληνικὰ ἀτμόπλοια. Ἡ δ' ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἂν ἦτον ἐσταλμένη εἰς Λονδίνον νὰ θεωρῇ ὡς ξένα τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα, δὲν λαμβάνει φροντίδα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μηχανῶν καὶ τῶν πλοίων. Βλέπει ἐν τοσούτῳ ὅτι παρέρχονται μῆνες καὶ χρόνοι, καὶ αἱ μηχαναὶ δὲν τελειόουσι, καὶ θέλει νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς Ῥίκαρδ νὰ παραιτήσωσι τὸν Γάλλουαι ὡς παραβάντα τὰς συμφωνίας του, καὶ αὐτοὶ δὲν τὸν παραιτοῦσι, καὶ ἐκείνη δὲν κάμνει τίποτε πλέον. Τέλος πάντων ἐτελείωσιν τ' ἀτμόπλοια· γίνεται δὲ δοκιμὴ ἐνός ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν Τάμεσιν, ἀλλ' ἡ ἐφεύρεσις τοῦ Κόχοαν ἀποτυγχάνει καὶ τὸ ἀτμόπλοιον μένει ἄχρηστον, διότι ἡ μηχανὴ κατασκευασθεῖσα κατὰ τὴν μεθόδόν του δὲν κινεῖται. Τότε δὴ ἀπεφασίσθη νὰ τροποποιηθῶσι αἱ μηχαναὶ κατὰ τὴν ἐν χρήσει μέθοδον, καὶ παρῆλθε πολὺς καιρὸς διὰ τοῦτο. Μετὰ ταύτην δὲ τροποποιημένην μηχανὴν ἐκινήθη τὸ ἀτμόπλοιον, ἡ ἐπιχειρησις εἰς τὸν Τάμεσιν· πλὴν μόλις ἐξεληθούσα ἀπὸ τὸν ποταμὸν αὐτόν, κινδυνεύει νὰ βυθισθῇ μὴ δυναμένη μήτε νὰ πλεύσῃ μήτε νὰ σταθῇ εἰς τὴν θάλασσαν, διότι καὶ τοῦ σκάφους ἡ κατασκευὴ γενομένη κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Κόχοαν εἶν' ἐλασιπής· ἤθελε δὲ καταβυθισθῇ ἄνευ τῆς βοήθειας τοῦ πολέμι-

καὺ πλοίου, ἡ Κολομβίνα, ὅπερ τὴν ἔσωσε, καὶ ῥυμουλκηθεῖσα ἐπομένως κατήχθη εἰς τὸν λιμένα Πιλιμούθ. Ἐχρησίσθη λοιπὸν νὰ διορθωθῇ καὶ τὸ σκάφος, καὶ ἀφοῦ διορθώθη μὲ πολλὰ θάσανα, ἔπλευσε καὶ ἡ Ἐπιχείρησις, καὶ μετὰ πολλοὺς κινδύνους ἔφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὀλίγον ἐχρησίμευσεν· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων τεσσάρων τὸ μὲν, Ἀκαταμάχητος, ὀνομασθέν, ἐκὰς ἐνῶ ἐδοκιμάζετο εἰς τὸν Τάμεσιν· τὰ δ' ἄλλα δύο ἐφθάρησαν εἰς τὸν Τάμεσιν αὐτὸν, διότι οὔτε ὡς ἀπλᾶ πλοῖα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμεύσωσιν. (*). Ὁ δὲ Κόχραν περιφερόμενος εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γαλλίας ἐξ ἐπτά μῆνας, ἐδίσταζε νὰ πλεύσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ διακινδυνεύσῃ, ὡς ἔλεγεν ὁ ἴδιος τὸν Εὐνάρ εἰς τὴν Γενεύαν ἀπελθὼν, τὴν ὑπόληψιν τοῦ μὲ τόσον λιτὰ μέσα, οἷον μὲ τόσον μικρὰν δύναμιν ναυτικὴν, καὶ χωρὶς καλῶν ἀξιωματικῶν, καὶ χωρὶς χρημάτων πολλῶν, καὶ συνεννοήθη δι' αὐτοῦ μὲ τὴν φιλελληνικὴν ἑταιρείαν τῶν Παρισίων, καὶ ἡγόρασε καὶ ἑν Βρίκιον πολεμικὸν διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλ' ἤθελε εὔρει αὐτοῦ καὶ δύο φηγὰδας ἀκόμη, ἂν διὰ τὴν κακὴν μοῖραν τῶν Ἑλλήνων δὲν διώκει κακῶς τὰ πράγματά των ἢ ἐν Λονδίνῳ ἐπιτροπή. Αὕτη εἶχε διαταχθῇ ἀπὸ τῆν Κυβέρνησιν νὰ στείλῃ εἰς

(*) Ὁ Ἀνδρέας Λουριώτης ἀπολογούμενος δι' αὐτὰ τ' ἀτμόπλοια λέγει: « οἱ Ῥικαρδὸ ἐπίστευσαν ὅτι τὸ ἔθνος ἤθελε καταστραφῇ ἀπὸ τὸν Ἰμπραχίμ ἐντὸς τοῦ ἔτους 1826 ἢ 1827, καὶ διώρισαν τὰς μηχανὰς εἰς τὸν » Γάλλουσι μὲ μυστικὰς ὁδηγίας νὰ βραδύνῃ εἰς τὴν κατὰσκευὴν των· διὰ » τοῦτο καὶ οὗτος δὲν ἤθελε νὰ γνωρίτῃ τὴν ἐπιτροπὴν των, οὔτε νὰ τὴν » δώσῃ πληροφορίας περὶ αὐτῶν. Ἀφοῦ ὁμως ἐπληροφορήθησαν ὅτι ἡ Ἑλλὰς » ἐντιπαλαίει πρὸς τὸν Ἰμπραχίμ ἐγκατεροῦσα, διέταξαν τὸν Γάλλουσι νὰ » ἐπισπύσῃ τὰς ἐργασίας του διὰ τὰς μηχανὰς χωρὶς νὰ τὸν παραι- » τήσωσι. Ὅτε δὲ οἱ Δυνάμεις ἀπεφάσισαν νὰ σώσωσι τὴν Ἑλλάδα, τότε » τ' ἀτμόπλοια κατεστράφησαν εἰς τὸν Τάμεσιν. » Ἀλλὰ, διὰτὶ ὁ Λουριώ- » τῃς καὶ ὁ Ὀρλάνδος ἀφῆκαν τοῦ; Ῥικαρδὸ νὰ πράξῃσιν ὅ,τι καὶ ὅπως ἔ- » θελον; Ἡ ἐφημερίς τοῦ Λονδίνου, ὁ Χρόνος, ὁμίλων διὰ τὴν κακὴν τῶν » ἀτμοπλοίων ἐκδασιν λέγει: « Ἐπρίπε νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν Ἀγγλίαν, καὶ » νὰ πλύνωμεν τὴν κηλίδα, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ τὴν προστρίψωσι, κα- » τηγοροῦντες αὐτὴν ὅτι, οὕτως ἡτέλησε νὰ παρεβάλλῃ ἐμπόδια εἰς τὴν ἀ- » νεξαρτησίαν τῶν Ἑλλήνων· ἄλλ' ὅπως ἂν συνέβη τὸ πρᾶγμα, τὰ ἐμπόδια » ἔγειναν, καὶ ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶναι ἀνεξάρτητος· εἶναι ὑποτελὴς κατὰ τὸ πρω- » τοκόλιον τῆς 23 μαρτίου ἐπὶ τοῦ παρόντος.

τὴν Ἑλλάδα δὺο φριγάδας σαράντα τεσσάρων πυροβόλων ἐκάσ-
την, καὶ ὑπεσχέθη ὁ ναυπηγὸς Γόρδων εἰς τὴν Ἀγγλίαν νὰ
τὰς κατασκευύσῃ καὶ νὰ τὰς παραδώσῃ κατὰ πάντα ἐτοιμοὺς
διὰ στηρλίνας ἐνεήντα τρεῖς χιλιάδας ἀμφοτέρας· ἀλλ' ὁ Ὁρ-
λάνδος καὶ Λουριώτης, ἀφοῦ παρήγγειλαν τὸν εἰς Παρισίους
Ἀγγλικὸν πρῶτον νὰ κατασκευάσῃ μίαν διὰ δεκαπέντε χιλι-
άδας στηρλίνας καὶ αἱ ἀρχαὶ δὲν ἐπέτρεψαν τὴν κατασκευὴν της·
ἀφοῦ δ' ἔστειλαν εἰς τὴν Σουηδίαν ν' ἀγοράσωσι δὺο ἐτοιμοὺς
καὶ ἀπέτυχον· τέλος διὰ τὴν ἀγορὰν ἢ τὴν ταχυτέραν κατα-
σκευὴν καὶ ἀποστολὴν δὺο φριγαδῶν ἀπεφάσισαν καὶ ἔστει-
λαν τὸν Μάρτιον τοῦ 1825 εἰς Νεοβόρρακον τὸν Γάλλον στρα-
τηγὸν Λάλεμαν μὲ μισθὸν ἐξακοσίων διστήλων κατὰ μῆνα, νὰ
συνενηοθῇ μὲ τοὺς ἐμπόρους Λερούα Μπαγιάρ καὶ Γ. Γ. Σ. Χάουλαν,
καὶ νὰ φροντίσωσιν ἐκ συμφώνου περὶ ἀγορᾶς ἢ ναυπηγήσεως
τῶν εἰρημένων φριγαδῶν· καὶ οὗτοι ἀπεφάσισαν νὰ τὰς ναυπηγήσω-
σιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι· ὁ δὲ Ὁρλάνδος καὶ Λουριώτης τὸ ἐδέχθησαν, ἀλ-
λὰ δὲν τοὺς προσδιώρισαν τὴν τιμὴν καὶ τὸ μέγεθος αὐτῶν·
τοὺς εἶπον μόνον νὰ κατασκευάσωσι φριγάδας πρώτου βαθ-
μοῦ καὶ ὅταν τὸ δυνατόν ταχύτερον. Οἱ δ' ἐμποροὶ οὗτοι διο-
ρίζουσι φριγάδας τῶν ἐξήντα τεσσάρων, καὶ δὲν συμφωνοῦσι
δι' ἀποκοπῆς τὴν κατασκευὴν των, ἀλλὰ πληρόνουσι καθ' ἡμέ-
ραν ἡμερομίσθια, ὥστε μὴ ἔχοντες ὅρον εἰς τὴν γινομένην
δαπάνην, ἀφοῦ ἔλαβον ἑκατὸν πενήντα πέντε χιλιάδας στηρλί-
νας, ἔγραψαν τὴν 31 ὁκτωβρίου τοῦ 1825 καὶ ἐζήτουν ἀ-
κόμη ὀγδοῇντα χιλιάδας διὰ τὴν τελείωσιν των, καὶ ἡ ἐν
Λονδίνῃ ἐπιτροπὴ μὴ ἔχουσα πλέον χρήματα τοῦ δανείου, κα-
τὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1826 ἐβιάσθη νὰ στείλῃ εἰς Νεοβό-
ρακον τὸν Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον νὰ δώσῃ τέλος εἰς τὴν
ὑπόθεσιν, καὶ αὐτὸς ἄλλο τι δὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ, εἰμὴ
νὰ πωλήσῃ τὴν μίαν καὶ νὰ ἐπάρῃ τὴν ἄλλην φριγάδα καθ'
ἣν εἶχε δώσει γνώμην καὶ ὁ εὐεργέτης τῶν Ἑλλήνων Εὐνάρ.
Οἱ εἰρημένοι ἐμποροὶ παρέστησαν ὅτι, ἐδαπάνησαν διὰ μὲν τὴν
μίαν φριγάδα τετρακοσίας σαράντα ἑξ χιλιάδας καὶ τετρακό-
σια ὀγδοῇντα ἑπτὰ διστήλα, διὰ δὲ τὴν ἄλλην τετρακοσίας τρι-
άντα ἑξ χιλιάδας καὶ πεντακόσια τριάντα ἑξ. ἐζήτουν δὲ δι-

ακοσίας ἐνενηντα πέντε χιλιάδας καὶ πεντακόσια ἐνενηντα δίσ-
 τεττα, διὰ τὰ παραδώσωσι καὶ τὰς δύο φριγάδας, κατὰ τὸν
 ἀπολογηθέντα Λουριώτην. Ὁ δὲ Κοντόσταυλος, συνεργούσης τῆς
 Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς τῶν ἡνωμένων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀ-
 μερικῆς, (*) ἐπώλησε τὴν μίαν, τὸν Σωτῆρα, εἰς τὴν Κυβέρνησιν
 διὰ δίσττηλα διακοσίας τριάντα τρεῖς χιλιάδας καὶ πεντακόσια ἐβδο-
 μῆντα, ἔλαβε καὶ ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου διὰ διαιτησίας καὶ συμ-
 βιβασμοῦ ἐνενηντα ἐννέα χιλιάδας καὶ ἑξακόσια ἐβδομῆντα
 ἐννέα, καὶ ἐξαρτήσας τὴν ἑτέραν, τὴν Ἐλπίδα, τὴν ὀνομα-
 σθεῖσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῆς
 φριγάδας Ἑλλάδος, καὶ (τὴν 24 Νομβρίου) ἐρρίψεν ἄγκυραν εἰς
 τὸ Ναύπλιον, ἀποκομίσας καὶ δεκαεπτὰ χιλιάδας ἐννεακόσια
 ἐβδομῆντα δύο δίσττηλα, τὰ ὅποια καὶ παρέδωκεν εἰς τὴν ἐν
 Αἰγίνῃ Δ. ἐπιτροπὴν, καὶ ἐζήτησε τὰ ἐξοφληθῶσιν οἱ λογαριασμοί
 του, ἀλλ' οὐτ' ἐθεωρήθησαν οὐτ' ἐξοφλήθησαν ὑπ' αὐτῆς, καὶ
 ἐκεῖνος καταγορεῖτο ὡς καταχραστὴς τὰ δημόσια, καὶ ὅτε θὰ
 ἐξετασθῶσιν οἱ λογαριασμοί του παρὰ τοῦ ἐλεγκτικοῦ συν-
 δρίου, θὰ καταδικασθῇ ν' ἀποδώσῃ περίπου πενήντα χιλιάδας
 δίσττηλα. (**). Διὰ δὲ τὴν ἀναλγησίαν τῆς ἐν Λονδίῳ ἐπιτρο-

(*) Ἐγγραφὴ ἀπὸ Λονδίνου τὴν 6 Ἰουλίου τοῦ 1826.

« Ἡ Γερουσία τῶν Ἠνωμένων Ἐπαρχιῶν τῆς Ἀμερικῆς, κινουμένη ἀπὸ
 τοῦ γενναίου αἰσθημα τοῦ τὰ συντελέσῃ εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ
 λαοῦ, ἐψήφισεν ὅτι ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἀναχωρήσῃ ἢ ἑτέρα τῶν δύο φρι-
 γαδῶν, αἵτινες ἵναυπηγῆθησαν εἰς Νεοβόρακον, κρατοῦσα τὴν ἄλλην διὰ
 τὴν πληρωθῶσι τὰ θάπανθητα εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν καὶ διὰ τὰ ἐ-
 ξοδα τῆς ἐξαρτύσεως τῆς ἑτέρας.

Le Senat des états unis d'Amérique mû par le sentiment généreux de
 contribuer au salut du peuple Grec, a décrété de fournir tout ce qui est né-
 cessaire pour faire partir l'une des frégates qui se sont construites à Newyork,
 en gardant l'autre pour faire payer les avances qui ont été faites et pour
 les dépenses de l'expédition,

Ἦλθε λοιπὸν ἡ Ἑλλάς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτε θὰ χρησιμεύσῃ ὅσον ἡλ-
 πιζέτο, καὶ τέλος θὰ καὶ διὰ τὴν κακὴν μοῖραν τῆς Ἑλλάδος.

(**) Αὐτὸς ἐδίδετο κατὰ τὸ 1855 τὰ δημοσιεύσῃ διὰ τοῦ τύπου ὅσα
 κατέπραξεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ἀναχωρήσας ἀπὸ Λονδίνου τὴν 12 Μαρτίου,
 ἔρθε εἰς τὴν 12 Ἀπριλίου εἰς Νεοβόρακον ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς
 Κυβερνήσεως, ἔχων πληρεξουσιότητα τὰ συνημολογήτη καὶ δάνειον πεντακοσίων
 χιλιάδων λιρῶν στερλινῶν, καὶ τὰ κτηνώδη τὴν τεχνητέραν ἀποστολὴν εἰς

πῆς καὶ διὰ τὴν διαγωγὴν τῶν λεγομένων φίλων τῆς Ἑλλά-

τὴν Ἑλλάδα ἀφοτέρων τῶν φριγάδων. Ὁ στρατηγὸς Λάλλεμαν δυσηρε-
στήθη διότι ὁ Κοντόσταυλος ἐστάλη νὰ δώσῃ τέλος εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν
φριγάδων αὐτῶν, καὶ προσεφέρετο σύμφωνος μὲ τοὺς ναυπηγῆσαντας αὐτὰς
ἐμπόρους Μπαγιάρ καὶ Χάουλλαν. Οὗτοι δ' ἐθιῶρουσαν ἤδη τὴν Ἑλλάδα ὡς
θρὺν πισοῦσαν, καὶ ἤθελον νὰ ξυλευθῶσι, καθόσον μάλιστα οἱ ἐν Λονδίῳ
Ῥίκαρντ τοὺς ἐγράψαν τὴν 1^η Δεκεμβρίου τοῦ 1825: « Ἐπειδὴ ἡμεῖς ἐ-
» χορηγήσαμεν ὅλα τὰ χρήματα, καὶ ἔχομεν ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν φριγάδων,
» ἡ δὲ παρούσα κατάστασις τῶν πραγμάτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἡ πι-
» θανότης τοῦ νὰ ὑποταχθῇ αὕτη εἰς τὸν ἐχθρὸν μᾶς δικαιώνει νὰ φροντί-
» σωμεν νὰ ἐνισχύσωμεν αὐτάς, ἐλπίζομεν ὅτι κανὲν σχέδιον, ἀφορᾶν τὴν
» τύχην τῶν εἰρημίων φριγάδων, δὲν θὰ ἐπιχειρισθῇτε χωρὶς τῆς ἰδικῆς μας
» ἐγκρίσεως, καὶ πεποιθήμεν ὅτι εἰς τὴν ὁποίαν εὐρισκόμεθα περίστασιν θὰ
» ἐννοήσατε τὸ ὀρθὸν τῆς αἰτήσεώς μας. » Ἐκεῖνοι δὲ τοὺς ἀπακρίθησαν ὅτι
ἤθελον ὑπερασπισθῇ τὰ συμφέροντά των, ἂν εἶχον δίκαιον, καὶ ἤθελον ὑ-
ποστηρίξει νομίμως τὰς ἀξιώσεις των. Κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς ἐν Λονδίῳ
ἐπιτροπῆς, ὁ Κοντόσταυλος ὤρειλε νὰ πράξῃ ὅλα τὰ δυνατὰ διὰ νὰ στείλῃ
τὰς δύο φριγάδας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἥ νὰ βάλῃ εἰς ἐνέχυρον τὴν μίαν καὶ
νὰ ἐνεργήσῃ τῆς ἐτέρας τὴν ἀποστολὴν, ἥ νὰ ἐκποιήσῃ τὴν μίαν διὰ νὰ
στείλῃ τὴν ἄλλην, ἥ νὰ τὰς ἀνταλλάξῃ ἀφοτέρας πρὸς ἄλλας μικροτέρας,
ἥ νὰ τὰς ἐκποιήσῃ ἀφοτέρας. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ναυπηγῆσαντες αὐτάς ἐνέργη-
σαν παρὰ τὰς διαταγὰς τῆς, καὶ ἐδαπάνησαν πλέον τοῦ δέοντος, ἐνῶ ἡ
Κυβερνήσις τῶν Ἑνωμένων τῆς Ἀμερικῆς πολιτειῶν δὲν δαπανᾷ διὰ τοιαύ-
τας φριγάδας πλέον ἢ τριακοσίας εἰκοσι χιλιάδας τάλληρα, ἐκεῖνος ὤρειλε
καὶ νὰ προφύγῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην κατὰ τῆς ἀδικίας, πλὴν νὰ προ-
τιμήσῃ πάνποτε φιλικὸν συμβιβασμὸν ἢ διαιτησίαν· καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ ὑπὸ
πώπτευσαν ὅτι ἤθελε καταφύγει εἰς τὰ δικαστήρια, τοὺς ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ
σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἦτον εἰρηνικός· ἀπέβλεπε μόνον νὰ κατορ-
θῶσῃ, νὰ στείλῃ τὰς δύο φριγάδας εἰς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἂν αὐ-
τοὶ ἤθελον νὰ τὸν συνδράμωσιν εἰς τοῦτο, τοὺς ὑπέσχετο ἐκτὸς τῆς εὐ-
γνωμοσύνης τοῦ ἔθνους νὰ ἐπικυρώσῃ καὶ ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς των.
Κατ' ἀρχὰς ἡ πρότασις τοῦ ἔκαμεν εἰς αὐτοὺς ἐντύπωσιν, καὶ τὸν ἔδωκαν
ἐλπίδας νὰ τὸν συνδράμωσιν εἰς τό νὰ συμφωνήσῃ θάνειον διὰ τὴν τελείω-
σιν καὶ τὴν ἀποστολὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν φριγάδων· ἀλλ' ἀφοῦ τὸν ἔ-
δωκαν ζητήσαντα τοὺς λογαριασμοὺς των, ἐφάνησαν ἀπαιτοῦντες καὶ τὰ
κατ' αὐτοὺς ὀφειλόμενα τάλληρα 272013, καὶ τὴν προμήθειάν των ἀνὰ δέκα
καθ' ἑκατὸν ὡς παραδεδειγμένην παρὰ τοῦ Λάλλεμαν· τὸν ἐβεβαίωσαν δὲ ὅτε
ἦτο ματαιοπονία νὰ ζητητῇ θάνειον εἰς Νεοδώρακον, μετὰ τὰς ἐκ Λονδί-
νου εἰδήσεις περὶ τῶν Ἑλληνικῶν θανείων, καὶ ἐπειδὴ ἦτον ἀδύνατον ν' ἀν-
ταλλάξῃ τὰς δύο φριγάδας πρὸς ἄλλας μικροτέρας, καὶ νὰ τὰς ἐκποιήσῃ

δος, τριακόσιαι περίπου χιλιάδες στηρίλαι, δεκαοκτώ εκατομ-

θά ἦτον ὀλίθριον διὰ τὴν Ἑλλάδα, τοὺς ἐπρόβαλε νὰ κρατήσωσιν ἐνέχυρον τὴν μίαν καὶ νὰ στείλωσι τὴν ἄλλην εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο ἀπηγοῦντο τὰλλ. 86370 (ὡς δ' ἐμποροὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὰ καταβάλωσι, καὶ τὸ νὰ πω-
 λθῇ ἡ μία φιργάδα ἦτον ἀδύνατον διότι δὲν εὕρισκετο ἀγοραστής, καὶ ἐκεῖνοι ἐζήτουν τὰ ἀπειλούμενα, ὅθεν καὶ αὐτοὶ ἐκείνοι καὶ ὁ Λάλλεμαν τὸν παρεκίνησαν νὰ ἐπιστρέψῃ ὅθεν ἦλθε, καὶ νὰ παραστήσῃ τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, διὰ νὰ εὐρεθῇ ἡθεραψία· ὁ σκοπὸς τῶν ἦτο νὰ τὸν ἀποπέμψωσι, μὴ ἐλπίζοντες νὰ ὑπάγῃ πλέον ἄλλος τις ἐκεῖσε νὰ τοὺς ἐνοχλήσῃ, καὶ αὐτοὶ τότε νὰ τελειώσωσιν, ὅ,τι καὶ εἵχοντο. Ἐν τοσούτῳ ἡπειλήθη νὰ μὴ ὁμιλῇ περὶ τῶν φιργαδῶν διὰ τὸν φόβον μὴ καταμνησθῶσιν ὑπὸ τινος εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ δημευθῶσιν εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ὑπάρχοντος νόμου περὶ οὐδετερότητος. Εἶχε συστατικὰ πρὸς τινὰς τῶν κατοίκων· ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπιρροὴν εἰς τὸν τόπον τοῦ Μπα-
 γιάρ καὶ τοῦ Χάουλλαν δὲν τὸν ὠφέλησαν· ἠθέλητε νὰ συμβουλευθῇ δικη-
 γόρον, τὸν εἰδείξαν τὸν λεγόμενον Ἑμμετ, καὶ αὐτὸς τὸν εἶπεν ὅτι ἄλλο μέσον δὲν εἶχεν εἰμὴ νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν τῶν· καὶ αὐτὸς δὲ θὰ συνηγορήσῃ ἐπομένως ὑπὲρ αὐτῶν. Ἐν τούτοις ἤρχισαν νὰ κατα-
 χωρίζωνται εἰς τὰς ἐφημερίδας ἄρθρα ψευδῇ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀπελπί-
 ζοντα τὴν ἐπανάστασιν τῆς. Ὁ Κοντόσταυλος εἶχε καὶ συστατικὸν ἀπὸ τὸν Κοραῆν πρὸς τὸν Ἐδουάρδ Ἐβερετ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Βάσιγκτων, ὅπου ἤ-
 σαν συνηγμένοι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑθνους· ὁ ἀληθὴς φιλέλλην Ἐβερετ τὸν ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν πρόεδρον Ἀδάμς καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς Κυβερνή-
 σεως, ὑπουργούς, Γερουσιαστὰς καὶ Βουλευτὰς, καὶ εἰς τὸν νομοδιάσταλ-
 λον Οὐέπστερ, τοὺς παρέστησε τὴν γενομένην εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀδικίαν, καὶ ὁπεφασίσθη ἡ ἀγορά τῆς φιργάδας, ὁ Σωτήρ, παρὰ τῆς Κυβερνήσεως· Ὅλοι οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες συνέδραμον εἰς τοῦτο, καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐκτε-
 λίαι τὰς εὐχάς, τὰς ὁποίας ἡ Γερουσία καὶ ἡ Βουλὴ σιωπηλῶς ἐξέφρασαν εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, μὴ φυλαχθέντων ὅλων τῶν τύπων διὰ νὰ μὴ παραγνωρισθῇ ἡ οὐδετερότης πρὸς τοὺς Τούρκους, καὶ βλαφθῶσι τὰ εἰς τὴν
 Τουρκίαν συμφέροντα τῶν Ἀμερικανῶν. Καὶ ἦδη ἐξετιμήθη ἡ φιργάδα ἐ-
 κείνη διὰ τὰλλ. 233,570, καὶ ὁ Οὐέπστερ εἶπε τὸν Κοντόσταυλον ὅτι ὁ νόμος τῆς ἀπαγορεύσεως καταδικάζει μὲν τοὺς Ἕλληνας εἰς τῶν φερ-
 γαδῶν τὸν ἀπώλειαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ναυπηγῆσαντας αὐτὰς εἰς φυλάκισιν καὶ πρόστιμον καὶ ζημίαν τῶν ἀπαιτήσεών των ὅλων. Οὕτως ἐπίστρε-
 ψεν ὁ Κοντόσταυλος εἰς Νεσβόρακον, παρηγορημένος· καὶ ὅλως τεθαρβυμέ-
 νος ἀπὸ τὸν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην τῶν Ἀμερικανῶν, καὶ ὅτε ὁ Μπα-
 γιάρ τὸν εἶπε νὰ μένῃ ἡσυχος, αὐτὸς δὲν ἐπεθύμει τὴν ἀπώλειαν καὶ τῶν
 δύο πλοίων, ἀπάντησεν ὅτι ἐδιόχετο νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ δικαστήρια· καὶ
 ἐπειδὴ αὐτὸς καὶ ὁ Χάουλλαν δὲν ἤθελον νὰ δεχθῶσι κατ' οὐδένα τρό-
 πον διαιτητίαν, κατέφυγε τῶντι εἰς τὸ δικαστήριον, ζητῶν τὴν ἀπόδοσιν
 τῶν λιρῶν 155000 στηρίλιν, τὰς ὁποίας ἔλαβον δι' ἐπιχειρήσιν ἀπηγορευ-
 μένῃν ἀπὸ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος των, καὶ οὕτω τοὺς ἐβίασε νὰ δε-
 χθῶσι διαιτητίαν. Διωρίσθησαν δὲ τρεῖς διαιτηταί, καὶ προσνήχθησαν
 τὸν ἀσυνειδήτως πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὥστε εἰπέ τις τῶν ἀξιοσεβαστῶν
 Ἀμερικανῶν πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς διαιτητίας· Ἐκαμεις ὅ,τι ἦτον εἰς τὴν
 ἐξουσίαν σου, διὰ νὰ καταστρέψῃς ἕνα τόπον καὶ ν' ἀτιμάσῃς ἕνα ἄλλον.

μύρια γροσιών, δοθέντα διὰ τ' ἀτμόπλοιον καὶ διὰ τὰς φηργά-

καὶ ἄλλος τις εἶπεν· ἡ ὑπόθεσις ἐπρεπε νὰ διαιτηθῇ εἰς ἄλλον τρόπον ὅχι εἰς Νεοδόρακον, καὶ ἀπὸ ἄλλους διαιτητὰς, ὅχι ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ Νεο-
 θοράκου. Ὁ Μπαγιάρ καὶ Χάουλαν ἐξήτουν δι' ὅτας εἶχον ἀπαιτήσεις τὰλλ
 396000. Οἱ διαιτητὴ ἀπεφάσισαν νὰ λαβῶσι μόνον τὰλλ. 156,856· ὃ
 ἐστὶν ἀρῆρσαν τὰλλ. 240000· ἀλλὰ παρεδέχθησαν τὰλλ. 90,000 διὰ προ-
 μηθείας των, καὶ τὰλλ. 7,000 διὰ ζομίον ἐκ τινος ναυαγίου ἀδικαιολόγη-
 τον, καὶ ἐνοίκιον ναυπηγείων 80,000 ταλλήρων, καὶ τὰλλ. 11,500 δι' ἐς
 πιτήρησιν τῶν πλοίων, καὶ λογαριασμούς ὅπως ἄσφαῖς καὶ ἄλλα τοιαῦτα,
 καὶ οὐδ' ἠθίλησαν νὰ δώσωσι τοὺς λόγους, ἐφ' ᾧ ἐστήριζον τὴν ἀπόφα-
 σίν των. Ὁ δὲ Κοντόσταυλος ἀπεφάσισε νὰ καταρῦγῃ εἰς τὸ ἀκυρωτικόν
 δικαστήριον, καὶ τότε ἐγένεε συμβιβασμός, καθ' ὃν ἐπληρώθη ἐπὶ πλέον
 τὰλλ. 28541, καὶ οὕτως ἠδυνήθη καὶ ἐτελείωσε τὰ πρὸς ἐξάρτησιν τῆς
 Ἑλπίδος, καὶ ἐναυτολόγησε, καὶ ἐξέπλευσε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Κατὰ
 δὲ τὸν λογαριασμόν του, ἔλαβε τὰλλ. 102,464. Ἐδαπάνησε διὰ τὴν φηρ-
 γάδαν τὰλλ. 77,822. Ἐπληρώθη δι' ἀμοιβὴν ἀσφαλίσεως αὐτῆς, γινομέ-
 νης παρὰ τοῦ ἰδίου, τὰλλ. 3,150, καὶ δι' ἐξοδὰ του δικατεσσάρων μηνῶν
 τὰλλ. 3,520, καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰλλ. 17972 πρὸς ἐξόφλη-
 σιν. Ἦτο δὲ διατεταγμένος νὰ ναυτολογήτῃ τριακοσίους Ἀμερικανούς, καὶ
 ἐναυτολόγησε μόνον ἑκατὸν πενήντα ἐπὶ ὑποσχέσει νὰ μείνωσιν εἰς τὴν ὕ-
 πηρεσίαν τῆς Ἑλλάδος ἕν ἔτος, καὶ ἐκινδύνευσεν δι' οὓς ἀναφέρει λόγους,
 καὶ παραδούς τὴν φηργάδα εἰς τὸν Μιαούλην, ἐξήτητε νὰ θεωρηθῶσιν οἱ
 λογαριασμοὶ του ἀπὸ τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν, καὶ αὕτη ἀπεποιήθη τοῦτο, καὶ
 μόνον ἐπὶ τοῦ Ἀρμανσπεργ τὸ Ἑλεγκτικὸν Συνέδριον, θεωρήσαν αὐτούς, ἐ-
 ξίδοτο τὴν 3 Ὀκτωβρίου τοῦ 1836 ἀπόφασιν τελεσιδικίαν, καὶ τὸν κατε-
 δίκασεν εἰς τὸ ν' ἀποδώσῃ δραχ. 174,080 κεφάλαιον καὶ δρ. 131470 τῶ-
 κον, καὶ διαταξάντος τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν διευθυντοῦ Γ. Ασάνη τὴν
 ἐκτέλεσίν της, κατεσχέθησαν τὰ κτήματά του, ἐφ' ᾧ καὶ ἐρρεσίβαλεν αὐτὴν
 εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ ἀμειβεθουμένου διοικητικοῦ τμήμα τοῦ συμβουλίου τῆς
 Ἐπεκρατείας, καὶ τοῦτο τέλος πάντων διελύθη εἰς τ' αἰομά του καὶ δὲν
 ἔδωκε τέλος εἰς τὴν ὑπόθεσίν του. Προδικαστικῶς μόνον ἀπεφάσισε τὴν 27
 Νοεμβρίου τοῦ 1837, καὶ τὸν ἐπέβαλεν ὄρκον, τὸν ὅποιον αὐτὸς ὥρκισθη ὡς
 πρὸς τὰ τρία πέμπτα ταλλήρων 18396 ἐκπεσθέντων ἀπὸ τὴν τιμὴν τῆς
 ἀγορασθείσης ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως φηργάδας, δι' ὅσα εἰδη-
 λήρθησαν ἀπ' αὐτὴν εἰς ἐξάρτισιν τῆς ἐτέρας, ἀλλ' ἐμποδίσθη ὁ προεδρεύων
 τὸ τμήμα Κουντουριώτης νὰ ἐκδώσῃ ὁριστικὴν ἀπόφασιν, καὶ ἐμποδίσθη,
 ὡς λέγει ὁ Κοντόσταυλος, ὑπὸ τινων ἀποτελούντων τότε μέρος τῆς Κυ-
 βερνήσεως. Ὁ δὲ Κοντόσταυλος τὸ 1855 ἐξέδο· ο τὴν ἀπολογίαν του, καὶ
 παρακατέβησεν ὅλα τὰ ἔγγραφα του εἰς τὸν Ἀμερικανὸν Χίλλ ἐν Ἀθήναις,
 διὰ νὰ τὰ θεωρήσῃ ὅστις ἂν θελήσῃ. Αὐτὸς οὕτως μισθὸν ἐπληρώθη οὕτε
 προμήθειαν ἔλαβε, καὶ ἂν δὲν ἀνεδέχετο τὴν τοιαύτην ἀποστολὴν, θὰ ἔλαμ-
 βανον ἴσως τὴν αὐτὴν τύχην τῶν ἐν Δουδίνῳ ἀτμοπλοίων καὶ αἱ δὴν φηρ-

δας ὀλίγον ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐνῷ ἀν' ἑδαπανῶν-
το διὰ τ' Ἀμερικανικὰ στρατεύματα, τὰ ὅποια οἱ Ἀμερικαν-
νοὶ αὐτοὶ προῦβχλον νὰ στείλωσιν, ἤθελον χρησιμεύσει εἰς τὴν
σωτηρίαν τῆς. Ἡδύναντο δὲ νὰ θάπανηθῶσι καὶ εἰς ἄλλα ξε-
νικὰ στρατεύματα, ἀπὸ τὰ ὅποια εἶχον ἀνάγκην διὰ νὰ σω-
θῶσιν οἱ Ἕλληνας· ὡταύτως ἤθελον χρησιμεύσει καὶ δώδεκα πε-
ρίπου ἑκατομμύρια γρόσια, τὰ ὅποια ἐδόθησαν εἰς ἐξαγορὰν ὁ-
μολογιῶν ἑκχτὸν ἐνενηντα ἐπτὰ χιλιάδων σπηρλινῶν. Τόσσην δὲ
νωθρότητα ἔδειξαν ὁ Ὁρλάνδος καὶ ὁ Λουριώτης εἰς τὰ πράγ-
ματα τῆς πατρίδος, ὥστε καὶ ὅτε ἡ Κυβέρνησις τοὺς διέτα-
ξε ν' ἀνταλλάξωσι τὰ ὀρειχάλκινα πυροβόλα τοῦ Ναυπλίου μὲ
σιδηρᾶ, ἀντὶ νὰ στείλωσι πρῶτον τὰ σιδηρᾶ, διὰ νὰ τεθῶσιν
εἰς τὸν τόπον τῶν ὀρειχαλκίνων, ἔστειλαν τὸν Ἀγγλον, μὲ τὸν
ὁποῖον συνεφώνησαν τὴν ἀνταλλαγὴν, νλ ἐπάρῃ τὰ ὀρειχάλκινα
καὶ τοὶ μὴ φέροντα τὰ σιδηρᾶ, καὶ οὕτω ν' ἀποπλήσῃ τὸ φρού-
ριον τοῦ Ναυπλίου καὶ νὰ τὸ ἀφήσῃ εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἱμ-
πραχίμ· ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἀπέπεμψεν ἄπρακτον τὸν Ἀγγλον,
ὅστις καὶ ἀπεζημιώθη διὰ τὴν ἀκύρωσιν τῆς συμφωνίας του.
Τέλος πάντων ἡ ἐν Λονδίῳ ἐπιτροπὴ ἐπαύθη ἀπὸ τὴν ἐπιτρο-
πὴν τῆς συνελεύσεως, ἥτις διώρισε τὸν Ρίκαρντ, Βουρδέτ καὶ
Σπανιολάκην νὰ ζητήσωσιν εὐθύνας ἀπὸ αὐτὴν διὰ τοῦ δευτέ-
ρου θανείου τὴν διαχωρίσιν. Ὅμως διὰ τῆς παρακαίρου ταύτης
παύσεως τὸ ἔθνος δὲν ἱκανοποιεῖται διὰ τὴν κακὴν διοίκησιν τῶν

γάδας εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο κατεδικάσθη. Εἰς τὸ αὐτὸ φυλ-
λάδιον ἀναφέρει καὶ περὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ Κυβερνήτου, καὶ ἐν τοῖς ἐπο-
μένοις θὰ ἐξιστορηθῇ τὰ περὶ τοῦ μεγάλου ἀνδρός· Εἰρήσθω ἐν τοσούτῳ
ὅτι ἡ πολιτικὴ του ἦτο θεμελιωμένη εἰς τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος. Ἄν
ἄλλοι ἠκολούθουν ἄλλαν πολιτικὴν οἰκίαν διὰ τὸ ἔθνος, δὲν ἠδίκησε διὰ
τοῦτο κανένα, καὶ οἱ πάντες ἦσαν ελεύθεροι νὰ φρονῶσιν ὅπως ἤθελον, πλὴν
δὲν ἐπίτρεπον καὶ εἰς τὸν Κυβερνήτην νὰ φρονῇ καὶ νὰ ἐνεργῇ τὰ πρὸς τὸ
κοινὸν ὄφελος, καὶ ἐπραξαν διὰ τοῦτο ἀνόσια. Εἰρήσθω καὶ ὅτι, ὅχι μόνον
ὁ Μπουτένιερ δὲν ἠλύνατο, ἀλλ' οὐδ' αὐτός ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος, οὐδ'
αὐτοὶ οἱ Βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας δὲν ἐδύνατο νὰ εἰπωσὶ
τε διὰ τὰ τῆς δικτατορίας του, δι' αὐτοῦ μόνου ἦτον ὑπεύθυνος· μὴ ὁ
Κυβερνήτης ἦτον ὁ ἀρμαστὴς τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Ῥωσσίας
εἰς τὸν Ἑλλαδισμόν, ἥξειεν ὅτι ὑπηρετῶν τὸ ἔθνος του διὰ τὸ ἔθνος του, ὡ-
φείλε ν' ἀποθάνῃ, καὶ ἀπέθανε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους του.

χρημάτων τοῦ δανείου. Διορισθέντες δὲ ὁ Ρίκαρδ καὶ ὁ Βουρδὲτ νὰ ζητήσωσιν εὐθύνας ἀπὸ τὴν πεπαυμένην ἐπιτροπὴν, δὲν ἀπαιτοῦνται καὶ αὐτοὶ ἀμοιβαίως εὐθύνας διὰ τὰς ἐκατὸν ἐξήντα χιλιάδας στηλρίνας τῶν ἀτμοπλοίων καὶ διὰ τὴν ἐξαγορὰν ὁμολογιῶν περίπου τετρακοσίων χιλιάδων στηλρίνων, ἥτοι τῶν ἀνωτέρω ἐκατὸν ἐνενήντα ἐπτὰ χιλιάδων πραγματικῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι Ρίκαρδ ὁμολογοῦσι πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς συνελεύσεως τὸ ἄτοπον τοῦ διορισμοῦ τῶν, ἂν καὶ τὸν ἐδέχθησαν (*). Ὁ δὲ Σπανιολάκης, διὰ συνεργείας τοῦ ὁποίου, ὡς λέγει ὁ Δουριώτης (**) διωρίσθησαν οἱ Ρίκαρδ, καταδικάζει μάλιστα διὰ τοῦτο τὴν ἐπιτροπὴν τῆς συνελεύσεως, καὶ γράφει πρὸς τὴν Κυβέρνησιν νὰ διορισθῇ ὁ Εὐνάρ, διὰ νὰ λάβῃ ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς, καὶ ἰδίως τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἀτμοπλοίων ἀπὸ τοῦ Ρίκαρδ (***) ἐν τοσούτῳ ὁ μὲν Ὀρλάνδος ἀνεχώρησε τὴν 2 Σεπτεμβρίου

(*) Γράφοντες πρὸς αὐτὴν τὴν 14—26 Ὀκτωβρίου τοῦ 1826 λέγουσιν: « Ἐπειδὴ ὑπὲρξαμεν συμφωνηταί τοῦ δανείου καὶ συνεπράξαμεν εἰς τὰς ἀναφερομένας εἰς αὐτὸ ἐργασίας ἤθελον εἶθαι εὐχερεστόταρον εἰς τοὺς συμπολίτας σας, εἰς τὸ εἰδῶ δημότιον καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς ἂν διωρίζετε ἄλλα ἄτομα ὑψηλῆς ὑποκρίψου, νὰ ἐξετάσωσι τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Ὀρλάνδου καὶ Δουριώτου, τὰ ὁποῖα νὰ μὴν ἔλαβον μέρος εἰς αὐτὸ τὸ δάνειον. Μ' ὅλον τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλάβομεν μέρος ἐνεργὸν εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς εἰσείας σας διὰ τοσούτου καιρὸν, δὲν θέλομεν τῶρα νὰ παρατηρῶμεν ἀπ' αὐτὴν, καὶ θέλομεν ἐνώσκει τὰς προσπάθειάς μας μὲ τὸν κύριον Σπανιολάκη, διὰ νὰ ἐξετάσωμεν ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ δανείου. » Ἐπειτα ὁμιλοῦντες διὰ τ' ἀτμόπλοια λέγουσι: « Τ' ἀτμόπλοια κατὰ δυστυχίαν εὐρίσκονται ἀκόμη ἐδῶ. Ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀποστολῆς των προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἀναξιοτέτητα τοῦ μηχανικοῦ· εἰς τὴν περὶ τὴν θλίβεράν θέσιν σας εἶναι δύσκολον νὰ πιστεύετε ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐνηργήθη μὲ καλὴν πίστιν· ἀλλ' ὅμως ἔστε περὶ τούτου σταθερῶς πεπεισμένοι. »

(**) « Ἐφρόντισαν οἱ Ρίκαρδ, λέγει αὐτός, νὰ διορισθῶσι διὰ τοῦ Σπανιολάκη Ἐπίτροποι νὰ ἐξετάσωσι τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ δανείου διὰ νὰ μὴ δώσωσι ποτὲ αὐτοὶ λόγον τῶν πράξεών των εἰς κανένα. »

(***) Γράφων τὴν 17 Φεβρουαρίου τοῦ 1827 εἰς Γενεῶν τὸν Μαρσέτ, λέγει « βλῆπετε πόσον περιπεπλεγμένη εὐρίσκεται ἡ δυστυχὴς αὕτη ὑπόθεσις τῶν ἀτμοπλοίων· δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ ἀποδώσω εἰμὶ εἰς τὴν ἀπρονοήσιον τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις διώρισε τοὺς κυρίους Βουρδὲτ καὶ Ρίκαρδ νὰ διευκρινήσωσιν ὅ,τι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διευκρινισθῇ εἰμὶ ἀπὸ ἀνθρώπων, οἷτινες νὰ μὴν ἔλαβον μετοχὴν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα ἐν Δουδίνῳ. » Γράφων δὲ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν 10 Ἀπριλίου λέγει: « Οἱ

ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν. Ὁ δὲ Λουριώτης δὲν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰμὴ μετὰ δύο ἔτη. Ἔδωκε δὲ λόγον τῶν πράξεων τῆς ἐπιτροπῆς των, καὶ κατὰ τοὺς λογαριασμοὺς, τοὺς ὁποίους ἔστειλεν αὕτη εἰς τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν τὴν 30 Ἀπριλίου τοῦ 1826, ἀμφότεροι ἔμειναν ὑπόλογοι εἰς τὸ ἔθνος δι' εἴκοσιν ἐννέα περίπου χιλιάδας στηρλίνας, καὶ ἂν τὰς ἔπτελλον τότε εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἤθελον χρησιμεύσει πολὺ διὰ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ρούμελην μάλιστα, καὶ ἤθελε δοθῇ ἄρτος εἰς πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν πεῖναν ἀποθνήσκοντας. Ἐδαπάνησαν δὲ εἰς δύο ἡμυσι ἔτη στηρλίνας ἑνδεκα χιλιάδας καὶ ἑξακοσίας ἐξήντα μίαν, διότι ἔζων ὅχι ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ πτωχοῦ καὶ ἀπόρου ἔθνους των. Τὸ δεύτερον δάνειον ἐξεκαθάρισεν ὀκτακοσίας πενήντα χιλιάδας στηρλίνας, καὶ αὐταὶ ἔφερον ὑπὲρ τὰ πενήντα ἑκατομμύρια γροσίων ἀπὸ αὐτὰ λοιπὸν εἶχεν ἀνάγκη ἢ Ἑλλάς διὰ νὰ σωθῇ, φέρουσα ἔξωθεν τακτικά στρατεύματα, καὶ ὀργανίζουσα τὰ Ἑλληνικά τακτικά με τοιαῦτα στρατεύματα, ἠνωμένα καὶ με τοὺς αἰτάκτους Ἕλληνας, ἢ Κυβερνήσις ἠδύνατο νὰ καταστρέψῃ καὶ τὸν Ἱμπραχίμ καὶ τὸν Κιουταχὴν, καὶ νὰ καταστήσῃ τὸ ἔθνος ἀνεξάρτητον. Ὁ δὲ Λουριώτης ἔλαγε, γράφων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν: αὐτε ὁ Ἱμπραχίμ ἤρχισε νὰ προοδεύῃ, αὐδὲν ἤρχοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐθελονταὶ ἰσρατηγοὶ καὶ στρατιῶται. Ὡς ἀλλὰ διὰ τῶν χρημάτων τὰ πάντα πάντοτε κατωρθοῦντο. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν τῶν πραγμάτων οἱ Ἕλληνες εἶχον ἀνάγκην χρημάτων μόνον, διὰ νὰ πολεμήσωσι τὸν ἐχθρὸν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ μετὰ τὰ τακτικά στρατεύματα καὶ μ' ὅλα τὰ εἶδη τῶν ὀπλων ὅσα μετεχειρίζετο καὶ ὁ ἐχθρὸς ἐναντίον των. Εἰς δὲ τὴν θάλασσαν εἶχον ἀνάγκην ὅχι τόσο ἀπὸ φριγάδας καὶ ἀτμόπλοια, ὅσον ἀπὸ

» κύριοι Ῥίκαρδ πρέπει νὰ δώσωσι λόγον τῶν ἐκατὸν ἐξήντα χιλιάδων λι-
 » ρῶν στηρλινῶν, ἀποδεικνύντες πῶς, ποῦ καὶ διατί τὰς ἐξώφευσαν. Ὁ εὐ-
 » κολώτερος καὶ ἀσφαλέστερος τρόπος εἶναι νὰ ἐπιφορτισθῇ ὁ Εὐνάρ, νὰ
 » παραλάβῃ νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ ἐξοφλήσῃ ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς τῶν Ῥί-
 » καρδ διὰ τ' ἀτμόπλοια. » ὦ κακόμενοι Ἕλληνες! Ἐκτός ὀλίγων γενναίων
 » ἀνθρώπων, οἵτινες ἐγεννήθησαν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ χρησιμεύσωσι ὡς
 » εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ οἱ ὅποιοι σᾶς εὐεργέτησαν, καὶ θὰ σᾶς
 » εὐεργετήσωσι ἐπομένως ὅσον τὸ δυνατόν, οἱ πάντες, καὶ ξένοι καὶ οἰκείοι,
 » σᾶς ἐπεὶ εὐλόγησαν ἅπανθρωπα.

πολλά ἡφαίστεια, καὶ διὰ τῶν χρημάτων ἠδύναντο νὰ κατασκευάσωσιν ὅσα ἤθελον, διότι καὶ ὁ Μιαούλης ἔγραφε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἐζήτηε πολλὰ ἡφαίστεια, ὡς ἐκ τούτων θεωρῶν βεβαίαν τὴν νίκην εἰς τὴν θάλασσαν. Χωρὶς χρημάτων δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἔχωσιν οἱ Ἕλληνες ἄρτον καὶ πυριτόβολα· οἱ πυριτόμυλοι τῆς Δημητσάνης δὲν ὑπῆρχον πλέον, ἀλλ' οὐδ' εἶχον πλέον ἀγγεῖα ἐκ κασσαιτέρου νὰ χύτωσι βόλια ὡς καὶ τὸ 1821. καὶ ἂν ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος δὲν ἡπείλει νὰ κηρύξῃ πόλεμον κατὰ τοῦ Σουλτάνου, καὶ ἂν αἱ Δυνάμεις δὲν ἐπενέβαινον εἰς τὰ πράγματα τῶν δύο ἐμπολέμων ἐθνῶν διὰ τὴν εἰρηνopoίησιν τῆς Ελλάδος, καὶ ἂν ἀπὸ τὸν χριστιανικὸν κόσμον δὲν ἐπέλλοντο ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἄρτος καὶ πυριτόβολα καὶ ἄλλα βοηθήματα, ἄλλη ἐλπίς δὲν τοὺς ἔμενεν εἰμὴ ν' ἀποθάνωσι· διότι χωρὶς τούτων δὲν ἦτο δυνατόν οὔτε νὰ ζήσωσιν οὔτε νὰ νικήσωσι τοὺς Τούρκους, ἐν ᾧ κατὰ τὸν Λουριώτην γράροντα τὴν 12 Σεπτεμβρίου ἐκ Λονδίνου τὸν Γ. Γραμματέα τῆς ἐπικρατείας· α ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος ἐκρέμασθε ἀπὸ τὰς νίκας τῆς· τὰ δὲ συμφέροντα τῶν αὐτῶν, ἀντιπύπτοντα πρὸς ἄλληλα, νὰ μὴ ἀκούωσιν οἱ Ἕλληνες τὰ περὶ Βασιλέων καὶ θρόνων· καὶ διὰ τοῦτο ἐχρεώσθουν νὰ νικήσωσι καταστρεφόμενοι μὲν, ἀλλ' ἐγκαρτεροῦντες, ἕως οὗ αἱ δυνάμεις φθάσωσιν εἰς βοήθειάν των.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ δυνατὸς ἐν πολέμοις εἶναι σύμμαχος αὐτῶν, καὶ τοὶ διχονοοῦντων καὶ πανταχόθεν πολυειδῶς προδιδομένων, καὶ ὁ χριστιανικὸς κόσμος τοὺς στέλλουσιν ἄρτον καὶ πυρίτιδα καὶ βόλια, αὐτοὶ ἐγκαρτεροῦσιν εἰς τὸν περὶ τῶν ὁλῶν ἀγῶνά των, καὶ πολεμοῦσι τοὺς Τούρκους, εἰς τὸν Θεὸν τῶν δυνάμεων ἐλπίζοντες πάντοτε, καὶ δίδουσι καιρὸν εἰς τὰς συμμάχους Δυνάμεις νὰ δράμωσιν εἰς βοήθειάν των καὶ τοὺς σώσωσιν. Ἡ δὲ Κυβέρνησις διὰ ν' ἀποκλείσῃ τοὺς ἐχθροὺς διὰ θαλάσσης, ἀπέστειλε δύο πολεμικά βρῆκια τοῦ Νικολάου Ράφτη καὶ τοῦ Δημ. Ν. Λάμπρου, νὰ περιπλέωσιν ὡς καταγωγεῖς τὰ περάλια εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια καὶ εἰς τὰ πέριξ· ἀπέστειλε καὶ ἄλλα δύο τοῦ Γ. Λεμπέση καὶ τοῦ Ἰω. Κυριάκου εἰς τὸν Θερμαϊκὸν καὶ Μαλλιακὸν κόλπον νὰ συμπράττωσι καὶ εἰς τὰ κατὰ ξηρὰν ἐπιχειρήματα τῶν Ἑλλήνων ἐναντὶον τοῦ ἐχθροῦ, ἔρχε διορίσει καὶ τὸν Ἀγδριανὸν Α.

Σωτηρίου εἰς ἀποκλεισμὸν τοῦ Ἑρετριακοῦ κόλπου. Οἱ δὲ ψῆφια-
 νοί, ἅμα εἰσβαλόντος τοῦ Κιουταχῆ εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἔστειλαν
 τρία πολεμικὰ πλοῖα τοῦ Ἀνδρέα Γιανίτση, τοῦ Χ. Ἀλεξανδρῆ
 καὶ τοῦ Ν. Καρχαωσταντῆ εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον διὰ τὸν αὐ-
 τὸν σκοπὸν, καὶ τὰ ἐξοικονομοῦσιν ἐξ ἰδίων διὰ τὴν ἀπορίαν τοῦ
 ἐθνικοῦ ταμείου. Ἡ Δ. ἐπιτροπὴ διώρισε καὶ τὸν Σταμάτιν Ἀστε-
 ρίου νὰ περιπλῇ καὶ ὡς καταγωγεὺς καὶ κατὰ τῆς πειρατείας
 εἰς τὰ νερά Κοῦμης, Σκύρου καὶ Σκοπέλου. Ὁ δὲ Κιουταχῆς πο-
 λιορκῶν μ' ὅλην τὴν δραστηριότητα τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν,
 ῥίπτει νυχθημερὸν εἰς αὐτὴν χιλιάδας βομβῶν καὶ σφαιρῶν καὶ
 κατασκευάζει ὑπονόμους, καὶ μεταχειρίζεται ὅσα καὶ κατὰ τοῦ
 Μισολογγίου, προσπαθῶν ν' ἀναγκάσῃ τοὺς πολιορκημένους νὰ
 παραδοθῶσιν ὅσον τάχος. Ἀλλ' οὗτοι κάμνουνσι σχεδὸν ὅσα καὶ
 οἱ Μισολογγῖται εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ φρουρίου, ἀντιφιλοτιμούμενοι
 ν' ἀπολαύσωσι τὴν ἰδίαν τύχην ἐκείνων, ἂν δὲν δυνηθῶσι νὰ πρά-
 ξωσιν ἄλλο τίποτε. Ἐνθ' δὲ ὁ Γκούρας διανυκτερεύει παραφυλάτ-
 των πᾶσαν νύκτα ἐκτὸς τοῦ πρὸ τῶν προφυλαίων τῆς Ἀκροπό-
 λεως τείχους, τοῦ Σεπεντσέ, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς στρατιώτας,
 ἂν ἤθελον καὶ πάλιν ἐρηλίσσει τινεὶς εἰς λειποταξίαν, καὶ παρατη-
 ρεῖ ἐν ταυτῷ τὰ κινήματα τῶν ἐχθρῶν καὶ τουφεκίζει κατὰ τὸ
 σύνθετες ἐναντίον των, τὴν νύκτα τῆς πρώτης τοῦ Ὀκτωβρίου
 τουφεκίσας ἀντιτουφεκίζεται εἰς τὸ σκότος ὑπὸ ἐχθροῦ, κτυπᾶται
 κατὰ δυστυχίαν εἰς τὸν κρῖταρον καὶ πίπτει νεκρὸς, καὶ ἀντ' αὐ-
 τοῦ διοικεῖ τὰ τοῦ φρουρίου ὁ Μακρυγιάννης ἄχρι τῆς 11 τοῦ
 αὐτοῦ, ὅτε εἰσῆλθον ὁ Κριεζιώτης, ὁ Μαμούρης, ὁ Μῆτρος Λέκας
 καὶ ὁ Τριαντάφυλλος Τσιουρᾶ, μὲ τρικασίους ἑλληνας, μεθ' ὧν καὶ
 τινες Ἑπτανήσιοι, διαβάντες ἀναμέστον τῶν ἐχθρῶν. Ἐπειδὴ ὁ Γκού-
 ρας ἔγραφε τὸν Καραιοῦράκη νὰ υπάγῃσιν οἱ Ἑπτανήσιοι εἰς φρου-
 ρησιν τῆς Ἀκροπόλεως, τὸ σῶμα αὐτῶν ἐκινήθη τὴν 12 τοῦ Σεπ-
 τεμβρίου ἀπὸ τὴν Σαλαμίνα συνωδευμένον ἀπὸ τὸν ἱατρὸν Πέ-
 τρον Στεφανίτσην, ὅστις ἦτο πολιορκημένος καὶ εἰς τὸ Μισολόγγι
 καὶ ἐθεράπευε τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πληγωμένους ἄχρι τῆς καταστρο-
 φῆς του, ἀπὸ τοῦ Κωνστ. Ἀξινόου, τὸν Β. Θεαγένην, τὸν Μαργα-
 ρίτην καὶ ἀπὸ τῶν φιλελλήνων Ἰωσήφ Σκάρπαν, καὶ ὀδηγούμενον
 ἀπὸ τὸν Μαμούρη, ἀπέβη εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἐφθάσε πλησίον

τῆς Ἀκροπόλεως· ἀλλὰ διὰ τὸ φέγγος τῆς Ἑλλάδος, καὶ διότι ἔλαβον οἱ Τούρκοι γνῶσιν τοῦ κινήματός των, καὶ ἦσαν προπαρασκευασμένοι νὰ ἐμποδίσωσι τὴν εἰσοδόν των, ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι. Τὴν 27 τοῦ αὐτοῦ πάλιν ἐκινήθησαν ἀπὸ τ' Ἀμπελάκια τῆς Σαλαμίνας ἑκατὸν τριάντα Ἑπτανήσιοι μετὰ καὶ ἄλλων ἑκατὸν εἰκοσιν Ἑλλήνων διοριθέντων ἀπὸ τὸ ἐν Ἐλευσίνι στρατόπεδον, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Κριεζιώτην καὶ τὸν Μαμούρη, καὶ ἀπέβησαν εἰς τοὺς τρεῖς Πύργους, εἰς τὴν Μουνυχίαν. Φθάσαντες δὲ ἕως ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας μακρὰν τῆς Ἀκροπόλεως, εἶδον μέγα μέρος τοῦ ἱππικοῦ εἰς κίνησιν, περιπολοῦν, καὶ ἀπεσύρθησαν εἰς τόπον παράμερον, καὶ παρτήρησαν τὰ κινήματά των, καὶ ἐνόησαντες ὅτι ἦσαν προδεδωμένοι εἰς τὸν ἐχθρὸν ὠπισθοδρόμησαν. Τὸ πρῶν εἶδον τοὺς Τούρκους περιφερουμένους ὡς ἂν εἰς ζήτησίν των· ἦσαν δὲ οἱ πλείότεροι εἰς τὸν τόπον τῆς ἀποβάσεως συνηγμένοι, καὶ οἱ ἄλλοι εἰς ἄλλας θέσεις ὑψηλάς. Οἱ Τούρκοι ὤρμησαν ἐναντίον των, ἐμαχίοντο ὑπὲρ τὰς δύο ὥρας καὶ ἀπώλεσαν πολλοὺς ἐκ τῶν οἰκείων. Οἱ δ' Ἕλληνες δὲν ἔπαυον τίποτε ἀντιμαχητάμενοι ἕως ἔφθασαν εἰς τὸ πλοῖον, ἐρ' οὐ καὶ εἰσέβησαν. Οἱ ἐχθροὶ εὗρον εἰς τοὺς τρεῖς Πύργους ἐντὸς μικρᾶς τιнос ἐκκλησίας ἕξ Ἕλληνας μὲ τὸν Ἀνδρέαν Κόνταρη, Παξινόν, καὶ τοὺς πολεμοῦσι καὶ μὲ δύο πυροβόλα. Οἱ πέντε ἔπεσον ἅφ' ἑαυτοῦ ἔστειλαν εἰς τὸν ἄδην πολλοὺς Τούρκους· ὁ δὲ Κόνταρης ἐτώθη ὡς διὰ θαύματος, καὶ νηχόμενος ἔφθασεν εἰς τὸ πλοῖον. Οἱ Τούρκοι τρισχίλιοι περίπου ἔδραμον εἰς τὴν ἀλικήν, ὅπου εἶχον καταφύγει ἐπὶ τινος νησιδίου εἰκοσιδύω Ἕλληνες μὲ τὸν Ἀθανάσιον Δημ. Αελοῦδαν, ὅστις καὶ τοὺς ἔσωσεν ὑποταγὴν διεπραγματευθεὶς, ἕως οὐ τοὺς ἔβαλεν εἰς θέσιν ν' ἀντικρούσωσι τὸν ἐχθρόν. Ἐνθ' οὗ ἐμάχοντο καὶ ἐρόνευον Τούρκους, ἔφθασεν ὁ Κριεζιώτης μὲ δύο πλοῖα εἰς βοήθειάν των, καὶ τοὺς ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Ὁ δὲ προσωρινὸς ἀρχηγὸς τοῦ σώματος τῶν Ἑπτανησίων Ἰω. Παφάντης, Κερκυραῖος, διὰ δυσβάτων τόπων ἔφθασεν εἰς τὴν Ἐλευσίναν καὶ μετέβη εἰς τὴν Σαλαμῖνα· δὲν ἤδυνήθησαν ἄρα οὐδὲ τὸ δεύτερον ἤδη κινηθέντες νὰ ἐπιτύχωσιν οἱ Ἑπτανήσιοι. Ἀλλ' ἐπομένως ὁ Καραϊσκάκης ἔστειλεν ὡς τρισχιλίους στρατιώτας πλησίον τοῦ Μενιδίου, καὶ ἐτουφέκισαν δις τὴν νύκτα, καθ' ἣν ὁ Κριεζιώτης ἔμειλλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, διὰ ν' ἀναγγε-

λωσιν εἰς τοὺς πολιορκημένους ὅτι τοὺς ἤρχετο βοήθεια, καὶ ἀντιπεριέσπασαν τοὺς Τούρκους, σύραντες τὴν προσοχὴν των πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ ἔφυγον, ἐνῶ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐνησχόλουν ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν τοὺς πολιορκητάς. Ὁ δὲ Κριεζιώτης μὲ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐπέβησαν τὸ ἑσπέρας ἀπὸ τὴν Σχλαμῖνα εἰς τὸ πολεμικὸν Βρίκιον τοῦ Ἰω. Ν. Χ. Ἀλεξανδρῇ καὶ εἰς ἄλλα πλοιάρια, καὶ τὴν ἕκτην ὥραν τῆς νυκτὸς ἐκεῖνης ἀπέβησαν πλησίον τῶν τριῶν Πύργων, καὶ τὴν ὀγδόην καὶ ἡμίσειαν μετὰ δύο ὥρας ἀφ' ἧς ἠκούσθη ὁ τουφεκισμὸς κατὰ τὸ Μενίδι, κινήσαντες ἔφθισαν ὑπὸ τὸ μνῆμα τοῦ Φιλοπάππου, καὶ τότε τοὺς ἐνόησαν οἱ φυλάσσοντες αὐτόθι Τοῦρκοι, καὶ ἤρχισαν νὰ τοὺς κτυπῶσιν. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἀλαλάξαντες ἐπέτασαν ὡς ἀετοί, ἐπέρασεν διὰ τῆς τάφρου δι' ἧς ἐμπόδιζον οἱ Τοῦρκοι τὴν εἰσοδὸν, διώξαντες τοὺς φύλακας καὶ εἰσέβησαν ὅλοι ἀβλαβεῖς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Καὶ ἤδη ἀνίσταται αὕτη ἡρωϊκῶς ἀντιπαλαίουσα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἐξέρχονται δὲ οἱ πολιορκούμενοι καὶ τὸν προξενούσι πάντοτε ζημίαν. Ὁ δὲ Κῶστας Χορμοβίτης ὄχι μόνον ματαιώνει τὰς ὑπονόμους του, ὡς καὶ εἰς τὸ Μισολόγγι, ἀλλὰ κατασκευάζει ἐδικὰς του καὶ προξενεῖ πολλὴν φθορὰν εἰς τὸ στράτευμά του. Πρὶν εἰσελθεῖ ὁ Κριεζιώτης, ὁ Κιουταχῆς ἐδοκίμασε νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν λεγομένην Λοντάρι, διὰ νὰ κατασκευάσῃ αὐτοῦ ὑπονόμους, καὶ τὴν 3 τοῦ Ὀκτωβρίου περὶ τὸν ὄρθρον ὤρμησαν Ἀλβανοὶ καὶ τὴν κατέλαβον. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες κατακυλίνοντες βόμβας καὶ βλάπτοντες αὐτοὺς πολὺ, τοὺς ἠνάγκασαν νὰ τὴν ἀφήσωσι καὶ νὰ φύγωσι. Μετὰ ταῦτα ὁ Κιουταχῆς ἀπορροῖζει νὰ κυριεύσῃ ἐξ ἐφόδου τὸν Σερπεντσέν, καὶ τὴν 7 ὤρμησαν ὡς τρισχίλιοι Γκέγκιδες, καὶ ἐκυρίευσαν ἐν τῶν Ἑλλήνων ὀχύρωμα ἐκτὸς τοῦ Σερπεντσέ, ὅπου κατεσκευάζον οὗτοι ὑπόνομον' ἤρχισε δὲ ἡ μάχη καὶ διήρκεσεν ἕως τὸ ἑσπέρας, ὅτε οἱ ἐχθροὶ ἀπεχώρησαν διασκορπισθέντες μὲ πολλὴν βλάβην των. Ἐπεσον δὲ καὶ δέκα ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἐν οἷς καὶ ὁ Νεροῦτσο; Μπενιζέλης, καὶ ὁ Μακρυγιάννης ἐπληρώθη ἀκινδύνως εἰς τὴν κεφαλὴν, ὅτε ἔδραμε νὰ σώσῃ τὸν Χορμοβίτην, εὐρεθέντα εἰς τὸ ὀχύρωμα τὴν ὥραν ἐκείνην, καθ' ἣν ὤρμησαν οἱ Τοῦρκοι καὶ τὸ ἐκυρίευσαν. Τὴν ἐπιοῦσαν πυροδοτοῦσιν οἱ Ἕλληνες τὴν εἰρημένην ὑπόνομον καὶ

δοῦ μὲ τὰ πλησίον ἐχθρικὰ ὀχυρώματα ἐκσφενδονίζονται πληθός ἐχθρῶν εἰς τὸν αἶρα καὶ ἀφανίζονται. Ἐξορμῶσι δὲ οἱ Ἕλληνες εἰς τὰ λοιπὰ ὀχυρώματα, καὶ τρέπουσι τοὺς Τούρκους εἰς φυγὴν, καὶ φονεύουσι καὶ πληγόνουσι πολλοὺς, καὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν θέσιν των. Ἀφ' οὗ εἰσῆλθεν ὁ Κριεζιώτης, οἱ Ἕλληνες πυροδοτοῦσι καὶ ἑτέραν ὑπόνομον εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός, καὶ ἀνασιρέφουσιν καὶ ἄλλα ἐχθρικὰ ὀχυρώματα, καὶ θάπτουσιν εἰς αὐτὰ οὐκ ὀλίγους Τούρκους. Ἐξορμῶσιν ἔπειτα καὶ εἰς ἄλλα ὀχυρώματα, καὶ φονεύουσι πλείοτους καὶ ἐπιστρέφουσιν. Ὁ Κιουταχῆς ὀρύσσει τάφρον βαθεῖαν περὶ τὸν Σερπεντσέν καὶ κατασκευάζει αὐτοῦ ὑπόνομους. Ὁ δὲ Κῶστας κατασκευάζει ἀνθυπόνομον, καὶ τὴν 24 τὴν πυροδοτοῦσιν οἱ Ἕλληνες ἅπαξ καὶ δις καὶ ἀποτυγχάνουσι μὴ γενομένης ἐκρήξεως· ὅθεν ὁρμῶσιν εἰς τὴν τάφρον καὶ εἰς τὰ ὀχυρώματα, τὰ ὑπερασπίζοντα τὰ ἔργα τῶν ἐχθρικῶν ὑπονόμων, φονεύουσι τοὺς φύλακας, συλλαμβάνουσι τοὺς ἐργάτας, διώχνουσι τοὺς Τούρκους ἀπὸ τὰ ὀχυρώματα, καταστρέφουσι τὰς ὑπόνομους, καὶ ἐπιστρέφουσιν ἀποκομίζοντες καὶ πολλὰ λάφυρα. Ὁ Κιουταχῆς σκάπτει τὸ ἔδαφος κατὰ τὸν ναὸ τῆς Ὑπαπαντῆς περὶ τὸν προμαχῶνα τοῦ ὕδατος εἰς ἀπόστασιν δέκα ὀργυῶν, καὶ κατασκευάζει ὑπόνομον, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποθέτει ὡς τρεῖς χιλιάδας δεκάδας πυρίτιν, στοχαζόμενος ὅτι τὸ ποσὸν ὡς πρὸς τὴν ἀπόστασιν ἀναλογιζόμενον θ' ἀποτελέσει τὰ αὐτὰ ἢ ὡς ἀν' ὠρύσσειτο ὑπὸ τὸν προμαχῶνα ἡ ὑπόνομος, καὶ θὰ καταστρέψει τὸ ἥμισυ τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες σκάπτουσι περὶ τὴν ὑπόνομόν του δώδεκα λάκκους πολὺ θαθεῖς. Τὴν 10 Νοεμβρίου ὁ ἐχθρὸς τὴν πυροδοτεῖ, καὶ ἡ δύναμις τῆς πυρίτιδος ἐκκαιομένης σβύνεται· ἐξατιμιζομένη διὰ τῶν λάκκων αὐτῶν. Ὁ Κιουταχῆς κατασκευάζει καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὑπόνομον· οἱ δ' Ἕλληνες ὀρύττουσιν ἀπ' ἐναντίας ἄλλην, καὶ προλαβόντες τὴν 24 τοῦ αὐτοῦ, τὴν πυροδοτοῦσι καὶ προξενοῦσιν οὐκ ὀλίγην φθορὰν εἰς τοὺς Τούρκους.

ΚΕΦ. V.

Ὁ Καραϊσκάκης ἐτοιμάζεται εἰς νέαν ἐπαράστασιν τῆς Ρου-
μελίας.— Ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ ἔλαβε μέτρα καὶ τὸν συνδρά-
μην.— Οἱ Σουλιῶται εἰς τὰ Μέγαρά.— Δὲν δέχονται ἀρ-
χηγὸν τὸν Καραϊσκάκην.— ὁ Νικηταρῆς στρατεύει εἰς
Ἑλευσίνα.— Προτρέπεται τὸς Σουλιώτας εἰς ὁμοφω-
ρίαν.— Ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ στέλλει χρήματα τὸν Καραϊ-
σκάκην.— Ἐνσχυλοῖ τὸν Κωλέττην εἰς ἐκστρατείας τῶν
Ὀλυμπίων.— Ὁ Καραϊσκάκης ἀφίγει εἰς τὴν Ἑλευσίνα
στρατιόπεδον καὶ κινεῖται εἰς τὰς ἐπαρχίας.— Ἀποκλελεῖ
τοὺς Τούρκους εἰς Δωμπρέναν.— Μάχαι κατὰ τοῦ Μου-
στάμπεη καὶ ἄλλων ἐλθόντων εἰς βοήθειαν.— Ὁ Μουστάμ-
πεης ὀπισθοδρομεῖ.— Ὁ Χ. Μιχαήλ εἰς Δωμπρέ-
ναν.— Μάχη.— Ὁ Κωλέτης καὶ ὁ Γάτσιος εἰς Ταλαν-
τορήσι.— Οἱ Τούρκοι κλειοῦνται εἰς Ταλάντι.— Ὁ Μου-
στάμπεης εἰς βοήθειαν.— Τροπὴ τῶν Ἑλλήνων.— ὁ Γά-
τσιος καὶ ὁ Βελέντσας ἀνθίστανται.— Καὶ ἄλλοι Ἕλλη-
νες εἰς βοήθειαν.— Ὁ Λεμπέσης καὶ Κυριάκος φεύγουσι.—
Φεύγουσι διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἕλληνες.— Ὁ Καραϊσκάκης
διορίζει φρουρὰν εἰς τὸ Μοραστήριον Δομπῶ.— Ὁμοίως
εἰς τὸ Δίστομον.— Καὶ οἱ Σουλιῶται αὐτόθι.— Ὁ Κα-
ραϊσκάκης στέλλει τὸν Ἀλέξην Γρόβαν καὶ ἄλλους εἰς
Ῥάχοβαν.— Ἐρχεται αὐτοῦ καὶ ὁ Μουστάμπεης.— Φθά-
νει ὁ Καραϊσκάκης.— Γενικὴ μάχη.— Οἱ Τούρκοι ἀπο-
κλειοῦνται.— Ἀποκροβόνται Τούρκοι ἐρχόμενοι εἰς βοή-
θειάν των.— Πίπτει ὁ Μουστάμπεης.— Ὁλεθρος τῶν
Τούρκων.— Μετ' αὐτῶν καὶ ὁ Μαγγίνας.— Ἀναφορὰ
τῶν Ἑλλήνων.— Μάχαι εἰς Δομπῶ.— Ἐρέδρα εἰς Τουρ-
κοχωῶρι.— Τροπὴ τῶν Τούρκων καὶ Λάγυρα.— Μάχαι εἰς
Δίστομον.— Μάχη εἰς Τουρκοχωῶρι.— Φρουρὰ εἰς Βελίτσαν
ὁ Ροῦκης.— Ὁ Καραϊσκάκης εἰς Λοιδωρίκι καὶ Κράδβα-
ρα.— Οἱ Τούρκοι κατέφυγον εἰς Ναύπακτον.— Οἱ ἐν Λο-
μποτινῇ παραδίδονται καὶ στέλλονται εἰς Ἀῖγινα.— ὁ Δ.

Μακρῆς εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα.— Οἱ Στερεολλοδίται πολλαχοῦ εἰς τὰ ὄπλα.— Ὁ Ἰουταχῆς ἀπειλεῖ τοὺς Μεγαρεῖς.— Ἀνταπειλεῖται.— Ἀδόμενα κατὰ Κωλέττου.—

Ἄλλ' ὁ Καραϊσκάκης θὰ τὸν προξενήσῃ φόβους καὶ τρόμους, καὶ θὰ τὸν καταζαλίσει ἐκστρατεύων ὅσον οὐπω εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Αὐτὸς τὴν 20 Σεπτεμβρίου γράφων ἀπὸ τοῦ στρατόπεδον τῆς Ἐλευσίνας τὴν Δ. Ἐπιτροπῇ, ζητεῖ δύο χιλιάδας στρατιώτας, ὑποσχόμενος νὰ ἐπαναστατήσῃ πάλιν τὴν Ῥούμελην καὶ ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς νὰ καταστρέψῃ τὸν Κιουταχῆν. Τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἐνόμιζεν ἀναγκαίαν ἅψ' οὗ μάλιστα παρεήρτηεν ὅτι, οἱ στρατιῶται νὰ κροτήσωσι γενικὴν μάχην ἐκ τοῦ συστάδην κατὰ τοῦ ἐχθροῦ δὲν εἶχον διάθεσιν, διότι ἅψ' ἐτέρου αὐτοὶ μισθὸν δὲν ἐλάμβανον, ἐν ᾧ οἱ ἐν Κορίνθῳ διαμερίζοντο τὰ χρήματα τῶν σταφιδῶν, καὶ ἐν ᾧ οἱ στρατιῶται τοῦ Λόντου καὶ τοῦ Νοταρᾶ ἐλάμβανον τοὺς μισθοὺς τῶν διατελοῦντες ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν των, καὶ αἱ δὲν τοὺς λάβωσιν ὡσαύτως ἀπὸ τῆς σταφίδας καὶ οἱ πρῶτοι κινηθέντες εἰς βοήθειαν τούτου Σπυρομίλλιος καὶ ἄλλοι, δὲν στρατεύουσιν ὅπου διατάσσονται. Οὗτοι τὴν 23 τοῦ Σεπτεμβρίου γράφουσι πρὸς τὴν Δ. Ἐπιτροπῇ ἐναντίον του καὶ, « δι' αὐτὸν ἠνοίξαμεν, λέγουσιν, » ἐμφύλιον πόλεμον, καὶ ὑπεσχέθη τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν » μας, καὶ δὲν μᾶς πληρύνει, καὶ ἡμεῖς δὲν ἐκστρατεύομεν. » Τὴν δὲ 28 ἀναφέρουσιν ὑπὲρ αὐτῶν τούτων οἱ Σουλιωτηπειρώται, ὁπλαρχηγοὶ καὶ λοιποὶ « Ἐπειδὴ ὁ Νοταρᾶς δὲν ἐφύλαξε τὴν » ὑπόσχεσίν σου, καὶ δὲν ἐπλήρωσε τοὺς στρατιώτας σου, αὐτοὶ » ἐκράτησαν τὰς σταφίδας, καὶ δὲν ἐξετάζουν ἂν εἶναι αὐτοῦ ἢ » ἄλλου ἢ ξένων Δυνάμεων ὑπηκόων. Ἡ Κυβέρνησις ἂς διατάξῃ » τὸν Νοταρᾶν νὰ πληρώσῃ τοὺς μισθοὺς των. » Τὴν 2 τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ Ἰωάν. Νοταρᾶς ἀναφέρει εἰς τὴν Δ. Ἐπιτροπῇ « ἐδιδόσθην καὶ ἐπλήρωσα τοὺς ἀξιωματικούς· τοὺς ἐπλήρωσα τὸν » πλείοτερον μισθόν· διὰ τὰ λοιπὰ τοὺς ἔδωκα ἀπόδειξιν πλη- » ρωτέαν μεθ' ἡμέρας ἐξήντα, πλὴν νὰ ἐκστρατεύσωμεν· αὐτοὶ » δὲν θέλουν τὴν ἀπόδειξιν, ὅθεν νὰ διαταχθῶσι ν' ἀφήσωσι τὸ » πρᾶγμα τῶν ἐμπόρων καὶ οἰκοκυρίων. » Ἡ δὲ Δ. Ἐπιτροπὴ

οὺς διέταξε τὰ δέοντα, καὶ τοὺς ἠπειλήτε τὰς συνθήκας ἀπει-
 ῶς διὰ τὰ μάλιστα, τὸ λεγόμενον, ἐπειδὴ τί ἡδύνατο νὰ τοὺς κάμῃ;
 Αὐτοὶ δὲ στέλλουσι τὸν Σπυρομίλλιον καὶ τὸν ἱππέα τοῦ Χ. Μι-
 χάλη, Δημήτριον Ἱμπροχόρην λεγόμενον, νὰ ὁμιλήσωσι καὶ διὰ
 ζώσης τὰ εἰκότα, καὶ μὲ τούτους ἀναφέρονται γράφοντες· « ὁ
 » Ἰωάν. Νοταρᾶ μᾶς ἀπαιτᾶ. Οἱ στρατιῶται ἐκυρίευσαν τὴν
 » σταφίδα αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του μόνον καὶ ὄχι Αὐστρια-
 » κῶν. Ἡ Κυβέρνησις ἃς μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοὺς θρόχους αὐ-
 » τοῦ τοῦ λκοπλάνου Νοταρᾶ, καὶ ἃς μᾶς διατάξῃ ὡς χωρι-
 » σιὸν σῶμα νὰ στρατεύσωμεν εἰς Ἀθήνας ἢ ἄλλου, ἐπειδὴ ὁ
 » Νοταρᾶς δὲν θέλει οὐδὲ κἂν νὰ ἴδῃ τοὺς Τούρκους (*). Τὸ σῶμα
 » μας, ἐκτὸς τοῦ ἱππικοῦ, σύγκειται σήμερον ἀπὸ χιλίους δια-
 » κοσίους στρατιώτας ». Ὑπογράφονται δὲ ὁ Γ. Δαγγλῆς, Χ.
 Μιχάλης, Ἀθ. Κουτσονίκας, Γεώργιος Βάγιος, Γ. Μαλάμοι, Γ.
 Πανομάρας, Ν. Κονταξῆς, Χρ. Βάρφης, Ν. Καραμέισης καὶ λοι-
 ποί. Τάχα ἴδεν ἦτον ἱκανὸς καὶ ὁ Καραϊσκάκης νὰ στρατεύσῃ
 εἰς τὴν Κορινθίαν; ἀλλ' ὅστις θυσιάζει ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκογέ-
 νειάν του, τὰ ὄρρανα μείναντα κοράσιά του, καὶ κηρύττει οὕτω
 μὲ τὰς πράξεις του, οὐδὲν τιμιώτερον Πατρίδος, κινεῖται εἰς
 τὴν Ἀττικὴν καὶ καταπολεμεῖ τὸν Κιουταχῆν, ὅτε ἄλλοι πολε-
 μοῦσι πρὸς ἀδελφούς των χριστιανούς διὰ τὸν μισθόν· διὰ ταῦτα
 βιάζεται νὰ μὴ πολεμήτῃ τὸν Κιουταχῆν ἐκ τοῦ συστάθην, διότι
 δὲν εὕρισκει τελείαν πειθαρχίαν εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του
 μὴ λαμβάνοντας μισθὸν στρατιώτας, ἀλλὰ θὰ ὑπάγῃ ἐπὶ τοῦ
 παρόντος εἰς τὰς ἐπαρχίας νὰ τὸν πολεμήτῃ. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα,
 ἐπειδὴ οἱ στρατιῶται παραπονοῦνται ὅτι σιεροῦνται ὅλων τῶν
 ἀναγκαιῶν ἐπελθόντος ἤδη καὶ τοῦ χειμῶνος, καὶ κρίνει ἀναγκαῖον
 νὰ τοὺς περιθάλψῃ πολεμοῦντας· διὰ τὴν πατρίδα, ἀναφέρεται
 πάλιν αὐθημερὸν πρὸς τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν, ἀφ' οὗ ἐπληροφορήθη
 τὰ γενόμενα εἰς Κορινθίαν, καὶ, « ἡ Κυβέρνησις, λέγει, νὰ ἐκλέξῃ
 » καὶ νὰ στείλῃ ἄλλον ἀντ' ἐμοῦ γενικὸν ἀρχηγόν, ν' ἀναπληρώ-
 » σῃ τὰς ἐλλείψεις της, ἐπειδὴ ἐγὼ ἔμεινα πτωχός, καὶ

(*) Καὶ ὅμως αὐτὸς θὰ ἴδῃ τοὺς Τούρκους καὶ θ' ἀποθάνῃ ἐνδόξως διὰ
 τὴν Πατρίδα, θ' ἀποθάνῃ διὰ τὰς Ἀθήνας.

» ὅποιαν ἀρχηγίαν θά ἐνεργήσω! » Ἡ δὲ Δ. Ἐπιτροπὴ θά πράξει, ὅτι δυνατόν νά τὸν βοηθήσῃ εἰς τὸ νά ἐκστρατεύσῃ· διέταξε καὶ τοὺς ὀπληρχηγοὺς Ῥάγγρον, Γσιόγκαν, Δουσβουνιώτην καὶ ὅσους εὗρισκοντο κατὰ τὴν Στερ. Ἑλλάδα, καθὼ καὶ τὸν Ἀνδρέαν Ἴσκου, Ἰω. Σταΐχον, Α. Κουσιουρῆν, Κονισιαμάνην καὶ ὅσους ἄλλους καταπεφευγότες εἰς τὸν Κάλαμον τῆς Ἐπτανήσου, νά ἐξέλθωσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Δυτ. Ἑλλάδος καὶ νά συμπράξωσι μὲ αὐτὸν, ὥστε νά λάβωσι πάλιν τὰ ὅπλα ὅλοι εἰς Στερεολαδίται, ὅπως ἀπολαύσωσι καὶ αὐτοὶ τῆς ἐστίας των, ὅτε, ὡς τοὺς ἐβεβαίονεν, ὅχι μόνον ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ῥωσία, ἀλλὰ καὶ ἡ Γαλλία, ἐμελλον νά διαπραγματευθῶσι διὰ τὸν συμβιβασμὸν τῶν Ἑλλήνων μὲ τοὺς Τούρκους, καὶ ὅτε συνεννοεῖτο καὶ μὲ τὸν εἰς Κέρκυραν Β. Α. Καποδίστριαν, καὶ τὸν ἐξήτει τροπὰς πυριτόβολα καὶ χρήματα ἐκ τῶν βοηθημάτων τῶν φιλελλήνων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου καὶ ἄλλων Κερκυραίων, διὰ νά προμηθεύῃ τῶν ἀναγκαίων τὰ στρατεύματα. Διέταξε δὲ καὶ τοὺς ἐν Κορίνθῳ Σουλιώτας καὶ λοιποὺς νά μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἐλευσίνα καὶ νά ἐνωθῶσι μὲ τὸν Γ. ἀρχηγόν, διὰ νά κινηθῶσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας. Καὶ οὗτοι μὲν ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν Κόρινθον, ἔχοντες ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν των ὑπὲρ τοὺς χιλιούς στρατιώτας, καὶ φθάσαντες εἰς τὰ Μέγαρχ τὴν 28 Σεπτεμβρίου, ἐστρατοπέδευσαν, καὶ ἤθελον νά κινηθῶσιν εἰς χωριστὸν σῶμα ἔχον ἴδιον ἀρχηγόν, μὴ θέλοντες νά ὑπόκεινται εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Γ. ἀρχηγοῦ Καραϊσκάκη (*). Τότε ἐκστρατεύσας καὶ ὁ Νικηταρὰς μὲ τὸν Γ. Λεχουρίτην καὶ τὸν Γ. Ἀγαλόπουλον, ἀπήρχετο εἰς τὴν Ἐλευσίνα, νά καταταχθῇ ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ Καραϊσκάκη, ὡς διετάχθη ἀπὸ τὸν Κολοκοτρώνην. Οὗτος εἶχεν ὑποσχεθῇ νά στείλῃ τὸν Γενναῖον. Ἀλλ' ὁ Ζαΐμης προσπαθεῖ ν' ἀποσπάσῃ τὸν Νικηταρὰν ἀπὸ τὸν θεῖόν του, καὶ συνεννοεῖται μὲ τὸν Ἰω. Βλάχον, ὅστις μέλος ὦν τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς, ἀφ' ἐνὸς μὲν προσφέρει χρήματα τὸν Νικηταρὰν διὰ τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του

(*) Τοῦ υἱοῦ τῆς Καλόγριας, ὡς τὸν ἔλεγον εἰς περιφρόνησιν τάχα διότι ἦτο γεννημένος ἀπὸ τινος Καλογραίου, ἀλλ' ἡ γέννησις του δὲν ἐξηρτᾶτο ἀπ' αὐτόν· ἐξηρτᾶτο ὅμως ἀπ' αὐτόν νά καταστῇ, ὡς καὶ ἦτον, ἐξοχος καὶ ἐνδοξος στρατάρχης τῶν Ἑλλήνων.

στρατιωτῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ μεσιτεύει ὡς Ἀθηναῖος εἰς τὸν Κολοκοτρώνην, διὰ νὰ τὸν διατάξῃ νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς Βεήθειαν τῶν Ἀθηνῶν, τῆς πατρίδος του, ὅτε ἡ φήμῃ ὅτι ὁ Νικηταρᾶς συνεισπρατεύει μὲ τὸν Καραϊσκάκην διοικῶν καὶ τοὺς στρατιώτας τῆς φρουρᾶς τοῦ Μισολογγίου, διασπρεῖται εἰς τὴν Ῥούμελην ὡς καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἤθελεν ὠρελήσει ἠθικῶς τοὺς Ἕλληνας, καὶ προξενήσει δειλίαν εἰς τοὺς Τούρκους. Διὰ ταῦτα ὁ Κολοκοτρώνης ὑποχωρεῖ, καὶ ἐκστρατεύει ὁ Νικηταρᾶς, καὶ διαβάς ἀπὸ τὰ Μέγαρα, παρκινεῖται ἀπὸ τοὺς Σουλιώτας νὰ μείνῃ μετ' αὐτῶν πλὴν ἐκεῖνος τοὺς λέγει ν' ἀκολουθήσωσι τὸν Καραϊσκάκην διὰ τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, καὶ νὰ μὴ γίνωνται αἷτιοι διαιρέσεως, καὶ τέλος τοὺς ἀφίνει καὶ ὑπάγει εἰς τὴν Ἐλευσίνα, τὴν πατρίδα καὶ τὴν δόξαν τὴν ἐκ τῆς πατρίδος πάντοτε πνέων· συνδεδεμένος δὲ εἰς στενὴν φιλίαν μὲ τὸν Καραϊσκάκην, δὲν βλέπει εἰς αὐτὸν ἄλλο τι εἰμὴ τὸν ἀγαθὸν στρατηγόν, τὸ παληκάρι ὡς ἦτο καὶ ἐκεῖνος, καὶ ἀρκεῖται νὰ συμπολεμῇ μὲ αὐτὸν καὶ νὰ νικᾷ· ἀλλὰ θ' ἀκολουθήσωσιν ἐπόμενος καὶ αὐτοὶ τὸν Καραϊσκάκην, διότι ἐπείσθησαν ὅτι, ἡνωμένοι ὅλοι οἱ Ῥουμελιῶται ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἐνὸς ἀρχηγοῦ καὶ συμπράττοντες, ἤθελον ἐλευθερώσει τὴν πατρίδα των. Ἐν τούτῳ ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ στέλλει τὸν Καραϊσκάκην ἐξήντα χιλιάδας γροσίων, διὰ νὰ περιθάλψῃ ὅπως οὖν τοὺς στρατιώτας καὶ τινὰς ὀπλαρχηγούς, νὰ προμηθευθῇ τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐκστρατείαν καὶ νὰ κινηθῇ εἰς τὰς ἐπαρχίας. Ὁ Ζαΐμης ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ ἐνασχολήσῃ καὶ τὸν Κωλέττην, καὶ νὰ τὸν θάλῃ εἰς θέσιν νὰ συντελέσῃ ὡσαύτως εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς Ῥούμελης. Ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ εἶχε διατάξει τὸν Καραϊσκάκην καὶ τοὺς ἄλλους Ὀλυμπίους νὰ στρατεύωσιν εἰς τὰ Μέγαρα· ἀλλ' αὐτοὶ ἐνέμενον εἰς τὰς Βορείους Σποράδας νήσους, καὶ δὲν ἔπαυον τοῦ νὰ καταχρῶνται τὰ δίκαια· ὅθεν περὶ μεσοῦντα τὸν Σεπτέμβριον διέταξε τὸν Κωλέττην νὰ μεταβῇ εἰς Σύρον, προσκαλέσασα τοὺς αὐτόθι ἐμπόρους νὰ τὸν προμηθεύωσι τ' ἀναγκαῖα, συνεισφέροντες τὸ κατὰ δύναμιν ἕκαστος, ὅτι προηγεῖτο, διὰ νὰ πλεύσῃ εἰς τὰς νήσους ἐκεῖνας, νὰ κινήσῃ τοὺς Ὀλυμπίους ἐναντίον τοῦ Κιουταχῆ· εἶχε διατάξει καὶ τούτους νὰ κινηθῶσιν εἰς Ταλάντι ἢ εἰς τὰς Θήβας· νὰ κα-

ταλάδωσι θέσιν, νὰ συνεργήσωσιν εἰς τὸ νὰ λάβωσι τὰ ὅπλα αἱ πέριξ ἐπαρχίαι, καὶ νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς Τούρκους τοῦ νὰ λαμβάνωσι τροφὰς καὶ πολεμεφόνδια ἀπ' ἐκεῖνα τὰ μέρη· εἶχε στείλει δὲ εἰς αὐτοὺς ἐπὶ τούτῳ καὶ τροφὰς καὶ πυριτόβολα. Οὕτω καὶ ὁ Κωλέττης δὲν ἤθελε μείνει εἰς Ἀεργίαν, καὶ φατριάζει ῥαδιοῦργων μὲ τοὺς φρουραρχοῦντας εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ οἱ Ὀλύμπιοι ἐγίνοντο εἰς τὴν πατρίδα ὠφέλιμοι, συντελοῦντες ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς εἰς τὴν εὐδῶσιν τῶν κινημάτων τοῦ Καραϊσκάκη.

Τὴν 25 Ὀκτωβρίου ἐκστρατεύει οὗτος ἐπὶ κεφαλῇς τρισχιλίων καὶ πεντακοσίων Ἑλλήνων, ἐν οἷς διάφοροι ὀπλαρχηγοὶ, στρατηγοὶ καὶ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ, ἀφήσας εἰς τὸ ἐν Ἐλευσίνῃ στρατόπεδον τὸν Βάσιον Μαυροδουниώτην καὶ τὸν Στέφον Βούλγαρην. Τὴν 27 ἔφθασεν εἰς Δωμπρέναν, καὶ οἱ Τούρκοι, ὡς τριακόσιοι ὅλοι, ἐκλείσθησαν εἰς τοὺς ἐκεῖ εὕρισκομένους τρεῖς ὄχυροὺς πύργους. Οἱ Ἕλληνες ὥρμησαν εἰς τὰς οἰκίας καὶ ἐπῆραν τριάντα ἵππους καὶ ἄλλα πράγματα· ἐπολιόρκησαν δὲ τοὺς Τούρκους, καταλαβόντες τὰ χωρία Κηκός, καὶ Χώστια, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἑλικῶνος κείμενα. Ἐπῆραν δὲ καὶ μικρόν τι πυροβόλον ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Δωμπρένας, καὶ τοὺς ἐκτύπων καὶ μὲ αὐτὸ, καὶ καθ' ἡμέραν ἐμάχοντο ἀκροβολιζόμενοι, πλὴν δὲν ἠδύναντο νὰ τοὺς θλάψωσι. Τὴν 2 Νοεμβρίου ἔφθασαν εἰς βοήθειάν των ἄλλοι τριακόσιοι ἀπὸ τὰς Θήβας· ἀλλ' ἐκτυπήθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ μετὰ τετράωρον μάχην ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Τὴν 3 ἦλθεν ὁ Μουσταάμπεης ἐκ Λεβαδίας μὲ τετρακοσίους πενήντα· τὴν 4 συνεκροτήθη μάχη, καὶ οἱ Ἕλληνες τοὺς ἐτρεψαν, τοὺς ἐβίασαν νὰ κλεισθῶσιν εἰς τὰς οἰκίας τοῦ χωρίου, καὶ ἐπέτρεψαν εἰς τὰ ὄχυρά των. Ἀφ' οὗ ἐπαυσε· ἡ μάχη, ἔφθασαν καὶ ἄλλοι ἐπιακόσιοι ἐξ Ἀθηνῶν εἰς βοήθειαν τοῦ Μουσταάμπεη, καὶ ἐνομίζετο ὅτι τὴν αὖριον ἦθελον ὀρμήσει ὅλοι ὁμοῦ κατὰ τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' ἔμειναν εἰς ἀπραξίαν καὶ αὐτοὶ ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες. Τὴν ἐπομένην νύκτα λαβὼν εἶδθαι ὁ Μουσταάμπεης ὅτι, ὁ Κωλέττης εἶχε φθάσει εἰς Ταλάντι μὲ στρατεύματα, καὶ φοβηθεὶς μὴ τὸν ἔχη ἐπὶ τῶν νῶτων, ἀνεχώρησεν εἰς Λεβαδίαν, ἀφήσας καὶ ἑκατὸν ἱππεῖς εἰς τοὺς πολιορκημένους, διὰ νὰ τοὺς χρησιμεύσωσιν εἰς τὰ ἐπίπεδα

μέρη. Τὴν 11 εἶχε φθάσει ὁ Χ. Μιχάλης μετὰ τὸ ἱππικὸν τῶν Ἑλλήνων εἰς Καχόσι. Οἱ Τούρκοι ἐξώρμησαν τὴν 12 καὶ συνεκροτήθη μάχη, ἣτις διήρκεσε τέσσαρας ὥρας, καὶ εἰς αὐτὴν ἔπεσαν ὁ ἀνδρεῖος Γιαννάκης Σουλτάνης, ὅστις εἶχε πληγωθῇ πολλάκις εἰς τὸν πόλεμον· εἰς τὴν ἰδίαν μάχην καὶ εἰς τὰς προλαβούσας ἔπεσον ὡσαύτως ἑπτὰ Ἑλλήνες καὶ ἐπληρώθησαν ἑνδεκα· ἔπεσε καὶ ὁ Ἰω. Ψάρος Σουλιώτης· ἀλλ' ἐφονεύθησαν καὶ εἰκοσιδύο Τούρκοι ἐκ τῶν πληγωμένων. Ὁ Κωλέτις, ἀφ' οὗ ἔλαβεν εἰς Σύρον βοήθηματὰ τινα παρὰ τῶν ἐμπόρων, ἐφθασεν εἰς τὴν Σκόπελον, καὶ συνετίθεισιν εἰς τὸ νὰ κινηθῶσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τὴν 3 Νοεμβρίου οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὰς νήσους ἐκεῖνας Ὀλύμπιοι· εἶχε δὲ φθάσει προηγουμένως εἰς τὸ Ταλαντονῆσι, καὶ περιέμενε τοὺς ὀπλαρχηγούς. Τὴν 8 εἶχε φθάσει αὐτόθι πρῶτος ὁ Γάτσιος μετὰ τοὺς περὶ αὐτὸν, καὶ μὴ περιμείναντες νὰ φθάσωσι καὶ οἱ ἄλλοι ὥρμησαν τὴν 9 τὸ πρωὶ εἰς τὸ Ταλάντι καὶ προσέβαλον τοὺς Τούρκους· ἐφθασαν ἔπειτα καὶ ἄλλοι. Ἀλλ' αἰφνης ὡς πεντακόσιοι ἕτεροι Τούρκοι ἱππεῖς τε καὶ πεζοί, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Μουσταμπεην, ἐφάνησαν ἐρχόμενοι ἐναντίον των, καὶ οἱ Ἑλλήνες φοβηθέντες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ἐπὶ τοσοῦτον ἀτάκτως, ὥστε πολλοὶ τῶν ἀρχηγῶν ἔμειναν μόνοι καὶ ἐμάχοντο εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν ὁ ἀνδρεῖος Ἀγγελῆς Συκιώτης, ὁ γέρων Καλαμίδας, ὁ Κόντος, ὁ Ἀναγ. Χαμακιώτης καὶ ὁ ἀρεοπαγίτης χρηματίσας Κωνσταντῖνος Σακελλίονος· ἔπεσε καὶ ὁ Ἀθανάσιος Ἐμμανουὴλ Παππᾶ αἰχμαλώτος. Ὁ δὲ Γάτσιος, ἀφ' οὗ ἐπολέμησεν ὡσαύτως πολλὴν ὥραν ὁμοῦ μετὰ τὸν Βελέντσαν, ἐφθασαν νὰ δχυρωθῶσιν εἰς τινα κατηρειπωμένην Ἑκκλησίαν, καὶ αὐτόθι περικυκλωθέντες ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, τοὺς ἀντέκρουσαν ὀκτὼ ὥρας μαχόμενοι γενναίως, καὶ ἐφόνευσαν καὶ ἐπλήγωσαν ὑπὲρ τοὺς ἑκατονπενήντα. Τέλος ἤβηλον ἀπολεσθῇ καὶ αὐτοί· ἀλλ' ἐφθασαν εἰς βοήθειάν των ἐν δέροντι ὁ Δημήτριος Τσιάμης Καρτάσιος, ὁ Μήτρος Λιακόπουλος, ὁ Ἀποστολάρας καὶ ὁ Ἀνας. Κασανδρινός, καὶ οἱ Τούρκοι ἐτράπησαν, καὶ οἱ Ἑλλήνες ἐπανῆλθον εἰς τὰ πλοιάρια μ' ἀπόφασιν νὰ ἐκδικήσωσι πεσόντας τριάκοντα τέσσαρας ἀνδρεῖους εἰς ἑτέραν μάχην, ἐφ' ἣ καὶ προπαρεσκευάζοντο

ἔλθῃ τὴν δεκάτην ἡμέραν τοῦ μηνός. Ὁ δὲ φιλέλλην Βουτιέ,* ὅστις παρηκολούθει εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην με διακοσίους τακτικούς στρατιώτας, κατείχε τὸ πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς χώρας ὄρεινόν μοναστήριον Βίλεθον· δύο δὲ τῶν ἄξιωματικῶν τοῦ Δουβουνιώτου μέγατον στρατιώτας κατείχον τὴν πρὸς τ' ἀριστερὰ θέσιν τῶν ἀγίων Ἀναργύρων, καὶ ὅλοι περιέμενον ἀνυπόμενοι τὴν ἐνδεκάτην νὰ πολεμήσωσιν· ἀλλ' ὁ Λεμπέσης καὶ ὁ Κυριάκος, οἵτινες διώκουν, ὡς ἐξῆρθη, τὰ δύο πολεμικά πλοῖα, καὶ ἦσαν διωρισμένοι ν' ἀποκλείσωσι τὸν Θερμαϊκὸν καὶ Μαλλιὰκὸν κόλπον, καὶ νὰ συνδράμωσιν ἀπὸ τὴν θάλασσαν τὰ κινήματα τῶν Ἑλλήνων, μόλις ἐξημέρωσεν ἡ ἐνδεκάτη, ἐπειδὴ ἐθυμώθησαν διὰ τινὰ κατὰχρησιν τῶν στρατιωτῶν, ἀνεχώρησαν καὶ προὔξηνθησαν εἰς ὅλους ἀμυχανίαν, ἐν ᾧ ἡ παρουσία τῶν πλοίων αὐτῶν ἐδίδοι θάρρος εἰς τε τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς τοὺς ἐγκαταίτους. Ἀφ' οὗ δὲ αὐτὰ ἐγενίαν ἀφαντα, τὰ στρατεύματα ἐνέβησαν εἰς τὰ πλοιάριά των, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰς νήσους, ὅθεν ἐκινήθησαν, καὶ ἐματαιώθη ἡ ἐκστρατεία τῶν Ὀλυμπίων. Ὁ δὲ Μουσιάμπης θὰ κινήθῃ πάλιν κατὰ τοῦ Καραϊσκάκη. Οὗτος εἶχε στείλει τὸν Νάκον Πανοριᾶν καὶ ἄλλους μ' ἀρκετοὺς στρατιώτας εἰς τὰ Σάλανα, νὰ κτυπήσωσι τοὺς Τούρκους· εἶχε στείλει καὶ τὸν Γιαννάκην, ἀδελφὸν τοῦ Ὀδυσσεύς, εἰς Κυριάκι μετρίκοσίους, οἱ ὅποιοι φθάσαντες αὐτόθι, ἤρχισαν νὰ πράττωσι καταχρήσεις ἀδικοῦντες τοὺς κατοίκους· ἦλθον δὲ Τούρκοι ἐναντίον των, καὶ οἱ χριστιανοὶ κεχολωμένοι, ἠνώθησαν μετ' αὐτοὺς καὶ ἐκτύπησαν τοὺς ἀδικήσαντας χριστιανούς, καὶ τοὺς ἐφόνευσαν σχεδὸν ὅλους· τοιοῦτοι τινὲς χριστιανοὶ λεγόμενοι, ἐνόμιζον ὅτι ἐπειδὴ ἐμάχοντο διὰ τὴν πίσιν τοῦ Χριστοῦ, ἔπρεπε νὰ ἀδικῶσι καὶ νὰ φονεύωσι καὶ τοὺς χριστιανούς. Ὁ δὲ Καραϊσκάκης ἀφίσας τὴν Δωμπραϊνὰν τὴν 15, ἐκινήθη εἰς τὸ μοναστήριον Δομπῶ, ὅπου ἀφῆκε φρουρὰν ἐκατὸν στρατιώτας, καὶ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ὁσίου Λουκά ἐστειλεν ἐξήντα. καὶ τὴν 17 ἐφθασεν εἰς Δίσιομον, ἐνθα εἶχεν ἤδη φθάσει καὶ οἱ Σουλιωτὴ περῶνται καὶ ἄλλοι, ἀρχηγοὶ τῶν

* Ὁ Βουτιέ εἶχε φθάσει τὴν 2 Σεπτεμβρίου τοῦ 1826, ἐλθὼν καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ συναγωνισθῇ μετ' τοὺς Ἕλληνας, συνωδευμένος μετ' Ὁμάρ, Μπρουν, Ραφενέλ καὶ Γραβέλι.

καὶ ἄξιωματικοὶ διάφοροι, καὶ ἠνώθησαν μετ' αὐτόν, ἐκτὸς τοῦ Κίτσιου Ντισαβέλλα, ὅστις ὁμοῦ μετ' τὸν Ζώνη Πάνου θ' ἀπέλθωσι πληρεξούσιοι τῶν Σουλιωτῶν εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς Ἑρμιόνης, καὶ ἐκτὸς τοῦ Νότη καὶ Κῶστα Μπότσαρη οἵτινες θὰ μεταβῶσι πληρεξούσιοι ὡσαύτως εἰς τὴν συνέλευσιν, τὴν ὁποίαν θὰ προσπαθήσωσι νὰ συγκροτήσωσιν οἱ ὀλιγαρχικοὶ εἰς Αἴγινα. Εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ἦτο διωρισμένος ὁ Μουστάμπεης ὁμοῦ μετ' τὸν Ἀσλάνμπεην καὶ ἄλλους πολλοὺς σημαντικοὺς Ἀλβανοὺς νὰ περικρατῶσι τοὺς ὑποτεταγμένους εἰς τὸν ζυγόν· ἅμ' ἅφ' οὗ ἔμαθε τοῦ Καραϊσκάκη τὴν ἄφισιν εἰς τὸ Δίστομον, ἐκίνησεν ἐκ Λεβαδίας μετ' τὸν ἀδελφόν του Καρανφίλμπεην, τὸν Ἐλμάζμπεην, τὸν Κεχαγιᾶν τοῦ Κιουταχῆ καὶ ἄλλους, καὶ ἀπῆρχοντο νὰ καταλάβωσι τὴν Ῥάχοβαν, νὰ δώσωσι βοήθειαν καὶ εἰς τοὺς Τούρκους τῶν Σαλώων, καὶ νὰ προκαταλάβωσι τὴν νέαν τῶν κατοίκων ἐπανάστασιν, ἐλπίζοντες νὰ νικήσωσι καὶ νὰ καταστρέψωσι τὸν Καραϊσκάκην· ἀλλ' οὗτος εἶχε στείλει τὴν 18 τὸν Α. Γρύβαν Γαρδικιώτην, τὸν Γεώργιον Βάγιαν καὶ τὸν Μῆτρον Βάγιαν μετ' πεντακοσίους Ἑλλήνας εἰς τὴν Ῥάχοβαν, οἱ ὅποιοι φθάσαντες αὐτόθι τὴν νύκτα, ὠχυρώθησαν εἰς τινὰς οἰκίας ἡρειπωμένας. Μετ' ὀλίγην ὥραν ἐφάσαν καὶ οἱ Τούρκοι, ὡς δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, στρατεύμα ἐκλεκτὸν ἐξ Ἀλβανῶν συγκεείμενον ὅλως, καὶ τὴν 19 λαβὼν τὴν περὶ τοῦτου εἰδήσιν ὁ Καραϊσκάκης, ἔδραμε μετ' ὅλων τῶν μετ' αὐτοῦ εἰς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ φθάσαντες πλησίον τοῦ χωρίου ἐτουφεκοδόλησαν τρεῖς ἕκαστος ἀλληλοδιαδόχως, διὰ νὰ φοβίσωσι τοὺς Τούρκους, οἵτινες καὶ τῷ ὄντι ἐφοβήθησαν καὶ ἤθελον ἀποχωρῆσαι εἰς τὰ Σάλωνα, ἐὰν δὲν ἀνεχαίτιζοντο ἀπὸ τὸν Δυοβουνιώτην, ὁ ὅποιος εὕρισκετο ἐμπρὸς μετ' ἀρκετὴν δύναμιν. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἔρχεται ὁ Καραϊσκάκης, κροτεῖται γενικὴ μάχη, φεύγουσιν οἱ Τούρκοι ἀπὸ τὸ χωρίον, ἅφ' οὗ ἐφονεύθησαν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, καὶ ἴστανται ἄνωθεν τοῦ χωρίου αὐτοῦ εἰς πετρώδη τινὰ λόφον, ὅπου οἱ Ἕλληνες εἶχον ἄλλοτε κατεσκευασμένα ὀχυρώματα, καὶ αὐτόθι ἀποκλείονται, καὶ δὲν ἔχουσιν οὔτε τροφάς, ἀλλ' οὐδὲ νερόν. Τὴν 20 ἔφθασαν εἰς τὴν Ῥάχοβαν καὶ ὁ Δημήτριος Μακρῆς, ὁ Γ. Δράκος, ὁ Κωνσταντῆς Καλύδας μετ' τοὺς στρατιώτας τοῦ Σκαλτσοδήμου

ἀποθανόντος πρὸ ὀλίγου, ὁ Τριαντάφυλλος Ἀποκουρίτης καὶ ὁ Κωσταντῆς Γιολδάσης μετὸν Γρυβοκῶσταν· ἀλλ' ἤρχοντο καὶ ἄλλοι ὡς ὀκτακόσιοι Τούρκοι εἰς βοήθειαν τῶν ἀποκεκλεισμένων, καὶ ὁ Καραϊσκάκης πληροφορηθεὶς τοῦτο αὐθημερὸν, στέλλει τὸν Λαμπροδέικον, Γ. Ντσιαβέλλαν, Χρ. Χ. Πέτρον, Γρύβαν Γαρδικιώτην, Δημοττέλιον, Κωνσταντῆν Βέρεν, Γ. Ἀγαλόπουλον, καὶ μετὰ τοὺς στρατιώτας τοῦ Νικηταρᾶ ἀθνεοῦντος, Ἰωάν. Ῥούκην καὶ ἄλλους νὰ καταλάβωσι τὸ Ζεμενόν· ἀλλ' οἱ Τούρκοι ἐβλάσαν νὰ περάσωσιν ἐκεῖθεν, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐδραμον ξιφῆρεις ἐναντίον των, καὶ τοὺς εἰρεψαν εἰς φυγὴν καὶ τοὺς κατεδίωξαν ἕως εἰς τὴν Δαύλειαν. Ἐφόνευταν δ' ὡς ἑκατὸν καὶ ἐπλήγωσαν πολλοὺς, καὶ ἐπῆραν ὀγδοῇντα ζῶα φορτωμένα τροφᾶς καὶ πυριτόβολα καὶ ἄλλα διάφορα πράγματα. Ἐπληγώθησαν δὲ καὶ δύο ἐκ τῶν Ἑλλήνων. Ἦρχοντο καὶ ἕτεροι Τούρκοι ἀλλαχόθεν εἰς βοήθειαν τοῦ Μουσταάμπης· ἀλλ' ὁ Καραϊσκάκης ἔλαβε μέτρα καὶ κατ' αὐτῶν καὶ ἀπεκρούσθησαν. Οἱ δ' ἀποκεκλεισμένοι πάσχουσι καὶ ἀπὸ τὸ ψύχος, διότι ὁ χειμὼν εἶναι πολὺ βαρὺς, καὶ δὲν ἔχουσιν οὔτε ξύλα νὰ πυρωθῶσι, καὶ κινδυνεύουσι ν' ἀποθάνωσιν, ὄντες ἤδη ἐπὶ ἡμέρας ἄσιτοι. Ὁ δὲ Μουσταάμπης προβάλλει ν' ἀνοίξωσι δρόμον ἀναμέσον τῶν Ἑλλήνων μετὰ ὀπλ' ἀνὰ χεῖρας, καὶ ἢ νὰ σωθῶσι φεύγοντες ἢ νὰ ἀποθάνωσιν ὡς ἄνδρες, ὡς Ἀλβανοί· ἐφρόνει καὶ συνεβούλευε γενναῖα· ἀλλ' ὁ Κεχαγιᾶς δὲν τολμᾷ νὰ κινδυνεύσῃ φεύγων τοιοῦτοτρόπως, καὶ ἐλπίζει νὰ τὸν σώσῃ ὁ Κιουταχῆς στέλλων βοήθειαν. Ὁ δὲ Μουσταάμπης προσκαλεῖ τὴν νύκτα τῆς 23 πρὸς τὴν 24 τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στρατοῦ καὶ τοὺς διατάττει νὰ ἐτοιμασθῶσιν εἰς ἐξέδρμησιν, πρὶν ἢ νεκρωθῶσιν ἀπὸ τὴν πείναν καὶ ἀπὸ τὸ ψύχος, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐν τοσούτῳ τοὺς τουφεκοβολοῦσι καὶ εἰς τὸ σκότος αὐτὸ τῆς νυκτὸς, καὶ κατὰ τύχην πλήττεται εἰς τὸν κρόταφον ἀπὸ βόλιον τουφεκίου Ἑλληνικοῦ καὶ πίπτει νεκρὸς ὁ Μουσταάμπης. Τὸ πρῶτ' ὁ Κεχαγιᾶς στέλλει τὸν Τάτσην Μαγγίναν ὁμοῦ καὶ τὸν Τουρκαλθανὸν Δαλίπην, τὸν πρὸ ὀλίγου ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Σκαλισσδήμου πολεμοῦντα τοὺς Τούρκους, καὶ προσφέρουσι πεντακοσίας χιλιάδας γροσιῶν, διὰ νὰ τοὺς ἀρῇσωσιν ἐλευθέρους νὰ φύγωσιν. Οἱ ἀπεσταλμέ-

νοι φυλάττουσι μυστικὸν τὸν θάνατον τοῦ Μουστάμπεη, φοβοῦ-
μενοι μὴ διὰ τοῦτο θαρρῶσαντες, δὲν συγκατατεθῶσιν οἱ Ἕλλη-
νες εἰς τὴν πρότασίν των. Ἀλλ' αὐτοὶ δὲν δέχονται μόνα τὰ
χρήματα· ζητοῦσι καὶ τὰ ὅπλα των, καὶ ὁμήρους τὸν Κεχα-
γιὰν καὶ τὸν Καρανφίλμπεη, διὰ ν' ἀφήσωσι τὴν Λεβαδίαν καὶ
τὰ Σάλωνα καὶ ν' ἀναχωρήσωσιν εἰς τὰ ἴδια, μὲ συμφωνίαν
νὰ μὴ ἐπιστρέψωσι πλέον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς πολέμιοι. Τότε
οἱ Τούρκοι ἀπεφάσισαν νὰ φύγωσι, καὶ τὴν 24 περὶ τὴν με-
σημέριαν ἐξεκίνησαν. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἔτοιμοι νὰ τοὺς
καταδιώξωσι, καὶ ὥρμηταν πανταχόθεν ἐναντίον των, καὶ φρονού-
ουσιν ὑπὲρ τοὺς χιλίους τριακοσίους καὶ ὅλους σχεδὸν τοὺς ἀρ-
χηγούς των, καὶ αἰχμαλωτίζουσι περὶ τοὺς διακοσίους ζῶντας,
καὶ ἐπαίρουσιν ὅλας τὰς σημαίας των, καὶ τοὺς ἵππους των,
καὶ τὰ πυριόβολά των, καὶ τὰ χρήματά των, καὶ τὰ ὅπλα των.
Ὅσοι δὲ διεσώθησαν ἀπὸ τὴν σφαγὴν, ἀναβαίνοντες ὑπὸ τὴν
ὁδηγίαν τοῦ Καρανφίλμπεη τὸν Παρνασσὸν, καταδιώκονται ἀπὸ
τὴν ὁργὴν τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ νιφετὸς καταπίπτων ῥαγδαίως καὶ
βορρῶς ψυχρότατος σφοδρῶς πνέων, καὶ βουνὰ χιόνων ἄλλας
ἐπ' ἄλλων ἐπισπρώβων, τοὺς ξηραίνουν καὶ τοὺς καταθάπτου-
σιν ὁμοῦ πολλοὺς ἐνηγκαλισμένους ἀλλήλους, καὶ οἱ κάτοικοι
τῶν περὶ χωρίων κατὰ τὸ θέρος εὕρισκον εἰς τὸ ὄρος ἐκεῖνο
σωροὺς σωροὺς τὰ ὀπίσκα καὶ τὰ ὅπλα καὶ χρήματα καὶ ἄλλα
πράγματα τῶν ἀπολωλότων. Τριακόσιαι δὲ περίπου, οἵτινες ἔφθα-
σαν νὰ σωθῶσιν εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ μοναστήριον τῆς
Ἱερουσιλῆμ, ὥρηνον τὴν σωτηρίαν των εἰς τὸν Ζελεγιανναῖον,
ὅστις συμπολεμῶν μετ' αὐτῶν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, τοὺς
ἔδειξε δρόμον νὰ φύγωσι, τοὺς ὠδήγησεν ἀσφαλῶς ἀναμέσον
τῶν χιόνων καὶ τοὺς ἐρύλαξεν ἀπὸ τὸν θάνατον· ἀλλὰ καὶ αὐ-
τοὶ κατέστησαν ἄχρηστοι σχεδὸν εἰς πόλεμον, διότι ἔπαθον
χεῖράς τε καὶ πόδας ἀπὸ τοὺς πάγους. Ὁ δὲ Τάσις Μαγγί-
νας ἔμεινεν εἰς τοὺς Ἕλληνας αἰχμαλώτος. Αὐτὸς ἀπήρχετο
πολιτικὸς ἀρχὼν διορισθεὶς εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Δυτικῆς Ἑλ-
λάδος ὑπὸ τοῦ Κιουταχῆ, συνωδευμένος μὲ τὸν Μουστάμπεη
καὶ τὰ ὑπ' αὐτὸν στρατεύματα, ν' ἀγρυπνῇ καὶ συμβουλευῇ τοὺς
ὑποτεταγμένους, νὰ μένωσι πιστοὶ βεαγιάδες τοῦ Σουλτάνου, καὶ

νὰ καταπέσει ὅπου· τυχὸν ἤθελον ἀποστατήσῃ νὰ προσκυνήσω-
σιν. Ὁ δὲ Καραϊσκάκης, καὶ ὡς Τουρκόφιλον ἦδε, καὶ ὡς λα-
βόντα μέρος εἰς τὴν καθ' ἑαυτοῦ γενομένην κατηγορίαν τῆς προ-
δοσίας, ἤθελε νὰ τὸν τιμωρήσῃ εὐθὺς τότε, ἀλλὰ παρέβλεψε
χαρισθεῖς εἰς τὸν συγγενῇ του Σπύρον Ξύδην (*) στρατευόμενον
ὕπὸ τὰς σημαίας του· τὸν ἔστειλε δὲ μὲ τὰς κεφαλὰς τοῦ Κε-
χαγιᾶ καὶ τοῦ Μουττάμπεη πλήρεις ἀχούρων καὶ μὲ δώδεκα
αἰχμαλώτους Τούρκους εἰς τὸ Ναύπλιον, παραγγείλας ἰδιαιτέ-
ρως τὸν ἀπάγοντα Γ. Ἀγαλόπουλον μετὰ τοῦ Γ. Βάγια καὶ Γ.
Κουτσονίκα νὰ τὸν θανατώσῃ καθ' ὁδόν. Τοῦτο ἐνόμισεν ἴσως
ἀναγκαῖον ὁ Καραϊσκάκης, ἂν καὶ ἄδικον, φοβηθεὶς μὴ τὸν ἀν-
τενεργήσῃ διασωθεὶς εἰς τὴν ἐκστρατείαν του· ἀλλ' ὁ Ἀγαλόπου-
λος, ὡς ὁ ἴδιος μ' ἔλεγε, διεκοίνωσε τὸν Νικηταρᾶν τὴν παραγ-
γελίαν τοῦ Καραϊσκάκη, καὶ ὁ Νικηταρᾶς ἀπ' ἐναντίας διέταξε
νὰ φυλαχθῇ ὁ ἄνθρωπος, καὶ νὰ ὀδηγηθῇ ἀσφαλῶς εἰς τὴν Κυ-
βέρνησιν. Οὕτως ὁ Γ. Μαγγίνας ἐφυλάχθη, καὶ ἐξελεχθῇ μά-
λιστα πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Τροιζῆνι Σενέλευσιν καὶ ἐπομέ-
νως βουλευτῇ. Τὴν 26 τοῦ Νοεμβρίου αὐτοῦ στέλλουσιν ἀνα-
φορὰν εἰς τὴν Κυβέρνησιν οἱ νικηταί, εὐπειθεῖς πολῖται ὑπογραφό-
μενοι, καὶ εἶναι οἱ ἐπόμενοι ὀπλαρχηγοί, στρατηγοί, ἀντιστράτη-
γοι, χιλιάρχοι καὶ καθεζῆς.

Ὁ Γ. Καραϊσκάκης, Βασίλειος Μπούζγος, Σπύρος Μήλιος,
Νικήτας Σταματελόπουλος, Γιαννούσης Πανομάρας, Ἀναγ. Ῥω-
κᾶς, Γ. Δαγγλῆς, Νικόλαος Καραμέτσης, Χριστ. Χ. Πέτρου,
Χ. Μιχάλης, Μῆτρος Βάγιας, Γαρδικιώτης Γρύβας, Ἀθανάσιος
Κοτσονίκας, Λεόντης Δαγγλῆς, Παναγῆς Γαλάνης, Γεώργιος Μα-
λάμος, Σπύρος Ξύδης, Νικόλαος Μπουρμπιστιώτης, Δημοτσέλιος,
Μῆτρος Τριανταφύλλου, Κωνστ. Γρύβας, Γεώργιος Βάγιας, Κω-
στας Νάκος, Τριαντάφυλλος Ἀποκουρίτης, Κωνσταντῖνος Βέρες,
Γιάννης Φιρμάκης, Ἰωάν. Ρούκης, Νάκος Πανοριᾶς, Τούλιος Πα-
νομάρας, Κωσταντῆς Κελύβας, Γ. Δουβουνιώτης, Γ. Ἀγαλόπου-
λος, Κωσταντῆς Γιολδάσης, Κομνᾶς Τράκας, Γιάννος Δούλας,

(*) Ἀδελφὸν τοῦ Εὐθυμίου Ξύδη τοῦ πεσόντος εἰς Κρομμύδι τοῦ Νεοκά-
στρου.

Κολιδός Γερονούρης, Ἄναγ. Καναβός, Γιάννης Μπαράκταρης,
 Πίλιος Τσέχνης, Δημ. Μακρής, Πάσχος Κοσμάς, Βασίλειος Ἀτω-
 νόπουλος, Κώστας Χορμόδας, Κολιδός Πασχούλης, Χήλιος Ἀθα-
 νάσιος, Γιαννάκης Κίτσιος, Κώστας Ντσιαβέλλας, Γιώτας Κάτσης,
 Γεώργιος Μπαράκταρης, Μπότσαρης, Κίτσιος, Δούκας, Ἰωάννης
 Μείλας, Χρήστος Μπέκας, Μητρος Μισολλογίτης, Μητρος Σ. Μπό-
 κας, Νικόλ. Κάσκαρης, Κίτσιος Τσιάκος, Βασίλης Ἀργυροκατρίτης,
 Σταύρος Γιοργάνης, Γιοργάνης Λακός, Γεώργιος Σκεδάς, Ναστούλης
 Δαγγλῆς, Χρήστος Μακρής, Κωνστ. Πασχάλης, Ἀθ. Ζέρβας,
 Χρυστ. Πεφραϊδός, Πάνος Δάρος, Ἀθ. Τριχοχωρίτης, Γιάννης
 Βαργαδότης, Δημ. Καλλέργης, Σταύρος Λέβερης, Ἄναγ. Κραβθα-
 ρίτης, Χρήστος Βάρης, Γεώργιος Ντσιαβέλλας, Γιάννης Παλάλης,
 Μητρος Γρουμπογιάννης, Διαμάντης Ζέρβας, Λάμπρος Ντσιαβέ-
 λας, Ἄν. Στουρνάρης, Γεώργιος Δ. Διάκος, Πάνος Τατούλας,
 Χαράλ. Παπαπολίτης, Λάμπρος Βέικος, Ναστούλης Δίκας, Νικόλ.
 Δραγαμετινός, Φωτούσης Φωτομάρας, Νικόλ. Διάκος, Ἀναγνώ-
 στης Κατσαμπής, Ἀθανάσης Δράκος, Γιάννης Περζεκιᾶς, Ἀνα-
 στάσιος Χορμόδας, Νικόλ. Μπότσαρης, Νάστος Κοντογιάννης,
 Γεώργιος Ζέρβας

καὶ υπογράφονται ὅλοι κατὰ προτροπὴν τοῦ Καραϊσκάκη, ἐκτι-
 μῶντος τῶν Ἑλλήνων τὸ φιλότιμον, καὶ παρέχουσιν ἑαυτοὺς
 προθυμότερους καὶ εὐπειθετερότερους εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ. Τὴν 17
 τοῦ Νοεμβρίου αὐτοῦ ἔρχονται εἰς Λομπὼ ἀπὸ Θήβας καὶ Ἀθήνας
 δισχιλιοὶ Τούρκοι πεζοὶ καὶ ἵππεις, καὶ πολιορκοῦσι τοὺς Ἕλληνας,
 καὶ μάχονται ἐξ ὥρας ἄφ' οὗ δ' ἐφρονεύθησαν καὶ ἐπληρώθησαν
 πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ἀνεχώρησαν εἰς Λεβαδίαν. Τὴν ἐπιούσαν ἦλθον
 ἕτεροι ὀγδοήντα ἵππεις ἐναντίον των, καὶ οἱ Ἕλληνες τοὺς ἐκτύ-
 πησαν, ἐφόνευσαν δέκα, τοὺς ἐπῆραν εἴκοσιν ἵππους καὶ τοὺς
 ἐδίωξαν ἕως εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Ταξιάρχων. Ὁ δὲ Καραϊσκά-
 κης μετὰ τὴν νίκην τῆς Ῥάχοθας μετέβη εἰς Βελίτσαν, ὅπου
 πληροφορηθεὶς ὅτι, ὡς πεντακόσιοι ἵππεις φθάσαντες εἰς τὸ Ζη-
 τοῦνι, ἔφερον ὡς δύο χιλιάδας ζῶα μὲ τροφὰς καὶ πραγματείας δια-
 φόρους εἰς Ἀθήνας, εὐθὺς ἐκίνησε διὰ τὸ Τουρκοχωρί, ἔνθα ἐρχο-
 μένους νὰ διαβῶσι τοὺς ἐκτύπησε καὶ τοὺς κατεδίωξεν ἕως εἰς
 αὐτὴν Μενδινίτσαν φεύγοντας ἐφόνευσεν δὲ ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν καὶ

ρυρίευσεν ὑπὲρ τὰ τετρακόσια ζῶα φορτωμένα τροφᾶς καὶ ἄλλα
 πράγματα· διεκρίθησαν δὲ κινδυνεύσαντες πολὺ ὁ Χ. Μιχαῆλης, Γ.
 Ντσιαβέλας, Γιαννούσης Πανομάρας, Γιώτης Δαγγιλῆς καὶ Ἀθ.
 Κουτσουνίκας. Ὁ Καραϊσκάκης εἶχε διορίσει τὸν Νικόλαον Μπό-
 τσαρην, Νικόλαον Κάσκαρην καὶ Ἰω. Μπαῖρακτζάρην νὰ ὑπάγῳσιν
 εἰς τὸ Δίστομον, καὶ τὸν Γ. Δράκον εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Σα-
 λῶνων. Εἰς Δαύλειαν εὐρίσκονται ὁ Ὀσμάνπασιας Γκέγκας μ' ἄλ-
 λους μπείδης ἐπὶ κεφαλῇς δισχιλίων στρατιωτῶν. Τὴν 6 τοῦ
 Δεκεμβρίου ἐκινήθησαν οὗτοι εἰς Δίστομον. Οἱ Ἕλληνες τοὺς ἀπὴν-
 τησαν ἐξῶ τοῦ χωρίου εἰς τὰς ἀμπέλους, τοὺς ἐκτύπησαν καὶ τοὺς
 ἔτρεψαν εἰς φυγὴν, ἀφ' οὗ ἐφόνευσαν καὶ ἐπλήρωσιν τινας. Ὡς
 τριακόσιοι πενήντα ἵππεῖς Τούρκοι ἐκινήθησαν ὠταύτως ἀπὸ Δαύ-
 λειαν εἰς Τουρκοχωρί. Ὁ δὲ Καραϊσκάκης ἐκινήθη ἐναντίον των
 μὲ εἴκοσι τρεῖς Ἕλληνας ἵππεῖς καὶ ἑκατὸν πεζοὺς, τοὺς κατεπο-
 λέμησε καὶ τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν· ἀφῆσας δὲ καὶ εἰς τὴν Βελί-
 τσαν φρουρὰν διακοσίων στρατιωτῶν ὑπὸ τὸν Ἰωάννην 'Ρούκην,
 Ἀθ. Κουτσουνίκαν καὶ Χριστ. Πεβδαϊθὸν, ἐκινήθη εἰς τὰς ἐπαρχίας
 Λοιδωρικίου καὶ Κραβθάρων, ἐκτύπησε τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς ἐβίβ-
 ασε νὰ καταφύγῳσιν εἰς Ναύπακτον· μίαν ὥραν μακρὰν τοῦ φρου-
 ρίου ἐκείνου ἐκινήθη κατὰ τῶν Τούρκων εἰς τοῦ Ἀμερᾶ ἐρέντη
 τὸ Χάνι λεγόμενον, καὶ τοὺς ἐκλείσεν εἰς τι πηλαιοκάστρον, καὶ
 ἂν εἶχεν ἀκόμη μιᾷς ὥρας ἡμέραν, ἂν καὶ ἦλθιν εἰς αὐτοὺς βοή-
 θεια, ἤθελε τοὺς καταστρέψει· ἀλλὰ τὴν νύκτα ἔφυγον εἰς Ναύπακτον·
 εἰς δὲ τὴν γενομένην μάχην ἐπληρώθησαν ὁ Κωνσ. Βέρες καὶ δύο
 στρατιῶται. Ἀμ' ἀκούσαντες φθάσαντα εἰς Παλιαζόρι τὸν Καραϊσκά-
 κην οἱ κάτοικοι τῶν Κραβθάρων, ἐκινήθησαν κατὰ τῶν Τούρκων μετὰ
 χιλίων στρατιωτῶν, τοὺς ὁποίους ἔστειλεν εἰς βοήθειάν των ὑπὸ τὸν
 Κωνσταντῆν Καλύβαν καὶ ἄλλους ὀπλαρχηγούς, τοὺς ἐκλείσεν εἰς
 Λομποινᾶν, ἐμαχίσαντο δύο ἡμέρας, καὶ παραθεόντας τοὺς ἔστειλαν
 εἰς τὴν Κυβέρνησιν μὲ τὸν Δημ. Καλλέργην. Ἐκινήθη καὶ ὁ Δημή-
 τριος Μακρῆς εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Δυτ. Ἑλλάδος μὲ ἀρκετὴν
 δύναμιν, καὶ ἤδη οἱ Στερεοελλαδίται ἔλαβον πάλιν εἰς πολλὰ μέρη
 τὰ ὄπλα. Ὁ δὲ Κλουταχῆς ἔγραφεν ἐξ Ἀθηνῶν τὴν 19 Νοεμβρίου
 τοὺς Μεγαρεῖς καὶ τοὺς προσεκάλει νὰ ὑποταχθῶσιν, εἰδεμῆ, ὅτι
 ἤθελε στείλει κατ' αὐτῶν δέκα χιλιάδας Τούρκους, οἱ ὅποιοι, ὥς

ἔλαγε ψευδόμενος, εἶχον φθάσει νεωστὶ εἰς τὸ στρατόπεδόν του. Τοιοῦτοτρόπως ἠπείλει ὅτι προητοιμαζέτο νὰ εἰσβάλῃ καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον· αὐτοὶ δὲ τὸν προσηγορεύοντες νὰ εἰσβάλῃ, καὶ τὸν λέγουσιν ὅτι καὶ ἄλλαι πολλαὶ χιλιάδες Τούρκων εἰσέβαλον πολλάκις ἄλλοτε· τὸν ἔδιδον δ' οὕτω νὰ ἐννοήσῃ ὅτι εἰσέβαλον μὲν, ἀλλ' ἀπώλοντο. Ἐν τούτοις διεδόθη λόγος εἰς τὸ Ναύπλιον ὅτι ὁ Κωλέττης συνεννοεῖτο μὲ τὸν Κιουταχλὴν, καὶ, φαίνεται, διεδόθη ἀπὸ τὸν Γάτσιν Μαγγίναν. Ὅμως οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔδωκαν πίστιν εἰς τὰ λεγόμενα· πλὴν ἀφ' οὗ συγκροτηθῇ ἡ βουλὴ, ἡ Κυβέρνησις θὰ τὸν κατηγορήτῃ εἰς μυστικὴν συνεδρίᾳσιν, καὶ τὸ πρᾶγμα θὰ νομισθῇ διαβολὴ τῶν ἐχθρῶν του.

Κ Ε Φ. Θ'.

Συγκάλεσις πληρεξουσίων εἰς Αἴγιναν.— Αὐτόθι καὶ ἡ Κυ-
βέρνησις.— Σύστασις ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Ναύπλιον.— Δημο-
πράτησις τῶν προσόδων τοῦ 1827.— Ὁ Π. Α. Ἀγαπωστόπουλος διὰ
τὴν Πετρούπολιν.— Ὁ λαὸς τῆς Ἰδρίας κατὰ τῶν
προκρίτων.— Τοπικὴ διοίκησις τῆς Ἰῤῥας.— Οἱ Ναυ-
τικοὶ Νησιῶται ὑπὲρ τῆς ἐν Ἑρμιῳρῇ συνελεύσεως.— Ὁ
Φαβιὲ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν.— Πίπτει ὁ Ῥωμπιέρ.
Ἐξοδος τῶν Ἑλλήνων.— Ὁ Φαβιὲ συμπολιορκεῖται ἄκων.—
Ὁ Κιουταχῆς προβάλλει συνθήκην.— Κινεῖται πρὸς τὸν Σερ-
πεντσέν καὶ ἀποκρούεται.— Ἀρθυπόνομος πρὸς ὑπόνομον. Ἡ
χῆρα τοῦ Γγούρα θάπτεται ζῶσα. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Βανατίας.—
Ὁ Ἐίδεκ, Βαλλῆς καὶ Γκός. Ὁ Ζιονρδέν.— Πρότασις συ-
νεισφορᾶς πέντε σολδίων.— Γυναικες, κοράσια ἐπαιτοῦσιν
ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. ὁ Θ. Μακ-γγιὺλ Πρόξενος αὐτῆς.— Δια-
κηρύξεις τῶν Ἐπιτροπῶν.— Ἐπιστολαὶ τοῦ Καίτη πρὸς
τὸν Κολοκοτρώνην.— Ἀπάντησις.— Ἀντίγραφα εἰς τὴν Κρή-
την.— Ὁ Ἀμυλὼν κυπᾶ τὴν Ἰῤῥαν.— Δυναστεύεται
κατὰ τῶν ἐν Ἑρμιῳρῇ.— Ἐκστρατεία Ἰω. Νοταρᾶ.— Θ.
Φαρμακίδης.— Ἐκστρατεία Π. Νοταρᾶ.— Κίνημα εἰς Κα-
ματερόν. Καὶ εἰς Φάλληρον.— Ἡττα τῶν Ἑλλήνων εἰς Κα-
ματερόν.— Μάχαι εἰς τὸ Φάλληρον καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ.—
Μάχη εἰς τοὺς τρεῖς Πύργους.— Ὁ Κιουταχῆς ἀποκρούεται.—
Ὁ Χάστιγξ καὶ οἱ Παρβιανοὶ τὸν κυπῶσιν ἀπὸ τὴν
Θάλασσαν.— Στρατὸς κατὰ τοῦ Καραϊσκάκη.— Κίνημα
τούτου εἰς Βελίσαν.— Μάχαι εἰς τὸ Ἀλομον.— Αὐ-
τόθι καὶ ὁ Καραϊσκάκης.— Μάχαι.— Φεύρουσιν οἱ Τοῦρ-
κοι.— Φεύρουσι καὶ ἀπὸ ἄλλας θέσεις.— Εἰς ἐπαράστασιν
ἡ Ῥούμλη.— Ὁ Καραϊσκάκης εἰς Κερασίρι.

Ἄλλ' ἐν ᾧ θριαμβεύει ὁ Καραϊσκάκης εἰς τὴν στερ. Ἑλλάδα, καὶ αἱ ἐλπίδες τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τὰς χριστιανικὰς Δυνάμεις δὲν σβέννυνται ὅλως διόλου, ὁ Κολοκοτρώνης καὶ οἱ πληρεξούσιοι, οἱ συνερχόμενοι εἰς τὴν Ἑρμιόνην, φροντίζουσι νὰ συγκροτήσωσι τὴν συνέλευσιν καὶ νὰ εὕρωσι πρὸ πάντων τὸν πολιτικὸν ἄνδρα, εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν ἀρετὴν καὶ ἱκανότητά ν' ἀναθέσωσι τὴν τύχην τῆς πατρίδος. Ἡ δὲ ἐπιτροπὴ τῆς συνελεύσεως, θεωροῦσα ὅτι οὗτοι συνέρχονται εἰς τὴν Ἑρμιόνην καὶ ὄχι εἰς τὸ Πόρον, τοὺς συγκαλεῖ καὶ τρίτον εἰς τὴν Αἴγινα τὴν πρώτην Νοεμβρίου, ὅπου τὴν 11 τοῦ αὐτοῦ καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τῆς συνελεύσεως καὶ ἡ Διοικητικὴ ἔφθασαν μεταβάσαι ἀπὸ τὸ Ναύπλιον, ἀφ' οὗ αὕτη συνέστησε τριμελὴ ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνον Δελιγιάννην (ἑδελφὸν τῶν Δελιγιαννῶν καὶ τοῦτον), Χριστόδουλον Αἰνιᾶνα ἀδελφὸν τοῦ Γεωργίου, καὶ Μάρκον Δαμιράλην, νὰ διοικῇ κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς τῆς τοῦ Ναυπλίου, ἐδρεύουσα ὡσαύτως εἰς τὸ ἐπιβαλλάσιον φρούριον. Ἀμφότερα δ' αἱ ἐπιτροπαὶ διακηρύττουσιν ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς μεταβάσεώς των εἰς Αἴγινα ἀπέβλεπε τὸ νὰ ἐκφορῶν ἐκ τοῦ κλητίου τὰ τοῦ πολέμου εἰς τὴν Ἀσιακὴν καὶ τὴν ἄλλην στερ. Ἑλλάδα, καὶ νὰ ἐνεργῶσι ταχύτερον τὰ σωτήρια· ἄλλ' ὁ κύριος σκοπὸς των ἦτο νὰ συγκροτήσωσι τὴν συνέλευσιν ὧς ἤθελον καὶ νὰ διατηρήσωσι τὴν ἐξουσίαν, ἄχρις ὅτου λάβει τέλος ὁ συμβιβασμὸς τῶν Ἑλλήνων μὲ τὸν Σουλτάνον. Ὁ δὲ καιρὸς, καὶ ὅν ἔπρεπε νὰ δημοπρατηθῶσι αἱ πρόσδοι τοῦ προσεχοῦς 1827 ἦτο κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους· πλὴν ἡ Δ. ἐπιτροπὴ, αἱ καὶ οἱ πρόκριτοι τῶν νήσων Ἰῶνας καὶ Σπετσῶν ἀντιέχθησαν πρὸς αὐτὴν τὴν 29 Ὀκτωβρίου, καὶ προβαλλόμενοι τὸ δυστοικονόμητον τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὸν Ἑλληνικὸν στόλον δαπάνης, τὴν προτεκάλουν νὰ μὴ πωλήσῃ τὰς προσόδους τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου τοῦ 1827 ἔτους, ἀλλὰ νὰ τὰς προτιθερίσῃ διὰ τὸν στόλον, ἡ βρεῖται ἐπιτροπὴ, διὰ νὰ ἐλαύσῃ τοὺς πληρεξουσίου εἰς Αἴγινα, διακηρύττει τὴν δημοπρασίαν των τὴν 15 τοῦ Νοεμβρίου. Πωλεῖ δὲ τὰς προσόδους τῶν Νήσων, καὶ τὰ Ταμεῖον δὲν λαμβάνει εἰμὴ ὀλίγα χρήματα, διότι τὸ μέγα μέρος αὐτῶν ἀγοράζουσιν ὁ Εὐμμ. Ξένος, ὁ Π. Δ. Δημητρακόπουλος καὶ ἄλλοι δι' ὅσα τὴν εἶχον δανεισμένα. Εἶχε λάβει δὲ ἀπὸ τὸν Δ.

Ἰσισμαδὸν σαράντα χιλιάδας γροσίων, διὰ τὰ τὸν πληρώσῃ ἀπὸ τὸ Ταμεῖον ἑκατὸν τέσσαρας χιλιάδας, ὅ ἐστιν ἐξήντα τέσσαρας ἐπὶ πλεόν δι' ὅσα ὁ θανείσας εἶχε τὰ λαμβάνῃ παρὰ τοῦ ἔθνους· εἶχε λάβει ἀπὸ τὸν Ξένον πενήντα χιλιάδας, διὰ τὰ τὸν πληρώσῃ ἑκατὸν τριάντα, καὶ ἀπὸ τὸν Δημητρακόπουλον δέκα χιλιάδας, διὰ τὰ τὸν πληρώσῃ εἴκοσι· ἔξ, καὶ τοὺς δίδει ὑποθήκην τὰς προσόδους Σαντορίνης, Νάξου, Ἀνδρου, Πάρου καὶ Μήλου, ὡς καὶ τ' ἄλλα αὐτῶν εἰσροδήματα, ὡς τελωνείων, λιμεναρχείων δικαιοῦματα καὶ τὰ ὀρυκτὰ, ἐπὶ ὑποσχέσει τὰ τοὺς πληρώσῃ εἰς προθεσίαν ἡμερῶν σαράντα καὶ μίαν· πωλοῦσα τὰ εἰρημένα ἐθνικὰ δικαιοῦματα, καὶ εἰ δέον καὶ ἄλλα τοῦ αὐτοῦ 1827 ἔτους ἄλλων νήσων. Ἀγοράζουσι δὲ τὰς λοιπὰς προσόδους ἄλλοι πληρεξούτιοι ἐξ ὧν ἀπῆλθον εἰς Αἴγιναν, διὰ τὰ συντελέσωσιν εἰς τὸ τὰ συγκροτηθῇ αὐτοῦ ἡ συνέλευσις. Πωλεῖ δὲ καὶ τὰς προσόδους τῆς Πελοποννήσου εἰς ὅσας ἐπικρχία· ἡμύρεταν τὰ σπεύρωσιν οἱ Ἕλληνες, καὶ μέρος αὐτῶν τὰς ἀγοράζουσιν οἱ ὀλιγαρχικοί, οἱ ὅποιοι, διὰ τὰ ἔχουσι καὶ τὸν Π. Μαυρομιχάλην μετ' ἐκείνων, τὸν παραχωροῦσι τὰς προσόδους τοῦ Ἀργους, καὶ ὑποστηρίζονται ἀπ' αὐτὸν καὶ ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Γεωργίου, ὅστις, ἂν καὶ σύμφωνος πρὸ ὀλίγου μετὰ τοὺς ἐν Ἑρμιῶνι πληρεξούτους, ἀν καὶ τοὺς ὑπεσχέθη τὰ μεταβῇ ἐκεῖ ὁμοῦ μετὰ τὸν πατέρα του, ἀπῆλθεν εἰς Αἴγιναν. Ὁ δὲ πατήρ του, ὅστις συνείθιζε τὰ κερύττη πάλαιε τὴν δόμονα, ὡς καὶ τώρα, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἔθνους, ἐμένει εἰς τὴν Αἴγιναν καὶ ὑποστηρίζει τὸν Ζαΐμην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ συντελεῖ οὕτως ὅσον τὸ κατ' αὐτὸν τὰ μὴ λάβῃ τέλος ἡ περὶ τοῦ τόπου τῆς συνελεύσεως φιλονεικία εἰμὴ δ' αὖ τῆς δίκης (διότι, ἂν δὲν ᾔθελον παρουσιασθῇ περιστάσεις ἀπροσδόκητοι, διὰ τῶν πυροβολῶν ἐμελλε τὰ τελειώσῃ ἡ τοιαύτη φιλονεικία), καὶ, δὲν θέλω, λέγει, ν' ἀπέλθω εἰς τὴν Ἑρμιῶνιν, ὅπου εἶναι ὁ Κουντουριώτης, ὅστις με κατηγόρησεν ὡς προδότην· καὶ ὅπου εἶναι ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ ὅποιος εἶναι ἐχθρὸς μου· θέλω τὰ εἶμαι ὁπίσθς τοῦ Ζαΐμη. Ἐκίνει δὲ καὶ τοῦτον ἡ ἐλπίς τῆς ἀθηνείας· ἄλλως τε τὴν 21 Σεπτεμβρίου τοῦ 1826 εἶχε παρουσιάσει λογαριασμὸν εἰς τὴν Δ. Επιτροπὴν, καθ' ὃν ἐξήτει γρ. 78130. 31 διὰ μετθὸν καὶ σιτηρέσια τῶν Μανιατῶν ἀπὸ 4 Ἀπριλίου ἕως 12 Σεπτεμβρίου τοῦ

1825, ὅ ἐστι διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ Κουντουριώτου ἐκστρατείαν τοῦ, καὶ γρ. 23150 διὰ λύτρα τοῦ υἱοῦ τοῦ Γεωργίου, γρ. 61860 δι' ἔξοδα τῆς οἰκίας του ἐν Ναυπλίῳ δι' ἐν ἔτος, ἤτοι ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1825 μέχρι Σεπτεμβρίου τοῦ 1826. καὶ γρ. 38859. 10 δι' ἔξοδα διάφορα τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ ἄλλα, ὁμοῦ γρ. 202000, ἐξ ὧν ἔλαβεν 92 χιλ. καὶ ἐξήτει ἀκόμη 110 χιλ. ἐξήτει δὲ διαταγὴν νὰ τὰ λάβῃ ἀπὸ τὰς πρώτας λείας ἢ ἀπὸ βοηθήματα τῶν φιλελληνικῶν ἐταιριῶν. Ὁ δὲ Ζαΐμης ἐπεκύρωσε τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ· εἶχεν ἄρα συμφέρον νὰ εἶναι ὁπαδὸς του.

Ἐνῶ οἱ πληρεξούσιοι συνήρχοντο εἰς Ἑρμιόνην νὰ φροντίσωσι διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν, ὁ Π. Α. Ἀναγνωστόπουλος ἀναδέχεται νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ῥωσίαν ὡς ἀπεσταλμένος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, κατὰ τὸν ὁποῖον αὐτοῦς ὁ ἴδιος συνέλαβε σκοπὸν, ἐπικαλεσόμενος ὑπὲρ αὐτῶν τοῦ Νικολάου τὴν βοήθειαν. Συνδιαλέγεται δὲ μετὰ τὸν Ὑψηλάντην περὶ τούτου καὶ μετὰ τὸν Νικηταρᾶν, πρὶν ἢ στρατεύσει εἰς τὴν Ῥούμελην οὗτος, καὶ παρατηροῦσιν ὅτι ὁ καιρὸς παρέρχεται καὶ ἰσχυρὸς δὲν γίνεται ἀπὸ τὸν Καϊνίγγ εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ὑποπεύουσιν, ὡς ἅπαντες οἱ ἔχοντες ὁπωστοῦν πείραν Ἕλληνες, μὴ αἰ φαινόμεναι προσπάθειαι τῶν νομιζομένων φίλων συντελεῶσι μᾶλλον εἰς τὸ νὰ τοὺς ἀπολέτωσιν, ἢ νὰ τοὺς καθυποβάλωσιν εἰς ἄλλον ζυγὸν πολὺ τοῦ Τουρκικοῦ βαρύτερον, καὶ ἀποφασίζουσι νὰ ἐπικαλεσθῇ ἡ Ἑλλὰς καὶ τῆς Ῥωσίας τὴν βοήθειαν. Ἐτάλησαν καὶ ἄλλοτε ἀναφοραὶ πρὸς τὸν ἐνδόξου μνήμης Ἀλέξανδρον· ἀλλ' οἱ κομισταὶ τούτων ἄλλοι μὲν ἐμποδίζοντα καὶ ὁδὸν, ἄλλοι δ' ἀποτρεπονται τοῦ νὰ ὑπάγωσιν εἰς Πετρούπολιν, διότι καὶ φίλοι καὶ ἐχθροί, οἱ μὲν συμβουλεύουσιν οἱ δὲ καὶ βιάζουσι ν' ἀπέχωνται ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν οἱ Ἕλληνες καὶ ν' ἀκολουθῶσι τὴν πολιτικὴν τῆς Δύσεως. Ἀλλ' ἤδη κρίνεται ἀναγκασιότατον νὰ ζητήσωσι καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ ὁμοεργήσκου Ἑθνους τῶν Ῥώτων, ὅπερ κατετρόπως τὸν μέγαν λεγόμενον ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ Τούρκον (grand Seigneur) καὶ κατέστησε εἰς τὸν Χριστιανικὸν ὄνομα εἰς τὸν ἀνατολικὸν κόσμον. Οὕτως ἤθελον δώσει τοῦλάχιστον εἰς αὐτὸ τὸ δικαίωμα νὰ φωνάξῃ εἰς τὴν Δύσιν ὅτι, προσδραμόντες εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ εἰσακούσῃ τοὺς Ἕλληνας, τοὺς ὁποίους ὡς Χρι-

στιανούς πολεμοῦντας κατὰ τῶν Τούρκων, χρεωστῇ νὰ βιηθῇ. Κρίνεται δὲ τόσον πλέον ἀναγκαῖον, ὅσον οἱ πολιτικοὶ τῆς Εὐρώπης φοβοῦνται τὸν πόλεμον τῶν Ῥώσων, ὑποπτεύοντες μὴ κατακτήσωσι τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Ἑλλάδα αὐτήν, καὶ ἐπενέγκωσιν ἀνωμαλίαν εἰς τὴν ἰσορροπίαν τῶν Δυνάμεων. Συνετάχθησαν λοιπὸν ἀναφοραὶ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Νικόλαον Α', πρὸς τὴν Αὐτοκράτειραν, πρὸς τὸν μέγαν Δοῦκαν Κωνσταντῖνον, πρὸς τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ χρηματίσαντα τῆς Ἑλληνικῆς Κροῦταν καὶ πρὸς τὸν Ἰω. Α. Καποδίστριαν, τὸν ὅποιον ὑποτιθεῖσιν εἰς Πετρούπολιν. Ὁ δὲ Νικηταρᾶς εἶχεν ἐκστρατεύσει εἰς τὴν Ῥούμελην, ὅπου ἐντάμωσε τὸν Καραϊσκάκην καὶ τὸν ἐκρονοποίησε τὰ περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἀναγνωστοπούλου, καὶ ὁ Καραϊσκάκης ἐγκρίνει τὴν γενομένην ἀπόφασιν, καὶ προσκαλεῖται ὁ Ἀναγνωστόπουλος νὰ μεταβῇ εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀναχωρεῖ οὗτος ἀπὸ τοῦ Ναύπλιον, συνεπιέρων καὶ τὰς ἀνφορὰς, καὶ φθάνει εἰς τὴν Ῥάχωσαν τὴν ἐπιούσαν τῆς καταστροφῆς τοῦ Μουσταμπεκ, καὶ ἐκεῖθεν μεταβαίνουσιν εἰς τὴν Βελίτσαν, ὅπου ὑπεγράφησαν αἱ ἀναφοραί, καὶ ἡ μὲν πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα διελάμβανε τὰ ἐξῆς, «Ἐξ ἤδη εἰσὶν ἔτη ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, ἐν αὐτοῖς οἱ ἀγῶνές μας ἤθελον ἴσως περαιωθῶσιν σκατ' ἐπιθυμίαν, ἂν δὲν ἀπῆντων εἰς τὸν μέγαν Ὁμανὸν τῶν πολιτικῶν ἀνελπίστους σκοπέλους καὶ σφοδρὰς λαίλαπας. Μ' ὅλα τὰ τόσα δεῖνὰ οἱ Ἕλληνες δὲν ἀπηύδησαν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐνεστώσαν κρίσιν περιστατίν, ἐγκρίνοντες ἡμᾶς δδηγούς τῶν ἀρμάτων, παρέδωκαν συγχρόνως καὶ τὴν τύχην τῆς πατρίδος, τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος ἀναβόρμεν ἤδη μῆνας πέντε μὲ τὰ αἵμα- » τα, καὶ μάλιστα εἰς τὰ πεδία τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Ἑλευσίνος, » τῶν Πλαταιῶν, τῶν Θηβῶν, τῶν προπόδων τοῦ Ἑλικῶνος » καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα ἐπικαλούμενοι τὸ γλυκὺ » τῆς πατρίδος ὄνομα, διηγείραμεν ἐκ νέου τρόποις, καὶ ἐντὸς ὁ- » λῆγου ἐλπίζομεν νὰ καθρίσωμεν τὸ ἔδαφός της ἀπὸ τὰ μεμο- » λυσμένα ἵχνη τῶν Ἀγαρηνῶν. Μεγαλειότατε ! δύο μόνα μέσα » παρηγοροῦσι τὴν Ἑλλάδα σήμερον. Ἡ ἀπόφασις καὶ ἡ σταθερὰ » ἐλπίς· καὶ ἡ μὲν ἀπόφασις εἴν' ἰδική μας εἰς τὸ νὰ χύσωμεν καὶ τὴν » ὑστερινὴν ραΐνιδα τοῦ αἵματός μας ὑπὲρ αὐτῆς· ἡ δὲ σταθερὰ

»ἐλπίς, τὸ Θεοφροῦρητον ὄνομα τῆς Μεγαλειότητός σου. Αὐτὸ ὑ-
 »περυψοῦσα, αὐτὸ σεβομένη ἢ πολύστονος Ἑλλάς, ἀνατίθῃσι σή-
 »μερον δι' ἡμῶν τὰ τέκνα της εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἡμεῖς δὲ
 »διατάξατα μητρικῶς διαμαρτύρεται ἐνώπιον τοῦ αὐτοκρατορι-
 »κοῦ Θρόνου νὰ τὰ διαφυλάξωμεν ἀβλαβῆ ἀπὸ τὰς αἰμοδό-
 »ρους χεῖρας τῶν ἀπίστων ἕως τῆς ταχείας ἀντιλήψεως τοῦ κρα-
 »ταιοῦ σου βραχίονος. Γούτου ἕνεκα πέμπεται ἐπιτήδης καὶ μέ-
 »ταχύτητα τοῦ στρατοπέδου ὁ παρὼν τίμιος πατριώτης Πα-
 »ναγιώτης Ἀναγνωστόπουλος. Ἡμεῖς δὲ γονυκλιτῶς προσκυ-
 »νοῦντες ὑπόστημειοῦμεθα ὑποκλινέσθαι τοῦ δοῦλοι. 1826 Δεκεμ-
 »βρίου 6 ἐκ τοῦ κατὰ τοὺς βορείους πρόποδα, τοῦ Παρνασσοῦ
 »στρατοπέδου.

»Ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τῆς χέρσου Ἑλλάδος Γ. Καραϊσκάκης, οἱ
 »στρατηγοὶ καὶ λ. Νικήτας Σιαματελόπουλος, Κίτσος Ντσιαβέλλας.

Ἡ δὲ πρὸς τὸν μέγαν Δοῦκαν τὰ ἐρεξῆς, «Δὲν ἤθελέ ποτε
 »φραῖναι τὸσον τολμηροί, ὥστε νὰ ἐνοχλήσωμεν τὸ ὕψος της, ἂν
 »δὲ ἐγνωρίζαμεν πρὸ χρόνων τὴν φιλελληνικὴν της διάθεσιν,
 »ἥτις εἶναι εἰς ἡμᾶς τὸ πρῶτιστον ἰσχυρὸν μέσον, τὸ ὁποῖον δύ-
 »ναται νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα σήμερον.

»Ἡ Ἑλλάς ἀφ' οὗ χρόνου ἡϊώθη τῇ Αὐτοκρατορικῇ εὐ-
 »νοίᾳ, πάντοτε διετέλει ὑπὸ τὰ νεύματά της πρόθυμος, καὶ
 »ἐπομένως οὐδέποτε ἐστερήθη τῆς ὑπερασπίσεώς της. Ἄν δὲ πολι-
 »τικὰ αἰτίαι τὴν ἐσιέρησαν σήμερον μιᾷ τοιαύτης εὐνοίας, ἄλλα
 »σκληρότερα ἐτρόμαξαν καὶ αὐτὴν τὸ νὰ μὴ τολμήσῃ ν' ἀφιε-
 »ρῶσιν τὴν ὑπαρξίν της εἰς μόνον τὸν ἀληθῆ σωτηρὰ της· τῶρα
 »ὅμως δεινοπαθοῦσα, προσπίπτει ἱκετικῶς δι' ἡμῶν τῶν ἀγωνιζο-
 »μένων καὶ θυσιαζομένων ὑπὲρ αὐτῆς εἰς τοὺς πόδας τοῦ Αὐτο-
 »κρατορικοῦ Ῥωστικοῦ Θρόνου, ζητοῦσα μετὰ δακρύων ἀντίληψιν
 »εἰς σωτηρίαν τῶν τέκνων της. Δὲν ἀμφιβάλλει λοιπὸν ἡ Ἑλλάς
 »ὅτι ἡ μεσιτεία της προτείνεται εἰς ἓνα Θεμιστοκλέα, διὸ καὶ
 »πλέκουσα τοὺς ἀμαράντους στεράνους, ὑπόσχεται νὰ τὸν ἐνα-
 »ριθμήσῃ εἰς τὸν χρόνον ἐκεῖνον τῶν ἡμιθέων της κτλ.» Ἐπειτα ἡ
 »πρὸς τὸν Καποδίστριαν καὶ ἐμοῖα πρὸς τὸν Κροῦταν, «Τὸ νὰ σᾶς
 »διηγηθῶμεν λεπτομερῶς τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα διατρέχοντα εἶναι
 »δύσκολον καὶ κινδυνῶδες διὰ τὴν ἑκτασιν τοῦ λόγου καὶ μά-

»κρος τῆς ὁδοῦ, καὶ τὸ κυριώτερον ἐπειδὴ τὰ μανθάνετε ἐξη-
 »κριβωμένως παρὰ τοῦ συναγωνιστοῦ μας Παναγιώτου Ἄνα-
 »γνωστοπούλου, ὅς τις πέμπεται παρ' ἡμῶν ἐπιτηδές διὰ τὰ αὐ-
 »τόθι· Λέγομεν δ' ἐν συντόμῳ τὰ κυριώτερα καὶ οὐσιωδέστερα
 »ἔστι· ἡ Ἑλλάς· πάσχει ἐξ αἰτίας τῶν ἐσωτερικῶν διχονοιῶν καὶ
 »ἐξωτερικῶν ζιζανίων. Ἡμεῖς ὅλοι οἱ στρατηγοὶ καὶ ὀπλαρχηγοὶ
 »τῆς χέρσου Ἑλλάδος καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Πελοποννήσου,
 »ἀποφυγόντες τὰς τοιαύτας φθοροποιὰς διχονοίας καὶ φατρίας,
 »καὶ ἐνωθέντες ἐν ὀνόματι τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, ὡρ-
 »μήσαμεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, τοὺς ὁποίους καὶ εἰς δικήρους μά-
 »χας ἐνίκησαμεν, καὶ ἀπὸ πολλὰς θίσεις τοὺς ἐξώσαμεν, ἐλπί-
 »ζομεν δὲ μὲ τὴν εὐχὴν τῆς Πατρίδος· ἐντὸς ὀλίγου νὰ τοὺς ἀ-
 »ποβάλωμεν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς χέρσου Ἑλλάδος. Ἔως τὸν
 »Μάρτιον μῆνα, Ἐκλαμπρότατε, ἡμεῖς· δυνάμεθα νὰ φυλαξώμεν
 »ἐλευθερά ὅλα τὰ ὅρια τῆς χέρσου Ἑλλάδος· ἀν' ὅμως τότε κατα-
 »βοῦν ἱκαναὶ δυνάμεις τούρκων, εἶναι δύσκολον, ἐπειδὴ τότε θέλει
 »στεροῦμεθα καὶ θυμάτων καὶ ἀναγκάων πολεμικῶν, καθὼς καὶ
 »τὴν σήμερον πάσχομεν καθ' ὑπερβολὴν ἀπὸ πείναν, ἄκραν γυμ-
 »νότητα καὶ ὀλιγότητα πολεμοφοδίων· μία τοιαύτη κρίσιμος πε-
 »ρίστασις τῆς Πατρίδος μᾶς· ἐδίχατε νὰ προσδράμωμεν καὶ ἀ-
 »φιερῶσωμεν τὴν ὑπαρξίν τῆς εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἀυτοκράτορος
 »πικρῶν τῶν Ρωστικῶν Νικολάου Α'. τοῦ μόνου ὑπερσπιστοῦ καὶ
 »Σωτήρος μας. Ἡμεῖς δὲν ἀμυβιάλλομεν ὅτι θέλει ἰξωθῶμεν τῆς
 »εὐνοίας τοῦ ὁσὸν τάχος, καὶ μάλιστα ὅπου ἡ Ἐκλαμπρότης σας
 »θέλετε παραστήται τὰ πράγματα ὡς ἔχουσιν. Ἡμεῖς δὲ κεχη-
 »νότες προσμένομεν τὴν ὑπὲρ πατρίδος χαροποιὰν ἀγγελίαν, καὶ
 »ὑποστημιούμεθα μὲ ὅλον τὸ βαθύ σέβας πρόθυμοι πατριῶται.»
 Ἔπειτα· καὶ ἡ πρὸς τὴν Ἀυτοκράτειραν ἐξ Ἑλληνικῶν υπογε-
 γραμμένη «Μεγαλειοτάτη! Αἱ θλίβεραὶ φωναὶ μας ἀντήχησαν
 »εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ἴσω· ἐκίνησάν εἰς οἶκτον ἔως καὶ τὰς
 »πλέον ἀπολιθωμένας καρδίας· εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἔλαβε συμ-
 »πάθειαν ἡ εὐαίσθητος καρδίᾳ τῆς Ὑ. Μ. διὰ τὰς δεινὰς συμφο-
 »ράς μας· θυγατέρες τῆς περιφήμου διὰ τε τὰ μεγαλουργήματα
 »καὶ τὰ δυστυχήματα μητρὸς, τῆς ἀριζήλου Ἑλλάδος, ἐπε-
 »θούμεν διὰ τὸν πρὸ τεσσάρων αἰώνων πολιτικὸν αὐτῆς θά·

»καὶ μὴ δυνάμεναι νὰ παρηγορηθῶμεν ἀπαλλαττόμεναι τῆς ἀτε-
 »μίας εἰμὴ διὰ τοῦ θανάτου, ἤδη πνέομεν τὰ λείψια, καὶ δὲν
 »ἐλπίζομεν σωτηρίαν εἰμὴ ἀπὸ τοῦ ἔξορον τοῦ δικαίου Θεοῦ,
 »ἀπὸ τὸν φιλόπρωπον Ἰησοῦν, καὶ ἀπὸ τὰ οἰκτίρμονα σπλάγχνα
 »τῶν δυνατῶν τῆς γῆς. Οἱ σιδηροὶ βραχίονες τῶν ἀξίων ἀπο-
 »γόνων τοῦ Αἰωνίδα διέβρῃζαν τὰς βαρυτάτας ἀλύσεις τῆς πι-
 »κροτάτης δουλείας μας, καὶ ὁ αἱματοχρῆς Ἄφης ἔξ ἤδη χρό-
 »νους βάρει μὲ τὰ πολύτιμα αἵματά των τὴν ὁποίαν κατακλύζομεν
 »μὲ καρδοσταλάκτα δάκρυα γῆν. Ὁ δὲ Σταυρὸς, ὡς ἂν ἦτο
 »σύμμαχος τῆς Ἡμισελήνου, δὲν κεραυνοβόλει τοῦ Κορανίου τὰ τέ-
 »πρατα, διὰ νὰ θρικτυβύτη το Εὐαγγέλιον, καὶ ἐπομένως αἱ πανάπο-
 »νημοὶ Ἑλληνίδες, καθὼς λατρεύουσαι τὸν ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν Χρι-
 »στον, ὡς μὴ προδοῦσαι τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρίδα, μελανει-
 »μονοῦμεν, ὀλοφυρόμεναι, θρηνοῦσαι καὶ ὀδυρόμεναι. Φιλόστοργοι
 »μητέρες θρηνοῦσι τοὺς ἀγαπητοὺς ἄνδρας καὶ τὰ γλυκύτατα
 »τέκνα των. Ὁραταὶ παρθένοι κλαίουσι τοὺς προστάτας τῆς τι-
 »μῆς των καὶ ζωῆς, καὶ τοὺς γηραιοὺς καὶ σεβασμίους γονεῖς των.
 »Οἱ μόζοντα βρέφη λιμοκτονοῦσιν ἐπὶ τὰ ἐξηραμένα στήθη τῶν τε-
 »κουσῶν, καὶ χιλιάδες ἀθώων ἀνηλίκων καὶ ἀξιεράστων πλα-
 »νισμάτων τοῦ δημιουργοῦ, ὅσα λυτρωθῶν ἀπὸ τὸ πῦρ καὶ τὸν
 »αἰδηρὸν τοῦ δημίου Σουλτάνου, καταντῶσιν ἀνδράποδα καὶ ἀφαι-
 »ροῦνται τοῦ λογικοῦ ὄντος τὴν ἀξίαν. Ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν
 »Θεῖαν Ἡρόνιαν, ὑπομένομεν ὅλα τὰ δεινὰ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ
 »Σταυροῦ, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης, καὶ διαμαρτυρούμεναι
 »ἐνώπιον τῶν ἐπερχομένων γενεῶν ἀπάντων τῶν αἰώνων, δεό-
 »μεθα τοῦ Ὑψίστου νὰ συγχωρήτῃ τὸν κόσμον του, καὶ νὰ λυ-
 »τρώσῃ ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν τὸ πλάσμα του. Ἀλλ' ἐνῶ ὑψοῦμεν δι-
 »κρυόεντας τοῦ, ὀφθαλμοὺς ἡμῶν πρὸς τοὺς Οὐρανοὺς, ἐνατε-
 »νίζουται καὶ πρὸς τὴν Υ. Μ., ἐπικαλούμεθα τὸ φιλόπρωπον,
 »γενναῖον καὶ ἀριλοκερδὲς τῆς εὐκισθήτου καρδίης τῆς. Εἶθε μὴ
 »παρίδῃ τοὺς θρήνους, τοὺς κοπετοὺς καὶ τοὺς στεναγμούς μας
 »ἢ Θεοφροῦργτος Αὐτῆς Μεγαλειότης, καὶ τοι δυνάμει νὰ με-
 »ταβάλλῃ τὴν λύπην μας εἰς χαρὰν, ν' ἀποφασίτῃ περὶ τῆς τύχης
 »τῶν Ἑλλήνων, νὰ δοξάσῃ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, νὰ τιμήτῃ
 »τὴν ἑορτήν, νὰ προστατεύτῃ τὴν Δικαιοσύνην καὶ νὰ χαρίσῃ

» ἐν Ἑθνὸς εἰς τὴν κλασικὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος. Εἶθε μιμηθῇ
 » τὴν μεγαλοφυᾶ Αἰκατερίναν Β'. ἥτις ἐταπείνωσε τὴν ἐπηρμέ-
 » νην ὄφρ' οὐκ βαρβάρου. Αἱ δυστυχεῖς Ἑλληνίδες ἐγκαταλε-
 » λειμνέναι παρὰ πάντων, καὶ ἐλπίζουσαι εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς
 » τὴν σεβαστὴν αὐτῆς Μεγαλειότητα, ἀποστέλλομεν τὸν φιλό-
 » πατριν Π. Α. Ἀναγνωστόπουλον διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὸν χα-
 » ριτόβρυτον θρόνον τῆς, καὶ νὰ παρστήσῃ τὰ δίκαια παράπονα
 » τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητας καὶ τῆς Θρησκείας, ἣν οἱ με-
 » γαλεπῆδ' οὗτοι πατρῶν τῶν Ῥωσσιῶν Αὐτοκράτορες ἐπροστάτευσαν
 » ἐνδόξως. Εἶθε ἡ Υ. Μ. εὐδοκήσῃ εἰς τὴν σωτηρίαν μας! Ἐν
 » Ναυπλίῳ τὴν 30 Δεκεμβρίου 1826.» Ὁ Ἀναγνωστόπουλος
 ἐπιστρέψας εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑρμιόνην ὅπου
 ἤδη εὕρισκετο καὶ ὁ Νικηταρᾶς, καὶ αὐτόθι ὑπεγράφησαν ὁ
 Κολοκοτρώνης, ὁ Πλαπούτας, οἱ ἀδελφοὶ Ζυχαρόπουλοι καὶ ἄλλοι
 εἰς τὰς ἀναφοράς, καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς συνελεύσεως θ' ἀναχω-
 ρῆσαι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ῥωσίαν.
 Ἦτο δ' ἀναγκάσιον ν' ἀναβίλῃ τὴν ἀναχώρησίν του, διότι μέλ-
 λει ν' ἀποκομίσῃ καὶ πικροτάτας ἀγγελίας διὰ τὰ πράγματα τῆς
 Ἑλλάδος.

Οἱ ὀλιγαρχικοὶ θεωροῦντες δι, ὅτοι πληρεξούσιοι, διατεθει-
 μένοι νὰ τοῦς δώσωσι τὴν ψῆφόν των, θ' ἀπέλθωσιν ἢ ἀπῆλθον
 εἰς τὴν Αἴγιναν, καταργοῦνται ἀπὸ τοὺς λαοὺς τῶν ἐπαρχιῶν,
 καὶ στελλοῦνται ἀντ' αὐτῶν ἄλλοι εἰς τὴν Ἑρμιόνην, καὶ ὅτι ἐκ
 τούτων εἶναι καὶ ὁ Κουντουριώτης, ὅστις θ' ἀπέλθῃ εἰς Ἑρμιώ-
 νην, καὶ θὰ συντελέσῃ νὰ καταταθῇ ἢ αὐτόθι συγκροτηθεῖσα
 συνέλευσις ἀνωτέρα πάσης ραδιουργίας καὶ βίας, ἥφ' οὗ ἐπροσπά-
 θησαν μ' ὅλους τοὺς τρόπους νὰ τὸν ἐλκύσωσιν εἰς τὴν Αἴγιναν,
 καθὼς δι' αὐτοῦ ἐλπίζοντες νὰ ἔχωσιν ἐκεῖ τοὺς πληρεξουσίου
 τῶν Ναυτικῶν νήσων, καὶ δὲν κατώρθωσαν τίποτε, καὶ ἄρ' οὗ
 τὸν ἔγραψεν ὁ Μαυροκορδαῖος καὶ τὸν παρεκίνησε νὰ μεταβῇ εἰς
 Αἴγιναν, προβάλλων καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἐθνικῶν γαιῶν, τὰς
 ὁποίας εἶχεν ἀγοράσει καὶ ὁ Κουντουριώτης μετὰ τῶν ἄλλων
 ὅσοι συνεισένηγκον χρήματα διὰ τὸ Μισολόγγι, καὶ τῶν ὁποίων
 τὴν ἐκποίησην εἶχεν ἀκυρώσει ἢ ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσις, καὶ
 δὲν ἠκούσθη οὐδ' ὁ Μαυροκορδαῖος, τότε οἱ ὀλιγαρχικοὶ συμ-

φώνως με τοὺς περιτυνοὺς πληρεξουσίου τῆς Ὑδρας ἐτοχάσθησαν νὰ υποκινήτῃσι τὸν λαὸν εἰς ἀναρχίαν, νὰ φυγαδεύσωσιν ἐκείθεν τοὺς Κουντουριώτας, καὶ οὕτω νὰ ὑπερισχύσωσι τῶν ἐν Ἑρμειῶν πληρεξουσίων, νὰ συγκροτήσωσι τὴν συνέλευσιν εἰς τὴν Αἴγιναν. Κατὰ τὸν Νοέμβριον ἔμελλε νὰ συνέλθωσιν εἰς τὴν Ὑδραν πληρεξούσιοι τῶν τριῶν Ναυτικῶν νήτων, νὰ συσκεφθῶσι περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, νὰ σφίξωσιν ἐπὶ πλέον τὸν σύνδεσμον τῆς ἐνώσεως αὐτῶν, καὶ ν' ἀποφασίσωσι ποῦ ν' ἀπέλθωσιν οἱ πληρεξούσιοι, τοὺς ὁποίους ἔμελλε νὰ ἐκλέξωσι διὰ τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν. Εἶχον δὲ συνέλθει οἱ πληρεξούσιοι τῶν Σπετσῶν εἰς Ὑδραν· ἀλλ' αἴφνης τὴν 19 τοῦ αὐτοῦ ἐγείρεται ὁ λαὸς, καὶ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς προκρίτους ὑπέρογκον ποσότητι χρημάτων ὡς χρεωστούμενην εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὰς λείας τοῦ 1825, καὶ τὴν ἐζητεῖ ἀνυπερθέτως καὶ ἀμέσως ἀπὸ τοὺς εὐρισκομένους τότε εἰς Ὑδραν, ἐν ᾧ πολλοὶ τῶν προκρίτων ἔλειπον, ἄλλοι μὲν εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ἄλλοι δὲ δι' ἰδίας ὑποθέσεως τῶν. Συνήχθησαν δὲ εἰς τὴν ἀγορὰν, ἐσήμηναν τὸν κώδωνα τῆς ἀποστασίας, καὶ ὕβρισαν καὶ ἠπειλήσαν τοὺς Κουντουριώτας καὶ ἄλλους· ἐφονεύθη καὶ παρὰ τινος ὁ Κολατύρμας λεγόμενος, ἐξελθὼν νυκτὸς ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Ἀντωνίου Ι. Κριεζῆ διὰ προσωπικὴν ἐκδίκελσιν. Ἐκ τῆς ἀνωμαλίας ταύτης φοβηθέντες οἱ Σπεισιῶται μὴ πάθωσιν, ἀνεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια. Τότε οἱ πρόκριτοι συνήλθον εἰς ἓν καὶ συνεσχέφθησαν, καὶ ἀπεφάσισαν ν' ἀναχωρήσωσι νυκτὸς ἀπὸ τῆς Ὑδρας, καταφεύγοντες εἰς τινὰ κορβέταν Ἀγγλικήν, καὶ ἐπομένως νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν Πόρον, νὰ σωθῶσιν· ἐτοχάσθησαν τοιουτοτρόπως ὅτι ὁ λαὸς ἤθελον συναισθανθῇ τὰ παρεπόμενα τῆς ἀτάκτου διαγωγῆς τῶν καὶ σωφρονισθῇ. Κατῆλθον λοιπὸν ὁ Γουμπάζης καὶ ἄλλοι νυκτὸς εἰς τὸ παρχίον καὶ ἐφυγον· ἀλλ' ἐν ᾧ κατήρχοντο καὶ οἱ Κουντουριῶται, ὁ Κολαδήμας καὶ ἄλλοι Ὑδραῖοι, οἵτινες ὑπώπτευσαν τὴν φυγὴν τῶν καὶ ἐρύλαττον : ! τίνες εἶσθε ; τοὺς λέγουσι, καὶ ἄμ' ἀκούσαντες τοῦ Λαζάρου τ' ὄνομα, ἔδραμον πρὸς αὐτὸν μετὰ σεβασμοῦ, καὶ τὸν ὑπεχρέωσαν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του. Τὴν αὐριον συναθροισθέντων ὅλων τῶν Ὑδραίων, ἐξηγήθησαν τὰ πράγματα, καὶ ἀπενεμήθησαν τὰ εἰκότα εἰς τοὺς προκρίτους, τῶν ὁποίων ἡσθάν-

νοντο τὴν ἀνάγκην, πλὴν ἐδίδασκε καὶ νὰ ἐξοικονομηθῶσιν ἐκ τῶν ἐνόντων αἱ κατεπίγουσαι ἀνάγκαι τοῦ πενομένου καὶ ἀποροῦντος λαοῦ, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ εἰτενεγκῶσι πρὸς τοῦτο ἐκούσιοι ἅπαντες οἱ δυνάμενοι ἀναλόγως. Διωρίσθη δ' ἐπιτροπὴ ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν συστάθησαν ὡς τριακόςαι χιλιάδες γερότων, ὅτε ὁ Κουντουριώτης μόνος κατέδρασε τὰς ἑκατὸν χιλιάδας, καὶ οὕτως ἐθεραπεύθησαν δρωσὺν αἱ ἀνάγκαι τοῦ λαοῦ. Τότε οἱ ἐν Πόρῳ διέδωκαν ὅτι ὁ λαὸς ὑπεκινήθη ἀπὸ τοὺς Κουντουριώτας, διὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ σύστημα τῆς τοπικῆς διοικήσεως εἰς Ἰδραν, καὶ νὰ διορισθῶσιν ἄλλοι πληρεξούσιοι εἰς τὴν Ἑρμιωνῆν. Ἡ δὲ Γ. ἐφημερίς τῆς Διοικήσεως ἐδημοσίευσεν αὐτὰ ταῦτα καὶ ὅ,τι τὸ πνεῦμα τῆς φητρίας ὑπηγόρευσε κατὰ τοῦ λαοῦ τῆς Ἰδρας, τὸν ὁποῖον ὠνόμασεν ὄχλον, καὶ κατὰ τῶν προκρίτων, ἐννοῦσα τὸν Κουντουριώτην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ καὶ οἱ ἐν Ἑρμιωνῇ πληρεξούσιοι εἰς τὴν Δ'. προκαταρκτικὴν συνεδρίαν ἀπεφασίσαν νὰ προσκληθῇ ὁ ἐφημεριδογράφος Φαρμακίδης, ἅμα συγκροτηθεῖσης τῆς συνελεύσεως, νὰ δικασθῇ καὶ νὰ τιμωρηθῇ. Κατασταθείσης τῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας εἰς τὴν νῆσον, ἐγένεον ἡ ἐκλογὴ τῶν μελῶν τῆς τοπικῆς διοικήσεως, ἣτις ἐπρεπε νὰ διοικῇ ἀπὸλυτῶς τὰ τ' ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ συμφέροντα μὲ τὰς νήσου. Σπειτῶν καὶ Ψαρρῶν καθ' ὅ,τι ἀφόρα τὸ Ναυσικό. Ἐπομένως προσεκλήθησαν ἀπεσταλμένοι τῶν Σπεισιωτῶν καὶ Ψαρριανῶν νὰ συνέλθωσι πλησίον τῆς νήσου Σπεισιῶν εἰς τὴν μονὴν τῶν ἀγίων Ἀναργύρων ὁμοῦ μὲ ὁμοῦ Ἰδραῖους, ὧν πρῶτος ἦτον ὁ Γεώργιος Κουντουριώτης, διὰ νὰ συνδεθῶσι μὲ νέους δεσμοὺς ἐνώσεως πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον τῆς πατρίδος· κυρίως δὲ, διὰ νὰ ἀποβάλωσιν ἀπὸ τὰ πράγματα τοῦ ἐν Πόρῳ μετὰ τῶν ὀλιγαρχικῶν τῆς Πελοποννήσου συνδεδεμένους, καὶ ἐπομένως νὰ ἀποφασίσωσι νὰ ὑπάγωσιν ὅπου ὑπῆρχον οἱ πλείότεροι τῶν πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους, διὰ νὰ συνελεύσωνται εἰς τὴν ταχίστην τῆς συνελεύσεως συγκροτήσιν. Συνελθόντες λοιπὸν οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν τριῶν Ναυτικῶν νήσων, ἀπεφασίσαν νὰ θπάγωσιν εἰς Αἴγιον οἱ πληρεξούσιοι των, εἰδοποιήσαντες περὶ τούτου καὶ τοὺς ἐν Ἑρμιωνῇ ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτοι ἦσαν οἱ πλείότεροι, καὶ ἐπειδὴ ἐπέμενον νὰ συγκροτηθῇ αὐτοῦ ἡ συνέλευσις, ἀπε-

φάσισαν ὁμοφώνως τοῦτ' αὐτὸ καὶ οἱ Νησιῶται. Τότε προσεκάλεσαν οἱ Ὑδροῖται καὶ τοὺς περισυνούς πληρεξουσίου τῆς νήσου των νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖσε, διὰ νὰ συσχεθῶσι περὶ ἐκλογῆς πληρεξουσίων διὰ τὴν ἐν Ἑρμιώνῃ συνέλευσιν· ἀλλ' αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν διὰ ζωῆς ἀποφατικῶς· καὶ τότε (τὴν 40 Ἰανουαρίου) οἱ Ὑδροῖται ἐξελεῖξαντο τοὺς ἐξ πληρεξουσίου των, ἐν οἷς πρῶτος ὁ Γ. Κουντουριώτης, οἵτινες θὰ μεταβῶσι μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Ἑρμιώνην. Ἡ δὲ Γ. ἐφημερίς τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς ὀλιγαρχίας κηρύττει παράνομον τὴν ἐκλογὴν καὶ τῶν Διοικητῶν καὶ τῶν πληρεξουσίων τῆς Ὑδροῖ· ἀλλὰ τοιοῦτοτρόπως ἐματαιώθησαν αἱ μηχανορραφαί τῶν ἐν Αἰγίνῃ ὀλιγαρχικῶν, καὶ ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις θὰ συγκροτηθῇ εἰς τὴν Ἑρμιώνην.

Ἐν τούτοις οἱ ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν πολιορκημένοι πάντε ἡδὴ μῆνας ἀκύντως πυροβολοῦντες καὶ τουφεκίζοντες, καὶ ὑπνόμους ἐκρηγνύντες, ἔχουσιν ἔλλειψιν κόνεως πυρίτιδος, καὶ διὰ τοῦτο εὐρίσκοντο εἰς μεγάλον κίνδυνον ἐκτεθειμένοι, ἂν παρετείνετο ἡ πολιορκία των· πέμπουσι λοιπὸν τὸν Μακρυγιάννην πρὸς τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν, καὶ τὴν εἰδοποιοῦσι περὶ τῆς κατὰστάσεώς των. Αὕτη γράφει τὸν Φαβιὲ καὶ ἀναίτησιν εἰς αὐτὸν τὴν εἰσκομιδὴν πυρίτιδος καὶ πυριτολίθων εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Ὁ δὲ Φαβιὲ ἀναδέχεται τὴν ἀποστολὴν ταύτην, ἀφ' οὗ πρόθυμοι ἐδέχθησαν τὴν πρότασιν τοῦ οἱ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ στρατιῶται, ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὰ Μέθαινα, ἃφ' οὗ ἐκτελέσει τὰ τῆς ἀποστολῆς του. Κατασκευάζει λοιπὸν σπικκίαν χωρητικότητος ἀναλόγου ποσοῦ πυριτολίθων καὶ κονοπυρίτιδος, ὥστε νὰ δύνανται οἱ στρατιῶται νὰ τὰ μετακομίσωσιν εὐκόλως εἰς τὴν ῥάχιν, τὰ γεμίζει καὶ τὰ ἀφῆνει εἰς τὸ πολεμικὸν πλοῖον τοῦ Ἰω. Ν. Χ. Ἀλεξανδρῆ Ψαρριανῷ, ὅπερ ἔφερεν αὐτὰ ἐξ Αἰγίνης· εἰς τὰ Μέθαινα, παραδοθέντα τὸν Δ. Κυριακίδην ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὅπερ ἐστάλη ὑπ' αὐτῆς ταύτης ἐπὶ τούτῳ. Δέταξεν ἐπομένως τοὺς διοικητὰς τῶν λόχων νὰ ἐκλέξωσιν ἀνὰ τριάντα ἄνδρας, τοὺς γενναιοτέρους καὶ τοὺς ὠργάνισεν εἰς δύο τάγματα διὰ τὴν ἐκστρατείαν ἐκ τετρακοσίων τριάντα συνιστάμενα ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ρομπέρ, Ἀμπάτη, Πίτσα καὶ Σκαρβέλη, καὶ παραλαβὼν αὐτὰ

καὶ τὸν λόγον τοῦ πυροβολικοῦ ὑπὸ ἐξήντα πυροβολιστῶν συγκείμενον καὶ διοικούμενον ὑπὸ τοῦ Ζάνδερ Γάλλου φιλέλληνας, καὶ τὸν λόγον τῶν φιλελλήνων ἀπὸ σαράντα ἄνδρας συγκείμενον ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Πιζι, καὶ μετ' αὐτῶν ἀπαίρει τὴν 28 Νοεμβρίου τὸ ἑσπέρας καὶ τὴν πρώτην τοῦ Δεκεμβρίου ἀποβαίνουνσι τὴν ἑγδὴν τῆς νυκτὸς εἰς τοὺς τρεῖς Πύργους, δύω ὥρας ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἀπέχοντας. Αὐτοῖσι ὁ Φαβιὲ διακοίνωσε τοὺς ἀξιωματικοὺς τὸ σχέδιόν του, καὶ ἔμειναν ἑκτατατικοὶ διὰ τὸ παράτολμον τοῦ ἐπιχειρήματος, καὶ τινες παρέστησαν ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦτο πολὺ ἐπικίνδυνον, οἷόντι, ἂν ἔν μόνον σκικίον ἦναυεν, εἶπετο νὰ κατακαῇ ὅλον τὸ στράτευμα εἰς πυκνὴν φάλαγγα βεδίζον, ὅτι μάλιστα ἦτο πανσέληνος καὶ ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ τοὺς ἴδωσιν οἱ Τοῦρκοι, καὶ νὰ μὴ ἀρχίσωσι τὸ πῦρ ἐναντίον των. Ἀλλ' ὁ Φαβιὲ ἀμετέπειστος, πάντα κίνδυνον κατὰ τὴν συνήθειάν του καταρρονῶν, τοὺς λέγει νὰ ῥωτήσωσι τοὺς στρατιώτας ἂν θέλωσι νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι ὅτι νὰ σωθῶσιν αἱ Ἀθηναί, νὰ μὴ παραδοθῶσιν εἰς τοὺς Τοῦρκους δι' ἑλλειψιν πυρίτιδος· οἱ δὲ στρατιῶται ὅλοι ἀνέκραζον «ὅλοι ἀποθνήσκωμεν διὰ τὰς Ἀθήνας». Τότε διέταξε καὶ ἐδόθη εἰς ἕκαστον στρατιώτην καὶ ὑπ' ἀξιωματικὸν τοῦ πεζικοῦ ἅν' ἓν σκικίον περιέχον ὀκτὼ ὀκάδας πυρίτιδα, ἐκράτησε καὶ δι' ἑκαστὸν 8, καὶ τότε ἐπῆραν καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ὅλοι ἅν' ἓν, τοῦ ἀρχηγοῦ ἀκολουθήσαντες τὸ παράδειγμα. Ἐλάβον δὲ καὶ οἱ πυροβολισταὶ καὶ οἱ φιλέλληνες ἅν' ἓν σκικίον περιέχον πεντακασίους πυριτολίθους, νὰ τοὺς φέρωσιν ἐπὶ τῶν ὤμων εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Καὶ οὕτως, ἅφ' οὗ διετάχθησαν νὰ μὴ γεμίωσι τὰ τουφέκια των, ἐκτὸς τῶν φιλελλήνων καὶ πυροβολιστῶν, καὶ χρεῖα· τυχούσης νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν λόγχην κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, εἰς φάλαγγα πυκνὴν σχηματισθέντες, ἐκινήθησαν πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν τὴν 11 ὥραν μ. μ. παρευμένῳ τῶν πυροβολιστῶν καὶ φιλελλήνων τριάντα βήματα ἑμ-πρὸς καὶ πρὸς τὰς πλευράς τῆς φάλαγγος ὡς ἀκροβολιστῶν. Τὴν νύκτα ἐκείνην ἐφειγγεν ὥς ἂν ἦτον ἡμέρα, καὶ βραβεῖα σιωπῇ ἐβατίλευε, καὶ μόνον ἐκ διαλειμμάτων ἠκούοντο τουφεκισμοὶ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν καὶ εἰς τὰ ἐχθρικά χαρακώματα. Ὁ δὲ σιρατὸς ἐδάδιζει ἀτάραχος καὶ πλήρης εὐθαρσίας· καὶ ἄς φαντασθῇ πᾶς

τις τὸ φιλόπατρι, τὸ φιλότιμον καὶ τὸ φιλοκίνδυνον τῶν ἀνδρῶν
ἐκείνων, οἵτινες ἀπῆρχοντο νὰ προσβάλῃσι μὲ κενὰ τουφέκια
χαραινώματα, τάφρους καὶ πυροβολοστάσια ἐχθρικά! Μετὰ δύο
ῥας ἔρθασαν ὑπὸ τὸν Φιλοπάππου, ὅπου διετάχθησαν νὰ κα-
ταβιάσωσι τὰ ὅπλα διὰ τὸν φόβον μὴ λαμποκοπῶσιν εἰς τὸ
φῶς τῆς Σελήνης, καὶ διακρίνωνται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τότε
ἡ νυκτιοφυλακὴ ἐτουφέκισεν ἀφ' οὗ ἐφώνασε οἷς, καὶ εὐθὺς ἤρχισε
τὸ πῦρ παντ' ἀχόθεν, καὶ τὰ βόλια κατέπιπτον βραγδαία ὡς χάλαζα.
Τότε δὴ ὁ Φαβιέ τὸ ξίφος σπατάμενος, ἐφώνασεν, ἐμπρὸς παιδιὰ,
καὶ οἱ στρατιῶται ἐπέπεσον εἰς τὴν τάφρον, ἥ τις ἐξετείνεται ἀπὸ
τοὺς πρόποδας τοῦ Φιλοπάππου μέχρι τῆς λεγομένης Ἀλβανικῆς
Πύλης, ἔχοντα τριῶν μέτρων βάθος καὶ πλάτος ὑπὲρ τὰ πέντε·
ἐφυλάσσειτο δὲ ὑπὸ πλήθους ἐχθρῶν, οἵτινες μὴ δυνήντες νὰ
ἀνθίσωσιν ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ ἀφῆκαν ἐλευθέραν τὴν διά-
βασιν εἰς τὴν φάλαγγα, ἣ ὁποία ἐπέρασεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πυρὸς
τῶν ἐχθρῶν, καταστρέψισα τοὺς ἐνυχοῦτας. Οἱ δὲ πολιορκη-
μένοι ἀκούσαντες τὸν κρότον τῶν τυμπάνων, ἐν ᾧ ἡτοιμάστησαν
ὡς κατ' ἐρόδου ἐχθρῶν, τοῦτ' αὐτὸ νομίσαντες μακρόθεν τὸ φαι-
νόμενον, τότε ἐνόησαν ὅτι ἤρχοντο τακτικοὶ εἰς βοήθειάν των,
οἱ ὅποιοι καὶ ἐκείνων συμπρατόντων εἰσῆλθον εἰς τὸν Σερπεντσέν,
ὅπου ὑπῆρχον τοῦ Κριεζιώτου τὰ ὀχυρώματα, ἀφ' οὗ ἐπισαν
δικτῶ, (1) καὶ ἐπληρώθησαν δεκαπέντε, ἐν οἷς καὶ ὁ ταγμα-
τάρχης Ρομπέρ, ὅστις ἐκτυπήθη ἀπὸ σφαιρίδια εἰς τοὺς πόδας,
καὶ κατέπεσε μεταξὺ τῆς τάφρου καὶ τῶν Ἑλληνικῶν ὀχυρω-
μάτων. Ἐπιστρέψαντες δὲ οἱ Τούρκοι εἰς τὰς θέσεις των, εὗρον
αὐτὸν κείμενον καὶ ἤρχισαν νὰ τὸν κτυπῶσι μὲ τὰ ξίφη, καὶ ὁ
δυστυχὴς! ἀντεπάλασε μὲ τὴν σπάθην του. Ἦκουσαν δὲ τινες
στρατιῶται τοῦ Κριεζιώτου τὰ σπαθίσματα, ἔδραμον, εἰσῆλθον τοὺς
Τούρκους καὶ τὸν ἐλευθέρουν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν· ἔλαβεν δὲ εἰκοσιν ἑξ

(1) Αὐτόθι ἔπεσε καὶ ὁ Χίος Δοντίας, ὅστις εἶχεν ἔλθει τότε
ἐκ Παρισίων καὶ ἠκολούθηται ἐβαλοντῇ τὸν στρατὸν, καὶ τοι
ἀποτρεπόμενος, ὡς ἀπειροπόλεμος, ὑπὸ τῶν ἀξιοματικῶν καὶ
τοῦ ἀρχηγοῦ. Ἐνθουσιασμένος διὰ τὴν πατρίδα, ἀπέθανε διὰ τὰς
Ἀθήνας.

πληγὰς ἀπὸ τῆς ξίφης, καὶ ὅλας τὰς ἐθεράπευσεν ὁ Κεῦρταλης λεγόμενος Ὁθωμανός, χειροῦργος τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἐργαλεία νὰ τὸν κόψῃ τοὺς πόδας, καὶ ἀπέθανεν ὁ καλὸς Ῥομπέρ, τὸν ὅποιον ὑπερηγάπων ὅλος ὁ στρατὸς καὶ ὁ ἀρχηγὸς καὶ ἐθρήνησαν ὅλοι διὰ τὸν θάνατόν του. Οἱ πολιορκημένοι ἔχαιρον τὴν διότι ἐφθασαν εἰς βοήθειάν των ὁ Φαβιὲ μὲ τὸ τακτικόν, συνεπενεγκὼν καὶ πυρίτιδα, δι' ἧς ἐλλείψιν τῆς ὁποίας ἦσαν ἀπεγνωσμένοι, καὶ διότι ἠλπίζον νὰ κατορθώσωσι τὴν διάλυσιν τῆς πολιορκίας συναγωνιζομένων καὶ τῶν τακτικῶν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ Φαβιὲ τοὺς διακοίνωσεν ὅτι, ἔπρεπε νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν, νὰ συντελέσῃ ἔξωθεν ἀγωνιζόμενος μὲ τοὺς Ἕλληνας καὶ μ' ὅλον τὸ τακτικόν εἰς τὴν διάλυσιν τῆς πολιορκίας· πλὴν ἐκεῖνοι δὲν ἤθελον ν' ἀκούσωσι τίποτε, καὶ ἐκήρυξαν ὅτι ἤθελον τὸν ἀκολουθεῖν ὅλοι συνεξερχόμενοι. Ὁ Φαβιὲ ἐπιμένων εἰς τὴν ἀπόφασίν του, προβάλλει νὰ γείνῃ ἐξοδος, νὰ κυριευθῇ τὸ μέρος τῆς τάφρου, τὸ μὲ τὴν πόλιν συνεχόμενον, καὶ ὁ σκοπὸς του ἦτο ν' ἀνοίξῃ δίοδον εἰς τὴν ἀναχώρησίν του. Τὴν νύκτα λοιπὸν τῆς 6 τοῦ αὐτοῦ Δεκεμβρίου ἐξώρμησαν δύο λόχοι τοῦ πεζικοῦ, ὁ λόχος τῶν φιλελλήνων καὶ διάφορα ἀποσπάσματα ἀτάκτων στρατιωτῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Κριεζιώτου, Εὐμορφοπούλου, Παπακώστα, Ντισαμάλλα, Τριανταφύλλου, Τσιουρᾶ (1), Τόλλιου Νικολάου καὶ ἄλλων, καὶ προσέβαλον τὰ πρὸς τὸ ἀνατολικονότειον ὀχυρώματα τοῦ ἐχθροῦ. Τὰ δὲ λοιπὰ στρατεύματα διετάχθησαν νὰ προσποιηθῶσιν ὅτι προσέβαλλον ἀπὸ δύο ἄλλα μέρη· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐξετελέσθη ἀκριβῶς καὶ ἐγκαίρως, καὶ τὸ σχέδιον ἀπέτυχε, διότι οἱ ἄτακτοι, μάλιστα οἱ περὶ τὸν Κριεζιώτην καὶ Εὐμορφόπουλον, καὶ τοὶ κυριεύσαντες πολλὰς οἰκίας καὶ φρονέοντες πολλοὺς ἐχθροὺς, δὲν ἠμπόρεσαν νὰ προχωρήσωσι μέχρι τῆς τάφρου, καὶ ἐπομένως περὶ τὰ χαράγματα ὅλα τὰ στρατεύματα ἐπέστρεψαν εἰς τὰς θέσεις των. Ἐπεσον δὲ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας

(1) Οὗτος ἦτο Λήμνιος, τὸν ἐγνώρισα εἰς τὸ κατὰστημα τοῦ Ἀποστόλου Παπᾶ ὑπηρετοῦντα· ἦτον ἀνδρεῖος, ἀγγλίνους καὶ καθ' ὅλα Ἕλλην.

δέκα καὶ ἐπληρώθησαν ἐπιτά. Οἱ Ἕλληνες ἐκτύπησαν τοὺς Τούρ-
 κους ἀπὸ τοῦ φρούριου καὶ ἅμ' ἄφ' οὗ ἐφώτισεν. Ἐπειδὴ δέ τινες
 τῶν περὶ τὸν Εὐμορφόπουλον καὶ τὸν Τσιουρᾶν προεχώρησαν πολὺ
 εἰς τὴν πόλιν, καὶ μὴ προφθάσαντες νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ φρού-
 ριον, κατέφυγον εἰς τι σπήλαιον ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν· ἤρχισαν
 ἐκείθεν νὰ μάχωνται πρὸς τοὺς ἐχθροὺς, οἱ ὅποιοι ἔστησαν κατ'
 αὐτῶν καὶ πυροβόλον καὶ τοὺς ἐκτύπων, οἱ δὲ Ἕλληνες ἀντέ-
 κρουσαν καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ φρούριου, ἔθραυσαν τοὺς ἄξονας τοῦ
 πυροβόλου καὶ τοὺς κατεσκόρπισαν, καὶ τὴν νύκτα εἰσῆλθον καὶ
 ἐκεῖνοι εἰς τὸ φρούριον. Τὴν ἐπομένην νύκτα ὁ Φαβιὲ διέταξε νὰ
 συναχθῇ τὸ ὑπὸ τὴν ὄδηρίαν του σῶμα εἰς τὸν Σερπεντσέν, ν' ἀ-
 ναχωρήσῃ· ἀλλ' οἱ πολιορκημένοι, πρὸ πάντων οἱ Ἀθηναῖοι, ἀν-
 τέστησαν καὶ ἠπεύλησαν ὅτι θὰ προέδιδον τὸ κίνημά του εἰς τοὺς
 Τούρκους, καὶ ὅτι θὰ ἔστρεφον καὶ αὐτοὶ τὰ ὄπλα ἐναντίον του.
 "Ὅθεν ἐβιάσθη νὰ μείνῃ καὶ θὰ ὑποστῇ καὶ αὐτὸς μετ'
 αὐτοῦ ὅλα τὰ δεινὰ τῆς πολιορκίας καὶ νὰ μὴ ὠρελῇ τίποτε,
 ἐν ᾧ ἂν εὐρίσκειτο ἔξω τοῦ Ἀκροπόλεως, συνενοούμενος καὶ ἐκ
 συμφώνου μετὰ τοῦ ἄλλου ἀρχηγοῦ τῶν Ἑλλήνων ἐνεργῶν θὰ
 ὠφέλει καὶ ἴσως θὰ συνετέλει νὰ διαλυθῇ ἡ πολιορκία καὶ νὰ κα-
 ταστρεφῇ ὁ Κιουταχῆς. Τὴν 25 στέλλει οὗτος τὸν ἀρχιματωτι-
 θέντα πρὸ ὀλίγου εἰς τὸ Γαλιατινῆσι Ἀθανάσιον Ἐμμ. Παππᾶ,
 ὅστις παρυσιαζέσκει δεδεμένος ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ προ-
 βάλλει τοὺς πολιορκημένους ἐκ μέρους τοῦ ν' ἀφῆται τὸ φρού-
 ριον καὶ ν' ἀναχωρήτωσι μ' ὅποιονδῆποτε συνθήκην αἱ θέλωσι,
 τοὺς προσφέρει καὶ χρήματα, πλὴν δὲν λαμβάνει ἀπάντησιν.
 Μετὰ ταῦτα δοκιμάζει καὶ πάλιν νὰ κυριεύσῃ τὸν Σερπεντσέν, καὶ
 σταίνει διὰ τοῦτο δύο πυροβόλα κατὰ τὴν Ἀγίαπαρασκευὴν, καὶ
 προβάλλει τοῦ Βέγκου τὸ σπήλαιον, ὅπερ κατεῖχεν ὁ Εὐμορφό-
 πουλος, νὰ τὸν δώξῃ ἐκεῖθεν καὶ νὰ ὁρμήσῃ εἰς τὸν Σερπεντσέν.
 Ἀλλ' οἱ πυροβολοῦντες ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν φανεύουσι τοὺς πυ-
 ροβολιστάς του, κατατιρέφουσι τὰ πυροβολοτῆτά του, διασκορ-
 πίζουν τοὺς περὶ αὐτὰ φύλακας καὶ ἀνατρέπουσι τὴν βουλὴν του.
 Ὁ Κιουταχῆς δὲν παύει καὶ νὰ κατασκευάζῃ ὑπονόμους, νὰ κα-
 τατιρέψῃ τὸν προμυχῶνα τοῦ ὕδατος· οἱ δὲ Ἕλληνες κατασκευά-
 ζουσιν ἀνθυπόνομον καὶ ματαιοῦνσι τὰ ἔργα του, καὶ τὸν προ-

ἔλαβον πολλήν βλάβην. Ἀμα γενομένης τῆς ἐκρήξεως τῆς εἰρη-
μένης ἀνθυπονόμου, ἐξώρμησαν σφράντα Ἕλληνες, διωρισμένοι νὰ
κυριεύσωσι τὴν Ὑπαπαντήν, τὴν ὁποίαν κατεῖχον οἱ ἰσχυροί, καὶ
εἰσέβαλον εἰς αὐτήν, καὶ ἐφόνευσαν καὶ συνέλαβόν τινας καὶ ἐδίω-
ξαν τοὺς ἄλλους καὶ ὑπέστρεψαν. Ἐντοσούτω πυροβολῶν ὁ Κιου-
ταχῆς καὶ βριμβρολῶν εἰς τὸ φρούριον, κρημνίζει, κκκῆ μοῖρα
τὸ οἶκημα, ὅπου κατοῦκει ἡ χήρα τοῦ Γγούρα, καὶ θάπτονται ὑπὸ
τὰ ἐρείπιά του καὶ αὐτὴ, καὶ δέκα ἐκ τῶν οἰκείων τῆς. Καὶ κατ'
αὐτὴν δὲ τὴν περίστασιν, καὶ ὅτε ὁ Γγούρας ἐφονεύθη, ἠκούσθη-
σαν πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων εἰπόντες· Θεὸς ἐκδικήσεων Κύριος,
καταλυπούμενος καὶ δι' αὐτὰ τὰ δυστυχήματα.

Καὶ ἐν τοσούτῳ ἡ Ἑλλάς, καὶ τοὶ πολλαχῶς κινδυνεύουσα,
ἔχει καὶ πολλοὺς ἤδη τοὺς θέλοντας νὰ τὴν βοηθήσωσιν. Ἐκ
τούτων εἶναι πρῶτος, μεταξὺ τῶν βασιλευσάντων μάλιστα, ὁ Βα-
σιλεὺς τῆς Βαυαρίας, ὅστις δείχνει πολλὴν ἀγάπην καὶ συμπά-
θειαν πρὸς αὐτήν. Ὁ βασιλεὺς αὐτός, διὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ, ἐκ-
τός τῶν χρηματικῶν χορηγήσεων, στέλλει καὶ τὸν συνταγματάρ-
χην Κάρολον Εἰδεκ καὶ ἄλλους αξιωματικοὺς νὰ τὴν ὑπηρετή-
σωσιν εἰς τὰ τοῦ πολέμου, καὶ μεταχειρίζεται τὴν Μοῦσάν του
ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ψάλλει τὰς ἀριστείας των, καὶ πα-
ρκαλεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ ἐλευθερίαν των. Στέλ-
λων δὲ βοηθήματα καὶ μετ' αὐτὸν ὑποδείχνει διὰ
τοῦ ἰδίου καὶ τὴν διαθέσιν τοῦ νὰ τοὺς συνδράμῃ καὶ ἄλλως,
καὶ διὰ τῶν ὅπλων. Ἐπομένως ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ διευθύνει τὴν
21 Δεκεμβρίου τοῦ 1826 ἔχθειςιν πρὸς τὸν Εἰδεκ διαλαμ-
βάνουσαν πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι, ἐπειδὴ τὸ ἄτακτον στρατιω-
τικὸν διὰ τὸ φύσει ἀνεξάρτητον τῶν Ἑλλήνων δὲν ὑπόκειται
εἰς περὶ ἀρχίν, καὶ ἐπειδὴ ἡ ναυτικὴ δύναμις σύγκειται ἀπὸ
πλοῖα ὄντα ἰδιοκτησίᾳ ἀτόμων καὶ ὅχι τοῦ ἔθνους, καὶ διὰ
τοῦτο κατ' ἀρέσκειαν κινούμενα, ζητεῖ ν' ἀποσταλῶσιν εἰς αὐ-
τὴν δύο ἢ τρεῖς χιλιάδες στρατεύματα τακτικά, καλῶς ὀρ-
γανισμένα μετ' αὐτοῦς ἀξιωματικῶν των, καὶ ἐφοδιασμένα μετ' ἀ-
ναγκαῖα τοῦ ὀπλισμοῦ καὶ ἱματισμοῦ των ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἀν-
δρὸς ἀξίου. Διὰ δὲ τὸν μισθὸν τῶν αὐτῶν στρατευμάτων νὰ
προμηθευθῇ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις (ἐξ οὗων ὁῦποτε μελῶν καὶ
(Ν. Σπηλ. Ἀπομν. Τομ. 3.)

ἂν σύγκηται) μὲ χρήματα ἀφιερωμένα εἰς μόνον αὐτὸν τὸν σκο-
 πὸν, καὶ τόσα, ὅσα ἐξαρκοῦσι δι' ἓν ἔτος. Νὰ σταλῶσι δὲ ἐξ
 κορβείαι, ἐφωδιασμένοι μὲ τὰς ἀναγκαίαις τῆς τροφῆς, τοῦ πο-
 λέμου καὶ τῆς ναυτιλίας ὕλης δι' ἓν ἔτος· καὶ πρὸς τοῦτοις νὰ
 σταλῶσιν ἀπὸ τὰς φιλελληνικᾶς ἐταιρίας ἄνθρωποι, νὰ ἐφο-
 ρεύωσιν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν στελλομένων ἀπ' αὐτὰς βοηθημά-
 των, ὥστε νὰ λείψωσιν αἱ παρεξηγήσεις· τὰ δὲ στελλόμενα νὰ
 διευθύνωνται εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ὅχι εἰς ἄτομα ἢ εἰς κόμ-
 ματα. Καὶ ὅτι οὕτως ἡ Κυβέρνησις ἤθελε κατατροπώσῃ τὸν ἐχ-
 θρὸν καὶ εἰσάξῃ τὴν εὐνομίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Λέγεται δὲ ὅτι,
 ἡτοιμάσθησαν τὰ στρατεύματα νὰ σταλῶσι, καὶ ἐλήφθησαν μέ-
 τρα διὰ τὴν ὁδοιπορίαν των, καὶ ὅτι ἐμποδίσθησαν ἀπὸ τὴν
 Αὐστρίαν. Ὁ δ' Ἐίδεκ θὰ διορισθῇ καὶ νὰ διανέμῃ ὁμοῦ μὲ ἄλ-
 λον φιλέλληνα ἀπειταλμένον ἀπὸ τὴν Ἑλβετίαν, τὸν Ἰντρὸν
 Γγὸς, ὡς καὶ μὲ τὸν Βαλλῆν, τὰ πρὸς τῶν φιλελληνικῶν ἐ-
 ταιριῶν τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἑλβετίας στελ-
 λόμενα βοηθήματα. Φροεῖ δὲ, ὡς φροεῖ καὶ ὁ Γγὸς, ὅτι δὲν
 πρέπει νὰ ὀδηγηθῇ εἰς τὴν διανομὴν των, εἰμὴ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν
 τοῦ ὅτι εἰς πᾶν ἔθνος εὐνομούμενον ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ θεω-
 ρῆται ὡς κέντρον τοῦ ὅλου· ὅτι οἱ κυβερνῶντες παρέρχονται
 καὶ ἡ κυβέρνησις διαμένει· πλὴν τότε διαμένει, ὅταν δὲν γί-
 νεται τίποτε ἐντὸς τοῦ κράτους χωρὶς συγκαταθέσεως τῆς Κυ-
 βερνήσεως. Ἐπομένως ὅτι πρέπει καὶ αὐτὸς νὰ ὑπηρετῇ διὰ
 τὰ εἰρημένα βοηθήματα τὴν κυβέρνησιν, ἥτις εἶν' ἐθνοσύστατος,
 καὶ διὰ τοῦτο ἀξία τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ἔθνους. Ὅθεν φα-
 τριάζει ὁ Ἐίδεκ μὲ τὸν Ζαίμην, καὶ συμβουλεύει καὶ ἐμιλεῖ
 ὅσα ὑπαγορεύει αὐτὸς οὗτος· καὶ ἀντὶ νὰ βοηθήτῃ τοὺς ἀγω-
 νιζομένους διὰ τὸ ἔθνος, βοηθεῖ τὴν ὀλιγαρχίαν, ἵτω καὶ ἐνε-
 κῇ τῶν ἀρχῶν του, αἱ ὁποῖαι εἶναι βέβαια ὀρθαί, ὅταν πρό-
 κηται περὶ ἔθνους εὐνομούμενου καὶ περὶ κυβερνήσεως ἐθνοσυ-
 στάτου· ἀλλ' εἶν' ἔθνος εὐνομούμενον ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν παρού-
 σαν κατὰ τινά τινος; εἶναι δὲ ἡ κυβέρνησις αὐτῆς ἐθνοσύστατος;
 Οἱ ξένοι ἀγνοοῦσι πῶς συνεστήθησαν αἱ κυβερνήσεις εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα μέχρι τοῦδε. Καὶ ὅμως ὁ Βαλλῆς ἔχει ἄλλας ὁδηγίας
 ὑπὸ τῶν ἐντολέων του, καὶ μὴ ἐρωτῶν τὴν Κυβέρνησιν, γράφει

τὸν Καραϊσκάκη νὰ φέρῃ εἰς τὴν Θεσσαλίαν τὸν πόλεμον, καὶ τὸν στέλλει καὶ τροφὰς καὶ ἄλλα βοηθήματα· στέλλει καὶ τὸν Κολοκοτρώνην τροφὰς καὶ διὰ τὴν φρουρὰν τῆς ἐν Ἑρμιόνη συνελύσεως· στέλλει καὶ πρὸς ἄλλους ὅσους ἂν τὸν δείξῃ ὁ Ὑψηλάντης· δίδει καὶ τὸν Γρύδαν παξιμάδι (δίπυρον) διὰ νὰ ἐφοδιάτῃ τὸ Παλαμίδι, καὶ αὐτὸς δὲν χορηγεῖ εἰς τὴν φρουρὰν ἀπὸ τὸ παλαιόν, ἀλλὰ ζητεῖ ταγήνια παρὰ τῆς Κυβερνήσεως· ἢ παρὰ τῶν κατοίκων τοῦ Ναυπλίου, ἐπιφέρων ὅτι, ἂν ὁ Βαλλῆς τὸν ἐχάρισεν ὅσον τὸν ἔδωκε παξιμάδι, ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶπετο νὰ τὸν ζητῇ λόγον δι' αὐτό· ζητεῖ δὲ τα ταγήνια, καὶ λέγει ὅτι θὰ εἶναι ἀνεύθυνος, ἀλλ' οἱ στρατιῶται πεινῶντες ἐπιδοθῶσιν εἰς τὰς ἀταξίας, καὶ οὕτω προμνηστεύεται τὴν ἀφορμὴν νὰ τοὺς ἐξαπολύσῃ κατὰ τῶν πολιτῶν. Ἀφ' ἑτέρου ὁ Φωτομάρας ζητεῖ χίλια πεντακόσια ταγήνια ἀντὶ ὀκτακοσίων, ἅτινα διέταξεν ἡ Κυβέρνησις νὰ τὸν δίδωνται, διὰ τὸν λόγον ὅτι, ἐπειδὴ ἀντιφέρεται μὲ τὸν Γρύδαν, ἦτον ἀνάγκη νὰ ἔχῃ καὶ πλειοτέρους στρατιώτας φρουρὰν. Περὶ δὲ τοῦ Γγὸς γράφων ὁ Ζιουρδέν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μέλισσαν τὴν 15 Ἰουνίου ἀριθ. 12, λέγει· «εἶναι οὐσιωδέστατον νὰ χρησιμεύσωσι » πρὸς τοὺς Ἑλληνας στελλόμενα ὑπὸ τῶν φιλελλήνων βοηθήματα εἰς τὸ νὰ τοὺς βοηθῶσι ν' ἀποτείσωσι τὸν βαρὺν ζυγὸν τῶν τυράννων των, καὶ ὅχι νὰ ὑποστηρίξωσι μίαν τινὰ » φατρίαν». ; Δὲν βλέπει οὐτοὶ ὅτι εὐνομία δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα ; Οἱ τοιοῦτοι ξένοι αὐριαν θὰ παρατηρήσωσι τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων ὅπως ἕκαστος τ' ἀντιλαμβάνεται, καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὅποιον ἦλθε νὰ ἐνεργήσῃ ὑπὲρ ἢ κατ' αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς φατρίας ἣτις εἴυχε νὰ τὸν προκαταλάβῃ, καὶ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, καθ' ὃν ἕκαστος συλλογίζεται, ἢ καθ' ὃς εἴυχε νὰ λάβῃ πληροφορίας ἀπὸ τοὺς ῥαδιουργοῦντας ὑπὲρ τινος φατρίας διὰ τὰ ἴδια τέλη. Ἀλλὰ μόνος ὁ Εὐνάρ, φίλος ἀκραιφνὴς τοῦ Καποδίστρια καὶ τῶν Ἑλλήνων, εἰλικρινῶς ἐνεργῶν καὶ εὐεργετῶν τὴν πατρίδα τῶν εὐεργετουμένων τοὺς ὁποίους θαυμάζει, προβάλλει κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοὺς τεχνίτας τῆς Εὐρώπης χωρὶς ἰδιαιτέρου σκοποῦ, καὶ μὲ μόνον τὸν σκοπὸν τῆς ἀρετῆς, νὰ δίδῃ ἕκαστος ἀνά πέντε

σολδία τὴν ἑβδομάδα διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ φίλος τοῦ μεγάλου
 πολίτου γράσει πρὸς τὰς Φιλελληνικὰς εἰαιρίδας τὰ ἐπόμενα·
 «Κατὰ τὴν ὁποίαν μ' ἐδώκατε ἄξιαν ἔστειλα διὰ τὸ Ἑλληνικὸν
 »Ναυτικὸν εἰς παραλαβὴν τοῦ ἀνδρείου Ναυάρχου Μισούλη σχοι-
 »νία, πανία καὶ βόλια δέκα χιλιάδων φράγκων, καὶ ἓν μικρὸν φορ-
 »τίον σίτου. Ἐλαβον γράμματα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα· γράφουσι δ
 »Μαυρομιχάλης, ὁ Νικήτας, ὁ Καραϊσκάκης, ὁ Κολοκοτρώνης
 »καὶ ἄλλοι ἀρχηγοί· «δὲν φοβοῦμεθα πλέον τοὺς Αἰγυπτίους,
 »οὐδὲ τὰ τακτικά των στρατεύματα· ἀλλ' ἐν ὅσῳ τοὺς κατα-
 »πολεμοῦμεν, ζητοῦμεν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἐν Εὐ-
 »ρώπῃ Χριστιανῶν, τροφὴν διὰ τὰς γυναῖκας, τὰ παιδία, τοὺς
 »γέροντας ἡμῶν καταπεφευγότας εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἀπὸ βαλ-
 »λῆνους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τρεφομένους.» Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον
 »ἔστειλα τρία πλοῖα μὲ τροφάς εἰς Μάνην, εἰς Γραμποῦσαν καὶ
 »εἰς Ναύπليون, καὶ αὗται θὰ προφθάσωσι τὰς προσωρινὰς ἀνάγ-
 »κας· ἀλλὰ διὰ τὰ τραπὴ λαὸς ὁλόκληρος ἔως τοῦ ἐρχομένου
 »θέρους, πρέπει νὰ ἐξακολουθήσωσιν αἱ βοήθειαι καὶ νὰ γίνωνται
 »κατὰ μῆνα καὶ καθ' ἑβδομάδα μάλιστα. Ἐπικαλοῦμαι τὸ εὐποι-
 »ητικὸν τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας, τῆς Ὀλλανδίας καὶ τῆς
 »Ἑλβετίας· ἀφ' οὗ εἰήτησα ἀπὸ τοὺς εὐκαταστάτους ὅχι νέας
 »καὶ βαρεῖας θυσίας, ἀλλὰ μετρίας καὶ τακτικὰς προσφοράς, ἀ-
 »ποτείνομαι τῶρα κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς φιλοπόνους τεχνίτας (εἰς
 »τὴν τάξιν ταύτην, τὴν συνειθισμένην εἰς συχνὰς στερήσεις καὶ
 »ταλαιπωρίας, ἣτις μάλιστα διὰ τοῦτο ἔχει πλειοτέραν συμ-
 »πάθειαν πρὸς τοὺς δυστυχεῖς Ἕλληνας), καὶ τοὺς ζητῶ νὰ θυσι-
 »άσωσιν ἐκάστην ἑβδομάδα πέντε σολδία τῆς Γαλλίας ἀπὸ τὸν
 »μισθὸν τῶν πόνων των, διὰ νὰ προμηθεύωσι τροφὴν εἰς τόσους
 »δυστυχεῖς ἀπονήσκοντας τῆς πείνης· ὅταν στοχασθῇ τις ὅτι
 »ἓν ἑκατομμύριον ἀνθρώπων, συνεισφέροντες καθ' ἑβδομάδα τὴν
 »μικρὰν ταύτην συνεισφορὰν, δύναται νὰ προμηθεύωσι πέντε
 »ἑκατομμύρια, ἐνθάρρυνεται ἱκανῶς εἰς τὴν σύστασιν αὐτῆς τῆς
 »συνδρομῆς τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης. Καὶ ποῖος ἐργάτης, ὅσον
 »πτωχὸς καὶ ἂν ᾖ, δὲν ἀποκόπτει ἀπὸ τῆς χρείας του εἰς
 »τὸ τέλος τῆς ἑβδομάδος ὀλίγα σολδία, διὰ νὰ σώσῃ ἐκ τῆς
 »πείνης ὁλόκληρον λαόν; Πισποῖός ἐστι τὸ σχέδιον τοῦτο, θὰ

»εὐρεῖ υποδοχὴν εἰς ὅλας τὰς κατὰ τὴν Εὐρώπην εἰταιρείας, προ-
 »τείνω νὰ διατάξωσι τὴν συνδρομὴν κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.
 »Καθ' ἑβδομάδα οἱ ἄρχηγοὶ τῶν τεχνῶν, οἱ πρῶτοι τῶν ἐργα-
 »στηρίων, οἱ κύριοι τῶν τεχνουργείων, νὰ προσκαλῶσι τοὺς
 »ἐργάτας τῶν, ὅταν κάμνωσι τὸν λογαριασμὸν τῆς ἑβδομάδος, νὰ
 »δίδωσι μικρὰν συνεισφοράν ἀπὸ ἐνὸς ἑως πέντε σολιδίων εἰς βοή-
 »θειαν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ συνδρομὴ θὰ ἐξακολουθῇ δύο χρόνους,
 »ἢ ἕως εὐδοκήσῃ ἡ Θεία Πρόνοια τὴν ἀπολύτρωσιν αὐτῶν.» Ἀλ-
 »λὰ καὶ εἰς τὴν Βαυαρίαν τὸν Ἰανουάριον τοῦ π. ε. οἱ φιλέλληνες
 ἐξαίτουνται βοηθήματα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Εἰς δὲ τὰς Βρυγας,
 πόλιν τῆς Φλανδίας, προσκηρύχθη συμφωνία μουσικῇ χάριν τῶν
 Ἑλλήνων, καὶ δεκατέσσαρα ὥραια κοράσια ὑπεκρίθησαν χορεύ-
 σαντα τὸν χορὸν τῶν Ἑστιάδων, καὶ κατέβησαν ἔπειτα ἀπὸ τὴν
 Ὀρχήστραν καὶ ἐζήτησαν ὑπὸ τῶν θεατῶν βήθειαν καὶ ἔλαβον
 περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας φράγκων. Τοιαῦται βοήθειαι ἐζητήθησαν
 καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη. Ἡ Δούκισσα Δαλμπεργκ καὶ ἡ
 μαρκετῖα Μαριετ περιεφέροντο εἰς τοὺς Παρισίους, ζητοῦσαι διὰ
 τοὺς Ἕλληνας βοήθειαν. Ἡ δὲ Δ. ἐπιτροπὴ διορίζει πρόξενον τῆς
 Ἑλλάδος εἰς Μιλίτην, καὶ ἄψιν τοῦ Ἀμιλιαν, τὸν Ἀγγλόν
 ὑπὲρ τοῦ Ὁμοῦ Μικ-γγίλ, τὸν καὶ συσταθέντα ὑπὸ τῆς ἰδίας
 εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ πολεμικὰς ἀρχάς τῆς Μεγάλης Βρεταννίας
 νὰ τὸν ἀναγνωρίσωσι. Δὲν ἠδύνατο νὰ προτείνῃ τοῦτο ὁ Ἀμιλιαν
 ἄνευ ἀνωτέρας διαταγῆς· τοῦτο ἀναγγέλλει τὸν φιλελληνισμὸν
 τοῦ Ὑπουργοῦ Καίνιγγ καὶ τοῦ Δουκὸς Δεκλαράνης.

Ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ διακηρύττει τὴν 28 Δεκεμβρίου ὅτι: « Ἡ Γ'.
 »Εθ. συνέλευσις διὰ τὸν ἕκ τῆς πτώσεως τοῦ Μισολογγίου κίν-
 »δυνον τοῦ ἔθνους διέκοψε τὰς ἐργασίας της, καὶ ἔταξε ἐπὶ κε-
 »φαλῇ τῶν πραγμάτων τὰ μέλη τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς, τὰ ὁποῖα,
 »μὲν ὅλον ὅτι τατεπολεμοῦντο ἀπὸ τῆς ἰδιοτέλειαν καὶ φιλαρχίαν,
 »ἀνέστησαν τὴν πεσοῦσαν στερ. Ἑλλάδα, ἐσπρωξάν κατασχυμ-
 »μένον εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν στόλον τοῦ Σουλτάνου καὶ
 »συνέστειλαν τὸν Ἰμπραχίμ εἰς τὰ φρούρια. Ἀλλ' ἐν ταυτῷ ἐδείχ-
 »θησαν καὶ ἀμείοχα ἀπὸ παν σχεδίου σπουδερχικόν, καὶ ἀπέχονα
 »ἀπὸ πάντα σκοπὸν φιλαρχικόν. Ἡ δ' ἀπόδειξις τούτου ὅτι ἐ-
 »προσκάλεσαν τὴν ἐπιτροπὴν τῆς συνελεύσεως νὰ συγκαλέσῃ τοὺς

πληρεξουσίους τοῦ ἔθνους, διὰ τὰ συσχεθῶσι περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ καὶ τ' ἀφαιρέτωσι τὴν ἐξουσίαν, ἐπειδὴ ὁρίζονται πάλιν τὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸν χορὸν τῶν ἀπλῶν πολιτῶν. Ἐπομένως προσκαλοῦσι καὶ αὐτὰ τοὺς πληρεξουσίους τὰ ἐπιταχύνωσι τὴν συνέλευσιν των, διὰ τὰ φροντίσωσι περὶ τῆς πατριδος, καὶ παραλαβόντες τὴν ἐξουσίαν ἀπ' αὐτὰ, τὰ τὴν παραδώσωσιν εἰς χεῖρας ἀξιοτέρως κατὰ τὴν εὐχὴν καὶ ἐπιθυμίαν καὶ αὐτῶν τούτων τῶν μελῶν τῆς Δ. ἐπιτροπῆς.» Ἐκ δὲ τῶν προπηγθέντων ἀποδείχεται πόσον ἐφυλάχθη ἡ ἀλήθεια εἰς τὴν διακήρυξιν τῆς (1). Διακηρύττει καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς συνελεύσεως τὴν 2 Ἰανουαρίου τοῦ 1827 ἔτους (καθ' ὃ πρῶτος ὁ κακῶς

(1) Ἡ ὀλιγαρχία κατηγορεῖ ἄλλους ὡς ἰδιοτελεῖς καὶ φιλάρχους, καὶ ἀγνοεῖται ποίους· ἀλλ' εἶναι καὶ αὕτη ἀνωτέρα τῆς ἰδιοτελείας καὶ φιλαρχίας; Δὲν ἀνέστησεν αὕτη τὴν στερ. Ἑλλάδα· τὴν ἀνέστησεν ὁ Καραϊσκάκης, ὅστις μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μισολογγίου ἔγραφε τὸν Ζαΐμην τὰ μὴ πατριάζει διαιρῶν τοὺς Ῥουμελιώτας, καὶ ὅστις πρῶτος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ Ναύπλιον καὶ ἐστράτευσεν εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἐλπίζων τὰ λάβει πραγματικὴν συνδρομὴν ἀπὸ τὸν Κολοκοτρώνην μᾶλλον. Εἶναι δὲ ὁμολογούμενον ὅτι συνετέλεσε καὶ ὁ Ζαΐμης παρὰ τοὺς εἰς λήθην τὰ παρελθόντα καὶ συνεργήσας τὰ ἐκστρατεύσει ὡς Γ. ἀρχηγός· ἀλλ' ἤθελε καταστρέψει τὸν Κιουταχὴν, ἂν δὲν ἀπασχόλει τοὺς Σουλιώτας καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ἂν εἰκνεί καὶ τούτους εὐθὺς μετὰ τὸν Καραϊσκάκην ἐναντίον του. Ὅτι δὲ ἄλλος δὲν ἀνέστησε τὴν στερ. Ἑλλάδα εἰμὴ ὁ Καραϊσκάκης, θὰ τὸ ἀποδείξει ὁ θάνατός του. Δὲν συνέστειλεν εἰς τὰ φρούρια τὸν Ἱμπραχίμ, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸς περιφέρεται ὅπου θέλει· ἀλλὰ διὰ τ' ἀποτελέσματα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου οὐδ' ὁ Κολοκοτρώνης ἠδύνατο πλέον τὰ τὸν συστήλει. Δὲν ἀποδείχεται δ' ἐκ τοῦ ὅτι συνεκάλεσε τοὺς πληρεξουσίους εἰς συνέλευσιν ὅτι ἡ ὀλιγαρχία ἦτον ἀμέτοχος ἀπὸ πᾶν σχέδιον σπουδαρχικὸν καὶ ἀπείχετο ἀπὸ πάντα σκοπὸν φιλαρχικόν· ἀφ' οὗ εἶδεν ὅτι, οἱ πληρεξούσιοι συνῆλθον εἰς Ἑρμιῶνιν, τότε ἠθέλησε καὶ αὐτὴ τὰ τὴν συγχροτήσει εἰς τὴν Αἰγιναν, διὰ τὰ τὴν κατακυριεύσει· ὅχι δὲ διὰ τὰ ἀφαιρέσει τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ διὰ τὰ τὴν διατηρήσει· καὶ ἂν δὲν δυνηθῇ, τότε τὰ δεῖξῃ ὅτι ὠρέγετο τὸν χορὸν τῶν ἀπλῶν πολιτῶν.

ἀπολούμενος Νενέκος, ὑποταγείς εἰς τὸν Ἱμπραχίμ, θὰ ἐπενέγκει τὸν κίνδυνον τῆς ὑποταγῆς εἰς τε τὴν Πελοπόννησον), διακηρύττει ὅτι· «ἐξίσθη ἀπὸ φοβερωτάτας καὶ τρομερωτάτας περιστάσεις τοῦ ἔθνους, νὰ διακόψῃ τὰς ἐργασίας της ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ » Ἐθ. συνέλευσις, ὅτε ἐξ αἰτίας τοῦ Μισολογγίου οἱ πληρεξούσιοι ἐφώναζον ἀναβολὴν, ἀναβολὴν τῶν ἐργασιῶν ὁμοφώνως, καὶ μόνον εἰς τὸν πόλεμον· καὶ οἱ δ' ἀπὸ τοῦ πληρεξουσίου δὲν ἐφάνη ἐναντίος. Ἐσυγκάλεσε τοὺς πληρεξουσίους Ἄνκας καὶ δις εἰς τὸν Πόρον, καὶ τὸ τρίτον εἰς τὴν Αἴγιναν, ὅπου μετέβη καὶ ἡ ἰδία, καὶ ὅπου συνήλθον πολλοὶ πληρεξούσιοι καὶ ἐνέκριναν τὸν τρόπον ὡς ἀρμοδιώϊατον διὰ νὰ συγκροτηθῇ συνέλευσις, καὶ τὴν ἀναβολὴν τῆς συγκροτήσεως αὐτῆς ἐπιβλαθεύσαστην. Ἀλλ' ἀπέναντι τῶν νόμων, τοῦ ὁρθοῦ λόγου, τῶν συμφερόντων καὶ τῆς ἐλευθέρας θελήσεως τοῦ ἔθνους, δεκαεὶς πληρεξούσιοι ἐπιорκήσαντες, ἀπεκόπησαν ἀπὸ τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος τῶν πληρεξουσίων, συμπατριάζουσιν εἰς Ἑρμιωνῶν ἀμετά τινων φιλοταράχων, οἵτινες καταπατήσαντες τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἔγειναν αὐτοχειροτόνητοι πληρεξούσιοι, ἐν ᾧ αἱ ἐπρχίαι εἶχον ἐκλειγεμένους τοὺς πληρεξουσίους των, τοὺς ὁποίους ἡ συνέλευσις εἶχεν ἐπικυρώσει εἰς Ἐπίδαυρον. Ὁ γὰρ ἐπροσκάλεσεν εἰς τὴν Αἴγιναν· ἀλλὰ φρονήματα μὴ πατριωτικὰ βέβαια, καὶ σκοποὶ μακρὰν τείνοντες τῶν κοινῶν συμφερόντων, τοὺς παρέσυραν νὰ μὴ ὑπακούσωσιν, ἐξ ἐναντίας καὶ ν' ἀποτολήμῃσι νὰ προσκαλέσωσιν εἰς Ἑρμιωνῶν τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς συνελεύσεως καὶ τοὺς ἐν Αἰγίνῃ πληρεξουσίους. Καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη, βλάσιν ἔχουσα τὴν νομιμότητα, καὶ προβαίνουσα εἰς τὰς ἐργασίας της μ' ἐκεῖνο τὸ εἰρηνικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον καὶ ἡ οὐράνιος ἡμῶν θρησκεία ἐντέλλεται, καὶ ὁ ὁρθὸς λόγος ὑπαγορεύει, καὶ αἱ περιστάσεις τοῦ ἔθνους ἀπαιτοῦσι, προσκαλεῖ καὶ αὖθις τοὺς πληρεξουσίους εἰς Αἴγιναν, καὶ τοὺς παραινέει νὰ μὴ ἀναβάλωσι διὰ τὰ ἴδια τινῶν συμφέροντα τὰ κοινὰ, ὅτε πρόκειται ἡ ἀπώλεια ἢ ἡ εὐδαιμονία τῆς πατρίδος. Ἄν δὲ παρακούσωσι, θὰ διακηρύξει πανταχοῦ τὴν παρανομίαν τῶν θελόντων διὰ τὰ ἴδια συμφέροντα νὰ εἰσάξωσιν εἰς τὴν πατρίδα τὴν φθορὰν καὶ τὸν ὀλεθρον. » Εἶναι καὶ αὕτη κατὰ θελον

ὅτι δὲν λέγει ἀλήθειαν εἰς τὴν διακήρυξίν της (1), τὴν ὁποίαν ἐξέδωκεν, ἀφ' οὗ κατ' εἰσήγησίν της οἱ ἐν Αἰγίνῃ πληρεξούσιοι, ἂν καὶ ἀπεψηφισμένοι ἀπὸ τας ἐπαρχίας οἱ πλείότεροι, ἐδωκαν εἰς αὐτὴν ἀναφορὰν τὴν 25 Δεκεμβρίου, καὶ τὴν παρεκάλεσαν νὰ συγκροτῇ εἰς Αἶγιναν τὴν συνέλευσιν ὅσον τάχος, συγκαλουσα αὐτόθι καὶ τοὺς ἄλλους πληρεξουσίους ὡς εἰς τόπον κα-

(1) Εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς Ἐπιδαύρου ἡ ὀλιγαρχία, ἡ ἡ ἀγγλικὴ φατρία, κατώρθωσεν ὅ,τι καὶ ἤθελεν ἡ φατρία αὐτὴ, καὶ ἐφώνησεν ἀναβολὴ, ἀναβολή. Ὁ δὲ Ὑψηλάντης διεμαρτυρήθη, καὶ πολλοὶ πληρεξούσιοι ἦσαν σύμφωνοι μὲ αὐτόν, κατὰ τῆς πράξεως τῆς μαισιτείας τῶν Ἀγγλων, ὡς ἐρρέθη ἐν τοῖς ἐμπροσθεν. Ἀφ' οὗ οἱ ἐν Ἑρμιῶνῃ πληρεξούσιοι ὠρκίσθησαν νὰ συγκροτήσωσι τὴν συνέλευσιν, καὶ ἤδη συνήχθησαν αὐτόθι τὰ δύο τρίτα καὶ ὄχι εἰς τὸν Πόρον, ὅπου τὴν προσεκάλεσεν ἡ ἐπιτροπὴ τῆς συνελεύσεως, δὲν εἶχε πλέον αὐτὴ δικαίωμα νὰ προσδιορίσῃ τὸν τόπον. Εἰς τὸ Ναύπλιον ὠμολόγησεν ὅτι μόνη ἡ συνέλευσις, ἔχουσα τὰ δύο τρίτα τοῦλάχιστον, ἡδύνατο ν' ἀποφασίσῃ νομίμως περὶ τοῦ τόπου· ἀλλ' εἵπειτα ἀφ' οὗ εἶδεν ὅτι τὰ δύο τρίτα δὲν συνήλθον, καὶ οὐδ' ἐλπίζει νὰ συνέλθωσιν εἰς τὸν Πόρον, λέγει εἰς τὴν διακήρυξίν της πρώτης Νοεμβρίου, ὅτι ἐξ αὐτῆς μόνης κρίματα ἡ ἐκλογὴ τοῦ τόπου καὶ ἐγκρίνει τὴν Αἶγιναν καὶ ἀφ' οὗ τὰ δύο τρίτα τῶν πληρεξουσίων τῆς συνελεύσεως, καὶ ὄχι δεκάτῃ πληρεξούσιοι, τὴν προσκαλῶσι καὶ αὐτὴν καὶ τοὺς μετ' αὐτῆς πληρεξουσίους, ὅσοι μὴ ἀπεψηφισμένοι, εἰς τὴν Ἑρμιῶνῃ, αὐτὴ ἐπιμένει νὰ τὴν συγκροτῇ εἰς τὴν Αἶγιναν· λέγει δ' αὐτοχαιρετονήτους τοὺς πληρεξουσίους ἐκείνους, τοὺς ἐποίους ὁ κυρίαρχος λαὸς κατὰ τὸ ἀνιχνεύον δικαίωμα του ἐψήφισεν ἐφέτος, καταργήσας τοὺς περιτυνοὺς ὅσους ἐψήφισαν ὑπὲρ ἑαυτῶν νὰ ᾔναι καὶ φέτος πληρεξούσιοι, καὶ θέλει νὰ συγκροτῇ τὴν συνέλευσιν ὅπου καὶ ὅπως θέλει καὶ μὲ ἀνθρώπους ἀφαιρεθέντας τὴν πληρεξουσιότητα ὡς ὁπαδοὺς τῆς ὀλιγαρχίας. Ὁ δὲ Πανούτσος Νουτάρης προκαλῶν καὶ αὐτοὺς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ὡς τὸν προσεκάλεσε τὸ 1823 φυγὼν ἀπὸ τὸ Ἄργος εἰς τὸ Κρανίδι, προδίδει, λέγει, μὲ τὸ εἰρηνικὸν πνεῦμα ὅπερ ἡ οὐράνιος θρησκεία τοῦ Χριστοῦ ἐντέλλεται. Ἐντοσούτω πολλοὶ νόμιμοι πληρεξούσιοι φεύγουσι κρύφα τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τὴν Αἶγιναν καὶ ἔρχονται εἰς τὴν Ἑρμιῶνῃ.

τάλληλον ἐπὶ τούτῳ, ἐν ᾧ οἱ ἐν Ἑρμιῶνῃ προτεκάλασαν καὶ τοὺς ἐν Αἰγίνῃ καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς συνελεύσεως νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἑρμιῶνῃ. Αὐτόθι ὁ Κολοκοτρώνης λαμβάνει ἐπιστολὴν χρονολογημένην τὴν 27 Ἰαννουαρίου (ἔ. ν.) ἀπὸ τὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν Στρατιφῶρ Καϊνίγγ, διχλαμβάνουσιν ὅτι ἕως τότε δὲν τὸν ἔγραψεν εἰς ἀπάντησιν (1) ἄχρις ὅτου ἤθελε φθάσει ἡ στιγμή νὰ προτείνη εἰς τὴν Ὑψ. Πύλῃν τὰς προτάσεις τῆς εἰρήνης ὅ,τι λογῆς τῆς ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτὸν ἡ συνέλευσις τῆς Ἐπιδαύρου, καὶ ὅτι ἐχρειάσθη μερικὸς καιρὸς ἕως οὗ κερδίσει τὴν συγκατάθεσιν καὶ σύμπραξιν τῆς Ῥωσίας καὶ Γαλλίας καὶ τῶν λοιπῶν συμμαχικῶν Δυνάμεων· ὅτι τώρα (ὅ ἐστι τοῦ Ἰαννουαρίου μεσοῦντος) ἔφθασεν ἡ στιγμή ἐκείνη· ὅτι ἡ αὐλή του χαρίζει τὴν μεσιτείαν, ὑποίαν τὴν ἐζήτησεν ἀπ' αὐτὴν ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις, καὶ ὅτι τὴν ἐκδοσιν τῆς διαπραγματεύσεως νομίζει ὡς τὸν μόνον δρόμον τῆς σωτηρίας τῶν ὅσοι ἐμέθεξιν εἰς τὸν ἀγῶνα. Προτρέπεται δὲ τὸ ἔθνος καὶ τοὺς ἀρχηγούς του εἰς ὁμόνοιαν, καὶ εἰς σταθερότητα ὡς πρὸς τὴν βῆσιν τῆς αἰτήσεώς των. Λαμβάνει καὶ ἑτέραν αὐθημερὸν γεγραμμένην πρὸς ἑαυτὸν ἀτομικῶς, διαλαμβάνουσιν ὅτι ἦλθεν ἡ στιγμή τῆς διαπραγματεύσεως μετὰ τὸν Σουλτάνον. Δὲν ἀμφιβάλλει δὲ εἰς τὴν σιαιερότητα τῶν Ἑλλήνων ὡς πρὸς τὰ ἐπιτεταμένα εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσιν, ἐπιστηριζόμενος εἰς τὴν φρόνησιν τοῦ ἔθνους· ἐν γένει, καὶ εἰς τὴν καλὴν πίστιν τῶν υπογραφόντων τὴν πρᾶξιν τῆς Ἐπιδαύρου· ἀλλ' ὅτι πολὺ πλέον ἐπιστηρίζεται εἰς τὴν υπογραφὴν τοῦ Κολοκοτρώνη, τὴν ὁποίαν βλέπει μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὡς ἐπιστηρίζεται καὶ εἰς τὰ προτερήματά του, ὥστε νὰ ἐλπίζῃ ὅλου τοῦ ἔθνους τὴν εὐνοίαν καὶ τὸ σῶμα πρὸς αὐτὸν ἐν καιρῷ κρίσιμου περιπτώσεως. Καὶ ὁμῶς, ἀφ' οὗ ἔγινε τὸ πρωτόκολον τῆς 23 μαρτίου οἱ Ἕλληνας ἀδιακόπως κατατιρέονται ὑπὸ

(1) Ἐννοεῖ εἰς ἀπάντησιν τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς τῆς 14 Ἀπριλίου, τὴν ὁποίαν ὑπέγραψεν εἰς τὴν Ἐπιδαύρον οἱ πληρεξούσιοι ὡς καὶ ὁ Κολοκοτρώνης· γράρει δὲ πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην καὶ ὅχι εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Συνελεύσεως, διότι βλέπει ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης δύναται τὸ πᾶν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅχι οἱ ὀλιγαρχικοί.

τῶν Τούρκων, καὶ ὁ Καΐνιγγ δὲν κατορθώνει τίποτε ὑπὲρ αὐτῶν, ἂν καὶ διαπιστευσάντων τὴν τύχην των εἰς τὴν μεσιτείαν του εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ τρομακτικωτέρου τῶν κινδύνων των, ὅτε ὁ Ἱμπραχίμ καὶ ὁ Κιουταχῆς δὲν ἀνέβαλλον οὐδὲ στιγμὴν τὰ πρὸς τὸν ὀλεθρόν των, καὶ ἐπομένως δὲν ἠλπίζετό ποτε ν' ἀναβάλῃ, οὐδ' ἐν ἀκρασί, ὁ Καΐνιγγ τὸ νὰ ἐνεργήτῃ μ' ὅλην τὴν δραστηριότητα, νὰ πολαβῇ τὴν κατατροφὴν των. Οἱ Ἕλληνες ἠλπισαν καὶ πέρυσι καὶ φέτος εἰς τοὺς Ἀγγλους, καὶ ἠλπισαν σταθερῶς καὶ περιέμενον νὰ τοὺς σώσωσι, καὶ ἂν ἔως τῶρα δὲν τοὺς ἤλθει ὁ Χριστιανικὸς κόσμος, καὶ ἂν ὁ Καραϊσκάκης δὲν ἤγειρε πάλιν τὴν Ῥούμελην εἰς τὰ ὄπλα, ὁ ὀλεθρὸς των ἴσως ἦτον ἄφευκτος· ἀλλὰ τότε ὁ Καΐνιγγ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ διακηρύττων εἰς τὸν κόσμον : «Οἱ Ἕλληνες ἐδέχθησαν τὴν μεσιτείαν μου » πλὴν δὲν ἐπρόφθασα νὰ μεσιτεύσω ὑπὲρ αὐτῶν, διότι μετ' ὀλίγον δὲν ὑπῆρχον πλέον εἰς τὸν κόσμον. » Ἦδη, ἐπειδὴ ὑπάρχουσιν ἀκόμη διὰ τῆς θείας ἀντιλήψεως, καὶ ἐπειδὴ ἔλαβεν ἄδειαν ἀπὸ τὴν αὐτῆς του νὰ μεσιτεύσῃ, καὶ μάλιστα ἀφ' οὗ ἐκέρδισεν ὑπὲρ τῆς αἰτήσεώς των καὶ τὴν σύμπραξιν τῶν πρέσβεων τῶν ἄλλων Δυνάμεων, θὰ δώσει τὰς διακαινώσεις του εἰς τὸν Ῥεῖζ ἐρέντην, καὶ αὐτὸς θὰ τὸν ἀποκρίνεται ἀποφατικῶς μ' ὅλην τὴν Τουρκικὴν ἀλαζονείαν, καὶ ἂν ἐν τούτῳ ὁ Ἱμπραχίμ καὶ ὁ Κιουταχῆς ἐξολοθρεύσωσι τοὺς Ἕλληνας, ὁ Καΐνιγγ θὰ εἴπῃ : «δὲν ἠμπόρεσαν ν' ἀνθέξωσι μικρὸν ἀκόμη, νὰ μὲ δώσωσι καὶρὸν νὰ τοὺς σώσω· ἂν ὅμως δὲν δυνηθῶσιν ἐκεῖνοι νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσωσιν, ὁ Καΐνιγγ θὰ ἐξακολουθῇ μεσιτεύων περὶ διαπραγματεύσεως εἰρήνης μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων. » Ἐπειδὴ αἱ δυνάμεις δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα, ἀφ' οὗ ἀναγνώρισαν τὴν Τουρκίαν μέρος συμπληρωτικὸν τῆς Εὐρώπης, καὶ ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἰσορροπίαν, καὶ μόνον διὰ τὴν φιλανθρωπίαν χρεωστούσι νὰ ἐνεργήσωσιν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, μόνος ὁ δρόμος τῆς διαπραγματεύσεως εἶναι κατὰ τὸ πρωτόκολον συγχωρημένος, ἄχρις ὅτου ἴδωσιν ὅ,τε Καΐνιγγ καὶ οἱ σύμμαχοι ὅτι ἀπαιτοῦνται ἔργα διὰ τοὺς Τούρκους, ἂν δὲν θέλωσι νὰ φονεύσωσι μὲ τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων τοὺς Ἕλληνας. Ὁ Κολοκοτρώνης κοινοποιεῖ τὰς ἐπιστολάς τοῦ Καΐνιγγ εἰς προκαταρκτικὴν συ-

νεδρίασιν τῶν πληρεξουσίων, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τὸν βεβαιώσῃ διὰ
 τὴν σταθερότητα τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Καίσιγγ πληροφορημένος
 ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης δὲν ἦτο σύμφωνος μὲ τὸν Ζαΐμην μετὰ τὴν
 ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσιν, καὶ ὅτι ἤδη συνεκρόειε τὴν εἰς Ἑρ-
 μιῶνην, τὸν ὑπεθυμίζει τὴν πράξιν τῆς Ἐπιδαύρου ὑποπτεύων μὴ
 ψηφίσωσιν ἤδη οἱ Ἕλληνες ἐνκνίον τι, καὶ τοὺς συμβουλεύει
 τὴν σταθερότητα. Ὅθεν ὁ Κολοκοτρώνης αὐθημερὸν ἀποκριθεὶς
 τὸν λέγει ὅτι, ἔλαβε τὰς ἐπιστολάς σου, καὶ οἱ πληρεξούσιοι
 τὸν ἐπεφόρτισαν νὰ τὸν προφέρῃ τὰς εὐχαριστίας των διὰ τὴν
 ἐπιμέλειάν του ὑπὲρ τῆς διαπραγματεύσεως· οὐ τὸ ἔθνος εἶναι,
 νομῆνον καὶ δὲν ὑπάρχει καμμία διαίρεσις, καὶ εἰν' ἐπιφορτι-
 σμένος ἀπὸ ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος νὰ ἐγγυηθῇ τὴν σταθερό-
 τητά του ὡς πρὸς τὴν βῆσιν καὶ τὰς ἀρχάς, ἐρ' ὧν ἐζήτησε τὴν
 ὑπεράσπισιν τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, μὲ χρηττάς ἐλπίδας
 καὶ μὲ βεβαίαν πίστιν ὅτι θὰ διαπραγματευθῇ τὴν ὑπόθεσιν
 πρὸς τὸ συμφέρον τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἀπεφάσισαν νὰ ζήσωσι
 ζωὴν πρέπουσαν εἰς τοὺς ἀγῶνάς των καὶ ν' ἀπολαύσωσι τὰ
 δίκαια τοῦ ἔθνους των, ἢ νὰ προτιμήσωσι μυριάκις τὸν θάνατον.
 Στέλλει δ' ἀντίγραφα τῶν ἐπιστολῶν του εἰς τὴν Κρήτην νὰ
 θαρρύνῃ τοὺς Κρητάς, καὶ τοὺς συμβουλεύει νὰ λίσσωνται τὰ ὅπλα
 ὅλοι καὶ νὰ μαχῶνται κατὰ τῶν Τούρκων, ὅτε πρόκειται νὰ
 διαπραγματευθῶσιν αἱ Δυνάμεις διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ ἐλευθε-
 ρίαν τῆς πατρίδος. Ὁ δ' ἀγαθὸς Ἀμιλιων, ἀρ' οὐ πρό ὀλίγου
 ἠρεθίσθη ἀπὸ τὴν ἐν Αἰγίνῃ φρενὴν, ἔρχεται εἰς τὴν Ὑδραν καὶ
 τὴν πυροβολεῖ διὰ τὸν λόγον τοῦ νάϊκνωσποιηθῇ, διότι τὸ πλοῖον
 τοῦ Ζιάκα προσέβλεπε τὴν Ἀγγλικὴν σημαίαν. Ὁ λαὸς τῆς Ὑ-
 δρας δὲν εἶχε ἄλλον πόσον τοῦ ζῆν, εἰμὴ τὸν ἀπὸ τὸν στόλον
 κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐκπλέοντα ἢ τὴν καταγωγὴν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐκπλεύ-
 σωσι τὰ Ὑδραϊκὰ πλοῖα, ἔπρεπε νὰ ἐκπλεύσωσι τὰ Τουρκικὰ
 ἀπὸ τὸν Ἑλλησποντον, καὶ τοιαύτη ἀνάγκη δὲν ὑπῆρχε τὴν δὲ
 καταγωγὴν δὲν ἐπέτρεπον οἱ πρόκριτοι φοβούμενοι τὴν κατά-
 χρησιν, ὅτε ὅλος ὁ κόσμος ἐφώναζον κατὰ τῆς πειρατείας, καὶ
 ἡ Κυβέρνησις κατεδίωκε τοὺς πειρατάς, καὶ εἶχε προ-
 καλέσει κατ' αὐτῶν τὴν σύμπραξιν καὶ τῶν κατὰ τὴν ἀ-
 νατολὴν ναυτικῶν μοιρῶν τῶν Χριστιανικῶν Δυνάμεων. Εἰς τοι-
 αύτην ἀπελπισίαν, ἀπὸ τὴν πενίαν καὶ ἀπορίαν ἐκπηγάζουσιν,

Ἰδρατός τις, Ἀνκισιάσης Βέτερης λεγόμενος, πιστολίζει τὴν θύραν τοῦ Τριπάζη διαρχόμενος ἀπὸ τὴν οἰκίαν του, ἀπειλήσας αὐτὸν ὡς ἐμποδίζοντα τῶν πλοίων τὴν ἐκπλευσιν· ἄλλοι δὲ ὤρμησαν εἰς τὸν λιμένα, ἐκυρίευσαν ἕξ ἐπὶ πλοῖα καὶ ἐξέπλευσαν, διὰ τὰ εὖρωσι τρόπον νὰ ζήτωσι καὶ νὰ προμηθεύωσιν ἄρτον εἰς τὰς οἰκογενείας των. Οἱ πλείοντες εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Ζιάκα προτέβαλον καὶ τὴν Ἀγγλικὴν σημαίαν ἥ πεῖνα εἶναι τυφλή. Ὁ δ' Ἀμιλτων ἐζήτησεν ἀπὸ τοῦ προκρίτου, τὰ πράγματα, τὰ ὅποια οἱ Ἰδραῖοι ἐπῆραν ἀπὸ Ἀγγλικὸν πλοῖον ὡς λείαν, ἢ τὸ πλοῖον τοῦ Ζιάκα. Οἱ πρόκριτοι δὲν ἠδύναντο εἰς τὰς περιστάσεις· ἐκείνας νὰ πράξωσι τίποτε πρὸς ἱκανοποίησιν του. Ὅθεν διέταξε τὸν Σπέντσερ μὲν εἰς πλοῖα ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς μοίρας, καὶ περιεκύκλωσαν τὸν λιμένα τῆς Ἰδρας, καὶ ὤρμησαν αἱ λέμβοι εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Ζιάκα νὰ τὸν ἐπάρωσιν. Ἐπειδὴ δ' ὁ Κολαθῆμας, εὐρεθεὶς ἐπὶ τοῦ πλοίου αὐτοῦ, ἐπιστόλισε κατὰ τῶν εἰσβαλόντων Ἀγγλων ναυτῶν, ἀφ' οὗ ἐπυροβόλησαν τ' Ἀγγλικά πλοῖα ῥιφθέντα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ φεύγοντα τὸν πιστολίσαντα, ἐπυροβόλησαν καὶ κατὰ τῆς πόλεως, κιπηστάντες τὸν εἰς τὰ παράλια λυόν, καὶ ἐρόνευσαν ἕξ, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀγαθὸς πυρπολητὴς Γεώργιος Πολίτης, καὶ ἐπλήρωσαν τέσσαρες Ἰδραῖους, ἐπῆραν καὶ ἕξ πλοῖα Ἰδραϊκά ὡς καὶ τὸ πλοῖον τοῦ Ζιάκα καὶ ἀνεχώρησαν, καὶ τοῦτο μὲν ἀποτύραντες εἰς Μελίτην ἐδήμεισαν (1)

(1) Οὕτω τιμωροῦνται οἱ μηδὲν ἀδικήσαντες, κατὰ τὴν δικαιοσύνην τῆς γῆς· ἀλλ' ἄλλος Ἀγγλος, τοῦ ὁποίου δὲν ἐνθυμοῦμαι τ' ὄνομα, ἐπὶ τῆς προεδρείας τοῦ Ἐξαυρομιχάλη ἦλθεν εἰς τὸ Νάυπλιον, ζητῶν νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν δύο χιλιάδας δίστηλα διὰ λόγον πειρατείας, τὰ ὅποια τὸν εἶχεν ὑποσχεθῇ εἰς δοθεῖσαν προθεσμίαν. Ἡ Κυβέρνησις τὸν εἶπεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς Μανιάτας ν' ἀποδώσωσι τὰ εἰρημένα δίστηλα, καὶ ὅτι ἐδύνατο νὰ ὑπάρῃ εἰς τὴν Μάνην καὶ νὰ λάβῃ αὐτοδικαίως ὅ, τι ἐζήτηι· καὶ ἀναχώρησε μὲν ἀπὸ τὸ Νάυπλιον δυσσηραστημένος, ἀλλὰ δὲν ἐπραξέ τοιοῦτό τι εἰς τὴν Μάνην. Ὁ δὲ Ἄδαμ, ἄρμοστής τῆς Ἑπτανήσου, πρὸς ὑποσπέρειζιν τοῦ δικαίου τῶν ἐθνῶν ἐλθὼν εἰς τὸ Νάυπλιον ἐπὶ τῆς προεδρείας τοῦ Κουντουριώτου, ἐπῆρε τρία πλοῖα Ἑλληνικά μὲ τὰ πληρώματά των, καὶ τὸν ἐβίβασεν οὕτω ν' ἀναιρέτῃ τὴν διακήρυξιν κατὰ τῶν εὐ-

ἐκεῖνα δὲ ἐπομένως ἀπέληταν. Ὁ Ἀμιλτων δείχνει πολλὴν δυσχρέσειαν καὶ κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν ἐν Ἑρμιῶν πληρεξουσίων, καὶ ἂν ἡδύνατο ἤθελε τοὺς βιάσει νὰ μεταβῶσιν εἰς Αἴγιναν, ἀρ' οὐ μάλιστα εἶχεν ἀκούσει ἢ ὑποπτεύσει ὅτι ἐμελλε νὰ προσκαλέσῃ τὸν Καποδίστριαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔτι, διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ πρᾶγμα, λέγει· ὥς ἂν κακίζων τὸν Κολοκοτρώνην· ὁ σκοπὸς τῆς συνελεύσεως ταύτης ἀφορᾷ νὰ προσκαλέσῃ τὸν Καποδίστριαν. Ἀλλ' ὁ Κολοκοτρώνης τὸν ἐδεβαίωσεν ὅτι τοῦτο δὲν ἦτο ποτε νὰ γείνη. Ἐκεῖνος δὲ τὸν εἶπεν· ἄς προσέξωσιν οἱ πληρεξούσιοι μὴ ψηφίσωσί τι κατὰ τῶν προεψηφισμένων εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσιν καὶ βλάβῃ τῇ πατρίδα των. Ἡ δ' ἐν Ζακύνθῳ ἐπιτροπὴ δὲν ἔπαυσε γράφουσα καὶ παραγγέλλουσα τὸν Κολοκοτρώνην, νὰ ἐνωθῶσιν αἱ δύο συνελεύσεις, νὰ διατηρηθῇ τὸ αὐτὸ πολίτευμα, τὸ ἐν Ἐπιδαύρῳ ψηφισθὲν, καὶ αὐτὸς νὰ ἐνωθῇ μὲ τὸν Ζαΐμην καὶ μὲ τὸν Μιαούλη, καὶ τότε θὰ σώσῃ τὸ ἔθνος. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης θέλει τὴν ἔνωσιν καὶ τὴν ὁμόνοιαν τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ δὲν θέλει πλεόν ὅ,τι θέλει ὁ Ζαΐμης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, θέλει πατρίδα καλῶς ἐννοουμένην, καὶ τοῦτο θὰ ἐπενέγκει τὴν ἔνωσιν καὶ τὴν ὁμόνοιαν, σχεδὸν ὅλων τῶν πληρεξουσίων, καὶ ὅχι τῶν δύο συνελεύσεων, διότι ἄλλη συνέλευτις δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Αἴγινα, ὑπῆρχον μόνον πληρεξούσιοί τινες, ὡς ἀνωτέρω ἐβρέθη.

Ψθίνοντας τοῦ Δεκεμβρίου, ἐκστρατεύει ὁ Ἰω. Νοταρᾶς εἰς Ἑλευσίνην μὲ χιλίους τριακοσίους μισθωτοὺς Ῥουμελιώτας. Οἱ Κορίνθιοι δὲν τὸν ἀκολουθεῦσιν, αἱ μὲν διότι δὲν θέλουσι ν' ἀφήσωσιν εἰς τὴν ἐκδίχησιν τῶν ὑπεναντίων τοῦ τῆς οἰκογενείας

δετέρων, δι' ἧς ἠπειλοῦντο νὰ καταβυθισθῶσιν αὐτανδρά τὰ κομίζοντα στρατεύματα Τουρκικὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα πλοῖά των· ὡς ἂν ἔλεγε μ' ἄλλας λέξεις, δὲν εἶναι δίκαιον οὐδὲ ν' ἀπειλήσετε καὶ τοὺς οὐδετέρους ὅτι θὰ τοὺς φοιεύσετε καὶ τοι φέροντας μὲ τὰ πλοῖά των Τούρκους εἰς τὴν πατρίδα σας, νὰ σᾶς φονεύσωσι μὲ γέφυρας Τουρκικὰς μὴ δυνάμενοι νὰ σᾶς σφάξωσιν οἱ ἴδιοι αὐτοί· οὕτως ἦτο δίκαιον οἱ οὐδετέροι νὰ παραβάνωσι τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν, καὶ οἱ Ἕλληνες νὰ καταδικάζωνται εἰς θάνατον, διότι δὲν θεωροῦνται ὡς ἔθνος.

των· οἱ δὲ δίοι δὲν τὸν θέλουσιν ἄρχηγόν· καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς δὲν θέλει, λέγει, νὰ τοὺς βιάσῃ νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, διὰ νὰ μὴ στοχασθῶσι τάχα οὖν τοὺς ἐκδικεῖται, παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ τοὺς ἐκτάξῃ νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν. Ἐννοεῖ δὲ νὰ τοὺς διατάξῃ ὁ Ζεῦς· ἀλλὰ δια τοῦτο καὶ δὲν ὑπακούουσιν. Ὁ δὲ Φαρμακίδης παρακινεῖ τὸν Π. Νικταρᾶ εἰς τὴν Γ. ἐφημερίδα νὰ ἐκστρατεύσῃ ὡσαύτως εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐπαινῶν τὸν Ἀδὰμ Κορέλλαν (Καρυτινὸν στρατιώτην, ἐνεδρεύοντα καθ' ἡμέραν εἰς τὴν Μεσσηνίαν καὶ βλέποντα τὸν Ἰμπραχὶμ πάντοτε) καὶ ὑπαινιγτόμενος τὸν Κολοκοτρώνην, τὸν Νικηταρᾶν, τὸν Ντισιαβέλλαν καὶ ἄλλους πολεμικοὺς εὐρισκόμενους εἰς τὴν Ἐρμιόνην διὰ τὴν συνέλευσιν, λέγει· «Ἄλλοι μεγαλόνυμοι στρατηγοὶ ἀφῆκαν τὸ ἐξ ἐπαγγέλματος κύριον αὐτῶν ἔργον, τὸν πόλεμον, καὶ οὔτε θεὸν φοβούμενοι οὔτε ἀνθρώπους κιδούμενοι, καταστρίβουσι τὸν πολῦτιμον χρόνον εἰς πάντη ἀνάξια καὶ ἀνοίκεια τοῦ στρατιωτικοῦ χαρακτῆρός των ἔργα.» Ἀποκρινόμενος δ' ἐκ μέρους τοῦ Κορέλλα πρὸς τὸν ἐρωτῶντα τάχα τοῦτον περὶ πολιτικῶν· «δὲν ἔξυρω τίποτε, δὲν βλέπω, δὲν ἔρωτῶ περὶ πολιτικῶν, οὐχὶ διότι· ἀδικορῶ, ἀλλὰ διότι δὲν κρίνω ἴδιον πολεμικοῦ ἀνδρὸς τὰ τοιαῦτα. Ἡ πατρίς διώρισεν ἄλλους εἰς τὰ πολιτικά καὶ ἄλλους εἰς τὰ στρατιωτικά. Εἰς ταῦτα εἰμι διωρισμένος καὶ ἐγώ, καὶ δὲν φροντίζω διὰ τὰ πολιτικά. Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ, λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος· ὁ στρατολογῶν εἶναι ἢ πατρίς· καὶ ὅστις ἀσχολεῖται εἰς ἄλλα παρὰ τὰ τῆς στρατιωτικῆς χρή, δὲν ἀρέσκει εἰς τὴν πατρίδα. Φρονῶν δὲ ὅτι, ὅστις στρατιωτικὸς ὢν, θελήσει ν' ἀναικιδώνεται εἰς τὰ πολιτικά, εἶναι κίνδυνος μὴ φανῇ ἀχρεῖς καὶ κατὰ τὰ δύο.» Τοιαῦτα πλαττών, ὀνειδίζει τὸν Κολοκοτρώνην καὶ τοὺς ἄλλους πολεμικοὺς, δίοι δὲν ἀφίνουσι τὴν πατρίαν του νὰ ἐπικυρώσῃ εἰς τὴν προκειμένην συνέλευσιν τὰ ἐγκριθέντα εἰς τὴν Ἐπίδαυρον πέρουσι, καὶ θέλει νὰ μὴ ἀναικιδώνωνται εἰς τὰ τῆς συνελεύσεως οἱ πολεμοῦντες διὰ τὴν πατρίδα των Ἕλληνας, ἀλλὰ ν' ἀρήσωσιν εἰς τὴν πατρίαν του νὰ διέπῃ τὰ πράγματα. Πέρουσι δὲν ἐφώναξε κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη, συγκοτουῦντος τὴν συνέ-

λυσιν τῆς Ἐπιδαύρου διὰ τὴν μεσιτείαν τοῦ Καίνιγγ, διότι τότε ἐφρόνεϊ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅπου ὁ ἄνθρωπος πολεμεῖ διὰ τὰ δικάια του, ὁ στρατιώτης δὲ εἶναι μηχανή, ἀλλ' εἶναι καὶ πολίτης, πλὴν ἥδη ὁ Κολοκοτρώνης καὶ οἱ ἄλλοι πολεμικοὶ, ἐπειδὴ ὁ καιρὸς παρέρχεται, καὶ οἱ Ἕλληνες ἀπώλλυνται, καὶ ὁ Καίνιγγ δὲν μεσιτεύει ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, διότι ὁ Πέτ' Ἐφέντης δὲν τὸν δίδει ἀκρόασιν, συγκροτοῦσι πάλιν συνέλευσιν ὅπως εὖ-ρωσι τὸν τρόπον νὰ τὴν σώσωσιν, ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ ἔθνους τιθέμενοι τὸν πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενον ἄρχοντα, ὅχι πλέον τὸν τῆς φατρίας, ὅχι πλέον τὸν ξενόφρονα οἰονδήποτε, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἐφημεριδογράφος ἱερεὺς φοβεῖται μὴ ἀνατραπῶσι τῆς Ἀγγλικῆς φατρίας τὰ σχέδια, καὶ θέλει νὰ στείλῃ τὸν Κολοκοτρώνην εἰς τὸν πόλεμον καὶ νὰ μὴ ἀνακατώνεται εἰς τὰ πολιτικὰ διὰ τὸν κίνδυνον μὴ φανῇ ἀχρεῖος καὶ κατὰ τὰ δύο. Καὶ ὁμοῦ αὐτὸς οὗτος καὶ εἰς τὴν συνέλευσιν βουλευόμενος καὶ μετὰ τὴν συνέλευσιν πολέμων, θὰ συντελέσει εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος.

Μεσσηνίας τοῦ Ἰανουαρίου ἐιστρατεύει εἰς τὴν Ἐλευσίνα καὶ ὁ Π. Νοταρᾶς μὲ χιλίους πενταχοσίους Κορινθίους καὶ ἄλλους Ἕλληνας, μεθ' ὧν συνεκστρατεύει δι' ἰδίας δαπάνης μὲ ὀκτακοσίους καὶ ὁ συνταγματάρχης Δυσούπιος Μπούρμπας Ἕλληνας τὸ γένος ὡς ἀπὸ τὴν Κερκλληνίαν κατεχόμενος, ὅστις, ἀρ' οὗ ὑπηρέτησεν εἰκοσιτρεῖς ἔτη εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἔλθει τὸν βραχὺν τοῦ συνταγματάρχου, εἶχεν ἔλθει πρὸ ὀλίγου ἐκ Περσίων, νὰ συναγωνισθῇ διὰ τὴν πατρίδα του. Μέχρι τῆς 20 τοῦ αὐτοῦ εἶχον συναχθῇ εἰς τὴν Ἐλευσίνα ἐπὶ περὶ πρὸς χιλιάδες Ἕλληνες· διηρέθησαν δὲ εἰς δύο καὶ ἐκινήθησαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Οἱ μὲν ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Βάσιον, Μπούρμπας, Π. Νοταρᾶν, Προκόπην, Κατριντώνην Ἀθηναίων, κινήσαντες τὴν 21 εἰς Χασιὰ, ἔθεν μετὰ τινες ἀκροβολισμοὺς, καθ' οὓς ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες, προχωροῦσι πολὺ, καὶ τοποθετοῦνται εἰς Καματερόν, ἡμίσειαν ὥραν ἀπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου, καὶ διαμένουσιν ἐν ἀπραξίᾳ τετραήμερον, καὶ ὁ Κιουταγῆς δὲν κινεῖται κατ' αὐτῶν, καὶ ἐπαύρηται διὰ τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ τινες ἀπῆρχοντο νυκτὸς εἰς προσκοπὴν ἕως πλησίον τῶν σκηνῶν του. Οἱ δὲ ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Ἰω. Νοταρᾶν, Μακρυγιάννην, Δημ. Καλλέργην, Ἰω. Γ. Πέταν,

Ν. Γρίγκαν Λάμπρου, Ίω. Μίτσιαν και Μπεκιάρη, (τοὺς τρεῖς τελευταίους στρατεύοντας ἐκ διαταγῆς τοῦ Κολοκοτρώνη μετὰ τριακοσίους ὀδοῦντα Κρανιδιώτας, Ἑρμιωνεῖς, Ναυπλιεῖς καὶ Ἀργεῖους) ἄλλους τε καὶ ἀπὸ τὸν Χαράλαμπον Ἰγγλέτην, διοικοῦντα ὁ αὐτοῖς ὀδοῦντα τακτικούς τοῦ πεζικοῦ, ἐξήντα ἱππεῖς καὶ ἑξ πυροβόλα πεδινά, ἔχοντες ὅλοι ἐπὶ κεφαλῇς τὸν Θωμᾶν Γόρδων διωρισμένον ἀρχηγὸν ἀπὸ τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν, τὸν ὁποῖον συνοδεύουσιν ὅ,τε ἑίδεκ καὶ ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι αξιωματικοὶ Φιλέλληνες, ἐπιβαίνουσιν εἰς πλοῖα, καὶ φθάνουσιν εἰς τὸ Φάλαγγρον. Ἄρ' ἐπιβάντες αὐτόθι οἱ Ἕλληνες ὤρμησαν εἰς παρακείμενον λόφον ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχόμενον, τοὺς ἐδίωξαν ἐκεῖθεν, ἐκυρίευσαν τὴν θέσιν καὶ παρευθὺς ὠχυρώθησαν κατασκευάζαντες προμαχῶνας καὶ περιχαρμακωθέντες, καὶ θέσαντες μάλιστα ἐπ' αὐτῶν ἑνέα πυροβόλα, τῶν ὁποίων τὴν διεύθυνσιν ἐνεπιστεύθη ὁ Ψαῤῥιανὸς Θεοδωρῆς Μαθηδὸς μετὰ πενήντα ἄλλους Ψαῤῥιανούς, ἀθροισμένους στρατεύοντας ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν καὶ τοῦ φιλέλληνος Γερμανοῦ Μούλλερ παρὰ τοῦ Γόρδων διωρισθέντος. ἔχον δὲ διὰ θαλάσσης συμπράττουσαν δυνάμιν τὴν Καρτερίαν ὑπὸ τὸν Χάστιγξ καὶ δύο βρίκια Ψαῤῥιανὰ ὑπὸ τὸν Ν. Γιαννίτσιν καὶ τὸν Δ. Παπανικολῆν. Τὰ πλοῖα ταῦτα ἤρχισαν νὰ πυροβολῶσι τὸ Μοναστηρίου καὶ τὸν Πύργον τοῦ πελωνίου, ὅπου εἶχον καταφύγει οἱ Τούρκοι καὶ καταστρέφουσι τὸν Πύργον καὶ βλάπτουσι τὸ τεῖχος τοῦ Μοναστηρίου. Τὴν 27 κινεῖται αἶφῃς ὁ Κιουταχῆς μετὰ δύο χιλιάδας πεζοὺς τε καὶ ἱππεῖς καὶ μετὰ δύο πυροβόλα εἰς Καμιντερόν, καὶ ἤρχισε νὰ μάχεται κατὰ τοῦ Βάσιου καὶ τῶν ἄλλων μ' ὅλην τὴν ὁρμὴν πυροβολῶν πολλὴν ὥραν. Ἐπειτα ὤρμησεν εἰς τι μικρὸν ὀχύρωμα, ὅθεν οἱ Ἕλληνες ἐπράβυσαν εἰς φυγὴν, καὶ ἐπομένως τρέπονται καὶ ἀπὸ τ' ἄλλα ὀχυρώματα εἰς πολλὴν ἀταξίαν, καὶ οἱ ἐχθροὶ τοὺς καταδιώκουσι καὶ φονεύουσι περίπου διακοσίους, ἐν αἷς καὶ ὁ Κατομαντῶνης μ' ἐξήντα Ἀθηναίους καὶ ὁ ἀνδρείος Γεφαναγνώστης Κιουρ-κηνιώτης ἀπὸ τοῦ Μενίδι πίπτει ἀπομαχόμενος καὶ ὁ Γενναῖος ἀλλ' ἀτυχὲς Μιούρμπαχης, καὶ ὁ θάνατός του καταπικραίνει τοὺς Ἕλληνας. Ὁ δὲ Κιουταχῆς νικητὴς ἐπιστρέφας εἰς τὸ γενικὸν στρατόπεδον του εἰς τὰ Πατήσια, γράφει πρὸς τοὺς πο-

διορκημένους εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ καυχώμενος διὰ τὴν νίκην του, τοὺς προσκαλεῖ νὰ ἐξέλθωσιν ἐκεῖθεν, καὶ ὅσοι θέλωσι νὰ μείνωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, ἔσται δὲ μὴ, νὰ εἶν' ἐλευθεροὶ νὰ ὑπάγωσιν ὅπου θελήσωσιν. Ἀλλ' αὐτοὶ δὲν τὸν ἀποκρίνονται, καὶ ἐκεῖνος κινεῖται κατὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ εἰς τὸ Φάληρον, ὅπου καταλαβὼν τὰς ἀναγκαίας θέσεις, σταίνει τὰ πυροβόλα του, καὶ τὴν 30 ἀρχίζει νὰ τοὺς καταπολεμῇ. Οἱ δὲ Ἕλληνες τὸν ἀντικρούουσιν εἰς τε τὴν ξηρὰν καὶ ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ τὸν προξενούσιν οὐκ ὀλίγην φθοράν, καὶ τέλος ἐξερμήσαντες ἀπὸ τὰ ὀχυρώματά των, ἐδίωξαν τοὺς Τούρκους ἀπὸ τὰς θέσεις των, καὶ στραφέντας νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς μάχην, τοὺς ἐτρεψαν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ φύγωσιν ἀτάκτως. Τὴν πρώτην τοῦ Φεβρουαρίου ἐπανέρχεται ὁ Κιρυσταχῆς μετὰ πλειοτέραν δύναμιν ἄλλιν, συνάπτει μάχην κατὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ πάλιν ἡττάται, καὶ ἔπαυσε πάλιν καὶ ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω. Δὲν παύει δὲ νὰ κερτινοβολῇ τὴν Ἀκρόπολιν, ἀν καὶ εἰς αὐτὴν τοῦ νὰ κατασκευάζῃ ὑπονόμους, δι' ὧν μέχρι τοῦδε δὲν ἤδυνήθη νὰ καταρθώτῃ τίποτε, καὶ κυρίως φροντίζει νὰ καταστρέψῃ τοὺς ἐλθόντας νὰ τὸν πολιορκήσωσι πολιορκεῦντα αὐτήν. Οἱ τοὶ εἰς αὐτὴν καταλαβεῖ τοὺς τρεῖς Πύργους, εἰς τοὺς ὁποίους ὠχυρώθησαν ὁ Σπύρος Δοντάς καὶ ὁ Γεώργιος Σκουρτανιώτης μετὰ τοὺς Ἀθηναίους, ὅ,τε Μπακίρης σταλεῖ ἀπὸ τὸν Δημήτριον Τσιόκρη καὶ ὁ Νίκας μετὰ διακοσίους πενήντα Ἀργεῖους καὶ Κορινθίους. Ὁ δὲ Γεώργιος Λέκας, ὁ Παναγιώτης Σωτηρόπουλος καὶ ὁ Χαρ. Ἰγγλέσης εἰχον τοποθετηθῇ ἐκτὸς τῶν Πύργων εἰς τὰ πλησίον τῶν περιβολίων χανδάκια, δι' ὧν ἐκρέουσι τὰ ὕδατα εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ Ἰγγλέσης ὠδήγησε τὸ τακτικὸν πέραν τῶν ὀχυρωμάτων ἀντικρὺ τοῦ ἱππικοῦ τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὁ Γ. Λύκος μετὰ ἀτάκτους στρατιώτας ἐσχηματίσε τὰς πιέρυγας του. Κατὰ τούτων κινεῖται ὁ Κιρυσταχῆς τὴν 20 μ' ὅλας του τὰς δυνάμεις, ἐλπίζων νὰ τοὺς καταθραύσῃ ὄντας ὀλίγους καὶ μὴ βοηθουμένους ἀπὸ τοὺς ἐν τῷ Παλαιοκάστρῳ καὶ ἀπὸ τὴν θάλασσαν· ἤρχισε λοιπὸν τὴν μάχην ἀπὸ τὸ πρῶν μετὰ πολλὴν δραστηριότητα, ἐνῶ δὲ τοὺς πυροβολεῖ ἀκαταπαύστως ὀρμᾷ μετὰ τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἱππέων του κατ' αὐτῶν, καὶ ἀποκρούεται μετὰ πολλὴν ζημίαν τοῦ ὀρμᾷ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ

πάλιν αποχωρείται. Ἦτο δὲ ἀνάγκη ν' αἰσχθῇ συγκοινωνία με-
 τοὺς μαχομένους εἰς τοὺς Πύργους, καθὼ στερουμένους καὶ τρο-
 φῆς, καὶ πρὸς τοῦτο ὤρμησαν ὅ,τε Π. Σωτηρίπουλος καὶ ὁ Ἰγ-
 γλέσης, καὶ ἀναμέστον τῶν ἐχθρῶν διαβάντες, τοὺς ἐφωδίασαν με-
 τ' ἀναγκυρία. Τέλος ὁ Κιουταχῆς ἀποχωρεῖ τὸ ἐσπέρας κατη-
 σχυμένος, καὶ εἰς τὴν ἡιτάν του συνετέλεσε πολὺ ὅ,τε Ν. Γιαν-
 νίτσης ὅστις τὸν ἐκτύπα ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὅσον ἡδύνατο. Εἰς
 αὐτὰς τὰς μάχας οἱ Ἕλληνες ἐφόνευσαν καὶ ἐπλήγωσαν ὑπὲρ τοὺς
 χιλίους Τούρκους, καὶ τοὺς ἐπῆραν πρὸς ταῖς ἄλλοις καὶ πέντε ση-
 μαίαις· ἔπεισαν καὶ ἐξ αὐτῶν δέκα ἐν οἷς καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀρ-
 γείων Μπεκιάρης, καὶ ἐπληρώθητην εἰκοσιν. Ὁ δὲ Κιουταχῆς ἀ-
 δημονεῖ ἡττώμενος, ἀλλὰ μόνον τὸν Καραϊτκίικην φοβεῖται, ἀφοῦ
 μάλιστα ἐπληρορρορήθη τὰ κατορθώματά του, ὥστε, ἂν δὲν ὑπό-
 πτευον ὅτι θὰ διελύετο ἡ πολιορκία τῆς Ἀκροπόλεως, θὰ ἐστρά-
 τευεν ὁ ἴδιος ἐναντίον του. Ἐστειλε δὲ τὸν Ὁμέρπαιαν τῆς Καρύ-
 στου, τὸν Ὀσμὴν πχσιαν Γκεγκαν καὶ τὸν Καραμπίλμπεη μετ' ἐς-
 σαφους χιλιάδας νὰ τὸν πολεμήτωσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ αὐτοὶ
 ἐστρατοπέδευσαν εἰς Τουρκοχώρι. Ὁ δὲ Καρχιτκίικης, ἀφοῦ ἐν-
 δυνάμωσε τὰς θέσεις τὰς πολεμικάς· εἶς τε τὴν Ἀνατολ. καὶ εἰς
 τὴν Δυτ. Ἑλλάδα μετ' ἀρκετὰ στρατεύματα, λαβὼν εἰδήσιν εἰς τὰ
 Κράββαρα ὅτι οἱ ἀνωτέρω ἐστράτευσαν ἐναντίον του, ἀρῆκεν ἐκεῖ
 φρουρὰν διακοσίους Ἕλληνας ὑπὸ τὸν Γ. Δαγγλῆν καὶ Γ. Μολά-
 μον, καὶ ἔδραμεν εἰς Βελίτσα νὰ τοὺς ἀντιπολεμήτῃ, ὅτε ὁ Γ.
 Γζιαβέλας, Δαμάντης Ζέρβας, Αἰμπροβέικοι καὶ λοιποὶ ἀπῆλθον
 εἰς τὰ Σάλωνα, τὰ ὅπ' ἔα ἐπολιορκούντο ἀπὸ τὸν Γ. Δράκον. Οἱ
 Τούρκοι ἀπὸ τὸ Τουρκοχώρι ἐκινήθησαν εἰς τὸ Δίστομον καὶ τὴν
 16 ἐφάνησαν ἐξω τοῦ χωρίου εἰς τ' ἀμπέλια, ἀμα δ' ἀφοῦ τοὺς
 εἶδον οἱ Ἕλληνες, ἔδραμον εὐθὺς οἱ μὲν εἰς τὰ ὀχυρώματα, οἱ δὲ
 εἰς τὰ ἄκρα τοῦ χωρίου. Ἦσαν δὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ σώματος τοῦ
 Κώστα Μπότταρη ὁ Νικόλαος Μπότταρης καὶ ὁ Γιάννης Μπα-
 ῖρακτάρης, ὁ Πάσχος Κοσμάς, ὁ Μπιρμπίλης, οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ
 Λεβχιδικῦ σώματος Μῆτρος Τριανταφύλλου, Β. Μποῦττος καὶ
 ἄλλοι μετ' ἑκατοστίους στρατιώτας. Οἱ ἀξιώτεροι τῶν Ἑλλήνων ἱπ-
 πέων καὶ τινες πεζοὶ ἔδραμον κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἡεροβολί-
 ζοντο μετὰ δύο ὥρας ὅτε συνήχθησαν ὅλοι οἱ ἐχθροὶ, αἱ Ἕλληνες

ἐπεχώρησαν εἰς τὰ ὀχυρώματά των, ἀροῦ ἐφόνευσαν ὀλίγους Τούρκους, καὶ ἐπέσεν εἰς μόνον Ἕλληνα καὶ ἐπληρώθη ἰασίμως ὁ Νικόλ. Μπότσαρης. Οἱ ἐχθροὶ κατεσκευάθησαν εἰς τὰ ἀμπέλια ἀντικρυ τοῦ χωρίου. Οἱ Ἕλληνες ἰδόντες τὴν πληθὺν αὐτῶν, πρᾶσεκάλεσαν εἰς βοήθειάν των τοὺς Σουλιώτας ἀπὸ τὰ Σάλωνα. Τὴν αὖριον οἱ Τούρκοι ἤρχισαν νὰ τοὺς χτυπῶσι μὲ τὰ πυροβόλα, καὶ οἱ Ἕλληνες τοὺς ἀντέκρουον ὅλην τὴν ἡμέραν γενναίως. Τὴν μεσημβρίαν ὁ Γιάννης Ζελιγιαννίδης καὶ ὁ Καρανφίλμπης μὲ τριακοσίους κατέλαβον κατὰ τὴν πλευρὰν τοῦ Διστόμου εἰς τινα ῥάχιν τὰ ὀχυρώματα τοῦ Κριεζιώτου λεγόμενα, καὶ οἱ Ἕλληνες ἤσαν ἤδη κεκλεισμένοι ἐκτὸς μόνον ἀπὸ τὰ νῶτα. Τὴν 19 ὥρμησαν οἱ Τούρκοι πιζοῖ τε καὶ ἱππεῖς ἀπὸ τρία μέρη, καὶ μόλις οἱ Ἕλληνες προφύλαττες ἐκένωσαν τὰ τουρέκια καὶ οἱ ἐχθροὶ τοὺς ἐπλάκωσαν, καὶ ἤρχισαν νὰ κρημνίζωσιν οἰκίας καὶ ἐκλείον τὰς πολεμίτρας τῶν Ἑλλήνων μὲ πέτρας, καὶ ἤρπιζον ἀπὸ τὸ στόμιον τὰ τουρέκια των, ὥστε ὑποχωροῦντων τούτων, καὶ προχωροῦντες ἐκεῖνοι, κατέλαβον τὸ ἥαιτυ τοῦ χωρίου, καὶ τοὶ φονεόμενοι. Τέλος ἐξώρμησαν οἱ Ἕλληνες ἀλαλάζοντες ἐναντίον τῶν Τούρκων, καὶ τοὺς ἐδίωξαν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη καὶ τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν ὅλους σχεδὸν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν. Καὶ ἰδοὺ τότε ὁ Γ. Δράκος φθάσας εἰς βοήθειαν μ' ἑκατὸν στρατιώτας ἐκινήθη κατὰ τοῦ Καρανφίλμπη, ἐξετόπισε τοὺς Τούρκους, τοὺς ἐδίωξε καὶ κατέλαβε τὴν θέσιν των. Εἰς τὴν μάχην ταύτην ἐφονεύθησαν Τούρκοι ὑπὲρ τοὺς διακοσίους πενήντα καὶ ἐπληρώθησαν πλείοτεροι· ἔπεσε καὶ εἰς Ἕλληνα καὶ ἐπληρώθησαν πέντε. Μετὰ ταῦτα ἔφθασαν καὶ ἄλλοι Σουλιῶται μὲ διακοσίους ἀπὸ τὰ Σάλωνα. Τὴν δὲ 20 τοῦ αὐτοῦ ἰδοὺ καὶ ὁ Καραϊσκάκης φθάσας ἐν καιρῷ νυκτός εἰς τὸ Διστόμον, διαδίδει ἀναμείσον τῶν Τουρκικῶν σκηνῶν καὶ ἐνόνεται μὲ τοὺς Ἕλληνας. Εἰς τὴν διάβασίν του ἐφόνευσε τοὺς ἐντυχόντας ὡς δεκαεπτὰ Τούρκους· εἰς δὲ μόνον Ἕλληνα, εἰς τὰ σχοινία τῶν σκηνῶν ἐμπεριδεθείς καὶ καταπεσὼν, συνελήφθη καὶ ἐφονεύθη τὴν αὖριον. Τὴν 22 ἔγραφε τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἡ θέσις τοῦ Διστόμου ἦτο τότε ἀναγκαία εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὥστε, ἂν οἱ Τούρκοι ἐκυρίευν τὸ χωρίον ἐκεῖνο (τοῦ Διστόμου) καὶ τὸ ἀνέλωμα, ἔλα τότε τὰ κατὰ τὴν σιερ. Ἑλλάδα σφαιροπέδον

τῶν Ἑλλήνων θὰ ἔμειον ἄχρηστα. Τὴν 31 ὁ Καραϊσκάκης διέταξε τὸν Δρίκον, Λαμπροβέικον, Κουτσουνίκαν καὶ ἄλλους νὰ καταλάβωσι δύο λόφους πλησίον τοῦ χωρίου, ὅθεν οἱ Τούρκοι διέβαινον φέροντες τὰ ζῶα των εἰς βοσκὴν. Ἐννοήσαντες οὗτοι τὸν σκοπὸν τῶν Ἑλλήνων, ἔδραμον ὡς δύο χιλιάδες καὶ συνεκρότησαν μάχην· ἀλλ' ἐνταύτῃ ἐκινήθησαν καὶ ὡς τετρακόσιοι τακτικοὶ Τούρκοι ἐναντίον των. Τούτους ἰδόντες ἐκεῖνοι, κυριεύονται ἀπὸ πανικὸν φόβον, καὶ φεύγουσιν εἰς παρακείμεχόν τι ὄρος πετρῶδες, ὅθεν ἀπέκρουσαν ὀλίγους ἱππεῖς, οἱ ὅποιοι τοὺς κατεδίωξαν φεύγοντας· τότε καὶ οἱ τακτικοὶ Τούρκοι ὠπισθοδρόμησαν. Εἰς ταύτην τὴν μάχην τρέχων ὁ Καραϊσκάκης εἰς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων ὁμοῦ μὲ τὸν Χ. Μιχαήλιν, καὶ μείνας σχεδὸν μόνος, παρατηρήθη ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ ἐκινδύνευσαν, ὅτε ὥρμησάν τινες ἐξ αὐτῶν νὰ τὸν συλλάβωσιν ἢ νὰ τὸν φονεύωσι, καὶ τότε ὁ Διαμάντης Ζέρβας ἰδὼν τὸν κίνδυνον τοῦ ἀρχηγοῦ, ρίπτεται ὡσάυτως εἰς τὸν κίνδυνον, ἐπιπεσὼν ὡσὰν λέων εἰς τοὺς Τούρκους, καὶ συντελεῖ οὕτως εἰς τὸ ν' ἀπεφύγωσιν ἑκάτεροι τὸ νὰ ζωγρηθῶσιν ἢ νὰ φονευθῶσιν. Εἰς αὐτὴν τὴν μάχην ὀλίγοι μὲν ἐφονεύθησαν ἑκατέρωθεν, ἀλλὰ τριπλάσιοι Τούρκοι. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἠθέλησαν νὰ κινηθῶσι μόνοι οἱ τακτικοὶ κατὰ τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' ὁ Καραϊσκάκης εἶχε διατάξει τοὺς στρατιώτας, οἱ μὲν νὰ γεμίζωσι τὰ τουφέκια, οἱ δὲ νὰ πολεμῶσιν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ παύη παντάπασιν ὁ τουφεκισμὸς, καὶ τινες τῶν πλέον ὠκυπόδων ἔξω τῶν ὄχυρωμάτων περιφερόμενοι νὰ κτυπῶσι τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ τὰ πλάγια καὶ τὰ ὀπίσθεν. Ταιουτοτρόπως ἀντικρούσαντες τοὺς Τούρκους, τοὺς τακτικούς, οἱ Ἕλληνες, ἐφόνευσαν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐβίασαν νὰ στραφῶσιν εἰς τὰ ὀπίσω φεύγοντες. Ἀλλ' ἤδη ἐπληθύνοντο καθημέραν οἱ Ἕλληνες, καὶ ἐγίνοντο ἐπομένως φοβερώτεροι. Τὸ δὲ ψύχος τοῦ χειμῶνος, ἐπαίσθητότερον ἀποβαίνει, ὑπενθύμιζε τοὺς Τούρκους τὴν καταστροφὴν τῆς Ῥάχοθας, καὶ ἤρχισαν ἤδη νὰ γογγύζωσιν. Ὁ δὲ Κωλέτιης μὲ τὸν Καρατάσιον, Γάτσιον καὶ τοὺς ἄλλους Ὀλυμ-

(*) Ἡ Ζιλναῖος ἀπὸ τοῦ χωρίου Ζελινὸν τῆς ἐπαρχίας Ταλαντίου· αὐτὸς, ἂν καὶ Χριστιανὸς συνιστοῦμαι πάντοτε μὲ τοὺς Τούρκους.

πίους ἐπανελθόντες εἰς τὸν ἁγῶνα τῆς πατρίδος, εἶχον ἀποβῆ
εἰς τὸ Ταλάντι, ὅθεν ὁ Κωλέττης ἔγραψεν οἱ αἱ συγκοινωνῶναι
τοῦ Κιουταχῆ ἐκόπησαν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ δὲν ἡδύνατα
πλέον νὰ λάβῃ τροφὰς ἀπὸ τὸν Βῶλον. Διὰ ταῦτα ὁ Ὁμέρπα-
σιας ἐδιόσθη ν' ἀποχωρήσῃ, καὶ τὴν νύκτα τῆς 6 πρὸς τὴν 7
Φεβρουαρίου ἔφυγον οἱ Τοῦρκοι κατασκορπισθέντες, καὶ ὅσοι
ὑπο τὸν Ὁμέρπασιαν ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Εὐρίπον. Ἐφυγον δὲ
μὲ τὴν βίαν ἀπὸ τὸ Δίστομον ὥστε ἀφῆκαν τὰς σκηνάς, τὰς
ἀποσκευὰς τῶν καὶ τὰ πυροβόλα τῶν, καὶ τὰ ἐπῆραν οἱ Ἕλληνες.
'Ἄλλ' ὁ Κωλέττης θὰ ὑπάγῃ μετ' ὀλίγον πληρεξούσιος τῶν ὀπλῶν
ὑπὸ τοῦ Καραϊσκάκη σταλεῖς εἰς τὴν συνέλευσιν, καὶ οἱ Ὀλύμ-
πιοι θ' ἀποσυρθῶσι πάλιν εἰς τὰ ἴδια. Ἐντοσούτω τρία πλοῖα
Τουρκικὰ μετεκόμισαν εἰς τὰ Σάλωνα ἐκ Ναυπάκτου εἰς βοή-
θειαν τῶν πολιορκημένων δύναμιν, ἥτις ἅμ' ἀποβῶσα εἰς τὴν
ξηρὰν ἐκτυπήθη παρὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀπεσύρθη πλὴν ἔπεσεν
ὁ Θανάτης Δράκος. Οἱ δὲ Τοῦρκοι, ὅσοι πολιορκοῦνται εἰς τὰ
Σάλωνα, μὴ ἐλπίζοντες νὰ ἔλθωσιν ἄλλοι ἄλλοθεν ποθεν ἐφεξῆς
εἰς βοήθειαν τῶν, ἔφυγον, καὶ ὁ Πανοριᾶς κατέλαβε τὸ φρούριον.
Οἱ Τοῦρκοι ἔφυγον καὶ ἀπὸ τὴν Δαύλειαν, ἀφήσαντες ὡταύτως
τὰς ἀποσκευὰς τῶν, ἔφυγον καὶ ἀπὸ τὸ Μοναστήρι τῆς Ἱερου-
σαλήμ. Ὁ Καραϊσκάκης εἶχεν ἤδη εἰς τὸ Λεσίμι καὶ εἰς τὸ Ξη-
ρόμερον διωρισμένους τὸν Δημοστέλιον, Ἰω. Ῥάγγον, Φώτην
Κουσιουρῆν, Σπύρον Καρπούζην, Ζέρβαν καὶ ἄλλους. Κατὰ
τὸ Μεσολόγγι τὸν Δημ. Μακρῆν, Χρ. Μακρῆν καὶ ἄλλους. Κατὰ
τὴν Ναύπακτον τὸν Δαγγλῆν, Μαλάμον, Τούλιαν, Παναμάραν, καὶ
ἄλλους. Κατὰ τὰ Κράβδια καὶ Λοιδορίκι τὸν Σιαφάκα. Εἰς Μα-
λαδρίνον τὸν Τριαντάφυλλον Ἀποκουρίτην. Εἰς τὰ Σάλωνα ὁμοῦ
μὲ τὸν Πανοριτὴν τὸν Γ. Δουβουνιώτην καὶ Κομνᾶν Τράκαν. Εἰς
τὸ Δίστομον τὸν Θανάτην Κουτσονίκαν, Χρῆστον Βάρφην καὶ
ἄλλους. Εἰς τὸ Μοναστήρι τῆς Ἱερουσαλήμ τὸν Ἀἰτσον, καὶ εἰς
τὸν ὅσιν Λουκᾶν στρατιώτας ἀπὸ τὸ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Κα-
ραϊσκάκη αὐτοῦ σώμα. Εἰς Δομπὸν τὸν Βασίλειον Κόλιαν, καὶ εἰς
Ταλάντι τὸν Σπύρον Ξύδην. Τέως στρέφει ὅλην τὴν προσοχὴν του
εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηναίων, ὅπου τὸν προσκαλοῦσιν ἄλ-
λεπαλλήλως καὶ οἱ πολιορκημένοι, καὶ ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἐπι-

στρέφει συνωδευμένους με τὸν Χ. Μιχαήλν Ταλιάνον, Κώστα Χορμόβαν, Χρ. Χ. Πέτρου, Γιαννούστην Πανομάραν, Σπυρομίλιν, Ν. Καραμέτση, Νικόλ. Κοντογιάννην, Ἰω. Ῥούκην, Πιστόλην Σιαφάκην, Γεωργάκην Κολοθελώνην, Κωνσταντῆν Καλύβαν, Μῆτρον Σκυλοδῆμον, Βασίλν Μπουζγον, Μῆτρον Τριανταφύλλου, Ἰω. Μελάν, Ἀναστ. Χορμόβαν, Γιάννην Δούλαν, Πέτρον Φαρμάκην, Ἀντ. Γεωργανιάν, Δούκαν Στηλιδιώτην, Δημ. Μπιρμπίλν, καὶ ἄλλους, ὡς καὶ με δύο χιλιάδας στρατιώτας ὑπ' αὐτῶν ἐπαγομένους. Φθάς εἰς τὴν Ἑλευσίνα, συμπαραλαμβάνει τὸν τε Βάτιον καὶ τὸν Παναγ. Νοταράν καὶ μεταβαίνει εἰς τὸ Κερατσίνι, ἐνθα κατεσκεύασεν ὀχυρώματα καὶ ἤρχισε νὰ πολεμῇ τὸν Κιουταχῆν. Αὐτόθι θὰ συνέλθωσιν ἐπομένως καὶ οἱ Σουλιῶται καὶ ἄλλοι ἐξοχοὶ στρατιωτικοὶ νὰ συμπολεμήσωσιν· ἀλλ' ἂν δὲν ἐνέδιδεν εἰς τὴν αἵτησιν τῶν πολιορκημένων καὶ τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐπέμενεν εἰς τὸ σχέδιόν του, προσπαθῶν νὰ κόψῃ τὴν συγκοινωνίαν τοῦ ἐχθροῦ πανταχόθεν, ὥστε νὰ μὴ λαμβάνη οὐδαμόθεν τροφὰς καὶ πυριτόβολα, ἤθελεν εἰς τέλος θριαμβεύσει βέβαια. Ἀμ' ἀφ' οὗ ἔφθασεν ὁ Καραϊσκάκης εἰς Κερατσίνι, παύει ὁ Γόρδων τῆς ἀρχηγίας τοῦ κατὰ τὸν Πειραιᾶ στρατοπέδου, καὶ ἀποσύρεται ἐπὶ τινος κλοίου περιορισθεὶς εἰς τὸ νὰ τροφοδοτῇ τὰ στρατεύματα.

Κ Ε Φ. Ι'.

Ηρώταις τρίτον τόπον διὰ τὴν συνέλευσιν. — Ἀὕτη συγκρο-
 τεῖται εἰς Ἑρμιώνην. — Διακήρυξις. — Ἀκύρωσις τοῦ πρώ-
 του ψηφίσματος τῆς Ἐπιδάφρου. — Παῦσις τῆς Ἐπι-
 τροπῆς τῆς συνέλευσεως. — Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Καίριον. —
 Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς τοῦ Ἀβιλεβέκ. — Ἀναφορὰ τῶν
 πληρεξουσίων τῆς στερ. Ἑλλάδος. — Ψήφισμα Α'. — Ὁ
 Φαρμακίδης καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς συνέλευσεως. — Ὁ Κα-
 ραϊοκάκης σύμφωνος μὲ τὸν Ζαῖμην. — Σχέδιον ἐκείνου. —
 Ὁ Π. Νοταρὸς κηρύττει ἄλλην συνέλευσιν εἰς Αἴγιναν. —
 Οἱ ἐν Ἑρμιώνῃ ἐτοιμάζονται εἰς ἐπιθεσιν. — Ἡ Κυβέρ-
 νησις κοινοβουλευτικὴ. — Εἰς νομοτελεσίης. — Αἱ ψῆφοι ὅλαι
 ὑπὲρ τοῦ Καποδίστρια. — Οἱ Ὀλιγαρχικοὶ ἐναντίοι. — Ἐπι-
 στολὴ τοῦ Καποδίστρια πρὸς τὸν Ἑῤναρ. — Προμηθεύονται τ'
 ἀναγκαῖα εἰς τοὺς Ἑλληνας. — Διακήρυξις πρὸς τὰς φιλελλη-
 νικὰς ἐταιρείας. — Ἐγγράφον πρὸς τὸν Ἑῤναρ. — Ὁ Τσιόρτζι
 καὶ ὁ Κόχραν. — Ἐρώσις τῶν πληρεξουσίων. — Μετάλασις
 εἰς Τροιζήνα. — Ψήφισμα ὑπὲρ τοῦ Ὑψηλάντου. — Πράξις
 ὑπὲρ τοῦ Ζιορδέν. — Οἱ Σουλιάται εἰς τὰς Ἀθήνας. — Ὁ
 Καλλέργης μὲ Κρητας. — Οἱ Ναυτικοὶ ἐφρύαξαν. — Ὁ Κό-
 χραν ῥηδιουργεῖται καὶ ἐπεμβαίνει εἰς τὰ τῆς συνέλευσεως.
 — Δὲν θέλομεν Δικτάτορας. — Αἰάλουσι συνεδριάτεως μὲ
 ταραχήν. — Ὁ Κόχραν ὤρκισθη ὡς πρῶτος στόλαρχος. —
 Διακήρυξις αὐτοῦ. — Ἠφαίστειον αὐτοῦ. — Ἀπειλεῖ τὴν
 Σμύρνην. — Οἱ δυστυχεῖς εὐπιστοί. — Ὁ Τσιόρτζι ὤρκισθη
 ὡς ἀρχιστράτηγος. — Ἀτενέργειαι κατὰ τοῦ Καποδίστρια.
 Ὁ Ἀμιλωρ συμβουλεύει τὴν ἐκλογὴν του. — Ὁ Καπο-
 δίστριας ψηφίζεται Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος. — Ὁ ἀρχη-
 γὸς ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος. — Ἐκλογὴ τῆς ἀντὶ τοῦ Κυβερ-
 νήτου ἐπιτροπῆς. — Ἀὕτη σύμμαχος τῶν ὀλιγαρχικῶν. — Ψή-
 φισμα ἐθνικοῦ στόλου. — Οἱ ὀλιγαρχικοὶ δὲν θέλουσι στήταγ-

μα.—'Αποχωροῦσιν εἰς τὸν Πόρον. — 'Αναχωροῦσιν οἱ Ναυτικοί.—'Αἰγαιοπελαγίται τινες θέλουσι ν' ἀναχωρήσωσιν.—'Η συνέλευσις ἀφροῦρητος.—'Ο Ζαῆμης εἰς τὴν Τροϊζήνα με στρατιώτας.—'Ο Α. Κρεστενίτης. — Υψηλίζεται ἐπιτροπὴ ἀναθεωρητικὴ διὰ τοὺς ἐθνικοὺς λογαριασμοὺς.—Τὰ στρατιωτικὰ εἰς τὰς ἐπαρχίας.—Τὰ φρούρια.—'Η Μοσχομάγκα.—'Η Βουλὴ καὶ ὁ πρόεδρος αὐτῆς. — Συμβούλιον ἀντὶ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς συνελεύσεως. — Διάλυσις τῆς συνελεύσεως.—Τὰ πρακτικὰ αὐτῆς.

Οἱ ἐν Αἰγίνῃ πληρεξούσιοι πληροφορηθέντες ὅτι ἤδη ἀρχίζει τὰς τακτικὰς ἐργασίας τῆς ἡ ἐν Ἑρμιόνῃ συνέλευσις, στέλλουσιν ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τὸν Ἄναγ. Δελιγιάννην, Κῶστα Μπότσαρην, Σ. Τρικούπην, Γ. Αἰνειᾶνα, Σ. Καλογερόπουλον καὶ Νικόλαον Ἰωάννου Βελιτσάριον, οἱ ὅποιοι προβάλουσι τρίτον, τόπον ὅπου νὰ συνέλθωσιν ὅλοι. Ὁ δὲ σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς τῶν ἀποθλέπει κυρίως νὰ διαιρέσωσι τοὺς ἐν Ἑρμιόνῃ πληρεξούσιους· πλὴν οἷτοι ἀμεταθέτως σταθεροὶ εἰς τὴν ἀπόφασίν των, ἐπιμένουσι νὰ συγκροτήσωσι τὴν συνέλευσιν αὐτόθι, καὶ τὴν 10 Φεβρουαρίου συνεδριάξουσιν καὶ ἐκλέγουσιν πρόεδρον τῆς συνελεύσεώς των τὸν Γ. Σιτίνην (εἰς ὅλας τὰς προκαταρκτικὰς συνεδριάσεις των ἐξέλεγον τὸν γειροντότερον Ζῶνν Πάνου), Γραμματέα τὸν Ν. Σπηλιάδην (α), καὶ φρούραρχον τῆς

(α) Ὁ Μιχαὴλ Οἰκονόμου καὶ Γ. Χρυσήδης προβληθέντες ὑπογραμματεῖς, ὠνομάσθησαν συμβοητοὶ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Συνελεύσεως παρὰ τοῦ Γραμματέως, μὴ θελήσαντος οὐδ' αὐτοῦ νὰ ὀνομασθῇ ὥς καὶ πρεβλήθη Ἀρχιγραμματεὺς, διότι ἀρχιγραμματεῖς ὠνομάσθησαν οἱ γραμματεῖς καὶ τῶν τριῶν συνελεύσεων· ῥαδιοῦργος δέ τις ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν διάταξιν τῶν συνεδριάσεων αὐθαρέτως ὠνόμασε πρῶτον γραμματέα καὶ δεύτερον ἀγνοοῦσης τῆς συνελεύσεως. Ἐπομένως εἰς ὅλας τὰς συνελεύσεις δὲν ὠνομάσθησαν πλέον ἀρχιγραμματεῖς, ἀλλὰ γραμματεῖς. Οἱ συμβοητοί, ὁ μὲν Χρυσήδης παρητήθη

φρουράς τῆς Συνελεύσεως τὸν Νικηταρᾶν, ὅστις ἀσθενήσας εἰς τὴν μετὰ τοῦ Καρχηδονίου ἐκστρατεῖαν ἦτο πρὸ μικροῦ ἐστράμμενος εἰς τὴν Πελοπόννησον. Τὴν 11 ὤρχισθησαν, καὶ συνελθόντες εἰς πρώτην τακτικὴν συνεδρίαν, διεκήρυξαν εἰς τὸ Πανελλήνιον τὰ ἑξῆς: Ἄῤῥητες! ἤδη ἀπεδείξατε εἰς τὸν κόσμον ὅτι εἴσθε ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας σας. Ἡ εὐγενὴς ἀπόφασις τοῦ νῦν ζήσετε ἐλεύθεροι ἢ ν' ἀποθάνετε προσήλωσε τὴν προσοχὴν ὅλων τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν τύχην σας. Ἐπάθετε ὅλα τὰ δυστυχήματα, ἑστερήθητε ὅλα τ' ἀγαθὰ σας, κολουμέσθε εἰς τὰ αἰῶματα, ὑβρέχετε μὲ τὰ δάκρυά σας τὸν ἄρτον σας, καὶ ἐγκατεροῦντες εἰς τὴν ἀπόφασίν σας, ἀνυψοῦτε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπικαλούμενοι τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν! ὅποια θὰ ᾔῃαι νῦν ἡ τύχη σας; Ἄρα γε θὰ σᾶς ἐγκαταλείψει ὁ Θεὸς ζητούντας τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος σᾶς ἐχάρισεν ἐλευθερίαν; ὄχι βέβαια. Ὁ παντοδύναμος Θεὸς ἐνισχύει τὸν βραχίονά σας, καὶ ἐπειδὴ ἡ δύναμις τοῦ ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται, θαρσεῖτε! ἡ θεία δύναμις σᾶς ὑπερασπίζεται, καὶ τέλος πάντων ὁ δίκαιος ὕμνων ἄγων ἀνταμείβεται. Ἰδοὺ οἱ ἐνάρετοι Φιλέλληνες, καὶ Βασίλεις, καὶ μεγιστάνες, καὶ λαοί, σᾶς συλλυποῦνται καὶ σᾶς εὖσπλαγχίζονται· ὅλος ὁ κόσμος ἔλαβεν οἶκτον διὰ τὰς συμφοράς σας, καὶ ἡ αὐγὴ τῆς ἐλπίδος ἤδη διασκεδάζει τὴν οὐρανὴν τῶν δεινῶν, ὅσα ὑπέφερεν εἰς τὸν ὀρίζοντά σας ἡ ζωφερὰ νύξ τῆς τυραννίας, τῆς ὁποίας τὰς βαρεῖας ἀλύσεις διεβρῆξατε. Θαρσεῖτε, καὶ δὲν θ' ἀποτύχετε τῶν ἐλπίδων σας. Οἱ ἐμπιστευμένοι τὰ δίκαιά σας πληρεξούσιοι τέλος πάντων συνήχθησαν ἐνταῦθα. Σήμερον ἐπαναλαμβάνουσι τὴν διακεκομμένην σειρὰν τῆς Γ'. Ἐθν. συνελεύσεως, καὶ εὖχονται ἀπὸ καρδίας νὰ δυνηθῶσι νὰ ἐκπληρώσωσιν ἀνεπιλήπτως τὰ βαρύτερα καὶ ἱερώτατα χρέη των. Χωρὶς ἄρετῆς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξωσιν αἱ πολιτεῖαι· ἀλλ' ἡ ἀρετὴ γινῆται ἀπὸ τὴν καλὴν νομο-

εὐθὺς, ὁ δὲ ἠκολούθησεν ἅμα συστηθεῖσαν τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν· ὁ δὲ Ν. Δραγούμης συνειργάσθη μὲ τὸν Γραμματέα ἄχρι τέλους τῆς συνελεύσεως.

»θεσίαν. Καὶ ἐπειδὴ δι' αὐτῆς οἱ πολῖται, γινόμενοι ἐνάρετοι,
 »τείνουσιν εἰς τὸν πρὸς ὅν ὄρον τῆς πολιτικῆς κοινωνίας, εἴτ' οὖν
 »εἰς τὴν εὐδαιμονίαν των, ἡ συνέλευσις αὕτη ἐπαναλαβούσα
 »τὰς ἐργασίας της, ἔχει σκοπὸν νὰ τελεοποιήσῃ, καθ' ὅσον δύ-
 »νεται τὸ πολίτευμα τοῦ ἔθνους ὀδηγουμένη ἀπὸ τὰ παρελθόντα
 »εἰς τὸν καταλληλότερον μὲ τὰς περιστάσεις καὶ μὲ τὰ ἥθη του
 »τρόπον. Εἴθε τὴν φωτίζει ἡ θεία πρόνοια νὰ πρᾶξῃ ἔργα τίμια,
 »δικαία καὶ ἀποβλέποντα τὴν ἀπολύτρωσιν καὶ εὐτυχίαν του.
 »Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ἡ πατρίς προσορμιζομένη εἰς τὸν λιμένα κιν-
 »δυνεύει νὰ ναυαγήσῃ. Διὰ τοῦτο ἡ συνέλευσις ἐθεσπίσατο ἐκ-
 »στρατείαν εἰς Ἀθήνας. Καὶ ἰδοὺ Ἕλληνες, ἀνοίγεται εἰς τὸν
 »πατριωτισμὸν σας νέον σιᾶδιον ἀθανασίας καὶ δόξης. Τὸ σύν-
 »θημά σας ἡ ἐλευθερία ἢ θάνατος, εἶναι σύνθημα τῆς ἀρετῆς·
 »τὸ σκληρὸν δρέπανον τοῦ θανάτου ἐθέρισεν ἤδη ἀπειρίαν Ἑλλή-
 »νων· ἀλλ' ὁ θάνατος τούτων εἶν' ἐπίφθορος· προξενεῖ δόξαν καὶ
 »τιμὴν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα· προξενεῖ καταισχύνῃ καὶ ἀποστρο-
 »φὴν εἰς τὴν τυραννίαν· διεγείρει τὸν θυμασμὸν τῶν γεγεῶν
 »καὶ τῶν αἰώνων. Καὶ ποῖος Ἕλλην φοβεῖται τὸν τοιοῦτον ὑπὲρ
 »πίστεως καὶ πατρίδος θάνατον; ἀλλὰ τέλος πάντων θὰ παύ-
 »σῃ ἡ αἵματοχυσία· μὴ ἀμφιβάλλετε. Ἡ φιλοσοφία, ἡ ἠθικὴ,
 »ἡ δικαιοσύνη δὲν ἐπιτρέπουν πλεόν νὰ κατασφάξῃ ὁ δήμιος
 »Σουλτάνος τὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ. Ὁ χριστιανισμὸς δὲν συγχω-
 »ρεῖ νὰ ἐξολοθρευθῶσιν οἱ πιστεύοντες εἰς Χριστόν. Οἱ δυνατοὶ
 »τῆς Εὐρώπης σας βλέπουν μὲ ἴσον ὄμμα. Προτιμῆτατε λοι-
 »πὸν τὴν εὐδοξίαν, ἀντὶ τῆς ἀτιμίας· τὴν ἐλευθερίαν ἀντὶ τῆς
 »δουλείας· ἀγωνίσθητε τὸν ἱερόν τῶν δικαίων σας ἀγῶνα, καὶ ὁ-
 »πσον ἀλγεινὰ εἶναι τὰ παθήματά σας, τόσον λαμπρότεροι στέ-
 »φανοι πλέκονται διὰ τὰς κεφαλὰς σας. Ἐν Ἑρμιόνη τὴν 11 Φε-
 »βρουαρίου 1827. ὁ πρόεδρος Γεώργιος Σισίνης· ὁ γραμματεὺς
 »Ν. Σπηλιόδης.» Ἐπομένως ἀνήρρεσαν τὸ πρῶτον ψήφισμα τῆς
 »ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσεως, τὸ διαλαμβάνον νὰ εἶναι οἱ αὐτοὶ πλη-
 »ρεξούσιοι καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ὡς ἀντιβαλεῖν εἰς τὴν κυριαρχίαν
 »τοῦ λαοῦ. Ὅθεν ὅσοι πληρεξούσιοι εὐρίσκοντο εἰς Αἰγιναν δὲν εἴ-
 »ναι πλέον πληρεξούσιοι, ἀν καὶ διατείνωνται ὅτι ἔχουσιν ὅλην
 »τὴν νομιμότητα, καὶ ἂν εἶχον τὴν δύναμιν, ἤθελον παραστήσει εἰς

τὸν κόσμον, καὶ ὀλίγιστοι ὄντες, ὅτι ἀποτελοῦσι τὴν νόμιμον ἐθνικὴν συνέλευσιν. Ἦναι δ' ἐξ αὐτῶν ἔχουσι τὴν παῖραν τοιοῦτων νομιμοτήτων, ἀφ' οὗτου παρέστησαν εἰς τὸν κόσμον ὅτι εἰκοσιτρεῖς βουλευταὶ ἀριθμοῦνται πλείονες τῶν πενήντα καὶ ἀποτελοῦσι τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς. Εἰς τὴν Γ'. συνεδρίασιν παύεται ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς συνελεύσεως, καὶ μετακαλεῖται εἰς Ἑρμιόνην, νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεών της. Εἰς τὴν Δ'. γίνεται κατ' ἐπίμονον αἵτησιν τοῦ Ἀμιλτῶν ἐκ μέρους τῆς συνελεύσεως ἡ ἐπομένη ἀπάντησις εἰς τὴν πρὸς τὸν Κολσκοτρώνην ἐπιστολὴν τοῦ Καίνιγγ. «**II Γ'. τῶν**
» Ἑλλήνων συνέλευσις ἐπαναλαβοῦσα τὰς ἐν Ἐπιδαύρῳ διακοπεύ-
» σας ἐργασίας της, πρὸ πάντων σπεύδει νὰ διακηρύξῃ τρανῶς
» τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους πρὸς τὴν μεγάλην Βρε-
» ταννίαν, ἥτις μετολαβεῖ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν τοῦ ἀνθρώπου δικαίων.
» Τὸ Ἑλλ. ἔθνος γράφον ἤδη μ' ἀνεξκλείπτους χαρακτῆρας εἰς
» τὴν καρδίαν του τὴν ὁποῖαν ἐλπίζει εὐεργεσίαν ἀπὸ τοῦ Χριστιαν-
» οῦς ἐθνάρχας, καὶ ἀποτεινόμενον διὰ τῆς ἐξοχότητός σας καὶ
» πρὸς τοὺς πρέσβεις αὐτῶν, ἐξαιτεῖται τὴν εὐσπλαγχνίαν των καὶ
» ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν των. Δοκιμάζει δὲ γλυκεῖαν συναίσ-
» θησιν, προσφέρον τ' ὄνομα τοῦ Καίνιγγ, καὶ ἐπιστηρίζόμε-
» νον εἰς τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τῆς καρδίας σας, εἶναι σχε-
» δὸν πεπεισμένον ὅτι δὲν θὰ διαψευθῇ τῶν ἐλπίδων του. Διὰ
» τοῦτο ὡς ἀποκαλεῖ εὐεργέτην τὰ ἔθνη δὲν εἶν' ἀχάριστα τὸ
» δὲ πολυπαθὲς ἔθνος τῶν Ἑλλήνων ὅσον δεινότερας ἐδοκίμασε
» καὶ δοκιμάζει συμφορὰς, τόσον εὐγνωμονέστερον ἀποδείχνεται
» πρὸς τοὺς σωτῆράς του. Οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ἑλλήνων συγ-
» κροτήσαντες ἐνταῦθα τὴν Γ'. ἐθ. συνέλευσιν, μετεκαλέσαντο τὴν
» Ἐπιτροπὴν τῆς συνελεύσεως διὰ νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεών της·
» ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη διὰ τοῦτο παύεται, καὶ ἡ Ἐξοχότης σας θέ-
» λει ἀποτεινέσθαι γράροντες ἐφεξῆς περὶ τῶν Ἑλληνικῶν μας
» πραγμαμάτων πρὸς τὴν συνέλευσιν τοῦ ἔθνους. Δέξασθε δὲ καὶ
» αὐθις τὴν εὐγνωμοσύνην του καὶ λάβετε φιλόανθρωπον κηδεμονίαν
» ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ εὐδαιμονίας του. Ἑρμιόνη τὴν 18
» Φεβρουαρίου 1827.» Τὴν δ' ἐπιστολὴν τῆς ἀπάντησεως ταύτης
 » συνιστῶσα πρὸς τὸν Ἀμιλτῶν, τὸν εἰδοποιεῖ ὡσαύτως ὅτι ἔπαυσεν
 » ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ συνελεύσεως. Τοιοῦτοτρόπως πα-

ρεδέχθησαν καὶ οἱ ἐν Ἑρμιόνη πληρεξούσιοι τὰ ἐψηρισμένα περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσιν, διότι τοῦτο ἦτο τῆς φρονήσεως· νὰ πράξωσιν εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, ἐλπίζοντες ἀπὸ τὴν φρονὴν τῶν πραγμάτων τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους.

Ἀλλ' ἐν ᾧ οἱ Ἕλληνες πολεμοῦσι καὶ εἰς τὴν στερ. Ἑλλάδα, διαδίδεται ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς ὡς ἐκ μέρους τοῦ Δβιλεθέκ ἐκ Παρισίων, τὸ ὁποῖον διαλαμβάνει ὅτι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπεφασίσθη νὰ συστηθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα δύο αὐθεντεῖαι ὡς αἱ τῆς Βλαχομολδαβίας, τῶν ὁποίων οἱ ἡγεμόνες νὰ διορίζωνται ἀπὸ τὸν Σουλτάνον, ἡ μὲν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἡ δὲ εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὰς κυκλάδας νήσους. Ὅλα δὲ τ' ἄλλα μέρη' νὰ ἐγκαταλειφθῶσιν εἰς τὸν Σουλτάνον. Τοιαύτη εἰδήσις, ἂν καὶ δὲν ἦτο ἀληθής, ἦτο πολὺ πιθανὸν νὰ παραλύσῃ τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐταράχθησαν ὑπερβαλλόντως, καὶ μάλιστα οἱ Σιερσολλαδίται καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐνόμιζον ἑαυτοὺς ὑπο βεβλημένους εἰς τὸν Σουλτάνον. Ὅθεν οἱ πληρεξούσιοι τῆς στερ. Ἑλλάδος ἔ ζωσαν ἀναφορὰν εἰς τὴν συνέλευσιν καὶ συναρμυμένον τὸ ἀπόσπασμα τοῦ Δβιλεθέκ, καὶ ζητοῦσι ν' ἀσφαλισθῶσι τὰ δίκαιά των ὡς πρὸς τὴν πατρίδα των (1) Ἡ συνέλευσις ἄρα δι' ὅλα τὰ ἐνδεχόμενα ἐξέ-

(1). Ἐπαται ἡ ἀναφορὰ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν καὶ τὸ ἀπόσπασμα· «Σεβαστὴ Ἑθνικὴ Συνέλευσις! Ἀπὸ διάφορα διδόμενα, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ παρουσιασθὲν χθὲς ἀπόσπασμα, τὸ ὅποῖον ἔχει ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Πίσσεως, ἀντίγραφον τοῦ ὁποίου συντροφεύομεν, πληροφοροῦμεθα ὅσα ἡ ἰδοτέλεια τῶν ἐν τοῖς πράγμασι μᾶς μαγειρεύει, ὀλέθρια διὰ τὴν πατρίδα καὶ διόλου ἀνοίκεια ὡς πρὸς τὸν ἔθνικόν χαρακτῆρα, ὡς πρὸς τὰς θυσίας καὶ αἵματα, τὰ ὅποια ἔχουσε καὶ χύνει τὸ ἔθνος δι' ὑψηλοτέρους σκοποὺς, τὴν πολύτιμον ἀνεξαρτησίαν του. Ἡ ἐπιμονὴ του ἐξηγεῖ τρανώτατα τὸν χαρακτῆρα καὶ τοὺς σκοποὺς του, συμφώνως μὲ τοὺς ὁποίους συγκατένευσε νὰ ἐπιφορτίσῃ τὸν Ἀγγλον Μινίστρον μ' ἀναλλοιώτους βάρεις ὡς πρὸς τὸν καθ' αὐτὸ σκοπὸν του. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ διατρέχοντα μᾶς ὑπεμφαίνουσι ἄλλο τι πρὸς τὸ ζητούμενον, παρουσιάζομεν ἡμεῖς

δωκε ψήφισμα ὑπ' ἀριθ. Α'. δι' οὗ προσδιωρίσθησαν ὡς ἐπαρχίαι τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους ὅσαι ἔλαβον τὰ ὅπλα κατὰ τῶν Τούρκων,

ποὶ Στερεοελλαδίται τὴν γνώμην μας καὶ τελευταίαν ἀπόφασίν μας· α.) ὅτι δὲν θέλομεν δεχθῇ ποτε συμβιβασμὸν ἀποβλέποντα τὴν στέρησιν τῶν δικαιωμάτων τῶν ὅσων ἐπαρχιῶν ἔπλαβον τὰ ὅπλα καὶ ἐθυσιάσθησαν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πατριδος· β.) ἂν ποτὲ ἐξωτερικὴ τις δύναμις υποχρεώσῃ τὸ ἔθνος εἰς τοῦτο, ἡμεῖς οἱ Στερεοελλαδίται ἐνωοῦμεν κοινὰ τὰ δικαιώματά μας στρατιωτικὰ καὶ πολιτικὰ μηδενὸς ἐξαιρουμένου, πᾶν εἰς τὸ μέρος ἐκείνο, ὅπου μένει ἐλεύθερον, ὡς θυσιάσμεν τὸ πᾶν, καὶ συντελέσαντες τὰ μέγιστα εἰς τὸν κοινὸν τοῦ ἔθνους σκοπὸν. Ἡ σθεαστὴ συνέλευσις δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι γνωρίζει τ' ἀναντιρρήτῃ δικαιώματά μας, καὶ θέλει δεχθῇ τὴν ἀπόφασίν μας, καὶ θέλει λάβει τ' ἀναγκαῖα μέτρα, διὰ νὰ προλάβῃ κάθε ἐνδεχόμενον ἀπεικταῖον. Ἐν Ἑρμύονῃ τῇ 17 Φεβρουαρίου 1827. Οἱ πληρεξούσιοι τῆς Στερ. Ἑλλάδος καὶ ἀδελφοί· Ἰωαννῆλης Ν. Νάκος, Γ. Μαυροματίης, Κίτσιος Ντσιαβέλλας, Δημάκης Ἱερομνήμων, Βασίλειος Βαρβᾶς, Γεώργιος Βελτινός, Γεώργιος Σταῦρος, Κωνσταντῖνος Τσάτσου, Γεώργιος Κίτσιος, Εὐστάθιος Σπυρίδωνος, Νικόλαος Σάββας, Βελισσάριος Πασχάλης, Γιαννάκης Χ. Πέτρου, Κωνσταντῖνος Γουβέλης, Ζῶης Πάνου, Χρήστος Γεροθανάτης, Π. Α. Καψάλης, Κώστας Βλαχόπουλος, Ζαχαράκης Στάϊκος, Νικόλαος Λουριπώτης, Δημῶς Λούλιος, Δημήτριος Βούλης, Ἀναγ. Ν. Μόττρας, Γεράσιμος Κῶπας, Γιάννος Εὐθυμίου.

Παρίσις 19 Νοεμβρίου 1826.

Ἐλπίς λύπησιν ἄξιον ὅτι ἡ ἐθ. συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων δὲν ἀνέκλινθη κατὰ τὴν κοινὴν εὐχὴν καὶ ἐπιθυμίαν ὅλων τῶν Ἑνωπαϊκῶν λαῶν καὶ δὲν ἐζήτησεν ὅλων τῶν Χριστιανικῶν δυνάμεων τῆς Εὐρώπης τὴν ὑπεράσπισιν. Ὅπως καὶ ἂν ἦναι ἡ Ἀγγλία καὶ Γαλλία πρό τινων μηνῶν ἐνητοχολήθησαν εἰς τὸ νὰ δώσωσι τέλος εἰς τὸν πόλεμον τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Γαλλία ἐπεθύμει καὶ ἐπρότεινε νὰ συστηθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα Μοναρχία συνταγματικὴ. Ἡ Ἀγγλία ἤθελε καὶ ἐπέβλεπεν αὐθεντεῖαν κατὰ τὸν τρόπον τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας διὰ τὸν Μωρέαν, καὶ ἄλλην διὰ τὴν Κρήτην καὶ τὰς κυκλάδας νήσους, καὶ τὰς δύω ἐξηρηκμένους ἀπὸ τὸν σουλτάνον, νὰ πληρῶνουν εἰρήσιον εὐφρόν. Ἡ Γαλλία, χωρὶς ἰδίαν θέλησιν διὰ τὰς ἐσωτερικὰς

καὶ ἀπεφασίσθη ὅτι ὅσοι ἐκ τῶν κατοίκων αὐτῶν προφανῶς ζημιωθέντες καὶ δυστυχήσαντες ν' ἀποζημιωθῶσιν ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας· ὠφελήματα μετὰ τὴν ὁποιαδήποτε τοῦ ἔθνους ἀποκατάστασιν. Δι' αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος ἐδίδετο δικαίωμα εἰς ὅσους ἤθελον στερηθῇ τὰς ἐστίας των καὶ τὰ κτήματά των, νὰ τὰ λάβωσιν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, ἂν αὕτη ἤθελε περιορισθῇ εἰς τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὴν Κρήτην καὶ εἰς τὰς Κυκλάδας νήσους. Τοιοῦτοτρόπως ἔμειναν ἥττοχοι οἱ πληρεξούσιοι τῆς στερ. Ἑλλάδος, καὶ εἰδοποιήσαν τοὺς συμπολίτας των νὰ τοὺς ἐνθαρρύνωσιν, ὥστε νὰ ἐγκρατερίσωσιν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς πατρί-

»δικοῦς τῆς, εὐρέθῃ ὑπόχρεος νὰ συγκατανεύσῃ καὶ νὰ παρα-
 »δεχθῇ τὴν πρότασιν τῆς Ἀγγλίας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ
 »ἄνδρες τοῦ Βουλευτοῦ, οἱ ἥρωες τοῦ Σουλίου, ἐπιστρέφουσι πάλιν
 »εἰς τὸν ἄγριον ζυγὸν τῶν Τούρκων, οἱ ὅποιοι ἐκτὸς τῆς
 »Αἰτωλίας, Λεβαδίας, Ἀχαρνανίας καὶ τῆς Ἰεράς πόλεως τῶν
 »Ἀθηνῶν, θέλουσι κρατῆσαι καὶ τὸ φρούριον τῆς Κορίνθου. Εἰς
 »τοὺς γενναίους ταῦτους Ἕλληνας δὲν μένει πλέον ἄλλο ἄσυλον
 »ἀπὸ τὰ δάστη καὶ τοὺς βράχους τοῦ Πίνδου, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ Ἕλ-
 »ληνες καταδικάζονται νὰ γείνουσι ἔρμαιον ἐνὸς Ἀυθέντου πλεο-
 »νέκτου καὶ προσηγοῦ, ὅστις παρομαίως μὲ τὸν ἀνεμοστρόβιλον
 »ῥοδὸν θέλει πίπτει εἰς τὸν τόπον των, εἰμὴ διὰ νὰ κατατρέφῃ
 »καὶ ἐκρῶζῶν, ὥστε νὰ πλουτίζεται ἀπὸ τοὺς ἰδρωτάς των, καὶ
 »οὕτω νὰ κερδίξῃ τὴν εὐνοίαν τῶν αὐλικῶν τῆς Πύλης, καὶ ν'
 »ἀπολαύῃ προσωρινὴν ἐξουσίαν. Οὕτω κατεδικάθησαν οἱ Ἕλληνες
 »νὰ εἶναι πάντοτε δυστυχεῖς δοῦλοι τοῦ Σουλτάνου. Ἐγὼ μ' ὄλον
 »τοῦτο ἀρκετὰ μεγάλην ὑπόληψιν εἰς τὸν χαρακτήρα τοῦ ἐνδό-
 »ξου Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ δὲν πιστεύω ὅτι θὰ ὑπογράψῃ καὶ
 »παραδεχθῇ τοιαύτας ἀτίμους προτάσεις χαμερποῦς καὶ μακια-
 »βελικῆς πολιτικῆς. Εἰς τὰς χεῖράς σας, Ἕλληνες, κρέμαται ἀκό-
 »μη ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος σας· ὀργανίσατε τὸ ἐσωτερικὸν πο-
 »νίτευμά σας, δειξατέ σταθερότητα καὶ ἐπιμονήν, καὶ εἰσθε εἰς
 »καρὸν ν' ἀνατρέψετε τὰ σχέδια τῆς βραδυσυργίας· εἰσθε εἰς και-
 »μὸν νὰ σώσετε τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν σας. Τέλος πάν-
 »των εἶναι καιρὸς διὰ τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν τῆς Εὐρώπης νὰ μείνῃ
 »ἡ Ἑλλὰς μέγχα καὶ ἀδιαίρετον ἔθνος, καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν βιθ-
 »ρὸν, τὸν ὅποιον πρέπει νὰ κατέχῃ μετὰ τῶν λοιπῶν δυνάμεων
 »τῆς Εὐρώπης καὶ τὰ λ. π.

δος. Ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀπεφασίσθη καὶ νὰ σταλῇ καὶ ἐιτάλη ἀν-
 τίγραφρον τοῦ αὐτοῦ ψηφίσματος πρὸς τὸν Καταίσχάκην εἰς ἐγκαρ-
 διωσιν τοῦ στρατοπέδου. Ὁ δὲ Φαρμακίδης θέλων νὰ δικαιολο-
 γήσῃ τὴν φατρίαν, διότι, κατὰ τὸν Δβιλεβέκ, ἡ Ἀγγλία ἐπρόβαλε
 νὰ συστηθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα δύο αὐθεντεῖται ὑπὸ τὸν Σουλτάνον,
 λέγει εἰς τὴν Γ. ἐφημερίδα ὅτι, ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς συνελεύσεως τῆς
 Ἐπιδάουρου δὲν ἠδύνατο νὰ παραβιάσῃ τὰς ὁδηγίας τῆς ὡς πρὸς
 τὰς ἐπαρχίας τῆς στερ. Ἑλλάδος καὶ τὰς ἄλλας ὅτιαι ἔλαβον τὰ
 ὅπλα· καὶ ἂν ἦεν δυνατόν νὰ πράξῃ τοιοῦτό τι εἶν' ἄκυρον. Κατα-
 φέρεται δὲ τοῦ Δβιλεβέκ, καὶ διὰ νὰ τὸν θνείδισῃ ὡς τάχα ἐπι-
 βουλευόντα τοὺς Ἑλληνας, λέγει ὅτι αὐτὸς ἴσως ἔστειλε καὶ τὸν
 στρατηγὸν Ῥώσχ, καὶ οὕτως ἐκδικεῖται κατ' αὐτοῦ, εἰπόντος
 ὅτι ἡ ἐν Ἐπιδάουρῳ ἐθνικὴ συνέλευσις δὲν ἐπεκαλίσθη κατὰ τὴν
 εὐχὴν καὶ ἐπιθυμίαν ὧν τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης τὴν υπεράσπισιν
 ἀπαστῶν τῶν Χριστιανικῶν Δυνάμεων. Ἀγνοεῖται δὲ ἂν ἡ Ἐπιτρο-
 πὴ τῆς συνελεύσεως εἶχε τὴν δύναμιν νὰ παρκατέστη ὡς ἄκυρον
 ὅτι ἐναντίον τῶν ὁδηγιῶν τῆς οἱ δύναμι τοῦ κόσμου ἤθελον ἀπο-
 ποφασίσαι, ἢ τὴν ἱκανότητα νὰ κατορθώσῃ τὴν ἀκύρωσίν του· δὲν
 εἶναι δ' ἀμφισβόλια ὅτι ὁ Κηποδίστρις ἀγρυπνεῖ καὶ ἐνεργεῖ ὅθεν
 ἂν εὐρίσκετο ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος· ὅμως ὁ Φαρμακίδης ὑπερασπί-
 ζεται τὴν φατρίαν, καὶ λέγει τοὺς Ῥομελιώτας ὅτι, οὔτε ἡ Ἐ-
 πιτροπὴ τῆς Συνελεύσεως τοὺς προδίδει, οὔτε ὁ Κιίνιγγ παραδίδει
 τὰς ὁδηγίας τῆς, καὶ ἐπομένως ὅτι τὸ εἰς Ἑρμιόνην ἐκδοθὲν ψή-
 φισμα εἶναι δόλιον· ὅτι οἱ ἐκεῖ πληρεξούσιοι τοὺς ἐπρόδωκαν,
 συγκατανεύσαντες πλαγίως πῶς νὰ ἐγκαταλειφθῇ ἡ στερ. Ἑλ-
 λὰς εἰς τὸν Σουλτάνον, ὡς ἐκδόντες τὸ διαληφθὲν ψήφισμα, καὶ
 ὅτι διὰ αὐτὸ τοῦτο πρέπει ν' ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὴν Ἑρμιόνην
 καὶ νὰ μεταβῶσιν εἰς Αἴγινα, ὅπου θὰ εὕρωσι τοὺς ἀληθεῖς ὑ-
 περαντιστάς· τῆς Πατρίδος τῶν, καθὼς κηρύττοντες διὰ τῆς ἐφη-
 μερίδος του ὅτι εἶν' ἄκυρον ὅτι ἤθελον ἀποφασισθῇ ἀπὸ τὴν
 Ἀγγλίαν ἐναντίον τῶν ὁδηγιῶν τῆς ἐν Ἐπιδάουρῳ συνελεύσεως·
 μὲ τοιαῦτα ἄθλια σοφίσματα προσπαθεῖ νὰ σπείρῃ τὴν διαίρεσιν
 εἰς τοὺς ἐν Ἑρμιόνη πληρεξουσίου. Ἡ δ' Ἐπιτροπὴ τῆς συνε-
 λέυσεως διεκήρυξε τὴν 22 Φεβρουαρίου εἰς τὸ Πανελλήνιον ὅτι
 εἶναι πιστὴ εἰς τὰς ὁδηγίας τῆς ἐν Ἐπιδάουρῳ Γ. ἘΘ. τῶν Ἑλ-

λήνων συνέλευσις, καὶ τὰς ἡκολούθησεν ἀπαρκαλεύως καὶ δὲν ἀπεμακρόνθη οὐδ' εἰς τὸ παραμικρόν· καὶ οὗτοι τὰ θρυλούμενα εἶναι σπερμολογίαι ψευδεῖς τῶν ἐν Ναυπλίῳ φιλοταράχων, καὶ ὡς τοιοῦτους ἐννοεῖ τὸν Ὑψηλάντην καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. Καὶ ὅμως ἡ Ἀγγλία θὰ προσπαθῇ νὰ περιορισθῇ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἰς τὸν Ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου καὶ τὰς παρακειμένας Νήτους καὶ διὰ θαλάσσης ἀπὸ τὸν Κορινθιακὸν μέγρι τοῦ κόλπου τῆς Αἰγίνης.

Ὁ δὲ Ζαΐμης μεταχειρίζεται καὶ αὐτὸν τὸν Καραϊσκάκη ὄργανον, καὶ γράφει οὗτος τοῦς ἐν Ἑρμιόνη πληρεξούσιους, καὶ συμβουλεύει τὴν ὁμόνοιαν, καὶ τοὺς παραινεῖ νὰ μεταβῶσιν εἰς Αἶγιναν, ὡς εἰς τόπον καταλληλότερον, καθὼς πλησιέστερον εἰς τὸ στρατιώδες, ὅθεν ἡ συνέλευσις ἠδύνατο νὰ συνδράμῃ εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον εἰς τὰ τοῦ πολέμου, ὡς ἂν ἦτο μεγάλη ἀπόστασις ἀπὸ τὴν Ἑρμιόνην ἕως τὴν Αἶγιναν. Ὁ δὲ σκοπὸς τοῦ Ζαΐμη ἦτο νὰ συγκροτηθῇ ἡ συνέλευσις ἐπὶ τινος Νήτου, διὰ νὰ μὴ φοβῇται τὸν Κολοκοτρῶνην. Τὸν ἀποκρίνεται ἡ Συνέλευσις ὅτι συνικροτήθη ἤδη εἰς Ἑρμιόνην, ὅτι ὅλοι οἱ Πληρεξούσιοι εἶναι ἡνωμένοι, καὶ ὅτι ἐκεῖ ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ τὴν συγκροτήσωσι καὶ ὅχι εἰς νῆσον, ὅτε ὁ Ἰμπραχίμ καταστρέψει τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἤθελεν ἐκ τούτου ὑποτεθῇ ὅτι δὲν ἦτο πλέον δυνατόν νὰ συγκροτήσωσιν οἱ Ἕλληνες ἐπὶ αὐτῆς τὴν συνέλευσίν των, ὡς εἶχον συγκροτηθῇ ὅλας τὰς παραθεύσας. Πλὴν ὁ Καραϊσκάκης γράφει τὴν 27 τοῦ αὐτοῦ Φεβρουαρίου τοῦς ἐν Αἰγίνῃ νὰ ἐπιμείνωσιν, ὥστε νὰ συγκροτηθῇ εἰς τρίτον τόπον ἡ συνέλευσις, καὶ ὅτι ἦτο αὐτὸς διατεθειμένος νὰ συμπράξῃ εἰς τοὺς πατριωτικοὺς των σκοπούς· οὕτω θεορπεύει τὴν φιλοτιμίαν του, ὅτι δὲν δύναται οὔτε νὰ διατάξῃ οὔτε νὰ βιάσῃ τὴν συνέλευσιν νὰ μεταβῇ εἰς Αἶγιναν, καὶ συνάμα ὑποδείχνει τὸν τρόπον τοῦ νὰ συμβιβασθῶσιν οἱ πληρεξούσιοι καὶ νὰ μεταβῶσιν εἰς τρίτον τόπον. Ἄλλως ὁ Καραϊσκάκης δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι σύμφωνος εἰμὴ μὲ τὸν Ζαΐμην, διότι ἀπ' αὐτοῦ, ὡς Προέδρου τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς, ἤλπιζε νὰ λάβῃ καὶ ἄλλα χρήματα καὶ τ' ἀναγκαῖα διὰ τὸν πόλεμον, καὶ ὀλίγον ἐπρόντιζε περὶ τῆς συνέλευσεως, ὅτε εἶχεν ἄλλο σχέδιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἐλέγετο ὡς βέβαιον ὅτι, ἂν ἀπ' αὐτοῦ ἤθελε καταστρέψει τὸν Κιουταχὴν, ἐμελλε νὰ εἰσβά-

λη εἰς τὴν Πελοπόννησον μ' ὅλα τὰ στρατεύματα, νὰ καταστρέψῃ καὶ τοὺς συνιστῶντας τὸ λεγόμενον πολιτικὸν σύστημα Πελοποννησίους καὶ ἀντιποιοιυμένους τὴν ἐξουσίαν, καὶ νὰ συστήσῃ πολεμικὴν Κυβέρνησιν (1).

Ἡ ἐν Αἰγίνῃ ὀλιγαρχία, ἐν τῇ ἀδημονίᾳ αὐτῆς καὶ ἀγωνίᾳ σφραδίζουσα διότι θ' ἀφαιρεθῇ τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τὴν κυρίαρχον συνέλευσιν, δὲν θέλει νὰ τὴν γνωρίσῃ, καὶ δὲν ὑπακούει εἰς τὰς διαταγὰς τῆς. Ἡ συνέλευσις αὐτὴ μετακαλεῖ τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ εἰς τὴν Ἑρμιόνην. Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ψαρρῶν (2) προσκαλεῖται νὰ ἐγχειρίσῃ καὶ ἐγχειρίζει τὸ περὶ τούτου ἔγγραφον πρὸς τὸν πρόεδρον Π. Νοταρᾶν, καὶ αὐτὸς ῥίπτων κατὰ γῆς τὸ αὐτὸ ἔγγραφον, δὲν γνωρίζει, λέγει, τὴν ἐν Ἑρμιόνη συνέλευσιν, καὶ ἐπομένως ἐκδίδει τὴν 17 Φεβρουαρίου διακήρυξιν, ἀναγγέλλουσαν εἰς τὸ Πανελλήνιον ὅτι, ἡ κατ' ἐπανάληψιν Γ. Ἑθ. τῶν Ἑλλήνων συνέλευσις θὰ κάμει τὴν 23 τοῦ αὐτοῦ ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς εἰς Αἴγινα. Τότε ἡ ἐν Ἑρμιόνη ἐπιπλήττει τὴν εἰρημνίην Ἐπιτροπὴν ὡς παρανομοῦσαν, καὶ τὴν μετακαλεῖ αὐθις αὐτοῦ, νὰ δώτῃ λόγον τῶν πράξεων τῆς, παύουσα τοῦ νὰ βλάβῃ ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, καὶ νὰ προκαλῇ τὰς ἐμφυλίους ταραχάς· ἀλλ' αὐτὴ δὲν πείθεται, καὶ ἡ συνέλευσις ἤδη φροντίζει νὰ λάβῃ βίαια μέτρα ἐναντίον τῆς ὀλιγαρχίας, νὰ ματαιώσῃ τὰς ἀντενεργείας τῆς. Καὶ αἱ μὲν Ναυτικαὶ νῆσοι προσφέρουσιν ἐπὶ τούτῳ ἀνά ἓν πλοῖον ἑκάστη· οἱ δὲ πληρεξούσιοι καταβάλλουσιν ἀναλόγως χρήματα, νὰ ἐκτελεσθῶσι τὰ δέοντα. Ἡ φατρία θέλει νὰ παραστήσῃ καὶ αὐθις εἰς τὸν κόσμον τὴν σκηνὴν τοῦ 1824· θέλει νὰ παραστήσῃ δύο συνέλευσεις, τὴν μὲν εἰς Αἴγινα, τὴν δὲ εἰς Ἑρμιόνην, καθὼς καὶ τότε παρέστητε δύο Κυβερνήσεις εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν μὲν εἰς τὸ Κρανίδι, τὴν δὲ εἰς Τριπολιτσάν. Ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ ὑπερισχύσῃ, διότι καὶ αἱ ἐν Αἰγίνῃ

(1). Ὁ Ἰω. Σούτσος, ἀκολουθῶν τότε τὸν Καραϊσκάκη καὶ ὡς γραμματεὺς διεκοίμωκε τὸν σκοπὸν τοῦ αὐτῶν τὸν Γ. Σκαλίδην ἀπελθόντα εἰς τῶν Ἀθηῶν τὸ στρατοπέδον δι' ὑπηρεσίαν.

(2). Ἡ τοπικὴ διοίκησις τῶν Ψαρρῶν ἀντὶ τῆς Βουλῆς τῶν Ψαρρῶν.

Ψάρριανοί, τὸ μέγα μέρος ἦσαν σύμφωνοι μὲ τὴν ἐν Ἑρμιόνη συνέλευσιν, καὶ δὲν ἐχρειάζετο νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὴν Αἰγιναν τὰ πλοῖα τῆς συνέλευσεως αὐτῆς, νὰ διαλύσῃσι πάραυτα τῆς πατρίδας τὰ σχέδια· ἀλλὰ τέλος θὰ ἐνδῶσει αὕτη εἰς τὰ δίκαια καὶ τὰ νόμιμα, καὶ δὲν θ' ἀκολουθήτωσιν αἱματοχυσίαι καὶ ταραχαί.

Ἡ συνέλευσις ἤδη ἐκήρυξε διὰ τῆς ἐφημερίδος ὅτι, τὸ κοινο-βουλευτικὸν σύστημα ἦτον ἡ θάσις τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἐντοσούτῳ οἱ πληρεξούσιοι, καὶ ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸ πρελθόν, δὲν θέλουσι πλέον πολυμελὲς Νομοτελεστικόν, καὶ βουλευόνται, ἰδιαιτέρως οἱ πλειότεροι, ὅχι μόνον νὰ συστήσωσιν ἓνα καὶ μόνον κυβερνήτην, ἀλλὰ καὶ ποῖον νὰ συστήσωσι διὰ νὰ τὸν ἀριερώσωσι τὴν πατρίδα, καὶ νὰ ἐλπίσωσιν ἀγαθὰ ἀπὸ τὴν ἀρετὴν του. Ὅσοι ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχοντες ἀξιώσεις εἰς τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν ἦσαν ὅλοι δεδοκιμαζέμενοι. Εἰς μόνον τὸν Ἰψηλάντην εἶχον ἐμπιστοσύνην οἱ πληρεξούσιοι ὡς πρὸς ἄνθρωπον εὐσυνείδητον, Χριστιανὸν, Ἕλληνα, χρηστὸν πολίτην. Ἀλλὰ δὲν εὐδαιμονοῦν εἰς αὐτὸν τὸν ἱκανὸν νὰ κυβερνήσῃ τὸ ἔθνος· ἄλλως τε ὁποῖονδήποτε καὶ ἂν ἤθελον ἐκλέξει ἐκ τῶν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος Ἑλλήνων, τυχὸν ἔχοντα καὶ τινὰ πλεονεκτήματα, ὥστε ν' ἀντιπροσωπεύῃ τὸ ἔθνος ὁπωσδήποτε καὶ ἐξωτερικῶς, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐλπίσωσι τὴν ὁμόνοιαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχον ἀνάγκην πρὸ πάντων οἱ Ἕλληνες, νὰ σωθῶσι, διότι ὅλοι οἱ προκάτοχοί των, καὶ ὅσοι ἄλλοι τὴν ἐξουσίαν ἀντιποιούμενοι, εὐθὺς θὰ ἤρχιζον τὰς ἀντενεργείας ἐναντίον του, καὶ ἐπομένως δὲν θὰ ἔλειπον αἱ διχόνοιαὶ καὶ οἱ ἐμφύλιοι σπαραγμοί, δὲν θὰ ἔλειπον ἀντεκδικήσεις, οὐδὲ θὰ κατευνάζοντο τὰ πάθη. Ἐστρεψαν λοιπὸν τὴν προσοχὴν των εἰς τοὺς ἐκτὸς, καὶ ἦσαν δὲ μάλιστα τινες διατεθειμένοι, ἂν δὲν θὰ εὕρισκετο Ἕλλην τις καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, νὰ διαπιστεύσωσι τὰς ἡνίας τοῦ κράτους εἰς κἀνένα ξένον. Περιεμένετο δὲ ἀπὸ ὧρην εἰς ὧρην ὁ Κόχραν καὶ πρὸς τοῦτον ἐνόμισαν ὅτι ἤδιναντο ν' ἀναθέσωσι τὴν τύχην τοῦ ἐθνους, καθὼς κηρυττόμενον ἀπὸ τὴν φήμην ἱκανὸν νὰ καταπράξῃ μεγάλα πράγματα, νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐλευθερίαν του. Τέλος ἀναφέρουσί τινες τὸν ἐν Γενεύῃ διατρίβοντα Ἴω. Ἄντ. Καποδίστριαν· μόλις

δ' ἀκούεται τ' ὄνομα τοῦτο ψιθυρισθὲν εἰς τὰ ὦτα τῶν πληρεξουσίων, καὶ ὅλοι διδούσιν ἐγγράφως τὴν ψῆφόν ταν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐκ τὸς τῶν ἀντιποικουμένων τὴν ἀρχήν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐφρόντισαν μάλιστα νὰ κρύψωσι τὸ πρᾶγμα μέχρι τινός, καὶ οἱ ὁποῖοι, ἐξαιρέτως οἱ ὀλιγαρχικοὶ, θὰ κηρύξωσι κατ' αὐτοῦ πόλεμον καὶ πρὶν καὶ μετὰ τὴν ἐκλογὴν του. Τὴν ὑπὲρ τοῦ Καποδιστρίου ἀπόφασιν ἐκείνων πληροφορηθέντες καὶ ὅσοι πληρεξούσιοι εὗρισκοντο μὲ τοὺς ὀλιγαρχικοὺς εἰς Αἴγινα, οἵτινες ἐφοδοῦντο μὴ ψηφίσωσι τὸν Κουντουριώτην Κυβερνήτην, ἐπεδοκίμασαν πληρέστατα, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἤδη διατεθειμένοι νὰ συνδιαλλαγῶσι καὶ νὰ ἐνωθῶσι μὲ αὐτοὺς, γνωρίζαντες τὸ εὐθὺ τῆς κρίσεώς των, τὸ φιλόπατρι τῆς καρδίας των καὶ τὸ ἀφιλοκερδές τοῦ χαρχατῆρος των, καὶ ἤδη ὅλοι οἷ τε ἐν Αἰγίνῃ καὶ οἱ ἐν Ἑρμιόνη πληρεξούσιοι συλλογισάμενοι μ' Ἑλληνικὸν νοῦν, φρονέουσιν ὅτι ἡ πατρίς δὲν εἶναι ἰδιοκτησία πέντε δέκα ἀτόμων, οἱ δὲν ἐθυσίασθησαν ὑπὲρ αὐτῆς διὰ νὰ θέσωσιν ἐπὶ κεφαλῆς των πέντε δέκα άτομα, νὰ καταστήσωσιν ἄρχοντας ἐαυτῶν ὀλίγους ἀνθρώπους, μὴ ἱκανοὺς νὰ κυβερνήσωσι τὸ ἔθνος, ὡς κυβερνῶνται σήμερον τὰ ἔθνη ἀπὸ τὴν ἐπιστήμην καὶ ἀπὸ τὴν φιλοσοφίαν καὶ εὐδαιμονοῦσιν. Επομένως ἀπεφάσισαν ὁμοφώνως νὰ θέσωσιν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἔθνους τὸν Καποδιστρίαν, τὸν καὶ μακρόθεν πολυτρόπως συντελέσαντα μέχρι τοῦδε, καὶ συντελέσοντα ἐφεξῆς ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν σωτηρίαν του, τὸν συντελοῦντα δὲ καὶ σήμερον νὰ στέλλωνται ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ βοηθήματα εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ νὰ στέλλωνται εἰς τὸν ἀρμόδιον χαιρὸν, καθ' ὃν καταπολεμοῦνται ἀπὸ τὸν φεδερῶτατον τῶν ἐχθρῶν, ἀπὸ τῆς πείνας, ἀπὸ τὴν ὑπὸιαν κινδυνεύουσι νὰ καταστραφῶσιν, ὡς κατεστράφησαν καὶ τότε μωριαῖδες Τοῦρκοι. Καὶ ἤδη ὁ ἀγαθὸς συμπολίτης τοῦ Καποδιστρία, ὁ κατ' ἐξοχὴν φιλέλλην Ἑὐ. νάρ, πρὸς τὸν ὁποῖον οὗτος ἔγραψεν ἐκ Παρισίῳ τὴν 8-20 Ἀπριλίου (Γ. Ε) «Ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ῥωσσία ἐπεμβαίνουσι πλέον ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, πρῶτον διὰ νὰ καταπύσωσι τὰς ἐχθροπραξίας, καὶ δεύτερον διὰ ν' ἀποτελέσωσιν ὅ,τι λέγουσιν εἰρηνοποιήσιν. Αἱ πρῶται ὁμῶς περὶ τούτου διακοινώσεις πρὸς τοὺς Τούρκους ἀπέτυχον, καὶ ὅτι τὸ Δ. θάνι ἐκήρυξεν ὅτι δὲν δέχεται νὰ ἐπέμβωσιν αἱ Δυ-

»νάμεις εἰς τὰς διαφοράς του μὲ τοὺς ὑπηκόους του καὶ τοὺς ἀ-
 »ποστάτας ὑπηκόους του. Τώρα μένει νὰ ἴδωμεν τί θὰ εἰπῶσι καὶ
 »θὰ πράξωσιν αἱ Δυνάμεις νὰ ἐμπληρώσωσιν τὰ μεταξὺ αὐτῶν συμ-
 »φωνηθέντα καὶ κυρωθέντα ἐνώπιον ὅλων τῶν ἐθνῶν, καὶ τῆς
 »ἀνθρωπότητος. Προχθὲς ἐπληροφορήθη ὅτι εἰς τρεῖς ἢ τέσσα-
 »ρας ἐβδομάδας αἱ διαπραγματεύσεις μὲ τοὺς Τούρκους θὰ εἶναι
 »προκεχωρημέναι πολὺ, καὶ ὅτι εἰς πᾶσαν περίπτωσιν οἱ Ἕλλη-
 »νες θὰ φυλαχθῶσιν ἀπὸ νέας ἐισβολῆς Τούρκων. Μὴ ἀνητυ-
 »χῶντες ἡμεῖς δὲ ὅ,τι αἱ Δυνάμεις ζητῶσιν ἢ δὲν ζητῶσιν ἀπὸ
 »τοὺς Τούρκους, ἀς χαίρωμεν, ἀγαπητέ μου Ἐϋνᾶρ, ὄντες βέ-
 »βαιοὶ ὅτι αἱ τρεῖς Δυνάμεις συνεφώνησαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ κηρυχ-
 »θῶσιν ὁριστικῶς διὰ τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος. Τοῦτο εἶναι
 »μέγα πρᾶγμα, καὶ τὰ προηγούμενα πρέπει νὰ μᾶς θαρρύνωσι
 »νὰ ἐλπίζωμεν αἰσιώτατα ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ δὲν πρέπει
 »μὲ ὅλα ταῦτα νὰ τοὺς ἐγκαταλίπωμεν· πρέπει μάλιστα νὰ τοὺς
 »βοηθήσωμεν, ὥς ἐπράξαμεν καὶ πέρυσι. Τοῦτ' αὐτὸ εἶπον καὶ
 »εἰς πᾶλους τῶν συναδέλφων σου τῆς ἐταιρείας τῶν Παρισίων,
 »οἱ ὅποιοι φρονοῦσιν ὥς καὶ ἐγὼ, καὶ ἐχάρησαν ἀκούσαντες ὅτι
 »ἔχετε σκοπὸν νὰ ἔλθετε ἐδῶ, νὰ συμπραξέτε μὲ αὐτούς.»
 Ὁ Ἐϋνᾶρ αὐτὸς καὶ αἱ κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην φιλελληνικαὶ
 ἐταιρεῖαι, καὶ πρὸ πασῶν ἡ τῶν Παρισίων, καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ
 λαοὶ τῆς Χριστιανωσύνης τοὺς ὑποστηρίζουσιν εἰς τὸν ἀγῶνά των,
 προμηθεύοντες τὰ Ἑλληνικὰ στρατιόπεδα καὶ τὰ εἰς χεῖράς των
 φρούρια μὲ τροφὰς καὶ πυριτόβολα, ὅτε ὁ Ἕλλην γεωργὸς δὲν
 ἐμ.πυρεῖ οὔτε νὰ σπείρῃ οὔτε νὰ θερίσῃ, καὶ ὁ ποιμὴν ἀπώλεσε
 τὰ ποίμνιά του, καὶ ὁ ἐμ.πορος τὰ κεφάλαιά του, καὶ ὁ βιομή-
 χανος τὸν ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματός του πόρον τοῦ ζῆν, καὶ ὅλος ὁ
 Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν εὐρίσκουσιν ἄτυλον εἰμὴ εἰς τοὺς βράχους,
 εἰς τοὺς κρημνοὺς, εἰς τὰ σπήλαια, εἰς τὰς ἀκρωτείας, εἰς τὰ
 ὑπὸ τῶν θηρίων κατοικούμενα δάση, εἰς τὰς ὀπὰς τῆς γῆς, ὅ-
 πως καὶ πολλοὶ ἀπώλλονται ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καὶ δὲν δύνανται
 πλέον νὰ χορηγήσωσι τ' ἀναγκαῖα εἰς τὸν στρατὸν καὶ εἰς τὸν
 στόλον, ἀλλ' οὐδὲ νὰ συντηρηθῶσι πολὺ μέρος αὐτοῦ, ὅτε ὅλα
 τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος δὲν παρουσιάζουσιν εἰς τὸν θεατὴν εἰμὴ
 ἐρείπια καὶ ἐρήμωσιν. Διὰ ταῦτα ἡ ἐθ. συνέλευσις ὀφείλουσα νὰ

κηρύξη τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους πρὸς τοὺς εὐεργέτας του,
 ἐκδίδει τὴν ἐπομένην διακήρυξιν πρὸς ἀπάσας τὰς κατὰ τὴν
 Εὐρώπην φιλελληνικάς ἐταιρείας· «Αἱ κραυγαὶ τῶν ὑπὲρ τῆς
 »πίστεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος μαχομένων
 »καὶ κατασφαιζομένων Ἑλλήνων ἔφθασαν τέλος πάντων εἰς τὰς
 »οἰκὰς τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, καὶ εὐθὺς ἔλαμψεν εἰς τὸν
 »ὄριζοντα τῆς Ἑλλάδος ὁ ρεινόςτατος ἀπὸ τοῦ πολιτισμοῦ,
 »καὶ διὰ τῆς εὐεργετικῆς του ἐπιρροῆς ἐνέστασεν εἰς ὅλους τὰς
 »κρατείας τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναγεννήσεως καὶ εὐδαιμονίας τοῦ Ἑλλ.
 »ἔθνους. Εἰς τὸν αἰῶνα τῶν φώτων, καθ' ὃν ὁ ὀρθὸς λόγος, ἡ ἀ-
 »πλήθεια καὶ ἡ δικαιοσύνη διευθύνουσι τὰ πνεύματα καὶ τὰς ὑ-
 »πολήψεις, δὲν ἐπιτρέπεται βέβαια νὰ ἐξαλειφθῇ τ' ὄνομα τοῦ
 »Ἑλληνος ἀπὸ τὰ χρονικά τοῦ κόσμου· ἀλλ' εἰς δόξαν τοῦ Σταυ-
 »ρου καὶ εἰς τιμὴν τοῦ ἀνθρώπου εἵσοις τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος
 »συγκατατάσσεται ὑπὸ τὸν νόμον τῶν ἔθνων καὶ τὰ δικαιὰ του
 »ὡς ἱερὰ καὶ ἀπεράγραπτα προστατεύονται ἀπὸ τὴν φιλοστορίαν
 »καὶ τὴν ἠθικὴν, ὅτε οἱ ἐνάρετοι φιλέλληνες, καὶ ἄρχοντες καὶ
 »ἀρχόμενοι, τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου σεβόμενοι, καὶ γράφουσι,
 »καὶ ὁμιλοῦσι, καὶ εὐχονται, καὶ ἀγαθοῦσι, καὶ δακρύουσι, καὶ
 »ἐνεργοῦσι, καὶ συνεισφέρουσι παντοιοτρόπως ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος,
 »καὶ προσπαθοῦσι νὰ τὴν συμπαράλαβωσιν εἰς τὴν μεγάλην αὐ-
 »τῶν οἰκογένειαν· φιλάνθρωποι, φιλοδίκαιοι καὶ φιλόχριστοι
 »φιλέλληνες, ὅτους τὸ εὐγενὲς αἶσθημα τοῦ οἴκου κινεῖ εἰς δά-
 »κρα, ὅσους ὁ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρως, ἢ πρὸς τὸν πλησίον, πρὸς
 »τὸν ἀδελφόν, πρὸς τὸν Χριστιανὸν ἀγάπη κινεῖ εἰς εὐσπλαγχνίαν
 »καὶ εἰς συμπάθειαν, ὅτους ἡ πολυχρόνιος, ἡ πικρὰ δουλεία τοῦ
 »Ἑλληνος κατεπείκρανε καὶ παρώζυνεν εἰς δικαίαν ἀγανάκτησιν,
 »ὅσοι ἐθαραπέυστα τὴν πείνάν του καὶ ἐνισχύουσι τὸν βραχί-
 »ονά του, μὴ, πρὸς Θεοῦ, μὴ ἀπαιδέητα, μὴ πάσχετε τοῦ νὰ
 »τὸν εὐεργετῇτε μὲ τὰ γενναῖά σας βιτηθήματα, εὖς οὗ φθίβει
 »ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὸν ὁποῖον πρόσθετο σκοπὸν, διὰ νὰ θερίσκει
 »τὸν καρπὸν τῶν εὐεργεσιῶν σας, καὶ νὰ εὖρετε εἰς τὴν συ-
 »νειδησίᾳ σας πηγὴν ἀνεξάντλητον ἀνεκτιμήτων ἀνταμοιβῶν. Πέ-
 »ποισθε δ' ὅτι ὁ Ἑλλην, ἄξιος τῆς ἐλευθερίας του, δὲν ἔχει καρ-
 »δίαν ταπεινὴν καὶ ἀγνωμοσύνης δεκτικὴν, ἀλλ' ἀμιλλᾷται εὐ-

»γνωμονῶν νὰ ὑπερβάλῃ τὸν εὐεργετοῦντα, ἀρετὴν τὴν εὐγνω-
 »μοσύνην λογιζόμενος. Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸν ἑβδομον ἡῶν
 »χρόνον ἀγωνιζόμενον ὑπὲρ τῶν δικαίων του, ἐγκαρτερεῖ εἰς τὴν
 »ἀπέφραξίν του, εὐλεύθερον νὰ ζήσῃ ἢ ν' ἀποθάνῃ· συνηγμένον
 »δὲ εἰς Γ'. ἐθ. συνέλευσιν, διακηρύττει ἐπισήμως εὐεργέτας του,
 »τὰ σεβαστὰ μέλη τῶν ἐταιρειῶν καὶ ἅπαντας τοὺς φιλέλληνας
 »καὶ διαδίδει τὰς εὐεργετίας των εἰς τὰς ἐπιρχομένας γενεάς.
 »Ἀλλὰ πτωχὸν καὶ ἄπορον, ἐπικαλεῖται τὴν εὐμένειαν αὐτῶν
 »καὶ ἐπιείκειαν, ἐξαιτούμενον νὰ ἐπιταχύνωσιν ἄρθονα τὰ βοη-
 »θήματά των, διὰ νὰ τὸ καταστήσωσιν ἱκανὸν ν' ἀντιπαραταχθῇ
 »κατὰ τοῦ ὑπερμεγέθους κολοσσοῦ, ὅστις ἀπειλεῖ νὰ τὸ κατα-
 »πλακώσῃ. Εὐσεβεῖς Εὐρωπαῖοι, δὲν ἄγνοεῖτε ὅτι τὸ Ἑλλ. ἔθνος
 »δὲν ἦτο δυνατόν νὰ φυλαχθῇ διόλου ἀμόλυντον ἀπὸ τῆς δου-
 »λείας τὰ ἐλκτιώματα ὑπὸ τῶν τεσσάρων αἰώνων αἵσχιστον ζυ-
 »γὸν τῆς βαρβαρότητος τυραννούμενον· καὶ ὅμως δὲν εἶναι τοι-
 »οῦτον, οἷον ἐτυκοφνητήθῃ· κατὰ δυστυχίαν ἔχει καὶ ἐχθρούς,
 »ἐν ᾧ ἠλπίζε νὰ εὕρῃ πιστοὺς φίλους καὶ συμβοητοὺς εἰς τὴν
 »ὑπὲρ τοῦ δικαίου πάλην του ὅχι μόνον ὅλους τοὺς πιστεύοντας
 »εἰς Χριστὸν, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅσοι ὁδηγοῦνται
 »ἀπὸ τὴν συνείδησιν ἐξ ἧς πηγάζει ἡ καθολικὴ Ἠθικὴ. Μὴ ψυ-
 »χρανθῇ λοιπὸν ὁ ζῆλός σας ἀπὸ τὰς φωνασκίας τῶν ἐχθρῶν
 »τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἐξακολουθεῖτε νὰ κάμνετε καθὼς εἶπεν ὁ
 »Κύριος· *Πάντα ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρω-*
 »*ποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς.* Ἐν Ἑρμιόνη τὴν 2
 »μαρτίου 1827.» Τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἐγγράφον ἐξέδωκεν ἡ συ-
 »νέλευσις καὶ πρὸς τὸν Εὐνάρ. Ἐξέδωκε καὶ ἕτερον πρὸς τὸν
 Κόρχραν, τὸν ὁποῖον προσεκάλει νὰ ἔλθῃ ὅσον τάχος εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα. Καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἰδοὺ ὁ Κόρχραν ἐν τῷ μέσῳ τῶν
 Ἑλλήνων, καὶ ἡ παρουσία του ἔδωκεν ἐλπίδα καὶ θάρρος εἰς αὐ-
 τοὺς τόσον πλέον, ὅσον ἦταν ἡδὴ καὶ προκατειλημμένοι ὑπὲρ τοῦ
 ἀνδρὸς ἀπὸ τὴν φήμην. Ἦλθε δ' ἐπὶ τοῦ Σκοῦνερ, ὁ Μονόκερως,
 ὁπερ ὁ ἴδιος αὐτὸς ἡγόρασεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ μετὰ τὸ Βρίκιον,
 ὁ Σωτήρ, τὸ ὁποῖον ἡγόρασεν εἰς Γενεύαν διὰ τοῦ Εὐνάρ με-
 χρήματα τῶν φιλελλήνων τῆς Γαλλίας. Ἀλλ' ἔρχεται μετὰ πα-
 ρέλευσιν ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους ἀφ' ἧς συνεφώνησε νὰ ἔλθῃ νὰ πο-

λεμήση διὰ τὴν Ἑλλάδα. Πρὸ ὀλίγου ἦτο φθασμένον· καὶ ὁ Ρικάρδ Τσιόρτς εἰς Ἑρμιόνην, ἔνθα τὸν ὑπεδέχθησαν ὁ Κολοκοτρώνης καὶ οἱ ἄλλοι πληρεξούσιοι μ' ὅλας τὰς τιμὰς, ὡς ἀρχηγὸν μάλιστα χρηματίσαντα τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Ἐπτανήσον. Ἡ Ἀγγλικὴ φατρία ἐζήτει ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν ἀρχηγὸν νὰ διοργανίσῃ τὰ τακτικὰ στρατεύματα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὁ Λουριώτης γράφων ἀπὸ Λονδίνου τὸν Μαυροκορδάτον τὴν 21 Σεπτεμβρίου τοῦ 1826, λέγει· «Ὁ Ρικάρδ Τσιόρτς εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐξασκήσῃ διοργανίσας τὰ τακτικὰ στρατεύματα.» Τὴν 8 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔγραφεν ὁ Ἀλέξιος Βλαχόπουλος τὸν Κολοκοτρώνην ὅτι ὁ Τσιόρτς ἐμελλε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν γνώμην πολλῶν σημαντικῶν Ἀγγλῶν, καὶ ἡ ἐπιθυμία του ἦτο νὰ λάβῃ τὴν διοίκησιν τῶν στρατευμάτων. Ἡ δὲ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τὸν προσκαλεῖ κατὰ πρότασιν τοῦ Ἀμιλιῶν, δι' οὗ καὶ ἐστάλη ἡ πρόσκλησις, καὶ ἐπομένως ὁ Τσιόρτς ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βσιλιέως τῆς Νεαπόλεως παρῆλθῃ καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅθεν καὶ ὁ Κόχραν καὶ ὁ Τσιόρτς μεσολαβοῦσι μεταξὺ τῶν ἐν Ἑρμιόνη καὶ ἐν Αἰγίνῃ πληρεξουσίων, καὶ κατορθόνουσι τὸ μέγα καλὸν εἰς τὴν παροῦσαν κρίσιν τῆς πατρίδος περίστασιν, πείσαντες ἐλάχιστα τὰ μέρη νὰ συνέλθωσιν εἰς τρίτον τόπον, νὰ ἐνωθῶσιν εἰς ἓν. Διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐπεμψε καὶ ἡ ἐν Ζακύνθῳ Ἐπιτροπὴ τὸν Χρ. Ζιχχαριᾶδην εἰς τὴν Ἑρμιόνην, παρῆγγέλαν δι' αὐτοῦ τὸν Ζακύνην καὶ τὸν Κολοκοτρώνην τὴν ἐνωσιν τῶν Ἑλλήνων. Καὶ τὴν 18 μαρτίου ἡ ἐν Ἑρμιόνη συνέλευσις μετέβη εἰς Τροιζήνα, ὅπου εἶχον μεταβῆ καὶ οἱ ἐν Αἰγίνῃ πληρεξούσιοι, οἵτινες καὶ τὴν ἀνεγνώρισαν ὡς συνέλευσιν, καὶ ἔγειναν εἰς αὐτὴν παραδεκτοὶ καὶ ὅσοι μὴ νόμιμοι ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ δίδωσι γνώμην καὶ ὅχι ψῆρον, καὶ ἐξηκολούθησε τὰς ἐργασίας της. Πρὶν ἔλθωσιν οἱ ἀνωτέρω δύο Ἀγγλοὶ, ἐπρὸς πᾶθος καὶ ὁ Ἀμιλιῶν νὰ συνῆλθῃ τὰ διεστῶτα, καὶ μετὰ τὴν κατάρταυσιν τῶν ταραχῶν τῆς Ἰδρας, ἀτῆλθεν εἰς Ἀγίαν, καὶ λαβὼν συνέντευξιν μετὰ τὴν Ἐπιτροπὴν, εἶπεν, ὅτι, δὲν ἔπρεπε ν' ἀναβληθῇ ἡ ἐθ. συνέλευσις, διότι, ὡς ἠλπίζεν, εἶχον γείνει αἱ περὶ συμβιβασμοῦ προτάσεις εἰς τὸν Σουλτάνον ὑπὸ τοῦ Καίηνγγ, καὶ εἶπετο νὰ φθάσῃ ὀγγίγωρα ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις διὰ

τοῦτο-ἐσυμβούλευσε νὰ πύση ἡ περὶ τοῦ τόπου φιλονεικία, ὅχι μόνον διὰ νὰ γείνη νομίμως ἡ συνέλευσις, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μὴ δοθῇ ἀφορμὴ νὰ κινήσωσι νέας ταραχὰς ὁ Κουντουριώτης καὶ ὁ Κολοκοτρώνης εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλ' ἡ ὀλιγαρχία ἐπέμενεν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς διὰ τοῦτο γράφων ὁ Κωνστ. Ζωγράφος τὴν 28 δεκεμβρίου τοῦ τελευταίου πρὸς τινος (1) περὶ τοῦ Ζαΐμη καὶ Δελιγιάννη, λέγει· «Οὔτοι ἐλπίζω ὅτι βλέποντες πρὸ ποδῶν ἀνοιγ-
 » μένον τὸ χάος, θέλουν συνεργήσαι νὰ παραδεχθῇ ὁ πρὸς τὸ παρὸν
 » ὑποθετικὸς συμβιβασμός, ὁποῖος καὶ ἂν εἴναι· ταυτοχρόνως ὁμως
 » αἰσθανόμενοι ὅτι πολλὰ ὀλίγοι τοὺς εἶναι πραγματικοὶ φίλοι,
 » καὶ ὅτι κακὰ ἐπακόλουθα ἐπρομαχέρευσαν διὰ τὴν ὑπόληψιν
 » των τὰ εἰς Κόρινθον καὶ Βοστίτσαν διχτρέξαντα, διὰ νὰ ὑπο-
 » στηρίξουν τὴν ὑπόληψιν καὶ ὑπεροχὴν των, θέλουν μεταχειρισθῇ
 » κάθε μέσον καὶ τρόπον, καὶ ἂν ἀκόμη τοιαῦτα μέτα δὲν τύχουν
 » νὰ εἶναι καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν συμφέροντα εἰς τὸ γενικόν.» Προ-
 » σέτιθη δὲ περὶ τοῦ τόπου, ὅπου ἔπρεπε νὰ συγκροτηθῇ ἡ συνέλευσις·
 » Ἐγὼ στοχάζομαι ὀλεθριώτατον τὸ νὰ γείνη ἡ συνέλευσις εἰς
 » Ἐρμιόνην, ἢ εἰς Πιάδα, ἢ εἰς ἄλλον τινὰ τόπον τῆς στερεᾶς
 » ἔν δὲ καὶ σταθῇ ἀδύνατον τὸ νὰ συνέλθουν εἰς Αἴγιναν τὰ
 » δύο τρίτα, τότε μὲ φκίνεται κατὰ πολλοὺς λόγους προτι-
 » μητικὸς ὁ Πόρος, ὅπου ἐγὼ δὲν ἔχω διδόμενα νὰ ὑποπτεύσω
 » δυσάρεστα ὡς πρὸς τὸ γενικὸν ἐπακόλουθα.» Ὁ δὲ Ζαΐμης ἔ-
 » γραψε ταυτοχρόνως περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου· «Ἡ συνέλευσις
 » πρέπει νὰ γείνη εἰς τὴν Αἴγιναν· εἰδευτὴ, θὰ ἔχωμεν οὐράς ὁ
 » καθεὶς, ὅ ἐστι στρατιώτας, καὶ στρατιώτας πολλοὺς, καὶ τότε
 » δὲν ἐλπίζονται καλὰ πράγματα.» Ἄρα ἡ παρουσία τοῦ Κόχραν
 καὶ τοῦ Γτιόργς συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ μὴ ἀκολουθήσωσιν ἐμφύ-
 λιοι ταραχαὶ ἕνεκα τοῦ τόπου τῆς συνελεύσεως.

Πρὶν ἢ μεταβῇ εἰς Τροιζῆνα ἡ συνέλευσις κατὰ πρότασιν τοῦ Κί-
 τζου Νταβέλλα, συνεργήσαντος μάλιστα τοῦ Κολοκοτρώνη, ἀπέλυσε
 τὸν Ἰψηλάντην ἀπὸ τὸν πολιτικὸν δεσμὸν τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ συ-

(1) Πρὸς τὸν Σ. Θεοχρόπουλον, Ἄνδρ. Λόντοι, καὶ δι' αὐτῶν πρὸς τὸν Μπενιζέλον Ῥούφον·

ναλεύσει, καὶ τὸν κατέστησεν εἰς τὰ δίκαιά του. Ἀπέλυτε καὶ τὸν Ζουρδὸν ἀπὸ τὴν καταδίκην τῆς ἐξορίας. Διέταξε δὲ νὰ ἐνεργηθῇ καὶ ἄλλη ἐκστρατεία Πελοποννησίων διὰ τοῦ Κολοκοτρώνη ἄγοντος τοῦ Γενναίου εἰς τὴν Ἀττικὴν πρὸς βοήθειαν τοῦ Καραϊσκάκη (1), πρὸς τὸν ὁποῖον ἐστειλε καὶ πενήντα χιλιάδας γροσίων διὰ τὸ στρατόπεδον ἐκεῖνο. Πρὸς εἰσχύσιν τοῦ αὐτοῦ στρατοπέδου θὰ συνέλθωσιν ἐκεῖσε καὶ οἱ Σουλιῶται. Αὐτοὶ διαφερόμενοι μὲ τὸν Καραϊσκάκη, ὡς πρὸς τὴν ἀρχηγίαν τὴν ὁποίαν ἀντεπιοῦντο καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τούτου εἰς τὰς Ἀθήνας, συνήχθησαν εἰς τὸ Λουτράκι τοῦ Ἰσθμοῦ, καὶ δὲν ἤθελον νὰ ὑπάγωσιν εἰς ὑπεράσπισιν αὐτῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ πρέκειτο ἤδη νὰ ψηφισθῇ ἀρχιστράτηγος τῆς Ἑλλάδος, ὁ Τσιόρτζι, συνεννοηθεὶς ὁ Κ. Ντσιαβέλλας μὲ τὸν Κολοκοτρώνην, τέλη μαρτίου μετέβη εἰς τὸ Λουτράκι, ἀφήτας τὸν ἀδελφόν του Νικόλαον πληρεξούσιον εἰς τὴν συνέλευσιν, καὶ ἔπειτε τοὺς συμπατριώτας τοῦ νὰ κινήσιν εἰς τὰς Ἀθήνας, νὰ συναγωνισθῶσι. Συγχρόνως συνήλθον εἰς τὸ στρατόπεδον ἐκεῖνο οἱ κατὰ τὰς κεντρικὰς κυκλάδας παρεπιδημοῦντες Κρήτες. Αὐτοὶ ἀντιφερόμενοι πρὸς τοὺς εὐρισκόμενους εἰς τὰς νήσους Πόρον καὶ Νάξον Ἑπτανήσιους, συνεκρούσθησαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἐκ τούτου ἠπειλοῦντο δεινότερα. Ὅθεν πλέει ὁ Δημ. Καλλέργης εἰς τὰς εἰρημένας νήσους, καὶ συμπαραλαβὼν τοὺς Κρήτας, περὶ τοὺς τετρακοσίους, ὅλους καλὰ παληκάρια, καὶ μεταβάς εἰς τὸν Πειραιᾶ, προστίθεται εἰς τὰς Ἑλληνικὰς δυνάμεις. Οἱ Κρήτες αὐτοὶ ἡτοιμάζοντο νὰ κινήθωσιν εἰς τὴν Κρήτην ἐπὶ σκοπῷ νὰ κυριεύσωσι τὴν Σπιναλόγχαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ πανταχόθεν οἱ Ἕλληνες ἔτρεχον εἰς βοήθειαν τῶν Ἀθηνῶν, ἀνέβαλον καὶ ἐκεῖνοι τὸ εἰς Κρήτην κίνημά των, καὶ κατέπλευσαν εἰς τὸν

(1) Ὁ Καραϊσκάκης ἔγραψε τὴν 4 μαρτίου ἀπὸ Κεραικίνας τὸν Κολοκοτρώνην καὶ ἐξήτει βοήθειαν στρατευμάτων Πελοποννησίων· ἐξήτει δὲ τὴν τελευταίαν ἀπόφασίν του, ὥστε, ἔλεγε, νὰ λάβωσι καὶ οἱ Ῥουμελιῶται τὰ μέτρα των, καὶ νὰ μὴ πανοκεφαλῶσιν ἐπὶ ματαίῳ, ἐν ᾧ μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηνῶν τελειοῖνε καὶ ὅλη ἡ Ῥούμελη.

Πειραιᾷ, νὰ πολεμήσωσι τοὺς Τούρκους. Εἶθε δ' ἐκινούντο μᾶλλον εἰς τὴν Κρήτην! ἦσαν ἀναγκαιότεροι εἰς τὴν πατρίδα των, ὅπου ἴσως θὰ ὠρέλουν κυριεύοντες τὸ φρούριον Σπιναλόγκαν, ἐν ᾧ ὡς πρὸς τοῦτο εἶχον χρηστὰς μάλιστα ἐλπίδας, ἢ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐνθα καὶ θὰ πέτωσιν ὑπὲρ τοῦ; ἡμίσεις, ἐνδόξως μὲν, ἀλλ' ἀνωφελῶς.

Τὴν παρὰμονὴν τῆς μεταβάσεώς των εἰς Τροιζῆνα οἱ πληρεξούσιοι ἔκριναν εὐλογον νὰ δικαιοῦνται καὶ πρὸς ἐκείνους τῶν Ναυτικῶν νήτων τὴν ὑπὲρ τοῦ Καποδίστρια γενομένην ἀπόφασιν, καὶ φυλαχθεῖσιν μυστικὴν ἕως τότε καὶ ἀπὸ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον μὴ ἤθελε δυσχερεστῇ ὁ Κουντουριώτης, τὸν ὅποτον ἐπὶ ἡλιπίζοντινες ὅτι ἤθελον διορίσει Κυβερνήτην (1), ὡς καὶ ὁ Μπότασης, ὅστις ἐπὶ τῇ βίβσει τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος, ἡλιπίζεν οὐχ ἥττον νὰ ψηφισθῇ μέλος τῆς νομοτελεστικῆς δυνάμεως μετὰ τοῦ Κουντουριώτου (διότι, ἂν ἦλθον εἰς τὴν Ἑρμιόνην οἱ πληρεξούσιοι τῶν νήτων, μὴ ἀμριβάλλοντες ὅτι ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ ἐμελλεν ἄφαιρεθῇ τὴν ἐξουσίαν, ἐπίστευον ὅτι παρόντος τοῦ νομοτελεστικοῦ, Κουντουριώτης καὶ Μπότασης ἐμελλεν ἄποτελέσῃ τὰ δύο μέρη αὐτοῦ, ὡς ἦσαν καὶ ἄλλοτε, πρόεδρος μάλιστα καὶ ἀντιπρόεδρος). Ὅθεν ἅμα ἤκουσαν οὗτοι τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν, ἐφρούραζαν, καὶ προσπαθοῦσι καὶ ἀγωνίζονται νὰ καταπέσωσι τὴν συνέλευσιν ὅτι, ἐπειδὴ ὁ Καποδίστριας ἦτον ὑπουργὸς τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας, ἂν ἤθελε ψηφισθῇ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ἄρα καὶ Ἡρώπη, ἤθελε κηρυχθῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ συντελέσει μάλιστα τὸν ὄλεθρόν των. Καὶ ὅμως ἡ συνέλευσις ἐπέμενεν ἀμετάπειτος εἰς τὴν ἀπόφασίν της· ἀρ' οὐ δὲ μετέβη εἰς Τροιζῆνα, καὶ ἐγνωρίσθη ὅτι, ἐκτὸς τῶν ὀλιγαρχικῶν, τὸ αὐτὸ φρόνημα εἶχον καὶ οἱ ἄλλοι πληρεξούσιοι ὡς πρὸς τὸν Καποδίστριαν, καὶ ὁ Κολοκοτρώνης ἔδωκεν ἀναφορὰν εἰς τὴν συνέλευσιν

(1) Πρὸ πάντων ὁ Ν. Πονηρόπουλος καὶ ὁ Βρεσθίνης ἐπίσκοπος ἦσαν οἱ ἐπελπίζοντες, καὶ ἂν ἤθελον ἀποφασίσαι νὰ δώσῃ δάνειον διακοσίων χιλιάδων γροσίων εἰς τὴν συνέλευσιν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος, ἤθελε διορισθῇ ἀντὶ τοῦ Κυβερνήτου μέχρι τῆς ἐλευσεώς του.

καὶ προέτεινε νὰ ψηφισθῶσιν ὁ μὲν Κόρχαν πρῶτος στόλαρχος εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ δὲ Τσιόρτζης ἀρχιστάτης εἰς τὴν ξηρὰν, ὁ δὲ Καποδίστριας Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, τότε καὶ ὁ Κουντουριώτης ἠνώθη μετὰ τῶν ἄλλων ὀλιγαρχικῶν, καὶ ἤρχισαν νὰ διαβουλεύωνται ὁμοῦ περὶ τῆς διαλύσεως τῆς συνελεύσεως αὐτῆς, διὰ νὰ ἐμποδίσωσιν οὕτω καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Καποδίστρια· καὶ ἴσως ἤθελον ἐπιτύχει νὰ τὴν διαλύσωσιν, ἂν οἱ ἐν Ἑρμιόῃ πληρεξούσιοι δὲν ἐλάβανον μέτρα, νὰ μεταβῶσιν εἰς Τροιζῆνα ὡς πλήρης συνέλευσις, ὅποια καὶ ἦτο, μετὸν αὐτὸν πρόεδρον, μετὸν αὐτὸν γραμματέα, μετὸν αὐτὴν φρουράν, καὶ καθ' ὅλα τὰ πρακτικὰ τῆς ἀνεγνωρισμένη. Δὲν θὰ παύτωσιν ὁμως τοῦ νὰ μεταχειρίζωνται ὅλα τὰ δυνατὰ καθ' ὅλην τῆς τὴν διάρκειαν, νὰ τὴν διαλύσωσι· καὶ ἂν δὲν δυνηθῶσι νὰ τὸ κατορθώσωσι, θὰ προσπαθῶσιν, καὶ ἀφ' οὗ δώσει τέλος εἰς τὰς ἐργασίας τῆς καὶ διαλυθῇ ἐν ἡσυχίᾳ καὶ εὐταξίᾳ, νὰ συγκροτήσωσιν ἄλλην συνέλευσιν, ὥστε νὰ καταργήσωσιν ἐκείνην καὶ νὰ ἐμποδίσωσι τοῦ Κυβερνήτου τὴν ἔλευσιν. Καὶ ἤδη ἐστοχάσθησαν νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν ὑπόληψιν τοῦ Κόρχαν, νὰ τὴν διαλύσωσι. Τὴν 19 μαρτίου ἀπεφασίσθη εἰς ἑκτακτον συνεδρίᾳ νὰ τὸν εἰδοποιήτῃ τοῦτον ἡ συνέλευσις ὅτι, μετέβη εἰς Τροιζῆνα διὰ τὴν ἑνωσιν, καὶ αὐτόθι ἐξακολουθεῖ τὰς ἐργασίας τῆς. Τὴν 23 εἰς ἑκτακτον ὡσαύτως συνεδρίᾳ ἀνεγνώσθησαν δύο ἔγγραφα τοῦ τῆς 20—1 καὶ 23—4 ἀπριλίου, δι' ὧν συγχαίρει τὴν συνέλευσιν διὰ τὴν ἑνωσιν τῶν πληρεξουσίων, καὶ συμβουλεῖ νὰ συστήσῃ αὕτη Κυβέρνησιν, νὰ τελειώτῃ ὅσον τάχος τὰς ὑποθέσεις τῆς, καὶ ν' ἀπέλθωσιν οἱ πληρεξούσιοι εἰς τὰς ἐπαρχίας· νὰ κινήτωσι τοὺς Ἕλληνας ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ, νὰ τὸν κατατρέψωσι, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ συγκροτήσωσι τὴν συνέλευσιν εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, νὰ κατασκευάσωσι νόμους ἐπὶ βίτῳ μονίμου, διὰ ν' ἀπειλεῖτωσι τὴν εὐδαίμονίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐξ ἐναντίας καὶ τῆς Εὐρώπης αἱ ἐλπίδες καὶ τῆς Ἑλλάδος· ἡ ἐλευθερία ὧχοντο εἰς ἀξιοπαρατήρητος ἡ φράσις του εἶναι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ 4 ἀπριλίου. «Ἀπεφάσισα νὰ πιάμω ὅλα τὰ δυνατὰ μου, διὰ νὰ ἐπιτύχω τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν καθὼς καὶ ἀπὸ πᾶσαν ξένην ἐξουσίαν, καὶ τοῦτο ἂν ἡ διχόνοια δὲν ἀπκτήσῃ τὰς ἐλπίδας

»μου, εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος διὰ τὴν ἔνωσιν εἰς ἓν ὅλων τῶν
 »μελῶν τῆς συνελεύσεως τοῦ ἔθνους, καὶ σᾶς συγχαίρω διὰ τὴν
 »ἁρμονίαν αὐτῶν.» Οἱ Ἕλληνες τὸν προσεκάλεσαν νὰ ἐλευθερω-
 θῶσιν ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγόν· ἀλλὰ δὲν ἐφοβοῦντο μὴ ὑποκύ-
 ψωσιν εἰς καμμίαν ἄλλην ξένην ἐξουσίαν. Ὁ Κόχραν προσεκλήθη
 νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ πολεμήσῃ, καὶ ὅχι νὰ διατάξῃ τὰ
 τῆς συνελεύσεως καὶ τῆς νομοθεσίας τῶν Ἑλλήνων. Οἱ δὲ πλη-
 ρεζούσιοι μὴ ἐννοοῦντες τὴν ὁποίαν τοὺς ἐλάλει διάλεκτον, ἔστει-
 λαν πρὸς αὐτὸν Ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ἀπὸ τὸν Ν. Μπότσαρη,
 Γ. Γεννάδιον καὶ Ἐμ.μ. Ἀντωνιάδην, νὰ συνεννοηθῶσι μὲ αὐτὸν
 δι' ὅσα ἔγραψε, νὰ συσκεφθῶσι περὶ τῶν ἀφορῶντων τὴν κοινὴν
 σωτηρίαν καὶ νὰ διακοινώσωσιν εἰς τὴν συνέλευσιν τὰ δόξαντα.
 Τὴν 24 εἰς ἑκτακτον καὶ αὐθις συνεδρίασιν τοῦ μὲν Κόχραν ἀ-
 νεγνώσθη ἔγγραφον, διαλαμβάνον περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἔ-
 πρεπε νὰ ψηφισθῶσιν οἱ πληρεζούσιοι, νὰ συστήσωσι τὴν Κυ-
 βέρνησιν, καὶ νὰ μὴ δαπανῶσιν εἰς μάτην τὸν καιρὸν, ὄντα πολύ-
 τιμον ὡς πρὸς τὴν ἐκστρατείαν τῶν Ἑλλήνων, ὅτε ὁ ἐχθρὸς ἤτοι-
 μάζετο νὰ δώσῃ τέλος εἰς τὰ τῆς συνελεύσεως, ἀφαιρῶν τὴν ἐ-
 λευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῆς πατρίδος των. Ἡ συνέλευσις
 εἶχε λάβει μέτρα περὶ τῆς ἐκστρατείας, καὶ δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ
 διαλυθῶσιν οἱ πληρεζούσιοι καὶ ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας,
 νὰ κινήσωσιν εἰς ἐκστρατείαν τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὅποιοι καὶ χωρὶς
 τούτου ἐξεστράτευσαν καὶ ἐκστρατεύουσι καὶ θὰ ἐκστρατεύωσι
 κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, εἰς τὴν Ἀττικὴν μάλιστα. Ο κύριος σκοπὸς
 τῆς συνελεύσεως αὐτῆς ἦτο νὰ εὕρῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν ὁ-
 ποῖον εἶχεν ἀνάγκην τὸ ἔθνος διὰ τὴν σωτηρίαν του, νὰ τὸν ἀνα-
 γορεύσῃ Κυβερνήτην, καὶ νὰ τὸν προτεκλέσῃ νὰ προφθάσῃ εἰς
 βοήθειάν του, καὶ ἐν ταύτῳ ν' ἀσφαλίσῃ τὰ δίκαια καὶ τὰς ἐλευ-
 θερίας τοῦ ἔθνους διὰ καταλλήλου εἰς τὰς περιστάσεις του νομο-
 θεσίας· δὲν ἠδύνατο ἄρα νὰ διαλυθῇ διὰ τῶν συμβουλῶν καὶ ἀ-
 πειλῶν τοῦ Κόχραν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ὑποβολαὶ τῶν ὀλιγαρχικῶν,
 τείνουσαι εἰς τὸ νὰ μεταιώσωσι τὴν ἐκλογὴν τοῦ Καποδίστρια,
 καὶ νὰ ἐπικυρώσωσι τὰ νομοθετηθέντα πέρυσιν εἰς τὴν Ἐπίδαυρον.
 Ἡ δὲ σταλεῖσα πρὸς τὸν Κόχραν Ἐπιτροπὴ, συνήγορος τῶν ὀ-
 λιγαρχικῶν, πρέττησεν ὡς ἀπὸ στόματός του τάχα διὰ ζώσης

εἰρημένα ὅτι, ἡ συνέλευσις ἔπρεπε νὰ συστήσῃ Κυβέρνησιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν καὶ νὰ διαλυθῇ, διὰ νὰ συγχροτηθῇ πάλιν τὸν Ἰοῦνιον εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ νὰ δώσῃ τέλος εἰς τὰς ἐργασίας της· Ἐξ ἐναντίας ὁ Κόχραν ἤθελεν ἀναχωρῆσαι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Κόχραν, καθὼς ξένος, εἶπετο ν' ἀπατηθῇ καὶ νὰ ἐκτεθῇ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ φανῇ ὄργανον τῆς ἰδιοτελείας, καὶ ν' ἀπορρίβῃ ἡ πρότασις του. Τοιαύτη πρότασις εἶπετο νὰ ὑποστηρίζετα καὶ ὑπεστηρίζετο ἀπὸ τοὺς πληρεξουσίου τοῦ νήτων Ἰδρας καὶ Σπεισῶν, οἵτινες ἐφρόνουν ὅτι ἤδυναντο νὰ ἐπιβάλλωσιν εἰς τὴν συνέλευσιν τὴν θέλησίν των· ἀλλ' οἱ πληρεξούσιοι συνῆλθον εἰς τὴν συνέλευσιν ταύτην, νὰ σώσωσι τὴν πατρίδα, καὶ ὑποστηριζόμενοι ἀπὸ τὸν Κολοκοτρώνην, δὲν ἀκούουσι τοῦ Νησιώτας καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν ἠνωμένους ἤδη ὀλιγαρχικούς. Ἡ ζωὴ εἰρημένη Ἐπιτροπὴ ἐπέσειρεψε τὴν 24 περὶ τὴν δεῖλιν, καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν πρόεδρον Σισίην ὅτι, ἦτον ἀνάγκη κατεπειγούσα νὰ συνεδριάσωσιν οἱ πληρεξούσιοι, ν' ἀποφασίσωσι περὶ τῶν ὅσα ἐμελλε ν' ἀκούσωσιν ἐκ μέρους τοῦ Κόχραν. Δὲν ἦτο πλέον καιρὸς νὰ συνεδριάσωσιν εἰς τὸν Λεῖμονῶνα, ὅπου ἦτον ὁ τόπος τῶν συνεδριάσεων, καὶ προσκαλοῦνται καὶ συνεδριάζουσι περὶ τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου. Αὐτόθι ἤκουσαν τὰ παρὰ τοῦ Κόχραν προβαλλόμενα. Ὁ δὲ πρόεδρος ἀπεφάνθη νὰ μείνῃ τὸ πρᾶγμα εἰς σκέψιν, διότι διάλυσις συνέλεύσεως, συγκεκροτημένης μετὰ τοσούτους κόπους καὶ βάσανα, χωρὶς πολλῆς σκέψεως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γείνη· ἀλλ' ὁ Γκιῆας Καρακατσιάνης, πληρεξούσιος τῶν Σπεισῶν· «Δὲν μένει, λέγει, καιρὸς διὰ σκέψεις· σήμερον εἶναι » πρώτη, καὶ σήμερον δὲν ἀποφασίζει τίποτε ἡ συνέλευσις· αὐρὶον εἶναι δευτέρα· τὴν τρίτην ὁ Κόχραν φεύγει· ἄρα πρέπει ν' » ἀποφασίσωμεν. » Οὕτως ἐμπαίζεται ἡ μεγαλειότης τοῦ ἔθνους εἰς τὸ πρόσωπον τῶν πληρεξουσίων του! ἀπειλοῦσι τὴν συνέλευσιν μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ Κόχραν, ὡς ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐλπίζεται ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος, καὶ προσπαθοῦσι δι' αὐτοῦ νὰ παρασιήσωσι τὴν αὐτὴν ἐκείνην σκηνήν, τὴν ὁποίαν ἡ φαντασία παρέστησεν εἰς τὴν περισυνήν ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσιν μετὰ τὸν κίνδυνον τοῦ Μισολογίου· ἀλλ' ἐφέτος δὲν εὗρεθῃ κανεὶς νὰ φωνάξῃ ἀναβολή, ἀναβολή. Οἱ πληρεξούσιοι εἶναι τὸ μέγα μέ-

ρος ὠρκισμένοι νὰ μὴ δώσωσι τὴν ἐξουσίαν εἰς ὅτους ἐχρημάτισαν ἐπὶ κεφαλῇς τῶν πραγμάτων ἄχρι τοῦδε, ἀπὸ τὴν φιλαρχίαν καὶ κακῶς ἐννοουμένην φιλοδοξίαν τῶν ὁποίων ἡ πατρὶς ἀπόλλυται· οἱ πληρεξούσιοι ἀγανακτοῦσι διότι ἀπατᾶται ὁ Κόχραν καὶ γίνεταί ὄργανον τῆς παραλόγου φιλοδοξίας των, καὶ σέβονται μὲν τὸν ξένον, ἀλλὰ κατεξάντιανται κατὰ τῶν ὑποβολέων· καὶ ὁ Ν. Πονηρόπουλος ἀκούσας, σήμερον πρώτη, αὔριον δευτέρα, τὴν τρίτην φεύγει ὁ Κόχραν, καὶ ἐκφράζων τῶν πληρεξουσίων τὸ φρόνημα, δὲν θέλομεν, λέγει, πλέον εἰς τὴν Ἑλλάδα δικτάτορας. Ἐν τούτοις ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Γεννάδιος ὅστις, μὴ γινώριζεν τὸν ὄρκον καὶ τὸ πνεῦμα τῶν πληρεξουσίων, καὶ θαρρῶν ὅτι θὰ δεχθῶσι τὴν πρότασιν τοῦ Κόχραν αὔριον ἢ μεθ' αὔριον, καὶ φρονῶν ὅτι θὰ τοῦ προδιαθέτει ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως τὴν ὁποίαν ἐμελλεν, ὡς αὐτὸς νομίζει, νὰ ψηφίσωσι, καὶ ἥτις ἔπρεπε νὰ συνίσταται μὲν ἀπὸ ἑν μόνον ἀτομον ἢ καὶ πλείονα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν συμμορίν τῶν μὴ παραδεχθέντων τὴν ἐκλογὴν τοῦ Καποδίστρια, καὶ διανοούμενος ἄλλως νὰ σπεύρῃ τὴν κατ' ἄλλων Γαλλοφρόνων δυσπιστίαν ἀντιποιουμένων τὴν ἐξουσίαν ἐν ᾧ μάλιστα εἶχε διαδοθῇ λόγος ὅτι συνενοεῖτο μὲ τὸν Κιουταχὴν ὁ Κωλέττης, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ ἀπεστρέφοντο καὶ ὡς προσωπικὸν ἐχθρὸν των καὶ ὡς ἐξάρχον τῆς Γαλλικῆς φαρτρίας, καὶ τὸν ὁποῖον ἠθέλησαν πρὸ ὀλίγου νὰ καταδιώξωσιν εἰς τὴν οἰκὴν τοῦ Ὀρφανίδου, ξέβρετε, λέγει ὁ ῥηθεὶς Γεννάδιος, ὅτι εἰς τὴν Σύρον εἶναι προδότηι, καὶ ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἐδῶ εἰς τὴν συνέλευσιν; Τότε οἱ πληρεξούσιοι ἐφώναζαν κατὰ τῆς ῥαδιουργίας, καὶ τὶς Ῥουμελιώτης ὄργανον τοῦ Κωλέττου ἐξω πληρεξούσιοι, ἀνεβόητε, καὶ παρευθὺς ἐξῆλθον ὅλοι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μὲ τοιαύτην ἀγανάκτησιν καὶ τοσαῦτα ἐξεμοῦντες, ὥστε οἱ τὰ τοιαῦτα ὑποκινήσαντες, ἐξῆλθον οἱ τελευταῖοι ἔντρομοι καὶ κατωχρωμένοι. Τὴν 25 δὲν ἔγεινε συνεδρίασις, διότι ἦτον ἡ ἐπέτειος τῆς Ἐπαναστάσεως ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Τὴν 26 ἀναγκασθέντων καὶ αὐθις τῶν ἐγγράφων τοῦ Κόχραν πρὸς τὴν συνέλευσιν, ἔγεινε πρὸς αὐτὸν ἀπάντησις διαλαμβάνουσα ὅτι, ὁ δίπλωμά του ἦτον ἑτοιμον, καὶ ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ προσεκλήθη νὰ τὸ παραδώσῃ αὐτὸν διὰ ν' ἀρχίσῃ νὰ ἐνεργῇ τὰ χρέη του, καὶ

ὅτι ἡ συνέλευσις ἐξακολουθοῦσα τὰς ἐργασίας της, θ' συντελέσει εἰς τὴν ἐκστρατείαν του καλλιτέρα. Ἄλλ' εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς 27 παρουσιάζεται ὁ Μάστων, ὅστις παρηκολούθησεν ἤδη τὸν Κόχραν καὶ τὸν χρησιμεύει ὡς γραμματεὺς καὶ διερμηνεύς, κομίζων δύο ἔγγραφα τούτου, γεγραμμένα τὴν 7 καὶ 8 Ἀπριλίου ἤτοι τὴν 26 καὶ 27 μαρτίου, καὶ διὰ μὲν τοῦ ἐνὸς ἀπειλεῖ τὴν συνέλευσιν ὅτι, ἀναμφιβόλως ἡ Ἑλλάς ἀπόλωλεν, ἂν οἱ πληρεξούσιοι δὲν ἤλασσον γνώμῃν, καὶ ὅτι, ἐλπίζων νὰ συστήσῃσι νέαν νόμιμον Κυβέρνησιν, προσμένει εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Πόρου ἕως τὸ ἐσπέρας· ἂν δὲ δὲν ἐνεργήσωσιν ὅσα παραινεῖ, θ' ἀναχωρήσει, ἀφ' ἧνων εἰς ἄλλους τὴν φροντίδα νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν Ἑλλάδα· διὰ δὲ τοῦ ἐτέρου λέγει ὅτι, δὲν πρόκειται περὶ μονίμου εἵδους πολιτείας ἢ περὶ μονίμων ἀρχόντων, ἀλλὰ πρόκειται νὰ συστηθῇ δι' ἑκατὸν ἡμέρας ἐνεργητικὴ ἐξουσία, ἣτις νὰ διώξῃ τοὺς ἀλλογενεῖς τυράννους. Ὁ δὲ Μάστων αὐτὰ ταῦτα ἐπαναλαμβάνει διὰ ζώσης. Ἄλλ' ἡ συνέλευσις ἀπεράσισε νὰ συστήσῃ Κυβέρνησιν ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ νόμου τῆς Ἐπιδαύρου, κοινοβουλευτικὴν, καὶ νὰ παραδώσῃ τὴν νομοτελεστικὴν δύναμιν εἰς ἓνα καὶ μόνον, καὶ δὲν ἀκούει τίποτε ἕλλο. Τότε ὁ Μάστων ἰδὼν ὅτι δὲν ἔλαμα εἰς τοὺς πληρεξούσιους ἐντύπων αἱ ἀπειλαὶ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Κόχραν, ἤλλαξε διάλεκτον, καὶ ὡς ἂν ἀποδοκιμάζων τὴν ἀπόφασιν ταύτην βραδιουργίαν διὰ τῆς σιωπῆς, «Ὁ Κόχραν, »λέγει, δὲν θέλει νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰ πολιτικὰ τῶν Ἑλλήνων, »καὶ μόνον ζητεῖ νὰ λάβῃ τὸ δίπλωμά του ἀπὸ τὴν συνέλευσιν, »καὶ πληρεξουσιότητα νὰ κινή τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ὅπου, ὅταν »καὶ ὅπως κρίνει συμφερότερον κατὰ τῶν ἐχθρῶν· νὰ μὴ κοινοποιῇ δὲ τὰ πολεμικά του σχέδια, εἰμὴ ἀπ' οὗ τὰ ἐκτελέσει, δίδων λόγον εἰς τὴν Κυβέρνησιν.» Ὁ δὲ Γ. Γραμματεὺς τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς τὸν διεύθυνε τὸ ἐπόμενον δίπλωμα ὑπ' ἀριθμὸν 6202 «Ἡ »Κυβέρνησις γνωρίζουσα καλῶς τὴν ἀνδρίαν, ἀξιότιμον, δραστηριότητα »καὶ ὅλας τὰς πολεμικὰς ἀρετάς, αἵτινες εἶναι ἠνωμέναι εἰς τὸ »ἀξιότιμον ὑποκείμενον τοῦ Λόρδ Κόχραν, ὅστις διέπρεψεν ἤδη »καθ' ὅλας τὰς ὁποίας ἐπεφορτίσθη ἀλλαχοῦ ὑπηρεσίας, Διατάτ- »τει ἂν, Ὁ Λόρδ Κόχραν διορίζεται πρῶτος στόλαρχος πασῶν »τῶν Ναυτικῶν δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος. β', Θέλει θεωρεῖσθαι

ἡ ἀνώτερος παντὸς ἀρχηγοῦ Ναυτικῆς μοίρας, ἔχων τὰ δίκαια
 τοῦ προηγεῖσθαι καθὰ ὁ βαθμὸς τοῦ Α'. στολάρχου ἀπαιτεῖ.
 »Θέλει ἀπολαμβάνει ὅλας τὰς τιμὰς, χάριτας, πρωτεῖα καὶ
 »δικαιώματα, τὰ ὅποια κατ' εὐθείαν εἰς αὐτὸν ἀνήκουσι. γ'.) Οἱ
 »στολάρχοι καὶ ὅλοι οἱ Ναυτικοὶ ἀξιωματικοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ
 »τὸν ἀναγνωρίσωσιν ὡς τοιοῦτον, καὶ ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ
 »στρατιῶται, οἱ εἰς τὸ Ναυτικὸν ὑπηρετοῦντες, χρεωτιστοὶ νὰ
 »φυλάττωσι τὰ χρέη τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπαλληλίας, νὰ ὑπακούωσι
 »καὶ νὰ ἐκτελῶσι τὰς διαταγὰς του καθ' ὅσα ἀφορῶσι τὴν ἐθνι-
 »κὴν ὑπηρεσίαν. Ὅλοι αἱ ὑπάλληλοι ἀρχαὶ τῆς Διοικήσεως καὶ
 »πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ὀφείλουσι νὰ προσφέρουν εἰς αὐτὸν τὴν
 »ἀνήκουσαν τιμὴν καὶ τὸ ὀφειλόμενον σέβας. δ'.) Ὁ Γ. Γραμ-
 »ματεὺς νὰ ἐνεργήσῃ τὴν παροῦσαν διαταγὴν καθ' ὅλην τὴν ἐκ-
 »τασιν, ἀφ' οὗ ὁ ἐξοχώτατος Λόρδ Κόχραν ὀρκισθὴ νὰ ἐκπληροῖ
 »τὰ χρέη, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ ὑπηρετῇ καὶ νὰ ἐνερ-
 »γῇ. Ἐξεδόθη ἐκ τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος ἐσφαλ-
 »σμένον καὶ ὑπογραμμένον μὲ τὰς δίκας ὑπογραφάς. Ἐν Αἰγίνῃ τὴν
 »16 Μαρτίου 1827.» Καὶ ἡ συνέλευσις ἐνέκρινε διὰ ψηφίσματος
 τὸ αὐτὸ δίπλωμα, καὶ τὸν ἔδωκε τὴν ζητηθεῖσαν πληρεξουσιότητα,
 καὶ ἐν ταύτῳ τὸν ἀπεκρίθη ὅτι θὰ συστήσῃ τὴν ἀπαιτουμένην
 Κυβέρνησιν. Τὴν 29 ἐζήτησε καὶ λαβὼν τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὴν συ-
 νέλευσιν ἐπαρουσιάσθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν πληρεξουσίων, καὶ ὤρ-
 κισθὴ εἰς τὸ σπαθί του νὰ ὑπηρετήσῃ πιστῶς τὴν Ἑλλάδα
 καὶ νὰ χύσῃ ὑπὲρ αὐτῆς τὸ αἷμά του, ὅταν καὶ ἡ Ἑλὼς φα-
 νῇ πιστὴ εἰς αὐτήν. Τοιοῦτοτρόπως, ἐν ᾧ ἡ συνέλευσις τὸν
 δείχνει ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην, καὶ ἐν ᾧ οἱ Ἕλληνες χύνουσιν
 ἐπταετίαν ὅλην τὰ αἷμα. α. των, αὐτὸς ἀμφιβάλλει ἂν θὰ φανῶσι
 πιστοὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν των. Ἰσως διὰ τῆς φράσεως ταύτης προη-
 τοιμάσθῃ ν' ἀπολογηθῇ εἰς τὸν κόσμον, ἂν δὲν συντελέσῃ εἰς τὴν
 σωτηρίαν των, ὅτι δὲν ἐφάνησαν πιστοὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν των· διότι θὰ
 ἦτον ὁλως ἄτοπον νὰ νομίζῃ ἀπιστίαν εἰς ἑαυτοὺς, ἂν δεχθῶσι
 συμβιβασμὸν μὲ τοὺς Τούρκους διὰ τοῦ Καϊνίγγ, ὅτι δὲν ἠδύ-
 νατο βέβαια νὰ τὸν κατηγορήσῃ τις ὡς ἐπίορκον, καθὼ μὴ χύ-
 σαντα τὸ αἷμά του παύσαντος τοῦ πολέμου, ἢ νὰ τὸν ὀνομάσῃ ἄ-
 νανδρον, καθὼ παύσαντα καὶ αὐτὸν τότε τοῦ νὰ πολεμῇ τὴν Τούρκίαν.

Ὁ Κόχραν ἤδη ἀναδέχεται τὴν διοίκησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, καὶ οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τόσῃν πεποιθήσιν εἰς τὴν ἱκανότητά του, οἱ Ναυτικοὶ πρὸ πάντων, ὥστε τὸν θαυμάζουσιν ὅλοι καὶ τὸν ὑπακούουσιν οὗτοι μὲ πολλὴν προθυμίαν καὶ ἀφοσίωσιν. Πρῶτος ὁ Μισοῦλης δίδει πειθαρχίας παράδειγμα πρὸς ὅλους, ὑποβάλλων ἑαυτὸν εὐχαρίστως ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ διὰ τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος του. Εἶχε στείλει μάλιστα καὶ ἀναφορὰν πρὸς τὴν συνέλευσιν προτείνας νὰ διορισθῇ πρῶτος στόλαρχος, ὡς εἶχε στείλει καὶ ἀναφορὰν ὁ Καραϊσκάκης διὰ τὸν Τσιόρτζι προτείνας νὰ διορισθῇ ἀρχιστράτηγος. Ὁ Κόχραν ἐκδίδει τὴν 12 Ἀπριλίου διακήρυξιν καὶ προσκαλεῖ τοὺς Ἕλληνας νὰ ἀποκλείσωσι τὴν Ἑλλησπόντον, καὶ οὕτω νὰ κατορθώσωσι νὰ ἀπολεσθῇ ὁ Σουλτάνος ὑπὲρ αὐτῶν τῶν Τούρκων, νὰ καταστραφῇ ἀρ' ἐαυτῆς ἡ Ὀθωμανικὴ δύναμις, καὶ τότε θὰ κυματίζει, λέγει, πάλιν ἐπάνω εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀγιοσοφίᾳς ἡ ἱερὰ σημαία τοῦ Σταυροῦ. Εἶχε ζητήσῃ διαταγὰς ἀπὸ τὴν συνέλευσιν, καὶ ἔλαβε τ' ἀνγκαιὰ ἀπὸ τὸ φρούριον τοῦ Ναυπλίου, καὶ ἤρχισε νὰ κατασκευάζῃ εἰς τὸν Πάρον ἐν τῷ μέσῳ πλοίου τινός, μὲ κεραυωτὸν, πέτρας, σανιδας, κηλάρους, πυρίτιδα καὶ σφαιρὰς πυροβόλων, δι' ὧν ἐδίδοι νὰ ἐννοήσωσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι, ἤθελε καταστρέψει δι' αὐτοῦ καὶ δι' ἄλλων τοιούτων ὑφαιστέων ὅλα τὰ ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχόμενα φρούρια καὶ ὅλους τοὺς Τουργικοὺς στόλους εἰς τρόπον, ὥστε ἀφ' οὗ ἤκουσεν μάλιστα οἱ Ἕλληνες ὅτι θὰ κυματίζει ἡ σημαία τοῦ σταυροῦ εἰς τὴν Ἀγιοσοφίαν, εἶπετο νὰ συνάξωσι τὸ συμπέραςμα ὅτι, κατὰ τὰ μυστικά του σχέδια, ἐμελλε πρὸ πάντων ν' ἀνατρέψῃ ὅλα τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Εὐρώπην τοῦ Ἑλλησπόντου φρούρια μὲ τὰς μηχανάς του, ν' ἀντρίψῃ εἰς τὸν ἀέρα τὸν Βιζαντινὸν στόλον, καὶ διὰ θαλάσσης στρατεύων ἀμέσως εἰς Κωνσταντινούπολιν νὰ τὴν κυριεύσῃ. Αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν γράφει τοὺς Σαμίους, καὶ τοὺς λέγει ὅτι ἅμ' ἀφ' οὗ ἐκπλεύσει ὁ Τουργικὸς στόλος, θὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειάν των, καὶ νὰ εἶναι ἐτοιμοὶ διὰ νὰ προσβάλωσιν ὁμοῦ μὲ αὐτὸν καὶ νὰ λαφυραγωγήσωσι τὴν Σμύρνην. Καὶ φόβος μέγας κατέλαβε τοὺς κατοικοὺς τῆς Σμύρνης φανταζομένους ὅτι, θὰ λαφυραγωγηθῶσι καὶ θὰ πάθωσιν ὅλα τὰ κακὰ παρὰ τῶν Σαμίων

ὁδηγουμένων ὑπὸ τοῦ Κόχραν. Ἐνόμισαν λοιπὸν οἱ Ἕλληνες ὅτι ἐντός ὀλίγου θὰ τοὺς ἐλευθερώσει ἀπὸ τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου καὶ ἤδη ἔλοι ὁμιλοῦσι διὰ τὸν Κόχραν, καὶ τὸν ψάλλουσιν ὕμνους, καὶ τὸν θεωροῦσιν ὡς σωτῆρα καὶ ἐλευθερωτὴν. Οἱ δυστυχεῖς, ὅσοι κιδυνεύουσι μάλιστα, εὐκόλως πιστεύουσιν ὅσους θελήσωσι νὰ τοὺς λέγῃσι τερατευόμενοι ὅτι θὰ τοὺς σώσωσι! Δυσκόλως δ' ἐμποροῦσι νὰ σινοχασθῶσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος οἱ Ἕλληνες ὅτι, ὁ Κόχραν δὲν θὰ κατορθώσῃ μεγάλα καὶ θαυμαστά, ἐν ᾧ διαφημίζεται ὅτι κατώρθωσε τοιαῦτα διὰ τὰς Ἰσπανικὰς ἀποικίας.

Εἰς τὴν κβ'. συνεδρίκσιν ἡ συνέλευσις ἐψήφισε καὶ τὸν Ῥίκαρδ Τσιόρτς ἀρχιστράτηγον καὶ διευθυντὴν τῶν κατὰ ξηρὰν δυνάμεων, ὅστις ὠρκίσθη τὸν ἐπόμενον ὅρκον ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ εἰς τὸ σπαθί του «Ὁρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ Ὑπερτάτου Ὁντος » καὶ τῆς Ἐθ. Γ'. συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων νὰ ὑπηρετήσω εἰς » τὸν κατὰ τῶν Τούρκων ἀγῶνά των ὑπὸ τὴν σημαίαν των καὶ » διὰ τὸ συμφέρον τῆς Ἑλλάδος, νὰ πείθωμαι εἰς τοὺς καθεσιῶτας νόμους τῆς, καὶ νὰ ὑπακούω εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεώς της». Οὗτος φαίνεται λογικῶς συλλογιζόμενος. Ἐδειξε μόνον δυσκολίαν τινὰ εἰς τὸ νὰ δεχθῇ τὴν ἀρχιστρατηγίαν, ἐπιφέρων ὅτι, ἐπειδὴ ἐνεπιστεύετο αὐτὴν παρὰ καιρὸν, ἐφοβεῖτο μὴ βλάψῃ τὴν ὑπόληψίν του, ἂν τὴν ἐδέχετο, ὅτε ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ βοηθήσῃ τὰς Ἀθήνας. Ἀλλ' ὁ καιρὸς εἶν' ἀρμοδιώτατος, διότι οἱ Ἕλληνες ἕως τότε ἦσαν νικηταί, καὶ σχεδὸν ἐπολιόρχουν τὸν Κιζυταγῆν πολιορκοῦντα τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ἂν ἤθελε νὰ λύτῃ τὴν πολιορκίαν αὐτῆς, ἔπρεπε, διὰ νὰ εὐδοκίμησῃ, νὰ διοικῇται μᾶλλον ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας εἰς τὸν ἄτακτον πόλεμον ἢ νὰ τοὺς διοικῇ. Τοιοῦτοτρόπως ἐμπιστεύονται δύο ξένοι ὑπὸ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ τὰς κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ ξηρὰν δυνάμεις του, καὶ οἱ πληρεξούσιοι ἀνατιθεῖσιν εἰς αὐτοὺς τὴν τύχην του, καὶ δὲν φιλονεικοῦσι περὶ τούτου πρὸς ἀλλήλους παντάπασι. Οἱ δὲ ὀλιγαρχικοὶ καὶ κῦχοντο, μάλιστα, νὰ διευθύνωνται αἱ δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν δύο Ἀγγλων αὐτῶν· ἀλλ' ἀντιποιοῦμενοι τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν, φιλονεικοῦσι μ' ὅλους τοὺς Ἕλληνας εἰς τρόπον ὀλέθριον δι' ἑαυτοὺς καὶ διὰ τὴν πατρίδα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως, νομίζοντες ὅτι ἔχουσιν αὐτοὶ τὸ

δικαίωμα αποκλειστικῶς νὰ κυβερνῶσι τὸ ἔθνος· καὶ διατί; διότι ἐπὶ τῶν Τούρκων διένειμον τοὺς φόρους. Ὅθεν μόλις ἤκουσαν ὅτι θὰ ψηφισθῇ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ὁ Καποδίστριας, δυσανασχετοῦσι μὲν, ἀλλὰ δὲν τολμῶσι νὰ κηρυχθῶσιν ἀναφανδόν, καὶ νὰ εἰπωσιν ὅτι δὲν τὸν θέλουσιν· ὑπενεργοῦσι δ' ὅλα τὰ δυνατὰ, νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐκλογὴν του· καὶ ἀφ' οὗ ἐπροσπάθησαν εἰς μάτην διὰ τοῦ Κόχραν νὰ διαλύσωσι τὴν συνέλευσιν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀποφασίζουσι τῶς νὰ καταπολεμήσωσι τὴν περὶ τῆς ἐκλογῆς του πρότασιν ἐνώπιον αὐτῆς τῆς συνέλευσεως, καὶ νὰ βραδυσργήσωσι μεταχειριζόμενοι ὅλα τὰ μέσα, ἔχοντες συμμάχους μάλιστα τοὺς πληρεξουσίους τῶν Ναυτικῶν νήσων, εἰς τῶν ὁποίων τὴν βαρύντητα καὶ ἐλπίζουσι πολὺ, ὥστε νὰ κατορθώσωσι διὰ τῶν πλειόνων ψήφων τοῦλάχιστον νὰ τὴν ἀπορρίψωσι. Οἱ πληρεξούσιοι οὗτοι, ἀναδεχθέντες τὴν πάλιν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ νὰ ἐπηρεάσωσι τοὺς πληρεξουσίους τῶν ἄλλων μερῶν καὶ νὰ θριαμβεύσωσι, παρουσιάζονται πρόμαχοι εἰς τὴν Κ'. συνεδρίᾳ. καὶ ἀφ' οὗ ἔγεινε πρότασις νὰ ψηφισθῇ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ὁ Καποδίστριας, προβάλλουσι ψηφηφορίαν. Τότε ἀναστὰς ὁ πρόεδρος εἶπεν ὅτι, οἱ πληρεξούσιοι τῆς Πελοποννήτου ἔδωκαν ὅλοι ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς ψήφους των, τοῦτ' αὐτὸ ἤθελον εἰπεῖ οἷ, τε Στερεοελλαδίται καὶ οἱ Αἰγαίουπελαγίται. Ἀλλὰ μόλις ἐτελείωσι τὸν λόγον ὁ πρόεδρος, ἀνίστανται οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ναυτικῶν νήσων, ὑψύνουσι τὴν φωνήν, καὶ λέγουσιν ὅτι αὐτοὶ ἀποτελοῦσι τὴν ἡμίσειαν δύναμιν τοῦ ἔθνους, ἐννοοῦντες νὰ παραστήσωσιν ὅτι, ὅταν αἱ Ναυτικαὶ νῆσοι δὲν τὸν θέλωσιν, αἱ ψῆφοι τῶν λοιπῶν πληρεξουσίων ὅλης τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰς ψήφους τῶν εἰρημένων νήσων, καὶ, ὅταν αὐτοὶ δὲν τὸν δίδωσι τὰς ψήφους των, τότε ὁ Καποδίστριας δὲν λογίζεται νομίμως ἐψηφισμένος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ὡς μὴ ἔχων εἰμὴ τὰς ἡμισείας ψήφους τοῦ ἔθνους. Προχωροῦσι δὲ τόσον, ὥστε δύο ἐξ αὐτῶν (1) πνίγονται φωναζόντες: *Εἴμεθα ἡ ἡμίσεια δύναμις τοῦ ἔθνους, ὡς ἂν εἰ προεχάλουν τοὺς ἄλλους πληρεξουσίους νὰ ἔλθωσιν εἰς φι-*

(1) Ὁ Ν. Μπότσης καὶ ὁ Γρίκας Βαρακασιάνης.

λονεικίαν καὶ διαπληκτισμούς, καὶ ἐκ τούτου νὰ λάβωσιν ἀφορμὴν νὰ διαλύτωσι τὴν συνεδρίαν, ὥστε νὰ μὴ ἀποφασισθῇ εἰς αὐτὴν ἡ ἐκλογὴ τοῦ Κυβερνήτου, καὶ ἐπομένως νὰ προσπαθῶσιν, ὅπως ἄλλως ἤθελον δυνηθῇ, νὰ τὴν ἐμποδίσωσιν ὅλως διόλου. Καὶ ὁμως ἐκτὸς αὐτῶν, καὶ δύο τριῶν Πελοποννησίων ὁργάνων τῶν ὀλιγαρχικῶν, εἶον τοῦ Δήμου Κανελοπούλου, Σ. Σπηλιωτοπούλου καὶ Ἐμμ. Μελετοπούλου, ὅλοι οἱ λοιποὶ πληρεξούσιοι τῆς Ἑλλάδος μένουσιν ὡς βράχοι ἀκράδαντοι εἰς τὰς θέσεις των, καὶ ὅλως ἀτάραχοι καὶ εὐσταθεῖς εἰς τὴν ἀπόφασίν των, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ὡς καὶ εἰς τὴν ἐπομένην ΚΑ'. γίνονται πράξεις νὰ ψηφισθῇ ἑπταετής Κυβερνήτης, ὁ Καποδίστριας, καὶ νὰ προσκληθῇ ἀπὸ τὴν συνέλευσιν νὰ φράσῃ ὅσον τάχιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ κυβερνήσῃ τὸ ἔθνος κατὰ τοὺς καθεστῶτας νόμους, καὶ ἐπομένως ἐκτελοῦνται τὰ παρεπόμενα. Τότε εἶδον οἱ Νησιῶται ὅτι εἰς τὴν συνέλευσιν, ὅταν αὕτη σύγκειται ἀπὸ ἀνθρώπους ἀγαπῶντας τὴν πατρίδα, δὲν ἀποφασίζουσι διὰ τὰ μεγάλα συμφέροντα τοῦ ἔθνους ὁ στόλος ἢ ὁ στρατός, ἀλλ' ἀποφασίζουσιν οἱ πλείότεροι πληρεξούσιοι ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ τὸ κοινὸν συμφέρον ὀδηγούμενοι· καὶ ὅτι ἐκεῖνοι δὲν εἶχον ἄλλην δύναμιν εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ ἔθνους εἰμὴ τὴν ἰδὼν ἐξ τῆς Ὑδρας καὶ τῶν τεσσάρων ψήφων τῶν Σπετσῶν (διότι οἱ Ψαρριανοὶ δὲν ἦσαν σύμφωνοι εἰμὴ κατὰ τὸ φαινόμενον μὲ τοῦ; Ὑδρατίους καὶ τοῦ; Σπετσιώτας, οἱ ὅποιοι, δὲν εἶχον οὐδὲ τὰς ψήφους ὅλων τῶν πληρεξουσίων τοῦ Αἰγαίου, ἐν ᾧ ἐνόμιζον ὅτι ἔπρεπε νὰ τὰς ἔχωσι (1)). Τότε εἶδον καὶ ἐ-

(1) Διὰ τοῦτο ἐδειξαν τότεν δυσμένειαν ἐναντίον των, ὥστε, ὅτε εἰς τις ἐξ αὐτῶν ἐγνωμοδότησε νὰ μὴ διορισθῶσι δασμολόγοι εἰς τὰς νήσους των Ναυτικοὶ Νησιῶται, ὡς ἔως τότε διωρίζοντο, ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει νὰ πληρώσωσιν ἀνυπόλογως ἐκάστη αὐτῶν ὅτι ἂν ἤθελεν ἀποφασισθῇ παρὰ τῆς συνελεύσεως, ἀναστὰς εἰς πληρεξούσιος τῶν Σπετσῶν· ἐλησμονήσαιτε, τοὺς εἶπεν, Αἰγαίοπελαγίται· ὅτι εἴθε ὑποτελεῖτε τῶν Ναυτικῶν νήσων; ἀλλὰ πληρεξούσιοι τῆς Πελοποννήσου ὑψώσαν τὴν φωνήν, ὑπερασπίσαντες τὰ δίκαια, διὰ τὰ ὅποια οἱ Ἕλληνες ἔσφαζον τοὺς Τούρκους καὶ κατεσφάζοντο.

καίνοι καὶ οἱ μετ' ἐκείνων ὀλιγαρχικοὶ ὅτι δὲν ἠδύναντο ν' ἀπο-
 τρέψωσι τὴν συνέλευσιν ἀπὸ τοῦ νὰ καταπράξῃ τὰ κοινὰ συμφέ-
 ροντα, ὅτε καὶ ὁ Κολοκοτρώνης, ὅστις καὶ ἐγγράφως ἐγνώμο-
 δότησε νὰ ψηφισθῇ καὶ Κυβερνήτης· ὁ Καποδίστριας, τὴν ἐνισ-
 χύει μὲ τὴν παρουσίαν του, καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ὡς φρονοῦσαν τὰ
 δίκαια τὴν κατασταίνει ἐπὶ μᾶλλον δυνατὴν καὶ ἀξιοσέβαστον,
 διότι καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληες ἐπευφήμησαν μαθόντες ὅτι ψηφίζει
 Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος τὸν Καποδίστριαν, τοῦ ὁποίου τὰ
 μεγάλας ἀρετὰς πολλοὶ καὶ ἐγνώρισαν καὶ ἐκήρυττον. Καὶ ὁμως
 δὲν παύουσι τοῦ νὰ βιάδουρῶσι καὶ δὲν παραμελοῦσι τίποτε,
 ὥστε νὰ ἐμποδίσωσι τὸ περὶ τοῦτου ψήφισμα, ὅπερ ἡ συνέλευσις
 δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐκδεδομένον, καὶ ἤδη θὰ μεταχειρισθῶσιν ἐπὶ
 τούτῳ καὶ τὸν Ἀμιλτων. Εἶχε φθάσει οὗτος εἰς τὸν Πόρον ἀπὸ
 τὴν Σμύρνην, καὶ ἐκεῖνοι φρονοῦσιν ὅτι, ἂν ἐρωτηθῇ περὶ τοῦ Κα-
 ποδίστρια, θ' ἀποκριθῇ ἀποφατικῶς, καὶ ἡ ἀπόκρισις του θ' ἀποτε-
 λέσει τὸ νὰ μὴ ψηφισθῇ Κυβερνήτης ἀπὸ τὴν συνέλευσιν, ἥτις
 ἐμελλε νὰ φεθῇ, ὡς νομίζουσι, μὴ παροξύνει τὰς ἄλλας Δυνά-
 μεις, ὅσαι ἱσχυρίζονται τὴν Ῥωσσίαν, ἐναντίον τοῦ ἔθνους, καὶ
 ν' ἀνατρέψῃ τὴν ἀπόφασίν της· ἄλλως τε φέρουσι κατὰ νοῦν καὶ
 τὴν ὁποίαν ἐδῶκεν ὁ Κολοκοτρώνης ἀρνητικὴν ἀπόκρισιν πρὸς
 τὸν Ἀμιλτων περὶ τοῦ Καποδίστρια εἰς τὴν Ἑρμιόνην. Θέλουσι
 λοιπὸν νὰ τὸν ὑποχρεώσωσι πλῆγίως πως, νὰ ὑπάγῃ ὁ ἴδιος αὐτὸς
 νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, ἂν συμφέρῃ ἢ ὅχι νὰ ψηφίσῃ ἡ συνέλευσις τὸν
 Καποδίστριαν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος· διότι νομίζουσιν ὅτι, καὶ
 ὁ Ἀμιλτων θὰ ἐνθυμηθῇ τί τὸν εἶπεν αὐτὸς ὁ ἴδιος πρὸ ὀλίγου,
 καὶ θὰ θυμωθῇ, καὶ τέλος θὰ τὸν εἴπῃ τὸ ὅχι, καὶ θὰ κατενεχθῇ
 τῆς συνελεύσεως ἀποδοκιμάζων τὴν περὶ τοῦ Καποδίστρια ἀπό-
 φασίν της, ὡς ἐναντίαν εἰς τὰ συμφέροντα τῶν Δυνάμεων τῆς Εὐ-
 ρώπης, καὶ τότε δὲν ἀμφιβάλλουσιν ὅτι, πρῶτος ὁ Κολοκοτρώνης
 ἀποδειλιάσει, θὰ μεταπείσει τὴν συνέλευσιν ὥστε ν' ἀνατρέψῃ τὴν
 ἀπόφασίν της· Ἀπέρχονται ἐπομένως εἰς τοῦ Κολοκοτρώνη ὁ Κουν-
 τουριώτης, ὁ Καρκατσιάνης καὶ ὁ Ἰω. Μαρκῆ· Μιλαέτης ὡς ἐκ μέ-
 ρους τῶν τριῶν Νηυτικῶν νησῶν καὶ τὸν λέγουσι· ὁ δὲν συλλογι-
 ζονται οἱ Πληρεξούσιοι τί κάμνουσιν ἐπιμένοντες νὰ προσκαλέσω-
 σιν τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν Καποδίστριαν· δὲν σιοχάζονται ὅτι ἡ

» Ἑλλάς εἶναι μᾶλλον θαλάσσιος, καὶ εἶναι διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ περι-
 ποιῇται τοὺς Ἀγγλους ὡς θαλασσοκράτορας; Ἰδὲν στοχάζονται ὅτι
 » ἡμεῖς εἴμεθα Νησιῶται, καὶ εἴμεθα ὑποκείμενοι νὰ πάθωμεν ἀπὸ
 » τὴν Ἀγγλίαν, νὰ πολέσωμεν τὰ πλοῖά μας τὴν θαλάσσιον δύναμιν;
 » Ἰδὲν στοχάζονται ὅτι ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν τῆς Εὐρώπης δὲν
 συμφέρει νὰ θέσωμεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἔθνους ἄνθρωπον τῆς
 » Ῥωσσίας; » Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης, ὅστις ἄμα ἰδὼν αὐτοὺς εἰς τὴν
 οἰκίαν του, ἐσυμπέρανεν ὅτι ἤθελον νὰ τὸν προσβάλωσι νὰ ἐρωτηθῇ
 ὁ Ἀμιλτὼν, τοὺς προκαταλαμβάνει καὶ: « ἐγὼ, τοὺς λέγει, μίαν
 » ψῆφον ἔχω: τί δύναιμι νὰ κάμω ὅταν ὅλοι οἱ πληρεξούσιοι
 » θέλουσιν τὸν Καποδίστριαν; Ἀλλ' ἂν συμφέρῃ ἢ ὄχι νὰ ψηφισθῇ
 » Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ἰδοὺ ἦλθεν ἀγαθὴ τύχη καὶ ὁ Ἀ-
 » μιλτὼν, ὅστις εἶναι φίλος τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐμπορεῖ νὰ μᾶς
 » δώσῃ τὴν γνώμην του, καὶ ἂν τὸ κρίνετε εὐλογον ἐμπορῶ, αὐτὸς
 » ἐγὼ μάλιστα, νὰ ὑπάγω εἰς τὸ πλοῖόν του, νὰ τὸν ἐρωτήσω. »
 Τοῦτο ἤθελον βέβαια καὶ οἱ Νησιῶται, στοχάζόμενοι ὅτι ὁ Κο-
 λοκοτρώνης θὰ εὐρεθῇ ἐμπεριδεμένος, ἐνθυμούμενος, ὅτι εἰς τὴν
 Ἑρμιόνην πρὸ μικροῦ εἶπε τὸν Ἀμιλτὼν περὶ τοῦ Καποδίστρια,
 καὶ ὅτι ἐκεῖνος δὲν θὰ θελήσῃ οὐδὲ ν' ἀκούσῃ τὸ ὄνομα τούτου.
 Καὶ ἰδοὺ ὁ Κολοκοτρώνης εἰς τοῦ Ἀμιλτὼν, καὶ « βλέπετε, τὸν
 » λέγει, ὅποσον οἱ Ἕλληνες εἴμεθα ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν Ἀγγλίαν »
 » ἐψήφισαμεν τὸν Κόρχραν ἀρχηγὸν τῶν κατὰ θάλασσαν δυνάμεων,
 » ἐψήφισαμεν καὶ τὸν Τσιόρτς ἀρχιστράτηγον κατὰ ξηράν· ἀλλ'
 » ἔχομεν ἀνάγκην νὰ μᾶς δώσῃτε καὶ ἄλλον κανένα πολιτικόν
 » Ἀγγλον, νὰ τὸν θέσωμεν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Κυβερνήσεώς μας, νὰ
 » σωθῶμεν. » Ὁ δὲ Ἀμιλτὼν τὸν παρέστησεν ὅτι οὔτε ἡ Ἀγγλία
 οὔτε ἡ Γαλλία, οὔτε ἡ Ῥωσσία, οὔτε καμμία ἄλλη δύναμις τῆς
 Εὐρώπης ἠδύνατο νὰ συναινέσῃ εἰς τοῦτο, καὶ τότε ὁ Κολοκο-
 τρώνης, δεικνύων τὴν δυσαρέσκειάν του, καὶ ἀπελπιζόμενος διὰ
 τὴν σωτηρίαν τοῦ ἔθνους, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀνδρὸς ἱκανοῦ νὰ τὸ
 κυβερνήσῃ, ἐρωτᾷ: « ἀτάχα, δὲν ἔμπορῶμεν νὰ προσκαλέσωμεν
 » τὸν Καποδίστριαν; Καὶ, δὲν μὲ εἶπες εἰς τὴν Ἑρμιόνην ὅτι δὲν
 » εἶχε τοιοῦτον σκοπὸν ἢ συνέλευσις; Ναί μὲν εἰς τὴν Ἑρμιόνην δὲν
 » εἶχε τοιοῦτον σκοπόν· ἀλλ' ἤδη ὅτε ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ξηρὰν καὶ
 » θάλασσαν δυνάμεων μας διωρίσαμεν: Ἀγγλους, ἔμπορεῖ τάχα

νά μᾶς βλάβῃ τίποτε ἢ πρόσκλησις τοῦ Καποδίστρια, ὅντος » Ἕλληνας, ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν τῆς Εὐρώπης; » Ὁ Ἀμιλτων ἐγνώριζε καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων· ἡγάπα τὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ Ἕλλητες χρεωστοῦσιν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν ἐνάρετον τοῦτον Ἀγγλον, μὴ φρονοῦντα ὡς ἄλλοι δημόσιοι ἄνθρωποι, αἵτινες δικαιολογοῦνται, καθὼς τοιοῦτοι, δι' ὅσα κακὰ συμβουλευέωσιν ἢ πράξωσιν εἰς τὸν κόσμον, τὰ ὅποια ὡς ἰδιῶται ἀποδοκιμάζουσιν εἰς τὴν συνείδησίν των (1). Ἀπελπίζομενος λοιπὸν καὶ αὐτὸς διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος, λέγει τὸν Κολοκοτρώνη: « Προσκαλέσατε τὸν Καποδίστριαν, διότι ἄλλως ἀπολώλατε. » Ὁθεν ἄφ' οὗ ἤκουσαν οἱ Νησιῶται καὶ τοῦ Ἀμιλτων τὴν συμβουλὴν, ἔδωκαν καὶ αὐτοὶ τὴν ψῆφόν των ὡς καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, καὶ οὕτως ἐψηφίσθη ὁ Καποδίστριας Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ὅλων τῶ ἐθνὸς ὁμοφώνως, καὶ ὑπεγράφησαν ὑφ' ὅλων τῶν πληρεξουσίων καὶ τῶν ἀρχιερέων ὅσοι εὐρέθησαν εἰς τὴν συνέλευσιν τὸ ἐπόμενον ψήφισμα καὶ ἡ παρεπομένη πρόσκλησις· ἀριθ. 5'. Ἡ ἐθνικὴ τρίτη τῶν Ἑλλήνων συνέλευσις θεωροῦσα ὅτι ἡ ὑψηλὴ ἐπιστήμη τοῦ κυβερνᾶν τὴν πολιτείαν καὶ φέρειν πρὸς εὐδαιμονίαν τὰ ἔθνη, ἡ ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ, ἀπαιτεῖ πολλὴν πείραν καὶ πολλὰ φῶτα, τὰ ὅποια ὁ βίρβαρος Ὀθωμανὸς δὲν ἐπέτρεψέ ποτε εἰς τοὺς Ἕλληνας. Θεωροῦσα ὅτι ἀπαιτεῖται ἐπὶ κεφαλῇ τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας ὁ κατὰ πρᾶξιν καὶ θεωρίαν πολιτικὸς Ἕλληνας, διὰ τὴν κυβερνήτην κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας,

Ψηφίζει,

Α'. Ὁ Κόμης Ἰωάννης Καποδίστριας ἐκλέγεται παρὰ τῆς συνέλευσεως ταύτης ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐθνους Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐμπιστεύεται τὴν νομοτελεστικὴν αὐτῆς δύναμιν.

(1) Εἶπον δὲ τινες ὅτι, τὰ μυστικοσυμβούλια πῶχοντο νὰ λείψῃ ὁ Καποδίστριας τοῦ νὰ εἶναι ὑπουργὸς Γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας καὶ μυστικὸς σύμβουλος παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας, καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι ἐκλείει πλέον τὸ στάδιόν του.

Β'. Ὡς τοιοῦτος θέλει κυβερνήσει τὴν Ἑλληνικὴν πολιτείαν κατὰ τοὺς καθεστῶτας νόμους

Γ'. Ἡ διαρκεία τῆς ἐπιτροπείσης παρὰ τοῦ ἔθνους εἰς αὐτὸν ἐξουσίας προορίζεται διὰ ἑπτὰ χρόνους ἀρχομένους ἀπὸ τῆς σήμερον.

Δ'. Νὰ εἰδοποιηθῇ δι' ἐγγράφου ἐνυπογράφου ἀπὸ ὅλους τοὺς πληρεξουσίου τοῦ ἔθνους, προσκαλούμενος νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πατρίδα διὰ ν' ἀναλάβῃ τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως.

Ε'. Διψίζεται τριμελής Ἐπιτροπὴ γνωρίζομένη ὑπὸ τὸ ὄνομα, ἡ ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα ἐν ἀπουσίᾳ του, καὶ θέλει παύσει ἅμα φθάσει ὁ Κυβερνήτης εἰς τὴν πατρίδα.

ΣΤ'. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὸν Κώδικα τῶν ψηφισμάτων καὶ κοινοποιηθῇ διὰ τοῦ τύπου. Ἐν Τροιζηνί τὴν 3 ἀπριλίου 1827.

Γ'. Ἀριθ. 112. Ἡ Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις.

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος Κόμητα Ἰωάν. Καποδίστριαν.

Τὸ ἔθνος βλέπον ὅσα κακὰ ἐπῆγαταν εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἑπταετοῦς ἀγῶνός του ἀπὸ τὴν πολυμέλειαν τῆς νομοτελεστικῆς δυνάμεως, εἰς ἀποφυγὴν ὅλων αὐτῶν τῶν κακῶν τὰ ὅποια ἐξέθεσαν τὸ ἔθνος εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον, ἀπεφάσισε διὰ τῶν νομίμων πληρεξουσίων του, τῶν εἰς Γ'. συνέλευσιν συνελθόντων, καὶ συνεκέντρωσεν ὅλην τὴν νομοτελεστικὴν δύναμιν εἰς ἓνα καὶ μόνον ἄξιον ἄνδρα τῆς τοιαύτης ἐθνικῆς ἐμπιστοσύνης προικισμένον μὲ τὰς ἀπαιτούμενας πολιτικὰς γνώσεις, ἔχοντα τὴν πρωτοπικὴν ἀξίονητα καὶ ἐμπειρίαν, καὶ διόλου ἀμερόληπτον, εὖρεν, ὁμόφωνον ὅλον, τὴν ἐξοχότητά σου, καὶ σὲ ὠνόμασε Κυβερνήτην του κατὰ τὸ ἐμπερικλειόμενον ψήφισμα ὑπ' ἀριθ. 5'. Σὲ συγχαίρει λοιπὸν δι' αὐτὴν τὴν δόλῳ ἑκλογὴν, καὶ βέβαιον ὅτι θέλει σὲ εὖρει εὐπειθέστατον εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἔθνους σου, σπεύδει νὰ σὲ προσκαλέσῃ, διὰ νὰ ταχύνης τὴν ἐνταῦθα ἀφίξιν σου, καὶ νὰ λάβῃς τὰς Κυβερνητικὰς ἡνίας καθ' ὃν τρόπον τὰς ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν ἐξοχώτητά σου τὸ ἔθνος (1). Ἐν Τροιζηνί τὴν 6 ἀπρι-

(1) Ὁ γραμματεὺς τῆς συνέλευσεως εἶχε σχεδιάσει καὶ τὴν πρόσκλησιν πρὸς

λίου 1827. Ὁ πρόεδρος Γ. Σσίνης, Νικόλαος Βίκου, Εὐαγγε-
 λινὸς Παπᾶ Ἰωάννου, Ἀναστ. Ἀναγ. Λοιδωρίκης, Μανώλης Δ.
 Λαζάρου, Λουκᾶς Θρ. Λιβάνιος, Ἀναγ. Οἰκονόμος, Γρίκας Κα-
 ρακατσιάνης, Ἰωάννης Λεκάτης, Νικόλαος Μπόιασης, Ἰωάννης
 Κωλέτης, Χριστόδουλος Ματακίδης, Ν. Χ. Ἰω. Μέξης, Ἀναστ.
 Χαραλάμπης, Γεώργιος Ῥούντου, Φραντσέσκος Βούλγορις
 Ἀρχιμ. Α. Καμπάνης, Νικολῆς τοῦ Ἀλεξάνδρῃ, Γιάννης Παπα-
 μικῆ, Κωσταντῆς Κανάρης, Γεώργιος Λογοθέτου, Γ. Μ. Ἀν-
 τωνόπουλος, Γιαννάκος Ν. Ντισνέτου, Ἑμμανουὴλ Σπυρίδωνος,
 Θ. Κολοκοτρώνης, Σταματέλλος Ἀντωνόπουλος, Κωνσταντῖνος
 Γουβέλης, Ἰω. Κ. Γιαννόπουλος, Γεώργιος Λέλης, Κ. Ζῶτος, Πα-
 ναγιώτης Ναούμ, Ἀναγ. Παπαλεξόπουλος, Διαμαντῆς Χ. Ἀνα-
 στασίου, Ἀναγ. Νταλαρῆς, ὁ Γερωντιανὸς Ἰωακίμ, Γ. Σταῦρος,
 Γεώργιος Μαυρομιμάτης, Τάσσης Μαγγίνας, Χρήστος Γεροθανά-
 ση, Ἀναγνώστης Διδασκάλου, Λουκᾶς Βάϊα, Μάρκος Δραγού-
 μης, Γαβριὴλ Δελαγραμμίστικας, Λάμπρος Ἀλεξάνδρου, Χαρά-
 λαμπος Παπαπολίτης, Εὐστάθιος Σπυρίδωνος, Νάσιος Πλακωτῆς,
 Ἰω. Μαρκῆς Μιλαίτης, Γεώργιος Κουντουριώτης, Λάμπρος Νά-
 κος, Νικόλαος Γιατρίκος, Βασίλειος Χρηστόπουλος, Ν. Ἀντω-
 νάδου, Δημήτριος Παπανικολῆ, Ζαχαρίκης Ἰωάννου, Ἀναγνώ-
 στης Γκολρόπουλος, Φράγκος Βριζιχῆς, Λουκᾶς Κόκαλης, Δη-
 μῆκης Ἱερομνήμων, Δημήτριος Αχμτρυδῆς, Σπυρίδων Χιρα-
 λάμπης, Βασίλειος Πετιμεζᾶς, Σπυρίδων Σπηλιωτόπουλος, Πα-
 ναγιώτης Παπατσιώνης, Δήμος Κανελοπούλος, Ἰωάννης Τομα-
 ρᾶς, Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης, Θεόδωρος Σκορδάκης, Σπύρος
 Φραγγίσκος, Σπύρος Λεβέχος, Ἰωάννης Οἰκονόμου, Ἀντώνιος
 Κιραπατᾶς, Πέτρος Π. Μαυρογένης, Παναγ. Δ. Δημητράκοπου-
 λος, Λογοθέτης Πάγκλος, Ἀ. Κορτέτης, Ν. Ποιηρόπουλος
 Γεώργιος Μαυρομιχάλης, Ῥήγης Πηλαμίδης, Ἀναγ. Δηλιγιάν-
 νης, Δημήτριος Μελετόπουλος, Γεώργιος Νοταρᾶς, Ἑμμ. Μελε-

τὴν Κυβερνήτην, ἀλλὰ τὰ κακὰ ὅλα δὲν ἀπεδίδοντο εἰς τὴν πολυμέλειαν τοῦ νο-
 μοτελεστικοῦ, καὶ διωρίσθη ἐπιτροπὴ, ἀπὸ πολλοῦ συγκατεμένη, καὶ ἐσχέδιασε τὴν
 ἀνωτέραν.

τόπουλος, Παναγ. Καλαμαριώτης, Ἀναγνώστης Δικαῖος, Γιαννούλης Καραμάνος, Ἰω. Εὐγενίδης, Γεώργιος Ἀθανασιάδης, Ἰωάν. Γ. Οἰκονομίδης, Δημήτριος Ταγκόπουλος, Νικήτας Κάλλας, Κωνσταντῖνος Κυριακός, Ἀναστ. Παπαγιαννακόπουλος, Ἰω. Ν. Καραύπουλος, Πρωτοπαπᾶς Δημήτριος, Ἰω. Κ. Μαυρομιχάλης, Μητῆς Σακελλαρίου, Ἰωαννούλης Νάκος, Νικόλαος Σάββα, Μιχ. Μαρκοπολίτης, Μητρος Ἀναστασόπουλος, Νότης Μπότσαρης, Γεώργιος Βαλτινός, Γεώργιος Κίτσιος, Κωσταντῆς Βέρες, Ζώης Πάνου, Βελισάριος Καλόγηρος, Μιχαήλ Γρύβας, Νικόλαος Χρυσθέργης, Σπύρο Μήλιος, Π. Ἀν. Καψάλης, Ζαχ. Στάϊκος, Βασίλειος Μπαρλᾶς, Ν. Ντσιαβέλλας, Πάνος Μοναστηριώτης, Σωτ. Περδικούρης, Γιάννος Εὐθυμίου, Δ. Πανοῦτσος, Γ. Τσιώχρης, Ἀ. Μακρυπουκάμισος, Π. Γιότης Καραλῆς, Ἀλέξιος Λουκόπουλος, Πόλος Φιλάρετος, Ἠλίας Γ. Μπουτιέρος, Π. Καλογεῖρᾶ, Λογοθέτης, Πέτρος Μαρκέζης, Κ. Κανελέτιος, Δ. Βούλης, Δρόσος Μανσώλας, Παντελῆς Στάθης Πασχάλης, Π. Σ. Ὀμηρίδης, Ἀ. Ζιζίμης, Λουκᾶς Ληοῦς Χορμόβας, Γρηγόρ. Χ. Γιάννος, Ἰωάννης Κοκαλιάρης, Λύσανδρος Βιλαέτης, Μιχαήλ Ἱερεὺς, Σαράντου, Ἀναγ. Πιπανικολόπουλος, Πρωτοσύγγελος Γεράσιμος, Ἀνδ. Καλαμογδάρτης, Λυκοῦργος Ι. Κρεστενίτης, Ἠλ. Τριπλαφατῖνος, Προηγ. Παρθένιος, Σ. Θεοχαρόπουλος, Δημ. Ἱερεὺς καὶ Σακελλάριος Μοθώνης, Θεόκλητος Φαρμακίδης, Ἀναγ. Ματσουκόπουλος, Ν. Γ. Ἰγγλέσης, Ἀναγ. Κοπανίτσας, Παντολέων Αὐγερινός, Ἰάκωβος Α. Παξιμαδῆς, Στάμος Σεραφεῖμ, Λιβέριος Λιβερόπουλος Γιωργάκης Μήτρου, Δημητράκης Τσιγγουράκος, Φωκᾶς Φραγγούλης, Κυριάκος Σκαλιτσᾶς, Κανέλλος Δελιγιάννης, Σπυρίδων Καλογερόπουλος, Ν. Κρίτσιος, Διονύσιος Βασιλείου, Δῆμος Πρασᾶς, Κωσταντῆς Δεδούσης, Σταῦρος Νικολάου, Νικόλαος Γολόπουλος, Ἰω. Βασιλείου, Ἀναγ. Σπυρόπουλος, Γιαν. Χ. Πέτρου, Κωσταντῆς Δεντούσης, Ν. Σπηλιάδης, Ἐμ. Ξένος, Χρῆστος Βλάσης, Κωνστ. Ζωγράφος, Π. Μαυρομιχάλης, Ν. Οἰκονομίδης, Ἀντ. Ἀλπέρτης, Χ. Στεκούλης, Γ. Δαρειώτης, Γεράσιμος Κώπας, Ν. Χρυσόγελος, Ἀ. Πολυζωίδης, Ἀναστ. Λόντος, Ἀ. Ζαφειρόπουλος, ὁ Κορίνθου Κύριλος, ὁ Τριπόλεως Δανιήλ, ὁ Ῥέοντος Διονύσιος, ὁ Δαμαλῶν Ἰωνᾶς, Ἀνδρούσης Ἰω.

σῆφ, Βρεσθ. Θεοδώρητος. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως Ν. Σπηλιάδης· καὶ ἐστάλησαν πανταχόθεν εἰς τὴν Γενεὺαν. Διὰ τὸ ἀσφαλέστερον ἐστάλησαν ἀντίγραφα τοῦ τε ψηφίσματος καὶ τῆς προσκλήσεως ἐπικυρωμένα, διὰ τοῦ πληρεξουσίου Κορώνης Δ. Βούλκα καὶ πρὸς τὸν εἰς Κέρκυραν Βιάρων Καποδίστριαν, ὃς τις ἔπρεπε νὰ τὰ διευθύνῃ πρὸς τὸν ἴδιον ὅπου ἂν εὕρισκετο. Οἱ πληρεξούσιοι δοξάζουσιν ἤδη τὸν Ὑψιστον, ὃς τις τοὺς ἐφώτισε νὰ προσκαλέσῃ τὸν μεγαλοφυῆ πολιτικὸν Ἑλληνα, εἰς τὸν ὁποῖον καυχῶνται καὶ ἐλπίζουν ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα, καὶ τὸν ὁποῖον θαυμάζουσιν ὁ κόσμος· ἐλπίζουν μάλιστα οἱ Ἕλληνες, καὶ τοὶ παραδεχθέντων τῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐψηφισμένων περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ, τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἀπὸ τὸν ἔξοχον αὐτὸν ἄνδρα. Πλὴν οἱ ὀλιγαρχικοὶ θὰ μεταχειρισθῶσι καὶ ἐπικρίτως ὅλους τοὺς τρόπους, ν' ἀνατρέψωσι καὶ τὸ εἰρημένον ψήφισμα καὶ τὴν πρόσκλησιν αὐτοῦ, καὶ ὅλας τὰς πράξεις τῆς ἐν Τροιζίνι συνελεύσεως, ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἔλευσίν του. Διὰ τοῦτο ἠθέλησαν νὰ πληροφορηθῶσι, πόθεν ἔμελλε νὰ ἐκλεξῇ τὸ ἔθνος τὸν ἀρχηγόν του, ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ἂν δὲν ἤθελεν ἔλθῃ ὁ Καποδίστριας, ὥστε νὰ λάβωσι καὶ αὐτοὶ μέτρα κατάλληλα κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς συνελεύσεως, ἥτοι ἐκ τῆς ἐλπίδος ἢ ἐκ τῆς ἀπογνώσεως ὑπαγορευόμενα, καὶ εἰς τὴν ΚΑ' συνεδρίᾳ οἱ Ἀναγνώστης Δελιγιάννης ἠρώτησε· «Μὴ ἐλθόντος τυχὸν τοῦ Καποδίστρια, πόθεν ἔμελλε νὰ ἐκλεχθῇ τοῦ ἔθνους ὁ ἀρχηγός; ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος;» οἱ δὲ ἄλλοι πληρεξούσιοι ὅλοι ὁμοφώνως ἀπεφάσισαν νὰ ἐκλεχθῇ πάλιν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, καὶ οὕτω τοὺς ἐκήρυξαν ὅτι ἄλλην φορὰν ἢ ἐκλογὴ τοῦ ἔθνους δὲν θὰ πέσει εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν, καὶ μετ' αὐτῶν εἰς τοὺς Μαυροκορδάτους καὶ τοὺς Κωλέττας. Εἰς δὲ τὸ γ' ἄρθρον τοῦ περὶ συστάσεως τῆς ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς (1). Θ'. ψηφίσματος ἡ συνέλευσις ἐψήφισε τὰ ἑξῆς· «Ἄν τυχὸν δὲν ἔλθῃ ὁ Κυβερνήτης Ἰω. Καποδίστριας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἅμα λάβει πληροφορίας τὸ βουλευτικὸν σῶμα ὅτι δὲν ἔρχεται, ὀφείλει νὰ συγκαλέσῃ τὸ ἔθνος εἰς συνέλευσιν, καὶ τότε θέλει

(1) Ἡ τῆς ἀντὶ τοῦ Κυβερνήτου Ἐπιτροπῆς.

»προσκληθῇ ἀντὶ αὐτοῦ ἄλλος Κυβερνήτης ἔξωθεν τῆς Ἑλλάδος.» Οὕτως ἡλπίζετο τοῦλάχιστον ν' ἀπαλλαγῇ τὸ ἀτυχές ἔθνος ἀπὸ τοῦς ἐμφυλίους πολέμους τῶν σπουδαρχιδῶν ἀντιποιοιμένων τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἀπὸ τὸν ἐκ τούτων ἀπειλούμενον ὄλεθρον.

Ἡ συνέλευσις ἐψήφισεν ἐπομένως τριμελῆ Ἐπιτροπὴν, συγκαί-
μένην ἀπὸ τὸν Γ. Μαυρομιχάλην, τὸν Ἰω. Μαρκῆν Μιλαίτην
καὶ τὸν Ἰαννούλην Νάκον (1), ἥτις ὑπὸ τὴν τίτλον Ἀντικυβερ-
νητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλάδος, θά κυβερνήσει τὸ ἔθνος δι' ἰδι-
αιτέρου ψηφίσματος ἄχρις οὗ φθάσει ὁ Κυβερνήτης. Ἡ συνέλευσις
ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ συστήσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν ταύτην ἀπὸ ἄτο-
μου, μὴ ἔχοντα ἀξιώσεις εἰς τὴν ἐξουσίαν, θεωρούμενα ὡς τοπο-
τηρητὰς τοῦ Κυβερνήτου, καὶ μὴ εὐρίσκοντα συμφέρον ν' ἀντενερ-
γήσωσιν εἰς τὴν ἑλευσίαν του. Διὰ τοῦτο ἔπρεπε τ' ἄτομα ταῦτα νὰ
μὴ ᾔναι διατεθειμένα, νὰ γείνωσιν ὄργανα τῶν ὀλιγαρχικῶν. Ἀλλ'
οὔτοι, ῥαδιουργοῦντες, κατώρθωσαν νὰ δοθῶσιν αἱ ψῆφοι τῶν
πλειόνων εἰς τὸν Μαυρομιχάλην, εἰς τὸν ὁποῖον ἦσαν βέβαιοι
ὅτι ἤθελον εὐρεῖ τὸ ὑποστήριγμά των· ἀλλὰ καὶ οἱ πληρεξούσιοι
δὲν ἡλπίζόν ποτε ὅτι ὁ Μιλαίτης, ὅστις ἐφάνη ὅτι ἐπρέσβευε
ἀρχὰς ἰσονομίαις· ἤθελε κλίνει πρὸς αὐτοὺς καὶ πατριάσει μὲ τὸν
Μαυρομιχάλην. Καὶ ὅμως ἠνώθησαν οἱ δύο, καὶ συμπράττουσι
μὲ τοὺς ὀλιγαρχικοὺς πρὸς τὸν σκοπὸν των, καὶ εἰς τὸν τρίτον
ἄλλο δὲν μένει εἰμὴ νὰ ὑπεγράψῃ καὶ αὐτὰς ἀποφάσεις τῶν δύο.
Ἡ ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ ἤρχισεν ἅμα συστήθῃσα ν' ἀντιπράττῃ
κατὰ τῆς συνελεύσεως, ἢ κατὰ τῆς πατρίδος. Ἀντὶ δὲ νὰ μένῃ

(1) Ὁ Καραϊσκάκης ἔγραφε τὴν 3 Ἀπριλίου ὅτι ὁ στρατὸς
δὲν ἤθελε τὸν Ἰω. Νάκον καὶ ἐζήτουν τὸν Γ. Μαυρομμάτην.
Οὕτως ἠδύνατο νὰ συντελέσῃ πολὺ πλέον ἐκείνου εἰς τὸ καλὸν
τῆς πατρίδος. Ἀλλ' ἡ συνέλευσις δὲν ἠδύνατο ν' ἀκούσῃ τί λέγει
καὶ τί θέλει ὁ στρατός· ἄλλως ἡ οἰκογένεια τῶν Νάκων εἶχε δι-
καίως ἀξιώσεις εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων, διότι αὐτὴ ἐ-
κίνησε τὴν ἐπανάστασιν εἰς τὴν ἀνατολ. Ἑλλάδα καὶ ἡγωνίσθη
καὶ ἐθυσιάσθη.

εἰς τὴν Τροίζην· νὰ ἐνεργῇ τὰ χρέη της, ὡς διατάχθη τὴν 4κ Ἀπριλίου ἀπὸ τὴν συνέλευσιν, εἰς οὐδὲν τιθεμένη τὴν διαταγὴν της, μεταβαίνει εἰς τὸν Πόρον, καὶ ὡς εἰ ἐλάλει ἤδη τὴν γλῶσσαν τῶν ὀλιγαρχικῶν πρὸς τὴν κυρίαρχον συνέλευσιν ἔλεγεν· « Ἐὰν μὲν θὰ φαντασθῇς ἴσως ὅτι ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ μὲ καθαιρέσης μὴ πειθομένην εἰς τὰς διαταγὰς σου, καὶ ἐνεργοῦσαν πρὸς τὸν σκοπὸν τῶν προϋχόντων· ἀλλ' ἐγὼ δὲν θὰ παραιτήσω τὴν ἐξουσίαν, καὶ θ' ἀνοίξω μετ' αὐτῶν συμμαχουμένη τὸ τουφέκ, » διὰ ν' ἀνατρέψω τὰ ἐν Τροίζην· καθεστηκότα, καὶ νὰ κατορθώσω νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἡ κυριαρχία εἰμὴ εἰς τοὺς προϋχοντας (1). »

Μεταβὰτα δὲ εἰς τὸν Πόρον ἐξέδωκε τὴν ἐπομένην διακήρυξιν· « Ἡ ἀντικυβερ. Ἐπιτροπὴ, αἰσθανομένη τὴν ἀνάγκην νὰ προσδιορίσῃ τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τόπον ἀνάλογον τῶν « σημερινῶν περιστάσεων, διὰ νὰ εκπληρώσῃ τὰ χρέη της, ἐξέ- » λέξατο προσωρινῶς τὴν νῆσον Πόρον, ὅπου ἀπέρχεται σήμερον, » ὅτε οἱ γενναῖοι κάτοικοι αὐτῆς εἰν' ἔτοιμοι νὰ τὴν ὑποδεχθῶσι » μετὰ χαρᾶς. » Ἡ συνέλευσις ἐψηφίσατο τὸν στόλον ἐθνικόν, κατὰ πρότασιν τοῦ Κωλέτιου, καὶ ὁ κυβερνήτης θὰ τὸν συγκροτήσῃ, καὶ θὰ κινήσῃ τὴν κατὰ θάλασσαν δύναμιν χωρὶς νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς πλοιοκυρίους, οἷνιν, ἐπειδὴ ἐξεπλήρωσαν καὶ ἐκ- » πληροῦσι τὰ χρέη των καὶ μὲ τὰ πλοῖά των εἰς τὴν θάλασσαν, » θλουσι ν' ἀποφασίζωσιν ὡς ἡμίσεια δύναμις τοῦ ἔθνους διὰ τὰ κοινὰ » πράγματα τῆς πατρίδος, καὶ ν' ἀφαιρέσωσι τὴν ψῆφον ἀπὸ τοῦς Ἕλληνας, ἐν ᾧ διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων λύονται τὰ ζητή- » ματα εἰς τὰς ἐθνικὰς βουλὰς καὶ τὰς συνελεύσεις, καὶ ἄλλως δὲν » ἦτο δυνατόν νὰ λυθῶσι· εἰμὴ διὰ τῆς βίας τῶν ὅπλων, οἷε τοῦ » ἔθνους, ἀν' ὑποθετῇ διηρημένον εἰς δύο ἡμισείας δυνάμεις, ἡ μὲν » κατὰ θάλασσαν ἡμίσεια δύναμις θὰ ἔλεγε, τοῦτο θέλω, ἡ δὲ » κατὰ ξηρὰν ἄλλη ἡμίσεια θὰ ἔλεγεν, ἐκεῖνο θέλω, καὶ ἐκάτεραι » δὲν ἐπέθοντο εἰς τὸν ὁρθὸν λόγον.

Ἡ συνέλευσις συνεπῆς εἰς τὴν βᾶσιν της ὡς πρὸς τὸ εἶ-

(1) Ἐπὶ τουρκοκρατίας ὠνομάζοντο ἄρχοντες καὶ προϋχοντες, καὶ εἰς τὴν ἐπα- » νάστασιν ὠνομάζον οὕτως αὐτοὶ ἐκτεῦς, καὶ ὠνόμαζον αὐτοὺς οὕτως οἱ ὀ- » παδοὶ αὐτῶν.

τὸ εἶδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐχρεώσται ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὸ σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, ὅπερ ὤφειλε νὰ τροποποιήσῃ καὶ καθάτι ἀπέβλεπε τὴν νομοτελεστικὴν δύναμιν, ὅτε αἱ ἡνία τοῦ κράτους ἔπρεπε νὰ παραδοθῶσιν εἰς ἓνα μόνον, τὸν Κυβερνήτην· ἀλλ' οἱ ὀλιγαρχικοὶ ἤθελον νὰ κυβερνηθῇ τὸ ἔθνος κατὰ τὸ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἰδρυθὲν σύστημα διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ συμβιβασμοῦ μετὰ τοὺς Τούρκους· οὐδ' ἤθελον νὰ δώσῃ τέλος ἡ ἐθ. συνέλευσις εἰς τὰς ἐργασίας τῆς ἤθελον νὰ μείνωσιν ἐκκρεμῇ τὰ πράγματα εἰς τρόπον ὅτι ν' ἀπαιτῶσι μετ' ὀλίγον ἄλλην ἐθνικὴν συνέλευσιν, ἐλπίζοντες νὰ προσπαθήσωσιν ἐν τῷ μεταξύ νὰ συγχροτήσωσιν αὐτοὶ τὴν ἄλλην αὐτὴν συνέλευσιν, καὶ νὰ τὴν κατακυριεύσωσιν ὥς εἰς τὴν Ἐπιδαύρον. Διὰ τοῦτο δὲν θέλουσι νὰ κατασκευασθῇ τὸ σύνταγμα, καὶ μάλιστα ἐν ᾧ δὲν ἤθελον τὴν ἐκ τοῦ συντάγματος ἰσονομίαν καὶ ἂν τὸ 1822 συνέδραμον εἰς τὸ νὰ κατασκευασθῇ ὁ νόμος τῆς Ἐπιδαύρου, ὁ σκοπὸς των ἀπέβλεπε νὰ λάβωσι τὴν ἐξουσίαν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ νόμου, νὰ συμμαχήσωσι μετὰ τὸν Μαυροκράδατον, νὰ ἐξοντώσωσι τὸν Ὑψηλάντην, καὶ νὰ μὴ ἔχωσι νόμον, εἰμὴ ὅταν ἤθελον λάβει ἀφορμὴν νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὸν νόμον ἐπὶ προσχηματι διὰ τὰ τέλη των· ἐπομένως ἀγορεύων ὁ Τρικούπης καὶ θέλων νὰ ὑπερασπισθῇ τὸ ἐν Ἐπιδαύρῳ πέρυσιν ἰδρυθὲν σύστημα τοῦ, ἀγωνίζεται ν' ἀποδείξῃ τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ κατασκευασθῇ σύνταγμα ἀνάλογον μετὰ τὴν κατὰστασιν τοῦ ἔθνους εἰς ὀλίγας ἡμέρας, ἐν ᾧ ἀπητείτο διὰ τοῦτο χρόνος μακρός· ἀλλ' οἱ πληρεξούσιοι φρονούσιν ὅτι, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι τοῦ ἔθνους ἡ κατὰστασις, καὶ ὅποιαδήποτε τύχη ἂν τὸ περιριμένη, δὲν ἔπρεπεν εὖτε διὰ μίαν στιγμὴν ἐν ᾧ ἀπολαύει τὴν κυριαρχίαν του ν' ἀφαιρεθῇ τὰς ἐγγυήσεις καὶ ἀσφαλείας, τὰς καθιερωθείσας εἰς τὰς συνέλεύσεις τῆς Ἐπιδαύρου καὶ τοῦ Ἀστρους, ὑπὲρ τῶν ὁποίων λαβὼν τὰ ὅπλα, κινδυνεύει ν' ἀπολεσθῇ. Ἡξευρόν βέβαια καὶ αὐτοὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κατασκευασθῇ σύνταγμα ἀνάλογον μετὰ τὴν κατὰστασιν τοῦ ἔθνους εἰς ὀλίγας ἡμέρας· ἀλλ' ἀπεκρίθη τις τὸν Τρικούπην ὅτι, καθὼς εἰς τὰς συνέλεύσεις τῆς Ἐπιδαύρου καὶ τοῦ Ἀστρους κατεσκευάσθη εἰς δεκαπέντε ἡμέρας, οὕτως ἦτον ἀνάγκη νὰ κατασκευασθῇ καὶ εἰς τὴν Τροιζῆνα ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν. Ἐγνώριζον δὲ ὅτι, καὶ ὅταν τὰ

συντάγματα τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρχον εἰς ἐνέργειαν, δὲν ἡσυχάζθησαν τὰ δίκαιά των, καὶ ὁμολόγουν ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν εἰς τοιαύτας περιστάσεις τοῦ ἔθνους νὰ ἐλπίσωσι τοῦ νόμου τὸ Βασίλειον· ἀλλ' ὅσον οἱ ὀλιγαρχικοὶ ἐπροσπάθουν νὰ τρέψωσι πρὸς ὀφελὸς των τὴν ἐπανάστασιν, τόσον οἱ πληρεξούσιοι ἐπροσπάθουν νὰ τὴν τρέψωσι πρὸς ὀφελὸς τῶν Ἑλλήνων ἀπάντων, εἰς τὴν σκοπὸν τοῦ ἔθνους, εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἀποβλέποντες, ἐφ' ᾧ καὶ προσεκάλεσαν τὸν Καποδίστριαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐχρεώστων ὅχι μόνον τὸ σύνταγμα νὰ κατασκευάσωσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν βουλὴν νὰ συγκαλέσωσιν, ὥστε νὰ τὸ ἐνεργῇ, καὶ νὰ μὴ ἀφήσῃ τὰ μέλη τῆς ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς νὰ συνεργήσωσιν εἰς τοὺς σκοποὺς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι δὲν ᾔθελον οὔτε τὸν Καποδίστριαν, οὔτε σύνταγμα, οὔτε Βουλὴν.

Αὗτοί περιμένουσι ν' ἀποφασισθῇ ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸν Καίινιγγ, καὶ νὰ εἰσαχθῇ εἰς αὐτὴν τὸ πολιτικὸν σύνταγμα τῆς Βλαχομολδαυίας, διότι καὶ οἱ ξένοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἐλπίζουσι, τοὺς βεβαιοῦσιν ὅτι ἡ δὲν θὰ ὑπάρξῃ Ἑλλάς, ἢ θὰ ὑπάρξῃ, ἂν θὰ ὑπάρξῃ, ὑποτελὴς εἰς τοὺς Τούρκους Αὐθεντεία. Ὁ Καίινιγγ μάλιστα εἶπε τὸν Μαυροκορδάτον καὶ τὸν Ζωγράφον, ἃς ἀρκεσθῶσιν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν φυσικὴν των ὑπαρξιν, διότι ἡ ἀνεξαρτησία των εἶν' ἀδύνατον· καὶ αὐτὸς ἄρα τοὺς λέγει ν' ἀρκεσθῶσιν εἰς τὴν αὐθεντείαν, ὑποτελεῖς τοῦ Σουλτάνου. Τοῦτο δὲ καὶ τοὺς συμφέρει καθὸ σύμφωνον μὲ τὰς γνώσεις καὶ τὰς ἐξείς των ὅτε εἰς τοιαύτην τάξιν πραγμάτων ἡδύναντο καὶ ν' ἄρχωσι καὶ νὰ κυβερνῶσι τὸν τόπον ὅπως δέηποτε. Ἦσαν δὲ βέβαιοι σχεδὸν ὅτι, ἂν ᾔθελον εὐρεθῇ διατελοῦντες ἄρχοντες τῆς Ἑλλάδος περαιωθέντος τοῦ συμβιβασμοῦ, ᾔθελον ἄρχῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον αὐτοὶ καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, διορισθέντος τινὸς ἐξ αὐτῶν τούτων αὐθέντου. Ἦλπιζον δὲ νὰ λάβῃ τέλος ὁ συμβιβασμὸς ἐντὸς ὀλίγου, καὶ νὰ λάβωσι τὴν δόξαν νὰ ὀνομασθῶσι καὶ σωτήρες τῆς πατρίδος. Διὰ ταῦτα καὶ ἐπροσπάθησαν νὰ διαιτηρηθῶσιν εἰς τὴν ἀρχὴν, καὶ θὰ προσπαθῶσιν νὰ τὴν ἀναλάβωσιν, ἂν δυνηθῶσιν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὰ πράγματα, ὅτε θὰ λάβῃ τέλος, ὡς ἐλπίζουσιν, ὁ συμβιβασμὸς διὰ τοῦ Καίινιγγ. Διὰ ταῦτα καὶ δὲν θέλουσι σύνταγμα καὶ βουλὴν, φοβούμενοι μὴ εὐρωσιν εἰς τοὺς ἀντιπρο-

σώπους τοῦ ἔθνους προσκόμματα καὶ ὥς πρὸς τὰς ὁδηγίαις, καθ' ἃς ὁ Καϊνιγγ θὰ διαπραγματευθῇ τὰ περὶ συμβιβασμοῦ μετὸν Σουλτάνον, ἐν ᾧ κατὰ τὸν Ζωγράφον ὁ Ζαΐμης καὶ ὁ Δελιγιάννης διὰ τὴν ὑπόληψιν καὶ ὑπεροχὴν των θὰ λάβωσι μέτρα καὶ μὴ σύμφωνα μετὰ τὸ γενικὸν συμφέρον. Τὸ δὲ ἀδύνατον τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Ἑλλήνων δὲν τοὺς δυσχερεστεῖ, καθότι ἡ ἀνεξαρτησία ἀπαιτεῖ τάξιν πραγμάτων, καθ' ἣν αὐτοὶ δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ κυβερνήσωσι τὸ ἔθνος, καὶ ἐπομένως δὲν ἐλπίζουσι ν' ἄρξωσιν ὥς ὑπέρτατοι ἄρχοντες, καὶ διὰ τοῦτο φοβοῦνται μὴ φανῇ ποῦποτε ἡ λέξις ἀνεξαρτησία εἰς τὰ ἐκδιδόμενα ἀπὸ τὴν συνέλευσιν ἔγγραφα (1), ὑποπτεύοντες μή τι γεννηθῇ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς λέξεως ἐμπόδιον, ὅτε ἡ ἀνεξαρτησία δὲν συμβιβάζεται μετὸν συμβιβασμὸν, καὶ δὲν θὰ κατορθωθῇ τίποτε. Διὰ ταῦτα θέλουσι καὶ προσπαθοῦσι νὰ διαλυθῇ ἡ συνέλευσις, διότι τότε ἀσφαλίζονται εἰς τὸν σκοπὸν των, καὶ ἀποσκεδάζονται ὅλοι οἱ φόβοι των καὶ ὅλαι αἱ ὑπόνοιαι των. Καὶ λοιπὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐνεργοῦντες, παύουσι τοῦ νὰ συνεδριάζωσι, καὶ ἀποσύρονται εἰς τὸν Πόρον, ὅπου ἤρχισαν ὁμοῦ μετὰ τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς, ἡ μὲ τὸν Γ. Μαυρομιχάλην μόνον, καθότι ὁ Μιχαήλ οὐκ ὀλίγον δύναται νὰ τοὺς χρησιμεύτῃ, εἰς τὰς μηχανορραφίας ἐναντίον τῆς συνέλευσεως. Καὶ ἐπειδὴ μετ' αὐτῶν συμπράττουσιν οἱ πηρεζούσιοι τῶν Νήσιων Ἰόρας καὶ Σπιτοῶν, προσιμαίζοντες καὶ οὗτοι τὰ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, προβάλλουσιν εἰς τὴν ΚΕ! συνεδρίασιν, νὰ διαλυθῇ κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχαμε, λέγουσιν, ἀπόρριψιν πρὸ ὀλίγου· κατὰ προτροπὴν τοῦ Κόχραν (2)· εἰδὲ μὴ, αὐτοὶ εἶναι βιασμένοι ἀπὸ τῆς ἰδίας ὑποθέσεως των ν' ἀναχωρήσωσιν. Ἡ δὲ συνέλευσις τοὺς παρέσκησεν ἐν πάσῃ ἀταραξίᾳ οἱ δὲν ἀπεφάτισέ

(1) Κατὰ παραίτησιν ἴσως τινός ἐξ αὐτῶν, παριστάνοντος τὴν ἀντίφασιν τῆς συνέλευσεως ὥς πρὸς τὸν συμβιβασμὸν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν, εἶπε τότε τὸν Γραμματέα τῆς συνέλευσεως νὰ μεταχειρίζεται εἰς τὰ ἔγγραφα τῆς τὴν λέξιν αὐτονομίαν ἀντὶ τῆς ἀνεξαρτησίας.

(2) Καὶ ὁ Κόχραν ἐλπίζει νὰ ἴδῃ λαμπρὸν τέλος τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας (ὅχι τῆς ἀνεξαρτησίας) τῶν Ἑλλήνων.

ποτε νά διαλυθῇ, ἂν πρῶτον δὲν ἐκπληρώσῃ τὰ χρέη της, οὐδ' ἐνέκρινέ ποτε τὴν περὶ τούτου γενομένην πρότασιν, καὶ ὅτι ὅς τις τῶν πληρεξουσίων ἀναχωρήσει, μὴ υπογράψας τοὺς θεμελιώδεις νόμους καθ' οὓς θὰ κυβερνηθῇ τὸ ἔθνος ἐφεξῆς, ὡς καὶ τὰς ἄλλας πράξεις της, παραβαίνει τὰ χρέη του. Ἀνεγνώσθη ἐπομένως ἔγγραφον τοῦ Κόχραν τῆς 4-16 Ἀπριλίου διαλαμβάνον καὶ τὰ ἐξῆς: «Παρατηρῶν τὴν ὁμόνοιαν, τὴν προθυμίαν καὶ τὴν δραστηριότητα τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τὰς ἀναγκαῖας πολιτικὰς διατάξεις καὶ εἰς τὰς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ πολεμικὰς ἐτοιμασίας, αἰσθάνομαι ἀνέκφραστον χαρὰν, καὶ ἔχω χρηστὰς ἐλπίδας νά ἴδω ἐντός ὀλίγου λαμπρὸν τὸ τέλος τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας ἱερῶς σας ἀγῶνος.» ἐξ οὗ γίνεται κατὰδηλον ὅτι οὔτε συνεβούλευσεν αὐτὸς αὐθόρμητος, οὔτε συμβουλεύει τὴν διάλυσιν τῆς συνελεύσεως. Ἀλλ' οἱ Νησιῶται δὲν ἔκμαν τὴν πρότασιν ταύτην, εἰμὴ διὰ νά δώσωσιν ἀφορμὴν οἱ πρῶτοι εἰς τὴν διάλυσιν της, καὶ ἀνεχώρησαν ἴτως ἤθελον ν' ἀποδείξωσιν οὕτως εἰς τοὺς Ἀγγλους ὅτι, αὐτοὶ δὲν ἦσαν σύμφωνοι με τοὺς ἄλλους πληρεξουσίους ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν καὶ πρόσκλησιν τοῦ Καποδίστρια, διότι, καθὼς Νησιῶται, ἴσως ἐφοβούντο τοὺς Ἀγγλους, ὡς εἶπον πρὸ ὀλίγου τὸν Κολοκοτρώνην, καὶ ἴσως ἐφοβούντο τῷ ὄντι διότι ἐθεώρουν τὸν Καποδίστριαν ὡς Ῥώστον, καθὼς διατελοῦντα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ῥωσσίας. Ἀλλ' ὁ Καποδίστριας ἦτον Ἕλλην· δὴν ἦτο Ῥώστος· ὑπηρετήσέ μεν πιστῶς ὡς τίμιος ἄνθρωπος τὴν Ῥωσσίαν, ἀλλὰ διὰ τοῦτο οὐδέποτε ἔπαυσε τοῦ νά ᾔσῃ Ἕλλην, καὶ ν' ἀγαπᾷ εἴπερ ἄλλο τι εἰς τὸν κόσμον καὶ νά λατρεύῃ μὲ θεησκευτικὴν εὐλάβειαν τὴν πατρίδα του. Καθὼς δὲ προσεκάλεσαν οἱ Ἕλληνες εἰς βοήθειάν των τὸν Κόχραν, τὸν Τσιόρις καὶ ἄλλους ξένους καὶ δὲν εἶχον τί νά φοβηθῶσιν ἀπὸ τῆς Ῥωσσίας, οὕτως ἠθύναντο, καὶ Ῥώστος ἂν ἦτον ὁ Καποδίστριας, νά τὸν προσκαλέσωσιν ὡσαύτως, καὶ δὲν εἶχον τί νά φοβηθῶσιν ἀπὸ τοῦ Ἀγγλου διὰ τοῦτο, ὅτε μάλιστα εἶχε γείνει τὸ πρωτόκολον τῆς 23 Μαρτίου, καὶ εἶπετο νά συναχθῇ ἐκ τούτου ὅτι, ἂν οἱ Ἀγγλοι ἤθελον τὸ καλὸν τῶν Ἑλλήνων, ἤθελον ἀκούσει μ' εὐχαρίστησιν τὴν πρόσκλησιν εἰς βοήθειάν των τοῦ Καποδίστρια, ὡς ἀναγκαίου, καθὼς ἱκανοὺ νά τοὺς κυβερνήσῃ καὶ

νὰ πράξῃ τὸ καλὸν των. Ἀλλως οἱ Ἕλληνες εἶχον καθ' ὅλους τοὺς λόγους τὸ δικαίωμα νὰ προσκαλέσωσι τὸν συμπατριώτην των, νὰ παραιτηθῇ τὴν Ῥωστικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ νὰ σπεύσῃ εἰς τὴν πατρίδα του, νὰ τὴν βοηθήσῃ, καὶ οἱ Ἀγγλοὶ δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα, οὔτε ἡδύναμις ποτε διὰ τοῦτο νὰ καύσῃσι τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα, ἢ νὰ κακοποιήσωσιν ἄλλως πῶς τοὺς Νησιώτας. Ἀλλ' εἴθε μὴ τὸν προσεκάλουν, διότι ἡ πατρίς δὲν ἤθελεν ἀπολέσει τὸν πατέρα, ὅς τις καὶ ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν ἡδύνατο νὰ τὴν εὐεργετήσῃ καὶ νὰ τὴν ἀναδείξῃ μέγα ἔθνος! Ἀναχωρήσαντες οἱ Νησιῶται ἀπὸ τὴν συνέλευσιν, εἶχον ἔως σκοπὸν νὰ ἐπανέλθωσι μὲ δύναμιν ὀπλων νὰ τὴν διαλύσωσι μὲ τὴν βίαν, ἢ ἡλπίζον νὰ σύρῃσι κατόπιν των καὶ ἄλλους πληρεξουσίου, καὶ νὰ παραλυθῇ ἡ συνέλευσις, καὶ ἐπομένως ἂν δὲν διαλυθῇ, νὰ τὴν κηρύξωσι πάλιν οἱ ὀλιγρχικοὶ ὡς μὴ ὑπάρξισαν, καθὺ συγκεκριτημένην τάχα διὰ τῆς βίας τοῦ Κολοκοτρώνη. Καὶ τῷ ὄντι πληρεξούσιοι τινες Αἰγαίου-πελαγῖται, ὁ Ἑμμ. Ξένος, Λογοθέτης Πάγκαλος, Ἀντώνιος Ἀλπερτίης, Ἀ. Κορτέσης, Πέτρος Π. Μαυρογένης, Παναγ. Δ. Δημητρακόπουλος, Ν. Χρυσόγεωλος, Δ. Γαβρᾶς, Μηνᾶς Σακελλαρίου, Ἀν. Μπονάκης καὶ Μακάριος Βαρυλάμ, ἀφ' οὗ ἀνεχώρησαν ἐκεῖνοι, ἀπεσύρθησαν εἰς τὸν Πόρον, καὶ ἤθελον ν' ἀναχωρήσωσιν εἰς τὰς νήτους των, καὶ ἔδωκαν τὴν 25 ἀπριλίου ἀναφορὰν εἰς τὴν συνέλευσιν διὰ τοῦτο, καὶ δὲν ἠκούσθησαν, καὶ τέλος ἔμειναν καὶ αὐτοὶ, καὶ ἐξηκολούθησαν τὰ χρέη των. Ὁ δὲ Κουντουριώτης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ θεωροῦντες ὅτι, ἡ συνέλευσις δὲν διελύθη διότι ἀνεχώρησαν αὐτοὶ, ἔστειλαν ἀναφορὰν διπλαμινοῦσαν ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐδέχοντο «Νὰ γείνωσιν αἱ ἀναγκαῖότητες» πρὸς ἀποκαταστάσεως εἰς τὸ σύνταγμα διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν «πράξεων τῆς ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς (1), ἀλλ' ἐννοεῖται, ἔλεγον, ὅτι τὸ σταθερὸν σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος θέλει ἀποφασισθῇ ἀπὸ τὴν ὅσον οὕτω, εἴτε, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν, τὸν ἐρχόμενον Σεπτέμβριον συστηθητομένην ἐθνικὴν συνέλευσιν.» Ἐπειδὴ δὲ

(1) Διὰ τῶν προσθαφαιρέσεων ἐνόουν ἔως νὰ τὴν δώσωσι τὸ δικαίωμα νὰ διαλύτῃ μετ' ὀλίγον τὴν Βουλὴν καὶ νὰ συγκαλέσῃ τὸν Σεπτέμβριον ἐθνικὴν συνέλευσιν.

οἱ ὀλιγαρχικοὶ δὲν ἐπέτυχον νὰ παραλύσωσι ἢ νὰ διαλύσωσι τὴν συνέλευσιν διὰ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν νησιωτῶν, ἥδη ῥαδιουργοῦσι νὰ μείνῃ αὕτη ἀρροῦρητος, ἐπὶ σκοπῷ νὰ δοκιμάσωσιν ἴτως τὴν διαλύσωσι καὶ μὲ τὴν βίαν, συνεργούντων καὶ τῶν Ναυτικῶν Νησιωτῶν. Ὁ ἀρχιστράτηγος διατάττει τὸν Νικηταρᾶν νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὴν συνέλευσιν, καὶ νὰ στρατεύτῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν μὲ τοὺς στρατιώτας τῆς φρουρᾶς, καὶ ἐκστρατεύει παρευθὺς, καὶ ἡ συνέλευσις μένει ἀρροῦρητος, διότι δὲν ἔχει καὶ καμμία ἀνάγκην νὰ φρουρηθῇ ἔχουσα τὸν Κολοκοτρώνην ὑπέρμαχον. Καὶ ἰδοὺ ὁ Ζαΐμης εἰς τὴν Τροιζῆνα ἐλθὼν ἀπὸ τὸν Πόρον συνωδευμένος μὲ τὴν φρουράν τῆς ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς καὶ ἄλλους στρατιώτας, ὡς ἐκκτονπενῆτα, καὶ καταλύτας εἰς τοῦ Πέτρου Μαυρομιχάλη, ὅπου συνήλθον καὶ ὁ Κολοκοτρώνης καὶ ἄλλοι, παραπονεῖται τρόπον τινὰ καθότι ἡ συνέλευσις βουλευέται καὶ ἀποφασίζει αὐτογνομόνως, καί, ὡς ἂν ἀπειλῶν, παρρηθεῖ ὅτι ἔχουσι καὶ αὐτοὶ τὴν δύναμίν των, καὶ τοὺς φίλους των καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸν ἀπήντησαν δέ τινες ὅτι, ἡ συνέλευσις δὲν ἀποφασίζει εἰμὴ ὅ,τι θέλουσιν οἱ πλείότεροι πληρεξούσιοι· ἀλλ' ἀποκρούει καὶ τὰς ἀξιώσεις ἐκείνων, ὅσοι νομίζουσιν ὅτι ἔχουσι πλείοτερὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας δικαίωματα, ὥστε νὰ θέλωσι ν' ἀποφασίξῃ ὅ,τι τοὺς δόξει. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης λαβὼν ὑπονόας καὶ ὡς ἐκ μέρους τῶν Νησιωτῶν καὶ ἄλλων, διώρισε κήρυκα, καὶ ἐφώνησεν ὅτι· αὐριον θὲν ἡδύνατο νὰ ἐλθῇ οὐδεὶς ἐκτοπλος εἰς τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων· οὕτως ἀφῆρσεν ἀπὸ τὸν Ζαΐμην τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ παρυσιασθῇ αἵφνης εἰς τὴν συνέλευσιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀπλοφόρων του, καὶ νὰ πράξῃ τι παρὰ τὸ λυμον, ἃν εἶχεν εἰς τὸν νοῦν του τοιοῦτόν τι. Ἀλλ' ἐνταυτῷ ἔλαβε μέτρα νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Νικηταρᾶς εὐθὺς ἀπὸ τὸ στρατόπεδον, καὶ τότε ὁ Ζαΐμης ἀπεχώρησεν αὐθωρεῖ εἰς τὰ ὀπίσω, τῶν στρατιωτῶν του περικλιζόντων ἐν τῷ ἐξέρχεσθαι ἀπὸ τὸ χωρίον, καὶ ἡ συνέλευσις ἐξηκολούθησεν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ τὰ ἔργα της. Οἱ ὀλιγαρχικοὶ φαίνεται δὲν ἀπεφάσισαν εἰς τοιαύτην περίστασιν ν' ἀνοίξωσι τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, μὴ ἐλπίζοντες νὰ κατορθώσωσι τίποτε· πλὴν μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς συνέλευσεως δὲν θὰ λείψωσι τοῦ νὰ μεταχειρισθῶσιν ὅ,τι δυνήθωσι θεμιτὸν καὶ ἀθέμιτον, ὥστε νὰ τὴν

ἀκυρώσωσι συγκροτοῦντες ἄλλην ἐθνικὴν συνέλευσιν τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον, ὡς καὶ οἱ Ναυτικοὶ νησιῶται ἐξεφράσθησαν.

Οἱ συγκροτοῦντες τὴν συνέλευσιν ταύτην, ἦσαν τὸ μέγα μέρος ἄνθρωποι ἔχοντες τὴν συνείδησιν τῶν χρεῶν καὶ καθηκόντων αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ βουλευμάτα καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν ὠδηγοῦντο ἀπὸ τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην ἀξίως τῆς Μεγαλειότητος τοῦ ἔθνους τὸ ὅποτον ἀντεπροσώπευον. Εἶχε παρουσιασθῇ δὲ πληρεξούσιος ἀπὸ τὴν ἐπικρίαν τοῦ Πύργου καὶ ὁ Λυκοῦργος Κρεστενίτης, ἀφ' οὗ κατεδικάσθη ἀπὸ τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἀνέκκλητον δικαστήριον διὰ πλαστογραφίαν, καὶ ἀφ' οὗ ἐφόνευσε τὸν Χριστόδουλον Ἀχολον, μὲ τὸν ὅποτον ἀντεφέρετο διὰ τὰ τοπικά των πράγματα, καὶ ἐπειδὴ ἡ συνέλευσις ἡγνόει τὰ περὶ αὐτοῦ, τὸν ἐδέχθη εἰς τὸν χώρον τῶν πληρεξουσίων. Ἐν τοσούτῳ ἡ Γ. Ἀστυνομία τοῦ Ναυπλίου σιέλλει τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου εἰς τὴν ἀστυνομίαν τῆς συνελεύσεως, καὶ τὸν προσκαλεῖ νὰ τὸν συλλάβῃ ὡς φυγόδικον καὶ ἐρήμην καταδικασμένον. Ἡ συνέλευσις ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὅτι ὁ ἐκλεγόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἀντιπρόσωπος πληρεξούσιος ἢ βουλευτὴς ὑποτίθεται ὅτι, δὲν ὑπέπεσε ποτε εἰς ἔγκλημα, τὸν ἐθεώρησεν ὡς τοιοῦτον, καὶ τὸν ἐδέχθη ἀφ' οὗ ὅμως ὁ ἀστυνόμος ἐπαρουσίασε τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν, ἐχρεώσκει νὰ τὸν ἀποκλείσῃ καὶ τὸν ἀπέκλεισε. Τότε αὐτὸς ἔδωκεν ἀναφορὰν εἰς τὴν συνέλευσιν, καὶ ἐπειδὴ παρεπονεῖτο ὑπεραπολογούμενος ὅτι ἡδίκηθη ἀπὸ τὸ ἀνέκκλητον ἐκεῖνο δικαστήριον, ἐνδίδουσα εἰς τὰ πρᾶκτα τοῦ ἀνθρώπου καθὸ ἀποβλέψασα εἰς τὰς περιστάσεις καθ' ἃς συνεστάθη τὸ εἰρημένον δικαστήριον, καὶ ἐπειδὴ ἐχρεώσκει νὰ τὸν βάλῃ εἰς θέσιν τοῦ ν' ἀθωωθῇ, ἂν τυγχὼν ἡθικήθῃ, ἀφ' οὗ κατήργησε τὸ αὐτὸ δικαστήριον, ἔδωκε δικαίωμα ἐφέσεως εἰς ὅλους ὅσοι ἐνομίζοντο ἡδικημένοι ἀπὸ αὐτὸ εἰς τὰ συστηθητόμενα τακτικὰ δικαστήρια, ἔδωκεν οὕτω καὶ εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητά του, εἰάν ἦτον ἀθῶος, καὶ ν' ἀποκατασταθῇ εἰς τὰ δικάιά του.

Θεωρήσασα δὲ καὶ τὰς πράξεις τῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις εἶχε διορισθῇ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ συνελεύσεως νὰ ἐπεξεργασθῇ τοὺς ἐθνικοὺς λογαριασμοὺς ἀπὸ τῆς πρώτης περιόδου, ἀπεφάσισε νὰ ἐξετάζωνται οἱ πράξεις τῆς καὶ ἀπὸ ἄλλης Ἐπι-

τροπήν ἀναθεωρητικὴν, ἣτις ὤφειλε νὰ ἐπεξεργασθῇ ὅσους λογαριασμοὺς ἤθελε τὴν περυσιάται ἢ πρώτη Ἐπιτροπῇ, βάσιν ἔχουσα τὰ συντάγματα τῆς Ἐπιδαύρου καὶ τοῦ Ἀστρους καὶ τοὺς μέχρι τότε ἐκδοθέντας νόμους καὶ διατάξεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ αὕτη ἡ ἀναθεωρητικὴ νὰ προσκαλέσῃ τοὺς ὀφείλοντας ν' ἀπολογηθῶσι, καὶ ἂν οὗτοι ἀποδείχθῶσι κατακρατοῦντες δημόσια χρήματα, νὰ διευθύνωνται εἰς τὴν Κυβέρνησιν, διὰ ν' ἀποδίδωσι τὰ χρήματα εἰς τὸ ἔθνος. Αὕτη ἦτον ἡ τρίτη καὶ τελευταία πρᾶξις τῆς συνελεύσεως, γενομένη κατ' αἴτησιν τοῦ Ν. Πονηροπούλου ὑπουργοῦ τῆς Οἰκονομίας ἐπὶ τοῦ Κουντουριώτου. Ἡ πρώτη Ἐπιτροπῇ, ἣτις καὶ Λογιστικὴ ὠνομάσθη, εἰς τὴν πρὸς τὴν συνέλευσιν ἀναφορὰν τῆς (1), παρετήρησεν οὕτως, τὰ Ἐθνικὰ Κατάσσειχα ἦσαν νοθευμένα καὶ πλήρη ἀπὸ πλαστὰς μερίδας, ἐλλείψεις, λάθη καὶ ἀνωμαλίας, εἰς τρόπον ὅτι δὲν ἦτον εὐκόλον ν' ἀποδείχθῶσιν οἱ κατακρατοῦντες τὰ δημόσια χρήματα.

Ἡ συνέλευσις διώρισε καὶ τινὰ τάξιν εἰς τὸ στρατιωτικὸν τῶν ἐπαρχιῶν, ἐξ ἧς εἴπετο νὰ ὑπάρξῃ ἐνότῃς εἰς τὸν στρατὸν, καὶ νὰ διορίζωνται ἐπὶ κεφαλῇ τῶν στρατευμάτων ἀρχηγοὶ ἱκανοὶ νὰ τὰ διοικήσωσι, καὶ τὰ στρατιωτικὰ κινήματα νὰ γίνωνται μετὰ ταχύτητα καὶ ἐπιτυχίαν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Ἐπειδὴ οἱ ὀπλαρχηγοὶ τῶν ἐπαρχιῶν δὲν διορίζοντο ἀπὸ τοὺς πολίτας πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, ἀπαιτούσης εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ.

(1) Ἰδὲ τὴν ἀναφορὰν αὐτὴν εἰς τὸ τέλος τοῦ Η'. τόμου τῆς συλλογῆς τοῦ Α. Ζ. Μάμουκα· αἱ Ἐπιτροπαὶ αὗται δὲν θὰ τελεσφορήσωσι καὶ διότι οἱ ὀλίγοι ἄρπαγες τῶν δημοσίων, τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἀλκιβιάδου πρὸς τὸν Περικλῆν ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, θὰ συντελέσωσιν εἰς ὅλῃς τὰς συμφορὰς τῆς πατρίδος, καὶ θὰ τὴν κατενέγκωσι θανασίμους πληγὰς, διὰ νὰ μὴ δώσωσιν εὐθύναν. Τούτους θὰ εὕρωι πάντοτε προθύμους οἱ ὀλιγαρχικοὶ καὶ οἱ ξένοι, νὰ συνδράμωσι τὰ κατὰστρεπτικὰ σχέδια τῶν, καὶ τὸ ἔθνικόν ταμεῖον δὲν θὰ λάβει τίποτε ἀπ' αὐτοῦς, διότι, καὶ τοὶ ὑπευθυνώτατοι, θὰ καταντήσωσιν ἀνέυθνοι τέλος πάντων, καὶ θὰ χωνεύσωσιν ὅσα κατέφαγον.

τὰ πολεμικὰ προτερήματα, ἀλλ' ἀνηγορεύοντο χωρὶς δ' ἀκρίτειν ἀρετῆς καὶ ἰκανότητος ἀπὸ τούτων συγγενεῖς καὶ ἄλλως σχετικούς των, ἢ ἀπὸ φητριάς πολιτῶν ἐχόντων ἐπιβροῇν εἰς τὸν λαόν, κινουμένων εἰς τὴν ἀναγόρευσιν των ἀπὸ ὕλικα συμφέροντα· καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ τὴν δύναμιν τῶν ὀπλων καταχρώμενοι, ἐβιάζον τὰ δίκαια τῶν ἀντιδικταθειμένων, καὶ ἐκ τούτου ἠναγκάζοντο οὗτοι ἀφ' ἑτέρου φητριάζοντες μετ' ἄλλων ὁμοφρόνων των ν' ἀγορεύσωσιν ἄλλους ἀρχηγούς ἀπὸ τὸ μέρος των, τοὺς ὁποίους ἐνίσχουν μὲ τὰ ὄπλα τῶν οἰκείων των, καὶ οὕτως ὑπεράσπιζον ἑαυτοὺς ἀπὸ τὴν βίαν καὶ ταταδυναστείαν τῶν ὑπεναντίων, καὶ ἐκ τούτου ἐφάνησαν δύο ἢ πλείότεροι ὀπλαρχηγοὶ εἰς τὰς Ἐπαρχίας, καὶ ἐγεννήθησαν διχόνοιαι καὶ ταραχαὶ κατ' ἐπαρχίας, καὶ ἐπράττοντο πάντοτε πολλὰ κακὰ, καὶ ἐβλάπτοντο οἱ ἀδύνατοι. Ἐκ τούτου δ' ἐπήγασεν ὁ σφετερισμὸς τῶν ἐθνικῶν εἰσοδημάτων, διότι ἕκαστος τῶν ὀπλαρχηγῶν διὰ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν ἐπροσπάθει ν' αὐξήσῃ τὴν φατρίαν του καὶ νὰ διατηρήσῃ τὴν δύναμιν του, κατὰ μίμησιν τοῦ τιμαριωτικοῦ τῶν ὀλιγαρχικῶν συστήματος, καὶ ἐκ τούτου προῆλθεν αἱ ἀμοιβαῖαι ἀδικοπραγίαι, πυρπολήσεις οἰκιῶν καὶ καταθλίψεις τῶν στρατευομένων πολιτῶν, διότι ἕκαστος τῶν ὀπλαρχηγῶν ἤθελεν οὕτως ἢ νὰ τοὺς βιάσθῃ νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν ἐκστρατεύοντα, ἢ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ τοῦ ν' ἀκολουθήσωσι τὸν ὑπεναντίον του ὀπλαρχηγόν, καὶ ἐκ τούτου αἱ στρατιῶται ἐμποδίζοντο, καὶ ποτε προφασιζόμενοι ἀπέφευγον οἴκοθεν τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· μάρτυς τῶν γενομένων ὁ πληρεξούσιος τῆς Βοστίσας Σπυρίδων Χαραλάμπους· εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην, ὅπου μετὰ τὸν Ἀνδρέαν Λόντον ἔγειναν ὀπλαρχηγοὶ ὅ,τε Δημ. Μελετιόπουλος καὶ ὁ Ἰ. Φειζόπουλος, ἐπρότεινεν εἰς τὴν συνέλευσιν νὰ παύσωσιν ἐφεξῆς τοῦ νὰ διορίζωνται οἱ ὀπλαρχηγοὶ ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας, καὶ νὰ διορίζωνται ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον, ἢ ἀπὸ τὸν γενικὸν ἀρχηγὸν ἐκάστου θέματος (1) τῆς Ἑλλάδος. Οἱ δὲ στρατιῶται νὰ ἐκκινῶνται διὰ τῶν δημογερόντων καὶ τινος ἀντιπροσώπου τῆς Κυβερνήτεως. Ἐννοεῖται δὲ

(1) Εἰς τὴν συνέλευσιν αὐτὴν ἔγεινεν ὁ διοικητικὸς ὀργανισμὸς, καὶ ἡ Ἑλλὰς διηγεῖτο εἰς θέματα καὶ εἰς ἐπαρχίας· ἔγεινε δὲ παρὰ τοῦ Γρηγορίου Σούτσου.

οἱ τοῦτο ἔγινε καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ Κολοκοτρώνη. Ὅθεν ἡ συνέλευσις ἀπεφάσισεν, οἱ μὲν ὀπλαρχηγοὶ τῶν ἐπαρχιῶν νὰ προβάλλωνται ἀπὸ τὸν Ἀρχιστράτηγον εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ αὕτη νὰ τοὺς διορίζῃ καὶ νὰ τοὺς δίδῃ τῆς ἀρχηγίας τὸ δίπλωμα, τὰ δὲ στρατεύματα νὰ ἐκκινῶνται ἀπὸ τοὺς δημογέροντας τῶν ἐπαρχιῶν καὶ νὰ κατατάττονται ὑπὸ τὰς σημαίας τῶν ὀπλαρχηγῶν. Ἐπομένως δὲν ἠδύναντο πλέον οὔτε οἱ ὀλιγαρχικοὶ νὰ χειροτονῶνται ἀφ' ἑαυτῶν ὀπλαρχηγοί, ἢ νὰ στρατολογῶσιν ὅπως ἤθελον, καὶ νὰ διοικῶσι τοὺς στρατιώτας κατὰ τὸ δοκοῦν.

Ἡ συνέλευσις ἔλαβε πρόνοιαν καὶ περὶ τῶν φρουριῶν, διὰ νὰ διοικῶνται λογικῶς καὶ νὰ χρησιμεύσωσιν ὅχι ὡς ἄντρα ληϊτῶν πρὸς ἀδικίαν παντοίαν τῶν ἐν αὐτοῖς καὶ ἐν τοῖς περὶ αὐτῶν κατοικούντων Ἑλλήνων, ἀλλ' ὡς καταφύγια ἄσυλα τῶν Ἑλλήνων καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ἐγγυήσεων ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας. Εἰς τὸ φρούριον τῆς Μονεμβασίας ἦ-ο διωρισμένος φρούραρχος ἐπὶ τοῦ Κουντουριώτου ὁ ἀπὸ Σπετσῶν Ἡλίας Θερμισιώτης, ὃς εἰς ἐξепλήρουν καλῶς τὰ χρέη του, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τὸν ἐπήνεσε καὶ τὸν ἐπεκύρωσεν εἰς τὴν θέσιν του. Ἀλλ' ἀρχὰς Ὀκτωβρίου Μανιάται τινὲς δι' ἀπάτης ἐισχωρήσαντες, τὸ ἐκυρίευσαν. Ὁ δὲ Θερμισιώτης κατὰρθων νὰ τοὺς ἀποβάλλῃ· πλὴν τέλη τοῦ αὐτοῦ μηνὸς εὐρόντες πάλιν εὐκαιρίαν, ὤρμησαν καὶ τὸ ἐκυρίευσαν, καὶ συλλαβόντες τὸν Θερμισιώτην, τὸν ἐφυλάκισαν. Ἐκράτησαν καὶ τὴν οἰκογένειάν του, καὶ ἄλλας πολιτῶν τινων. Οἱ Σπετσιῶται ἀναφέρουσι τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν, ἣτις διέταξε ν' ἀπολυθῶσι καὶ ὁ Θερμισιώτης ν' ἀναγνωρισθῇ φρούραρχος· ἀλλὰ κανεὶς δὲν ὑπακούει, καὶ οἱ κάτοικοι ἐβιάσθησαν νὰ προσκαλέσωσιν ἔπειτα τὸν Δημ. Πλαπούταν διὰ τὴν ἀσφάλειάν των. Ἡ δὲ συνέλευσις ἐν Ἐρμιόνη ἐτι διατρίβουσα, τὸν διέταξε πληροφορηθεῖσθαι τὰ γενόμενα, νὰ παραλάβῃ τὸ φρούριον ἀπὸ τοὺς Μανιάτας καὶ ν' ἀσφαλίσῃ τὸν τόπον. Ἀλλ' ἔφθασαν εἰς βοήθειαν τούτων ὁ Ἰωάννης καὶ Κωνσταντῖνος Μυρομιχάλης, καὶ ἡ συνέλευσις τοὺς διέταξε ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκείθεν, καὶ ν' ἀφήσωσι τὸ φρούριον εἰς τὸν Πλαπούταν ὡς ἤθελον καὶ οἱ πολῖται. Ἀλλ' οἱ Μυρομιχάλοι δὲν πείθονται εἰς τὴν διτάξιν τῆς συνελεύσεως, καὶ οἱ Μανιάται πυροβολοῦσι κατὰ τῆς πό-

λεως, καὶ ὁ Πλαπούτας διὰ νὰ μὴ πάθωσιν οἱ πολῖται συμφωνεῖ με τοὺς Μχυρομιχάλας νὰ διορισθῶσι φρουρὰ ἄλλοι τόσοι στρατιῶται ἰδικοὶ του, ὅσοι καὶ οἱ Μανιάται, καὶ οὕτω ν' ἀσφαλισθῶσιν οἱ κάτοικοι καὶ νὰ μένωσιν ἤσυχοι, ἄχρις οὗ του ἀποφασίσαι περὶ τῶν φρουρῶν ἡ Κυβέρνησις. Ἡ δὲ πρότασις του ἔγινε δεκτὴ καὶ ἔγειναν τρία ἔγγραφα συμφωνητικὰ φθίνοντος τοῦ Μαρτίου. Πλὴν, ἐνῶ ἐλπίζετο νὰ ἐμβῶσιν εἰς αὐτὸ στρατιῶται τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, ὁ Κωνσταντῖνος ἐξέβαλιν ἐξ ἀπάτης τοὺς στρατιώτας τοῦ Πλαπούτα ἀπὸ τὸ φρούριον, καὶ ἔμεινε μόνος αὐτὸς με τοὺς Μανιάτας φρούραρχοι, διότι καὶ τινες τῶν πολιτῶν ἦσαν σύμφωνοι με αὐτόν.

Ὁ δὲ Γρίβας ἐφρουράρχει πάντοτε εἰς τὸ Παλαμίδι, ὡς καὶ ὁ Φωτομάρας εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν. Ἡ δ' Ἀκροκόρινθος ἐφρουρεῖτο ἀπὸ τὸν Λόντον καὶ τινας Κορινθίους καὶ Ῥουμελιώτας τοῦ Ἰωάννου Νοταρᾶ. Εἰς αὐτὰ τὰ φρούρια ἔζων τόσα παληκάρια εἰς τὴν ἡδυπάθειαν καὶ εἰς τὰς καταχρήσεις, ὅτε ἡ πατρις εἶχεν ἀνάγκην ἀπὸ τοὺς βραχίονάς των. Ὁ Γρύβας, ἔχων νόμον τὴν θέλησίν του, ἐμμένων εἰς τὸ Παλαμίδι διὰ ν' ἀργυρολογῇ ἐκ παντὸς τρόπου, ἔλεγεν ὅτι τὸ ἐκράτει διὰ τὴν πατριδα τοῦ Ῥούμελην, καὶ ἴσω; ἤθελε δικιωθῇ ὅπωςδήποτε, ἂν ἔλεγε τοῦτο, πρὶν ἐκδοθῇ τὸ ἐν Ἑρμιόνη Α'. ψήρισμα. Ὅτε ὁ ἀδελφός του Γαρδικιώτης συνεκινδύνευσ με τὸν Καραϊσκάκη, προσεκλήθη καὶ αὐτός ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας του νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς τὴν Ῥούμελην· ἀλλ' ὠργίσθη τόσον κατὰ τοῦ ἀποσταλέντος ἐπὶ τούτῳ ὥστε θὰ τὸν ἐλακοποίηι, ἂν δὲν ἐπρόφθανεν ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ Ἀναστ. Ἐμμ. Παππᾶ εἰς βόηθειάν του. Εἰς ἄλλον καιρὸν καὶ αὐτός θὰ καυχῇθῃ, καὶ ὁλετήρῃ δημοσιογράφοι, φατριασταί, θὰ κηρύξωσιν ὅτι ἐνέμενεν εἰς τὸ Παλαμίδι, καὶ δὲν ἐστρατεύετο, φοβούμενος μὴ διαπισεύσας τὴν φρουράν αὐτοῦ εἰς ἄλλους, θὰ μετεμέλετο, καθότι αὐτοὶ θὰ τὸ προέδιδον εἰς τὸν Ἱμπραχίμ. Οἱ Νκυπλιεῖς τὸν εἶχον ἐξομοιώσει με τὸν Ἀετόν, ὅστις ἐπιπίπτει ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν νεφελῶν ἐπὶ τῶν ἀθῶων περιστερῶν καὶ τὰς καταισπαράττει· τὸν ὠνόμαζον δ' Ἀετόν διότι ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Παλαμιδίου προτείζων, ἤρπαζεν ὅποιον ἂν ἤθελεν ἀπὸ τοὺς Ἑλ-

ληνας· καὶ τὸν ἐφυλάκιζεν εἰς ἐφοκτὴν σκοτεινὴν καὶ κάθυγον, καὶ τὸν κατεδίκαζεν εἰς ὁποῖαν ἤθελε ποιῆν διὰ τὸν λόγον ὅτι οὕτως ἤθελε, καὶ τὸν ἡδίκηει ὅπως ἂν ἤθελε, καὶ ἦταν ἀτιμώρητος ὡς ἀνεύθυνος (1)· εἶχε δὲ διωρισμένον τὸν ἀδελφόν

(1) Ὁ Γρύβτις ἐπῆρεν εἰς τὸ Παλαμίδι τὸν Ν. Μπούκουραν, σχετικὸν τοῦ Κολοκοτρώνη, ὡς ἔχοντα δῆθεν χρήματα καὶ πράγματα τούτου εἰς χεῖράς του, καὶ τὸν ἐζήτηι τοὺς μισθοὺς διακοσίων ἐδόμῃντα ἑπτὰ περίπου στρατιωτῶν, μεθ' ὧν εἶχε στρατεύσει· πέρυσιν ὑπὸ τὸν Κολοκοτρώνην κατὰ τοῦ Ἰμπραχίμ· καὶ ὁ μὲν Γρύβτις ἤρπασεν ὅτι, καὶ ἠμπόρεσεν· ὁ δὲ Μπούκουρας ἐμείνε τότε χωρὶς δόδοντων σχεδόν, ἀπὸ τῆς ὑγρασίας παθὼν τῆς εἰοκτῆς. Οἱ ἐκηρύχθη φρούραρχος τοῦ Παλαμιδίου ἐφ' οὗτος δύο στρατιώτας, γνωστοὺς ὡς ἀφωτισμένους εἰς τὸν Φωτομάραν διὰ τὸν λόγον δῆθεν ὅτι τὸν ἐπεδούλευον, καὶ διότι εἶχον ὅπλα ἀργυροχρυσωμένα καὶ τὰ κεμέρια γιμάτια, ὡς ἐλθόντες πρὸ μικροῦ ἀπὸ τῆς Αἴγυπτου. Μετ' ὀλίγον προσεκάλεσεν εἰς τὸ Παλαμίδι τὸν Εὐστάθιον Γεωργίου λεγόμενον, ὡς ἀπαιτούμενον δῆθεν μισθοὺς ὑπὸ δύο στρατιωτῶν του, καὶ πρὸς αὐτὸν κατατεινόμενος, πῶς ἐτόλμησας, λέγει, νὰ διοργανίης νὰ ἐξωσθῇ ἀπὸ τὸ Παλαμίδι· καὶ ἀφοῦ τὸν ἐπῆρεν ὅσα χρήματα ἔφερεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἀπέπεμψεν. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ δευτερεύοντος Δανιὴλ ἀνεψιοῦ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸ Ναύπλιον, ἐπῆρεν ὅλην τὴν περιουσίαν του, καὶ τοὶ ἔχοντος συγγενεῖς νὰ τὸν κληρονομήσωσιν. Ὑπ' αὐτοῦ δὲ προστατευόμενος συμπατριώτης του, ὁ λεγόμενος Ἰω. Λογοθέτης, περιεφέρετο εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κετωναχάγῃ καὶ ἀπῆλθει παρὰ τῶν κατοίκων μισθοὺς στρατιωτῶν καὶ ἄλλα παράξενα, καὶ ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ τοὺς διέταξε νὰ τὸν διώξωσιν ἐκεῖθεν καὶ μὲ τὴν βίαν. Τοιαύτας παραλόγους ἀπαιτήσεις εἶχε καὶ κατὰ τῶν Κρανιδιωτῶν, καὶ τινες ἐξ αὐτῶν εἶχον ἔλθει εἰς τὸ Ναύπλιον δι' ὑπόθεσιν των, καὶ ἐβιάσθησαν νὰ υποβληθῶσιν εἰς διαιτητίαν, ἣτις ἐχρεώσῃ ν' ἀποφασίσῃ ὡς ἤθελεν ὁ Λογοθέτης. Ὄθεν, ἀφοῦ ὑπέγραψαν τὸ συνοπτοχρειακόν, εὗρον εὐκαιρίαν καὶ ἔφυγον. Οἱ δὲ διαιτηταὶ ἀπεφάσισαν ἐρήμην καὶ τοὺς κατεδίκασαν. Τὴν ἀπόφασιν τούτων σέφων ὁ Λογοθέτης ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ Ναύπλιον, συλλαμβάνει τινὰς ἄρχεῖους καὶ τοὺς ἀπάγει εἰς τὸ Παλαμίδι, ὅπου τοὺς βιάζει καὶ τὸν πληρόνουσι τὰ τῆς ἀποφάσεως χρήματα, καὶ τοὺς δίδει τὴν ἀπόφασιν νὰ τὰ λάβωσιν ἀπὸ τοὺς Κρανιδιώτας, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐμελλε τὰ-

του Φλώρον πολιτάρχην τοῦ Ναυπλίου, καὶ αὐτὸς γίνεται καὶ δικαστὴς, καὶ δικάζει ὡς ἄλλος Καδῆς, καὶ ἀλλοίμενον εἰς ἐ-

χα ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν περὶδὸν του, τὴν Βόνιτσαν, καὶ ἐκείνοι ὄντες γείτονες τῶν Κρανιδιωτῶν, ἠδύναντο πάντοτε νὰ τοὺς ζητήσωσι καὶ νὰ λάβωσιν ὅσα θὰ τὸν ἐπλήρωνον. Ἐπεὶ ἠδύναντο νὰ πράξωσιν οἱ Ἀργεῖοι, εἰμὴ νὰ πληρώσωσι καὶ νὰ λάβωσι τὴν ἀπόφασιν, νὰ ἐλευθερωθῶσι; τὰ ἐπλήρωσαν, ἀλλ' ὅχι διὰ νὰ τὰ λάβωσιν ἀπὸ τοὺς Κρανιδιώτας. Τὸ δ' ἐπόμενον συμβὰν φανερώνει εἰς τίνων διάκρισιν εὐρίσκοντο οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι τοῦ Ναυπλίου ὅσοι κατέφυγον αὐτόθι, ν' ἀποφύγῃσι τὸν θάνατον καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Ἱμπραχίμ. Ὁ λεγόμενος Γεώργιος Βενετσιανόπουλος ἐκ Τριπολιτσᾶς, μείνας καὶ αὐτὸς γυμνὸς ὡς ὅλοι οἱ Τριπολιτισῶται, καὶ προσπαθὼν νὰ οἰκονομήσῃ τὸν ἄρτον τῆς πολυμελοῦς οἰκογενείας του μετὰ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου του, ἐξῆλθεν εἰς τὸ Ἄργος, ἠγόρασε τέσσαρα ἀρνιά καὶ λειμόνια καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸ Ναύπλιον νὰ τὰ πωλήτῃ. Κατὰ τύχην ἔως ἐκτὸς τῆς πύλης τοῦ Ναυπλίου δὲν τὸν ἀπήντησε κανεὶς· ἀλλ' ἐνῶ εἰσῆρχετο, στρατιώτης φυλάττων εἰς τὴν πύλην ὀργίζεται τάχα κατ' αὐτοῦ ὡς μὴ πληρώσαντος δικαίωμα, καὶ δὲν ζητεῖ πλέον δικαίωμα, ἀλλὰ σύρει τὴν μάχαιραν, πλήττει θανατηφόρως τὸ ζῶον ὅπερ ἔφερε τὰ πράγματα, κόπτει τὸ σχοινίον μετὰ τὸ ὅποιον ἦσαν δεμένα, καὶ τὰ κατακρατεῖ. Τὴν αὖριον ἐψόφησε τὸ ζῶον. Ἄλλοι στρατιῶται ὑποκινουσι τὸν κύριον αὐτοῦ, τὸν ἀγωγιάτην, νὰ δώσῃ ἀναφορὰν εἰς τὸν ἀρχηγόν, Μενζάνα λεγόμενον, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀποζημίωσίν του ἀπὸ τὸν Βενετσιανόπουλον· δίδεται ἀναφορὰ κατὰ τοῦτου, ὡς αἰτίου δῆθεν τῆς ζημίας τοῦ ἀγωγιάτου, καὶ ὁ Μενζάνας τὸν καταδικάζει νὰ δώσῃ ἑκατὸν γρόσια διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀντέστη εἰς τὸν στρατιώτην, καὶ διὰ τοῦτο ἐσφάγη τὸ ζῶον· φυλακίζεται δ' ὁ καταδικασθεὶς καὶ ἀπειλεῖται νὰ βρασθῇ τὴν νύκτα, διότι δὲν εἶχε νὰ τὰ πληρώτῃ· ὅθεν πωλεῖ τῆς γυναικὸς του τὸ φόρεμα καὶ τὰ πληρώνει· πλην ὁ ἀγωγιάτης δὲν ἔλαθε τίποτε. Ἐπειτα ὑπάγει εἰς τοῦ Βενετσιανόπουλου ὁ σταλὴς ἀπὸ τὸν Μενζάνα εἰς ζήτησίν του στρατιώτης, καὶ τὸν ζητεῖ παδοκόπια, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ὁ δυστυχὴς τί νὰ τὸν δώσῃ, ὁ στρατιώτης ἀρπάζει τὸ λεβητιόν του καὶ φεύγει· ὥστε ἐβιάσθη ἐκεῖνος νὰ τὸ ἀγοράσῃ ἀπ' αὐτὸν καὶ οὕτως ἐπλήρωσε καὶ τὰ παδοκόπια.

πείνους ὅσοι ἐναχθῶσιν ὑπὸ τῶν τυχόντων διὰ λόγους ἀνυποστά-
 τους καὶ ὅλως ἀλόγους εἰς τὴν Ἀλβανικὴν δικονομίαν του-
 ἀρκεῖ νὰ ἔχη διὰ νὰ πληρώσῃ, καὶ θὰ παρακαλέσῃ νὰ πλη-
 ρώσῃ καὶ νὰ τὸν ἀρήσωσιν. Οἱ δὲ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν των στρα-
 τιῶται ληστεύουσιν ὅτους τυχόν εὖρωσιν ἐκτὸς τοῦ Ναυπλίου,
 ἢ ἐρχομένους ἢ ἀναχωροῦντας, καὶ τοὺς ἀφαιροῦσιν ὅ,τι ἂν φέ-
 ρωσι, καὶ τὰ ἐνδύματά των αὐτὰ ὅσον καὶ ἂν ἦναι πενιχρά.
 Τοὺς ἀφαιροῦσι δ' ὅ,τι ἂν κομίζωσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐμβαίνοντας
 εἰς τὴν πόλιν, ἂν τυχόν δὲν προσθάσωσιν ἄλλοι νὰ τοὺς τὸ ἀφαι-
 ρέσωσιν ἔξω. Κάμνουσι δ' ἐπιδρομὰς ὡς ἂν εἰ κατ' ἐχθρῶν εἰς
 τὰ πέριξ, λεηλατοῦσι τὴν χώραν, ἀρπάζουσι τὰ γεννήματα, τοὺς
 βόας, τὰ ζῶα τῶν γεωργῶν καὶ τὰ πρόβατα τῶν ποιμένων, καὶ
 ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ φρούριον. Αὐτοὶ κατακόπτουσι καὶ ἀφανίζουσι
 τὸν ἀξιόλογον ἐλαιῶνα τοῦ Ναυπλίου, καὶ μετεχειρίσθησαν τὰ
 δένδρα ὡς ξύλα καύσιμα. Ἐν ᾧ δὲ τὰ πέριξ τοῦ Ναυπλίου ἐστο-
 λίζοντο μὲ δεκαοκτὼ χιλιάδας ῥίζας ἐλαιῶν, εἶναι ἤδη κατάγυμνα,
 καὶ οὐδὲ φάνεται σημεῖον ὅτι ὑπῆρξεν ποτὲ αὐτόθι ἐλαιῶν, ἐ-
 πειδὴ καὶ αὐτὰς τὰς ῥίζας των ἐξεῤῥίζωσαν, τὰς ἔκαυσαν καὶ
 ἐπώλησαν τὴν στάκτην ὡς χρήσιμον πρὸς κατασκευὴν σαπωνίου.
 Τοῦλάχιστον, ἂν ὁ Ἰμπραχὶμ ἔκαυτε τὰ ἐλαιόδένδρα εἰς τὰ Μο-
 θωκώρωνα, δὲν τὰ ἐξεῤῥίζωτε, καὶ πάλιν μετὰ τινα καιρὸν ἀνε-
 βλάστησαν, καὶ ἔγεινε πάλιν ὁ ἐλαιῶν. Οἱ δὲ κάτοικοι τοῦ Ναυ-
 πλίου ἐτέλλουσιν ἀναφορὰν εἰς τὴν συνέλευσιν ἐναντίον τοῦ Γρύβα,
 καὶ ὁ γραμματεὺς τὴν κοινοποιεῖ μόνον εἰς τὸν Πρόεδρον καὶ εἰς
 τὸν Κολοκοτρώνην, καὶ δὲν τὴν ἀναγινώσκει εἰς ἐπήκοον τῶν
 πληρεξουσίων, οὐδ' εἰς τὰ πρακτικὰ τὴν καταχωρίζει διὰ τὸν
 φόβον μὴ ἦθελε τὸ μάθει ὁ Γρύβας καὶ τοὺς κακοποιήσῃ. Τότε
 ἔπαιζε τὸ λωρὶ εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ ἡ Μοσχομάγγα (δηλαδή οἱ
 ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ λεγομένου Μόσχευ στρατιῶται), ἡ ἐφαρ-
 μοσθεῖσα εἰς ὑστερωτέρους χρόνους εἰς τὸν Κωλέττην καὶ τοὺς
 περὶ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ἰω. Φιλήμονος, καὶ ἡπάτων τὰ παιδία καὶ τοὺς
 ἀπειρολόωρους τῶν Ἑλλήνων καὶ τοὺς ἐγύμνωνον. Διὰ δὲ τὰς τοιαύ-
 τας ἀθμειουργίας τῶν φρουρούτων εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ εἰς τὴν
 Ἀκροκόρινθον, τὰ φρούρια αὐτὰ ὠνομάσθησαν ληστιαρχεῖα, καὶ
 διὰ ταῦτα ἡ συνέλευσις ἀνέθηκεν εἰς τὸν Κόχραν καὶ τὸν Τσάβρις

τὴν περὶ τῶν φρουρίων ἐν γένει πρόνοιαν, ψηφίσματα νὰ δώσωσι· οὗτοι σχέδιον περὶ τῆς φυλακῆς καὶ εὐταξίας τῶν παραλίων φρουρίων ὡς καὶ τῶν κατὰ τὰ μετόγεια ὀχυρῶν καὶ ὀχυρωμάτων· τὸ δὲ σχέδιον αὐτῶν ἐγκρίθεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, νὰ ἐνεργηθῇ παρὰ τῶν ιδίων. Τοιοῦτοτρόπως ἡλπίζετο νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τὰς ἀρπакτικὰς χεῖρας τῶν τρεφομένων μετὰ τὴν κατάχρησιν καὶ τὸ ἔγκλημα τὰ ἐθνικὰ φρούρια καὶ νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν.

Ἡ συνέλευσις ἐψήφισε καὶ ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἐκ πληρεξουσίων, καὶ ἐθώρῃτε τὰ ἐροδιαστικά πῶν ἀντιπροσώπων βουλευτῶν, ὅσοι ὑπῆρχον καὶ πληρεξούσιοι (1). Ἐψηφίσατο δὲ πρόεδρον τῆς Βουλῆς τὸν Κρήτα Νικόλαον Ῥενιέρην, καὶ καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως τὸ Ναύπλιον, καὶ προσεκάλεσε τὴν Βουλὴν νὰ συνέλθῃ ὅσον τάχος αὐτόθι, ν' ἀρχίσῃ τὰς ἐργασίας της. Ἐπειδὴ δ' ἐπαύθη ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ συνελεύσεως, ἐψηφίσατο συμβούλιον, συγκείμενον ἀπὸ τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ἀπὸ πέντε μέλη αὐτῆς καὶ ἀπὸ τὸν γραμματέα τῶν ἐξωτερικῶν, καὶ αὐτὸ ἔμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν μετὰ τὸν Καίνιγγ ἀλληλογραφίαν περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ. Ἀρ' ἐτέρου χιτεσκεύατε τὸ πολιτικὸν σύστημα τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅ ἔμελλεν αὕτη νὰ κυβερνηθῇ· καὶ, ἂν ἀνεγνώριτε τὴν περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ πράξιν τῆς Ἐπιδαύρου, ἀλλ' ὅμως ἐπεκαλέσασθε καὶ ὅλων τῶν δυνατῶν τῆς γῆς τὴν βοήθειαν διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους. Ἐψήφισε δὲ καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα διὰ τὴν πατρίδα, καὶ τὴν 5 Μαΐου διελύθη, ἐκδοῦσα τὴν ἐπομένην διακήρυξιν διὰ τὸν ἐξω κόσμον πρὸς ἅπαντας τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας ἀποτεινομένη. « Ὡς πλάσματα τοῦ Θεοῦ,

(1) Ἀφ' οὗ οἱ πληρεξούσιοι ἐψήφισαν Κυβερνήτην, ἄνθρωπον ἀνήκοντα εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ ὄχι εἰς φατρίαν, ἐχρεώσθουν νὰ ψηφίσωσι καὶ πρόεδρον τῆς Βουλῆς ἄνθρωπον ἄχρι τοῦδε ὅπως ἀπέχοντα τῶν πραγμάτων καὶ τῶν φατριῶν, καὶ ἀμέτοχον ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὰ μίσση αὐτῶν· τοιοῦτος ἐθεωρήθη καὶ ἦτον ὁ γέρων Ῥενιέρης, ὅστις ἦτο καὶ ἀγαθὸς, τίμιος, πρᾶος, εὐθύς, ἀκαίρεος ἄνθρωπος· καὶ τοῦτον κατὰ παρατήρησιν τοῦ Μιχ. Οἰκονόμου ἐπρόβαλεν ὁ Κολοκοτρώνης ὡς Πρόεδρον, καὶ ἡ συνέλευσις τὸν ἐδέχθη ὁμόφωνος.

«ὥς ἄνθρωποι ἔχοντες τ' αὐτὰ δικαιώματα ὅσα ὁ Θεὸς ἐχάρισεν
 »εἰς τὸν ἄνθρωπον, πολεμοῦμεν πρὸς τοὺς ἀρπακτῆρας διὰ τὴν
 »γῆν μας, διὰ τὴν πατρικὴν κληρονομίαν μας, διὰ τὴν φιλότιν
 »πατρίδα μας. Πολεμοῦμεν πρὸς τοὺς φονεῖς, πρὸς τοὺς δημίους
 »διὰ τὴν φυσικὴν μας ὑπαρξιν, διὰ τὰ τιμιώτατα, τ' ἀκριβὰ τῶν
 »καρδιῶν μας ἀντικείμενα, γονεῖς, γυναῖκες, παρθέτους, φίλτατα
 »τέκνα. Πολεμοῦμεν πρὸς τοὺς ληστίς Ὀθωμανοὺς διὰ τὰς ἰδια-
 »κτησίας μας, διὰ τοὺς καρπούς τῶν κόπων καὶ τῶν ἰδρώτων μας.
 »Ὡς Χριστιανοί, οὔτε ἦτον, οὔτε εἶναι ποτέ δυνατόν νὰ πειθο-
 »χῶμεν δεσποζόμενοι ἀπὸ τοὺς θρησκομανεῖς Ὀθωμανοὺς, οἱ
 »ὅποιοι κατέσχιζον καὶ κατεπάτουσαν τὰς ἀγίας εἰκόνας, κατηδάφι-
 »ζον τοὺς ἱερούς ναοὺς, κατεφρόνουν τὸ ἱερατεῖον, ἐβλασφῆμουν
 »ὑβρίζοντες τὸ θεῖον ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ τιμίου Σταυροῦ, καὶ
 »μᾶς ἐδίαζον ἢ νὰ γίνωμεν θύματα τῆς μαχαίρας των, ἀποθη-
 »σκοντες Χριστιανοί, ἢ νὰ ζήτῳμεν Τοῦρκοι, ἀρνηταὶ τοῦ Χριστοῦ
 »καὶ ὁπαδοὶ τοῦ Μωᾶμεθ, πολεμοῦμεν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ
 »Κυρίου μας, καὶ δὲν θέλομεν συγκεινωμένην μετ' αὐτῶν. Ὡς
 »Ἕλληνες, ἀποτελοῦντες ἔθνος εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἔθνος, τοῦ
 »ὁποίου οἱ Πατέρες ἐτίμησαν τὸ ἀνθρώπειον εἶδος, οὔτε ἦτον οὔτε
 »εἶναι ποτέ δυνατόν νὰ λησμονήσωμεν τ' ὄνομά μας, τοὺς μεγάλ-
 »λους ἄνδρας ἐκ τῶν ὁποίων καταγόμεθα, τὸ εἶναί μας. Τ' ἀρι-
 »στουργήματα τῆς μεγαλοφυΐας των, τὰ μεγαλουργήματά των,
 »τὰ ἐρεΐπια τῆς Ἑλλάδος, οἱ τάφοι τῶν Πατέρων μας, μᾶς ὑπεν-
 »θυμίζον τὴν εὐγένειαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀθλίαν ἡμῶν κατάστασιν.
 »Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀεωνίδου καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους παρеспонδη-
 »μένοι καὶ ὑποδεδουλωμένοι διὰ τῆς βίας καὶ διὰ τῆς ρομφαίας,
 »μὴ ἀπαιτηθέντες ποτέ ἀπὸ τὸν Τοῦρκον τὰ πιστά, μὴ γνωρί-
 »σαντές τον βασιλέα μας, μὴ ὀρκισθέντες τὸν ἔρκον τῆς πρὸς
 »αὐτὸν πίστεως, μὴ συγκαταταχθέντες μετὰ τοὺς ὑπηκόους του καθὼς
 »Χριστιανοί καὶ μὴ ἔχοντες διὰ τοῦτο μήτε φυσικὰ μήτε πολι-
 »τικὰ δικαιώματα, νομιζόμενοι ἀνδράποδα καὶ ἀλόγων ζώων ἀγέ-
 »λαι, ζῶντες χάριν ἐλέους τοῦ ὕψους του, ἢ χάριν τοῦ ἐησίου
 »κεφαλικοῦ φόρου, τοῦ ἀποδιδεμένου πρὸς ἀπολύτρωσιν τῶν ὑπὸ
 »τὸν πέλεκυν κεφαλῶν μας, καὶ μ' ὅλον τοῦτο οὐδεμίαν ἔχοντες
 »περὶ τῆς ζωῆς μας ἐγγύησιν, ἀλλ' ἀπειλούμενοι καθ' ὥραν σφα-

» γῆν καὶ θάνατον ἄτιμον, ποτίζοντες ἀενάῳ· τὴν γῆν μὲ τὰ δάκρυά
 » μας, καὶ μετ' ἁθῶα αἷματά μας διὰ τὰς φαντασίας ὡς καὶ αὐτοῦ
 » τοῦ ἐσχάτου τῶν Τούρκων, καταδικασμένοι νὰ ζῶμεν εἰς τὸ χάος
 » τῆς ἀδικίας, εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας· καὶ τῆς πονηρίας, κυλιόμε-
 » νοι εἰς τὸν βόρβορον τῶν ἐλαττωμάτων, πολεμοῦμεν πρὸς τὸν ἄρ-
 » ππαγα, τὸν κατακτητὴν, τὸν ἄνομον, τὸν αἰμοδόρον δεσπότην, καὶ
 » πολεμοῦμεν ἀμυνόμενοι ἀφ' οὗτου προσεβλήθημεν ἀπ' αὐτὸν, ὁρμή-
 » σαντα νὰ μᾶς κατακόψῃ ὅλους εἰς ὅλα τὰ μέρη, διὰ νὰ ἐξον-
 » τώσῃ τὸ ἔθνος μας, νὰ καθαρπάσῃ τὰς περιουσίας μας, νὰ σύρῃ
 » εἰς τὰς αἰτχυρῆδονίαις καὶ νὰ πωλῇσθῃ ὡς σώματα εἰς τὰς ἀγοράς
 » τ' ἀγαπητὰ κοράσια καὶ παιδιά μας, ὅτε ἐβιάσθημεν καὶ ἡμεῖς
 » ἀπὸ τὸν νόμον τῆς φύσεως νὰ ὑπερασπισθῶμεν ἐνόπλιως τὴν
 » ὑπαρξίν μας, καὶ ἀντιπαρατάξωμεν τὴν βίαν κατὰ τῆς βίας, ὁρ-
 » κισθέντες ἐνώπιον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς· νὰ ζήσωμεν ἢ ν' ἀπο-
 » θάνωμεν ἐλεύθεροι. Τὸν αὐτὸν ὄρκον δυνόοντες καὶ σήμερον
 » συνηγμένοι εἰς Τρίτην Ἑθνικὴν συνέλευσιν, ἐπικαλούμεθα τὴν
 » Θεῖαν ἀντίληψιν καὶ τῶν Χριστιανῶν Βασιλέων τὴν εὐτοπλαγχίαν
 » καὶ βοήθειαν. Τὸ δὲ ἡεωγμένον εἰς τὴν Ἑλλάδα Θεάτρον τοῦ
 » πολέμου δὲν θὰ κλεισθῇ, εἰμὴ ὅταν ἀποθάνωμεν ὅλοι. Ὁ πό-
 » λεμός μας δὲν εἶναι ἐπιθετικός· εἶναι ἀμυντικός· εἶναι πόλεμος
 » τῆς δικαιοσύνης κατὰ τῆς ἀδικίας, τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας
 » κατὰ τοῦ Κορυνίου, τοῦ λογικοῦ ὄντος κατὰ τοῦ ἀλόγου καὶ θη-
 » ριώδους Τυράννου· δὲν πηγάζει ἀπὸ ἀποστασίαν γενομένην κατὰ
 » νομίμου Βασιλέως, ἀλλ' ἀπὸ δικαίαν Ἐκπανάστασιν γενομένην
 » ὑπὲρ τῶν ἀπραγράπτων δικαίων τοῦ ἀνθρώπου ἐναντίον τοῦ
 » βρῦχάρου τυράννου· δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ κατακτήσωμεν ξέ-
 » νην γῆν, ἀλλ' εἰς τὸ ν' ἀνακτήσωμεν τὴν ἰδικήν μας, νὰ κατα-
 » σταθῶμεν μετὰ τῶν ἐθνῶν, νὰ ζήσωμεν αὐτόνομοι, νὰ ἐγείρωμεν
 » τὸν ναὸν τῆς δικαιοσύνης εἰς τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν μας, νὰ
 » παρεισάξωμεν τὰ φῶτα, τὰς τέχνας, τὰς ἐπιστήμας καὶ ὅλα
 » τὰ ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ ἀγαθὰ, νὰ λατρεύωμεν ἀκωλύτως τὸν
 » Θεόν, ν' ἀγαπῶμεν ἐλευθέρως τοὺς ἀδελφούς μας Χριστιανοὺς
 » τῆς Εὐρώπης, νὰ συγκοινωνῶμεν, νὰ συναλλάσσωμεν, νὰ συγκα-
 » τοιχῶμεν μετ' αὐτῶν ἡρόδως, καὶ νὰ τοὺς δείχνωμεν ἁδελῶς
 » φιλοφροσύνης καὶ φιλοξενίας αἰσθημάτων. Τοιοῦτον ἱερὸν πόλεμον

»πολεμοῦντες ἐπὶ ἡδὴ χρόνους, ἡλπίσαμεν πάντοτε συνδρομὴν
 »ἀπὸ ὅλων τοῦ Χριστιανοῦς ἢ ἀπὸ ὅλων τοῦ δυνατοῦ τοῦ
 »πεφωτισμένου κόσμου ὡς ὁμοίῳ των ἄνθρωποι καὶ ὡς ἀδελφοί
 »των Χριστιανοί. Τὰ δ' ἔθνη εἶναι δίκαια· συμπάσχουσι μὲ τοὺς
 »πάσχοντας, ἀγανακτοῦσιν ὀργιζόμενα κατὰ τῶν ἀδικούντων,
 »ἀγαπῶσιν ὑπερασπιζόμενα τοὺς ἀδικουμένους. Τάχα· θὰ μᾶς
 »ἐγκαταλείψωσι τέλος πάντων;· Ὅα ἐπιτρέψωσιν εἰς τοὺς Τούρ-
 »λους νὰ μᾶς ἐξολοθρεύσωσιν ἀπὸ τοῦ πρόσωπον τῆς γῆς; Ἐθνη
 »Χριστιανικά,· τάχα θὰ παύσωσι τοῦ νὰ πράττωσι δι' ἡμᾶς ὅ,τι
 »ἤθελον ἐπιθυμεῖ, ἂν εἶχαν ἀνάγκην, νὰ πράξωμεν καὶ ἡμεῖς δι'
 »αὐτά; Βασιλεῖς καὶ Μεγιστᾶνες Χριστιανοί, διωρισμένοι νὰ ὑπε-
 »ρασπίζωνται τοὺς ἀδικουμένους καὶ δυνάμενοι νὰ ποιῶσι δι-
 »καιοσύνην;· Τάχα θὰ μᾶς παραιτήσωσιν εἰς τὴν μάχαιραν τῶν
 »φονέων μας, καθὼς ζητοῦντας τ' ἀναπαλλοτρίωτα δίκαιά μας;
 »Ἐλπίζομεν πάντοτε ὅτι θέλουσι μᾶς συνδράμει μάλιστα καὶ Βα-
 »σιλεῖς καὶ Λαοὶ κατασφαζομένους, ἀσπαίροντας καὶ φωνάζοντας
 »ἡ ἐλευθερία ἢ θάνατος. Εἰς τὸν 10'. τοῦτον αἰῶνα τῶν φώ-
 »των, ὅτε βασιλεύει ἡ φιλοσοφία, καὶ ὀρίζεται τὴν συνείδησιν πηγὴν
 »τῆς καθολικῆς ἡθικῆς, ὅτε ἡ ἡθικὴ ἐφαρμόζεται εἰς τὴν πολιτι-
 »κὴν διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἐθνῶν· εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον,
 »καθ' ὃν καταργεῖται ἡ σωματεμπορία καὶ τιμᾶται ἡ ἀξία τοῦ
 »ἄνθρωπου, καθ' ὃν ὁ πολιτισμὸς λογίζεται τὴν δουλείαν ἀνα-
 »τρεπτικὴν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας, ἂν ζητῶμεν ἄδικα, δὲν εἶναι
 »δίκαιον νὰ μᾶς βοηθήσωσιν οἱ ἀδελφοί μας Εὐρωπαῖοι, ν' ἀπο-
 »φύγωμεν τὸν θάνατον· ἂν ὁμῶς ζητῶμεν δίκαια, εἰν' ἄδικον νὰ οὐδε-
 »τερήσουν εἰς τὴν ἐλευθερίαν μας. Τὸ δὲ μέγα τοῦτο ἄδικον θέλει
 »διακηρύττεσθαι εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας. Ἀλλὰ δὲν ζητοῦμεν ἄδικα,
 »ζητοῦμεν νὰ μὴ συζῶμεν πλέον μὲ Τούρκους εἰς τὸ αὐτὸ ἔδαφος, νὰ
 »μὴ διεσποζώμεθα ἀπὸ αὐτοῦ, καὶ νὰ ζῶμεν ὑπὸ νόμους δικαίους
 »ὡς ἔθνος ἐλεύθερον καὶ αὐτόνομον. Τοῦτο εἶναι δίκαιον βέβαια,
 »καὶ δίκαιον τόσῳ μᾶλλον ἀπαράγραπτον, ἀναπαλλοτρίωτον καὶ
 »ἱερὸν, ὅσῳ φρικώδης εἶναι ἡ τυραννία τοῦ δημίου Σουλτάνου, καὶ
 »ὅσῳ δίκαια εἶναι ἡ ἐπανάστασις τοῦ ἑλλήνος κατὰ τοῦ κτηνώ-
 »δους Τούρκου. Εἴμεθα δὲ ὀλιγόριθμοι, πτωχοὶ, ἄποροι· κατα-
 »πολεμοῦμεθα καὶ ἀπὸ τὰ κακὰ ὅσα ὁ δεσποτισμὸς ἐγέννησεν εἰς

»τὴν πατρίδα μας· ἔρα· θὰ νικήσωμεν παλαίοντες τοιαύτην ἄνισον
 »πᾶλιν μὲ τὸν Σουλτάνον; Ἐὰν μᾶς ἐγκαταλίπη καὶ ὁ Θεός, θ'
 »ἀποθάνωμεν μάρτυρες τῆς ἐλευθερίας, ὡς ἀδελφοὶ τοῦ Λεωνίδα,
 »τοῦλάχιστον ἐνδοξοῦ ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος, καὶ ὅχι ἀνά-
 »ξιον τῆς ἱστορίας θάνατον, οἷος ὁ ὑπὸ τὸν ζυγὸν πολιτικὸς θάνα-
 »τος τοῦ Ἑλλήνος, ὅστις τέσσαρας ἤδη αἰῶνας ἀπὸ τὰ σπάργανα
 »κατέβαιναν εἰς τὸν τάφον, καὶ δὲν ἐφαίνετο παντάπασιν εἰς τὸ
 »θέατρον τοῦ κόσμου. Τα αἵματα τῶν ἐλλήνων ποταμηδὸν ἐκ-
 »χυθέντα καὶ ἐκχυνόμενα εἰς τὴν Κρήτην, εἰς τὴν Πελοπόννησον,
 »εἰς τὴν Στερ. Ἑλλάδα, εἰς τὴν Χίον, εἰς τὰ Ψαρρεῖς, εἰς τὸ
 »Μεσολόγγι, εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐγ-
 »γυῶνται διὰ τὸν θάνατόν μας· ἀλλὰ κάλλιον ν' ἀποθάνωμεν ἐντι-
 »μον θάνατον ἢ νὰ ζήσωμεν ἄτιμον ζωὴν ὑπὸ τοῦ Ὀθωμανοῦς
 »ἐφεξῆς· κάλλιον νὰ μὴ ὑπάρχη Ἑλλην εἰς τὸν κόσμον, ἢ ν' ἀτι-
 »μᾶζῃ τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν, ὑπάρχων ἀνδράποδον
 »τοῦ ἀναισθήτου Τούρκου, ἐνῶ ἐπλάσθη ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐλεύθερος,
 »ἢ νὰ ὑπάρχη δούλος ἢ ἀγκυλωμένος νὰ πράττῃ καθ' ὥραν ἐγκλή-
 »ματα, καὶ νὰ παραβιάζῃ τὰ πρὸς τὸν Θεόν, τὰ πρὸς τὴν πα-
 »τρίδα καὶ τὰ πρὸς τὸν ἑαυτὸν του καθήκοντα, διὰ νὰ εὐχρεστήσῃ
 »εἰς τὸν ἐχθρόν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου Ὀθωμανόν, ἢ διὰ ν'
 »ἀποφύγῃ τὴν ὀργὴν τούτου καὶ τὸν θάνατον. Θέλοντες λοιπὸν
 »νὰ ζήσωμεν ἢ νὰ ἀποθάνωμεν ἐλεύθεροι, ἀναθέμενοι δὲ τὰς ἐλ-
 »πίδας μας εἰς τὸν ἐφορὸν τοῦ δικαίου Θεοῦ, καὶ θαρρόυντες εἰς
 »τὰς φιλοδικαίους καρδίας τῶν Δυνάτῶν τῆς Εὐρώπης, θαρρόυντες
 »δὲ εἰς τὰς φιλελληνικὰς ἐταιρείας, διακηρύττομεν αὖθις τὴν
 »ἀνεξαρτησίαν μας ἐνώπιον τοῦ ὑπερτάτου ὄντος καὶ ἐνώπιον
 »ὅλης τῆς Οἰκουμένης, διχμαρτυρούμενοι εἰς τὸ ἀδέκαστον τῆς
 »ἱστορίας Κριτήριον ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἐκείνης, ἥτις ἀντι-
 »βρίκει εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς ἠθικῆς.

Ἐν Τροιζῆνι τὴν 5 Μαΐου 1827 »

Μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς συνελεύσεως ὁ Πρόεδρος ἔλαβε τὰ
 πρακτικὰ αὐτῆς, διὰ νὰ τὰ παραδώσῃ εἰς τὴν Βουλὴν. Δὲν ἤθελε
 νὰ τὰ παραδώσῃ εἰς τὴν ἀντικυβερνητικὴν ἐπιτροπὴν ὡς δεῖχταν
 ἀπειθείας πνεῦμα καὶ ἀντενεργείας εἰς τὴν συνέλευσιν αὐτὴν, καὶ
 διὰ τοῦτο ἐφοδεῖτο μὴ ἤθελον ἀρχίσει ἀντενεργείας· τὰ δύο μέλη,

Μαυρομιχάλης καὶ ὁ Μιλαίτης, καὶ κατὰ τῆς Βουλῆς, καθὼς φατριασάντες μὲ τοὺς ὀλιγαρχικοὺς ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ τὴν παρ-
 ραλύσωσιν, ὅτε ἦτο πιθανόν καὶ νὰ τολμήσωσι ν' ἀφανίσωσι τὰ
 πρακτικὰ τῆς συνελεύσεως, διὰ νὰ συνεργήσωσιν εἰς τὸ νὰ συγ-
 κροτηθῇ, ὡς ἐξεφράσθησαν πρὸ ὀλίγου καὶ οἱ Ναυτικοὶ νησιῶται,
 οἱ ὅποιοι, ὡς ἂν ἦσαν οἱ Κυριάρχαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, διατάττου-
 σιν, οὕτως εἰπεῖν, νὰ συγκροτηθῇ ἄλλη συνέλευσις τὸν προσεχῆ
 Σεπτέμβριον, νὰ καταργήσῃ τὴν ἐν Τροιζίνι ὡς παρανόμως τάχα
 καὶ διὰ τῆς μαχαίρας τοῦ Κολοκοτρώνη συγκροτηθεῖσαν, καὶ νὰ
 ἐμποδισθῇ ἡ ἔλευσις τοῦ Καποδίστρια, καὶ οὕτω νὰ κατακυ-
 ριεύσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν οἱ ὀλιγαρχικοί. Ἐλαβεν ἄρα ὁ
 Σισίνης τὰ πρακτικὰ διὰ νὰ τ' ἀτραλίσῃ, καὶ νὰ τὰ παραδώσῃ
 εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἀνεχώρησεν ὁ Κολοκο-
 τρώνης εἰς Ναύπλιον, καὶ ἐν ᾧ ἡταιμάζετο ν' ἀνχωρήσῃ καὶ
 ἐκεῖνος, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἰς τὸν Πόρον ἡδὴ εὐρίσκόμενος,
 προσκαλεῖται νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν ἀντικυβερνητικὴν ἐπιτροπὴν
 τὰ ἔγγραφα τῆς συνελεύσεως· αὐτὸς δ' ἀπεκρίθη ὅτι τὰ εἶχεν ὁ
 Πρόεδρος τῆς συνελεύσεως, καὶ τότε ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ στέλ-
 λει στρατιώτας εἰς Τροιζῆνα καὶ τὸν ἀφαιρεῖ τὰ πρακτικὰ. Ἐμ-
 μένει ἐπομένως εἰς τὸν Πόρον παρανομοῦσα, καὶ ὅχι μόνον δὲν
 μεταθίγει εἰς τὸ Ναύπλιον, εἰς τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως,
 ἀλλὰ θέλει νὰ ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ μεταβῶσι καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς
 Βουλῆς καὶ τοὺς βουλευτὰς ὅσοι εὐρίσκονται εἰς τὴν νῆστον ἐκείνην,
 οἱ μὲν κατὰ πόρον, οἱ δὲ καθὼς φατριαζόντες μὲ τὰ δύο μέλη
 αὐτῆς, διὰ νὰ συγκροτηθῇ ἐκεῖ πραρανομοῦσα καὶ ἡ Βουλὴ, καὶ
 νὰ ἦναι ὑποκειμένη εἰς τὸ νὰ παρανομήσῃ καθ' ὅλα τὰ ἐψηφισμένα
 εἰς τὴν ἐν Τροιζίνι συνέλευσιν, καὶ νὰ βῇ παρὰ τῶν Νησιωτῶν
 πρὸ πάντων εἰς τὸ νὰ συγκαλέσῃ τὸν Σεπτέμβριον ἄλλην συνέ-
 λευσιν.

ΚΕΦ. Α.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Καποδίστρια καὶ ἄλλοι Ἑπτανήσιοι βοη-
θοῦσι τὴν γέαν ἐπαράστασιν. — Τοῦρκοι ἐπιδραμόντες εἰς
τὴν στερ. Ἑλλάδα. — Οἱ Πελοποννήσιοι καταστρέφονται
καὶ καταστρέφονται. — Ἐπιδρομαὶ τοῦ Ἱμπραχίμ. — Πο-
λιορκία Χλουμουτσίου. — Οἱ Κρήτες πολεμοῦσιν ἀκρο-
βολιστικῶς. — Ἐπιδρομαὶ διαφόρων ὀπλαρχηγῶν. — Πρό-
κριτοι Σφακιανοὶ ὄμηροι. — Πλοῖα εἰς ἀποκλεισμόν τῆς
Κρήτης. — Οἱ Κρήτες εἰς τὰ ὅπλα. — Ἐπιδρομαὶ αὐ-
τῶν. — Ἀποκλεισμός τῆς Κρήτης καὶ ἰδίως τεσσάρων φρου-
ρίων. — Μάχαι εἰς Κερατσίνι. — Μάχαι εἰς Πειραιᾶ.
— Ἀποκλεισμός Εὐβοίας. — Ἐκστρατεία εἰς Ὠροπόον.
— Ἐκστρατεία εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βώλου. — Πελοπον-
νήσιοι εἰς Κερατσίνι. — Μάχαι εἰς τὴν κατασκευὴν ὀχυ-
ρωμάτων. — Ἡ Ἀκρόπολις εἰς κίνδυνον. — Δεινὰ τῶν
πολιορκημένων εἰς σχόλιον. — Ἐπιστολὴ τοῦ Φαβιέ.
— Μάχαι ἐκ τῶν ὀχυρωμάτων. — Μάχη εἰς τὸ στενὸν
τοῦ ἐλαιῶνος. — Μάχαι καὶ ἀκροβολισμοὶ καθ' ἡμέραν.
— Μάχη κατὰ τὸ Δουρί. — Ὁ Καραγιώργης. — Ὁ
Τσιόρτζης εἰς τὸν Πειραιᾶ. — Στρατολογία ἐπὶ μισθῷ.
— Ἀρχὴ διαιρέσεως καὶ ἀπειθυρχίας. — Ναυτικοὶ νη-
σιῶται καὶ ὁ Κόχραν εἰς τὸ Φάλληρον καὶ τὸν Πειραιᾶ.
— Ὁ Κόχραν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Καραϊσκάκη. —
δίστηλα. — Μάχη. — Δεκατρία ὀχυρώματα. — Οἱ Τοῦρ-
κοι ἐξέρχονται μὲ συνθήκας ἐκ τοῦ Μοραστηρίου Ἀγ. Σπυ-
ρίδωνος. — Ὀμίροι σώζονται. — Σχέδια τοῦ Κόχραν,
τοῦ Τσιόρτζης καὶ τοῦ Καραϊσκάκη εἰς διάλυσιν τῆς πο-
λιορκίας. — Οὗτος βιάζεται νὰ δώσῃ σχέδιον κινήματος
ἀπὸ τὰς ἀλικάς. — Ἑλλησις ἐργασιῶν δι' ὀχυρώματα.
— Μάχαι κατὰ τὴν Μάνδραν. — Πίπτει ὁ Καραϊσκάκης

— Ὁ Χάιτιγξ ληΐζεται καὶ καίει πλοῖα εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βώλου. — Ἀπόβασις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς ἀλικάς. — Ὀχυρώματα ἀτελῆ. — Μάχη. — Ὁλεθρος αὐτῶν. — Γράμμα τοῦ Γ. Δράκου πρὸς τοὺς πολιορκημένους. — Ἀπόκρισις. — Αειποταξίαι. — Ὁ Κόχραν καὶ ὁ Τσιδρτς περὶ συνθήκης. — Ἐπιστολὴ τοῦ Λεμπλάν. — Σχέδιον συνθήκης. — Διαταγὴ τοῦ Τσιδρτς πρὸς τὸν Φρούραρχον καὶ Λ. — Ἀπάντησις πρὸς τὸν Λεμπλάν. — Ἐπιστολὴ τοῦ Τσιδρτς πρὸς τὴν Ἀρτ. ἐπιτροπὴν. — Φεύγουσιν οἱ Ἑλληνες. — Ὁ Τσιδρτς εἰς Σαλαμίνα. — Ὁ Κόχραν εἰς τὸν Πόρον. — Ὁ Αὐστριακὸς Κορνέρος. — Ὁ Φαβιέ προτρέπεται τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου. — Οἱ στρατιῶται μετ' αὐτοῦ. — Ὁ Δερινύ. — Ἡ φρουρὰ παρέδωκε τὸ φρούριον μὲ συνθήκην. — Ἀναφορὰ κατὰ τοῦ Φαβιέ. — Διατριβὴ τοῦ Λεμπλάν. — Ὑποταγὴ τῆς στερ. Ἑλλάδος εἰς τὸν Σουλτάνον. — Ὁ Κιουταχῆς θ' ἀναχωρήσει εἰς Ἰωάννινα.

Ἐν τοσούτῳ οἱ Ἕλληνες χύνοντες τὰ αἵματά των εἰς τὸν πόλεμον προσπαθοῦσι νὰ ὑπερασπίσωσιν ὅσον δύνανται τὴν πατρίδα μέχρις ὅτου φθάσει ὁ Κυβερνήτης, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὡς μόνον ἤδη ἐλπίζουσι νὰ τὴν διευθύνῃ εἰς τὸν ὅρμον τῆς σωτηρίας· ὅτε καὶ οἱ ἀδελφοὶ του προθυμοῦνται νὰ τοὺς βοηθῶσιν ὅπως δύνανται, ὡς καὶ ἄλλοι Ἑπτανήσιοι, καὶ νὰ τοὺς ὑποστηρίξωσιν εἰς τὸν ἀγῶνά τω. Ὁ Βιάρς συνεννοεῖται μὲ τὸν ἀγαθὸν Ἑυῆαρ, καὶ συνεργεῖ εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς Ῥούμελης· συμπράττειτος δὲ καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Γεροστάθη, προμηθεύει τ' ἀναγκαῖα εἰς τὸν ἐν Καλάμῳ Ζιφεῖρην Μαρῶτον, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἰονικῆς Κυβερνήσεως διατελοῦντα, διὰ νὰ διατηρηθῇ ἡ θέσις τοῦ Λεσινίου (1) ὑπὸ τοῦ Δημοστέλιου, τοῦ διορισθέντος αὐτόθι παρὰ

(1) Νησίον, καίμενον ἐν τῷ μέσῳ λίμνης εἰς τὴν Ἀκρεναϊάν, ὀχυρὸν καὶ ἀπὸρρητον, συγκειμενὸν διὰ τὴν ἀσφάλειαν μὲ τὸ νησιὸν Μεταλῶν.

τοῦ Καραϊσκάκη. Παρ' αὐτῶν ὑποστηριζόμενοι ὁ Ι. 'Ράγγος, Γ. Ζέρβας, Φώτης Κουσιουρῆς καὶ ἄλλοι, εἶχον κινηθῆ κατὰ τῶν Τούρκων τὸν τελευταῖον Ἰανουάριον, καὶ καταλαβόντες τὰς θέσεις ἀπὸ τὸ τελωνεῖον τῆς Κατοχῆς ἕως τῆς Παλιοκατούνας, εἶχον πολιορκήσει, οὕτως εἰπεῖν, περιφερόμενοι μακρόθεν, τὸ Μισολόγγι. Εἶχον δὲ στείλει ἀναφορὰν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἐζήτησαν πλοῖα νὰ τὸ ἀποκλείσωσιν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἄλωσιν του, ὅτε οἱ Τούρκοι ἐστεροῦντο τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἦσαν ἀδύνατοι. Αὐτοί, καὶ ὁ Ἀνδρέας Ἰσκού ὁ Τσιόγγας, ὁ Γ. Στάϊκος, ὁ Ἀνασιάσης Κουσιουρῆς, ὁ Σωτήρης Κοντσιαμάνης καὶ ὁ Πάνος Βλαχόπουλος ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν περισυνὸν Σεπτέμβριον παρὰ τῆς Δ. ἐπιτροπῆς, νὰ στείλῃ πέντε πλοῖα πολεμικὰ μὲ τροφὰς καὶ πυριτόβολα εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀκαρναντίας, διὰ νὰ λάβωσι πάλιν τὰ ὅπλα οἱ κάτοικοι τῆς δυτ. Ἑλλάδος. Καὶ ἡ μὲν Δ. ἐπιτροπὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ τοὺς στείλῃ τὰ πλοῖα· ὁ δὲ Καραϊσκάκης ἠλευθέρωσε τὰ μέρη ἐκεῖνα ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ χωρὶς πλοίων· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας ἤρχισαν πάλιν οἱ Τούρκοι τὰς ἐπιδρομάς των, καὶ κατὰ τὸν τελευταῖον μάρτιον ὁ Βελικογιάτης μὲ τετρακισχιλίους ἐφθάσεν εἰς τὸ χωρίον Πηλιοξάρι τῆς ἐπαρχίας Λοιδωρικίου, ὅπου εὗρεν ἀντίστασιν εἰς τὸν Νάκον Πανοριᾶν, Γ. Δουβουνιώτην, Κομνᾶν Τράχαν καὶ Σιαφάκαν, οἵτινες τὸν ἀπέκρουσαν μὲ βλάβην του. Κατὰ δὲ τὸν Ἀπρίλιον ὁ Βελίμπεης καὶ Ἰσλάμπεης εἰσέβαλον μὲ τρισχιλίους, ἐν οἷς καὶ Χριστιανοὶ ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων εἰς τὰ Κράβδαρα, καὶ κατεσκηνώθησαν εἰς Ἀμόργικην. Ὁ δὲ Ι. 'Ράγγος εὕρισκετο εἰς Λομποτινᾶν, ὅστις καὶ ἐκρότησεν ἅπαξ καὶ δις καὶ τρίς μάχην κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἔτρεψεν. Ὁ δὲ Σιαφάκας εἶχε συνεσταμένον ἤδη στρατόπεδον εἰς Βαρνάκοβαν, καὶ οἱ Τούρκοι δὲν μένουσιν οὐδὲ θὰ μείνωσιν ἐπὶ πολὺ ἀπολέμητοι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας.

Οἱ Πελοποννήσιοι πολεμοῦντες ἀδιακόπως τὸν Ἱμπρχίμ, ἀδιακόπως καταστρέφουσι καὶ καταστρέφονται. Κατὰ μεσοῦντα τὸν Ἰανουάριον ἐκτύπησαν ὀκτακισχιλίους Τούρκους νυκτὸς διαβαίνοντας διὰ τὴν Τριπολιταῖαν εἰς τὸ Σαπολίβαδον, καὶ ἐφόνευσάν τινας. Συγχρόνως ἄλλους ὀρμήσαντας εἰς τὸ Ψάρι, χωρίον τῆς

Ἀρκαδία, ὁ Γρίντσιανος μὲ τοὺς ἐγκατοίκους τοὺς ἀπέκρουσαν μετ' ἐπιβίαντων. Ὁ Ἱμπραχίμ ἐκινήθη πάλιν ἀπὸ τὴν Μεσσηνίαν διὰ τὰς Π. Πάτρας. Διαβὰς ἀπὸ τὴν Λοιοδιώραν τῆς Καρυταίνης καὶ τὴν Ἀνδρίτσιναν, ἐλεηλάτησε τὴν χώραν. Διαιρέτας δὲ εἰς δύο μέρη τὸν στρατόν του, τὸ μὲν ἐξέκίνησε διὰ τὸ Μπέλεσι· τὸ δὲ διαβὰν τὸν Ἀλφειὸν τὴν νύκτα τῆς 5 πρὸς τὴν 6 ἀπριλίου, τὴν τετράδα τῆς Διακκινήριμου, συνέλθε τοὺς σκοποὺς κοιμημένους, ἐπέπεσεν αἰφνης εἰς τὸν Πύργον, καὶ ἄλλους ἔσφαξεν, ἄλλους ἠχμαλώτισε, καὶ ἄλλοι ἔφυγον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὰ ὕψηλά. Ἐπτακοσίους δὲ περίπου καταφυγόντας εἰς τὸ Μοναστήριον Κρεμαστήν ἀπέκλειτε, καὶ κατεπολέμει τρία ἡμερονύκτια, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ τοὺς βιάσῃ, ἐν ᾧ ἐδλάπτετο ἀντικρουόμενος, ἐτόυπησε τὸ σπῆλαιον ἄνωθεν, καὶ εἶχεν ἑτοιμα εἴκοσι σακκία μελίσσια νὰ ῥίψῃ διὰ νὰ τοὺς βιάσῃ νὰ ἐξέλθωσι· τότε ὡς ἑκατὸν ἐξῆλθον ξιφῆρεις καὶ φεύγοντες ἀναμέσον τῶν Τούρκων, ἐτάθησαν· οἱ δ' ἀναπολειφθέντες ἠχμαλωτίσθησαν. Τοὺς δὲ καταφυγόντας εἰς τὰ περὶ τὰ σκαλώματα καὶ Κατάκωλον νησιά φθάσαντες ἄλλοι Τούρκοι διὰ θαλάσσης ἐπὶ οὐκτὼ πλοίων, ἠχμαλώτισαν ὁμοαύτως. Οἱ ἐχθροὶ ἔλειναν ἐξ ἡμέρας εἰς τὸν Πύργον, καὶ ἠράνισαν τὸν τόπον. Εἰς τὴν Σοδιώτισκν καὶ εἰς τὴν Λίμνην Μουριᾶς ὑπῆρχον Χριστιανοὶ τινες, καὶ οἱ Τούρκοι τοὺς κατεπολέμησαν καὶ τοὺς ἠχμαλώτισαν καὶ ἐκείνους. Οἱ δ' εὐρισκόμενοι εἰς τὸ Φραγκοπήδημα καὶ Ἀλποχωρὶ ἀντέκρουσαν τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἔδραψαν ὅπως οὖν φοβηθέντες ἐν τοσούτῳ μὴ κινήθωσι καὶ αὐτῶν ὅλον τὸ στράτευμα, ἔφυγον εἰς τὸ Μοναστήριον Σκαφιδιάς, ὅπου ἀντέκρουσαν τὸν ἐχθρὸν τετράκις ὁμήσαντα, καὶ τὸν ἐβίασαν ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Ἥλιδα, ὅθεν πολλοὶ ἀδύνατοι προσέδραμον, ἀπὸ τὸν Μ. Σισίνην ὑπερασπιζόμενοι, εἰς τὸ φρούριον Χλουμοῦσι. Οἱ Τούρκοι εἶχον δοκιμάσει νὰ προσβάλῃσι καὶ τοὺς ἐν τοῖς νησιδαῖς εἰς τὴν λίμνην τῆς Ἀγουλνίτσας, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν. Οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ Μπέλεσι διελθόντες προὐχώρησαν εἰς τὰ Καπηλοχώρια, ἔφθασαν εἰς τὰς Πόρτας, ὅπου εὗρον ἀντίστασιν, καὶ ἐφρονεύθησαν ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν καὶ ἐπληρώθησαν πλειότεροι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἐξ ὧν ἔπεσον δέκα καὶ ὁ ἐξ Ἀνδραβίδας ἀρχηγὸς Χρῆστος Παπαδημητρόπουλος. Ἐκείθεν οἱ ἐχθροὶ ἔφθα-

σαν εἰς Τραχινὸν ὅπου ἠνώθησαν μετὰ τοῦς ἄλλους, καὶ ἀρ' οὗ ἔκλυσαν τὸ Μοναστήριον τῆς Ἀγίας Λιούσης ἀνεχώρησα εἰς Π. Πάτρας. Ἀλλὰ μέρος ἐξ αὐτῶν ἐκινήθησαν εἰς τὸ φρούριον Χλουμοῦσι· καὶ τὴν 10 Ἀπριλίου τὸ ἐπολιορκήσαν, τοποθετή-
θέντες εἰς τὰ πέριξ καὶ εἰς τὴν Γλαρέντσαν. Ἐν ᾧ πλοῖα Τουρ-
κικὰ τὸ εἶχον ἀποκλείσει διὰ θαλάσσης. Εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο φρού-
ριον εὐρίσκοντο ὡς ὀκτακῆσσι Ἕλληνας, ἀδύνατοι γέροντες, γυ-
ναῖκες καὶ παιδιὰ, καὶ διακόσιοι πολεμισταί, οἵτινες ἀντέκρουον
τοὺς πολιορκοῦντας μετὰ πολλὴν καρτεροψυχίαν. Τὴν πρώτην ἡμέ-
ραν καθ' ἣν ἐπολιορκήθησαν, παραταχθέντες ἐκτὸς τοῦ φρουρίου,
ἐπολέμησαν τέσσαρας ὥρας καὶ ἐφόρευον σαράντα Τούρκους·
ἔπεσον καὶ ἐξ αὐτῶν δέκα. Κατὰ δυστυχίαν ὅχι μόνον δὲν ἔχουσιν
ἄρκετὰ πολεμεφόνδια, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον θὰ τοὺς λείψει καὶ τὸ νε-
ρόν. Τὰ κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἔγραφον τοῦ Γεροσιζίνη
ἀπὸ τοῦ Μοναστηρίου Σκαριδιᾶς τὴν 17 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ ἡγούμενος
τοῦ Φραγκοπηδήματος Ἀγάπιος, ὁ ἱερεὺς Θεόδωρος Βουνκρίτης,
ὁ Δημ. Ι. Μιτσοῦκας, ὁ Νικόλαος Καλημέρης καὶ ἄλλοι, οἵτινες
εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς τῶν ἔλεγον : ὁ τόπος ἡρημώθη· ἐ-
σχάθη τόσος λαὸς, καὶ ὁ αἷτιος ἄς δώσῃ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρί-
σεως. Καὶ ποῖος ὁ αἷτιος : Ἡ διχόνοια, ὁ ἐμφύλιος πόλεμος,
ἐκ τῶν συνεπειῶν τοῦ ὀποίου ὁ μὲν Κολοκοτρώνης καταγίνεται
εἰς συγκρότησιν συνελεύσεων, διὰ νὰ εὐρεθῇ ὁ ἄνθρωπος ἐξ αὐ-
τοῦ εἶχον ἀνάγκην οἱ Ἕλληνες διὰ νὰ σωθῶσι. καὶ πολλοὶ ὀπληρχη-
γοὶ τῆς Πελοποννήτου τρέχουσιν εἰς τὰς Ἀθήνας νὰ πολυμήσωσι
τὸν Κιουταχὴν μετὰ τῶν Ῥουμελιωτῶν, ἀφήσαντες τὸν Ἰμ-
πραχίμ νὰ καταστρέφῃ τὴν Πελοπόννησον, διότι δὲν ἔδραμον
εἰς Μισολόγγι νὰ τοὺς πολυμήσωσιν ἀμφοτέρους, καὶ ἤδη πρό-
κειται Ῥουμελιῶται καὶ Πελοποννήσιοι νὰ τοὺς πολυμήσωσι
χωριστὰ ἐκάτερον αὐτῶν ἡωμένοι τὸν μὲν εἰς τὴν Ῥούμελην, τὸν
δὲ εἰς τὴν Χερσονήσον.

Καὶ εἰς τὴν Κρήτην, ὡς εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐξακολουθοῦσι
πολεμοῦντες τὸν ἀκροβολιστικὸν πόλεμον. Κατὰ μετῴντα τὸν
Ἰανουάριον τοῦ 1826 ὁ Ἀλεξάνδρης Μηλοποταμίτης καὶ ὁ Μ.
Πλεύρης ἐπὶ κεφαλῇς τριάντα Ἑλλήνων ἀντέστησαν εἰς τὸν Του-
φεζήμπασιν, ἐξορμήσαντα κατ' αὐτῶν ἀπὸ Ῥεθύμνης μ' ἑκατὸν

Τούρκους, ἐρόνευσαν δεκατρεῖς καὶ τοὺς ἔτρεψαν. Τοὺς ἐπῆραν καὶ εἰκοσιπέντε τουφέκια. Ὁ δὲ Ἀστρινὸς Χατζδάκης περιῆλθε πολλὰς ἐπαρχίας καὶ ἔφθασε μέχρι τῶν Πυλῶν τοῦ Ἡρακλείου φονεύων Τούρκους· συνέλαβε δὲ εἴκοσι ζῶντας καὶ τὸν ἀνεψιὸν τοῦ Ἀγριολιῶ. Τέλος προχωρήσας εἰς τὴν ἐπαρχίαν Γορτύνης εἰς τὸ χωρίον Πανκτὸν προσέβαλεν ὡς σαράντα Τούρκους· καὶ τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους, καὶ ὑπέσχεψεν εἰς Μισσαράν. Ὁ δὲ Ἰω. Παλμέτης, ὁ Μ. Μελίτακας καὶ ἄλλοι ὀπλαρχηγοὶ, περιτρέχοντες τὰς ἐπαρχίας Σιταίας, Ἱερικύττου, Λισσίας καὶ ἄλλας, φονεύουσι ποῦ πέντε, ποῦ δέκα καὶ ποῦ πλειότερους. Ἰσταμένου δὲ τοῦ Μαρτίου ἐξελθὼν ὁ ἀνδρεὺς Μουτσιογιάννης, τὸ παληκάρι τοῦ Σίφακας, μετ' ἄλλων πεντέξ στρατιωτῶν εἰς τὸ Τηγάνι, διὰ τὰ ξυλευθῶσιν, ἐφινεύθη ὑπὸ Τούρκων ἐνεδρεούντων ἐκεῖ. Εἰς δὲ τὴν κροτηθεῖσαν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος μάχην κατὰ τὸ τελευταῖον φθινόπωρον (περὶ ἧς ἔγεινε λόγος εἰς τὴν σελίδα 485 τοῦ β'. τόμου) ἔπεσον μετὰ τῶν ἄλλων ὁ μηχαντὴς Ἰω. Μιτσιάκης, ὁ Ν. Ζερβουδάκης, ὁ Γεώργιος Ἀντωνιάδης (ἀδελφὸς τοῦ Ἰλαμμανοῦ) καὶ ὁ ἱεροδιάκονος Δωρόθεος (1) ὁμοῦ μὲ τὸν ἀδελφόν του. Οἱ ὀπλαρχηγοὶ αὐτοὶ εἶχον καταρτίον τὴν Γραμπουσαν, διότι τέλος ὑπετάγησαν ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Νήσου, καὶ αὐτῶν τῶν Σφακιῶν εἰς τοὺς Τούρκους, καὶ ἑμὸς μὲ αὐτοὺς ἐμάχοντο κατὰ τὴν αὐτὴν τῶν ὁ Ἰάκωβος Κουμῆς, Ἰω. Χάλης, Παναγιώτης Ζερβός, Γεώργιος Πίπος, Ἰω. Χουδάλης, Σταῦρος Ἀνδρακός, Γ. Τσιουδερός, Ἀλέξανδρος Ἀνδρεδάκης καὶ ἄλλοι. Ὁ δὲ Μουσταφάμπης προστεχάλεσε τοὺς προσταῶτας τῶν Σφακιανῶν νὰ συνέλθωσιν εἰς Ἀπακώριον, ὅπου καὶ συνελθόντας τοὺς λέγει νὰ καθησυχάσωσι τοὺς κλέπτας (τοὺς ἀκροβολιστικῶς πολεμοῦντας ἐννοῶν), ἢ νὰ πολεμήσωσι φανερά. Ἀλλὰ τὸν Ἀπρίλιον συνέλαβε καὶ ἔτελε δεσμίους εἰς Κυδωνίαν τοὺς δύο ἀδελφούς· Ρούσσους,

(1) Ὁ ἱεροδιάκονος αὐτός, ὅτε Τούρκος ἱππεὺς ἐπέπεσε κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του συμπολεμοῦντος ὁμοῦ μὲ τὸν Γ. Ἀντωνιάδην, καὶ ἐμελλε νὰ τοὺς κατακόψῃ, ὁρμήσας κατέλθε τὴν οὐρὰν τοῦ ἱππου, τὸν ἐκράτησεν εἰς τὸν τόπον καὶ ἐρόνευε τὸν ἀναβάτην, ἀλλ' ἐπῆλθον ἐντοσοῦται ἄλλοι πολλοὶ οἱ Τούρκοι, ἱππεῖς ὅλοι καὶ τοὺς ἐφόνευσαν καὶ τοὺς τρεῖς.

τὸν Πολιόν, τὸν Πρωτόπαπαν, τὸν Πολογιωργάκην, τὸν Καυκα-
 λοσίφη, τὸν Παπαμηνῶσον καὶ τὸν Μανουστογιαννάκην, προστιῶ-
 τας ἢ προκρίτους τῶν Σφακιῶν, οἵτινες ἔγειναν αἵτιοι νὰ ὑποτα-
 γῶσιν ἐξαγοραζόμενοι τὸν χαρὸν οἱ Σφακιανοί, καὶ τοὺς ἐμπόδιζον
 νὰ ἐπάρωσι πάλιν τὰ ὄπλα, ἐπὶ σκοπῷ νὰ τοὺς ἔχῃ, ὡς φρονεῖ,
 ἐγγυητὴς διὰ τὴν ἡτυχίαν τῆς νήσου. Ἡ δ' ἐνδεκαμελής Δ. ἐπι-
 τροπὴ διέταξε τὴν 10 Μαΐου τοὺς Σφακιανούς, νὰ σπεύσωσι, νὰ
 ἐπάρωσι πάλιν τὰ ὄπλα, διὰ νὰ μὴ ἀποκλεισθῶσιν ἀπὸ τὸν συμ-
 βιβασμὸν, τὸν ὁποῖον ἤλπιζε νὰ δεχθῇ ὁ Σουλτάνος· ἀλλὰ τάχα
 ὁ ἀποσπασθῇ καὶ ἡ Κρήτη ἀπὸ τὸν Σουλτάνον, καὶ ὁ ἀσφαλισθῇ
 ἡ Πελοπόννησος ἀπὸ τὴν θάλασσαν; Ἐν τούτῳ ἡ Δ. ἐπιτροπὴ
 τοὺς ἔστειλε καὶ πολεμφοδία νὰ πολεμήσωσι τοὺς Τούρκους·
 ἀλλ' ἦτον ἀνάγκη νὰ στείλῃ καὶ τινα πλοῖα νὰ ἀποκλείσωσι τὴν
 νήσον, καὶ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἀπόδασιν νέων Τουρκικῶν στρα-
 τευμάτων, ὅπερ καὶ ἐφοβεῦντο πάντοτε οἱ Κρήτες, καὶ περὶ τού-
 του ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔλαβεν οὐδέποτε πρόνοιαν. Τέλη Μαρτίου
 τοῦ 1826 οἱ Σπετσιῶται Γ. Μαλοκίνης, Ἰω. Κούτσης καὶ ἄλλοι
 προέβηλον εἰς τὸ νομοτελεστικὸν ν' ἀποκλείσωσι τὰ κατὰ τὴν
 Κρήτην φρούρια μὲ ἐξ πλοῖα διὰ τρεῖς μῆνας μὲ ἰδιὰ των ἐξοδα·
 ἐζήτησαν δὲ νὰ ἐφοδιασθῶσι μὲ τ' ἀναγκαῖα ἔγγραφα, ὑποσχόμενοι
 νὰ στέλλωσιν εἰς τὸ θαλάσσιον Δικαστήριον ὅσα πλοῖα ἤθελον
 συλλαμβάνει διὰ λαθρεμπορίου πολέμου. Ἀλλὰ τὸ Νομοτελε-
 στικὸν δὲν ἀπεφάσισε τίποτε. Ἡ δὲ Δ. ἐπιτροπὴ τὴν 30 Ἀπρι-
 λίου γράφει τοὺς προκρίτους τῶν Σπεισῶν. «Οἱ Κρήτες εἰν'
 »ἐτοιμοὶ νὰ λάβωσι τὰ ὄπλα. Ὁ Ἐμ. Ἀντωνιάδης ἔλαβε τὴν
 »ἄδειαν νὰ κάμῃ δάνειον, πληρωτέον ἐκ τῶν προσόδων τῆς Κρή-
 »της. Πλοῖα Σπετσιώτικα προφέρονται ν' ἀποκλείσωσι τὴν νῆ-
 »σον, καὶ εἰς ἐκπλευσιν τούτων προτρέπεται τοὺς εἰρημένους
 προκρίτους νὰ συντελέσωσιν· ἀλλὰ τοιαῦτα πλοῖα δὲν θ' ἀπο-
 κλείσωσι τὴν Κρήτην. Ἡ δὲ Δ. ἐπιτροπὴ στέλλει τὸν εἰρημένον
 Ἀντωνιάδην νὰ ἐφοδιάσῃ τὴν Γραμπουσταν ἀπὸ τ' ἀναγκαῖα, ἀφ' οὗ
 ἐπάρει ἀπὸ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου διάφορα σκεύη τῶν Ἐκκλη-
 σίων καὶ ἀναθήματα τῶν Χριστιανῶν, ὡς καὶ γρόσια τριάντα χι-
 λιάδας ἀπὸ τὴν διευθυντικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Αἰγαίου, τὴν ἀπὸ τὸν
 Μ. Α. Τσαμαδὸν, Ν. Χρυσόγελον καὶ Κωνστ. Μεταξῆν συγκει-

μένην, ἐκ τοῦ δανείου τῶν νήσων, τοῦ διωρισμένου ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, νὰ τὰ μεταχειρισθῇ πρὸς τὸν σκοπὸν. Ἐλαβε δὲ μέρος χρημάτων, καὶ δι' αὐτῶν ἐκινήθησαν, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, ἀπὸ τὰς Κεντρικὰς Κυκλάδας εἰς τὰς Ἀθήνας περίπου τετρακόσιοι Κρήτες ὑπὸ τὸν Καλλέργην. Ὁ δ' Ἀντωνιάδης θὰ κάμει καὶ ὅ,τι δυνατόν διὰ τὴν Γραμμοῦσαν ἐκτὸς δανείου. Ἀλλ' οἱ Κρήτες δὲν παύουσιν αὐθόρμητοι πολεμοῦντες τοὺς Τούρκους καθ' ὅσον δύνανται. Ἐξεληθόντες ἀπὸ τὴν Γραμμοῦσαν τὴν ἐβδομαδα τῆς Διακαινησίμου ὡς ἑκατὸν σαράντα, ἐκινήθησαν εἰς Κίσαμον καὶ ἔκαυσάν τινας ἐκ τῶν Τούρκων· διεσκόρπισαν δ' ὡς τριακοσίους ἀπὸ τὴν Ἰδαν εἰς τὰς περὶ τὸ Ἡράκλειον ἐπαρχίας. Ἡ Δ. ἐπιτροπὴ τέλη Νοεμβρίου διώρισε τρεῖς γολέτας Κατσιοκρητικὰς ν' ἀποκλείσωσι τὴν Κρήτην καὶ νὰ ἐμποδίζωσι τὴν λαθρεμπορίαν τοῦ πολέμου· πλὴν μὴ ἀπομακρυνόμεναι πλέον τῶν πενήντα μιλίων ἀπὸ τὴν νῆσον. Τὸν Νοέμβριον αὐτὸν ὁ Μουσταφάμπεης διέταξε τριακοσίους Τούρκους ν' ἀπέλθωσιν εἰς Κάτανον, νὰ συνάξωσι τὰς ἐλαίας. Ὁ δὲ Ἰω. Χάλης, ὁ Ι. Κουμῆς καὶ ὁ Ἰω. Χουδάλης ἐκινήθησαν κατ' αὐτῶν, ἐφόνευσαν σαράντα τρεῖς, ἐζώγησάν τινας καὶ ἐδίωξαν τοὺς λοιποὺς· ὅτε καὶ ὁ Χουδάλης ἐπληρώθη ἰστίμως. Ἐπομένως ἐκινήθησαν εἰς Νωπήγια τῆς Κισάμου, καὶ ἐφόνευσαν καὶ ἄλλους τινὰς ἀπελθόντας ἐκεῖ νὰ ἐπύρρωσι λάδι. Εἰς ὅλας δὲ τὰς ἀνατολικὰς ἐπαρχίας τῆς νήσου ἐγίνοντο καὶ ἡμέραν συμπλοκαὶ καὶ ἐφρονεύοντο Τούρκοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· ὥστε, ἀφ' οὗ χρόνου ἐκυριεύθη ἡ Γραμμοῦσα μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου 1826 ἐφρονεύθησαν ὡς δις χίλιοι Τούρκοι. Τὸν Δεκέμβριον ὁ Ἀστρινὸς Χαζιδάκης ἐκινήθη εἰς Μηλοπόταμον καὶ προτέβαλε τὸν Λαδάογλου κατὰ πολλῶν Τούρκων πολεμήσας εἰς τὸ Φώδελη καὶ ἐφόνευστε δεκαεπτὰ· ἔπειτα ἀπῆλθεν εἰς Μεσσαρᾶν (1), καὶ κλίσας τοὺς Τούρκους εἰς τὸν Πύργον, ἤθελε νὰ τοὺς κάψῃ, καὶ τότε ἐφρονεύθη ὑπὸ τινος Αἰθίοπος. Κατόπιν εἰτέβαλον εἰς τὰ αὐτὰ μέρη καὶ ὁ Δημήτριος Κουρμούλης, ὅ,τε Λουκᾶς Λεβαδίτης καὶ ἐνωθέντες

(1) Τὴν Παλιὰν Γορτύνην, ὅπου ὑπάρχει ὁ Λαζαρίνθος, καὶ φαίνονται τὰ εἰσέπια τῆς οἰκίας τοῦ Μίνω.

μέ τὸν Ἀλεξ. Ἀνδρεδάκην καὶ ἄλλους, ἐκινήθησαν εἰς τὰς ἐνδοτέρους ἐπαρχίας. Ὁ δ' ἀρχηγὸς τῶν ὀπλῶν τῆς ἐπαρχίας Ἀάμπης Γ. Τσιουδερός καὶ ὁ ἀδελφὸς του ἔλαβον τὰ ὅπλα φανερά κατὰ τῶν Τούρκων, περιῆλθον πολλὰς ἐπαρχίας διώκοντες αὐτούς, ἔφθασαν μέχρι τῶν τειχῶν τοῦ Ἡρακλείου, καὶ ὁμοῦ μετ' ὃν Ἰω. Παλμέτην ἐκτύπησαν τοὺς Τούρκους, ἐφόνευσαν σφράντα ὀκτώ καὶ ἐζώγησαν τριάντα· ἐπληρώθη δὲ καὶ εἰς Ἑλλήν. Τὸν δ' Ἰούνιον τοῦ ἐ. ἔ. (1827) ὁ εἰς Πασσιᾶν προβιδοσθεὶς Μουσταφάμπης, ἐνωθεὶς μετ' ὃν Πασσιᾶν τοῦ Ἡρακλείου καὶ τὸν τῆς Ῥεθύμνης, ἐστράτευσεν εἰς τὰ Σφακιὰ, διότι οἱ Κρήτιες εἰς πολλὰ μέρη ἔλαβον ἤδη τὰ ὅπλα φανερά, ἀλλ' οἱ Σφακιανοὶ δι' ἑλλειψίν τῶν ἀναγκαιῶν τοῦ πολέμου δὲν τοὺς ἐκτύπησαν, καὶ οἱ πλείότεροι ἐξ αὐτῶν ἔφυγον ἀπὸ τὴν νῆτον, καὶ οἱ λοιποὶ κατέφυγον εἰς τὰ ὑψηλὰ καὶ ὀχυρὰ μέρη. Ὁ δὲ Μανουσάκης Ἀσκηφιώτης καὶ οἱ δύο Θεόδωροι λεγόμενοι Προσνεῖται ἐπολέμησαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀποκωρῶνων καὶ ἐφόνευσαν δεκαοκτὼ Ἀλβανούς. Ἐπομένως ἐκινήθησαν εἰς Μαλάξιν καὶ ἐκτύπησαν τοὺς Τούρκους. Ὁ δὲ Τσιουδερός καὶ ὁ Πίπος, ὅτε Ἀλεξανδρῆς καὶ ὁ Σταῦρος Νιώτης ἐπέπισον κατὰ τῶν Τούρκων εἰς τὴν Ἀγχιπαρίαν, καὶ ἐφόνευσαν δεκατριῖς καὶ ἥρπαξαν εἴκοσι Τουρκίδας καὶ χίλια πρόβατα. Τὸν Ἰούλιον ἡ Ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ διεκήρυξεν ὡπαύτως τὸν ἀποκλεισμένον τῆς Κρήτης, καὶ διώρισεν ὀκτὼ πλοῖα πολεμικά νὰ ἀποκλείσωσι τὰ φρούρια Κυθωνίας, Ῥεθύμνης, Ἡρακλείου καὶ Σπιναλόγκας.

Ἀλλ' εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ πόλεμος γίνεται φεβερῶτατος καὶ ἐπίσης ὀλέθριος διὰ τε τοὺς Τούρκους καὶ διὰ τοὺς Ἕλληνας. Ὁ Καραϊσκάκης φθίσας τὴν νύκτα τῆς 2 πρὸς τὴν 3 Μαρτίου εἰς Κερκισίνι, κατεσκευάσεν ὀχυρώματα εἰς τόπον ἐπίπεδον βολῆς τουφεκίου ἀπέχοντα τῶν ἐχθρικών, ὄντων κατεσκευασμένων εἰς ὑψηλοῦς λόρους. Πρὸ τῶν Ἑλληνικῶν ὑπῆρχεν ἐρείσιον μειοχίου, ὅπερ κατέλαβον κατὰ διαταγὴν τοῦ ὁ Θεοφάνης Τούσια Μπότσαρης, Ἀλέξιος Γρύδας ἡ ὁ Γαρδικιώτης, Ἰω. Ρούκης, Γ. Βάγιας, Ἰω. Φαρμάκης, Π. Φαρμάκης, Νικόλαος Κοντογιάννης, Θεοφάνης Βαλτινός, Γεώργιος Γεροθανάσης, Νικόλαος Κατομούλης καὶ Ἀντώνης Βούτυρος μετ' ἑτεροσίων ἐπιλέκτους στρα-

τιώτας, οἵτινες ἐμεῖλε ν' ἀνισταθῶσιν εἰς ὅλην τὴν ὁρμὴν τοῦ ἐχθροῦ. Οἱ Ἕλληνες ἦσαν ὅλοι ὡς δισχιλίοι πεζοὶ καὶ ἐξηντατέσσαρες ἵπποις μὲ τὸν Χ. Μιχάλην. Τὸ πρῶτ' ἤρχισαν ν' ἀκρεβόλιζονται μὲ τοὺς ἐχθρούς· περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐφθασαν ἀπὸ τὰ Πατήσια τὸ ἱππικὸν τούτων καὶ ἀρκετοὶ πεζοὶ, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπολέμησαν γενναίως εἰς τὸ ἐπίπιδον ὄρθιοι καὶ χωρὶς προμαχώνων, καὶ ἔτρεψαν τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς ἐδίωξαν ἕως τῶν ὠχυρωμάτων αὐτῶν φεύγοντας. Ἀλλὰ τὴν 4 ἡμ' ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου ὁ Κιουταχῆς κινεῖται κατὰ τῶν Ἑλλήνων μ' ἐξακισχιλίους πεζοὺς καὶ ἑξ ἱππεῖς· πρὸ πάντων ἤρχισε νὰ πυρεβόλῃ μὲ δύο πυροβόλα τοὺς ἐν τῷ μετοχίῳ, ρίπτων καὶ βομβίδας· ὁ σκοπὸς τοῦ ἀπέβλεπε νὰ κυριεύσῃ τὴν θέτιν ἐκείνην, καὶ ἂν ἤθελε δυνηθῇ νὰ τὸ κατορθώσῃ, οἱ ἄλλοι Ἕλληνες δὲν ἦτο δυνατόν, ν' ἀνθίσωσιν εἰς τὰς ἄλλας θέσεις τῶν. Ὅθεν διακρίσας εἰς τρία τὰ ἡμίση στρατεύματά του, ὥρμησε κατὰ τοῦ μετοχίου· εἰ δ' Ἕλληνες ἀντικρούουσι τοὺς Τούρκους κρατερώς καὶ μετὰ τριῶν ὥρων μάχην, ἀφ' οὗ τοὺς ἐπροξένησιν οὐκ ὀλίγην φθορὰν, τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν· ἀλλ' ὁ Κιουταχῆς ὥρμησε μετὰ τῶν ἱππέων νὰ τοὺς ἐμποδίτῃ φεύγοντας, καὶ νὰ τοὺς βιάσῃ εἰς ἐτέραν ἐφόρμησιν κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Τότε ὁ Χ. Μιχάλης ἔδραμε μὲ τοὺς ὀλίγους ἱππεῖς του κατὰ διακρίσιν Τούρκων ἱππέων εἰς βοήθειαν τῶν ἐν τῷ μετοχίῳ, διέσπασε τὴν γραμμὴν τῶν καὶ τοὺς ἔδιωκεν εἰς μεγάλην ἀταξίαν, ἐν ᾗ οἱ Ἕλληνες, καὶ ἀφ' οὗ ὁ ἐχθρὸς κατηδάφισε τὰ τεῖχη τοῦ μετοχίου μὲ τὰ πυροβόλα, κατέσκαψαν τὸ ἐμβάδον, καὶ ὡς εἰς τάφρον ὠχυρωμένοι, τὸν κατεπολέμουν ἀνευδότως. Ταῦτα βλέπων ὁ Κιουταχῆς, κινεῖται μ' ὅλους τοὺς ἱππεῖς του ἐναντίον τοῦ Χ. Μιχάλη, τὸν περικυκλῶναι καὶ τὸν κτυπᾷ πανταχόθεν· ἀλλ' ὁ ἀνδρείος οὗτος ἱππάρχος τὸν ἀντικρούει μὲ ἀμίμητον γενναϊότητα, συμπλακεῖς μὲ τοὺς Τούρκους, καὶ μετὰ ἡμισείας ὥρας μάχην ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ μέσον αὐτῶν μὲ τοὺς ἱππεῖς του, τὰ σπαθιά γυμνά εἰς τὰς χεῖρας φέροντας, ὅλους ἀβλαβεῖς, ἐκτὸς τριῶν μόνον ἰσσίμως τετρακυματισμένων, ἐν οἷς καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Παλάσκας Προεργετιανὸς, ὅστις, ἀφ' οὗ ὁ ἵππος του ἐσκοτώθῃ, ἐπληρώθῃ καὶ εἰς τὰς δύο χεῖρας καὶ ἐσώθῃ ὡς ἂν διὰ θύματος. Συγχρόνως εἶχον κινηθῇ τ' ἄλλα ἡμίση στρατεύματα

τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὰς ἄλλας θέσεις, καὶ ἐπολέμουν τοὺς Ἕλληνας, διὰ νὰ μὴ τοὺς ἀφήσωσι νὰ δράμωσιν εἰς βοήθειαν τῶν ἐν τῷ μετοχίῳ· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀντέκρουσαν ἀνδρείως καὶ τοὺς ἐτρεψαν εἰς φυγὴν. Ὁ Κιουταχῆς εἶχε στείλει συγχρόνως καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ μέρος τῶν στρατευμάτων του πεζοῦς τε καὶ ἵππεις κατὰ τῶν ἐκεῖ ἐστρατοπεδευμένων Ἑλλήνων, διὰ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ὑπάγωσιν εἰς βοήθειαν τοῦ Καραϊσκάκη. Εἰς τὸν Πειραιᾶ εὐρίσκοντο ἤδη καὶ τὸ τακτικὸν ἱππικόν· καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὥρμησαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἅμα προσβολόντων, καὶ δίζυγον πῦρ ἐνεργοῦντες, τοὺς ἀπέκρουσαν. Ἐπομένως οἱ ἄτακτοι ἱππεῖς ἠνώθησαν μετὰ τοὺς τακτικούς, καὶ ἀντιπαρετάττοντο κατὰ τοῦ ἱππικοῦ τῶν ἐχθρῶν σχεδὸν πάντοτε μ' ἐπιτυχίαν, ὑπὲρ τῶν πεζῶν ὑπερασπιζόμενοι. Εἰς τὰς μάχας αὐτὰς ἐφονεύθησαν καὶ ἐπληρώθησαν ὡς ἑκατὸςιοι Τοῦρκοι· ἔπεσον δὲ καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐπληρώθησαν εἴκοσι. Μετὰ ταῦτα ὁ Κιουταχῆς ἀπεσύρθη εἰς τὰ Πατήσια καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας.

Τὴν 18 τοῦ Φεβρουαρίου ἡ Κυβέρνησις (ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ) προεκήρυξε τὸν ἀπολλεῖσμὸν τῶν παραλίων τοῦ Ἑρετριακοῦ καὶ Μαλιακοῦ κόλπου καὶ ὅλης τῆς περιφερείας τῆς νήσου Εὐβοίας, ὅθεν ὁ Κιουταχῆς ἐλάμβανε τὰς τροφάς καὶ λοιπὰ πολυμεφόδια. Διόρισε δὲ τὸν Ναύαρχον Μικρούλην διοικοῦντα τὴν Ἑλλάδα, τὸν Χάστιγξ μετὰ τὴν Κάρτερμαν καὶ τὸν Δημ. Πιπτανικολὴν μετὰ τὸ Βρίκιον ὁ Νέλσων νὰ τὸν ἐνεργήσωσι. Διέταξε δὲ καὶ ἐπεβίβασθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα πενταχόσιοι στρατιῶται ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ιω. Πέτα διὰ νὰ κάμωσιν ἀπόδασιν εἰς τὸν Ὀροπόν, ὅπου ὁ ἐχθρὸς εἶχε τὰς ἀποθήκας του, καὶ ἄλλου ὅπου ἤθελε τύχει ἀνάγκη. Τὴν δὲ διεύθυνσιν τῆς ἐκστρατείας διεπίστευσε τὸν Κάρολον Εὐδεκ, ὅστις παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ εἰς Φάληρον πυροβολικοῦ Μοῦλλερ. Τὰ εἰρημμένα πλοῖα τὴν 3 μαρτίου πρὶν δύσει ὁ ἥλιος ἔφθασαν εἰς τὰ παράλια τοῦ Ὀροποῦ πρὸ τῶν ἐθρικών πυροβολοστασίων· αὐτόθι εὐρίσκοντο δύο Βρίκια ἐθρικά φορτωμένα τροφάς. Ὁ ἐχθρὸς ἤρχισε νὰ πυροβολῇ κατὰ τῆς φριγάδας Ἑλλάδος, καὶ ἐντὸς ὀλίγου τὰ τρία πυροβόλα του ἔμειναν ἄχρηστα ἀπὸ τὸν πυροβολισμὸν τῶν Ἑλλήνων. Ἀνετράπη δὲ καὶ μικρά τις πυριταποθήκη, καὶ ἐκ τούτου ἐφονεύ-

Οησαν πολλοὶ Τούρκοι. Ἡ Καρτερία προὔχωρσε κατὰ τῶν ἐχθρικῶν καὶ τὰ ἐκυρίευσε. Τὴν ἐπιούσαν περὶ τὸ λυκαυγές ὁ Πέτας μετὺς ὑπ' αὐτὸν στρατιώτας ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηράν, ὡχυρώθησαν καὶ ἤρχισαν νὰ μάχωνται κατὰ τῶν Τούρκων πεζῶν τε καὶ τινων ἱππέων· εἰς δὲ τὴν ἀκμὴν τῆς μάχης ὁ Μιαούλης ἀπεβίβατε καὶ ἑκατὸν ναύτας εἰς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων. Ἐν τούτοις ἐλήφθησαν πληροφορίες ἀπὸ δύο πρόσφυγας Ἑλλήνων ὅτι αἱ ἀποθήκαι ἦσαν ὅλως διόλου κεναί, καὶ ἄλλο τι δὲν ὑπῆρχεν εἰς αὐτάς εἰμὴ ὀλίγα πυριτόβολα, ὅτι αἱ τροφαὶ εὐρίσκοντο εἰς τὰ κυριευθέντα πλοῖα, καὶ ὅτι ὡς ἐξακόσιοι Τούρκοι ὑπερασπίζοντο ἐξ ὀχυρώματα καλῶς κατεσκευασμένα. Ἀφ' οὗ δὲ εἶδον ὅτι ἤρχοντο εἰς βοήθειαν τούτων ἄλλοι ἑκατὸν πενήντα Τούρκοι, ἀπεσύρθησαν τὴν νύκτα, καὶ ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὰ πλοῖα. Εἰς τὴν μάχην ἐκείνην ὅλην τὴν ἡμέραν διαρκέσασαν ἐφρονεύθησαν καὶ ἐπληγώθησαν Τούρκοι ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν, ἔπεσον δὲ καὶ δύο ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐξ ἐπληγώθησαν. Ἐπομένως ὁ μὲν Παπανικολῆς μετὸν στρατὸν ἀπῆλθεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. Ὁ δὲ Ἐπίδερ μετὸν Χάστιγξ εἰς τὴν Αἴγιναν ὁμοῦ μετὴν λείαν. Ὁ δὲ Μιαούλης ἐμεινεν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ἐξακολουθῶν τὸν ἀποκλεισμόν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον θὰ μετακληθῇ οὗτος καὶ θὰ διορισθῶσιν ἀκολουθῶς ν' ἀποκλείωσι τὸν κόλπον τοῦ Βώλου, καὶ τοῦ Ζητουνίου, καὶ ὅλης τῆς περιφερείας τῆς Εὐβοίας· τὸ πλοῖον τοῦ Τομπάζη διοικούμενον ἀπὸ τὸν Ἀντώνην Ραφαήλ, τὸ τοῦ Ἀ. Μικρούλη διοικούμενον ἀπὸ τὴν Ἀντ. Γ. Κριεζῆν, τὸ τοῦ Ἀνδριαννοῦ Ἀ. Σωτήρη, καὶ τὸ τοῦ Λαζάρου Ν. Νέγκα, καὶ ταῦτα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διοικοῦντος τὴν Καρτερίαν Χάστιγξ, τὸν ὁποῖον διέταξεν ὁ Κόμης νὰ πλεύσῃ ἐκεῖσε, καὶ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ἔχων ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του τὰ εἰρημένα πλοῖα.

Τὴν 15 τοῦ αὐτοῦ Μαρτίου ἐφθάσεν ὁ Γεννοῖος εἰς Κερασίην κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς συνελεύσεως μετ' ἑλπίους πεντακοσίου διατελοῦντας ὑπ' αὐτὸν καὶ ὑπὸ τὸν Ντισανέτην Χρηστόπουλον, Δ. Μέλιον, Ἀναστ. Κουλόχεραν, Πέτρον Α. Μπαρμπιτσιώτην, Ἀνδ. Κοντάκην καὶ Μπαλίλην. Μετ' ὀλίγον ἐφθάσαν ὡσαύτως ὁ Χρύσανθος Σισίνης, ὁ Νικόλαος καὶ Γκολφῖνος Πετιμεζᾶς, ὁ Ἀναγ. Παπασιταθόπουλος, καὶ ὁ Γ. Λεχουρίτης μετ' ἑλπίους, καὶ ἤδη εὐρί-

σχεύονται ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκην ὡς ἑξ̄ χιλιάδες στρατεύματα. Τὴν 17 διέταξεν αὐτός καὶ κατεσκευάσθη εἰς τὸν Πειραιᾶ τὴν νύκτα ὀχύρωμα, καθ' ὃν καιρὸν ὁ Βάσις, ὁ Γενναῖος, ὁ Πανομάρας καὶ ὁ Παναγ. Νοταρᾶ· ἐπὶλέμουν πρὸς τοὺς Τούρκους, τοὺς ὠχυρωμένους πλησίον τοῦ Μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, καὶ αὐτοὶ κατέλαβον τὸ εἰρημένον ὀχύρωμα μὲ ὀκτακοσίους στρατιώτας. Πλὴν ἀντὶ τοῦ Γενναίου ἔμεινε μὲ τοὺς ἄλλους ὁ Δημ. Κολοκοτρώνης· καὶ ἐκεῖνος ὑπέστρεψεν εἰς Καρατσίιν. Τὴν ἐπιούσαν ἰδόντες οἱ Τούρκοι τὸ ὀχύρωμα τῶν Ἑλλήνων, κατεσκεύασαν καὶ ἐκεῖνοι ἕτερον, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Γ. Ἀρχηγὸς διέταξε νὰ κατασκευασθῇ καὶ ἄλλο ἀντικείμενον τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Τουρκοῦ. Οἱ δὲ Τούρκοι κτυπῶσι τοὺς ἐπιχειρήσαντας τὴν κατασκευὴν, καὶ τοὺς τρέπουσιν εἰς τὰ ὀπίσω ἀπράκτους. Ἐπεσον δὲ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ὀχυρωμάτων αὐτῶν ὁ σκληρογαστὴρ καὶ ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Νοταρᾶ, δύο ἀξιωματικοὶ τοῦ Γενναίου Καρυτηνοὶ καὶ ὁ Ἰωάννης Μίτσας ἀπὸ τὴν Ἑρμιόνην· ἐπληρώθησαν καὶ ὁ Ἰω. Γιοσεφῆκος καὶ τινες στρατιῶται. Καὶ ἤδη γίνονται ὅλα τὰ δυνατὰ κατὰ τοῦ Κιουταχῆ. Ἀλλ' οἱ πολιορκημένοι εἰς τὴν Ἀκρόπολιν εἶχον ὀλιγοκαρδίσει (1), καὶ ἐστελλον καθ' ἡμέραν ἀγγελιαφόρους πρὸς τὸν

(1) Ἀλλ' ἐπασχον ἤδη ὅλα τὰ κακὰ τῆς πολιορκίας. Τὸν Ἰανουάριον ἐξέλιπον αἱ ζωοτροφίαι· δὲν εἶχον εἰς τροφήν ἄλλο τι εἰμὴ σίτον καὶ κριθήν, καὶ ταῦτα ὄχι ἄρκετά, καὶ ἡ μερίς τοῦ ἄρτου κατῆντησεν εἰς ἡμίσειαν ὅκην μόνον βαθμυδὸν ἐλαττωμένη. Οἱ δὲ τακτικοί, ἐπειδὴ ὁ Φαβιὲς ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ φρούριον εὐθὺς ἀφ' οὗ ἤθελεν εἰσκομίσαι τὴν πυρίτιν, τοὺς διέταξε ν' ἀφήσωσιν ὅλα τὰ σκεύη τῶν εἰς τὸ πλεῖον, διὰ νὰ φορτωθῶσι τὴν πυρίτιδον, καὶ δὲν εἶχον οὔτ' ἐπενδύματα (κακπότας) οὔτ' ἄλλα φορέματα, οὔτ' ἄλλων χιτῶνα ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν ὅποιον ἐφόρου· ἐτοπώθησαν δὲ εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπου δὲν ὑπῆρχεν ὕλη γῆς ἀνάλογος εἰς κατασκευὴν ὑπογείων, καὶ ὑπέφερον ἔτι τὴν δριμύτητα τοῦ χειμῶνος μένοντες ὑπαίθριοι· ἦσαν δὲ καὶ ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς ἐχθρικὰς σφαίρας καὶ βόμβας, αἱ ὁποῖαι, ἀφ' οὗ αἱ ἐπάλλξεις καὶ οἱ προμαχῶνες τοῦ φρουρίου εἶχον κατεδοφισθῇ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, προσέβαλλον εἰς τὰ μάρμαρα τῶν ἀρχαιοτήτων, τὰ συνέτριβον ἢ συνέτριβοντο, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐξ αὐτῶν συντριμμάτων κατασκορπισζομένων διὰ τὸ στενόχωρον τοῦ φρουρίου

Καραϊσκάκην, οἱ ὅποιοι τὸν ἔλεγον ὅτι ἐκινδύνευεν ἡ Ἀκρόπολις,

ἐπέφερον παντοῦ πολλάκις καὶ τὸν θάνατον· ἀλλ' ἐδασανίζοντο προσεῖν καὶ ἀπὸ τῆν ψείραν, διότι δὲν εἶχον τ' ἀναγκάζειν νὰ πλύνωσι τὰ ἐνδύματά των, οὐδ' εἶχον καύσιμον ὕλην ν' ἀνάψωσι πυρὰν καὶ νὰ τὰ τινάξωσι, νὰ τὰ καθαρίσωσιν ἀπὸ τὰς ψείρας. Ἐστοχάσθησαν δὲ καὶ στρατιῶται, καὶ ἀξιαματικοί, καὶ ὁ Φαβιέ, διὰ ν' ἀπαλλαγῶσιν ὁπωςοῦν ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν σαρκηδόρων αὐτῶν ζωφρίων νὰ ρίψωσι τοὺς χιτῶνάς των εἰς φοῦρνον θερμόν· πλήν ὡς ἦτον ἐπόμενον, ἐκάησαν, καὶ ἔμειναν βλοὶ χωρὶς χιτῶνων, καὶ οἱ ἀτακτοὶ στρατιῶται πάσχοντες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν αὐτὴν γύμνωσιν, δὲν εἶχον νὰ τοὺς δώσωσι. Ὁ δὲ Φαβιέ μὴ δυνάμενος νὰ τοὺς ἀνακουρίσῃ ἀπὸ τὰ δεινὰ, ἐπαρηγορεῖτο τοῦλάχιστον διότι συνέπασχε καὶ ἤθελε νὰ συμπάσχη μὲ τοὺς συστρατιώτας του διὰ τοῦτο δὲν ἐδέχθη τοὺς ὁποίους ὁπλαρχηγοὶ φίλοι του τὸν ἐδωκαν χιτῶνας κα', ἐπειδὴ, εἶπεν, οἱ στρατιῶταί μου δὲν φοροῦσι χιτῶνας, δὲν θὰ φορέσω οὔτ' ἐγώ. Παρατηρήθησιν δὲ εἰς τοὺς νεκροὺς, δύο ἀδελφῶν ἀπὸ τὸν λόχον τῶν εὐζώνων πληγαί, λεπτοκαρπούς περιφέρειαι καὶ βλάβος ἔχουται, πλήρεις ψειρῶν (ἰδὲ ἱστορίαν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ὑπὸ Χρήστου Σ. Βυζαντινοῦ). Τὸν Ἰαννουάριον αὐτὸν τὰ δύο τρίτα τῆς φρουρᾶς ἔκειντο ἀσθενεῖς εἰς τὸ ὑπὸ τὸν πύργον ὑπόγειον, ὅπερ ἐχορηγείμεν ὡς νοσοκομεῖον, διότι καὶ τοὺς τραυματιζομένους δι' ἑλλειψιν ἀλειφῶν καὶ περιδεματίων καὶ ἄλλων φαρμάκων τῆς χειρουργικῆς διεδέχτο ἡ νόσος· διὰ δὲ τὴν ἑλλειψιν ἄλλων ἀναγκαίων ἰατρικῶν, διὰ τὴν κακὴν τροφήν, διὰ τὴν παντοίαν ἀκαθαρσίαν καὶ διὰ τὴν παντελῆ στέρησιν τῶν πρὸς ἀνάρρωσιν, ἀπέθνησκον οἱ ἄνθρωποι καθ' ἡμέραν καὶ ὀλίγοιτο ἀνέλαβον τὴν ὕγειάν των. Οἱ δὲ φιλέλληνες μὴ ἀντέχοντες ὅσον οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς κικοπαθείας, εἰς ξένον μάλιστα κλίμα, ἀπέθανον οἱ πλείοτεροι καὶ οἱ ἐπιζήσαντες κατῆντησαν σκελετοί. Οὗτοι ἤρχισαν νὰ τρώγωσι τὸ κρέας τῶν φορτηγῶν ζώων, τὰ ὅποια ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ἄλλων ἀκαθάρτων μετ' ὀλίγον τοὺς ἐμιμήθησαν καὶ οἱ Ἕλληνες. Πολλοὶ τῶν ἀποτελούντων τὴν φρουράν προσηνέχθησαν ἀσυμπαθῶς πρὸς τοὺς τακτικοὺς καὶ τοὺς φιλέλληνας τοὺς εἰσχομίσαντας τὴν πυρίτιδα, καὶ σώσαντας πρὸς τινα καιρὸν τὴν Ἀκρόπολιν. Αὐτοὶ ζητοῦντες μισθοὺς καὶ διπλᾶς, τριπλᾶς μερίδας κατὰ τὸ σῶνῃθες ἐφ' ὅσον ὑπῆρχον τροφίμα εἰς τὰς ἀποθήκας, εἶχον ἀποτετομειωμένα πολλὰ ἐδώματα, καὶ ἀντὶ αὐτοῦ κάμωσι κοινωνοὺς τούτων τοὺς ἀδελφοὺς των πάσχοντας

ἀν ἡ πολιορκία δὲν διελύετο. Ὁ δὲ Φαβίε ἔγραψεν ἐκείθεν τὴν 8

ἐνδειαν ἀφ' ὧν, τὰ ἐπώλουν εἰς ὅσους εἶχον χρήματα, ὠρελούμενοι ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τὴν δυστυχίαν τῶν ἄλλων, καὶ ἡ τιμὴ τοῦ τυροῦ, τῶν ἐλαίων, τοῦ βουτύρου ἔφθασεν ἕως δώδεκα δραχμῶν ἢ ὀκτά. Ἐπομένως ἐπώλειτο καὶ τὸ κρίας τῶν φορηγῶν ζώων, καὶ μόνον οἱ τακτικοὶ δὲν ἠδύναντο νὰ τὸ ἀγοράσωσιν ἀνὰ τέσσαρας δραχμὰς τὴν ὀκτὴν καθὼς μὴ ἔχοντες, χρήματα· μόνοι δὲ οἱ τακτικοὶ δὲν εἶχον χιτῶνας νὰ σχίσωσι διὰ περιδέματα τῶν πληγῶν των, ἐνῷ ἐκεῖνοι, ἄλλοι μὲν εἶχον οἰκογενείας, ἄλλοι δὲ εἶχον σχετισθῇ μὲ αὐτάς, καὶ ἀπέλαυνον περιποίησιν τινα καὶ περίθαλψιν· εἶχον καὶ φουστανέλλας καὶ ἀναξυρίδας πλατείας ἐξ ὧν κατεσκεύαζον δι' ἑαυτοὺς περιδέματα· ἀπέλαυνον δὲ καὶ πλειοτέραν καθαριότητα, καὶ δὲν ὑπέκειντο εἰς τὰ κακὰ τοῦ χειμῶνος, οὐδ' εἰς ἐκεῖνα τοῦ ἐχθρικοῦ πυρός, διότι καὶ ὑπόγεια εἶχον κατασκευάσει εἰς τόπους ἀρμοδίου, καθὰ πρότεροι εἰσελθόντες ἐκεῖνοι, καὶ εἶχον καταλύματα, καὶ δὲν ἦτον ἀδύνατον ν' ἀνακουφίζωσι καὶ τούτων τοῦ πόνου καὶ τὰς δυστυχίας· ὑπωστῆποτε. Εἰς ὅλα τὰ τοιαῦτα δεινὰ προστετέθη καὶ ἡ ἐπιδημικὴ νόσος, ἥτις ἐπήγαγε καὶ ἀπὸ τὴν ἀποφορὰν τῶν πτωμάτων, τὰ ὅποια δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ταφῶσι βιβλῶς διὰ τὰ πετωθῆς τοῦ τόπου καὶ ὀλιγόγαιον. Τὸν Μάρτιον ἐξέλιπον τὰ φορηγὰ ζῶα, καὶ τὸ ὕδωρ ὠλιγώτευεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἀντὶ μιᾶς ὀκτῆς ἐδίδοντο ἥδη τριακόσια δράχμια καὶ αὐτὸ ἄλμυρόν. Οἱ δὲ φούρνοι δι' ἑλλείψιν καυστήρων δὲν ἐκαίοντο καὶ οἱ ἀλογόμυλοι ἐκπύοντο τοῦ ν' ἀλέθωσι διὰ τὴν ἑλλείψιν τῶν ζώων, καὶ στρατιῶται ἦσαν ἡναγκασμένοι νὰ χειρομυλίζωσι καὶ νὰ ζυμώνῃ ἕκαστος τὸν ψωμόν του ἀπὸ τὴν μερίδα του τῶν τριακοσίων δραχμῶν ὕδατος· ἐξ οὗ τὸ μὲν ἥμισυ μετεχειρίζετο εἰς τὸ νὰ ζυμώνῃ τὸ ἄλευρόν του, τὸ δὲ ἥμισυ εἰς τὸ νὰ θεραπεύῃ τὴν δίψαν του. Ἐπομένως ἡ δόσις τοῦ ὕδατος κατήντησεν εἰς διακόσια δράχμια, καὶ πολλάκις ἐβράδυνεν ἕως οὗ ἤθελε συρρεύσει ἀρκετὸν εἰς τὸ πηγάδι, καὶ ἀντὶ νὰ δίτεται εἰς εἰκοσιτέσσαρας ἐδίδετο εἰς τριανταεφ' ὥρις. Ὅτ' ἐλείψει δ' ὅλως διόλου καὶ ὁ σίτος, καὶ μόνον ἐφορμῆνη καὶ πλήρης ἀκαθαρσιῶν κριθὴ ἔμενεν, ἐξ ἧς ἔζων τέλος οἱ πολιορκημένοι, καὶ οὕτε ζῦλα ὑπῆρχον διὰ νὰ ψήσωσιν ἕκαστος τὸν ψωμόν του. Ἐπειθούσης μετὰ ταῦτα καὶ τῆς ἐπιδημικῆς νόσου, ὥς ἦτον ἐπόμενον, συνεπληρώθη ἡ δυστυχία των· καὶ ἐπειδὴ ἡ πολιορκία δὲν διελύετο, ἄλλο τι δὲν ἔμενεν εἰς αὐτοὺς εἰμὴ ἡ ἐνδοξος τοῦ Μισολογ-

Μαρτίου τὰ ἑξῆς. « Ἡ ἐσχάτη στιγμή πλησιάζει· στρατιῶται, ἄρχηγοί, κανεῖς δὲν θέλει νὰ πολεμήσῃ. Οἱ Ἕλληνες θεωροῦνται ὡς ὑποδεέστεροι τῶν Τούρκων· ὅλοι θέλουσι νὰ ἀναχωρήσωσι. Ἐμπιστεύονται δὲ εἰς ἡμᾶς τὸν ἑαυτὸν των διὰ νὰ ἐξέλθωσιν, ἀλλὰ δὲν καταιπεῖθονται νὰ πολεμήσωσι. Δις ἠθέλῃσα νὰ προσβάλλω τὸν ἔχθρον, καὶ ὅλοι ἐσωρεύθησαν ὀπισθέν μου, νομίζαντες ὅτι ἤθελον ν' ἀναχωρήσω· εἶναι ἀνάγκη νὰ κινηθῇτε κατὰ τῶν ἔχθρων· τὸ σχέδιον τῶν ἀρχηγῶν σας εἶναι νὰ κάμνωσι χαρκαῶματα καὶ νὰ περιμένωσι τὴν ἔφοδον ἐκείνων· τὸ αὐτὸ σχέδιον ἔχει καὶ ὁ Κιουταχῆς, ὅστις δὲν θὰ κάμει πλέον ἔφοδον, ἀλλὰ θὰ κερδαίνει καιρὸν καὶ θὰ λάβει νέαν βοήθειαν· ἴσως δὲ καὶ πρὶν τούτου κυριεύσει τὸ φρούριον. » Ὁ Φαβιὲ ἔγραφε ταῦτα πρὸς τὸν Χαράλ. Ἰγγλέτην, πρὸς τὸν ὅποιον ἔστειλε καὶ ἀντίγραφον διαμαρτυρήσεως ἐναντίον τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες δὲν ἠθελον νὰ κάμωσιν ἐξόδους νὰ πολεμῶσιν, οὔτε ἄφινον τὸν Φαβιὲ νὰ ἐξέλθῃ μετὰ τοὺς τακτικούς· νὰ πολεμήσῃ. Καὶ ὅμως ὕστερον ἀφ' ὅλα τὰ δεινὰ τῆς πολιτείας οἱ ἐν τῇ Ἀκροπόλει πάσχουσι καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιδημικὴν νόσον· ἠσθένησαν δὲ καὶ ὁ Κριεζιώτης, καὶ ὁ Μιχμούρης, καὶ οἱ δημογέροντες, καὶ ὁ Γεράσιμος Φωκᾶς, καὶ ὁ Εὐμορφόπουλος, καὶ ὁ ἱατρὸς τοῦ φρουρίου καὶ ἄλλοι ὀπληγῆγοί, ὡς καὶ ὁ Φαβιὲ, ὅστις μετὰ τὴν ἀνάρρωσίν του ζητεῖ νὰ τὸν ἀφίσῃ νὰ ἐξέλθῃ, καὶ ὑπέσχετο νὰ λύσῃ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν τὴν πολιορκίαν, ἥ νὰ συνεργήτῃ νὰ ἐξέλθωσι καὶ οἱ ἄλλοι, παραιτοῦντες τὸ φρούριον. Τοὺς ἐξεβίασαν δὲ ὅτι μετὰ δέκα ἡμέρας δὲν ἦτον ἐλπίς σωτηρίας δι' αὐτούς. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ ἐξέλθῃ τὴν 31 Μαρτίου, καὶ τὸ μεσονύκτιον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν Σερπεντσίν, καὶ οἱ Φιλέλληνες προῦχώρησαν μέχρι τῶν ἔχθρικῶν χαρκαωμάτων, καὶ ἰδοὺ παρουσιάζονται δύο γρχαματοκρημισαὶ ἐσταλμένοι ἀπὸ τὸν Καραϊσκάκη. Ὁ δὲ Φαβιὲ θέλων νὰ πληροφορηθῇ τί ἔγραφεν ἔβωθεν ὑπέστρεψεν εἰς τὸ φρούριον. Μετ' ὀλίγον δὲ πάλιν προσβάλλει τὴν ἐξοδὸν του, ὑποσχόμενος εἰς πέντε

γίου τύχη, νὰ συνταφῶσιν ὑπὸ τὰ εἱρεῖπια τῆς ἀκροπόλεως πληθος ἀδυνάτων καὶ ἀσθενῶν, καὶ νὰ ἐξορμήσωσι μετὰ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας, διὰ νὰ σωθῶσι φύγοντες ἢ ν' ἀποθάνωσιν εἰς δόξαν τοῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος.

(Ν. Σπηλ. Ἀπομ. τόμ. Γ')

ἡμέρας νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, ἢ νὰ ἔλθῃ μὲ τὸ τακτικὸν νὰ συνδράμῃ εἰς τὸ νὰ ἐξέλθωσιν οἱ πολιορκημένοι. Ὅθεν καὶ ἀποφασίζεται νὰ συνεξέλθωσιν ὁμοῦ μὲ αὐτὸν ὁ Συμειὼν Ζαχαρίτζας, Ν. Καρόρης, Ἰω. Ὑδραῖος καὶ Γεώργιος Κραντσιᾶς, νὰ παραστήσωσιν ὅπου ἀνῆκε τὰ κατὰ τὴν Ἀκρόπολιν. Ἀλλὰ τὴν νύκτα τῆς 10 Ἀπριλίου, καθ' ἣν ἐμελλε νὰ ἐξέλθωσιν, ἠϋτομόλησεν εἰς τὸν ἐχθρὸν στρατιώτης, λεγόμενος τελάλης, ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ Γκούρα, καὶ φανερόναι τὰ διατρέχοντα εἰς τὸ φρούριον. Τὴν δ' ἐπομένην νύκτα τῆς 11 ἐξῆλθον οἱ ἄλλοι, ἐκτὸς τοῦ Φαβιέ, ὅστις δυσπιστιῶν, δὲν ἤθελε πλέον νὰ ἐξέλθῃ. Καὶ ἐν τοσούτῳ ὁ Νικόλαος Ζαχαρίτσας, ὁ Σταῦρος Βλαχόπουλος (1) καὶ ὁ Διονύσιος Σουρμελῆς συμβουλευόνται καὶ ἀποφασίζουσι νὰ κατασκευάσωσιν ὑπονόμους, καὶ ἂν δὲν διαλυθῇ ἡ πολιορκία, καὶ τέλος ἀναγκασθῶσι νὰ παραιτήσωσι τὴν Ἀκρόπολιν, νὰ φύγωσι μὲ τὰ ὅπλα εἰς χεῖρας, νὰ βάλωσι πῦρ εἰς τὰς ὑπονόμους καὶ νὰ τὴν καταστρέψωσιν, ὥστε ὁ Κιουταχῆς νὰ μὴ κυριεύσῃ εἰμὴ σωρὸν ἐρειπίων. Κοινοποιοῦσι δὲ τὰ βεβουλευμένα εἰς τὸν Κῶστα Χορμοσίτην καὶ τὸν εὐρίσκουσι σύμφωνον. Τὰ κοινοποιοῦσιν ἐπομένως καὶ τοὺς ὁπλαρχηγούς Κριζιώτην, Εὐμορφόπουλον καὶ Μамούρην, καὶ τοὺς εὐρίσκουσιν ὡσαύτως συμφώνους. Τὰ διεκοίνωσαν ἐπειτα καὶ εἰς ὅλους τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς λοιποὺς πολιορκημένους καὶ ἅπαντες τ' ἀποδέχονται (2). Ὅθεν ἐπιχειροῦσιν ἀμέσως οἱ Ἀθηναῖοι τὴν κατασκευὴν ὑπονόμων. Ὁ δὲ Φαβιέ σιωπᾷ· καὶ τινες συμβουλευοῦσι κατὰ τρόπον τὴν διὰ συνθηκῶν παράδοσιν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς φρουρᾶς καὶ τῶν ἀδυνάτων. Καὶ ὁμως ἐν ὅσῳ ὑπάρχει ὁ Καραϊσκάκης, καὶ οἱ πολιορκημένοι ἐνταύτῳ καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες πιστεύουσιν ὅτι θὰ σωθῇ ἡ Ἀκρόπολις. Ἐφθασαν δὲ ὁ Καρόρης καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεσταλμένοι εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ πᾶσι πᾶσι τὰ κατ' αὐτὴν, καὶ ὁ Καραϊσκάκης προσπαθεῖ νὰ τὴν σώσῃ· ἀλλὰ θὰ πέσει καὶ αὐτὸς καὶ δὲν θὰ τὴν σώσῃ (3).

(1) Ὁ νῦν Σταῦρος Βλάχος.

(2) Ἰδὲ Ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν παρὰ τοῦ Σουρμελῆ. σελ. 222.

(3) Ὁ Δ. Σουρμελῆς εἰς τὴν ἱστορ. Ἀθ. λέγει ὅτι Θραξ τις τοῦ Φαβιέ ἀκόλουθος περιήρχετο εἰς τὸ φρούριον καὶ συνεβούλευε

Οἱ Τούρκοι εἶχον τρία ὀχυρώματα· τὸ μὲν ἀπέναντι τοῦ μετοχίου ὅπου ἦσαν ὁ Γαρδικιώτης, ὁ Ῥούκης καὶ λοιποὶ, τὸ δὲ ἀπέναντι τοῦ ὀχυρώματος, ὅπου ἦτον ὁ Χρήττος Πρεβεζιάνας, καὶ τὸ τρίτον ἀπέναντι ἐκείνου ὅπου ἦτο πρότερον ὁ Βάσιος. Εἶχον καὶ ἄλλα τρία ὀπισθεν μεταξὺ τῆς σκηνῆς τοῦ Καραϊσκάκη καὶ τοῦ μετοχίου. Ἀπέναντι τούτων πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἀθηνῶν εἶχον τέσσαρα ὀχυρώματα ἐπὶ τινων λόφων, ὅπου εἶχον στήσαι καὶ πυροβόλα. Εἰς δὲ τὸν Πειραιᾶ εἶχον ἄλλα τέσσαρα, τὸ νεοκατασκευασθὲν πλησίον τοῦ Βάσιου, ἕτερον πλησίον τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ἕτερον εἰς τὸ Παλαιόκαστρον, καὶ ἄλλο περὶ τὸ στόμιον τοῦ Πειραιῶς, ἀντικρυ τοῦ ὁποίου ἦτο τοῦ Χορμόβα τὸ ὀχύρωμα. Εἰς τὰ πλειότερα ὀχυρώματα ἐφθانون τὰ βόλια ἐκατέρωθεν, καὶ καθ' ἡμέραν ἐμάχοντο πρὸς ἀλλήλους Ἕλληνες καὶ Τούρκοι ἐκ τῶν ὀχυρωμάτων καὶ μὲ τὰ τουφεκία καὶ

τούς πολιορκημένους νὰ δεχθῶσι συνθήκας. Ο δὲ Χρ. Σ. Βυζάντιος εἰς τὴν ἱστορ. τοῦ τακτικοῦ λέγει ὅτι, ὁ Θράξ ἐκεῖνος ἦτον ὁ Δημ. Κυριακίδης, ὅστις, λέγει, παρέλαβεν τὴν πυρίτιδα ἀπὸ τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν καὶ τὴν μετεκόμισεν εἰς τὰ Μέθαινα, καὶ συνεστράτευσε καὶ αὐτὸς, καὶ συναπεχώμισεν τὸν εἰς αὐτὸν ἀνήκοντα σάκκον πυρίτιδος εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ διὰ ταῦτα ὅτι ἐσυκοφαντήθη. Ὁ Κυριακίδης εἶν' ἀξιεπίαινος, διότι συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἐφοδιασθῇ ἡ Ἀκρόπολις μὲ πυρίτιδα· ἐξεπλήρωσε βέβαια τὸ χρέος του· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει ὅτι ἐσυκοφαντήθη· καὶ πρὸς τί ἡ συκοφαντία; ἕκαστος ἔχει τὸν ἴδιον τρόπον τοῦ συλλογίζεσθαι περὶ τῶν πραγμάτων. Ὁ Κυριακίδης ἐφρόνει ἴτως τὰ τῆς εὐρωπαϊκῆς τάξεως, ὅτε δὲν ἦτον ἄλλος τρόπος νὰ σωθῇ ἡ φρουρὰ εἰμὴ διὰ συνθηκῶν. Ἐπειδὴ δ' ἔως πρὸ ὀλίγου ἦτον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Αὐστριακοῦ Προξένου Γροπίου, ἐθάρρει εἰς τὴν φιλίαν τῶν Αὐστριακῶν μὲ τὸν Κιουταχῆν ὅτι, δὲν ἤθελον πάθει ἐξερχόμενοι διὰ συνθηκῶν, ἐν ᾧ ἄλλοι ἐφοδοῦντο μὴ παρασπονδῆσαι, ὡς Τούρκος, ὁ Κιουταχῆς καὶ πάθῃ, καὶ ἄλλοι ἐφθόναυν τὴν τύχην τοῦ Μισολογγίου, καὶ ἤθελον νὰ πράξῃσι τὰ αὐτά· εἶναι δὲ ἀξιεπίαινος ὁ Σουρμελῆς, ἂν ἐφρόνει ὅτι ἔπρεπε ν' ἀποδείξωσιν οἱ Ἕλληνες καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ὅτι τὰς καταστρέφουσι, δὲν τὰς παραδίδουσι μὲ συνθήκας, καὶ ὅτι ἀποθνήσκουσι μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας, ἂν δὲν δύνανται νὰ σωθῶσι φεύγοντες ἀναμέσον τῶν Τούρκων ὡς καὶ εἰς τὸ Μισολόγγι, καὶ ὅτι καίονται ἀλλὰ δὲν παραδίδονται.

με τὰ πυροβόλα. Οἱ Τούρκοι εἶχον δώδεκα πυροβόλα· εἶχον καὶ οἱ Ἕλληνες ἑξ. Ὁ Καραϊσκάκης ἀπεφάτισε νὰ ὑπάγῃ με τὸ ἱππικὸν πλησίον τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τὸ Δαφνί, νὰ ἐπελπίσῃ τοὺς ἐν αὐτῇ διὰ τὴν ταχεῖαν λύσιν τῆς πολιορκίας. Ἐκίνησαν λοιπὸν ἑκατὸν σαράντα ἱππεῖς καὶ τινες πεζοὶ ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Βασίλην Μπουζύγον, ὅστις ἔμελλε νὰ καταλάβῃ τὸ στενὸν ἀριστερόθεν τῆς Ἐλευσίνος ἀντικρυ τῶν Τούρκων. Οἱ ἱππεῖς εἶχον προχωρήσει, καὶ ἡ προσθοφυλακὴ των ἦτο πλησίον τοῦ ἐλαιῶνος. Ὁ δὲ Μπουζύγος εἶχε τοποθετηθῇ εἰς τὸ εἰρημένον στενόν. Ὁ Κιουταχῆς ἐλθὼν τὴν νύκτα μ' ἀρειτοὺς ἱππεῖς καὶ πεζοὺς, ἐφέδρευεν ὀπίσω τῶν λόφων τῶν ἐχθρικῶν ὀχυρωμάτων, τῶν ἀπέναντι τοῦ μετοχίου, κατὰ τοῦ ὁποίου ἴσως εἶχε σκοπὸν νὰ ἐπιπέσῃ τὴν νύκτα ἐκείνην. Αἰφνης παρουσιάζονται Τούρκοι πολλοὶ πεζοὶ καὶ ἱππεῖς, ὁρμῶσι κατὰ τοῦ Μπουζύγου, τὸν ἐκτοπίζουσι, τὸν τρέπουσιν εἰς φυγὴν καὶ κυριεύουσι τὴν θέσιν του. Οἱ δὲ μετὰ τοῦ Καραϊσκάκη ἱππεῖς βλέποντες τὴν πληθύν τῶν Τούρκων, ὀπισθοδρομοῦσι πρὸς τὸ στενόν, νὰ περάσωσιν ἐκεῖθεν εἰς Κερατζίνη· ἀλλ' εὐρίσκουσι Τούρκους αὐτόθι, καὶ συμπλέκονται με τοὺς ἱππεῖς αὐτῶν εἰς τρόπον ὥστε δὲν διακρίνονται οἱ Τούρκοι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, ὅτε ὁ Καραϊσκάκης ἐφώνησε· μὲ τὰ ξίφη Ἕλλη-
 νες, φοβηθεῖς μὴ με τὰ ὅπλα τοῦ πυρὸς φονευθῶσι καὶ ἐξ αὐτῶν με τὰ ξίφη λοιπὸν μαχόμενοι καὶ προχωροῦντες εἰς τὸ στενόν, διώκουνσι τοὺς Τούρκους ἐκεῖθεν καὶ διαβαίνουσι τότε ὥρμησαν κατ' αὐτῶν καὶ οἱ ὑπὸ τὸν Μπουζύγον Ἕλληνες, ὅτε ἐπρόφθασαν καὶ ἄλλοι εἰς βοήθειαν πεζοὶ, καὶ ἐπολέμησαν τρεῖς ὥρας παρὰ τὸ στενόν, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπεχώρησαν ἀμφοτέρω τὰ μέρη εἰς τὰς θέσεις των. Οἱ Ἕλληνες ἐφόνευσαν καὶ ἐπληγῶσαν πολλοὺς Τούρκους· ἐφονεύθησαν καὶ ἐξ αὐτῶν καὶ ἐπληγώθησαν δεκαεννέα. Ἡ μάχη αὕτη ἐγένετο τὴν Κυριακὴν τῶν Βατῶν. Ἀλλὰ δὲν παρήρχετο ἡμέρα καὶ νὰ μὴ κροτηθῇ μάχη εἴτ' ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Κερατσινίου, εἴτ' ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Φαλήρου. Τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἐτουφέκισαν τρεῖς ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐορτάζοντες τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, καὶ ἐκ τούτου ἐγνώρισαν οἱ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ὅτι εἶχον προχωρήσει πρὸς τὰς Ἀθήνας οἱ ἔξωθεν πολεμοῦντες καὶ ἐθαρρύνθησαν. Ἀρχὰς Ἀπριλίου ὁ Καραϊσκάκης ἀπεφάτισε νὰ κατασκευασθῶσι δύο ὀχυρώματα κατὰ τὸ Δαφνί

ὀπίσω τῶν λόφων, ὅπου ὑπῆρχον τὰ Τουρκικά, καὶ κατασκευάσθησαν. Τότε ὁ Γαρδικιώτης καὶ ὁ ῥούκης ἀρῆκαν τὸ μετόχιον, ὅπερ κατέλαβεν ὁ Γενναῖος, καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸ ἕτερον τῶν κατὰ τὸ Δαφνὶ ὀχυρωμάτων, ἐν ᾧ εἰς τὸ ἄλλο ἐτοποθετήθησαν οἱ Πειμεζαῖοι, Χρ. Σισίνης, Παπκσταθόπουλος καὶ Ζάχος Μήλιος. Καὶ ἰδοὺ ἔρχονται Τούρκοι ἀπέναντι νὰ κατασκευάσῃσιν ὀχύρωμα κατὰ τὸ μέρος τῆς πεδιάδος. Ἰδοὺ δὲ καὶ ὁ Κιουταγῆς αὐτός καὶ προκαλεῖ εἰς μάχην τοὺς Ἑλληνας· ἀλλ' ἐπαρουσιάζετο συνήθως εἰς τὰς μάχας με' χιλίους πεντακοσίους καὶ πλειοτέρους ἰππεῖς, καὶ οὕτως ὑπερεῖχε τῶν Ἑλλήνων. Ἐφθασε δὲ τότε καὶ ὁ Καραϊσκάκης, καὶ συγκροτεῖται μάχη εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ δις τρέπουσι καὶ τρέπονται ἑκατέρωθεν οἱ μαχηταὶ ἀλληλοδιδόχως εἰς φυγὴν, καὶ διαρκεῖ τέσσαρας ὥρας, καὶ φονεύονται ἄρκετοὶ Τούρκοι καὶ Πασιᾶς τις δὴν οὐρῶν, καὶ φονεύονται καὶ ὑπὲρ τοῦς εἰκοσιν Ἑλληνες, καὶ πληγνύονται δέκα Σουλιῶται, καὶ πίπτει ὁ Βασίλης Δαγγλῆς ἐξ αὐτῶν· ἀλλ' ἡρίστευσεν ὁ Γεώργιος Παππᾶ ἐκ Θεσσαλίας, ὁ καὶ Καραγιώργης λεγόμενος, ὅστις μόνος ἐν τῷ μέσῳ εἰκοσι Τούρκων ἰππέων μαχόμενος, ἐξῆλθεν ἀβλαβὴς ἀρ' οὐ κατεπληγώθη ὁ ἵππος του.

Ἐν τούτοις ἔρχεται ὁ ἀρχιστράτηγος Γαϊράς εἰς τὸν Πειραιᾶ ἐπὶ τινος Γολέτας Σπετσιώτικης. Αὐτὸς εὗρισκε δυσκολίαν νὰ δεχθῇ τὴν ἀρχιστρατηγίαν καὶ διότι δὲν εἶχεν, ὡς ἔλεγε, χρήματα. Ἐνόμισεν ὅτι ἡ συνέλευσις τὸν ἐφήρτισεν ἀρχιστράτηγον διὰ τὴν ἐλπίδα τῶν χρημάτων, καὶ ἔλεγεν ὅτι δὲν εἶχε χρήματα· ἀρ' εἰτέρου ἐξήντισε πληρεξουσιότητα νὰ πραγματοποιηθῇ δάνειον διὰ τὸν ὀργανισμόν καὶ ἐφοδισμόν τῶν στρατευμάτων με' τ' ἀναγκαῖα ἦτι· καὶ τὸν ἐδόθη. Ἐν τούτῳ διατάττει τὸν Κῶστιαν Βλαχόπουλον, τὸν Βελιστάριον Κηλόγερον, τὸν Μιχαὴλ Γράμειτην καὶ ἄλλους, νὰ στρατολογήσῃσιν ἐπὶ μισθῷ, καὶ ἐστρατολόγησαν ὑπὲρ τοὺς ἑξακοσίους μισθωτοὺς. Ἀλλ' αὐτὸς δὲν εἶχε χρήματα ἴδια, νὰ πληρώσῃ ἐξ ἰδίων του μισθοὺς στρατιωτῶν· τὸ δὲ ἐθνικὸν ταμεῖον δὲν εἶχεν οὐχ ἥττον· ὅθεν, ἀρ' οὐ ἡ Κυβέρνησις ἐκθύρουν ἀπὸ τὸν περισυνόν· Ἀπρίλιον ὅτι, οἱ Ἕλληνες ὤρκειον νὰ στρατεύονται ἀμισθί, καὶ ἡ συνέλευσις δὲν τὸν ἔδωκε πληρεξουσιότητα νὰ κάμῃ δάνειον διὰ μισθοὺς, ὁ ἀρχιστράτηγος κακῶς ἐπροομίσαεν εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων, ἀνοίξας τὸν δρό-

μον τῶν μισθῶν, ἐν ᾧ ἡ Ἑλλάς δὲν εἶχε χρήματα νὰ πληρῶνῃ μισθοὺς εἰς τοὺς πολεμοῦντας δι' ἑαυτοὺς, διὰ τὰ ἱερώτατα, διὰ τὴν πίσιν καὶ τὴν πατρίδα των· ἀφ' ἐτέρου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀπεΐθειαν καὶ τὴν διαίρεσιν τοῦ στρατοῦ, καὶ οἱ στρατολογήσαντες ἐπὶ μισθῷ δὲν πείθοντο οὐδὲν ἤδη εἰς τὸν Γ. ἀρχηγόν· θέλουσι νὰ διαττάωνται ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον θέλουσι ὡσαύτως νὰ διαττάωνται καὶ οἱ Σουλιῶται, οἱ ὁποῖοι δὲν ἤθελον καὶ προτοῦ ν' ἀναγνωρίσωσι τὸν Καραϊσκάκην ὡς Γ. ἀρχηγόν. Καὶ ὅμως, διὰ νὰ φυλαχθῇ ἡ πειθαρχία, ὅχι μόνον ἐχρεώσκει νὰ μὴ δώσῃ αἰτίαν εἰς ἀπαίτησιν μισθῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ ἐκδίδῃ διαταγὰς εἰμὴ πρὸς τὸν Γ. ἀρχηγόν διὰ τ' ἀφορῶντα τὸ στρατόπεδον τῆς Ἀττικῆς, καὶ τοῦτο ἀρ' οὗ προηγουμένως ἤθελε συμβουλευέσθαι μετ' αὐτὸν καὶ συνεννοῆται περὶ πάντων. Οὕτως ἤθελον ὑποχρεωθῇ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, καὶ αὐτοὶ οἱ Σουλιῶται, πειθαρχοῦντες νὰ πολεμῶσι διὰ τὴν πατρίδα των, καὶ νὰ μὴ ἀπαιτῶσι μισθοὺς, ἀλλὰ ν' ἀρκῶνται εἰς μικρὰν τινα ἐξοικονόμησιν καὶ εἰς τ' ἀπολύτως ἀναγκαῖά των. Οὕτως ἤθελε νικήσῃ τὸν Κιουταχὴν καὶ σώσῃ τὰς Ἀθήνας. Ἄλλ' αὐτὸς ἀννέχθη τὴν 7 Μαΐου πρὸς τὴν Ἀντιοχίαν, καὶ ἐπὶ τὴν τοὺς Ἕλληνας ὅτι εἰν' ἀριστοὶ στρατιῶται, καὶ προέτεινεν ὅμως νὰ τὸν δώσῃ ἑκατὸν χιλιάδας λίρας στηρλίνας διὰ νὰ τοὺς πληρώσῃ, καὶ τότε νὰ νικήσῃ τὸν ἐχθρόν. Πρὸ ὀλίγου ἐζήτει ἑκατὸν χιλιάδας δίστηλα, διὰ ν' ἀντικρούσῃ τὸν Κιουταχὴν, ὡς καὶ τὸν Ἰμπραχίμ· ἂν ἤθελεν ἐξέλθαι πάλιν εἰς τὴν Ρούμελην, ὡς ἐλέγετο· μετ' ὀλίγον θὰ ζητήσῃ τετρακισχίλια δίστηλα διὰ νὰ ἐμποδίῃ τὴν διάλυσιν τοῦ στρατοῦ, καὶ ταῦτα νὰ τὸν σταλῶσι τὴν ἐπιούσαν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θὰ γράψῃ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ἄλλ' οἱ πτωχοὶ καὶ ἄποροι Ἕλληνες εἶχον ἀνάγκην ἀπὸ ἀρχιστράτηγον, ὅστις νὰ τοὺς πλουτίσῃ ἀπὸ τὰ ἐχθρικά λάφυρα, καὶ νὰ στείλῃ καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν των ὀλίγα ἑκατομύρια, διὰ νὰ εὐρίσκη καὶ εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον δίστηλα ὁσάκις ζητήσῃ. Ἄν εἶχον χρήματα, ἔφερον ὀλίγα τακτικὰ συντάγματα ἀπὸ τὴν Ἑλβετίαν καὶ Γερμανίαν ἢ ὅθεν ἄλλοθεν ἠδύναντο, καὶ κατέστρεφον τοὺς Τούρκους.

Ἐἶχεν ἤδη ἀποφασισθῇ νὰ σταλῇ βοήθεια εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ πρὸς τοὺς νήτους Ἰόδας καὶ Σπετσῶν κατὰ προτροπὴν τοῦ Κόρχαν,

ὅστις ἐμελλε νὰ πλεύσῃ εἰς τὸν Πειραιᾶ μεθ' ὅλας τὰς θάλασσαν δυνάμεις, νὰ συνεργήτῃ διὰ τὴν ξηρᾶς καὶ ἀπὸ τὴν θάλασσαν εἰς τὴν διάλυσιν τῆς πολιορκίας μετὰ καὶ τοῦ ἀρχιστρατήγου καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Ἐπὶ τούτῳ προσεκλήθη ὁ πληρεξούσιος τῆς Ὑδρας Δημ. Ι. Κριεζῆς, καὶ λαβὼν ἄδειαν ἀπὸ τὴν συνέλευσιν, μετέβη εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην, καὶ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ὀργανισθῶσι δέκα λόχοι ἐκ χιλίων Ὑδραίων, οἵτινες ἐμελλε νὰ ἐκστρατεύωσι καὶ νὰ πολεμήσωσι τὸν ἐχθρὸν εἰς τὴν ξηράν. Διωρίσθησαν δ' ἐπ' αὐτῶν δέκα λοχαγοί, ὁ Κριεζῆς αὐτός, Ἀναγ. Ντεντάκης, Ἀνδρέας Ντρούγας, Νικόλαος Βότσου, Νικόλας Κολαδῆμα, Θεόδωρος Μπούφης, Ἀναστάσιος Ρομπότης, Μαρίνης Γ. Παρασκευάς, Σάββας Γρίππου καὶ Πανιελῆς Αἰγινίτης, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῇς των τὸν Κάρολον Οὐρκουχάρ συγγενὴ τοῦ Κόχραν. Οἱ Ὑδραῖοι αὐτοὶ καὶ διακόσιοι Σπετσιῶται ἐπιβοηθόντες εἰς δώδεκα πλοῖα πολεμικά καὶ φορτηγὰ, μεθ' ὧν καὶ δύο ἡφαιστεία, τὴν 7 Ἀπριλίου κατέπλευσαν εἰς τὸ Φάληρον, ὅτε εἶχε φθάσει καὶ ὁ Κόχραν ἔξω τοῦ Πειραιῶς ἐπὶ τῆς Γολέτας του. Ἀποβάς οὗτος εἰς τὴν ξηράν, ἀπῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Καρτισκάκη ὁπου, συνελθόντων ὅλων τῶν ὀπλαρχηγῶν, κρατῶν σημαίαν εἰς τὴν δεξίαν, εἶπεν: «ὅστις ἀρπάξει τὴν σημαίαν τοῦ Κιουταχῆ θὰ λάβει ἀμοιβὴν χίλια δίστηλα, ὅστις δὲ ἐμπήξει τὴν σημαίαν ταύτην εἰς τὴν πύλην τοῦ Ἀκροπόλεως θὰ λάβει ὡσαύτως ἀμοιβὴν χίλια δίστηλα» ὅ,τι καὶ σῶμα στρατιωτῶν κατόπι τῆς σημαίας αὐτῆς ὑπάγει, θὰ λάβει καὶ δέκα χιλιάδας δίστηλα (1). ὑπεσχέθη δὲ διαφόρους ἀμοιβὰς καὶ

(1) Ἐνόμισεν ὅτι διὰ τῶν χρημάτων θὰ τοῦς καταστήσει φιλοκινδύνους. Οἱ Ἕλληνες ὄριονται εἰς τὸ πῦρ, ἀποθνήσκουσι μετὰ χαρὰν· ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦς ἐπαινέσωσιν ὁ κόσμος ὅτι εἶναι παλικάρικα. Τὸ μέγα μέρος δὲν κινεῖται ἀπὸ τῆς Πίστιν καὶ τὴν Πατρίδα διὰ ταῦτα ἐθυσίασαν τὰ πάντα, καὶ ἀποθνήσκουσιν ἀδιακόπως νοχθημερόν πολεμοῦντες. Ἄν εἰς τοὺς ἐμφυλίους πολέμους ἐκινήθησαν τινες διὰ τὰ χρήματα, τούτο ἦτον ἐπόμενον. Πλὴν ἔσφαλλον ὅχι οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' οἱ αὐτοῦργοι τῶν ἐμφυλίων πολέμων, οἵτινες καὶ τοὺς διέφθειραν. Δὲν ἐκινδύνευσαν ὅμως διὰ χρήματα εἰσελθόντες εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ὁ Κριεζιώτης μετὰ τοὺς τριακοσίους, ἐν εἰς καὶ οἱ

τιμὰς εἰς ὅσους ἤθελον πράξει ἀνδραγαθήματα, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς πρώτους ἑκατὸν, οἵτινες ἤθελον εἰσέλθει εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνθουσιασθέντες, ὡς ἔχοντες τοιούτους ἐνδόξους ξένους μάρτυρας τῆς ἀνδρείας των, ἤρχισαν ἐν γένει νὰ μάχωνται πρὸς τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐπολέμησαν ἕως τὸ ἑσπέραι. Τὴν 8 διέταξε καὶ ἀπεβιάσθησαν εἰς τὸ Φάλληρον οἱ Ὑδραῖοι, ὅπου ἦσαν τὰ ὀχυρώματα τοῦ Μακρυγιάννη καὶ τοῦ I. Νοταῆ. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν μετὰ καὶ ἄλλων Ἑλλήνων ἤρχισαν μετὰ τὴν μεσημβρίαν ν' ἀκροβολίζονται κατὰ τῶν εἰς τὰ πρὸ τοῦ Μοναστηρίου ὀχυρώματα Τούρκων. Οἱ Ὑδραῖοι προεχώρησαν πολὺ πλησίον· δύο δ' ἐξ αὐτῶν προπορεύονται ξιφῆρεις. Παρηκολούθει καὶ κύων ὕλακτων κατὰ τῶν Τούρκων, ὅπερ καὶ προὔξενησε γέλωτα εἰς τοὺς Ἕλληνας. Οἱ δὲ Τούρκοι φοβηθέντες μὴ ὀρμήσωσι καὶ τοὺς ἐπάρωσι τοὺς ἵππους καὶ τ' ἄλλα ζωά των, τὰ ὅποια ἐβόσκοντο ἐκτὸς, εἰσήγαγον αὐτὰ εἰς τὸ Μοναστήριον. Ἐπολέμησαν δ' ἕως τὸ ἑσπέρας, καὶ ἐφόνευσαν ὀλίγους Τούρκους· οἱ Ἕλληνες ἄλλ' ἐπληρώθησαν ἀκινδύνως καὶ πέντε Ὑδραῖοι καὶ ἕξ ἐκ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Οἱ Τούρκοι εἶχον ὀχυρώματα καὶ εἰς τὴν μικρὰν Χερσόνησον, ὅπου εὐρίσκεται τοῦ Θεμιστοκλέους ὁ τάφος. Ὁ Κόχραν εἶχε προσκαλέσει τὴν 13 τὸν Καραϊσκάκη νὰ προσβάλῃ τὰ κατὰ τὸν Πειραιᾶ ὀχυρώματα αὐτῶν· διατάχθησαν δὲ ὁ Γενναῖος, ὁ Σισίνης καὶ ὁ Ν. Πετιμεζᾶ· καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸ παράλιον, ὅπου ἦτιον ὁ Κόχραν, με πεντακισίους. Ὁ Κόχραν τοὺς διατάττει νὰ περάσωσιν ἄντικρυ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Φαλήρου. Ὁ Γενναῖος ἐρωτᾷ τὸν Καραϊσκάκη, ἀπὸ τὸν ὅποτον ἐνόμιζεν ὅτι ἔπρεπε νὰ λαμβάνῃ τὰς διαταγὰς, καὶ αὐτὸς τοὺς διατάττει νὰ μὴ περάσωσιν ἄντικρυς, ἀλλὰ

φιλοπάτριδες Ἑπτανήσιοι, οἵτινες τὸ μέγα μέρος ἐθυσίασαν τὰ πάντα, καὶ ἀπέθανον πολεμοῦντες εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἐκινδύνευσαν καὶ νὰ κατακαῶσιν εἰσχομίσαντες τὴν πυρίτιδα οἱ μετὰ τοῦ Φαβιᾶ Ἕλληνες καὶ φιλέλλητες διὰ χρήματα, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐκπληρώσωσι χρέος ἱερὸν πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ διὰ νὰ καυχηθῶσιν ὅτι ἔσωσαν τὰς Ἀθήνας. Μετ' αὐτοὺς πολὺ θὰ δεῖξωσιν ὅτι ζεύρουσι ν' ἀποθάνωσιν εἰς τὰς ἀλικὰς διὰ τὰς Ἀθήνας, ὅτε ὁ στόλαρχος καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος ὁ μὲν θὰ βυθισθῇ φεγγων εἰς τὰ νερά, ὁ δὲ θὰ πληγωθῇ ἐμβαινὼν εἰς τὴν λέμβον.

νὰ κινηθῶσιν εἰς τὸ Μοναστήριον καὶ τ' ἄλλα τῶν Τούρκων δχυρώ-
 ματα εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀφ' οὗ εἰσπλεύσῃσι τὰ πλοῖα εἰς τὸν λιμένα,
 καὶ ἀρχίσωσι νὰ πυροβολῶσι κατὰ τῶν Τούρκων. Ὁ Κόρχραν δὲν
 θέλει νὰ εἰσπλεύσῃσι τὰ πλοῖα διὰ τὸν φόβον μὴ βλαθῶσι τὰ
 σχοινία καὶ τὰ πανία των ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ θυμωθεὶς διότι
 δὲν ὑπακούει ὁ Καραϊσκάκης, προστάζει τὸν Γενναῖον νὰ περάσῃ
 πέραν, καὶ τότε: ἐγὼ περὶ, λέγει ὁ Πετιμεζᾶς, καὶ ἐκινήθη
 μ' ἑκατὸν στρατιώτας. Ἐν τούτοις ὡς τριάντα Σπετζίωται ἀπέ-
 θησαν εἰς τὴν Χερσόνησον, προέβαλον τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς
 ἐξετόπισαν· φθάσας καὶ ὁ Πετιμεζᾶς ὥρμητε κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ
 Τούρκοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Ταῦτα βλέποντες οἱ Ὑδραῖοι, ἤρ-
 χισαν ἀπὸ λόγους, ὀλίγοι καὶ ἔρθασαν εἰς τὰ ἔργα κατὰ τῶν Τούρ-
 κων, καὶ εὐθὺς ἔδραμον ὅλοι μὲ τοιαύτην ὁρμῇ, ὥστε ἐκυρίευσαν
 ἐξ ἐφ' ὅθου τὰ πρῶτα ὀχυρώματα, καὶ ἐνέπνευσαν τοσούτον φόβον
 καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, ὥστε κατέλιπον τὰ ὀχυρώματά των καὶ
 φευγον, καὶ οἱ Ἕλληνες τοὺς κατεδίωξαν φεύγοντας, καὶ οὕτως
 εἰς διάστημα μιᾶς ὥρας ἐκυρίευσαν ἐννέα ὀχυρώματα. Τότε ὁ
 Κόρχραν διέταξε τὸν Γενναῖον νὰ κινηθῇ κατ' ἄλλων ὀχυρωμάτων,
 καὶ ἐκινήθη οὗτος μὲ τὸν Σισίνην καὶ οἱ Τούρκοι ἐτράπησαν, ὡς
 ἐτράπησαν καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Φαλήρου καὶ τοῦ Κερατσινίου,
 κινηθέντων ὡσπύτως καὶ ἄλλων Ἑλλήνων ἐναντίον των· καὶ διευ-
 θύθησαν πρὸς τὰ πέραν ἐπὶ τῶν λόφων ὀχυρώματα. Ἐξήλθον καὶ
 οἱ κεκλεισμένοι εἰς τὸ Μοναστήριον ὡς τριακῶσι τὸν ἀριθμὸν,
 διὰ νὰ φύγωσιν, ἀλλ' εὐθὺς ἐπέστρεψαν καὶ ἐκλείσθησαν πάλιν.
 Ἄν δὲ τὸ ἱππικὸν τοῦ Χ. Μιχάλη εὐρίσκειτο ἐκεῖ, ἤθελε προσε-
 νήσει πολλὴν φθορὰν εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ὁ δὲ Καραϊσκάκης ἐπέ-
 πεσε κατ' αὐτῶν φευγόντων μὲ δύο μόνον ἱππεῖς, καὶ μὴ φέρων
 κατὰ τύχην τὸ ξίφος του, μετεχειρίσθη τὸ τρυρέκι ὡς βόπαλον
 καὶ τοὺς ἐκτύπη. Οἱ δὲ εἰρημένοι ἱππεῖς ἐρόνευσάν τινας τῶν
 ἐχθρῶν, ἀλλ' ἐπληρώθησαν καὶ οἱ δύο. Οἱ Ἕλληνες εἰς τὸ κίνημα
 τοῦτο ἐκυρίευσαν ὅλα δεκατρία ὀχυρώματα Τουρκικὰ εἰς τὰ
 περίξ τοῦ Πειραιῶς καὶ τῆς Μουνυχίας καὶ εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ
 εἶχον ἤδη ἔλευθέραν τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τὸ Φαλήρου καὶ Κε-
 ρατσινίου· ἐρόνευσαν δὲ καὶ ἐπλήρωσαν οὐκ ὀλίγους Τούρκους· πλὴν
 ἐπληρώθησαν καὶ ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ πυρπολιητὴς

Ῥομπότης καὶ δὺν στρατιῶται Ὑδραῖοι. Ὁ δὲ Κόχραν παρηκολούθει πεζῶς τοὺς Ἕλληνας, καὶ τὸν Γενναῖον ἀσπασάμενος, λέγει· αὐρίον κατ'εὐθείαν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Ἐνόμισεν ὅτι ἦτον εὐκολον νὰ φεύγωσιν οἱ Τοῦρκοι καὶ αὐρίον καὶ πάντοτε ἔμπροσθεν τῶν Ἑλλήνων, ὡς πρόβατα σκορπιζόμενοι, ὡς ἔγραφεν (1). Εἰς τὸ τέλος τῆς μάχης ἦλθον οἱ Σουλιῶτα καὶ κατέλαβον τὸ πλησίον τοῦ Βάσιου Τουρκικὸν ὄχυρμα. Τὴν 14 ὁ Κόχραν ἔστειλε πρὸς τοὺς κεκλεισμένους εἰς τὸ Μοναστήριον Τούρκους τὴν ἐφορκίδα του μετὰ σημαίαν λευκὴν νὰ τοὺς προβάλῃ συνθήκας· ἀλλ' αὐτοὶ τουφεκίζοντες ἐφόνευσαν ἕνα τῶν ναυτῶν Ἀγγλῶν φιλέλληνα. Τότε ὁ Κόχραν διέταξε τὸ δίκροτον καὶ τ' ἄλλα Ἑλλ. πλοῖα, τὰ ὅποια εἶχον εἰσπλεύσει εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ ἤρχισαν νὰ πυροβολῶσι κατὰ τοῦ Μοναστηρίου. Οἱ Ἕλληνες ἐπυροδόλουν ὡσαύτως καὶ ἀπὸ τὸ Φάληρον. Ὁ δὲ πυροβολισμὸς διήρκεσε πέντε ὥρας, καὶ μόσον ὁ Μιαούλης ἐρρίψεν ὀκτακοσίαις σφαῖρας ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, καὶ κατεκρημνίσθη πολὺ μέρος τοῦ τείχους. Οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐνεκαρτέρουν, περιμένοντες ἀπὸ τὸν Κιουταχῆν βοήθειαν. Κατέηλθεν δὲ εἰς τὸ παράλιον τοῦ Πειραιῶς ὁ Καραϊσκάκης, ὁ Κῶστας Βλαχόπουλος μετὰ τοὺς ἐξακοσίους μισθωτοὺς, αἱ Σουλιῶται, οἱ Ὑδραῖοι καὶ ἄλλοι Ἕλληνες, καὶ ἐπολιόρκησαν τοὺς Τούρκους πλησιάζοντες τόσον εἰς τὸ Μοναστήριον, ὥστε ἔδειτο ὡς προμαχῶνας τὰ ῥεῖπια αὐτὰ τοῦ κρημισθέντος τείχους του. Τὴν 15 οἱ Τοῦρκοι ἐζήτησαν ἀνακωχὴν ἐξ ὥρων, νὰ σκεφθῶσι καὶ νὰ διαπραγματευθῶσιν· ἀλλὰ παρῆλθεν ἡ προθεσμία, καὶ αὐτοὶ ἐπέμεινον εἰς τὰ ἴδια, ὥστε ἤρχισε πάλιν ἡ Ἑλλὰς νὰ πυροβολῇ καὶ νὰ κατεκρημνίσῃ τὰ τείχη καὶ τοὺς θόλους τοῦ

(1) Αὐθμερὴν (τὴν 13—25 Ἀπριλίου) ὁ Κόχραν ἔγραψε τὴν Ἀντικυβ. Ἐπιτορκήν. «Ναῦται τινὲς ἀπέβησαν εἰς τὴν Χερσόνησον, καὶ ἐδίωξαν τοὺς ἐκεῖ εὐρισκομένους Τούρκους. Τότε οἱ στρατιῶται μὴ ὑποφέροντες νὰ φανῶσι κατώτεροι, ὤρμηξαν κατὰ τῶν Τούρκων. Ἐν ᾧ δὲ οἱ Ὑδραῖοι σπεταῖσθαι ἐκυρίευσαν τὰς θέσεις τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν Χερσόνησον, οἱ στρατιῶται ἐκυρίευσαν ἐξ ἐφίδου τὰς θέσεις ἀντικυβ. εἰς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ Πειραιῶς, καὶ οἱ Τοῦρκοι ἔφυγον πανταχόθεν ὡς πρόβατα.»

Μοναστηρίου. Ὅθεν οἱ Τούρκοι βιάζονται οὗτοι καὶ προβάλλουσι νὰ ἐξέλθωσι καὶ νὰ υπάγωσιν ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ τὴν 16 Ἀπριλίου ἐγένεεν ἡ συνθήκη καὶ ἐξῆλθον, καὶ ὁ Καραϊσκάκης ἔλαβε μέτρα διὰ τὴν ἀσφάλειάν των, καὶ ἀφ' οὗ τοὺς κατέταξεν εἰς στοῖχον διώρισε πεζοὺς καὶ ἱππεῖς ἐκ τῶν Ἑλλήνων περίξ αὐτῶν, καὶ εἰς τὸ κέντρον ἐνέβησαν ὡς Ὀμηροὶ ὁ Ντισιαβέλλας καὶ ἄλλοι ὀπλαρχηγοί, καὶ αὐτὸς ὁ Καραϊσκάκης, καὶ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν τε ἀτάκτων καὶ τῶν τακτικῶν στρατευμάτων ἦσαν διωρισμένοι εἰς ὑπεράσπισίν των, καὶ οὕτως ἐκινήθησαν καὶ προεχώρουν. Ἄλλ' ἐν τούτῳ πολλοὶ στρατιῶται ἀπὸ τὰ διάφορα ὀχυρώματα ἔδραμον εἰς τὸ Μοναστήριον ἐπ' ἐλπίδι νὰ εὕρωσι λάφυρα, καὶ ἀποτυχόντες παρηκολούθουν κατόπι τῶν Τούρκων. Καί τις ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Νοταρᾶ ἠθέλησε ν' ἀφαιρέσῃ τὸ σπαθὶ ἀπό τινος Τούρκου, ὅστις τὸν πιστολίζει καὶ ἀντιπιστολίζεται, καὶ ἐν τῷ ᾧμα ἤρχισαν οἱ ἀκολουθοῦντες Ἕλληνες νὰ κτυπῶσι τοὺς Τούρκους, καὶ οἱ Τούρκοι ἀμοιβαίως τοὺς Ἕλληνας. Οἱ δὲ ἀρχηγοὶ καὶ στρατιῶται, ὅσοι τοὺς συνοδεύουσι νὰ τοὺς φυλάξωσι, ὅχι μόνον δὲν ἐπισκοῦνται, ἀλλὰ κτυπῶνται καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ μ' ὅλον τοῦτο προχωροῦντες ἐφθασαν ὑπὸ τινι λόφῳ κατεχόμενον ἀπὸ ἄλλους Τούρκους, καὶ αὐτοὶ οὗτοι ἤρχισαν νὰ πυροβολῶσι εἰς τὸν σωρὸν, καὶ φανεύουσι καὶ Τούρκους καὶ Ἕλληνας. Ἡ δὲ ὀπισθοφυλακὴ, συγκειμένη ἀπὸ τοὺς ὑπὸ τὸν Κῶστα Μπότσαρην Σουλιώτας καὶ ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Νικηταρᾶ ὑπερασπίσθη κινδυνεύουσα τοὺς Τούρκους ὀπισθοποροῦντας διὰ τὸν πυροβολισμὸν τῶν ἄλλων, καὶ τοὺς ἤνοιξε δρόμον νὰ φύγωσι, καὶ οὕτω διεσώθησαν δύο ἱππεῖς καὶ δεκαπέντε ἐφυλάχθησαν. Ἐσώθη καὶ ὁ χιλιάρχος Ἀλιούσης, Ἀλβανὸς ἐκ Τεπελενίου, ὑπὸ τοῦ γενναίου ἱππέως Ἀθανασίου Παπαζογλου. Ὅλοι δὲ οἱ ἄλλοι ἀπώλοντο. Ἐρονέυθησαν καὶ τινες Ἕλληνες, ἀλλὰ καί τις ἀξιωματικὸς καὶ ἐπὶ στρατιῶται, οἱ ὅποιοι τῇ τιμῇ προστάται καὶ τῇ ἀνθρωπότητος, προὔδalonτο ἑαυτοῦς ὡς προτείχιμα, νὰ φυλάξωσι τοὺς Τούρκους. Ἀπὸ τὸν εἰρημένον Ἀλιούσην ὁ Γρόπις, Αὐστριακὸς Πρόξενος, ἐπληροφρηθὴν τὰ γινόμενα ὅπως ἐγένεον, καὶ ἐξέθηκεν αὐτὰ, δικαίως τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ἐλυπήθησαν διότι ἡ ἀξιόποινος διαγωγὴ ὀλίγων ἀτάκτων ληστῶν προσέβαλε τοῦ ἀγαθωτάτου

ἔθνους τὴν ὑπόληψιν· τοῦτο αὐτὸ ἐπραξάν καὶ ἄλλοι παρευρεθέν-
 τες Εὐρωπαῖοι καὶ ὁ Βλάκερ. Ὁ Καραϊσκάκης ἐλυπήθη καθ' ὑπερ-
 βολὴν διὰ ταῦτα, καὶ ὁ Τσιόρτζης ἠγχνάκησεν, καὶ ἐκράτησεν τὸν
 Νοταρᾶν ὥς εἰς φυλακὴν εἰς τὴν Γολέταν του. Ἐστειλε δὲ τὸ δι-
 πλωμα τῆς ἀρχιστρατηγίας εἰς τὴν Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴν, πραι-
 τοῦμενος τὴν ὑπηρεσίαν· ἀλλ' αὕτη τὸ ἀνταπέστειλε καὶ τὸν ὑπε-
 χρέωσε νὰ ἐξακολουθήσῃ ὑπηρεσιῶν τὴν Ἑλλάδα. Ὁ δὲ Κόχραν
 ἠθέλησεν ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ μόλις ἠδυνήθη ὁ Τσιόρτζης νὰ τὸν κα-
 ταπέσῃ νὰ ἡσυχάσῃ, βεβαιώσας αὐτὸν ὅτι τὸ κακὸν δὲν προήλθεν
 ἐξ αἰτίας κένενος τῶν ἀρχηγῶν, οἱ ὅποιοι δυσηρεστήθησαν πολὺ
 διὰ τοῦτο, ἀλλ' ἐξ αἰτίας ἀνοήτου στρατιώτου, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ
 ὁποῦ ἐτιμωρήθη πειθαρχικῶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου. Ὁ δὲ
 Γόρδων ἀνεχώρησεν διὰ τοῦτο ἀπὸ τὸ στρατόπεδον. Καὶ ὅμως
 τοιαῦτα παραδείγματα βραχυρότητος ἐδόθησαν πάντοτε ἀπὸ τοῦς
 Τούρκους εἰς τοὺς Ἕλληνας· ἂν δ' εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐπαναστά-
 σεως, εἰς τὸν νόμον τῆς ἀνάγκης πειθόμενοι, ἐπραξάν καὶ οἱ Ἕλ-
 ληνες τοιαῦτα ὁμότητες, ὥς εἰς τὴν ἐκπολιόρησιν τῆς Τριπο-
 λιτῆς καὶ ἀλλαχοῦ, πλὴν ἀπεδοκίμασαν πάντοτε καὶ ἀποδοκιμά-
 ζουσι τὰ γινόμενα· καὶ σήμερον ἐκινδύνευσάν τινες καὶ ἀρχηγοὶ
 καὶ στρατιῶται καὶ ἄλλοι ἀπέθνον, διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὸ κακὸν,
 ὅπερ ἀμαυρόνει τὴν λαμπρὰν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος· ὅμως δὲν
 ἠμπόρεσαν. Καὶ ὅμως οἱ Ἕλληνες δὲν θὰ κερδίσωσι τοὺς ἀγῶνας
 τῶν ὑπὲρ τῆς Ἀκραπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, διότι ὁ μὲν Κόχραν,
 ἐν ᾧ ἐκλήθη νὰ διοικήσῃ τὸν Ἑλληνικὸν σιόλον εἰς τὴν θάλασσαν,
 θέλει νὰ διοικήσῃ καὶ τὰ στρατεύματα εἰς τὴν ξηράν. Ὁ δὲ Τσιόρτζης,
 ἀντὶ νὰ φιλάξῃ τὴν ἐνότητά εἰς τὸν στρατὸν, ἀντὶ νὰ συσκέπτε-
 ται καὶ νὰ συμπράττῃ μετὰ τὸν Καραϊσκάκην, καὶ νὰ διατάτῃ δι'
 αὐτοῦ τὰ δέοντα, ὥς ἂν ὑπαγορεύων τὴν ἀναρχίαν, τὴν πρὸς αὐτὸν
 ἀπείθειαν, διορίζει στρατολογίαν ἐπὶ μισθῷ, καὶ δίδει ἀφορμὰς εἰς
 τὸν Γ. ἀρχηγὸν νὰ στοχασθῇ ὅτι ἐπιβουλεύεται εἰς τὴν δόξαν του
 τὸ τὸν ἀρχιστρατήγον, καὶ εὐχεται μάλιστα νὰ πέσῃ εἰς τινα
 μάχην, διὰ νὰ σώσῃ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψίν του (1). Αὐτὸς

(1) Εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν ἀναφέρει ὁ Σουρμελῆς ὅτι ὁ
 Γ. ἀρχηγὸς ἐπαραπονεῖτο διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀχαριστίαν καὶ πε-
 ριφρόνησιν τῆς ἐν Τροιζίνι συνελεύσεως καθὼς ψηφισάσης τὸν Τσιόρτζη

ἐμφιλοχωρῶν εἰς τὴν Γολέταν του, ἤθελε νὰ διοικῇ αὐτόθεν τὸν στρατόν· οὕτως ἔμενεν ἄφαντος εἰς τὸν στρατόν, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ εὐρίσκειται πάντοτε ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ, ὥστε νὰ γνωρίσῃ τοὺς Ἕλληνας· πολὺ κάλλιον ἂν τοὺς ἐγνώρισεν ὅτε διώκει τινὰς ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν Ἐπιάνητον, καὶ νὰ ἦναι συνεπὴς εἰς τοὺς στοχασμούς του καὶ εἰς τὰς πράξεις του. Οὕτως ἤθελε διοικῇ τὸν στρατόν πρὸς ὠφέλειαν τῶν Ἑλλήνων, ἀκεύων τὴν γνώμην τῶν Ἑλλήνων καὶ πρὸ πάντων τοῦ Καραϊσκάκη.

Οὗτος εἶχε διατάζει τὸν Κῶσταν Βλαχόπουλον νὰ καταλάβῃ νυκτὸς θέσιν πλησίον τοῦ Μακρυγιάννη. Παρατηρήσας δὲ τὸ πρωὶ τῆς ἐπιούσης ὅτι ἡ θέσις ἐκείνη ἦτο κενή, καὶ ἐρωτήσας τὸν Βλαχόπουλον τὴν αἰτίαν τῆς ἐλλείψεώς του, ἤκουσεν ὅτι δὲν πείθεται εἰμὴ εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀρχιστρατήγου ὁ Καραϊσκάκης· διέταξεν ἐπομένως τὸν ἀρχηγὸν τοῦ τακτικοῦ Ἰγγλέσσην, καὶ πλησιάσας νυκτὸς εἰς τὸν ἐλαιῶνα, κατεσκεύασεν ὀχύρωμα τετράπλευρον, καὶ περιταφρώθη καὶ ἔστησεν εἰς τὰς γωνίας τέσσαρα πυροβόλα, καὶ ὁ ἀρχηγὸς ἐφίλοδῶρθε μετ' ὀλίγα χρήματα τότε τοὺς τακτικοὺς διὰ τὴν πειθαρχίαν των. Τότε ἐπλησίασαν καὶ ὁ Μακρυγιάννης, ὅτε ὁ Βλαχόπουλος καὶ ὁ Πέτας καὶ κατεστεύασαν κατὰ σειρὰν ὀχυρώματα ἀριστερόθεν κατὰ τὸ μέρος τοῦ Δαρνίου καὶ ἐποθετῆθησαν εἰς αὐτά. Οἱ δὲ Τούρκοι ἐδιώχθησαν ὅλως ἀπὸ τὴν μεγάλην πεδιάδα, τὴν μετὰ Κερατσινίου, τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν Ἀθηνῶν κατέχουσι δὲ τὰ ὑψηλὰ βουνὰ ἀριστερόθεν. Δεξιόθεν δὲ κατὰ τὸ μέρος τῆς θιλάσσης ὑπῆρχον ἡ παρὰ τῶν Τούρκων κατεχομένη μάνδρα καὶ ἄλλο ἐπὶ τῆς ἁμμου Τουρκικὸν ὀχύρωμα. Ὁ δὲ Κόρχαν ἀπῆτει νὰ ὀρμήσωσι διὰ τοῦ ἐλαιῶνος οἱ Ἕλληνες, καὶ νὰ λύσωσι τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως, ἐνῶ ὁ Τσιόρτς ἤθελε ν' ἀποδιβασθῶσι

ἀρχιστράτηγον. Ἀλλ' ἡ συνέλευσις ὑπεχώρησεν εἰς τὰς περιστάσεις ψηφίσασα ξένον ἀρχιστράτηγον· δὲν ἤλπιζε δὲ νὰ καταστραφῇ ὁ Κιουταχῆς εἰμὴ διὰ τοῦ Καραϊσκάκη· δὲν ἐνόησε δὲ νὰ παύσωσιν οὔτε ὁ Καραϊσκάκης οὔτε ὁ Κολοκοτρώνης τῆς γενικῆς ἀρχηγίας.

πέντε χιλιάδες εἰς τὰς Ἀλικὰς καὶ κατασκευάσαντες ὀχυρώματα ἀπὸ τὸ παράλιον, ὅπου ὑπάρχει ἐκκλησίδιον, ἕως τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ οὕτω πολεμοῦντες πρὸς τοὺς Τούρκους νὰ προχωρήσωσι, καὶ ἂν δὲν δυνηθῶσι νὰ διώξωσι τοὺς πολιορκοῦντας, νὰ τὴν ἐφοδιάσωσι τοῦλάχιστον μὲ τ' ἀναγκαῖα, νὰ ἐξαγάγωσι τὰ γυναικόπαιδα καὶ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πληγωμένους, καὶ ν' ἀλλάξωσι τὴν φρουράν. Τέλος ὁ Κόχραν ἤθελεν οὕτως ἢ ἄλλως νὰ κινηθῶσιν οἱ Ἕλληνες ὅσον τάχος, νὰ λύσωσι τὴν πολιορκίαν, εἰδεμὴ, ἥπειλει ν' ἀναχωρήσῃ, ὡς ἥπειλει πρὸ μικροῦ καὶ τὴν συνέλευσιν. Ἀλλ' ὁ Καραϊσκάκης ἰσχυρίζετο ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔπρεπε νὰ ἐμποδίσωσιν ἀπανταχόθεν τὰς τρεφάς καὶ τὰ πολεμεφόδια, καὶ οὕτω νὰ καταστραφῶσιν οἱ Τούρκοι, ἢ νὰ βιασθῶσι νὰ φύγωσι· διότι, ἔλεγεν, ἐπειδὴ αἱ ἀλικαὶ ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἀπέχουσι μίαν ὥραν, καὶ ὁ τόπος εἶναι ὅλως πεδινός, καὶ ὁ Κιουταχῆς ἔχει πολυάριθμον ἵππικόν, οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κινηθῶσι κατὰ μέτωπον τῶν Τούρκων πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν νὰ λύσωσι τὴν πολιορκίαν· ἂν θελήτωσι δὲ νὰ κατασκευάσωσιν ὀχυρώματα, θὰ κατασκευάσωσι καὶ οἱ Τούρκοι, ἔμπροσθεν ἄλλα, καὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν μαχόμενοι διὰ τῶν ὀχυρωμάτων, ἀφ' ἐτέρου δὲ βοηθούμενοι ἀπὸ τὸ ὑπερέχον ἵππικόν καὶ πυροβολικόν των, δὲν θ' ἀφῆσωσι τοὺς Ἕλληνας νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Καὶ ὁμοως οἱ ξένοι, οἵτινες δὲν γνωρίζουσιν οὔτε τοὺς Τούρκους, οὔτε τοὺς Ἕλληνας, οὔτε τὸν τρόπον αὐτῶν τοῦ πολεμεῖν, δὲν ἀκούουσι τὸν νικητὴν τῆς Ῥάχουβας καὶ τοῦ Διστόμου. Ὁ δὲ Κόχραν ἔλεγεν ἀδιακόπως· ἢ ἐμπρὸς ἢ φεύγω (1). Τέλος ἀπεφασίσθη νὰ γείνη ἀπόβασις εἰς τὰς Ἀλικὰς καὶ

(1) Ἀλλ' ὡς ξένοι, ἂν ἦλθετε εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ τὴν βοηθήσετε πολεμοῦντες ὡς πολεμεῖτε εἰς τὴν Εὐρώπην, ἔπρεπε νὰ συνοδευθῆτε καὶ μὲ τινα τακτικὰ συντάγματα ἐκ τῶν ὑμετέρων, καὶ τότε ἐκινεῖσθε ἀμέσως εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ ἐλθετε τὴν πολιορκίαν· ἀλλ' ἂν ἦλθετε νὰ πολεμήσετε διὰ τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν τοὺς Τούρκους, τότε εἶπατο ἀναγκαίως διὰ νὰ νικήσετε, ν' ἀκούσετε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας αὐτοὺς πῶς ἐχρημαστεῖτε νὰ πολεμήσετε πρὸς ἀτάκτους ἐχθροὺς δι' ἀτάκτων συμ-

προσδιωρίσθησαν ἐπὶ τοῦτω οἱ Σουλιῶται, οἱ Κρήτες μὲ τὸν Δημ. Καλλέργην, ὁ Ἴω. καὶ Παναγ. Νοταρᾶς μὲ τοὺς Κορινθίους, καὶ τοὺς μισθωτοὺς Ῥουμελιώτας, ὁ Μακρυγιάννης μὲ τοὺς Ἀθηναίους, ὁ Ἰγγλέσης μὲ τοὺς τακτικούς, καὶ ὁ Χριστόδουλος Μέξης μὲ τοὺς Ποριώτας καὶ ἄλλους. Οἱ δὲ λοιποὶ νὰ μείνωσιν εἰς τὸ Φάληρον καὶ Κερατσίνι ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκην, νὰ κινηθῶσιν ἐν δέοντι κατὰ τῶν Τούρκων ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Μετὰ ταῦτα ὁ Καραϊσκάκης ἔδωκε σχέδιον νὰ κατασκευασθῶσιν ὀχυρώματα ἀπὸ τὸ παράλιον ἕως πλησίον τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπου ἐνομιζόντο ἀναγκαῖα εἰς εἶδος τριγώνων εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τοῦ ἄλλου, ὥστε νὰ ὑπερασπίζονται καὶ ἀμέσως καὶ πρὸς ἄλληλα ἀμοιβαίως βοηθούμενα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὕτω νὰ φυλάζωσιν ἐλευθεράν τὴν δίοδον καὶ νὰ ἐκτελέσωσι τὰ παρεπόμενα. Ὅθεν καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Τσιόρτζ πεντακόσια ξινάρια καὶ πιυάρια διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὀχυρωμάτων, ἀλλ' ὁ γενικός φροντιστὴς τοῦ τακτικοῦ, ὁ φιλέλλην Πόρος, δὲν φέρει μετ' ὀλίγον εἰμὴ ἐβδόμηται, καὶ μὲ τόσον ὀλίγα ἐργαλεῖα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κατασκευασθῶσι τ' ἀναγκαῖα ὀχυρώματα εἰς ὀλίγου χρόνου διάστημα. Καὶ ἐν τούτῳ ὁ Καραϊσκάκης ἀναλογιζόμενος τὸ ρίσκινδυνον τοῦ ἀπὸ τὰς Ἀλικᾶς κινήματος, ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ ἂν ἦτο δυνατόν νὰ κυριευθῇ Τουρκικὸν ὀχύρωμα κατὰ τὸ Δαρνὶ κείμενον, ὥστε νὰ ὀρμήσωσιν ἐκείθεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν οἱ Ἕλληνες· ἔρχεται δὲ αὐτόθι μὲ τὸν Ντσιαβέλλαν, Λαμπροβέτην, Χ. Μιχάλην, Γενναῖον καὶ ἄλλους μετὰ πεντακοσίων, καὶ βλέποντες ὅτι ἦτο δύσκολον νὰ κυριευθῇ ἐκίνησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς θέσεις των. Οἱ δὲ Τούρκοι τοὺς ἐμπαίζουσιν ὡς τάχα φοβηθέντας καὶ φεύγοντας ὀπίσω. Τότε οἱ Ἕλληνες ὤρμησαν κατ' αὐτῶν, καὶ ἐπλησίασαν τόσον εἰς τὸ ὀχύρωμά των, ὥστε τοὺς ἠνάγκασαν νὰ πολεμῶσι καὶ μὲ τὰ πιστόλια καὶ μὲ λίθους· ἐμάχοντο δὲ μὲ

μάχων, καὶ ἐχρεωστεῖτε νὰ πολεμήσετε τὸν Κιουταχῆν διὰ τῆς πείνης πρὸ πάντων, διότι καὶ οἱ Ἕλληνες κυρίως διὰ τῆς πείνης ἐνίκησαν.

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1826 (1)

τόσην λύσσαν, ὥστε ἐφόνευσαν καὶ ἐπλήρωσαν εἰκοσιν ἐκ τῶν Ἑλλήνων μὲ τὰ ὄπλα. Ἐπλήρωσαν καὶ τέσσαρας μὲ λίθους, ἐξ ὧν ἦσαν ὅ,τε Λαμπροβέεικος καὶ ὁ Σκυλοδῆμος. Οἱ δ' Ἕλληνες λαβόντες καὶ πείραν τεῦ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κυριεύσωσι τὸ ὀχύρωμα ἐκεῖνο, καὶ ἐπειδὴ εἶχε προχωρήσει μάλιστα ἡ νύξ, ἀπεχώρησαν εἰς τὰς θέσεις των.

Ἀλλ' ἐφθασεν ἡ ὥρα ν' ἀποδειχθῇ ὅτι, μετὰ τὴν πιῶσιν τοῦ Μισολογγίου, ἡ ζωὴ τοῦ Καραϊσκάκη θὰ ἦτο ζωὴ καὶ ὁ θάνατός του θὰ εἶναι θάνατος τῆς Ρούμελης. Αὐτὸς ἦτιον ὀρμητικὸς εἰς τὰς μάχας, καὶ πολλάκις ἡγούμενος τῶν στρατιωτῶν προμαχόμενος καὶ προκινδυνεύων, συνεπλέκετο μὲ τοὺς Τούρκους, ἀντὶ νὰ περιορίζεται εἰς τὸ νὰ διατάτῃ διευθύνων τὰ κινήματα τῶν στρατιωτῶν. Εἰς μάτην τὸν παρέστησεν ὁ Κολοκοτρώνης εἰς τὸ Ναύπλιον, ὅτε ἐμελλε νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς τὴν Ρούμελην, εἰς μάτην τὸν ἔγραψεν ἀπὸ τὴν Ἑρμιόνην νὰ μὴ ἐκτίθεται εἰς τὰς μάχας χωρὶς μεγάλης ἀνάγκης, διότι ὁ θάνατος τοῦ ἀρχηγοῦ εἶναι ὀλεθρὸς διὰ τὸ ἔθνος. Ὁ Καραϊσκάκης λητμονεῖ πολλάκις ἐαυτὸν εἰς τὸν πόλεμον. Τὴν 22 ἀπριλίου δύο στρατιῶται Κρήτες εἶδον ἔξω τῆς μάνδρας Τοῦρκον καθήμενον· ὁ ἕτερος αὐτῶν θέλει νὰ δοκιμάσῃ ἂν τὸν ἐφθανε τὸ βόλι τοῦ μακροῦ τουφεκίου του (1), καὶ τουφεκίζει καὶ τὸ βόλι πίπτει πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Τοῦρκου, ὅστις δὲν ἀποσύεται εἰς τὴν μάνδραν, ἀλλ' ἀντιτουφεκίζει τὸν Ἕλληνα, καὶ δίδεται οὕτως ἀφορμὴ εἰς μάχην. Ἐδραμον καὶ ἄλλοι Ἕλληνες, ὀλίγοι μὲν κατ' ἀρχάς, ἀλλ' ἐπομένως πολλοὶ συρρέουσιντες ἀφ' ὅλα τὰ σώματα, Ὑδραῖοι, Σουλιάται καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὸ Φάληρον, καὶ ἐκινήθησαν πρὸς τὴν μάνδραν, καὶ ἤρχισαν τὴν μάχην μὲ τοὺς Τούρκους. Ἐξ αὐτῶν πολλοὶ ὤρμησαν εἰς τὸ παρακείμενον ἐπὶ τῆς ἄμμου ὀχύρωμα καὶ προσέβαλον καὶ ἐκείνους. Τότε κατήλθον ὅ,τε Νικηταρᾶς καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μετ' αὐτοῦ συστρατευομένων νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν μάχην. Ὁ δὲ Καραϊσκάκης, ἂν καὶ πυρέσσω, ἔδραμεν ἐφιππος νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μάχην, ὡς γινομένην ἐξ ἀπροόπτου ἄνευ σχεδίου καὶ ἀνωτέρας διαταγῆς,

(1) Οἱ Κρήτες μεταχειρίζονται πολὺ μακρὰ τουφεκία εἰς τὸν πόλεμον.

ἥ καὶ νὰ διευθύνῃ τῶν Ἑλλήνων τὰ κινήματα, εἰ δέον. Καὶ ἦν οἱ Τούρκοι ἀντέκρουον τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τῆς Μάνδρας. Οἱ δ' ἐπὶ τῆς ἄμμου ὠρῶμενοι μὴ δυνάμενοι ν' ἀνθεξωσιν εἰς τὴν ὁρμὴν τούτων, ἤρχισαν νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ ὄχυρῶματος ὃ νὰ φύγῃσι, καὶ Ἕλληνας τι ἐρώναξαν· ἐξέρχονται οἱ Τούρκοι, ἀντὶ νὰ εἴπῃ φύγουσιν, ὑπερ καὶ ἤθιλε νὰ εἴπῃ· φοβηθέντες ὀλίγοι Ἕλληνας, ἐδόθησαν εἰς φυγὴν, πλὴν τοὺς ἡκολούθησαν καὶ ἄλλοι καὶ ἐφευγον. Τίτε δὲ ὁ Καρτελικῆς περιέτρεχε τοὺς μὲν νὰ ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ φύγῃσι, τοὺς δὲ νὰ θαρρύνῃ εἰς τὸν πόλεμον, ἐν ᾧ οἱ Τούρκοι τοὺς ἐκτύπων ἤδη ἀπὸ τὸ ἐπὶ τῆς ἄμμου ὀχύρωμα ὡς καὶ ἀπὸ τῆς Μάνδρας. Ἐν τούτοις φαίνονται καὶ ἄλλοι κατερχόμενοι ἀπὸ τὸν ἐλαιῶνα περὶ καὶ ἱππεῖς φέροντες καὶ πυροβόλα. Ὁ δὲ Καρτελικῆς τούτους ἰδὼν, διέταξε τοὺς Ἕλληνας καὶ κατέλαβον τὰς ἀνταγκίας θέσεις, πρὶς ἀντίκρουσιν· ἀλλ' ἐν ᾧ περὶ ἤχιστο θαρρύνων αὐτοὺς εἰς τὴν μάχην, πληγόνται φεῦ! θανάσιμως εἰς τὸ ὑπογάστριον ἀπὸ βολῆς χυθρικῆς, καὶ ἡ στερ. Ἑλλὰς ἀραιεῖται τὸν ἐλευθερωτικὸν, καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλάς ἦτις ἤλπιζε πολὺ καὶ εἰς αὐτὸν, ἦν κινδυνεύει πολὺ πλεον. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐπάρτατον μάχην οἱ Τούρκοι ἐφόνευσαν καὶ ἐπήγωσαν ἄλλους δεικαπτά, ἐν οἷς καὶ ὁ Νικηταρῆς ὅστις ἐπληρώθη ἐλαφρῶς ὑπὸ τὴν σιαγόνα, καὶ ὁ Γ. Ἀγαλόπουλος, καὶ ὁ Λεχουριτῆς, καὶ ὁ Γιάννης Μπατσηκτάρης, καὶ ὁ Ἀγγέλος Βιτιώμ, καὶ ὁ ὑπαρχιστῆς τοῦ Χ. Μιχαήλ Παναγιώτης Κακλαμάνος, ὅστις πληρωθεὶς ἀπὸ σφαίραν πυροβόλου, ὡς καὶ ὁ Βιτιώμ, ἀπεκόπη τὴν ἑστῆν τῶν χυθῶν. Ἐφονεύθησαν δὲ καὶ ἐπιτεγώθησαν καὶ πολλοὶ Τούρκοι, μάλιστα ἱππεῖς· ἀλλὰ τί πρὸς τούτοις; ὁ Κουρτζῆς ὅστις μόλις χρησιμεύει ἀντὶ πολλῶν χιλιάδων Τούρκων ὑπάρχει ὁ δὲ μέγας σιρατηγός τῶν Ἑλλήνων, ὅστις εἶδε φυγὴν καὶ μάλας ἐλπίδας εἰς τοὺς Ἕλληνας δὲ ὑτάρχει πλεον εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ἡ Ἑλλάς πενθεῖ καὶ στενάζει διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀπαραγώρητος. Πληρωθέντος αὐτοῦ, οἱ Ἕλληνας ἀπεχώρισαν, καὶ τὸν συνώδυσαν χερδαλιγούτις εἰς τὴν Γορέτταν τῷ Τσιόρτς, ὅπου τὸν ἐπεταέφθη ὁ χειρουργός, καὶ εἶδεν ὅτι ἡ πληγὴ τοῦ ἔτο θανατηφόρος. Τούτῳ διαδιδέντος εἰς τὸν στρα-

τὸν ὅλοι οἱ Ἕλληνας ἐκυριεύθησαν ὑπὸ λύπης καὶ ἀθυμίας. Καὶ τότε ὁ Κόχραν θέλων ἴσως νὰ διδάξῃ στριτιωτικὴν ἀπάθειαν τοὺς Ἕλληνας, ἢ νὰ τοὺς ἐνθαρρύνῃ, προσκαλεῖ πάλιν τοὺς ὀπλαρχηγοὺς εἰς τὴν Μουνυχίαν, νὰ τοὺς προτρέψῃ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς Ἀλικάς. Ἐπειδὴ δ' ὁ Γενναῖος τὸν εἶπεν ὅτι τὸ συμβὰν προϋξένησε πολλὴν θλίψιν εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ δὲν ἦτο κανεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος διατιθειμένος νὰ μεταβῇ, πάλιν θυμωθεὶς ἀπέβη εἰς τὸ πλοῖόν του ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ ἴσως ἤθελεν ἀναχωρήσει, ἂν καὶ ὁ Τσιόρτζης καὶ ὁ Μαυροκορδάτος δὲν τοὺς μετέπειθον. Ὁ Καραϊσκάκης ψυχοῖσιν αὐτῶν καὶ θεωρῶν περὶ αὐτὸν τοὺς συναγωνιστάς του «Ἀποθνήσκω τοὺς εἶπεν, εὐχαριστημένος διὰ τὴν πατρίδα. Σεῖς δὲ μὴ λυπεῖσθε, ἀλλὰ προσπαθήσατε νὰ τὴν ἐλευθερώσετε.» Μετὰ δύο ὥρας παρέδωκεν εἰς τὸν Θεὸν τὸ πνεῦμά του, καὶ ὁ νεκρὸς αὐτοῦ ἐτάφη τὴν 23 εἰς τὴν Σαλαμίνα. Ὁ δὲ θάνατός του ἐπροξένησε γενικὴν ἀπελπισίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας διότι ἐθεώρουν ἤδη πάλιν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τὴν Ρούμελην, καὶ ὀλίθρια ἐφοβοῦντο καὶ διὰ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ἐπακόλουθα. Ἦδη καὶ ὁ Κιουταχῆς, μόνον διότι δὲν ὑπάρχει πλέον ὁ Καραϊσκάκης, τὸν ὁποῖον μόνον ἐφοβεῖτο, καὶ γράφων εἰς τὸν Μέγαν Βεζύρην κατηρᾶτο, νομίζεται καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας νικητὴς καὶ κατακτητὴς τῆς σιερ. Ἑλλάδος ἀσφαλῆς. Τὴν 24 ἔλαβεν ἡ ἐν Τροιζῆνι συνελθούσα τὴν πικροτάτην ἀγγελίαν, ὅτι ἔπεσεν ὁ Καραϊσκάκης καὶ ὅτι ὁ νεκρὸς του, ἤθελε μετακομισθῇ εἰς τὸν Πόρον νὰ ταφῇ. Ὅθεν μεταβαίνει αὐτόθι συσσωματωμένη νὰ παρασταθῇ εἰς τὴν κηδεῖαν του. Φθάσαντες δὲ οἱ πληρεξούσιοι ἀντικυβερνητικοῦ νήσου, ἔμαθον ὅτι ἐτάφη εἰς τὴν Σαλαμίνα, καὶ συνελθούσης ἐκεῖ τῆς τε ἀντικυβερνητικῆς μετὰ πλήθους πολιτῶν, ἀπέδωκαν τὰς ὀφειλομένας τιμὰς εἰς τὸν ἥρωα χύνοντες ἀστακτὶ δάκρυα διὰ τὴν μεγάλην συμφορὰν τῆς πατρίδος. Οὕτως ἀπέθανεν ὁ Καραϊσκάκης, καὶ θ' ἀποδειχθῇ ὅτι εἷς μόνος ἄνθρωπος. ὁ ἄνθρωπος τοῦ αἰῶνος του, σώζει τὰ ἔθνη.

Ὁ δὲ Κόχραν νομίζων ἴσως ὅτι διὰ μόνης τῆς παρουσίας του ἤθελε συντελέσει εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν Ἀθηναίων, δὲν ἔπαυεν ἀπαιτῶν νὰ ἐκτελέσωσιν οἱ Ἕλληνες τὸ σχέδιον τῆς εἰς τὰς Ἀ-

λικὰς ἀποβάσεως· ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς Χάστιγξ δὲν δαπανᾷ τὸν καιρὸν ἐπὶ ματαίῳ. εἶχε φθάσει τοῦ Ἀπριλίου ἱσταμένου εἰς Βῶλον ἐπὶ τῆς Καρτερίας, καὶ ἐνωθῇ μετὰ τὴν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ μοῖραν. Ὁ Ῥαφαὴλ καὶ ὁ Κριεζῆς προσέβαλον ἐχθρικὸν πυροβολοστάσιον, κείμενον εἰς τὴν ἄκραν τῆς εἰς τὸν λιμένα τοῦ Βώλου εἰσόδου, καὶ τὸ κατεσίγασαν. Ὁ δὲ Χάστιγξ εἰσέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα μετὰ τὰς ἐφολκίδας, καὶ εὗρεν ὀκτὼ πλοῖα δικά-
 ταρτα ὑπερασπιζόμενα ὑπὸ τῶν πυροβολοστασίων τῆς πόλεως. Κατῶρθωσε δὲ νὰ ἐκβάλῃ τὰ πέντε, ἔκαυσε τὰ δύο, καὶ ἀφῆκε τὸ ἓν εἰς τὴν ξηρὰν ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, ἀφοῦ τὸ ἔβλαψε πολὺ. Τὴν 10 τὸ μεσονύκτιον εἰσέβη εἰς τὰ Τρίκερα μ' ὅλην τὴν μοῖραν, εὗρε πολεμικὸν Βρίκιον δεκατεσσάρων πυροβόλων καὶ δύο ὀλμων, καὶ ἐπειδὴ ὑπερασπίζετο ὑπὸ δυνατοῦ σώματος Τουρκαλθανῶν καὶ ὑπὸ ἑξ πυροβολοστασίων, ἀντὶ νὰ τὸ κυριεύσῃ, ἀπεφάσισε καὶ τὸ ἔκαυσε, διὰ νὰ μὴ ἐκθέσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ φονευθῶσι πολλοί, ἐὰν ὄρμων νὰ τὸ κυριεύσωσιν. Ἐστειλε δὲ τὰ πέντε Βρίκια εἰς τὸν Πόρον, τὰ ὁποῖα ἦσαν ὅλα φορτωμένα τροφᾶς καὶ πολεμεφόδια. Εἰς τὰς γενομένας μάχας, ἔπεσον δύο Ἕλληνες καὶ τέσσαρες ἐπληγώθησαν· ἀλλ' ἐφονεύθησαν πολλοὶ Τούρκοι καὶ ἐπληγώθησαν πλείοτεροι. Ἄν λοιπὸν ὁ Κόχραν περιωρίζετο εἰς τὰ κατὰ θάλασσαν, καὶ συνήργει, εἴ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καραϊσκάκη, νὰ ἐνεργηθῇ τὸ σχέδιον τοῦ νὰ παύτῃ ὁ Κιουταχῆς ἀπὸ τὸ νὰ ἐφοδιάζεται ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Τουρκίας διὰ θαλάσσης ὥς καὶ διὰ ξηρᾶς, ἤθελε συντελεῖται εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ὁπομένως ὅλης τῆς στερ. Ἑλλάδος. Ἀλλ' αὐτὸς ἐπιμένει, ὥς μὴ ὤφειλε, νὰ ἐνεργηθῇ τὸ ὅποιον ὁ Τσιδῆρς ἐπρόβαλε σχέδιον, ὅστις ἐξελθὼν τὴν 23 Ἀπριλίου εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Βάσιου, ὅπου συνήχθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ὀπλαρχηγοί, τοὺς προτείνει νὰ κινηθῶσιν. Ὁ δὲ Γιαννούσης Πανομάρας εἶπεν ὡς ἐκ μέρους τῶν στρατευμάτων τοῦ Κερατσινίου πρὸς τοὺς ἄλλους, οἵτινες ἦσαν προσδιωρισμένοι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ αὐτοῦ σχεδίου: ἡ ὑ π ά γ ε τ ε ἡ ὑ π ά γ ο μ ε ν'· καὶ τότε ἀπεφάσισαν νὰ ὑπάγωσιν οἱ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Φαλήρου. Ὁ δὲ Κίτσιος Ντοιαβέλλας διωρίσθη ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λοιπῶν στρατευμάτων. Ἐν τούτοις ἀφηνιάζουσιν οἱ ὑπὸ

τὴν διοίκησιν τοῦ Ἰω. Νοταρᾶ στρατιῶται. Αὐτοὶ τὸ μέγα μέρος ἦσαν μισθωτοὶ ρουμελιῶται, καὶ τὸν ἡνώχλουν καθ' ἡμέραν ζητοῦντες τοὺς μισθούς των. Ἦδη δὲ εὐρόντες τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸν βιάσων ὥστε νὰ τοὺς πληρώσῃ, ὅτε αὐτὸς ἦτον ὑπόχρεως νὰ κινήθῃ μετὰ τῶν ἄλλων ἀρχηγῶν, ζητοῦσι μετ' ἐπιμονῆς τοὺς μισθοὺς των, καὶ καταφέρονται τοῦ ἀρχηγοῦ των τόσον αὐθαδῶς, ὥστε τὸν ἐβίασαν νὰ καταφύγῃ εἰς τοὺς Σουλῶτας ν' ἀσφαλισθῇ, καὶ τέλος ἐκήρυξαν ὅτι, δὲν ἤθελον νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν, ἀ' δὲν τοὺς ἐπλήθυνεν. Εἰς μὲτην τοὺς παρέστησαν ὅτε ἀρχισιράτης καὶ ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τὸ παράλογον τῆς αἰτήσεώς των εἰς τοιαύτην περίστασιν, καθ' ἣν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εὕρῃ χεῖρα νὰ τοὺς πληρώσῃ ὁ ἀρχηγός των. Εἰς μάτην τοὺς ἠπειλήσαν ὅτι, ἀ' ἐπέμενον εἰς τὴν αἰτησίαν των, καὶ ἐγίνοντο αὐτοὶ νὰ μὴ ἐκτελεσθῇ τὸ σχέδιον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως τῶν Ἀθηναίων, ἤθελον ὑποπέσει εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ ἔθνους· δὲν ἤθελον κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ὑπακούσωσιν. Ἐπομένως ἐβιάσθη ὁ ἀρχηγός των νὰ δανεισθῇ ἀπὸ φίλους τοῦ δέκα χιλιάδας χρυσίων, τοὺς τὰ ἐδῶκε, καὶ τότε ἀπεφάσιζαν νὰ τὸν ἀκολουθήησιν. Μετὰ ταῦτα ἐπέστησαν καὶ αὐτοὶ μεθ' ὅλων τῶν ἄλλων εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἀποβίντες εἰς τὰς ἀλικὰς δύο ὥρας πρὶν φωτίσει, ἐπεχείρησαν ἅπαντες νὰ κατασκευάσωσι τὰ ὄχρωμάτα των. Ὁ Μικρυγιάννης, ἐπὶ τῇ βιάσει ὅτι ἐγνώριζε τὸν τόπον, τοὺς ὠδήγει εἰς τὰς θέσεις, ὅπου ἔπρεπε νὰ τὰ κατασκευάσωσιν ἕκαστοι· ἀλλ' ἔπρεπε καὶ νὰ γνωρίζῃ ἂν, ὅπου κατασκευάζοντο, ἤθελον διὰ τὴν θέσιν των φυλάξαι τοὺς ὀχυρωθέντας καὶ βλιψαί τὸν ἐχθρόν. Οἱ δὲ Σουλῶται ἤρχισαν νὰ κατασκευάζωσι τὸ ἰδικόν των εἰς τὴν ὁρίαν τοὺς ἔδειξε θέσιν ἐκεῖνος· ἀλλὰ κατὰ προτροπὴν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀφῆκαν ἔπειτα τὴν θέσιν ἐκείνην, καὶ προχωρήσαντες τὸ κατεσκεύασαν εἰς ἄλλην, πάντῃ ἀκατάλληλον εἰς πόλεμον. Οἱ Σουλῶται καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες νομίζοντες ὅτι ὁ Μικρυγιάννης ἐγνώριζε τὸν τόπον, ἠπατήθησαν. Εἰς τὸ ὄχρωμα τῶν Σουλῶτων, ὅπου ἦτο καὶ τὸ ἐμπροσθινόν, ἦσαν ὁ Λαμπροβέικος (1) Γ. Δράκος, Γ. Ζαγύρη

(1) Αὐτός, πρὶν κινήσων, εἶπε τὸν ὕμνον Δημ. Ι. Κριεῖν ὅτι ἀπῆλθετο εἰς τὸν θάνατον, διότι ὅλοι ἐμάντευσαν κακὴν τοῦ κινήματός των ἐκδοσιν πρὸς

Ντσαβέλλας, Κώστας Διαμάντι Ντσαβέλλας, οἱ φιλέλληνες, ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Ἰω. Νταρᾶ, καὶ ὁ Δημ. Καλλέργης καὶ μέρος ἀπὸ τοὺς Κορτῆας. Ὅπισω τῶν Σουλιατῶν τούτων ἦσαν κατὰ γραμμὴν τρία ὀχυρώματα, εἰς τὰ ὀπίετ' ἦσαν ὁ Ἰω. Νταρᾶς, ὁ Χ. Ἰγγλίσσης· μετὰ τὰ πυροβόλα καὶ μετὰ τοὺς τακτικούς, ὁ Παναγιώτης Νταρᾶς, καὶ τινες Ἀθηναῖοι μετ' ὧν καὶ ὁ Συμεὼν Ζιχαριτζῆς. Μετ' αὐτοὺς ἦτο τοῦ Βάσου τὸ ὀχύρωμα· ἀκολουθῶς ἦτο μὲνδρα, ὅπου εἶχον τοποθετηθεὶς ὁ Κώστας Μπότσας καὶ ἄλλοι. Ὅπισω τῆς μάδρας ἦεν ἓν ὀχύρωμα εἰς τοὺς ἀλπελῶνας καὶ ἕτερον ἐπὶ τινος λόφου πλησίον τῆς εἰς τὸ πρᾶξιον Ἑκκλησίας, ἐνθα ἦτιν ὁ Χριστόδουλος Πρωτότης καὶ ἄλλοι. Οἱ Τῦρκοι εἶδον τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τὴν Φιλοπάππου, καὶ εἰδοποίησαν τὸν Κιουτλὺχῆν, ὅστις ἐκίνησε παρεμβῆναι ἀπὸ τὰ Πατήσια ἐναντίον των, καὶ ἐβόησε μετὰ μεγάλης δυνάμεις ὁμοῦ μετὰ τὸν Ὁμέρπασιαν τῆς Κορύνθου, ὅστις εἶχε εὐθῆσαι τότε μὲν ὅλας τὰς δυνάμεις του. Ἐξέκίνησε δὲ καὶ ἄρκετὸν ἱππικὸν καὶ πεζικὸν κατὰ τῶν ἐν Κεραιῶν καὶ Παιραιῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ τοὺς περιτρατῇ εἰς συστολήν. Ἀπ' οὗ ἐγενεον ἡμέρα, ἡ εἰκοτὴ τετάρτη Ἀπριλίου, ἡμέρα ἀποφράς, οἱ Σουλιαῖται ἐγνώρισαν τὴν κακὴν θέσιν των· χρυσότραβηκτικὲς ἄλλως ἐπὶ μακρίῳ εἰς τὸ νὰ κατασκευάζωσι τὸ πρῶτον ὀχύρωμα, δὲν εἶχον πλέον χωρὴν νὰ ἐχυρώσωσιν ἐντελῶς τὸ δεύτερον· ἀλλ' οὐδ' εἶχον ἄρκετὰ ξινάρια καὶ πυύρια· δὲν ἠδύναντο λοιπὸν, ὅτι καὶ σχεδὸν ἀνόχυροι, ν' ἀντικατέβωσιν ἐπὶ τοσοῦτον ἀνωτέρας δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ· ἀλλ' ὁμως καὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ ὀπισθοδρομήσωσι διὰ τὸ εὖδοι μὴ δώσωσιν ἄφορμὴν, νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν οἱ Ἕλληνες, καὶ γαίνωσιν οἷσι καταστροφῆς, καὶ μάστιχα βλέποντες ὅτι τὸ ἱππικὸν τοῦ ἐχθροῦ ἔτατο ἔτοιμον νὰ ἐπιπέσῃ κατ' αὐτῶν. Τοῦ δὲ πεζικοῦ εἶχε προχωρήσει πολὺ πλησίον των· πλην δὲν ἐφαίνετο ἐξ αἰτίας λόφου τινός, ὑπερχανίος πρὸ τοῦ ὀχυρώματος, τῶν Σουλιατῶν ἐφῆλθαι δ' ὀπίσθεν τοῦ λόφου αὐτοῦ, διὰ νὰ ἐπιπέσῃ αἰφνης κατ' αὐτῶν, καὶ ὅσοι τὸ ἐθεώρουν

πάντων δι' ἑλλείψει ἀσχηγῶν. Ἀρκῇ λοιπὸν τὴν ζωστήρα του μετὰ τὰ χρήματα καὶ τὰ ἡγυρομένη πιστικὰ του εἰς πιστὸν ἀνδρῶν τινὲν νὰ τὰ παραδώσῃς τὴν οικογένειάν του, καὶ ἐκινήθη μετὰ ὅλης ἀπλᾶς.

ἀπὸ τὸ Φάληρον καὶ ἀπὸ τὸ Κερατσίνι, μὴ δυνάμενοι διὰ τὴν ἀπόστασιν νὰ διακρίνωσι τὸν εἰρημένον λόφον, ἠπόρουν διατί δὲν ἐγίνετο μάχη. Οὗτοι δ' ἐχρεώστων, κατὰ τὸ σχέδιον, νὰ κινηθῶσι πρὸς τὸν ἐλαιῶνα, ν' ἀντιπεριτπάσωσι τὸν Κιουταχὴν· ἀλλὰ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Καραϊσκάκη νάρκωσις κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἔγειναν δυσπειθεῖς καὶ δύσκολοι, καὶ ὁ Ντισαβέλλας, βλέπων μάλιστα πολὺ ἑνωτέρως δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ ἀνθισταμένας, δὲν ἠδυνήθη νὰ τοὺς καταπείσῃ νὰ κινηθῶσι, καὶ δὲν ἐκινήθησαν, καὶ ὁ Κιουταχὴς πολεμεῖ κατ' ἐκείνων μ' ὅλας τοὺς δυνάμεις. Αὐτὸς εἶχε στήσῃ καὶ πυροβόλα ἐπὶ τινος ὑψώματος (1) κατὰ τὸν Ὑμητιὸν, καὶ ἐν ᾧ οἱ Τούρκοι ἐκτύπουν ἤδη ἐκεῖθεν τὸ ὀχύρωμα τῶν τακτικῶν, καὶ τοὺς ἔδραπτον, διότι δὲν εἶχον λάθει καιρὸν νὰ τὸ τελειώσωσιν οὐδ' αὐτοὶ, νὰ τὸ κατασκευάσωσι δυνατόν, αἶφνης προκύπτει ἀπὸ τὸν λόφον τὸ πεζικὸν καὶ ὁρμᾷ κατὰ τῶν Σουλιωτῶν, καὶ αὐτοὶ τὸ ἀντικρούουσι κρατερῶς καὶ τὸ τρέπουσιν εἰς τὰ ὀπίσω· ἀλλ' ὥρμησεν ἤδη καὶ τὸ ἱππικὸν καὶ εἰσέπηδησεν εἰς τὸ ἀδύνατον ὀχύρωμά των· ὥρμησε δὲ πάλιν καὶ τὸ πεζικὸν, καὶ συμπλέκονται οἱ Ἕλληνες μὲ τοὺς Τούρκους καὶ κατασφάζονται πρὸς ἀλλήλους. Ὅπισθοχωροῦσι δέ τινες τῶν Ἑλλήνων, καταλαμβάνουσι ῥυακὰ τινα, ἥτοι τὸ ρεῦμα τῆς Καλλιῤῥόης, ὅθεν μαχόμενοι ἐφόνευσαν πολλοὺς Τούρκους καὶ ὅλοι ἐφρονεύθησαν, πλὴν ὀλίγων, οἵτινες ἐσώθησαν φεύγοντες. Ἐκ δὲ τῶν ἀρχηγῶν οἱ δύο μόνον ὁ Γ. Δράκος καὶ ὁ Δημ. Καλλέργης ἠχμαλωτίσθησαν καθὼς πληγωθέντες. Ἐπεσον δ' ὅλοι οἱ ἄλλοι καὶ μετ' αὐτῶν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Δημητρίου, Μανουὴλ Καλλέργης. Οἱ Τούρκοι ὥρμησαν καὶ εἰς τ' ἄλλα ὀχυρώματα, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐτράπησαν, καὶ φεύγοντας εἰς πολλὴν ἀταξίαν, τοὺς κατεδίωκον ἐκεῖνοι καὶ τοὺς ἐφόνευσον. Ἀλλὰ καὶ νικηταὶ ὄντες, ἐθανατώθησαν καὶ

(1) Καὶ τὸ ὑψωμα ἐκεῖνο ἔπρεπε νὰ προκαταληφθῇ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχεν ὁ Καραϊσκάκης νὰ διατάξῃ τὰ δέοντα, ὥστε νὰ μὴ ἐκτεθῶσιν οἱ Ἕλληνες εἰς κίνδυνον ἐπὶ τοσοῦτον προφανῇ. Καὶ ἦτον ἀνάγκη ἐνὸς Καραϊσκάκη, ἐνὸς Κολοκοτρώνη, νὰ προσδιορίσῃ τὰς θέσεις, ὅπου ἔπρεπε νὰ ὀχυρωθῶσιν οἱ Ἕλληνες, διὰ νὰ μὴ πάθωσι.

πάμπολλοι Τούρκοι, διότι καὶ φονευόμενοι οἱ Ἕλληνες καὶ ἀποψυχούντες, ἔστειλλον ἐξ ἐκείνων εἰς τὸν ἄδην. Ὁ δ' ἀρχηγὸς τῶν τακτικῶν Χρ. Ἰγγλέσης κατεγίνετο εἰς κατασκευὴν πυροβολοστασίου, ὅτε τὸν ἐπλάκωσαν οἱ ἐχθροὶ, καὶ δις εἰσβαλόντας εἰς τὸ δ' οὐρῶμά του, δις τοὺς ἐξέβαλε μὲ τὴν λόγχην μὲ πολλὴν βλάβην τῶν ἀλλ' εἶχον μείνει μόνοι οἱ τακτικοί, ἀφ' οὗ ἐτράπησαν ὅλοι οἱ Ἕλληνες, καὶ ἔπесον τὸ μέγα μέρος ὁμοῦ καὶ ὁ ἀρχηγός. ἔπесον καὶ τινες αἰχμάλωτοι, καὶ εἰκοσιτρεῖς ἐσώθησαν φεύγοντες. Ἐπесе καὶ ὁ Ἰω. Νοταρᾶς ἀπομαχόμενος. Τότε ὁ ἀρείτολμος Ἀθανάσης Τούσια Μπότσαρης ἀναβάς τὸν ἵππον Τούρκου ἱππέως, ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον φωνευθέντος, καὶ πανταχοῦ στρέφων τὰ ὄμματα νὰ ἔδῃ τοὺς Σουλιώτας, καὶ οὐδαμοῦ βλέπων αὐτοὺς, δὲν θέλει νὰ ἐπιζήσῃ, καὶ ἐπιπίπτων κατὰ τῶν δημίων τῶν, θύει καὶ ἀπολύει τοὺς ἐντυγχάνοντας εἰς τὸν δρόμον του, καὶ πίπτει καὶ αὐτός, καὶ τὸν στέφανον φέρων τοῦ μαρτυρίου, ὑπάγει νὰ τοὺς εὕρῃ εἰς τὰ Ἡλύσια. Ὁ δ' ἀρχιστράτηγος Τσιόρτζης ἦτον εἰς τὰ παράλι, ὡς καὶ ὁ Κόχραν, ὅτε οἱ Ἕλληνες ἀπομαχόμενοι καὶ αὐτόθι, ἀντέκρουον τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ὅτε ὁ Νικόλας Ζέρβας καὶ τὰ πυροβόλα ἐκ τῶν πλοίων συνετέλεσαν πολὺ εἰς τὸ νὰ τραπῶσιν οἱ Τούρκοι εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὕτως ἐπεβιδάσθησαν εἰς τὰ αὐτὰ πλοῖα ὅσοι τῶν Ἑλλήνων διεσώθησαν, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸν Πειραιᾶ, ὅπου ἐπίστρεψαν ὅ,τε Κόχραν καὶ ὁ Τσιόρτζης, ὅστις καὶ ἐπληρώθη εἰς τὸν πόδα ἐν ᾧ ἐπέβαινεν εἰς τὴν λέμβον. Εἰς αὐτὴν τὴν θλιβεράν μὲν, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἐνδοξον ἡμέραν διὰ τοὺς Ἕλληνας, θυσιασθέντας διὰ τὴν Πίστιν καὶ τὴν Πατρίδα τῶν, ἔπесον πλέον ἢ ὀκτακόσιοι, ἐν οἷς ἑκατὸν εἶχουσιν Ἀθηναῖοι μετὰ τοῦ Συμεῶν Ζαχαρίτσα. Ἐπесον οἱ Σουλιῶται Λαμπροβέϊκος, Γεώργιος Ζ. Ντσιαβέλλας, Κώστας Διαμάτην Ντσιαβέλλας, Φῶτος Φωτομάρας, Νοῦτσος Τσάτσης, Φῶτος Μπέικος, Νικολῆς Νιανούρης, Πάσχος Κοσμᾶς καὶ Κίτσος, Χρῆστος Μπέκας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Χειμαριῶται, Γιάννης Μπάτας καὶ Χρῆστος Τσίτης. Ἐπесον καὶ ἐκ τῶν τακτικῶν οἱ ἀξιωματικοὶ Ν. Ἀγοναρίδης, Ν. Ποταμιάνος, Ζήνων Ἰσαυρίδης, Ἀνθίμος Σιναΐτης, καὶ οἱ φιλέλληνες Δωζιουρδουὶ καὶ Ἰπολίτ Λεφέβρ. Ἐπесον καὶ ἐκ τῶν Κρητῶν οἱ ὀπλαρχηγοὶ Δημ. Κουρμουλάκης (υἱὸς τοῦ Μ. Κουρμούλη), Μα-

νουήλ Σωματιάκης, Ρουσσικιανός, Μανουήλ Κυριακός Βιολάνης,
 Νικόλαος Ζερβουδάκης, Φραγκιάς, Μιχαήλ Σκλαβουνάκης, Μα-
 νουήλ Διοκρετιανός, Γ. Καλαμαράς, καὶ Θεόδωρος Νικητοράκης.
 Ἐπεσον καὶ ὡς διακόσιοι στρατιῶται Κοῦτες. Περαιδοῦθη δ' αἰχ-
 μάλωτος ὁ Τραπεζῆς Αἰγινίτης. Ἐζωγράφηται καὶ ὡς ἑκατὸν
 πενήντα Ἕλληνες καὶ ἐφρονέθησαν ὅλοι εἰς τὰ Πατήσια, ὁ Δράκος
 ἐφορεύς εἰς τὴν Χαλκίδα. Ὁ δὲ Καλλήριος ἐλυτρώθη διὰ γρο-
 σίων ἐδόδοθη τῷ γιλιάρῳ ἀπεκόπη ὁμῶς τὸ ἕτερον τῶν ὧτων
 ὡς ἀναγκαῖον νὰ σταλῇ εἰς τὸν Σουλτάνον. Ἀφ' οὗ ὑπείστρεψεν ὁ
 ἀρχιεπίσκοπος εἰς τὸν Περαιᾶ, ἀπεφασίσθη νὰ περαιοθῶσι τὰ
 στρατεύματα εἰς ὅσον ὁχυρώματα εἰς τὰ μέρη τοῦ Κερατσινίου
 καὶ τοῦ Παιονίδος, ἐνῶ μέχρι τοῦδε κατεῖχον ὑπὲρ τὰ εἰρησι, καὶ
 τοῦτο εἶναι ἐν ἀπορροῇ καὶ μετ' ὧν τὴν εὐχάριον. Ὁ δὲ Κιου-
 τληγὴς, ὅφ' ὃ ἐπέβλεπε καὶ πάλιν εἰς τοὺς πλεονεκτοῦντας νὰ πα-
 ραδώσῃ τὸν ὁρμητικόν, ἐβόησε καὶ τὸν Γ. Δράκον νὰ τὸν γράψῃ,
 ὡς καὶ ἐγράψεν, τὰς ἐκ μέρους τοῦ. ὅτι, ἐφρονέθησαν ὁ Καραϊ-
 σκάκης, ὁ Βέκος, ὁ Μπότσαρης καὶ ἄλλοι ὑπάρχοντες, καὶ ἂν
 θέλωσιν αὐτὴν τὴν σωτηρίαν ἐκινῶ νὰ παραδώσῃ τὸν Κιουτα-
 χὴν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν· ἀλλ' αὐτὴ τὸν ἀπειρήθησαν ὅτι, ὅλοι οἱ Ἕλλη-
 νες εἰς ἀποφασισμένοι ν' ἀποθάνωσι καὶ ἂν ἐφρονέθησαν ὁ Καραϊ-
 σκάκης καὶ οἱ λοιποὶ, ἐξετίθεισαν ἡ ἀποφασιστῶν. Δὲν
 ἐξέλειπον δὲ τὰ παληὰ ἄρματα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἄλλοι πολλοὶ
 εὐρίσκονται νὰ τὴν ἐδιδότωσι. Καὶ ὅμως, ἤχησαν οἱ Ἕλληνες
 ἤ ἢ νὰ βχυθῶσι. Καὶ οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἐλεγον ὅτι ἀρῆ-
 καν τὴν Πελοπόννησον εἰς τὴν διανομίαν τοῦ Ἰμπραχίμ, διὰ νὰ
 ἐκπερνοῦσιν ἡμεῖς τὸν πρὸς τοῦς πολιορκημένους ἀδελφοὺς τῶν
 ἀλλ' ἐπὶ τῇ τῇ ἡδυνάμει νὰ χρησιμεύωσι, ἐπὶ πλέον εἰς τὴν
 Ρουμελίαν, δὲ τῇ κατεστῆσαν τῶν πραγμάτων, ἐχρῶσθαι νὰ
 ἐπιστρέψωσι εἰς τὰ ἴδια, νὰ ὑπερκαπῶσι τὴν Πελοπόννησον,
 ὅπου ὁ ἐχθρὸς ἀδικήτως πράττει ὅλα τὰ κακὰ καὶ σ' ὅχλα καὶ
 ζεῖ οὐ. ἀπλοῦς καὶ ἀδυνατοὶ ὁδοῦ τῶν. Οἱ δὲ Ρουμελιω-
 ται ἐλεγον νὰ το ἀχλὺσιν ὅλα τὰ στρατεύματα εἰς τὸ Φανίρον,
 καὶ ἄλλοι ἐλεγον ἄλλοι, καὶ ὅλοι σχεδὸν ἤρχισαν νὰ μὴ πειθων-
 ται εἰς τοὺς ὁρμητικούς. Τότε οἱ Πετιμεζαῖοι, περλαθόντες καὶ
 τοῦς ὀλίγους στρατιώτας, ὅσοι εἶχον μετὰ τὸν Διστήν, καὶ τινὰς

ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Γενναίου, καὶ μ' ὅλους, ὡς χιλίους, διέθησαν
 νυκτὸς μαχόμενοι ἀπὸ τῶν μύλων τῆς Ἐλευσίως, τοὺς ὁποίους
 κατέλχον Τούρκοι, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ δὲ
 Γενναῖος δὲν ἤθελεν εἰς ἀνεχώρησαν, καὶ τοῦ περιέμενον εἰς τὸ
 μετόχιον. Ὁ δὲ Χ. Μιχαήλ καὶ λοιποὶ ἀπεσύθησαν εἰς τὸ Φάληρον.
 Τότε δὲ ἐνόησαν οἱ Τούρκοι ὅτι ἐρευνον οἱ Ἕλληνες καὶ
 ἐπλησίασαν πρὸς τὸ μετόχιον. Τότε εἰδοποιήθη καὶ ὁ Γενναῖος
 καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸν Πειραιᾶ, ὅπου ἀπεσύρθησαν καὶ ὁ Κώστας
 Βλαχόπουλος καὶ ὅσοι ἐστρατοπεδευμένοι κατὰ τὸν ἐλαιῶνα. Ὄθεν
 οἱ Τούρκοι ἐκυρίευσαν ὅλα τὰ Ἑλληνικά ὄχυράματα, καὶ αὐτὸ
 τὸ Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, καὶ οἱ Ἕλληνες ἦσαν θεω-
 ρῶνται ὡς ἀποκεκλεισμένοι παρ' αὐτῶν διὰ τοῦτο ἀπεφασίσθη νὰ
 τοὺς ἐξώσωται ἀπὸ τὸ Μοναστήριον, καὶ ὤρμησαν εἰς αὐτὸ πρῶ-
 τος ὁ Πανομάρας, ἐρόνευτε δὲ τὸν Τούρκου, καὶ ἐδίωξεν ἐκείθεν
 τοὺς λοιπούς, καὶ τότε οἱ Ἕλληνες πάλιν ἐδίωξαν τοὺς Τούρκους
 ἀπὸ τὰ κατὰ τὸν Πειραιᾶ πλείωτερα ὄχυράματα. Καὶ ἐν τούτῳ ὁ
 πρῶτος στόλαρχος ἐπεφόρτισε τὸν Λεμπλάν, διοικητὴν τῆς Γαλ-
 λικῆς Φιργαδας ἢ Ἡσῶ, εὐρεθέντα ἐκ πορτοῦ εἰς τὸν Πειραιᾶ,
 νὰ μετιεῖται εἰς τὸν Κεραυροχῆν, ὥστε νὰ ἐξέλθωσι οἱ πολιορκη-
 μένοι διὰ συνθηκῶν ἀπὸ τῆς Ἀκρόπολις, καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος
 συγκατετέθη διότι, ὡς ἔγραφεν ἐτομέως τὴν Ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν,
 δὲ ἦτον εἰς κακίστην νὰ δώσῃ δευτέραν μάχην (1). Διόριτον
 ὁμῶς ἐργάταις νὰ ὀρύξωσι τάφρον ἀπὸ τὸ Μοναστήριον τοῦ ἁγίου
 Σπυρίδωνος ἕως τὸ ἄνω μέρος τοῦ Φιλλήρου, ὥστε, ἂν πέσῃ ἡ
 Ἀκρόπολις, ὡς ἔλεγεν, εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων, νὰ ἔχωσιν
 οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ Φάληρον,
 ὅπου, κατ' αὐτόν, θὰ ἦτο τὸ αὐτὸ ἢ ὡς ἂν εἶχαν τὴν Ἀκρόπολιν.
 Καὶ δὲν ἐβλεπον οἱ δὲ ἐπειθήνοισιν πλέον εἰς αὐτόν, ὅς οὐ εἶδον
 μάλιστα εἰς ἡβλὴ νὰ τοὺς διοικῇ ἐκ τῆς Γολέτας. Ὁ δὲ Κόχραν
 κατέτριβε τὸν καιρὸν εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ θὰ συναρῇ καὶ ἄκων
 νὰ υποδουλωθῇ πάλιν ἡ Προύμηλη, καὶ οὐτα εἰς τὸν Ἑλλησποντιον

(1) Ὁ πρῶτος στόλαρχος καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος ὡς ἀνέχον, φαίνεται, σέβειν νὰ
 συμπράξωσιν, ὥστε νὰ μὴ ἐκταθῇ ἡ ἑλλὰς περὶ τὸν ἰσθμὸν τῆς Κερύνθου. Τότε
 τοῦλάχιστον εἰκαζεται ἐκ τῆς διαγωγῆς των.

ἐπλευσε νὰ τὸν ἀποκλείσῃ, οὔτε εἰς τὴν Σμύρνην· νὰ τὴν λαφυρᾷ γωγήσῃ, οὔτε τὸν στόλον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκπλεύσαντα φθίνοντος τοῦ Ἀπριλίου, νὰ καταναυμαχήσῃ, οὔτε τὸν Αἰγυπτιακὸν νὰ ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ φέρῃ ἐπικουρίαν εἰς τὸν Ἱμπραχίμ, ἢ φθάνων εἰς τὰ Μοθωκόρωνα νὰ κατακαύσῃ. Εἰς μάτην ἄρα ἤλπισαν οἱ Ἕλληνες εἰς αὐτοὺς καὶ τοὺς διεπίστευσαν τὴν διοίκησιν ἑαυτῶν· καὶ οἱ δύο αὐτοὶ δραμόντες νὰ σώσωσι τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, συντελοῦσι μᾶλλον εἰς τὸ νὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς Τούρκους.

Καὶ ἰδοὺ Γάλλος τις, συνωδευμένος μὲ τὸν γραμματέα τοῦ Κιουταχῆ, παρουσιάζεται τὴν 29 τοῦ Ἀπριλίου ὑπὸ τὰ τείχη αὐτῆς, κα κεινοποιεῖ ἐγγράφως τὸν Φαβιὲ ὅτι ὁ Λεμπλὰν προσεκλήθη ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον Τσιόρτζ νὰ μεσιτεύσῃ, νὰ ἐξέλθωσι διὰ συνθηκῶν οἱ πολιορκημένοι. Ὁ Φαβιὲ βραδέως ἀκούει τ' ὄνομα ἀρχιστράτηγου· δυσανασχετεῖ διότι γράφουσι πρὸς αὐτὸν περὶ συνθηκῶν, ἐνῶ δὲ εἶναι φρούραρχος, καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες ἅμ' ἀκούσαντες περὶ συνθηκῶν καὶ στρατιῶται καὶ ἀρχηγοί, ἐφώναξαν ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος· «Δὲν θέλομεν συνθήκας δὲν μᾶς παραγγέλλει ὁ ἀρχιστράτηγος· ὁ Κιουταχῆς μᾶς ἀπατᾷ»· ἀποκρίνεται πρὸς τὸν ἀπεσταλμένον γράφων· «Εἶναι ἄπορον πῶς ἀπετάθης εἰς ἐμὲ, προβάλλων συνθήκας, ἐνῶ ἐγὼ δὲν εἶμαι φρούραρχος καὶ δὲν εἶμαι συνειθισμένος νὰ κἀμνω συνθήκας.» Αποστραφεὶς ἔπειτα πρὸς τοὺς Ἕλληνας· «ἰδοὺ, λέγει, ὁ ἀρχιστράτηγός σας ἀρχίζει τὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τὸ νὰ παραδίδῃ τὰ φρούρια εἰς τὸν ἐχθρόν.» Ἐπειδὴ δὲ ὄργανον τῆς ἀπάτης τοῦ Κιουταχῆ ὑπετίθετο ὁ Λεμπλὰν ἀξιώματικὸς Γάλλος, λέγει, «δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ πράξῃ τοιοῦτον ἔγκλημα.» Ὁ δ' ἀπεσταλμένος τὸν πέμπει τότε ἐπιστολὴν τοῦ Λεμπλὰν, πρὸς αὐτὸν τὸν ἴδιον γεγραμμένην αὐθημερόν (ἢ τὴν 14 μαΐου Ε. Ν.), διαλαμβάνουσαν ὅτι, ἐπεφορτίσθη ἀπὸ τὸν Τσιόρτζ νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τὸν Κιουταχῆν διὰ τὸ φρούριον ὃπερ διώκει, ὅτι ἐμεσίτευσεν πρὸς χάριν του καὶ πρὸς χάριν τῆς φρουρᾶς ὑπὸ τὰς διαταγὰς του, καὶ ἐσυμφωνήθη νὰ κενωθῇ ἡ Ἀκρόπολις κατὰ τὴν ἐπομένην συνθήκην « α.) Ὁ Φαβιὲ ν' ἀναχωρήτῃ μὲ τὰ ὅπλα καὶ τὰ πράγματά του, β.) οἱ στρατιῶται τῆς φρουρᾶς παραδόντες τὰ ὅπλα ν' ἀναχωρήσωσιν ὅπου ἂν θελήσωσιν. Ὅσοι δ' ἐξ αὐτῶν

»υπήκοοι Ὅθωμανοὶ νὰ μείνωσι στρατιῶται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Σουλτάνου. γ) Τὸ ἱππικὸν τοῦ Κιουταχῆ νὰ συνοδεύῃ τὴν φρουρὰν ἄχρι τῶν πλοίων, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιβιβασθῇ. Τελευ-
 »ταῖον νὰ δώσῃ ὁ Κιουταχῆς δμήρους εἰς τὴν Λεμπλὰν διὰ τὴν πι-
 »οσὴν ἐκτέλεσιν τῆς συνθήκης.» Ἄλλ' ὅτι ὁ Τσιόρτζι ἄφινεν εἰς τὸν Φαβιὲ νὰ πράξῃ ὅπως ἐστοχάζετο εἰς αὐτὴν τὴν περί-
 »στασιν, νὰ παραδώσῃ δηλαδὴ ἢ ὅχι τὴν Ἀκρόπολιν. Οἱ στρα-
 »τιῶται ἀκούσαντες τὸ β' ἄρθρον, ὠργισθῆσαν καὶ ἤρχισαν νὰ ὑ-
 »βρίζωσιν, ἀκούσαντες καὶ ὅτι τὸ ἱππικὸν τοῦ Κιουταχῆ θὰ τοὺς συνοδεύσει: βέβαια, εἶπον, διὰ νὰ μᾶς κατασφάξῃ (καὶ τὸ ἀντα-
 »δίκημα τοῦτο ἐφοβοῦντο πολλοὶ, ἀναπολοῦντες τὴν σφαγὴν τῶν ἐξελθόντων ἀπὸ τὸν Ἀγιοσπυρίδωνα Τούρκων). Ὁ δὲ Φαβιὲ, ἀφοῦ ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἦτο φρούραρχος, δὲν ἔκαμιν ἄλλην ἀ-
 »πάντησιν εἰς τὸν Λεμπλάν. Ἄλλ' ὁ Τσιόρτζι, ὡς λέγεται, καὶ ὡς αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐβεβαίωεν, εἶχε γράψῃ ἰδιαιτέρως τὸν Φαβιὲ, καὶ τὸν ἔλεγεν ὅτι τότε μόνον νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τῆς συνθήκης, ὅτε ἡ ἀ-
 »νάγκη τοῦ φρουρίου ἤθελε τὸ ἀπαιτεῖ ἀφεύκτως· πλὴν ἡ ἰδιαι-
 »τέρα αὕτη ἐπιστολὴ τοῦ Τσιόρτζι πρὸς τὸν Φαβιὲ δὲν ἐκοινοποιή-
 »θη, καὶ κατὰ τὸν Σουρμελῆν, ἢ ἐκρατήθη ἀπὸ τὸν κομιστὴν Λεμπλάν ἢ ἐπεδόθη κρυφίως τὸν Φαβιὲ (1). Καὶ τοῦτο ἀπεδόθη εἰς τὸ ὅτι θέλων αὗτος νὰ ἐνεργηθῇ ἡ συνθήκη (διὰ τὸν λόγον ὅτι ἦτο βάρβαρον τὸ νὰ μιμηθῇ καὶ ἡ φρουρὰ τῶν Ἀθηνῶν ἐ-
 »κείνην τοῦ Μισολογγίου, νὰ καταστρέψῃ τὸ φρούριον φεύγουσα ἀνὰ μέσον τῶν ἐχθρῶν ὡς εἶχεν ἀποφασίσαι), ἀπεσιώπητε τὴν ἐ-
 »πιστολὴν ἐκείνου, ἀφοῦ διὰ τῆς ἀπαντήσεώς του πρὸς τὸν ἀπε-
 »σταλμένον μόνον, καὶ διὰ τῆς σιωπῆς, τὴν ὁποίαν ἐφύλαξε ὡς πρὸς

(1) Ἴδὲ τὸ σχόλιόν του εἰς τὴν σελ. 227 τῆς ἱστορ. Ἀθηνῶν

Ο Σουρμελῆς εἰκάζει θάτερον τῶν δύω, διότι ὁ Χρ. Βυζάντιος λέγει ὅτι ὁ Φαβιὲ ἔστειλε τὸν ὑπασπιστὴν του Δ. Κυριακίδην πρὸς τὸν ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Λεμπλάν ἐκτὸς τοῦ φρουρίου, καὶ ἔλαβεν ἀπ' αὐτὸν τὸ πρῶτον ἐγγράφον πρὸς τὸν Φαβιὲ, καὶ περὶ τοῦ ἐγγράφου τούτου τῆς 29 ἀπριλίου δὲν ἀναφέρει τι ὁ Βυζάντιος, ἀλλὰ μόνον περὶ τῆς ἐπομένης διαταγῆς τοῦ Τσιόρτζι, τῆς 30 ἀπριλίου δηλαδὴ. Ἴδὲ ἱστορ. τοῦ τακτικοῦ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Χρ. Σ. Βυζαντίου σελ. 128.

τὸν Τσιόρτζι περὶ τῆς ῥηθείας ἐπιστολῆς του, προεχίλειται ἐπίσημο, διατάχην τοῦτου πρὸς τὴν φρούραρχον διαλαμβάνουσιν νὰ παραδώσῃ τὸ φρούριον. Ὁ Λεμπλάν, λαβὼν ἀπὸ τὸν ἀπεσταλμένον τὴν πρὸς αὐτὸν τοῦτον ἀπάντησιν τοῦ Φαβιέ, τὴν διακρίνωσε τὸν Τσιόρτζι ὁμοῦ μετὰ τῇ διακληρθεῖσαν συνθήκῃ καὶ εὐτοὺς, πιστεύων ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν θύναται ν' ἀνθίσωσι πληροφορηταί· ἄλλως ὅτι μετὰ τὴν ἦσαν τῆς 21 ἦσαν ἀπορρησθέντες νὰ καταστρέψωσι, ξιφάρις ἐξερχόμενοι, δι' ὑπονόμων τὴν Ἀκρόπολιν καὶ νὰ σωθῶσιν οἱ θύνηθι φεύγοντες αναμέσον τῶν Τυρκαῶν, διατάττει τὴν 30 ἀπριλίου τὴν φρούραρχον καὶ λοιποὺς ἐπιστραχηλοὺς τοῦ φουρίου τὰ ἐξῆς: «Δὲ τὸ δικαίωμα τῆς Ἑλληνικῆς φρουρᾶς ἡ Ἑρμ, καὶ Κουταχῆ, προσφέρει τὴν ἐγκλεισμένην συνθήκην, τὴν ὅποιαν κέγγυται ἐκείνος. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ ἀδύνατα ὑποκείμενα εἶναι κλεισμέναι εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ἐπεὶ δὲ εἶναι αὐτοὶ τὰ μνημεῖα τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος περιπεσθῆταί εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον, τὰ ὅποια ἐπιθυμῶ νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὸν ὄλεθρον τοῦ πολέμου, οἷς διατάττω ν' ἀκολουθήσατε κατὰ τὴν εἰρημένην συνθήκην, καὶ ἔτι βεβαιῶ ὅτι ὁ μεσολαβήσας ἐλαβε τ' ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν ἀσφάλειάν σας.» Λαβόντες οἱ πολιορκημένοι τὴν διαταγὴν, ταύτην δὲν ἤθελον οὐχ ἦτον νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ἦτο διαταγὴ γνησία τοῦ ἀρχιτετρατῆρου, ἐνῶ δὲν ἐγνώριζον τὴν ὑπογραφήν του, καὶ ἄλλως δὲν ἤξευρον ἂν ὁ Τσιόρτζι ἦτον ἀρχιστρατήγος, διότι ἡ Κυβέρνησις δὲν τοὺς εἶχε διατάξει, ὄντας πολιορκημένους, νὰ τὸν ἀναγνωρίσωσιν ὡς τοιοῦτον. Θεωροῦσι δὲ ὅτι, κατὰ τὸ ἔγγραφον τοῦ Λεμπλάν, εἰς τὸν Φαβιέ ἀπέκειτο ν' ἀποφασίσῃ τὸ νὰ γείνη δεχτὴ ἢ οὐκ ἡ συνθήκη, καὶ ὅτι ὁ ἀρχιστράτηγος διατάττει τοὺς Ἕλληνας νὰ τὴν δεχθῶσι. Θεωροῦσιν ἄρ' εἰσέροι ὅτι δὲν τοὺς διατάττει ἡ Κυβέρνησις νὰ παραδώσωσιν ἢ μὴ τὸ φρούριον διὰ ταῦτα, καὶ μάλιστα δίδει ἡθελον νὰ μὴ τὸ παραδώσωσιν, ἀλλὰ νὰ τὸ ἀνταρῶσι, καὶ ν' ἀποθάνωσιν ἂν δὲ, δυνήθωσι νὰ φύγωσιν ἀπέβρυστα τὴν συνθήκην, ἀπαντήσαντες αὐθιγερῶς (τὴν 30 ἀπριλίου) πρὸς τὸν Λεμπλάν· «Γρηγόριοι τοῦ Σουλτάνου ἐλὼ δὲν ὑπάρχουσιν· εἴμεθα Ἕλληνες ἀποφασισμένοι ν' ἀποθάνωμεν ἢ νὰ ζήσωμεν ἐλεύθεροι. Ὁ Κου-

εταγῆς· αὐθιγὰ τὰ ἑπτα μὲς, αὐθιγὰ νὰ τὰ πάροη· Τὴν ἀ-
πάντησιν ταύτην ὑπὲρ ἔχουσιν, ἐκ τῆς τοῦ Φιλιπποῦ, ὁ Ν. Κρεζώ-
της, Στίλβης, Καττινογιάννης, Διονύσιος Εὐμορφόπουλος, Ἰω.
Μαμυρόπουλος, Γεράσιμος Φωκάς, Ν. Ζαχαρίτσκις, Στ. Βλαχόπουλος
καὶ Μήτρος Λέκας. Ἐκ τούτων ἐστὲν ὁ Τριαντάφυλλος Γιου-
ρᾶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ζητοῦντες ἐκ τῶν τριῶν ἡμερῶν πληρο-
φορίας περὶ τῶν διατελούντων περὶ τοῦ φρουρίου καὶ ὁδηγί-
ας περὶ τοῦ πρακτέου. Τὴν 4-13 Μαΐου γράφει ὁ Τσιούρως τὴν
Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῇ· «Σὰς ἀνέφερα ὅτι ἐπεσκέψθη ἀπὸ τὸν
»Κιουταγὴν συνθήκη εἰς τοὺς ἐν τῇ Ἀκροπόλει, καὶ οὐκ ἦσαν
»καλὴ ὅσον τὸ δυνατόν. Πρὸς εὐχαρίστησίν σας θὰ εἶμαι ὅτι οἱ
»Ἕλληνες, οὐκ ἀμεινοὶ ν' ἀντιβῶσιν. ἤρτηθησαν. Τὸ πρᾶγμα ἐγένετο,
»διότι ἡ φρουρὰ ἔγραψεν ὅτι δὲν ἠδύνατο ν' ἀντιβῶ (1), καὶ τότε
»ὁ Κόλλων ἀπευθύνθη πρὸς τὸν Δερινῶ ν' ἀρχίσῃ συνθήκας, καὶ
»νὰ ἔλαμ, καὶ ἐγὼ συγκατετέθη, ἐπειδὴ δὲν ἦσαν εἰς κατὰ-
»στασιν νὰ δώσω δευτέραν μάχην.» Ὁ εἰρημέτης Τσιουρῶς
ἐξελεθὼν ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν εἶχε φθάσει εἰς τὸ Φιλήρον, ὅτε
οἱ Ἕλληνες εἶχον ἐξώσει ἀπὸ τὰ κατὰ τὸν Πειραιᾶ πλείοντα ὅχυ-
ρώματα καὶ ἀπὸ τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἀγιοσπυρίδους τοῦς
Τούρκους, καὶ ἔλαβε μάλιστα μέρος εἰς τὰς γενομένας ἀψιμα-
χίας καὶ ἐπληρώθη καὶ αὐτὸς ἀθλασθῶς εἰς τὴν κερκίην. Εἴτε
λοιπὸν οἱ ἐρευνῶν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὸ στρατόπεδον, ὅχι μόνον
στρατιῶται, ἀλλὰ καὶ ἀρχιερεῖς, ἀρῆοντες καὶ τῆς σημαίας καὶ
τοὺς στρατιώταις των, καὶ ἐπεμένως ἀπῆλθον εἰς τὴν Κυβέρνησιν·
ἦτο δὲ πληρηγεγμένους, ἀνδρῶν ἦσαν ἐλπίς βοηθεῖν, νὰ ἐλθῇ αὐτῆς
μὲ πλοῖα καὶ νὰ τοῦ. δείξῃ σημεῖα τῆς ἀπελπισίας, καὶ τότε ν'
ἀναγείρωσιν τὴν Ἀκρόπολιν καὶ νὰ φύγῃσι μετὰ τὰ ὅπλα ἀπὸ χειρὸς.
Ἀλλὰ περὶ ἄλλων αἱ τρεῖς ἡμέραι, καὶ δὲν λαμβάνουσιν ἀπὸ τὸν

(1) Ἡ φρουρὰ ἔγραψε πάντοτε, καὶ πρὶν φθάσῃ ὁ Κρητικ-
κῆς εἰς Κρητικὴν ὅτι δὲν ἠδύνατο ν' ἀντιβῶ, ἀνδρῶν ἦσαν
οἱ Ἕλληνες τὴν πολιορκίαν· ἀλλὰ δὲν ἐνόησαν ποτε νὰ παρα-
δώσωσι τὸ φρούριον εἰς τὸν ἐχθρὸν· ἐνόησαν νὰ τοῦς δώσωσι
νὰ καταλάβωσιν ὅτι ἔπρεπε νὰ κινηθῶσι· οἱ Ἕλληνες πανταχό-
θεν μὲ ὄλην τὴν δραστηριότητά, διὰ νὰ λύσωσι τὴν πολιορκίαν.

Τσιουρῶν οὐδεμίαν εἶδον, καὶ οὔτε πλοῖα φαίνονται, οὔτε σημεῖα βλέπουσι. Καὶ ἤδη τὰ δεινὰ των ἐκορυφώθησαν· καὶ καθημέραν ἀπέθνησκον, ὅτε καὶ ὁ Κιουταχῆς, μὴ ἀντιπερισπώμενος πλέον ἀπὸ καμμίαν Ἑλληνικὴν δυνάμιν, ἔδωκεν ἔλθῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν πολιορκίαν τῇ Ἀκροπόλεως, καὶ ἔβριπτεν εἰς αὐτὴν διακοσίαις βέμβαις καὶ ἄλλαις τόσαις σφαίρας ἐκάστοτε, καὶ προὔξενει πολλὴν θραῦσιν εἰς τοὺς πολιορκημένους, ἐξ ὧν καὶ οἱ τραυματιζόμενοι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ λάβωσιν οὐδεμίαν περίθαλψιν, οὐδεμίαν περιποίησιν, καὶ δὲν ἐθεραπεύοντο διὰ τὴν ἔλλειψιν πάντων τῶν ἀναγκίων. Εἶχε δὲ πυρποληθῇ καὶ τὸ πυριτεργαστήριον, καὶ τέως δὲν εἶχον πλέον ἢ ἑκατὸν ἐλάδας πυρίτιν, καὶ αὐτὴν ἐφθαρμένην. Ἐπομένως ἤρχισαν πάλιν νὰ ὀμιλῶσι τερεῖ συνηκῶν. Ὁ δὲ Κριεζιώτης ἐκλαίειν ὅτε ἐφαντάζετο τὴν διὰ συνηκῶν παράδοσιν τοῦ φρουρίου. Καὶ αὐτὸς δὲ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ πολεμικοὶ καὶ πολιτικοὶ προετίμων ν' ἀποθάνωσι μᾶλλον ἀνατρέποντές το, ἢ νὰ τὸ παραδώσωσιν. Ἄν μετὰ αὐτῶν ἦσαν καὶ τινες, αἱ ὁποῖοι ἤθελον διὰ συνηκῶν νὰ ἐξέλθωσιν, οὗτοι ἐφοβοῦντο μὴ παρασπονδῇσι ὁ Κιουταχῆς καὶ τοὺς φονεύσει· ὅθεν προετίμων καὶ αὐτοὶ ν' ἀποθάνωσιν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους. Ἐπειδὴ δὲ οἱ στρατιῶται τῆς φρουρίας, πλὴν τῶν Ἀθηναίων, ἐζήτουν μισθοὺς καὶ ἠπείλουν νὰ λειποτακτήσωσιν, ὁ Κριεζιώτης, ὁ Μαμούρης, Στ. Βλαχόπουλος καὶ ἄλλοι Ἀθηναῖοι τοὺς ὑπεχρέωσαν μὲ χρήματα καὶ ἄλλας ὑποσχέσεις ἀμοιβῶν καὶ διπλασίων μισθῶν νὰ ἡσυχάσωσιν. Εἶχον δ' ἀπορασίσει νὰ ἐξέλθῃ ὁ Φαβιὲ μὲ τοὺς τακτικούς καὶ μ' ὅσας γυναῖκας καὶ παιδία ἤθελον τοὺς ἀκολουθῇ, καὶ συνάμα νὰ σταλῇ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ παραστήσῃ ὅτι, ἂν τὸ ἔθνος δὲν ἠδύνατο νὰ τοὺς βοηθήσῃ, αὐτοὶ ἄλλοι μὲν ἤθελον συνταρῇ ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς Ἀκροπόλεως, ἄλλοι δὲ ἤθελον ἀποθάνει ἢ σωθῇ μὲ τὰ ὅπλα ἀναχειρας, καὶ ἐπέμενον εἰς τὴν ἀπόφασίν των. Ἄλλ' εἰς τοιαύτην ἀπόφασιν, ἔπρεπε καὶ νὰ ἐλπίζωσιν εἰς τὴν σύμπραξιν τῶν ἐκτὸς τοῦ φρουρίου Ἑλλήνων. Καὶ ἐντοσούτω πολλοὶ δολαρχηγοὶ παρέστησαν τὸν ἀρχιστράτηγον ὅτι ἦτο τῶν ἀδυνάτων νὰ ὑπάρξῃ πλέον στρατόπεδον εἰς τὸ Φάληρον διὰ τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων, καὶ ἐπομένως ὅτι ἦτον ἀνάγκη νὰ ἐλθῶσι

πλοῖα, δ' ὧν νὰ περάσωσιν εἰς τὴν Σαλαμίνα τὰ στρατεύματα. Ἐπέσχοντο δὲ οἱ ἐκαῖθεν ἤθελον κατορθώσει νὰ γείνη πάλιν ἐκστρατεία ὅπου ἂν ἤθελε διατάξει (1). Τότε ὁ Τσιόρτις ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴν δίστηλα τετρακισχίλα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διάλυσιν τοῦ στρατοπέδου. Ἐγραφε δὲ τὴν 3 Μαΐου «Εἶναι ἀνάγκη τεσσάρων χιλιάδων ταλλήρων ἀμέσως, καὶ ἂν δὲν ἔχω δι' αὐτοὺς τὸ βράδυ, δὲν θέλει εἶναι δυνατόν νὰ βασισταῶ ἐδῶ τὸ στρατόπεδον, διότι οἱ στρατιῶται μένοντες χωρὶς πληρωμῆν, λειποτακτοῦν.» Ἀλλὰ τὸ ταμεῖον δὲν ἔχει χρήματα. Ὅθεν ἐνήργητε τὰ δέοντα καὶ τὴν νύκτα τῆς 15 πρὸς τὴν 16 τοῦ αὐτοῦ Μαΐου συνήλθον ὅλα τὰ στρατεύματα εἰς τὸν λιμένα, καὶ ἤρχισαν νὰ ἐπιβιβάζωνται εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προφθάσωσι, πρὶν φωτίσει, νὰ ἐπιβιθασθῶσιν ὅλα, μέρος αὐτῶν ἐπέρασαν εἰς τι πλησίον νησίον, ὅπου ἐπέρασαν τελευταῖοι ὁ Νικηταρᾶς καὶ ὁ Γενναῖος. Ἀντικρυ τοῦ νησίου ἐκείνου εἶχε μείνει ζῶον φορτηγόν. Οἱ δὲ Τοῦρκοι περὶ τὸ λυκαυγὲς ἐνόησαν, ὅτι ἔφυγον οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὸ Φάληρον καὶ τὸν Πειραιᾶ, ἐπῆλθον αὐτόθι, καὶ τινες ἔδραμον νὰ λαφυραγωγῇσιν τὸ ζῶον, καὶ τοὺς ἐκτύπησαν ἀπὸ τὸ νησίον οἱ Ἕλληνες καὶ ἐφόρευον τοὺς πλειοτέρους. Τότε ἔφθασε καὶ ὁ Κιουταχῆς μὲ ἀρκετὴν δύναμιν καὶ ἐκροτήθη μάχη. Ἐπλησίασαν δὲ καὶ τὰ πλοῖα καὶ ἐκτύπουν τοὺς Τοῦρκους μὲ τὰ πυροβόλα, μέχρις ὅτου ἐπεβιβάσθησαν εἰς αὐτὰ καὶ ὅσοι Ἕλληνες ἦσαν εἰς τὸ νησίον, καὶ τότε ἀνεχώρησαν. Οὕτως ἔμεινεν ὁ Κιουταχῆς κύριος εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ πολιορκεῖ ἐπ' ἀδείας τὴν Ἀκρόπολιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἀπώλυντο πλέον ἢ δις χίλιοι Ἕλληνες, καὶ ὡς ἐλέγετο, ἑνεακισχίλιοι Τοῦρκοι, ἐξ ὧν αἱ τρεῖς χιλιάδες καὶ ἡμίσεια ὑπὸ τοῦ πυρός καὶ τοῦ σιδήρου τῶν ἀποκεκλεισμένων κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κιουταχῆ αὐτοῦ. Ὁ ἀρχιστράτηγος ἐξέδoto τὴν 28 Μαΐου ἐκ Σαλαμῖνος διακήρυξιν, καὶ προσεκάλει τοὺς Ἕλληνας εἰς τὸν πόλεμον. Ὁ δὲ Κόχραν εἶχε μεταβῆ εἰς τὸν Πόρον, νὰ ἐτοιμασθῇ εἰς τὸ νὰ πολεμήτῃ τὸν ἐχθρὸν κατὰ θάλασσαν. Τότε

(1) Καὶ ἠδύνατο νὰ διατάξῃ νὰ ἐκστρατεύσων πάλιν εἰς τὴν Ἀττικὴν κατὰ τοῦ Κιουταχῆ πρὸς βοήθειαν τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει πολιορκημένων.

θῇ ἐπληροφορήθησαν οἱ πολιορκημένοι εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ὅτι δὲν ὁ-
πῆρχε πλέον στρατόπεδον Ἑλληνικὸν ποῦ ποτε τῆς Ἀττικῆς,
καὶ ἀποβίλλουσι τὸ θάξομαι ἐκεῖνο, μετὰ τὸ ὅποιον ἀπεκρίθησαν
τὸν Λεμπλάν, διότι τότε καὶ ὁ Φαβιέ καταφέρει τῶν ὁρίων ἐ-
νομιζόντο αἰτίαι τῆς ἐπικειμένης τῶν πολιορκημένων ἀπολείας,
ὥς μὴ θελήσαντες νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγὴ τοῦ ἀρχιστρατήγου,
καὶ ἐρεθίζονται οἱ στρατιῶται ὑποκινούμενοι καὶ ἀπὸ τὸν Σιάθην
Κατασκοπίζουσαν, ὅστις ἤθ' ἔλε πάντοτε διὰ συνθηκῶν ἐξοδόν, ὥς
καὶ ἀπὸ τινος τῶν ὑπερεπόντων στρατιωτῶν, καὶ ἀπειλοῦνται
τινες ἐκ τῶν πολεμικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχηγῶν, καὶ τῶς κη-
ρύσσεται ὅτι ἔπρεπε νὰ παρακαλέσωσι τὸν Κιουταχῆν, νὰ δεχθῇ
νέα διαπραγματεύειν περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ φρουρίου. Ὁ
Κιουταχῆς δὲν ἔπαυεν ἀρ' ἑτέρου ἐνεργῶν νὰ τὸ λάβῃ εἰς τὴν ἐ-
ξουσίαν του, φοβούμενος μὴ ἀπειπισθῶσιν οἱ Ἕλληνες καὶ τὸ
ἀναιρέψωσι. Καὶ τὴν 18 παρυσιαζέται πρὸς αὐτοὺς ἀπειθαλ-
μένος ὥσπερ ἀπὸ μέρους τῆς ἀρχῆς τοῦ διοικούντος τὸ Αὐστριακὸν βί-
κιον Κορνέριου, καὶ τοὺς λέγει· «ἔβπε δὴ περὶν ἀπὸ τὴν Ἀκρό-
πολιν ν' ἀπέλθῃ εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Κιουταχῆ. εἶδεν ὑψω-
μένην σημαίαν λευκὴν εἰς τὸν Περθινῶνα, καὶ ἐνόμισεν ὅτι
ἔχετε ἀνάγκην ἀπὸ τὴν συνδρομὴν του, προσφέρει ἑαυτὸν
καθ' ὅ,τι δύναται νὰ σᾷ χρησιμεύσῃ.» Ἐκεῖνοι δὲν εἶχον
ὑψώσει καμμίαν σημαίαν. Ὁ δὲ Φαβιέ εὐρών ἤδη τὴν εὐκαιρίαν,
ὅτε οἱ ὀπλαρχηγοὶ καὶ οἱ πρόκριτοι φεύκονται ν' ἀντιτείνωσιν, ἀ-
ναδέχεται νὰ διαπραγματευθῇ μόνος αὐτός καὶ νὰ δώσῃ τέλος
εἰς τὰ τῆς ἐξόδου. Συνελθόντων δὲ τῶν πολιορκημένων εἰς ἑ' αὐτὸν
μένει, λέγει, πλέον καιρὸς· ἀνάγκη νὰ μετετεύθῃ ὁ Αὐστριακὸς
νὰ ἐξέλθωμεν, καὶ ἂς μὴ ἀκούωμεν ἐκείνους, οἱ ὅποιοι θελοῦσι
ν' ἀπολεσθῶσιν ἢ φρουρὰ καὶ τ' ἀθῶα γυναικόπαιδα. Ἐγὼ δὲ δίδω
λόγον εἰς τὸ ἔθνος διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου (1). Οἱ στρα-

(1) Ὁ Σουρμελῆς εὐγνωμονεῖ εἰς τὸν Φαβιέ ὡς σωτῆρα ἑ-
αυτοῦ (ἰδὲ σελιδ. 235 ἡς ἱστορ. Ἀ'), μεταδληθεὶς διότι εἶχεν
ἀποφασίσει ν' ἀποθάνῃ ὡς ἤρως διὰ τὸν λόγον ὅτι τὸ 1830

τιῶται ἤκουσαν βρέως τὴν μεσιτείαν τοῦ Αὐστριακοῦ. Ὁ δὲ Κριεζιώτης δνειδίξει τὸν Φαβιέ, προτρέποντα τοὺς Ἕλληνας νὰ παραδώσωσι τὸ φρούριον εἰς τοὺς Τούρκους, ἀποκαλὼν τοῦτο ἀτιμον πρᾶξιν ἐν ᾧ ἔπρεπε, λέγει, καὶ θέλοντας νὰ τὸ παραδώσωσι νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ· ἀλλ' αὐτὸς τὸν ἀποκρίνεται, δὲν γνωρίζεις τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, ὑπόσχεται δὲ εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ τὴν μεσιτείαν τῶν Ἀγγλῶν καὶ τῶν Γάλλων, καὶ οὕτω τοὺς λαμβάνει εἰς τὸ μέρος του καὶ δὲν ἀκούουσι πλέον τοὺς ἀρχηγούς των. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Φαβιέ ἐπιχειρεῖ τὴν διαπραγματεύσιν τῆς παραδόσεως τοῦ φρουρίου, οἱ δὲ συνυπογράφωντες εἰς τὰ περὶ τούτου ἔγγραφα δὲν ὑπογράφουσιν εἰμὴ διὰ τὸν φόβον τῶν στρατιωτῶν. Γράφει ἐπομένως τὸν Κορνέρον ὅτι ἡ φρουρὰ στέργει νὰ παραδῶσῃ τὸ φρούριον κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ ἀρχιστρατήγου, ἀφ' οὗ ἔκαμε τὸ χρέος της, πλὴν μὲ συμφωνίας ἐντίμους· ἄλλως θὰ ἐξακολουθήσει νὰ τὸ ὑπερασπίζῃ καθ' ὅσον

κατεῖχον τὰς θέσεις τυχοδιώκται. Περὶ τούτου εἰρήσθω, Κύριε ἄφρις αὐτῶ οὐ γὰρ οἶδε τί λέγει· περὶ δὲ τῆς σωτηρίας ἑαυτοῦ εἰρήσθω: ὅτι τὸ ἔθνος εὐγνωμονεῖ, καὶ αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ τῶν Ἑλλήνων θὰ εὐγνωμονῶσιν εἰς αἰῶνας αἰώνων εἰς τὴν φρουρὰν τοῦ Μισολογγίου καὶ εἰς τοὺς συνταφέντας ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ Ἑλληνας. Ἡ ἐπανάστασις καὶ ὁ πόλεμος τῶν Ἑλλήνων δὲν εἶχον ἄλλους ὅρους καὶ ἄλλους κανόνας εἰ μὴ τὸ σύνθημά των, ἡ ἐλευθερία, ἡ θάνατος. Ἡ ἐξοδος καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν ὡς καὶ τοῦ Νεοκάστρου, καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς Τριπολιτοῦς θὰ ἦσαν κατορθώματα ἄξια τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἐξοδος τῆς φρουρᾶς τοῦ Μισολογγίου ὑπεχρέωσε τὰ πρῶτα ἀνοκτεθούλια ν' ἀλλάξωσι πολιτικὴν ὡς πρὸς τοὺς Ἕλληνας, τότε ὁ ἀγαθὸς Γάλλος Σατωβριὰν εἶπε τοὺς ὁραίους τούτους λόγους, les Grecs se sont refaits nation par leur valeur; la politique n'a pas voulu reconnaître leur légitimité; ils en ont appelé à la gloire. Οἱ Ἕλληνες ἔγειναν πάλιν ἔθνος διὰ τῆς ἀνδρείας των, ἡ πολιτικὴ δὲν ἠθέλησε ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν νομιμότητά των, αὐτοὶ δ' ἔκαμον ἔρεσιν εἰς τὴν δόξαν.

αἱ περιστάσεις τὸ ἐπιτρέψωσι· δέχεται δὲ τὴν ἐπὶ τούτῳ μεσιτείαν του· πλὴν ἐπεδὴ πρὸ ολίγου εἶχε μεσιτεύσει καὶ ὁ Λεμπλάν, ἔπριπε νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν μεσιτείαν αὐτὴν καὶ εἰ διοικοῦντες τὰς ναυτικὰς μοίρας τῶν δύο Δυνάμεων Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας. Ὁ Κορ-έρος ἀποκρίνεται ὅτι, διὰ νὰ προσκληθῶσιν οὗτοι χρειάζεται καιρὸς, καὶ ὁ Κιουταχῆς δὲν τὸ δέχεται· ὑπόσχεται ὅμως ὅ,τι ἄλλο ζητήσωσιν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὸν Κιουταχῆν, καὶ ὁμνύει ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως του καὶ τῶν Βασιλέων τῆς Εὐρώπης, καὶ δίδει τὸν λόγον τῆς τιμῆς του διὰ τὴν ἀσφαλείαν των, καὶ δέχεται νὰ τοὺς συνοδεύσῃ καὶ ὡς ὁμηρος ἕως ἔμβωσιν εἰς τὰ πλοῖα. Πλὴν ὁ Φαβιὲ ἐπαναλαμβάνει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συνθήκης ὁ ἕτερος τῶν διακυβύτων τὰς ναυτικὰς μοίρας τῶν δύο Δυνάμεων τοῦλάχιστον, εἰδμεν, ἡ φρουρὰ δὲν δέχεται καμμίαν συνθήκην. Ἐν τούτοις ἐρχεται ὁ Δερινὺ εἰς παρόδου εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ τὴν 20 προσφέρει ἑαυτὸν νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τὸν Κιουταχῆν ὑπὲρ τῶν πολιορκουμένων. Ὁ Φαβιὲ καὶ ἡ φρουρὰ τὸν κηρυγοβάλλουσι τὴν 21 τὰ προβλήματα των διὰ τὴν ἐξόδον. Τὸ πρῶτον καὶ κύριον εἶναι νὰ ἐξέλθωσιν ἡ φρουρὰ, κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀρχιστρατήγου πάντοτε, μ' ὅλας τὰς τιμὰς καὶ μὲ τὰ ὅπλα καὶ πράγματά της. Ὁ Κιουταχῆς ἀντιπροβάλλει νὰ ἐξέλθωσιν οἱ ἀρχηγοὶ καὶ στρατιῶται, ὅσοι μὴ Ἀθηναῖοι, μὲ τὰ ὅπλα καὶ τὰ πράγματά των. Ὅσοι δ' Ἀθηναῖοι καὶ αἱ οἰκογένειαι τούτων νὰ ἐξέλθωσι χωρὶς ὀπλων, καὶ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰς οἰκίας των ἢ εἰς τὰ χωρία των, ὅπου ὁ Κιουταχῆς τοὺς ὑπέσχετο τὴν ἀπόδοσιν τῶν κτημάτων αὐτῶν, καὶ ἡγγυᾶτο τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς καὶ ἰδιοκτησίας των· ἢ εἰ ὑπογεγραμμένοι εἰς τὰ ἔγγραφα τῆς διαπραγματεύσεως ἐνέκ ἀρχηγοὶ νὰ ἐξέλθωσι μὲ τὰς στρατιωτικὰς τιμὰς, ἐπαχόμενοι ἕκαστος αὐτῶν ἀνά δεκαπέντε στρατιώτας ἐνόπλους, οἱ δ' ἄλλοι ὅλοι, στρατιῶται καὶ μὴ, Ἀθηναῖοι καὶ μὴ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἢ παιδία, νὰ ἐξέλθωσιν ἄοπλοι καὶ νὰ ὑπάγωσιν ὅπου θελήσωσι μὲ τὰ πράγματά των. Οἱ πολιορκούμενοι ἀπαντῶσι τὴν 23 ὅτι δὲν ἀποχωρίζουσι τοὺς Ἀθηναίους ἀφ' ἑαυτῶν ὅτι διὰ μόνην τὴν διαταγὴν τοῦ Ἀρχιστρατήγου στέργουσι νὰ πηραδῶσιν τὸ

φρουρίον, καὶ ὅτι, ἂν ὁ Κιουταχῆς ἀπαιτῇ τὰ τοῦς ὑποβάλλῃ εἰς συμφωνίας ἀτίμους, τότε δὲν τὸ παραδίδουσιν. Ὁ Δερινῦ ἀποκρίνεται ὅτι ὁ Κιουταχῆς δὲν δέχεται ν' ἀρῇ τὰ ὅπλα εἰς ἑλὴν τὴν φρουρὰν, καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ τοὺς πολιορκῇ. Λυπεῖται δὲ ὅτι θ' ἀναχωρήσῃ μὴ χησιμεύσας εἰς αὐτούς· ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπειλεῖ λέγων ὅτι ἔπειτα ἐν θὰ τὸν εὗρωσι, καὶ νὰ συλλογισθῶσι μὴ διὰ τὴν πολλὴν φιλαυτίαν των κατανήσωσι νὰ μὴ ἀπολαύσωσι πλέον καμμίαν συνθήκην. Ἀλλὰ τὸ δειλινὸν ἀπέχεται αὐτοπροσώπως εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ὁμοῦ μετὸν γραμματεῖς τοῦ Κιουταχῆ, καὶ διὰ ζώτης φωνῆς ἀποφασίζει νὰ μείνωσιν οἰκογένειαι τινες Ἀθηναῖον, ν' ἀκουσθῇ τάχα ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ὑπετάγησαν. Καὶ οὕτως ἀφ' οὗ ἐβίβασαν δῶο τρεῖς γέροντας καὶ γυναῖκας καὶ παιδία νὰ μείνωσι καὶ ἄκοντες εἰς τὴν πόλιν, ὑπέγραψαν τὴν συνθήκην τὴν 24, καὶ τὴν 27 Μαρτίου ἀφῆκαν τὴν Ἀκρόπολιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Κιουταχῆ, καὶ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν Σαλαμῖνα ἐπὶ πλοίων πολεμικῶν Γαλλικῶν καὶ Αὐστριακῶν. Ἡ δ' Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ ἔγραψεν ἀπὸ τὸν Πόρον τὴν 25 Μαΐου τὸν Ἀρχιστρ. Τσιόρτζι : « Ὁ Δερινῦ καὶ ὁ » συμπράκτωρ αὐτοῦ πράττουσιν ἔργον φιλόθνητον. Ἔστω· ἀλλὰ » δὲν ἔπρεπε νὰ βιάζωνται τόσον. Τὸ πρᾶγμα φαίνεται μυστη- » ριῶδες, καὶ ἀνάγκη νὰ σαφηνισθῶσι τρία τινά· ο) ἂν ἔγινε » πρότασις συνθηκῶν ἀπὸ τὴν φρουρὰν τῆς Ἀκροπόλεως· β) ἂν ἔ- » γινε γενικῶς ἢ ἐν μέρει, καὶ ὡς πρὸς ταῦτα ἀνάγκη νὰ ἐξε- » τασθῇ ἡ ἐπιστολὴ τῆς φρουρᾶς, τὴν ὁποῖαν, ὡς λέγει ὁ Δερινῦ, » κρτεῖ ὁ διοικητὴς τοῦ Αὐστριακοῦ βρικίου· καὶ γ) ἂν πραγμα- » τικῶς ἢ κατὰστασις τῆς φρουρᾶς εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ ᾔναι » ἀνάγκη καὶ συνθήκης, καὶ ἀνάγκη τότε καταπεύγουσιν. Διὰ » τοῦτο πρέπει, ἂν μὲν πλέον κειρὸς, νὰ διορίσασιν ὑποκείμενα » ἄξια τῆς ἐμπιστοσύνης σας νὰ ἐξετάσωσι περὶ τοῦτου καὶ νὰ » πληροφορήσωσι τὴν Κυβέρνησιν. » Ἡ Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ, εἰς τὸν Πόρον εὐρισκομένη, ὀλίγα ὥρας ἀπέχουσα τῶν Ἀθηνῶν, δὲν ἤξευρε τί ἐγίνετο. Εἰς μάτην ἄρα ἐστάλη πρὸς αὐτὴν ἀπὸ τοῦς πολιορκουμένους ὁ Τσιουρτζι. Ἀλλὰ τίς εἶχε δώδεκ' πληροφορητικὴν τὸν Κόχραν καὶ τὸν Τσιόρτζι, νὰ παραδίδωσι τὰ φρούρια τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς Τούρκους; Δεδόσθω ὅτι δὲν ἦτον οὐδεμία

σωτηρίας ἑλπίς, καὶ οἱ πολιορκούμενοι ἔπρεπε ν' ἀποθάνωσιν ἢ νὰ πιραυθῶσιν. Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες δὲν ἐλάμβανον τὰ ὄπλα, ἀν δὲν ἤξευρον καὶ ν' ἀποθάνωσιν. Ἐν τούτῳ ἔμαθεν ἡ Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ ὅτι δὲν ἦτο πλέον καιρὸς νὰ πληροφρηθῇ περὶ τῶν τριῶν ἐρωτημάτων τῆς, καὶ νὰ διατάξῃ τὴν παράδοσιν ἢ μὴ τοῦ φρουρίου. Διέταξαν ὁ Κόχραν καὶ ὁ Τσιόρτζι πρότερον νὰ παραδοθῇ ἡ Ἀκρόπολις, ἐπὶ σκοπῷ νὰ σωθῶσιν αἱ ἀρχαιότητες. Ἡ γενομένη συνθήκη διελάμβανε· α) ὅλα τὰ στρατεύματα τῆς φρουρᾶς «θέλουσιν ἐξέλθει μὲ τὰ ὄπλα καὶ πράγματά των· β) ὅλοι αἱ Ἀθηναῖαι οἰκογένηται θέλουσιν ἐκβῆ χωρὶς ὀπλων, μὲ τὰ πράγματα των ὅπως, καὶ θέλουσιν ὑπάγει εἰς τὰς οἰκίας των καὶ εἰς τὰ χωρία των, ὅπου ὁ Κιουταχῆς τὸς ὑπόσχεται τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἰδιοκτησιῶν των καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς τιμῆς, τῆς ζωῆς, καὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν. Καὶ ἐπειδὴ μετὰ αὐτῶν τῶν οἰκογενειῶν εὐρίσκονται γῆραι καὶ ἀνήλικα παιδία χωρὶς τοὺς πατέρας των, ὑπόσχεται προστασίαν δι' αὐτοὺς καὶ τὰ ἀναγκαῖον ταῖν κτλ.» Ἀλλὰ τὸ β'. τοῦτο ἄρθρον δὲν ἐξετελέσθη ὡς ἦτο γεγραμμένον. Ἐγράφη δὲ οὕτω πρὸς τὸ θεσθῆναι χάριν τοῦ Κιουταχῆ· πλὴν ἐσύμφερεν εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ Σουλτάνου, θέλοντος νὰ φανῇ εἰς τὸν κόσμον ὅτι, οἱ Ἕλληνες ἦσαν εὐχαριστημένοι νὰ ζήσωσιν ὑπ' αὐτὸν ὡς καὶ πρότερον, καὶ ἐπομένως νὰ λέγῃ εἰς τὰς Δυνάμεις· Ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς μου εἶναι εὐχαριστημένοι νὰ ἦναι βασιλεῖς μου· τί παρεμβαλετε Σεῖς μετὰ ἐμοῦ καὶ αὐτῶν; Ἐκ τῶν υπογραψάντων ὅμως τὴν συνθήκην, Ἑλλήνων, ὁ Κριζιώτης, Εὐμορφόπουλος, Κατσιογιάννης, Μαρμύρης, Φωκᾶς, καὶ οἱ Δημογέροντες Στ. Βλαχόπουλος καὶ Ν. Ζαχαρίσας ἀπελθόντες εἰς τὸν Πόρον, τὴν πρώτην Ἰουνίου ἔδωκαν ἀναφορὰν εἰς τὴν Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴν διαλαμβάνουσιν τὰ ἑξῆς· «Ἡ Κυβέρνησις γνωρίζει ὅποιαν ἀπόκρισιν ἐδώκαμεν ὅτε μᾶς ἐπροβλήθη τὸ πρῶτον νὰ παραδώσωμεν τὸ φρούριον τὸν Κιουταχῆν. Ἡμεῖς σιαθερῶς ἀποφασισμένοι νὰ τὸ ὑπερασπίσωμεν ἄχρις ὅτου καταστήσωμεν εἰς τὸ τελευταῖον σπειρίον τῆς κριθῆς, τὴν ὅποιαν εἴχομεν εἰς τὰς ἀποθήκας ὡς καὶ ἐξεφράσθημεν διὰ τοῦ ἀποσταλέντος πρὸς αὐτὴν Τριανταφύλλου Τσιουρά. Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἔδο-

»κιμίζομεν καμμίαν ἀνεμεζάλην ἐνεκα τῶν σιτισιζόντων στρα-
 »τιωτῶν, ὡς τοῦτο συμβαίνει κατὰ φυσικὸν λόγον εἰς τοιαύτας
 »περιστάσεις δι' ἑλλείψιν τῆς τάξεως, καὶ οὕτως εἶχον τὰ
 »πράγματα μέχρι τῆς 18 Μαΐου, ὅτε εἶδομεν ἕνα Εὐρωπαῖον
 »σταλέντιαν, ἀπὸ τοῦ Διοικητῆν τοῦ Αὐστριακοῦ βρακίου ὁ Βενετὸς,
 »προσκαλοῦντα ἡμᾶς ἀπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον νὰ ὁμιλήσωμεν. Τότε
 »ἐστείλαμεν πρὸς αὐτὸν ἄνθρωπον καὶ ἐμάθμεν ὅτι ἡ ἑλευσίς
 »του ἀπέβλεπε νὰ μᾶς προβάλλῃ, ἂν ἠθέλομεν νὰ μεσολαβήσῃ
 »ὑπὲρ ἡμῶν, διότι εἶχεν ἴδει σημαίαν λευκὴν ἐπὶ τῆς Ἀκροπό-
 »λεως. Ὁ ἀποσταλὴς ἀπεκρίθη συμφώνως μὲ τὴν κοινὴν ἡμῶν
 »ὑπόφασιν ὅτι οὕτε σημαίαν καμμίαν ὑψώσαμεν, οὔτε εἶχομεν
 »ἄνάγκην μεσολαβήσεως. Τότε δὴ ὁ Φαβιὲ κτυπᾷ τοὺς πόδας
 »ἐν τῷ μέτῳ τῶν στρατιωτῶν, ρωνάζει, ὑβρίζει, ὅλους τοὺς λοιποὺς
 »ἡμᾶς ἀρχηγούς, μᾶς ἀπειλεῖ καὶ κχιορθώνει ν' ἀνακαλεσθῇ ὁ Αὐ-
 »στριακὸς Διοικητὴς, καὶ θῶς καὶ ὁ Δερινῦ, καὶ διὰ μέσου αὐτῶν νὰ
 »παρῇ δ' ἡ διὰ συθηκῶν τὴ φροῦριον. Ὅθεν ζητοῦμεν νὰ δικασθῶμεν
 »μὲ τὸν Φαβιὲ, διὰ νὰ μάθωσι τὸ ἔθνος καὶ ὅλος ὁ κόσμος τίς ἦτον
 »ἡ αἰτία τῆς παρεξέσεως τοῦ φρουρίου, τὸ ὅποιον ὑπερασπισθέντες
 »ἕνα χρόνον ἐχύσαμεν τόσα αἵματα ἢ δὲ Κυβέρνησις ἐμπερεῖ νὰ
 »ῤωτήσῃ Ἕλληνας καὶ φιλέλληνας, καὶ ν' ἀναγνώσῃ τοῦ γραμ-
 »ματέως τῆς Δημογεροντίας τὸ ἡμερολόγιον, διὰ νὰ πληροφο-
 »ρηθῇ ἂν δι' ὅσα κατηγοροῦμεν τὸν αἷτιον τῆς πτώσεως τοῦ
 »φρουρίου, λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν. » Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔκρινεν
 »εὐλόγον νὰ δώσῃ διέξοδον εἰς τὴν κατὰ τοῦ Φαβιὲ κατηγορίαν.
 »Ὁ δὲ Λεμπλὰν καταχωρίζει διατριβὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μέ-
 »λισσαν, ἐφημερίδα, τὴν ὁποίαν ἐκδίδει ὁ Ἰωσήφ Κιάπε ἀφ' ὅτου
 »ἔπαυσεν ὁ φίλος τοῦ νόμου, καὶ ὑπερασπίζων τὸν Δερινῦ καὶ τὸν
 »Φαβιὲ, λέγει ὑπεραπολογούμενος ὅτι: « Ἀρχηγοί τινες τῶν πρὸ ὀλίγου
 »πολιορκουμένων εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν ἐυνοκράτησαν
 »τὸν Νάυαρχον, ἔστις ἐμεσολάβησεν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ἠπάτησαν ὅλην
 »τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ σκοπῷ νὰ διεγείρωσι τὸ μίτος τῶν συμπα-
 »τριωτῶν αὐτῶν ἐναντίον του καὶ ἐναντίον ὅλων τῶν Γάλλων
 »ἀδικοκρίτως, λησμονήσαντες καὶ αὐτὴν τὴν τελευταίαν δούλευσιν
 »καὶ ὅλας τὰς ἄλλας, τὰς ὁποίας οἱ Γάλλοι τοὺς κάμνουσιν
 »ἀδιακόπως. Διὰ ν' ἀποδείξω τὰς συκοφαντίας των, ἀρκεῖ νὰ

»ἐκθίσω ἐν συνόψει τὰ διατρέξαντα εἰς τὴν πτώσιν τῆς Ἀκρο-
 »πόλεως. Πρῶτος, ἐγὼ ἐπεχείρησα τὰς διαπραγματεύσεις με-
 »τὸν Κιουταχὴν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν πολιορκουμένων κατὰ ζή-
 »τησιν τοῦ Κόχρακ καὶ τοῦ Γσιόρτς γενομένην τὴν ἐπιούσαν
 »τῆς 24 Ἀπριλίου, καθ' ἣν δύο χιλιάδες Ἑλλήνων ἐθυσάστη-
 »σαν κινηθέντες νὰ τοὺς βοηθήσωσι, καὶ εἶναι γνωστὰ ὅσα ἔ-
 »πραξα ὑπὲρ αὐτῶν.» Μετὰ ταῦτα ἐξιστοῶν τὰ διατρέξαντα
 μεταξὺ τῶν πολιορκουμένων καὶ τοῦ Κορνέρου καὶ Δερινῦ, λέγει
 περὶ τοῦ δευτέρου· «Ἀπῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Πασιᾶ
 »ἤρχισε τὰς διαπραγματεύσεις, καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας, καθ' ἃς
 »πολλοὶ ἐπιστολαὶ περὶ τροπολογιῶν τὸν διευθύνθησαν ὑπὸ τῶν
 »ἀρχηγῶν, κατώρθωσε συνθήκην εὐάρεστον εἰς ἀμφοτέρω τὰ μέρη,
 »τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἐδέχθησαν μετ' εὐγνωμοσύνης, καὶ δὲν
 »ἔμεινεν ἄλλο, εἰμὴ νὰ τὴν ἐκτελέσωσιν. Δύο ἡμέρας πρὶν τε-
 »λειώσῃ ἡ αὐτὴ συνθήκη, ὁ κύριος Δερινῦ ἐγράψεν τὸν Γσιόρτς
 »νὰ στείλῃ εἰς Φάλληρον τ' ἀναγκαῖα πλοῖα, νὰ μετακομίσωσι
 »τοὺς συνομολογήσαντας αὐτὴν εἰς τὴν Σαλαμῖνα. Ἀλλὰ πλοῖα
 »δὲν ἐστάλησαν, καὶ ὁ Ναύαρχος δὲν ἔλαθεν ἀπάντησιν εἰς τὴν
 »ἐπιστολὴν του εἰμὴ μετὰ δύο ἡμέρας, ἀφ' ἧς παρεδόθη τὸ φρού-
 »ριον.» καὶ παρακατιῶν λέγει· Ὁ Κ. Δερινῦ προσηνέχθη κατὰ
 »τὰς ἀξιώσεις τῶν Ἑλλήνων ἀρχηγῶν καὶ ἔπραξε τὰ πάντα
 »ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ δὲν ἤκησεν ἐπ' αὐτῶν οὐδεμίαν ἐπιβρόχον, διότι
 »διὰ πολλὰς ἡμέρας ἤδυναντο αὐτοὶ νὰ συζητήσωσι τὰ τῆς συν-
 »θήκης, καὶ οἱ ἴδιοι ἐζήτησαν τὴν συνθήκην (1), καὶ κανεῖς δὲν
 »τοὺς ὑπεχρέωσε νὰ τὴν δεχθῶσι. Διὰ δὲ τὴν ἀσφάλειάν των ὁ
 »Κ. Δερινῦ τοὺς συνώδευεν αὐτοπροσώπως ἀναμιχθεὶς μετὰ τοὺς
 »ῥητοὺς αὐτοὶ εἶχον λάβει ὁμήρους, καὶ ἔμως αὐτοὶ οὐχ ἦττον
 »ἐφάνησαν ἀχάριστοι.» Τελευταῖον δὲ λέγει καὶ περὶ τοῦ Φαβιέ·
 «Εἶναι δὲ ἀξιοπαρατήρητον ὅτι αὐτοὶ ἠθέλησαν νὰ προσβάλωσι
 »καὶ νὰ κατηγορήσωσι τὴν πάντοτε γενναίαν καὶ πιστὴν ὄλων
 »ἀνεξαίρετως τῶν Γάλλων διαγωγὴν (2), διότι συκοφαντοῦσιν

(1) Αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν τὸν Κορνέρον ὅτι δὲν εἶχον ἀνάγκην μεσολαβήσεως· ἀποδίδουσι δὲ εἰς τὴν Φαβιέ τὴν περὶ συνθηκῶν διαπραγματεύσεων καὶ παρὰ τὸν τοῦ φρουρίου.

(2) Οὐχὶ βίβει πάντοτε καὶ ὄλων τῶν Γάλλων ἀνεξαίρετως.

»ὥς αὖτως τὸν Κ. Φαβιέ, λέγοντες ὅτι τοῦ; παρεκίνησε νὰ κά-
 »μωσι τὴν συνθήκην, ἐπὶ ᾧ ἀποδείκνυται τοῦναντίον ἀπὸ τὰς ἐ-
 »πιτολὰς τῶν ἰδίων αὐτῶν ἀρχηγῶν.» Ὁ Λεμπλὰν λέγει ὅτι,
 κατὰ ζήτησιν τοῦ Κόρχαν καὶ τοῦ Γσιόρτς ἐπιχείρισε τὰς δια-
 πραγματεύσεις περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ φρουρίου τοῦτο εἶναι ἀ-
 ληθές· ἀλλ' εἰς ἐπίση; ἀληθές ὅτι οἱ πολιορκούμενοι δὲ ἐζήτησαν
 νὰ τὸ παραδώσωσι τῷ Κιουταχῇ, καὶ τὸν εἶπον μάλιστα ζη-
 τοῦντα διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Λεμπλὰν τὰ ὄπλα τῶν μοιῶν
 λάβε. Οἱ Ἕλληνες εὐγνωμονοῦσιν εἰς τε τὸν Λεμπλὰν καὶ εἰς τὸν
 Δισινὸ δότι προθύμῃθησαν νὰ σώσωσι τοὺς πολιορκουμένους·
 ἀλλὰ ζητοῦσι νὰ δικασθῶσιν οἱ ἀρχηγοὶ τούτων μετὰ τὸν Φαβιέ,
 διότι αὐτοί, ὅσις; κατηγόρει τὸν Γσιόρτς ὡς ἀρχίζοντα τὴν ὑ-
 περηστίαν ἀπὸ τοῦ παρὰδίδειν τὰ φρούρια, ἐβίασεν ἐπομένως τοὺς
 πολιορκουμένους νὰ ἐκτελέσωσι τὴν διαταγὴν τοῦ ἀρχιστρα-
 τήγου, καὶ ὑπὸ τῆς ἐβλύνης τοῦ ἀρχιστρατήγου ὡς διατάξαντος
 τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου ἐνεργῶν, διαπραγματεύεται τὰ τοῦ
 συνθήκης, ἀκόντων συνοπογραφόντων καὶ τῶν εἰρημένων ἀρχη-
 γῶν, καὶ φρονῶν ὅτι ἐχρῶσται νὰ κάμῃ τὸν πόλεμον ὅχι ὡς βάρ-
 θαρς, οἱ οἱ ἀρχηγοὶ ἐχρεώσονται νὰ φυλάττωσι τοὺς ἀνθρώπους,
 καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ σώσῃ μᾶλλον τὴν φρουρὰν ἢ τὴν Ἀκρό-
 πολιν, παρὰδίδει τὸ φρούριον εἰς τὸν Κιουταχῆν.

Ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅτι ἔπεσον τινες τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν μάχην τῆς 24
 Ἀπριλίου, εἶπετο νὰ λάβῃ ὁ σιόλαρχος, ἐκτὸς τῶν χρεῶν καὶ
 καθηκόντων του, τὸ δικαίωμα νὰ προκαλέσῃ τὴν μεσιτείαν τοῦ
 Λεμπλὰν διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου· ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅτι οἱ
 πολιορκούμενοι Ἕλληνες ὅλοι ἀπεκρίθησαν· δὲν θέλομεν συν-
 θήκας, καὶ ὁ Φαβιέ δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ φρούραρχος, εἶπετο ἀ-
 νηγκαίως νὰ τοὺς δικτάξῃ ὁ ἀρχιστράτηγος τὴν 30 νὰ κἀνω-
 δώσωσι τὸ φρούριον, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἦτον εἰς κατάρτασιν
 νὰ δώσῃ δευτέραν μάχην; Καὶ μήπως οἱ πολιορκούμενοι· δὲν
 ἀντέκρουον τὸν ἐχθρὸν πρὶν ἢ συγκεντρωθῇ δύναμις στρατευμάτων
 εἰς τὴν Ἐλευσίνα καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ; μήπως αὐτὰ τὰ στρατεύ-
 ματα δὲν ἀντεπολέμουν πρὸς τὸν Κιουταχῆν καὶ πρὶν φθάσῃ ὁ
 Καραϊσκάκης εἰς τὸ Κερατσίνι; μήπως καὶ ἀφοῦ ἐσκορπίσθη τὸ
 στράτευμα, διότι ὁ ἀρχιστράτηγος δὲν εἶχε τετρακιχίλια δι-

στηλα νὰ δώσῃ; δὲν ἤτελε μετ' ὀλίγον συνέλθει πάλιν εἰς τὴν Ἀττικὴν, νὰ καταπολεμήσῃ τὸν ἐχθρὸν εἰς τρόπον, ὥτε ὁ ἄρχιστράτηγος νὰ δώσῃ ὅχι μόνον δευτέραν μάχην, ἀλλὰ καὶ τρίτην καὶ πέμπτην καὶ ἄλλας; Καὶ ἂν δὲν εἶχον οἱ πολιορκουμένοι πυρίτιδα, εἴπετο νὰ παραδώσῃ ὁ Φαῖβ' εἰς τὸ φρούριον διὰ τοῦτο; εἰ δυνατόν ἦτο τάχα νὰ εὐεθῇ καὶ ἄλλος Φαῖβις, νὰ εἰσκομίσῃ πυρίτιδα εἰς τὸ φρούριον, καὶ ἄλλος Κριεζιώτης; νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὸ καὶ νὰ δώσῃ πᾶσαν ἄλλην βοήθειαν εἰς τοὺς πάσχοντας πολιορκουμένους; Ἀντὶ νὰ διατάξῃ ὁ ἄρχιστράτηγος τὸν φρούρρχον καὶ τοὺς λοιποὺς ὀπλαρχηγούς, τοῦ φρουρίου νὰ τὸ παραδώσωσιν, ἐχρεώσται μάλιστα νὰ τοὺς διατάξῃ ὅλους νὰ ἐγκαρτερήσωσιν ἀκόμῃ, καὶ ἀφ' οὗ διελύθη τὸ στρατόπεδον τῆς Ἀττικῆς, ἕως ἡτέλε συγκεντρωθῇ μετ' οὐ πολὺ ἄλλο στρατόπεδον αὐτόθι, ὅτε οἱ Ἕλληνες ἤθελον δράμει καὶ πάλιν παρθυμώτατοι εἰς βοήθειάν των εἰς τρόπον, ὥτε ν' ἀποθάνωσι καὶ ἄλλοι πολλοὶ πολεμοῦντες ὑπὲρ τῆς Ἀκροπόλεως. Διὰ τὴν παρηγορεῖ καὶ τοὺς πολιορκουμένους, καὶ δὲν τοὺς προτρέπεται ν' ἀντίστανται γενναῖοι εἰς τὸν Κίευσσιν, καθὼς παρηγορεῖ ὡς μὴ ὥρειλε τοὺς Ἕλληνας μετὰ τὴν διακλήρυνσιν τοῦ τῆς 28 Μαΐου διὰ τὴν πτώσιν τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ τοὺς προτρέπεται νὰ δράμωσιν εἰς τὸν πόλεμον νὰ στερεώσωσι τὴν ἐνδοξὸν ὑπαρξίν τῆς Ἑλλάδος; Δὲν ἦτιον ἐνδοξότερον καὶ στρατηγικώτερον ἐκείνους μὲν νὰ διατάξῃ, καίτοι πάσχοντας τὰ πάνδεινα, νὰ ὑπομείνωσιν ἀκόμῃ πάσχοντες, τούτους δὲ μεταβάλλοντας εἰς τὴν Σαλαμῖνα νὰ περιθάλψῃ ὅσον τὸ δυνατόν, νὰ θαρρύνῃ καὶ νὰ ὑποχρεώσῃ ἐκ παντὸς τρόπου, νὰ σπεύσωσι πάλιν πρὸς βοήθειαν ἐκείνων εἰς τὸν ἐρώτατον ὑπὲρ τῆς Ἀκροπόλεως πόλεμον κατὰ τοῦ Κίευσσιν; Διέταξε λοιπὸν ἐκείνους; νὰ τὸν παραδώσωσι τὴν ἱερὰν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηναίων, διὰ νὰ τὸν ἀνοίξωσι τὸν δρόμον, ὑποτατσομένης ἐπομένως καὶ πάλιν ὅλης τῆς Ρούμελης εἰς τὴν Πελοπόννησον τὴν ἀσυγκρίτως ἱερωτέραν τῆς ἐλευθερίας Ἀκρόπολιν, ὥστε νὰ εἰσβίλῃ ἀφόβως, νὰ ἐνωθῇ μετὰ τὸν Ἰμπραχίμ, νὰ τὴν ὑποτάξωσι καὶ αὐτὴν, καὶ νὰ δώσωσι τέλος εἰς τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ κατασφάξωσιν ἔπειτα μέχρις ἐνὸς ὅλου τοὺς Ἕλληνας, νὰ ἐξολοθρεύσωσι τὸ ἔθνος; Δὲν εἶναι ἄπορον ὅτι διέταξεν ὁ Γζιόρτζ νὰ παραδώσωσι τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐκ τούτου νὰ λάβῃ ἀφορμὴν ὁ Φαῖβις, ἐπὶ τῇ

βάσει αὐτῆς ταύτης τῆς διαταγῆς ἐκείνου, ν' ἀποδείξη τοὺς ὑψηλοὺς λόγους τοῦ ἀθανάτου Λεωνίδα, *μολὼν λάβε*, ῥηθέντας καὶ ἀπὸ τοὺς πολιορκουμένους, ἀπλοῦν πάταγον ὁδόντων; ἂν ἡ ἀνίγκη τοῦ νὰ περαιοθῇ ἡ Ἀκρόπολις συνίστατο εἰς τὸ νὰ μὴ καταστραφῶσιν αἱ ἀρχαιοτάτες, ἡ τοιαύτη ἀνίγκη ἦτο δεύτερον ὡς πρὸς τὴν ὑπαρξιν τοῦ ἔθνους. Οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων, εἴτινες κατεσκευάσαν τ' ἀριστουργήματα τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, θὰ δυνηθῶσιν, ἂν ὑπάρξωσι, νὰ κατασκευάσωσι καλλίτερα· εἶνε λοιπὸν εὐάρεστον εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον νὰ μὴ ὑπάρξῃ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, καὶ νὰ ὑπάρξωσιν αἱ ἀρχαιοτάτες τῆς Ἀκροπόλεως; ἂν εἶνε αὗται περιπόθητοι εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον; διατὶ παραδίδονται εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὰς ἡρωικτάς, τὰς κατέστρεψαν πάντοτε καὶ τὰς ἐπώλησαν εἰς τοὺς ξένους; καὶ δὲν ἀποδίδονται εἰς τοὺς κυρίους των, εἰς τοὺς γνησίους κληρονόμους τῶν νικητῶν τοῦ Δαρείου καὶ τοῦ Ξέρξου; ἀλλὰ: διατὶ δὲν δημοσιεύει ὁ Λεμπλὰν τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἀρχιστρατήγου πρὸς τὸν Δερινῦ, τὴν ὁποῖαν ἔλαβεν εἴτις μετὰ δύο ἡμέρας ἀφ' οὗ ἐξετελέσθη ἡ συνθήκη; διατὶ δὲ ὁ Δερινῦ δὲν ἀνέβηκε τὴν ἐπικύρωσιν τῆς συνθήκης δύο ἡμέρας ἔτι, ἕως οὗ λάβῃ τὴν ἀπάντησιν ἀπὸ τὸν Ἰσιόρις; λέγουσιν ὅτι οὗτος ἐγράψεν εἰς τὴν ἀπάντησιν του ὅτι τὸ φρούριον ἡδύνατο ν' ἀνθεξῇ ἀκόμη εἰς τὴν πολιορκίαν, καὶ διὰ τοῦτο παρεκάλει ἐκείνον, ὥς καὶ πάντα ἄλλον, νὰ μὴ φροντίσῃ διὰ τὴν περαιοσίν του· ἂν τοῦναντίον; διατὶ δὲν ἐρρόντιζε νὰ τὸν στείλῃ καὶ πλοῖα, ὥς προσεκλήθη; ἀλλὰ διατὶ δὲν δημοσιεύει οὔτε ὁ Ἰσιόρις τὴν ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν Δερινῦ. Περὶ δὲ τοῦ Φαβιέ, ὁ ἀνατολικὸς Θεατῆς εἰς τὸν ἀριθ. 275 λέγει τὰ ἑξῆς. «Ἔως τώρα (17 Μαρτίου) ἡ ἀκρόπολις δὲν ἔπεσε· λέγεται ὁμοίως ὅτι ὁ Φαβιέ ἔχει συμφωνίαν μετὰ τὸν Κουταχλὴν, ἂν οὗτος διώξῃ τοὺς Ἑλληνας ἀπὸ τῆς Φάληρον, νὰ τὴν παραδώσῃ μετὰ συνθήκῃ. Καὶ ψεύδεται βεβήλῃ ὁ ἀνατολικὸς Θεατῆς, ὥς ἐφύσθη πάντοτε συκοφαντῶν τοὺς Ἑλληνας· ἀλλ' ὥφειλε νὰ τὸν ψεύσῃ καὶ ὁ Φαβιέ, καὶ ἀφοῦ ὑπέστη τοιαῦτα καὶ τοιαῦτα δεινὰ τῆς πολιορκίας, ὥφειλε μιμούμενος τὸν Ἑλβεῖδον Μάγερ νὰ συναποθάνῃ μετὰ τὸν Κριεζιώτην καὶ τὸν Εὐμορρόπουλον, υπερσπιζόμενος ἢ ἀνατρέπων εἰς αἶσχος τῆς τυραννίας τὴν Ἀκρόπολιν, ὥστε ἂν δὲν

εἶναι δυνατόν νά ὑπάρξῃ πάλιν εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, νά μὴ ὑπάρξῃ μηδὲ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων· ἰδοὺ τέως οἱ ὀπλαρχηγοὶ καὶ Δημογέροντες ζητοῦσι νά δικασθῶσι κηρύττοντες ὅτι, ἂν ὑπέγραψον τὰ περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ φρουρίου ἔγγραφα, δὲν ὑπέγραφον εἰκόντες. Ὁ δὲ Ἰωσήφ Κιάπες γράφει τὸν Λεμπλάν: δικαί· ὁ Φαχὶς δὲν θέλει νά δικασθῇ προκαλούμενος ἀπὸ τοὺς ὀπλαρχηγούς καὶ Δημογέροντας, δικαί· δὲν δημοσιεύει τὰς ἐνστάσεις· του, δὲν καταδέχεται τάχ· καὶ ὁμῶς χρεωστὲς νά δικαιο-λογηθῇ. Τὸ δ' οὐσιωδέστατον καὶ πικρότατον εἶναι ὅτι ἔπεσε καὶ τὸ εἰς τὴν ἀνατολ. Ἑλλάδα προπύργιον τῆς Πελοποννήσου, καὶ δὲν εἶναι παράλογον ἂν ὑποτεθῇ ὅτι οἱ ξένοι, ἂν δὲν ᾔθελον ν' ἀπολεισθῇ ἡ Ἑλλάς, ᾔθελον ἴσω· νά περιορισθῇ εἰς μόνην τὴν Πελοπόννησον διὰ σκοποῦς κατισπορῶς, ἂν δὲν κατακτηθῇ καὶ αὕτη ἐν τοσούτῳ ἀπὸ τὸν Σέβες καὶ τοὺς ὑπὸ τὸν Ἰμπραχίμ ὑπηρετοῦντας Γάλλους· καὶ ἀπὸ τοὺς Γάλλους, διότι αἱ ἤρχοντο πολλαὶ μυριάδες Αἰγυπτίων ἀτάκτων μὲ τὸν Τούρκον Ἰμπραχίμ ὅχι τακτικοὶ Γάλλοι Αἰγύπτιοι καὶ ὅλοι ἀπόλλυντο. Οἱ Ἕλληνες ὁμῶς ἤλπιζον ὅτι καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν ᾔθελε μιμηθῇ τὴν φρουρὰν τοῦ Μεταλογγίου. Ἐνόμιζον ὅτι αὐτὴν ἀναγκάζετο νά τὴν ἐγκαταλείψῃ, ἔπρεπε νά τὴν ἀνατρέψῃ καὶ διὰ νά μὴ ἐμφυλεῦσται Τούρκοι εἰς αὐτήν, καὶ τοὺς προξενήσωσιν ἐμπόδια, ὅταν κινηθῶσι πάλιν εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα· διότι, ἂν ἀντιξῇ ἡ Πελοπόννησος, καὶ ἐξικολουθῇ ὁ πόλεμος, ἐλπίζουσι νά κατακτήσωσιν αὐτὴν καὶ τὴν Ῥούμελην ἀπὸ τοὺς Τούρκους, διότι ἐλπίζουσι νά μὴ τοὺς ἐγκαταλείψῃ, ἀλλὰ νά τοὺς βοηθήτῃ, ὁ Παϊδεύων καὶ πάλιν ἰώμενος, νά τὸν βοήθολογήσωσι πάλιν καὶ εἰς τὴν Ῥούμελην καὶ πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἄδοντες· Τίς Θεὸς μέγας ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν;

Ὁ Κιουταχῆς ἀρῶν διώρισε φρουρὰν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, μετέβη εἰς τὰς Θήβας, ὅπου κατίστητε τὸ γενικὸν τοῦ στρατοπέδον. Ἡ δὲ στερεὰ Ἑλλάς ὑπετάγη καὶ πάλιν εἰς τὸν Σουλτάνον. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ τινα στρατεύματα εἰς τὴν σιερ. Ἑλλάδα. Ὑπάρχει ὁ Δημ. Μακρῆς, ὅστις εἰς τὰ ἄγρια δάση φιλοχωρῶν ἐπὶ τῶν Τούρκων ἐλεύθερος πάντοτε, δὲν ἔκυσέ ποτε τὸν αὐχένα εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ Σουλτάνου· ὑπάρχουσι πολλοὶ ἄλλοι

ὁπλαρχηγοὶ εἰς τὰ ὄρη τῆς σιερ. Ἑλλάδος· ὑπάρχουσιν ἄλλοι
 εἰς τὸν Κάλαμον τῆς Ἑπτανήσου, καὶ ἄλλοι εἰς τὰς νήστους
 τοῦ Αἰγαίου, καὶ αὐτοὶ δὲν υποτάσσονται βέβαιον, ἀλλ' ὥς εἰς
 ἀναγκὴν πολέμου εὐρισκόμενοι, θὰ κινηθῶσι πάλιν κατὰ τῶν
 Τούρκων, ἅμ' ἀφοῦ παρουσιασθῇ περίστασις ἀρμυδιά. Ἀλλ' ἂν
 δὲν ὑπάρχωσι πλέον τὰ προπύργια τῆς Πελοποννήσου, τὸ Μι-
 σολόγγι καὶ αἱ Ἀθήναι, αἱ πύλαι αὐτῆς· εἶναι ἤδη ἠνεωγμέναι
 πανταχόθεν εἰς τοὺς Τούρκους, πλὴν, ἐκτὸς τοῦ Ἱμπραχίμ, δὲν
 εἰσβάλλουσιν ἄλλοι· καὶ ἂν αὐτὴ σωθῇ, τέλος πάντων θὰ σωθῶσι
 καὶ τ' ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ὁ δ' ἀρχιστράτηγος εἶναι ἤδη
 ἐστρατοπεδευμένος εἰς τὸν Ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου ἐπὶ τῆς Γερα-
 νείας, καὶ τοῦ στρατοπέδου του αἱ προσθοφυλακαὶ ἐκτείνονται
 μέχρι τοῦ τείχους τῶν Μεγάρων καὶ μέχρι τῆς Ἐλευσίως· ἀλλ'
 ὁ Κιουταχῆς δὲν εἰσβάλλει εἰς τὴν Χερσόνησον, διότι ὁ Ἱμπρα-
 χίμ, ὅστις λαμβάνει καθ' ἡμέραν βοήθειαν παντοίαν ἀπὸ τὸν
 πατέρα του, δὲν δέχεται νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειάν του, μάλιστα
 ὅτε θ' ἀρχίσῃ, καὶ αὐτόθι ἡ ὑποταγὴ, καὶ ἐπομένως ἐμμένει εἰς τὰς
 Θήβας, καὶ τέλη αὐγούστου τοῦ προτεχοῦς θ' ἀναχωρήσῃ εἰς
 τὰ Ἰωάννινα, διότι οἱ Ἀλβανοὶ ἐπανίστανται ἤδη κατὰ τοῦ
 Σουλτάνου, καὶ θὰ διορίσῃ τὸν Ὠμέρπασιαν τῆς Καρύστου νὰ
 διοικῇ τοὺς Τούρκους τοὺς κατέχοντας ἤδη τὴν Ἀττικὴν.

Ὁ Γ. Θωμᾶς διοικῶν τὸν Σωτῆρα — ὁ Κόχραν πλέει εἰς Ὑδραν. — ἀγίνει τὸ ἡφαστεῖον του ἄχρηστον. — κινεῖται, ἔως εἰς βοήθειαν τοῦ Χ. Λουμουτσίου. — λήζεται Τουρκικὸν Βρίκιον. — κίνημα εἰς πυρπόλῃν τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στόλου — ἀποτυχία — Ναυμαχία πρὸς τὴν Γλαρένταν — Αἰία μιᾶς κορβέας καὶ μιᾶς Γολέτας. — οἱ ὀλιγαρχικοὶ δὲν εἶν' ὀπληρχηοί. — ὑποταγὴ τοῦ Δ. Νενέκου. — ἀποδίδεται εἰς τοὺς ὀλιγαρχικοὺς. — τὰ πάντα πρὸς ὄφελος τοῦ ἔθνους. — συνωμοσίαι τῶν ὀλιγαρχικῶν μετὰ τοῦ Γρύθα, καὶ τῶν δέω μελῶν τῆς Ἀρτικ. ἐπιτροπῆς τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν οἰκείων του εἰς τὸ Παλαμίδι. — Διακρίσεις τοῦ Κολοκοτρώνη. — Ὁ Γιαράκης Λαμπρόπουλος ἐπιβουλεύων τὸν Κολοκοτρώνη. — γίνεται κίνημα πρὸς τὸ Παλαμίδι. — ἡ ἐπιβουλὴ γινώσκται. — ὁ Κολοκοτρώνης ἀποφύγει τὴν παγίδα. — ραδιουργία νὰ κατασταθῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς Ἐρμιόνην. — ἡ βουλὴ εἰς τὸ Ναύπλιον. — ἀποκαθίσταται ἡ ἑσχία. — ὁ Γρύθας ζητεῖ δικαιοσύνην κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη. — χρηματικὴ ποινὴ τοῦ Γ. Τσιώκη. — Ὁ Βερασθένης ἀναρπάζεται εἰς τὸ Παλαμίδι — Ἀπόπειρα ν' ἀναρπασθῇ καὶ ὁ Α. Μεταξᾶς. — Ἀπειλοῦνται καὶ ἄλλοι. — Οἱ ὀλιγαρχικοὶ ἀποδίδουσιν εἰς τοὺς ἑπικρατίους τὰ ἴδια. — Ὁ Κωλέτης μεσολαμβάνει. — Ὁ Βερασθένης ἐλευθεροῦται. — ὁ Κολοκοτρώνης νὰ δικασθῇ. — ἡ Κυβέρνησις φανερύται. — ἀναφορὰ πρὸς τὴν Βουλὴν τοῦ Κολοκοτρώνη.

Ὁ δὲ Κόχραν ἐτοιμάζεται ἡδὴ ν' ἀρχίσῃ τὰ κατὰ θάλασσαν ἐπιχειρήματά του. Κατὰ τὸν Μάϊον εἰχε διατάξει τὸν Γεώργιον Θωμᾶν Σκῶπτον, διοικοῦντα τὸ Ἑλληνικὸν Βρίκιον, ὁ Σωτῆρ, νὰ περιπλέῃ εἰς τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας, νὰ κκιαδῶκῃ τὰ Τουρκικὰ πλοῖα,

νὰ συμπράττῃ εἰς τὰ κινήματα τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων
 κατὰ τὰ παράλια, καὶ νὰ καταπαύσῃ τὴν πειρατείαν. Ὅθεν πλεού-
 σας οὗτος εἰς τὰς σποράδας νήσους, εἰς μὲν τὴν Κόρυμν ἔκασσε
 δύο πειρατικά πλοίαρχα, εἰς δὲ τὴν Σίαθον καὶ Σκόπελον κα-
 τεδίωξεν ἑτέρα δύο, καὶ ἐπομένως καὶ τὴν Λακωνίαν ἄλλο, τὰ
 ὅποια οἱ πειραταὶ ἔρριψαν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ κατέφυγον εἰς τοὺς
 βράχους. Ὁ δὲ Κόχραν, παραλαβὼν τὸ ὅποιον εἶχε κατασκευάσει
 ἡραϊστειον, ἔπλευσεν εἰς τὴν Ὑδρην νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἄλ-
 λων Ἑλληνικῶν πλοίων, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ παράλια τῆς Με-
 σσηνίας, νὰ προσβάλλῃ τὸν Ἰμπραχίμ. Φθάσας ἀντικρὺ τῆς Ὑδρας,
 ἐπειδὴ τὸ ἡραϊστειον ἔκαμε νερὰ διὰ τὸ ὑπερβολικὸν ἔσρος τῶν
 ἐν αὐτῇ λίθων τῆς μηχανῆς τοῦ φούρνου, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦτο
 δυνατόν νὰ διορθωθῇ, τὸ ἀφῆκεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Ὑδρας, καὶ
 ἐπομένως ἐρυμουλήθη εἰς τὸν Πόρον ὡς ἄχρηστον ὅλως ἀπο-
 καϊασταθὲν, καὶ οὕτως ἐπὶ κεφαλῆς εἰκοσιτριῶν πλοίων ἀνεχώρη-
 σεν ἀπὸ τὰς Σπέτσας τὴν 7 τοῦ Μαΐου αὐτοῦ δραμῶν εἰς βοήθειαν
 τοῦ Χλουμουτσίου. Φθάσας εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσσηνίας, ἡ-
 θέλησε νὰ προσβάλλῃ μεῖζον τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, πλὴν ἐμπεδίσθη
 ἀπὸ τοὺς Ναυάρχους Κοδρικτων καὶ Δερινῦ, εἰπόντας· ὅτι τὸ
 μέρος ἐκεῖνο ἀπέβλεπεν αὐτοὺς τοὺς ἰστίους. Ὅθεν ἠκολούθησε
 πλέων εἰς τὴν Γλαρέντσαν, πλὴν ἔφθασε παρὰ καιρὸν, ὅτε τὸ
 Χλουμουτσί ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐχθροῦ. Οἱ ἐν αὐτῇ πο-
 λιορκοῦμενοι Ἕλληνες πολλάκις ἀπέκρουσαν τοὺς Τούρκους, ὁρμή-
 σαντας νὰ τὸ κυριεύσωσιν ἐξ ἐφόδου, ἐφόνευσαν δὲ ὡς διακοσίους
 καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας, καὶ ἐφρονεύθησαν ἐξ αὐτῶν
 τριάντα ἀπὸ τὰς βόμβας τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις ἐδοκίμασε νὰ ὀρύξῃ
 καὶ ὑπόνομον, ν' ἀντιρῆ τὸ φρούριον, ἀλλὰ διὰ τὸ πετρώδες τῆς
 θέσεως δὲν ἠδυνάμηνεν, καὶ ἤδη κατεγίνετο νὰ πλησιάσῃ ἄλλως
 πως εἰς τὸ τεῖχος, ν' ἀνοίξῃ βωγμὴν, ὅθεν νὰ ἐισβάλῃ νὰ τὸ κυ-
 ριεύσῃ, καὶ διὰ τοῦτο ἔφερε βολὰς ἐκ τῶν περίεξ χωρίων, τὰ
 ἔβαλεν εἰς δύο παραλλήλους γραμμὰς κατὰ σειρὰν, ἐπάνωθεν
 ἐτίθη σκνίδα, ἐφ' ᾧν ἔρριπτε πέτρας καὶ χόματα, ἔσκαπτε
 κάτωθεν καὶ τὸ ἔδαφος τάφρον ἀνορύσσων, καὶ οὕτως ἤλπιζε
 νὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπὸν τοῦ. ἀλλὰ ἐν θά λήθει ἀνάγκην νὰ
 τελειώσῃ τὸ ἔργον τοῦ. Οἱ Ἕλληνες θὰ παραδωθῶσι βεβιασμένοι

ἀπὸ τὴν δίψῃν. Εἶχον νερὸν εἰς τὴν δεξαμενὴν καὶ ἔπινον ὀκτὼ ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπολιορκήθησαν. Ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς εἶχε στήσει τὰ πυρεθρία πρὸς τὸ μέρος τοῦ φρουρίου, ὅπου ἦτον ἡ δεξαμενὴ, προσπαλῶν νὰ τὸ διαβρῇ καὶ αὐτόθεν νὰ εἰσβάλῃ· ἀπὸ δὲ τὴν ἀκατάπαυστον σφριροβολίαν ἤνοιξεν ἡ δεξαμενὴ, καὶ τὸ νερὸν βυθισθὲν ἤρχνίσθη, καὶ οἱ πολιορκούμενοι ἐπασχον θανατηφόρους ἀπὸ τὴν δίψῃν, καί τινες ἔπινον αἷμα ζώων, καὶ μᾶλλον ἐβλάπτοντο, καὶ ὅλοι ἐκείντο ὡτὰν νεκροί. Ἀφ' ἐτέρου δὲν εἶχον οὐδὲ πυρεθρία νὰ πολεμήσωσιν. Ὅθεν, ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθῶσι διὰ συνθήκης εἰς τὸν ἐχθρὸν, παραδίδοντες τὸ φρούριον, πλὴν νὰ μείνωσιν ἐλεύθεροι καὶ ν' ἀπέλθωσιν ἔπου ἤθελον. Στέλλεται λοιπὸν ἐπὶ τούτῳ ἀντιπρόσωπος τοῦ Μιχαὴλ Σισίνη πρὸς τὸν ἐχθρὸν ὁ Διονύσιος Διάκος, ἐκ τῶν διακεκριμένων μαχητῶν τῆς Ἡλείας, καὶ ἐξελθὼν εἰς τοὺς Τούρκους, προτείνει τὴν διὰ συνθηκῶν παράδοσιν τοῦ φρουρίου, καὶ ἀποδεχθεῖσαν καὶ ὑπογραφεῖσαν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑπέγραψε καὶ ὁ Διάκος, καὶ τὴν 4 μαΐου παρέδωκαν τὸ φρούριον καὶ ἐξῆλθον οἱ Ἕλληνες· ἀλλ' ἡ συνθήκη δὲν ἐφυλάχθη, καὶ ἀπήχθησαν ὅλοι αἰχμαλῶτοι τοῦ πολέμου εἰς τὰ Μεθωκόρωνα, ὅπου ὅτε Μιχαὴλ Σισίνης καὶ ὁ Διάκος αὐτοὶ συνέπαθον μὲ τὸν Χ. Χρηστὸν πολλὸν καιρὸν εἰς τὴν φυλακὴν. Ὁ δὲ Κόχραν τὴν 10 τοῦ αὐτοῦ ἀπῆντησεν εἰς τὰ παράλια τῆς Γλαρέντσας, τρία ἐλθρικά, μίαν φιργάδαν, μίαν γολέταν καὶ ἓν βρίκιον καὶ τὰ κατεδίωξε. Μετὰ ταῦτα ἐκυνήγησε πέντε ἄλλα, καὶ συνέλαβε Τουρκικὸν ἐμπορικὸν βρίκιον φορτωμένον τροφᾶς καὶ πυρίτιδα καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου, καὶ τὸ ἔστειλεν εἰς τὸν Πόρο· ἡλευθέρωσε καὶ τινὰς χριστιανούς αἰχμαλῶτους εὐρεθέντας εἰς αὐτό· ἐπομένως δευθύνθη εἰς τὰ παράλια τῆς Δουτ. Ἑλλάδος, καὶ ἐθάρρυνε τοὺς Ἕλληνας ὅσοι εὐρίσκοντο εἰς τὸ Λεσίνι καὶ εἰς ἄλλας ὀχυράς θέσεις κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη. Μετὰ ταῦτα ἐπλευσεν ὁμοῦ μὲ δεκαοκτὼ πλοῖα εἰς Ἀλεξάνδρειαν, διὰ νὰ καύσῃ εἰς τὸν λιμένα τοὺς στόλους τοῦ ἐχθροῦ. Φθάσας ἔξω τοῦ λιμένος, εὗρε βρίκιον πολεμικὸν φυλάττον τὴν εἴσοδον, καὶ διέταξε νὰ τὸ καύσωσιν. Οἱ Ἕλληνες παρεῖλησαν ὅτι, ἂν κινηθῶσι νὰ τὸ καύσωσι, θὰ ἐξέλθωσιν ὅλα τὰ πλοῖα τοῦ ἐχθροῦ ἀπὸ τὸν λιμένα, καὶ αὐτοὶ

ὁ ἀποτύχῃσι τοῦ σκοποῦ· ἀλλ' ὁ Κόχραν δὲν ἀκούει τίποτε· τὸ βρίκιον καίεται, καὶ εὐθὺς ἤρχισαν νὰ ἐκπλέωσιν ἀπὸ τὸν λιμένα τ' ἄλλα πλοῖα τοῦ στόλου, καὶ ὁ Κόχραν φεύγει εἰς τὰ ὀπίσω ἄπρακτος. Γράφει δὲ τὴν 7 Ἰουνίου πρὸς τὴν Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴν τὰ ἑξῆς· «Δὲν ἔχρινα τὴν εὐκαιρίαν ἀρμυδιὰν νὰ »ναυμολήσωμεν· ὁ στόλος εἶχε μεγάλην ἔλλειψιν τροφῶν καὶ »νεροῦ, καὶ ἡ ἀπὸ τὴν ἐνδεχομένην εἰς τ' ἀβύατα πλοῖα μας »βλάβην προερχομένη ἀργυροπρία ἤμποροῦσε νὰ μᾶς προξενήσῃ »μεγάλην ἀμνηχανίαν, ἐπειδὴ εἶχομεν νὰ πλεύσωμεν μ' ἐναντίον »ἄνεμον πεντακόσια μίλια, πρὶν φθάσωμεν εἰς κανένα φιλικὸν »λιμένα.» Ὁ ἐχθρικός στόλος κατεδίωξε τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα »μέχρι τῆς Ῥόδου. Ὁ δὲ Μικρούλης κεχολωμένος διὰ τὸν τρόπον τοῦ Κόχραν, δὲν ἤθελεν οὐδὲ νὰ τὸν ἴδῃ ὡς οὐκ ἔμελλε, οὐδὲ νὰ συμφάγῃ μὲ αὐτὸν εἰς τὴν τράπεζαν ὡς πρότερον. Ἀφοῦ ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρείαν, πλέων μόνον τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσσηνίας, ἀπῆντησε τὸν Σωτήρα καὶ ἠρώθη μὲ αὐτόν. Κατὰ τὸν Ἰούλιον, ἐνῷ παρετήρουν τὸν λιμένα τοῦ Νεοκάστρου, ἐφάνησαν ἐρχόμενα δεκαεῖς Τούρκικα πολεμικά, ἐξ ὧν ἓν βρίκιον, μία κορβέια καὶ δύο γολέται ἀπεχωρίσθησαν καὶ διευθύνθησαν εἰς Ζάκυνθον. Ὅθεν πλέοντες ἔλην τὴν νύκτα, τὰ κατέφθασαν τὴν ἐπιούσαν ἑξὼ τῆς Γλορέτσας, καὶ προσέβαλον ὁ μὲν Κόχραν τὴν κορβέταν, ὁ δὲ Θωμᾶς τὴν ἑτέραν τῶν γολετῶν, καὶ ἀμφοτέραι ἐδείξαν γεννοίαν ἀντίστασιν· ἡ δὲ ἄλλη γολέτα ἐφυγεν ὡς καὶ τὸ βρίκιον. Ἡ κορβέια ἐβλάβη πολὺ εἰς τὰ πανιὰ καὶ εἰς τὰ κατάρτια. Ἐκ δὲ τοῦ πληρώματος αὐτῆς, ἀφοῦ ἐρονεύθησαν καὶ ἐπληρώθησαν ὡς πενήντα νηῖα· καὶ σιγαλιῶται, ἐν οἷς καὶ ὁ πλοίαρχος, καὶ ὑποπλοίαρχος, τὸ ἓν τρίτον ἐνέβησαν εἰς τὴν λέμβον καὶ ἐτάωθησαν εἰς τὸ Νεόκαστρον. Οἱ ἄλλοι παρεδόθησαν εἰς τὸν Κόχραν, παραδόντες καὶ τὴν κορβέιαν. Ἀπὸ δὲ τὸ πληῖρωμα τῆς γολέτας, ἀφοῦ ἐρονεύθησαν ὁ ναύκληρος καὶ δέκα ναῦται, ἀπελπισθέντες οἱ ἄλλοι, ἀρῆκαν τὸ σκάφος ἀκυβέρνητον, καὶ ἐρρίφθη ἐπὶ τὴν πρύμναν τοῦ βρικίου, ἔθεν εἰσεπλήθησαν εἰς αὐτὴν ὁ Θωμᾶς καὶ τινε ἀξιωματικὸς Ἕλληνας, καὶ ὑπεσχέθησαν εἰς τοὺς Τούρκους ἀτφάλειαν τῆς ζωῆς των, καὶ οὕτως οἱ Ἕλληνες ἐκυρίευσαν καὶ τὴν γολέταν. Ὁ δὲ Κό-

χραν τὴν μὲν γολέταν ἔστειλεν εἰς τὸν Πόρον μὲ τὸν ἀξιωματικὸν τοῦ Σωτήρος Δημήτριον Κωνσταντινίδην Καβάκον (1), ὅστις δὴλθεν ἔμπροσθεν τοῦ Νεοκάστρου ἀκινδύνως καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν Πόρον τὴν δὲ κορβέταν, μὴ εὔταν εἰς κατὰστασιν νὰ πλεύσῃ, ἔδθησεν ὀπίσω τὴς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἔσυρεν. Εἰς τὰ νερά τοῦ Νεοκάστρου ἐφ' ἧς ἔπλεον εἰς τὴν Κρήτην ὁ Κόχραν μὲ τὸν Θωμᾶν ν' ἀποβιβάσῃ τοὺς Τούρκους τῶν πληρωμάτων, ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους, ἔπεσε κατόπι τῶν μαῖρα ἐχθρική καὶ τοὺς κατεδίωκεν· ἀλλ' ἡ Ἑλλάς ἦτο λίαν ταχυνοτεῦσα, ὥς καὶ ὁ Σωτὴρ, καὶ ὅτε ἔφθασαν εἰς τὰ νερά τῆς Κρήτης, ὁ ἐχθρὸς δὲν ἐφαίνετο πλέον πούποτε. Ὁ Κόχραν ὅπου ἀπεδίβητε τοὺς αἰχμαλώτους εἰς τὴν νῆτον ἐκείνην, μετὰ πέντε ἡμέρας ἔφθασεν εἰς τὸν Πόρον, φέρων δεκατρεῖς αἰχμαλώτους Ἑλλήνας εὐρεθέντας εἰς τὴν κορβέταν καὶ τὴν γολέταν αὐτὴν, ἐπεσκεύασε τὴν κορβέταν ὁμοῦ καὶ τὴν γολέταν, καὶ τὴν μὲν ὠνόμασεν Ὑδραν, τὴν δὲ Ἀθηναίδα. Εἶθε, εἶθε περιωρίζετο ἀρχῇθεν εἰς τὰ κατὰ θάλασσαν, ὅπου ἤθελεν ὠφελήσει τὴν Ἑλλάδα, τυυλάχιστον κυριεύων ἐχθρικά πλοῖα, καὶ προσκυζάνων εὖτω τὴν δόξαν του καὶ τὸν στόλον τῆς! ἀναμιχθεὶς εἰς τὰ κατὰ ξηρὰν, δὲν ὠρέλησε, καὶ ἀν' ὑποταχθῇ καὶ ἡ Πελοπόννησος εἰς τὸν Ἰμπραχίμ, τετέλεσται ἡ Ἑλλάς!

Ἀφοῦ οἱ Ὀλιγαρχικοὶ ἀπεκλείσθησαν ἀπὸ τὰ πράγματα εἰς τὴν ἐν Τροζήνι συνέλευσιν, ἀπελπίσθησαν καὶ ἀπὸ τὸς αὐθεντείας ὅτε δὲν ἐλέκουσι τίποτε μέχρι τοῦδε ἀπὸ μέρους τοῦ Καίνιγγ. Διὰ νὰ δικτηρηθῶσι, ν' ἀναλάβωσι τὴν ἐπιβρῶσιν των, καὶ νὰ φυλάξωσι τὴν ὑπόληψιν των, ἄλλον τρόπον δὲν εἶχον, εἰμὴ νὰ τεθῶσι πάλιν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐπαρχιακῶν σιρατιωτικῶν σωματιῶν τινὲς ἐξ αὐτῶν ὀπλαρχηγοί, ὥς καὶ ἦσαν ἕως πρὸ ὀλίγου. Ἀλλ' ἡ συνέλευσις τῆς Τροιζήνης ἐψηφίσατο, ὥς ἐρρέθη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, νὰ προβάλλωνται οἱ ὀπλαρχηγοὶ ἀπὸ τὸν Ἀρχιστράτηγον εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Δι' αὐτῆς τῆς πράξεως τοὺς ἀφηέθη ὅλως ἡ κατ' ἐπαρχίας ἐπιβρῶν, καθότι ὁ ἀρχιστράτηγος δὲν τοὺς

(1) Κωνσταντινουπόλιν, συγγενὴ τοῦ Κυριακοῦ Κουμπέρη, μέλους τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφορίας, τῆς διορισθείσης παρὰ τοῦ Ὑψηλάντου τὸ 1820 διὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Δικαίου.

προβάλλει εἰς τὴν Κυδίρ ητιν, ὅτε, εἰς αὐτὴν μάλιστα τὴν περὶ σίασιν, εἶχεν ἀνάγκην νὰ περιστοιχισθῇ ἀπὸ πολεμικοὺς ἐγνώσμενους διὰ τὴν ἐμπειρίαν καὶ στρατηγικὴν ἱκανότητά των, καὶ διατεθειμένους νὰ μὴ ῥαδιουργήσωσιν ἐναντίον του, καὶ νὰ φυλάξωσι τὴν πειθαρχίαν, ἐκτελοῦντες τὰς διαταγὰς του. Οὕτως ἔπρεπε νὰ πράξῃ πᾶς ἄλλος τις ἀρχιστράτηγος, ἀνταλαμβάνων τὴν εὐθύνην τῆς ἀρχιστратηγίας του ἐνώπιον τῆς ἱστορίας καὶ ὅλου τοῦ κόσμου. (1) Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης, ὅστις πρὸ πάντων φοβεῖται τὴν διαίρεσιν τοῦ στρατιωτικοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ζαΐμης ἐκαυχῆθη πρὸ μικροῦ εἰς τὴν Κόρινθον καὶ ἄλλως, τοὺς ἐκτιμᾷ κατ'ἀξίαν καὶ δὲν ἐγγυᾶται διὰ τὴν κελὴν ἔκθεσιν τοῦ πολέμου ἂν διοικῶσιν αὐτοὶ στρατεύματα, δὲν τοὺς προβάλλει ἀρχηγοὺς τοιούτων στρατιωτικῶν σωμάτων εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον, συλλογιζόμενος ὡς πολεμικὸς ὅτι, διὰ νὰ νικήσῃ τὸν ἔχθρον, ἔπρεπε νὰ τὸν πολεμήτῃ ὁμοῦ μ' ἐκείνους, οἵτινες τὸν ἐπολέμησαν καὶ ἄλλοτε καὶ ἐνίκησαν. Διὰ ταῦτα οἱ ὀλιγρχικοί ἀπηλπισμένῳ ἐπιμένουσι πολὺ πλέον εἰς τὴν ἀπόρριψιν τοῦ νὰ «μεταχειρισθῶσιν ὅλα τὰ μέρη, ἂν καὶ δὲν τύχῃ» νὰ εἶναι κατὰ πάντα συμφέροντα εἰς τὸ γενικὸν διὰ νὰ φυλάξωσι τὴν ὑπόληψιν καὶ ὑπεροχὴν των, κατὰ τὸ γράμμα τοῦ «Κωνστ. Ζωγράφου.» Καὶ ἐν τοῖτοις, ἐν ᾧ οἱ Πελοποννησίαι, καὶ τοὶ ἔπαθον καὶ πάσχουσι τὰ πάνθ' ἐκείνα, κατὰ τὰ μέρη μάλιστα τῆς Μεσσηνίας καὶ Μαντινείας, φυλάττουσι τὸν ὅρκον των, καὶ οὐδ' ἐφαντάσθη κἂν κανεὶς ἄλλοι τοῦδε νὰ ὑποταχθῇ, παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν προδίδεται ἡ Πατρίς κατὰ τὴν Ἀρχαίαν, καὶ ὁ Δημήτριος Νενέκος ἐκ τῶν διακεκριμένων ὀπλαρχηγῶν τῆς ἐπαρχίας Π. Πατρῶν ἀπὸ τὸ χωρίον Ζουμπάταν, ἁθροῦπος πανοῦργος καὶ χρημάτων ἐραστής, πλησιάζει διὰ σκοπὸν λαθρεμπορίας τοὺς Λαλιώτας, καὶ φέρεται πρὸς τοὺς Τούρκους ὡς ὑποτεταγμένος, καὶ μένει εἰς τὸ χωρίον του ἀνεπηρέαστος, καὶ μεταχειρίζεται εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην τὸ ἐμπόριον τῶν ζώων αἰσχροκερδῶν. Εἰς τέλος ὅμως ἐπειδὴ κλέπτει ἀπὸ τοὺς Τούρκους τὰ ζῶα καὶ τὰ

(1) Ἐνίκα ὁ Ναπολέων πίντοτε καὶ διότι ἦτον ὁ Ναπαλέων, καὶ διότι ἂν εἰς τὰ πολιτικὰ, ἐχαρίζετο διορίζων καὶ ἀναξίους πολιτικούς εἰς τὰ πολεμικὰ δὲν διώριζαν εἰμὴ τοὺς ἀξίους νὰ λέγωνται πολεμικοί· καὶ τοὺς ἐγνώρισε κάλλιστα ἐχαρίζετο διορίζων καὶ ἀναξίους ὁ πολιτικὸς εἰς τὰ πολεμικὰ δὲν ἐδιώριζε ποῦ εἰμὴ ἀξίους νὰ λέγωνται πολεμικοί, καὶ τοὺς ἐγνώριζε κάλλιστα.

πωλεῖ εἰς τοὺς ἰδίους καὶ ὠφελεῖται πολὺ, προσφέρει πραγμα-
 τικῶς εἰς τὸν Ἱμπραχίμ τὴν ὑποταγὴν ἑαυτοῦ καὶ τῶν οἰκείων
 του, καὶ οὕτω δίδει τὸ παράδειγμα καὶ εἰς ἄλλους κατ' ἐκεῖνα τὰ
 μέρη. Οἱ δὲ ὀλιγαρχικοὶ δὲν ἤκουσαν βρῆως τὸ πᾶγμα, διότι,
 πρὸ πάντων εὗρον ἀφορμὴν νὰ κατηγορῶσι διὰ τοῦτο τὸν Κο-
 λοκοτρώνην ὡς παρσίειον, καθὼ ἐγκαταλιπόντα, καὶ ται γενι-
 κὸν ἀρχηγόν, εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἐχθροῦ τὸν λαόν, καὶ καταγι-
 νόμενον εἰς τὴν συγκρότησιν ἐθνικῆς συνελεύσεως, εἰς τὰ πο-
 λιτικά. Ἀλλ' ὁ Νενέκος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὑποταγέντες ἦσαν σχι-
 τικοὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀχαΐαν ὀλιγαρχικῶν, καὶ οἱ ἐναντίοι τούτων
 ἀπέδωκαν εἰς αὐτοὺς τούτους τὸ κακὸν τῆς ὑποταγῆς, διατεινό-
 μενοι ὅτι, αὐτοὶ ὑπεκίνησαν, ὡς ἀνώτεροι ὀρχηγοὶ τῶν ἐπαρχικῶν
 ἐκείνων τὸν Νενέκον, ὅστις ἂν δὲν ἐθα ῥύνετο ὑπ' αὐτῶν, δὲν θὰ
 ἐτόλμα νὰ πράξῃ τοιοῦτον ἔγκλημα. Ὁ δὲ προηγούμενος Συμεὼν
 Μεγασπηλαιώτης εἶπεν ὅτι συνέπλευσεν ἀπὸ τὸν Πόρον μετ' τὸν
 σταλέντα ἐκεῖθεν ἄνθρωπον νὰ εἴπῃ τὸν Νενέκον, νὰ ὑποταγῇ. Οἱ
 δ' Ἕλληνες ἐν γένει δὲν ἐπίστευον ὅτι οἱ ὀλιγαρχικοὶ ἦσαν ἱκανοὶ
 νὰ ὑποκινήσωσι τοιοῦτον ἀνοσιούργημα, ἐν ᾧ αὐτοὶ πρῶτοι ἐλα-
 βον τὰ ὅπλα κατὰ τῆς τυραννίης, ὡς καὶ ἐκαυχῶντο. Καὶ ἄλλοι
 μὲν ἐσυμπέρανον ὅτι φρονηόντες μὴ, ὑποταγείσης αὐθις τῆς στε-
 ρεᾶς Ἑλλάδος ἐντελῶς, εἰσβάλωσιν εἰς τὴν Χερσόνησον πολλὰ
 τῆς Γουρκίας στρατεύματα, καὶ ἐνωθέντα μετὰ Αἰγυπτιακὰ, κα-
 τακνίξωσι τὴν ἐπανάστασιν, ὑπεκίνησαν τὴν ὑποταγὴν, ἐπὶ σκοπῷ
 νὰ ἐμποδίσωσιν οὕτω τὴν εἰσβολὴν ἄλλων στρατευμάτων, ὅτε
 καὶ ὁ Ἱμπραχίμ αὐτὸς, φιλοτιμούμενος νὰ ὑποτάξῃ μόνος τοῦς
 Πελοποννητίους, δὲν θὰ ἤθελε νὰ τὰ δεχθῇ, καὶ οὕτω θ' ἀνε-
 βάλλετο προσωρινῶς τῆς Πατρίδος ὁ σθερὸς ἐπ' ἐλπίδι ἥτοι νὰ
 γείνῃ ἐν τῷ μεταξὺ ὁ συμβιβασμὸς διὰ τοῦ Καίνιγγ, ἢ νὰ δοῦσιν
 ἄλλαι περιστάσεις συντελεστικαὶ εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν. Ἄλλοι
 δέ, ὅτι τὴν ὑπεκίνησαν συλλογιζόμενοι τῶς οὐκ ὁ μόνος τρόπος τοῦ
 νὰ σωθῇ ὁ λαὸς ἦτον νὰ ὑποταγῇ, ὅτε καὶ αὐτοὶ, ἄφου μέχρι τοῦδε
 δὲν εἶδον τίποτε ἀπὸ μέρου τοῦ Καίνιγγ, συνθηκολογούντες μετ'
 τὸν Ἱμπραχίμ, νὰ λάβωσιν ἀπ' αὐτὸν ἐγγυήσεις ἀσφαλείας, καὶ
 νὰ κατασταθῶσι πάλιν προϊστάμενοι τῶν Ἐπαρχικῶν ὡς καὶ
 πρότερον, ἵσως καὶ μετὰ πλείονα προνόμια ὅπερ καὶ νομίζουσι

κατορθωτόν, ἀρ' οὐ μάλιστα ἤκουσαν ὅ,τι ὁ Κακλαμάνος ἔλεγε διὰ τὸν Ἱμπραχίμ (ιδὲ σελ. 491 σιγ. 28 τόμος Β') καὶ ἵτω· πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔτεινέ τις ἐξ αὐτῶν ὅτε συνδιελέγετο Μαυρίκος εἰς τὴν Μάνην μὲ τὸν Ποῦλον Μαυρίκον ὡς ἐρρέθη ἐν τοῖς ἐμ-
προσθεν. Ἄλλοι δὲ συμπεραίνουσιν ὅτι ὑπεκίνησαν τὴν ὑποταγὴν ἐπ' ἐλπίδι νὰ προσκληθῶσιν αὐτοὶ ἐκόντος ἁκοντος τοῦ τε Κολοκοτρῶνη καὶ τοῦ ἀρχιστρατήγου, συντελούσης μάλιστα καὶ τῆς Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς, ἥτοι τοῦ Γεωργίου Μαυρομιχάλη, ν' ἀναστειλῶσι τὸ κακὸν, στοχάζόμενοι ὅτι ὁ Νενέκος καὶ εἰ μετ' αὐτοῦ, ὄντες σχευικοῖτων, ἄλλα ἐμφανισθέντων αὐτῶν εἰς τὴν Ἀγορίαν θὰ στρέψωσι τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ Ἱμπραχίμ, καὶ οὕτως ἐμποδί-
ζοντες τὴν ὑποταγὴν, ν' ἀναλάβωσι μὲ τὸ σπαθί των τὴν διοί-
κησιν τῶν κατ' ἐπαρχίας στρατευμάτων, ὡς ὀπλαρχηγοί, καὶ νὰ φυλάξωσι τὴν ὑπόληψιν καὶ ὑπεροχὴν των. Καὶ τινες εἶπον ὅτι ὑπεκίνησαν τὸν Νενέκον νὰ ὑποταγῇ διὰ νὰ λάβῃ τὰ πιστὰ παρὰ τῷ Ἱμπραχίμ ὥστε νὰ τὸν φονεύτῃ, ἃ δὲν δυνήθῃ νὰ τὸν πα-
ραδώσῃ εἰς αὐτοὺς αἰχμάλωτον τοῦ πολέμου, καὶ τότε νὰ δ-
νομασθῶσιν ὁμοῦ μὲ τὸν Νενέκον σωτῆρες τῆς πατρίδος, ὡς ἔσειλε προπεύρουν ὁ Μαυρομιχάλης· αὐτὸς τὸν Κακλαμάνον εἰς τὴν Μεσσηνίαν νὰ τὸν φονεύτῃ καὶ ἀπέτυχεν, ὡς ἐρρέθη ἐν τοῖς προηγουμένοις. Πλὴν ἄλλοι ἐσυμπεράναν ὅτι ὑπεκίνη-
σαν τὴν ὑποταγὴν διότι καὶ ἡ Ἐθν. συνέλευσις τῆς Τροιζῆνος καὶ ὁ Ἀμιλτων ἔδωκαν τὴν δόξαν των εἰς τὸν Κηποδίστριαν, καὶ ἐπομένως αὐτοὶ προετίμησαν νὰ μιγῇ ἡ γῆ μὲ τὸ πῦρ, ὅτε δὲν ἄρχουσιν αὐτοί, καὶ ἄλλοι ἐγείρουσι τὸν θρόνον των ἐπὶ τῶν ἐρείπειων αὐτῶν κατὰ τὴν συνήθη ἐκφραστίν των. Ὅπως αἱ ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἂν ἡ ὑποταγὴ τοῦ Νενέκου ἀφῆρσέ τι ἀπὸ τὸν ἔντιμον τίτλον, ἀτροσκύνητοι, τὸν ὁποῖον ἀπέδωκαν εἰς τοὺς Πελο-
ποννησίους, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου ἀντέκοψεν ἵτω· τὸν Κιουταχῆν, τοῦ νὰ εἰσβάλλῃ, ὡς ἔγραψε τὸν Σουλτάνον, εἰς τὴν Χερσόνησον, ἀφοῦ ἤρχισαν καὶ οὕτω νὰ ὑποτάσσονται εἰς Ἕλληνας, καὶ αὐτὸς θὰ στρέψῃ ἄλλου τὴν προσοχὴν του, καὶ ὁ Ἱμπραχίμ δὲν θὰ λάβῃ ἀνάγκην τῆς βοήθειάς του. Καὶ ἰδοὺ κατὰ θεῖαν οἰκονο-
μίαν ἀπεβγαίνουσι πάντα πρὸς ὄφελος τοῦ ἔθνους.

Ἀλλ' ὁμοῦ· εἴτε αὐτόρμητος ὑπετάγη ὁ Νενέκος, εἴτε ὑπε-
κινήθη, οἱ ὀλιγαρχικοὶ δὲν παύουσιν ἐπιχειροῦντες τὰ πάντα διὰ τὸν σκοπὸν των, καὶ διὰ νὰ ἐλπίσωσι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς

ὑποταγῆς βέβαιον, θεωροῦσιν ἀναγκαῖον νὰ ἐκλείψωσιν ἀπὸ τῶν
 κόσμων ὁ Κολοκοτρώνης, καὶ οἱ περὶ αὐτόν· τότε ἐλπίζουσι καὶ
 τὴν ὑποταγὴν νὰ τρέψωσι πρὸς ὠρέλειάν των, καὶ συνέλουσιν νὰ
 συγκροτήσωσιν ἄνευ προσκομμάτων ἐκ μέρους τοῦ Κολοκοτρών-
 η, καὶ νὰ ψηφίσωσιν ὅ,τι θελήσωσι. Καὶ ἐν τούτῳ δι' ὅλα
 τὰ ἐνδεχόμενα θὰ προσπαθήσωσιν ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ
 κατασταθῇ εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ναυπλίου, ἢ εἰς ἄλλην πόλιν
 τῆς Πελοποννήσου, εἰ καὶ ἀνώχυρον καὶ ἀτείχιστον, ἀλλ' εἰς
 τὸν Πόρον ἢ εἰς τινὰ τῶν παρκειμένων ἄλλων νήσων, διὰ νὰ
 δουηθῶσιν ἐπομένως, ἀνεξάρτητοι καὶ ὅλως ἄφοβοι ὡς ἀπὸ μέρους
 τοῦ Κολοκοτρώνη, ἥτοι νὰ τὴν κατακυριεύσωσι καὶ νὰ ἐνεργή-
 σωσι δι' αὐτῆς ταύτης τὴν συγκάλεισιν τῆς συνελεύσεως, ἢ νὰ
 τὴν ρίψωσιν ἀντισταμένην εἰς τὰ θελήματά των, καὶ νὰ συστή-
 σωσιν ἄλλην δημοφρονοῦσαν δι' αὐτὸ τοῦτο. Καὶ λοιπὸν ὅτε προε-
 τήθη εἰς τὴν ἐν Τροζῆνι συνέλευσιν νὰ ψηφισθῇ καθέδρα τῆς
 Κυβερνήσεως τὸ Ναύπλιον, αὐτοὶ φοβοῦνται τάχα τὸν Γρίβαν,
 ὀνομάζουσι τὴν πόλιν ἐκείνην λησταρχεῖον καὶ καταπολεμοῦσι
 τὴν πρότασιν. Ἀλλ' οἱ πληρεξούσιοι δὲν βλέπουσιν ἄλλο μέρος
 ἀσφαλέστερον καὶ ἀρμοδιώτερον διὰ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ ἔθνους εἰμὴ
 τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου καὶ ταύτην ψηφίζουσι καθέδραν, διότι
 τοῦτο ἦτο καὶ συμφέρον τοῦ ἔθνους καθ' ὅλους τοὺς λόγους,
 καὶ ἦτο μάλιστα μέγα συμφέρον νὰ σωφρονίστῃ τὴν φρουρὰν ἡ
 Κυβέρνησις, ν' ἀσφαλίστῃ τὸ μόνον φρούριον ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐ-
 στηρίζοντο ὅλαι αἱ ἐλπίδες τοῦ ἔθνους κατ' αὐτὴν τὴν ἀθλίαν
 κατάστασιν τῶν πραγμάτων, καὶ ν' ἀπαλλάξῃ τοὺς κατοίκους ἀπὸ
 τὰς καταχρήσεις τοῦ στρατιώτου. Καὶ διὰ ταῦτα ἐπιμένουσι
 νὰ ὑπάγῃ ἡ ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ εἰς τὸ Ναύπλιον, ὅπου θὰ συν-
 ἔλθῃ καὶ ἡ Βουλὴ. Εἰς τὸ Ναύπλιον θὰ μεταβῶσιν ὅτε Κολοκο-
 τρώνης καὶ οἱ περὶ αὐτόν, ὅθεν ἐφοδιαζόμενοι μὲ τ' ἀναγκαῖα
 εἰς πόλεμον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, νὰ κινηθῶσι κατὰ τοῦ ἐχ-
 θροῦ· ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ νὰ συνεργήσωσιν ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς μέ-
 τὸν Κόχραν, τὸν Τσιδῶρτς καὶ τὴν Κυβέρνησιν αὐτήν, νὰ ἐλευ-
 θερώσωσι τὸ Παλαμίδι ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐμφωλεύουσιν εἰς
 αὐτὸ καὶ ἀδικοῦσι τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ αὐτόθι τοὺς περι-
 μένουσιν οἱ ὀλιγαρχικοί. Αὐτοὶ ἤρχισαν νὰ συνεννοῶνται μὲ τὸν

Γρίδον, στέλλοντές τον ἀπὸ τὴν Πύρον ἐν τῷ ὀπχιῶντων (1) καὶ τὸν παρρυγγέλλουσι διὰ ζώτης φωνῆς ὅ,τι δι' ἐγγριφου δέν, τολμῶσι νὰ τὸν διαπεισθῶσιν, ὅ ἐστι τὰ πρὸς ἐξόντωσιν τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν οἰκείων του· ἢ τὴν φυγῆσθαι αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ναυπλίου, ὥστε ὅσον ὑπάρχει Γρίδος εἰς τὸ Παλαμίδι, νὰ μὴ τολμήσῃσι νὰ θάλῃσι τὸν πύδον εἰς αὐτό. ἔχοντας δὲ μετ' ἐκυτῶν τὰ δύο μέλη τῆς Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς συνεννοῶνται καὶ μετ' τὸν Γρίδον νὰ ἐμπαδίσωσι τὴν Κυβέρνησιν τοῦ νὰ κκετατῇ εἰς τὴν ψηφισθῆσαν κηθέρων τῆς πόλιν τοῦ Ναυπλίου. Ὁ δὲ Γρίδος τοῖς ἤκουσε καὶ ἠνώθη μ' αὐτοῖς κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη, διότι τούτου μὲν φροδίζεται τὴν ἀρετὴν, δι' ἐκείνων δ' ἀσφαλίζεται εἰς τὴν φρουραρχίαν τοῦ Παλαμίδιου, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἀπῆλκυσε πολλὰ καὶ ἐλπίζει πολὺ πλεόντερα, καὶ θὰ πρίξῃ καὶ κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη πᾶν ὅ,τι τὸν ὑπογορεύσῃσι, καὶ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως αὐτῆς ἤτοι κατὰ τῆς ἐν Τροιζῆνι συνελεύσεως, ὅπως τὸν ὀδηγήσῃσι, καὶ μάλιστα ἐνθὺ δὲν θέλει οὐδ' αὐτὸς τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ Νάυπλιον, οὐδ' ἀνέχεται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐνεργηθῇ τὸ περὶ τῶν φρουρίων ψήρισμα τῆς συνελεύσεως ἐκείνης, καὶ κατὰ τοῦτο θὰ συμπραξῶσι μ' αὐτὸν καὶ τὰ δύο μέλη τῆς Ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς συνομόσαντα μετ' οὖς ὀλιγαρχικοὺς ἀφ' ἧς ἐψηφίσθησαν. Ὅθεν, ἐνεργῶν ἤδη κατὰ τὰς ὀδηγίας των (2) πρὸ πάντων σιταίνει παγίδας νὰ συλλάβῃ τὸν Κολοκοτρώνην, τὸν Νικηταρᾶν, τὸν Παλαπούταν, τὸν Γενναῖον, τὸν Τσιόκρην καὶ ἄλλους ἐκ τῶν ὀπα-

(1) Τὸν Π. Καλογεράν ἐκ Μονεμβασίας.

(2) Ὁ Ἀναγνώστης καὶ Κανέλλος Δελιγιάννης ἤδη συνδέονται μετ' τὸν Γρύδον διὰ στενῆς φιλίας, μελετώντες καὶ συνοικέσια μεταξὺ των, καὶ διανυκτερεύουσιν εἰς τὸ Παλαμίδι συσκεπτόμενοι περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὅσα αὐτοὶ καὶ οἱ μετ' αὐτῶν συνεσχεδίασαν εἰς τὸν Πύρον, συμβουλευθέντες μετὰ καὶ τῶν δύο μελῶν τῆς Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἐναντίον τοῦ Κολοκοτρώνη, καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, τὸν ὅποιον κυρίως οἱ Δελιγιάννη δὲν ὑποφέρουσιν, ὥστε τὸν ἐβίβαν τέλος πάντων ν' αὐτοῦ τὸν ἀρρεσθῶσι τοῦ υἱοῦ τοῦ Κωνσταντίνου μετ' τὴν κόρην τοῦ Κανέλλου, καὶ ν' ἀποσπασθῇ ἀπ' αὐτῶν.

θῶν των, καὶ νὰ τοὺς φονεύσῃ, καὶ νὰ παραστήσῃ εἰς τὸν κό-
σμον ὅτι, ὑπερασπίζων ἑαυτὸν τοὺς ἐφόνευσεν ἐπιβουλεύσαντας
αὐτὸν καὶ τὸ φρούριον, καὶ νὰ ἐπαινεθῇ μάλιστα ὑπὸ τῶν ἐξό-
χων μηχανορράφων συμβούλων του, ὡς ἄγρυπνος φρούραρχος καὶ
ἡραστήριος εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρησῶν του, καὶ νὰ διακηρύξῃ
μάλιστα καυχώμενος, ὅτι ἐτιμώρησε τὴν Κολοκοτρώνην θελή-
σαντα νὰ κυριεύσῃ τὸ Παλαμίδι διὰ τὰ τέλη του, καὶ νὰ ἐ-
πισωρεύσῃ κατ' αὐτοῦ ὅσα ἐξετόξευσαν ὡς πρὸς τοῦτο ἄλλοτε οἱ
ὀλιγαρχικοί, ὃ ἐστὶν ὅτι ἤθελε νὰ τὸ καταστήσῃ λησεταιχεῖον. ἦ
νὰ τὸ πωλήσῃ εἰς τὴν Σουλτάνου.

Τέως ὁ Κολοκοτρώνης εὕρισκται εἰς τὸ Ναύπλιον, ὅπου ἦτο
καὶ ὁ Πλαπούτας, εἰσελθὼν ὀλίγον πρότερον, ἀφοῦ εὗρεν ἀντί-
στασιν ἐκ μέρους τοῦ Γρίβα, ἔχεντος διαταγὴν, ὡς ἔλεγε νὰ
μὴ εἰσδέχεται κανένα μῆτε πολεμικὸν μῆτε πολιτικόν. 'Π δι-
ταγὴ ἦτο· ἡ θέλησίς του, διότι ὁ Γρίβας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ
ἀκούσῃ διαταγὰς Κυβερνήσεως, φατριαζούσης μ' αὐτὸν καὶ με-
τοῦς ὀλιγαρχικοῦς· ὅ,τι θέλει ὁ Γρίβας, τοῦτο θέλει καὶ ἡ Κυ-
βέρνησις· ὁ Γρίβας διατάττει; ἡ Κυβέρνησις διατάττει· ὁ Γρίβας
εἶναι Κυβέρνησις. Βίχον ἔλθει αὐτόθεν, ὅ,τε Νόνης Μπότσαρης καὶ
ὁ Κίτσιος Ντσιαβέλλας, ἀλλ' εὖρον, καθὼ Σουλιωταί, καὶ καθὼ
γυναικάδελφος τοῦ Γενναίου ὁ δευτέρος, εὖρον κεκλεισμένας τὰς
πύλας, καὶ ἀναχώρησαν. Τὴν 9 μαζοῦ εἶχε φύασει καὶ ὁ Κολοκο-
τρώνης εἰς τὴν Νάρεϊαν, καὶ ἠρώτησεν αὐτόθεν τὸν φρούραρχον
ἂν τὸν ἐπετρέπετο ἡ εἰσόδος εἰς τὸ Ναύπλιον. Ἐμεσίτευσαν δὲ
φίλοι τοῦ Γρύβα αὐτοῦ, καὶ διέταξε καὶ εἰσδέχθῃ. Ἐφθάσαν
ἐπομένως ἀπὸ τὴν Σχλαμῖνα νὰ ἐπισκεφθῶναι τὰς οἰκογενείας των,
ὅ,τε Νικηταρῆς καὶ ὁ Γενναῖος· ἀλλὰ καὶ εἰς τούτους δὲν ἐπε-
τρέπη ἡ εἰσόδος. 'Ο Γρίβας δὲν ἐδέχετο οὔτε τοὺς πολιτικούς
ὅσους ἐλογίζετο ἐκ τῶν ὑπεναντίων· διὰ τοῦτο ὁ ἀδελφός του
Σταῦρος ἦλθεν εἰς λόγους μετὸν Ἀνδρέαν Μεταξᾶν εἰσελθόντα
εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὴν Τροιζήνα διὰ τῆς πύλης τῶν
Πενταδελφῶν, τῆς ὑπὸ τοῦ Φωτομάρα φυλαττομένης. 'Ο Κο-
λοκοτρώνης τὴν 11 ἐκδίδοι τὴν ἐπρὸς τὴν διακήρυξιν, καὶ προσ-
καλεῖ τοὺς ἐν Ναυπλίῳ στρατιώτας τε καὶ πολίτας εἰς πόλεμον·
α Συμπολιταί, ἕως πότε ὑπνώτομεν; ἕως πότε ὑποφέρομεν τὸν

»βάρβαρον ἔχθρὸν, καταπατοῦντα τὸ ἱερὸν τῆς πατρίδος μας ἑ-
 οδαφος, καὶ βιάζοντα καθ' ὅλους τοὺς τρόπους τὰ δίκαιά μας·
 »Ὁ Θεὸς ἀπεσπάσει τὴν ἐλευθερίαν μας καὶ ἐνισχύει τὸν βρα-
 »χίονά μας· ἀλλ' ἀνάγκη νὰ κινηθῶμεν καὶ νὰ νικήσωμεν τὰς
 »προβερὰς τοῦ Ἱμπραχίμ καὶ τοῦ Κιουταχῆ στρατειάς. Ἀδελφοί!
 »πόλοι αἰσθανόμεθα ὅτι ἔχοντες βρηθὸν τὸν Θεὸν τῶν δυνάμεων,
 »θ' ἀφηνίσωμεν τοὺς Τούρκους ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ἅμα
 »ὀρμήσωμεν κατ' αὐτῶν ἀπορακτισμένοι νὰ νικήσωμεν ἢ ν' ἀπο-
 »σθάνωμεν. Ὅλοι ὁμολογοῦμεν τὴν δυνάμιν μας, καὶ ὅλοι κηρύτ-
 »τομεν ὅτι δὲν ἔχομεν ἄλλην καταφυγὴν εἰμὴ τὴν νίκην, εἰς τὴν
 »ὅλοι ἂν θὰ εὐρωμεν τὴν ζωὴν καὶ τὴν πατρίδα μας· ἡ σωτηρία
 »μας κρέμεται ἀφ' ἡμῶν. Ὁ Θεὸς μᾶς βοηθεῖ ὑπερασπιζόμενος
 »τὴν δίκαιον ἀγωνίαν μας. Πλὴν ὅταν ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς ὀρεξίν νὰ
 »πυλεμῶμεν πρὸς τὸν ἔχθρὸν τῆς πατρίδος καὶ τῆς πίστεως,
 »ὅταν στρέψωμεν τὰ ὅπλα καὶ τὰ τῶν ἀσεβῶν· ἀλλ' ὅταν τὰ φέ-
 »ρωμεν χάριν καλλωπισμῶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀόπλων καὶ ἀδυνά-
 »των συμπολιτῶν μας, ἐν τῷ μέσῳ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παι-
 »διῶν, κεκρυμμένοι εἰς τ' αὐτὰ τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς διαφθο-
 »ρᾶς, περιφερόμενοι ἀναξίως τοῦ Ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος εἰς τὰς
 »ἀγοράς, εἰς τὰ κηφρενεῖα, εἰς τὰ καταγώγια τῆς ἀργίας καὶ τῶν
 »ἐξ αὐτῆς ἐλαττωμάτων, δὲν πρέπει νὰ προσμένωμεν παρὰ θά-
 »νατον αἵμα, πικρὰν δουλείαν καὶ ἀνεξάλειπτον ὀνειδος. Στρα-
 »τιῶται, ὅσοι σεμνύνεσθε τοῦ στρατιώτου φέροντες τὸ ἐντιμὸν
 »ὄνομα, καὶ προξενεῖτε τιμὴν εἰς τὸν πολεμικὸν χαρακτῆρα
 »διὰ τῶν εὐγενῶν φρονημάτων σας, ὅσοι δὲν ὑποφέρετε τὰ πικρὰ
 »τῆς καταφρονήσεως βλέμματα ὀπλοφοροῦντες ὅπου δὲν ὑπάρ-
 »χουν πολέμιοι, ὅσοι αἰσθάνεσθε εἰς τὴν καρδίαν σας τὸ φιλό-
 »τιμον νὰ ὀνεμασθῆτε πίστεως καὶ πατρίδος ὑπέρμαχοι καὶ
 »σωτῆρες γερόντων, γυναικῶν, παρθένων, παιδιῶν καὶ τόσων
 »ἀόπλων καὶ ἀδυνάτων συμπολιτῶν σας, μὴ βραδύνετε πλέον,
 »ῥάξατε τὰ ὅπλα καὶ δράμετε ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ νικηφόρου
 »Σταυροῦ εἰς τὸν πόλεμον· δράμετε καὶ θέλει νικήσετε τὸν ἔχ-
 »θρὸν καὶ θέλει κερδίσετε ἔλα τὰ ἐκ τῆς νίκης καὶ τῆς ἐλευ-
 »θερίας ἀγαθὰ. Συμπολιταί, ὅσοι μετέρχεσθε τὰς τέχνας καὶ τὸ
 »ἐμπόριον, ὁ ἀγὼν εἶναι κοινός, ἐπλοφορέσατε καὶ σεῖς, καὶ

»δράμετε εἰς τὸν πόλεμον, εἰάν ἀγαπᾶτε τὴν πίστιν καὶ τὴν
 »πατρίδα σας· μὴ περιμένετε ὅλως διόλου ἀπὸ τὸν ἐξ ἐπαγ-
 »γέλματος σιρατιώτην νὰ σᾶς ὑπερασπισθῇ. Ὅσοι εἴτε ἀξιοὶ τοῦ
 »πολέμου, μὴ ἀδιαφορεῖτε εἰς τὴν στρατιωτικὴν δόξαν καὶ
 »τιμὴν. Εἴτε καὶ σεῖς Ἕλληνες· ἔχετε τὰ αὐτὰ δίκαια, ἀλλ' ἔ-
 »χετε καὶ τὰ αὐτὰ χρέη εἰς τὴν πατρίδα· καὶ σεῖς ὀφείλετε τὴν
 »ζωὴν σας εἰς αὐτὴν· δὲν θέλετε μεταχειρισθῇ ἀσφαλῶς τὰς
 »τέχνας καὶ τὸ ἐμπόριον, εἰ μὴ γενομένης εἰρήνης, ἥτις δὲν
 »γίνεται εἰμὴ διὰ τοῦ πολέμου. Ὁ πόλεμος τῆς Ἑλλάδος δὲν θά
 »τελειώτῃ, εἰμὴ ἂν οὐ νικῶμεν τὸν Ἰμπραχὶμ καὶ τὸν Κιου-
 »ταχῆν, καὶ ἂν δὲν νικῶμεν, ἀπολώλαμεν. Ἕλληνες, μὴ λη-
 »σμονεῖτε ὅτι εἴμεθα καταδικασμένοι ἀπὸ τὸν τύραννον εἰς ἄ-
 »τιμον θάνατον, καὶ ὅτι ἀπ' αὐτὴν τὴν καταδίκην δὲν θά μᾶς
 »ἀπαλλάξῃ παρὰ ἢ ἐλευθερία, ἢ ὁ θάνατος· ὁ ἐστὶ τὸ σύνθημα
 »ὑποῦ ἐκίμαμεν ὅτε ἐλάβομεν κατὰ τῆς τυραννίας τὰ ὄπλα. Ἄς
 »ἐξακολουθῇσιν ὡς μὲν λοιπὸν τὸν πόλεμον κατὰ τὸ σύνθημά μας,
 »ὁ μὲν διὰ τῶν ὀπλῶν, ὁ δὲ δι' ὁποιασδήποτε δυνατῆς συνδρομῆς,
 »καὶ ὁ ἔφορος τῶν δικαίων θέλει μᾶς βοηθήσῃ νὰ νικῶμεν τὸν
 »ἐχθρὸν, ὅστις προσπαθεῖ νὰ μᾶς ἐξολοθρεύσῃ, νὰ μᾶς ἀρανίσῃ
 »ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Ἕλληνες! πειθόμενος εἰς τὰς δικ-
 »ταγὰς τοῦ ἀρχιστρατήγου Τσιόρτζ, καὶ εἰς τὴν φωνὴν τῆς φιλ-
 »τάτης πατρίδος, ἔσπευτα νὰ συστήσω στρατόπεδον εἰς τὴν Πε-
 »λοπόννησον. Ἡ δὲ σεβαστὴ Κυβέρνησις θέλει προμηθεύσῃ ἄ-
 »φθονα τὰ πρὸς πόλεμον ἐπιτήδεια, τὰ ὅποια οἱ ἀδελφοί μας
 »Χριστιανοὶ Φιλέλληνες ἀποσιέλλουσιν εἰς τὴν πατρίδα μας νὰ
 »ὑποστηρίξουν τὸν ἱερόν μας ἀγῶνα. Σᾶς προσκαλῶ λοιπὸν ἁ-
 »παξάπαντας τοὺς ἀξίους νὰ στρατευθῶν εἰς τὸν πόλεμον ὅσοι
 »πιστεύουν τὸν Χριστόν, ὅσοι ἀγαποῦν τὴν πατρίδα, ὅσοι δὲν
 »θέλουν νὰ ἀποθάνουν ἀτίμως, ὑποδέθητε τὸ τσαροῦχι, δρᾶ-
 »ξατε τὰ ὄπλα καὶ δράμετε μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν πόλεμον κανεῖς
 »δὲν πρέπει ν' ἀδιαφορήσῃ, ὅλοι πρέπει ν' ἀγωνισθῶμεν ὀλίγας
 »ἡμέρας δραστηριῶς καὶ ἐπιμόνως διὰ νὰ καταστρέψωμεν τὸν ἐχ-
 »θρὸν, καί τότε βεβαιώθητε ὅτι ἐλυτρώθημεν διὰ παντὸς ἀπὸ τὸν
 »τύραννον. Ἕλληνες! εἶναι καταισχύνῃ μας, ἀφοῦ ἐξωλοθρεύ-
 »σαμεν τόσας χιλιάδας ἐχθρῶν ἕως σήμερον, ν' ἀρήσωμεν ὀλίγους

»Τούρκους νὰ καταπατοῦν ἀτιμωρητὶ τὰ δίκαιά μας. Ἄς ὁρμή-
 »σωμεν λοιπὸν κατ' αὐτῶν ἀπαξάπαντες, καὶ πέποισθε] ὅτι θέλει
 »τοῦς ἐξολοθρεῦσωμεν καὶ αὐτούς. Ἄλλ' ὅστις ἤθελεν ἀδιαφο-
 »ρήσει εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος (καὶ ἐλπίζεται ὅτι δὲν ὑπάρ-
 »χη τοιοῦτος Ἕλλην εἰς τὴν πατρίδα), ὁ τοιοῦτος θέλει παρα-
 »δοθῇ εἰς αἰώνιον ἀνάθεμα, καὶ θέλει λάβει τὴν ἀνήκουσαν τι-
 »μωρίαν διὰ τὴν ἀπείθειαν καὶ ἀναισθησίαν του.» Δι' ἄλλης δὲ
 διακηρύξεως πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἡελοποννησίους λέγει «Ὁ Ἑλ-
 »ληνικὸς χαρακτήρ, ἡ ἀπαράμιλλος σταθερότης σας διετρα-
 »νώθη ἤδη. Τὸν θάνατον, τὴν αἰχμαλωσίαν, τὴν στέρησιν τῶν
 »φιλάτων σας, τὴν πείναν, τὴν γύμνωσιν, ὅλα ταῦτα τὰ
 »προτιμᾶτε καὶ τὰ νομίζετε ὅλα κατώτερα τῆς δουλείας. Πολε-
 »μοῦντες ὑπὲρ τῶν δικαίων σας, δὲν πολεμεῖτε ἐπὶ μισθῷ, καὶ
 »τὸν στρατιωτικὸν σας ἄρτον ἐλάβετε πάντοτε ἀπὸ τῶν κόπων
 »σας διὰ τῆς Γεωργίας. Σεῖς διευθύνετε τὸ ἄροτρον φέροντες τὰ
 »ὄπλα, καὶ ὅταν ἡ πατρίς σᾶς προσκαλῇ εἰς βοήθειάν της, ἀφί-
 »νετε τὸ ἄροτρον καὶ τρέχετε εἰς τὸν πόλεμον. Δράμετε καὶ
 »τώρα εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος νὰ πολεμήσετε τοὺς Τούρ-
 »κους κτλ.» Ἐκ ταύτης δ' ἀποδείκνυται ὅτι οἱ Πελοποννήσιοι
 δὲν ἐπολέμησαν διὰ νὰ λάβωσι μισθόν. Ἄν δ' ἀπὸ τινος ἐπαρ-
 χίας ἐστράτευσάν τινες ἐπὶ μισθῷ, τὸν μισθὸν αὐτὸν δὲν ἔλα-
 βον ἀπὸ τοῦ ἐθνικοῦ ταμεῖον, τὸν ἔλαβον ἀπὸ τοῦς συμπολίτας
 των, ὅσοι μάλιστα ὤφειλον νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν
 οἰκογενειῶν των ἐν τῇ ἀπουσίᾳ των, καὶ τὸν ἐπόμενον μῆνα τὸν
 ἔδωκαν εἰς ἄλλους στρατευομένους, ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τῆν ἐκ-
 στρατείαν, καὶ οὕτως συνεβοηθοῦντο ἀλλήλως, καὶ ἔτρεχον εἰς
 τὸν πόλεμον ἀλληλοδιαδόχως πρὸς τὸν ἐχθρὸν μαχόμενοι. Εἰς
 δὲ τὴν διάβασιν αὐτῶν ἀπὸ τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία προσηνέ-
 χθησαν ὡς ἀληθεῖς χριστιανοὶ πάντοτε, δὲν ἠδίκουν κανένα, καὶ
 ἤρχοῦντο μόνον εἰς τὸ νὰ λαμβάνωσι τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα
 εἰς τροφὴν των, τὰ ὅποια σήμερον ἐλάβανον καὶ αὔριον μὴ
 στρατευόμενοι, ἀπέδιδον ἀμοιβαίως εἰς ἄλλους στρατευομένους.
 Καὶ διατί πολεμοῦσι πρὸς τοὺς Τούρκους; διὰ ν' ἀπαλλαγῶσιν
 ἀπὸ τὴν ἀδικίαν. Ἐπρεπεν ἄρα ὡς ἄλλοι Τούρκοι ν' ἀδικῶσι τοὺς
 ἀδελφούς των;

Ἄλλ' ἐνῶ ὁ Κολοκοτρώνης προσεκάλει τοὺς Ἕλληνας εἰς τὰ ὄπλα, καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ Ἱμπραχίμ, καὶ ἐζήτηε ἀπὸ τὴν Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴν τρεφῆς καὶ πυριτόβολα, καὶ τὴν προσεκάλει διὰ τοῦτο νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ οὐδεμίαν ἐλάμβανεν ἀπόκρισιν· ἐνῶ δὲ πολλοὶ ἤθελον μὲν νὰ ἐκστρατεύσωσιν, ἀλλὰ παρέστησαν εἰς τὸν Γ. ἀρχηγὸν ὅτι, δὲν ἐτόλμων ν' ἀφήσωσι τὰς οἰκογενεῖας τῶν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν φρουρούντων, καὶ διήγειρον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ τὴν ἀγανάκησιν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ν' ἀπαιλλάξῃ ἀπὸ τοὺς τοιοῦτους τὴν ἀδυναμίαν καὶ ἀθωότητα, καὶ νὰ παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἀγαθοὺς πολίτας καὶ στρατιώτας τοὺς βυλομένους νὰ συνεκστρατεύσωσι, καὶ ἀναγκαζομένους νὰ οἰκουρῶσι κεκρυμμένοι, ὥς καὶ οἱ φρουροῦντες, ἐντὸς τοῦ Ναυπλίου, ὅτε ἡ πατρὶς εἶχεν ἀνάγκην ἀπὸ τοὺς βραχίονάς τῶν, ὁ Γρίβας, ὅστις γνωρίζει τὴν περὶ τοῦ φρουρίου, καὶ μάλιστα τοῦ Παλαμιδίου διάθεσιν τοῦ Κολοκοτρῶ-η, ἐπινόει, ὥς ἐδιδάχθη εἰς τὸ τοῦ Ἀλήπασια Τεπελενλῆ σχολεῖον, ἐπιβουλήν τεκταινομένην τάχα ἐκ μέρους τῶν στρατιωτῶν τῆς φρουρᾶς τοῦ Παλαμιδίου, ἀποδéléπουσαν νὰ τὸ παραδώσωσι τὸν Γ. ἀρχηγὸν καὶ νὰ λάβωσι τοὺς μισθοὺς τῶν. Ὁ Γιαννάκης Λαμπρόπουλος, Ῥουμελιώτης, ἐφφούρει ὡσαύτως εἰς τὸ Παλαμίδι, καὶ συγγενῆς ὢν ἐκ κηδεστείας μὲ τοὺς Πετιμεζαίους, καὶ μισθωτὸς χρηματίσας ὑπὸ τὸν Πλαπούταν, ἠθύναι οὐ νὰ πιστευθῇ ἀπὸ τὸν Κολοκοτρῶ-νην καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. Τοῦτον μεταχειρίζεται ὁ Γρίβας ὄργανον, καὶ τὸν στέλλει νὰ πραγματευθῇ μ' ἐκείνους, ὑποκρινόμενος τὴν πρᾶξιν τοῦ Παλαμιδίου. Ὁ Κολοκοτρῶ-ης, ὥς καὶ πᾶς Ἕλλη-ν φιλόπατρις, πᾶς χρητὸς πολίτης, πᾶς χριστιανὸς εἶχε τὴν διάθεσιν, ἂν εἶχε καὶ τὴν δύναμιν, ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Γρίβα τὸ μόνον καταφύγιον τῶν Ἑλλήνων, τὸ Παλαμίδι, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Χριστιανοὺς ἀπὸ τὰ κακὰ, ὅσα ἐπρατ-τον αὐτὸς καὶ οἱ περὶ αὐτόν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ναυπλίου καὶ εἰς τὰ πέριξ. Ἄλλ' ἐντοσού-φ ἐράνη εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ ἔγ-γραφον ἀνωρύμου, διαλαμβάνον ὅτι ὁ Γρίβας διεπαραγματεύεται μὲ τὸν Ἱμπραχίμ νὰ τὸν παραδώτῃ τὸ Παλαμίδι, καὶ ἐνταυτῷ διεδόθη λόγος ὅτι Τοῦρκοι Βηρδουνῶται, εἰς τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ Ἱμπραχίμ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Μισιρᾶ, ἀπαντήσαντες γνω-

ρίμους των Μιστριώτας, καὶ δόντες τὰ πιστὰ πρὸς ἀλλήλους, ἤλθον εἰς ὁμιλίαν, καὶ προσέχετε, τοὺς εἶπον, τὸν Γρύθαν, διότι αὐτοῦ διαπραγματεύεται νὰ παραδώσῃ τὸ Παλαμίδι εἰς τὸν Ἱμπραχίμ. Καὶ ἦτον ἤδη γνωστὸν ὅτι πολλοὶ Τοῦρκοι Πελοποννήσιοι ἦταν δυσηρεστημένοι ἀπὸ τοῦτον καὶ τὸν ἐμίσουν, διότι ἐταλαιπωροῦντο πολὺ στρατευόμενοι τοσοῦτον χρόνον ὑπ' αὐτὸν ἀνωφελῶς, καὶ διότι τοὺς κατεφρόνει, καὶ προστίμων νὰ ἔχωσιν οἱ Χριστιανοὶ τὴν Πελοπόννησον, τὴν ὁποίαν εἶχον καὶ αὐτοὶ πατρίδα, ὡς γεννηθέντες αὐτόθι καὶ τραφέντες καὶ αὐξηθέντες, ἢ νὰ τὴν κυριεύσῃ ὁ Ἱμπραχίμ μὲ τοὺς Αἰγυπτίους του, καὶ νὰ μεταχειρισθῇ αὐτοὺς ὡς ἐλῶτας. Ἄρα ὁ Κυλοκοιρώνης ἤδη νομίζει καὶ χρέος του δι' ἄλλα τὰ ἐνδεχόμενα, νὰ φυλάξῃ τὸ φρουρίον ἐκεῖνο, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἐξαρτᾶται ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης, καὶ νὰ τὸ παραλάβῃ πάλιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του, ὡς τὸ εἶχε καὶ ἀφ' οὗτου ἔπεσεν εἰς χεῖρας τῶν Πελοποννησίων ἕως οὗ τὸ παρέδωκε πάλιν εἰς Πελοποννησίους, τὸν Ζαῦμην καὶ τὸν Λόντον. Τὴν 13 τοῦ ἰδίου μηνὸς γράφει μ' ὅλον τοῦτο πρὸς τὴν Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴν «Περιμένω ἐνταῦθα διὰ νὰ ἐνταμωθῶ μὲ τὴν Κυβέρνησιν αὐτὴν, ἥτις δὲν ἔπρεπε ν' ἀνθάλῃ τὴν μετὰδασίν της καθ' ὅσον μάλιστα πρέπει νὰ λαβῇ πρόνοιαν τοῦ φρουρίου, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ μόνον ἀσφαλὸς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι «εἰς παραλυσίαν καὶ εἶναι ἀνεφροδίσκτον» μὴ ἐξηγουμένους δὲ ὡς πρὸς τὰ ἀλλότρια περὶ ἐπιβουλῆς τοῦ φρουρίου» «τὸ φρουρίον, ὁ λέγει, εἶναι εἰς κίνδυνον εἰς πᾶσιν ἐπιδρομὴν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οἱ πολῖται ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν διάκρισιν τῶν περιστάσεων» μόνη ἡ παρουσία τῆς Κυβερνήσεως ἐμπορεῖ νὰ προλάβῃ κάθε ἀπεικταῖον. Αὐτὴ καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ φρουρίου ἐμπορεῖ νὰ ἐπιβλέψῃ καὶ διορθώσῃ, καὶ τὰ δεινὰ τῶν πολιτῶν νὰ θεραπεύσῃ. Φρονῶ διὰ τοῦτο ὅτι τὸ Βουλευτικὸν σῶμα νὰ μεταβῇ ἀπὸ τὸν Πόρον εἰς τὴν Ἑρμιώνην, καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ Ναύπλιον, νὰ ἐκδώσῃ ἀπὸ τὸ πλοῖον τὰς ἀναγκασίας διαταγὰς, διὰ νὰ εἰσάξῃ τὴν εὐνομίαν, καὶ τότε νὰ μετακαλέσῃ αὐτόθι καὶ τὸ Βουλευτικόν.» Τὴν 16 γράφει πρὸς τὴν Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴν νὰ προσκαλέσῃ καὶ τὸν ἀρχιστράτηγον εἰς τὸ Ναύπλιον, διὰ νὰ διορθώσῃ τὰ πράγματα, τρέχοντα κκκῶς. Ἀλλὰ δὲν

λαμβάνει καμμίαν ἀπάντησιν. Ὁ δὲ Λαμπρόπουλος ἀποτείνεται πρὸς τὸν Γκολφῖνον Πετιμεζᾶν καὶ τὸν κοινοποιεῖ ὅτι, ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς τοῦ Παλαμίδου δὲν ὑπέφερον πλέον νὰ γίνωνται ὄργανα τοῦ Γρύβα, ἀδικοῦντες τοὺς πολίτας, καὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ παραδώσωσι τὸν Κολοκοτρώνην τὸ Παλαμίδι εἰς ἡμέραν ῥητὴν, καθ' ἣν ὁ Γρύβας ἤθελε μείνει εἰς τὴν πόλιν, ὥς συνείθιζεν, ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ τοὺς πληρωθῶσιν οἱ μισθοὶ των. Ὅτι ἔπραξαν ἐπὶ τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐπῆραν σαράντα πέντε χιλιάδες γρόσια, πρέσθεντο νὰ πράξωσι καὶ ἰώρα. Ὁ Λαμπρόπουλος καὶ ὁ Πετιμεζᾶς ἀπέρχονται εἰς τὸν Πλαπούταν καὶ τὸν κάμνουσιν αὐτὴν τὴν πρότασιν. Ὁ Πλαπούτας δὲν ἔδωκε πίστιν κατ' ἀρχάς· ἀλλ' ἐν ταυτῷ δὲν ἔβλεπεν εὐκόλον καὶ τὴν ἐξοικονόμησιν τῶν χρημάτων, καὶ δὲν ἐδέχθη τὴν πρότασιν. Ὁ δὲ Λαμπρόπουλος, συνεργοῦντος καὶ τοῦ Χρήστου Φωτομάρα γαμβροῦ τοῦ Πλαπούτα, δὲν ἔπαυεν ἐπαναλαμβάνων τὴν πρότασιν του εἰς τὸν Πλαπούταν πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ δύω τρεῖς τῶν πολιτῶν ἐπίσης γνώριμοι καὶ τοῦ Λαμπροπούλου ἔδωκαν ὑπόσχεσιν διὰ τὰ χρήματα ὅτι μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἤθελον ἐξοικονομηθῇ ἀπὸ τοὺς πολίτας. Ὁ Πλαπούτας εἶχε διακινώσει, ἅμα γενομένην τὴν πρότασιν τοῦ Λαμπροπούλου, πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην, ὅστις παρετήρησεν ὅτι ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ τοὺς ἡπάτα ὁ Λαμπρόπουλος, νὰ πάρῃ χρήματα, καὶ ὅτι εἰς περίπτωσιν ἀποτυχίας, ἤθελον μείνει ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ Γρύβα καὶ οἱ φίλοι των καὶ αἱ οἰκογένειαι των, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ὅλαι εἰς τὸ Ναύπλιον, προσέβηκε δὲ καὶ τὴν δυσκολίαν τῶν χρημάτων. Εἰς δευτέραν συνέντευξιν ὁ Πλαπούτας τὸν εἶπεν ὅτι οἱ πολῖται ἤθελον ἐξοικονομήσει καὶ τὰ χρήματα, ὥστε εἰς αὐτοὺς δὲν ἔμενεν ἄλλο τι εἰμὴ νὰ τὰ προκαταβάλωσι, καὶ νὰ τὰ λάβωσιν, ἔπειτα παρὰ τῶν πολιτῶν. Ὁ δὲ Λαμπρόπουλος διὰ ν' ὄρῃ ἐκ μέσου πᾶσαν δυσκολίαν καὶ νὰ τοὺς πείσῃ διὰ τὴν εἰλικρινείαν του, τοὺς ἐπρότεινε νὰ τοὺς δώσῃ καὶ ὁμηρον ἀξιωματικόν τινα, Θεμιστοκλῆν ὀνόματι, συγγενῇ του, ὅστις νὰ μένῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν των ἕως οὗ ἤθελε τοὺς ἀποδώσῃ τὰ χρηματά των πενήντα χιλιάδας γροσίων, ἐὰν δὲν ἤθελε πραγματοποιηθῇ ἡ πρότασις του. Ἐν τούτοις εἶχον

φθάσει ὅ,τε Νικηταῖα· καὶ ὁ Γενναῖος ὡς ἐβρέθη ἀνωτέρω, καὶ ἐπειδὴ ὁ Γρίβας τοὺς εἶχε κλείσει τὰς πύλας, ὁ Κολοκοτρώνης ἐν τῇ ἀδημονίᾳ τοῦ ἐνέδωκεν εἰς τὴν πρότασιν τοῦ Λαμπροπούλου καὶ ὁ μὲν Πλαπούτας τὸν δίδει εἰκοσιπέντε χιλιάδας γροσίων, ὁ δὲ Κολοκοτρώνης τὸν δίδει τὰ λιθοκόλλητα πιστόλια, τὰ ὅποια τὸν εἶχε δώσει δῶρον ἡ Γερουσία τῆς Πελοποννήσου μετὰ τὴν καταστρεφὴν τοῦ Δράμαλη, καὶ οὕτως ἔλαβον ἀπόδειξιν, εἰς τὴν ὁποίαν προσυπεγράφη καὶ ὁ βῆθεις Θεμιστοκλῆς. Πάντα ταῦτα ἐγένεον καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ Γρίβου. Ὁ δὲ Λαμπρόπουλος μετὰ τρεῖς ἡμέρας λέγει τὸν Πλαπούταν ὅτι, μεθ' ὅριον ὁ Γρίβας θὰ κοιμηθῇ εἰς τὴν πέλιν, καὶ τότε ὥρειλον νὰ ὑπάγωσι νυκτὸς εἰς τὴν κατὰ τὸ βουνὸν πύλιν τοῦ Παλαμιδίου νὰ ἐμβῶσι νὰ τὸ παραλάβωσιν. Ἡ δὲ Ἀκροναυπλία ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Χρ. Φωτομάρα, καὶ αὐτὸς ἦτον ἕτοιμος νὰ ἐμβάσῃ ἀπὸ τὴν πύλιν τῶν Πενταδεληφίων ὅσα στρατεύματα ἤθελον ὑπάγει διὰ θαλάσσης (1). Καὶ εἶναι ἄξιον ἀπορίας πῶς ἠπατήθησαν εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἄνθρωποι ὡς ὁ Κολοκοτρώνης καὶ ὁ Πλαπούτας, καὶ φαίνεται ὅτι τὰ πρὸς αὐτοὺς γινόμενα παρὰ τῶν πολιτῶν καθημερινὰ παράπονα, ὁ φόβος μὴ ἐπεβουλεύετο τὸ φρούριον, ἡ ἀνάμνησις τοῦ ὅτι ἐκεῖνοι ἐκυρίευσαν τὸ Ναύπλιον ἀπὸ τοῦ Τούρκου, ὅπερ καὶ ἐχρησίμευσεν ἕως πρὸ δλίγου ὡς ἄσυλον τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅλων τῶν ἀόπλων καὶ ἀδυνάτων Χριστιανῶν, ἡ πικρία καὶ ἡ ταπείνωσις ἣν ἠθάνοντο σήμερον, θεωροῦντες ὅτι, ἄρπαγες τοῦ Παλαμιδίου τοὺς κλείουσι τὰς πύ-

(1) Κατ' ἄλλας πληροφορίας ὁ Πλαπούτας μόνον ἔδωκε 25 χιλ. γροσίων· ὁ δὲ Λαμπρόπουλος ἀφ' οὗ ἐξῆλθον εἰς τὸ Ἄργος, διὰ τὸ τοὺς ἐπάρῃ πλείονα χρήματα, καὶ διὰ νὰ τοὺς ἀφαιρέσῃ πᾶσαν ὑπόνοιαν ὥστε νὰ μὴ ἀμφιβάλωσιν οὐδ' ἐπωσοῦν μὴ τοὺς ἀπατᾷ, καὶ τοὺς πληροφορεῖ ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα· πλὴν ὅτι ἐχρειάζοντο ἀκόμη 15 χιλ. γροσίων διὰ τοὺς στρατιώτας· τοὺς στέλλει καὶ τὸν Θεμιστοκλῆν ὄντα ἀνεψιόν του ὡς ὁμηρον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συμπεφωνημένων, καὶ τότε ἔδωκεν ὁ Κολοκοτρώνης τὰ πιστόλιά του εἰς ἔλλειψιν χρημάτων.

λας τῆς πόλεως, καὶ δὲν τοὺς ἐπιτρέπουσιν οὐδὲ τὰ οἰκογενείας
 των νὰ ἐπισκεφθῶσι, καὶ μεταχειρίζονται ὅλους τοὺς κατοικοῦντας
 εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ εἰς τὰ πέριξ ὡς εἰλωτας, καὶ ἡ ἐπιθυμία
 τοῦ νὰ γείνωσι πάλιν ἐκεῖνοι κύριοι εἰς τὸν οἶκόν των, καὶ ν' ἀ-
 παλλάξωσιν ἀπὸ τὴν θηριωδίαν τῶν φρουρούντων τοὺς ἀδελφούς
 των Χριστιανούς, διὰ ταῦτα ἐβόλσαν εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἐ-
 κεῖνοι εἰ καὶ πολὺν νοῦν καὶ πείραν ἔχοντες ἄνθρωποι, ὁ Κολο-
 κοτρώνης καὶ ὁ Πλαπούτας, ὥστε ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ὑπηρετήσωσι
 τὴν πατρίδα των, τὴν ὁποίαν ἡλευθέρωσαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους,
 καὶ πολεμοῦσι νὰ ἦν ἐλευθερώσωσι καὶ ἀπὸ τοῦ; Αἰγυπτίου,
 ἠπάνησαν οὕτως εἰπεῖν ἑαυτοὺς, πιστεύσαντες ὡς πιθανὴν τὴν
 πρότασιν τοῦ Αἰμπροπούλου, καὶ ἀπεφάτισαν νὰ ῥίψωσι καὶ ἔρ-
 ρισαν εἰς τὴν Θάλασσαν ὀλίγα χρήματα, στοχαζόμενοι ὅτι εἰμὲν
 δὲν ἠπατώντο, θὰ ἐξεπλήρωνον τὸ χρέος των πρὸς τὸ ἔθνος,
 πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν πατρίδα των, τὴν
 Πελοπόννησον, (διότι δὲν ἡλευθέρωσαν αὐτοὶ τὸ Νάυτλιον, διὰ
 νὰ κατακυριεύσωσιν εἰς αὐτὸ Γρούτσι καὶ τοιοῦτοι, ὥστε νὰ ὀ-
 νομασθῇ ληστρχεῖον), καὶ θὰ εὕρισκον εὐχρηστικαὶ εἰς τὴν
 συνείδησίν των, εἰδὲ καὶ ἠπαιώνιο, δὲν θὰ τοὺς ἔτυπεν ἡ συ-
 νείδησις ὅτι ἐφείσθησαν ὀλίγων χρημάτων, καὶ δὲν ἡλευθέρωσαν
 τὸ Νάυπλιον ἀπὸ τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνείμαν καὶ ἀπειλοῦν-
 τας τὰ αἰσχίστα. Καὶ ὁ ἀποπειραθῶντι μὲν νὰ τὸ ἐλευθερώσωσιν,
 ἀλλὰ πάντοτε δυσπιστοῦντες, θὰ προσενεχθῶσιν εἰς τρόπον, ὥστε
 μὴδὲ θὰ κινηθῶσιν ἀπὸ τὸ Ἄργος μὴ ὑποπτεύοντες ὅτι τοὺς ἐ-
 πεβούλευε καὶ εἰς αὐτὴν ἡνζωὴν ὁ Πολύφημος τοῦ Παλαμίδου,
 μὴδὲ θὰ πλητιάζωσιν εἰς τὰ τείχη τοῦ φρουρίου αὐτοῦ, ἂν δὲν
 πληροφορηθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἀποφασίστασις νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς
 αὐτὸ ὅτι ὁ Αἰμπρόπουλος δὲν τοὺς ἠπάτα. Ἀπὸ συνεφώνησαν
 μέ τοῦτον τὸν δόλιον, ὡς ἐρρήθη ἀνωτέρω, ἀπεφάτισαν νὰ ἐ-
 ξέλθωσιν εἰς τὸ Ἄργος, ὡς ἂν διὰ νὰ ἐκστρατεύωσι κατὰ τοῦ
 ἐχθροῦ, καὶ ἐκείθεν νὰ κινηθῶσιν εἰς τὸ Παλαμίδι. Ἐν τῷ ἐ-
 ξέρεσθαι οἱ φρουροῦντες εἰς τὴν Πύλιν στρατιῶται ἠθέλησαν
 δῆθεν νὰ τοὺς ἐμποδίσωσι, καὶ τις ἐκράτησε τὸν χαλινὸν τοῦ
 ἵππου τοῦ Κολοκοτρώνη· αὐτὸς δὲ καὶ ὁ Πλαπούτας, ἔσυραν τὰ
 σπαθιά των, καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ υποχωρήσωσι καὶ ἐξῆλθον μὲ

τὰ σπαθία εἰς τὰς χεῖρας. Ἡ δ' ἀντίστασις τῶν στρατιωτῶν ἐ-
 γεινε φαίνεται· ἐπὶ τῆς εἰς καταφρόνησιν τοῦ Γ. ἀρχηγῶ τῶν
 στρατευμάτων τῆς Πελοποννήσου, διὰ τὴν τοὺς ἐρεθίσθη ὁ Γρύβας,
 καὶ νὰ τοὺς ἐμπνεύσῃ σφοδρότερον τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως.
 Φθάσαντες εἰς τὸ Ἄργος, ἔλαβον μέτρα ὥστε νὰ μὴ παθῶσιν ἂν
 ὁ Γρύβας τοὺς ἐπεβούλευεν εἰς τὴν ζωὴν, καὶ τὴν 29 μαΐου ὁ μὲν
 Κολοκοτρώνης ἐκινήθη νυκτὸς εἰς τὸ Τουρκιστὶ λεγόμενον Κιόσκι,
 κτίριον ἀντικυ τοῦ Ναυπλίου, διὰ νὰ παρατηρῇ ἐκείθεν τὴν ἐμελ-
 λε νὰ γένη. Ὁ δὲ Πλαπούτας, ὁ Νικηταρᾶς, ὁ Γ. Λύκος καὶ
 ὁ Τσιώκρης μ' ἀρκετοὺς στρατιώτας ἐκινήθησαν εἰς τὴν Νάρεϊαν,
 ὅθεν μόνος ὁ Τσιώκρης ἐπὶ κεφαλῇς ἀξιωματικῶν τιμῶν καὶ στρατι-
 ωτῶν διευθύνθη περὶ τὸ λυκαυγὲς πρὸς τὸ Παλαμίδι. Ὁ δὲ Γενναῖος
 συνεννοηθεὶς μετὰ τὸν Χρ. Φωτομάραν, εἰσέρχεται τὴν αὐτὴν νύ-
 κτα ἀπὸ τὰ Πενταδελφία μὲ οὐκ ὀλίγους, ἐπὶ σκοπῶν νὰ ἐξώσῃ πρὸ
 πάντων ἀπὸ τὴν πόλιν τὸν πολιτάρχην Στῆβρον Γρύβαν, καὶ ὀχυ-
 ροῦται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ καὶ εἰς ἄλλας περικλειμένας. Ὁ Πλαπού-
 τας καὶ ὁ Νικηταρᾶς ἐμειναν ἐπεδρεῶντες εἰς τὴν Νάρεϊαν, διὰ νὰ
 κινήθωσι κατὰ συνέθειαν. Ὁ Τσιώκρης φθάνει εἰς τὸ τεῖχος τοῦ
 Παλαμίδου, εὐρίσκει τὴν Πύλιν ἡνεωγμένην, καὶ πιστεύας ὅτι
 ὅσα ὑπισχέθη ὁ Λαμπρόπουλος ἦσαν ἀληθῆ, εἰσέρχεται θαρρά-
 λέως καὶ προχωρεῖ νὰ ἐνταμιώσῃ εἰς μέρος προεδωρισμένου τὸν
 Λαμπρόπουλον· ἀλλ' αὐτὸς δὲν φαίνεται πομπῶς. Οἱ δὲ φρου-
 ροὶντες εἰς τοὺς προμαχῶνας στρατιῶται, ἀφοῦ εἶδον ὅτι εἰσῆλ-
 θον ἀρκετοί, ἤρχισαν νὰ τουφεκίζωσι καὶ νὰ πυροβολῶσι κατ'
 αὐτῶν λεπτοβολίαν, ὥστε ἐπλήγωσαν τὸν Τσιώκρην ἀκινδύνως
 εἰς τὴν χεῖρα, καὶ τρεῖς στρατιώτας τοῦ, καὶ ἐφόνευσαν δύο,
 καὶ ἕτεροι ὀρμῶσιν εἰς τὴν Πύλιν νὰ τὴν κλείσωσι, καὶ νὰ τοὺς
 συλλάβωσιν ἢ νὰ τοὺς φονεύσωσιν ὅλους. Ἀλλ' ὁ Κωνσταντῖνος
 Δημητρακόπουλος (ὁ καὶ Ἀλωνιστῶτης), σπασάμενος τὸ ξίφος
 τοῦς ἐπαθδίζει, καὶ ὑπερκαπιζόμενοι ἑαυτοῦς ὅ,τε Τσιώκρης
 καὶ οἱ ἄλλοι, ἐξέρχονται καὶ ἀναχωρεῦσιν εἰς τὰ ὀπίσω. Τότε
 συνέβη καὶ μικρὸς τις πυροβολισμὸς μεταξὺ τῶν φρουρῶντων
 εἰς τὸ Παλαμίδι καὶ τὴν Ἀκροναυπλίαν· ἂν λοιπὸν ὁ σκοπὸς ἐ-
 κείνων ἦτο νὰ ἐπάρῃσι χρήματα δὲν ἦτοι ἀνάγκη ν' ἀφῇσιν
 νῆτ' Πύλιν τοῦ φρουρίου ἡνεωγμένην. Ἡδύναντο δὲ φυλάσσοντες

αὐτὰ φανέντας πλητύνει τὸν φρουρίον, νὰ τουφεκίσωσι νὰ πυρο-
 βολήσωσι, καὶ οὕτω νὰ τοὺς ἐποδίσξωσιν ὅτι τοὺς ἠπάτησαν καὶ
 τοὺς ἐπῆραν τὰ χρήματα. Ἀλλ' ἠνέψαν τὴν Πύλην ἐλπίζοντες
 ἔτι, οὕτως ἤθελε πλυνθῆ ὁ Κολοκοτρώνης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἂν
 δὲν παρηκολούθουν κατὰ πόδας, ἅμα εἰδοποιηθέντες ἀπὸ τὸν
 Τσιώκην ὅτι ἦτον ἀνοικτὴ ἡ Πύλη, νὰ δράμωσι καὶ αὐτοί, καὶ
 νὰ εἰσέλθωσιν ὅλοι ὁμοῦ εἰς τὸ φρούριον νὰ τὸ παραλάβωσι καὶ
 τότε νὰ τοὺς φονεύσωσιν. Ἄλλως ἤνοιξαν τὴν πύλην, καὶ ἐ-
 κτύπησαν τοὺς προπορευθέντας, ὥστε νὰ κηρυχθῶσιν οὕτω θα-
 νάσιμοι ἐχθροὶ ὅλων τῶν μετὰ τοῦ Κολοκοτρώνη, καὶ πλέον νὰ
 μὴ ἀποτολμήσωσιν αὐτοὶ νὰ πωτήσωσιν εἰς τὸ Ναύπλιον φρου-
 ραρχοῦντος τοῦ Γρύζα. Ἀλλ' ὅσον ἐπιτήδειος καὶ ἂν ἦτο ὁ δόλιος
 Λαμπρόπουλος, καὶ ὅσα μέσα ἂν μετεχειρίσθη νὰ τοὺς βεβαιώσῃ
 ὅτι δὲν τοὺς ἠπάτη, οὐδέποτε ἠδύναντο νὰ τοὺς πείρῃ νὰ πιστεῦσω-
 σιν ἀδιστάκτως ὅτι ἦτο τίμιος ἄνθρωπος, διότι δὲν τὸν ἐθεώρησαν
 οὐδ' ἠδύναντο νὰ τὸν θεωρήσωσιν ὡς τοιοῦτον, ἄνθρωπον δια-
 πραγμα-εὐόμενον ἐπὶ χρήμασι περὶ τοιαύτης ὑποθέσεως, ἐνῶ
 εἶχον ὑπ' ὄψιν τὰ γενόμενα ἐπὶ τῆς ἐνδεκαμελοῦς Δ. Ἐπιτροπῆς.
 Τὴν αὖριον φθάνουσι καὶ οἱ Βουλευταὶ τοῦ ἔθνους εἰς τὸ Ναύπλιον,
 ὡς ἐπομένως ῥηθήσεται, καὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν
 τῆς ἡσυχίης, ὑποχρεώνοντες τὸν Γενναῖον ν' ἀναγκασθῇ εἰς Ἄργος,
 συνοδευεῖς δὲ ἀσφάλειάν του παρὰ τοῦ Νικολάου Στράτου καὶ
 τοῦ Ἀλεξίου Γρύζα Γαρδικιώτου, εἰς τὸν λόγον τῆς τιμῆς τῶν ὀ-
 ποίων δικαίως ἐπίτευσσε. Τοιοῦτοτρόπως, ἂν οἱ ὀλιγαρχικοὶ δὲ
 ἐπέτυχον νὰ ἐκλείψωσι διὰ τοῦ Γρύζα ὁ Κολοκοτρώνης καὶ οἱ
 περὶ αὐτὸν, ἐπέτυχον ὁμοῦ νὰ διατηρήσωσι τὸ Ναύπλιον εἰς τὴν
 ἐξουσίαν ἐκείνου, καὶ νὰ μὴ φοβῶνται ἐφεξῆς μὴ τὸ κυριεύσῃ
 οὗτος ὅστις δὲν ἐμπορεῖ πλέον οὔτε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Ναύπλιον,
 ἐν ὧν ὑπάρχει ἐκεῖνος εἰς τὸ Παλαμίδι καὶ ἤδη δὲν θ' ἀφῆ-
 σωσιν οὔτε τὴν Κυβέρνησιν νὰ κατασταθῇ εἰς αὐτό. Τὸ πρῶτον ἐ-
 πῆρεν ὁ Γρύζας εἰς τὸ Παλαμίδι τὸν Γ. Τσιώκην ἀδελφὸν τοῦ
 Δημητρίου διὰ νὰ τὸν ἀρκάτῃ τὰ χρήματα. Ἐπῆρε καὶ τὸν ὑπα-
 σπιτιὸν τοῦ Κολοκοτρώνη Π. Χρυσανθόπουλον διὰ νὰ τὸν ἀνταλ-
 λάτῃ μὲ τὸν κατὰ δυστυχίαν Θεμιστοκλῆν ὀνομαζόμενον, τὸν
 ὁμηρον τοῦ Λαμπροπούλου, ὅπερ καὶ ἐγένεεν αὐθημερόν. Ὁ Κο-

λακοτρώνης απέπεμψε τὸν Θεμιστοκλῆν ὡς μὴ ἔχοντα ὀβολόν, ἀπὸ τὸν ἑποῖον ὡς οὐδ' ἀπὸ κἀνένᾳ ἄλλον δὲν θὰ λάβει τίποτε.

Τὴν 30 τοῦ αὐτοῦ μαΐου ἡ Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ γράφει πρὸς τὸν Ἀρχιστράτηγον (καὶ ἦτο φαίνεται προσεκτικὴ νὰ μάθῃ τὰ τοῦ Ναυπλίου καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ τὰ μάθῃ) «νὰ ὑπάγῃ ὁ ἱ-
κδιος εἰς τὸ Ναύπλιον, ἢ νὰ στείλῃ ἀντιπρόσωπόν του, νὰ διευθε-
τήσῃ τὰ τοῦ φρουρίου, ὅτε ἤρχισεν ἀλληλομαχία, ἔλεγε, μεταξὺ
«Κολοκοτρώνη καὶ Γρύβα καὶ θὰ φέρει ἀποτελέσματα». Ὁ
Κολοκοτρώνης, ἀναχωρῶν ἀπὸ τὴν Τροιζῆνα τὴν εἰδοποίησεν ὅτι
ἐκινεῖτο διὰ τὰ μεσαίτερα, νὰ συστήσῃ στρατόπεδον, καὶ ἐζήτη-
σε τροφάς καὶ πυριτόβολα. Ἀλλ' αὐτὴ (τὰ δύο μέλη δηλονότι αὐ-
τῆς) «ἐχάρη, τὸν λέγει, διότι ἐκινήθη νὰ συστήσῃ στρατόπεδον,
καὶ λυπεῖται διότι τροφάς καὶ πυριτόβολα δὲν ἔχει νὰ τὸν
«στείλῃ» ὡς ἂν εἰ τὸν ἔλεγεν «ἐκινήθης νὰ συστήσης στρα-
τόπεδον ἄνευ τῶν προύχόντων, καὶ διὰ τοῦτο δὲν θὰ πὲ στεί-
λωμεν τροφάς καὶ πυριτόβολα νὰ τὸ συστήσης.» Καὶ τῷ ὄντι
δὲν θὰ τὸν στείλῃ ποτε τροφάς καὶ πυριτόβολα· δὲν θὰ τὸν συν-
βράμει ὡς Γ. ἀρχηγὸν τῶν στρατευμάτων τῆς Πελοποννήτου ἐ-
πικυρωθέντα καὶ παρὰ τοῦ Ἀρχιστρατήγου, νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ
χρέος του, πολεμῶν διὰ τὴν πατριδα. Συνομετεῖ μὲ τὸν Π. Μαυ-
ρομιχάλην καὶ μὲ τοὺς ὀλιγαρχικοὺς ἐναντίον του, καὶ διὰ τοῦ
Γρύβα τὸν ἐπιβουλεύει καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ζῶην καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς
περὶ αὐτόν. Διὰ τοῦ Γρύβα προσπαθοῦσιν οἱ ὀλιγαρχικοὶ νὰ ἐ-
ξοντώσωσι τοὺς παρ' αὐτῶν λεγομένους κλέπτας, τοὺς ὁποίους
ἄλλως δὲν ἠδυνήθησαν μέχρι τοῦδε οὐδὲ θὰ δυνηθῶσιν ἐφεξῆς
νὰ βλάψωσιν, εἰμὴ τότε ὅταν θὰ πρὶξενήσωσιν εἰς τὸ ἔθνος με-
γάλα καὶ ἀνεπανώρθωτα δυστυχήματα. Τὰ δύο μέλη τῆς Ἀν-
τικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς εἶχον ὑποκινήσει τινὰς τῶν Μεσση-
νίων, καὶ ἔστειλαν ἀναφορὰν ζητοῦντες νὰ ἐκστρατεύσῃ ὁ Π.
Μαυρομιχάλης, ὡς ὁ μόνος ἱκανὸς, ἔλεγον, νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ
ἀπὸ τὸν ἐχθρόν. Τὴν 21 μαΐου δίδει καὶ ὁ ἴδιος ἀναφορὰν, ὁ
γέρων Μαυρομιχάλης, καὶ ζητεῖ νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ,
μὴ ἀνεχόμενος, λέγει, νὰ μὴ τὸν καταστρέψῃ. Τοιαύτης φύσεως
ὑποκεκινημέναι ἀναφοραὶ ἐστάλησαν καὶ ἀπὸ ἄλλας ἐπαρχίας,
ἃ ἐπλάστογραφήθησαν εἰς τὸν Πόρον, καὶ τὰ δύο μέλη τῆς Κυ-

θερνήστω; τὰς διευθύνουσι καὶ αὐτὰς ὧ; καὶ τὰς ἄλλας πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον, καὶ τὸν γράφουσι τὰ ἑξῆς· «νὰ ἐκστρατεύσωσιν οἱ ἔχοντες ἐπιρροὴν καὶ νὰ κινήσωσι τοὺς εἰς ὅτους ἐ»
 «χωσιν ἐπιρροήν. Τοῦτο ἐπιμόνως ζητεῖ καὶ ὁ λαὸς, διότι οὕτω προ»
 «λαμβάνεται ὁ κίνδυνος· ἄλλως ἀφευκτος ὁ ὄλεθρος. Ὅθεν διατά»
 «ξατε ὅλους τοὺς πολιτικούς καὶ πολεμικούς· διατάξατε ῥητῶς
 »τὸν Πέτρον Μαυρομιχάλην, τὸν Ἀνδ. Ζαΐμην, Σωτήριον Θεο»
 «αχαρίπουλον, Μπενιζέλον Ῥοῦφον καὶ ὅλους τοὺς λοιπούς καὶ
 »ὄνομα, νὰ τρέξουν ἀμέσως μὲ σύμπνοιαν καὶ δραστηριότητα, νὰ
 »κινήσωσιν ὅλον τὸν λαὸν εἰς τὰ ὅπλα, καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς
 »τοῦ Γ. ἀρχηγοῦ νὰ πολεμήσωσι τὸν ἐχθρόν. Διατάξατε τὰ
 »αὐτὰ καὶ πρὸς τὸν Γ. ἀρχηγόν.» Ἀλλὰ ὁ ἀρχιστράτηγος φω»
 «τίζεται ἐπὶ τῆς ῥαδιουργίας, καὶ δὲν διατάττει ὅ,τι τὸν ὑπαγο»
 «ρεύει ἡ Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ. Αὕτη τὴν 19 τοῦ ἰδίου γράφει
 τοῦ Κολοκοτρώνη ἀπὸ τὸν Πόρον καὶ τοῦ λέγει, νὰ παραλάβῃ
 χίλια ἐπτακόσια κοιλὰ γέννημα ἐκ τῶν προσόδων τοῦ Ἀργους
 καὶ δέκα χιλιάδας δεκάρια πυριτόβολα ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῶν πολεμε»
 «φοδίων Σπυρ. Σπηλιωτόπουλον. Ἀλλὰ δὲν λαμβάνει τίποτε· ἀ»
 «πέβαλε δὲ τὸν Σπηλιωτόπουλον, καὶ διώρισεν ἀντ' αὐτοῦ τὸν
 Γεώργιον Ἰσιώκην εἰς τὰ πολεμεφόδια, γράψας τὴν 23 πρὸς
 τὴν Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴν νὰ τὸν ἐπικυρώσῃ, διορίζοντα αὐτὸν
 ἐπιστήμω;· Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἐπῆρεν ὁ Γρύβας εἰς τὸ Πα»
 «λαμιδί, καὶ θὰ τὸν καταδικάσῃ νὰ πληρώσῃ καὶ διὰ τοῦτο καὶ
 διὰ τὸ τόλμημα τοῦ ἀδελφοῦ του πρόστιμον δεκαπέντε χιλιάδας
 γροσίων. Ὁ Κολοκοτρώνης μετὰ τὴν ὁποίαν ἀπέφυγε παγίδα τοῦ
 Παλαμιδίου, θὰ κινηθῇ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, πλὴν ἡ Ἀντικυβ. Ἐπι»
 «τροπὴ δὲν θὰ τὸν συνδράμῃ μὲ τροφὰς καὶ πυριτόβολα, καὶ οὕτω
 προτιμᾷ τὸν ὄλεθρον ἢ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος, ἢν αὕτη μέλ»
 «λει νὰ σωθῇ ἀπὸ τὸν Κολοκοτρώνην.

Πρὶν ἐξελθῇ ὁ Κολοκοτρώνης εἰς τὸ Ἀργος, συνήλθον Βου»
 «λευταί τινες εἰς τὸ Ναύπλιον, ἔνθα περιέμενον καὶ τοὺς ἄλλους
 νὰ συγκροτήσωσι τὴν Βουλὴν· ἀλλ' οὗτοι μετέβησαν εἰς τὴν
 Ἑρμιόνην, ὅπου ἐναντίον τοῦ ψηφίσματος τῆς Τροιζήνος ἤθε»
 «λον νὰ συγκροτηθῇ ἡ Βουλὴ, νὰ μετακαλέσῃ καὶ τὴν Ἀντικυβ.
 Ἐπιτροπὴν, καὶ ν' ἀρχίσῃ τὰς ἐργασίας τῆς, τὴν Κωμόπολιν

τὴν Ἑρμιόνην (τὸ Καστρί) κηρύττουσα καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν, ὡς ὑπεναντίοι, ἤξευρον πιθάνως, ὅ,τι ἐβυσσοδομεύετο κατὰ τοῦ Κολοκατρώνη εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ συνέλθωσιν αὐτόθι ἐν ὧσιν δὲν ἐγνώριζον τὸ ἀποτέλεσμα· καὶ ἄλλως δὲν ἤθελον νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ φρούριον ἐκεῖνο διὰ τὸ σκέδιον τῶν ὀλιγαρχικῶν, μὴ θελόντων ν' ἀσφαλισθῇ ἡ Βουλὴ εἰς τὸ εἰρημένον φρούριον, καὶ νὰ ἦναι ἀνεπηρέαστος καὶ ἀεξάρτητος. Ἄλλοι δὲ ἠκολούθουν τυφλῶ τῷ ποδὶ τὴν Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴν, ἥτοι τὰ δύο μέλη αὐτῆς, καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ δὲν ἤθελον νὰ μεταβῶσιν εἰς Νάυπλιον, καθὼ συμπαράτεοντα μὲ τοὺς ὀλιγαρχικοὺς, καὶ προετίμων τὴν Ἑρμιόνην, ἤθελον καὶ ἐκείνοι νὰ διορισθῇ καθέδρα τῆς Κυβερνήσεως ἡ Ἑρμιόνη, καὶ ἀναχωρήσαντες ἀπὸ τὸν Πόρον, ἔχοντες μεθ' ἐκείνων καὶ τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ἦλθον αὐτοῦ καὶ προσπαθοῦσι νὰ κητορθώσωσιν ὅ,τι ἤθελον τὰ δύο μέλη. Καὶ ἄλλοι ἤκουον τοὺς Ναυτικοὺς νησιώτας, οἵτινες ἤδη ὁμοφρονοῦντες καὶ ἠνωμένοι μὲ τὸν Ζαῆμην, τὸν Δελιγιάννην, τὸν Νοταρᾶν καὶ τοὺς ἄλλους ὀλιγαρχικοὺς, ἂν καὶ κατηγορουμένους πέρυσιν εἰς τὸν Φίλον τοῦ νόμου (1), συνεργῶσι νὰ συσταθῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς Ἑρμιόνην,

(1) Ὁ Π. Σοῦτσος γράφων διατριβὰς εἰς τὸν Φίλον τοῦ νόμου, τοὺς ὀνομάζει μητροκτόνους καὶ ἀδελφοκτόνους καὶ « Ἐξακολουθεῖτε, τοὺς » λέγει, Κοντσιαμπάσιδες, ἐξακολουθεῖτε· ἐξ χρόνων παρανομίαι » σας ἀπέτριψαν τὸ ἔθνος μας ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς δόξης καὶ τῆς » ἐλευθερίας του. ἐξ χρόνων διχόνοιά σας κατέκαυσαν τὴν Ἑλ- » λάδα· μὴν ἀπαυδεῖτε Κοντσιαμπάσιδες! ἀνιῆτε πάλιν νέας » σκηναὺς εἰς τὴν Κόρινθον. Ἐκλύετε τὸ Σοφικόν, καύσατε πάλιν » καὶ ἄλλα χωρία· σείσατε τὴν ρομφαίαν εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν » ἀθώων· καύσατε ῥῶντας γέροντας, γυναῖκας, βρέφη, κτυπήσατε, » σφάζετε, μὴν ἀπαυδεῖτε Κοντσιαμπάσιδες! ἐξ χρόνους αἱ » χεῖρές σας ἔσυρον ἀπὸ τὰς πλεξίδας τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰ χεῖλη » τοῦ κρημνοῦ· βυθίσατε τὴν σπάθην σας εἰς τὰ στήθη της. Σπρώ- » ξατε αὐτὴν τὴν Ἑλλάδα, ρίψατέ την εἰς τὴν ἄβυσσον. Ἄλλ' ὁ » κόσμος θὰ μάθει διὰ τοῦ τύπου ὅτι δύο ἢ τρία μόνον ἄτομα » κινεῖτε τὴν καταχθόνιον μηχανὴν τῆς ῥαδιουργίας διὰ τῆς δ- » ποίας ζητεῖτε νὰ ματαιώσετε τῶν πολλῶν καλῶν τὴν ἐνέργειαν. » Ἰδὲ Φίλ. τοῦ Νόμου ἀριθ. 258.

ὅπου γράψαντες οἱ πρόκριτοι αὐτῶν πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ὑπέσχοντο νὰ στείλωσι καὶ αἱ Ναυτικάι νῆσοι τοὺς ἀντιπρόσωπους των βουλευτάς, ἐν ᾧ εἰς τὸ Ναύπλιον δὲν ἤθελον νὰ τοὺς στείλωσι, διότι αὐτόθι δὲν ἦτον εὐκολον νὰ τὴν ῥίψωσιν ἢ νὰ τὴν βιάσωσι νὰ συγκαλέσῃ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον, ὡς ἔγραφον πρὸ ὀλίγου, ἄλλην συνέλευσιν. Αὐτοὶ ὅλοι μετακαλοῦσι καὶ τοὺς ἐν Ναυπλίῳ συνηγμένους εἰς Ἑρμιόνην, καὶ οὗτοι συμβουλευθέντες καὶ μετὰ τοῦ Κολοκοτρώνη, μεταβαίνουσιν ἐκεῖσε καὶ τοὺς πείθουσι νὰ συνέλθωσι καὶ ἐκεῖνοι εἰς Ναύπλιον, διὰ νὰ μὴ παρανομήτῳσι, καὶ ὅλοι ὁμοῦ καταβάντες εἰς τὸ Κρανίδιον, ἐπέβησαν εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἐν ᾧ ἐπλεον εἰς Ναύπλιον, ἔμαθον ὅτι τάχα συνέβη ταρχχὴ μετὰ τῶν φρουράρχων Παλαμιδίου καὶ Ἀκροναυπλίας, καὶ πολλοὶ τῶν Βουλευτῶν ἤρχισαν νὰ φοβῶνται· ἀλλ' εὐρέθησαν πλείοντες εἰς τὴν θάλασσαν, ἐξηκολούθησαν μετὰ τῶν ἄλλων τὸν πλοῦν, καὶ τὴν νύκτα ἐφθασαν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ναυπλίου, καὶ οἱ φρουραρχοῦντες τοὺς ἐδέχθησαν μέ πολλὴν προθυμίαν ὑποκριτῶν, καὶ ὁ λαὸς, ὅστις ἔπασχεν ἀπὸ τὸν στρατιωτῶν, ἐπαρηγγρήθη, ἐλπίζων νὰ πύσῃσι τὰ δεινὰ του διὰ τῆς προστασίας τῶν βουλευτῶν τοῦ ἔθνους, ἀποβάντες εἰς τὴν πόλιν, ἐπληροφορήθησαν τὰ διατρέξαντα, καὶ τὸ πρῶτ' συνεδριάζουσιν ἐκτάκτως, καὶ ὑπεχρέωσαν τὸν Γενναῖον νὰ ἐξέλθῃ τῆς πόλεως, καὶ ἡτύχασαν οἱ κάτοικοι. Ἄλλ' ἐν ᾧ πρὸ ὀλίγου ἐσκέπτοντο, ὅσοι μετὰ αὐτῶν φρουροῦντες τὰ δίκαια, νὰ ἐξεύρωσι τὸν τρόπον, νὰ ἐξώσωσι τὸν Θ. Γρύβα ἀπὸ τοῦ Παλαμίδι· ἢ νὰ τὸν περιορίσωσιν εἰς τὰ χρέη του, ἥδη βιάζονται νὰ σιωπήσωσι, καὶ αὐτὸς μυκτηρίζων τὴν ἀ-θροπότητα, καυχᾶται ὅτι ἐφόβηξε τὸ Παλαμίδι ἀπὸ τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ Κολοκοτρώνη, ὅστις ἤτελε, λέγει, ὁ Γρύβας, νὰ τὸ κυριεύσῃ καὶ νὰ τὸ καταστήσῃ Ἀρσεναρχεῖον· καὶ βλέπει ὅτι ἡ Βουλὴ εὐρίσκεται ἤδη εἰς τὸ Ναύπλιον, ὅπου μετεκάλεσε καὶ τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν, καὶ ὁ Γρύβας ἀντὶ νὰ σεβασθῇ τοὺς νομοθέτας τῆς πατρίδος, τοὺς θεωρεῖ ὡς μηδαμινὰ ὄντα, καὶ ζητεῖ δικαιοσύνην κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη καταγελῶν, καὶ δὲν ἀλλάσσει διαγωγὴν. Ἐχων δὲ συμβούλους τοὺς Δελιγιάννας καὶ τὸν Ν. Σκοῦφρον, θέλει νὰ καταδιώξῃ καὶ νὰ κακοποιήσῃ ὅλους τοὺς Βουλευτάς καὶ ὅλους τοὺς πολίτας, ὅσοι εἶναι

οἰκέται καὶ φίλοι τοῦ Κολοκοτρώνη, καὶ ὅσους αὐτὸς θελήσῃ νὰ λογισθῇ τοιούτους, καὶ γενικῶς ὅλους τοὺς ὑπεναντίους τῶν ὀλιγαρχικῶν καὶ ἤδη βασανίζει εἰς σκοτεινὴν φυλακὴν τὸν Γ. Τσιώκρη, τὸν καταδικάζει καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν, καὶ δὲν θὰ τὸν ἀπολύτῃ εἰμὴ ἂν οὐ λάβῃ τὰ γρόσια. Ἀναρπάζει δὲ τὸν Βουλευτὴν ἐπίσκοπον Βρεσθένης εἰς τὸ Παλαμίδι, καὶ τὸν φυλακίζει ὡς δῆθεν λαβόντα μέρος εἰς τὰ συμβούλια τοῦ Κολοκοτρώνη διὰ τῇ ἐξωσίν του ἀπὸ τοῦ Παλαμίδι, καὶ ἀπειλεῖ νὰ ἀναρπάσῃ καὶ ἄλλους βουλευτάς. Στέλλει δὲ στρατιώτας νὰ συλλάβωσι τὸν Ἀνδρ. Μεταξάν, καὶ νὰ τὸν ἀπαγάγωσιν εἰς τὸ Παλαμίδι· ἀλλ' ἐδῶ ἔτυχον Μελαμπύγου τὸ λεγόμενον, ὅστις, εὐθὺς ἂν οὐ τὸν εἶπον ὅτι ἦσαν προσταγμένοι νὰ τὸν ἐπάρωσιν εἰς τὸ Παλαμίδι, καί ται μόνος· εὐρεθείς, σύρει ἀπὸ τὴν ζώνην του δύο πιστολάκια, καὶ κατευθύνει πρὸς τὰ στήθετά του καὶ τοὺς λέγει· *κατεῖς δὲν εἶχες τὴν δύναμιν καὶ μ' ἐπάρῃ*, καὶ ἐν τσοῦτῃ ἐπρέφθασαν εἰς βιῆθειάν του ἄρκετοί· Ἑπτανήσιοι ἑνοπλοὶ, καὶ τοὺς ἐξέβαλον ἀπὸ τῇ οἰκίαν, καὶ τὸν περιστοιχίσαν, καὶ ἀποτελοῦντες τὴν φρουράν του, ἔλαβον μέτρα νὰ ὑπερασπίσωσιν αὐτὸν τε καὶ ἑαυτοὺς, ἂν δὲ Γρίβας ἤθελεν ἀποφασίσαι νὰ στείλῃ πολλοὺς ἄλλους στρατιώτας ἐναντίον των. Ὅλοι δὲ οἱ κάτοικοι τοῦ Ναυπλίου, καὶ ὅσοι μάλιστα ὅπως ὁποῦντε σχετικοὶ τῶν κινηθέντων εἰς τὸ Παλαμίδι, κυριεύονται ἀπὸ φόβου καὶ τρόμου. Οἱ δὲ ὀλιγαρχικοὶ διαδίδουσιν ὅτι ἡ φατρία τοῦ Κολοκοτρώνη εἶχεν σκοπὸν, ἂν ἐκυρίευσεν τὸ Παλαμίδι, νὰ φονεύσωσιν ἐξ αὐτῶν καὶ τῶν σχετικῶν των ἑκατὸν δεκατέσσαρας, ἀποδίδοντες οὕτως εἰς τοὺς ὑπεναντίους, κατὰ τὸ σύνθηες, ὅ,τι εἶχεν σκοπὸν νὰ πράξωσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι κατ' ἐκείνων. Ταῦτα θεωροῦντες οἱ Βουλευταὶ, συνεδριάζουσι καὶ προσκαλοῦσιν αὐτὸς τὴν Ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν, νὰ ἔλθῃ ὅσον τάχιστα εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ συνάμα στέλλουσιν εἰς τὸ Παλαμίδι τὸν Κωλέτην, ὡς ἔχοντα ἐπιβρῶν εἰς τοὺς ῥευμελιώτας καὶ μάλιστα εἰς τὸν Γρίβαν, καί ὡς ὄντα πρόθυμον νὰ συμπράξῃ μετὰ τὴν Βουλὴν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ νὰ εἰσπληθῇ εἰς τὰ πράγματα, καὶ διὰ τοῦ Κωλέτιου προσκαλοῦσι τὸν Γρίβαν νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν Βρεσθένην, καὶ νὰ μὴ τολμήσῃ πλέον νὰ ἐπάρῃ εἰς τὸ Παλαμίδι κανένα ὁποιονδήποτε ἄνθρωπον, πάσαν τοῦ νὰ καταχράσῃ τοῦ δικαίου· Ἀλλ' ἀκούει ὁ Γρίβας τοὺς Βου-

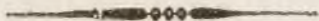
λευτάς, ἐν ᾧ ὑποστηρίζεται ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχικῶν καὶ τῶν δού-
 μελῶν τῆς Ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς, καὶ ἐνεργεῖ κατὰ τὰς μουσικὰς
 ὁδηγίας των. Ὑπείκων εἰς τὸν Κωλέτιον, ἀπολύει μὲν τὸν Βρε-
 σθένης, καὶ παύει ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦ ν' ἀναρπάξῃ τοὺς πολί-
 τας εἰς τὸ Παλαμίδι, καὶ μόνον ἀπαιτεῖ, ἀπαντῶν διὰ τοῦ Κωλέτι-
 ου πρὸς τοὺς Βουλευτάς, νὰ δικασθῇ ἡ Κολοκοτρώνης, (ὃ πικρὸς
 περιέγελος !) ὡς ἀποτολήσας νὰ ἐπιδουλεύσῃ τὸ φρυῦριον, καὶ νὰ
 τιμωρηθῇ κατὰ τοὺς νόμους. Ἄν ἦτο τῷ ὄντι Κυβέρνησις ἡ Ἀντι-
 κυβ. Ἐπιτροπὴ καὶ ἡ Βουλὴ, ἔπρεπεν ὁ Κολοκοτρώνης ν' ἀπαιτήσῃ
 νὰ δικασθῇ ὁ Γρίβας καὶ δι' ἄλλα ὅσα ἔπραξε κακὰ, καὶ τέλος
 διότι ἔστειλε τὸν Λαμπρόπουλον, καὶ ἠπάτησε τὸν Κολοκοτρώνην
 καὶ τὸν Πλαπούταν, καὶ τοὺς ἐλήστευσε, καὶ τοὺς ἐπλήγωσε, καὶ
 τοὺς ἐφόνευσε, καὶ νὰ τιμωρηθῇ κατὰ τοὺς νόμους. Ἀλλ' ἡ Κυ-
 βέρνησις αὐτὴ δὲν εἶναι εἰμὴ φατρία τῶν ὀλιγαρχικῶν, τῆς ὁποίας
 ἀποτελοῦσι μέρος καὶ πολλοὶ τῶν Βουλευτῶν. Οἱ δὲ ὀλιγαρχικοὶ καὶ
 ἡ φατρία των αὐτὴ ὑπηγόρευσαν ὅσα ἐτόλμησεν ὁ Γρίβας κατὰ
 τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ἄνω ποτα-
 μῶν χωροῦσι πηγαί, καὶ ὁ Γρύβας ἀπαιτεῖ νὰ τιμωρηθῇ ὁ Κολο-
 κοτρώνης, διότι, κατὰ τὸν Γρίβαν, ἠθέλησε νὰ κυριεύσῃ καὶ νὰ
 καταστήσῃ Ἀθησιαρχεῖον τὸ Παλαμίδι. Καὶ ἔχει δίκαιον βέβαια
 ἔκφραζόμενος τοιοῦτοτρόπως ὁ Γρύβας, διότι συνηγοροῦντος τοῦ
 Κωλέτιου ὑπὲρ τοῦ Γρύβα, ὅστις φονεύει καὶ φωνάζει οἱ φο-
 νεύεται ὑπὸ φοιέων, καὶ ἀποκαλοῦντος ἔγκλημα τὸ ὑπὲρ τοῦ
 Παλαμιδίου κίνημα τοῦ Κολοκοτρώνη, εἷς τις μόνον ἐκ τῶν Βου-
 λευτῶν ὕψωσεν τὴν φωνὴν καὶ εἶπεν ἄλλ' ἐξεταστέον ἂν εἴν' ἔγκλημα
 τὸ τοιοῦτο κίνημα τοῦ Κολοκοτρώνη ἢ ἀρετὴ, ἐν ᾧ ἔπρεπεν ὅλοι ν'
 ἀποδοκιμάσωσι τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ εἰ δέον ὅλοι ν' ἀποθάνωσι διὰ
 νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν ἀλήθειαν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν πατρίδα.
 Ἐπρεπεν ὅλοι νὰ ἀνακρίνωσι τὰ πεπραγμένα, καὶ νὰ κρεμάσωσι
 τὸν Γιαννάκην Λαμπρόπουλον διὰ ληστείαν εἰκοσιπέντε χιλιάδων
 γροσίων καὶ δύω πιστολίων πολυτίμων, δι' ἀπόπειραν δολοφονίας,
 καὶ διὰ προδοσίαν κατὰ τοῦ ἔθνους (crime de leze Nation) ὡς
 ἐπιβουλευθέντα τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, οἵτινες ἔτρωσαν ἕως τότε
 τὴν πατρίδα μαχόμενοι, καὶ ἔμελλε νὰ τὴν σώσωσι καὶ ἐπο-
 μένως. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὁ Γρύβας εἰς τὸν κόσμον ὅτι ἦτον,
 ἂν ἦτον, ἀθῶος ἀπὸ τῶν τετολημμένων ἐγκλημάτων, ἐχρεώσκει αὐτὸς

ὁ ἴδιος νὰ κρίνῃ κατὰ τὴν συνοπτικὴν διοκονομίαν τοῦ καὶ νὰ κρε-
 μάσῃ τὸν Λαμπρόπουλον ὡς ἐπίβουλον καὶ ληστὴν ἐπὶ τῶν τειχῶν
 τοῦ Παλαμίδιου, καὶ νὰ στείλῃ ὀπίσω τὰ χρήματα τοῦ Πλαπούτα
 καὶ τὰ πιστόλια τοῦ Κολοκοτρώνη· ἀλλ' εἶναι ἱκανὸς καὶ νὰ πράξῃ
 τοιαῦτα ἔργα νὰ τιμωρήσῃ δηλαδὴ τὴν ἐπιβουλήν καὶ ν' ἀποδώσῃ τ'
 ἀλλότρια; Αὐτὸς αὖριον θὰ φέρει τὰ πιστόλια τοῦ Κολοκοτρώνη
 πρὸ τοῦ ἐφιππίου τοῦ Ἰππευίου εἰς ἐπίδειξιν. Ὁ Κολοκοτρώνης
 καὶ εἰς ταύτην τὴν περίστασιν ἄλλο τί δὲν ἐπραξεν ἢ τὸ χρέος τοῦ
 καθὼς ἤγων ἵζετο καὶ ἐκινδύνευε πάντοτε ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν του,
 πολεμῶν τοὺς Τούρκους ὡς ληστὰς τρεφομένους μὲ τὰ αἵματά
 των, οὕτως ἀνεδέχθη ν' ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀδίκου-
 μένων ἀπὸ τὸν Γρύβαν. Ἀλλ' ἀνεδέχθη ν' ἀγωνισθῇ καὶ τὸν μέ-
 γιστον ἀγῶνα, τὸν ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τοῦ Παλαμίδιου καὶ τῆς
 σωτηρίας τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης. Τοῦτο εἶναι ἡ ἀρετὴ, τὸ χρέος
 τοῦ καλοῦ ποιμένος, τοῦ πολεμικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Πελοποννήσου.
 Ἐχρεώσται δὲ νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὸ ὅποιον ἔμελλε
 νὰ πράξῃ κίνημα εἰς τὸ Παλαμίδι· πλὴν ἡ Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ
 ἐμφιλοχωρεῖ εἰς τὸν Πόρον· ἡ δὲ Βουλὴ δὲν ἤτον ἀκόμη συγκε-
 κροτημένη καὶ οἱ Βουλευταὶ εὐρίσκοντο εἰς τὴν Ἑρμιόνην. Ἀλλ'
 ἡδύνατο καὶ νὰ κάμῃ τοιαύτην διακοίνωσιν εἰς τὰ δύο μέλη τῆς
 Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς ἐγγράφως, καὶ ὅμως ἔγραψε πρὸς αὐτὴν ἁ-
 παξ καὶ δις, καὶ τὴν διακοίνωσεν ὅτι, τὰ τοῦ Ναυπλίου εἶχον
 κακῶς. Τὴν περιέμενε δὲ εἰς τὸ Ναύπλιον, νὰ τὴν κοινοποιήσῃ διὰ
 ζώτης ὅσα δὲν ἡδύνατο νὰ γράψῃ, καὶ αὐτὴ οὕτε ἤρχετο εἰς τὸ
 Ναύπλιον, οὔτε τὸν ἀπῆντησεν· ἀλλὰ ῥαδιουργοῦσα μετὰ τῶν ὀλι-
 γαρχικῶν, προσπαθεῖ νὰ τὸν βιάσῃ νὰ τοῦς προσκαλέσῃ ἀρχη-
 γοὺς εἰς τὸν πόλεμον, καὶ νὰ τοῦς διορίσῃ προβληθέντας παρ' αὐ-
 τοῦ ὁ ἀρχιστράτηγος. Ὁ Κολοκοτρώνης ἄρα δὲν καταδικάζεται,
 θελήσας διὰ τῆς αὐθιγότητος συνεργείας τοῦ Λαμπροπούλου νὰ
 παραλάβῃ τὸ Παλαμίδι, καὶ μάλιστα ἐν ᾧ ὁ Γρύβας δὲν εἶναι
 φρούραρχος διωρισμένος ὑπὸ τῆς Κυβερνήτειως, ἀλλ' εἶναι ἄρπαξ
 τοῦ ἐθνικοῦ φρουρίου, ἀνεγνωρισμένος ὑπὸ τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτρο-
 πῆς ἐκούσης ἀκούσης, καὶ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἐθνικοῦ φρουρίου
 πράττει ὅ,τι θέλει ὥστε ὅλος ὁ κόσμος καταβοῶσιν ἐναντίον του
 καὶ ζητοῦσιν ἐκδίκησιν. Διὰ τοῦτο ὁ Λαμπρόπουλος ἤθελε θεωρηθῇ
 παρὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων ὡς φιλόπατρις καὶ φιλοδίκαιος ἀν-

κατώρθωνε, πληρόνων τοὺς μισθοὺς τῆς φρουρᾶς, νὰ ἐξώσῃ τὸν Γρύβαν ἀπὸ τὸ Παλαμίδι, καὶ δὲν ἔπραττε ληστείαν καὶ δολοφονίας ἀπόπειραν κατὰ τῶν ἐλευθερωτῶν τῆς πατρίδος, τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ Νικηταρᾶ, τοῦ Πλαπούτα, τοῦ Γεναίου καὶ τῶν μετ' αὐτῶν συμπολεμούντων τοὺς Τούρκους. αὐτὸς, ἐν ᾧ προσφέρει ἑαυτόν, ὡς καλὸς χριστιανὸς παρουσιαζόμενος νὰ παραδώτῃ τὸ Παλαμίδι, δὲ Κολοκοτρώνης ὥφειλε νὰ δεχθῇ τὴν πορτοράν τινι, ἀκόμη καὶ ἂν ὑπώπτευνε ὅτι ὁ προσφέρων τὸν ἡπάτα καὶ τὸν ἐπεβούλευε, καὶ ἔπρεπε νὰ προσπαθήτῃ καὶ κινδυνεύων μάλιστα ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν του, ὑπὲρ τῆς Πατρίδος, νὰ τὸ παραλάβῃ καὶ ἐπομένως ἐπροθυμήθῃ ὡς Κολοκοτρώνης νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος του· ἀλλ' ἂν ὡς ἄνθρωπος ἡπατήθῃ καὶ ἀπέτυχε, καὶ ἔπαθε, λυπεῖται μὲν διότι ὁ Λαμπρόπουλος συνετάχθη μὲ τὸν λαβόντα τὰ τριάκοντα ἀργύρια, καὶ προσεκάλεσεν αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους δὲ πλαραγγηοὺς τῆς Πελοποννήσου εἰς τὴν σφαγὴν, ὅμως παρηγορεῖται εἰς τὴν συνειδήτίν του διότι ἔσπευτε νὰ τὸ παραλάβῃ, καὶ προσήνεγκε διὰ τοῦτο καὶ θυσίαν πολύτιμον, τὰ δῶρα τῆς εὐγνωμονούσης πατρίδος καὶ ἐλπίζει πάντοτε εἰς τὸν Θεόν, νὰ φυλαξῇ τὸ Ναύπλιον ἀπὸ πᾶσαν ἐπιβουλήν, καὶ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του ἀπὸ ὅλους τοὺς κινδύνους. Τὴν 30 τοῦ αὐτοῦ Μαΐου ἡμ' ἀκούσας ὅτι ἔφθασεν ἡ Βουλὴ εἰς τὸ Ναύπλιον, ἔστειλε πρὸς τὸν πρόεδρον τὴν ἐπομένην ἀναφοράν. α Διωρίσθην ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον γενικὸς ἀρχηγὸς τῆς Πελοποννήσου, ἐν ᾧ ἤμην εἰς τὴν συνέλευσιν ὡς πληρεξούσιος τῶν ὅπλων τῆς Πελοποννήσου. Μετὰ τὴν συνέλευσιν ὡς ἰδραμὸν εἰς τὸ Ναύπλιον διὰ νὰ κινήσω εἰς ἐκστρατεῖαν τοὺς ἐκεῖ διατρίβοντας Πελοποννησίους κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Πρὸς δὲ καὶ ὡς διὰ νὰ φρονίσω καὶ διὰ τῆς Κυβερνήσεως περὶ τροφῶν καὶ πολεμοφοδίων. Ἐφθασα εἰς Νέρεϊαν, καὶ ὁ Γρύβας μοῦ ἐμπόδισε τὴν εἴσοδον. Εἰσῆλθον ἔπειτα, καὶ ἀφ' οὗ εἶδον ὅτι οἱ Κυβερνήσις ὡς δὲν μὲ συνέτρεχε μετ' ἀναγκαῖα διὰ τὸν πόλεμον, ἀπεφάσισα νὰ κινήθω καὶ ἀπρομήθευτος ἀπὸ ὅλα. Προσεκάλεσα δὲ τοὺς ὡς Πελοποννησίους νὰ μ' ἀκολουθήσουν. Αὐτοὶ ἐπεκαλέσθησαν τὴν ὡς ὑπερασπισίν μου, διὰ ν' ἀπαλλαχθῶσιν ἀπὸ τὰ κακὰ τοῦ Γρύβα, ὡς καὶ τότε νὰ ἐκστρατεύσουν. Τοῦτο εἰς ἐμὲ ἦτον ἀδύνατον, διότι ὡς καὶ ἡ Κυβέρνησις τὸ ἐθεώρει παρ' ἑαυτῇ ὡς τοιοῦτο. Ἦλθον ἐξ

» Ἀθηνῶν ὁ Νικήτας πληγωμένος διὰ τὰ ἐπισκεφθῆ ἑαυτὸν καὶ
 πτῆν οἰκογένειάν του, καὶ ὁ υἱὸς μου Γενναῖος. Ὁ Γρίβας δὲν τοὺς
 » ἄφησε νὰ εἰσέλθουν. Αὐτὰς ἐφέρετο εἰς τὸν Κολοκοτρώνην ὡς
 » ἐχθρὸς, καὶ εἰς τὸν Πελοποννήσιον ὡς τύραννος· διότι δὲν ἐμπορεῖ
 » τις νὰ κάμῃ διάκρισιν δὺο τριῶν ὁμοφρόνων του Πελοποννησίων
 » πρὸς τοὺς ὁποίους ἐφέρετο ὡς φίλος· ἄρα δὲν ἦτον ἐλπίς διορθώ-
 » σεως τῶν πραγμάτων τοῦ φρουρίου, τὸ ὁπεῖον κατήντησε φωλεὰ
 » ληστών. Ἀπεφάσισα νὰ ἐκστρατεύσω. Ἀλλ' οἱ πυλωροὶ μὲ προστα-
 » γῃν τοῦ Γρύβα ἤθελσαν νὰ μ' ἐμποδίσουν τὴν ἐξοδὸν, καὶ ἐξήλ-
 » θον διὰ τῆς βίας. Αὐτοὺς ἀπειθῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ ἔθνους,
 » δὲν τὴν ἐδέχετο εἰς Ναύπλιον, τὸ ὁποῖον ἡ συνέλευσις ἀπεφάσισε
 » καθέδραν αὐτῆς· ἀπέδειξεν οὕτως ὅτι δὲν γνωρίζει ἔθνος, καὶ δὲν
 » σέβεται τὴν Κυβερνήτιν του, καὶ κατακρατεῖ τὸ φρούριον ὡς
 » ἰδιοκτησίαν του. Πᾶς τις ἄρα ἤθελε δεχθῆ νὰ ἐξώσῃ τὸν Γρύβα
 » ἀπὸ τοῦ φρουρίου. Γιαννάκης τις Ἀμυρόπουλος, χρηματίας ποτὲ
 » ὑπὸ τὸν Καλιόπουλον (Πλαπούταν) τὴν ἐπρόβαλε νὰ παρδώσῃ
 » δι' ἡμῶν εἰς τὸ ἔθνος τὸ Παλαμίδι, καὶ νὰ τὸν δώσωμεν χρηματι-
 » κὴν τινα ποσότητα εἰς ἐξοικονόμησιν τῆς φρουρᾶς· τὸν ἐδώκα-
 » μεν καὶ χρήματα καὶ ἀδάμαντας διὰ νὰ ἐξέλθουν οἱ στρατιῶται
 » καὶ νὰ εἰσέλθουν οἱ ἰδικοὶ μας· καὶ οὕτω τὴν νύκτα τῆς Πα-
 » ρασκευῆς πρὸς τὸ πρωὶ τοῦ Σαββάτου ὑπῆγον αὐτοὶ, καὶ ἐκείνοι
 » ἀνοίξαντες τῆς πόλιν, τοὺς ὠδήγουν εἰς τὰ ὀχυρώματα (ντάμπιας).
 » βλέποντες δὲ ὅτι ὁ Νικήτας καὶ ὁ Πλαπούτας δὲν εἰσῆλθον, ἀλλὰ
 » μόνος ὁ Τσιώκης μὲ μερικὰς στρατιώτας, τοὺς ἐκτύπησαν μὲ τὰ
 » πυροβόλα καὶ μὲ τὰ ταυφέκια· ὅθεν αὐτοὶ βλέποντες τὴν ἐπιβου-
 » λὴν, ἔφυγον καὶ ἐπληρώθη ὁ Τσιώκης καὶ δὺο τρεῖς στρατιῶται.
 » Διεσώθησαν ἄρα οἱ ὀπλαρχηγοὶ τῆς Πελοποννήσου ἀπὸ τὴν ἐπι-
 » βουλὴν τοῦ Γρύβα καὶ τῶν ὁμοφρόνων του. Σιωπῶ τὰ περὶ τοῦ
 » Γενναίου (ὅστις εἰσῆλθε διὰ τὰ προφύλαξιν τῆς πόλιν καὶ ἐξῆλθε
 » μὲ διαταγὴν τῆς Βουλῆς). Βλέποντες ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀδιαφορεῖ
 » εἰς αὐτὰ, καὶ ὅτι συντελοῦν καὶ ἄλλοι περικυβερτῆται διὰ τὰ μᾶς
 » ἀποδαίξουν ἀναξίους τῶν χρεῶν μας, ἢ διὰ τὰ μᾶς ἐξαντώσωσιν,
 » ἤδη κινούμεθα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ χωρὶς ψωμί καὶ χωρὶς φυσέκια
 » (πυριτόβολα), καὶ δὲν ἐλπίζομεν εἰ μὴ εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ
 » Θεοῦ καὶ εἰς τὸ φιλόπατρι τῶν Πελοποννησίων. Καὶ ἡ Κυβέρνη-

» σεις ἂν θέλῃ νὰ σωθῇ στρατόπεδον καὶ νὰ σωθῇ ἡ πατρίς, ὥς
 » μὲ προμηθεύσῃ τ' ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου. » Καὶ ἤδη σπεύδει νὰ
 προκαταλάβῃ ἄλλον πολὺ φοβερώτερον κίνδυνον τῆς Πατρίδος παρὰ
 τὸν τοῦ Παλαμίδου, τὸν κίνδυνον τῆς ὑποταγῆς τῶν Ἑλλήνων.

Κ Ε Φ. Γ.

Ἑποταγή.— Ἀρτενέργεια εἰς τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Γ. ἀρχηγού.— κινεῖται οὗτος ἀνεφοδίαστος.— μέτρα κατὰ τοῦ Ἱμπραχίμ καὶ τῶν ὑποταγέντων.— κινεῖται εἰς τὸν Φενέρ.— Ἀπειλεῖ τοὺς ὑποταγέντας.— Ἐπιβουλή κατὰ τῶν Πετιμεζαίων.— Κατάσκοποι.— Ὁ Σαμῆς πρὸς τοὺς Μεγασπηλαιώτας.— Ἀπάντησις.— Μάχαι.— Ἐπιδρομαί.— Μάχη εἰς Καρύταιναν.— Ὁ Κολοκοτρώνης πρὸς τὴν Βουλὴν.— Ἀμνηστία.— Ὀλιγαρχικοὶ εἰς τὸ στρατόπεδον.— Μέτρα κατ' αὐτῶν.— Ὁ Κολοκοτρώνης πολεμεῖ ἄνεν τῶν ὀλιγαρχικῶν ὡς ἐπὶ τοῦ Δράμαλη.— Ἀναστολὴ τῆς ὑποταγῆς.— Ἀλήθεια τοῦ Α. Ζαφειροπούλου ὑπὲρ τοῦ Κολοκοτρώνη.— Ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον.— Ἡ βουλὴ πρὸς τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν.— Διαταγαὶ ἄπρακτοι.— Ἀναφορὰ τοῦ Γρύβα πρὸς τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν.— Αὕτη εἰς τὸ Ναύπλιον.— Ὁ Γρύβας ὡς ἐν θριάμβῳ.— Ὁλη ἡ δόξα τοῦ Ναυπλίου εἰς τὸν πλῆον κακόν.— Μέτρα Βουλευτῶν κατὰ Γρύβα καὶ τῶν δύο μελῶν τῆς ἀντικυβ. ἐπιτρ.— Ζητεῖται προϋβουλευμα κατὰ Κωλέττου.— Ρουμελιῶται εἰς τὴν Ἀκροκόρινθον.— Ἐπειτα εἰς Ναύπλιον.— Ἐμφύλιοι παραχαί.— Σημαίνει ὁ κώδων εἰς τὸν ναόν.— Λειποταξία τῶν δύο μελῶν.— Ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ λαός.— Ὁχλαγωγία.— Διλιγιάνναι εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν.— Ὁ Στ. Γρύβας πρὸς τοὺς πολίτας.— Ἀναφορὰ ἐπιτροπῆς τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Βουλὴν.— Ὁ Πρόεδρος πρὸς τὸν στ. Γρύβαν.— Ἀπάντησις.— Ὁ Πρόεδρος πρὸς τὰ δύο μέλη.— Ἀπάντησις.— Λειποταξία Βουλευτῶν.— Οὗτοι πρὸς τὸν πρόεδρον.— ἀπάντησις.

Καὶ θόμβας εἰς πυρπύλῃσιν.— Μεσολάβησις τοῦ Κόδριγκτων.— Ὁπληρηγοὶ πρὸς τὴν βουλὴν.— Ὁ Πρόεδρος πρὸς τὰ δύο μέλη — Συνωμοσία κατὰ Γρύθα.— Σφαῖρα Πυροβόλου κατὰ τοῦ Βουλευτηρίου.— Ἀλλή πληγόνει Βουλευτάς.— Ὁ Πρόεδρος πρὸς τοὺς λειποτακτήσαντας Βουλευτάς.— ἀπάντησις τριατατριῶν.— Αἰποταξία.— Ὁ Πρόεδρος προσκαλεῖται τὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰ δύο μέλη καὶ ἀπὸ τῶν Κόδριγκτων.— Καὶ ὁ Ἐἷδεκ εἰς Ναύπλιον.— Συνέρχονται ἐκ τῶν δύο μερῶν εἰς τὴν Γολέταν του.— Ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον.— Διαρπαγὴ Φυγὴ πολιτῶν.— Πεδοκλήσις τοῦ Κόχραν καὶ τοῦ Τσιόρτζι.— Ἐγγραφον πρὸς τοὺς προκρίτους τῶν Ναυτικῶν νήων περὶ μεταβάσεως τῆς Κυβερνήσεως εἰς Σπέτσας.— Ὁ Ζαῖμης εἰς τὸ Κρανίδι.— Διαταγὴ συλλήψεως διαφόρων.— Ὁ Κόδριγκτων κατὰ τοῦ Α. Μεταξᾶ.— Ἐνοχοποίησις τῶν στρατιωτικῶν ἐκτὸς τοῦ Γρύθα.— Ὁ Κόχραν εἰς τὸ Ναύπλιον.— Ἐρχεται καὶ ὁ Τζιόρτζι.— Διευθετεῖ τὰ τοῦ Ναυπλίου.— Οἱ αὐτοὶ φρούραρχοι καὶ πάλιν.— Οἱ Δελιγιάνναι ἐλεύθεροι.— Ὁ Στάθης Τσιβλικῆς.— Κατηγορία κατὰ τῶν δύο μελῶν.— Πρακτικὰ κατὰ τοῦ Κολοκοτρῶνι ἀπρακτα.

Ἀρχὰς τοῦ αὐτοῦ Μαΐου τοῦ 1827 ἐπαρουσιάσθη ὁ Δημήτριος Νενέκος εἰς τὸν Ἱμπραχίμ, καὶ ἔδωκε τὸν ὄρκον τῆς πρὸς αὐτὸν πίστεως καὶ ὑποταγῆς. Οὗτος δὲ τὸν ὑποδέχεται, τὸν τιμᾷ τὸν διορίζει ἀρχηγὸν στρατευμάτων, τὸν περιποιεῖται καὶ μετ' ὀλίγον τὸν ὀνομάζει μπέην. (1) Ταῦτα βλέποντες ὁ λαὸς νομίζουσι ὅτι βλέπουσι

Τόσῃ ἐμπιστοσύνην ἔδειξεν ὁ Ἱμπραχίμ εἰς τὸν Νενέκον, ὥστε περιστοιχισμένους ἐν τινι τῶν ἡμερῶν ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἀπὸ τὸ σῶμα-
του, ὅλον ἐξ Ἑλλήνων συγκεῖμενον, προὐχώρησεν ἀνεπαισθήτως
εἰς τὰς ἐρήμους εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων του,
ὥστε, ἂν ὁ Νενέκος ᾔθελε, τὸν ἐφόρευεν ἢ τὸν ἠχμαλώτιζε. Τότε

τὸ τέλος τῶν δεινῶν των, τὰ ὅποια ὑπεφύρουσι τριετίαν ἤδη, καὶ ὃν μάλιστα χαιρὸν καταπολεμούμενοι καὶ ἔκ τῆν πείναν, βλέπουσι τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα των, λιμοκλονούσας εἰς τὰ ὄρη, εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰ σπήλαια. Ἐμιμήθησαν λοιπὸν τὸν Νενέκον καὶ ἤδη ὑπετάγησάν τινες ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Π Πατρῶν, Βοστίτης, Καλαβρύτων, καὶ τινες ἀπὸ τὴν Γαστούνην καὶ Πύργον, καὶ ὁ Ἰμπραχίμ τοὺς περιθάλλει, τοὺς δίδει σπόρον γεννημάτων, καὶ βόας, καὶ χρήματα, καὶ τοὺς ὑπόσχεται πολλὰ καλὰ, καὶ προστατεύει τὴν ζωὴν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν των, καὶ ταιουτοτρόπως ἡ ὑποταγὴ καταντᾷ ἐπιδημικὸν, καὶ εἶναι φόβος μὴ διαδοθῇ καθ' ὅλην τὴν Πελοπόννησον, διότι οἱ κάτοικοι ταῦ Λιβαρχίου, Σοποτοῦ, Δίβρης καὶ ἄλλων χωρίων ἤδη ἔγραφον καὶ πρὸς τοὺς Καρυτινοὺς, νὰ συνέλθωσιν εἰς Κοντοβάζεναν, νὰ συσκεφθῶσι περὶ ὑποταγῆς, ὥστε ν' ἀσφαλισθῶσι τοῦλάχιστον εἰς τὴν φυσικὴν των ὑπαρξιν ἐκ μέρος τοῦ Ἰμπραχίμ. Ὁ Κολοκοιτρώνης, ἐρειδόμενος εἰς τὸν σταθερὸν χαρακτῆρα τῶν Πελοποννησίων (διότι καὶ πέρυσι μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Μισολογγίου παρστήρησε τὰ πνεύματα καὶ ἔγραφεν εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι δὲν ἀράνη ποῦ ποτε διάθεσις εἰς ὑποταγὴν, οὐδ' ἐτόλμα κανεῖς νὰ ἐκστομίσῃ τοιοῦτό τι), κατεγίνετο εἰς τὰ τῆς συνελεύσεως ἐν Τροιζηνί, ὅπου ἦτον ἀναγκασία ἡ παρουσία του, διὰ νὰ ματαιώσῃ τὰς ἀντενεργείας τῶν ὀλιγαρχικῶν, τὰς γινομένας κατὰ τῆς ἐκλογῆς

ὁ Ἰμπραχίμ σύννοιδε τὸ σφάλμα του, ἀλλ' ἀντήμεψεν τὴν πίστιν τοῦ Νενέκου καὶ τὸν ὀνόμασε Μπέην. Κατ' ἄλλους, ἐνῶ ἐπορεύετο συνωδευμένος ὑπὸ τοῦ Νενέκου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ Ἑλλήνων, κατέβη ἀπὸ τὸν ἵππον ν' ἀναπαυθῇ εἰς τι μέρος κατὰ σκιον. Αὐτοῦ τὸν κατέλαβεν ὁ ὕπνος καὶ ἐκοιμήθη θύω ὥρας, καὶ ὁ Νενέκος τὸν ἐφύλαξε· διὰ τοῦτο ὁ Νενέκος εἶναι ἀξιόπαινος ὅσον ὁ Λαμπρόπουλος ἀξιόποινος. Ἡ πιστότης καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ἐχθρὸν εἶναι ἀρετή. Ἡ δὲ κακία τοῦ Νενέκου ἦτον ὅτι ἐνέμεινεν εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἰμπραχίμ ὅσον ἐζητεν. Ἐὰν ἐλάμβανε πάλιν τὰ ὄπλα κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐφόνευεν εἰς τὸν πόλεμον, θά ἦτον ἥρωας ὁ Νενέκος.

τοῦ Καποδίστρια, καὶ δὲν ἐφρανιάζετο κἄν, ὅτι ἦτο ποιεῖ δυνατόν νὰ ὑποταγῇ Πελοποννήτιος εἰς τοὺς Τούρκους, ἀφ' οὗ ὑπέστη καρτερικώτατα καὶ ὑπέφερε μέχρι τοῦδε καὶ τὰ πικρότατα τοῦ πολέμου δεινὰ, καὶ τέλος συνεῖθεν οὕτως εἰπεῖν νὰ παίξῃ μὲ τὸν Ἰμπραχίμ, τριγυρίζων τὴν Πελοπόννησον διώκων καὶ διωκόμενος. Διὰ τοῦτο εἶχε καὶ τὸν Νικηταρᾶν φρούραρχον εἰς τὴν συνέλευσιν ἐκείνην, καὶ ἐπομένως διέταξε τὸν Γενναῖον νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς τὰς Ἀθήνας μὲ τοὺς Πελοποννησίους, καὶ μόνον κατὰ τὸν Ἀπρίλιον (μετοῦντα) ὑποπτεύων δυστύχημα συμβησόμενον αὐτόθι ἐνδεχομένως, ἔγραφε τὴν Ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν « νὰ συμπράξωσι » πολιτικοὶ καὶ πολεμικοὶ, νὰ συγκεντρωθῇ στρατόπεδον εἰς τὴν » Πελοπόννησον, διὰ ν' ἀνθῆξῃ εἰς τὰ δεινὰ ὅσα θ' ἀκολουθήσουν, » ἂν συμβῇ ἀπεικταῖον τι εἰς Ἀθήνας, ὅτε καὶ τὰ στρατεύματα » θὰ σκληροπισθοῦν καὶ θὰ καταφύγουν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅπου » θὰ εἰσβάλλει καὶ ὁ Κιουταχῆς » Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀντὶ νὰ συμ- πράξωσιν οἱ ἐν Πόρῳ Πολιτικοὶ, εἰς οὖν οἱ ὀλιγαρχικοὶ, ἔστειλαν τὸν Ζαίμην μ' ἑκατὸν πενήντα στρατιώτας εἰς τὴν Τροιζῆνα, νὰ διαλύσῃ τὴν συνέλευσιν, ὡς ἐβρέθη ἐν τοῖς ἐμπροσθῆν, καὶ αὐτὸς εἶπεν ἀπειλῶν ὅτι ἔχρυσι καὶ αὐτοὶ τὴν δυνάμιν των καὶ τοὺς φίλους των, καὶ ἐπομένως ἔλαβον μέτρα νὰ διατηρήσωσι τὴν ὑπόληψιν καὶ ὑπεροχὴν των, καὶ συνομνύοντες ἀκόμη καὶ μὲ τὸν Γρίβαν κατ' ἐκείνου, διότι ἀνέτρεψε τὰ ἐψηρισμένα εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσιν, καὶ ἔγεινεν αἷτιος νὰ ἐκλεχθῇ ἄρχων τῆς Ἑλλάδος ὁ Καποδίστριας, καὶ ἀγερῆθησαν τὰ ὁποῖα ἐνόμιζον ὅτι εἶχον προνόμια εἰς τὴν Πατρίδα, τὴν ὁποῖαν νομίζουσιν ὅτι ἀποτελοῦσιν αὐτοὶ οἱ ὀλίγοι ἄνθρωποι, καὶ ὅχι ὁ λαὸς, ὅχι οἱ πρ' αὐτῶν λεγόμενοι κλέπται καὶ ὅλοι οἱ μετὰ τούτων πολεμήσαντες καὶ ἐλευθερώσαντες αὐτὴν Ἕλληνες. Ὁ Κολοκοτρώνης, ἅμα ἐξελθὼν εἰς τὸ Ἄργος, ἐπληροφόρηθῃ τὰ τῆς ὑποταγῆς, ὃ ἐστὶ μετὰ παρέλευσιν μηνὸς ἀφ' οὗ ὑπετάγη ὁ Νενέκος, καὶ ἡ Ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ, ἥτις, ὡς Κυβέρνησις, ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ τὰ περὶ αὐτῆς, ἢ τὰ ἀγνοεῖ ὅλως, ἢ δὲν εἰδοποιεῖ τὸν Γ. ἀρχηγὸν τῶν στρατευμάτων, καὶ ἀναχωρήσαντα τὴν Σ. Μαῖου διὰ τὰ μεσόγεια τῆς Πελοποννήσου, καὶ ζήτησαν τὰ τριφᾶς καὶ πυριτόβολα, δὲν ἔχει, λέγει, νὰ τὸν δώσῃ. καὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸν σκάπτει λάκκον εἰς τὸ Ναύπλιον διὰ τοῦ Γρίβα, ἀφ' ἐτέρου δὲ θέλει νὰ τὸν ἀφαιρέσῃ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν

καὶ νὰ διορίσῃ ἀρχηγούς τοῦς ὀλιγαρχικούς. Τοιαύτη διαγωγή τῆς λεγομένης Κυβερνήσεως ἀναγγέλλει ὅτι τὰ δύο μέλη αὐτῆς δὲν τείνουσιν εἰς τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐξελέχθησαν. Ὅταν εἰς τοιαύτην περίστασιν δὲν ἐφοδιάζωσι τὸν Γ. ἀρχηγὸν μὲ ἀναγκαστὰ τοῦ πολέμου, καὶ ὅταν, ἀντὶ τοῦ Γ. ἀρχηγοῦ, ἐνεργῶσι νὰ ἐκστρατεύσωσιν οἱ μὴ ἱκανοὶ νὰ πολεμήσωσι τὸν ἐχθρὸν ἐπιτυχῶς, ἔπεται τὸ συμπέρασμα τοῦ ὅτι δὲν θέλουσι ν' ἀνασταλῇ ἡ ὑποταγὴ, καὶ ὅτι συμπράττεισι πρὸς τὸν σκοπὸν τῶν ὀλιγαρχικῶν, ἐὰν οὗτοι ὑπεκίνησαν τὴν ὑποταγὴν, ὡς παρατηρήθη ἐν τοῖς προηγουμένοις. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν πραγμάτων ὁ Κολοκοτρώνης ἀθυμήσας (ὥςποτε εἰς τὸ Χρυσόβιτσι διεξέμεινε μόνος), ὑψώνει κλαίων τοὺς ὀφθαλμούς· εἰς τὸν Οὐρκανόν, παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ λυτρώσῃ διὰ τῆς Παντοδυναμίας του τὸν ἀγαθὸν τῶν Ἑλλήνων λαὸν καὶ ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς ὑποταγῆς καὶ ἀπὸ τὰς πολυειδεῖς ἐπιβουλὰς τῶν ἐχθρῶν του Τούρκων, καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ μαχόμενον διὰ τὴν ἀγίαν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τὴν πατρίδα του, καὶ κινεῖται κατὰ τε τοῦ Ἱμπραχίμ καὶ κατὰ τῶν ὑποτεταγμένων, ἀνεφοδίαστος ὅλος τῶν διὰ τὸν πόλεμον ἀναγκάων, ἐλπίζων εἰς τὴν θείαν Πρόνοιαν.

Τῇ 5 Ἰουνίου διορίζει τὸν Νικηταρᾶν πληρεξούσιον ἀντιπρόσωπόν του καὶ τὸν στέλλει νὰ στρατολογήσῃ ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας τῆς Λακεδεμονίας, Λεονταρίου, Μεσσηνίας καὶ Ἀρκαδίας, νὰ συστήσῃ στρατιόπεδον εἰς Φουρτσαλοκάμαρα, νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς τὸ νὰ ἐγκαρτερήσωσιν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας, ν' ἀντικρύσῃ τοὺς ἐχθρούς, καὶ νὰ ἐμποδίξῃ τὴν συγχωινωσίαν τῶν ἐν Τριπολιτσᾷ μὲ τοὺς ἐν τοῖς φρουρίοις ἐκείνοις. Στέλλει τὸν Πλαπούταν καὶ τὸν Γενναῖον ὁμοῦ μὲ τὸν Νισιαννέτον Χρηστόδουλον εἰς τὴν Καρύταιναν, νὰ στρατολογήσωσιν ἐκεῖθεν καὶ ἀπὸ τὸ Φανάρι, καὶ νὰ κινηθῶσιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Κλαβρύτων κατὰ τῶν ὑποτεταγμένων καὶ τοῦ Ἱμπραχίμ. Διέταξε καὶ τοὺς Πετιμεζικούς, τὸν τε Δ. Μελετόπουλον καὶ τὸν Θάνον Χρυσανθακόπουλον νὰ συστήσωσι στρατόπεδον εἰς τὰ Νεζιρά. Ἔστειλε καὶ τὸν Ἀναγνώστην Παπασταθόπουλον εἰς τὸν Πύργον καὶ Γαστούνην διατάξας καὶ τὸν Χρυσανθὸν Σισίνην νὰ στρατολογήσωσιν ὡσαύτως, καὶ νὰ προσπαθήσωσι νὰ ἐξαλείψωσιν ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα

τὸ μίasma τῆς ὑποταγῆς, καὶ νὰ κινηθῶσιν ὡταύτως εἰς τὰ Καλάβρυτα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Κυβέρνησις δὲν τὸν προμηθεύει τροφὰς καὶ πυριτόβολα ὡς εἴρηται, τοῦ διέταξε ἅπαντας νὰ ἐκθρέψωσι τὰ στρατεύματα, λαμβάνοντες τροφὰς ἀπὸ τὰς ἐθνικὰς προσόδους. Ἀναχωρήσας δ' ἀπὸ Ἀργεῖ, ἐφθασεν εἰς τὴν Κόρινθον, ὁθεν τὴν 8 γράφει τὸν Ἀρχιστράτηγον ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Κορίνθου χωρὶα τῆς Βοστίσας ὑπεπετάγησαν, καὶ ὅτι ἦτο κίνδυνος μὴ ὑποταγῶσι καὶ οἱ Κορίνθιοι διὰ τὰς καταχρήσεις τῶν Πρυμελιωτῶν τῆς φρουρᾶς τῆς Ἀκροκορίνθου, καὶ τὸν προσκαλεῖ αὐτόθι, νὰ λάβῃ ἀνάλογα μέτρα κατὰ τῶν καταχρωμένων. (1) Τὴν 10 γράφει πρὸς τοὺς δημογέροντας τῶν Καλαβρύτων: «καθὼς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως, οὕτω καὶ τώρα εἶναι ἀνάγκη νὰ προμηθεύεσθε τ' ἀναγκαῖα εἰς τὸν στρατὸν ἀπὸ τὰς ἐθνικὰς προσόδους ἢ καὶ ἀπὸ τὰς ὑδιοκτησίας των οἱ Πολῖται.» Τοῦ διατάττει νὰ παραδώσωσι τοὺς στρατιώτας τῆς ἐπαρχίας των ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Βασιλείου Πετιμεζᾶ κατὰ τὰ ἐψηφισμένα παρὰ τῆς ἐν Ἑραιζῇ συνελέσεως. Οἱ δὲ Δημογέροντες τῆς Βοστίσας παρέδωκιν τοὺς στρατιώτας τῆς ἐπαρχίας των ὑπὸ τὸν Δημ. Μελετόπουλον. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις εἶχε στείλει εἰς τὸν Ἀνδρέαν Λόντιον τροφὰς καὶ πυριτόβολα, ὁ Κολοκοτρώνης διέταξε τὸν Μελετόπουλον νὰ τὰ παραλάβῃ καὶ νὰ τὰ μεταχειρισθῇ εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του στρατιώτας. Ὁ Λόντιος δὲν ἦτο προβαδλημένος ἀρχηγὸς τῆς ἐπαρχίας Βοστίσας, καὶ οἱ Δημογέροντες δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν παραδώσωσι τοῖς στρατιώτας καὶ διὰ τοῦτο, καὶ διότι εἰς τὴν ἈΔ συνεδρίασιν τῆς ρηθείσης συνελεύσεως ἐδόθη ἀναφορὰ ἐναντίον του ὑπὸ τινῶν Κορινθίων διαλαμβάνουσα ὅτι, φρουραρχῶν εἰς τὴν Ἀκροκορίνθον, καθείρξε καὶ ἐβασάνισεν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐπήρε χρήματα, καὶ ἡ συνέλευσις τὸν κατέστησεν ὑπόδικον ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιστρατήγου (2). Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις τὸν ἔστει-

(1). Οἱ Κορίνθιοι τοὺς προσέφερον ἑκατὸν τριάντα χιλιάδας γροσίων νὰ τοὺς παραδώσωσι τὸ φρούριον, διὰ νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τὰς καταχρήσεις των. Ἀλλ' αὐτοὶ τοὺς ἠπάτησαν. Ἐλαβον δὲ τὰ χρήματα ἀπὸ τοὺς ὀπλαρχηγούς τῆς στερ. Ἑλλάδος Κ. Ντοιατέλλαν καὶ ἄλλους καὶ τὸ παρέδωκαν εἰς αὐτοὺς, καὶ διὰ τοῦτο οἱ Κορίνθιοι ἐδυκολοῦντο νὰ στρατευθῶσι μετὰ τὸν Κολοκοτρώνην

(2). Εἰς ἐξ αὐτῶν παραστάς εἰς τὴν συνέλευσιν ἐδείξε τὰς

λε τροφῆς καὶ πυριτόβολα, ἐν ᾧ δὲν στέλλει πρὸς τὸν Γ. ἀρχηγόν, καὶ οὗτος ὑποπιεύων ὅτι ἡδύνατο νὰ τὰ μεταχειρισθῇ εἰς κακὸν, διετάξε νὰ τὸν ἀφαιρεθῶσι. Τὴν 19 τοῦ αὐτοῦ Ἰουνίου δ Κολοκοτρώνης κινεῖται μετὰ τῶν Κορινθίων εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Φανεοῦ, ὅπου ἐστρατοπέδευσαν, καὶ αὐτόθεν ἤρχισε ν' ἀπειλῇ γράφων πρὸς διαφόρους ὅτι, θὰ μεταχειρίζετο τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον κατ' αὐτῶν ὑποταγέντων, ἂν ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν δουλικὴν κατὰστασιν, διότι, τοὺς ἔλεγε, καὶ αὐτὸς ὁ Ἱμπραχίμ τέλος πάντων θὰ τοὺς καταστρέψει. (1) Ἀλλ' ἦτον ἀνάγκη νὰ δοθῇ καὶ τι παράδειγμα αὐστηρότητος· εὐθὺς εὐθὺς, διὰ νὰ ἴδωσιν αὐτοφθεῖ οἱ ἄνθρωποι ὅτι, ὁ Γ. ἀρχηγὸς τῶν στρατευμάτων τῆς Πελοποννήσου θανατῶνει τοὺς ὑποταγέντας, ὅσοι ἐπιμένωσιν εἰς τὴν ὑποταγὴν. Ὁ Ἱμπραχίμ ἐστελλεν ἐξ αὐτῶν τούτων κατασκόπους νὰ μάθωσιν ἢ νὰ ἴδωσιν ποῦ καὶ ποῦ κατὰ τὴν Ἀχαΐαν εὕρισκοντο Ἑλληνικά στρατεύματα, καὶ ποῖοι ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν. Πρὶν ἢ φθάσει ὁ Κολοκοτρώνης εἰς Φανεὸν, οἱ ὑποταξαγμένοι ἐπεβούλευον τοὺς Πετιμεζαίους. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἱμπραχίμ ἐμελλε νὰ κινηθῇ ἀπὸ τὰς Π. Πατρὰς εἰς τὰ Καλάβρυτα, γράφει τις ἀπὸ τὸ χωρίον Λαπάτες τὸν Β. Πετιμεζᾶν ὅτι ἐκινήθη ἐπιστρέφων εἰς τὴν Ἠλιδα, καὶ οἱ ἄνθρωποι πιστεύσαντες τὰ γραφόμενα, ἔμενον ἡσυχοί, καὶ ἐπιτροπὴ σταλείσα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ δημοπρατήσῃ τὰς ἐθνικὰς προσόδους, ἂν καὶ ὁ Κολοκοτρώνης ἔγραψε νὰ μὴ πωληθῶσιν, ἀλλὰ νὰ συναχθῶσι, ἵνα χρησιμεύσωσιν εἰς τὸν στρατὸν, μετέωρον ἀπὸ τὸ Μεγασπήλαιον εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῶν Καλαβρύτων κεκαλυμμένων ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν, καὶ φεύγουσιν ἕκαστος ὅπου ἡδύνατο εἰς τὰ ὑψηλὰ, νὰ σωθῶσιν. Ἐφυγεν ὠσαύτως ἡ ἐπιτροπὴ (2) μετὰ τὸν Ν. Πετιμεζᾶν. Ὁ δὲ Βασίλει-

ἀπουλωμένα πληγὰς τῶν ποδῶν του, καὶ τὰ κατεστιγματισμένα ἐκ τῶν βασάνων μέλη τοῦ σώματός του. Διὰ ταῦτα ὠνομάζετο καὶ ὁ Ἀκροκόρινθος ληστάρχειον.

(1). Κατὰ τινὰ ἐφημερίδα τῆς Λαυσάνης ὁ Σέβες ἔγραψε τὸν Μπουέ ὅτι ὁ Μεχμέταλης εἶχε σχέδιον νὰ μετοικίσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν Αἴγυπτον.

(2). Μέλος αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς ἦτο καὶ ὁ Γ. Σκαλίδης, ὅστις μετὰ διηγήθη τὰ τῆς ἐπιδρομῆς ἐκείνης τοῦ Ἱμπραχίμ.

ος ἐβράδυνε, διότι ὤφειλε νὰ συναποκομίσῃ καὶ δῶα φορτία πυριτόβολα· ἔφυγε δὲ καὶ αὐτὸς κατόπιν φέρων εἰς τοὺς ὁδόντας τὸ σπαθί· καὶ πιστόλιον εἰς τὴν χεῖρα ἐλαυνόμενος ὑπὸ τινων ἰππέων. Ἀλλὰ προφθάσας ἐπλητίασεν εἰς τὰ ὑψηλὰ μέρη, ὅθεν ὁ Νικόλαος μέτινας στρατιώτας ἐκτύπησαν τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ στραφῶσιν εἰς τὰ ὀπίσω. Ὁ σκοπὸς τῶν ὑποτεταγμένων ἦτο νὰ φονεύσωσιν ἢ νὰ συλλάβωσι τοὺς Πετιμεζαίους καὶ νὰ τοὺς παρὰδώσωσιν εἰς τὸν Ἱμπραχίμ. Ἐν τῷ δὲ, ὁ Β. Πετιμεζᾶς εὗρίσκετο ἄνωθεν τῶν Καλαβρύτων ὡς προσθοφυλακῇ, συνέλαβε Γιάννην τινὰ λεγόμενον ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων χωρίων, ὡς μὴ διὰ τῆς δημοσίας ὁδοῦ ἀλλὰ λοξοδρομοῦντα καὶ διὰ δυσβάτων μερῶν διερχόμενον, καὶ ἀρῶν τὸν ἠρώτησε περὶ τοῦ Ἱμπραχίμ, καὶ συνέλαβεν ὑπονοίας κατασκοπῆς διὰ τὸν τρόπον καὶ τὰς ἀποκρίσεις του, τὸν ἔστειλεν εἰς τὸ κατὰ τὸν Φενεδὸν στρατιοπέδον, ὅπου τὸν ἔγειναν πολλαὶ ἐρωτήσεις καὶ ἐξετάσεις, ἐξ ὧν δὲν ἐξήγετο τοιοῦτό τι, καὶ ὁ Κολοκοτρώνης διέταξε νὰ μὲνῃ εἰς φύλαξιν. Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ Πετιμεζᾶς στέλλει καὶ ἄλλον, ὅστις ἐμαρτύρησεν ὅτι ὁ Γιάννης ἦτον ἐσταλμένος ἀπὸ τὸν Ἱμπραχίμ κατάσκοπος, καὶ ὡς τοιοῦτος ἔλαβε καὶ ἔφερεν ἐπάνω του φλωρίαν τινὰ Μαρμπούτια λεγόμενα. Ὅθεν ὁ Κολοκοτρώνης διώρισε τότε πολεμικὸν δικαστήριον, τὸ ὁποῖον τὸν κατεδίκασεν εἰς θάνατον δι' ἀγχόνης, καὶ τὸν ἐκρέμασιν εἰς παρεδειγματοποισίαν κατὰ τὰς Καϊσιάνας εἰς τὴν δημοσίαν ἐπὶ τινος δένδρου, φέροντα ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον. « Τέτοιον καταφρονημένον θάνατον θὰ ἔχουν ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας ὅσοι ἐπροσκύνησαν εἰς τὸν Ἱμπραχίμ, καὶ δὲν μετανόησεν νὰ κινηθοῦν κατ' αὐτοῦ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. Τοιοῦτον θάνατον θὰ λάβουν καὶ ὅσοι ἔχουν αὐτὸ τὸ ἄτιμον φρόνημα καὶ δὲν τὸ ἀποβάλλουν. Ἀκόμη καὶ ὅσοι ἐλεύθεροι Ἕλληνες, ἱερεῖς καὶ λαῖκοι, δὲν πιάσουν τὰ ὅπλα εἰς τιαύτην κρίσιμον περίστασιν, καὶ δὲν τρέξουν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ μὲ προθυμίαν. Ὁ παρὼν Γιάννης ἀπὸ Μπούμπουκα ἦτο σταλμένος ἀπὸ τὸν Ἱμπραχίμ. Τισασίτης (κατάσκοπος), καὶ ἐπιάσθη, καὶ λαμβάνει τὸν θάνατον δι' ἀγχόνης. Τὴν 21 Ἰουνίου 1827. Ἐκ τοῦ κατὰ τὸν Φενεδὸν γενικοῦ στρατοπέδου. Ὁ Γ. ἀρχηγὸς τῆς Πελοποννήτου Θ. Κο-

» λοκοιτρώνης ». Τοιούτους εἶχε στείλει πρὸς φύλαξιν εἰς τὸ Μεγασπηλάιον ἄλλους δῶω, καὶ διέταξε νὰ κρεμασθῶσι καὶ ἐκεῖνοι· ἀλλ' οἱ Πατέρες ἔστειλαν πρεσβείαν πρὸς τὸν Γ. ἀρχηγὸν καὶ τοῦ· ἔσωσαν ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἀλλ' ἤθελε καὶ ὁ Κολοκοιτρώνης τὸν θάνατον κανενὸς Ἕλληνας ; ὑπεχώρησεν εἰς τὴν ἀνάγκην, καὶ ἐφρονεῖθη ὁ δοσυχῆς ἐκεῖνος Γιάννης διὰ τὸν σκοπὸν τοῦν ἀνασταλῆ τῆς ὑποταγῆς ἢ πρόδοος.

Ὁ δὲ Ἱμπραχίμ, νομίζων συντελεστικὸν εἰς τὴν ὀποταγὴν τὸ νὰ προσκυνήσωσιν οἱ Πατέρες τοῦ Μεγασπηλαίου, διέταξε τὸν ἀρχιγερματιά του Σαχλὴν τοῦ Σιέχ Νεντσιπ, καὶ τοὺς ἑγραψέ τὰ ἑξῆς : « Ὁ ὑψηλότατος αὐθέντης μας, ὡς ἐνθερμος ὑπερασπιστὴς τῶν παλαιῶν Βακουφίων (ιερῶν καταστημάτων), ἐπιθυμῶν πάντοτε καὶ νὰ μὴ χύνωνται αἵματα, μηδὲ νὰ κατὰστρέφωνται πόλεις καὶ χωρία, καὶ τοιαῦτα μάλιστα Βακούφρια καθὼς τὸ ἰδικόν σας, κατὰ προσταγὴν τῆς ὑψηλότητός του σᾶς γράφω, νὰ γνωρίσετε τὸ μεχαρμέτι του (εὐσπλαγχνίαν του) καὶ τὴν ἀπόρατίν του πραγματικῶς, νὰ ἔλθετε ἐδῶ εἰς Καλάβρυτα δῶω ἐκ τῶν προκρίτων βουχπάνιδων (καλογήρων), νὰ δώσετε τὴν ὑποταγὴν καὶ τὸ βαγιαλίκι σας εἰς τὴν ὑψηλότητά του, καὶ σᾶς ὑπόσχεται μεγάλα χαρίσματα εἰς τὸ βακούφι σας καὶ πολλὰς τιμὰς· θέλει διπλασιάσει καὶ τὰ χαρίσματά του ἀπὸ ὅσα σᾶς εἶχεν ὁ κραταῖος σουλτάνος. Καὶ ὅλα ταῦτα σᾶς τὰ ὑπόσχομαι ἀπὸ μέρους τῆς ὑψηλότητός του, καὶ ἂν ἤθελε νὰ σᾶς ἀπατήσω νὰ εἶμαι ἀρνητὴς τοῦ Μωαμέτη καὶ τοῦ Ἀλκορανίου, νὰ εἶμαι ἄτιμος, καὶ ἡ κατάρρα τοῦ ἁγιωτάτου πατρός μου Σιέχ Νεντσιπ ἐφέντη νὰ καταδικάζῃ διὰ παντός καὶ ἐμένα καὶ ὅλην τὴν οἰκογένειάν μου· εἰδὲ καὶ σταθῇτε εἰς τὴν ἀνοησίαν καὶ ἀπάτην τῶν Κοισιαμπασιδῶν καὶ τῶν κλεπτῶν, καὶ εἰς θέλει ἀφανισθῇτε καὶ τὸ βακούφι, καὶ ἡ ὑψηλότης του νὰ εἶναι ἀμέτοχος ἀπὸ ἁμαρτίας, καὶ εἰς δόσετε λόγον εἰς τὸν Θεόν. 19 Ἰουνίου 1827 ». Οἱ πατέρες τὸν ἀπεκρίθησαν ὅτι ἀφ' ἧς ὥρας ἀπηρνήθησαν τὰ ἐγκόσμια, θεωροῦσιν ἑαυτοὺς ὡς μὴ ὑπάρχοντας εἰς τὴν ζωὴν, καὶ δὲν φοβοῦνται τὸν θάνατον, μάλιστα τὸν δέχονται μὲ χαρὰν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, καὶ εἶν' ἔτοιμοι νὰ πολεμήσωσι καὶ νὰ χύσωσι τὸ αἷμά των διὰ τὴν ἁγίαν θρησκείαν

των καὶ διὰ τὴν πατρίδα των. Καὶ ἤδη ἡτοιμάσθησαν εἰς ἄμυναν ἑκατὸν ἐκ τῶν καλογήρων μαχηταί, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες τὸν Προηγούμενον Γεράσιμον Τορολόν, ὅστις ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐπαναστάσεως ἦτον ἐκλελεγμένος ἀρχηγὸς εἰς τὰ τοῦ πολέμου, καὶ ἀπὸ τὸ 1826 ἦτο διωρισμένος ἀπὸ τοὺς Πατέρας φρουράρχος (1).

(1) Ὁ Πανοσιώτατος οὗτος Προηγούμενος Τορολὸς ἐστράτευσε τὸ 1821 μὲ σαράντα καλογήρους εἰς τὸ Λεβίδι μετὰ τοῦ Σ. Χαραλάμπους καὶ Ν. Χ. Σολιώτου. Ἐπειτα εἰς τὴν πολιορκίαν Π. Πατρῶν, ὅπου εἰς τὴν μάχην τοῦ Γηροκομείου ἐπληρώθη εἰς τὸν δεξιὸν πῶδα. Τὸ 1822 ἐστράτευσεν εἰς βοήθειαν τοῦ Μισολογγίου μὲ τὸν Ζαΐμην καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους, μεθ' ὧν ἐπιστρέψας, ἠγωνίσθη καὶ εἰς τὴν Ἀκράταν ἕως οὗ παρεδόθησαν οἱ Τούρκοι. Τὸ 1823 ἐστράτευσε πάλιν εἰς Π. Πάτρας, ὅπου διωρίσθη καὶ φροντιστὴς τοῦ στρατοπέδου. Ὁ Τορολὸς κατὰ γεται ἀπὸ Περιστέραν, χωρίον τῶν Καλαβρύτων. Εἰς τὴν Ἀκράταν ἐστράτευσε τὸ 1822 καὶ ὁ προηγούμενος Δαμασκηνὸς ἀπὸ τὸ Διακοπτὸν μὲ πενήντα καλογήρους, οἵτινες ἀπεκόμισαν ἐκεῖ καὶ τροφὰς καὶ πυριτόβολα· ἐπολέμησαν καὶ διεκρίθησαν ἐξαίρετοι μαχηταί ὁ Σαμουὴλ Κατσαρὸς ἐκ Περιστέρας, ὅστις καὶ ἐπληρώθη, καὶ ὁ Κοσμάς Πανάγου. Διεκρίθη δὲ καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Νικθανὰν Γκολφίνος ἐκ Περιστέρας εἰς τὴν μάχην τῆς 24 Ἰουνίου τοῦ 1827, εἰς τὸ Μεγασπύλαιον.

Οἱ Προηγούμενοι Παρθένιοι Μπαλάνος ἀπὸ Σόλον, Γερμανὸς Πυρλέγγας, Παφνούτιος Γσίτος, Νεόφυτος Γυαλιᾶς ἀπὸ Μεσοροῦγι, ἅπαντες οὗτοι μεμνημένοι εἰς τὰ τῆς ἐταιρείας τῶν Φιλικῶν ἐξεπλήρωσαν τὰ χρέη των πρὸς τὴν πατρίδα, καὶ στρατιωτικῶς καὶ χρηματικῶς καὶ ὅπως ἄλλως ἡδύνατο ἕκαστος. Ὁ προηγούμενος Ἱερόθεος ἀπὸ Ζήτουσαν τῆς Καρυταίνης ὁμοῦ μὲ τὸν Μπαλάνον καὶ τὸν μοναχὸν Γρηγόριον Μπιζῆ κατήχηθησαν ἀπὸ τὸν Χριστιανουπόλεως μητροπολίτην Γερμανόν. Ὁ Ἱερόθεος περιελθὼν τὰς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, Βοστίτσης, Κορίνθου, Ἄργους, Ἀγιοπέτρου, Κατωναχαγῆ, Λακεδαιμονίας, Καλαμάτας καὶ Φαναρίου, διεκοίνωσε τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐν Βοστίτσει τὸ 1821

Πληρορορηθέντες οὗτοι ὅτι ὁ Ἰμπραχίμ ἐμελλε νὰ κινήθῃ κατὰ τοῦ Μεγασπηλαίου, ἐζήτησαν βοήθειαν ἀπὸ τὸν Γ. Ἀρχηγόν, ὅστις τοὺς εἶχε στείλει· τὸν ὑπασπιστὴν του Φ. Χρυτανθόπουλον καὶ τὸν Κωνσταντὴν Μέλλιον μὲ δικοσμούς πενήντα Καρυτινοὺς καὶ Ἀρκάδας· καὶ αὐτοί, ὅτε Ν. Πετιμεζᾶς, ὁ Ν. Φραγκάκης καὶ οἱ Σαρδελιάνοι, μὲ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς Καλαβρυτινοὺς, ὡς διακοσίους ἡτοιμάσθησαν ὡσαύτως εἰς ἀντίκρουσιν. Τὴν 23 τοῦ ἰδίου μη-

συγκροτηθείσης συνελεύσεως εἰς τοὺς Φιλικούς, καὶ κατέγραψεν εἰς κατάλογον τὰς συνεισφοράς αὐτῶν. Αὐτὸς ἡγωνίσθη καὶ στρατιωτικῶς. Ὁ δὲ προηγούμενος Ἰωνᾶς Κανελόπουλος ἀπὸ τὰ Χαλκιάνικα, κατηχηθεὶς εἰς τὴν Ζάκυνθον ὑπὸ τοῦ Κολοκοτρώνη, ἐστάλη παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν Πελοπόννησον, συνεπιφέρον καὶ ἐπιστολὴν πρὸς τοῦτον τοῦ Καποδίστρια καὶ τοῦ Ῥήγα Φερρᾶίου τ' ἄλλα, διέδωκε τὸ μυστήριον εἰς τὸν Ἀσημάκην Σκαλτσᾶν καὶ ἄλλους πολλούς. Αὐτὸς καὶ ἐπολέμησεν εἰς Π. Παύρας, εἰς Κόρινθον καὶ εἰς τὴν Ἀκράταν, καὶ τὸ 1824 μέχρι τοῦ 1827 ἦτο διωρισμένος φροντιστὴς τῶν ἐν τῷ Μεγασπηλαίῳ στρατευμάτων. Ὁ δὲ Γερμανὸς Πυρλέγγας ἐστάλη παρὰ τοῦ Ἐρμανουὴλ Παπαῦ ἐκ Κασσανδρείας φέρων δεκαοκτὼ χιλιάδας γροσίων μὲ πλοῖον Κασσανδρείας εἰς Ὑδραν, ἡγόρατε πυριτόβολα καὶ τὰ ἐπέμψεν εἰς Κασσανδρείαν. Ἐπειτα μετέβη εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἡγωνίσθη καὶ εἰς πολλὰς μάχας. Ὁ προηγούμενος Σαμουὴλ Δημόπουλος ἐκ Ρογίων, εὑρεθεὶς τὸ 1824 εἰς τὸ κατὰ τὴν Λεβαδίαν μετόχιον τοῦ Μεγασπηλαίου μὲ τὸν ἱεροδιάκονον τῆς μονῆς τῶν Ταξιάρχων Ἀθανάσιον, συνεπολέμησε μ' αὐτὸν τοὺς Τούρκους, ἐκινδύνευσεν ἀναμιχθεὶς μὲ αὐτούς, καὶ διότι ἐλάλει τὰ Τουρκικὰ, ἐσώθη. Αὐτὸς διωρίσθη καὶ φροντιστὴς εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὸν Κυριακούλην, παρευρέθη καὶ εἰς τὴν Ἀκράταν. Ἠγωνίσθη ὡσαύτως καὶ στρατιωτικῶς ὅτε Δανιὴλ Μαμωνᾶς ἐκ Τριπολιτσᾶς. Ὁ Διονύσιος Διαμαντάκος ἀπὸ Σόλων ἱερομόναχος ἐπολέμησεν εἰς τε τὴν Ἀκράταν καὶ ἄλλου, ἀλλὰ διεκρίθη εἰς τὸ Μεγασπηλαίον διοικῶν τὰ πυροβόλα, ὅτε καὶ ἐπληρώθη εἰς τὴν δεξιάν.

νός περὶ τὸ ἐσπέρας ἐκινήθη δ' Ἰμπραχίμ κατὰ τοῦ Μεγάλου σπη-
 λαίου πανστρατείας, καὶ χιλιάδες ἐχθρῶν κατέλαβον τὸ Πετροῦχ'
 καὶ τὸν Ὑψηλὸν Σταυρόν. Οἱ δὲ ὀλίγιστοι ἐκεῖνοι Ἕλληνες,
 ἐξορμήσαντες οἱ πλείτεροι τὴν αὐγὴν ἄμχ, καὶ διασπα-
 ρέντες εἰς τὸ δάσος τῶν ἐλατῶν, ἤρχισαν ὀπισθεν αὐτῶν τῶν
 δένδρων νὰ μάχωνται ὡς ἐκ προμαχώνων του φεκίζοντες τοὺς
 ἐχθροὺς, ἐν ᾧ τοὺς ἐπυροβόλουν καὶ ἀπὸ τὰ ὀχυρώματα τοῦ μο-
 ναστηρίου, καὶ ἐφόνευον ἐξ αὐτῶν εἰς τρόπον ὥστε πᾶσα βολὴ
 ἦτον ὀλεθρία δι' αὐτοὺς βαλλομένους εὐστοχώτατα καθὼ πολυα-
 ρίθμοι, καὶ μὴ δυναμένους νὰ ἐξαπλωθῶσι καὶ νὰ ἐνεργήσωσιν
 εἰς ἐκεῖνας τὰς θέσεις. Ὁρμήσιντας δὲ ὡς πεντακοσίους ἱππεῖς
 εἰς τὸ Μετόχι τῆς Πανηγυρίστρας, πυροβολήσαντες οἱ Πατέρες
 ἐφόνευτάν τινες καὶ τοὺς ἐβίασαν νὰ ἐπισθοπορήτωσι. Τότε θεω-
 ροῦντες καὶ οἱ πεζοὶ ὅτι δὲν ἦτον εὐκολον ἡ ἐκπόρθησις τοῦ Μο-
 ναστηρίου, ἤναγκάσθησαν ν' ἀποχωρήσωσιν. Ἡ μάχη διήρκεσεν
 ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς ἐφρονεύθησαν καὶ ἐπληγώ-
 θησαν πλέον ἢ τριακοῖσι. Ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐκτὸς τοῦ πετόν-
 τος Ἀνδρέα Σαρδελιάνου οὐδεὶς ἄλλος ἐπαθε τίποτε. Ὁ Ἰμπρα-
 χίμ εἶχεν ἐσταλμένους τριαχιλίους Τούρκους εἰς Διακοπτὸν, καὶ
 αὐτοὶ ἤχηματώτισαν ὡς τριακοσίους γέροντας καὶ γυναικόπαιδα,
 αἰφνης ἐπιπεσόντες εἰς τὸν νοδὸν τοῦ Θεοῦ τὴν 24 Ἰουνίου καθ' ἣν
 ἐώρταζον τὴν τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, καὶ δημοῦ με-
 αὐτοὺς συναπήγαγον καὶ τὸν ἱερέα ἐνδεδυσμένον τὰ ἱερατικά του.
 Ἄμχ δ' ἔφθασαν αὐτοὶ, ὁ Ἰμπραχίμ διὰ νὰ] λεηλατήσῃ
 καὶ πάλιν, διὰ ν' ἀφάνισῃ τὴν Καρύταιναν, καὶ νὰ ἐκδικηθῇ κατὰ τῶν
 κινήθέντων ἐναντίον τῶν ὑποτεταγμένων, ἐξεκίνησεν ὀκταχιχι-
 λίους Τούρκους εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην, καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν
 διευθύνθη εἰς Τριπολιτσάν. Ἀπὸ τὸ Μεγασπήλαιον ἐκινήθη πρὸς τὰς
 Κατσιάνας, ὅπου ἀπαντήσας κρεμάμενον τὸν κατὰσκοπον Γιάννην
 διέταξε καὶ τὸν ἐθαψαν. Ὁ δὲ Πλαπούτας καὶ ὁ Γενναῖος οἷτινες
 εἶχον φθάσει εἰς τὸ Αἰβάρτζι πρὸ ὀλίγου μὲ δύο χιλιάδας πεντα-
 κοσίους Καρυτινοὺς Λονταρίτας καὶ Φαναρίτας τὸν ἐκτύπησαν
 εἰς τὸ Σωποτόν. Ἄμχ δὲ ἰδόντες ὅτι τὰ στρατεύματά του διευ-
 θύνθησαν καὶ εἰς τὴν Καρύταιναν, ἔδραμον αὐτοῖς με πολλὴν
 ταχύτητα, καὶ ὁ μὲν ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὴν Ζάτουναν, ὁ δὲ εἰς

τὴν Δημιτρίαν. Οἱ Ἕλληες ἔνοπλοι πάντοτε καὶ ἄγρυπνοι, εὐ-
 θὺς ἀφ' οὗ εἶδον τοὺς ἐχθροὺς, ἤρχισαν νὰ τοὺς κτυπῶσι παντα-
 χόθεν ἀκροβολιστικῶς, καὶ νὰ τοὺς βλάπτωσι· μετ' αὐτῶν ἐνωθέν-
 τες ὅ,τε Πλαπούτας καὶ ὁ Γενναῖος, τοὺς ἐκτύπησαν ὡσαύτως,
 καὶ τοὺς ἐβίασαν νὰ φύγωσιν εἰς Τριπολιτσάν. Ἐπομένως ὁ Πλα-
 πούτας ἐκινήθη πάλιν, πάλιν Ἰουνίου, εἰς τὰ Καλάβρυτα, ὅπου θὰ
 ἔλθει ἐπομένως καὶ ὁ Γενναῖος ἀπὸ τὰ σιενὰ τοῦ Λουνταρίου, διὰ
 νὰ βιάσῃ τοὺς ὑποτεταγμένους νὰ κηρυχθῶσι κατὰ τοῦ Ἰμ-
 πραχίμ.

Ὁ Κολοκοτρώνης γράφει τὴν 21 τοῦ αὐτοῦ Ἰουνίου πρὸς τὴν
 Βουλὴν: «μὴ παραμελεῖτε πλέον τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ. Οἱ Πε-
 κλοπανηῆσιοι ἀποφασισμένοι ν' ἀποθάνωσι, δὲν σᾶς ζητοῦν εἰμὴ
 τροφὰς καὶ πυριτόβολα. Τὰς τροφὰς οἰκονομοῦν ὁπωσοῦν, δι-
 ὅτι τὸν ὀλίγον ἄρτον, ὅπου τὸ ἄροτρον των πρὸ ἐνὸς χρόνου ἡ-
 τοίμασε καὶ τὸ τυφέκι των διέσωσεν ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν, εἶν' ἔτοι-
 μοι νὰ τὸν φάγωσιν εἰς τὸν πόλεμον. Εἰς τὸ πρόσωπὸν των φαί-
 νονται τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς γενναιοφροσύνης καὶ τῆς νίκης·
 ἀλλὰ ζητοῦν πυριτόβολα, δι' ὧν ἀποκτᾶται ἡ νίκη. Φυσέκια
 φυσέκια, φωνάζουν, καὶ εἴμεθα ἔτοιμοι ν' ἀποθάνωμεν ἢ νὰ ζή-
 σωμεν ἐλεύθεροι. Εἰς τὰς ἀναφοράς μου, τὰς πολλὰς ἀναφοράς
 μου, οὐδεμία ἀπάντησις ἐδόθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Εἰς τὸν
 Κολοκοτρώνην δὲν στέλλονται τροφὰ καὶ πυριτόβολα, διότι τὰ ζη-
 τεῖ ὁ Κολοκοτρώνης; ἔστειλεν ὅμως εἰς τὸν ὑπόδικον Ἀνδρέαν
 Λόντον. Ἀλλὰ τὰ σιρατιεύματα ἤδη συνέρχονται πανταχόθεν εἰς
 τὰ Καλάβρυτα: μὲ τί νὰ πολεμήσωσιν τὸν ἐχθρὸν; Ἄν ἡ Κυ-
 βέρνησις δὲν λάβῃ πρόνοιαν, τὸ κακὸν τῆς ὑποταγῆς θὰ διαδοθῇ,
 καὶ θὰ συνέλθωσιν οἱ προσκυνήσαντες μὲ τὸν ἐχθρὸν εἰς αὐτὴν τὴν
 κκαθέδραν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τότε: ποίον λαὸν πρόσωπον θὰ
 φέρετε; » Πρὸ ὀλίγου ἔγραψεν ὡσαύτως ζητῶν τροφὰς καὶ πυ-
 रिτόβολα « δὲν ἔμαθον νὰ μεταβάλλω τὸ χῶμα εἰς πυρίτιδα.
 στρατὸς ὑπάρχει, καὶ οἱ στρατιῶται τρέφονται καὶ ἀπὸ τὰ
 ποίμνια τῶν πτωχῶν· ἀλλὰ χωρὶς πυριτόβλων: πῶς νὰ πο-
 λεμήσωσι τὸν ἐχθρὸν; » Ἀλλὰ: τί ἄλλο δύναται ἡ Βουλὴ νὰ πράξῃ
 εἰμὴ νὰ προσκαλέσῃ τὴν Κυβέρνησιν νὰ τὸν στείλῃ τροφὰς καὶ
 πυριτόβολα; Καὶ ἡ Βουλὴ καταπολεμεῖται ἀπο τὰ δύο μέλη

τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς, καὶ ἀπὸ τινος ἐκ τῶν μελῶν τῆς, ὁπα-
 δους τῶν ὀλιγαρχικῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ὀλιγαρχικοῦ αὐτοῦς, καὶ
 ματ' ὀλίγον ὁ Γρύβας θὰ στρέψῃ καὶ αὐτῆς τὰ πυροβόλα τοῦ
 Παλαμίδιου. Ἐν τοσοῦτῳ βλέποντες οἱ ὀλιγαρχικοὶ ὅτι ἀπέτυ-
 χον εἰς τὴν διὰ τοῦ Γρίβα συσκευασθεῖσαν ἐπιβουλὴν τοῦ Παλα-
 μίδιου, καὶ ὅτι ὁ ἀρχιστράτηγος δέν τοὺς προσκαλεῖ νὰ στρα-
 τεύσωσιν ὡς τὸν ὑπηγόρευεν ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ, στέλλουσιν
 εἰς τὸν Φενεδν πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην τὸν Βουλευτὴν Καρυταίνης
 Ἀναγνώστην Παπαγαϊνανακόπουλον καὶ τὸν Ἀναγνώστην Ζα-
 φειρόπουλον, καὶ τὸν γράφουσι νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Ἄργος, διὰ
 νὰ ἐνωθῶσιν ὅλοι πολιτικοὶ καὶ πολεμικοὶ, καὶ νὰ κινηθῶσιν ὅλοι
 ὁμοῦ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ σκοπὸς τῶν ἤτον, ἂν δὲν εἶχον κἀνὲν
 ἄλλο σχέδιον ἐπιβουλῆς, νὰ προσπαθήσωσι νὰ τὸν ὑποχρεώσωσι,
 γνωρίζοντες τὸ ἀμνηστίακον καὶ τὸ γενναῖον τοῦ ἀγαθοῦ Γέρου,
 ὥστε νὰ διορισθῶσι καὶ αὐτοὶ ἀρχηγοί, νὰ στρατολογήσωσιν ἐκ
 τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ μὲ διαταγὰς τοῦ ἀρχιστρατήγου νὰ κινηθῶ-
 σιν ὑπὸ τὸν Γ. ἀρχηγόν· καὶ τούτου δοθέντος νὰ μεταχειρισθῶσι
 καὶ τὰ ὅπλα, ὅχι κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχιστρατήγου καὶ τοῦ
 Γ. ἀρχηγοῦ, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον ἂν καὶ μὴ σύμφωνον
 μὲ τὸ γενικόν, ὅπως ὁδηγηθῶσιν ἀπὸ τὰς περιστάσεις. Ἀλλ' ὁ
 Κολοκοτρώνης δέν πιστεύει πλέον, καθ' ὅσον μάλιστα συλλογίζεται
 ὅτι οἱ ὑποταγέντες ὀπλαρχηγοὶ εἶναι σχετικοὶ τῶν, φοβεῖται τὰς
 ἐπιβουλάς καὶ τὰς ἀντενεργείας τῶν εἰς τοιαύτην κρίσιμον περί-
 στασιν, καθ' ἣν κίνδυνος ἀπειλεῖ πανταχόθεν καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς
 μετ' αὐτοῦ, καὶ δέν ἐνδίδει εἰς τὴν αἵτησίν των, καὶ τὴν 24 τοῦ
 αὐτοῦ Ἰουνίου τοὺς ἀποκρίνεται ὅτι, αὐτὸς μὲν δέν δύναται νὰ ἐ-
 πιστρέψῃ εἰς τὸ Ἄργος ἕνεκα τῶν περιστάσεων τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ
 χαρίζων ἀμνηστείαν γενικὴν εἰς ἅπαντας, τοὺς προσκαλεῖ ὅλους
 εἰς τὸ στρατόπεδον, νὰ συναγωνισθῶσιν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀνδρ.
 Λόντος καὶ ὁ Μπενιζέλος Ροῦφος εὗρίσκοντο εἰς τὴν Ἀχαΐαν,
 τοὺς ἐπέτρεψε μὲν νὰ συμπαρακολουθήσωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον,
 πλὴν μὲ εἴκοσιν ἢ τριάντα στρατιώτας ἕκαστος ἀφ' οὗ παραδώ-
 σωσι τοὺς λοιποὺς εἰς τὸν Δημ. Μελετόπουλον. Αὐτοὶ δὲ καὶ ὁ
 Σωτ. Θεοχαρόπουλος παραπονοῦνται πρὸς αὐτὸν διατὶ νὰ ἔχωσι
 μισθωτοὺς στρατιώτας καὶ νὰ μὴ τοὺς δίδεται ἄδεια νὰ στρατο-

λογήσωσι καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας των, καὶ ἐζήτησαν ἔπειτα ν' ἀπολύσωσι τοὺς στρατιώτας των, καὶ νὰ ἡσυχάσωσιν εἰς τὰ ἴδια, διότι δὲν εἶχον διαταγὴν, ἔλεγον νὰ στρατεύωνται· ἀλλ' ὁ Κολοκοτρώνης τοὺς ἀπεκρίθη ὅτι ἐχρεώσταν ἀτάκτως ν' ἀγωνισθῶσιν ὡς ὅλοι οἱ Ἕλληνες, καὶ χωρὶς ρυθμόν. Ὁ Κολοκοτρώνης ἤδη πολεμεῖ τὸν ἐχθρὸν καὶ χωρὶς τῶν ὀλιγαρχικῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν εἰσβολὴν τοῦ Δράμαλη, καὶ τέλος ἡ Πελοπόννησος θὰ λυτρωθῇ καὶ ἀπὸ τὸν νέον Φραγῶ, καὶ ἐν τοσοῦτῳ ἐμποδίσθη τῆς ὑποταγῆς ἢ πρόδοος, καὶ ἐνεργοῦνται τὰ δέοντα διὰ νὰ ἐπα- νέλθωσιν οἱ ὑποτεταγμένοι ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας. Ὁ δὲ ἀναγνώστης Παπαγιαννακόπουλος, καὶ ὁ Ἀναγ. Ζαφειρόπουλος, ἀφ' οὗ ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὸν Φενεὸν, ἐζήτησαν νὰ συνεδριάσῃ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ἡ Βουλὴ, καὶ παρουσιασθέντες εἰς αὐτήν, ὡμολόγησαν ὅτι, ἂν ὁ Κολοκοτρώνης δὲν ἤθελε κινηθῇ κατὰ τῶν ὑποτεταγμένων, ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων ἤθελον προ- χωρήσει ὑποτασσόμενοι εἰς τὴν Κορινθίαν καὶ Ἀργολίδα, καὶ ἐρχόμενοι ἕως πρὸ τῶν Πυλῶν τοῦ Ναυπλίου ἐπὶ κεφαλῇς ἔχον- τες τὸν Ἰμπραχίμ, ἤθελον συλλάβει καὶ παραδώσει αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἰς χεῖράς του τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως. Ὁμολόγησαν δὲ ἀπὸ τὴν συνείδησίν των ἐπειγόμενοι ἀλήθειαν, ταῖνουςαν εἰς τὸ νὰ ὁ- δηγηθῇ ἡ βουλὴ ὡς πρὸς τὴν ἀντιπολίτευσιν τινῶν ἐκ τῶν μελῶν τῆς καὶ τὰς ἀντενεργείας τῶν δ' αὐτῶν μελῶν τῆς Ἀντικυβ. Ἐπιτρο- πῆς ἐναντίον τοῦ Κολοκοτρώνη. Πλὴν; Τί δύναται ἡ Βουλὴ πρὸς ἀνθρώπους πεπωρημένους τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἀπὸ τὰ πάθη των; Αὐτὰ ἤκουσαν πολὺ βαρέως τῶν ἀπεσταλμένων τὴν ἐ- ξομολόγησιν, καὶ δὲν ἔπαυσαν τοῦ νὰ φρυάπτωσι καὶ νὰ φωνάζωσι κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη ὅτι, ἂν τοὺς ἤρχετο εἰς τὴν ἀκαίριμην γλῶσσαν, τὸ λεγόμενον· διότι καὶ αὐτὰ, ὡς ὁπαδοὶ τῶν ὀλιγαρχικῶν, φρονοῦσιν ὅτι, ὅταν τὰ πάντα δὲν γίνωνται δι' αὐτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τότε γαῖα μιχθήτω πυρὶ ἅς μὴ ὑπάρξῃ Ἑλλάς· ὅταν ὁ Κολοκοτρώνης σώζῃ τὴν Ἑλλάδα, καὶ δὲν λέγωσιν ὁ κόσμος ὅτι αὐτοὶ ἔσωσαν καὶ σώζουσι τὴν Ἑλ- λάδα καὶ ὅχι ὁ Κολοκοτρώνης, οἱ κατ' αὐτοὺς κλέπται, ἅς μὴ ὑπάρξῃ Ἑλλάς. Ὅταν ὁ Κολοκοτρώνης κάμνῃ ὅτι θέλει εἰς τὴν συνίλευσιν καὶ οἱ πληρεξούσιοι βαρυαλογούντων τῶν ὀλιγαρχικῶν

ἐκλέγωσιν ἄρχοντα τὸν Καποδίστριαν καὶ τὸν προσκαλῶσι νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα, ἃς μὴ ὑπάρξῃ Ἑλλάς. Αὐτοὶ εἶναι ἡ Ἑλλάς· αὐτοὶ εἶναι τὸ πᾶν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὅλοι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες εἶναι μηδέν, καὶ ἂν τις τοὺς εἴπῃ σύμφωνα μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ μὲ τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, ὅλων δηλαδὴ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ ἐαυτῶν ὅτι αὐτοὶ εἶναι μηδέν ὡς πρὸς ὅλους τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ἃς μὴ ὑπάρξῃ Ἑλλάς. Διὰ ταῦτα ἡ Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ παραλογιζομένη εἰδοπνιεῖ τὸν ἀρχιστράτηγον ὅτι. «Ἐπειδὴ ὁ λαὸς ἤρχητε νὰ ὑποτάσσεται, δικαίως αἰτιᾶται τὸν Γ. ἀρχηγὸν Κολοκοτρώνη διὰ τὴν ἀδιαφορίαν καὶ ἀναλγησίαν του εἰς τοιαύτας περιστασεις, ὅστις καταχρώμενος τὰ ὁποῖα ἐπεφορτίσθη χρέη, περιπλανᾶται ματαιοπονῶν εἰς κατακυρίευσιν τῶν φρουρίων Ναυπλίου καὶ Κορίνθου, καὶ ἀγωνιζόμενος νὰ βλάψῃ τοὺς ὁμοφύλους ἐχθροὺς του· καὶ κατεχρέασθη τὰς ἐξ Ἀμερικῆς σταλείσας αὐτῷ τροφάς, καὶ μέρος ἐπέωλησε, μέρος ἔστειλεν εἰς τὴν οἰκογένειάν του (1) Δὲν κατωρθώθη ἄρα σύστασις στρατοπέδου, καὶ ἐκ τούτου εἶν' ἀπελπισία. Ὅθεν ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται ν' ἀνεχθῇ πλέον νὰ μένωσιν ἀφιερωμένα τὰ πολεμικὰ πράγματα τῆς Πελοποννήσου εἰς τὴν ἀπόλυτον διεύθυνσιν τοῦ Κολοκοτρώνη, οὔτε ὡς γενικὸν ἀρχηγὸν θέλει τὸν θεωρῇ ἐν ὅσῳ ἐξακολουθεῖ τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα τοιοῦτον ὀλέθριον σύστημά του, καὶ ἀνάγκη νὰ τὸν διατάξῃ ὁ Ἀρχιστράτηγος ἀπ' ἐνὸς νὰ παραβλέψῃ τὰ ἰδιαιτέρα, νὰ ἐνωθῇ μ' ὅλους τοὺς δυναμένους νὰ φέρωσιν ὅπλα, καὶ μὲ τοὺς ὅσοι διὰ τῆς ἐπιβροῆς των δύνανται νὰ κινήσωσι τὸν λαόν· ἀπ' ἑτέρου νὰ διατάξῃ ὅλους τοὺς πολιτικούς καὶ πολεμικοὺς ἀρχηγούς· χωρὶς ἐξαίρεσιν νὰ ἐστρατεύωσι γενικῶς, νὰ ἐνωθῶσι καὶ ὁμοφῶνως νὰ κινήθωσιν ἀπορασιστικά κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.» Οἱ ὀλιγαρχικοὶ, ἐπειδὴ ὁ Κολοκοτρώνης δὲν τοὺς προβάλλει ἀρχηγούς εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον, μεταχειρίζονται τὰ δῶα μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς ὄργανα, διὰ νὰ ὑποχρεώσωσι τὸν Ἀρχιστράτηγον, ὡς Κυβέρνησις, νὰ τοὺς διατάξῃ νὰ ἐκστρατεύσωσιν. Ἀλλ' ὁ ἀρχι-

(1) Αἱ τροφαὶ αὗται ἐδόθησαν εἰς τὸν Γρύβαν διὰ τὴν φρουρὰν κατὰ παράκλησιν τῶν πολιτῶν, διὰ ν' ἀπαλλαγῶσιν οὗτοι ἀπὸ τὰς καθημερινὰς φορολογίας του ἄρα συκοφαντεῖται ὁ Κολοκοτρώνης.

στράτηγος δὲν ἀκούει τίποτε· βλέπει ὅτι ἡ Κυβέρνησις φητριάζει δι' ἰδιαιτέρους λόγους ἐναντίον τοῦ Κολοκοτρώνη, καὶ θέλων νὰ συνεργήσῃ εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς Πελοποννήσου, ἀκούει μόνον τὸν Κολοκοτρώνην. Ἀλλ' ὁποῖα Κυβέρνησις λογίζεται ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη, ἥτις ἐνωθεῖσα μὲ τοὺς ὀλιγαρχικούς καὶ μὲ τὸν Γρύβαν, καταδιώκει καὶ ἐπιβουλεύεται τὸν Κολοκοτρώνην, καὶ γράφει τόσα ψευδῆ καὶ παράλογα, καὶ παράτολμα κατ' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον; Αὕτη εἶναι κυβέρνησις ἀντικυβερνητικὴ ὡς καὶ ὀνομάσθη εἰς τὸ καταστατικόν της, ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ τὴν ὀνομάτωσιν ἀντὶ τοῦ Κυβερνήτου ἐπιτροπὴν, καὶ ἀντὶ νὰ κυβερνήσῃ τὸ σκῆφος τῆς πατρίδος κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, ἀλόγως ὀδηγουμένη, ὡς ἂν παραφρονοῦσα, ὥθῃ αὐτὸ εἰς τοὺς βράχους. εἰς τὸ ναυάγιον.

Εἰς τοιαύτην ὀλεθρίαν περίστασιν, καθ' ἣν μεγάλα γίνονται τῆς πατρίδος ἐπιβουλὴ καὶ προδοσίαι, ἡ Βουλὴ αἰσθανομένη τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ προφθάσῃ ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ εἰς τὸ Ναύπλιον, τὴν προσκαλεῖ πολλάκις κατ' ἐπανάληψιν νὰ ἔλθῃ ὅσον τάχος αὐτόθι, διὰ νὰ ληρῶσι μέτρα κατὰλληλα ἐκ συμφώνου ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας. Ἀφ' οὗτου τὸ Ναύπλιον ἐψηφίσθη καθέδρα τῆς Κυβερνήσεως, ἐλέγετο ὅτι ὁ Γρύβας δὲν ἤθελε τὴν εἰσδεχθῆ, πλὴν αὐτὸς ἐφάνετο ὅτι τὴν προσκαλεῖ μάλιστα νὰ ἔλθῃ αὐτόθι. Ἀρχὰς ματοῦ ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ τὸν προσκαλεῖ νὰ ἐκκινήσῃ τοὺς πλειοτέρους στρατιώτας τῆς φρουρᾶς εἰς ἐκστρατείαν, καὶ νὰ μείνῃ μὲ διακοσίους πενήντα, ὡς διέταξε καὶ τὸν Φωτομάραν νὰ μείνῃ μὲ διακοσίους. Τοὺς διέταξε δὲ νὰ παραδώσωσι τὴν πολιταρχίαν, καὶ τὰς πύλας καὶ τὰ πυροβολοστάσια τῆς πόλεως καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. Διέταξε μάλιστα τὸν Γρύβαν νὰ ἐκστρατεύσῃ αὐτοπροσώπως κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· διώρισε καὶ πολιτάρχην τὸν Κωνσταντῖνον Βέρεν. Τὸν ἔστειλε δ' ἐπιτροπὴν συγκατεμένη ἀπὸ τὸν Ν. Γιατράκον, Γ. Λέλην καὶ Ἰω. Καραπανάκην νὰ τὸν ὀμιλήσωσι καὶ διὰ ζώσης, καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀποστελλομένων ἀναγγέλει ὅτι ἔμελλε νὰ τὸν ὀμιλήσωσι καὶ μυστικώτερα ὅσα δὲν γράφονται, διότι ἀπ' αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ γνωρίζῃ τίποτε ὁ Ἰωαννοῦλης Νάκος. Αὕτη ἐπεφόρτισε καὶ τὸν Ἀνδρ. Μιταζᾶν νὰ ὀμιλήσῃ τοὺς Φρουράρχους, καὶ τοὺς ὀμίλησε καὶ τὸν ἐβεβαίω-

σαν ὅτι ἦσαν ἑτοιμοὶ νὰ εἰσδεχθῶσι τὴν Κυβέρνησιν, καὶ νὰ φυλάξωσι τὴν εὐταξίαν. Τὸν Μεταξῆν αὐτὸν ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ διώρισε Γραμματεῖα τῶν πολεμικῶν, καὶ τὸν προσκαλεῖ εἰς τὸν Πόρον, ἐν ᾧ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συμπράξῃ ὁ φίλος τοῦ Κολοκοτρώνη μὲ τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς ἐναντίον τούτου· ἀλλ' ὁ διορισμός του ἔγεινε πρὸς τὸ θεαθῆναι· ἐπομένως θὰ διορισθῇ κατὰ πρότασιν τοῦ ἀρχιστρατήγου ἀντὶ τοῦ Μεταξᾶ ὁ Ἀλέξιος Βλαχόπουλος. Εἶναι δὲ ἀξιοπαρατήρητος ἡ ἀπάντησις τοῦ Γρύθα εἰς τὴν ἀντικυβερνητικὴν ἐπιτροπὴν. «Ἡμῖν καὶ εἶμαι, » γράφει, προθυμότατος νὰ ὑπακούσω εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως, νὰ παραδῶσω ὅλας τὰς θέσεις, τὰς ὁποίας εἶχον » ἐμπιστευθῇ ἀπὸ τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν, καὶ αὐτὸ τὸ Παλαμίδι, διότι ἡ μεγαλητέρα μου εὐχαρίστησις εἶναι νὰ ἤχῃ καθ' ἐ » στιγμὴν ἡ ἐναρμόνιος φωνὴ τοῦ Ἄρεως εἰς τὰς ἀκοάς μου. Τὰ δὲ αἷτια, διὰ τὰ ὁποῖα ἔμεινα τόσον καιρὸν εἰς τὸ φρούριον, τὰ γνω » ρίζει ἡ Πατρίς μου 'Ρούμελη καὶ ὅλον τὸ ἔθνος.» Καὶ ὁμοῦ ἀπροθυμότατος νὰ ὑπακούσῃ, λέγει παρακατιῶν. «(1) Ἄλλ' οἱ στρα » τιῶται γυμνοὶ καὶ πεινασμένοι καὶ στερημένοι τοῦ δικαίου των, » καὶ ἀφιερωμένοι εἰς τὴν προστασίαν μου διὰ νὰ λάβουν τὸ » δίκαιόν των, ὡς τοὺς ὑπεσχέθην, πῶς θὰ ἐλευθερωθῶ ἐγὼ ἀπὸ » αὐτοὺς ὅταν τοὺς ἀπολύσω τοῦ χρέους των; καὶ ἐπειτα; μὲ » ποίαν δύναμιν ἐκτελεστικὴν ἤθελον τοὺς διᾶσει νὰ ἐκστρατεύ » σουν; ἅς ἔλθῃ ἡ Κυβέρνησις, καὶ αὐτὰ μόνη ἃς τοὺς ἀπολύσῃ » ἀλλ' ἐν τούτοις νὰ μ' ἐξοικονομήσῃ.» Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὅλαι αἱ διαταγαὶ τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς ἔγειναν διὰ τὸν τύπον καὶ μό » νον αἱ μυστικαὶ παραγγελίαι εἶναι αἱ κύριαι, διὰ τοῦτο ἀπέρχε » ται εἰς τὸν Πόρον ὁ πολιτάρχης Σταῦρος Γρύθας, τὸν ὁποῖον δὲν θ' ἀντικαταστήσει ὁ Βέρες, ὅστις θὰ διορισθῇ ἐπομένως πολι » τάρχης τῶν Μύλων τῆς Λέρνης καὶ τοῦ Ἀργους, καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ Φρουράρχου καὶ στρατηγοῦ Γρύθα ὁ πολιτάρχης Σταῦρος Γρύθας προσκαλεῖ τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν εἰς τὴν καθέδραν τῆς Κυβερ-

(1) Οἱ 'Ρουμελιῶται τὸν προσεκάλεσαν νὰ ἐκστρατεύσῃ καὶ νὰ ἀφήσῃ τὸ Παλαμίδι. Ἡ 'Ρούμελη καὶ τὸ ἔθνος δὲν γνωρίζει τίποτε ἄλλο εἰμὴ ὅσα κακὰ πράττει διότι ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν του τὸ Παλαμίδι.

νήσεως. Καὶ τὴν 13 ἐπιβιβάσθησαν αὕτη εἰς τὰ πλοῖα, τὴν 15 Ἰουνίου ἔφθασαν εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ ἐπικυρόναι ὥς εἶχον ὅλα τὰ τῆς φρουραρχίας του, καὶ μετ' ὀλίγον θὰ θελήσει νὰ τὸν καταστήσῃ ἀπόλυτον κύριον τοῦ Ναυπλίου καὶ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ ἔθνους. Τὴν 20 τοῦ αὐτοῦ συνεδριάζουσιν οἱ Βουλευταί, ἐρκίζονται κατὰ τὸν νόμον, καὶ ἡ Κυβέρνησις ἀρχίζει τὰς ἐργασίας της. Ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ πράξῃ τίποτε κατὰ τοῦ φρουράρχου, διότι τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς καὶ τινες ἐκ τῶν Βουλευτῶν, ὁπαδοὶ τοῦ Μαυρομιχάλη καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ὀλιγαρχικῶν, τὸν προστατεύουσι συνεννοούμενοι μὲ αὐτὸν καὶ συμμαχοῦντες. Ἐν ᾧ δὲ οἱ ὀλίγοι πόροι τοῦ ἔθνους ἐκλείπουσιν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, διὰ νὰ τὸν ὑποστηρίξωσι καὶ πραγματικῶς, τὸν ὑπόσχονται τὰ ἡμίση τῶν λειῶν, ὅσα θὰ προσενέγκωσι τὰ Ἑλληνικὰ καταγωγικά. Ἡδύναντο δὲ ν' ἀπολύσωσι καὶ τοὺς φρουροῦντας καὶ τοὺς φρουράρχους, νὰ τοὺς δώσωσιν ἀποδεικτικὰ διὰ τοὺς μισθοὺς των, ἐν ᾧ τὸ ἔθνος δὲν εἶχε χρήματα νὰ τοὺς πληρώσῃ καὶ δὲν ἐπλήρωσε μισθοὺς εἰς οὐδένας, νὰ τοὺς στείλωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ ἀρχιστρατήγου ἢ τοῦ Γ. ἀρχηγοῦ, διὰ νὰ πολεμήσωσι τὸν ἐχθρὸν, καὶ νὰ τοὺς ἀντικαταστήσωσιν οἱ πολῖται φρουροῦντες ἀμισθί εἰς τὰ φρούρια. Τοῦτο ἠδύναντο νὰ πράξῃ καὶ εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ εἰς τὴν Ἀκροκόρινθον, ἃν ἦτο Κυβέρνησις μὴ φατριάζουσα. Ἀλλ' αὕτη φαίνεται ὅτι δὲν διωρίσθη (ἐννοεῖται πάντοτε τὰ δύο μέλη αὐτῆς) εἰμὴ διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς σκοποὺς τῶν ὀλιγαρχικῶν, καὶ ἔχει ἀνάγκην διὰ τοῦτο ἀπὸ τὸν Γρύβαν. Ἡδὴ καταβαίνει οὗτος ἀπὸ τὸ Παλαμίδι, νὰ ἐπισκεφθῇ τάχα τὴν Κυβέρνησιν, καὶ εἰσέρχεται, εἰς τὴν πόλιν ὥς ἐν θριάμβῳ δορυφορούμενος ὑπὸ τριακοσίων περίπου στρατιωτῶν. Πενήντα ἐξ αὐτῶν προπορεύονται, φέροντες ὥς οἱ λεγόμενοι τσιοχαδαῖοι τὸν Ἀλήπασα Τεπελενλή καὶ μαχαίρας ἐπιμήκεις εἰς τὴν ζώνην. Ἐπειτα ὁ Γρύβας ἐφιππος, φέρων πρὸ τοῦ ἐφιππίου τοῦ Κολοκοτρώνη τὰ πιστόλια, ὀλόχρυσά ἀνεδεδυμένος, καὶ εἰς τοιοῦτον τρόπον κινούμενος ἐπὶ τοῦ ἵππου, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε νὰ πετασθῇ εἰς τὸν ἀέρα. Πολλοὶ δὲ μαχαίροφόροι ἄνδρες αἱμάτων, τὸν περιστοιχίζον κύκλῳ τοῦ ἵππου, ὀδεύοντες, καὶ τινες ἐξ αὐτῶν τὴν ἐτέραν τῶν χειρῶν ἔχοντες ἐπὶ τῶν ὀπισθίων τοῦ ἵππου. Παρέπονται δὲ οἱ λοιποὶ ὁ-

πισθιν αὐτοῦ, καὶ προξενούσι φρίκη καὶ ἄκραν ἀδημονίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ἐθρήνουν τῆς Πατρίδος τὴν κατάστασιν. Τοιοῦτοτρόπως ἔρχεται εἰς τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν καὶ τὴν ἐπισκέπτεται, καὶ κατηγορεῖ τὸν Κολοκοτρώνην ὅτι τὸν ἐπεβούλευσεν· ἔπειτα ἔρχεται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν ἐπισκέπτεται, καὶ ζητεῖ καὶ ἀπὸ αὐτὴν δ' αἰσιοσύνην κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη. Βουλευταὶ δὲ καὶ Νομοτελεσταὶ τὸν θυμιάζουσι καὶ τολμῶσι μάλιστα τινες, ὄργανα τῶν ὀλιγαρχικῶν, νὰ τὸν ἀποκαλῶσιν ἐνάρετον καὶ δ' νομάζουσι τὸν Κολοκοτρώνην κακοῦργον. Αὐτοὶ, καὶ τοὶ ἔχοντες σύμμαχον τοῦ Παλαμίδου τὸν Γρίβαν, καὶ τοὶ φρουρούμενοι ἀπὸ τριακισίους στρατιῶτας τοῦ πολιτάρχου Γρίβου, δὲν θεωροῦνται οὔτε ἀσφαλεῖς εἰς τὸ Ναύπλιον, οὔτε δυνατοὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ πράττωσιν ὅ,τι θέλωσιν, ἐν ὅσῳ ἡ Ἀκροναυπλία καὶ τὰ πυροβολοστάσια τῆς πόλεως εὐρίσκωνται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Φωτομάρα καὶ τοῦ Ἰωάννου Στράτου (οἵτις εἶχε σταλῆ πρὸ ὀλίγου ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ τῶν Ῥουμελιωτῶν) ἂν αντιταχθῇ ὁμοῦ μὲ τὸν Φωτομάραν κατὰ τοῦ Γρυθῆ, διότι ἐμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ εἰς βοήθειαν αὐτῶν τούτων ἀπὸ τὴν Πύλιν τῶν πενταδελφιδῶν ὅχι μόνον ὁ Κολοκοτρώνης, ἀλλὰ καὶ πᾶς ὅστις ἂν ἤθελε προσκληθῇ παρ' αὐτῶν μ' ὅποιον δῆποτε ἀριθμὸν στρατιωτῶν.

Διὰ τοῦτο ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ προσκαλεῖ τὴν Βουλὴν εἰς μυστικὴν συνεδρίαν, ὡς μέλλουσα τάχα σπουδαῖα πράγματα νὰ προβάλῃ. Γούτου δὲ γενομένου ὁ Γραμματεὺς τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῆς ἀστυνομίας Ἀναστάσιος Λόντος προτείνει νὰ δοθῇ ὅλη τοῦ Ναυπλίου ἡ δύναμις εἰς τὸν Θ. Γρύβαν· ὁ ἔστι νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν του καὶ τὰ πυροβολοστάσια τῆς πόλεως, καὶ νὰ καθυποβληθῶσιν εἰς τὰς διαταγὰς του ὡς ἀνωτέρου φρουράρχου οἱ φρουραρχοῦντες εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν Φωτομάρας καὶ Στράτος καθὼς καὶ ὁ πολιτάρχης ἀδελφὸς του Γρύθου, καὶ τοῦτο, διότι ἡ Κυβέρνησις δὲν βλέπει, λέγει, ἄλλον τρόπον νὰ ἐμπόρῃ νὰ ἐκπληρῶσιν τὰ χρέη τῆς, εἰμὴ νὰ παραδῶτῃ ὅλας τὰς δυνάμεις τοῦ Ναυπλίου ὅλα τὰ πυροβόλα, ὅλα τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ εἰς τὸν πλέον κακόν. Οὕτως ἐννοοῦσι νὰ διοικῇ ὁ Γρύβας τὸ Παλαμίδι, τὴν Ἀκροναυπλίαν, τὰ πυροβολοστάσια καὶ τὴν πολιταρχίαν καὶ τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον, καὶ

τότε ἡ λεγομένη Κυβέρνησις νὰ μὴ ἔχῃ καμμίαν ἡθικότητα εἰς τὰς πράξεις της, νὰ μὴ ἐκτελῇ ὅ,τι θέλει ὁ νόμος εἰμὴ ὁ Γρίβας, καὶ νὰ γίνεταί συνένοχος ὅλων τῶν ἐγκλημάτων ὅσα θελήσῃ νὰ πράξῃ ὁ Γρύβας, ἡ κυρίως εἰπεῖν, νὰ διατάττῃ κρυφίως τὸν Γρύβαν νὰ πράττῃ ὅλα τὰ κακὰ κατ' ἐκείνων ὅσοι ἀντιπολιτεύονται εἰς τὰ δύο μέλη τῆς ἐπιτροπῆς καὶ νὰ τ' ἀποδίδῃ ὅλα εἰς τὸν αὐτὸν Γρίβαν ὡς ὄντα δῆθεν κακὸν ἄνθρωπον, καὶ αὐτογνωμόνως κακοποιοῦντα τοὺς βουλευτὰς καὶ τοὺς πολίτας. Ἐπομένως νὰ προβάλλῃ ἡ ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν βουλὴν νὰ ἐκδοθῇ ψήφισμα διὰ νὰ συγκαλέσῃ ἐθνικὴν συνέλευσιν εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ τότε ὅστις τῶν βουλευτῶν θελήσῃ νὰ κακοποιηθῇ ὅπως δῆποτε, ἅς τολμήσῃ νὰ δώσῃ ψῆφον ἐναντίαν. Ἄν δὲ κατορθωθῇ νὰ συνέλθωσι πληρεξούσιοι ἐντὸς τοῦ Ναυπλίου καὶ νὰ συγκροτήσωσι τὴν συνέλευσιν, καὶ τότε ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ τοῦς προτείνῃ νὰ ψηφίσωσιν ὅ,τι ἂν θελήσῃ, καὶ τότε ἅς τολμήσῃ ν' ἀντιτείνῃ ὑποσδῆποτε πληρεξούσιος εἰς τὴν πρότασίν της, ἥτοι εἰς τὴν πρότασιν τῶν ὀλιγαρχικῶν, οἵτινες θὰ προτείνωσι διὰ τῶν δύο μελῶν αὐτῆς τὴν ἀκύρωσιν τῶν πράξεων τῆς τε Τροϊζῆνι συνελεύσεως· εἶναι δ' ἀναντίρρητον ὅτι ὁ Φωτομάρας καὶ ὁ στράτος δὲν ἀκούουσι τὸν Γρίβαν, δὲν καθυποβάλλονται εἰς τὰς διαταγὰς του· ἐπεὶ δὲ εἶναι διατεθειμένοι καὶ νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν Βουλὴν (1), ἂν τυχὸν ἤθελε προσβληθῇ αὕτη ἀπὸ τὸν Γρίβαν, ἡ βιασθῇ νὰ γείνῃ παθητικὸν ὄργανον τῶν ἄνω εἰρημένων, ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ προσπαθεῖ νὰ τὴν παρασύρῃ εἰς τὸ νὰ τοὺς καταστήσῃ ἐχθροὺς της καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ ἐνωθῶσι μὲ τὸν Γρίβαν ἐναντίον της, καὶ οὕτω νὰ καταντήσῃ ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ θέλησιν ἰδίαν· ἢ, τοῦτου μὴ γενομένου, νὰ δοθῇ ἀφορμὴ νὰ γείνῃ ῥῆξις μεταξὺ τῶν φρουραρχούντων εἰς τὸ Παλαμίδι καὶ εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν, καὶ ν' ἀρχίσωσιν αἱ ταραχαὶ, καὶ τότε ἡ Κυβέρ-

(1) Βουλὴ ἐννοεῖται ἐνταῦθα ὅχι ὅλον τὸ σῶμα αὐτῆς, ἡ τὸ Βουλευτικόν, ἀλλ' οἱ βουλευταὶ ὅσοι καὶ ὡς πληρεξούσιοι ἐψήφισαν τὰ κοινὰ συμφέροντα εἰς τὴν ἐν Τροϊζῇνι συνέλευσιν· διότι πολλοὶ εἶναι ὄργανα τῶν ὀλιγαρχικῶν.

νησις, διὰ τὸν λόγον ὅτι τάχα εἰς τὸ Ναύπλιον δὲν εἶν' ἐλευθέρᾳ ἐξ αἰτίας τῶν στρατιωτικῶν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ χρέη της, νὰ τὸ ἀφήσῃ καὶ ν' ἀπέλθῃ ὅπου ἤθελε, νομίζεται εὐκόλῳ νὰ ἀνατρα-
 ῶσι τὰ καθεστῶτα, καὶ νὰ συγκαλεσθῇ συνέλευσις, νὰ ἐνε-
 γήσῃ τὰ σχέδια τῶν ὀλιγαρχικῶν, τῶν Ναυτικῶν νησιωτῶν καὶ
 τῶν ἄλλων ὅσοι φρονοῦσιν ὅτι ἀνάγκη νὰ εἶναι παράσιτοι αὐτῶν
 τούτων διὰ νὰ ὑπερξῶσιν εἰς τὸν κόσμον. Ἀλλ' ἡ Βουλὴ κατεξα-
 νίσταται διὰ τὸ παράλογον τῆς προτάσεως τῆς ἀντικυβ. ἐπιτρο-
 πῆς, παρατηρεῖ ὅτι εἶναι ὀλέθριον, καταστρεπτικὸν διὰ τὴν κοι-
 νωνίαν τὸ νὰ ἐμπιστεύονται οἱ πλεόν κακοὶ ἐξουσίαν καὶ δύνα-
 μιν, καὶ δὲν ἐνδίδει. Ὑπενθυμίζει δὲ τὸ ψήρισμα τῆς ἐν Τροα-
 ζῆνι συνελεύσεως περὶ τῶν φρουρίων, καὶ ἀποφασίζει νὰ προσκλη-
 θῶσιν ὁ Κόχραν καὶ ὁ Τσιόρτζι, νὰ διευθετήσῃσι τὰ τοῦ Ναυπλίου.
 Πολλοὶ δὲ Βουλευταὶ ἤρχισαν νὰ λαμβάνωσι μέτρα, νὰ ἐ-
 ξώσωσι τὸν Γρίβαν ἀπὸ τοῦ Παλαμίδι, καὶ, ἂν δυνήθῃσι, νὰ ῥίψωσι
 καὶ τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ ἀνατρέψωσι τὰ
 σχέδια τῶν ὀλιγαρχικῶν. Ἐκ τῶν Ῥουμελιωτῶν Βουλευτῶν τινες
 εἶχον εἰς τὴν φρουρὰν τοῦ Παλαμίδιου καὶ εἰς τὴν πολιταρχίαν
 στρατιώτας συγγενεῖς καὶ ἄλλους σχετικούς των. Πολλοὶ δὲ τῶν
 πολιτῶν ἦσαν διατεθειμένοι νὰ δώσωσιν ἔργον διὰ τοὺς μισθοὺς
 τῶν φρουρῶν. Ἐπομένως ἠλπίζετο νὰ κατορθωθῇ νὰ ἐγκαταλίπωσι
 τὸν Γρίβαν οἱ στρατιῶται, καὶ νὰ ἐλευθερωθῇ τὸ Ναύπλιον ἀπ'
 αὐτόν. Ἀλλὰ τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς θεωροῦντα ὅτι
 δὲν θὰ δυνήθῃσι νὰ ἐκτελέσωσι τὰ συντεθειμένα μετὰ τοὺς ὀλιγαρ-
 χικοὺς καὶ μετὰ τοὺς Ναυτικοὺς νησιώτας σχέδια εἰς τὸ Ναύπλιον
 διὰ τοῦ Γρίβα, ἤδη προσπαθοῦσι ἵνα ὑποκινήσωσι ταραχὰς αὐτόθι
 διὰ νὰ εὕρωσιν αἰτίαν ν' ἀναχωρήσωσιν εἰς ἄλλο μέρος.

Ὁ Κωλέττης διατρίβων εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ ἔχων τοὺς φί-
 λους τοῦ μεταξὺ τῶν Ῥουμελιωτῶν, νομίζεται ὅτι θέλει, καὶ
 πραγματικῶς θέλει νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάργησιν τῆς ἀντικυβ.
 ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ τεθῇ πάλιν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πραγμάτων. Ὁ
 Κωλέττης ἀποθνήσκει ἂν δὲν ἔχῃ ἐξουσίαν, ἂν δὲν ἄρχῃ τῶν
 Ἑλλήνων ὁπωσδήποτε. Εἰς τὴν συνέλευσιν ἦτο καὶ αὐτὸς ἀπε-
 σταλμένος ὑπὸ τοῦ Καραϊσκάκη πληρεξούσιος τῶν ὅπλων· ἀλ-
 λά δὲν ἦτο σύμφωνος μετὰ τοὺς ὀλιγαρχικοὺς, οὔτε μετὰ τοὺς Ναυ-

τικοῦς Νησιώτας¹ ὡς ἐκ τῶν προηγουμένων μάλιστα ἦτον ἐχθρὸς
 τοῦ Κουντουριώτου, τοῦ Ζαΐμη, τοῦ Δελιγιάννη καὶ τῶν ἄλλων.
 Ἐκ τούτου λαμβάνουτιν αἱ ὑπόνοιαι περὶ τῆς καθαιρέσεως ἐκυ-
 τῶν βαθμὸν τινα πιθανότητος εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Μαυρομιχάλη καὶ
 τοῦ Μιχαήλου συμφέρει λοιπὸν εἰς τούτους καὶ νὰ δυσφημισθῇ καὶ
 νὰ φανῇ ὑποπτος ὁ Κωλέτιης εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ ὡς ἐκ τού-
 του νὰ δοθῇ εὐλογοφαιή ἀρρομὴ εἰς τὸ νὰ συμβῶσι ταραχαὶ εἰς
 τὸ Νάυπλιον. Πρὸ ἐνὸς ἔτους εἶχε διαφημισθῇ ὅτι συνειννοῦσι μὲ
 τὸν Κιουταχῆν διὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς Ἑλλάδος, καὶ οἱ ἐστειλε
 πρὸς τὸν Μουσταύμπεην καλόγραφόν τινα νὰ τὸν ὁμιλήσῃ διὰ τὸν
 αὐτὸν σκοπόν. Ὁ Γάσις Μαγγίνης εὗρεθεῖς, ὡς λέγει, τότε μὲ
 τὸν Κεχαγιᾶ τοῦ Κιουταχῆ εἰς Ῥάχισιν, εἶδε τὸν καλόγραφον
 αὐτοψὶ μὲ τὸν Μουσταύμπεην λαλοῦντα, καὶ ὅτε κατεστράφη αὐτοὺς
 ὑπὸ τοῦ Καραϊσκάκη, εὗρεν ἔγγραφόν τινα τοῦ Κιουταχῆ ἀρρονω-
 τα τὸν Κωλέτιην, καὶ ἐβῶν εἰς τὴν ἱεροπόλιν, τὰ παρέ-
 δωκε τὴν Κυβέρνησιν. Ὁ Μαγγίνης εἶπαι ἤδη Βουλευτής, καὶ
 αὐτὸς ἐνεργεῖ τὰ τῆς κατηγορίας τοῦ Κωλέτιου, διὰ τῆς ὁποίας ἡ
 ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ θέλει νὰ τὸν καταστήσῃ ἀπαράδεκτον εἰς τὴν
 ἀρχήν, καὶ συνάμα νὰ προξενήσῃ ταραχὴν, διότι στοχεύει· ὅτι
 αὐτὸς ἤθελε ἀντισταθῇ μὲ τὰ ὅπλα, ἂν ἡ Κυβέρνησις ἤθελε δι-
 κιμάσει νὰ τὸν συλλάβῃ, διὰ νὰ τὸν προσηγάγῃ ὡς προδότην,
 καὶ ὅτι οἱ Ῥουμελιώται ἤ εἰλον τὸν ὑπερασπίσει μὲ τὰ ὅπλα, ὡς
 καὶ ὁ Γρύβας αὐτὸς· τούτου τεθέντος, θὰ λάβει τὰ ἐνδύσιμον νὰ
 δικαιολογηθῇ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐμπληρώσῃ τὰ χρεὶα τῆς εἰς τὸ
 Νάυπλιον διὰ τὴν ἀπολασίαν τοῦ στρατιώτου καὶ νὰ φύγῃ
 πλὴν θέλει νὰ ἔχῃ καὶ τὴν Βουλὴν συνέροχον εἰς τὴν κατηγορίαν
 καὶ κρίτησιν τοῦ Κωλέτιου, ὥστε νὰ μὴ θέλῃ μητ' αὐτὴ πλέον
 νὰ μένῃ αὐτόθι. Ὅθεν πιρουνιάζεται ὁ Ἀναστασιος Λόντος εἰς
 μυστικὴν συνεδρίαν συνειφερόν καὶ ἐγγράφον Τουρκικόν, δι'
 οὗ θέλει νὰ πειδείξῃ ὅτι ὁ Κωλέτιης εἶναι προδότης. Τὸ ἔγγραφον
 ἐκεῖνο διαλάμβανε δι' ἄλλας ὑποθέσεις· εἰς δὲ τὸ περιθώριον ἔβρεν
 ὑπερέγραφον προσθήκην τοῦ Κιουταχῆ πρὸς τὸν Κεχαγιᾶ τοῦ
 διαλαλοῦντος διὰ τὸν Κωλέτιην, «ὁ Ἰετρός τοῦ Μουσταύ-
 μπεᾶ εἶναι πικρὸς, καὶ πρότερον μὴ μᾶς ἀπαίτῃ.» Ὁ δὲ Λόν-
 τος ζητεῖ διὰ τοῦτο νὰ ἐκδώτῃ προδούλευμα ἡ Βουλὴ, δυνάμει

τοῦ ὁποίου νὰ συλλάβῃ τὸν Κωλέτιν· ἀλλὰ πολλοὶ τῶν Βουλευ-
τῶν εἶχον ἀκούσει ἀπὸ πέρυσι τὰ διαφημισθέντα διὰ τὸν Κωλέ-
τιν, καὶ δὲν τὰ ἐπίστευσαν· ὅλοι δὲ ἔξιστον ὅτι ἡ κατηγορία
ἐκινεῖτο ἀπὸ τὸν Μιγγίνον, ὁπαδὸν τοῦ Μαυροκορδαίου, καὶ ὑ-
πέλαβον ὡς πιθανὸν τὸ ὅτι ἐρραξιούργουν γράψαντες εἰς τὸ περι-
θώριον τοῦ Τουρκικοῦ ἔγγραφου ἃ περὶ τοῦ Κωλέτιου, καθὼ φρο-
δοῦμενοι μὴ εἰσχωρήσει εἰς τὰ πράγματα ὁ κεκηρυγμένος ἐχθρὸς
τῶν ὀλιγαρχικῶν, ὅστις καὶ εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς Τριζήνης δὲν
ἦτο σύμφωνος μὲ αὐτούς. Ἡ δὲ Βουλὴ ἀπάντησε πρὸς τὸν Γραμ-
ματέα, οἱ δὲν εἶχεν ἀνάγκην προβουλεύματος, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ
τὰ χρέη του· πλὴν ὅτι ἐχρεώτει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς πατρίδος
τὴν ἀσφάλειαν καὶ τοῦ πολίτου τὴν ὑπόληψιν. Τότε ὁ Λόντιος ἀ-
νεχώρησεν ἄπρακτος, καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐνεργήσῃ τίποτε κα-
τὰ τοῦ Κωλέτιου (1)· ἂν κατὰ τὸ ὅποιον ἔφερον ἔγγραφον, ὁ
Κωλέτις ἐλογίσθη ἕοχος· ἐγκλήματις· προδοσίας, ὡς εἶπε προ-
ομιμάσας εἰς τὴν Βουλὴν μὲ φωνὴν τρέμουσαν, προδοσία κατὰ
τῆς πατρίδος, διατί δὲν τὸν συ-έλαβε; ἂν δὲν ἐλογίσθη ἕοχος,
ἡ διατί ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὸν κατηγορήσῃ; ὁ Κω-
λέτις δὲν ἦτο γραμματεὺς· τοῦ ἐπικρατείας· διὰ νὰ κατηγορηθῇ
ἐπὶ προδοσίᾳ κατὰ τὸ σύνταγμα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς· ἦτον ἀ-
πλοῦς πολίτης τότε, καὶ ἡ Βουλὴ εἶπε τὸν Λόντιον νὰ ἐκπλη-

(1) Ἡ Βουλὴ, εἰπέ τις τῶν Βουλευτῶν πρὸς τὸν Λόντιον δὲν
ἐπεμβαίνει εἰς τὰ χρέη τοῦ νομοτελεστικῆς, ἐξουσίας· ἂν ὁ Γραμ-
ματεὺς τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῆς ἀστυνομίας γνωρίσῃ τὰ χρέη
του, ἅς τὰ ἐκπληρώσῃ. Τὴν ἐπιστῶν, τὸν ἀπαντᾷ ὁ Λόντιος καὶ
γελῶν τὸν λέγει· ἡ Βουλὴ ἠθέλησε νὰ μᾶς ἀπατήσῃ· τὸν ἀπαν-
τᾷ ἔπειτα καὶ ὁ Κωλέτις καὶ τὸν ἀποδίδει τὰς εὐχαριστίας του,
διότι τὸν ὑπερασπίσθη· ἀλλ' ὁ Βουλευτὴς ἐκείνος, πεπεισμένος εἰς
τὴν συνέδησίν του ὅτι ὁ Κωλέτις ἐσυκοφαντεῖτο ἀπὸ τοὺς ἐχ-
θρούς του, τὸν ὑπερασπίσθη· δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι ἄν-
θρωπος, ὡς ὁ Κωλέτις, ἦτον ἱκανὸς νὰ πράξῃ τοιαῦτα ἐγκλή-
ματα. Ἀλλ' ἴσως ἀπελπιζόμενος ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῶν πραγ-
μάτων, ἔπαιζε τὸ λωρὶ μὲ τοῦ Τουρκικοῦ, διὰ νὰ ὠφεληθῇ εἰς πε-
ρίστασιν, καθ' ἣν ἡ Ἑλλάς ἤθελεν ὑποκύψει εἰς τὸν ζυγὸν πάλιν.

ρώσῃ τὰ κατὰ νόμον χρή' του : διατί δὲν τὰ ἐξεπλήρωσεν;

Ἐν τούτοις εἶχον ἔλθει εἰς τὴν Κόρινθον ὁ Κίττος Ντισαβέλλας, Γ. Βαλκινός, Χριστόδουλος χ. Πέτρος, Σπύρο-Μίλλιος, Γεώργιος Βάγιας καὶ ἄλλοι μὲ χιλίους πεντακασίους, περίπου στρατιώτας, καὶ αὐτοὶ ἐπλήρωσεν, ὡς ἐβρέθη, τὴν φρουρὰν τῆς Ἀκροκορίνθου, καὶ παρέλαβον τὸ φρούριον. Ὑπομένως μεταβαίνουντι εἰς Ναύπλιον, διὰ νὰ προσενέγκωσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν εὐπεσίθειαν τῶν ὀπλαρχηγῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν τῆς Ρούμελης, καὶ εἶναι μάλιστα διατεθειμένοι νὰ ἐξώσωσι τὸν Γρίβαν ἀπὸ τὸ Παλαμίδι, ἀφ' οὗ ἐπληροφόρηθησαν τὰ κατ' αὐτὸν, ἐφ' ᾧ καὶ προτεκλήθησαν ἀπὸ τοῦς ὑπεναντίους τῶν ὀλιγαρχικῶν. Ὁ δὲ Γρύβας ἤδη φεβύται αὐτὸ τοῖτο, καὶ συνειρηθεὶς μὲ τὰ δῶα μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς, προτεκλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ τοῦ ἐκβάλῃ ἀπὸ τὸ Ναύπλιον· ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔμπροσθ' νὰ πράξῃ ὅ,τι προστάζει ὁ Γρύβας καὶ ἡ Βουλὴ δὲν συγκατανεύει νὰ ἐξωσθῶσιν οἱ ἐναντίοι τοῦ, οἱ ὅποιοι εἶναι σύμφωνοι μὲ τοῦς φρουροῦντας εἰς τὴν Ἀκρονουπλίαν. Καὶ ἰδεὺ ἐν τοσούτῳ ἐκπληροῦται ὁ σκοπὸς τῶν δύο μελῶν τοῦ νὰ γείνη ῥῆξις, διὰ νὰ εὕρωσιν ἀρρεμὴν νὰ φύγωσιν ἀπὸ τὸ Ναύπλιον· πλὴν θέλουσι νὰ καταναγκάσωσι καὶ τὴν Βουλὴν νὰ παρκαλοουθῇ, φεύγουσα ὡσαύτως, καὶ καθυποβάλλουσιν εἰς αὐτὴν τοῦ Γρίβαν τὴν πρότασιν. Ἡ βουλὴ δὲν ἐνδίδει, καὶ δὲν εἰρίσκουσιν αἰτίαν νὰ ἐκτελέσωσι τὸν σκοπὸν τῶν· χορηγοῦσι λοιπὸν τὴν αἰτίαν αὐτὰ τὰ ἴδια, καὶ τὴν νύκτα τῆς 29 πρὸς τὴν 30 Ἰουνίου ὁ πολιτάρχης Γρίβας προσβάλλει διὰ τῶν ὀπλων περιπολοῦντα τὸν Ἰω. Στράτον, καὶ ἀρχίζει μετὰ τῶν φρουρῶν τοῦ Παλαμίδιου καὶ τῆς Ἀκρονουπλίας καὶ τῶν λοιπῶν ὀπλαρχηγῶν τῶν ἀπὸ τὴν Κόρινθον ἐλθόντων ὁ πόλεμος. Οἱ στρατιῶται τοῦ Γρίβα ὀχυρύνονται εἰς τὰς οἰκίας τοῦ Ναυπλίου, ὅπου ὀχυρόνεται ὡσαύτως οἱ στρατιῶται τοῦ Στράτου καὶ τοῦ Φωιομάρα, τοῖτε Ντισαβέλλα καὶ τῶν ἄλλων, καὶ τουρκεκίζονται μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἀπὸ τὰς οἰκίας. Καὶ ὁ φρούραρχος Γρίβας ῥίπτει ἀδιακόπως ἀπὸ τὸ Παλαμίδι βόμβας, καὶ πυροβολεῖ κατὰ τῆς ἀκρονουπλίας καὶ τῆς πόλεως, καὶ φθείρει ὅλως τὰς οἰκίας ὅσαι κατέχονται ὑπὸ τῶν ὑπεναντίων, ἢ ἀνέκουσιν εἰς τοῦς ἐχθρούς τοῦ κατοίκους τοῦ Ναυπλίου. Οἱ δὲ ἐν τῇ Ἀκρονουπλίᾳ κτυπῶσιν ἀμει-

βαίως τὸ Πιλαμίδι μὲ τὰ πυροβόλα καθῶς καὶ τὰς εἰκίας, ὅπου ὑπάρχουσι στρατιῶται τοῦ Γρίβα, ὅστις ἀπειλεῖ καὶ νὰ καύσῃ τὴν πόλιν, καὶ φονεύει μὲ τὰς σφαίρας τῶν πυροβόλων τοὺς ἀτυχεῖς κατοίκους εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως καὶ εἰς τὰς εἰκίας τῶν, ὥστε κρύπτονται εἰς τὰ ὑπόγεια ἔ.᾽ ἀπορύγῃ τὸν κίνδυνον, καὶ δὲν παύει τοῦ νὰ πυροβολῇ καὶ βομβοβολῇ, εἰμὴ ὅταν τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς τὸν δεῖξωσι σημεῖν νὰ παύσῃ. Τὴν ἐπι-
οῦσαν (30) συνέρχονται ἡμε Βουλὴ καὶ ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ προέδρου νὰ συσχεθῶσι περὶ τοῦ πρακτέου· ἀλλ' ἤρχιτε πάλιν ἡ μάχη, καὶ ἀποφασίζεται νὰ συναχθῇ ὁ λαὸς διὰ νὰ συνιελέσθῃ τάχα εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας. Τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς προβάλλουσι καὶ ἐπιμένουσι νὰ ἐξέλθωσιν ὁ πρόεδρος καὶ δύο Βουλευταί, νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν ναὸν καὶ νὰ ἀημάτωσι τὸν κώδωνα, διὰ νὰ συναχθῇ ὁ λαός· καὶ τοῦτο πάλιν ἐπ' ἐλπίδι νὰ φωνευσῇ τις ἐξ αὐτῶν διερχομένων ἀναμέτων τῶν μαχομένων, ἢ ἀπὸ βόλῃ τουφεκίου, ἢ ἀπὸ σφαίραν πυροβόλου, ἢ ἀπὸ βόμβαν, ὡς ἐφρονεύθησαν καὶ ἄλλοι (1), καὶ νὰ προαχθῇ ἐπὶ πλέον ἡ ταραχὴ, καὶ τότε νὰ φύγῃ δικαιολογούμενα ὅτι δὲν ἤθύναντο νὰ διεκρίνωσιν· εἰς πόλιν, αἱ καὶ καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως ἐψηφισμένην, εἰς τὴν ὁποίαν φονεύονται καὶ τὰ μέλη αὐτῆς· ἀπὸ τῶν στρατιωτικῶν. Τότε δὲ φεύγοντα ἤλπιζον νὰ τὰ συμπαρακολουθήσωσι καὶ ὅλοι οἱ Βουλευταί. Ὅθεν ἐκθέτουν ἑαυτοὺς ὁ ἀγαθὸς πρόεδρος καὶ δύο Βουλευταί εἰς τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ φονευθῶσι, καὶ διαδρίνοντες ἡρούντων

(1) Ὡς ἐφρονεύθη ὁ καλὸς ἀξιωματικὸς τοῦ ἱππικοῦ Μιχάλης Μιτυληναῖος, τὸν ὁποῖον καθήμενον εἰς τὸ παράθυρόν του στραί-
ρα πυροβόλου ἀπὸ τὸ Πιλαμίδι ἐκτύπησε· εἰς τὸν ὦμον καὶ τὸν κατεβόρφησε τὰ ἐτόστιχα. Ὡς ἐφρονεύθη εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν ὁ φιλέλληνας Ἀμερικανὸς Βατικατιώ· ὡς ἀφροέθη ἄλλος τὴν κε-
φαλὴν ἀπὸ σφαίραν πυροβόλου πρὸ τοῦ Βουλευτηρίου ἐν ᾧ ἀπῆρχετο εἰς τὸν αἶλόν του νὰ κρυβῇ· ὥς ἐφρονεύθησαν ἄλλοι πολλοὶ ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὰς εἰκίας τῆς πόλεως.

τῶν θολίων εἰς τὰ ὠτά των, ἀπέρχονται εἰς τὸν ναόν, καὶ ση-
μαίνουσι πολλὴν ὥραν τὸν κώδωνα· πλὴν ὁ λαὸς δὲν τολμῶσι
νὰ ἐξέλθωσι τῶν οἰκιῶν, ἐν ᾧ τὸ τουφέκι, τὰ πυροβόλα καὶ οἱ
ἐλμοὶ ἐξακούουθεύει παντογόρην νὰ ρίπτωσιν εἰς τὴν πόλιν
θροῦχην ἀπὸ θολιά, σφαίρας καὶ βούβας, καὶ ἐπομένως ὁ πρό-
εδρος καὶ οἱ βουλευταὶ ἐπιστρέφουσιν εὐλαβεῖς ὑπὸ τὴν σκέπην
βιβακίᾳ τῆς θείας προνοίας. Πρὸς τὴν μεσημέριαν πχύουσιν οἱ
στρατιῶται τῆς μάχης, διότι θλ. γευματίσωσι, καὶ τότε ἡ Βουλὴ
καὶ ἡ Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ διαλύουσι τὴν συνεδρίαν. Ἀλλὰ τότε
ὁ Μυρομιγῆλης καὶ ὁ Μιλατίης φεύγουσιν εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον
φρούριον, καὶ τότε ὁ λαὸς συναθροίζεται εἰς τὴν πλατεῖαν, καὶ
βιάζονται τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ τὸ ἐ. μέλος τῆς Ἀντικυβ.
Ἐπιτροπῆς καὶ πολλοὺς Βουλευτάς νὰ συνελθῶσιν ἐκεῖ, καὶ ὑπα-
γορεύουσι, καὶ γραφονται διαταγαὶ ἐν ὀνόματι τοῦ προέδρου καὶ
τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Στραῦρον Γρίβαν, νὰ παραδώσῃ τὰς κλεῖς τῶν
πυλῶν τοῦ Ναυπλίου, καὶ πρὸς τὸν Ἰωάννην Σιράτιον νὰ παρα-
δώσῃ τὰς κλεῖς τῆς Ἀκροναυπλίας καὶ τῆς πόλεως τῶν Πενταπόλε-
φικῶν, καὶ ὁ πρόεδρος βιάζεται νὰ υπογράψῃ τοιαύτας διατάγας,
τὰς ὁποίας ὁ λαὸς δὲν δύναται κατ' οὐδέναν τρόπον νὰ υποστηρίξῃ,
ἐν ᾧ οἱ διαταγόμενοι ἀπικρίνονται καταγελῶντες μετὰ κυνέκρια
καὶ μετὰ πυροβόλα, καὶ ἐν τούτῳ ἀγαθῇ τύχῃ δὲ πυροβολεῖ
ὁ Γρύβας ἀπὸ τοῦ Πηλοπόδου κατὰ τοῦ περὶ τὸν πλάτανον συρρέου-
σαντος πλήθους τῶν ἀνθρώπων, ἐξ ὧν ἡ δύνατο νὰ φρενύτῃ πολλοὺς,
καὶ γίνεται πρὸς τινος παρατήρησις ὅτι ἦσαν ἐκτεθειμένοι εἰς
τὰ πυροβόλα τοῦ Πηλοπόδου, καὶ τότε ἀνγνωροῦσι πρὸς τὴν
ἡρεπωμένην οἰκίαν, τὴν λεγομένην τοῦ Σίλλης, καὶ ἐκεῖθεν ὑποκι-
νούμενοι, ἐφορμῶσιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀναγνωσττοῦ Δελιγιάννη,
καὶ πρῶτον μὲν ἀποπειρῶναι τινὲς νὰ βάλωσι πῦρ νὰ τὴν καύσωσι,
διὰ νὰ κατακαῶσιν ἐν αὐτῇ καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ του μετὰ τὰς
οἰκογενεῖας τῶν· ἔπειτα ἐσβασαν ἄλλοι τὸ πῦρ, καὶ τότε ὅλοι
οἱ περικυκλόνουσι τὴν οἰκίαν, καὶ ζητοῦσιν ἐπιμόρως νὰ καταβῇ
καὶ αὐτὸς, ὧς ἔχων δῆθεν πείραν τῶν πραγμάτων καὶ φρό-
νητιν, διὰ νὰ συμβουλευθῶσιν, ὧς ἔλεγον, περὶ τῶν πρακτέων.
Ἐντὺς τῆς οἰκίας τοῦ Δελιγιάννη ὑπάρχον ὁ Ρούκης καὶ ὁ Μυ-

μαύρης (1) μέ τινας στρατιώτας, και ὑπεραπίζοντε· αὐτὸν ἐπρόσπαθουν νὰ καταπείσωσι τὸν λαὸν ν' ἀποσυρθῶσιν. Ὁ δὲ πρόεδρος τῆς Βουλῆς μετὰ τινος βουλευτοῦ εὐρεθέντες· εἰς τοῦ Μεταξᾶ, ὅπου ἦλθον ὁ ἀδελφός του Πανάγος Δελιγιάννης, καὶ κλαίον ἐζήτει βοήθειαν, ἔδραμον νὰ τὸν ὑπεραιπίσωσι, καὶ διασχίζοντες τὸ πλῆθος ἐφθασαν πρὸ τῆς εἰκίας του, καὶ ἐμίλυσιν εἰς τὸν λαὸν νὰ σεβισθῶσι τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου, νὰ μὴ βιάζωσι τὸ αἶνυλό του, ἀλλὰ δὲν εἰσακούονται· τότε ἐξῆλθον ὁ Ῥούκης μὲ τοὺς στρατιώτας του μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας, ἐπ' ἐλπίδι νὰ διασκορπίσωσι τοὺς πολίτας, πλὴν δὲν κατορθώνουσι τίποτε· τότε ὁ λαὸς ἐρεθίζοντο πρὸς πλέον καὶ ἀπειλοῦσι νὰ βάλωσι πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν του, ὥστε ὁ Κα.εἰλς καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοί του φοβηθέντες μὴ πάθωσιν ὅλην τὴν οἰκογένειάν των, τὸν βιάζουσι νὰ καταβῇ, καὶ ἅμα καταβίντα τὸν ἀρχίζουσιν ὁ λαὸς, καὶ θέλουσι νὰ τὸν κατασπαράξωσι, καὶ ὁ Ῥούκης τὸν ὑπεραιπίζεται, καὶ ἔρχονται εἰς τοῦ Μεταξᾶ, ἐλπίζοντες νὰ εὕρωσιν αὐτοῦ βοήθειαν, καὶ οὗτος δὲν δύναται, καὶ τοὶ θέλων, νὰ τὸν βοηθήσῃ τίποτε, καὶ ὁ λαὸς ἤρχισεν νὰ πετροβολῶσι τὴν οἰκίαν καὶ τοῦτου καὶ κατασυντρίβουσι τὰ ὕλματα παρὰ θύρας καὶ ἀπειλοῦσιν ὡς αὐτὸς νὰ βάλωσι πῦρ νὰ τὴν καύσωσι, καὶ εἰσδύλλει ὁ Στράτος νὰ ἐπάρῃ τὸν Δελιγιάννην μὲ τὴν εἶν, καὶ ὁ Ῥούκης ἀνθίσταται ὑπεραπίζων αὐτόν, καὶ τέλος τὸν παραλαμβάνει ὁ Στράτος καὶ τὸν ἀπάγει ἀ' ἡμάλωτο· εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν, καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸν δολοφονήσωσι καθ' ὅδον ὁ ὄχλος, καὶ ὁ Στράτος τὸν φυλάττει εἰς τὸ φρούριον ὡς ομηρὸν ἕως οὗ ἀποκατασταθῇ ἡ ἡσυχία καὶ εὐταξία εἰς τὸ Ναύπλιον. Καὶ ταῦτα ἐπαθεν ὁ Ἀναγνώστης Δελιγιάννης καθότι ἐθεωρεῖτο ὡς αὐτουργός τῶν συμφορῶν τοῦ

(1) Τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς εἶχον προσκαλέσει διὰ τοὺς σκοποὺς των τὸν Κριεζιώτην, τὸν Βάσιον, τὸν Μιχμούρη, τὸν Ῥούκην καὶ ἄλλους· καὶ οἱ μὲν ἔμενον ἐκτὸς τοῦ Ναυπλίου, οἱ δὲ ἀνωτέρω εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔμενον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Δελιγιάννη, νὰ τὸν χρησιμεύσωσιν εἰς ὅλα τὰ ἐνδεχόμενα.

λαοῦ. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν δὲν ἔπαθε κανεῖς
 τὸ παρχαικρὸν κκχδ', ἐκτὸς τοῦ Κανέλλου, οὗτος τὴν νύκτα τῆς
 30 Ἰουνίου ἐξέρχεται εἰς τὸ σκότος, διὰ τὴν ὑπᾶγην ἄλλου νὰ φυ-
 λαγοῦν εἰς τὰς πύλεις τοῦ Σταύρου Γρύβα κατεχομένης οἰκίας ἢ
 εἰς τὸ Παλαμίδι, καὶ συλληφθεὶς ἀπὸ περιπολοῦντας στρατιώτας
 τοῦ Στράτου, ἀπάγεται ὡστόσος εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν. Ἡλπίζετο
 λοιπὸν νὰ διασωθῇ ὁ Μικρομυχάλης καὶ ὁ Μιλᾶτης, νὰ διατά-
 ξωσι τὸν Γρύβαν νὰ παύσῃ τοῦ νὰ κεραυνοβολῇ τὴν πόλιν καὶ
 νὰ φονεύῃ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ ἀπειλῇ νὰ καύσῃ τὸ Ναυπλίον·
 ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ Σταύρος Γρύβας γράφει πρὸς τοὺς πολίτας τοῦ
 Ναυπλίου τὴν αὐτὴν νύκτα (τῆς 30 Ἰουνίου) τὰ ἑξῆς: « Ἡ χθε-
 ρινή (1) συνέλευσις ἔγινε φαιδραστικὴ, ἡ ὁποία ἀποβλέπει ἐντέλεια
 ἢ ἀποτελέσματα τῆς πόλεως μὲ τὸ νὰ ἐπιτάτῃ τὸν Κ. Ἀνα-
 ῖν γινώσκοντι Δελιγιάννη καὶ τὸν ἐπήγαγε εἰς τὸν Ἰτσακλὲν (ἢ
 ἢ ἀκροναυπλίαν) σκοπὸν ἔχετε καὶ δι' ἄλλους τινάς. Σᾶς εἶδο-
 ῖ ποιῶ κατὰ χρέος νὰ ζητήσετε τὸν Κ. Α. Δελιγιάννην ὁπίσω,
 ὡ καὶ νὰ ὑπᾶγῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ καὶ ἂν θέλετε τὴν ἡσυχίαν
 ὡ σας, παύσατε ἀπὸ τὰ χθερινὰ κινήματα σας. Καὶ διὰ τὴν ἡσυ-
 ῖ χᾶσῃ ἡ πόλις, διορίζετε δέκα ἕως δεκαπέντε ἄτομα, τὰ ὁποῖα
 ῖ νὰ προσπαθῇσιν διὰ τὴν ἡσυχίαν τοῦ πράγματος· εἰδὲ καὶ
 ῖ αὐτὸ τὸ κίνημα βεβαιότατα ἡ πόλις τοῦ Ναυπλίου ἀφάνιζεται
 ῖ καὶ κάμειτε ὡς σᾶς λέγω· θάλετε εἰς πρόξιν τὴν γνώμην μου,
 ῖ καὶ νὰ ἐξεύρετε ὅτι θὰ γείνη ἡ ἡσυχία σας, καὶ καθὼς ἐπήγαγε
 ῖ καὶ ἐπήγαγε τὸν Κ. Α. Δελιγιάννην εἰς τὸν Ἰτσακλὲν, οἱ ἴδιοι νὰ
 ῖ τὸν ὑπάγατε πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁμοῦ καὶ τοῦ ἀδελφόν
 ῖ τοῦ Κ. Κανέλλου. μὴ σᾶς γέλοῦν οἱ φαιδραστοὶ καὶ σᾶς κάμουν
 ῖ ὄργανα τοῦ ἀφαισμητοῦ σας. » Τὸ πρῶτον πρῶτης Ἰουλίου ὑπέ-
 γραψαν τὴν γραφεῖσιν ταύτην, οὕτως εἰπεῖν, προσταγὴν, τὴν
 νύκτα τῆς 30 Ἰουνίου προθέσαντες καὶ τὰ ἑφεξῆς: « Ὁ
 ῖ Σταύρος Γρύβας καὶ λοιποὶ ἀρχηγοὶ τοῦ στρατηγοῦ Γρύβα
 ῖ (τοῦ φρουράρχου). Ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν γί-

(1) χθερινὴν ἔννοεῖ τὴν ἡμέραν τῆς 30 Ἰουνίου, διότι γράφει τὴν νύκτα τῆς
 30 Ἰουνίου, ἐννοεῖ αὐτὴν ὡς πρῶτην τοῦ Ἰουλίου.

» νεται· ἀλλέως νὰ διορθωθῇ, εἰμὴ ὅταν ἐβγάλετε τοὺς Σουλιά-
 » τας ἔξω, καὶ ἡμεῖς μὲ τοὺς λοιποὺς πατριώτας μας 'Ρουμε-
 » λιώτας εὐκολὴ διαβρώνομεν τὴν ταραχὴν καὶ ἡσυχάζετε· πρὸς
 » τοῦτοις νὰ ἐβγάλετε καὶ τὸν πρωταίτιον Μεταξὺν μὲ τοὺς
 » ὁπαδοὺς του, καὶ οἱ Δελιγιανναῖοι νὰ ἔλθουν εἰς τὴν οἰκίαν
 » των. Τοῦτου μὴ γινομένου, νὰ ἡτεύρετε ὅτι καὶ ἡ πόλις καὶ
 » οἱ εἰς εἰςθε καὶ μέσοι καὶ γαμμένοι· ἀψ' οὗ δὲ περάσουν τρεῖς
 » ὥροι καὶ δὲν γείνει αὐτὸ, τότε τὸ κρίμα εἰς τὸν λαιμόν σας.
 » Σήμερον δὲ ἔχομεν μὲ ἄλλον εἰμὴ μὲ τὸν λαόν· ἢ φέρετε
 » τοὺς Δελιγιανναίους καὶ τὸν Βαλαμῆν, ἢ σὰς κοίμεν (1) ».

Οἱ δὲ σχετικοὶ τῷ Δελιγιαννῶν ἔρχοντο πρὸς τὸν Ἰω. Στράτον
 καὶ ἐξήτουν τὴν ἀπόφασίν των. Ἀλλ' ὁ λαὸς εἶχον διορίσει ἐπι-
 τροπὴν συγκεκριμένην, ἀπὸ τὸν 'Ραχχαπαλαμίδην Σωτ. Θεαγένην,
 'Αντ. Πελοπίδην, Ἰω. Μετροκόκκινον, Γ. Δαμνιτόπουλον, Ἰω.
 Δελάκη, Ἰω. Μάρινον, Γ. Κοστιάκη, Γ. Κλήρην καὶ Δ. 'Ορ-
 φανόν, καὶ αὕτη τὴν αὕτην ἡμέραν (πρώτην Ἰουλίου) δίδει
 ἀνθορρὴν πρὸς τὴν Βουλὴν, διαλαχθάνουσαν τὰ ἐπόμενα: «Τρεῖς
 » ἡμέρας σήμερον εἰμὴθ' ἐκτεθειμένοι εἰς τὰ κακὰ τοῦ ἐμφυλίου
 » πολέμου· μπταίως περιεμένοντες νὰ ἴδωμεν τὴν πρόνοιαν τῆς
 » Κυβερνήσεως, εἰς κατὰπαντ τοῦ κακοῦ· μερικὴ μέλη μάλιστα,
 » φροντίζοντες διὰ τὴν εἶδιν αὐτῶν ἀσφάλειαν, κατελίπον τὸν

(1) 'Επὶ τοιαύτου ἀγρυπνητικέως ἔρθησαν οἱ ἄνθρωποι διὰ τὰς
 δυστυχίας τοῦ Νικηπλίου, ὥστε φιλέλληνας Ἰταλούς, Κανέλλας
 ἐπιθετούμενος· ὅσοις ἔλαβε ζητήσας τὴν ἄδελφάν ἀπὸ τῆς ἐν Τριε-
 ζῆνι συνέλευσιν νὰ γράφῃ ἐφημερίδα Ἰταλιστὴ ὑπὲρ των 'Ελλή-
 νων, ἦλθεν εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ Γαλλιστὴ ὁμιλῶν συνεβούλευσε
 νὰ εἰδοποιήσῃ ὁ Γάλλος ὅτι ἂν πέσῃ μία σφαιρὰ πυροβόλου κατὰ
 τῆς πόλεως, θὰ πέσῃ εὐθύς καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ 'Αναγ. Δελιγιάννη·
 ἂν πέσῃ καὶ δευτέρη, θὰ πέσῃ εὐθύς ἡ κεφαλὴ καὶ τοῦ Κανέλλ-
 λου. Εὐτυχῶς δὲ· ἐαυτὸν ὅτι ἐς τῶν ὑπεναντίων τὸν ἤκουσαν δὲν
 ἐνόησαν τὰ Γαλλικά. Τότε τὸν εἶπέ τις· τοιαῦτα συμβουλεύων
 ἡξεύρεις πρὸς τίνας ὁμιλεῖς καὶ ἐνόησε καὶ αὐτὸς τί τὸν εἶπαν,
 καὶ ἐσιώπησε· καὶ μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς 'Ελλαδῆς

« λὼν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἰσχυροτέρου· ὅθεν, ἀντὶ τῶν ἀνα-
 « χωρηστάντων νὰ ἐκλεχθῶσιν ἄλλα μέλη, ἀ. αὐτὰ ἐντὸς δύο
 « ὥρων δὲν ἐπιτρέψωσιν εἰς τὰ χρέη των. » Καί οἱ πλειότεροι
 Βουλευταὶ, θεωροῦντες ὅτι τὰ δύο μέλη φονότα εἰς τὸ ἐπιθα-
 λλάσιον φουρίον, δὲν εἶχον ἄλλου τοιοῦτον εἶμα νὰ δώξωσι τὴν
 Βουλὴν ἀπὸ τοῦ Νάυπλιον, εἶχον τὴν διαθεσὶν νὰ τ' ἀντικατα-
 στήσωσι, διυρίζοντες ἢ τὸν Ἑψηφάντην καὶ τὸν Μεταξῆν ἢ τὸν
 Κωλέττην, ὅτις τοῦτο καὶ γινέτο καὶ συνέεινεν εἰς τὴν αὐξη-
 σιν τῶν ταραχῶν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Ἀλλὰ τὰ πυροβόλα
 τοῦ Παλαριδίου εὐρίσκοντο εἰς τὴν διαθεσὶν τῶν δύο λειποτα-
 κτητάντων μελῶν τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς. Ὁ δὲ Πρόεδρος τῆς
 Βουλῆς γρίπτει τὸν Σιαῦρον Γρίβα: « Τὰ φονότα δεινὰ καὶ δ
 « κίθονος τὴν ἐπιτὴν τρέχει ἡ πόλις· αὕτη ἐτάραξεν καὶ ταράτ-
 « τουν ἐν γένει τὰ ψυχὰς τῶν πολιτῶν. Ἡ Βουλὴ καταγίνεται
 « εἰς τὸ ν' ἀπικατασταθῇ ἢ προτέρᾳ ἡσυχίᾳ. Προσκαλεῖσθε
 « λοιπὸν ἐν ὀνόματι τῆς Πατρίδος, καὶ τῆς Βουλῆς, καὶ παντὸς
 « τοῦ κινδυνεύοντος λαοῦ νὰ φερθῆτε μετὰ τὴν ἀπαιτουμένην φρό-
 « νησιν καὶ προσοχὴν, ὥστε ἀπὸ τῆς μέρος τις νὰ μὴ δοθῇ αἰτία
 « ἐμφυλίου κακοῦ ἐπὶ πλέον· ἀλλὰ ν' ὀφίσσεται ἐν ἡσυχίᾳ τὴν Βου-
 « λην, νὰ φροντίσῃ σήμερον περὶ τῆς καταπύσεως τῆς ταραχῆς
 « ταύτης. » Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίσεται· « Ὁλοθὲν τὴν πρόσκλησίν
 « σας, εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ ἐπιστοροῦνται τὰ δεινὰ, τὰ ὁποῖα βλέ-
 « πω καὶ ἐγὼ ὀρθολογικῶς. Ἡ ὅσον ἡσυχῶς καὶ πατριωτικῶς
 « ἐρέθη, τὸ μικροῦν τὰ πρακτικὰ τῆς σεδικτῆς ἀντικυβ.
 « ἐπιτροπῆς· ἐγὼ εἶμαι διωρισμένος μετὰ διαταγὴν τῆς ἰδίας ἀρ-
 « χηγὸς τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως Νάυπλιου ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ
 « φρουράρχου Παλαριδίου, τοῦ στρατηγοῦ Θεόδωρου Γρίβα. Τὸ
 « χρέος μου λοιπὸν εἶναι ν' ἀκολουθῶ διαταγὰς τῶν εἰρημένων.
 « Μ' ὅλον τοῦτο πάθος βίξω, τοῦ ἐδῶ ἐμφυλίου πολέμου εἶμαι
 « ἔτοιμος νὰ ἀποδείξω εἰς πᾶν ἀνῆκον κατῆκον ὅτι οὔτις εἶναι
 « οἱ ἐναντίοι καὶ τῶν διαταγῶν τῆς σεδικτῆς Κυβερνήσεως καὶ
 « ἐμεῦ. Ἐγὼ δὲν κάμνω εἰμὴ τὸ χρέος μου ἀκολουθῶν τὰς δια-
 « ταγὰς τῆς σεδικτῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ φρουράρχου Παλα-
 « ριδίου. Τὴν πρώτην Ἰουλίου 1827. ἐν Νάυπλι· ὁ εὐπειθής
 « ἀρχηγὸς τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως Νάυπλιου Σιαῦρος Γρίβας. »
 Καί ἤρχισε πάλιν ὁ πυροβολισμὸς ἀπὸ τὰ φρούρια καὶ ὁ τουφεκισμὸς

ἐκ τῶν οἰκίῳν. διότι τὰ δύο μέλη τῆς Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς ἐλα-
 βον γινώσκειν ἐκ τῶν οἰκείων βουλευτῶν τῆς ἀνωτέρω ἀναφορᾶς τῆς
 Ἐπιτροπῆς τοῦ λαοῦ καὶ πάλιν ἐγείνεν ἄρπυγες ὁ λαός, καὶ συνε-
 δριάζουσιν οἱ Βουλευταί, καὶ προσκαλοῦσι τὰ δύο μέλη νὰ
 ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ γένη των, διὰ νὰ ἐμπορεύωσι νὰ εὐρωσι थे-
 ραπείαν τοῦ κακιοῦ, γράψαντες τὴν I. Ιουλίῳ πρὸς αὐτὰ ὡς
 ἐπομένως. α Ἡ Κυβέρνησις εἰς τοιαύτην περίστασιν δεινοτάτην,
 » ὅτε κινδυνεύει καὶ κινδυνεύει μετὰ λῶς νὰ χυθῇ ἡ πόλις αὕτη,
 » καὶ ἐπομένως νὰ ἐκτραχῇ ἡ σῆθις τοῦ ἐθνικοῦ σώματος εἰς τὸν ὅλε-
 » θρον, κατὰ χρεὶν ἐρωτάται ἐπεί νὰ συγκινδυνεύῃ καὶ νὰ
 » σκέπτεται καὶ νὰ ἐργῇ τὰ δοξινὰ ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτη-
 » ρίας. Παρὰ πᾶσιν ἐλπίδα χρεὶς ἀνεχώρησεν τὰ δύο μέλη τῆς
 » Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς καὶ κινήσαν εἰς τὸ Βούρζιον. Ἐκ τούτου
 » τὸ ἔθνος κατήντησεν εἰς μετοβασίλειαν, καὶ οἱ πολῖται ἀπλη-
 » πιστοί διότι μένουσιν χωρὶς κυβέρνησιν, ἀγνοοῦνται μέχρι τίνος
 » βαθμοῦ παρὰ φροσύνης ἐμπροῦς νὰ φθάσουν, ἐν ᾧ πυροβολοῦν-
 » ται πανταχόθεν καὶ ἀπειλοῦνται νὰ παρὰ φθῶν εἰς τὸ πῦρ καὶ
 » εἰς τὸν σῆμαρον, ὅμως τῶν ἐνόπλων καὶ τῶν ἰσχυροτέρων γι-
 » νόμενοι. Ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ ἡμάρουν εἰς τὴν
 » κατάστασιν ταύτην τῶν πραγμάτων νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἀνέκουςαν
 » θεραπείαν (1)· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνχώρησιν τῶν δύο μελῶν ἐμπο-
 » διζέται πᾶν σωτηριῶδες. Ὁ δὲ κίνδυνος τῆς πανωλεθρίας προ-
 » φανέσται. Ἡ σωτηρία τῆς πόλεως καὶ τῆς πατρίδος ἀπαιτεῖ
 » δραστηριότητα καὶ ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως. Προσκαλοῦνται
 » λοιπὸν καὶ τὰ δύο μέλη εἰς τὰ χρεὶν των, καὶ οφείλουσιν νὰ πα-

(1) Καὶ ἠδύναντο βέβαια νὰ θεραπεύσωσι τὸ κακὸν, νὰ δια-
 τάξωσι τοὺς Σουλῶτας καὶ τοὺς ἄλλους Προμητιώτας νὰ κηρυ-
 χθῶσι κατὰ τοῦ Γρίβου, νὰ προσκαλέσωσι τοὺς πολῖτας εἰς ἐκού-
 σιον ἔρκον, νὰ πληρώσωσι τὴν φρουρὰν τοῦ Παλιμειδίου καὶ τῆς
 πόλεως, καὶ νὰ προσκαλέσωσι τοὺς ὑπὸ τοῦ Γρίβου στρατιώτας
 νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον, καὶ ἂν ἤθελον πορευθεῖν,
 ὅτι ἤθελον τιμωρηθῇ κατὰ τοὺς νόμους· ἀλλ' ὅτι πράττουσιν οἱ
 Γρίβοι εἶν' ἔργον τῶν δύο μελῶν.

» ρευρεθούσιν τ' ὀλιγογρότερον εἰς τὴν πόλιν καὶ τὰ δύο σώματα ὁμοῦ
 » διὰ τὰ συσκιφθῶσι περὶ τῆς καταπαύσεως τῆς θλευθρίας ταύτης
 » ταραχῆς. » Καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἤδη προέβητο, καὶ ἐξέφρασαν
 μάλιστα οἱ, ἃ δὲν ἤθελον ὑπακούσει, τὰ καθαιρέσῃσι, καὶ
 τὰ διηρίσῃσι· ἀντὶ αὐτῶν ἄλλα εἰς τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν. Αὐ-
 τὰ ἀποκρίνονται αὐθυμερόν· « Πῶς ὑποφέρετε ν' ἀρπάζωνται
 » εἰς Ναυπλίον πολῖται καὶ τὰ φυλακίζονται ἐναντίον τῶν κα-
 » θεσιῶτων! ἀνάγκη ν' ἀναχωρήσετε ὅθεν εἰ νόμοι δὲν ἰσχύουσι,
 » καὶ μάλιστα ἐν ᾧ ὁ Νάυαρχος (1) ζητεῖ τὴν Κυβέρνησιν τῆς
 » Ἑλλάδος ἐλευθέρην, εἰδὲ, δὲν θὰ γνωρίσει ἐφεξῆς οὕτε Κυβέρ-
 » νησιν οὔτε ἔθνος· Ἑλληνικόν. Νὰ ἔλθετε λοιπὸν ἐδῶ, τὰ ὑπε-
 » ρασπισθῶμεν τοὺς νόμους, δυσωποῦντες καὶ τὸν Νάυαρχον ἕως
 » οὗ ἡσυχάσει ἡ ταραχὴ τοῦ Ναυπλίου· ἢ βραδύτης φέρει ὅλε-
 » θρον. Οἱ δὲ ὑποφέροντες τὰ καταπατῶνται οἱ νόμοι καὶ τὰ δί-
 » καια ἐκάστου θέλουν δῶσι λόγον. » Τὸ ἐσπέρας φεύγουσι
 κρυφίως καὶ πολλοὶ Βουλευταὶ ὁπαδοὶ τῶν ὀλιγαρχικῶν εἰς τὸ
 ἐπιθαλάσσιον φρούριον, καὶ αὐτοὶ γοῖφουσι ταυτοχρόνως πρὸς τὸν
 πρόεδρον ὡς ἐφεξῆς· « Ὅποσα καὶ ὅποια ἐνέηργησαν τὰ δύο σώ-
 » ματα εἰς κατάπαυσιν τῶν δεινῶν τοῦ Ναυπλίου! εἰς ὅλας δὲ τὰς
 » συνομιλίας μας ἐλέγχουσι πάντοτε τέλος πάντων τὰ ἐβγάλωμεν
 » τοὺς πολῖτας, ἃν δὲν κατορθώσωμεν ἡν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν,
 » καὶ τὰ ἐβγάλωμεν καὶ ἡμεῖς, διότι ὅταν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔμπο-
 » ρεῖ τὰ ἐνεργῇ ἐλευθέρως, τότε δὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ καὶ βλάπτει.
 » Τὰ δεινὰ ἐπροχώρουσι εἰς τὸ χεῖρον. Λοιπὸν οἱ Κυβερνῶντες
 » δὲν ἔπρεπε βεβαιὰ τὰ κῆμον ἄλλο, εἴμῃ ν' ἀποσυρθῶσιν εἰς ἓν
 » μέρος, καὶ τὰ φροντίσῃσι διὰ τὰ μεγάλα χρέη, τὰ ὅποια ἐπι-
 » φορτίσθησαν. Τάχα εἶναι πρέπον εἰς τοιαύτην ταραχὴν καὶ ἀνω-
 » μολίαν οἱ Κυβερνῶντες τὰ μένειν μέσα εἰς αὐτὸν τὸν κυκεῶνα,
 » χωρὶς τὰ ἐμποροῦν τὰ ἐνεργοῦν τίποτε; ὅχι! Ἐπρεπε κύριε
 » τὰ εἶχετε ἡ σεβασμιότης σας (·) καὶ τὰ παρκαρηνήσετε τοὺς
 » λοιποὺς, διὰ τὰ σώσωμεν καὶ αὐτὸ τὸ πάσχον μέρος, καὶ τὰ

(1) Ὁ Εδουάρδος Κοδριγκτόν, ὅστις εἶχεν ἔλθει τότε εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ναυ-
 πλίου καὶ εἰδείν ἄξια τοῦ μεγάλου ἔθνους τοῦ φρονήματα ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων.

(2) Δὲν διδίδει ἀπὸ τοῦ ὀλιγαρχικοῦ; ἡ ἐκκλησιάρχης εἰς τὸν πτωχὸν Πανέστη.

» κἀμῶμεν καὶ πρὸς τὴν λοιπὴν ἐπικράτειαν τὰ χρέη μας. Τοῦ-
 » το συμβουλευόμεν καὶ ὁ Νάυαρχος Ἀγγλος· Γνωρίζομεν κύριοι ὅτι
 » ἂν τὰ δῖω σώματα ἐνωθῶν, ἐμπορεῖ νὰ διορθωθῇ ἡ ὑπόθεσις. »
 Καὶ πρὸς τοῦτοίς ὁ πρόεδρος ἀπαντᾷ τὴν αὐτὴν ἡμέραν· « Ἐλήφ-
 » θη τὸ ἐγγραφόν σας· πρώτης Ιουλίου. Κατὰ τὸ ἰδ. ψήφισμα,
 » μετὰ τὴν ἐλευσίαν τοῦ Κυβερνήτου, ἂν κριθῇ ἄλλος τόπος κα-
 » θέδρα τῆς Κυβερνήσεως, θέλει γείνη νόμος ἀπὸ τὴν Βουλὴν
 » περὶ αὐτοῦ. Κατὰ τὸ ἰσ' ψήφισμα ἡ Βουλὴ λογιζέται πλή-
 » ρης ὁτιῆς περυσίζονται σπράττα πέντε μέλη. Κατὰ τὸ ἄρ-
 » θρον 56 τοῦ συντάγματος καὶ εἰς τῶν ἀντιπροσώπων δὲν δύ-
 » νηται ν' ἀνταγωνίστῃ ἀπὸ τὴν καθέστην τῆς Βουλῆς χωρὶς συγ-
 » κατάσειν καὶ ἐγγράφον τακτικὴν ἀδείαν τῆς Βουλῆς. Διὰ ταῦ-
 » τα οἱ ἀντιπρόσωποι ὅσοι ἀνεχώρησαν ἐντεῦθεν εἰς τὸ ἐπιθαλάσ-
 » σιον φροῦριον (τὸ ὅπου δὲν εἶναι διορισμένον νὰ εἶναι καθέ-
 » δρα τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ νὰ χρησιμεύῃ εἰς ἄλλα) παρέστησαν
 » τριγῶς τὸ χρέος των. Προσκληθῶνται δὲ νὰ μεταδῶσιν ὅσον τά-
 » χος ἐνταῦθα σήμερον ἢ τοῦλάχιστον αὔριον διὰ νὰ λυτρώσων
 » τὴν πόλιν ἀπὸ τὰ δεινὰ, καὶ νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν σωτηρίαν
 » τοῦ ἔθνους· ἐξ ἐναντίας ὑπόκεινται εἰς εὐθύνην. » Τὰ δὲ δῖω
 μέλη τῆς Ἀντικυβ' Ἐπιτροπῆς δείχνουσι τότε σημεῖον τὸν Γρίβαν,
 ὅτι ῥίπτει κατὰ τῆς πόλεως θόμβας μετ' ὕλης ἐμπηκτικὰς, ἵνα
 τὴν καύσῃ, καὶ πυροβολεῖ δικαιόερον, διὰ νὰ δείξωσιν ὅτι, οὕτως
 ἀπαντῶσιν εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ προέδρου καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει
 Βουλευτῶν· βλέπουσι μάλιστα ὅτι διὰ τῶν πυροβολῶν καὶ τῶν
 ὀλμων τοῦ Πηλημιδίου ἐμποροῦσιν ἤδη νὰ σφύρωσι πρὸς τὸ μέ-
 ρος των τοῦς πλειοτέρους ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐπιμένουσιν εἰς τὴν
 ἀπόρριψιν αὐτῶν νὰ καταστρέψωσι τὰς οἰκίας τῶν πολιτῶν καὶ νὰ
 φανεώσων ἐξ αὐτῶν. Ἀπῆλθον οἱ εἰς τὸν Κοβριγκιῶν καὶ τὸν
 παρεκάλουν νὰ παρκαλέσῃ τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς νὰ φύγῃ
 ὠτχύτω· ἀπὸ τὸ Νάυπλιον, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου προσπαθοῦσι νὰ
 τὸν ἀπαήτσωσι νὰ ἐξέλθῃ ἐκτὸς τοῦ φρουρίου εἰς τὸν αἰγιαλὸν
 ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἤλεον τάχα νὰ τὸν ὀμιλήσωσι, καὶ τότε
 νὰ τὸν ἀρπάσωσι καὶ νὰ τὸν ἀπαγάγωσιν ἄκοντα εἰς τὸ ἐπιθα-
 λάσσιον φροῦριον. Οὕτως ἐβίαζον καὶ τοὺς μένοντας εἰς τὸ Νάυ-
 πλιον Βουλευτὰς νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, καὶ ἐνομιμοποιῶσιν τὴν

λειποταξίαν των, καὶ ἐπετύγγανον τοῦ σκοποῦ των ἄλλοι Βουλευταὶ δὲν ἀφῆκαν τὸν πρόεδρον νὰ ἐξέλθῃ. Ὁ δὲ Κοδριγκτῶν ἔρχεται τὴν ἐπιούσαν εἰς τὸ παράλιον ἐπ. τῆς ἐφοχίδος του, καὶ προσκαλεῖ τὸν πρόεδρον νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Ναυπλίου, διὰ ν' ἀταλλαχῇ, λέγει, ἀπὸ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου καὶ τοῦ στρατιώτου, Ἀποστέλλεται δὲ τις τῶν Βουλευτῶν ἑμὲ μετὰ τὸν Κωλέτιν ἐκ μέρους τοῦ προέδρου, καὶ τὸν βεβαιοῦσιν ὅτι οὗτος εἶν' ἐλεύθερος εἰς τὸ Νάυπλιον, ὅπου μένει αὐτοπροαιρέτως καὶ κατὰ χρέος ὡς εἰς τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως, διὰ νὰ μὴ ἀρήσῃ τοὺς πολίτας ἀπαρηγόρητους ὅλως διόλου, ἀπειλουμένους νὰ πάθωσιν ἀπὸ τὴν στρατιώτην ὅλα τὰ κακὰ, ἐὰν ἀναχωρήσῃ αὐτόθεν ἡ Κυβέρνησις· εἰς τέλος προσέθηκεν ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι πλήρης, καὶ μετεκάστησεν ἐντὸς τοῦ Ναυπλίου τὰ λειποτακτῆσάντα δὲ μετὰ τῆς Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς, καὶ ἂν ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν λειποταξίαν, ἤθελε τ' ἀντικαταστήσει δι' ἄλλων. Τότε ὁ Κοδριγκτῶν ἀφ' οὗ ἡρώτησεν αἱ εἶναι πλήρης ἡ Βουλὴ, καὶ ἤκουσε πάλιν ὅτι εἶναι· πλήρης, ἀνεχώρησε. Τὴν 2 Ἰουλίου οἱ ὀπλαρχηγοὶ Κ. Νισιβελλας, Γ. Δαγγλῆς, Χριστόδουλος Χ. Πέτρου, Γ. Βάχρας, Ν. Κοντογιάννης, Νότης Μπότσαρης, Χρ. Φωτομάρας, Γ. Βαλτινός, Γαλάνης Μεγαπάνου, Ἰω. Κουτσιαντόπουλος, καὶ Δημ. Βλαχοπούλος δίδουσιν ἀναφορὰν εἰς τὴν Βουλὴν γράφοντες: «Μὲ μεγάλην μας δυσφορίαν βλέπομεν τὰς ἀκαταστασίας τῆς αὐτῆς τῆς πόλεως· ἤλθομεν εἰς τὴν πόλιν εἰς ἡμέρας διὰ νὰ παραστήσωμεν εἰς τὸ ἔθνος τὴν ἀνάγκην ὅπου ἔχει τὸ στρατόπεδον τῆς πόλεως. Ἐλάδος, καὶ συγχρόνως νὰ ἴδωμεν τὴν εὐταξίαν τῆς πόλεως καὶ σπουδαίων πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν οἰκογενειῶν μας, καὶ εἰς τὰ δύο σώματα τῆς Κυβερνήσεως, καὶ δὲν εἶδομεν καμμίαν θιγαρίαν. Ἀνεπίστως εἶδομεν ὅτι τὰ δύο μέλη τῆς Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως, ἐν ᾧ ἐπρεπεῖν εἰς ταυτὶς περιπτώσει νὰ σταθῶν νὰ ἐκτελέσων ἐκεῖνο τὸ ἔργον ὅ, περ τοῦ ἐνεπιστεῦθη ἡ πικρία, καὶ νὰ καθηγουχίσουν τῆς νοιοκρίας ταρχαί. Ἐπεὶ δὲ ἡ ὑπερβία τῆς Ἐλλάδος κρέμαται ἀπὸ τὴν Βουλὴν, κρίνομεν καὶ ἡμεῖς εὐλογον νὰ προσκλήσῃ καὶ τὰ δύο μέλη τῆς Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς, νὰ ἔλθουν ὅσον τάχος

»εις τὸ χρέος των, εἶδε καὶ δὲν ἔλθουν, νὰ σκεπθῇ ἡ Βουλὴ καὶ νὰ λάβῃ τὰ πλέον δραστήρια μέτρα διὰ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, καὶ ὑποσχόμεθα ἡμεῖς εἰ τῶν ὀπλων ὧς καὶ ὁλος ὁ λαὸς νὰ εἴμεθα συμβοητοὶ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν εἰς ἕτι ἡ-
 »θελον ἐγκρίνει διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος». Ὁ σκοπὸς τῆς ἀναφορᾶς τῶν αὐτῆς ἦτον νὰ καθαιρέτῃ ἡ Βουλὴ τὰ δῶα μέλη τῆς Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς καὶ νὰ διορίσῃ ἄλλα, εἶδοι τοῦτο θέ-
 »λει καὶ ὁ Κωλέττης· ἀλλὰ τοῦτο ἤθελε προξενήσῃ διαρκῇ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, καὶ τέλος τῇ πατρίδι τὸν ὀλεθρον, καὶ ἡ Βουλὴ δὲν ἀποφασίζει τοιοῦτό τι. Καὶ αὐθιγερὸν (2 Ἰουλίου) ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς προσηκεί· οὕτως τὰ δῶα μέλη γράφων·
 »Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἔχουσι πρὶ ὀρθακλῶν χρεῖας τοχοῦ-
 »σης νὰ συναποθάνωσι μετὰ τὸν λαόν, καὶ δὲν τὴν ἀφίουντι ἔως
 »οὐ κατασταθῇ ἡ προτέρα ἡσυχία καὶ εὐταξία. Ἀνάγκη λοιπὸν
 »νὰ ἐπιστρέψετε εἰς τὴν πόλιν, ἢ νὰ προσηλωθῇτε οἰκίαν τινα εἰς
 »τὸν αἰγιαλὸν νὰ μεταβῇτε, διὰ νὰ συνερχώμεθα, καὶ ἡμεῖς νὰ
 »συσκεπώμεθα.» Ἀλλ' αὐτὰ ἐπιμένουσιν εἰς τὸν σκοπὸν των, καὶ ὁ σκοπὸς των εἶναι νὰ μεταβῇ εἰς τὴν νῆσον Σπερτῶν ἡ Κυ-
 »βέρνησις. Ἐν τούτοις Βουλευταὶ τινες συνεκλήθησαν μετὰ τοὺς
 ὀπλαρχηγούς τῆς φρουρᾶς τοῦ Παλαμίδου, τὸν Νικόλαον Τσέ-
 »λιον, Γεώργιον Σουλτάνην, Παναγῆν Γαλάνην, Γαλάνην Μεγα-
 »πάνου, Χρήστον Τσιγκούτην, Γερόλεμον, Γιαννάκην Λάμπρου καὶ
 Πάνον χ. Κώττα, νὰ τοὺς ἐθελῶντι ἐγδοῶνται χιλιάδες γροσίων διὰ
 τοὺς μισθοὺς των, ἀρ' οὐ συλλάβωσι τὸν Θ. Γρίβον καὶ τὸν ἀδελ-
 φόν του Σταῦρον καὶ τοὺς ἀποπέμψωσιν εἰς τὰς Σπέττας, καὶ πα-
 ραδώσωσι τὸ Παλαμίδι καὶ τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου εἰς τὴν ἐξου-
 σίαν τῆς Βουλῆς· μετὰ ταῦτα δὲ νὰ ὑτόκεινται εἰς ὅντινα ἤθελε
 αὐτοὶ ἀφισποδοῦνται ὀφθαλμοὶ. Τὰ δὲ χρήματα νὰ παρακατατεθῶσιν
 εἰς χεῖρας τοῦ Μανώλη Βαλσαμά, ὅστις ἐμέλει νὰ τὰ δώσῃ πρὸς
 αὐτοὺς μετὰ τὴν ἐκπύρωσιν τῶν συμπεφωνημένων. Τὸ συνοπο-
 »σχετικὸν ἔγγραφον αὐτῶν εἶχε παραδοθῇ εἰς χεῖρας τοῦ Βουλευτοῦ
 Ἰω.χ. Πέτρου· Καὶ ἤδη ἐβάλλετο εἰς πρᾶξιν ἡ συμφωνία καὶ
 οἱ ἐν τῷ στρατῶνι τῆς Πλατείας ὠχυρωμένοι στρατιῶται ἐκηρύχθη-
 »σαν κατὰ τοῦ Γρίβα. Ἀλλ' ἔσως αὐτοὺς οὗτος εἶχε διοργανίσει καὶ
 τῇ τῆς ἐπιβουλῆς ταύτης ὧς καὶ τὴν πρὸ μικροῦ κατὰ Κολοκο-

τρώνη (ἐπειδὴ μετὰ τῶν ἄλλων, ὑπάρχει καὶ ὁ Λαμπρόπουλος, τότε, καὶ τώρα Γιαννίχης; λάμπρου λεγόμενος) διὰ ν' ἀσπᾶσθαι πάλιν χρήματα, καὶ νὰ λάβῃ πάλιν τὸ ἐνδόσιμον ἄλλους νὰ ἀναρπάσῃ εἰς τὸ Παλαμίδι, καὶ ἄλλους ἄλλως πῶς νὰ κακοποιήσῃ. Δὲ τοῦτο εἶχε συλλαβῆ καὶ φυλακίσει τὸν Βαλσαμῆν, ὁ Στράτος, ὥςδε διὰ νὰ τὸν τιμωρήσῃ ὡς γινόμενον ὄργανον τῆς ἐπιβουλῆς. Ἐν τοσούτῳ τὰ δύο μέλη τῆς Ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς ἀφ' οὗ ἐπιπροφορήθησαν τὴν καθ' ἑαυτῶν ἀναφορὰν τῶν ὀπλαρχηγῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διατάττουσιν ἐγγράφως τὸν Γρίβαν νὰ πᾶσθαι πυροβολῶν κατὰ τῆς πόλεως καθὰ κυβερνήσεις δέθεν· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου σιέλλουσι τὸν Ἰω. Σούτσον ὑπάλληλόν τῆς, νὰ τὸν ὀμιλήσῃ καὶ διὰ ζωῆς, καὶ αὐτὸς θὰ τὸν ὀμιλήσῃ νὰ μὴ παύσῃ, καὶ μάλιστα νὰ κτυπήσῃ τὸ Βουλευτήριον, ὥστε νὰ μὴ δυνήθωσι πλέον οἱ Βουλευταὶ νὰ συνεδριάσωσιν εἰς αὐτὸ, καὶ ν' ἀναγκασθῶσι νὰ φύγωσι καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ Νούπλεον. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν (2 Ἰουλίου), ἐν ᾧ αὐτοὶ συνεβουλεύοντο μετὰ τοὺς ἀπεσταλμένους παρὰ τῶν δύο μελῶν Ρούμην καὶ Μαρμαρίην περὶ τῆς ἀπολύσεως τῶν Δελιγιαννῶν, ὁ Γρίβης πυροβόλῃ κατὰ τοῦ Βουλευτηρίου, καὶ στρατὰ πυροβόλου διαβρῆγγνῃσι τὸν θόλον, καὶ πληθὸς λίθων τε καὶ χωμάτων συγκατακρημνίζονται ἐντὸς τοῦ Βουλευτηρίου, καὶ τὸ ἐμβαδὸν πληροῦται ἀπὸ κονιορτῶν πυκνότατον, καὶ οἱ Βουλευταὶ καταφεύγουσιν εἰς τὰ παραθύρα τοῦ Βουλευτηρίου ὑπ' ἄλλων οἰκοδομῶν προκσπιζομένου, ν' ἀτραλισθῶσιν, ἀλλὰ δὲν δύνανται ν' ἀναπνεύωσι ἕνεκα τοῦ κονιορτοῦ, καὶ διὰ νὰ ὀμιλήτωσιν ὁμοῦ μετὰ τοὺς εἰρημένους ὀπλαρχηγούς περὶ τῶν Δελιγιαννῶν, ἀποσύρονται εἰς τὸν οἰκίσκον τοῦ Βουλευτηρίου αὐτοῦ, πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς εἰσόδου κείμενον· ἀλλὰ καὶ αὐτόθι ἄλλῃ σφαίρᾳ πυροβόλου εἰσδύσασθαι ἀπὸ τοῦ περὶ τὸν θόλον τοῦ Βουλευτηρίου παράθυρον, διαπερὰ τὸν ταίχον τοῦ οἰκίσκου, καὶ πληγόνει δύο βουλευτάς περὶ τὸν πρόεδρον καθήμενους, τὸν Χρητστον Γεροθανάσκη Βουλευτὴν τοῦ Βάλτου καὶ τὸν Ἰω. γ. Πέτρου Βουλευτὴν τοῦ Ἀσπροποτάμου, ὧν ὁ μὲν ἀπέθανε μετ' ὀλίγης ὥρας, ὁ δὲ ἰάθη μετ' οὐ πολὺ, πλην ἐπηρεώθη τὴν χεῖρα. Διελύθη δὲ ἡ συνεδρίασις, καὶ φρίκη κατέλαθεν ὅλους τοὺς ἀθρώπους βλέποντας, ὅτι, καὶ αὐτὴν τὴν ἀπαραβίαστον Βουλὴν κτυπᾷ ὁ Γρίβης ἀσυστόλως. Εἰς τοιαύτας συμφορὰς τοῦλάχιστον ἦτον ἀνάγκη νὰ

συμβουλευέται· ἡ Βουλὴ μ' ὅλα τὰ μέλη τῆς καὶ νὰ ἀποφασίξῃ τὰ δοκοῦντα ὠφέλιμα, καὶ τὴν 3 τοῦ αὐτοῦ γράφει ὁ πρόεδρος πρὸς τοὺς λειποτακτῆσαντας βουλευτάς, καὶ τοὺς προσκαλεῖ εἰς τὸ Νεὺπλιον. Ἀλλ' εἰς ἀπάντησιν τριάντα τρεῖς Βουλευταὶ, συγγενεῖς καὶ σχετικοὶ τῶν ὀλιγαρχικῶν, καὶ τινες ὑπὸ τοῦτων παρατυρθέντες, καὶ ἄλλοι καθὼς Μισσηῖοι φοβούμενοι τοὺς Μανιάτας, οἷον ὁ Γ. Νταρᾶ, Πηνάγος Δελεγιάννης, Στ. Παπαλεξόπουλος, Ἀναγ. Κοπανίτσας, Πέτρος Μαρκεῖνης, Ἰω. Κ. Μυρομιγάλης, Ἀναγ. Μαισουκόπουλος, Γρηγόρης Χ. Γιάννη Πέτρος Ἀν. Καψίλης, Παναγιώτης Παπατσιώτης, Σπύρος Φρυγῆς, Ἀθ. Κυριακὸς, Δημ. Πανούτσος, Διονύσιος Βασιλείου, Φωκᾶ Φρυγκούλης, Λουκᾶς Ἀλεξάνδρου, Ἀναγ. Αὐθωρίκης, Ἀθανάσιος Γρηγοράκης, Ἰω. Εὐθυμίου, Παναγ. Κιλογιάννης Λογοθέτης, Λάμπρος Ἀλεξάνδρου, Βασιλειὸς Σπυρίδωνος, Τάτση, Μαγγίνης, Γεώργιος Αἰλῆς, Πάνος Μοναστηριώτης, Μ. Λογοθέτης Λαγκιάς, Ἀ. Θεοδορακόπουλος, Ἀναγ. Διδάκαλου, Λιθέρης Λιθερόπουλος, Παναγ. Δαρειώτης, Ἀναγ. Δαλιτῆς, Νικόλας Γουλιός, Πόλος Φιλάρετος, « εἶναι ἀνάγκη, λέγουσι, νὰ μεταβῇτε εἰς τὸ ἐπιθλιπτικὸν φρόνιον ἐπειδὴ πρόκειται περὶ μεταβάσεως καὶ ἡ μετάβασις τὸ ἐκτελεῖται παρ' αὐτοῖς μόνον, διότι ὁ σκοπὸς ὅλων τῶν συμφορῶν τοῦ Νεὺπλίου ἦτον ἡ μετάβασις τῆς Βουλῆς εἰς μέρος, ὅπου νὰ μὴ δύναται νὰ εἴπῃ ὄχι! εἰς τοὺς ὀλιγαρχικοὺς), νὰ συσταθῇ ὡς πρῶτον εἰς μέρος ὅπου καὶ ὁ στρατὸς καὶ ὁ χεῖρ τοῦ Νεὺπλίου, καὶ νὰ κριθῇ περὶ τούτου διὰ φρεσίναν. Ὅθεν μεταβῇτε ἐνταῦθα μετὰ τῶν κείνῃ εἰρησυχίαν καὶ ὅσον ἀντιστάσει καὶ συνεδριάζοντες ὡς κατεκίως καὶ νομίμως ἀποφασίζοντες. Τότε ἀπελπισθέντες εἰς πλείστοι τῶν ἐν Νεὺπλίῳ Βουλῆς τῶν, διότι καὶ φρονεῖντι ἀπὸ τὰ δύο μέλη τῆς Ἀσπιδ. Ἐπιτροπῆς διὰ τῶν πυροβόλων τοῦ Παλαιλίδου, ἔφυγον τῇ νύκτι εἰς τὸ ἐπιθλιπτικὸν φρόνιον. Ἐξῆς δὲ προσκαλεῖται αὐθιμῶς καὶ τὰ εἰρημικά δύο μέλη τὸν πρόεδρον νὰ μεταβῇ ὅπου καὶ αὐτὰ μετὰ τοῦ λοιποῦ Βουλευτάς εἶχε τὸν γράφον καὶ ὁ Κυβερνητὴρ καὶ τὸν προσκαλεῖ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ Νεὺπλιον διότι ἄλλως, ἔφη, δὲν ἀεγώρῃς τὴν Κυβέρνησιν οὕτιν ὑπὸ τὰ πυροβόλα τοῦ Γεν. εἶχε δε φθάσει ὁ Εἰδὼς εἰς τὸν λιμένα ἐπὶ τῶν Γολέτας, ἐπὶ σκοπῷ νὰ συντε-

λέση καθ' ὅτι δυνατόν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τάχα τῆς ἡσυχίας, καὶ ἤθελε, καθ' ὑπαγόρευσιν τῶν ἐν Πόρῳ ὀλιγαρχικῶν πιθανώτατα, νὰ παραλάβῃ διὰ χρημάτων τὴν Ἀκρονουπλίαν, ὅπου δὲν ἦτο δυνατόν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν κατωρθώθη μὲν, πλὴν αὐτὸς θὰ συντελέσει εἰς τὸ νὰ μεταβῇ καὶ ὁ πρόεδρος εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον. Ἐπειδὴ εἰς τὸ βουλευτήριον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συνεδριάσῃσι πλέον οἱ Βουλευταί, καὶ συνῆλθον εἰς τὰ Πενταδέλφια, ὅπου εἶχον καταφύγει πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων διὰ νὰ φυλαχθῶσιν ἀπὸ τὰς βόμβας καὶ τὰς σφαίρας τοῦ Γρίβα, συνῆλθον ὡτάυτως καὶ οἱ ὀπλαρχηγοὶ Κ. Ντσιαβέλας καὶ λοιποὶ, ὡς τὸ ἐν μέλος τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς καὶ ὁ Μεταξᾶς, καὶ συνεδριάζουσιν ὅλοι ὁμοῦ Βουλευταί, ὀπλαρχηγοὶ καὶ ἄλλοι πολῖται, καὶ ἀπορρασιζέται καθ' ὑπαγόρευσιν τῶν εἰρημένων ὀπλαρχηγῶν (οἵτινες εἶχον μετὰ πολλὰς ἀντεγκλήσεις προσκληθῇ ἀπὸ τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας), ἀπορρασιζέται νὰ μεταβῶσιν ὁ πρόεδρος, μετὰ τοὺς βουλευτάς καὶ τὸ ἐν μέλος, ὁ Ἰωαννουλῆς Νάκος, εἰς τὴν γολέταν τοῦ Βιδέκ, ὅπου συνερχομένων ἀπὸ τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον καὶ ἄλλων βουλευτῶν, νὰ συνδιαλεχθῶσι καὶ νὰ συμβιβάζωσι τὸ πρᾶγμα. Τοῦτου δὴ γενομένου, ἀφ' οὗ ἐρρέθησαν λόγοι τινὲς ἐκατέρωθεν, καὶ ἀπερασίῳ νὰ συνέλθωσι πάλιν τὸ πρῶτον εἰς τὴν αὐτὴν γολέταν καὶ νὰ συσχεφθῶσιν, ὁ πρόεδρος, ἀντὶ νὰ ἐπικνέλῃ εἰς τὴν πόλιν, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον, ἀπειληθεὶς ἀπὸ τὸν Μιλαίτην, ὅστις εἶχε συνέλθει εἰς τὴν γολέταν μετὰ τοὺς ὑπεναντίους βουλευτάς, καὶ τὸν ἡκολούθησαν καὶ οἱ ἄλλοι βουλευταί. Οὕτως ἐξώσθη ἡ Βουλὴ ἀπὸ τὴν καθέδραν τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἤδη μένει εἰς τῶν ὀλιγαρχικῶν τὴν διάκρισιν, διότι οἱ μέλλοντες νὰ φωνάξωσιν ὑπὲρ τῆς πατρίδος φοβοῦνται καὶ μὴ ἀπαγῶσιν ἐκεῖθεν εἰς τὸ Πηλαμίδι ἀπὸ τὸν Γρίβαν, καὶ δὲν ἴδωσι πλέον τὸν ἐπάνω κόσμον. Πιο δὲ πικρὸν ν' ἀκούῃ τις τὸν Μιλαίτην, ἐμπαίζοντα τὸν ἀγαθὸν πρόεδρον καὶ λέγοντα: αἱ! κύριε πρόεδρε, ὁ πρόεδρος καὶ ὁ λαός! ἐλησιμύνησεν ὅτι ἔστειλεν αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ ἀκακὸν ἀρνίον τὸν πρόεδρον, νὰ σημάνῃ τὸν κώδωνα τοῦ ναοῦ διὰ νὰ συναχθῇ ὁ λαός, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν σφαγὴν.

Ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ εἶχε διατάξει τὴν πρώτην Ἰουλίου νὰ

μείνη ὁ λαὸς ἐλεύθερος, ἡ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τοῦ Ναυπλίου, καὶ ὁ λαὸς, ὅσοι δύνανται δηλονότι νὰ εὐρωπῇ, φύγουσιν, ἀπ' οὗ ἐγυμνώθησαν ἤδη ἀπ' ὅσα χρήματα καὶ πράγματα εἶχον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν λαφυραγωγηθέντες ὧς ἂν ἦσαν Τοῦρκοι, ἀπ' οὐ μάλιστα, βιασμένοι ὄντες διὰ νὰ ἔχωσι τὴν πρωτεύουσαν τῶν καὶ ὑπεράπιτιν, τοὺς περιεποιήθησαν καὶ τοὺς ἐπιλοξέησαν ὅσον ἡδύνατο ἑλπίσας. Καὶ ἤδη πλήρως οἰκογενειῶν ἐμβαίνουσιν εἰς πλοιαρία, καὶ τὰ παρταχόντα σισαθρωμένα, καὶ παραδίδονται εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων, συσσωρευμένοι εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε κινδυνεύουσι νὰ πνιγῶσι, καὶ ἀπέρχονται νὰ εὐρωπῶν ἄνθρωπον εἰς τὰς πέριξ τοῦ Ναυπλίου πόλεις καὶ χωρὶς πρὸς μεσημβρίαν ὥς καὶ εἰς τὰς νήσους. Ἡ δ' ἀντικυβ ἐπιτροπὴ διεκήρυξεν ὅτι, ὅσοι ἀρχηγοὶ καὶ στρατηγοὶ καὶ στρατιῶται διακρίσῃσι τοὺς πολίτας, θὰ δώσωσι λόγον, ἀποζημιῶντες αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ μισθοῦ καὶ τὰ κτήματά των. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι οἱ τοιοῦτοι στρατιωτικῶν, καὶ ὅσοι ἦσαν εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ ὅσοι ἦλθον ἐσχέτως, ἤρριζον πόλεμον πρὸς ἀλλήλους, ἐπισκοπῶν νὰ φανεύωσι χριστιανούς σιναε, ἐγκαυχώμενοι ὅτι τοὺς προστατεύουσι, καὶ ὅτι τοὺς γυμνάζουσιν οὕτως. Οἱ δὲ γυμνάζοντες θὰ λάβωσι τὴν ἀποζημίωσιν των καὶ ἱκανοποιήσιν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Τὴν 4 Ἰουλίου ἡ ἀντικυβ ἐπιτροπὴ διέταξε τὸν Βέρην νὰ συλλάβῃ τὸν Ἀδρέαν Μεταξᾶ, κταρμένον εἰς τοὺς Μύλους τῆς Λέρνης, καὶ νὰ τὸν ἀπαγάγῃ εἰς τὸ ἐπιτελεστήριον φρούριον. Τὸν ἀπηλεί δε νὰ προσέξῃ μὴ διακρίνῃ ὁ ταρχεῖς, λέγει, Μεταξᾶς, διότι πρόκειται περὶ γενικῶν συμφερόντων δι' ἃ δὲν θὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ δώτῃ ἀπολογίαν. Ἀλλ' ὁ Βέρης δὲν ἀκούει τοιαύτας διαταγὰς τῶν γενικῶν συμφερόντων τῆς διαγαρχίης, καὶ μάλιστα προστατεύει καὶ περιποιεῖται τὸν Μεταξᾶ. Αὐθιμέρον γράφει πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς φρουρᾶς τοῦ Παλαμιδίου, πρὸς τὸν Γρυῖον, ὅτι ἐπραξέ καλῶς κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς παύσας τὸν πόλεμον· λυπεῖ δὲ τὴν Κυβέρνησιν, λέγει, ὅτι τὸν ἤρρισεν, ὅτι ἐδιέστη παρὰ τῶν πολεμούντων τὸν πολιτάρχην, καὶ τὸν προσκαλεῖ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐξακολούθησιν. Τότε δὲ ἔγραψε καὶ πρὸς τὸν Βόχραν καὶ τὸν Τοιόρτς νὰ προθῶσιν εἰς τὸ Ναύπλιον, νὰ καταπαύσωσι τὰ κακά. Εἶχον οὗτοι τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργήσωσι τὰ

δεόντα καὶ διὰ τὰ φροῦριά τοῦ Νκυπλίου δυνάμει τοῦ ψηφίσματος τῆς συνελεύσεως· ἀλλ' ἔπρεπεν νὰ προκληθῶσιν ἀπ' οὗτο ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ προσέδραεν εἰς τὴν Βουλὴν νὰ δώσῃ ὅλην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν Γρόβαν, καὶ αὕτῃ ἀντέτεινε καὶ ἐγνωμοδότησιν νὰ ἐνεργηθῇ τὸ εἰρημένον ψήφισμα· ἀλλ' ἤθελε καὶ ἐκείνη νὰ ἐνεργηθῇ: Ἡ δὲ καὶ ὑπαγόρευσιν τῆς τριάντα Βουλευτοὶ δίδουσιν ἀναφορὰν, προσάλλοντες νὰ μεταβῇ εἰς τὴν νῆσον Σπετοῶν ἡ Κυβέρνησις, καὶ στέλλονται εἰς ὕδραν καὶ εἰς Σπέτσας ὁ Μιχαὴλ Σούττος, γραμματεὺς τοῦ δικηρίου διορισθεὶς, καὶ ὁ Σταμάτης Λευθῆς πρὸς τοὺς προκρίτους καὶ τὸ ἐπόμενον ἐγγράφον, διαλαμβάνον πρὸς τοὺς ἄλλοις. « νὰ στείλειτε τοὺς ἀντιπροσώτους ἡ » πληρεξουσίου σας, διότι ἡ παρευστία των εἰς ἀναγκαιοτάτη, » καὶ τὸ ἐκ ταύτης ὀφείλει προδηλότατον. Ἡ Κυβέρνησις μὴ δύ- » ναμένη νὰ ἐκτελέσῃ τὰ χρεὶ τῆς οὗτο ἡ στασιαστικὴ ἐπὶ βῆσιν » ὑπερέχει, ἀπερὶ τῆς νὰ μεταβῇ εἰς Σπέτσας Στείλειται εἰς ἐπι- » φέροντες νὰ σῶν· περιττήτως τὰ πράγματα, καὶ ἀκούσται, » διότι ὁ κίνδυνος ἀπειλεῖ ὅλης τῆς πατρίδος τὸν ὄλεθρον. Αἱ Νκυ- » πτικαὶ νῆσαι πρέπει νὰ διεξώσιν, ὅτι ὑπερταπίζονται τοῦ νόμου » καὶ τὴν Κυβέρνησιν, ὡς καὶ ἄλλοτε (1), διὰ νὰ σωθῇ ἡ πατρίς. » Αὐτὰ ταῦτα ἐγράψαι καὶ πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Φιλόχρονων. Καὶ ἰδοὺ τὸ αἴτιον, δι' ὃ ἐπεβόλευται ὁ Γρόβας τὸν Κωλοκοτρώην διὰ τὸ Παλκιδί, καὶ ἡρώχης ἐμφύλιος πόλεμος εἰς τὸ

(1) ὡς καὶ ἄλλοτε, λέγουσι· δηλαδή ὡς καὶ τὸ 1821, ὅτε συνέπραξαν, ὄργανα τοῦ Μαυροκορδαίου γενόμενα, νὰ βιβλῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν τόσα ἑκατομμύρια εἰς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, διὰ νὰ σωθῇ ὁ Μαυροκορδαίος, καὶ ὅχι ἡ πατρίς· ἐπεὶ δὲ ἡ πατρίς ἤρχισεν ἐκτοτε νὰ τρέχῃ εἰς τὴν ἀπώλειαν διὰ τὴν ἄρσιν τῶν ἐλλήνων ὁ Μαυροκορδαίος, οἷτος δὲν ἔπρεπε ἀσπίδπως τὸν τίτλον τοῦ πρίγκιπος ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα· διότι τὸ 1822, τοῦτο ἐπὶ κεφαλῇ τῶν φιλελλήνων, ἔλαβε παρ' αὐτῶν βαθμὸν Στρατηγὰ-τάρχου, καὶ κατεσκεύασεν ἰδιαιτέραν στρατιδὸν ἐκτρατευθῶν ὡς βασιλεὺς, ὅπερ ἤθελε πραγματοποιήσῃ, ἐὰν ἐνίκα, καθ' ὃν εἶχεν ἑταιρικὸν σύνδεσμον μὲ πολλοὺς φιλελλήνας.

Ναύπλιον, καὶ ἔγειναν τόσα κακὰ, καὶ ἐξώσθη αὐτόθεν ἡ Βουλὴ. Οὕτω κατωρθώθη τὸ ἀποφασισθῆναι τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς Σπέτσας, ὅπου τὸν Σεμπτέμβριον νὰ συγκαλεσθῇ, ὡς ἔγραψαν οἱ πληρεξούσιοι τῶν ναυτικῶν νήσων ἐξ Ἑδράς, ἄλλη ἐθνικὴ συνέλευσις, ν' ἀνατρέψῃ τὰ τῆς ἐν Τροιζῆνι, ἐφ' ᾧ καὶ προσκαλοῦνται τῶν αὐτῶν νήσων, ὡς ἀνωτέω, πληρεξούσιοι· ἀλλ' ὁποῖος ὁ κίνδυνος, ὅστις ἀπειλεῖ ὅλης τῆς πατρίδος τὸν ὄλεθρον; ὁ κίνδυνος τάχα τοῦ Ἱμπραχίμ; Ἀλλ' αἱ ἐννόουν τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβερ. ἐπιτροπῆς τὸν ἐκ τούτου κίνδυνον, ἐστειλλον τὸν Κολοκοτρώνην πυριτόβολα νὰ τὸν πολεμήσῃ καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ὑποταγέντας, καὶ δὲν ἐπροσπάθουν νὰ τὸν ἀφαιρεθῇ ἡ ἀρχηγία τῶν στρατευμάτων τῆς Πελοποννήσου, καὶ νὰ διορισθῶσιν ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας ἀρχηγοὶ οἱ ὀλιγαρχικοί, νὰ πολεμήσωσι τὸν ἐχθρόν. Ἐνόουν ἄρα τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ἀφαιρεθῶσιν αὐτοὶ ὁμοῦ μὲ τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν καὶ τὰ ὅπλα τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τὰς ἐθνικὰς προσόδους, καὶ τοὺς τίτλους καὶ τὰ λοιπὰ, καὶ διὰ τοῦτο ἦτον ἀνάγκη νὰ συγκροτηθῇ ἄλλη συνέλευσις, νὰ τοὺς ἀποκαταστήσῃ πάλιν εἰς τὰ πράγματα, καὶ νὰ παραδώσῃ πάλιν τὴν πατρίδα εἰς τὰς χεῖρας τῶν αὐτῶν κίνδυνον τῇ πατρίδος δὲν ἐννοοῦσιν εἰμὴ τὸν κίνδυνον τῶν ἀτόμων τῶν· *Ἡμεῖς εἴμεθα*, λέγουσι, *τὸ ἔθνος, ἡμεῖς εἴμεθα ἡ πατρίς* καὶ ἤδη ἐπειδὴ δὲν ἔχουσι τὴν πατρίδα εἰς τοὺς ὄγκους τῶν νὰ τὴν κατασπαράττωσι, γὰρ αἱ μιχθήτω *πυρὶ* λέγοντος ἐν τῇ ἀπονοίᾳ τῶν, ὠλοῦσι καὶ ἐκυτοῦς καὶ τὴν πατρίδα εἰς τὸν κρημνὸν τῆς ἀπωλείας. Ἀλλ' οἱ Ἕλληες βλέπουσι καθ' ἡμέραν ὅτι ὁ Θεὸς ὑπέγραψε τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος καὶ, ἣν ἀν' βουλὴν βουλεύσασθε διασκεδάσει Κύριος ψάλλοντες ἐνώπιον ἀπάντων τῶν ὠλοῦντων αὐτὴν εἰς τὸν ὄλεθρον κρυφῶν καὶ φανερῶν ἐχθρῶν τῆς, θὰ δοξάσωσι μετ' ὀλίγον τὸν ὕψιστον Θεόν, εἰς τὸ ὅποιον ἤλπισαν λαβόντες τὰ ὅπλα κατὰ τῶν τυράννων, καὶ ἐσώθησαν ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τῶν διὰ τῆς παντοδυναμίας του. Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ὁ Ζαΐμης εἰς τὸ Ναύπλιον ἐρχόμενος, νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐδωσιν τῶν ὀλεθρίων σχεδίων των, συλλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Κρανιδιωτῶν, καὶ σώζεται ἀπὸ τὸν Νικόλαον Νάκην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ. Ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ τὴν 26 Ἰουνίου τὸν εἶχε προσκαλέσει νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ Νάυπλιον, ὡς συντελεστικώτατον, ἔγραφεν, εἰς τὸ νὰ προῦπαντήσῃ τὸ κακὸν τῆς ὑποταγῆς διὰ τὴν

ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν πραγμάτων τῆς Πελοποννήσου, καὶ διὰ τὰ
ἐξοχα προτερήματά του, καὶ διὰ τὸ σέβας καὶ τὴν ἀγάπην, τὴν
ὁποίαν ὁ λαὸς τῆς Πελοποννήσου ἔχει πρὸς αὐτόν, τὸν εἶχε προ-
σκαλέσει νὰ συσχεθῇ μὲ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὅλους τοὺς ἔχον-
τας ἐπιβρῶν πολεμικοῦ καὶ πολιτικοῦ Πελοποννησίου καὶ
'Ηπειρώτας, ἐρ' ᾧ καὶ τὸν ἔστειλεν ἐξ ἵππων καὶ σαράντα
στρατιώτας, νὰ τὸν συνοδεύωσιν. Αὐτὸς λοιπὸν τὴν 4 'Ιουλίου
γράφει ἀπὸ τὸ Κρανίδι τὰ ἑξῆς. « Ἐσηκώθην ἀπὸ τὸν Πόρον μὲ
» τοὺς ὁποίους μ' ἔστειλατε στρατιώτας, καὶ διευθυνόμεν ὅπου
» διετάχθην. Ἀλλ' ἔλθων εἰς τὴν Κοιλιάδα διὰ νὰ ἐμβιβασθῶ,
» καὶ μαθὼν τὰ συμβάντα τοῦ Ναυπλίου, (1) ἀνέβην ἐδῶ, ὅπου
» ἐφιλοξενήθην πολὺ περιποιητικῶς ἀπὸ τοὺς κατοικοῦς (2)
» Ἐπεθύμουν ν' ἀκολουθήσω τὴν ἐκστρατείαν· ἀλλ' εἰς αὐτὰς τὰς
» ἀνωμαλίας θλίπω ὅπου μῆτε τροφὰς μῆτε πολεμεφθδία ἐμπορῶ
» νὰ προμηθευθῶ, καὶ ποῦ καὶ εἰς ποίους στρατιώτας νὰ ἐπιστη-
» ριχθῶ. Ὁ ἀρχιτράτηγος θὰ περάσει εἰς τὴν Πελοπόννησον,
» καὶ κατὰ πρότερον θὰ στρατοπεδεύει εἰς τὴν Κόρινθον· μὲ γρά-
» φει νὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ ἐκεῖ νὰ ἐνταμωθῶμεν, καὶ θὰ ὑπάγω ἀπὸ
» τὸν Πόρον, καὶ τότε θὰ κάμω κάθε θυσίαν διὰ τὴν βελτίωσιν
» τῶν πραγμάτων (3)· εὐχόμαι νὰ ἡσυχάσωσι τὰ πράγματα τοῦ
» Ναυπλίου ὅσον τάχος » (4). Τὴν 5 τοῦ αὐτοῦ ἡ ἀντικυβ. ἐπι-
τροπὴ διέταξε τὸν Δημήτριον Σκληταφέρον ἐπὶ τινος πυροβολο-
φόρου νὰ παραρπάσῃ καὶ νὰ ἐρευνᾷ εἰς τὰ ἐξερχόμενα πλοῖα,
καὶ τοὺς μὲ ἀθῶους ἐπιβάτας ν' ἀφήνῃ ἐλευθέρους, τοὺς δὲ ταρα-
ξίαις νὰ συλλαμβάνῃ καὶ νὰ παρδίδῃ εἰς τὸν Λόντον γραμματεῖα
τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῆς ἀστυνομίας. Ἐνεχείρησε δὲ τὸν Πέτρον
Φαρμάκην κατάλογον, εἰς τὸν ὁποῖον ἦσαν καταγεγραμμένοι ὡς
ταραξίαι ὁ Ἰω. Κωλέτιης, Ἀνδρέας Μεταξᾶς, Ῥήγαππαλμίδης,
Ν. Πονηρόπουλος, Γ. Κλήρης, Σωτήριος Θεαγένης, Ἀντ. Πελο-
πίδας, Ἰω. Μάγνης, Γ. Διαμαντόπουλος, Ἰω. καὶ Χρήστος Ἰα-

(1) Ἦτο δυνατόν νὰ μὴ τὰ μάθῃ εἰς τὸν Πόρον μέχρι τῆς 4 'Ιουλίου;

(2) Τοῦτο πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ἀντιστρόφως.

(3) Δὲν θὰ κατορθώσῃ τίποτε.

(4) Ὁ σκοπὸς τῶν ταραχῶν· κατορθώθη; τὸ Ναύπλιον μένει κλειδὸν ἥσυχον· ἀλλ' οὐδεὶς κηδεταί τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἰδοὺ ἡ συγθήκη τῆς 6 'Ιουλίου.

τριδης, Ἰω. Δελάκης, Κωνσ. Γιαννόπουλος, Ἡλίας Μπαρευττά-
 κης, Δημ. Ταγκόπουλος, Ῥεμποῦς, Γουλιές, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς
 τοὺς Μήλους τῆς Λέρνης, διατάξασα καὶ αὐτὸν καὶ τὸν Βέρεν, νὰ
 τοὺς συλλάβωσι καὶ νὰ τοὺς στείλωσιν εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον φρού-
 ριον, ὡς ἐνόχου; ὤθην τῶν ταραχῶν τοῦ Ναυπλίου, ἐπὶ πλοίου
 σταλέντος ἐπὶ τούτῳ ἐκεῖ, συνωδευμένους καὶ μὲ στρατιώτας·
 ἀλλ' ὁ Βέρεν δὲν ἐπέτειε τὴν διαταγὴν τῆς Ἡθελε δὲ νὰ τοὺς
 τιμωρήσῃ διὰ τὰς ταραχάς, τὰς ὁποίας ἡ ἰδία αὐτῇ ὑπεκίνητην
 ἐπὶ σκοπῷ νὰ βιάσῃ τὴν Βουλὴν νὰ μεταβῇ εἰς Σπέτσας, ἀφ' οὗ
 εἶδεν ὅτι δὲν τοῦ Γρίβου δὲν ἤθελαντο νὰ τὴν βιάσῃ ἡ ὑποκύβητος
 τὰ θελήματά της. Ὁ δὲ Μεταξᾶς εἰνυένευσεν νὰ συλληφθῇ καὶ
 ἀπὸ τὸν Κοδριγκιῶν, πλέων εἰς τοὺς Μύλους. Τὸ δὲ ἐγκλημά-
 του ἦτο τὸ ὅτι ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ἦτο φοβερός ὑπέρ-
 μαχος αὐτῆς. Ὁ Κωλέττης ἔμεινεν εἰς τὸ Νούπλιον, διότι οἱ Ῥου-
 μελιῶται τὸν ἔχουσιν ὅλοι σύμβουλον καὶ φίλον, καὶ μάλιστα οἱ
 στρατιωτικοί. Εἶναι δὲ ἀξιοπαρατήρητος ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον
 ἔγραφον τὰ δύο μέλη πρὸς τοὺς ἐπικρατεῖς Κ. Ντισιάδην
 καὶ λοιποὺς, τοὺς ὁποίους διέταχτον νὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ τὴν πόλιν
 τοῦ Ναυπλίου, καὶ νὰ ἀρήσωσι τὸν Γρίβον ἐλεύθερον νὰ ἐπιτελῇ τὰ
 διαταττόμενα παρ' αὐτῶν. « Ἄν εἴθε, τοὺς λέγουσιν, ἀδιάφοροι,
 » καὶ θέλετε τὴν ἡτυχίαν, ν' ἀναχωρήσετε; ἂν δὲ μή, ἡ Κυβέρνησις
 » σᾶς κηρύττει συνενόχους τῶν κατασχέσεων καὶ τῶν διατριβάν-
 των κακῶν. » Ἐπειδὴ δὲ αὐτοὶ δὲν ἀνεχώρησάν, ἐλείψαν ἔγραφον
 πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον: « Ἡ αἰτία τῶν ἐν Ναυπλίῳ ταραχῶν
 » εἶναι ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ πρώτου σώματος τῆς στερ. Ἑλλάδος, τῆς
 » ὁποίας ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ καταλύτῃ τὴν Κυβερνητικὴν καὶ τοὺς νό-
 » μους, καὶ νὰ γυμνώσῃ τοὺς πολίτας. Ὁ ἀρχιστράτηγος ὀφεί-
 » λει καὶ τὴν ἐπιτροπὴν αὐτὴν, καὶ τὸν Φωτομάραν, καὶ τοὺς
 » ὅσοι δὲν χρεωσιτοῦσι νὰ μένωσιν εἰς Νούπλιον, νὰ διατάξῃ ν'
 » ἀναχωρήσουν· τότε τὸ πρᾶγμα διαρρυθνέται. » Τὸν προσηκούσαι
 δὲ καὶ πάλιν νὰ προφθάσῃ ὅτι τόχ' οὐκ εἰς Νούπλιον. « Ὁ Γρί-
 » βος, ἔγραφον τὴν πρώτην Ἰουλίου πείθεται· ὁ στρατὸς δὲν πεί-
 » θεται. Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ πρώτου σώματος ἠνώθη μὲ τὸν Φωτο-
 » μάραν, καὶ ἔγειναν αἰτία ὅλων τῶν δυστυχιῶν. » Ὁ Γρίβος
 εἶναι ἄρα καλός, διότι πείθεται εἰς τὰς διατάγας τῶν δύο μελῶν,

καὶ ἐπεβούλευσε τὸν Γ. ἀρχηγὸν καὶ τοὺς δπλαρχηγούς τῃς Πελοποννήσου, καὶ πυροβολεῖ τὴν πόλιν καὶ τὸ βουλευτήριον διὰ νὰ διώξῃ τὴν Βουλὴν, ἣτις κατὰ τὴν τῶρον τοῦ λέγειν τοῦ Σταύρου Γρύβα, ἐφατρίασε μὲ τὸν Φωτομάραν, καὶ τὸν Στράτον, καὶ τὸν Κ. Νισιαβελιαν καὶ λοιποὺς στρατιωτικούς, ἐν ᾧ, διὰ νὰ μὴ λογισθῇ φατριάζουσα, ἐχρεώσεται τοὺς μὲν νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ στρατηγοῦ καὶ φρουράρχου τοῦ Παλαμιδίου, τοὺς δὲ νὰ ἐξώσῃ ἀπὸ τὴν πόλιν, διότι καὶ φεβήται μὴ τὸν ἐπάρωσι τὸ Παλαμίδι, ὡς ἐπῆραν καὶ τὴν Ἀκροκόρινθον. Εἰς τοιοῦτην κατάστασιν τοῦ Ναυπλίου φθάνει ὁ Κόχραν· ἀλλὰ εἰ δύναται νὰ πρόσῃ κατὰ τοῦ Γρύβα, τὸν ὁποῖον προστατεύουσι καὶ λέγουσι καλὸν καὶ εὐπειθῆ τὰ δύο μέλη; ἀναχωρεῖ ὅθεν ἤλθε, λέγων: « ἡ συνέ- » λευσι; ἐψήφισα νὰ εὐακρίτωμεν τὰ φρούρια· ὅχι νὰ τὰ κατα- » κτήσωμεν. » Πρὶν ἀναχωρῆσαι τὸν παρεκάλεσεν ὁ Μαυρομιχάλης νὰ προσκαλέσῃ τὸν Φωτομάραν καὶ τὸν Στράτον φιλικῶς εἰς τὴν φεργάδαν, καὶ νὰ τοὺς κρατήσῃ ἐκεῖ, καὶ οὕτω νὰ τοὺς διασῇ ν' ἀπολύσωσι τοὺς Δελιγιάνους· ἀλλ' ὁ Κόχραν δὲν τὸν ἐδωκεν ἀκράσιν. Ἐφθασε δὲ καὶ ὁ Τσιόρτς ἀπὸ τὴν Κόρινθον, καὶ εἶν' ἐτοιμος νὰ πολιορκήσῃ τὸν Γρύβαν, ἂν τὸν ἀποκηρύξῃ ἡ Κυ- ἡ Κυβέρνησις, καὶ νὰ κυριεύσῃ τὸ Παλαμίδι· ἀλλ' ἀποκηρύττεισι τὰ δύο μέλη τὸ ὄργανον τῶν ἀνομιῶντων; αὐτὰ τὸν λέγουσι καλὸν καὶ εὐπειθῆ· ὁ Στράτος, λέγουσι, δὲν πείθεται· ὁ ἐστὶ δὲν εἶναι τῇς φατρίας τῶν. Ὁ ἀρχιστράτηγος διέταξεν ἐν τοσοῦτῳ τὸν Σταύρον Γρίβαν νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ Ναύπλιον ὁμοῦ μὲ τοὺς ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του στρατιώτας, καὶ ἐξῆλθε παραδύς τὰς κλεις τῶν πυλῶν εἰς τὸν Τσαλαφαινον, ὡς ἀφωσιωμένον εἰς τὸν Μαυρομιχάλην. Διέταξε τὸν Στράτον καὶ παρέδωκε τὰ πυροβολοστάσια εἰς τὸν Βελιστάριον Καλόγηρον ὑπὸ τὰς διαταγὰς του διατελοῦντα. Διέταξε τὸν Χρῆστον Φωτομάραν καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν Ἀκρονουπλίου. Ἠδύνατο λοιπὸν ν' ἀπομονώσῃ τὸν Γρίβαν καὶ νὰ τὸν ἐκβάλῃ ἀπὸ τὸ Παλαμίδι· διότι καὶ οἱ πολῖται ἠδύναντο νὰ πληρώσωσι τοὺς μισθοὺς τὰς φρουρὰς, ἐξαγοράζοντες τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν τῶν· ἀλλὰ τὰ δύο μέλη δὲν θέλουσι νὰ τὸν ἀποκηρύξωσιν, ἐν ᾧ οἱ πλείότεροι Βουλευταὶ φωνάζουσι ν' ἀποκηρυχθῇ, καὶ τὸ πολὺ πολὺ αὐτὰ ἐκδίδουσι τὴν 2 Αὐγούστου διάταγμα,

διαλαμβάνον νὰ πείθεται ὁ Γρίδας εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον· ἀν δὲ μὴ, νὰ λάβῃ τότε οὗτος ὁποῖα μέτρα ἐγκρίνει· ἐναντίον του. Καὶ ὁ μὲν ἀρχιστράτηγος ἀναχωρεῖ ὅθεν ἤλθε, καὶ ὅπου τὸν ἀκολουθοῦσι καὶ τινες τῶν ἐν Ναυπλίῳ ὀπλαρχηγῶν· ἀλλὰ καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν τοῦτον στρατιῶται, οἵτινες ἦσαν ὑλισμένοι εἰς τὸ Μέρπακκα, ἐνωθέντες μὲ τοὺς ἐξελθόντας ἀπὸ τοῦ Ναυπλίου, διήρπαξαν τὸ Ἄργος. Τὸ δὲ Ναύπλιον μένει εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν, καὶ οἱ φρούραρχοι μένουσι· πάλιν φρούραρχοι, καὶ οἱ Δελιγιάνναι καὶ ἄλλοι ὅσοι ἐκρατήθησαν ἀπὸ τὸν Ἰω' Στυράτον καὶ τὸν Σταύρον Γρίδαν, ἔμειναν ἐλεύθεροι, καὶ ἔλαβον τέλος ἡ σκηνὴ τοῦ Ναυπλίου, ἐνθ' ὃ ὁρισθῇ πρωτοβούλῳ Διοικητῇ ὁ Ἀνδρέας Καλαμογδάρτης· νὰ διοικῇ τὴν πόλιν, πράττων ὅ,τι θέλει· ὁ Γρίδας· ἀλλ' ἦτον ἀνάγκη τοῦλάχιστον νὰ φαῖν ὅτι ὁ Γρίδας ὑπόκειται εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὅτι δὲν βασιλεύει τὸ ἔγκλημα εἰς τὴν ἐψηρισμένην καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν τούτῳ οἱ Πατέρες τοῦ κατὰ τὸν Φινεὸν μοναστηρίου τοῦ Ἀγιοργίου συνέλαβον τὴν 8 Ἰουλίου ἄνθρωπὸν τινα, ἐστραμμένον πρὸς τὸν Νενέκον παρὰ τοῦ Σταύρου Γρίδα, νὰ προσκαλέσῃ τὸν Ἰμπραχίμ, διὰ νὰ τὸν παραδοθῇ τὸ Ναύπλιον. Τὸν συνέλαβον δὲ, ἀφ' οὗ ὑπόπτεισαν ἀπὸ τοῦ ἀνιψατικῆς λόγους του, καὶ τὸν ἐξήτασαν, καὶ ὁμολόγησε τὰ τῆς ἀποστολῆς του. Ἦτο δὲ πεντηκοντούτης, πηρὸς τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν, ὠνομάζετο Στάθης Τσιβίκης, καὶ κατήγετο ἀπὸ τὸ Μποχώρι, χωρίον τῆς Λιτωλίας. Τὸν διεύθυναν δὲ εἰς τὸ Μεγασπήλαιον, καὶ οἱ Πατέρες ἀφ' οὗ τὸν ἐξήτασαν ὡσαύτως, τὸν διεύθυναν εἰς Δεμέστιχα πρὸς τὸν Σωτ. Θεοχαρόπουλον, Ν. Πετιμεζῆν καὶ Γ. Λεχουρίτην, καὶ παρὰ τούτων ἀπεστάλη, πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην καὶ ὁμολόγησεν τὰ αὐτὰ πρὸς ἅπαντας. Ἐφερε δὲ καὶ γράμματα ὑπογραφῶν ἀγνώστων, ἐπιγεγραμμένα εἰς ὀνόματα ἀγνωστα, τῶν ὁποίων ἡ φράσις ἦτον ἀλληγορικὴ. Ὁ Κολοκοτρώνης τὸν εἶπεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον, καὶ αὐτὸς ἔδειξε προθυμίαν νὰ ὑπάγῃ, ὥστε δὲν ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ ὑποπτεύσωσιν ὅτι ἤθελε φύγει, καὶ οἱ στρατιῶται, ὄντα καὶ κακόμοιρον καὶ βλάκα, δὲν ἐστοχάσθησαν νὰ τὸν φυλάξωσιν αὐστηρῶς, ἀλλ' αὐτὸς ἔφυγεν τὴν νύκτι. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης ἀναφέρει τὴν 14 τὰ

περί τούτου εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ κατηγορεῖ τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς ὡς ὑποπικα, καθὼ μὲ τὸν Γρίβαν συνεννοοῦμεθα. Τοῦτα δὲ ζητοῦσιν ἱκανοποιῆσιν, λέγοντα οἱ ἐσυκοφαντοῦντο καὶ ἡ Βουλὴ διορίζει ἑπταμελῆ ἐπιτροπὴν, ἐκ Βουλευτῶν συγκειμένην, νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατηγορίαν. Ἀλλ' εἰς τὴν τοιαύτην κατ'ἄστασιν τῶν πραγμάτων δὲν γίνεται τίποτε, καὶ ὁ Γρίβας κατὰ τὸν Ἀθανασάκην Ἀνδριανουπολίτην, ἐξακολουθεῖ ἐπιβουλεύων τὸ φρυζύριον (1) Ἥτο δ' ἐπόμενον νὰ φρυάττωσι κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη, τολμήσαντος νὰ τὰ κατηγορήσῃ ὡς συνένοχα τοῦ Γρίβου. Διὰ τοῦτο τὴν 29 Ἰουλίου ὑπογράφουσι τὰ ἐπόμενα πρακτικὰ, λαβόντα ἀφορμὴν ἀπὸ ἐπιστολῆν τοῦ Πατρώως Κωνστ. Τσερίδου πρὸς τὸν Ἀναστ. Λόντον, κατηγοροῦντος τὸν Κολοκοτρώνην διὰ καταχρήσεις. «Ὁ γραμματεὺς τῶν πολεμικῶν νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἀρχιστράτηγον, διευθύνων πρὸς αὐτὸν ἀντίγραφον πτῆς ἐπιστολῆς τοῦ Κ. Τσερίδου πρὸς τὸν γραμματέα τῶν πᾶσι τῶν κλειστικῶν καὶ τῆς ἀστυνομίας, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ ἀκόλουθα, εἰς τὸ ἐγκρίνῃ· α'.) νὰ μετακαλέσῃ ἀπὸ τὰ Καλάβρυτα τὸν Γ. ἀρχηγὸν τῆς Πελοποννήσου, καὶ νὰ τὸν στείλῃ εἰς ἄλλο μέρος οὗπου ἐγκρίνει διότι ἢ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα διατριβὴ τοῦ εἶναι ἀσύμφωνος. β'.) Νὰ τὸν υποχρεώσῃ ν' ἀφήσῃ ἐπιτροπικῶς εἰς τὴν διευθύνειν τῶν κατ'ἐκείνας τὰς ἐπαρχίας στρατευμάτων τὸν στρατηγὸν Ἀνδρέαν Λόντον, γ'.) Νὰ στείλῃ τὸν στρατηγὸν Κωνσταντ. Μπότσαρη μὲ πεντακοσίους στρατιώτας, νὰ συμπράξῃ

(1) Ὁ Ἰμπραχὶμ γράφει τουργικτὶ τὸν Γρίβαν. Εἰς τὸ Ναύπλιον εὐρίσκειτο Ἕλληνας τις Ἀθανάσιος Ἀδριανουπολίτης λεγόμενος, ὅστις ἤξευρε γράμματα τουργικὰ, καὶ προσκληθεὶς ἀπὸ τὸν Γρίβαν, ἀνέγνω τὸ ἐγγράφον τοῦ Ἰμπραχίμ, καὶ διετάχθη νὰ τὸ φυλάξῃ μυστικὸν ὑπὸ ποινὴν θανάτου· ἀλλ' ἅμα καταβὰς εἰς τὴν πόλιν, ἔφυγεν εἰς Αἰγίνα, διὰ νὰ μὴ γράψῃ τὴν ἀπάντησιν. Αὐτὸς ἔλεγεν οἱ ὁ Γρίβας ἐξήτει ἓν ἑκατομύριον γροσίων, καὶ ὁ Ἰμπραχίμ τοῦ ἔδιδε τριακοσίας χιλιάδας διὰ τὸ Παλαμίδι. Ἐκρινολόγητε δὲ τοῦτο εἰς πολλοὺς Ἕλληνας, καὶ μάλιστα εἰς τὸν Βασίλειον Γεωργιάδην.

αὐτὸν εἰς τὴν ἀποδίωξιν τοῦ ἐχθροῦ· δ').
 »Νὰ διατάξῃ τὸ ἱππικὸν νὰ ὑπέλθῃ εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐκεῖνας,
 »διὰ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διώξιν τῶν ἐχθρῶν. Ἐπομένως ν' ἀπέλθῃ
 »εἰκὲ ὁ γραμματεὺς τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῆς ἀστυνομίας, νὰ
 »συμβιβάσῃ τὰ ρεῖαζὺ Ἄνδρ. Λόντον καὶ Δημ. Μελετοπούλου, νὰ
 »διευθετήσῃ τὰ πράγματα τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων καὶ νὰ ἐμποδίσῃ
 »τὴν εἰς τοὺς ἐχθροὺς ὑποταγὴν τῶν κατοίκων, κατὰ τὰς ὁποίας
 »θέλει λάβει ἰδιαιτέρως ὁδηγίαι. » Ἀλλ' ὁ ἀρχιστράτηγος σιωπᾷ,
 καὶ ὁ Ἄνδρ. Λόντος μετ' ὀλίγον θὰ φύγει ἀπὸ τὸ κατὰ τὴν Ἀχτί-
 αν στρατόπεδον, καὶ ὁ Ἀναστάσιος Λόντος θὰ μεταβῇ μετ' αὐ-
 πολὺ, ὅχι εἰς τὴν Ἀχτίαν, ἀλλὰ εἰς τὴν νῆτιν Αἰγιναν. Ὁ δὲ ἀρ-
 χιστράτηγος θὰ γράψῃ ἐπομένως τὸν Κολοκοτρώνη ὅτι ἡ Κυ-
 βέρνησις τῆς Ἑλλάδος εἶναι φατρία πλὴν διὰ τοῦτο θ' ἀρχίζει
 καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦτου τὰς ραδιοουργίας μετὰ τῶν ὀλιγαρχικῶν
 ἢ τοιαύτη φατρία.

Κ Ε Φ Α

'Ο Αναγνωστόπουλος αναχωρεῖ εἰς Κωνσταντινούπολιν.—
 Ἐγγραφαὶ τοῦ Ῥιμπωτιῆ πρὸς τοὺς ἀπουτεῖλαντας.—
 'Ο Κόδριγκτωρ ἀναγνωρίζει τὴν Ἐ.λ. Κυβέρνησιν.—
 Θαρρύνει τὴν καινοφύην.— Δακρύου ἀποκλεισμοῦ.—
 Πειρατεία.— Συνθήκη τῆς 6 Ἰουλίου.— Διορισμός τοῦ
 συμβουλίου ἀντὶ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς συνελεύσεως.— Τὸ
 συμβούλιον εἰς Αἴγυρον ὡς καὶ ἡ Κυβέρνησις.— Δέχεται
 ἀναχωρῆν τῶν ὀπλων.— Διακρίσεις τῶν πρέσβων πρὸς
 τὸν Ρετζέ ἐφέντην.— Ὁ Σουλτάνος δὲν δέχεται μεσι-
 τεῖαν ξένων περὶ τῶν Ἑλλήνων.— Ἀποδίωσις τοῦ Γ.
 Καίτην.— Μημέσων.— Οἱ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὀλι-
 γαρχοὶ ἔφυγον.— Ὁ Καποδίστριας παραγγέλλει τὰ
 γένη δεκτὰ ἢ συνθήκῃ τῆς συμφυγίας κατὰ γράμμα.—
 Σχέδιον τοῦ Ἰμπραχίμ κατὰ τῆς Ἰδρῆς.— Μέτρα τοῦ
 Κόδριγκτωρ.— Ῥαδιογραφία διὰ τὴν πῦσιν τῆς ἀντικυβ.
 Ἐπιτροπῆς.— Ἡ ἀντιπολίτευσις ὑποστηρίζει αὐτήν.—
 Οἱ ὀλιγαρχικοὶ δὲν θέλουσι πλέον συνέλθωσι.— Θέλουσι
 διὰ τῆς Βουλῆς νὰ ἀρπάσωσι τὴν ἐξουσίαν.— Καταχρή-
 σεις καταγογγῶν.— Κακοτραγαῖαι εἰς τὰς Ναυτικὰς ρήσους
 καὶ εἰς αἶλιν.— Ὁ Κολοκοτρώνης κατὰ τῶν ὑποτεταγ-
 μένων.— Ὁ Νινέκος ἐμμένει εἰς τὴν ὑποταγήν.— κινεῖται
 καὶ μετὰ τοὺς ἐχθρούς κατὰ τῶν Ἑλλήνων.— Μάχη εἰς
 Τραπεζά.— Ὁ Νικηταρὰς πολεμεῖ εἰς Φουρτσαλοκάμερα
 καὶ εἰς τὰ Διεβένια.— Ὁ Γερραῖος μεκολαβεῖ εἰς τοὺς
 ὑποτεταγμένους καὶ ἐπατέχονται εἰς τὴν πατρίδα.— Ἡ
 Κυβέρνησις δὲν ἐστέλλε πυριτόβολα τὸν Κολοκοτρώνην.—
 Τὸν στέλλει ὁ ἀρχιστράτηγος.— Εἶδοποιοῦνται οἱ Πελο-
 πονήσιοι περὶ τῆς συνθήκης.— Ὁ Κολοκοτρώνης ἀπέρ-

χεται εἰς Μεσσηνίαν.— Ἀφεςις τοῦ ἐγκλήματος τῶν ὑπο-
 τεταγμένων.— Μυστική διαταγή κατὰ τοῦ Νερέκου.—
 Ἐπιστολή τοῦ ἀρχιστρατήγου πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην.—
 Ὁ Μαυροικίδας.— Ἐπιδρομαί.— Μάχη εἰς Κανκαριὰν
 —Μάχη εἰς Δίβριν.— Κινήματα τοῦ Γενταίου εἰς Ἡλίδαν
 καὶ εἰς Πύργον καὶ μέτρα κατὰ τῆς ὑποτιγῆς. — Ἡ Μεσσηνία
 δὲν ὑποτάσσεται.— Δενδροκοπία.— Ἀναφορά πρὸς τοὺς
 Ναυάρχους.— Πρόθεσις κατὰ τῆς Γ. ἀρχηγίας καὶ τῆς ἀ-
 ρχιστρατηγίας.— Οἱ ὀλιγαρχικοὶ ζητοῦσιν οὐκ ἀπώλεσαν.—
 Πρότασις διὰ τρία στιατόπεδα.— Ραδιουργία κατὰ τῆς
 ἀντιπνθ. ἐπιτροπῆς.— Ναυμαχία εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλ-
 πον.— Ἡερπόλησις Τουργικῶν πλοίων.— Δήμευσις Αὐ-
 στριακῶν.— Βυθισμὸς γολέτας Αὐστριακῆς.— Τὸ ἀντιμῶ-
 πλον ἢ Ἐπιχειρήσεις.—

Ἐν ᾧ ἔφαιγον οἱ κάτοικοι τοῦ Νυπλίου ἀπὸ τὰς ἐστίας
 των, διὰ νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τὸν Γρίβαν καὶ τοὺς ἄλλους ῥου-
 μελιώτας, ἀναχωρεῖ καὶ ὁ Ἀναγνωστόπουλος διὰ τὴν Πετρούπολιν.
 Φθάσας εἰς Κωνσταντινουπόλιν, παρυσιάζεται πρὸς τὸν πρεσβευ-
 τὴν τῆς Ῥωσσίας Ῥιμπωπιέρ καὶ τὸν κοινοποιεῖ τὰ τῆς ἀποστολῆς
 του. Ὁ Ῥιμπωπιέρ θυμᾶζει τὸ ῥιψοκίνδυνον τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ὡς
 πῶς ἀπειλόμησας τὸν λέγει, νὰ ἔλθῃ· ἐδῶ καί τοι Πελοπον-
 νήσιος. Ὁ δὲ Ἀναγνωστόπουλος χρεωστῶ, ἀπεκρίθη τὴν ζω-
 ῆν μου εἰς τὴν πατρίδα μου, διὰ τὴν ὁποίαν κινδυνεύουσιν ὅλοι οἱ
 Ἕλληνες. Τὸν δίδει δὲ πληροφορίας διὰ τὴν κατάστασιν τῶν πραγ-
 μάτων, καὶ ζητεῖ τὴν συνδρομὴν του διὰ τὸ περαιτέρω ταξεί-
 διόν του. Ἀλλ' ὁ Ῥιμπωπιέρ λαμβάνει τὰς ἀναφοράς τῶν Ἑλ-
 λήνων, καὶ ὑπόσχεται νὰ τὰς στείλῃ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα,
 καὶ λέγει τὸν Ἀναγνωστόπουλον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ἴδια, διότι
 ὁ Αὐτοκράτωρ ἔλαβε μέτρα διὰ τὴν σωτηρίαν, καὶ ἐλευθερίαν
 τῆς Ἑλλάδος· καὶ διὰ νὰ παραστήσῃ ὡς τετελεσμένην τὴν ἀπο-
 στολὴν του, τὸν ἔδωκε τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον γεγραμμένον Γαλ-
 λιστὶ νὰ διακοινώσῃ πρὸς τοὺς ἀποστειλάντας. « Ὁ Κ. Παναγ.
 » Α, Ἀναγνωστόπουλος ἐπαρουσιάσθη εἰς ἐμὲ καὶ με διεκόνισε

πιά τῆς ἀποστολῆς του. Ἀφ' οὗ ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ
 » ἔλαβε μέτρα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὅποια καὶ ἐν μέρει ἐξετέ-
 » λεσε συμφώνως μετὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, ἕκρινα περιττόν
 » τὸ ταξειδίον του εἰς Πετρούπολιν καὶ ἀφίλιμον τὴν ἐπάνοδόν
 » του πρὸς τοὺς ἐντολεῖς αὐτοῦ, τοὺς ὁποίους θέλει βεβαιώσει διὰ
 » τὴν ζωηράν καὶ ἀναλλοίωτον ἀγάπην, τὴν ὅποιαν ὁ Αὐγους-
 » τος Κύριός μου ἔχει καὶ θὰ ἔχει πρὸς τοὺς ὁμοθρήσκους του,
 » τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἐλαβὼν δὲ τὰ ὅποια
 » ἔφερον ἔγγραφα. καὶ σήμερον τὰ στέλλω εἰς Πετρούπολιν. Ἡ
 » Αὐτοκρατορικὴ αὐλὴ δὲν ἔπαυσεν ἐξ ἥδη εἶτι νὰ φροντίζῃ διὰ
 » τὴν εἰρηνopoίησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ τέλος ἐπέτυχε τὸ
 » μέγχα καὶ εὐτυχὲς αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Συνθήκη ἔγεινεν εἰς Λονδί-
 » νον τὴν 24 Ἰουνίου καὶ 6 Ἰουλίου μεταξύ Ῥωσσίας, Γαλλίας
 » καὶ Ἀγγλίας, καὶ δι' αὐτῆς οἱ Ἕλληνες ἀποχωρίζονται ἐντελῶς
 » ἀπὸ τοῦ Τουρκικοῦ, καὶ ἀπολαμβάνουσι πλήρη ἐλευθερίαν θρησ-
 » κευτικὴν, ἐμπορικὴν καὶ πολιτικὴν. Κατ' αὐτὴν τὴν συνθήκην
 » προὔταθ' εἰς τὸν Σουλτάνον ἀνακωχὴ ὀπλων, καὶ μεσιτεία τῶν
 » πυρμαχίων αὐλῶν μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῶν Ἑλλήνων· τὸν ἐδόθη
 » δὲ προθέσθαι δεκαπενθήμερος διαγὰ ἀποκριθῆ ὁριστικῶς· καὶ
 » εἰπειδὴ ἡ ἀπόκρισίς του εἶναι ὅλως ἀποφατικὴ, εἴτε πρὸς τοὺς
 » τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας καὶ ἐγὼ τὸν ἐδηλοποιήσαμεν ὅτι τὰ
 » προητοιμασμένα μέτρα εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ὑπὸ τῶν τριῶν
 » μυστικοσυμβουλίῶν θέλουσι βληθῆ ἀμέσως εἰς πρᾶξιν. Ἄν καὶ
 » δὲν ἐράνη ἀκόμη εἰς τὸ Ἀρχιεπίσκοπος ὁ Ῥωσικὸς στόλος (ὅστις
 » μετ' ὀλίγον θὰ φανῇ), ἡ Ἑπειρος καὶ αἱ νῆτοι τῆς Ἑλλάδος
 » θὰ φυλαχθῶσιν ἐκ μέρους τῆς θαλάσσης· ἀπὸ νέας προσβολῆς
 » ἦται τοῦ Σουλτάνου ἢ τοῦ Μεχμέταλη. Ἀς θαρσύνωσι λοιπὸν κατὰ
 » πάντα οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς γενναίας φροντίδας τῶν συμ-
 » μάχων ἃς εἶναι ἡνωμένοι μεταξύ των· ἃς κατασπῆξωσι τὴν
 » φιλοδοξίαν των καὶ τὰς ἰδιαιτέρας ἀντιποιήσεις των, καὶ ἡ τύ-
 » χη των εἶναι ἐρεξῆς ἠσφαλισμένη. Διὰ τοῦτο ὁ Αὐτοκράτωρ ἐ-
 » πείτρεψεν εἰς τὸν Κόμητα Καποδίστριαν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς εὐ-
 » ρχὰς τῶν συμπατριωτῶν του, καὶ οὗτος εἶναι ἤδη ἐλεύθερος νὰ
 » δεχθῇ τὴν προεδρείαν, τὴν ὅποιαν προστήνεγκον εἰς αὐτὸν οἱ Ἕλ-
 » ληνες, καὶ ἥδη ἡ, τε Ἀγγλίς καὶ ἡ Γαλλία συγκατατετέθησαν εἰς τὸ

πρὸς τὴν δεξιῇ. Ἀφ' ἐτέρου ὁ Αὐτοκράτωρ ἔκρινεν ἀναγκαῖον
 πρὸς στείλῃ τὸν Κ. Βλαστόπουλον εἰς Σύρον, νὰ διατρίβῃ πρωτω-
 ρινῶς, καὶ δι' αὐτοῦ οἱ Ἕλληνες ἐμπορῶσι νὰ κάμωσιν, ἂν ἔ-
 •χωσι καμβαίν διακοίνωσιν εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν αὐλὴν ἢ εἰς
 πτὴν πρεσβείαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν τοιοῦτῳ ὁ Κ. Τι-
 ημώνης εὐρίσκειται εἰς τὸ ἀρχιεπέλχος, καὶ ἔχει τὴν ἀδελφὴν νὰ
 πλάβῃ σχέσεις μ' ἐκείνους ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Ἑλλήνων ὅσοι
 »ἔχουσιν εἰς τοῦτο διάθεσιν. Τὰ μέτρα ταῦτα ἀποδείχουσι ἀπο-
 •χρώντως εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην τῆς Ῥωσ-
 σίας, τὴν ὁποῖαν καὶ τοὺς ἐρανέρωσιν εὐθὺς ἀφ' οὗ ἡ συνήθη
 »πρὸς τὴν φανερῶς μετ' ὠρελείας, καὶ χωρὶς νὰ τοὺς ἐκθέσῃ εἰς
 »κινδύνους ἐτέρας φύσεως. Ὁ δὲ αὐτοκρατορικὸς σκόλος θέλει
 »τοὺς δείξῃ τοῦτο καταφανῶς. Δικαίως οἱ Ἕλληνες εὐγνωμονοῦ-
 σσι διὰ τῆς ἐδελχεῖς φροντίδος τῆς Ῥωσσίας εἰς ἀποπιτ-
 •την ὅλων τῶν ἐχθρικών σχετίων κατ' αὐτῶν, πρὸς οὓς τὴν
 »συνδέουσι σχέσεις συνδέσμου θρησκευτικῆς καὶ συμπεθεῖας ἀμέτῳ
 »συμφέροι μ' ὅλον τοῦτο οἱ ἀρχηγοὶ τῶν νὰ προσέχουσι μὴ ἐπιδεικ-
 •νύωσι τὸ αἰτήμα τῶν πρὸς τὴν Αὐτοκρατορικὴν αὐλὴν, διὰ
 »νὰ μὴ διεγείρωσι ζηλοτυπίαν καὶ ῥαδιουργίας, τὰς ὁποίας εἶναι
 »ἀνάγκη νὰ ἀποφύγωσιν. (1). Ἀλλ' οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων
 »ἂν εἶναι πρὸ πάντων Ἕλληνες· ἂν ὑποτάξωσιν ὅλα τὰ μερικὰ
 »εἰς τὸ γενικὸν συμφέρον τῆς πατρίδος των, καὶ ἂν κατατρεφῶσιν
 »ὅλοι ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημαίαν καὶ τὴν διέδυνται τοῦ Κομνητοῦ

(1). Εἶναι ἀκατανόητος ἡ ζηλοτυπία τῆς Δύσεως κατὰ τῆς Ῥωσ-
 σίας, ὡς προστατευούσης τοῦ ὁμοδόξου, αὐτῆς Ἑλληνικῆς καὶ
 καταμαστιζούσης τὸν ἐχθρὸν, καὶ τιμώσης οὕτω τὴν ἀνθρωπό-
 τητα. Ἡ Δύσις ζηλοτυποῦσα, ἔχει νὰ μὴ ὑπάρχῃ Ῥωσσία εἰς
 τὸν κόσμον, καὶ οἱ χριστιανοὶ τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος ἢ νὰ εἶναι
 πάντοτε ἐσθλοὶ τῶν Τούρκων, ἢ νὰ τσερκίσωσιν ὥστε νὰ ἐκλείψῃ
 τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπὸ τὸν κόσμον. Τοῦτο γνωρίζων καὶ ὁ
 Ῥιμπωπιέρ συμβουλεύει διὰ φιανθρωπιάν τοὺς Ἕλληνας νὰ μὴ
 ἐπιδεικνύωσι τὴν εὐγνωμοσύνην των, διότι τότε κινδυνεύουσι πο-
 λὺ πλέον ἀπὸ τοὺς Φράγκους ἢ ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

«Καποδίστρια. Ταῦτα ἐπιστέλλω διὰ τοῦ Ἀναγνωστοπούλου εἰς
 »τοὺς ἐντολεῖς· του, καὶ ἐλπίζω ὅτι εἰ, ἀντὶ τῆς εὐφροσύνης τὴν ἐκ-
 »φραστὴν τῶν αἰσθημάτων τοῦ Αὐτοῦ Κυρίου μου, καὶ τῶν
 »θερμῶν μου εὐχῶν ἰδίως ἐπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς πατρίδος
 »των. »

Ἀλλὰ καὶ ὁ Κόδριγκτων, ὅρα ἐλθὼν εἰς Νιούπλιον διεκδίνω-
 σεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἦτο διατεταγμένος ἀπὸ τὴν Κυβέρ-
 νησίν του νὰ γνωρίσῃ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν καθὼς γνωρίζει ὅλας τὰς
 ἄλλας Κυβερνήτει· ἐθάρρυνε δὲ τὴν ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴν εἰς
 τὴν καταγωγὴν, ὅτε αὐτὴ ἀμνημονεῖται διὰ τὴν ἀρχηματίαν, ἐπὶ
 τοχάζετο νὰ εὖρῃ Πόρον οἰκονομίας εἰς τὰς λαίλας, καὶ κατὰ τὸν
 Ἰούλιον διεκήρυξε τὸν ἀποκλειστικὸν νόμον Ἀσιατικῆς, τοῦ Ἑρετρια-
 νοῦ κόλπου, τοῦ Εὐβοικοῦ, τοῦ Μαλιακοῦ, τοῦ τῶν Π. Πατρῶν
 καὶ τοῦ Κορινθιακοῦ, καὶ ἐπομένως τὸν εἶς ἐναντὶ εἰς τὴν ἱερή-
 την καὶ εἰς τὴν Χίον, καὶ τότε ἤρχισαν οἱ Ἕλληες καταναγκάει
 νὰ περιπλέωσιν ὅλας τὰς θαλάσσις, καὶ νὰ θλάπτωσι πρὸς πλέ-
 ον ἢ μέχρι τοῦδε τῶν Εὐρωπαϊκῶν τὸ ἐμπόριον, (1) καὶ νὰ κατα-
 μολύωσιν οἱ πειραταὶ τὸν ἱερὸν τῆς πατρίδος ἀγῶνα.

Ἐν τῷ δὲ οἱ ὁλγαρχικοὶ καὶ πολλὰ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Κυβερ-
 νήσεως ἀρχιλοῦνται εἰς σχιζοδικαδικαίτωσ καὶ σπαραγμῶν ἐμφυ-
 λίων, φέροντα εἰς τὸν ἑλθόν, ὁ Θεὸς σώζει τὴν Ἑλλάδα, καὶ

(1). Τοις φθάνει ὁ Ἀνδάλος εἰς τὴν νήσον Σπετσῶν, καὶ ζη-
 τεῖ παρὰ τῶν κατοίκων τέσσαρα ἑξήκοντα ἐμπορικὰ Αὐστριακὰ σελ-
 ληθέρια εἰς τὸν ἀποκλειστικὸν Π. Πατρῶν καὶ Μεθωκορώνων. Οἱ
 Σπετσιοῦται τὸν λέγουσιν ν' ἀποταθῇ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτου
 ἐμεῖλε ν' ἀποσταλέσιν τὰ εἰρημνικά ἑξήκοντα μετὰ τὰ φορτία των
 νὰ δικαιωθῇ ἀπὸ τὸ θαλάσσιον δικαστήριον κατὰ τὸ δίκαιον τῶν
 ἔθνων καὶ τοῦ πολέμου. Ἀλλ' αὐτὸς ἤθελε νὰ τὸν ἀπεδωθῇ
 λέγων ὅτι δὲν ἐγνωρίζεν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, καὶ ὅτι δὲν ἤθε-
 λεν ἐπιτρέψει νὰ δικασθῇ ἀπὸ τὸν εἰρημνικὸν δικαστήριον. Ἠκο-
 λούθησε δὲ νὰ τοὺς ὑβρίξῃ καὶ νὰ ἀπειλῇ ἄχρις οὗτου τὸν ἀπεδό-
 θησαν καὶ τὰ πλοῖα καὶ τὰ φορτία των. Ἀλλὰ τότε δὴ αὐτὸς
 πλησιάζας μετὰ τὸ πλοῖόν του εἰς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος, ἤρχισε

φθάνει ἡ ἐπομένη συνθήκη τῆς 6 Ἰουλίου τῶν τριῶν συμμάχων Δυνάμεων, Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ῥωσσίας, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Γεώργιος Δ΄, ὁ Κάρολος Ι΄ καὶ ὁ Νικόλαος Α΄ ἄξιοι τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ ἐκτελεσταί, θὰ σώσωσι τοῦ; Ἕλληνας ἀπὸ τὴν δουλείαν τοῦ ἔλθρου πάντων τῶν χριστιανῶν.

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ.

Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ Ναυάρρας καὶ ἡ Α.Μ. ὁ αὐτοκράτωρ πατρῶν τῶν Ῥωσσιῶν, γνωρίζοντες τὴν ἀνάγκην τοῦ να ἐπιθέστωι τέλος εἰς τὸν αἵματώδη πόλεμον, ὁ ὁποῖος παραδίδων τὰς Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας καὶ τὰς νήσους τοῦ ἀρχιπελάγους εἰς ὅλας τὰς ἀταξίας τῆς ἀναρχίας, προξενεῖ καθ' ἐκάστην νέα ἐμπόδισι εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐπικρατειῶν καὶ διδαι ἀφορμὴν εἰς περικτείας, αἱ ὁποῖαι ὄχι μόνον ἐκθέτουσι τοῦ; ὑπηκόους τῶν ὑψηλῶν συνομολογουσῶν Δυνάμεων εἰς σημαντικὰς ζημίας, ἀλλὰ καθιστῶσιν ἀρρεικτον τὴν

να πυροβολῇ καὶ τὰ πλοῖα τῶν Σπεισιωτῶν καὶ τὴν πόλιν, καὶ να ῥίπη καὶ αὐτῶν σφαίρας ἀνημμένας, πυράλους καὶ ἄλλας ἐμπρηστικὰς μηχανάς, καὶ κατέστησεν ἄχριστα πολλὰ τῶν πλοίων τῶν ὧστε, δὲ να τὰ ἐπισκυλίσωσιν, ἐχρειάζοντο τριάντα χιλιάδες δίστηλα. Ἐρόνευτε δὲ τριάντα ἀξιωματικοὺ; Ἕλληνας καὶ ναύτας. Ἐρόνευτε δύο κοράσια καὶ δώδεκα γυναικας καὶ ἔγεινεν αἷτιος ν' ἀποβάλωσι πολλὰ ἀπὸ τὸν φόβον των. Κατηδάψετε δὲ δύο οἰκίας, καὶ ἤρχισεν ἐν ἀπὸ τὰ πλοῖα των να καίεται, καὶ ἂν ὀλίγοι ναῦται δὲν ἐπρόφθικον να τὸ σβέσωσι, ἤθελε καύσει καὶ ὅλα τὰ πλοῖα των. Μετὰ ταῦτα ἐζήτει ἐξ χιλιάδας δίστηλα διὰ τινα λείαν ἀποφασισμένην ἀπὸ τὸ δικαστήριον ὡς νόμιμον. Ἐν ᾧ δὲ ἡτοιμάζετο να πυροβολήτῃ πάλιν τὴν πόλιν, πνεύσαντος ἀνέμου, σφοδρῶ ἐβιάσθη ν' ἀποπλεύσῃ.

ἀνάγκην τοῦ νὰ λαμβάνωνται μέτρα πολυέξοδα διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ἐμπορίου καὶ κατασχεσιν τῆς πειρατείας· καὶ ἐπειδὴ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τοῦ ἡνωμένου Βασιλείου τῆς μεγάλῃς Βρετανίας, καὶ Ἰρλανδίας καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ Νεαῖβρξτς ἔλαβον πρὸς τοῦτοις ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων τὴν θερμὴν πρόσκλησιν τοῦ νὰ μετολαβήτωσι πρὸς τὴν Ὀθωμ. Πύλην, καὶ ἐπειδὴ ἔχουσιν αἱ Α. Μ. ὡς καὶ ἡ Α. Μ. ὁ αὐτοκράτωρ πατρῶν τῶν Ῥωσσιῶν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ν' ἀναστείλωσι τὴν χύσιν τοῦ αἵματος καὶ νὰ ἐμποδίσωσι τὰ κακὰ παντὸς εἶδους, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ προσέλθωσιν ἀπὸ τὴν ἐξακολούησιν τοιαύτης στάσεως τῶν πραγμάτων, ἀπεφάσισαν νὰ ἐώσωσι τὰς δυνάμεις των, καὶ νὰ βῶλίσωσι τὰς περὶ τούτου ἐργασίας των δι' ἐπιστήμου συνθήκης, μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ ν' ἀνακχέτωσι τὴν εἰρήνην μεταξὺ τῶν διχμαχουμένων μερῶν διὰ συμβιβασμοῦ, τὸν ὁποῖον ὑπαγορεύουσιν ἐπίσης ἡ φιλανθρωπία καὶ τὸ συμφέρον τῆς ἡσυχίας τῆς Εὐρώπης.

Διὰ τοῦτο διώρισαν πληρεξουσίου των νὰ συζητήσωσιν, ἐγκρίνωσι καὶ ὑπογράψωσι τὴν βῆλῃσιν συνθήκην, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς μεγάλῃς Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας τὸν ἐντιμότατον Οὐίλλιαμον ὑποκόμητα Δύδλεϋ ἐκ τῶν ὁμοτίμων τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, μέλος τοῦ μερικοῦ συμβουλίου τῆς Β. Α. Μ. καὶ πρῶτον γραμματεία τῆς ἐπικρατείας ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων. Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ Νεαῖβρξτς τὸν πρίγκιπα Ἰουλίον κόμην Πολιτὰ ἐκ τῶν ὁμοτίμων τῆς Γαλλίας, ἱππὶς τῶν ταγματῶν τῆς Χ. Α. Μ. ὑποστράτηγου τῶν στρατευμάτων του, μεγάλο-στχυρον τοῦ αἵματος τοῦ ἁγίου Μαυρικίου τῆς Σαρδινίας, καὶ πρέσβυν του πρὸς τὴν Β. Α. Μ. καὶ ἡ Α. Α. Μ. ὁ αὐτοκράτωρ πατρῶν τῶν Ῥωσσιῶν τὸν Χριστόφορον πρίγκιπα τοῦ Λιόβεν, στρατηγὸν τοῦ αἵματος τῶν στρατευμάτων τῆς Α.

Συγχρόνως φησὶ δὲ Σειδικὴ συνάρεσε τρία φορτία εἰς τὴν Εὐρώπην. Ὁ ἀποκλείων τὴν Εὐρώπην Ἀλλὰν Δημήτριος Κριεζιώτης τὸν εἰδοποίησε περὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ. ἀλλ' ὁ διοικὼν τὴν φρεγάδα τοῦ κυρουτιάζει τὰ πυροβόλα εἰς ἀπόκρισιν.

Α. Μ. γενικὸν ἀνθυπασπιστὴν τοῦ, ἱππέα τῶν ταγμάτων τῆς Ἑρωσσίας, καὶ τῶν τοῦ Μαύρου καὶ τοῦ Κοκκίνου Ἀετοῦ τῆς Πρωσίας καὶ τοῦ τάγματος τῶν Γουέλφων τῆς Ἀννοθέρας, διοικητὴν μεγαλόσταυρον τοῦ τάγματος τῆς Σπάθης καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἑκτακτον πρέσβυν καὶ πληρεξούσιον τῆς Β. Α. Μ. παρὰ τῇ Β. Α. Μ., οἱ ὁποῖοι κοινοποιήσαντες πρὸς ἀλλήλους τὰ πληρεξούσιά των, καὶ εὐρόντες αὐτὰ ἐν καλῇ τάξει ἐσυμφωνήσαν κατὰ τὰ ἑξῆς.

Ἄρθ. Α'. αἱ συμφωνοῦσαι Δυνάμεις θέλουσι προσφέρειν τὴν μεσιτείαν των εἰς τὴν Ὁθωμ. Πύλιν, μὲ σκοπὸν τοῦ νὰ κατορθώσωσι συμβιβασμὸν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν Ἑλλήνων. Αὕτη ἡ προσφορὰ τῆς μεσιτείας θέλει γείναι πρὸς τὴν εἰρημένην Δύναμιν (τὴν Πύλιν) ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς παρούσης συνθήκης διὰ δηλοποιήσεως ἐγγράφου, ὑπεγεγραμμένης συμφώνως ἀπὸ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει πληρεξούσιους τῶν συμμαχῶν Δυνάμεων, καὶ ταυτοχρόνως θέλει ζητηθῇ ἀπὸ τὰ δύο διαμαχόμενα μέρη ἡμετος ἀνακωχὴ μεταξὺ αὐτῶν, ὡς προοδοποιητὴ καὶ ἀναπόφευκτος συμφωνία διὰ τὴν ἑναρξιν ὁποιασδήποτε διαπραγματεύσεως.

Ἄρθ. Β'. Ὁ προβληθησόμενος εἰς τὴν Ὁθωμ. Πύλιν συμβιβασμὸς θέλει στηριχθῇ εἰς τὰς ἀκολούθους βάσεις. Οἱ Ἕλληνες θέλουσι γνωρίζειν τὴν ἐπικυριότητα τοῦ Σουλτάνου ὡς ὑπερέχοντες κυρίου (Superieur Lord Suzerain) καὶ κατὰ συνήθειαν αὐτῆς τῆς ὑπεροχῆς θέλουσι πληρόναι εἰς τὸ Ὁθωμ. βασιλείον φόρον (relief) τοῦ ὁποίου τὸ ποσὸν θέλει διορισθῇ ἅπαξ διὰ κοινῆς συγκαταθέσεως. Θέλουσι κυβερνῶνται ἀπὸ τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θέλουσιν ἐκλέγειν καὶ διορίζειν ἄλλ' εἰς τὸν διορισμὸν αὐτῶν ἡ Πύλη θέλει ἔχει προσδιορισμένην τινὰ ψῆφον. Διὰ νὰ κατορθωθῇ ἐντελής διαχωρίσις μεταξὺ τῶν προσώπων τῶν δύο ἐθνῶν, καὶ διὰ νὰ προληφθῶσιν αἱ συγκρούσεις, αἱ ὁποιαὶ εἶναι τὸ ἀναπόφευκτον ἐπόμενον τόσον πολυχρονίου σφαγῆς, οἱ Ἕλληνες θέλουσι κατασταθῇ κύριοι τῆς Τουρκικῆς ἰδιοκτησίας, τῆς τε ἐπὶ τῆς στερεᾶς καὶ τῆς ἐπὶ τῶν νήσων τῆς Ἑλλάδος κειμένης, ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ ν' ἀποζημιώσωσι τοὺς πρὶν κητόρας ἢ διὰ τῆς πληρωμῆς ἐτησίου τινὸς ποσότητος, ἥτις θέλει προστεθῇ εἰς

τὸν φόρον τὸν πληροθητόμενον εἰς τὴν Πύλην, ἢ δι' ἄλλης τινὸς συμφωνίας τῆς αὐτῆς φύσεως.

Ἄρθ. Γ'. Τὰ μερικώτερα αὐτοῦ τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ τὰ ὅρια τῆς γῆς ἐπὶ τῆς στερεᾶς καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν νήσων τοῦ ἀρχιεπελάγου, εἰς τὰς ὁποίας θέλει προσαρμολῆθαι ὁ συμβιβασμὸς αὐτὸς, θέλουσι ἀποφασθῆ εἰς ἐπομένην διαπραγματεύσιν μεταξὺ τῶν ὑψηλῶν δυνάμεων καὶ τῶν δύο ἀντιφερομένων μερῶν.

Ἄρθ. Δ'. Αἱ συμφωνοῦνται Δυνάμεις ὑποχρεοῦνται νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸ σωτήριον ἔργον τῆς εἰρηνεύσεως τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν θάλασσων, αἱ ὁποῖαι ἐξετέθησαν εἰς τὰ προηγούμενα ἄρθρα, καὶ νὰ διώκωσιν ἅπαντες τῆς ἐλαχίστης ἀναβολῆς· εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπροσώπους των ὅλους τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας· διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἥδη ὑπογραφουμένης συνθήκης.

Ἄρθ. Ε'. Αἱ συμφωνοῦνται Δυνάμεις δὲν θέλουσι ζητήσει εἰς αὐτὰς τὰς συμφωνίας ὅποιανδήποτε οὐξήσιν ὁρίων γῆς, ὅποιανδήποτε ἐπιβρόχην, ὅποιανδήποτε ἐμπορικὸν πλεονέκτημα διὰ τοὺς ὑπηκόους των, τὸ ὅποιον οἱ ὑπῆκοι ὅποιονδήποτε ἄλλου ἔθνους νὰ μὴ ἐμποροῦσιν ἐπίσης νὰ ἀπολαύσωσιν.

Ἄρθ. ΣΤ'. Αἱ συμφωνοῦνται τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ εἰρήνης, αἱ ὁποῖαι τελευταῖον ἤθελον ἐγκριθῆ μεταξὺ τῶν διαφερομένων μερῶν, θέλουσιν ἀτρακτισθῆ διὰ τῆς ἐγγυήσεως ἐκείνων τῶν Δυνάμεων ἀπὸ τὰς ὑπογραφούσας τὴν παρούσαν συνθήκην, αἱ ὁποῖαι ἤθελον κριθῆ ὡρέλιμοι ἢ ἰκαναὶ νὰ δεχθῶσιν αὐτὴν τὴν ὑποχρέωσιν. Τὸ εἶδος τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς τῆς ἐγγυήσεως θέλει γείναι ἀντικείμενον ἐπομένων συμφωνιῶν μεταξὺ τῶν ὑψηλῶν Δυνάμεων.

Ἄρθ. Ζ'. Ἡ παρούσα συνθήκη θέλει ἐπικυρωθῆ, καὶ αἱ ἐπικυρώσεις θέλουσι ἀλλαχθῆ εἰς δύο μῆνας, ἢ ὀλιγορώτερα εἰς δυνάμειν.

Εἰς πίστωσιν τούτων οἱ ἀμοιβαῖοι πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν καὶ ἐπεσφράγησαν τὸ παρόν.

Ἐγράφη ἐν Λονδίῳ τὴν 6 Ἰουλίου 1827.

Δούλειϋ, Πολινιάκ, Λιέβεν.

Ἄρθρον συμπληρωτικὸν καὶ μυστικόν.

Ἐάν ἡ Ὁθωμ. Πύλη δὲν ἤθελε δεχθῆ ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς δια-

στήματος (1) τὴν προβληθητομένην μεσιτείαν αἱ ὑψηλὰ συμφω-
νοῦσα, Δυνάμεις συμβιβάζονται εἰς τὰ ἀκόλουθα μέτρα.

1'. θέλει δημοποιηθῇ ἀπὸ τοῦς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπρο-
σώπους των εἰς τὴν Πύλιν ὅτι τὰ δυσάρεστα ἐπακόλουθα καὶ τὰ
δεινὰ, τὰ ὁποῖα δεικνύονται εἰς τὴν φανεράν συνθήκην, ὡς ἀχώρι-
στα ἀπὸ τὴν κατὰστασιν τῶν πραγμάτων, ἡ ὁποία διαρκεῖ εἰς
τὴν Ἀνατολὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔξ ἑτη, καὶ τῆς ὁποίας κατα-
στάσεως τὸ τέλος διὰ τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα ἡμπορεῖ νὰ μει-
χειρισθῇ ἡ Ὑψηλὴ Πύλη φαίνεται: ἀκόμη μικρὰ, ὑποχρεώουσι
τὰς Ὑψηλὰς συμφωνοῦσας Δυνάμεις νὰ λάθωσιν ἄμεσα μέτρα
προτεγγύτως μετὰ τοῦς Ἕλληνας. Πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ὅτι αὕτη ἡ
προσέγγυσις θέλει γείνη διὰ τῆς συστάσεως ἐμπορικῶν σχέσεων
μετὰ τοῦς Ἕλληνας, ἀποστέλλομένων πρὸς αὐτοῦς ἐπὶ αὐτῷ τῷ
σκοπῷ καὶ ἀντιπεμπομένων ἐκ μέσους αὐτῶν προξένων καθ' ἕτον
καιρὸν ἥθελον ὑπάρχει παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὄργανοι ἀρμόδιοι εἰς τὴν
συντήρησιν παρομοίων σχέσεων.

2'. Ἐὰν ἐν τῷ ῥηθέντι διακτιήματι τοῦ ἐνὸς μηνὸς ἡ Πύλη δὲν
ἤθελε δεχθῇ τὴν ἀνακωχὴν, τὴν προβλητομένην εἰς τὸ Α'. ἄρθρον
τῆς φανερᾶς συνθήκης, ἡ ἐὰν οἱ Ἕλληνες ἀρνηθῶσι τὴν ἐκτέλεσιν
αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου, αἱ ὑψηλὰ συμφωνοῦσαι Δυνάμεις θέλουσι δη-
λώσει εἰς ἐκεῖνο τῶν διακλιχόμενων μερῶν, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἐπι-
θυμῆσαι τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, ἡ καὶ εἰς τὰ δύο
μέρη, ἂν εἴν' ἀνάγκη, ὅτι αἱ ὑψηλὰ Δυνάμεις ἔχουσι σκο-
πὸν νὰ βάλωσιν εἰς πρᾶξιν ὅλα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα αἱ περιστά-
σεις ἔμποροῦσι νὰ ὑπαγορεύωσιν εἰς τὴν φρόνησιν των, διὰ ν' ἀπο-
λαύσωσι τὸ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακωχῆς, τὴν ὁποίαν ἐπιθυ-
μοῦσι, προλαμβάνοντες καθ' ἕτον δύνανται πᾶσιν σύγκρουσιν μεταξὺ
τῶν ἀντιφερομένων μερῶν. Καὶ τῷ ὄντι ἀμέσως μετὰ τὴν ῥηθεῖ-
σιν δῆλωσιν αἱ συμφωνοῦσαι ὑψηλὰ Δυνάμεις θέλουσι μεταχει-
ρισθῇ συμφῶνως ὅλα των τὰ μέτρα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτου τοῦ
σκοποῦ, χωρὶς ὅμως νὰ πάρωσι ὅποιονδήποτε μέρος εἰς τὰς μετα-
ξὺ τῶν διαφερομένων μερῶν ἐχθροπραξίας. Ἐπομένως αἱ ὑψη-

(1) Οἱ πρίσθεις ὅτι περιορίσωσι τὴν προτίμησιν εἰς δεκαπέντε ἡμέρας.

λαί συμφωνοῦται. Δυνάμεις ἀμέσως μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ παρόντος συμπληρωτικοῦ καὶ μυστικοῦ ἄρθρου, θέλουσι πέμψει ὁδηγίας συμπωματικὰς συμφώνους μετὰ κατὰ πρόβλεψιν ἐυμφωνήθησαν πρὸς τοὺς Νυαάρχους τοὺς διοικοῦντας τοὺς στόλους των εἰς τὰς θαλάσσας τῆς Ἀνατολῆς.

3'. Τελευταῖον, ἐὰν ἐναντίον πάσης προσδοκίης αὐτὰ τὰ μέτρα δὲν ᾔθελον ἀρχέσει εἰς τὸ νὰ κάμωσι τὴν ὕψ. Πύλιν νὰ διεχθῇ τὰ προβλήματα τῶν ὑψηλῶν συμφωνουστῶν Δυνάμεων, ἢ ἐὰν πάλιν οἱ Ἕλληνες ἀπορρίψωσι τὰς ὑπὲρ αὐτῶν συμφωνίας τὰς γενομένας εἰς τὴν σημερινὴν συνθήκην, αἱ ὕψ. Δυνάμεις οὐχ ἥττον θέλουσιν ἐξακολουθεῖν το ἔργον τῆς εἰρηνοποιήσεως ἐπάνω εἰς τὰς μεταξὺ αὐτῶν συμφωνηθείσας θάσεις, καὶ κατὰ συνέπειαν δίδουσιν ἀπὸ τοῦ νῦν τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς ἀμοιβαίους ἐν Λονδίῳ ἀντιπροσώπους των νὰ συζητήσωσι καὶ προσδιορίσωσι τὰ μετὰ ταῦτα μέτρα, εἰς τὰ ὅποια ἐμπορεῖ νὰ γείνη χρειὰ νὰ καταφύγωσι. Τὸ παρὸν συμπληρωτικὸν καὶ μυστικὸν ἄρθρον θέλει ἔχῃ τὴν αὐτὴν ἰσχύν, ὡς ἂν ᾖ καταχωρισμένον κατὰ λέξιν εἰς τὴν σημερινὴν συνθήκην· θέλει δὲ ἐπικυρωθῇ, καὶ αἱ ἐπικυρώσεις του θέλουσιν ἀλλάχθῃ συγχρόνως μετὰ τῆς ῥηθείσης συνθήκης.

Εἰς πίστιωσιν τούτων οἱ ἀμοιβαῖοι πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν κα σφράγισαν αὐτό. Ἐγράφη ἐν Λονδίῳ τὴν 6 Ἰουλίου 1827.

Δύδλειϋ, Πολινιάχ, Αἰέβεν.

Διὰ τῆς συνθήκης αὐτῆς οἱ Ἕλληνες γίνονται αὐτόνομοι, πληρόντες φόρον εἰς τὸν Σουλτάνον θὰ κυβερνῶνται δὲ ἀπὸ ἀρχῆς ἐκλεγομένους παρὰ τῶν ἰδίων, πλὴν εἰς τὸν διορισμὸν των ὁ Σουλτάνος θὰ ἔχει προσδιορισμένην τινὰ ψῆρον, ἐν ᾗ κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ συελεύσεως δὲν ἡδύνατο νὰ ἔχῃ καμμίαν ἐπιβρῶν ἐμμεσον ἢ ἄλλοσαν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν των κυβέρνησιν. Καὶ ἐν τούτοις ἰδοὺ παρουσιάζονται εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον ὁ Μυροκαρδάτος καὶ ὁ Ζαΐμης καὶ προβάλλουσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ μεταβῇ εἰς Αἴναι, νὰ διεχθῇ τὴν παρὰ τῶν συμμάχων κατὰ τὴν αὐτὴν συνθήκην ἀποφασισθεῖσαν ἀναχωρῆν τῶν ὀπλων, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ προτείνωσιν ἀπεσταλμένοι παρὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβεων· καὶ ἐκεῖ σπεύδουσι καὶ οἱ

ἄλλοι ὀλιγαρχικοί, νομίζοντες ὅτι ἔφθασεν ὁ καιρὸς ν' ἀπολαύσωσιν ὅ,τι καὶ ᾗχοντο· καὶ διορίζεται ἤδη τὸ συμβούλιον, ὅπερ ἐψηφίσθη εἰς τὴν ἐν Τροιζῆνι συνέλευσιν ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν δεκατριμελῆ ἐπιτροπὴν τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ, καὶ σύγκειται τοῦτο ἀπὸ τούτων Βουλευτῶν Γ. Νοταρᾶ, Σπυρίδωνα Παπαλεξόπουλον, Τάτστην Μαγγίναν, Γ. Αἰνιᾶνα, ἀπὸ τε τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ ἀπὸ τὸν γραμματέα τῶν ἐξωτερικῶν Γ. Γλαράκην. Ἐμείνει δὲ νὰ ψηφισθῇ καὶ εἰς βουλευτῆς ἐκ τῶν Ναυτικῶν νήσων μέλος τοῦ αὐτοῦ συμβουλίου. Διὰ τοῦτο ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ προσεκάλεσε τοὺς προκρίτους νὰ πέμψωσιν, ὅχι πλεόν πληρεξουσίους ἀλλὰ τοὺς Βουλευτὰς ἀντιπροσώπους τῶν νήσων τῶν εἰς τὴν Αἴγιναν, τοὺς ὁποίους ἄχοι τοῦδε δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐκλέξωσι καὶ νὰ πέμψωσιν εἰς τὸ Νάυπλιον. Τὸ συμβούλιον αὐτὸ σπεῦσεν εἰς Αἴγινα, ἥδη ἀποφασισθεῖσαν παρὰ τῆς Βουλῆς καθεδρὰν τῆς Κυβερνήσεως ἀντὶ τῆς νήσου Σπετσῶν, ὁμοῦ μὲ τὰ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς καὶ μὲ τοὺς πλείοντες τῶν Βουλευτῶν, ἔφθατε τὴν 17 αὐγούστου, καὶ, ἂν καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ διχθῇ τὸ νὰ ἔχῃ ὁ Σουλτᾶνος προσδωρισμένην τινὰ ψῆφον εἰς τὸν διορισμὸν τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν, ἐδέχθη τὴν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν τριῶν συμμάχων δυνάμεων προταθεῖσαν ἀνακωχὴν, καὶ μὴ ὑπάρχοντος τοῦ ἐβδόμου μέλους τοῦ συμβουλίου, τοῦ Βουλευτοῦ δηλονότι τῶν Ναυτικῶν νήσων, διότι αὐταὶ δὲν ἐπρόφθικαν νὰ ἐκλέξωσι καὶ νὰ στείλωσι τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν εἰς τὴν Βουλὴν ἄρα ἔγεινε δεκτὸν ὅτι ἀπηγορεύετο ἀπὸ τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσιν· καὶ ἰδοὺ διατὶ ἀπεκοίμισαν οἱ ὀλιγαρχικοὶ τὸ σύνταγμα καὶ ἔπαυσαν τὴν βουλὴν εἰς τὴν συνέλευσιν ἐκείνην, καὶ ἰδοὺ διατὶ δὲν ἤλθον εἰς τὴν ἐν Τροιζῆνι οὔτε βουλὴν οὔτε σύνταγμα· αὐτοὶ κατώρθωσαν διὰ τῶν δύο μελῶν τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς καὶ νὰ ψηφισθῇ τὸ συμβούλιον ἀπὸ βουλευτῶν, οἱ ὁποῖοι πρᾶττουσιν ὅ,τι ἂν θέλωσιν ἐκεῖνοι, καὶ δὲν ἐρωτῶσιν καὶ τὴν Βουλὴν, τοῦλάχιστον διὰ νὰ νομιμοποιήσωσι τὴν παρανομίαν, ἂν ἐφείλωσι νὰ παρανομήσωσιν εἰς τὴν ἀνάγκην πειθόμενοι. Ἦτο δὲ τῷ ὄντι ἀνάγκη νὰ παρανομήσωσι πειθόμενοι εἰς τὰς συμβουλὰς ἐκεῖνων, οἱ ὁποῖοι θὰ τώσωσι τέλος τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸν ὄλεθρον ὅτε οἱ Ἕλληνες δὲν

ἡδύναντο πλέον ἕνεκα τῶν διχονοιῶν καὶ τῶν ἐμφυλίων σπαραγμῶν ν' ἀποφασίσωσιν ἀφ' ἑαυτῶν διὰ τῶν ὀπλων τὰ τῆς τύχης των. Ἀφ' οὗ ἐφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἀνωτέρω συνθήκη, ἔρχονται εἰς τὸν λιμένα τοῦ Νκυπλίου τὴν 5—17 Αὐγούστου, ὁ Κόδριγκτων καὶ ὁ Δερινῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ δικρότου ἡ Ἀσία, λαμβάνουσι συνέντευξιν μετὰ τὸν Γραμματέα τῶν ἐξωτερικῶν, παρόντων τοῦτε Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ Ζαΐμη, καὶ κοινοποιοῦσιν ὅτι ἐγνώριζον ἐπισήμως τὸ ὅτι ὑπεγράφη ἡ συνθήκη αὕτη, καθ' ἣν ἐμελλε νὰ προταθῇ εἰς τὰ διαμαχόμενα μέρη νὰ παύσῃσι τὰς ἐχθροπραξίας, καὶ ἐπομένως ὅτι ἀπὸ φιλανθρωπίας κινούμενοι, ἤλθον νὰ προτρέψωσι τοὺς Ἕλληνας, νὰ δεχθῶσι τὴν ἀνακωχὴν τῶν ὀπλων, καὶ τοῦτ' αὐτὸ τοῦς ἔλεγον καὶ ἐκ μέρους τοῦ Ῥωσικοῦ Ναυάρχου, ὅστις εἰσέτι δὲν εἶχε φθάσει εἰς τὴν Μεσόγειον. Εἰς δευτέραν συνέντευξιν παρόντων καὶ τῶν μελῶν τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς ἐπανελάβον τὰ αὐτὰ, καὶ εἶπον προσέτι ὅτι πᾶσα ἐναντιότης εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς ἀνακωχῆς ἤθελε βλάψῃ τὰ μέγιστα τὸ ἐναντιωθὲν ἔθνος, τὸ ὅποιον ἐμελλε διὰ τοῦτο ν' ἀποκλεισθῇ ἀπὸ τὰς περὶ συμβιβασμοῦ διαπραγματεύσεις, αἵτινες ἐμελλον ὀριστικῶς ν' ἀποφασισθῶσιν. Εἶχε δὲ φθάσει ὁ προσηρτημένος εἰς τὴν Ῥωσικὴν πρεσβείαν Τιμώνης, ὁ ἀποσταλείς ἀπὸ τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτὴν Ῥιμπωπιέρ νὰ χρημεύσῃ διὰ τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος ὡς ἐκ μέρους τοῦ Ῥωσικοῦ Ναυάρχου Εἰδὴν. Ὅθεν ὁ Τιμώνης αὐτὸς ὁμοῦ μετὰ τοὺς ὑπὸ τοῦ Κόδριγκτων καὶ Δερινῦ διορισθέντας G. W. Hamilton καὶ Sir. Hugon, ἔρχονται εἰς ἔγειναν τὴν 19—31 Αὐγούστου καὶ τὴν 21—22 Σεπτεμβρίου κοινοποιοῦσιν εἰς τὸ συμβούλιον τὴν περὶ τῆς ἀνακωχῆς τῶν αὐτῶν των δηλοποίησιν, καὶ τοῦτο αὐθμερὸν ἀπεκρίθη ὡς ἐπαμένως. « Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἐκ μέρους » τοῦ ἑπταμελοῦς συμβουλίου, τὸ ὅποιον ἐπεφρτίθη ἀπὸ τὴν » ἐν Τροιζῆνι ἐθνικὴν συνέλευσιν κατὰ τὸ ΙΣΤ'. ψήφισμα τὰ ἀφω- » ρῶντα τὸν συμβιβασμὸν τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῆς ὕψηλῆς Πόριας, » λαμβάνομεν τὴν τιμὴν ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν δηλοποίησιν, » τὴν ὁποίαν αἱ ὑμέτεραι ἐξοχότητες διεκινώσατε διὰ τῶν ἀπε- » σταλμένων σας ὡς ἐπομένως: Εὐγνώμονοῦντες ἐκ μέρους ὅλου » τοῦ ἔθνους εἰς τὴν εὐνοϊκὴν διάθεσιν τῶν τριῶν μεγάλων Δυνά-

» μεων, δεχόμεθα τὴν εἰς ἡμᾶς προταθεῖσαν ἀνακωχήν. Ἡ δι-
 » ἄθεσις αὐτῇ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἤδη ἐδημεσιεύθη παρὰ τῆς Κυ-
 » βερνήσεως διὰ δημοσίου πρὸς κηρύξεως, τῆς ὁποίας ἐπισυναπτο-
 » μεν ἐνταῦθα ἀντίτυπον ἐπικυρωμένον καὶ μετὰ φρασίν αὐτῆς.
 » Ἐχομον τὴν τιμὴν νὰ εἴρεθᾷ μ' ὅλην τὴν ὑψηλὴν ὑπόληψιν καὶ
 » ὅλον τὸ βαθύ σέβας. Ἡ παρούσα ἔγινε τριπλῇ. Ἦν Αἰγίη τὴν
 » 21. Αὐγούστου 1827. ὁ Πρόεδρος τοῦ βουλευτικοῦ σώματος
 » Νικόλαος Ῥενιέρης· ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Γραμ. τῆς ἐπικρα-
 » τείας Γ. Γλαράκης· πρὸς τὰς αὐτῶν ἐξουσίητας τοὺς κυρίους Ε.
 » Κοδριγκτῶν Δερινῷ καὶ Τιμῶνν. »

Ἡ ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ τὴν 9 αὐγούστου εἶχε διακηρύ-
 ξει πρὸς τὸ Πα-ελλήιον ὅτι « Κατὰ τὸ α'. ἄρθρον τῆς συν-
 θήκης τῆς 24 Ἰουνίου 6 Ἰουλίου αἱ τρεῖς Δυναμεῖς θέλουν ἀπαι-
 τήσει ἐπιμόνως νὰ προηγήσῃ ἀνακωχὴ ὀπλων. Οἱ Ἕλληνες δὲν δύ-
 νανται εἰδεῖν ν' ἀντιτείνουσιν εἰς πᾶν τὸ ὅπλον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι
 ἤτησαν κατὰ τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσιν. » Καὶ ταύτην τὴν δι-
 ἄθεσιν ἐξηγοῦσιν οἱ ὑπογραψάντες τὴν ἀνωτέρω ἀπάντησιν ὡς δι-
 ἄθεσιν ὅλου τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ τὸ ἔθνος δὲν ἠδύνατο νὰ δεχθῇ
 ἐκούσιον ἀνακωχήν ὀπλων ὅχι μόνον ἐναντίον τῆς ἀνεξαρτητίας
 του, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῶν ὁδηγῶν τῆς ἄνω εἰρημένης συνε-
 λεύσεως πρὸς τὴν δεκτικὴν ἐπιτροπὴν αὐτῆς, τὰς ὁποίας τὸ
 ἀντ' ἐκείνης διορισθὲν συμβούλιον δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν. Πολλοὶ
 τῶν Ἑλλήνων ὑψωσαν τὴν φωνὴν κατὰ τῆς παραδοχῆς τῆς ἀνα-
 κωχῆς· ἤθελον νὰ γείνη ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ συμπεριληφθῶσιν
 εἰς τὸ νέον κράτος ὅσαι ἐπαρχίαι ἔλαβον τὸ ὄπλ'· καὶ τοῦτο διότι
 δὲν ἦσαν ἀπορασισμέναι τὰ ὄρια. Οἱ Ῥουμελιῶται καὶ οἱ Κρήτες
 ἦσαν ἀνίσχυοι ὡς πρὸς τὴν τύχην των. Τέλος ἔμειναν σύμφωνοι
 ὅτι ἡ ἀνακωχὴ δὲν προεδίκαζε περὶ τῶν ὁρίων, καὶ ὅτι ἡ δύνατο
 νὰ ἀρχίσωσι πάλιν τὸν πόλεμον ἂν θὰ ἐγείνοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα
 προτάσεις ἀσύμφωνοι. Εἰς τὴν ἀπόφασίν των συνετέλεσαν ἡ πεποί-
 θησις ὅτι ὁ Σουλτάνος δὲ θὰ ἐδέχετο τὴν μεσιτείαν τῶν Δυναμέ-
 ων, καὶ ἐπομένως θὰ ἠαγαλλίζοντο νὰ εἰρηνοποιήτωσι διὰ τῶν
 ὀπλων τὰ τῆς Ἀνατολῆς. Οἱ δὲ Βουλευταὶ, οἵτινες δὲν ἤθελον νὰ
 ἔχῃ ὁ Σουλτάνος καμμίαν ἐπ' ἑρμῆν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν των Κυ-
 βερνήσιν, καὶ ἤθελον ἀρχηγὸν τὸν Καποδίστριαν, συνεννοήθησαν με

τὸν Κολοκοτρώνην, διὰ τὰ ἐκλεχθῶσι πληρεξούσιοι τοῦ ἔθνους, ν' ἀποφασίσωσιν ἐν δόματι αὐτοῦ κατ' ἐντολὴν ῥητὴν τῶν ἐκλογέων τὸ νὰ ἔχῃ ὁ Σουλτάνος ἢ νὰ μὴ ἔχῃ ψῆφον εἰς τὸν διορισμὸν τῶν ἀρχῶν τοῦ ὧς καὶ διὰ τὰ λοιπὰ ἄσθηα τῶν δδηγιῶν τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ συνελεύσεως πρὸς τὴν δεκατριμνηθ' ἐπιτροπὴν. Ἀλλὰ χάρις εἰς τὸν Σουλτάνον, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδέχθη τὴν ἀνακωχὴν, καὶ δὲν ἦτο πλέον ἀνάγκη ἐκλογῆς πληρεξουσίων.

Οἱ Πρέσβεις τῶν τριῶν συμμάχων Δυνάμεων Γκιλιμινῶ, Καίνιγγ καὶ Ῥιμπωπιέρ τὴν 14 αὐγούστου εἶχον δώσει εἰς τὸν Ῥεῖζ ἐφέντην τὴν ἐπομένην διακοίνωσιν. « Οἱ ὑπογεγραμμένοι εἶναι δι-
 » ωρισμένοι παρὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν Κυβερνήσεων νὰ δηλοποιήσωσι
 » πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Ῥεῖζ ἐφέντην τὰ ἑξῆς. Ἀπὸ ἑξ ἑτῶν ἕως
 » σήμερον αἱ μεγάλαι Δυνάμεις τῆς Εὐρώπης ἐπροσπάθησαν νὰ
 » καταπείσωσι τὴν ὑψηλὴν Πύλιν νὰ εἰκηνεποιήσῃ τὴν Ἑλλάδα.
 » Αἱ δὲ προσπάθειαι τῶν ἔμειναν ἀτελεσφόρητοι, καὶ ἐξολοθρευ-
 » τικὸς πόλεμος, παραταθείς μετὰ αὐτῆς καὶ τῶν Ἑλλή-
 » νων, ἐπροξενήσε τοῦτο μὲν φορικτὴν δυστυχίαν εἰς τὴν ἀν-
 » θρωπότητα, τοῦτο δὲ ζημίας ἀνιπορότους, εἰς ὅλων τῶν ἐθνῶν
 » τὸ ἐμπόριον. Πνεῦθεν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι
 » ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος κρέμεται ἐξηρημένως ἀπὸ τὴν Ὀθωμανι-
 » κὴν Πύλιν. Ἐπομένως αἱ Δυνάμεις ἐδιπλασίασαν τὴν ζήτη-
 » τῶν, καὶ πάλιν ἐπροσπάθησαν νὰ τὴν καταπείσωσι νὰ τελειώ-
 » σῃ μὲ τὴν ἐσθήθειν τῆς μεσολαβήσεώς των καὶ μὲ συμβεβη-
 » σμὸν ἀρμόδιον τὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον τὸ ἴδιον συμφέρον αὐτῆς
 » ἐπέταττε νὰ μὴ παραινεῖν. Τόσον δὲ πλείον ἥλπισαν νὰ φθάσωσιν
 » εἰς εὐτυχέστατον πρᾶξι, ὅσον οἱ Ἕλληνες ἀπέδεξαν εἰς αὐτὸ
 » τὸ διαστήμα τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ συγκινηθῶσιν ἄλλ' ἢ ὑ-
 » ψηλὴ Πύλη δὲ ἠτέλησε ν' ἀκούσῃ ἕως τῶρα συμβουλίας προερ-
 » χομένης ἀπὸ εὐνοίας καὶ φιλικῆς αἰσθημάτων. Τούτων οὕτως
 » ἐχόντων, αἱ αὐταὶ τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ῥωσσίας
 » ἐκρίναν χρεός των νὰ διευθετήσῃ διὰ εἰλικῆς συνθήκης τὴν
 » ὁδόν, τὴν ὁποῖαν ἀπεφάσισαν νὰ βαδίσωσι, διὰ νὰ φθάσωσι
 » τὸ τέλος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀποβλέπουσιν αἱ εὐχαὶ καὶ τὰ συμ-
 » φέροντα ὅλων τῶν χριστιανικῶν Δυνάμεων. Εἰς ἐκτέλεσιν ἐνὸς
 » τῶν κεφαλαίων τῆς συνθήκης ταύτης διώρισαν τοὺς ὑπογεγραμ-

» μένους νὰ διακρινώσωσι εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς ὑψηλῆς Πύ-
 » λης ὅτι, αὐταὶ τὴν προτείνουσιν βῆτῳ τὴν μεσιτείαν των με-
 » ταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ καταπαύσωσι τὸν πόλε-
 » μον, καὶ νὰ ῥυθρίσωσι διὰ φιλικῆς διαπραγματεύσεως τὰς
 » σχέσεις, αἵτινες πρέπει εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ὑπάρχωσι μεταξὺ αὐτῶν.
 » Ἐπὶ δὲ ὅτι, διὰ νὰ εὐκολύωσι τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆς τῆς μεσιτείας,
 » αὐταὶ προτείνουσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς ὑψηλῆς Πύλης, ν'
 » ἀναβάλῃ δι' ἀναχωρῆς πᾶσιν ἐχθροπραξίαν κατὰ τῶν Ἑλλή-
 » νων, πρὸς τοὺς ὁποίους παρῆμοια πρότασις ἀπεστάλη ταύτην
 » τὴν ὥραν ὅτι, τέλος πάντων αὐταὶ προσμένουσιν εἰς προθεσί-
 » αν δεκαπέντε ἡμερῶν νὰ γνωστοποιητῇ ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρ-
 » νησις τὰς ὁριστικὰς ἀποφάσεις τῆς. Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἐλπί-
 » ζουσιν ὅτι αὗται θὰ εἶναι σύμφωνοι μετὰ τὰς εὐχὰς τῶν συμμά-
 » χων αὐτῶν εἶναι ὅμως χρέος των νὰ μὴ κρύβωσι πρὸς τὸν 'Ρεῖζ'
 » ἐφέντην ὅτι νέκ ἀρνησις, διεκφυγῆς ἢ δυσάρεστος ἀπόκρι-
 » σις, ὥς καὶ παντελὴς σιωπὴ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήτεώς του,
 » θ' ἀναγκάσει τὰς συμμάχους αὐτὰς νὰ προσδράμωσιν εἰς ἐ-
 » κεῖνα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα θὰ κρίνωσιν ὡς δραστηκώτατα, νὰ
 » καταπαύσωσι κατὰστασιν πραγμάτων, καταντήσαντες ἤδη ἀνάρ-
 » μωστον εἰς τὴν ἀληθινὰ τῆς Πύλης συμφέροντα, εἰς τὴν ἀτρά-
 » λειαν ἐν γένει τοῦ ἐμπορίου καὶ εἰς τὴν παντελὴν ἡσυχίαν τῆς
 » Ἐυρώπης:» Ὁ δὲ Σουλτανος, ἀφ' οὗ καὶ ὀλίγον πρότερον ἀπεκρί-
 » θη πρὸς ὅλους τοὺς παρ' αὐτῷ πρέσβεις τῶν Δυνάμεων ὅτι, ἡ πάν-
 » σοφος πρόνοια τοῦ Θεοῦ διήρξετε τὰ ἔθνη κατὰ τὰς διαφορὰς τῶν
 » ἐθίμων καὶ χαρακτήρων ὑπὸ διαφόρους ζυγοὺς: ὅτι οἱ Ἕλληνες
 » κυριευθέντες ἀπ' αἰώνων, εὐρίσκονται κατὰ θεῖαν τοιαύτην μοῖραν
 » εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς Πύλης, ἀπολαμβάνοντες ὅλα τ' ἀγαθὰ τοῦ ἀν-
 » θρώπου, καὶ ὅτι αἱ ἄλλαι Δυνάμεις δὲν ἐμποροῦσι νὰ μετολαβή-
 » σωσιν εἰς τὴν κατάταξιν τοῦ πολέμου, χωρὶς νὰ προσκρού-
 » σωσιν εἰς τὰς βουλὰς τῆς θείας προνοίας, καὶ νὰ παραβιάσωσι τὴν
 » ἱερότητα τῶν δικαίων τῆς Πύλης, καὶ ἐπὶ τέλους ἐκήρυξεν ὅτι δὲν
 » θὰ δεχθῇ καμμίαν πρότασιν περὶ τῶν ἀπιστατῶν Ἑλλήνων, καὶ
 » ἐπανέλαβεν αὐτὰ ταῦτα καὶ διὰ ζώσης εἰς τὴν ὁποίαν ἔκαμεν
 » ἀπάντησιν εἰς τὴν δηλοποίησιν τῶν τριῶν πρέσβειων. Ἦδη λέ-
 » γει πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς του: «Δὲν ἔπρεπε νὰ δεχθῇται διόλου

»τοιαύτην δηλοποιήσιν περὶ τῶν ἀποστατῶν Ἑλλήνων. Ἡμεῖς
 »δὲν ἐμποροῦμεν ν' ἀποκριθῶμεν εἰς κανένα περὶ αἰτήσεως ἀνό-
 »μου καὶ ἀδίκου, καὶ περὶ πράγματος, τὸ ὅποιον δὲν συγχω-
 »ρεῖται ἀπὸ τὴν θρησκείαν μας καὶ ἀπὸ τὸν μέγαν ἡμῶν προ-
 »φήτην. Ἡ Εὐρώπη δὲ θέλει νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸν κόσμον Μωα-
 »μεθισμός, καὶ μάλιστα τὸ πονηρὸν καὶ δόλιον ἔθνος τῶν Ῥώσ-
 »σων, τὸ ὅποιον δὲν ἔλειψεν οὐδὲ λείπει ἀπὸ τοῦ νὰ φέρῃ σκάν-
 »δαλα καὶ ἀνησυχίαν εἰς τὴν βασιλείαν μας, ἀφ' οὗ ἄχρι τῆς
 »σήμερον ἤρπασε τόπους, πόλεις καὶ ἄλλα ἀδίκως καὶ παραλό-
 »γως, καὶ ἡμεῖς παρεβλεψάμεν, διὰ νὰ ἡσυχάσωμεν. πλὴν εἰς
 »μάστιν. Ἄν δὲ, μας ἀφήσῃ εἰς τὴν ἡσυχίαν μας, θὰ δώσω
 »μεν τέλος εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν ἀποστατῶν ὅπως δυνηθῶμεν,
 »ἐπειδὴ καὶ ἡ εὐσπλαχνία μας εἶναι μεγάλη, εἶναι φυσικὴ εἰς
 »τὸ Ὀθωμανικὸν ἔθνος.»

Ὁ Σουλτάνος τέως ἐκῆρυξεν ὅτι δὲν ἐδέχετο καμμίαν μεσι-
 τείαν ξένων εἰς τὰ ἑσωτερικὰ τοῦ βασιλείου του. Οἱ πρέσβεις
 ἔδωκαν καὶ ἄλλην διακρίνωσιν διαλαμβάνουσαν τὰ αὐτὰ, καὶ
 ὁ Σουλτάνος δὲν τὴν ἐδέχθη. Εἰδοποίησαν λοιπὸν τὰς αὐλὰς τῶν
 καὶ τοὺς Ναυάρχους καὶ τοὺς προξένους τῶν περὶ τούτου, καὶ
 ἤδη μένει νὰ ἐνεργηθῇ τὸ μυστικὸν ἄρθρον τῆς συνθήκης τῆς 6^{ης} Ιου-
 λίου. Κατὰ δυστυχίαν τὴν 27 Αὐγούστου ἀπεβίωσεν ὁ Γεωργί-
 ος Καΐνιγγ, ὁ μεγαλοφυὴς ἐκεῖνος ὑπουργός, ὅστις τέλος θ' ἀνε-
 δαικνύετο ἔσως εὐεργέτης τῶν Ἑλλήνων, ὡς ὀδηγούμενος ἀπὸ ἀρχαῖς
 γενναίας καὶ ἀφιλοκερδοῦς πολιτικῆς, καὶ ἔσως τὰ ὅρια τῆς Ἑλ-
 λάδος θὰ ἤρχίζον ἀπὸ τὴν Ἑπτάνησον καὶ θὰ ἐπεριτρύντο εἰς τὸν
 Δούναβιν, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ θαθέως πολιτικοῦ καὶ μεγάλου
 φιλέλληνας, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δεσπράδ, ὅστις δὲν ἔπαυσε γρά-
 φων ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἄχρι τέλους τοῦ ἀγώνος
 τῶν, καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον ὀρεῖλουσιν οὗτοι αἰωνίαν εὐγνωμοσύνην.
 Συνενοεῖτο δὲ μὲ τὸν εἰς Γενεύην διατρίβοντα Καποδίστριαν πε-
 ρὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, ἐφ' ᾗ καὶ εἶχε πέμψει οὗτος εἰς
 Λονδίνον τὸν Ἰακώβον Ῥίζον (τὸν Νερουλὸν) ἐπομένως ἡ Κυ-
 βέρνησις διέταξε καὶ ἐψάλλῃ πάνδημον μνημόσυνον ὑπὲρ τῆς μακα-
 ρίας ψυχῆς τοῦ ἀνδρός. Ἐν τούτῳ ἐπειδὴ ὁ Σουλτάνος δὲν ἐδέ-
 χθη τὴν ἀνακωχὴν, οἱ Ἕλληνες θὰ ἐξακολουθῶσιν πολεμοῦντες

πρὸς τοὺς Τούρκους· καὶ θὰ ἀνγκητώσιν αὐτοὶ μὲ τὰς ἰδίαις δυνάμεις τὴν στερεάν Ἑλλάδα.

Ὁ Ἀνδρέας Λόνιος, Μπενζέλος, Ρούφης καὶ Σ. Θεοχρόπουλος, εἴτινες εὗρίσκοντο εἰς τὸ στρατόπεδον εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἀπ' οὗ ἀπηλπίσθησαν ἀπὸ τὰς κορινθίας σταφίδας τῆς Βοσιτίσας, τὰς ὁποίας ἐπρόγνησαν εἰς τοὺς Τούρκους, μὴ ἀνεχόμενοι πλέον νὰ διατελῶσιν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Κολοκοτρώνη, ἅμ' ἀκούσαντες ὅτι ἐφθάσεν ἡ συνθήκη τῆς 6 Ἰουλίου διέδωκαν ὅτι ἐφοβήθησαν μὴ τοῦ· φρονέσει ὁ Κολοκοτρώνης, καὶ ἐρυγοὶ κρυφίως καὶ ἐφθάσιν τὴν 9 Αὐγούστου εἰς τὸ Νεῦπλιον, νὰ ἴδωσι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συνθήκης αὐτῆς καὶ ὅταν ἀπέβλεπε τὰς ἀρχὰς τῆς Ἑλλάδος, φρονέοντες ὅτι δὲν θὰ ἤρχετο πλέον ὁ Καποδίστριας, καὶ ὅτι ἐξ αὐτῶν θὰ διακρίνοντο νινὲς παρὰ τοῦ Σουλτάνου αὐθένται. Ἡ τοιαύτη κατὰστασις πραγμάτων αὐτοὶ εὐχαριστοῦνται, ὡς ἐρρόθη ἐν τοῖς ἐμπροσθεν, καὶ λέγουσι διὰ τοῦς ζητοῦντας ἀνεξαρτησίαν τῆς πατρίδος· καὶ τί ἔχουσιν οἱ ἑξιοπύθητοι ν' ἀπολέσωσιν; Τὰ δὲ δύο μέλη τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς προθυμοῦνται νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν τοιαύτην κατὰστασιν· καὶ ὁ μὲν Μαυρομιχάλης εἶχε δίκαιον, διότι πρῶτος ὁ πατήρ του ἀντεποιεῖτο τὴν αὐθενσίαν, ὡς καὶ ἄλλοι, καὶ Πελοποννήσιοι καὶ Νησιῶται. ἀγωνίεται δὲ τὸ τί ἤλπιζεν ὁ Μιλατίης· ἀλλὰ πρῶτιστος ὁ Μαυροκορδάτος, ὅστις ἕως πρὸ μικροῦ ἔγραφεν ὅτι ἡ Ἀγγλία θὰ καταστήσῃ τὴν Ἑλλάδα ἀνεξάρτητον, πρῶτιστος τρέχει νὰ χαιρετήσῃ τὴν εἰρημίνην συνθήκην δι' ἣς καθίσταται ὑποτελής, καθότι ἐλπίζει καὶ αὐτός, ὡς ἐξέκρηξεν τῆς Ἀγγλικῆς πατρίδας, νὰ διορισθῇ αὐθέντης· διὰ τὴν ὅμως οἱ βουλευταὶ ψηφίζουν μετὰ τοῦ συμβουλίου ἐκείνου, οἱ ὅποιοι ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοῦς οὐλιγρχικοῦς, καὶ θὰ πρᾶξωσιν ὅτι τοῦ· εἰπωσιν ὁ Μαυροκορδάτος καὶ ὁ Ζαΐμης, ἐν ᾧ δὲν γνωρίζουσιν ὅτι χρεωστῶνται νὰ υποκύψωσιν εἰς τὸν νόμον τῆς ἀνάγκης, εἰς τὸν ὅποτον καλυπτόμενοι οἱ καὶ ἀρχαὶ τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν, ὡς μὴ διακοινοθέντα παρ' αὐτῆς καὶ εἰς τὴν Βουλὴν; διότι τινὲς, ὁμιλοῦνται καὶ δίδουσι τὰς ψήφους των, καὶ ὅταν δὲν τὰς δίδουσι, βιάζονται νὰ σιωπήσωσι· διότι, ἀπ' ἐνὸς μέρους τῶν ἀποφάσεων τῆς Βουλῆς διὰ τῶν πλειόνων ψήφων γινομένων, δὲν δύνανται νομίμως ν' ἀνατρέψωσι τὴν

γινομένην ψηφοφορίαν, (1). ἐν ᾧ ἄρ' ἑτέρου δυσκολεύονται νὰ πισ-
τεύσωσιν ὅτι, τὸ ἐλεγχθὲν συμβούλιον, ὅψ' ὀποιοιδήποτε Βου-
λευτῶν καὶ ἂν εἶναι συνιεθειμένον, θὰ παραβῇ τὰς ὁδηγίας τῆς
ἐν Ἑπιδύρῳ συνελεύσεως, δεχόμενον τὴν ἀντικωχὴν, χωρὶς ἐπι-
φιλάξειας τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐννοῦς ὡς πρὸς τὴν ψῆφον τοῦ
Σουλτάνου καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ὁδηγίων τῆς εἰρημένης συνελεύσεως
Καὶ ὁμοως, ἐν ᾧ οἱ βουλευταὶ οὗτοι ἤθελον νὰ συγκαλεσθῇ παλιν

(1). Ἄρ' οὐ ἐψηφορορήθησαν τὰ δνόματα τῶν ἄλλων μελῶν
τοῦ συμβουλίου, ἐψηφοφορήθησαν καὶ ἐκεῖνα τοῦ Γ. Νοταρᾶ καὶ
ἑτέρου τινὸς ἐκ τῶν ἀντιπρότευσμένων. Ἢ δ' ἀντικωδ. ἐπιτροπὴ
καὶ οἱ ὀλιγοσχῆτοι, (οἵτινες εὗρισκοντο εἰς τὸ ἐπιβαλάσσιον φρού-
ριον ὁμοῦ μετὰ τὰς δύο μέλη). καθὼς ἐρράδιονεργησαν διὰ τὰ ἄλλα
μέλη, οὕτως ἐρράδιονεργησαν νὰ κερδίσωσι τὰς ψήφους καὶ ὑπὲρ
τοῦ Νοταρᾶ καὶ παραβῇ τὰς ἐκείδων. οὗτοι ἐνόμιζον ὅτι ὁ
πρόεδρος προσέλαμψε τὰ ἐξ ὧν τὸν Νοταρὰν τὴν ψῆφον του, καὶ
ἐν ᾧ εἶχον τὰς ἡμετέρας τῶν ψήφων, ἐπειδὴ ἐχρῶντο νὰ σπεύ-
σωσιν εἰς Αἴγιναν, δὲν ἐρρόντισαν ἢ δὲν ἤμπορεσαν νὰ λάβωσι
καὶ καμμίαν ἄλλην. Ἐπομένως ῥίπτονται σαράντα δύο ψῆφοι
ὑπὲρ τοῦ Νοταρᾶ καὶ σαράντα δύο ὑπὲρ τοῦ ἑτέρου. Ὁ δὲ πρό-
εδρος βάλλεται εἰς δύσκολον θέσιν, διότι γίνεται καταδηλος διδούς
τὸν μὲν ἢ τὸν δὲ τὴν ψῆφον του. Ὁ ἕτερος λοιπὸν προβαλλεῖ νὰ
γείνη καὶ δεύτερον ψηφοφορίαν ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἀπαλλάξη τὸν πρό-
εδρον ἀπὸ τὴν ἀμειχανίαν καὶ γίνεται καὶ δεύτερον, καὶ πάλιν
ἀνὰ σαράντα δύο ῥίπτονται αἱ ψῆφοι εἰς ἐκάτερον αὐτῶν. Γόττε
πάλιν, κατὰ πρόστασιν τοῦ ἰδίου βάλλονται τὰ δύο δνόματα εἰς
τὴν κάλπην, διὰ νὰ ἐπάρῃ τὸ ἐν ὁ πρόεδρος, καὶ ἐπῆ.ε τὸ τοῦ
Νοταρᾶ. Ἐκτετα, ἀν καὶ ἐναντίον τοῦ συντάγματος, ψηφοφορία
δὲν ἐγίνετο, καὶ πολλοὶ ὑποβίβουσι ἀπερασίζοντο κατὰ συνειδήσιν
ὑπερσχύοντος τοῦ ὁμοῦ λόγου εἰς τὴν συζήτησιν αὐτῶν. Πρὸς δὲ
τούς εἰπόντας παραβῆναι τὴν συνταγμὰ μὴ ψηφοφοροῦντες, ἐρ-
ρέθη: « Τὸ παραβῆναι οὐκ ἔστι διὰ τὸ νὰ ὑπὸ τὸ παραβῆναι κατὰ
» ἡμέραν, περιτρεχόντες ὅλας τὰς νύκτας εἰς τὰς οἰκίας τῶν βου-
» λευτῶν, καὶ προσπαθοῦντες παντοιοτρόπως νὰ παραβιάζωμεν
» τὰς συνειδήσεις καὶ ν' ἀρπάζωμεν τὰς ψήφους. »

συνέλευσις, νὰ δεχθῇ ἢ ὅχι τὴν τοιαύτην συνθήκην, καὶ θὰ ἐβλα-
πιον τὴν πατρίδα ἐν ἀγνοίᾳ, καθὼς νομίζοντες ὅτι θὰ ἐξεπλήρουν
τὸ πρὸς αὐτὴν χρέος τῶν, ὁ Καποδίστριας ἔγραψεν ἀπὸ Βερολίνου
τὴν 27 Ἰουλίου πρὸς τὸν εἰς Κέρκυραν ἀδελφὸν τοῦ Βάρων, πα-
ραγγέλων δι' αὐτοῦ τοὺς ἐν τεῖς πράγμασι νὰ μὴ ἀντιτείνωσιν
εἰς τὴν αὐτὴν συνθήκην, ὡς ἔγραψεν ἐπομένως καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγ-
γλίαν, ἀμέσως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν νὰ δεχθῇ τὴν συνθήκην κα-
τὰ γράμμα, καὶ νὰ μὴ ἀνκνεύσωσιν οἱ Ἕλληνες ἀπειθοῦντες εἰς
τοὺς συμμάχους. Ὁ Καποδίστριας γνωρίζων τοὺς Τούρκους καὶ
τὸν Σουλτὰν Μαχμούδ μάλιστα, ἤξευρεν ὅτι τὰ πράγματα ἤθελον
ἀποβῇ εἰς τριπον, ὥστε νὰ κατασταλῇ ἡ Ἑλλάς κράτος ἀεξάρτη-
τον διὰ τοῦ ροῦ τῶν πραγμάτων αὐτῶν. Ὁ Καποδίστριας ἤξευρεν
ὅτι ὁ Σουλτάνος καὶ διὰ τὰς ἀρχάς του καὶ διὰ τὰς νίκας τοῦ Κι-
ουταχῇ καὶ τοῦ Ἰμπραχίμ ἤθελον ἀπορρίψει τὴν ἀνακωχὴν, καὶ ἐπο-
μένως οἱ σύμμαχοι ἤθελον βοηθήσει τὴν Ἑλλάδα· ἐκ τούτου ἄρα
θὰ πηγάσωσιν ἀγαθὰ διὰ τοὺς Ἕλληνας παραδεχθέντας τὴν ἀνακω-
χὴν, ὅτε μάλιστα ἡ Θεία Πρόνοια στέλλει εἰς βοηθήσιν τῶν τὸν μέ-
γαν διπλωμάτην Ἀραῇ Θεία Πρόνοια ἔτρεψεν ἤδη πρὸς ὄφελος τῶν
Ἑλλήνων καὶ αὐτὰς τὰς πρὸς ὀλεθρον ἑαυτῶν βουλὰς τε καὶ πράξεις
τῶν. Ἡ Θεία Πρόνοια σώζει τὴν Ἑλλάδα καὶ καθ' ὃν καιρὸν τὰ πράγ-
ματα κατήντησαν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε ἐν ᾧ οἱ ὀλιγαρ-
χικοὶ ἔτρεχαν εἰς Αἴγιον νὰ δεχθῶσι τὴν ἀνακωχὴν τῶν ὀπλων,
τινὲς τῶν κατοίκων τῶν Ναυτικῶν νήσων, καὶ διότι δὲν ὑπῆρχον
ἐπὶ αὐτῶν ὡς ἄλλοτε νὰ ἴας ὑπερασπίσωσιν στρατεύματα Ἑλληνικὰ
ἡτοίμαζον τὰ πλοῖά των νὰ φύγωσιν εἰς τὴν ἀλλοτρίαν, φοβούμε-
νοι μὴ κινήθῃ κατ' αὐτῶν ὁ Ἰμπραχίμ μετὰ τὸν στόλον του, ὡς δι-
εφημίζετο νὰ καταστρέψῃ τὰς νήσους των, (1) καὶ δὲν περιέμενον

(1). Εἰς τὰ ἔγγραφα πλοίου καταχθέντος εἰς τὸ θαλάσσιον
δικαστήριον ὁ Γραμματεὺς Ν. Φλογαίτης εὑρεν ἐπιστολὴν τοῦ
Μπουιὲ πρὸς τὸν Λιβρῶν ἐξηγοῦσαν τὸ σχέδιον, καθ' ὃ ὁ Ἰμπραχίμ
ᾧφειλε νὰ προσβάλῃ τὴν Ἴδραν. Διαιρέσας εἰς δύο τὸν στόλον του,
ᾧφ' ἐνὸς μὲν ἔμελλε νὰ ἐρμύσῃ πρὸς τὸν λιμένα τῆς Ἰδρας νὰ
προσβάλῃ συνάμα τὴν πόλιν καὶ τὰ πλοῖα· ἀλλ' ᾧφ' ἑτέρου ἔμελλε

εἰμῆτὸν Κόγχραν, ὅστις προφθάσας τοὺς ἐθεβαίωσεν ὅτι, δὲν ἡδύνατο πλέον ὁ Ἱμπραχίμ νὰ κάμῃ κἀνὲν κίνημα ἐναντίον των, ὅτε καὶ ὁ Κοδριγκτὼν ἐγράφε·ν ὅτι ἤθελε διατάξει· νὰ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ πλοῖα, νὰ περιπλέωσι φυλάσσοντα τὴν γραμμὴν ἀπὸ Ὑδραν ἄχρι τῶν Θερινῶν, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ἐχθρικά τοῦ νὰ βλάψωσι τοὺς Ἕλληνας.

Ἀφ' οὗ ὁ Σουλτάνος ἀπέρριψε τὴν περὶ ἀνακωχῆς πρόοισιν, ὁ μὲν Μαυροκορδάτος ἀναχωρεῖ εἰς Τίνον, ὅπου συλλογίζεται πῶς νὰ προσενεχθῇ πρὸς τὸν Κυβερνήτην, ὥς ἄρχοντα τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἠγωνίσθη ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ νομίζει, ὅτι κέκτηται τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ ἄρχων, καὶ ἀπὸ σήμερον ἐτοιμάζεται εἰς ἀντιπολίτευσιν, διότι αὐτὸς πρὸ πάντων φωνάζει μὲ τὰς πράξεις του, γαῖα μιχθῆτω *πυρ*, διὰ τὴν ἐξουσίαν. Ὁ δὲ Ζήτης διατρίβων εἰς Λίγιναν, ἐκδιουργεῖ νὰ ῥίψῃ τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν καὶ νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Κυβερνήσεως, διὰ νὰ ἐμπορίσῃ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον κατὰ τὰς περιστάσεις Ἄλλ' ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ πληροφορεῖται τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐν ᾧ μέχρι τοῦδε τὰ δύο μέλη τὸν εἶχον Μέντορα, δὲν τὸν πιστεύουσιν ἐφεξῆς, καὶ κηρύσσονται ἐχθροὶ του, καὶ διαίζονται νὰ ζητήσωσι τὴν φιλίαν καὶ ὑπεράσπιν τῶν ἀντιπολιτευομένων βουλευτῶν. Οὗτοι δὲ, περιμένοντες τὸν Κυβερνήτην, κρίνουσιν ἀναγκαῖον νὰ διατηρήσωσι τὴν καθεστῶσαν Κυβέρνησιν, καὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν περισέλλουσι τὰ δύο μέλη ὅσον τὸ δυνατόν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου μέρους τὴν ὑπερασπίζουσι, καὶ δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν πτώσιν τῆς. Αὕτη εἶχε προσκαλέσι τὴν 25 Αὐγούστου εἰς τὴν Λίγιναν τὸν Πανοῦτσον Νοταρᾶν, Γ. Κουντουριώτην, Γκίχαν Μπότσην, Χ. Ἰω. Μέξην καὶ Γ. Σεῖνην, ὥς δυνα-

νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὅπισθεν μέρος τῆς νήσου, νὰ κάμῃ ἀποδύσιν στρατευμάτων, νὰ προεβάλῃ καὶ ἐκεῖθεν τοὺς κατοίκους, νὰ τοὺς καταστρέψῃ, Ὁ Φλογαίτης παρέδωκε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Μποσιὲ τὸν Γλαράκην, ὅστις τὴν δεκοίνωσεν εὐθὺς τοῦ Κοδριγκτῶν, καὶ αὐτὸς ἔλαβε μέτρα διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν νήσων Ὑδρας καὶ Σπεισῶν.

μένους, ἔλεγον, νὰ ὑφελήσωσιν εἰς τὰς περιστάσεις ἐκείνας διὰ τῆς φρονήσεως, ἐμπειρίας καὶ ἐπιβρόχης των, καὶ αὐτοὶ ὡς πορρωτάτῳ τοῦ νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖ, ἀπέχουσιν. Ὅστις ὁμῶς ἐκλέγεται, ἄρχων τοῦ ἔθνους, τότε πρέπει, καὶ εἴη χρέος νὰ δεχθῇ τὴν ἐκλογὴν, ὅταν εἶναι καὶ ἱκανὸς νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ ἔθνος· εἰ δὲ μὴ, ὀφείλει ν' ἀπέχῃ· αὐτὰ δὲ ὅχι μόνον ἐδέχθησαν τὴν ἐκλογὴν μετὰ χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐρραδιούργησαν, διὰ νὰ ἐκλεχθῶσι· διὰ τὸν Μικρομικχάλην μάλιστα ἐρραδιούργησαν πάρα πολλοὺ καὶ οἱ ὀλιγαρχικοὶ νὰ ἐκλεχθῇ, διότι καθὼς ὁ πατὴρ ἦτο πάντοτε πρὸς αὐτοὺς εὖνους, οὕτω καὶ ὁ υἱός, θὰ γέινει ὡς καὶ ἔγει· τὸ ὄργανον αὐτῶν, καὶ ὡς μέλος τῆς Κυβερνήσεως θὰ τοιμήσῃ, ὡς καὶ ἐτόλμησεν ὅ,τι δυνατόν νὰ τοῦ ὑπερασπισθῇ εἰς τὴν δεινὴν περιστάσιν αὐτὴν, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες τοὺς ἐφανερώσαν οἱ ἡτθάνοντο διὰ τ' ἄτομά των, καὶ τοὺς ἀπέλειπεν ἀπὸ τὰ πράγματα, καὶ καθ' ἣν αὐτοὶ ἐπιχειροῦσι τὰ πάντα, νὰ ἀναικτιώσωσιν ὅ,τι τοὺς ἀφαιρέθῃ παρ' ἐκείνων. Αὐτὰ ὁμολογοῦσι τὴν ἀνικνότητά των εἰς τὸ νὰ κυβερνήσωσι τὸ ἔθνος, ἄλλους προσκαλοῦντα νὰ ἐκ συμβουλεύσωσι καὶ νὰ τὰ ὁδηγήσωσι πρὸς τοῦτο. Ἀλλ' ὁμῶς δὲν τοὺς προσεκάλεσαν δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν· τοὺς προσεκάλεσαν δ' αὖ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ συγκαλέσωσι τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν, κατὰ τὸ προλαβὸν σχέδιον τῶν ὀλιγαρχικῶν· πλὴν αὐτοὶ μετεβλόντες ἤδη σχέδιον· δὲν θέλουσι νὰ συγκαλεσθῇ ἐθνικὴ συνέλευσις, ὅτε οἱ σύμμαχοι Βασιλεῖς μετολαβοῦσι διὰ τὴν εἰρηνοποίησιν τῆς Ἑλλάδος, διότι ἀφ' ἐνὸς δὲν βλέπουσιν εὐκόλον τὴν συγκρότησιν τῆς συνέλευσεως καθ' ὃν καιρὸν ὁ Κοιοκοτρώνης ὑπάρχει καὶ δύναται τὰ πάντα εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ αἱ ἐκλογαὶ τῶν πληρεξουσίων δὲν θὰ γείνωσι καθὼς αὐτοὶ ἐπιθυμοῦσι, καὶ ἀφ' ἑτέρου μέρους δὲν θέλουσι νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς τὴν ἀδελφότητα τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς συνελεύσεως, ἐὰν συγκροτηθῇ αὕτη, καὶ διὰ τὸ ἀσφαλέστερον καὶ ἐπιτυχέστερον προτιμῶσι νὰ λάβωσι τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τὴν Βουλὴν καθαιρουμένης τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς, καὶ ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων, νὰ ἐνεργήσωσιν ὅ,τι κρίνωσι κατάλληλον εἰς τὰς περιστάσεις τῆς πατρίδος διὰ τὰ τέλη των.

Καὶ πάλιν ἄρα καθέδρα τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ νῆσος Αἰγίνα, διότι οἱ ὀλιγαρχικοὶ καὶ ὁ Γρίβας δὲν ἐννοοῦσι νὰ ὑπόκεινται εἰς

τὰ ψηφίσματα τῶν ἐθ. συνελεύσεων καὶ εἰς τοὺς νόμους ὁπότεν δὲν εὐρίσκωσι τὸ ἴδιον συμφέρον. Αὐτόθεν ἐκπλέουσι καθ' ἡμέραν καταγωγεῖς ἐρωδιαισμένοι με διπλώματα τῆς Κυβερνήσεως καὶ περιτρέχουσιν εἰς ὅλας τὰς θαλάσσας, καὶ συλλαμβάνουσι πλοῖα οὐδετέρων σημαῖων, καὶ κατάγουσιν αὐτὰ εἰς τὸ ἐν Αἰγίνῃ θαλάσσιον δικαστήριον, καὶ τινες τὰ σύρουσιν εἰς τὰς νήσους τ' ἀποφορτίζουσι κηρύττοντες νομίμους λείας τὰ φορτία των καὶ τ' ἀποπέμπουσιν. Ὁ δὲ Μιλαίτης παρεθέρβυνον τὴν ἀρπαγὴν δικαιολογεῖ τὴν τῷ αὐτῷ καταγωγὴν ὡς γινόμενὴν διὰ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἔθνους, καὶ θεωρεῖ τὰς λείας αὐτὰς ὡς τρεῖς δάνειον ληφθέν διὰ τῆς θείας ἀπὸ τὴν Εὐρώπην. Τὸν γίνονται δὲ παρατηρήσεις ὅτι τὸ ἔθνος θὰ βιασθῇ ποτε ν' ἀποιίσῃ κατ' ἀξίαν τὰ καθηρπαγμένα, ἐν ᾧ δὲν λαμβάνει εἰμὴ εἰκισιπέντε καὶ ἑκατόν. Πληρῶνομεν, ἀποκρίνεται, καὶ διὰ τὰς λείας ὅπως καὶ διὰ τὸ δάνειον τοῦ Λονδίνου, τιμώμενον ἤδη ἀνὰ δεκατρία καὶ ἑκατόν. Ἀλλ' ἐπλημμύρυσεν ἡ θάλασσα καὶ ἀπὸ πειρατῶν, καὶ οὐθ' Ἕλληνας οὐτ' ἄλλοις ἐθνῶν ἠδύνατο νὰ πλεῖσθαι ἀκινδύνως ὀλίγων ὥρων διάστημα. Τινὲς δὲ τῶν Νησιωτῶν ἐπραττον ἤδη καὶ εἰς αὐτὰς τὰς νήσους πολλὰ κακὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅσοι κατέφευγον αὐτόθι ν' ἀσφαλίσωσιν ἑαυτοὺς καὶ τὰς οἰκογενείας των ἀπὸ τῶν Γρίβων καὶ ἀπὸ τῶν Ἱμπραχίμ. Οἱ δὲ πρόκριτοι καὶ πάντες οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι ἐστέναζον, μὴ δυνάμενοι νὰ τὰ ἐμποδίσωσιν. Οἱ δὲ ῥουμελιώται ἐπραττον εἰς ἄλλας διαφόρους νήσους ὅσα κακὰ ἠδύναντο, ὥστε οἱ κάτοικοι τῆς Ἀνδρου, ἀπελπισθέντες, ἔλαβον τὰ ὅπλα, καὶ τοὺς ἐκτύπησαν καὶ τοὺς ἐδίωξαν ἀπὸ τὴν νήσόν των. Σχετικοὶ δὲ τούτων Βουλευταὶ τινὲς ἠθέλησαν νὰ καταδικάσωσι τοὺς Ἀνδρίους, διότι, ἀντὶ ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἔλεγον, ἐτόλμησαν αὐτοδικαίως νὰ τοὺς ἀποκρούσωσι καὶ αὐτοὶ ὁμῶς ἥσαν βουλευταὶ!

Ἐν τούτῳ ὁ Κολοκοτρώνης ἐνεργεῖ νὰ ἐπανέλθωσιν οἱ ὑποταγμένοι εἰς τοὺς κόλπους τῆς πατρίδος, καὶ τέλη Ἰουνίου γράφει πρὸς τοὺς δημογέροντας καὶ τοὺς προκρίτους τῶν Νεζερῶν «Ἄν ἐδείξατε ὑποταγὴν εἰς τὸν Ἱμπραχίμ, τὸ ἐκάματε οἰκονομικῶς, διὰ νὰ λυτρώσετε ἑαυτοὺς καὶ τὰ πράγματά σας. Ὅθεν, » θὰ δεῖξετε τώρα τὸν πατριωτισμὸν σας καὶ θὰ κινηθῇτε κατὰ

» τοῦ ἐχθροῦ· ἐξ ἐναντίας θὰ πάθετε παρὰ τῶν Ἑλλήνων καταπολεμούμενοι.» Ἐγραψε δὲ ἐγκυκλίους εἰς τὰς πόλεις, κωμοπόλεις καὶ τὰ χωρία τῶν ἐπαρχιῶν Π. Πατρῶν, Καλαβρύτων καὶ Βοστίττας, πρὸς τε τοὺς δημογέροντας καὶ τοὺς πολίτας ἐν γένει καὶ πρὸς τοὺς ὀπλαρχηγοὺς ἀτομικῶς κατὰ τὸ ἴδιον πνεῦμα ὥς καὶ πρὸς τοὺς Νεζερίτας. Ἐχει δὲ μέχρι τοῦδε συγκεντρωμένα εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη στρατεύματα ὡς πεντακισχιλίους Ἕλληνας· εἶχεν ἀπέλθει δὲ εἰς Πετσάκους καὶ τις ὀπλαρχηγὸς ἐκ τῶν ὑποταγέντων, ἀπελθὼν εἰς τοὺς Τούρκους εἶπεν ὅτι εὐρίσκετο εἰς Πετσάκους μὲ τετρακοσίους. Ὁ Δελὶ Ἀχμέτ Πασιᾶς συνεκρότησε συμβούλιον μὲ τοὺς προσκυνημένους ὀπλαρχηγούς, καὶ τοὺς προέτρεψε νὰ κινηθῶσι κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ λεγόμενος Σταμάτης Μποντιώτης εἶπεν ὅτι δὲν ἐκινεῦντο κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη, καὶ ὅτι ἤθελον νὰ κινηθῶσι κατὰ τοῦ Β. Πετιμεζᾶ εἰς τὸν Ἀγιοβλάσην. Δύω δὲ στρατιῶται τρέχουσιν εὐθὺς καὶ λέγουσι τὸν Κολοκοτρώνην ὅτι θὰ ἤρχοντο Τούρκοι ἐναντίον του. Τότε ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ χωρίον νὰ κοιμηθῇ δῆθεν, ὥς συνείθιζεν εἰς τοιαύτας περιστάσεις, καὶ ἄγρυπνος ὄλην νύκτα ἐφύλαττεν ὥς τὸ πρωὶ διὰ φόβον μὴ περικυκλωθῇ αἴφνης ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ· ἐπομένως μετέβη εἰς τὴν Κερπινὴν, ὡς εἰς τόπον ὀχυρώτερον, ὅθεν δὲν ἔπαυε γράφων καὶ ἐμιλῶν τὰ δέοντα. Γράφει καὶ πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον καὶ τὸν ζητεῖ πυριτόβολα ἀφ' οὗ ἔγραψε πολλάκις εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ δὲν ἔλαβε τίποτε, διότι αὕτη τὸν ἐκήρυξε πόλεμον, μὴ συναινοῦντα νὰ στρατεύσωσιν οἱ ὀλιγαρχικοί, ὡς αὐτοὶ ἤθελον. Ἐν τούτοις ὁ Νενέκος ὁ Χαρμπίλας καὶ λοιποὶ Ζουμπατιῶται ὠμίλησαν τὸν Μπενιζέλον Ῥούφον, καὶ ὑπεσχέθησαν νὰ ἐλευθερώσωσι τοὺς δμήρους των, τοὺς ὁποίους εἶχον δεδομένους εἰς τὸν Ἱμπραχίμ διὰ τὸ πιστὸν τῆς ὑποταγῆς των, καὶ νὰ στρέψωσιν ἐπομένως τὰ ὅπλα κατὰ τῶν Τούρκων. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης τοὺς συμβουλευε νὰ πράξωσιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ὅτι ὑπεσχέθησαν, καὶ τοὺς δίδει λόγον τιμῆς ὅτι δὲν θὰ πάθωσι τὸ παραμικρὸν κακὸν ὑπ' οὐδενός. Οἱ δὲ κάτοικοι Πετσάκων τὸν ἔστειλαν τὴν 10 Ἰουλίου ἀναφορὰν καὶ ἐζήτησαν ἄφεςιν διὰ τὴν ὑποταγὴν, ὑποσχόμενοι νὰ λήθωσι τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἐκεῖνος τοὺς ἔδωκεν ἔγ-

γραφον δι' οὗ τοὺς ἐδέχετο εἰς τὴν ὀλομέλειαν τοῦ ἔθνους ἐξ ὀνόματος τοῦ ἔθνους αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Νενέκος γράφει ἔπειτα τὸν Ἀνδρέαν Λόντον καὶ τὸν Ροῦφον ὡς καὶ τὸν Κολοκοτρώνην ὅτι ἡ προθεσμία τῶν τριῶν ἡμερῶν δὲν ἦτον ἀρκετὴ, καὶ ἐξήτει νὰ συγκροτήσῃ συνέλευσιν μὲ τοὺς συντρόφους του· ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦτις τῶν τοῦ ὕλικου συμφέροντος δὲν εἶχε πλέον καρδίαν νὰ ποσπαθῇ ἀπὸ τὸν ἱμπρχιμ, ὅστις πάντοτε τὸν περιεποιεῖτο ἐπ' ἐλπίδι νὰ προσελκύσῃ καὶ ἄλλους τοιοῦτους ὀπλαρχηγούς· εἰς τὴν ὑποταγὴν. Ὁ πολὺπειρος Κολοκοτρώνης, γράφων πρὸς τὸν Λόντον καὶ τὸν Ροῦφον: «Περὶ ἡλθον, λέγει, ἀφ' οὗ ὑπετάγησιν, δύω μῆνες· » ἂν ὑπετάγησαν διὰ νὰ οἰκονομήσωσι τὴν περίστασιν (ὡς καὶ » ἐδικαιολογοῦντο διὰ τοῦτο καθὼ ἐγκαταλειφθέντες εἰς ἑαυτούς), » πρὸ ἑνὸς ἤδη μηνὸς ἔφθασαν εἰς βοήθειάν των στρατεύματα, » καὶ ἔκτοτε ἂν εἶχον σκοπὸν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα, » ἐλάμβανον τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· φαίνεται λοιπὸν ὅτι ὁ » Νενέκος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ μὴ ἀκούμενοι εἰς τὴν τριήμερον » προθεσμίαν, δὲν ἔχουσι διάθεσιν νὰ λάβωσι τὰ ὅπλα, καὶ προ- » φασίζονται ἐπὶ σκοπῷ νὰ κερδήσωσι καιρὸν, καὶ νὰ ἐτοιμασ- » θῶσιν ὥστε νὰ κινηθῶσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων· ἃς ὀψονται δι' » ὅτι, θὰ πύθωσιν.» Ἐπομένως γράφει πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν Νεζερῶν καὶ Π. Πατρῶν: « νὰ ἔλθετε αὐριον εἰς ἐμὲ νὰ συγχω- » ρήσω τὸ σφάλμα σας· εἰδὲ μὴ, θὰ ἐπιπέσωσι τὰ στρατεύματα » εἰς τὰ χωρία σας, καὶ δὲν θὰ φεισθῶσιν οὔτε τῆς ζωῆς οὔτε » τῆς περιουσίας σας. » Ὁ δὲ γραμματεὺς Παναγιώτης Κόκαλης (1), μὴ ἔχων μελάνην νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν πληθύν τῶν ἐγ-

(1). Ὁ ἀγαθὸς οὗτος Ἕλλην ὑπερέτει τὴν πατρίδα ἀπὸ τὸ 1822 εἰς τὰ τοῦ πολέμου παρὰ τῷ Κολοκοτρώνῃ μετὰ τοῦ Μ. Οἰκονόμου, ὅστις ἐσχάτως περητῆθη καὶ διωρίσθη ἐκείνος πρῶτος γραμματεὺς, καὶ συνεκινδύνευσεν ἀγωνιζόμενος μὲ τὸν Κολοκοτρώνην, καὶ μάλιστα εἰς τὴν τελευταίαν τάχυν ἐκστρατείαν. Καυχᾶται καὶ αὐτὸς ὁ πτωχὸς οἰκογενειάρχης εἰς τὴν ἔντιμον πενίαν του· διότι ἄλλοι ἀπυλκύνουσιν ὅλα τ' ἀγαθὰ, μεθ' οὗ καὶ ὀλίγοι τινὲς ἐκ τῶν ἀγαθῶν Ἑλλήνων. Ὁ Κόκαλης εἶναι οἰκονομικὸς ἔφορος, καὶ ἄλλοι εἶναι διευθυνταὶ Νομαρχιῶν καὶ ἐπαρχοὶ καὶ καὶ καὶ...

γράφων, τὰ ὅποια ἐξεδίδοντο ἀπὸ τὸν Κολοκοτρώνην, μετεχειρίσθη καὶ τὸ ὑγρὸν τῶν συκαμίνων εἰς τε τὸ γράφειν καὶ εἰς τὸ ὑποσφραγίζειν τὰ ἔγγραφα. Ὁ δὲ Νενέκος μὴ ἐννοήσας ὅτι τὸ ἐρυθρὸν ὑγρὸν μετεχειρίζετο ὁ Κόκκαλης εἰς ἔλλειψιν μέλανος, καὶ συμπαραλαβὼν ἀρκετοὺς ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων ἀπῆλθεν εἰς Π. Πάτρας, καὶ προυνσιάσας τὸ ἔγγραφο εἰς τοὺς Τούρκους παρετήρησεν ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης τοὺς ἔγραφε μὲ *σῖμα* εἰς σημείον ὅτι εἶχε σκοπὸν νὰ τοὺς κατασιρέψῃ· τότε παραλαβόντες στρατεύματα Τουρκικὰ, ἐκινήθησαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐπιπεσόντες αἴφνης εἰς τὸν Ἀγιοβλάσην ἐδίωξαν ἐκεῖθεν τὸν Βασίλειον Πετιμεζᾶν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ Ἀργεῖους καὶ ἄλλους μετὰ μικρὰν τινα μάχην, καθ' ἣν οὐδέτεροι ἔπαθον, καὶ ἐπομένως οἱ Ἀργεῖοι ἀνεχώρησαν ὀπίσω εἰς τὰ ἴδια. Ὁ Κολοκοτρώνης γράφων τὴν 14 πρὸς τὴν Βουλὴν, « οἱ προσκυνημένοι, λέγει, » δὲν μετανοοῦσι μὲ τὸ καλὸν, καὶ αὖριον θὰ μεταχειρισθῶ τὴν » βίαν. Κινοῦμαι ὅμως ὅλως ἀνεφοδίκτος, διότι ἡ Κυβέρνησις » δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ στείλῃ μῆτε πυριτόβολα μῆτ' ἄλλο ἀναγ- » καῖον. » Αὐτὰ ταῦτ' ἀναφέρει καὶ εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον εὐρισκόμενον ἤδη εἰς Ναύπλιον, καὶ τὸν γράφει νὰ λάβῃ μέτρα περὶ τροφῶν καὶ πολεμοφοδίων. Τὴν 15 στέλλει τὸν ὑπασπιστὴν του Φώτιον Χρυσανθόπουλον πρὸς τὸν Νενέκον, Θ. Σαγιᾶν καὶ λοιποὺς ὀπλαρχηγοὺς νὰ τοὺς ὁμιλήσῃ τὰ πρὸς τὸ συμφέρον καὶ ἑαυτῶν καὶ τῆς Πατρίδος, καὶ εἰσελθὼν τοὺς ὠμίλησε, καὶ ἐπείσθησαν, καὶ ἔδωκαν ὑπόσχεσιν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς, καὶ τὴν 17 ὁ Κολοκοτρώνης διέταξε τὸν Πλαπούταν ν' ἀναβάλῃ τὸ νὰ στείλῃ στρατεύματα εἰς τὰ χωρία τῶν. Καὶ ἤρχισάν τινες νὰ ἔρχωνται εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων· ἄλλοι ὅμως ὠδήγουν κατ' αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς καὶ συνεπολέμουν, καὶ ἐν τούτοις ὡς χίλιοι Τούρκοι ἐκινήθησαν εἰς τὸν Ἀγιάννην τὸν Τσετσεβῶν. Αὐτόθι εὐρίσκοντο ὠχυρωμένοι ὁ Δημ. Μελετόπουλος μὲ τὸν Γ. Λύκον, τὸν Φειζόπουλον καὶ τὸν Ῥοδόπουλον, οἵτινες ἐκλείσθησαν εἰς τὸ χωρίον καὶ τοὺς ἀντέκρουσαν γενναίως, καὶ ἐφόδευσαν ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους πενήντα, καὶ ἠνάγκασαν τοὺς λοιποὺς νὰ φύγωσιν· ἤθελον δὲ τοὺς ἐλάψει πολὺ πλεόν, ἂν δὲν τοὺς ἐβοήθουν οἱ μετ' αὐτῶν ὑποτεταγμένοι· ἔπεσον καὶ ἐκ τῶν Ἑλλη-

νων ἐξῆντα. Τέλη Ἰουλίου ἐκτύπησε καὶ ὁ Νοταρᾶς τοὺς ἐχθροὺς εἰς τὰ Φουρτσαλοκάμαρα· ὅτε δὲ οὗτοι ἐφθασαν εἰς τοὺς Λάκους, ἐκεῖνος ὠχυρώθη εἰς τὰ Δερβένια τοῦ Λεονταρίου, καὶ ὁμοῦ μετὸν Γενναῖον ἐλθόντα ὡσαύτως ἐκεῖ ἀπὸ Καρύταιναν διαβαίνοντας διὰ Τριπολιτῶν τοὺς ἐκτύπησεν καὶ ἐφόνευσαν ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους· ἔπεσαν καὶ δέκα ἐκ τῶν Ἑλλήνων. Μετὰ ταῦτα ὁ Γενναῖος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀχαΐαν κατὰ τῶν ὑποτεταγμένων. Τὸ κατὰ τὴν Ἀχαΐαν Ἑλληνικὸν στρατόπεδον ἤδη σύγκειται ἀπὸ ὀκτακιχλίου ἀνδρᾶς διατελούντας ὑπὸ τὸν Πλαπούταν, Γενναῖον, Πετιμεζαίους, Χρύσανθον Σισίνην, Δημ. Μελετόπουλον, Κουμανιώτην, Παπασταθόπουλον, Ζαρίφην Χρηστόπουλον (ἄδελφὸν τοῦ Ντισινέτου) καὶ ἄλλους. Ὁ Γενναῖος, ἔχων σχέσιν πρὸ πολλοῦ μετὸς ὑποτεταγμένων συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ἐπανῆλθεν ἤδη ὁ Χαρμπίλας Σταμάτης Μποντιώτης, Γκιλφῖνος Λουμπιτσιανὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Τσετσέβιται, Κοντογιωργάκης, Καρασπύρος καὶ Κωνσταντῆς Ἀγιοβλασίτης, Κώστας Γεωμπεριώτης καὶ ἄλλοι. Ἐπανῆλθον καὶ τὰ χωρία Πετσάκων, Μαζαρακίου, Κουνινᾶς, Παρασκευῆς, Κακουχωρίου, Βοστίτσας, Κυρίτσας, Γουμενίτσας, καὶ ὀλίγα ἔμειναν ἀκόμη εἰς τὴν ὑποταγὴν, καὶ ταῦτα διὰ τὴν ὁποίαν ἔχουσι σχέσιν μετὸν Νενέκον. Ὁ ἀρχιστράτηγος εἶχε στείλει τὸν Κολοκοτρώνην δεκαεξὶ χιλιάδας δεκάρια πυροτόβολα, καὶ οὗτος εἶχε διορίσει τὸν Πλαπούταν ἀρχηγὸν εἰς τὸ κατὰ τὴν Βοστίτσαν στρατόπεδον ὁμοῦ μετὸς Πετιμεζαίους καὶ λοιποὺς ὀπλαρχηγούς, τὸν δὲ Γενναῖον εἰς τὸ κατὰ τὸν Ἀγιοβλάσην μετὸς Κουμανιώτας Σισίνην καὶ λοιπούς· τοὺς ἐφωδίσκε μετὰ ἀρκετὰ πυριτόβολα, καὶ τοὺς διεταξε νὰ λαμβάνωσι τὰς τροφὰς ἀπὸ τὰς ἐθνικὰς προσόδους τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων, καὶ νὰ συνεννοῶνται εἰς τὰ κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν εἰς τὴν ὑποταγὴν εἰσέτι διατελούντων Ἑλλήνων κινήματά των. Τὴν 10 Αὐγούστου εἰδοποιεῖ ἐγκυκλίως τοὺς Πελοποννησίους διὰ τὴν συνθήκην τῆς 6 Ἰουλίου, καὶ τοὺς προτρέπει νὰ ἐγκυρτερήσωσιν μικρὸν ἔτι εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Πατρίδος, ἕως οὗ κατατροπώσωσι τὸν ἐχθρὸν, ὥστε καὶ εἰς τοὺς συμμάχους βλαβεῖς νὰ δώσωσι δικαίαν ἀφορμὴν νὰ ὑποστηρίξωσι τὰ προβλήματα των ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν

Σουλτάνον, καὶ τοῦτον νὰ θιάσωσι, καὶ μὴ θέλοντα νὰ τὰ δεχθῇ.
 Τὴν 11 τοῦ αὐτοῦ ἀναχωρεῖ διὰ τὰ μεσόγεια καὶ ὁ ἀπέλθει
 εἰς τὴν Μεσσηνίαν, ὅπου ὡς τὸν ἔγραφεν ὁ Νικηταρᾶς, ἡ παρου-
 σία του ἦτον ἀναγκαία, ὅτε οἱ Τούρκοι ἀφ' ὧν ἀπεκρούσθησαν παρ'
 αὐτοῦ εἰς Φουρτσάλαν, ἐστρατοπέδευσαν εἰς τὸ Νησίον τῆς Καλα-
 μάτας, φέροντες καὶ πελέκεις νὰ κόψωσι τὰ δένδρα, καὶ οὕτω
 νὰ θιάσωσι τοὺς Μανιάτας ὡς καὶ τοὺς Μεσσηνίους εἰς τὴν ὑπο-
 ταγὴν. Ὁ Νικητὰς τὸν ἐξέφραξε τοὺς φόβους του διὰ τὴν Μεσ-
 σηνίαν, διότι πολλοὶ ἐκ τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατιῶται ἐξ αἰτίας τῆς
 πείνης ἐλειποτάκτησαν καὶ ἔφυγον· ὅθεν ἐδραμεν εἰς ἐντάμωσίν
 του, καὶ ἤδη εὐρίσκεται εἰς τὴν Κυρύταιναν, ὅπου ὁ Γενναῖος
 τὸν γράφει ὅτι ἐκτὸς τοῦ Νενέκου, εἰ ὑποτεταγμένοι ὀπλαρχη-
 γοὶ προσῆλθον εἰς αὐτὸν καὶ ἐζήτουν δι' ἀναφορὰς τῶν τὴν ἄφεισιν
 τοῦ ἔθνους, καὶ ὁ Κολοκοτρώνης ἀπὸ τὴν Κυρύταιναν γέλλει πρὸς
 πάντας τὴν ἄφεισιν ὡς διαλαμβάει τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον. «Ἐκ τῆς
 » Γενικῆς ἀρχηγίας τῆς Πελοποννήσου, πρὸς ἅπαντας τοὺς πολι-
 » τικοὺς καὶ πολεμικοὺς ἀρχηγοὺς τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Καπετὰν
 » Γκολφίνος Λουμπιστιανὸς, περιπεσὼν ἀνοήτως εἰς τὸ ὑπερ καὶ
 » ἄλλοι τινὲς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Π. Πατρῶν, Καλαβρύτων καὶ
 » Βοστίτσας περιέπεσον ἀνοσιούργημα, τὴν αἰσχρὰν καὶ ἄτιμον
 » ὑποταγὴν πρὸς τὸν Ἱμπραχίμ, καὶ γνωρίσας τὸ μέγα ἁμάρ-
 » τημα καθ' ὃ πρὸς τὸ ἔθνος ἤμαρτεν, ἐξομολογεῖται σήμερον
 » τὴν ἁμαρτίαν τοῦ ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ διακηρύττων ἐνώπιον
 » Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὅλως διόλου ἀπομεμακρυ-
 » σμένον τῆς ὁποίας ἐπρόσφερε δουλικῆς ὑποταγῆς πρὸς τὸν
 » ἄσπονδον ἐχθρὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐνόματος, ἐξαίτεται θερμῶς
 » δι' ἐγγράφου τοῦ ἐκδιδομένου τὴν 18 Αὐγούστου τοῦ 1827,
 » καταχωρισθέντος εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς ἀρχηγίας ὑπ' ἀριθμὸν 429
 » τῶν εἰσερχομένων, τὴν συγγνώμην ἀπάντων τῶν ἐμογενῶν,
 » ὑποσχόμενος νὰ μὴ ἀποχωρισθῇ εἰς τὸ ἐξῆς τῆς ὀλομελείας τοῦ
 » ἔθνους ἐπ' οὐδεμιᾷ αἰτίᾳ καὶ περιστάσει. Ἡ μετάνοιά του οὕσα
 » ἀπὸ συντριβὴν καρδίας, γίνεται σήμερον δεκτὴ δι' ἐμοῦ ἀπὸ
 » τὴν μακροθυμίαν τοῦ ἔθνους. Κοὶ εἰδοποιούμενοι τοῦτο ἅπαν-
 » τες οἱ πολιτικοὶ καὶ πολεμικοὶ ἀρχηγοί, καὶ ὅλαι αἱ στρατι-
 » ωτικαὶ δυνάμεις τοῦ ἔθνους, παρακαλοῦνται καὶ διατάττονται,

» γνωρίζοντες αὐτὸν μέλος τῆς δλομελείας τοῦ ἔθνους, νὰ μὴ
 » ἐνοχλῶσιν οὐτ' αὐτὸν οὔτε τὰ κινήτὰ καὶ ἀκίνητα πράγματα
 » τοῦ νὰ πειράζωσιν, ἀλλὰ μάλιστα χρείας δοθείσης νὰ διδω-
 » σιν εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην συνδρομὴν καὶ ὑπεράσπι-
 » σιν. Καρύταινα τὴν 24 Αὐγ. 1827. Ὁ Γ. ἀρχηγὸς τῶν Πελο-
 » ποννησιακῶν στρατευμάτων Θ. Κολοκοτρῶνης· ὁ α'. γραμμα-
 » τεὺς Παναγιώτης Κόκκαλης· » καὶ οὕτως ἐπανελθόντες εἰς τὸν
 ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος ἄγων, ἐστρεψαν τὰ ὅπλα
 κατὰ τοῦ Ἰμπραχίμ καὶ τὸν πολεμοῦσιν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἀδελφοῦς
 των. Ὁ δὲ Νενέκος ἐμμένει εἰς τὴν ὑποταγὴν· πρὶν ἀναχωρήσει ὁ
 Κολοκοτρῶνης εἰς Καρύταιναν, ὁ Πλαπούτας καὶ ὁ Γενναῖος, οἵ-
 τινες μεταχειρίζοντο μᾶλλον τὴν πειθὴ ἀνεξικακῶς προσφερόμε-
 νοι καὶ ἀδελρικῶς πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους, καὶ δὲν ἐτιμώρη-
 σαν αὐστηρῶς τιὰς ἐξ αὐτῶν μὴ ὑπείκοντας, ἀλλὰ μετριώτατα,
 διὰ νὰ ἐπαναγάγωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας ὡς καὶ
 ἐπέτυχον, συνῆλθον εἰς σενέντευξιν καὶ μὲ τὸν Νενέκον, καὶ τὸν
 προσέτρεπον νὰ μὴ ἐπιμένῃ ἀδικῶν ἑαυτὸν εἰς τὸ ὄνειδος τῆς ὑ-
 ποταγῆς, ἀλλὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Γ. ἀρχηγὸν νὰ λάβῃ καὶ αὐ-
 τὸς τὴν ἀρεσίν του, πλὴν δὲν τὸ κατορθώνουσιν αὐτοὺς, ἂν καὶ
 φαίνεται μετρημελμένος ὑποταγεῖς, ἐνδοιάζει ὅμως καὶ ἀνανεύει
 νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Κολοκοτρῶνην. Ἰσω, ἐφοβεῖτο μὴ φονευθῇ κα-
 θὸ πρωταίτιος τῆς ὑποταγῆς, καὶ ἐπειδὴ εἶχεν ἀκούσει ὅτι ἐφο-
 νεύθη ὁ Ζαΐμης, ἠρώτα νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν. (1) Ἐπληροφορήθη δὲ
 ὅτι τοῦτο ἦτο ψεῦδος, καὶ ἀποφασίζει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Κολο-
 κοτρῶνην, ἀλλὰ μετανοήσας εὐθὺς, δὲν ὑπάγει καὶ ἐρέεθαι (2) ὅτι
 ἄλλος τὸν ἐνευσεν νὰ μὴ ὑπάγῃ, καὶ ἐπῆρε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν
 λαχμόν του, διότι μὴ ἀπελθὼν εἰς τὸν Γ. ἀρχηγόν, κατεδικάσθη
 εἰς θάνατον ἔκτοτε, καὶ ὁ Σαγιῆς ἔλαβε μυστικὴν διαταγὴν παρ'
 αὐτοῦ νὰ τὸν φονεύσῃ, διὰ νὰ τὸν τιμωρήσῃ ὡς πρῶτον αὐτὸν
 δόντα εἰς τὴν Πελοπόννησον τὸ παράδειγμα τῆς ὑποταγῆς. Ὁ
 Κολοκοτρῶνης ἀναφέρων τὰς πράξεις του τακτικῶς πρὸς τὸν ἀρ-

(1) Οὕτω μ' ἐπληροφόρησεν ὁ Ἰω. Στρατηγόπουλος, ὅστις ἐστρατεύετο τότε μὲ
 τὸν Πλαπούταν. φαίνεται ὅτι, ὅτε τὸν συνέλαβον οἱ Κρανιδιώται ἐρχόμενον ἀπὸ
 τὸν Πύρον εἰς τὸ Ναύπλιον, διεδόθη λόγος ὅτι ἐφονεύθη ὁ Ζαΐμης.

(2) Ὁ αὐτὸς Στρατηγόπουλος μὲ εἶπεν ὅτι ὁ Λόντος τὸν ἐνευσεν.

χιστράτηγον, ανέφερε καὶ διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν διαγωγὴν τῆς
 ἀντικυβ. Ἐπιτροπῆς, καὶ οὗτος ἐγκρίνων κατὰ πάντα τὰ παρ'
 ἐκείνου πεπραγμένα τὸν λέγει πρὸς τοὺς ἄλλους εἰς ἀπόκρισιν:
 « αὕτη δὲν εἶναι Κυβερνήσις εἶναι φατρία ἄξια τῆς κοινῆς ἀπο-
 » στροφῆς διὰ τὴν ἀβελητερίαν τῆς· πόσα ὑπέφερα καὶ ὑπεφέρω
 » παρ' αὐτῶν τῶν κυρίων καὶ ὡς ἀρχιστράτηγος καὶ ὡς ἄνθρω-
 » πος! ἀλλὰ ἔξυρῳ ὅτι πρέπει νὰ φθάσῃ ἐν τάχει ὁ κόμης Κα-
 » ποδίστριας, θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ ὑπομείνω ἕως ἔλθῃ ὁ ἀληθὴς
 » οὗτος καὶ ἄξιος φίλος τῆς Ἑλλάδος. Ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ κά-
 » μωμεν τίποτε κατὰ τῆς ἐνεστώσης Κυβερνήσεως, ἐκτὸς μόνον
 » τὴν κατάρρῃνησιν τὴν ὁποίαν πᾶς ἀληθὴς πατριώτης πρέπει
 » νὰ ἔχῃ ἐναντίον ἀτόμων, τὰ ὅποια περιπαῖζουσιν μὲ τὰ ἱερώτα-
 » τα πράγματα τῆς πατρίδος. Ὁ Θεὸς γνωρίζει πόσας δυσκολί-
 » ας ἀπαντῶ εἰς τὸ νὰ διατηρήσω τὰ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν μου στρα-
 » τεύματα, πεινασμένα καὶ ἐστερημένα ὅλων τῶν ἀναγκαίων
 » ἀλλὰ τὸ ἰδικόν μου καὶ τὸ ἰδικόν σου χρέος εἶναι νὰ πολεμή-
 » σωμεν. Ἄς πολομήσωμεν ἡμεῖς τοὺς Τούρκους, καὶ ἄς ἀρῇσω-
 » μεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν Πατρίδα νὰ τιμωρήσονται ἐκείνους
 » ὅπου δουλεύουν κακὰ τὴν πατρίδα των.» Ἡ ἀντικυβ. Ἐπιτρο-
 πὴ ἀντενεργεῖ καὶ κατὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου ὡς συμπράττοντος μὲ
 τὸν Γ. ἀρχηγόν, καὶ ἂν ἡδύνατο, ἤθελε τοὺς πᾶσι ἀμφοτέρους
 τῆς ὑπηρεσίας πρὸς χάριν τῶν ολιγαρχικῶν, οἱ ὅποιοι θέλουσι
 νὰ διορισθῶσι πολεμικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ δὲν διορίζονται, καὶ θέ-
 λουσι διὰ τοῦτο νὰ μιχθῇ κάλλιον ἢ γῆ μὲ τὸ πῦρ, ἢ νὰ ἐλευθε-
 ρωθῇ ἡ Πελοπόννησος ὑπὸ τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν περὶ αὐτὸν
 καὶ τῶν ἄλλων πολεμικῶν Πελοποννησίων, τῶν μετὰ τοῦ Κολο-
 κοτρώνη στρατευομένων, τοὺς ὁποίους ὁ ἀρχιστράτηγος εἰς τὴν
 αὐτὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὀνομάζει παλαιούς φίλους καὶ μαθητάς του,
 καθὼς χρηματίσας ἀρχηγὸς τῶν πλειοτέρων ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν Ζά-
 κυνθον ὄντων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ἀγγλων. Ὁ Κολοκοτρώνης
 εἶχε διατάξει πολλάκις καὶ τοὺς Γιατράκους νὰ στρατευύσῃ μετ'
 αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀχαΐαν· πλὴν αὐτοί, εἰς τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν
 ὑπέικοντες (εἰς τὸν Μαυρομιχάλην δηλαδὴ), δὲν ἐστράτευσαν αὐ-
 τοὶ πάντοτε διατεθειμένοι ν' ἀντενεργῶσι κατὰ τοῦ Γ. ἀρχηγοῦ·
 ἔλαβον πάντοτε τὸ μέρος τῶν κατὰ καιροῦ Κυβερνήσεων, ὅσαι

ἀντεφέροντο κατ' αὐτοῦ, φιλονομίαν τάχα ἐπιδεικνύμενοι. Ὁ Κολοκοτρώνης ἐνόμισεν ἀναγκαίαν τὴν πρὸς τοὺς Πελοποννησίους διακοινώσιν τῆς γενομένης συνθήκης ἐν Λονδίῳ, δια νὰ τοὺς ἐγκαρδιώσῃ ἐπὶ μάλλον εἰς τὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ πόλεμον, καὶ νὰ δώσῃ καιρὸν εἰς τὰς Δυνάμεις νὰ λάβωσι μέτρα διὰ τὴν ἐκτέλεσίν της. Ἐνόμισε δὲ αὐτὴν τόσον πλέον ἀναγκαίαν, ὅσον αὐτὸς μόνος τοὺς ἐδίδε ψυχὴν καὶ τοὺς ἐπαρηγόρει συγκινδυνεύων καὶ συμπολεμῶν μετ' αὐτῶν, ἀφ' οὗ μάλιστα κατώρθωσε νὰ ἐμποδίσῃ τῆς ὑποταγῆς τὴν πρόοδον, καὶ ἐφοβεῖτο ἀσυγκρίτως δραστηριώτερα καὶ ὀλεθριώτερα κινήματα ἐκ μέρους τοῦ Ἱμπραχίμω, καὶ ἐκ μέρους τῶν εἰσέτι ἐμμενόντων εἰς τὴν ὑποταγὴν* (1) ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας δημοσιεύεται εἰς τὴν Γ. ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος διατριβὴ τις ὑπὸ τὸ ὄνομα Κ. Μαυρονικόλα (2), διαλαμβάνουσα ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης κοινοποιῶν τὴν εἰρημένην συνθήκην εἰς τὸν λαόν, ἐπεμβαίνει εἰς χρεὴ τῆς Κυβερνήτεως, ὅτι ἐπεμβαίνει εἰς συνελεύσεις, καὶ εἰς πράγματα ξένα καὶ ἀνοίκεια τοῦ στρατιώτου, ὅτι περιέρχεται τὴν Πελοπόννησον καὶ πράττει ὅλα τὰ κακὰ, καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχουσι ποῦ ποτε στρατιῶται εἰμὴ λητταί, καὶ οἱ κάτοικοι ἔμειναν χωρὶς προστασίαν, καὶ διὰ τοῦτο οἱ περὶ τὰς Πάτρας Ἕλληνες ἐβιάσθησαν νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὸν Ἱμπραχίμ πρὸς καιρὸν, νὰ τὸν ἀπατήσωσιν. Οἱ ὀλιγαρχικοὶ δὲν δύνανται νὰ τὸν βιάψωσιν ἄλλως πως, καὶ κατέφυγον

(1) Οὗτοι εἶχον διευθύνει ἀναφορὰν πρὸς τὸν Ἱμπραχίμ διαλαμβάνουσαν ὅτι ἐκινδύνεον ἀπὸ τὸν Κολοκοτρώνην, καὶ ἦσαν βιασμένοι νὰ μὴ εἶναι πιστοὶ εἰς αὐτὸν, τὸν ἔλεγον δὲ ὅτι, διὰ νὰ τοὺς ἀσφαλίσῃ, ἔπρεπε νὰ κινηθῇ κατὰ τῆς ἐπαρχίας Καρυταίνης, νὰ καταστρέψῃ τὴν δυνάμιν του καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον, καὶ ὑπέσχοντο νὰ τὸν συνδράμωσι καὶ αὐτοὶ συστρατεύμενοι ὑπὸ τὰς σημαίας του.

(2) Αὕτη ἐπεδίδετο εἰς τὸν Κωνστ. Ζωγράφον. ἀλλ' ἀνῆρσεν ἄλλος τὴν διατριβὴν του ὑπὸ τ' ὄνομα τοῦ Ἀναγ. Διούμη, καὶ ἀπέδειξεν ὅτι ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα στρατεύματα καὶ ὄχι λητταί.

εἰς τὴν διὰ τῆς ἐφημερίδος ἐπίκρισιν τῆς διαγωγῆς τοῦ δὲ Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου ἔστειλεν ἄλλους ἄρχιερεῖς εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς ὑποταγείσης στερ. Ἑλλάδος ἀντὶ τῶν ἀποστατῶν, καὶ τοὺς ἐπρόσταξε νὰ λάβωσιν ἀπὸ τοῦ χριστιανοῦ ὑπογραφάς, δι' ὧν ἐπικυροῦντες τὴν ὑποταγὴν τῶν, νὰ κηρύσσωνται εὐχάριστοι εἰς τὴν δουλικὴν κατάστασιν. Ἐν ᾧ δὲ οἱ τοιοῦτοι ἄρχιερεῖς κατεγίνοντο νὰ ἐνεργήσωσι τὰς προσταγὰς τοῦ Σουλτάνου, διότι εἰς κατασχίνην ὅλου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησία, ἡ μία ἀγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὑπὸ τὸν Σουλτάνον, καὶ ὁ ἀγαθὸς Κόδριγκτων συμβουλεύει τοὺς Ἕλληνας νὰ φανῶσιν εἰς ὅλα τὰ μέρη στρατεύματα τοῦλάχιστον, ἐπισκοπῶν ἢ ἀποδείξωσιν ὅτι ἔχουσι δύναμιν πανταχοῦ, καὶ μάχονται κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ οὕτω νὰ ψεύσῃσι τὰς ὑπογραφάς, τὰς ὁποίας οἱ εἰρημένοι ἄρχιερεῖς καὶ ὁ Κιουταχῆς, ὡς καὶ ὁ Ἰμπραχίμ, ἤθελον λάβει τοχὸν ἀπὸ τοῦ ὑποταγμένου εἰς πιστοποίησιν τῆς Εὐρώπης ὅτι οἱ Ἕλληνες ὑπετάγησαν καὶ εἶναι εὐτυχεῖς ὑπὸ τοῦ Τούρκου, ὁ Μυρονικόλας δηλοσιεῖται ἀπ' ἐναντίας εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως αὐτῆς ὅτι στρατιῶται δὲν ὑπάρχουσι ποῦ ποτε εἰμὴ λητταί. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης εἰς τὴν ἐγκυκλίον του διακρίνωσιν ἀναφέρει περὶ τῶν ὑποταγέντων τὰ ἑξῆς « ὁ ἐχθρὸς κατῴρθωτε ν' ἀπατήσῃ τινὰς τῶν περὶ τὰς » Πάτρας Ἑλλήνων, ἀλλ' ἡ ἀπάτη ἦτον ἐφήμερος, καὶ οἱ ἀπατιθέντες ἐξωμολογήθησαν τὴν ἁμαρτίαν των, ἔλαβον δι' ἐμοῦ » τὴν συγχώρησιν καὶ ἤδη πολεμοῦσι τὸν ἐχθρόν. » Ὁ δὲ Μαυρονικόλας λέγει « οἱ περὶ τὰς Πάτρας Ἕλληνες ἠναγκάσθησαν » ν' ἀπατήσωσι τὸν ἐχθρόν καὶ νὰ τὸν ἀποκοιμίσωσι πρὸς καιρὸν. » καὶ ἔσῃσι οἱ ὑποταγέντες ἐνόμιζον νὰ τὸν ἀπατήσωσι πρὸς καιρὸν, πλὴν ἐκεῖνος ἀποδίδει τὴν αἰτίαν τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν δῆθεν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Γ. ἀρχηγοῦ τῶν στρατευμάτων τῆς Πελοποννήσου καὶ εἰς τὰς καταχρήσεις τῶν στρατιωτῶν του, τοὺς ὁποίους ἀποκαλεῖ ληστὰς, ἐν ᾧ ὁ μὲν Γ. ἀρχηγὸς δὲν τοὺς ἐγκατέλιπέ ποτε, ἀλλ' ἠγωνίζετο εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς Τροιζῆνος διὰ τὴν σωτηρίαν των, ὑποστηρίζων τὴν ἐκλογὴν τοῦ Καποδίστρια, οἱ δὲ λεγόμενοι λητταί, οἱ στρα-

τιῶταί του, αἵτινες πολεμοῦσι τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους, ἄλλην κατάχρησιν δὲν ἔπραξαν εἰμὴ ὅτι ἐλάβον τὴν τροφήν των ἀπὸ τὰς ἐθνικὰς προσόδους καὶ ἀπὸ τοῦ ποιμένας, οἱ ὅποιοι εὐγνωμονοῦντες εἰς τὸν Γ. ἀρχηγόν, ἀπαλλάξαντα αὐτοὺς διὰ πράξεως τῆς ἐν Ἱρριζήνι συνελεύσεως ἀπὸ τὸν φόρον τῶν νομίστων καὶ τῶν τακτικῶν λεγομένων, ὡς παθόντας πολὺ ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα, τὸν συνέδραμον εἰς τὴν ἐκστρατείαν του αὐτὴν, καὶ ἐπρομήθευσαν εἰς τὰ στρατεύματα τὴν ἀναγκαίαν τροφήν ἐκ τῶν ποιμνίων των, συντελοῦντες οὕτω εἰς τὴν σωτηρίαν ἑαυτῶν καὶ τῆς πατρίδος των.

Ὁ Κολοκοτρώνης ἀπηλλαγμένος ἤδη ἀπὸ τὰς ῥαδιουργίας καὶ τὰς ἀντενεργείας τῶν ὀλιγαρχικῶν, διευθύνει τὰ ὄπλα τῆς Πελοποννήσου κατ' εὐχὴν, καὶ ἀνατρέπει ὅσον τὸ δυνατόν τὰ σχέδια τοῦ Ἱμπρχίμ. Οἱ Τούρκοι, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὰς Π. Πάτρας ὡς ὀκτακισχίλιοι ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀχμέτ πασιᾶ, κάμνουσιν ἐπιδρομὰς εἰς Κουνικά, εἰς τὸν Ἀγιοβλάστη καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ἀποκρούονται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Αὐγούστου φθίνοντος οἱ Τούρκοι ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν Βοστίτσαν, καὶ ὁ Πλαπούτας ἀπεσύρθη εἰς τὴν Παρασκευήν. Ὁ δὲ Γενναῖος μὲ τὸν Ν. Φραγκάκη καὶ τοὺς ἄλλους ἐκινήθησαν ἀπὸ Ἀγιοβλάστη πρὸς τὴν Κάπελὴν τῆς Ἡλίδος, διὰ νὰ κτυπήσωσιν ἄλλους Τούρκους κινηθέντας ἐκεῖσε διὰ νὰ ἐνωθῶσι μὲ ἄλλους ἐκ Μεσσηνίας ἐλθόντας εἰς τὴν Ἡλίδα καὶ νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὴν Καρούταιναν. Τὴν 27 τοῦ αὐτοῦ κινεῖται τετρακισχίλιοι περίπου τακτικοί, τρισχίλιοι ἄτακτοι, τριακόσιοι ἱππεῖς, καὶ πεντακόσιοι Ἕλληνες ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Νενέκου ἐναντίον τοῦ Πλαπούτα, ὅστις ἦτο τοποθετημένος εἰς Κυνκαρινάν, ὅσιν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων ἄνωθεν τοῦ χωρίου Λιπαναχοῦ, μὲ πεντακοσίους Κρυτινοὺς, χιλίους Καλαβρυτινοὺς ὑπὸ τὸν Ν. Πετιμεζᾶν, τριακοσίους Βοστίτσάνους ὑπὸ τὸν Δ. Μελετόπουλον, Φειζόπουλον καὶ Ῥοδόπουλον, ἑκατονπενήντα Κορινθίους ὑπὸ τὸν Λύκον, Γιουροῦκον καὶ Πιπνινάκην, καὶ ἑκατονπενήντα Σουλιώτας ὑπὸ τὸν Χρήστον Φωτομάραν, τὸν ὅποιον ὁ ἀρχιστράτηγος ἔστειλεν εἰς τὸ στρατόπεδον ἐκεῖνο ἀπὸ τὸ Νκύπλιον, καὶ ἅπαντες οὗτοι ἡτοιμάσθησαν εἰς ἀντίκρουσιν, εἰδοποιήσαντες καὶ τὸν Γενναῖον νὰ δράμῃ ἀπὸ

τὸν Ἀγιοβλάσην μὲ χιλίους διακοσίους εἰς βοήθειάν των· ἀλλ' αὐτὸς προλαβὼν εἶχε κινηθῆ εἰς τὴν Ἥλιδα κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ὁ Πετιμεζᾶς καὶ ὁ Μελετόπουλος ἦσαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου τῆς Καυκαριᾶς, διὰ τὸ ἀντικρούτωσι τὸν ἐχθρὸν, ἂν ἤθελε δοκιμάσει νὰ τοὺς ἐπάρῃ τὰ νῶτα. Ὁ Πλαπούτας καὶ οἱ λοιποὶ ἦσαν ὠχυρωμένοι εἰς τοὺς βράχους πρὸς τὸ κατωφερὲς τοῦ λόφου ὅθεν ἐπαρουσιάσθη ὁ ἐχθρὸς. Ἦρχισεν ἡ μάχη μὲ μεγάλην πεισμονὴν ἐκατέρωθεν καὶ διήρκεσε δύο ἡμέρας καὶ μίαν νύκτα· ὥρμησαν δὲ πολλάκις οἱ Τούρκοι κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀπεκρούσθησαν μὲ βλάβην των, διότι οὗτοι τοὺς φονεύουσιν ὄχι μόνον τουφεκίζοντες, ἀλλὰ καὶ κυλίωντες κατ' αὐτῶν λίθους ὑπερμεγέθεις, ὥστε ἐφόνευσαν τετρακοσίους ἐξ αὐτῶν καὶ ἐπλήγωσαν ὑπὲρ τοὺς διακοσίους, καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ τραπῶσιν εἰς τὰ ὀπίσω. Ἄν δὲ ὁ Γενναῖος ἐλάμβανε τὴν πρόσκλησιν τοῦ Πλαπούτα ἐν δέοντι καὶ ἔτρεχεν εἰς Καυκαριὰν πρὸς βοήθειαν, ἀντὶ νὰ κινηθῇ εἰς τὴν Κάπελιν, ὁ ἐχθρὸς ἤθελε πάθει πολὺ πλεόν. Ἐκείθεν οἱ Ἕλληνες ἀπεσύρθησαν εἰς τὸ Διακοπτόν· οἱ δὲ Τούρκοι εἶχον προχωρήσει αὐτόσε λεηλατοῦντες τὸν τόπον· μαθόντες δὲ ὅτ' ὑπῆρχον Ἕλληνες ὀπισθοπόρθησαν εἰς Βοστίτσαν. Ὁ δὲ Γενναῖος ἐκτύπησε τοὺς κατὰ τὴν Ἥλιδα Τούρκους εἰς τ' ἀμπέλια τοῦ χωρίου Δίβρης, τοὺς ἐμπόδισε νὰ διαβῶσι τὴν γέφυραν τῆς Νεμούτας καὶ νὰ ὑπάγωσιν εἰς Καρύταιναν, ἐφόνευσε καὶ ἐξώγησε ἐξ αὐτῶν ὡς πενήντα, καὶ τοὺς ἐβίασεν νὰ στραφῶσιν εἰς τὰ ὀπίσω πρὸς τὰς Π. Πάτρας. Ἐπομένως διευθύνθη κατὰ τῶν ὑποταγέντων εἰς τὴν Ἡλείαν, ἐτιμώρησε καὶ κατέθλιψε τινὰς τῶν Διβρίων καὶ ἄλλους ἀπὸ τὰ χωρία τῆς Κάπολης, πυρπολήσας καὶ τινων τὰς οἰκίας. Προχωρήσας καὶ εἰς τὸν Πύργον ἔπραξε τὰ αὐτά· ἀγανακτήσας μάλιστα ὥρμησε νὰ θανατώσῃ τὸν γέρον Ἰω. Κρεστενίτην, καθὼ παρακινουῦντα τοὺς Ἕλληνας νὰ ὑποταχῶσιν εἰς τὸν Ἰμπραχίμ, καὶ ἐμποδίσθη ἀπὸ τὸν Α. Παπασταθόπουλον· τὸν ἐξέθηκεν ὅμως εἰς τὴν ἀγοράν, εἰς τοὺς ὀνειδισμοὺς καὶ τὴν καταφρόνησιν τῶν πολιτῶν καὶ στρατιωτῶν. Ἐνουθέτησε δὲ τὸν εἰς τὴν Ἡλείαν διωρισμένον τοποτηρητὴν ἀρχιερέα Κύριλλον ὡσαύτως τὴν ὑποταγὴν συμβουλευόντα, καθὼ φοβηθέντα, ἐβίασε τοὺς ὑποταγέντας νὰ ἐπ' ἀνέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ἐμπόδι-

«σεν ἄλλους πολλοὺς τῶν Ἰπλείων, οἵτινες εἶχον διάθεσιν νὰ ὑποταχθῶσιν.

«Ὁ δὲ Νικηταρᾶς πολεμεῖ εἰς τὴν Μεσηνίαν, ὅπου οἱ ἐγκάτοικοι ἀντιπαράττιουσιν ἀκκαδάμαστον καρτερίαν εἰς τὸν ἔχθρον καὶ τὸν καταφρονοῦσι· γράψαντες δὲ τὸν Κολοκοτρώνην τὸν ἐζήτουν τροφᾶς καὶ τὸν ἔλεγον «δὲν καταδεχόμεθα ν' ἀτιμασθῶμεν καὶ ν' ἀτιμάσωμεν τὰς γυναῖκάς μας καὶ τὰ τέκνα μας εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα· δὲν προσκαλοῦμεν πλεον Τούρκους ὡς ὁ Νενέκος. Ἡμεῖς φονεύομεν τοὺς Τούρκους· ἀλλὰ θέλομεν τροφᾶς, διὰ ν' ἀποθάνωμεν καταπολεμοῦντες αὐτοὺς, καὶ ὅχι ν' ἀποθάνωμεν λιμοκτονοῦντες εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰ σπήλαια.»

«Ὁ δὲ Ἰμπραχὶμ, μὴ κορεσθεὶς ἀπ' ὅσα κακὰ τοὺς ἔκαμεν ἄχρει τοῦδε, ἀπ' οὗ πολλάκις τοὺς προσεκάλεσεν εἰς τὴν ὑποταγὴν ἐπὶ ὑποσχέσει ἀμνηστίας καὶ πολλῶν ἀγαθῶν, καὶ δὲν ἤκουσεν εἰμὴ Ἑλληνικάς ἀπαντήσεις, ἀποφασίζεи καὶ νὰ κόψῃ τὰ δένδρα τῶν ὄθεν στέλλει ἐπὶ τούτῳ μὲ δέκα χιλιάδας στρατεύματα τὸν Κεχαγιᾶν του (τοποτηρητὴν του), ὅστις τοὺς διευθύνει τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον. «Ὁ ὑποσφραγίζων Κεχαγιᾶμπεης τοῦ ὑψηλοτάτου πασιᾶ ἀφθεντό· μας σᾶς γνωστοποιῶ ὅτι μ' ὅλον ὅπου μὲ ἔμρι (προσταγὴν) τῆς ὑψηλότητός ἡλθα εἰς τὰ ἐνταῦθα δ' αὖ νὰ κατακόψω, κατακαύσω καὶ σχεδὸν ν' ἀφῇσω ὅλα τὰ δένδρα σας, ὅσα εἶναι χρήσιμα καὶ ἀναγκαῖα εἰς τροφήν σας, λυπούμενος τὸν πτωχὸν λαὸν νὰ μὴ δοκιμάσῃ τὴν αὐτὴν ζημίαν καὶ ἀφανισμόν αὐτῶν τῶν ἀνγκαίων δένδρων σας ἔκρινα εὐλογον νὰ σᾶς εἶπω ὅτι χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ νὰ συσκευθῇτε καλῶς καὶ νὰ παραιτηθῇτε ἀπὸ τὰ τῆς ἀποστασίας φερσίματα, καὶ καθὼς σας συμβουλεύω νὰ ἔλθετε νὰ προσκυνήσετε διὰ ν' ἀπαντήσετε τὴν ὀργὴν αὐτὴν καὶ τὸν ἀφανισμόν ὅπου θέλει δοκιμάσει ὅλη ἡ πτωχολογία· εἰδὲ καὶ δὲν ἔλθετε, ἅς εἶναι ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν λαμόν σας, καὶ ὀψεσθε ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Τῆς 22 Σεπτεμβρίου 1827, Νησίον Καλαμάτας.» Οἱ δὲ Ἕλληνες ἀπεκρίθησαν τὰ ἑξῆς· «ἐλάβαμεν τὸ γράμμα σου εἰς τὸ ὅποιον μᾶς λέγεις ὅτι εἶσαι διωρισμένος ἀπὸ τὸν αὐθέντην σου νὰ κατακόψῃς τὰ δένδρα μας, καὶ σ' ἀποκρινόμεθα, δὲν εἶναι παράδοξον τὸ νὰ κατακόψῃς τὰ δένδρα μας, κοντὰ εἰς ἄλλας παρανο-

ρμίας τὰς ὁποίας κάμνετε καθ' ἡμέραν εἰς τὰ ἀδύνατα μέρη, ἡμ-
 » πορεῖτε νὰ μεταχειρισθῆτε τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰ ἄψυχα δένδρα
 » στοχασθῆτε ὅμως ὅτι δι' ὅλας αὐτὰς τὰς παρὰ νόμους πράξεις σας
 » χρεωστεῖτε λόγον. Καθὼς καὶ εἰς ἄλλα εἶναι καὶ εἰς ταῦτα τὰ
 » μέρη τῆς Μεσσηνίας συγκροτημένον στρατόπεδον παρὰ τοῦ Γ.
 » ἀρχηγοῦ τῶν στρατευμάτων τῆς Πελοποννήσου, καὶ ὅταν θέ-
 » λετε πολεμεῖτε μὲ αὐτὸ καὶ ὅχι μὲ τὰ ξύλα. 'Ημεῖς πάλιν τὸ
 » λέγομεν· εἴμεθα ὅλοι ἀποφασισμένοι νὰ ἀποθάνωμεν. Τὴν 25
 » Σεπτεμβρίου οἱ κάτοικοι τῆς Μεσσηνίας.» Τότε διέταξε τὴν δεν-
 »δροκοπίαν, καὶ εἰς δύο ὥρων διάστημα οἱ Τοῦρκοι ἔκοψαν,
 ἐξεργάζωσαν καὶ ἔκαυσαν ὑπὲρ τὰς ὀγδοήκοντα χιλιάδας δέν-
 »δρων ὀπωροφόρων, ἐξ ὧν οἱ Μεσσηνιοὶ ἤλπιζον πόρον τινὰ ζω-
 » ῆς μετὰ τὸν πόλεμον. Ὁ Κολοκοτρώνης ἦτον ἤδη εἰς τὴν Μεσ-
 »σηνίαν καὶ τὴν 12 τοῦ Σεπτεμβρίου αὐτὸς καὶ ὅλοι οἱ κατ' ἐκεῖνα
 τὰ μέρη Πελοποννήσιοι καὶ Μανιάται ὀπλαρχηγοὶ εἶχον στείλει
 ἀναφορὰν πρὸς τὸν ἀγαθὸν Κόδριγκτων καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ ἐ-
 »ξακολουθῇ ὑποστηρίζων τὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων. Ἀφ' οὗ δ' ἐ-
 »βιβαιώθησαν ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης ἐμελλε νὰ κόψῃ τὰ δένδρα
 τῶν Μεσσηνίων, ἀνηνέχθησαν καὶ εἰς τοὺς τρεῖς Ναυάρχους, στεί-
 » λαντες καὶ τὸ ἔγγραφον τοῦ εἰρημένου Κεχαγιάμπην καὶ τὴν
 ἀπάντησιν πρὸς αὐτὸν τῶν Μεσσηνίων, καὶ τότε ἐστάλησαν ὁ
 Ἀμιλιων μὲ τοὺς διοικητὰς δύο φριγαδῶν, τῆς μὲν Γαλλικῆς
 τῆς δὲ Ῥωσικῆς, καὶ ἔφθασαν εἰς Ἀλμυρὸν καὶ ἐπληροφορήθη-
 »σαν παρὰ τῶν ἐκεῖ ὀπλαρχηγῶν τὰ γενόμενα καὶ ἐπλευσεν ἐπὶ
 τῶν ἐφορκίων των εἰς τὸν ποταμὸν τῆς Καλαμάτας, ὅπου
 προσεκάλεσαν τὸν Κεχαγιάμπην, ὅστις ἤδη ἔκοπτε καὶ ἔκασε
 τὰ δένδρα καὶ τὸν εἶπον νὰ παύσῃ τὰς τοιαύτας ἀθεμιτουργίας,
 καὶ ἐκεῖνος ἀπεκρίθη ὅτι ὥρει νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ χρέη του
 κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ του· ὅθεν ἐπέστρεψαν εἰς τοὺς
 Ναυάρχους καὶ τοὺς παρέστησαν ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσαν καὶ τότε
 ἔλαβον οὗτοι μέτρα, καὶ ἔπαυσεν ἡ δενδροκοπία. Πλὴν δὲν ἔπαυ-
 » σεν ἡ λεηλασία καὶ ἐρήμωσις ἐκείνων τῶν μερῶν.

Τοιουτοτρόπως ὁ Κολοκοτρώνης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ συναγωνι-
 ζόμενοι θὰ διατηρήσωσιν εἰς κατὰστασιν πολέμου τὴν Χερσό-
 νησον, ἄχρις ὅτου φθάσει ὁ Καποδίστριας, ὅστις θὰ δώσῃ ἐνδο-

ζον τέλος εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων
 καὶ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους τοῦ. Ἐν τοσούτῳ οἱ ὀλιγαρχικοὶ
 θεωροῦντες ὅτι δὲν εἶναι εὐκολόν νά ρίψωσι τὴν ἀντικυβ.
 Ἐπιτρο-
 πὴν καὶ νά λάβωσι τὴν ἐξουσίαν διὰ τῆς Βουλῆς, δὲν παύουσι
 ῥαδιουργοῦντες εἰς τὴν Αἴγιναν καὶ προσπαθοῦντες νά λάβωσι
 δύναμιν ὅπλων εἰς τὰς ἐπαρχίας, καὶ διὰ αὐτῶν νά διατηρηθῶσιν
 ἀπολαύοντες τῆς προτέρας ὑπολήψεως καὶ ὑπεροχῆς των. Αὐ-
 τοὶ συναθροίζουσι καθ' ἡμέραν τοὺς βουλευτάς τῆς Μελοποννή-
 σου, συναρρῶντοῦς ἔχοντες τοὺς σχετικούς των ἐξ αὐτῶν, καὶ
 ἐλπίζοντες εἰς τὴν σύμπραξιν Ῥουμελιωτῶν τινων καὶ Νησιωτῶν
 Βουλευτῶν ὁπαδῶν τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ ἄλλων ὁμοφρόνων
 των, προσπαθοῦσι νά κατορθώσωσι διὰ τῆς Βουλῆς ὅ,τι δὲν
 ἠδυνήθησαν νά κατορθώσωσι διὰ τῆς ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτρο-
 πῆς, ἥτοι τοῦ Μαυρομιχάλη καὶ τοῦ Μιλαΐτου. Προέβεντο δὲ νά
 κατορθώσωσι τὸ νά διορισθῶσι τρία στρατόπεδα εἰς τὴν Πελοπόν-
 νησον, τὸ μὲν εἰς τὰς Π. Πάτρας, διοικούμενον ἀπὸ τὸν Ζαΐ-
 μην, Ῥούρον Λόντον, Δελιγιάννην καὶ λοιποὺς, τὸ δὲ εἰς τὴν Μεσ-
 σηίαν, διοικούμενον ἀπὸ τὸν γέροντα Π. Μαυρομιχάλην· τὸ δὲ
 εἰς Τριπολιτῶν διοικούμενον ἀπὸ τὸν Κολοκοτρώνην καὶ τοὺς περὶ
 αὐτόν, θέλουσι τάχῃ νά πολεμήσωσιν αὐτοὶ μόνοι ἀνεξαρτήτως
 ἀπὸ τὸν Γ. Ἀρχηγὸν τῶν στρατευμάτων τῆς Πελοποννήσου, τὸν
 καὶ παρὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου διωρισμένον τοιοῦτον, καὶ νά πο-
 μελήσωσι μάλιστα πρὸς τὸν Ἰμπραχίμ, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἱκανοὶ νά
 στρατολογήσωσιν καὶ ἂν ἐπολέμησαν οἱ ὑπ' αὐτοῦ στρατιῶται,
 δὲν πολεμῶσιν αὐτῶν ἡγουμένων, ἀλλ' ἐπολέμησαν, ἡγουμένων
 ἢ τοῦ Κολοκοτρώνη, ἢ τινος τῶν περὶ τὸν Κολοκοτρώνη ἢ τῶν
 πολεμικῶν ἄλλων ὅσοι νηπιόθεν ἔμαθον νά πολεμῶσι τοὺς Τούρ-
 κους, καὶ ἔζησαν καὶ ἐγήρασαν πολεμοῦντες τοὺς Τούρκους. Καὶ
 ἀφ' οὗ δὲν εἶναι ἱκανοὶ νά στρατηγήσωσι καὶ νά νικήσωσιν, ἔπε-
 ται ὅτι ὁ σκοπὸς των δὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ νά πολεμήσωσι τὸν φο-
 βερὸν Ἰμπραχίμ, ἀλλ' ἀφορᾷ εἰς τὸ νά καταργήσωσι τὴν Γ.
 ἀρχηγίαν τοῦ Κολοκοτρώνη διὰ τῆς Κυβερνήσεως ὡς καὶ αὐτὴν
 τὴν ἀρχιστρατηγίαν τοῦ Τσιόρρε, διότι ὅταν ἡ Κυβέρνησις τοῦς
 διετάξῃ νά στρατολογήσωσιν ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας, ὡς ἐστρατολό-
 γουν ἕως πρὸς ὀλίγον, καὶ νά συγκροτήσωσι τὰ στρατόπεδα αὐτῶν

Π. Πατρῶν καὶ τῆς Μεσσηνίας, ἔπεται ὅτι ἀκυροῦνται τὰ ἐψηφισμένα εἰς τὴν ἐν Τριζῇ συνέλευσιν, καὶ ἀναιρεῖται ἡ ἀρχιγία· εἶναι δὲ κατὰδηλον ὅτι ὁ ἀρχιστράτηγος δὲν τοῖς προβάλλει ἀρχηγούς εἰς τὴν Κυβέρνησιν, διότι προτιμᾷ νὰ συναγωνισθῇ μὲ τοὺς πολεμικοὺς, μὲ τοὺς ὁποίους τὸν συνδέουσι παλαιαὶ σχέσεις, καὶ μὲ τῶν ὁποίων τὴν περὶ τὸν πόλεμον ἐμπειρίαν καὶ ἱκανότητα δύναται ν' ἀντιταχθῇ εὐτυχῶς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Οἱ Δημογέροντες δὲν τοῖς παραδίδωσι τοὺς στρατιώτας τῶν ἐπαρχιῶν, διότι ἂν διωρισθῶσιν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἀρχηγοὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας, δὲν θ' ἀναγνωρισθῶσιν ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον καὶ τὸν Γ. ἀρχηγόν. Ὁ δὲ Γ. ἀρχηγὸς αὐτὸς ὥς καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος δὲν ὑπακούουσιν εἰς Κυβέρνησιν διατάττουσαν ἐναντία τῶν ἐψηφισμένων παρὰ τῆς συνέλευσεως, ἔπεται λοιπὸν ἀναρχία καὶ ταρχχὴ τῶν πρχγμάτων, ἥτοι νὰ μιγῇ ἡ γῆ μὲ τὸ πῦρ ὅταν αὐτοὶ δὲν εἶναι τὸ πᾶν εἰς τὴν πατρίδα καὶ ἐμφύλιοι σπαρχμοὶ, ὁ σκοπὸς τῶν ἀφορᾷ εἰς τὸ νὰ λάβωσι δύναμιν ὅπλων εἰς τὰς ἐπαρχίας διὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἀντιτασσόμενοι ἀναφανδὸν κατὰ τοῦ ἀρχιστράτηγου, καὶ τοῦ Γ. ἀρχηγοῦ καὶ πολεμοῦντες, ἂν δυνηθῶσιν, ἀκόμη καὶ πόλεμον ἐμφύλιον, νὰ προσπαθήσωσι ν' ἀποκαταστηθῶσιν εἰς τὴν ὁποίαν καὶ πρότερον κατεῖχον θέσιν πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν καὶ ἂν ἀποφασισθῇ καὶ πάλιν ὡς ἀναγκαῖον νὰ συγκροτηθῇ συνέλευσις, διὰ νὰ καταργηθῇ ἡ ἐκλογὴ τοῦ Καποδίστρια, ἢ τούτου μὴ ἐρχομένου διὰ ν' ἀναιρεθῇ ἡ πράξις τοῦ νὰ ἐκλεχθῇ ὁ ἀρχηγὸς ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, νὰ ἐνεργήσωσι τοῦλάχιστον, νὰ ἐκλεχθῶσι πληρεξούσιοι ὅσοι διατεθειμένοι ν' ἀποψηφίσωσι τὰ ἐν Τροιζῇ ἐψηφισμένα, καὶ νὰ ψηφίσωσιν αὐτοὺς πάλιν ἄρχοντας, ἂν δὲ συγκροτήσις ἐθ. συνέλευσις δὲν κριθῇ ἀναγκαῖα, διότι διὰ τῆς Βουλῆς θὰ ῥίψωσι τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν, καὶ θὰ εἰσπηδήσωσι τὰ πράγματα· τότε καὶ νὰ λάβωσι μέτρα, ἂν καὶ μὴ σύμφωνα μὲ τὸ γενικὸν συμφέρον, ὥστε καὶ εἰς τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν ἄλλων πολεμικῶν (τῶν κατ' αὐτοὺς λαστῶν), τὴν καταστροφὴν νὰ συντελέσωσιν ἐκδικούμενοι δι' ὅσα παρ' αὐτοῦ ἔπαθον, καὶ τὸν Καποδίστριαν νὰ ἐμποδίσωσι τοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τέλος ὁ σκοπὸς τῶν ἀφορᾷ καὶ ἂν καθ' ὅλα τ' ἄλλα δὲν ἐπιτύ-

χωσιν, εἰς τὸ νὰ εὐρεθῶσι τοῦλάχιστον, ἐρχομένου τοῦ Καπο-
δίστρια, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν κατ' ἐπαρχίας στρατευμάτων τῆς
Πελοποννήσου, διὰ νὰ μὴ φανῶσιν ὅτι εἶναι ἔλως ἀποκεκλεισμέ-
νοι ἀπὸ τὰ πράγματα, καὶ διὰ νὰ δείξωσιν ὅτι ἔχουσι καὶ αὐτοὶ
ἐπιρροὴν καὶ δύναμιν εἰς τὰς ἐπαρχίας. Ἀλλὰ δὲν δύνανται τί-
ποτε νὰ κατορθώσωσι διὰ τῶν ἰδιαιτέρων συναθροίσεων τῶν
Πελοποννησίων Βουλευτῶν, καὶ ἀποφασίζουσι νὰ ὑποβάλωσι τὴν
πρότασιν τῶν ἀμέσως εἰς τὴν Βουλὴν μὲ τὸ κοινὸν συμφέρον
κεκαλυμμένην, πεποιθότες ὅτι θὰ τὴν ὑποστηρίξωσιν οἱ σχετικοὶ
τῶν Βουλευτῶν ὡς καὶ οἱ σχετικοὶ τῶν ὁμοφρόνων τῶν, καὶ ἐγ-
κριθεῖσαν ἀπὸ τὴν Βουλὴν, θὰ τὴν ἐνεργήσῃ ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ,
ἥτις ἄνευ τῆς Βουλῆς ἐνεργοῦσα μέχρι τοῦδε δὲν κατώρθωσε
τίποτε, καὶ θὰ ὑποχρεώσῃ τὸν ἀρχιστράτηγον νὰ θάλῃ
εἰς πρᾶξιν τὸ σχέδιόν τῶν. Ἦθελον μάλιστα νὰ σταλῇ πρὸς
τοῦτον καὶ Βουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἥτις νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὰ
τοῦ πολέμου, καὶ νὰ τὸν παραστήσῃ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συνεν-
νοῇται μὲ τοὺς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατοπέδων τῆς Πελοπον-
νήσου, διὰ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἔθνους. Τὴν πρό-
τασιν τῶν αὐτῶν ὑπεστήριξεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὁ Σπυρίδων
Παπαλεξόπουλος Βουλευτὴς τοῦ Ναυπλίου ἀλλ' ἡ Βουλὴ δὲν
ἐνδίδει, διότι ἄλλος Βουλευτὴς τὴν κατεπολέμησεν ὡς τείνουσαν
εἰς τὸ νὰ γεννήσῃ συγκρούσεις μεταξὺ τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ αὐ-
τῶν, τὸν ἐμφύλιον πόλεμον καὶ τέλος τὸν ὀλεθρον τῆς πατρίδος,
καὶ οὕτως ἐματαιώθη καὶ τὸ σχέδιον τοῦτο τῶν ὀλιγαρχικῶν
(1). Ὅθεν ἐμμένοντες ἄλλοι μὲν εἰς τὸν Πόρον καὶ ἄλλοι εἰς τὴν

(1) Εἶς τινὰ συνάθροισιν τῶν Πελοποννησίων Βουλευτῶν, ὑποκι-
νηθεῖσαν ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχικῶν, διωρίσθη ἐπιτροπὴ ν' ἀπέλθῃ εἰς
τοῦ Ζαῖμη, νὰ συσχεφθῇ μετ' αὐτῶν, καὶ ν' ἀποφασίσωσι διὰ τὰ
τοῦ πολέμου εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν στερ. Ἑλλάδα. Ἡ ἐ-
πιτροπὴ αὐτὴ ἀπῆλθεν εἰς τοῦ Ζαῖμη, ὅπου εὕρισκε τὸν Ζαῖμην
αὐτὸν, τὸν Π. Μαυρομιχάλην, τοὺς Δελιγιάννας Ἀναγνώστην, Πα-
νάγον καὶ Νικόλαον, τὸν Ἀνδρ. Λόντον, τὸν Μαυροκορδάτον, τὸν
Τρικυόπην, τὸν Ζωγράφον, τὸν Τ. Μαγγίναν, τὸν Γ. Λέλην καὶ

Αἰγιναν, ἤρχισαν πάλιν νὰ ραδιουργῶσι, διὰ νὰ ρίψωσι τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν, ν' ἀρπάσωσι τὴν ἐξουσίαν καὶ νὰ ἐνεργήσωσι τὰ πρὸς τὸ συμφέρον των ὅπως ὁδηγηθῶσιν ἀπὸ τὰς περιστάσεως.

καὶ ἄλλους. Ὁ Ζωγράφος ἀγορεύει καταφερόμενος τοῦ Τσιόρτε, καὶ τὸν λέγει ἀνίκανον ὧς καὶ τὸν Κολοκοτρῶνην, καὶ γνωμοδοτεῖ νὰ λάθῃ μέτρα ἢ Κυβέρνησις κατ' αὐτῶν, νὰ διευθύνῃ τὰ τοῦ πολέμου εἰς τὴν στερ. Ἑλλάδα, καὶ νὰ συστήσῃ τρία στρατόπεδα εἰς τὴν Πελοπόννησον. Καί τις τῶν Βουλευτῶν λαβὼν τὸν λόγον, παρέστησεν ὅτι δὲν ἦτο δίκαιον εὐδὲ συμφέρον νὰ προσβληθῇ ὁ Τσιόρτε, ὅστις ἦτο διωρισμένος ἀρχισιράτηγος ἀπὸ τὴν συνέλευσιν, εἰς τὴν φιλοτιμίαν του χωρὶς εὐλόγου αἰτίας καὶ ἀφορμῆς, οὐδὲ νὰ ὑβρίζεται ὁ Κολοκοτρῶνης, ἀνευ τοῦ ὁποίου ἤθελεν ὑποταχθῇ ἡ Πελοπόννησος. Διὰ ν' ἀποδειχθῇ δὲ τοῦτο, ἐπὶνεγκεν ὅτι εἰς μυστικὴν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς εἶπεν ὁ Ἀναγ. Παπαγιαννακόπουλος (ὅστις ἦτον ἐκεῖ παρὼν) καὶ ὁ Ἀναγ. Ζαφειρόπουλος, ὅπαδοι μάλιστα τότε ἀμφοτέρω τῶν Δελιγιαννῶν, περὶ τοῦ Κολοκοτρῶνη καὶ οἱ ὀλιγαρχικοὶ δυσηρεστήθησαν διότι ὁ εἰρημένος Βουλευτὴς ἐτόλμησε νὰ τοὺς ἀντικρούσῃ, καὶ διελύθη ἡ συνάθροισις. Ἀλλὰ τὸ ἐσπέρας συνῆλθον πάλιν ὅλοι οἱ ἀνωτέρω, καὶ προσεκάλεσαν νὰ προδιαθέσωσι τοὺς Βουλευτὰς ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους ἤλπιζον νὰ εὐρωσιν ὑποστήριξιν εἰς τὴν πρότασίν των, ἣν ἐμελλε νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὁ Σ. Παπαλεξόπουλος, καθὸ ἀφωσιωμένος εἰς αὐτούς. Παρουσιάζονται δὲ τὸ πρῶτὸν ἀπροσδοκῆτως ὅλοι εἰς τὸ ἀκροατήριον τῆς Βουλῆς (καὶ τινες τὸ πρῶτον ἦδη) νομίζοντες συντελεστικὴν τὴν παρουσίαν των εἰς τὸν σκοπὸν των, καθὸ στοχαζόμενοι ὅτι θὰ συσταλῶσιν οἱ ὑπεναντίοι καὶ θὰ θαρρῶσιν οἱ ἰδικοὶ των, καὶ ὁ Παπαλεξόπουλος ἀγορεύει ὅσα τὸν ὑπηγόρευσαν ἀφ' ἐσπέρας· ἀλλὰ τὸν ἀντικρούει ὁ ὑπεναντίος Βουλευτὴς, ὅστις παριστάνει τὴν ἐκ τῆς προτάσεώς του γεννησομένην ρῆξιν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ τὴν ἐκ τούτου τῆς πατρίδος ἀπώλειαν, καὶ φωνάζει κατὰ τῆς προδοσίας, καὶ φεύγουσιν οἱ ὀλιγαρχικοὶ ἀπηλπισμένοι ἀπὸ τὸ ἀκροατήριον.

Ὁ ἀρχιστράτηγος ἤδη εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἀχαΐαν, καὶ θὰ μεταβῇ μετ' ὀλίγον εἰς τὴν δυτ. Ἑλλάδα· Ἐν τούτῳ θαρβύνει τοὺς Πελοποννησίους κοινοποιῶν εἰς ὅλους ὅτι, καθ' ἃς εἶχε πληροφορίας, ἡ Πελοπόννητος θὰ ἐλευθερωθῇ. Αὐτὸς συνεννοήθη μὲ τὸν Κόχραν· καὶ ἐπειδὴ πλοῖα τινὰ πολεμικὰ Τουρκικὰ εἶχον εἰσπλεύσει εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ κατερηνώσει τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς στερ. Ἑλλάδος, ὁ Κόχραν διέταξε τὸν Χάστιγξ νὰ εἰσπλεύσῃ ὡσαύτως μὲ τὴν Καρτεριάν, μὲ τὸν Σωτήρα ὑπὸ τὸν Γ. Θωμᾶν, μὲ δύο πυροβολοφόρους ὑπὸ τὸν Φαβρίκιον καὶ Δένισελ καὶ μ' ἐν μυστικὸν ὑπὸ τὸν Ἀ. Ἀλίκουρην, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν κόλπον ἀπ' αὐτά. Ἀφ' οὗ ἐφθασαν πρὸ τοῦ πορθμοῦ, ὁ μὲν Χάστιγξ ἔμεινεν ἔξω, διότι ἡ μηχανὴ τοῦ ἀτμοπλοίου εἶχε θλασθῇ κατὰ συμβεβηχός. Ὁ δὲ Θωμᾶς εἰσέπλευσεν ὁμοῦ μὲ τ' ἄλλα πλοῖα κατὰ πλήρη μεσημβρίαν τὴν 9 Σεπτεμβρίου, πυροβολοῦντων τῶν φρουρίων ἐκατέρωθεν ἀπαύστως κατ' αὐτῶν, καὶ δὲν ἔπαθον τίποτε, καὶ τὸ ἐσπέρας ἠγκυροβόλησαν ἄνικρυ τῆς Ναυπάκτου, ἐν ᾧ εὐρίσκοντο αὐτόθι πλοῖα τινὰ ἐχθρικά, ὡς εὐρίσκοντο ἐν Βρίκιον πολεμικὸν καὶ δύο γολέται, εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Πελοποννήσου φρούριον. Τὴν ἐπιούσαν εἰσῆλθον εἰς τὸν κόλπον τῶν Σαλῶνων, ὅπου ὑπῆρχον ἐπὶ Τουρκικὰ, δηλ. ἐν Βρίκιον φέρον σημαίαν ναυαρχικὴν, μία γολέτα μεγάλη, δύο μικρότερα, δύο βρίκια φορτηγὰ καὶ εἰς μπόγκος, καὶ τὴν 11 ἐναυμάχησαν κατ' αὐτῶν πέντε ὥρας. Μετὰ ταῦτα ἤρχισε νὰ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τούτῳτον σφοδρὸς, ὥστε ὤθησε τὸν Σωτήρα πρὸς τὴν ξηρὰν, καὶ ἐδιάσθησαν νὰ κόψωσι τὴν ἄγγυραν, καὶ νὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ τὸν κόλπον, καὶ οὕτως ἀπέφυγον τοῦ ναυαγίου τὸν κίνδυνον καὶ προτωρμίσθησαν εἰς τὸ Λουτράκι. Αὐτόθι ἐφθασε μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ ὁ Χάστιγξ, ὅστις εἶχεν εἰσπλεύσει ὡσαύτως τὴν 11, καὶ ἐνωθεὶς μετὰ τῶν ἄλλων τὴν 17 ἐκινήθη κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἐν τούτῳ οἱ Τούρκοι ἔλαβον βήθειαν ἀπὸ τὰ Σάλωνα, κατεσκευάσαν εἰς τὴν ξηρὰν δύο πυροβολοστάσια πρὸς ὑπερέκπινιν τῶν πλοίων, καὶ σχηματίσαντες ἡμικύκλιον, ἀντέταξαν ὀδοῦντα περίπου πυροβόλα κατὰ τῶν Ἑλληνικῶν ἔχοντες καὶ πυροβολιστὰς Εὐρωπαίους. Οἱ Τούρκοι πυροβολοῦσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων, εἰσπλέοντων πάλιν εἰς τὸν κόλ-

πον. Ἀρ' οὐ δὲ τὰντα ἐφθιναν ἐντὸς βυλῆς πυροβόλου ἀντικρυ τοῦ ἡμικυκλίου, ἤρχισαν τὸν πυροβολισμὸν, καὶ τρίτη σφαῖρα τῆς Καρτερίας προσβάλλει εἰς τὴν πυριεπαποθήκην ἐνὸς βρικίου. καὶ ἀναρρίπτει εἰς τὸν ἀέρα τὸ σκίφος του. Οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐπήδησαν εἰς τὴν θάλασσαν νὰ σωθῶσιν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ τότε οἱ Ἕλληνες ὥρμησαν μὲ τὰς λέμβους καὶ κατέκαυταν καὶ τ' ἄλλα πλοῖά των ἠθέλησαν δὲ νὰ βυμουλκῇωσιν ἐν ἐξ αὐτῶν τὸ καλλήτερον· ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι τουφεκίζοντες ὀπισθεν τῶν βράχων, ἐκείψαν τρεῖς τὸ σχοινίον δι' οὗ ἐρυμουλκεῖτο καὶ ἐπομένως ἐβιάσθησαν καὶ τὸ ἔκαυσαν, ἀρ' οὗ ἐπῆραν, ὅλα δεκατρία, τὰ ὀρειχάλκινα πυροβόλα του ἔπεσον δὲ εἰς αὐτάς τὰς ναυμαχίας ὁ Ἄγγλος ἀξιωματικὸς Σκέντλεν καὶ δύο 'Υδραῖοι' ἐπληρώθησαν καὶ δύο ναῦται. Εἰς τὸν κόλπον τῶν Σαλῶνων εὐρέθησαν καὶ τρία Αὐστριακὰ μὲ εἰδη ἀπηγορευμένα καὶ ἐδημεύθησαν. Μετὰ ταῦτα ὁ Θωμᾶς ἔλαβε διαταγὴν ἀπὸ τὸν Κόχραν νὰ ἐκπλεύσῃ ἀπὸ τὸν κόλπον ἐκεῖνον διὰ τὴν εἰς Χίον ἐκστρατείαν, τὴν ὁποίαν ὁ Φαβιὲ θὰ ἐπιχειρήσει· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς θὰ ναυαγῇσει ἐκεῖ, καὶ ὁ Κόχραν δὲν θὰ ὠφελῇσει τίποτε τὴν πολυπαθὴ καὶ ὠραίαν νῆσον ἐκείνην, ἣτις ἀποφέρει καὶ τὴν εὐοσμὸν μασιέχην, καὶ τῆς ὁποίας οἱ τὸ ἐμπόριον μετερχόμενοι κάτοικοι τιμῶσι τὴν 'Ελλάδα· Ὁ δὲ Χάστιξ ἐκπλεύσας ἀπὸ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον τὴν 6 Νοεμβρίου, βλέπει εἰς τὸν λιμένα τῶν Π. Πατρῶν ὁρμοῦσαν Γολέταν, μὴ φέρουσαν σημαίαν, καὶ ἡτοιμάσθη νὰ τὴν πυροβολήτῃ, διότι τὴν ἐνόμιεν ἐχθρικὴν. Ἐν τοσοῦτῳ ἔρχεται ὁ Αὐστριακὸς πρόξενος εἰς τὴν Καρτερίαν φέρων εἰς τὸ πλοίαρίον του ὑψωμένην τὴν Αὐστριακὴν σημαίαν, καὶ τότε ἡ ῥηθεῖσα γολέτα ὕψωσε τὴν αὐτὴν σημαίαν. Ὁ πρόξενος ἀπήτησεν ἀπὸ τὸν Χάστιγξ τ' Αὐστριακὰ πλοῖα, καὶ αὐτὸς τὸν εἶπε ν' ἀποταθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν. Τὸν εἶπεν ἐν ταυτῷ ὅτι ἡ Αὐστριακὴ γολέτα ἐνελημμένισθη εἰς Π. Πάτρας μετὰ τὴν διακήρυξιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν παραλίων ἐκείνων, καὶ ὥφειλε νὰ προσέλθῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Καρτερίας, καὶ ὁ πρόξενος ὑπεσχέθη νὰ στείλῃ πρὸς αὐτὸν τὸν πλοίαρχον μὲ τὰ ἔγγραφα του, διὰ νὰ τὰ ἐξετάσῃ. Ἀλλ' αὐτὸς ἀπέβη πολὺ μακρὰν τοῦ λιμένος ὅπου ὤρμει ἡ γολέτα, καὶ αὕτη ἀντὶ ν' ἀπομακρυνθῇ, ἐπλησίασε πλεῖστον ὑπὸ

τὰ Τουρκικὰ πυροβόλα. Τότε ὁ Χάστιγξ ἐπυροβόλησε κατ' αὐτῆς ἐπὶ σκοπῇ νὰ τὴν ἐξαγάγῃ ἐκείθεν· ἀλλ' ὁ πλοίαρχος δὲν ὑπήκουσεν. Οἱ δὲ Γουρκοὶ ἤρχισαν νὰ πυροβολῶσιν ἀπὸ τὸ φρούριον καὶ ἀπὸ τὰ παράλια κατὰ τῆς Καρτερίας. Ἐκ τούτου ἐβιάσθη ὁ Χάστιγξ νὰ κτυπήσῃ τὴν Αὐστριακὴν γολέταν καὶ τὴν ἐθύθισε. Τέλη Σεπτεμβρίου ἐφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλο ἀτμόπλοιον, ἡ Ἐπιχειρήσεις, ἀπὸ τὴν ἀγγλίαν· ἀλλ' ὀλίγον θὰ χρησιμεύσει εἰς τὸν κατὰ τῶν ἐχθρῶν πόλεμον, διότι ἂν ὁ Χάστιγξ σταίνει τρόπαια εἰς τὸν Ὠροπὸν, εἰς τὸν Βῶλον καὶ εἰς τὸν κόλπον τῶν Σαλώνων, ὁ Κόβριγκτων προηγούμενος τῶν ἄλλων ναυάρχων τῆς συμμαχίας ὡς ἀρχηγός, θὰ στήται μετ' ὀλίγου ἄξια τῆς αἰωνίας τῶν Ἑλλήνων εὐγνωμοσύνης τρόπαια εἰς Νεόκαστρον.

Κ Ε Φ. Ε.

Ἐμπρὸς Ἐδουάρδ. — Οἱ Τούρκοι στόλοι εἰς Μεσσηνίαν. — Λόγος τιμῆς. — Οἱ Ἰμπραχίμ κινεῖται. — Διὰ τῶν πυροβόλων ἐπιστρέφει εἰς Νεόκαστρον. — Ὁ Ἐῦδην. — Καὶ οἱ τρεῖς Ναύαρχοι εἰς Νεόκαστρον. — Εἰσπλύνουσιν εἰς τὸν λιμένα. — Καταστρέφουσι τοὺς Τούρκοις στόλους. — Διακήρυξις τοῦ Κοδριγκτῶν. — Εὐχή. — Ἐγγραφὸν τῶν Ναυάρχων πρὸς τὴν Βουλὴν. — Κυβέρνησις χωρὶς δύναμιν καὶ χωρὶς ἠθικότητα. — Δὲν ἔρχεται, λέγουσιν, ὁ Καποδίστριας. — Παθιουργαί διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῆς ἀντικνβ. ἐπιτροπῆς. — Διατήρησις αὐτῆς. — Μετακάλεσις τῶν καταγωγικῶν. — Μέτρα κατὰ πειρατείας. — Ἐκστρατεία εἰς Χίον. — Ἀπόδασις τοῦ στρατοῦ. — Μάχαι. — Οἱ Τούρκοι κατέφυγον εἰς τὸ φρούριον. — Μάχη πρὸς τοὺς ἔξωθεν ἐρχομένους. — Ὁ Σακιζεμινῆς καὶ δύο ἑβραῖοι καὶ ἄλλοι Τούρκοι αἰχμάλωτοι. — Πολιορκία τοῦ φρουρίου. — Ἐξοδοὶ τῶν Τούρκων. — Ἐκστρατεία εἰς Τρίκερα. — Μάχαι κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν. — Οἱ Ἑλλήνες ἔφυγον. — Ἐκστρατεία εἰς Εὐβοίαν. — Καὶ οἱ Κρήτες πολεμοῦσι. — Ἐπιδρομαὶ αὐτῶν. — μάχαι. — Πολιορκία φρουρίων. — Ὁ Χ. Μιχαήλ ἀρχηγὸς τῶν βοηθητικῶν στρατευμάτων. — Ὁ Ἀρχιστράτηγος εἰς τὰ Καλάβρυτα. — Θαρρύνει τοὺς ὑποτεταγμένους εἰς τὰ ὄπλα. — Διαβαίνει συνεργοῦντος καὶ τοῦ Νερέκου, εἰς τὴν δυτ. Ἑλλάδα. — διακηρύξεις. — λήθη τῶν παρελθόντων. — Ὁ Κολοκοτρώνης πρὸς τὴν Βουλὴν. — Οἱ Ἰμπραχίμ δὲν παύει τὰς ἐπιδρομάς. — Οἱ Πρόεδροι τῶν συμμάχων ἀναχωροῦσιν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως. — Ὁ μέγας Βεζύρης πρὸς τὸν Νεσελβάν. — Ὁ Πρόεδρος τῆς Ῥωσσίας εἰς Αἴγινα. — Σύστασις Ῥωσικοῦ προξένου. — Ὁ Καπο-

διςπριας τὰ πάντα.— Ἀπόπλους τῶν εἰς Ἀλεξάνδρειαν λευσά-
ρων τοῦ στόλου.— Ἐπιστρέφουσι καὶ τὰ χαρέμια.— Καίρως
κατακτήσεως ἤδη τῆς στερ. Ἑλλάδος.— Πρότασις ὑπὲρ τοῦ
Κωλέττου.— Πρότασις τῶν Ἀθησίων περὶ ἐνώσεως.— Ὁ
Μαγγίνας κατηγορεῖ τὸν Κωλέττην ὅτι ἐπισήμως.— Ἀπέ-
τυχες οὗτος.— Ὁ Ἀόρτος ζητεῖται εἰς τὴν στερ. Ἑλλάδα.
— Ὁ ὑπερασπιστὴς τῶν νόμων ἄλλοτε, εἶναι ἄνομος σή-
μερον.— Καὶ ὁ Ῥῆγα Παλαμίδης ὀπλοληγός.— Ἀθλοὶ αὐ-
τοῦ.— Πτώσις τοῦ Βασιλαδίου.— Πρότασις εἰς τὴν Βου-
λὴν κατὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου.— Ἐκποίησις προ-
σόδων τῶν νήσων.— Πρότασις καὶ δι' ἐκεῖνας τῆς Πελο-
ποννήσου.

Ἦτο Ἀδρὶδ μέγας ἀρχιναύαρχος ὁ Δουὲ Δεκλαράς, ὅστις θὰ διαδεχθῇ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀγγλίας τὸν ἀδελφόν του Γεώργιον Δ', ὅτε διωρίσθῃ ὁ Ἐδουάρδ Κυδριγκτῶν ἀρχηγὸς τῆς ἀγγλικῆς μοίρας εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ αὐτὸς τὸν γράφει εἰς τὸ περιθώριον τῶν ὁδηγίων τοῦ Ναυαρχείου ἐμπρὸς Ἐδουάρδ! (goon Ked) καὶ μ' ἄλλας λέξεις καὺτον τοὺς στόλους τῶν Τούρκων. Τὰ δὲ Μυστικοσυμβούλια τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ῥωσσίας, ἐπειδὴ ὁ Σουλτάνος δὲν ἐδέχθη τὴν ἀνακωχὴν τῶν ὀπλων, ἐχρεώσονται νὰ ἐνεργήσωσι τὸ συμπληρωτικὸν ἄρθρον τῆς συνθήκης, καὶ διὰ τοῦτο εἶχον ἐκδώσει ἀναλόγους ὁδηγίας εἰς τοὺς ἀρχηγούς τῶν κατὰ τὸ ἀρχιπέλαγος στόλων των. Οἱ Τουρκοὶ στόλοι τοῦ Βυζαντίου, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Βαλβερίας λύσαντες ἐξ Ἀλεξανδρείας τέλη Ἰουλίου, ἐφθασαν τέλη Αὐγούστου εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια. Διοικοῦνται δὲ ἀπὸ τὸν Γάλλον Λετελιέ, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὁποίου διατελεῖ καὶ ὁ Μουχαρέμπεης, στόλαρχος τοῦ Μεχμέταλη, καὶ διαιροῦνται εἰς τακτικὸν συγκείμενον ἐκ δεκαεῖς πλοίων, ἐν οἷς ὑπηρετοῦσι καὶ χίλιοι Χριστιανοὶ Εὐρωπαῖοι, εἰς ἄτακτον συγκείμενον ἐκ πενήντα ἐννέα πλοίων, ἐκ τῶν ὅσα εὗρισκοντο εἰς τὸ Νεόκαστρον, ἐξ Ἡρασιτειῶν ἐπτὰ, παρ' Εὐρωπαϊῶν κατασκευασμένων, καὶ ἐκ δεκαεπτὰ φορηγῶν, ἐξ ὧν τὰ ἐπτὰ Εὐρωπαϊκὰ, καὶ συνεπιφέρουσι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ

τετρικισχιλίους στρατιώτας. Οἱ στόλοι αὐτοί, συνιστάμενοι ἐξ ἑκατὸν εἰκοσιῆς πλοίων, φέροντες διςχίλια καὶ διακόσια στραῖντα πυροβόλα καὶ δεκατρεῖς χιλιάδας στρατεύματα τακτικὰ καὶ ἄτακτα ἐξεκίνησαν τὴν 12 Σεπτεμβρίου ἀπὸ τὸ Νεοκάστρον καὶ ἔπλεον κατὰ τῶν νήσων Ἰδρύας καὶ Σπετσῶν· ἀλλ' ὁ Κόδριχτων περιπλέων τὰ Μεσσηνιακὰ παρχία ἐξέφρασε ῥητῶς εἰς τὸν Ἱμπραχίμ ὅτι τὰ στρατεύματά του δὲν δύνανται νὰ κινηθῶσι πέρα τριπλῆς βολῆς πυροβόλου ἀπὸ τῶν φρουρίων, καὶ οἱ στόλοι του δὲν δύνανται νὰ πλεύσωσι ποῦ ποτε κατὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ὅτι χρεωστοῦσι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὰ στρατεύματά του καὶ οἱ στόλοι του. Αὐθημερὸν φθάσας εἰς ἐκεῖνα τὰ παρχία καὶ ὁ Δερινὸς ἐξέφρασε πρὸς αὐτὸν τὰ ἴδια. Ὁ δὲ Ἱμπραχίμ μὲ λόγον τιμῆς ὑπεσχέθη ὅτι, δὲν ἤθελε κινηθῆ ποῦ ποτε οὔτε κατὰ ξηρὰν οὔτε κατὰ θάλασσαν, ἄχρις ὅτου ἤθελε λάβει διαταγὰς ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τὸν Σουλτάνον, πρὸς ὃν εἶχεν ἀνερχθῆ διὰ τὴν τοιαύτην ἀπαγόρευσιν, καὶ οἱ Ναύαρχοι ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν, ἀρῆσαντες δύο μόνον φεργάδας μίαν Ἀγγλικὴν καὶ μίαν Γαλλικὴν νὰ φυλάττωσι. Καὶ ὁμοίως μετὰ πέντε ἡμέρας ἐμπλέουσι περὶ τὰς τρεῖς πλοῖα καὶ κατευθύνονται πρὸς τὰς Π. Πάτρας. Οἱ δὲ Ναύαρχοι εἰδοποιήθησαν εὐθὺς ἀπὸ τὰς παρχίους φύλακας τῶν διὰ τὸ κίνημα τοῦτο τῶν Τούρκων, καὶ ἀμέσως ἐπλεύσαν ἐναντίον τῶν. Ἀλλ' ὁ Κόδριχτων εὐρεθεὶς πλησιέστερον κατὰ τὰ νερά τῆς Ζακύνθου, καὶ πλέων μὲ δύο κόιτερα, τὰ ἔφθασεν εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ κόλπου πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου Πάπα τὴν 22 τοῦ Σεπτεμβρίου, καὶ πυροβολεῖ κατ' αὐτῶν ἐξηκοντάκις, καὶ ἤθελεν ἐξακολουθήσει πυροβολῶν, ἂν δὲ ὑπῆκουον εἰς τὰ σημεῖά του, νὰ ἐπιστρέψωσιν. Οὕτω δὲ τὰ ἠνάγκασε νὰ στρέψωσι τὴν πρῶραν καὶ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Νεοκάστρου. Τὴν 3 Ὀκτωβρίου ἔφθασε καὶ ἡ Ῥωσικὴ μοῖρα (1) διοικουμένη ἀπὸ τὸν Ναύ-

(1) Ἀρχηγὸς τοῦ Ῥωσικοῦ στόλου ἦτο διωρισμένος ὁ Σινιάδιν, ὅστις εἶχε φθάσει μὲ εἰκοσιτέσσαρα πλοῖα εἰς Ποροθμούθ, ὅπου ἀπεφασίσθη νὰ πλεύσωσιν εἰς τὴν μεσόγειον ὁκτὼ μόνον, τέσσαρα δίκροτα καὶ τέσσαρες φεργάδες ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἑν-

αρχον Ἐιθην εἰς Ζάκυνθον, ἐνθα εὐρίσκοντο ἤδη καὶ ἐκεῖναί
 τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας, καὶ αὐθημερὸν καὶ αἱ τρεῖς ὁ-
 μοῦ ἐπλευσαν εἰς Νεόκαιτρον, ἐπὶ σκοπῷ νὰ προσκαλέσων οἱ
 Ναύαρχοι τὸν Ἱμπραχίμ ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ
 ἀνανεύσαντα νὰ τὸν διάσωσιν, ὥς μὴ φυλάξαντα τὴν ὑπόσχεσίν του,
 νὰ μὴ κινήθῃ ποῦποτε, ἀλλὰ νὰ περιμεῖνῃ τὰς διαταγὰς τοῦ Σουλ-
 τάνου. Καί τις ἐφανιάζετό ποτε ὅτι ἤθελον κατακαύσει τοὺς στό-
 λους του; Τὴν ἐπιούσῃ ἐφθασαν ἐκτὸς τοῦ λιμένος τοῦ Νεο-
 κάστρου τὴν ὃ στέλλουσι τοὺς διερμηνεῖς τῶν νὰ εἰπωσι τὸν Ἱμ-
 πραχίμ ὅσα καὶ ἐγγράφως τὸν διατάττουσιν. Ὁ Ἱμπραχίμ εἶχεν
 ἐκστρατεύει εἰς Καλαμάταν, διὰ νὰ μὴ εὐρεθῇ ἐκεῖ, καὶ οὕτω
 νὰ κερδίσῃ καιρὸν, ἀποφεύγων νὰ λάβῃ συνέντευξιν μὲ τοὺς
 Ναυάρχους. Οἱ διερμηνεῖς ἀποτείνονται εἰς τὸν τοποτηρητὴν του,
 ὅστις τοὺς λέγει ὅτι δὲν ἤξευρε ποῦ εὐρίσκετο ὁ Ἱμπραχίμ νὰ τὸν
 στείλῃ τὸ ἐγγράφον τῶν Ναυάρχων, καὶ οἱ μὲν δύο διερμηνεῖς
 θέλουσι νὰ τὸ ἐγχειρίσωσι τὸν τοποτηρητὴν, ὁ δὲ Ἴω. Παπαρη-
 γόπουλος, ὁ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ῥωσικῆς μοίρας διωρισμένος,
 δὲν δίδει γνώμην νὰ τὸ ἐγχειρίσωσιν οὐδὲ τοῦτον, διότι οἱ Νάυαρ-
 χοὶ δὲν θὰ λάβωσιν ἀπάντησιν ἀπὸ τὸν Ἱμπραχίμ, ἐν ᾧ ὁ τοπο-
 τηρητὴς του εἶπεν ὅτι δὲν ἤξευρε ποῦ εὐρίσκετο, ὥς ἦτο διατε-
 ταγμένος ἀπὸ ἐκεῖνον, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τοὺς Ναυάρχους ἄπρα-
 κτοι. Ταῦτα δ' ἀκούσαντες οὗτοι παρὰ τῶν διερμηνέων τῶν ἡγα-
 νάκτησαν. Τὸ πρῶτον ἐλπίουσι πέντε ἡμέραι εἰς τὸν λιμένα ὥς
 εἰς ἐπίθεσιν τεθειμένα, καὶ τὰ πολεμικὰ εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου ἡτοι-
 μασμένα εἰς πόλεμον· στέλλουσι δὲ κορβέταν πρὸς τὸν Ταχίρ-
 πασιαν, καὶ τὸν λέγουσι νὰ διατάξῃ, νὰ ἐκπλεύσῃ τὰ ἡμέραια

δὴν, καὶ ὁ Σινιάβιν μὲ τ' ἄλλα πλοῖα ὑπέστρεψεν εἰς Κρονστιάδ.
 Ὁ Σινιάβιν οὗτος ἦτον αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅστις τὸ 1807 συνέ-
 πραττε μετὰ τῶν Ἀγγλῶν, ὅτε ὁ Ναύαρχος Δουκβώρθ εἰσβαλὼν
 εἰς τὸν Ἑλλησπόντον, ἐπαρυσίσθη πρὸ τοῦ Σερραίου καὶ ἐζήτη-
 σεν παρὰ τοῦ Σουλτάνου Σελίμ τὴν ἀκρόβησιν τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Γαλ-
 λίας, νὰ τὸν παραδώσῃ τῶν Γουρκικῶν στόλον, καὶ νὰ δεχθῇ Ἀγ-
 γλῶν πλοῖα εἰς τὰ λιμένα τοῦ Ἑλλησπόντου.

καὶ νὰ υπάγῳσιν ὅπου ἄλλοῦ, διότι οἱ συμμαχικοὶ στόλοι ἐμελλον νὰ εἰσπλεύσωσι φιλικῶς εἰς τὸν λιμένα. Ὁ δὲ Ἰαχίρ πρὸς αὐτοὺς ἀποκρίνεται ὅτι ὁ Ἰμπραχίμ ἔλειπε, καὶ ἔκείνος δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφασίσῃ τίποτε. Ὄθεν οἱ Χριστιανικοὶ στόλοι εἰσέπλευσαν τὴν 7 εἰς τὸν λιμένα, συγκείμενοι ἐξ εἴκοσιν ἐννέα πλοίων, χίλια περίπου πυροβόλα φερόντων, καὶ ἠγκυροβόλησαν, ὁ μὲν Ῥωστικὸς πρὸς τ' ἀριστερὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ ἀποτελοῦντος τὸ κέντρον, ὁ δὲ Γαλλικὸς πρὸς τὰ δεξιὰ. Ἐν ᾧ εἰσέπλεον ἐρρίφθη πυροβόλον ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰς τὸν αἴρα. Πλησίον τῆς Γαλλικῆς ναυαρχίδος εὐρίσκετο Τουρκικὸν ἠφκίστειον. Ὁ Δερινῦ ἐστειλεν ἄνθρωπόν του καὶ εἶπε τοῦ ἐν αὐτῷ Τούρκου· νὰ τὸ ἀπομακρύνωσι, πλὴν αὐτοὶ ἐτουφένισαν τὸν ἀποσταλέντα· καὶ εὐθὺς ἀπ' αὐτοῦ ὁ Δερινῦ ἐστρεψε κατ' αὐτῶν τὰ πυροβόλα, τὸ ἀνῆψαν καὶ ἔφυγον. Μετὰ ταῦτα κορβέτα Τουρκικὴ ἤρχισε νὰ πυροβολῇ κατὰ τῆς Ἀγγλικῆς Ναυαρχίδος· καὶ ὁ μὲν Κόδριγκτων ἐστειλε τὸν ναυηγὸν του Πέτρων Μήλιον μεθ' ἑνὸς Ἀγγλου, καὶ εἶπον τοῦς Τούρκους ὅτι, οἱ συμμαχικοὶ στόλοι δὲν εἰσέπλευσαν εἰς τὸν λιμένα νὰ τοὺς κτυπήσωσιν, ἀλλὰ μόνον νὰ τοὺς ὑποχρεώσωσι ν' ἀναχωρήσωσιν εἰς Ἀλεξάνδρειαν μ' ὅλους τοὺς στόλους καὶ τὰ στρατεύματά των, καὶ ἂν δὲν θελήσωσι, τότε θὰ τοὺς κτυπήσωσιν. Οἱ δὲ Τούρκοι ἐφόνευσαν τοὺς ἀπεσταλμένους, καὶ πρῶτος ὁ κενώσας καὶ αὐτῶν καὶ τὰς δύο πιστόλας του ἦτον ὁ Μουχαρέμπεης. Ἄλλος δὲ πλοίαρχος Ἀγγλος στέλλει ἄνθρωπον εἰς ἄλλο ἠφκίστειον. Πλησίον του εὐρισκόμενον, καὶ εἶπε τοῦς Τούρκους· νὰ τὸ ἀπομακρύνωσιν· ἀλλ' οἱ Τούρκοι ἔκοψαν καὶ τούτου τὴν κεφαλὴν. Τότε ἤρχισαν οἱ συμμαχικοὶ στόλοι, ὡς καὶ οἱ Τουρκικοὶ, νὰ ἐξεμῶσι πῦρ πανταχόθεν· δύο πλοῖα εἶχον διορισθῇ καὶ ἐκτύπων τὰ ἐπὶ τοῦ νηοῦ καὶ περὶ τὰ παράλια πυροβολοσάσια τῶν Τούρκων. Μετ' ὀλίγην ὥραν μία φριγὰ καὶ δύο κορβέται ὑψωσαν Ἀγγλικὴν σημαίαν καὶ παρεδόθησαν. Οἱ Τούρκοι ἔκαυσαν εἰς μάτην τρία ἠφκίστεια· ἡ μάχη διήρκεσεν ἀπὸ τὴν τρίτην ὥραν Μ. Μ. ἄχρι τῆς νυκτὸς, καὶ οἱ Χριστιανικοὶ κατέστρεψαν τοὺς Τουρκικοὺς στόλους τέλεον, ὥστε τὴν 8 τοῦ Ὀκτωβρίου οἱ στόλοι οὗτοι δὲν ὑπῆρχον. καὶ μετ' αὐτῶν ἀπώλοντο Τούρκοι περὶ τοῦ ἐξακισχιλίου καὶ πολλοὶ Εὐρωπαῖοι Χριστιανοί. Ἀπὸ δὲ τὰ πληρώματα τῶν συμμαχικῶν ἐφο-

νεύθησαν καὶ ἐπληρώθησαν διακόσιοι ἐβδομήντα δύο Ἀγγλοι, ἑκατὸν ὀγδοήντα τέσσαρες Γάλλοι καὶ ἑκατὸν ἐνενηντα ὀκτώ Ῥώσοι· δόξα καὶ τιμὴ, αἰωνία δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὸ ἔνδοξον Ἀγγλικὸν καὶ Γαλλικὸν καὶ Ῥωσικὸν ὄνομα. Τοιαύτη πρᾶξις, μοναδική εἰς τὰ χρονικά τοῦ κόσμου, τιμᾷ τὸν κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν ἄνθρωπον, τιμᾷ τὸν χριστιανόν, τιμᾷ τοὺς δυνατοὺς ποιοῦντας δικαιοσύνην, δι' ἣν προσεκλήθησαν ν' ἄρχωσιν εἰς τὸν κόσμον. Τὴν νύκτα οἱ Τοῦρκοι ἔβαλον πῦρ εἰς ὅλα τ' ἄχρηστα κατασταθέντα πλοῖα τῶν ἐπὶ σκοπῷ, ἃν πνεύσῃ ἀπὸ τὴν ξηρὰν ἄνεμος, νὰ τὰ διευθύνωσι κατὰ τῶν Χριστιανικῶν· πλὴν τὴν νύκτα ἐκείνην δὲν ἐπνευσεν τοιοῦτος ἄνεμος, καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἦτο μεγάλη φωτοχυσία(1). Ὁ δὲ Κόδριγκτων διακηρύξας τὴν 12 τὰ τῆς νίκης, λέγει: « Ὁ τετυρωμένος Ἰμπραχὶμ ὑπεσχέθη νὰ μὴ ἐκπλεύσῃ ἀπὸ » τὸ Νεόκαστρον, καὶ νὰ μὴ ἀνιτείνῃ εἰς τοὺς συμμαχικοὺς στό- » λους, ἀλλὰ κατεπάτησεν ἀναιδῶς τὸν λόγον του. Οἱ ἄρχηγοὶ » τῶν στόλων τῆς συμμαχίας τὸν προεῖπον ὅτι ἤθελον καταστρέ- » ψει τοὺς Τουρκοκιγυπτιακοὺς στόλους, ἃν μία μόνον σφαῖρα ἤ- » θελε ριφθῇ κατ' ὁποιασδήποτε ἐκ τῶν τριῶν σημασιῶν, καὶ ἔ- » πρᾶξαν ὅ,τι εἶπον· ἀπὸ ἐξήντα πλεῖστα συνιστῶντα τοὺς στόλους » αὐτοῦς· δὲν ἔμειναν, εἰμὴ μία φηργάδα καὶ ἄλλα δεκαπέντε πλοῖα » μικρότερα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι πλέον εἰς κατάστασιν νὰ χρη- » σιμεύσωσιν. » Ὁ Ἰμπραχὶμ εἶχεν ἐκστρατεύσει κατὰ τῆς Μάνης, διότι ὁ Ἀμιλτὼν εἶχε πλεύσει εἰς τὸν Ἀλμυρὸν, καὶ ὁμιλήσει μὲ τοὺς αὐτοῦ: εὐρισκομένους ὀπλαρχηγούς, καὶ τὸν ἐβεβαίωσαν οὗτοι ὅτι δὲν ἀπεύχοντο νὰ κινηθῇ κατ' αὐτῶν ὡς καὶ ἄλλατε, ὅχι ὁμῶς κατὰ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων· καὶ οἱ Ναύαρχοι πεποι- θότες· ὅτι θὰ τὸν κατασχύνωσι καὶ πάλιν οἱ Μανιάται, δὲν τὸν

(1) Τὸ πρῶτὸ τῆς 8 ἐφάνη μικρόθεν ὡς ἄνθρωπος πλέον εἰς τὰ κύματα καὶ κατευθύνετο πρὸς τὴν Ῥωσικὴν Ναυαρχίδα· ἀφ' οὗ δ' ἐπλησίασεν, οἱ Ῥώσοι εἶδον ὅτι ἦτον εἰκὼν, καὶ τὴν παρέλαβον μετὰ πάτης εὐλαθείας καὶ τὴν ἔθηκαν εἰς τὸ εἰκονοστάσιον· ἔφερε δὲ ἐπιγραφὴν, Παναγία Σιληβριώτισσα, ὑπετίθη δὲ ὅτι χριστιανός τις τὴν ἐρρίψεν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ μὴ καῇ.

ἀπηγόρευσαν αὐστηρῶς τὸ νὰ κινηθῇ εἰς τὴν Μάνην, οὐδ' ἔλαβον μέτρα νὰ τὸν ἐμποδίσωσιν ἄλλως· πῶς· αὐτὸς ἀκούει καθ' ὁδὸν τὸν κρότον τῶν πυροβόλων καὶ ἐπιστρέφει εἰς Νεόκαστρον, πλὴν καὶ μετὰ τὸν ἐμπρησμόν τῶν στόλων τοῦ δὲν θὰ παύσει τοῦ νὰ ἐνεργῇ τὰ κατακτητικὰ του σχέδια εἰς τὴν Πελοπόννησον. Μετὰ τὸ μέγα τοῦτο συμβάν ὁ Πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας Ῥιμπωπιέρ ἐμνήστε τὸν Σουλτάνον ὅτι, ἂν ἤθελε πάθει πρὸς ἀντεχδίκησιν εἰς μόνος χριστιανὸς εἰς τὸ κράτος του, τὰ εἰς Βεσαραβίαν Ῥωσικὰ στρατεύματα θὰ διαβῶσι τὸν Προῦτον κατὰ διαταγὴν τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὁ δὲ Δερινῦ ἐκήρυξεν εἰς τὰς ἐν Σμύρνη Τουρκικὰς ἀρχὰς ὅτι, ἂν ἀρχίσωσι νὰ ἐκθικῶνται κατὰ τῶν χριστιανῶν, ἤθελε κατακαῦσαι εὐθὺς τὴν πόλιν ἐκείνην. Καὶ ἤθῃ εἰς ὅλους τοὺς ναοὺς τοῦ Ὑψίστου, εἰς ὅλα τὰ ἐλευθέρᾳ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ψάλλεται δημοτελῶς ἡ ἐπομένῃ εὐχή.

Πολυχρόνιους ποιήσαι κύριος ὁ Θεὸς τοὺς θεοσεβειστάτους καὶ φιλοχρίστους βασιλεῖς καὶ προσιάτας τῆς Ἑλλάδος, Γεώργγιον τῆς μεγάλῃς Βρεταννίας, Νικόλαον πσιῶν τῶν Ῥωσιῶν καὶ Κάρολον τῆς Γαλλίας τὸν χριστιανικώτατον.

Κύριε, φύλαττε αὐτοὺς εἰς πολλὰ ἔτη.

Καὶ ὁ κόσμος φωνάζει δόξα καὶ τιμὴ, αἰωνία δόξα καὶ τιμὴ εἰς τοὺς πιστεύοντας εἰς Χριστὸν βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας, οἱ ὅποιοι κατακαίουσιν τοὺς Τουρκικοὺς στόλους ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν· δόξα καὶ τιμὴ εἰς τοὺς Ναυάρχους αὐτῶν κινδυνεύσαντας εἰς τὴν ναυμαχίαν τοῦ Νεοκάστρου ὑπὲρ τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐλευθερίας· δόξα καὶ τιμὴ εἰς τοὺς πρέσβεις καὶ Ναυάρχους αὐτῶν, ἐμποδίζοντας τοὺς Τούρκους τοῦ νὰ σφάξωσι καὶ πάλιν εἰς τὴν Τουρκίαν χριστιανούς, διότι ἄλλοι χριστιανοὶ ἐπυρπόλησαν τοὺς στόλους των (1). Ὅθεν ἡ μὲν Ἑλλὰς δοξολογεῖ τὸν Ὑψίστον, τὸν

(1). Ὁ Γιαννάκης Στάικος ἐμεσολάβησεν εἰς τὴν δυτ. Ἑλλάδα, ταχυδρόμον τοῦ Σουλτάνου συλλαβὼν, γράμματα τούτου πρὸς τὸν Ἱμπραχίμ, ἐν οἷς εὑρέθη καὶ αὐτόγραφον τοῦ εἰρημένου Σουλτάνου πρὸς τὸν μέγαν Βεζύρην διαλαμβάνον τὰ ἑξῆς: « Ἦκουσα τὴν ἀντιρροίαν τοῦ ἀντιναυάρχου Ταχίρ (ὅστις ἐπλευτεν εἰς

ποιούντα θαυμάσια διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν πολυπαθεστάτων τέκνων της· ἡ δὲ ὑψηλὴ Πύλη ἐφρύνε διὰ ταῦτα, καὶ ὁ Πρέσβυς

» Κωνσταντινούπολιν μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Τουρκικῶν
 » στόλων καὶ ἐξέθηκε τὰ γενόμενα)· σὲ λέγω πολὺ μυστικῶς ὅτι
 » ἡ ἐν Νεοκαστρῷ καταστροφή τοῦ στόλου φαίνεται ὅτι προῦξε-
 » νήθη ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυαρχείου. Καὶ
 » διάφορα δὲ γράμματα ἄλλοθεν ἐλθόντα ἐπιβεβαιώνουσιν αὐτὸ
 » τοῦτο· εἴθε οἱ αἵτιοι τοῦ μεγάλου αὐτοῦ δυστυχήματος παρα-
 » δοῶσιν εἰς τὴν θείαν δίκην! Ὁ καιρὸς θ' ἀποκαλύψει τὴν
 » ἀλήθειαν, καὶ τότε θὰ παιδεύσωμεν τρὺς προδότας εἰς παράδειγ-
 » ματισμόν. » Τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἐμεσολαμβάνθησαν μετὰ τὴν
 ἔλευσιν τοῦ Καποδίστρια, ὅστις, ἐπειδὴ ἡ πράξις τοῦ Κόδριγκτων
 αὕτη ἀπεδοκιμάσθη ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον Οὐέλλιγκτὼν καὶ τὰς
 Βουλὰς τῆς Ἀγγλίας, ἀπαίσιοις συμβὰν κηρυχθεῖσα, τὸν ἔστειλε
 τὸ αὐτόγραφον καὶ τὸν ἔγραψε· θ' ἀναγνώσεις μὲ περιέργειαν τὸ
 ἔγγραφον αὐτὸ, ὅπου μὲ φαίνεται ὅπως οὖν χρήσιμον. Μετ'ὀλί-
 γον τὸν ἔγραψε τὰ ἐφεξῆς: « ὅτι καὶ ἂν εἶπον διπλωματικῶς διὰ
 » τὴν ἀξιωματικὴν ἡμέραν τῆς 8— 25, Ὁκτωβρίου, αὕτη
 » ἐγγραφή εἰς σελίδα περικαλεστάτην τῆς Ἱστορίας τοῦ κόσμου,
 » προβαλλομένη τὰς συνεπειὰς τοῦ ἥρωϊκοῦ ἔργου ἐκείνου ὡς
 » ἄνωθεν ἐρχομένης καὶ ὅχι ἐκ μικρολόγου ἐπινοίας ἀνθρώπων.
 » Τὸ δὲ ὑπουργεῖον τῆς μεγάλης Βρεταννίας θὰ νειμίσει εὐτύ-
 » χημα νὰ συλλέξῃ διὰ μικρᾶς ἴσως δαπάνης τὸν καρπὸν τῶν
 » ἄθλων σας, καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν ἀπόλαυσιν τῆς εἰρήνης νὰ προ-
 » μνηστεύσῃ εἰς τε τὸ Ἀγγλικὸν ἔθνος κατεῖς ὅλην τὴν Εὐρώπην.
 » Τὸ ὑπουργεῖον οὕτως ἐτέθη εἰς τὴν αἰσίαν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀδυ-
 » νατῇ ἀφ' ἑνὸς νὰ ἐξαλείψῃ τὸ ἐπ' ἀγαθῷ γεγονός, καὶ ἀφ' ἐτέ-
 » ρου τοῦ νὰ παραδεχθῇ ἀναγνωρίζον τὰ κατορθωθέντα, καὶ ν'
 » ἀποτελέσῃ εἰς τὴν πολιτικὴν του τὴν εὐτυχίαν τῆς Ἑλλάδος
 » καὶ τοῦ κόσμου. » Ὁ δ' αὐτοκράτωρ Νικόλαος τὸν ἔστειλε τὸν
 παράσημον τοῦ στρατιωτικοῦ τάγματος τοῦ ἁγίου Γεωργίου· τὸν
 ἔγραψε δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους: νομίζω ὅτι ἡθέλον ἀδυνατήσει μὲ
 τοὺς ἐπαίνους τὴν περιβάλλουσάν σε δόξαν.

τῆς Αὐτρίας εἰς μάτην τὴν συνεβούλευσε νὰ μὴ κάμῃ κατεσπευσμένα κινήματα. Ἐν τῇ ἀπονοίᾳ τῆς διέταξε κράτησιν τῶν εὐρωπαϊκῶν πλοίων, καὶ ἐζήτησεν ἐπίσημον δημοσίαν ἱκανοποίησιν διὰ τὴν γενομένην εἰς τὴν σημαίαν τῆς ὕβριν, ὡς καὶ ὀλοσχερῇ ἀποζημίωσιν δι' ὅλας τὰς ἐκ τούτου προκυψάσας ζημίας. Πρὸς δὲ τούτοις ἀπῆρει νὰ παύσωσιν αἱ τρεῖς Δυνάμεις τοῦ ἐπεμβαίνειν εἰς τὰ πράγματα τῆς Τουρκίας ὡς πρὸς τοὺς ἐπανισταμένους ὑπηκόους τῆς. Ἀλλὰ παρητήθη εὐθὺς ἀπὸ τὰς γελοιώδεις ἀξιώσεις τῆς, καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὸ νὰ μὴ θέλῃ νὰ γνωρίσῃ εἰς τὰς τρεῖς Δυνάμεις δικαίωμα ἐπεμβάσεως ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Μετὰ τινα συνδιάλειξιν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ῥωσσίας μὲ τὸν ἐπὶ τὸν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν διαρκέσασαν πέντε ὥρας, καὶ ἦν ἐγείναν ὅλα τὰ δυνατὰ, ὥστε νὰ φθάσωσιν εἰς τινα προτέγγισιν συνάδουσαν μὲ τὰ συμπεφωνημένα τῆς ἐν Λονδίνῳ συνθήκης, καὶ δὲν κατορθώθη τίποτε, ἐζήτησαν τὰ διαβατήριά των ν' ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Τὴν 12 γράφουσι καὶ οἱ τρεῖς Ναύαρχοι πρὸς τὴν βουλὴν τῶν Ἑλλήνων ὅτι, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἔκαυσαν τοὺς Τουρκικοὺς στόλους, τὰ μὲν Ἑλληνικὰ καταγωγικὰ δὲν παύουσι τοῦ νὰ μολύνωσι τὰς θαλάσσας. Τὸ δὲ δικαστήριον τῶν λειῶν δὲν παύει τοῦ νὰ δικαιολογῇ τὰς παρανομίας μὲ νομικοὺς τύπους· ὅτι θὰ λάβωσι μέτρα νὰ καταπαύσωσι τὴν ληστείαν· ὅτι δὲν θὰ ὑποφέρωσι νὰ κάμωσιν οἱ Ἕλληνες καμμίαν ἐκστρατείαν, καμμίαν καταγωγὴν καὶ κἀνένα ἀποκλεισμόν ἐκτὸς τῶν ἀπὸ Βόλου ἕως Νευπάκτου ὁρίων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν νήτων Σχλαμῆνος, Αἰγίνης, Ἰδρας, καὶ Σπετσῶν· ὅτι δὲν θέλουσιν ἀνεχθῆ τὸ νὰ φέρωσι τὴν ἐπανάστασιν εἰς τὴν Χίον καὶ εἰς τὴν Ἀλβανίαν, καὶ νὰ ἐκθέσωσιν ἐκεῖνους τοὺς λαοὺς εἰς τὸ νὰ κατασφαγῶσιν ὑπὸ τῶν Τούρκων πρὸς ἀντεκδίκησιν· ὅτι, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, θὰ καύσωσι καὶ τὸν Ἑλληνικὸν στόλον, ἂν δὲν λάβῃ περὶ αὐτοῦ πρόνοιαν ἡ Βουλὴ· ὅτι, ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις εἶναι χωρὶς δύναμιν καὶ ἠθικότητα (*Sans force et sans moralité*) διευθύνουσι, λέγουσι, τὰς τελευταίας ταύτας ἀποφάσεις των εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ ὅτι δὲν γνωρίζουσι τὸ θαλάσσιον δικαστήριον ἀρμόδιον νὰ δικάσῃ τὰ πλοῖα των ἄνευ τῆς συνδρομῆς των. Ἐκ τούτου ἔλαβον ἀφορμὴν οἱ ὁπαδοὶ τῶν λιγαρχικῶν Βουλευτῶν νὰ φωνάξωσι κατὰ τῆς ἀντικυβ. ἐπιτρο-

πῆς ὅτι εὐρίσκετο εἰς ἀντίθεσιν μ' ὀλην τὴν Εὐρώπην, ἐπὶ σκοπῶ
νὰ τὴν ῥίψωσιν, ἂν δυνηθῶσι, καὶ νὰ θέσωσιν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
πραγμάτων τὸν Γεώργιον Κουντουριώτην, Ἄνδρ. Ζαΐμην καὶ
Σπυρ. Τρικούπην (1). Διὰ νὰ ἐπιτύχωσι δ' εὐκολώτερον, εἶχον
δικιδῶσαι ὅτι ὁ Καποδίστριας δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν
Ἑλλάδα (2). Οὕτως ἤλπιζον ν' ἀπαλπίσωσι τοὺς προσδοκῶντας
τὸν Κυβερνήτην, ὥστε νὰ τοὺς ἀναγκάσωσι νὰ συγκατατεθῶσιν
εἰς τὸ ν' ἀντικατασταθῇ ἡ ἀντικυβ. Ἐπιτροπή· ἀλλ' αὐτοὶ ἐννο-
οῦσι τὰς ῥαδιοιουργίας τῶν ὀλιγαρχικῶν, καὶ ἀφ' οὗ ἤκουσαν μάλ-
ιστα ὅτι ὁ Λέλης προέτεινε τ' ἄτομα, τὰ ὅποια ἤθελον νὰ δι-
ορισθῶσιν εἰς τὸν τόπον τῆς, δὲν θορυβοῦνται ἀκούοντες, ὅτι δὲν
ἔρχεται ὁ Καποδίστριας, τὸν περιμένουσιν ἀκράδαντοι εἰς τὴν
ἀπόφασίν των, καὶ διατηροῦσι τὴν παρὰ τῆς συνελεύσεως ἰδρυθεῖ-

(1) Ὁ Βουλευτὴς Γ. Λέλης ἐπρόβαλε τὰ δνόματα ταῦτα πρὸς
τὸν γράφοντα, προσπαθῶν νὰ τὸν πείσῃ νὰ καθαιρεθῇ ἡ ἀντικυβ.
Ἐπιτροπή ἀπὸ τὴν Βουλὴν καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τῶν ἀνω-
τέρω διὰ τὸ καλὸν τάχα τῆς πατρίδος. Ὁ σκοπὸς ἦτο νὰ εἰσπη-
δήσωσιν οἱ ὀλιγαρχικοὶ εἰς τὰ πράγματα, οἱ ἀγγλόφρονες μάλιστα,
καὶ νὰ ἐνεργήσωσι τὸ σχέδιόν των κατὰ τοῦ Καποδίστρια·

(2). Τοῦτο ἐκινεολόγουν οἱ ὀλιγαρχικοί. Τοῦτ' αὐτὸ εἶπε καὶ
πρὸς τὸν γράφοντα, ὡς καὶ τὸν Γ. Ἀθανασιάδην, ὁ Γ. Κουντου-
ριώτης εἰς Ὑδραν διαβαίνοντας διὰ τὴν Αἰγίνα νὰ ἐνωθῶσι μὲ
τὴν βουλὴν, τοὺς ἐβεβαίωσε μάλιστα ὅτι εἶχε περὶ τούτου θετι-
κὰς πληροφορίες, ἀλλ' ἔπειτα ὅτε ἔγινε καὶ δεῦτερον ἀπόπειρα νὰ
ῥίψωσιν οἱ ὀλιγαρχικοὶ τὴν ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴν, ὁ Κουντουριώτης,
ἔγραψε τὸν Δημ. Γ. Κριεζῆν, Βουλευτὴν τῆς Ὑδρας, ὡς οὗτος αὐ-
τὸς εἶπεν ἐρωτηθεὶς, νὰ ἐμιλήσῃ τὸν ἐπίσκοπον Βρεσθένης, ὡς
φίλον του, νὰ μὴ ἐνεργήσωσι τίποτε διὰ τὴν πτώσιν τῆς ἀντικυβ.
Ἐπιτροπῆς. Ἐπληροφορήθη, φαίνεται, ὅτι οἱ ὑπεναντίοι βουλευταί,
καὶ ὁ Βρεσθένης μάλιστα, δὲν τὴν ῥίπτουσι· καὶ ὅτι, καὶ ἂν τὴν
ἔρριπτον, ἔχοντες τὴν πλειονοψηφίαν, δὲν ἤθελον διορίσει αὐτοὺς
ἀντικυβερνήτας, ἀλλὰ τοὺς μὴ διατεθειμένους ν' ἀνατρέψωσι
τὰ ἐψηφισμένα εἰς τὴν Τροιζῆνα.

σαν ἀντικυβ. ἐπιτροπήν, καὶ κηρύττουσι μάλιστα πρὸς τοὺς συρ-
 ραχιδουργοῦντας· μετὰ τῶν ὀλιγαρχικῶν Βουλευτᾶς ὅτι, δὲν ῥίπτουσι
 τὴν εἰρημένην ἐπιτροπήν κατ' οὐδένα τρόπον, ἀλλὰ περιμένουσι
 τὸν Κυβερνήτην διὰ νὰ λαβῇ ἀπὸ αὐτὴν τὴν νομοτελεστικὴν ἐξου-
 σίαν κατὰ τὰ ἐψηφισμένα. Ἡ δ' ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ ἐξέδοτο τὴν
 21 Ὀκτωβρίου ἐγκύκλιον, καὶ μετεκάλεσεν ὅλα τὰ καταγω-
 γικὰ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ ἴδια, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν κατάχρησιν.
 « Ἡ καταγωγὴ, λέγει, ἥτις προλαβόντως ἦτον ἀναγκαία, ὥς ἐν
 » τῶν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ὅπλων, τὴν σήμερον, ὅτε ὁ ἐχθρικός
 » στόλος κατεστράφη, ἀποκατέστη περιττὴ ὅλως διόλου. Ὅθεν
 » ἀπαγορεύεται ἐφεξῆς εἰς πᾶν Ἑλληνικὸν πολεμικὸν πλοῖον τὸ
 » ἔργον τῆς καταγωγῆς. Διατάττονται δ' ἀπαξάπαντες οἱ πλοῖ-
 » αρχοὶ τῆς Ἑλλάδος νὰ μὴ ἐκπλεύσωσι τοῦ λοιποῦ εἰς καταγω-
 » γὴν, μηδὲ ν' ἀποτολήσωσι πλεον νὰ κατὰσχωσι κανὲν ὅποιον·
 » δῆποτε πλοῖον ὑπὸ σημαίαν οὐδετέραν καὶ οὐδένα τρόπον καὶ
 » ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ πλοίαρχοι ὅσοι διωρι-
 » μέναι εἰς τοὺς ἀποκλεισμοὺς, ἐν ᾧ διατάττονται νὰ μὴ ἀπομα-
 » κρύνωνται ἀπὸ τὰ ὄρια τοῦ διάπλου των, δὲν ἔχουσιν οὐδὲ οὔτοι
 » τὴν ἄδειαν νὰ κατὰσχωσι κανὲν ὑφ' ὅποιανδήποτε οὐδετέραν
 » σημαίαν πλοῖον, ἐκτὸς μόνον τῶν ὅσα φωραθῶσιν ἔνοχα παρα-
 » διάσεως ἀποκλεισμοῦ. Τὸ δὲ θαλάσσιον δικαστήριον δὲν θὰ δέ-
 » χεται τοῦ λοιποῦ νὰ κρίνῃ καμμίαν ὅποιανδήποτε ἄλλην λείαν
 » εἰμὴ τὴν ἐπὶ παραβάσει ἀποκλεισμοῦ καταγεγενησάν. » Λαβοῦσα
 ἐν ταύτῃ μέτρα, διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν πειρατείαν, διώρισε τὸν Ψάρ-
 ριανὸν Μικὲν Κυπαρίσσην μὲ πολεμικὰ πλοῖα καὶ δύναμιν ἐκτε-
 λεστικὴν νὰ καταδιώξωσι τοὺς πειρατὰς εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος,
 καὶ διέταξεν ὅλας τὰς τοπικὰς τῶν νήσων ἀρχὰς νὰ συνεργήσωσιν,
 καὶ προσεκάλεσε καὶ τοὺς Ναυάρχους νὰ συμπράξωσιν εἰς τῆς πει-
 ραιτείας τὴν κατάπυσιν. Καὶ ταῦτα μόνον ἡδύνατο νὰ γνωμο-
 δοτήσῃ καὶ ἡ Βουλὴ πλὴν ὅχι καὶ νὰ τὴν ῥίψῃ διότι οἱ Ναυάρχοι
 τὴν ὠνόμασαν Κυβέρνησιν χωρὶς δύναμιν καὶ ἠθικότητα (1).
 ἤθελε δὲ πράξει καὶ ἀδίκᾳ καὶ παράλογα, ἐάν τὴν ἔρριπτε, νὰ

(1). Μὴ δυνάμενην δηλαδὴ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τοῦ νόμου ἐλευθέρως, καὶ μὴ ἐλευ-
 θέραν ἐπομένως εἰς τὰς πράξεις της.

νά τιμωρήσῃ εἰς αὐτὴν τὸ μὴ ἔχειν δύναμιν καὶ ῥηϊκότητα, τὴν ὁποίαν εἶν ἡδύνατο νὰ ἔχῃ ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων, ἂν δ' ἐνομιζέτο ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ αἰεὶ τῇ καταγράφειας διὰ τὴν ἐπιτραπείαν εἰς τὰ Ἑλληνικά πλοῖα χρῆσιν τῆς καταγωγῆς, τότε καὶ ἡ Βουλὴ ἐθεωρεῖτο ὡς συναίτιος τῆς καταγράφειας, καθὼ μὴ ἐμποδίσασα μὴδ' αὐτὴ τὴν χρῆσιν. Κατὰ δὲ τῆς πειρατείας ἔλαβον μέτρα καὶ αἱ προλαβούσαι Κυβερνήσεις· ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων δὲν ἤδυνήθησαν νὰ τὴν ἐξαλείψωσι.

Καὶ ὁμοῦ οἱ Ἕλληνες ἤρουν πολὺ βραδέως τὴν ἀπαγόρευσιν ἐκστρατείας εἰς Χίον καὶ εἰς Ἀῖθιν, καὶ πράττουσιν ὅ, τι δύναται διὰ τὴν παιδείαν των, καὶ οὐδὲ πείθονται εἰς τὴν Κυβερνήσιν των, ἀ, τοῦτο οὕτῃ εἰς τοὺς Ντυάρχους ὑπέκυντα, ἤθελε τοὺς διατάξῃ νὰ μὴ ἐκστρατεύωσιν. Ἀφ' οὗ διεκονώθη ἡ συνθήκη τῆς 6 'Ιουλίου, οἱ παροικεῖντες εἰς τὴν ἐλευθέρην (Ἑλλάδα Χῖοι ἢ) πεισαν ν' ἀπολύωσι καὶ αὐτὴ τὴν ἰδίαν παιδείαν. Κατὰ τὸ ε'. ἄρθρον τῶν διατάξεων τῆς ἐν 'Επιδόρῳ συνελθούσης εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ζητῶσι τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς νήσου των, καθὼ λαβόντες τὰ ὅπλα καὶ καταστράτοντες μέγιστα καὶ πλείοντες τ' ἀνέκτα. Ἐστοργήθησαν ὅμως οἱ, διὰ νὰ λάβωσι τὸ δικαίωμα τοῦτο πλῆρες, ἐχεώσθουν καὶ νὰ τὴν καταστήσωσι ἀπὸ τοῦς Τούρκους καὶ νὰ τὴν ἐλευθερώσωσι πονηροῦς. Ἐπειδὴ δὲ εἶχε διαδοθῇ λόγος ὅτι ἡ Χίος ἐμελλεν νὰ μείνῃ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος, οἱ Χῖοι ἔσπευσαν νὰ ἐπυρόντων ὅτι ἂν ἡδύνατο διὰ τὴν πορείαν των, ἔχοντες μέγιστα πείθειν εἶτε τὴν ἰκανότητα καὶ σύμπραξιν τοῦ Κόγχου, νὰ τὴν ἐλευθερώσωσιν. Ἡ δ' ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ δὲν εἶχε τὰ μέσα νὰ κινήσῃ ἐκστρατείαν, καὶ οἱ Χῖοι διώρισαν διανομονείαν, συγκειμένην ἀπὸ τοῦ Σισο, Ζυγογιάν, Εὐα, Σιανταγιάν καὶ Λουκᾶν Ράλλη, ὃ ὅτι ἐπιχειρήσωσι τὴν εἰς Χίον ἐκστρατείαν νὰ προηγηθῶσι τ' ἄλλα καὶ τὰ τὸν πόλεμον καὶ νὰ διοικῶσι τὰ πράγματα των, οὗτοι δ' ἐξήτησαν διὰ τοῦτο ἀπὸ τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν πρὸ πάντων τὸ τακτικὸν σιγάτωμα τῶν Ἑλλήνων. Τοῦτ' αὐτὴ εἶπε, ζητήσει καὶ οἱ Κρήτες δ' αὖ τὴν παιδείαν· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Χῖοι προτεφέρουντο πολὺ πρόθυμοι νὰ γοργήσωσιν ὅλα τὰ μέσα διὰ τὴν στρατιὴν ἢ Κυβερνήσει· διέταξε τὸν Φαβιὲ νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς Χίον, καὶ ἀρχηγὸς νὰ εἶναι μὲν αὐτὸς, ὁ ἴδιος, πλὴν νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τὴν

δημογεροντίαν περὶ τῶν δεόντων. Ὁ δὲ Φαβιὲ ἐστρατολόγησε χιλίους περίπου ἀτάκτους στρατιώτας, καὶ ἐσχημάτισε τρία τάγματα συνιστάμενα εἰς ὀκτακοσίους τακτικούς, διοικούμενα τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ τὸν λοχαγὸν Σκαρβέλην, τὸ δὲ δεύτερον καὶ τρίτον ἀπὸ τοῦ ταγματάρχου Πίσαν καὶ Σωνιέ. Τὸ δὲ πυροβολικὸν τοῦ συνέκειτο ἐξ ἑκατὸν πενήντα ἀνδρῶν, ἐχόντων τέσσαρα πυροβόλα πεδινὰ, ἐξ τῆς πολιορκίας καὶ τρεῖς ὄλμου: ὑπὸ τὸν Γάλλον λοχαγὸν Ζάνδερ καὶ τὸ ἵππικὸν συνέκειτο ἀπὸ δύο Ἰλας ἐξ ἑκατὸν Καραμπινοφόρων καὶ λογχιστῶν ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Ἀλμέϊδαν. Τὴν 2 Ὀκτωβρίου ἐπεδιδάθησαν εἰς τὰ πλοῖα ὁ Φαβιὲ μὲ τὸ τακτικὸν καὶ οἱ δημογέροντες, καὶ μετὰ δικτὴ ἡμέρας κατέπλευσαν εἰς τὰ Ψαρρὰ, ὅπου περιεμένοντο καὶ οἱ ἄτακτοι, ὁπὸ Ναύπλιον καὶ Σύρον ἐκπλεύσαντες. Καὶ ἦσαν ἤδη τινεὶ φθασμένοι, ὅτε ὁ Φαβιὲ ἤκουσεν ὅτι οἱ Ναύρχοι δὲν θ' ἀνείχοντο νὰ φέρωσιν οἱ Ἕλληνες τὴν ἐπανάστασιν εἰς τὴν Χίον, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, καὶ ἐπομένως δὲν περιμένει νὰ φθάσῃ καὶ οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ διατάττει νὰ πλεύσωσιν ἀμέσως εἰς τὴν Χίον ὅσοι εὐρίσκοντο τέως εἰς τὰ Ψαρρὰ: ὅθεν ἐπιβάντες εἰς τὰ πλοῖα, ἐφθασαν ὁμίονος τοῦ ἡλίου τὴν 47 εἰς τὸν Μαυρολιμένα, δύο ὥρας ἀπέχοντα τῆς πόλεως. Τὴν ἐπιῦσαν ὁ στρατὸς ἀπέβη εἰς τὸ παράλιον. Πρῶτος ὁ Φαβιὲ ἐπῆλθεν εἰς τὴν ζηρά, μετὰ ἑκατὸν, καὶ δεύτερος ὁ Ἀναγνώστης Καρδαμυλῆτης (ἐκ τῶν Χίων σωματάρχων) μὲ εἴκοσι Χίους. Εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην οἱ Τούρκοι ἦσαν ἐστρατιοπεδευμένοι ἐπὶ τινος λόφου ὑψηλοῦ, καὶ ἄλλοι εὐρίσκοντο ἀπέναντι τοῦ λόφου εἰς τοὺς πρόποδας βουνακίου τινός. Ἐν ᾧ δὲ τὰ λοιπὰ στρατεύματα ἀπέβαινον, ὁ Φαβιὲ διέταξε τοὺς ἀτάκτους νὰ προσβάλωσι τοὺς ἐπὶ τοῦ λόφου, ὡς διακοσίους ἐχθρούς, καὶ αὐτοὶ μετὰ μικρὰν ἀντίστασιν ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν: τοῦτ' αὐτὸ ἐπραξεν καὶ οἱ ἀπέναντι, καὶ οἱ Ἕλληνες τοὺς κατεδίωξαν καὶ ἐφόνευσαν ὅσους ἐφθασαν ἐξ αὐτῶν. Ὁ δὲ Φαβιὲ διήρσεσεν εἰς τρία τὸν στρατὸν, καὶ τὰ δύο τρίτα διέταξε νὰ κινηθῶσιν δύο διευθύνσεις τὸ δὲ ἄλλο τρίτον συνωδευμένον καὶ μὲ τριακοσίους ἀτάκτους καὶ ἔχον αὐτὸν ἐπὶ κεφαλῇς, ἐκινήθη πρὸς τὴν πόλιν. Καὶ ἰδοὺ Τουρκικὸν τάγμα τακτικῶν ἤρχετο ἐναντίον του, καὶ οἱ Ἕλληνες ὤρμησαν κατ' αὐτῶν, καί τοι ἀνωτέρων τὸν ἀριθμὸν, ἀλλαλάζοντες καὶ τυμπανίζοντες, καὶ παρευθὺς τοὺς ἐτρέψαν, καὶ τότε ὅλοι οἱ ἐν τῇ πόλει Τούρκοι,

ἐγκαταλιπόντες αὐτὴν καὶ ὅλας τὰς θέσεις εἰς τοὺς νικητάς, ἐχώθησαν εἰς τὸ φρούριον. Οἱ Ἕλληνες ἐλθόντες περὶ τὰ τείχη αὐτοῦ, ἔμαθον ὅτι Τούρκοι τινὲς εὐρίσκοντο εἰς τὰ περίεξ, καὶ τὸ ἐσπέραις ἐμελλε νὰ εἰσέλθωσιν. Ὁ δὲ Φαβιὲ διέταξεν ἀποσπάσματα τινα νὰ ἐνεδρεύτωσιν ὅθεν ἔπρεπε νὰ διαβῶσ, καὶ τὸ δεύτερον τάγμα τοῦ ἐκτύπησε διαβαίνοντας καὶ ἐφόνευσε πολλοὺς, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἐτώθησαν, διότι ἐγνώριζον, καλλίον τῶν Ἑλλήνων τὸν τόπον· ὁ δ' ἐπιστατὴς τῆς μακτίχης (σακιζεμινῆ) μὲ εἰκοσι Τούρκους καὶ μὲ ὄνυ Ἑβραίους ἐκλείσθησαν εἰς τινὰ πύργον, καὶ ἐπολέμησαν, καὶ τὴν αὖριον παρεδόθησαν. Ἐπιστον δ' αἰχμαλώτοι καὶ ἑκατὸν εἰκοσι Τουρκαλθανοὶ ἄλλοθεν ἐρχόμενοι εἰς τὸ φρούριον. Τότε ὁ Φαβιὲ ἐπολιόρκησε τοὺς Τούρκους, καὶ μετ' ὀλίγον τὰ Ἑλληνικὰ χαρακώματα ἦσαν τόσον πληττον τῆς περὶ τὸ φρούριον τάφρου, ὥστε τέλη Ὀκτωβρίου οἱ Τούρκοι δὲν ἐδύναντο πλέον νὰ πυροβολήσωσιν ἐκείθεν, καὶ ἔκκειται τὰς ἐπάλξεις καὶ περιωρίσθησαν εἰς τὸ πῦρ τῶν ὀλμων καὶ τῶν τουφεκίων. Συγχρόνως ὁ Φαβιὲ κατεσκευάσας πυροβολοστᾶσις εἰς διαφόρους θέσεις, καὶ ἀπὸ ἐκείνας τοῦ Ψωμίου καὶ τῆς Τουρλωτῆς, ἐβλαπτον πολὺ τοὺς Τούρκους, καὶ μάλιστα ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Δημήτριος Κουισογιαννόπουλος. Ἐκείθεν σκοπεύσας καὶ πυροβολήσας ὁ Φαβιὲ αὐτὸς κατὰ Τουρκικοῦ πυροβόλου τῶι ἐξήντα λιτρῶν, τὸ ὅποιον προῦξενει ζημίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας πυροβολιστάς, ἢ τὸ ἐπραξεν ἢ τὸ συνέτριψε διὰ τῆς πρώτης βολῆς, καὶ ἐκείθεν οἱ Ἕλληνες κατέστρεψαν πολὺ μέρος τῶν προμαχόνων τοῦ φρουρίου. Ὁ δὲ Φαβιὲ προσεκάλεσε τὸν πασιᾶν νὰ τὸ παραδώσῃ, λέγων ὅτι δὲν εἶχε πλέον ἐλπίδα σωτηρίας μετὰ τὴν ἐμπρησμόν τῶν Τουρκικῶν στόλων. Τὸν ὑπεινθύμιζε δὲ τὴν καταστροφὴν τῆς Χίου καὶ τῶν ψαρρῶν, ἐκδίκησιν οὕτως ἀπειλῶν, καὶ ὑπέσχετο νὰ τοῦ μετακομίσῃ ἀσφαλῶς αὐτόν τε καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους Τούρκους εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀλλ' ὀδηγούμενος ἐξ ἐκείνων, οὔτινας δὲν ᾔθελον τῆς Χίου τὴν ἐλευθέρωσιν, δὲν παρεδίδοτο, ἀλλ' οὐδ' εἶχεν ἀνάγκην νὰ παραδοθῇ, διότι ἀπὸ τὴν βλάσσαν ἐλάμβανε καὶ στρατιεῦματα καὶ πᾶσαν ἄλλην βοήθειαν. Οἱ δὲ δημογέροντες, ἀντὶ νὰ λάβωσι μέτρα ν' ἀποκλεισθῶσιν οἱ Τούρκοι διὰ θαλάσσης ὡς προσεκλήθησαν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ, ἐξήτουν λόγον τῶν πολεμικῶν του πράξεων, καί

τὸν περιώριζον νὰ μὴ κάμνη κίνημα, ἂν δὲν ἀνεγρέτο πρῶτον εἰς αὐτοὺς, καὶ οἱ στρατιῶται κατεγέλων διὰ τοῦτο. Ὁ Φιβίε παραλαβὼν τὸ πρῶτον τάγμα, ἔπλευσεν εἰς Τσεσμέν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ καύσῃ τὰ ἐνεῖώρμισμένα πλοιάρια· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸν ἐνόησαν οἱ Τούρκοι, ἀπέβη εἰς τὰ πλησίον παράλια, καὶ ἄρ' οὗ διετάξε καὶ ἐτουρέκισαν οἱ στρατιῶται, ἐπυρῆλθεν εἰς τὴν Χίον. Τοῦ κίνημα τοῦτο ἐξέπληξε μόνον τοὺς Τούρκους, ἀλλὰ δὲν ἀπειτέλεσε τίποτε ἄλλο. Αὐτοὶ ἐξήκολούθησι στέλλοντες εἰς τὸ φρούριον τῆς Χίου ὅλα τ' ἀναγκαῖα. Ὁ Φιβίε ἀπεφάσισε νὰ δρύζων οἱ Ἕλληνες ὑπόνομον, ἐπὶ σκοπῷ νὰ διαρρήξωσι τὸ τεῖχος πρὸς τὴν ἐπάνω πύλην, καὶ νὰ κυριεύσωσιν ἐξ ἐφόδου τὸ φρούριον καὶ εἰς τοῦτο κατεγίνετο ἥδη ὁ Κώττας χορηγίτης. Ἀλλ' οἱ Τούρκοι τὴν 20 πρὸς τὴν 21 Νεμβρίου ἐξήλθον νὰ καταστρέψωσι τὰ ἔργα ταῦτα, καὶ οἱ Ἕλληνες τοὺς ἐκ ὕψους καὶ τοὺς ἡνέγκασαν νὰ τραπῶσιν εἰς τὰ ὅπισθεν. Ἐξῆλθον καὶ τὸ πρῶτ' τῆς 29, καὶ πάλιν τοὺς ἐκτύπησαν οἱ Ἕλληνες, ἐρίευσαν ἑπτὰ καὶ τοὺς κατεδίωξαν φεύγοντας. Καὶ πάλιν ὡς γίνεσι Τούρκοι, ἀφ' οὗ ἐξεπτόευσαν καὶ αὐτῶν χάλαζαν βολῶν καὶ βομβῶν καὶ βομβίδων, ἐξῆλθον καὶ ἀπεκρούσθησαν κρατερῶς ὑπὸ τῶν τακτικῶν μάλιστα, εἴτινες πρὸ τῶν χαρὰκωμάτων τῶν ἀτάκτων τεθειμένοι καταπολέμουν τὸν ἐχθρὸν· ἔπειτα δὲ τρεῖς Ἕλληνες καὶ εἰς ἐπληρώθη εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς ἐξόδους τῶν Τούρκων.

Ἀρχὴς Νοεμβρίου ἐκστρατεύει καὶ ὁ Κριεζιώτης ὁμοῦ μετὰ τὸν Καρατάιον, Γαττιον, Βίσιον, Δουμπιώτην, Μπινον, Ἀπσιετλάραν, Ζερμπᾶ, Βιλέντσον, Λιακόπουλον καὶ ἄλλους μετὰ τέσσαρας χιλιάδας στρατεύματα καὶ μετὰ πλοῖα Ψαρῶν καὶ διὰ τὴν Θεσσαλομαγνησίαν. Μετ' αὐτῶν συνεκστρατεύει καὶ ὁ Ἀδὰμ Δούκας ὡς ἐπιτελετή· ἀπισταίμενος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Αποβάντες εἰς τὰ Τρίκερα, προῦχώρησαν πρὸς τὴν Κωμόπολιν καὶ τὸ τεῖχος, πολὺ ἀπέχον τοῦ αἰγιαλοῦ, ὅπου οἱ Τούρκοι μὴ ἀντισταθέντες εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἐκλείσθησαν συγκατακλείσαντες καὶ τοὺς ἐγκατοίκους χριστιανούς. Οἱ Ἕλληνες ὤρμησαν ἀμέσως νὰ κυριεύσωσι τὴν Κωμόπολιν· ἀλλὰ μέλις ἤρχισαν νὰ εἰσβολῶσιν εἰς αὐτὴν μαχόμενοι πρὸς τοὺς Τούρκους ἀμυνομένους, ἐξ ὧν εἶχον φρονέσει καὶ τινες, ἐβιάσθησαν ἀπὸ βροχὴν βαγδαίαν ν' ἀποχωρήσωσιν, ὡς μὴ

δυνάμενοι νὰ μεταχειρισθῶσιν εἰς μάχην τὰ τουφέκια των. Ἀποφασίσαντες δὲ νὰ συστήσωσι τακτικὴν πολιορκίαν, διερέθησαν εἰς δύο σώματα, καὶ ὁ μὲν Καρκατῆσις μετ' ὃν Γάτσιν, Βάσιον, Δουμπιώτην καὶ Μπῆνον ἐτοποθετήθησαν εἰς τὸ τεῖχος, νὰ ἐμποδίσωσιν ἐκεῖθεν πᾶσαν ἐχθρικὴν ἐπιδρομὴν ἐκ μέρους τῆς Λαρίσσης καὶ τοῦ Βώλου. Ὁ δὲ Κριεζιώτης μετὰ τοὺς λοιποὺς ἐπολιόρκησε τὴν Κομόπολιν. Τῇ 9 ὁ Κριεζιώτης ὤρμησε μετὰ διακοσίους στρατιώτας εἰς τὰς ἀποθήκας διὰ ξηρᾶς, ἐκυρίευσεν ἐξ ἐκείνου εὖω πυροβόλοισι, κείμενα εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βώλου. Οἱ δὲ Ψαρφίανοι, ὁ Ἀνδρέας Κεφάλας καὶ λοιποὶ, διὰ θαλάσσης μαγόμενοι, ἐκυρίευσαν τὴν Γολέταν τοῦ Ταχέρ Ἀγᾶ ἢ Ταχέρ Κονίτσα καὶ ὥς πενήντα ἄλλα πλοία. Οἱ ἐχθροὶ κατακυριευθέντες ἀπὸ φόβου, παρήτησαν ὅλας τὰς θέσεις· καὶ ὁ μὲν Ταχέρσαγας ἐπρόφρασε καὶ ἔφυγεν εἰς τὰ Τρίκερα, οἱ δὲ λοιποὶ φύλακες περὶ τοὺς πενήντα ἐκλείσθησαν εἰς τρεῖς ἀποθήκας καὶ τὴν αὐρίον παριδέθησαν. Τὴν 14 ἦλθον εἰς θέθειαν τῶν Τούρκων ὡς χιλιοὶ πεντακόσιοι τακτικοὶ καὶ ἄτακτοι ἀπὸ Λάρισσας καὶ ἀπὸ Βώλου, καὶ οἱ Ἕλληνες πολεμήσαντες ἀπὸ τὰς δύο ὥρας Μ. Μ. ἕως εὖω ὁ ἥλιος, τοὺς ἔτριψαν εἰς φυγὴν, καὶ τοὺς ἐδωκον πολλὴν ὥραν φεύγοντας, φρονεῦντες ἐξ αὐτῶν. Ἐφόνευται δ' ἕως πεντακοσίου καὶ τὸν Νυῦρκα Σέβρανην μετὰ δεκαπέντε ἀξιωματικούς, ἤχημαλώτισαν ὡς ἑκατονπενήντα καὶ ἐπῆραν πέντε σημαίας καὶ πολλὰ ὅπλα λάφυρα καὶ τὰς ἀποσκευὰς των. Πλὴν μετ' ὀλίγον ἐληχλάτησαν τὸν τόπον, ἤρπασιν καὶ ἄλλα λάφυρα καὶ ἔφυγον εἰς τὰ δόξω, καὶ εἰς μάτην ἐκπαύθησιν ἢ Κυβίνησι· τα χεῖματα τοῦ πτωχοῦ ταμίου τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἐκστρατείαν των. Ἐστράτευσαν ἐκ πορείας καὶ εἰς τὴν Εὐβοίαν· ἀλλὰ δὲ ἐδυνήθησαν νὰ κατορθώσωσι τίποτε, ὅτε εἰς ταῦς κατοίκους δὲν εὗρισκον ἤδη παντάπασιν ἀκρόαριν.

Συγχρότως ἤρχισαν νὰ πολλαπλασιάζωνται οἱ ἐπανοσταταὶ εἰς τὴν Κρήτην· συνέστησαν καὶ τοπικὴν εἰσέχσιν ὑπὸ τὸν τίτλον· Κρητικὴν Συμβούλειον, νὰ διευθύνῃ τὰ πραγματικά των, καὶ διώρισαν στρατάρχην τὸν Ἰω. Χάλην, νὰ διοιῇ τὰ στρατεύματα. Ἀρχὰς Νοεμβρίου οἱ ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου διεσπορμένοι Κρήτες ἤρχισαν νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. Αὐτοὶ ἐστρατολό-

γηταν καὶ βοηθητικά σώματα Ἑλληνικά εἰς τὴν Αἰγίαν, ἐν αἷς καὶ ὁ Χ. Μιχάλης Ταλιάνος Κυριακούλης Ἀργυροκαστρίτης καὶ ἄλλοι, καὶ μετ' αὐτῶν θὰ μετοβῶσιν ἤδη εἰς τὴν νησὶν των, ὅπου ἐπανέστησαν πάλιν οἱ κάτοικοι τῶν Σφακιῶν, Κυδωνίας, Μηλοποταμοῦ, Κνωσοῦ, καὶ ἄλλων ἐπαρχιῶν, καὶ ἤρχισαν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Τούρκων καὶ τὴν λεηλασίαν τοῦ τόπου. Οἱ Σφακιανοί, Κυδωνεῖς καὶ ἄλλοι κατέβησαν εἰς τὰ πεδία τῆς Κυδωνίας, καὶ προσέβαλον τοῖς Τούρκοις καὶ ἐφόνευσάν τινες, καὶ ἤρπασαν περὶ τὰς τριάντα χιλιάδας πρὶντα. Τὴν 20 τοῦ αὐτοῦ Νοεμβρίου ὁ Χάλης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὀπλαρχηγοὶ ἐπλευσαν ἀπὸ Γραμποῦταν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Πείρας, ὅπου ἀπέβησαν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ λιμένος τοῦ Ἀγιονικολάου, καὶ ἐκωρίευσαν εὐθὺς τὸ χωρίον Κριτσιάν. Τὴν ἐπισύσαν ἐστράτευσαν εἰς Μιραμπέλον, ὅπου εὗρον ὡς διακοσίους Τούρκους, καὶ ἐφόνευσαν καὶ ἐζώγρησαν τοὺς πλειότερους· οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον εἰς τινὰ πύργον τοῦ χωρίου, καὶ τοὺς ἐπολιόρησαν, καὶ ἐλθόντας εἰς βοήθειάν των τριακοσίους ἄλλους, τοὺς ἐκτύπησαν καὶ τεύτους καὶ τοὺς ἔτρεψαν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐζώγρησαν καὶ δεκατέσσαρας. Ἔπειτον καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων τέσσαρες καὶ ἐπληγώθησαν ἐπτά, ἐν αἷς καὶ ὁ Ἴω. Χουδάλης. Αὐθιμερὸν ἀπόσπασμα διωρισμένον νὰ καταλάβῃ τὰ στενὰ τῆς Σπιναλόγκας ἐφόνευσαν εἴκοσι Τούρκους, ἐζώγρησαν ὀκτὼ καὶ ἡχημαλῶσιταν πολλὰς γυναῖκας καὶ παιδία. Τὴν δὲ 23 ἐλθόντα ὠταύτως εἰς βοήθειάν των τὸν Κεχαγιάμπεην μὲ διςχιλίους Τούρκους, τοὺς ἀντικρούουσι καὶ αὐτοὺς, δὲν τοὺς ἀφίνουσι νὰ προχωρήσωσι καὶ τοὺς περιστέλλουσιν εἰς θέσιν τινὰ ὀχυρὰν ἐνὸς μοναστηρίου. Οἱ Τούρκοι ἔχουσι καὶ τρία πυροβόλα καὶ ἓνα ὄλμον, καὶ μάχονται κατὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἡ μάχη διαρκεῖ ἐπτά ὥρας. Μετὰ ταῦτα ὤρμησαν οὗτοι κατ' ἐκείνων καὶ τοὺς ἐβίασαν νὰ κλεισθῶσιν εἰς τὸ μοναστήριον, ὅθεν καὶ ἔφυγον τὴν νύκτα, ἀφήσαντες καὶ τὰ πυροβόλα καὶ τὸν ὄλμον των καὶ ἄλλα πολλὰ ὄπλα, καὶ τροφὰς καὶ πυριτόβολα καὶ σφαίρας ὁμοῦ καὶ τρεῖς σημαίας. Εἰς τὴν μάχην ταύτην ἐφονεύθησαν πλέον ἢ διακόσιοι Τούρκοι καὶ τριάντα ἔξ, ἡχημαλωτίσθησαν, καὶ ὁ Κεχαγιάμπεης ἐπληγώθη. Ἐπληγώθησαν καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων πέντε. Τὴν 25 παρεδόθησαν οἱ ἀποκλεισμένοι εἰς τὸν πύργον, καὶ οἱ μὲν Ἀλβανοὶ, ὡς εἴροισιν, ἐστάλησαν ν

εἰς Ἱεράπυτον. Οἱ δὲ Κρητικὶ Τούρκοι, ἐν ᾧ παρέδιδον τὰ ὅπλα τὸν Ἰω. Κουμήν, ἐπληξάν αὐτὸν μὲ μάχαιραν, καὶ ἐφόνευσαν δέκα ἐκ τῶν Ἑλλήνων, καὶ κλεισθέντες· εἴ, τινα ἐκκλησίαν, ἤρχιτ' νὰ μάχωνται πάλιν ἐκείθεν· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἤδη τοὺς ἐκαύσαν ὅλους αὐτόθι. Ἀφ' οὗ δ' ἀφῆκαν τοὺς ἀναγκάσιους στρατιώτας εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Σπιναλόγκας καὶ τοῦ φρουρίου τῆς Ἱεράπυτου, ἐκινήθησαν εἰς Μελίαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Χαρρόνησου, ὅπου ὑπῆρχον ὡς ἐπτακόσιοι Τούρκοι· εἶχον δὲ προαποβῆ ἐλθόντες ἀπὸ τὰς ἄλλας νήσους δις χίλιοι περίπου ὑπὸ τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Π. Ζερβουδάκη, Μιχάλην Μαγουλάκη καὶ Μ. Κουρμούλην· καὶ οἱ μὲν ἡμίσεις ἀπέβησαν πρὸς τοὺς Καλοῦς Λιμέας, οἱ δὲ ἄλλοι ἡμίσεις πρὸς τὴν Σιτείαν· καὶ οἱ μὲν ἐκινήθησαν διὰ τῶν ἐπαρχιῶν Γορτύνης, Ἀρκαδίας, Κινοῦ καὶ Λουκίνης, ἠνώθησαν μὲ τοὺς ὑπὸ τὸν Τσιουδερόν, Ἀλέξανδρον Ἀνδρεδάκη, Ἰω. Παλιμέτην καὶ Σταῦρον Νιώτην κατὰ τὰς ἐπαρχίας Αὐλοποτάμου καὶ Λάμπης, καὶ λεηλατοῦντες τὸν τόπον, ἐφόνευσαν καὶ ἠχμυκλώτησαν πολλοὺς ἐκ τῶν ἐχθρῶν. Οἱ δὲ ἠνώθησαν μὲ τὸν Καζανομανώλην, ὅστις ἔχων πεντακοσίους περίπου πάντοτε ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του, δὲν ἔκυψέ ποτε τὸν αὐχένα εἰς τοὺς Τούρκους. Τὴν 9 Δεκεμβρίου εἰ Ἕλληνες προὐχώρησαν ὅπου ἦσαν οἱ ἐχθροὶ ἐστρατιοπεδευμένοι, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχε στείλει πρὸ μικροῦ καὶ βοήθειαν ὁ Μουσταφάπασκας. Μόλι· δὲ ἤρχιτ' νὰ ὀχυρώνωνται, ὥρμησαν οἱ Τούρκοι κατ' αὐτῶν, καὶ πρῶτον προτέβαλον τὸν Κότσιον Μοναστηριῶν. Φοβηθέντες δὲ τοῦτου τὴν ἀφροδίαν, ἐστράφησαν κατὰ τῶν ὀπλαρχηγῶν Μαγουλάκη καὶ Φαρμάκη, καὶ τοὺς ἔρεψαν εἰς φυγὴν, καὶ ἐπομένως ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἤρχιτ' ν' ἀποχωρῶσι, καὶ ἤθελον πάθει πολλὴν ζημίαν ἂν ὁ Καζανομανώλης καὶ ὁ Μιχάλης ἐκαθέλας, οἱ ὁποῖοι εὐρέθησαν ἐνεθρεύοντες, δὲν περιέστελλον τὴν δομὴν των. Ἐφορέθησαν δ' ἐπὶ τὰ Ἕλληνες καὶ ὁ Μαγουλάκης ἐπνίγησαν καὶ εἰκοσιπέντε περὶ ὧν ποταμὸν τινα ἐν ᾧ ἔρευγον. Ἦδη τὰ Κρητικὰ στρατεύματα ἠριθμοῦντο ὡς τέσσαρες χιλιάδες· εἰς βοήθειαν τούτων εἶχε φθάσει καὶ ὁ Χ. Μιχάλης Ταλιάνος, ὅστις διωρίσθη παρὰ τοῦ Κρητικοῦ Συμβουλίου ἀρχηγὸς ὅλων τῶν βοήθητικῶν στρατευμάτων, τῶν καὶ ὑπ' ἄλλους ὀπλαρχηγούς· Ρουμελιώτας καὶ ἄλλους, καὶ οἱ Κρητες, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω φρουρίων, ἔχουσιν ἤδη

πολιορκημένα καὶ ἐκεῖνα τῆς Κυθωνίας, ῥεθύμνης καὶ Ἡρακλείου, τῶν ὁποίων ἡ Κυβερνήτης εἶχε διακηρύξει τὸν δ' ἁ θαλάσσης ἀποκλεισμόν.

Ὁ δ' ἀρχιστράτηγος, ὅστις ἀπὸ τὸν Ἰσθμόν εἶχε φθάσει τὸν Σεπτέμβριον εἰς τὰ Καλιβρυττα, διατρίβων εἰς Δεικοπτόν, ἐδέχθη ἀπεσταλμένους ἀπὸ τὰ χωρία τῶν ἐπὶ ἐμμενόντων εἰς τὴν ὑποταγὴν, ὡς ἔγραφε τὴν 24 τοῦ αὐτοῦ, οἱ ὅποιοι τὸν ἐδῶκαν ὑπόσχεσιν νὰ στρέψωσι τὰ ὅπλα ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κατὰ τῶν Τούρκων, μετὰ τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων στρατεύοντες· ἄρα καὶ ἡ παρυσία τοῦ ἀρχιστρατήγου κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη θὰ συντελέσει νὰ ἐπανεέλθωσιν οἱ ὑποταγμένοι εἰς τὴν πατρίδα· ἀλλὰ τὸ ὄνειδος τῆς ὑποταγῆς θὰ ἐξελειφθῇ ἐντελῶ, ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, ἀφ' οὗ ὁ Κυβερνήτης, φθάσει μετ' ὀλίγον, χάρισι ἀμνηστειᾶν εἰς ὅτους ἐμμένοντας εἰς τὴν ὑποταγήν. Μόλις ὁ Νενέκος ἐν τῇ ἀφροσύνῃ τοῦ θ' ἀποθάνει ἐν τῇ κατὰσχύνῃ τῆς προδοτικῆς. Ἐπειδὴ δ' ὁ Κολοκοτρώνης εἶχε χάρισι εἰς πλείους τῶν ὑποταγέντων ἀμνηστειᾶν, ὡς ἐρόθη ἐν ταῖς προσηγορίαις, καὶ ἐπειδὴ οὗτος ἐμπόδισε τὴν πρόδον τῆς ὑποταγῆς, καὶ ἐτοιμῶς ὑπεχρέωσε τὸ μέγα μέρος τῶν προσηγομένων νὰ στρέψωσι πάλιν τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὁ Κυβερνήτης διὰ τοῦ Κολοκοτρώνη αὐτοῦ θὰ κοινοποιήσῃ πρὸς ἅπαντας τὴν παρ' αὐτοῦ δοτησθεῖσιν ἀμνηστειᾶν· οὕτω θὰ ἐπικυρώσῃ καὶ τὴν πρὸ τῆς ἐλευθερίας του παρὰ τοῦ Κολοκοτρώνη χρησθεῖσιν. Ἐπειδὴ ὁ ἀρχιστράτηγος ἐμελλε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, νὰ συστήσῃ στρατόπεδον, ἀρχὰς Νοεμβρίου, στέλλει τὸν λοχαγόν Ἰω. Φωτεινόν (ὅστις ὁμοῦ μετὰ τὸν Δημ. Σπηλιωτόπουλον καὶ Περδ. Δαμνιῶδην ἀδεία τοῦ Φαβιέ παρεκλούθει αὐτόν) εἰς Ζουμπάταν πρὸς τὸν Δημ. Νενέκον, καὶ τὸν προτείνει νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ διαβῇ ἐλευθέρως ἐκεῖθεν· Ὁ Νενέκος, ὃν καὶ ἠρνήθη τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐλευθερίαν, προσηνέχθη φιλοφρόνως πρὸς τὸν ἀπεσταλμένον παρὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου, δείξας ὅτι προεμνηστεύετο τὴν εὐνοίαν του διὰ τὸ μέλλον, περὶδωκεν εἰς αὐτόν ὅμηρον τῆς πίστεώς του τὸν γυναικαδελφόν του, καὶ τὸν ἀπέπεμψεν ἐν ἀσφαλείᾳ, καὶ ἐνέσχησε τὰ δίδοντα, ὥστε ἀπεμάχοντα τοὺς Τούρκους ἀπὸ τὸν δρόμον τῶν Ἑλλήνων. Ἐπομένως ὁ ἀρχιστράτηγος ἐκινήθη εἰς τὰ Νε-

ζερὰ καὶ κατέλαβε τὰ Σελὰ καὶ ἄλλας θέσεις περὶ τὰς Πάτρας,
 διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ υπάγῃ εἰς τὸ ἀκρωτήριο Πάπα, ἔθεν νὰ
 διαπεραιωθῇ εἰς τὴν δυτ. Ἑλλάδα. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς τὸ
 Καραβοστάσι συνερ γούνιος τοῦ Βασιλείου Πετιμεῖζα, λοβῶν ὅλως
 τοὺς Τούρκους, ὅ,τε μάλιστα ὁ Δελιαχούεπασιας ἐπανήρξατο εἰς
 Η. Πάτρας ἐκ τῆς Μεσσηνίας, καὶ ἐπέβη τὴν 16 Νοεμβρίου εἰς
 τὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα εἶχον φθάσει ἐκεῖ ἐμοῦ μὲ τὸν ἀγαθὸν Χά-
 στιγῆ ἀπὸ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἐκπλεύσαντα, ἐμοῦ μὲ τὸν Ν.
 Πετιμεῖζαν, Κώστα Βλαχόπουλον, Βελισάριον Καλόγηρον, Δ. Εὐ-
 μορφόπουλον, Γ. Φωκῆν, Ἀναστάσιον Χερμούδαν καὶ ἄλλους ἐπα-
 γομένους ὁπλαρχεῖς, περὶ ἵππου στρατιώτας, ἀπέβη τὴν 19 εἰς
 Δραγαμέστο, ὅπου κατεκκηώθη, ἔστειλε πορευθῆς ὀπίσω τὰ
 πλοῖα, καὶ παρελθόντα μετεκόμισαν αὐτόθι τοῦς μείναντας
 εἰς τὸ Καραβοστάσι Κώστα Μπότσηρον καὶ ἄλλους ὁπλαρχεῖς,
 καὶ στρατιώτας, καὶ οἱ Τούρκοι, αἵτινες εὗρίσκοντο κατὰ τὸ Δρα-
 γιμέστο, ἐφυγον, καὶ οἱ Ἕλληνες κατέλαβον τὴν πόλιν καὶ τὴν ὀ-
 χυρὰν θέσιν τοῦ προηγήτου Ἡμεῖοῦ, καὶ ἤδη υπάγει εἰς τὴν δυτ.
 Ἑλλάδα ἀρετὴ Ἑλληνικὴ δύναμις. Ὁ Ἀρχιστράτηγος, εἰδὼς
 τὴν 24 διακλήρυσεν πρὸς ἅπαντας τοὺς κατὰ τὴν Πελοπόννησον
 Αὐτοκράτορας ὁπλαρχεῖς καὶ στρατιώτας, καὶ τοὺς προσε-
 κάλεσε νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν πατρίδα των, νὰ συμπράξωσι μετ'
 αὐτοῦ διὰ τὴν ἐλευθεσίαν τῆς. Τὴν 26 εἰδὼς καὶ ἄλλην πρὸς
 τοῦς κατοικοῦς τῆς δυτ. Ἑλλάδος ποσειακούτε καὶ μὲ, καὶ τοὺς
 προσεκάλεσε νὰ ἰάσωνται τὰ ὅπλα καὶ νὰ υπερχεπσωσι τὰ δίκαιά
 των· τοὺς ὑπέσχετο δὲ νὰ τοὺς βοηθήσῃ α' ὅλους τοὺς τρόπους
 ν' ἀνακτήσωσι τὴν ἐλευθερίαν των. Διακρίνεται δὲ πρὸς ἅπαν-
 τας ὅτι λαρμονεῖ τὰ παρελθόντα καὶ ἀναγνωρίζει ὡς πατριώτας
 ὅλους τοὺς Ἕλληνας, ὅσοι ἐνωθῶσιν ὑπὸ τὰς σημάδας τῆς πατρί-
 δος, καὶ αὐτὸς προστατεύσει ἅπαντων τὰ δίκαια, ἐκτός ἐκείνων οἵτι-
 νες ἤθελον ἐμμένει εἰς τὴν δουλικὴν κακιάττασιν. Θὰ συντελέσει
 ἄρα καὶ ὁ Τσιόρτζι εἰς τῆς στερ. Ἑλλάδος τὴν ἐλευθέρωσιν.

Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης τὴν 17 τοῦ αὐτοῦ Νοεμβρίου ἀναφέρων
 εἰς τὴν Βουλὴν τὰς πράξεις του καὶ αὐτὴν τὴν τελευταίαν καὶ
 τοῦ ἱμπερατὸρος καὶ τῶν ὑποταγέντων ἐκστρατεῖν του, καὶ τρόπον
 πινὰ υπεραπολογούμενος δι' ὅσα ἐπραξεν καὶ εἶπεν οἱ δι' ἡγερχι-

κοί ἐναντίον του, λέγει: «Εἰς τὴν συνέλευσιν αὐτῆς ἀντενέργειας
 » τῶν ἀντιπολιτευομένων κατὰ τοῦ Κυβερνήτου ἐχρεώτουν νὰ
 » μείνω ἄχρι τέλους. Ἐπομένως ἦλθον διὰ τ' ἀναγκαίᾳ τῆς
 » ἐκστρατείας, δὲν τὰ ἔλαβον διὰ πολλὰς ἡμέρας καὶ ἔμεινον ἐκεῖ.
 » Ἐξ αἰτίας τοῦ Γρύξ ἐξῆλθον εἰς Ἀργεῖς, ὅπου ἔμεινον τὴν ὑπο-
 » ταγὴν εἰς τινὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου. Τότε παρεκάλεσα τὴν
 » Κυβέρνησιν νὰ μὲ προμηθεύῃ τοῦλάχιστον φυσέκια, πάντοτε
 » μὲ ὑπέσχετο καὶ ποτὲ δὲν μ' ἔστειλεν. Οἱ προσκυνημένοι ὠδή-
 » γουν τοὺς Τούρκους εἰς τὰ μεσόγεια καὶ κατὰ τῶν στρατευ-
 » μάτων μας, εἰς Νκύπλιον διὰ συνθήκην καὶ χωρὶς φυτε-
 » κίων καὶ τρεφῶν διὰ νὰ προλάβω τὸ μῖσος τῆς ὑποταγῆς.
 » Πρὸ πάντων ἀπῆλθον εἰς Κόρινθον, καὶ συμπαρέλαβον
 » τοὺς Κορινθίους μετ' ἐμοῦ διὰ τὸν φόβον μὴ διὰ τὴν γειτνίασιν
 » αὐτῶν μὲ τὴν ἐπαρχίαν Βοιωτίας, καὶ διὰ τὰς ἐναντίον των
 » καταχρήσεις τῆς φρουρᾶς τῆς Ἀκροκορίνθου συνεννοηθῶν μὲ τοὺς
 » προσκυνημένους καὶ προσκυνήσουν καὶ ἐκεῖνοι. Καὶ αὐτοὶ δὲ καὶ
 » ὁ κληὸς στρατηγὸς των Παναγιώτης Νοταρᾶς ἐστρατεύθησαν
 » προθυμότατοι. Προεκύρῃς ἀμνηστίας τῶν παρελθόντων, καὶ
 » προσεχάλουν τοὺς πάντας εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς πατρίδος. Ἐκέρυξ
 » δὲ οἱ τὰ στρατεύματα ἔμελλε νὰ ἐκθρέψω ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ εἰσο-
 » δήματα, καὶ εἰ δέον καὶ ἀπὸ ιδιόκτητα τῶν πολιτῶν, ὅτι ἡ
 » Κυβέρνησις δὲν μ' ἐπρομήθεισεν ἄλλοθεν ποθεν. Τοῦτο ἀπῆται
 » ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος· ἄλλο τούτου ἄλλως τὰ πάντα κατεκυ-
 » ρεύοντο ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Ἀπὸ Τρίκαλα καὶ ἀπὸ τὸ κατὰ τὸν
 » Φινεὸν μοναστήριον τοῦ ἀγίου Γεωργίου δὲν ἐπισυκα ἐπικαλού-
 » μενος τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ζητῶν τροφὰς καὶ φυτέκια. Οὐδεμία
 » ἀκρόασις· ἤλπισα εἰς τὸν Θεόν. Ὁ ἐχθρὸς ἦτον εἰς τῶν Κα-
 » λαβρύτων τὴν μητρόπολιν. Ὁ Πλαπούτας καὶ ὁ Γενναῖος ἐκ-
 » διαταγῆς μου ἔφθασαν εἰς τὸ Λιβάρι. Ὁ Βασίλειος Πετιμεζᾶς
 » καὶ ὁ Νοταρᾶς προσχώρησαν περὶ τῶν Καλαβρύτων, καὶ ὁ ἐχθρὸς
 » ἐβάρη ν' ἀφήτῃ τὴν μητρόπολιν ἐκείνην, καὶ νὰ φύγῃ χωρὶς
 » νὰ ἐκτελέσῃ τὸ περὶ ὑποταγῆς σχέδιόν του. Ἐκρινα ἀναγκάσιον
 » νὰ ἐπανακαλέσω εἰς τὴν πατρίδα τοὺς ὑποταγέντας, μετέβην
 » εἰς Μεγασπύλιν καὶ ἐνήργησα διὰ δέον περὶ τούτου. Οἱ ὑπο-
 » ταγέντες ἐχώρουν καὶ ἐπεβούλευον καὶ ἐμὲ καὶ τὸν στρατόν,
 » καὶ εἰς Πητσίκους ἠτοίμασάν κατ' ἐμοῦ φρικτὴν ἐπιβουλήν. Με-

» τεχειρίσθην εἰς αὐτοὺς ὥς σχετικωτέρους τὸν Ἀνδρέαν Λόντον,
 » καὶ τὸν Μπενζέλον 'Ρούφον, ἀλλ' εἰς μάτην ἠναγκάσθην ν' ἀ-
 » πομκρυνθῶ, καὶ ν' ἀνακλέσω τὸν Πλαπούταν καὶ Γενναῖον
 » δραμόντας κατόπιν τοῦ ἐχθροῦ εἰς Μεσσηνίαν. τοὺς μετεχειρίσ-
 » θην καὶ τούτους εἰς τοὺς ὑποταγέντας, ἀλλὰ καὶ πάλιν κωφοί.
 » Ἀποφάσισα τὴν βίαν, καὶ οἱ στρατιῶται τοὺς κατέθλιψαν με-
 » τρώς· τοῦτ' αὐτὸ συνέβη καὶ κατὰ τὸν Πύργον. Οὕτως ἀπηλλά-
 » γη ἡ πατρίς ἀπὸ τὸ μῖασμα τῆς ὑποταγῆς καὶ ἐσώθη. Οἱ φωνα-
 » σκούντες ἡδύναντο τότε νὰ ἔλθωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον, νὰ οἰκο-
 » νομήσωσι τὰ πράγματα κάλλιον ἐμοῦ, ἀνῆδύναντο· τοὺς προσε-
 » κάλεσα ὅλους. Μετεχειρίσθην διὰ τὸ στρατόπεδον μέρος ἐθνικῶν
 » εἰς Καλαβρυτὰ· ἤθελον μεταχειρισθῇ καὶ ιδιόκτητα διὰ τὴν κοι-
 » νὴν σωτηρίαν· πλὴν δὲν ἔγεινε χρεῖα. Ἄν εἶχον τινεῖ, ἡγορασμένας
 » προσόδους ἐκ τῶν ἐθνικῶν, ἐπειδὴ τὰς ἔφαγε τὸ στράτευμα, ἡ
 » Κυβέρνησις ἄς τοὺς ἀποζημιώσῃ, καὶ ἄς μὴ κατηγοροῦν ἐμὲ οἱ
 » ιδιοκτῆται, διότι ὑπερσπίσθην μάλιστα τὰς ιδιοκτησίας τῶν
 » πάντων (1). Ἄν ἀπὸ φόβον δὲν ἦλθον νὰ συναγωνισθῶμεν ὅσοι
 » μὲ κατηγοροῦν, ἅφ' οὗ ἐγὼ τοὺς προσεκάλεσα, ἔχουν ἀδικον.
 » Φωνάζουν διὰ τοὺς κατατρέχω· δὲν εἶναι ἰδιόνομου ἡ καταδρομή·
 » κηρύττομαι ὅλων φίλος καὶ ἀδελφός· ἐξ ἐναντίας ἐγὼ κατετρέχ-
 » θην πάντοτε καὶ οὐδέποτε ἐμνησικακήσα· αὐτοὶ κατατρέχουσιν
 » ἐμὲ ὥς καὶ διὰ τῆς ἐφημερίδος, καὶ κατασπαράττουσιν τὴν πατρίδα
 » μὲ τὰς διχονοίας, καὶ αὐξάνουν τὰς δυστυχίας τοῦ λαοῦ. Ἐχ-
 » οῦχαρίστησιν ἐκ μέρους τοῦ στρατηγοῦ Μικήτα, Κολιόπουλου,
 » Πετιμεζαίω, Μελετοπούλου, Νοταρᾶ, Κουμανιώτου, Δεχουρί-
 » του, Σισίνη, Παπασταθοπούλου, Γενναίου, Ν'τσιανέτου Χριστό-
 » πουλου, Παπατσιώρη, Γκρίντσιαλη, Καλαμπίκη, Μπαρμπιτσι-
 » ῶτη, Π. Παπαθανασόπουλου Γιοργιτσιάνων, καὶ ἐκ μέρους τῶν
 » Καλαβρυτινῶν ὀπλαρχηγῶν καὶ στρατιωτῶν καὶ τῶν λοιπῶν

(1) Οἱ Δελιγιάννη ἐδωκαν ἀναφορὰν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ
 τὸν κατηγοροῦν διὰ ἐπῆρε τὰς ιδιοκτησίας τῶν. « Ὁ δὲ Κολοκοτιώ-
 νης ἀποκρίνεται πρὸς τὸν Γραμματέα τοῦ πολέμου· « Αἱ ἐθνικαὶ
 » πρόσοδοι, τὰς ὁποίας ἔχουν ἀγοράσει οἱ Δελιγιαννοὶ τῆς Ἀχο-
 » ρας καὶ Περαμερίας ἐχρησίμευσαν διὰ τὰ στρατεύματα, ὅτε ἡ
 » Κυβέρνησις δὲν μ' ἐδίδεν οὔτε τροφὰς οὔτε πολεμιφόδια· τὰς δὲ
 » ιδιοκτησίας τῶν οὐδ' ἐτόλμην, οὐδὲ τολμᾷ τις νὰ πειράξῃ. »

» πολιτῶν αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας· ὁμοίως διὰ τὴν σταθερότη-
 » τα, ἐπιμονὴν καὶ ὑπομονὴν τῶν Μεσσηνίων καὶ Τριπο-
 » λιτσιωτῶν. » Ἀλλὰ καὶ ἂν οὐ οἱ συμμαχικοὶ σιόλοι κατέ-
 στρεψαν τοὺς ἐχθρικοὺς, ὁ ἱμπεραχίμ ἐξακολουθεῖ μὲ τὰς ἐπι-
 δρομάς του εἰς τὴν ξηρὰν, ὅχι ὁμῶς πλέον μὲ τὴν αὐτὴν λύσ-
 σαν ὥς ἕως πρὸ τῆς κατὰστροφῆς τῶν στόλων του. Τελὴ Δεκεμ-
 βρίου στέλλει τὸν Δελιαχμέτπασιᾶν μὲ τροφὰς εἰς τὰς Π. Πάτρας,
 ὅστις ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀγουληνίτσαν, καὶ οἱ κάτοικοι τῆς πόλε-
 ως ἐκείνης ὥς καὶ τοῦ Πύργου προσεφέροντο εἰς τοὺς Τούρκους
 ὥς φίλοι, ἐμπορευόμενοι, καθὼς προσεφέροντο ὅτε Νινέκος καὶ
 οἱ ὁμόφρονές του. Ὁ δὲ Καλοκοτρώνης δὲν ἔπαυε καταδιώκων
 τοὺς τοιούτους καὶ ἐδικούμενος τὴν ὑβρισθεῖσαν παρ' αὐτῶν Πε-
 λοπόννησον. Εἶχε δὲ πάντοτε ἀνάγκην τροφῶν καὶ πυριτοβολῶν,
 καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὴν Κυβέρνησιν ζητῶν ἀδιακόπως καὶ ἀπὸ τὴν
 Μεσσηνίαν, ὅπου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μεταχειρισθῇ ἐθνικὰ εἰσοδή-
 ματα· πλὴν ἡ ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ, ἡ φατρία τῶν ὀλιγαρχι-
 κῶν, δὲν ἀκούει τίποτε.

Κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα ἀναχωροῦσιν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως οἱ
 πρέσβεις τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ῥωσσίας διὰ τῆς ἐκτέλεσιν
 τῆς συνθήκης τῆς 6 Ἰουλίου, διότι ὁ Σουλτὰν Μπχμουῦδ δὲν θέ-
 λει κατ' οὐδένα τρόπον ν' ἀκούσῃ ὅτι τὸν προβάλλουσιν ἐκ μέ-
 ρους τῶν αὐλῶν των διὰ τὴν εἰρηνοποίησιν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ
 οἱ μὲν ἀπέρχονται εἰς τὰς αὐλὰς των, ὁ δὲ τῆς Ῥωσσίας εἰς τὴν
 Ἰταλίαν. Ὁ δὲ μέγας Βεζίρης γράφει τὴν 30 Νοεμβρίου 12 Δε-
 κεμβρίου τὸν Νεσσελρὼδ τὴν ἐπομένην ἐπιστολὴν,

« Ἐξοχε καὶ προστιθέσταντε ἡμῖν φίλε !
 » Μετὰ τὴν ἐκφρασιν τῶν ἐγκαρδίων ἡμῶν εὐχῶν ὑπὲρ τῆς διαφυ-
 » λάξεως τῆς ἀγαθῆς ὑγείας σας καὶ φιλικῆς πρὸς ἡμᾶς διαθέ-
 » σεως δηλοποιούμενοι, κατὰ συνέπειαν τῆς ἐν Ἀερμάν συμβά-
 » σεως, εὐτυχῶς ἐπικυρωθείσης μεταξὺ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ τῆς
 » Ῥωστικῆς αὐλῆς, δι' ἧς ἡ ἀμοιβαία φιλία ἐστερεώθη, φθάσας
 » ὁ εὐγενέστατος Ῥιμπωπιέρ εἰς Κωνσταντινουπόλιν, καὶ φέρων
 » χαρακτῆρα ἐκτάκτου πρέσβεως καὶ πληρεξουσίου ὑπουργοῦ τῆς
 » αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς, ἐπαρουσίασε μετὰ τῆς προποῦσης παρα-
 » τάξεως τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Μεγαλειοτάτου Αυτοκράτορος, καὶ

• συγχρόνως ἐναπέδειτο εἰς τὸ ὑπέρτατον ἐπιτροπεῖον τὰ πρὸς πί-
 • στωσιν ἀποδεικτικά του, καὶ ἔτυχε κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν
 • εὐμενιστάτης ὑποδοχῆς μεθ' ὅλης τῆς ἀπαιτουμένης τιμῆς
 • καὶ περιποιήσεως, οὕτῃς ἀναλόγου εἰς τῆς ἀμειβίας καθεστῶ-
 • σας εἰρημικὰς καὶ φιλικὰς διαθέσεις ἀμφοτέρων τῶν ἐπικρατειῶν.
 • Μετὰ ταῦτα ἐπαυχλήθημεν εἰς τὴν διεξαγωγὴν ὅλων τῶν δια-
 • τρεχουσῶν υποθέσεων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς συνθήκας, ὡς
 • καὶ εἰς τὴν διάταξιν διαφόρων ἄλλων ἀντικειμένων, καὶ ἐν τῷ
 • μεταξύ ἐκοινοποιήθησαν εἰς τὴν Ὑψηλὴν Γύρην προτάσεις ἐπι-
 • θλαθεῖς καὶ ὅλως ἀίλοιστοι τῶν συνθηκῶν, περὶ ὧν ἡ Ὀθωμαν-
 • νικὴ αὐλὴ διὰ συνεχῶς συνεντεύξεων καὶ διηλυπώσεων ἔωκεν
 • εἰλικρινεῖς ἀπειρήτες θιμελιωμένους εἰς τὴν βράσιν τῆς ἀληθείας
 • καὶ τῆς εὐθύτητος. Τέλος ἡ Πύλη προέβλεψε πολλάκις τὸν εἰ-
 • ρημένον πρὸς τὴν ἡμᾶς διακοινώσῃ πρὸς τὴν Αὐτοκρατορι-
 • κὴν αὐτὴν τὰς ἐξ ἀνάγκης ἰσχυρὰς αἰτίας τῶν τοιού-
 • των ἀπαιτήσεων, καὶ ἵνα περιμένῃ ἐν εἴθεον τὴν προσδοκωμέ-
 • νην ὑπόσιν των ἄλλ' αὐτὸς ὁ πρέσβυς παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα ἔξου-
 • θενῶν τὰ διὰ σώματα τῶν Κυβερνήσεων καὶ ἵνα καθόλου ταῦ
 • ἀπκροσάτου δι' ἡλίγηται νὰ χορήγη ἐπικερτὴ ἀντάσιν εἰ τοῦ παρὰ
 • τῆς Γ. Π. ἐκτεθέντος λόγου, καὶ χωρὶς ἀραρυμῆς ἐτοιμαζόμε-
 • νοι νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, ἐτήρησε τὴν πε-
 • ρὶ τούτου ἄδειαν ἄλλ' ὅπως εἶ-αι βίβαιον καὶ ἀνατρεπτόν ὅτι
 • ἡ ἐλευθερία ἐταυθῆα καὶ διατριβὴ τῶν πρέσβων τῶν φιλικῶν
 • Δυνάμεων ἄλλοι πρὸς ὅν ὅρον δὲν εἶχεν, εἰμὴ τὴν διατήρησιν
 • καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν κυρωθέντων πολιτικῶν θεσπῶν, ὅθεν πρέ-
 • πει νὰ θεωρηται ὡς πικρὰς τοῦ δικαίου τῶν εὐνῶν ἡ ἐκ
 • τῆς Βασιλευσύτης ἀναχώρησις μετὰ φλογεαίας πίντης ἄλλο-
 • τρίας τῶν συνθηκῶν. Κατ' αὐτὴν τὴν ὁρθὴν κρίσιν τοῦ πράγ-
 • ματος ἔγχετο πρὸς τὴν εἰρημένον πρὸς τὴν ἀπέντητις ἐμφάνεστα
 • ὅτι, ἂν ἡ Αὐτὴ τῆς Ρωσσίας τὸν ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν τοῦ ν' ἀ-
 • φήτῃ τοκουσούπως τὴν Κωνσταντινουπόλιν, ὥρμιλε νὰ πύμψῃ
 • πρὸς τὴν Γ. Π. ἐπίσημον ὁηλοποίησιν ἐκφράζουσιν τὸν ἀπο-
 • χρώοντα λόγον τῆς ἀναχωρήσεώς του, δὲ νὰ χρησιμεύτῃ εἰς
 • ἐνδείξιν καὶ διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων ἀμφοτέρωθεν, πλὴν ὁ
 • πρέσβυς ἀπειποιήθη καὶ τοῦτο διὰ καὶ ἡ φύσις τῆς δοθείσης

» εἰς αὐτὸν ἐπιτροπῆς δὲν ἔμεινεν ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας. Ἡ ὕ-
 » ψηλὴ Πύλῃ ἀναγκαζομένη νὰ ἐκλέξῃ τὸν μέσον ὅρον, ὥστε μὴ-
 » τε νὰ δώσῃ μὴτε ν' ἀρνηθῇ τὴν ζητουμένην ἄδειαν, ὁ ῥηθεὶς
 » πρέσβυς ἀνεχώρητεν ἀφ' αὐτοῦ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως καὶ
 » ἀπῆλθε. Τούτων οὕτω διατρεξάντων, ἡ παρούσα φιλικὴ ἐπι-
 » στολὴ ἐγγράφη καὶ ἐπέμψθη πρὸς εἴδησιν τῆς ἐξοχότητός σας.
 » Ὅταν ἡ ἐξοχότης σας λάβετε τὴν παρούσαν καὶ πληροφορη-
 » θῇτε ὅτι, ἡ ὑψηλὴ Πύλῃ εἰς πάντα καιρὸν δὲν ἐπιθυμεῖ καὶ δὲν
 » σκοπεύει ἄλλο εἰμὴ τῆς εἰρήνης καὶ καλῆς ἁρμονίας τὴν διάρ-
 » κειαν, καὶ οἱ τὰ ἐκτεθέντα συνεβήσαν μόνον ἐξ αἰτίας τοῦ εἰ-
 » ρημένου πρέσβεως, ἐλπίζομεν ὅτι εἰς πᾶσαν περίστασιν θὰ ἐπι-
 » μεληθῇτε νὰ ἐκπληρώσετε τὰ καθήκοντα τῆς φιλικίας. » Ὁ Νισ-
 » ελρὼς θὰ τὸν δώσῃ ἐπομένῳ τὴν ἀπάντησιν, ὅταν θὰ τὸν στείλῃ
 ἐν ταυτῷ καὶ τοῦ πολέμου τὴν διακήρυξιν. Ὁ Μέγας Βεζίρης
 δὲν εἶν' ἀμφιβολία ὅτι ἔγραψε πικρὰ παράπονα εἰς τε τὴν Ἀγ-
 γλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν κατὰ τῶν ἀναχωρησάντων ὡσαύτως πρέ-
 σβεῶν των. Ὁ δὲ πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας πλέων εἰς τὴν Ἰταλίαν,
 ἔρχεται τὴν 23 Δεκεμβρίου (τοῦ 1857) ἐκ παρόδου εἰς Αἴγιναν,
 καὶ συνέστητεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὸν Ἴω. Βλασσόπου-
 λον γενικὸν πρόξενον τῆς Ῥωσσίας. Ἐπειδὴ δὲ εἶχον γραμμένον
 πρὸ ὀλίγου πρὸς τὸν Τιμῶνην (1), ζητήσας νὰ διακοινωθῇ διὰ

(1), Οὗτος ἦτο προσηρητημένος εἰς τὴν Ῥωστικὴν πρεσβείαν
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἦλθεν εἰς Αἴγιναν προδιατεθειμένος ὑπὸ
 τοῦ Π. Α. Ἀναγνωστοπούλου καὶ τὸν ἐγνώρισα. Ἀγαθὸν ὄντα φι-
 λέλληνα καὶ πρόθυμον νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἑλλάδα καθ' ὅτι ἠδύνατο,
 τὸν ἔγραψα εἰς Σύρον τ' ἀνωτέρω, καὶ αὐτὸς ἔστειλε τὴν ἐπιστο-
 λήν μου πρὸς τὸν Ῥιμπωπιέρ, ὅστις μ' ἀπεκρίθη ὡς ἀνωτέρω,
 Συγχρόνως ἐγνώρισα τὸν καλὸν καὶ γαθὸν Ῥάικωφ ἐλθόντα εἰς Αἴ-
 γιναν. Ἐῶς τότε δὲν εἶχεν ἔλθαι κανεῖς Ῥῶσσοι εἰς τὴν Ἑλλάδα,
 νὰ τῇ πόσῃ ἐπασχον οἱ Ἕλληνες διὰ τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ
 καὶ τὴν πατρίδα των· καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀρμύζει τὸ τοῦ Θεμι-
 στοκλέους· ἀπολώλαμεν ἂν εἰμὴ ἀπολώλαμεν· ἂν ἤρχοντο Ῥῶσσοι
 εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀπολώλαμεν ἂν, ἐγκατελείφθημεν ἀπ' αὐτοῦς
 καὶ ἐσώθημεν δι' αὐτῶν τούτων.

τοῦ Ῥιμπωπιέρ εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ὅτι, ἦτον ἀνάγκη νὰ σταλῶσιν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν γεννήματα καὶ ὀλίγα χρήματα, ὥστε νὰ δυνήθωσιν οὕτως οἱ Πελοποννήσιοι ν' ἀνθέξωσι πολεμοῦντες πρὸς τὸν Ἱμπραχίμ: « δὲν ὤρεται, εἶπεν νὰ σταλῶσιν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν » βοηθήματα, τὰ ὅποια καὶ ἔπεται νὰ βραδύνωσιν, ἐν ᾧ ἔχετε » ἀνάγκην προχείρου βοηθείας· θαρρῆσθε εἰς τὸν Καποδίστριαν, » ὅστις ἔρχεται ἤδη, σπεύδων εἰς βοηθειάν σας. » καὶ ὁ Καποδίστριας θὰ φθάσει ἰσχυμένου τοῦ προσεχοῦς Ἰαννουαρίου εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐν τούτῳ διὰ τοῦ ἐμπρησμαῦ τῶν Τουρκικῶν στόλων ἔγεινεν ἀρχὴ τῆς ἐκτελέσεως τῆς συνθήκης τῆς 6 Ιουλίου, καὶ ὁ τρῶπος οὗτος τῆς ἐκτελέσεως, ἦτοι τὸ πυροβόλον, θὰ εἶναι ὁ μόνος κατάλληλος ὡς πρὸς τὸν Σουλτάνον, ὅστις δὲν θ' ἀκούσει ποτὲ ἄλλως· πῶς γὰρ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων προτάσεις τῶν Συμμάχων, τὴν 6 Δεκεμβρίου ἀπέπλευσαν ἐκ Νεοκάστρου πενήντα τέσσαρα πλοῖα, ἐν αἷς καὶ ἐν δίχροτον, ἐπισκευασθέν καθ' ὅσον τὸ δυνάτιον, ἐύωφυργάδα· ἐπίσης κακῶς ἐπισκευασμένοι, ἰέσσαντες κορβέται, καὶ τὰ λοιπὰ Βρίκια καὶ φορηγὰ, διευθυνόμενα εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ἐφερον δ' ἐπιβιβασθέντας εἰς αὐτὰ δεκαπέντε χιλιάδας ἀνθρώπους, ὁλοκαθῆτος δικασθέντας ναύτας ἐκ τῶν φθαρέντων πλοίων, τοὺς ἀτθινεὺς καὶ πληγωμένους, ὅλους τοὺς ἀπολέμους, τάτε χαρμῆμα τοῦ Ἱμπραχίμ καὶ τῶν ἀγῶν, καὶ ὡς τρεῖς χιλιάδες γυναικοπαῖδα καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους Ἑλλήνας. Ἐμείναν δὲ εἰς τὸν λιμένα τοῦ Νεοκάστρου ἐν δίχροτον ἄνευ κατατίων χρησιμεῦον εἰς φυλακὴν τῶν αἰχμαλώτων, μία Γολέτα, 2 Βρίκια καὶ ἐν ἡφαίστειον. Ὁ δὲ Ἱμπραχίμ ἐμένει εἰς τὴν Πελοπόννητον μὲ τὰ στρατεύματά του, καὶ περιμένει διαταγὴν ἀπὸ τὸν πατέρα του ἢ ἀπὸ τὸν Σουλτάνον, ν' ἀναχωρήσῃ ἢ ὄχι.

Ἀλλ' ἤδη παρουσιάζεται καιρὸς ἀρμόδιος νὰ κατακτήτωσι πάλιν οἱ Ἕλληνες τὴν στερ. Ἑλλάδα, καὶ τὴν 3 τοῦ αὐτοῦ ἡ ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ προβάλλει τὸν Κωλέτην, ὡς ἄνδρα, λέγει, μὲ ἀξιότητα, πατριωτισμὸν καὶ φρόνησιν προσωρινὸν Διοικητὴν τῆς χέρσου Ἑλλάδος, τὸν ὅποιον ὁπλαρχηγοὶ τινες ἐζήτησαν δι' ἀναφορὰς τῶν. Ἡ Βουλὴ ἤρρευνεν ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχεν ὑπαγορεύσει τὴν ἀναφορὰν ἐκείνων· ἀλλὰ νομίματα ὅτι, σίως ἤθελε θυ-

νηθῇ νὰ κινήτῃ νέν ἐπανάστασιν, ὡς πέρυτιν ὁ Καραϊνιάκης, εἰς τὴν Ῥούμελην, διενέθῃ τόσον πλέον νὰ ἐγκρίνῃ τὴν πρότασιν τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς, ὅσον καὶ οἱ Τουρκαλβανοὶ, ἐχθροπαθῶς διακείμενοι κατὰ τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν Τούρκων, εἶχον προβάλει κατὰ τὸν τελευταῖον Σεπτέμβριον εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐνωθῶσι μὲ αὐτοὺς, ὅτε ἡ Κυβέρνησις τοὺς ἀπεκρίθη διὰ τοῦ εἰς Κέρκυραν Β. Α. Καποδίστρια, δι' οὗ καὶ εἶχε διακοινωθῇ εἰς αὐτὴν ἡ πρότασις τῶν, νὰ στείλωσιν ἐγγράφως τὰ ζητήματά των, καὶ τότε νὰ τοὺς ἀπιντῇ διαπραγματευόμενος κατὰ τρόπον, καὶ τοῦτο ἐπὶ σκοπῷ ν' ἀναβῇ τὸν καιρὸν ἄχρις οἷου ἤθελε φθάσει ὁ Κυβερνήτης (1). Ἀλλ' ὁ Τ. Μεγγίνης λέγει: « πῶς εἶναι δυνατὸν » νὰ διαπιστευθῇ ἡ Βουλὴ τὰ τῆς Ῥούμης εἰς ἄνθρωπον κατηγορηθέν ὡς συνεννοούμενον μὲ τὸν Κιουταχλὺ ἐπὶ προδοσίᾳ; » Τὰ λέγει οὕτως καθήμενος ὑποτακτοζών, καὶ δὲν ἐγείρεται νὰ ἐμιλήσῃ περὶ αὐτοῦ, νὰ παραστήσῃ ὅτι ἐνόμιζε δυνατόν νὰ τὸν ἀποδείξῃ ὁποιονδήποτε κινήσει. ἢ νὰ τὸν καταστήσῃ ὑποπτον. Οἱ δουλευταί, οἵτινες ἐνέκριναν τὴν ὑπὲρ τοῦ Κωλέτιου πρότασιν τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς, δὲν ἐρίστανται ὅτι κατ' αὐτοῦ ἐξέροσεν ὁ Μεγγίνης, καθὼς δὲν ἐπίστευτον καὶ ὅτι ὁ Λόγιος εἶπε, κατηγορήσας αὐτὸν εἰς τὴ Ναύπλιον ἐνόμισαν τὴν κατηγορίαν ὡς ἀπὸ πεισματφάνης γενομένην καὶ σήμερον ὡς καὶ τότε, διότι ἐτυμπέσανται ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὸ πείθῃ σήμερον ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ Διοικητὴν εἰς τὴν στερ. Ἑλλάδα, ἀφ' οὗ γὰρ τὸν κατηγορήσας διὰ προδοσίαν. Πλὴν διὰ τὰ ἐνδεχόμενα ὁ ἀγορεύων Βουλευτὴς (2) τέλος πάντων φωνάζει ἡ παρουσιάζεται

(1) Τότε (τὴν 11 Δεκεμβρίου) ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ προσεκάλεσε καὶ τὸν Βιάνος αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἀνάγκην ἔχοντα τῶν τυμβουλῶν τοῦ Ἀλλ' ὁ Βιάνος δὲν ἠδύνατο βέβαια νὰ ἔλθῃ πλὴν δὲν ἔταμεν γράφων ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑπαναστάσεως καὶ συμβουλευτῶν τὸ δέοντα. Τὴ 1823 εἰς Σαλαμίνα διηκρίβοντα ἡ Κυβέρνησις, ἔλαβε περ' αὐτοῦ ὑπόμνημα, δι' οὗ ἐδόδοντο συμβουλαὶ δοθαὶ περὶ τῶν πραγμάτων.

(2) Πρὸς τὸν Βουλευτὴν αὐτὸν ὁ Κωλέτις ἔγραψε τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν. « Εὐγενέστατε ἀδελφεῖ ἐκ τῶν τῆς στερεᾶς Ἑλ-

εἰς τὴν Βουλὴν ὅστις κατηγορεῖ τὸν Κωλέτιν καὶ τὸν κατηγοροῦ ἐπισήμως, ἢ ἀπέρχεται οὗτος εἰς τὴν στερεάν

» λάδος τραπεζιτικῶν σωμάτων, διατριβότων εἰς τὴν Πελοπόν-
 » νησον, ἄλλα μὲν εἶναι εἰς κίνησιν διὰ τὰ διαβοῦν εἰς τὴν στερεάν
 » Ἑλλάδα, καὶ ἄλλα εἶναι εἰς προετοιμασίαν. Ἡ ἀπουσία των
 » ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον θέλει σώσει τοὺς χρεῖαν ἔχοντας ἄρτου
 » λαούς της ἀπὸ τὰς καταχρήσεις των, Ἡ δὲ παρουσία των εἰς
 » τὴν στερ. Ἑλλάδα θέλει ἐμψυχώσει τοὺς αἰχμαλώτους αὐτῆς
 » κατοίκους, καὶ θέλει τοὺς κάμει ν' ἀναλάβωσι τὰ ὅπλα, καὶ νὰ
 » ἐλευθερώσωσι τὰς αἰματοζυμωμένας ταύτας ἐπαρχίας ἀπὸ
 » τὸν σκληρὸν ζυγόν. Μ' ὅλον τοῦτο ἢ ἐν Πόρῳ ἄσβεστος κάμινος,
 » ἢ μητέρα των παθῶν, των ῥαδιουργιῶν καὶ των ἰδιοτελειῶν
 » φροντίζει νὰ ἐμποδίσῃ μίαν τοιαύτην σημαντικὴν καὶ ἀναγκαίαν
 » ἐκστρατείαν. Ἡ φωνὴ των φιλελευθέρων, ἢ φωνὴ των φίλων
 » τῆς ἀνθρωπότητος καὶ των λαῶν, εἶν' ἄρα πεπρωμένον νὰ πνι-
 » γῇ ἀπὸ τὰς λαύρας τῆς μισητῆς ταύτης καὶ τρομακτικῆς κα-
 » μίνου, καὶ νὰ μὴ δυνηθῇ ν' ἀποδείξῃ εἰς τὰ σύμπαντα ὅτι
 » φωνὴ δηγουμένη ἀπὸ ἀρετὴν καὶ ἀπὸ πατριωτισμὸν ὑπερισχύει
 » πάντοτε. Ἐπληροφορήθη ὅσα περὶ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως ἐνῆρ-
 » γησας, καὶ ὅποιαι ἐστάθησαν αἱ ἀντενέργειαι. Σ' ἐδχαριστῶ διὰ
 » τὰ πρῶτα καὶ ἐλπίζω ὅτι διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς θέ-
 » λει ματαιωθῶσι τὰ δεύτερα· σὰς ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς καὶ εἰ-
 » ναι. Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 19 Δεκεμβρίου 1827. ὁ ἀδελφὸς Ἰω.
 » Κωλέτις.» Ἀλλ' ὁ ὑπερασπίσας αὐτὸν τὸν θεωρεῖ ὡς δια-
 » βεβλημένον ἀπὸ τὴν φατρίαν τοῦ Μαυροκορδάτου, καὶ τὸν ὑ-
 » περασπίσθη κατὰ χρέος· διὰ δὲ τὴν ἀμφιβολίαν, τοὺς ἐξέθηκεν
 » εἰς τὸ νὰ κατηγορηθῇ ἐπισήμως. Ὁ δὲ Μαγγίνας ἴσως ἔνεκα
 » των περιστάσεων φοβεῖται καὶ δὲν θέλει νὰ τὸν κατηγορήσῃ. Τότε
 » λοιπὸν ὁ Κωνστ. Ζωγράφος, εἰς τὸ ἀκρατήριον εὐρισκόμενος
 » καὶ θεωρῶν τὴν βουλὴν εἰς ἀκμὴν ν' ἀποφασίσῃ ὑπὲρ τοῦ Κωλέτ-
 » του, κτυπῶν διὰ τοῦ ὑποδήματος κάμνει κρότον, θέλων ἴσως νὰ
 » δώσῃ οὕτω τὸν Μαγγίαν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι, νὰ κατηγορήσῃ τὸν
 » Κωλέτιν, ὡς καὶ προσεκλήθη ἀπὸ τὸν ἀγορεύσαντα, ἢ θέλων νὰ

Ἑλλάδα Διοικητής. Ἀλλ' ὁ Μαγγίνος ἢ δὲν δύνανται ἢ δὲν τολμᾷ νὰ τὸν κατηγορήσῃ. Οἱ δ' ὁπαδοὶ τοῦ Μαυροκορδάτου βουλευταὶ, γενομένου θεοῦ βουτο εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐγκρίνῃ ἢ πρότασις ὑπὲρ τοῦ Κωλέτιου, ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ διαλύεται ἡ συνεδρίασις. Ἐπομένως ἐμποδίζουσι τὸν Κωλέτην τοῦ ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν σιερ. Ἑλλάδα, καὶ τοὶ μὴ κατηγεροῦντες αὐτὸν ἐπισήμως εἰς τὴν Βουλὴν, ἀφ' οὗ ὁ Τάτοσι Μαγγίνος ἐδείξεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἔγγραφον τοῦ Κωλέτιου πρὸς τὸν Μουσταμπέην γεγραμμένον τὴν 5 Ὀκτωβρίου ἔτος Τουρκικόν. Τὸ ἔγγραφον αὐτὸ εὗρων εἰς τὰ ἔγγραφα τοῦ Μουσταμπέη ἀντέγραψεν.

Ἔπεται τὸ ἀντίγραφον. Μουσταφάπεκ αὐθέντη μου.

Πολυχρονεμένε Φιζιλετλού. Προσκυνῶ.

Ἄμποτε ὁ Θεὸς νὰ σὲ διψυλάτῃ πολυχρονεμένον μὲ τὰ ἐρετὰ μουράτια σου εἰς μάκρος πολλῶν ἐτῶν ἀμήν. Ἢ παροῦσά μου ἀποβλέπει νὰ κρούσῃ τὴν πόρταν τῆς προσκυνήσεώς μου διαλυτῆς τῆς ἀνωμαλίας τοῦ γραψίματός μου θέλει σὰς χρητιμεύσει, ὁ τὸ πρὸν μου φέρων μὲ τὴν παροῦσάν μου ἔρχομαι νὰ σᾶς προσκυνήσω καὶ ἐν ταύτῳ νὰ σὲ ζητήσω ἐν πρώτοις δι' αὐθέντην καὶ προστάτην μου. Ἐγὼ ἐστάθην ὁ καθολικὸς ἀποστατίας τῆς ὑψηλῆς Πόρτας, καὶ τρόπον τινα ἐγὼ ἐκατάπεισα τὴν Βουλὴν τῶν Ἑγγέλζων διὰ νὰ δώσῃ δάνειον μίαν μεγάλην ποσότητα μονέδων εἰς τὴν ἀβουλον Βουλὴν τοῦ Μωρέως· καὶ τέλος πάντων ἐγὼ ἐστάθην ἀρκετὸς νὰ οἰκονομήσω τὰ ἀσύμφωνα Ἑλληνικὰ στρατεύματα, καὶ νὰ συστήσω τὴν διοίκησιν ἐνδὲς ἀγαλίνου λαοῦ, καὶ αὕτῃ ἡ Βουλὴ ἐκ τοῦ ἐναντίου μὲ καταδικάζει εἰς θάνατον θάνοντάς με

δῶτῃ ἀτορμήν νὰ γεινῇ θόρυβος εἰς τὸ ἀκροατήριον, καὶ ἐκ τούτου νὰ διαλυθῇ ἡ συνεδρίασις, νὰ μὴ ἀποφασισθῇ τίποτε, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ ἐνεργηθῇ ὅ,τι θέον, ὥστε νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐκστρατεία. Ὁ δὲ Χρηστίδης, οἱ Σκοῦφοι καὶ ἄλλοι ὁπαδοὶ τοῦ Κωλέτιου, χειροκροτοῦντες, προξενουσιν ὡσαύτως θόρυβον εἰς τὸ ἀκροατήριον, διὰ νὰ ἐκφράσωσι τάχιστα τὴν κοινὴν γνώμην ὑπὲρ τοῦ Κωλέτιου, καὶ νὰ ὑποχρεώσωσι τὴν βουλὴν ν' ἀποφασίσῃ τὸν διορισμόν του. Ἀλλὰ τότε ὁ Μαγγίνος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὁπαδοὶ τοῦ Μαυροκορδάτου βουλευταὶ φεύγουσιν ἐξορμήσαντες ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν βιάζεσθαι ἢ βουλὴ φωνάζοντες, καὶ ἀπὸ τὴν φωνὴν ταύτην ἐλκόμενοι.

ὅτι εἶμαι φιλότουρκος, καθὼς καὶ δὲν σφικλουν. Ἐγὼ ἀπαραιτῶν-
 τας τὰ πάντα, ἀπεφάσισα νὰ ἀναχωρήσω μὲ τὸ νὰ ἔχω ὅμως
 τὴν ὑπογραφὴν μου εἰς τὸ χρέος τῶν Ἑγγλέων ὑποπιεύω τὴν
 ἀναχώρησίν μου εἰς τὴν Εὐρώπην· στοχαζόμενος ὅμως τὴν φιλαν-
 θρωπίον τῶν Τούρκων, ἀποφασίζω νὰ καταφύγω εἰς τὰ ποδοσφαι-
 ρα, εἰς τοὺς ὁποίους ἀφήνω τὴν ζωὴν μου εἰς τὴν προαίρεσίν
 τους. Ἐγὼ ὅμως ἐπειδὴ καὶ ἐξ ἀκοῆς μανθάνω ὅτι ἡ ἐνδοξότης
 σου διφυλάττεις τὸ πρωτότυπον τῆς στερεᾶς σου καὶ ἀληθινῆς
 πίστεως, καὶ ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φέρνεται μὲ ἀπάθειαν εἰς ὅσους
 ἔρχονται εἰς προσκύνησίν σου, καὶ ξεχωριστὰ εὐρίσκουν τὴν ἐλευ-
 θερίαν τῆς ζωῆς των, ἐκ τούτου λοιπὸν προλαμβάνω θάρρος καὶ
 ἐγὼ καὶ ἔρχομαι μὲ τὴν παρούσάν μου διὰ νὰ ἀποφασίστης στε-
 ρεᾶ καὶ χωρὶς μνησικακίαν, νὰ μὲ δεχθῇς διὰ προσκυνήτην, καὶ
 ἡ προσκύνησίς μου δὲν θέλει σὰς εἶναι μικρὴ, ἀλλὰ θέλω δώσω
 τοῦ ἐλευθερωτοῦ μου Μουσταφάμπεη διὰ νὰ καταλάβῃ πολλὰ πράγ-
 ματα, τὰ ὁποῖα θέλουν τὸν ὀδηγήσει διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ὑψηλὴν
 του τύχην. Τὸ πρῶτον ζήτημά μου ὅμως θέλει εἶναι ἐτούτο, ὅπου
 θέλω νὰ μείνω ἀπαρξήσιastos εἰς τὸν Σερασκέρην καθὼς διὰ ὅλα
 θέλει σὲ πληροφορήσει ὁ ἄνθρωπός μου (Γιόργης Καραμεζιώτης)
 ἐκ στόματος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν μέθοδόν μου ἔχει νὰ παρασταθῇ
 εἰς τὸ παρθαλάσιον τοῦ Γαλαντιοῦ συντροφευμένος ἀπὸ ἓνα
 σῶμα πιστῶν στρατιωτῶν σου, διὰ νὰ ξεμπαρκάρω ἐλεύθερος.
 Καὶ ἀφοῦ παρρησιασθῶ ἔμπροσθέν σου νὰ σὰς ἐκφράσω ὅσω λό-
 για, εἶμαι κατὰ πολλὰ εὐχάριστος διὰ νὰ ἴδω τὸν θάνατόν μου
 ἀπὸ τὰ ἀνδρεῖα χέρια τοῦ Λεονταριοῦ, εἰάν δὲν ἤθελε τοῦ εἶναι
 χρήσιμος καὶ ἀναγκαιοτάτη ἡ προσκύνησίς μου, ἡ ὁποία θέλει
 εἶναι αἰτία διὰ νὰ τὸν ἀναβιδάσῃ εἰς τὸν ὑψηλότερον βαθμὸν τῆς
 τύχης· ἐλπίζω εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, Εἰς Γαλάντι θέλει εὐγουν
 διὰ κρότον μερικὰ καράβια προτύτερα ἀπὸ ἐμεῖ, καὶ τὰ ἔτη σου
 πολλὰ ἀμύν. (1) Ἰωάννης Κωλέττης Καλαρίτης.

(1) Τὸ ἔγγραφον αὐτὸ κατεχωρήθη εἰς τὸν ἀριθ. 463 τοῦ Αἰῶνος
 παρὰ τοῦ Ἰω. Φιλήμωνος τὸ 1843, ὅστις ἄφηνεν εἰς τὸν Κωλέτ-
 τιν νὰ ἐξηγηθῇ ἂν ἦτο γνήσιον αὐτοῦ ἔγγραφον ἢ ἐπλαστουργή-
 θη· καὶ ὁ μὲν Κωλέττης ἐφύλαξε σιωπὴν· ὁ δὲ Φιλήμων εἶπε :
 τύφλα εἰς τοὺς συκοφάντας τοῦ 1833 (ἐπὶ τῆς ἀντιδασιλείας).

Τέλος· ὁ Κωλέτις ἐπέτυχεν, ἀλλ' ἤνοιξε ὁδόν· καὶ εἰς ἄλλους θέλοντας νὰ τεθῶσιν ἐπὶ κεφαλῇ στρατευμάτων διὰ τῆς ἀντικυβ. ἐπιτροπῆς.

Καὶ ἐπομένως συνεννοεῖναι ὁ Ἄνδρ. Λόντος μὲ τὸν Πανοριάν. Δι-βουλιώτην καὶ ἄλλους ὀπλαρχηγούς τῆς ἀνατολ. Ἑλλάδος εὐ-ρισκομένους εἰς τοὺς τόπους τῶν, καὶ αὐτοὶ σιέλλουσι τὴν 5 τοῦ ἰδίου ἀναφοράν πρὸς τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν, παρακαλοῦντες νὰ διατάξῃ τὸν Ἄνδρ. Λόντον νὰ συστρατεύσῃ μὲ αὐτούς, ὥς στρατηγὸν, λέγουσιν, ἐμπειροπόλεμον, ὅστις ὑπερασπίζετο καὶ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν στερ. Ἑλλάδα. Γράφουσι δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν, καὶ τὸν παρακαλεῖν ἁφήτῃ τὴν Πελοπόννησον, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀνατολ. Ἑλλάδα, νὰ συναγωνισθῇ. Ἀφ' εὐ ἐπροσπάθησε νὰ διορισθῇ μετὰ τῶν ἄλλων ἀρχηγὸς εἰς τὴν πολιορκίαν Π. Πατρῶν διὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀπέτυχεν, ἤδη ἐνεργεῖ νὰ διορισθῇ παρ' αὐτῆς νὰ στρατεύσῃ εἰς τὴν Ῥούμελην, κα-θὼ προσκλυόμενος ὑπὸ τῶν Ῥουμελιωτῶν ἀρχηγῶν. Τοιαῦτα διενεργῶν, προσπαθεῖ ἀφ' ἐνός νὰ λάβῃ τὰ ὅπλα τῆς ἐπαρχίας Βοστίτσας ὑπὸ τὴν διοίκησίν του αὐθιγέτως, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ περάσῃ εἰς τὴν Ῥούμελην, νὰ φατριάσῃ μὲ τοὺς ὀπλαρχηγούς ἐκείνους καὶ νὰ πράξῃ ὅπως ὀδηγηθῇ ἀπὸ τὰς περιστάσεις. Ἀναφέρεται δὲ καὶ πρὸς τὸν Κολοκοτρῶνην λέγων ὅτι, τὸν ἐζήτησαν οἱ ὀπλαρχεγοὶ τῆς στερ. Ἑλλάδος νὰ ὑπάγῃ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη πρὸς βοήθειάν των, καὶ ὑπάγει κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ δὲ Κολοκοτρῶνης τὸν ἀποκρίνεται: « σέβωμαι τὴν διαταγὴν » τῆς Κυβερνήσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀντιβάνει εἰς τὰ διατεταγμένα » παρὰ τοῦ Γ. ἀρχηγοῦ, σὲ προτρέπω νὰ ἡσυχάσῃς. » Ἐπειδὴ δὲ ὁ Λόντος ἀναχωρήσας ἀπὸ τὴν Αἰγίνα, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Βοστίτσαν νὰ στρατιολογήσῃ, ὁ Κολοκοτρῶνης ἀναφέρει πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον νὰ τὸν διατάξῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς αὐτὸν, νὰ δικασθῇ κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐν Τροιζῆνι συνελεύσεως· ἂν δὲ θέλῃ, λέγει, νὰ στρατεύσῃ εἰς τὴν στερ. Ἑλλάδα, ἃς στρατεύσῃ μὲν, ἀλλ' ἃς μὴ ἐνοχλῇ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Βοστίτσας. Ὁ δὲ Λόντος ἐστρατολόγησεν εἰς τὴν Βοστίτσαν καὶ εἰς τὰ Καλάβρυτα, συ-νεργουντος καὶ τοῦ Ζαΐμη, ἐναντίον τῶν ἐψηφισμένων εἰς τὴν Τροιζῆνα· καὶ ὁ ὑπερασπιστὴς τῶν νόμων τοῦ 1824 δὲν ἀκούει κανένα νόμον σήμερον.

Ἄλλ' ἰδοὺ καὶ ὁ Ῥήγξ Παλαμίδης ὀπλαρχηγός! Καίτοι ἄμοιρος προτερημάτων πολέμικων, ἤιλησε μετὰ τὴν ἐκπολιόρεκσιν τῆς Τριπολιτασίας νὰ γείνη ὀπλαρχηγὸς τῆς ἐπαρχίας. Ὁ δὲ Ὑψηλάντης συνήργησε καὶ διορίσθη ὁ Γεώργιος Σέκερης, ὅστις εἶχε καὶ ψυχὴν, καὶ καρδίαν, καὶ παιδείαν, καὶ ἄλλην ἀρετήν. Ἐνθ' οἱ συμπολιταὶ τοῦ δὲν εἶχον καλὴν διάνοισιν διὰ τὸν Παλαμίδην, δὲν τὸν ᾔθελον αὐτὸς εἰς τὸ πείσμα των νομίζων ὅτι πρέπει νὰ εἶναι, θέλει νὰ εἶναι ὁ πρῶτος αὐτῶν. Ὅτε προέκειτο ἐκλογή Γερουσιαστοῦ, οἱ πολῖται ἔδωκαν τὰς ψήφους των εἰς τὸν Γ. Μπαρδογλου. ὁ δὲ Παλαμίδης ἄφ' οὗ ἰδρύθη ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις εἰς Κόρινθον, τὸν κατηγοροῦσεν ὅτι δὴ ἐν ἐσφετερίσθῃ ἐθνικᾷ ζύλῳ (καὶ δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς ἐγκλημα τότε τὸ ἐκ τῶν ἐθνικῶν οἰκίων ἢ Τουρκικῶν ἰδιοκτησιῶν ξυλεύεσθαι), ἤλπισε νὰ τὸν ἐξώσῃ ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις καὶ νὰ διορισθῇ αὐτός· ἀλλ' ἡ Γερουσία καὶ οἱ πολῖται ὑπερασπίσθησαν τὸ δίκαιον. Ὡς τότε ἔμενον εἰς Κόρινθον καιροφυλακτῶν δι' ἄλλην τύχην, καὶ βχδιουργῶν κατὰ τῆς Ἱερουσίας πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως. Ἐπικρουτήθη δὲ τὴ περὶ τῶν ὅπλων σχέδιον τῶν ὀλιγαρχικῶν, εἴτινες, καὶ τοὶ ἀποστρεφόμενοι αὐτὸν, τὸν μετεχειρίσθησαν ὄργανον τῶν σκοπῶν των, καὶ ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις τὸν διέταξε, καὶ ἐστράτευσεν ὡς πολιτικὸς (ὄχι ποτὲ πολέμικος) ὁμοῦ μετὰ τὸν ὀπλαρχηγὸν Γ. Σέκερην εἰς τὸν Ἰσθμὸν, καὶ κατ' ὁδὸν τὸν ἐπεβούλευεν, ὑποκινῶν τοῦς στρατιώτας ἐναντίον του, ὅτι καὶ διένεμεν εἰς τινὰς σωματάρχας ἐκ τῶν ὅσα ἔφερε δημόσια χρήματα διδὼν ἄλλοι μὲν ἐκ τὸν, ἄλλοι δὲ διακόσια γρόσια, καὶ καθεστὴς νὰ τοὺς διαρθείρῃ. Τότε ἐκινδύνισεν ἡ πατρις καὶ ἐξ αἰτίας του. Αὐτὸς θέλων νὰ ἀνασκευάσῃ τὰ ἱστορηθέντα εἰς τὸν α'. τόμον ἐν σελίδι 392, ἐγραψεν εἰς φυλλάδιον πρὸ τινος καιροῦ ὅ,τι τὸν ἐφάνη, ὥστε νὰ κατορθώσῃ ὑπερ ἀδύνατον, νὰ μὴ ἐνηχώσιν εἰς τὰ ὦτά μου ἔτι καὶ νῦν οἱ λόγοι του: ὁ στρατὸς ἀπώλετο καὶ ὁ Μ. τη. λίδας ἐγορευέθη. Κατεχωρέσθη δὲ εἰς τινὰ ἐφημερίδα διατριβὴ τοῦ Τσιαλαφακίγκου, τοῦ ξεύροντος νὰ πολεμῇ ὄχι καὶ νὰ γράφῃ, δι' ἣς αὐτὸς εἶπεν ὅτι ἡτοιμάσθησαν, νὰ πολεμήσωσι πρὸς τοὺς Τούρκους. Τὸ δὲ ἀληθές· εἶναι ὅτι δὲν ἐπολέμησαν, καὶ ἐλε ποτάκτησαν εἰς τὸ κέντρον διὰ βχδιουργίας,

τίνος; τοῦτο ἀγνοεῖται· πλὴν ποτὲ δὲν πείθονται οἱ εἰδότες καὶ τὸν Σέκερην καὶ τὸν Τσιαλαφκτῖνον, ὅτι ἦσαν βραδουργοὶ εἶναι δὲ βεβαίωτατον ὅτι καὶ ὁ Παλαμίδης, μόλις ἐφάνησαν ὀλίγοι ἱππεῖς εἰς ταῖς μύγαις ἔγεινεν ἄφαντος, καὶ ὁ φόβος του διήρκει καὶ ὅτε ἔφθασεν εἰς Τριπολιτσάν, καὶ εἶπεν εἰς τὴν Γερουσίαν· ὁ στρατὸς ἀπώλετο καὶ ὁ Μπηλίδας ἐφορευέθη, ἐν ᾧ δὲν εἶδεν οὕτε τοῦτον οὕτ' ἐκεῖνον. Ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἂν δὲν διήρκει ὁ φόβος του, εἶπε ταῦτα, νὰ φοβίσῃ τὴν Γερουσίαν, ὥστε νὰ φύγῃ αὕτη καὶ ν' ἀπολεσθῇ τὸ πᾶν, καὶ αὐτὸς νὰ μὴ κατηγορηθῇ ὡς φυγὸς μηδὲ ν' ἀπαιτηθῇ τὴν ἀπόδοσιν τῶν δέκα χιλιάδων γροσίων, ὡς καὶ τῶν εἴκοσι χιλιάδων, τῶν ὑπὸ τοῦ Κωλέττου, ὡς ὑπουργοῦ τοῦ παλῆμου, δεθέντων διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, κατὰ τὸν Φίλιππον Κανελόπουλον (1).

(1) Αὐτὸς θέλων ν' ἀποδείξῃ ὅτι δὲν εἶπεν ὁ στρατὸς ἀπώλετο καὶ ὁ Μπηλίδας ἐφορευέθη, λέγει ὅτι ἔχεινα, αὐτοχειρ, καὶ χωρὶς ἀποτέλεσμα, δίσκος ἐν γωνίᾳ ἄρα βρέχει· καὶ ἄλλοτε ἔγραψε περὶ τούτου καὶ τὸ ἀπέδωκε εἰς φαναρῶτην, τὸ εἶπον δὲ τότε· καὶ ἡ αὐτοχειρία εἶναι τοιολόγως ἀρετή· ἀλλὰ χρεωστῶ ν' ἀπολογηθῶ περὶ τούτου εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον· τὸ λέγω δὲ καὶ σήμερον ὅτι ἡ πρᾶξις μου ἐκείνη δὲν ἔχει τί κοινὸν μὲ τὰς πράξεις μου εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς πατρίδος, οὐδὲ μομφὴν τινα εἰς τὸν ἰδιωτικόν μου βίον προσάπτει. Εἰς τὸ φυλλάδιόν του λέγει ὅτι δὲν ἔγραψα καὶ κατὰ τοῦ Σέκερη· Ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἦλθεν εἰς τὴν Γερουσίαν νὰ εἴπῃ ὁ στρατὸς ἀπώλετο· ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅπου ἀπὸ τὴν λύπην του ἀσθενήσας, μετέβη εἰς Τριπολιτσάν καὶ ἀπέθανεν. Ἦτο νέος, ὅσον φιλόπατρις, τόσον φιλότιμος· καὶ ὡς ἐπληροφρήθη· ἐτχάτως, εἶχε προβάλει, ὅτε ὁ ἐχθρὸς ἤρχετο εἰς Μέγαρα, νὰ ἀποχωρήσωσιν οἱ πλείοτεροι τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ μείνωσι μετ' αὐτοῦ τρικλῶσιτοι ἐπὶ σκοπῶ νὰ πολεμήσωσι, καὶ ν' ἀποθάνωσι κατὰ μίμησιν τῶν τριακασίων Ασκεδαμηνίων, φονεύοντες Τούρκους, καὶ ὁ κόσμος νὰ μάθωσιν ὅτι δὲν ἔλειψαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τῶν Λεονειδῶν οἱ ἀπόγονοι. Ἦσαν σύμφωνοι μὲ αὐτὸν ὁ Τσιαλαφκτῖνος καὶ ὁ Δελιθανάσης. Ἀλλὰ τοιαύτη εὐγενὴς ὑψηλοφροσύ-

1823 ὁ Ῥήγας Παλαμίδης διορίσθη φροντιστὴς τοῦ στρα-
τοῦ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὰ Μέγαρα καὶ εἰς τὴν Σαλαμῖνα. Τὸ δὲ Νο-
μοθετικόν τοῦ Μαυρομιχάλη δὲν ἐκύρωσε τοὺς λογοριασμούς
του, καὶ τοὺς ἐκύρωσεν ἐκεῖνο τοῦ Κουντουριώτου, διότι εἶχε τὸν
Κολέττην προστάτην· καὶ τοῦτο ἦτο τὸ μόνον ὑπουργήμα, ὅπερ
εἶαθε κατ' ὅλον τὴ διάστημα τοῦ ἄγῳτος. Τὸ 1827 εἰς τὴν ἐν
Τροιζήνι συνέλευσιν, ἀπ' οὗ ἀπεφασίσθη νὰ συγκροτηθῇ ἡ Βουλὴ
προσπαθεῖ ν' ἀπαιτήσῃ τὸν Βουλευτὴν τῆς Τριπολιτσᾶς νὰ πα-
ραιτήσῃ ἐπὶ σκοπῷ νὰ διορισθῇ γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας. Οἱ
πολλοὶ δὲν τὴν ἐδόξαν τὰς ψήφους τῶν θέλει νὰ τοὺς ἐπιβάλλῃ τὴν
φιλοπροσιάντου ἐν τῷ βουλευτοῦ των, διὰ τοῦ Κολοκοτρώνη, καὶ διὰ
τοῦ Μεταξᾶ καὶ ὁ μὲν βουλευτὴς δὲν ἠδύναιτο νὰ παραινῶσιν τὰ
χρῆμα του πρὸς τὴν πατρίδα· ὁ δὲ Κολοκοτρώνης τὸν εἶπε νὰ παύσῃ
τοῦ νὰ ραδιουργῶς τὸν εἶπε καὶ τὸ 1826 εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ συ-
νέλευσιν, διότι, ἐκ τοῦ ἐκείνου, θὰ τοῦ ἐκοπτε τὸ κεφάλι· ὁ δὲ
Μεταξᾶς κατεγέλαι, καὶ αὐτὸς θρασυθυεῖς εἶπε τὸν Βουλευτὴν πα-
ρόντος τοῦ Μεταξᾶ ὅτι, διὰ τοῦ τὰ παρεχώρει, (καὶ τί εἶχεν
εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ νὰ παρεχωρήσῃ;) ἀλλ' ὅχι καὶ τὴν δόξαν
του. Ἐνόμιζε δοῦσαν ἴσως τὸ πρᾶτεον πάντοτε διὰ τὰ ἴδια
τέλη. Ὅτε ὁ ἔφυγε καὶ οὕτως ἀπὸ τὸ Νεόπλιον ἐξ αἰτίας τοῦ
Γρίβου, θέλει πάλιν ἃ καταφύγῃ εἰς τὰ ὅπλα τῆς ἐπιρχίας. Καὶ
δὴ ἐνεργεῖ μέ τινας τῶν ἀπὸ το Νεόπλιον φυγόντων ἰσασάτως
προσφίτων τῆς Τριπολιτσᾶς, καὶ διορίζεται ἐκτοχικὴ Δηιογερον-
τίη, καὶ χειροτονεῖται καὶ αὐτὸς ἀρχιεγὸς τῶν ὅπλων παρὰ τὰ
ἐψηφισμένα εἰς τὴν ἐν Τροιζήνι συνέλευσιν, καὶ μεταβαίνουσιν εἰς
τὰ Κηπιάνα, καὶ δὲν χρησιμεύουσι τίποτε κατὰ τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὸν
τόπον, ὅπου καὶ χωρὶς αὐτῶν εἰς διάστημα δυο ἐτῶν οἱ ὅπλαρ-
χηγαὶ ἐκεῖνοι· Ἀλέξης, Λάμπρος, Γιάννακας, Μπαμπανικολὸς καὶ
λοιποὶ κατεπολέμουσι τοῦ ἐχθροῦς εἰς τὰς ἐπιδρομάς των καὶ τοὺς

ἢ καὶ ἀφροσύνης ἐπρεπε νὰ μὴ ἀπανήσῃ προσκόμματα παρὰ τῶν
στρατευομένων, ἔχι καὶ διὰ ν' ἀποθάνουσιν, εἰ δέον, πολεμοῦντες,
ἀλλὰ διὰ νὰ ραδιουργήσωσι, καὶ ἅμα ἀκούσωσιν ἐχθρὸν ἐρχόμε-
νον, νὰ φύγωσι.

ἐβλαπτον· ἔζη δὲ καὶ αὐτὸς ἤδη. Πλὴν διὰ τοῦτο ἐδέησε νὰ φανερωθῶσιν ἀλληλομαχοῦντες ὁ δημογέρον Γεώργιος Δικμαντόπουλος, χρηστὸς πολίτης, καὶ οἱ στρατιωτικοὶ Σωτῆρες Σαρραϊσιόπουλος καὶ Δελιθανάσης, δὺ ὡ γενναῖα παλληκάρια. Οἱ δὲ Δημογέροντες ἀννεύχθησαν τότε πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην νὰ τὸν ἐπικυρώσῃ ἀρχηγὸν τῶν ὅπλων· ἀλλ' ἐκεῖνος εἶχε διωρισμένον τὸν Ἀποστ. Κολοκοτρώνην, καὶ δὲν ἀνγχιωρίζει, παρανομήσαντα μάλιστα, τὸν ὅπως ἀνέκτανον διὰ τὰ ὅπλα, καὶ ὁ Ἀρχιστράτηγος δὲν προβάλλει τὸν τοιοῦτον εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἐπομένως ὁ Ῥήγας Παλαμίδης· δὲν εἶναι ἀρχηγὸς τῶν ὅπλων τῆς ἐπυχρίας Τριπολιτσᾶς· ἄλλως δέ, οὐδ' ἐστράτευσέ ποτε νὰ πολεμήσῃ, οὐδ' ἐπολέμησεν, οὐδὲ θὰ πολεμήσει τὸν ἐχθρόν· ἀλλ' ἅμα φθάσει ὁ Κυβερνήτης εἰς τὴν Αἴγινα, θὰ ἔλθῃ ἐκεῖ καὶ αὐτός, καὶ ὁ ὑπουργὸς τοῦ πολέμου Ἀλέξιος Βλαχόπουλος· εἰς τὴν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀναφορὰν τοῦ βραδευομένης, θὰ εἴπῃ· «εἰς τὰ περίξ τῆς Τριπολιτσᾶς » ὑπάρχει μικρόν τι σώμα ἐθελοντῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ῥήγας Παλαμίδου. » Πλὴν τοῦτο δὲν θὰ τὸν ὠρελῇται, καὶ ἐπομένως ἐπιστρέψας εἰς Τριπολιτσάν, ἀφ' οὗ φύγει ἐκείθεν ὁ Ἱμπραχίμ, θὰ δικιμένει ζῶν ὡς καὶ πρότερον. Ἀλλ' εἰς ἄλλας περιστάσεις· διὰ ταῦτα θὰ ἔχει ἀξιώσεις νὰ διορισθῇ στρατηγός, καὶ θὰ θέλει νὰ φανῇ ἄλλος ἢ ὅτι ἦτο καὶ ἐπὶ τῶν Τούρκων καὶ εἰς τὴν ἐπανάστασιν. Ἄν διορισθῇ πληρεξούσιος εἰς ἐθνικάς συνελύσεις, ὅχι βέβαια φρονῶν καὶ πράττων ὡς εἶπεν ὁ ἐνάρετος ἐκεῖνος Γάλλος τῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε τὸν εἶπόν τινες ὅτι θὰ ἐξελίγετο πληρεξούσιος· *cest un honneur qu' il ne faut pas rechercher, mais c'est un devoir qu'on ne peut éviter.* εἶναι τιμὴ μὴ διωκτέα, πλὴν εἶναι καὶ χρέος ἀναπόφευκτον· ἀλλ' ἀνέδη καὶ ποτε τὸ θέμα, ν' ἀγορεύσῃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος; Ἐκτὸς τῆς ἐν Ἀθήναις;

Ἀλλ' ἤδη ἀρχίζουσι πάλιν τὰ εὐτυχήματα, καὶ πίπτει τὸ Βασιλάδι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἑλλήνων. Ὁ ἀγαθὸς Χάστιγξ ἤρχισεν ἀρχὰς Δεκεμβρίου τὸν ἀποκλεισμόν του μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Χρ. Φαβρικίου διοικουμένην πυροβολοφόρον Ἑλβετίαν καὶ μετὰ τινὰ ἰδιωτῶν πλοιάρια, καὶ τὴν 17 πυροβολῶν ἀπὸ τὴν Καρτεριαν ἐφόνευτέ τινας ἐκ τῶν φρουρούντων εἰς αὐτὸ σκράντα ὡς πενήντα Τούρκων, ἀνῆψε τὴν πυριταποθήκην, καὶ ἐκάησαν τὰ πολε-

μεφόδι, καὶ οὕτως ἐβιάσθησαν οἱ ἄλλοι νὰ παραδοθῶσι· καὶ τοὺς ἐπῆρε τὰ ὅπλα, καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς τὸ Μισολόγγι, προσενεχθεῖς φιλανθρωπῶπως πρὸς αὐτοὺς, καὶ μὴ θελήσας νὰ τοὺς τιμωρήσῃ, τῷρεκίσαντας πλοιάριον Ἑλληνικόν, σιαλὸν πρὸς αὐτοὺς νὰ τοὺς προβάλλῃ συνθήκην, ἔχον λευκὴν σημαίαν ὑψωμένην. Ἐπομένως εἰδοποίησε τὸν ἀρχιστράτηγον, ὅστις ἔπειλε στρατιώτας καὶ κατέλαβον τὸ φρούριον ἐκεῖνα· ἀλλὰ τὸ εὐτύχημα τοῦτο εἶναι μικρὸν ὥς πρὸς τὸ δυστύχημα τὸ ὁπίον ὃ ἀπαθῶσιν οἱ Ἕλληνες μετ' ὀλίγον εἰς τὸ Αἰτωλικόν.

Ἀλλὰ καὶ ἂν αἱ χριστιανικαὶ Δυνάμεις ὑπεγράψαν τὴν συνθήκην τῆς 6 Ἰουλίου, καὶ ἂν ἔκκυσαν τοὺς Τυρρικοὺς οἱ στόλοι των, καὶ ἂν οἱ Ἕλληνες μάχωνται ὅπου δύνανται, ἀνενδότως, τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα ὑποστηρίζοντες, καὶ τὰ πάνδεινα ὑποφέροντες ὑπὲρ τῆς Πατρίδος, τὰ πράγματα εὐρίσκονται πάντοτε εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, πρὸ πάντων καὶ ἐπὶ πᾶσι διότι δὲν ἔφθασεν εἰσέτι ὁ ἄρχων, ὅστις εἶναι ὁ μόνος ἱκανὸς νὰ κυβερνήσῃ τὸ Ἑλληνικὸν σκάφος καὶ νὰ τὸ σώσῃ ἀπὸ τὸ ἀπειλούμενον ναυάγιον. Ἢ δὲ ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ δὲν παύει τοῦ παρανομεῖν· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν Ἰδραν ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς, Βιελίτσας, εἶχε συστηθῇ καὶ ἑτέρα ἐφημερίς, ὁ Ἀνεξάρτητος, ἥτις ἐστηλίτευε τὰς πράξεις τῆς, ἐπαρυσιάσθη εἰς μυστικὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς μετὰ τῶν ὑπουργῶν καὶ προέβαλε νὰ περιορισθῇ ὁ τύπος, ἥ καὶ νὰ πιυθῇ ὁ Ἀνεξάρτητος, διὰ νὰ μὴ προσβάλλεται τάχα τὸ ἔθνος ἀπὸ τὰ δημοσιεύματα παρ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ Βουλὴ δὲν ἔδωκεν ἀκρόασιν τὴν ἐνουθέτησε νὰ σωφρονῇ διὰ νὰ μὴ φοβῆται τὸν τύπον. Ὁ δὲ Λόντος ἀθετῶν τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς Βουλῆς, διατάσσεται νὰ πιυθῇ ὁ Ἀνεξάρτητος διὰ τῶν Διοικητῶν τῆς νήσου (1), καὶ αὐτοὶ προσκαλοῦσι τὸν ἐκδότην, Παντελὴν Γ. Παντελῆ, καὶ τὸν διατάττουσι νὰ παύσῃ τῆς ἐφημερίδος του· αὐτὸς ὅμως διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ Λόντου καὶ ζητεῖ ἀντίγραφον τῆς διαταγῆς του ἀπὸ αὐτοὺς, νὰ τὸν κατηγορήσῃ εἰς τὴν βουλὴν ὡς ὑπογράψαντα πρᾶξιν ἑναν-

(1) ἀπὸ τῶν Νοεμβρίων τοῦ 1826 οἱ πρόκριτοι τῆς Νήσου Ἰδρας, ὅ ἐστιν αἱ διοικούντες τὸν τόπον, ὡν ἐμάχθησαν Διοικηταὶ ὡς ἐφῆθη ἐν ταῖς ἐμπροσθεν.

τίαν τοῦ θεμελιώδους νόμου, διότι κατὰ τὸ σύνταγμα τῆς Τροϊζήνος, ὁ ὑπουργὸς εἶναι ὑπεύθυνος καὶ δι' ὑπογραφήν εἰς διάταγμα ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς θεμελιώδεις νόμους. Εἶχε δὲ καὶ αὐτὸς τὴν δύναμιν τοῦ εἰς τὸν τόπον, καὶ λέγει τοῦς Διοικητὰς: «νομίμως δὲν δύνασθε νὰ με διατάξετε νὰ πύσω· με διατάσσεται δὲ παρὰ νόμως· ἀλλ' ἐγὼ εἰς παρὰ νόμους διαταγὰς δὲν πείθομαι· ἂν θελήσετε νὰ μεταχειρισθῇτε τὴν βίαν, καὶ ἐγὼ διὰ τῆς βίας θὰ ἐγκαλολογήσω τὸ ἔργον μου.» καὶ τὸ ἐγκαλοῦντε. Τὸ 1826 διετάχθη καὶ ἡ Ἑνδοκρατεὶς Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τοὺς ἐκδότας τοῦ Φίλου τοῦ νόμου καὶ τῆς ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν νὰ μὴ δημοσιεύωσι τι κατὰ τὴν ἐφηρησιμείων παρὰ τῆς ἐν Ἐπιτροπῇ συνελούσεως, διὰ νὰ μὴ βλάψωσι τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους. Οἱ δὲ αὐτοὶ ἄνθρωποι, οἵτινες δὲν ἀνέχονται σήμερον τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, τὸν μόνον χαλινὸν ὅπως εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας κένον· νὰ χαλινὸν εἰς τὰς ὁρέξεις των ὡς ἐκ τῶν νόμων, αὐριοὶ θὰ τὴν μεταχειρισθῶσιν ἐναντίον τοῦ δικαίου ἀνδρός, ὅς ἐστιν ἐναντίον τοῦ ἔθνους.

Ἡ Ἀντικυβερ. Ἐπιτροπὴ, διὰ νὰ ἐπικρέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν μελῶν ἐκτῆς καὶ τῶν οἰκείων τῆς· μᾶλλον ἢ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος· ἐκποιεῖ τέλη Δεκεμβρίου τὰς προσόδους τῶν νήτων τοῦ Αἰγαίου, καὶ ἡ Βουλὴ συγκατατίθη εἰς τοῦτο. Διὰ νὰ ἐξοικονομήσῃ δὲ ὁπως οὖν καὶ τὰ μέλη αὐτῆς, τὰ πλείονα τῶν ὁποίων ἐπασχον ἐνδεῖαν ὅλων τῶν ἀναγκάων, διότι δὲν εἶχον λῆσαι οὐδ' ὁ βολὸν διὰ τοῦ μισθοῦ των ἀπὸ τὸ ταμεῖον. ἐξεποίησε τὰς προσόδους τῆς νήσου Νάξου λαβούσα περὶ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας γροσίων, ἅπερ καὶ διένειμε εἰς αὐτά. Ἐκείνη δὲ ζητεῖ πάλιν μετ' ὀλίγον ἀδειαν νὰ ἐκποιήσῃ ὡσαύτως τὰς προσόδους τῆς Πελοποννήσου· ἀλλ' αὕτη δὲν συγκατατίθεται, διότι γνωρίζει ὅτι τὰ ἐξ αὐτῶν χρήματα ἔμελλε νὰ καταπαταλευθῶσιν ὡς καὶ τὰ ἐκ τῶν προσόδων τῶν νήσων, ἀντὶ νὰ χρησιμεύωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους. Περιμένοντα δ' ἀπὸ ὧσαν εἰς ὧσαν τὸν Κυβερνήτην, δὲν παραδέχεται τὴν πρότασιν αὐτῆς, ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μαρκεῖ Μιλαίτου (1) καὶ ὁ Κυβερνήτης, ἀπ' οὗ φθάσει μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Ἑλλά-

(1) Τῶν Βουλευτῶν τις ἀντέκρουσε τὴν πρότασιν τοῦ Μιλαίτου

θα, θὰ εὔρει τὰ ὀλίγα ταῦτα χρήματα, τὰ ἐκ τῶν προσόδων τῆς Πελοποννήσου, καὶ θὰ τὰ δαπανήσῃ εἰς τὸν στρατὸν καὶ εἰς τὸν στόλον διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος, ὡς θὰ δαπανήσῃ καὶ τὰ ἴδια του.

καὶ ἡ βουλὴ ὁμοφώνως ἀνένευσεν· ὁ δὲ Μιλκίτης ἔφυγεν ἀπὸ τὴν συνεδρίαν δειξας πολλὴν ἀγανάκτησιν καὶ ἀπειλητικὸν χρακτῆρα. Ἦσαν δὲ καὶ οἱ Βουλευταὶ τῆς ὀλιγρχικῆς φατρίας σύμφωνοι μὲ τοὺς ἄλλους, διότι, ὡς ἔλεγον, ἀν' ἐξέποιούντο αἱ πρόσοδοι τῆς Πελοποννήσου, ὁ Κολοκοιρώνης δὲν θὰ ἐπέτρεπε νὰ ὤφελθῶσι μῆτε αὐτοὶ μῆτε ἡ φατρία τῶν· ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο καὶ δι' ἄλλας προλαβούσας αἰτίας, καὶ διότι ἡ Βουλὴ κατὰ πρότασιν τοῦ αὐτοῦ βουλευτοῦ εἶχεν ἐπιπλήξει πρὸς ὀλίγον ἐπισήμως τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν, ὡς μὴ προσφερομένην ἀξιοπρεπῶς πρὸς τοὺς πολίτας, τὰ δὲ μὲλη ἀπεφάτισαν νὰ ἐκδικηθῶσι κατὰ τοῦ εἰρημέου Βουλευτοῦ εἰς τοιοῦτον ἀπάνθρωπον τρόπον ὥστε καὶ νὰ τὸν φονεύσωσιν. Εἶχον δὲ σκοπὸν νὰ βάλωσι πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου κατῴκει, καὶ νὰ δράμωσι Ψαῤῥιανοὶ νὰ τὴν σβέτσωσι τάχα, καὶ ῥίπτοντες πιστόλας, ὡς συνειδέξεται τοῦτο εἰς τὰς πυρκαϊάς, νὰ τὸν φονεύσωσιν οἱ ἐπὶ τούτῳ διωρισμένοι, καὶ ἴσως ὁμοῦ μὲ αὐτὸν ἤθελον πάθει καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν συγκατοικούντων. Ἀλλ' ἐξίρνης θὰ φθάσει ὁ Κυβερνήτης, καὶ θὰ παύσωσιν ὅλα τὰ κακὰ καὶ ὅλα τὰ ἐγκλήματα. Περὶ τούτου ὁ εἰρημέος Βουλευτὴς ἔλαβε πληροφορίας παρὰ τοῦ Α. Μεταξᾶ.

ΒΙΒΛΑ Ζ'. ΚΕΦ. Α'.

Βιογραφίαι καὶ πρίξεις τοῦ Καποδίστρια ἄχρις οὗτο ἔφθασεν εἰς τὴν Πετρούπολιν. — Ὑποδοχὴ αὐτοῦ. — Ὑπέγραψε τὴν εἰς θάνατον καταδίκην αὐτοῦ. — Ἐδέχθη τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἑλλήνων. — παραίτησις αὐτοῦ τῆς Ῥωσικῆς ὑπηρεσίας. — Ὁκάθιον τοῦ Αὐτοκράτορος Νικολάου. — Στέλλει ἐξ ιδίῶν καὶ διερρεῖ βοηθήματα ὑπὲρ τῆς πατρίδος. — Ἐπιστολὴ αὐτοῦ πρὸς τὸν γέροντα τοῦ Στάιν ἐκ Βερολίνου. — Ἀριξίς εἰς Ἀνδρῶν. — Ἀπάντησις πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς ἐν Τροιζήνι συνλεύσεως. — Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. — Στεῦδει ἐργόμενος. — Ἀπάντησις τῆς Βουλῆς. — Ὑπόμνημα πρὸς τὰς συμμάχους Δυνάμεις. — Ἀριξίς αὐτοῦ εἰς Παρισίους. — Διακρίσεις πρὸς τοὺς Συμμάχους. — Οὔτοι ὑπεσχέθησαν γὰρ τὸν ὑποστηρίξωσιν. — Διακρίσεις πρὸς τοὺς συμμάχους. — Ἐτέρα διακρίσεις. — Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Χριστ. Σικελλάριον. — Διακρίσεις πρὸς τοὺς Συμμάχους. — Ὁ Κυβερνήτης εἰς Γενεύαν. — Ἐκείθεν εἰς Τορρόν καὶ Μπολόνηαν καὶ ἔπειτα εἰς Ἀγκῶναν. — Πλεῖς εἰς Μελίτην. — Φιλοφρονήσεις τῶν Ἀγγέλων. — Συνοργανεῖται ὅτι φέρει χρήματα Ῥωσικά. — Ἐκφράσεις τοῦ Κάιγγ πρὸς τὸν Βαῖρον. — Ἀπάντησις διὰ τοῦ ιδίου πρὸς τὸν Κάιγγ. — Ὑπόμνημα πρὸς τὸν Κόδερικτων. —

Καὶ ἦτο βέβαια προωρισμένος ἀπὸ τὴν θείαν πρόνοιαν νὰ ζήσῃ πέραν τὴν πατρίδα καὶ ν' ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Εὐγενὴς τὴν ψυχὴν ὥς καὶ τὴν καταγωγὴν, ἐγεννήθη εἰς τὸν κόσμον διὰ ν' ἀγαθοεργῇ εὐεργετῶν τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ λαμπρότης τῆς οἰκογενείας του ἄρχειται ἀπὸ τοῦ 17. αἰῶνος. Τὸ

4327. δύο ἄδελφοὶ Βίκτωρ καὶ Νικόλαος ἦλθον εἰς Κέρκυραν ἐπὶ σκοπῷ νὰ μεταβῶσιν εἰς Ῥόδον, οὗσαν τότε καθέδραν τοῦ τάγματος τῶν ἱπποτῶν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀκολουθοῦντες τὰ ἔχνη τιδὸς τῶν προγόνων των, ὅστις εὐρισκόμενος εἰς τὴν Παλαιστίνην τὸ 1290 εἰς τὸ αὐτὸ τάγμα, καὶ ἀφοσιωθείς εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς πέμπτης σταυροφορικῆς ἐκστρατείας, τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας Φριδερίκον τὸν Β', ἔλαβε παρ' αὐτοῦ εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν του, τὸν τίτλον καὶ τὴν κυριότητα τῆς Ἰουστινιουπόλεως, τῆς μετονομασθείσης ἀπὸ τοῦ ἐπομένως κρατήσαντος αὐτῆς Βενετούς, Κάπο δ' ἔτρεα (1). Οἱ εἰρημίνοι ἄδελφοὶ ἐδέχθησαν πολὺ φιλοφρόνως ὑπὸ τῶν προϋχόντων τῆς νήσου, καὶ ἐσχετίσθησαν σιενώτερον μὲ τὸν κόμητα Κονδόκαλην, ἄνδρα πλούσιον καὶ πάνυ σεμνόν, ὅστις συνῆψεν εἰς γάμον τὴν μονογενῆ θυγατέρα του μὲ τὴν Βίκτορα. Ἐκ δὲ τοῦ συνοικεσίου τούτου ἐλκει τὸ γένος ἅπαντα ἡ Καποδιστριακὴ οἰκογένεια. Ἐξειάθη δὲ προΐοντος τοῦ χρόνου εἰς πολλοὺς κλάδους, πλὴν τὰ πρωτεῖα ὡς καὶ ἡ περιουσία τοῦ Κονδόκαλη ἔμειναν εἰς τὸν κλάδον, ἐξ οὗ ἐγεννήθη ὁ ἐκλεκτὸς τῶν Ἑλλήνων Ἰωάννης Ἀντωνίου Καποδιστριας. Παραλειπομένων τῶν παλαιῶν κατορθωμάτων τῶν προγόνων του, ὁ πρόπαππος αὐτοῦ κόμης Ἀντώνιος ἐστάλη ἀπὸ τὴν πόλιν Κέρκυραν ἑκτακτος πρεσβευτὴς πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον Φραγκίσκον Μοροζίνη τὸ 1700, νὰ τὸν συγχαρῇ ἐλευθερώσαντα τὴν Πελοπόννησον ἀπὸ τοῦς Τούρκους. Ὁ δ' ἄδελφός τοῦ πάππου τοῦ κόμης Βίκτωρ διέπρεψε τὸ 1716 εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ φρουρίου τῆς Κερκύρας, καὶ ἔλαβε τὸ ἐπόμενον ἐπίσημον ἔγγραφον ἀπὸ τὸν στρατάρχην κόμητα Σχόλεμπουργ, ὅπερ ἐξήχθη ἀπὸ τὸ σωζόμενον εἰς τ' ἀρχεῖα τῆς νήσου βιβλίον περιέχον διαφόρους πράξεις τοῦ αὐτοῦ στρατάρχου. « Ἡμεῖς Ἰωάννης Μαθαίου » Σχόλεμπουργ ἀρχιστράτηγος τῶν ὅπλων τῆς Γαληνοτάτης » Ἀριστοκρατίας τῶν Ἑνετῶν καὶ τὰ λ. Εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων

(1) Τὸ στέμμα τῆς οἰκογενείας αὐτῆς συνίσταται εἰς ἀργυρᾶν ἀσπίδα, τεμνομένη διαγωνίως ὑπὸ ταινίας ἐρυθρᾶς, τρεῖς χρυσοῦς ἀστέρας καὶ διεξιόθεν πρὸς τὰ ἄνω τὸν σταυρὸν τῶν ἱπποτῶν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου φερούσης.

» γενομένην πολιρχίαν τούτων τῶν φρουρίων ὁ κύριος κήμης
 » Βίκτωρ Καποδίστριας τοῦ πατρὸς κήμητος Ἀντωνίου, κινούμενος
 » ἀπὸ αἰσθήματα ζήλου πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἰδίας πατρίδος καὶ
 » ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν ἡγεμόνα, δὴν ἔλειψε τοῦ νὰ ἐκθέσῃ ἑαυ-
 » τὸν εἰς τὰς πλέον τολμηρὰς ἐπιχειρήσεις καὶ τοὺς προφανέ-
 » στέρους κινδύνους. Καὶ πρὶν ἢ πλησιάσῃ ὁ ἐχθρὸς καὶ περι-
 » χαρᾷ κώσει τὰ φρούρια, ὁ εἰρημένος ἠθέλησεν αὐτοπρὸς αὐτῷ
 » νὰ παρευρεθῇ εἰς ὅλας τὰς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ γενομένας ἐξόδους.
 » καὶ μετὰ ταῦτα καθ' ὅλην τὴν διήρκειαν τῆς πολιρχίας ἔμεινεν
 » ἀσάλευτος εἰς τὰς ἐπ' αὐτῷ με πενήκοντα ἀνδρας, τρεφομένους
 » παρὰ τοῦ ἰδίου χωρὶς βίρος τοῦ δημοσίου, ἐκτεθειμένος ἑκού-
 » σίως εἰς τὰς προσβολὰς τῶν ἐχθρικών πυροβόλων. Θεωρήσαντες
 » ἰδίους ὄμμασι τὸ αὐτὰ τεκμήρια τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα τοῦ ζή-
 » λου καὶ τῆς πρὸς τὸν ἡγεμόνα ἀφοσιώσεώς του, καθήκον ἡμέ-
 » τερον ἐκρίναμεν νὰ τὸν ἐπαφήσωμεν τὴν παρούσαν ἐπιμαρτυρή-
 » σιν μας εἰς βεβαίωσιν τῶν λαμπρῶν του κατορθωμάτων, καὶ
 » ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς αὐτὸν πρὸς ἀπολαυσιν τῶν ἀνταμοιβῶν καὶ
 » χαρίτων τοῦ ἡγεμόνος. Ἐξεδόθη τὴν 15 Δεκεμβρίου τοῦ 1722,
 » καὶ ἐνεγράφη τὴν 14 Μαΐου 1724 ε. ν. εἰς τὴν ἀρχιγραμματείαν
 » τῆς πόλεως Κερκύρας. » Τὸ 1776 ἐγεννήθη ὁ Ἰωάννης Κα-
 » ποδίστριας. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἀντώνιος Μαρίας, ἀνὴρ στερεὸς
 » ἐμβριθής, αὐστηρὸς καὶ προνοητικὸς, ἤθελεν ὅτι, ἕκαστος τῶν
 » υἱῶν του ν' ἀσφαλίσῃ τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ ζῆν, τὴν ἀνεξίτησίαν του,
 » διὰ τινος ὠρισμένου ἐπαγγέλματος, καὶ ὁ Ἰωάννης ἐπεδόθη εἰς τὴν
 » σπουδὴν τῶν λόγων καὶ τῆς ἱατρικῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ
 » Παταβίου. Τότε ἐδιδάσκοντο τὰ μαθήματα τῆς τοῦ ἸΗ' αἰῶνος φι-
 » λосоφίας, τοῦ καλλίστου τούτου ὀνόματος ὅλως ἀντιζήας. Ὡς
 » θάσις τῶν καινοφανῶν διδασκάλων ἐλαμβάνετο ἡ κηρυττομένη
 » παρὰ τοῦ Λωκίου καὶ Κονδυλλιὰς φιλοσοφία τῶν αἰσθήσεων. Ὁ
 » Καποδίστριας τόσον μόνον παρεδέχθη τὰς νέας ιδέας, καθ' ὅσον
 » προσέφερον εἰς τὴν γενναίαν του ψυχὴν τὸ στιλπνὸν γοήτευμα
 » τῆς εὐδαιμονίας τῆς κοινωνίας καὶ τῆς τελειοποίησεως τῶν πολι-
 » τευμάτων. Ὦθεν καὶ ἔμεινε σταθερῶς ἀλλότριος τῶν ὀλεθρίων θε-
 » ωριῶν, αἵτινες τείνουσιν εἰς τὴν θραῦσιν παντὸς σωτηρίου συνδέσ-
 » μου μεταξὺ τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν χρεῶν τοῦ ἀνθρώπου ἔμει-

τε. ἄρα πνευματόφρων ἐξ ἑμῦντου ὄρου, ἀν καὶ κατ' ἀνάγκην μαθητῆς τοῦ Κονδυλλιάκ, καὶ ἤκουε μὲν τὰ διδασκόμενα εἰς τὸ σχολεῖον, ἀλλ' ἀκουσίως πως προσέκειτο εἰς τὰς ὑψηλὰς ἐπιθεάσεις τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Πυθαγόρου. Ἐσπούδασεν ἄρα τὴν ἱατρικὴν, καὶ δὲν ἔπαυσε πιστεύων ὅτι ὑπάρχουσιν αὔριοι δυνάμεις, ἐν ᾗ οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι ἀντλοῦσιν εἰς τὴν σπουδὴν αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης ἀκαταμάχητον κλίσιν πρὸς τὸν ὕλισμόν (1). Ἀφ' οὗ ἐιλεείωσε τὰ σπουδὰς του, καὶ ὑπέστρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἐπαρουσιάσθη ἀπὸ τὸν πατέρα του πρὸς τινὰ τῶν πρώτων τῆς πολιτείας Βενετῶν, ὅστις ἐκπλαγεὶς ἀπὸ τὴν ἀγχίνουαν τοῦ νέου, κρίμα ἐφώταξεν, ὅτι εἶν' "Ε.Ι.Ι.η.ν. Οἱ Βενετοὶ ἐδυκίστουν εἰς ὅλους τοὺς ὑπάρχουσιν ἰων, ὅσοι ἠδύνατο νὰ εὐδοκίμησωσιν εἰς τὸν κόσμον. Ἡ δὲ λαμπρότης τοῦ γένους, τὰ πλοῦτη, ἡ ἀγχίνουα, τοὺς ἐκίνουν εἰς ζηλοτυπίαν. Τὸ 1798, τοὺς Βενετοὺς δεδέχθησαν οἱ δημοκράται Γάλλοι, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὡς ἀριστοκράτης, ἔνεκα τῶν ἐχθροπαθειῶν τῆς φιλίας τῶν δημοκρατικῶν ἐφυλακίσθη, ἠπειλήθη θάνατον παρὰ τῶν Γαλλικῶν ἀρχῶν, καὶ μόλις ἐσώθη διὰ τῶν προσπαθειῶν αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων υἱῶν του. Τὸ 1799, σύμμαχοι τῶν Τούρκων οἱ Ῥώσοι, ἐδίδωζαν τοὺς Γάλλους, καὶ οἱ Ἑπτανήσοι ἤλπισαν τότε ἀγαθὰ διὰ τὴν πατρίδα των, ὡς καὶ δὲν ἀπέτυχον. Τὸ 1810, ὁ μὲν πατὴρ Ἀντώνιος Μαρίας διορίσθη ἀρχηγὸς τῆς προσκληθείσης καὶ σταλείσης παρὰ τῆς Γερουσίας εἰς Κωνσταντινουπόλιν πρεσβείας, καὶ μετέσχεν εἰς τὰς διαπραγματεύσεις τῆς γενομένης τῇ 20 Μαρτίου μεταξὺ τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Τουρκίας συνθήκης, δι' ἧς ἡ Ἑπτανήσος κατέστη ὑποτελής εἰς τὴν Ὑψηλὴν

(1) Ὁ Ναπολέων ἠσθάνετο πολὺ τὸ μεγαλεῖον ἑαυτοῦ, καὶ ἐπίστευε τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς· μέλλων δὲ ν' ἀποθάνῃ εἰς τὴν ἁγίαν Ἑλένην, ἐξεπλήρωσε τὰ χρέη τοῦ χριστιανοῦ. Ὁ Ἱατρός Ἀντομάρχης ἠπόρησε διὰ τοῦτο, καὶ ὁ Ναπολέων εἶπε· δὲν εἶμαι οὔτε φιλόσοφος οὔτε Ἱατρός. Ἱστορ. τοῦ Ναπολέοντος τόμος Δ'. σελὶς 318 παρὰ τοῦ Νόρβινς.

Πύλῃν, καὶ ἀνεγνωρίθη ἡ πολιτικὴ αὐτῆς ὕπαρξις ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Ἀγγλίας. Τότε μετὰ τρεῖς αἰῶνας καὶ ἤμισιν ἀνεπετάσθη εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἡ σημαία τοῦ σταυροῦ, τὴν ὁποῖαν λαβὼν, ὁ γραμματεὺς ὢν τῆς πρεσβείας, υἱὸς τοῦ Λύγουσιτνος, καὶ προσηλώσας εἰς λόγχην, μετήνεγκεν ἐν μεγάλῃ πομπῇ κροτούντων τῶν πυροβόλων ἀπὸ τοῦ μεγάλου Βεζίρη εἰς τὸ πατριαρχεῖον, ὅπου ἐψάλλη ἁγισμὸς καὶ τὴν νυλόγησεν ὁ τότε πατριάρχης Νεόφυτος (1). Συγχρόνως δὲ υἱὸς τοῦ Ἰωάννης ἐπεφορτίσθη τὸν διορισμὸν τῶν νήτων Κεραλληνίας, Ἰλιάκης καὶ Λευκάδος, καὶ ἐντεῦθεν ἤρχισε τὸ πολιτικόν του στάδιον. Ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ Παῦλος, ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἀλέξανδρος Α' ἔδωκεν εἰς τὴν Ἐπτανήσον σύνταγμα, καὶ κατ' αὐτὸ συνέστη ἐθνικὴ Καθέρνησις, καὶ τὸ πᾶν ἤλλαξεν ὅψιν ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν προστασίαν του. Τότε εἰτάλη πρεσβευτὴς τῆς Ῥωσσίας ὁ κόμης Μοντσενίγος εἰς Κέρκυραν. Ὁ δὲ Ἰω. Α. Καποδίστριας ἀπὸ τοῦ 1800 μέχρι τοῦ 1807 ὑπῆρξε μέλος τῆς κυβερνήσεως τῆς Ἰονικῆς πολιτείας. Ἄγων τὸ εἰκοστὸν τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, προσεκλήθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος. Τὸ εἰκοστὸν ἕκτον διωρίσθη γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας πρῶτον εἰς τὰ ἐσωτερικά, καὶ ἔπειτα εἰς τὰ ἐξωτερικά, τάτε νομικὰ καὶ τὸ ἐμπόριον. Αὐτὸς ἐνέργησε νὰ συσταθῶσι διδασκικὰ καταστήματα καὶ νὰ καλλιεργῇται ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ἐνεργεῖ δὲ μετὰ νεανικῆς μὲν θερμότητος, γερωντικῆς δὲ συνέσεως. Ἀλλ' ἀπῆντα πολλὰ προσκόμματα εἰς τὴν πορείαν του ἔνεκα τῶν παλαιῶν προλήψεων τῶν Γερουσιαστῶν, τῆς ὀρμητικῆς τῶν νέων φορᾶς καὶ τῆς πολὺ ἀμέσως γινομένης ἐπεμβάσεως τοῦ Ῥωστικοῦ πρέσβεως εἰς τὰ πράγματα. Δὲν ἦτον εὐκόλον νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ ἀσθενὴς ὕπαρξις πολιτείας ὀρισυτάτου, μακρὰν μὲν οὔσης τῆς προστατευούσης Ῥωσσίας πλησίον δὲ τῆς Γαλλίας ἧς ἡ ἐπανάστασις ἐπροσωποποιήθη εἰς τὸν Ναπολέοντα, ὡς καὶ τῆς

(1). Ὁ Πατὴρ Ἀντ. Μαρίας Καποδίστριας ἔλαβε τότε ἀπὸ τὸν Ἰυτοκράτορα Παῦλον Α. τὸν σταυρὸν τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Ἀγίου αωάννου τῆς Ἱερουσαλὴμ εἰς ἀπόδειξιν τῆς εὐαρεσκείας του καὶ τὴν πρὸς ἐκείνον εὐνοίας.

ιδιαιτέρους σκοπούς τρεφούσης Ἀγγλίας, ὅτε ἀφ' ἑτέρου ὁ Ἀλή-
πασιας λαθραίως ἐνεργῶν, ἡγωνίζετο νὰ ἐξελάσῃ τοὺς Ἑλλη-
νας ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Ἑπείρου, διὰ ν' ἀφαιρέσῃ πᾶν ἔρει-
σμα ἀπὸ τὴν νέαν δημοκρατίαν καὶ πᾶσαν αὐτῇ μετὰ τοῦ
λοιποῦ ἔθνους συνάρειαν. Ὁ Καποδίστριας προσεῖδεν ἐκ τού-
των φοβερός τοῦ μέλλοντος βροχὰς, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ ἐφελ-
κύσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Γερουσίας πρὸς τὴν ἀπειλοῦσαν τὴν πα-
τριδα κρίσιν, καὶ θίλων νὰ ἐξοικονομήσῃ εἰς αὐτὴν καταφυγὴν
πρὸς βοήθειαν εἰς καιροῦς, καθ' οὓς ἤθελεν ἐγκαταληφθῇ εἰς
ἑαυτὴν, ἐπρόβαλε πολλὰκις νὰ σταλῶσι πράκτορες εἰς τὰς Λυ-
νήμεις, ὅσαι ῥητῶς ἢ σιωπηλῶς ἀνεγνώρισαν τὴν ὑπερξίντης,
ὅπως συνάψωσι μετ' αὐτῶν σχέσεις ὠρελίμους· ἀλλ' ἡ φωνὴ
του δὲν ἠκούσθη. Οἱ πλείότεροι Γερουσιασταὶ κλείσαντες τὰ ὄμ-
ματα, ἠρέσθησαν εἰς τὸ παρὸν, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς ἐπικρα-
τείας παρητήθη τῇ ὑπηρεσίᾳ.

Ὁ Ἀλήπασιας ὑπὸ τῶν Γάλλων βοηθούμενος, ἐκυρίευσεν τὸ
Βουθρωτόν, τὴν Πρέβεζαν καὶ τὴν Βόνιτσαν· τὸ δὲ 1807 ἡτεί-
λησε τὴν Λευκάδα. Τότε ὁ Καποδίστριας, τριακοντούτης ὢν ἀνε-
δέχθη τὰ στρατιωτικά· ἐστάλη εἰς τὰ σύνορα ἑκτακτὸς ἐπι-
στάτης, καὶ τὰ στρατεύματα τῆς Ἑπτανήσου ὑπεβλήθησαν
εἰς τὰς διαταγὰς του. Ἐπεφορτίσθη δὲ καὶ τὴν διοίκησιν τῶν
ἐθελοντῶν Ἑλλήνων, τῶν ἐκ τῆς Ἑπείρου, τῆς Ἀλβανίας καὶ
τῆς Πελοποννήσου προσελθόντων, οἵτινες ἔλαβον τότε σχέσιν
μὲ αὐτόν, ἐδιδάχθησαν τὴν τέχνην τοῦ πολέμου, καὶ ἐγείναν
χρήσιμοι εἰς τὴν κατὰ τῶν Τούρκων ἐπανάστασιν. Κατὰ τὴν ἐν
Τιλσίτ εἰρήνην ὁ Ἀλέξανδρος μετέδωκε τὴν προστασίαν τῆς
Ἑπτανήσου εἰς τὸν Ναπολέοντα, καὶ ἡ Κέρκυρα, ἡ Κεφαλλην-
νία, ἡ Ζάκυνθος, ἡ Ἰθάκη, ἡ Λευκάς, οἱ Παῆσοι καὶ τὰ Κήθουρα
κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων. Οἱ δὲ παρὰ
τῶν Ῥώσων στρατολογηθέντες ἐθελονταὶ Ἕλληνες, ἄλλοι μὲν
διεσκορπίσθησαν, ἄλλοι δὲ συνετάχθησαν ὑπὸ τὴν τρίχρωμον
τῶν Γάλλων σημαίαν. Αἱ προοράσεις ἄρα τοῦ Καποδίστρια
ἐπραγματοποιήθησαν, καὶ αὐτὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν
βίον· ὅτε οἱ μετασχόντες τῆς διακυβερνήσεως τῆς δημοκρατίας
ὑπὸ τὴν Ῥωσικὴν προστασίαν ἦτον ἐπόμενον ἥτοι νὰ μηδενί-

σθῶσι πολιτικῶς ὑπὸ τὸν νέον κράτος ἢ νὰ μεταναστεύσῃσι· οἷοι εἰς τοιαύτας περιστάσεις, αἱ ἀντιμαχόμεναι ζατρίαι δὲν συγχωροῦσιν εἰμὴ διὰ ν' ἀπατήσωσιν εὐκολώτερον ἀλλήλας, ἐνδομύχως πληροφορούμεναι ὅτι ἡ ἐξουσία εἶναι φύσει ἀδιαίρετον. Εἰς μάτην δ' ἐπειράθησαν ὁ Καῖσαρ Μπερτιέ καὶ ὁ στρατηγὸς Δονζελότ, τῆς Ἑβτανήσου ἐπάρχοντες ἐν ὀνόματι τοῦ Ναπολέοντος, νὰ τὸν ἐλκίσωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Γαλλίας, θέσιν ἀκροατοῦ προσφέροντες εἰς αὐτὸν εἰς τὸ τῆς ἐπικρατείας συμβούλιον καὶ προσδοκίαν ἐνδόξου σταδίου· ὁ νέος ἀπέβαλε τὴν προσφορὰν, ἀφ' οὗ συνεβουλεύθη μὲ τὸν πατέρα του, ὅχι διότι ἤθελε νὰ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὴν τύχην τῆς πατρίδος του, ἀλλὰ διότι σεβόμενος ἑαυτὸν, δὲν ἤθελε νὰ πολιτεύηται πρὸς τοὺς καιρούς· ἄλλως τε δὲν ἤθελε νὰ ὑπηρετήσῃ τοὺς Γάλλους, κυρίους ὄντας τῆς πατρίδος του. Τὸ δὲ 1807 καὶ 1808 τὸ μέγα μέρος τῶν Ἑλλήνων, καὶ μάλιστα τῶν Ἰονείων, προσέκειντο εἰς τινὰς θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς παραδόσεις ἐξ ἡλικίας εἰς ἡλικίαν συντηρουμένας, αἵτινες ὑπέσχοντο τὴν ἐλευθερίαν τοῦ γένους τῶν διὰ τῆς ἐνόπλου τῶν Ῥώτων ἐπεμβάσεως· ἤθελον ἄρα νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Ῥωσσίαν, ὡς ἐκείθεν ἐλπίζων νὰ δυνηθῇ νὰ ὠφελήσῃ καὶ τὴν πατρίδα του, καὶ ἔμενεν ἐν ἀπραξίᾳ, ὅτε προσεκλήθη ἀπὸ τὸν Ῥωμαντσῶφ ἐν ἐνόματι τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Ῥωσσίαν. Τότε πατὴρ καὶ υἱὸς ἐπίστευσαν ὅτι ἀκούουσι τὴν φωνὴν τῆς θείας προνοίας, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ὑποταγῶσιν εἰς αὐτήν, καὶ ἀπεχωρίσθησαν μὲ πολὺν πόνον ψυχῆς, διότι καὶ ὁ πατὴρ ἡγάπα τὸν υἱὸν φιλοστόργως, καὶ ὁ υἱὸς οὐχ ἥττον ἡγάπα τὸν πατέρα. Ἐκούσιος λοιπὸν ἐξόριστος ὁ Ἰω. Α. Καποδίστριας, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πετρεῦπολιν τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1809, καὶ ἀφοῦ ἔλαβε φιλόφρονα δεξίωσιν ὑπὸ τοῦ Ῥωμαντσῶφ, ἔμεινε δύω ἔτη εἰς ἀπραξίαν, καὶ ποτε ἐδίδεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον πολιτικὰς τινὰς μελέτας. Ἐν τοσούτῳ ὁ Ῥωμαντσῶφ τὸν ἐπρότεινε θέσιν συμβούλου εἰς τὴν ἐν Βρεζιλ πρεσβείαν, καὶ, οὕτως εἰπεῖν, χεῖρ τις ἀόρατος τὸν ἐκράτησε καὶ δὲν ἐξωρίσθη εἰς τὸ ἄλλο ἡμισφαίριον. Μετ' ὀλίγον διωρίσθη κατ' αἴτησίν του ὑπερβάριθμος εἰς τὴν ἐν Βιέννῃ, καὶ ἐχάρη διότι ἐπλησίασεν οὕτω πρὸς τὴν πατρίδα. Ὁ πρεσβευτὴς Στάκελμπεργ τὸν ἐδέχθη δυσ-

πιστῶν ὁπωποῦν, καὶ μετ'ελάχιστον τὸν ἐνησχόλησεν εἰς τὸ γράφειν πολιτικὰ ζητήματα, ἀφορῶντα τὴν Τουρκίαν καὶ τὸ ἡπειρωτικὸν σύστημα ὡς πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἀνατολῆς, τὰ ὁποῖα ἐστελλεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὀνομαζῶν καὶ τὸν συγγραφέα.

Τὸ 1811 ὁ Ναπολέων καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἀντεμετροῦντο διὰ τῶν βλεμμάτων, καὶ ὁ μὲν κατέτρογε τὴν γῆν, ὁ δὲ πρὸς τὴν Οὐμανὸν ἠτένιζε τέως τοὺς ὀρθακμοὺς. Ἡ Ῥωσσία ἐπολέμει ἐξ ἥδη ἔτι πρὸς τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Περσίαν· ἀλλ' ἡτοιμαζέτο καὶ νὰ πωλεμένη ἀμυνομένη πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἐκεῖνον, ὅστις τὴν ἐθεώρει ὡς τὸ μόνον καὶ τελευταῖον πρόσκομμα εἰς τοὺς κοσμοκρατορικοὺς τοῦ σκοποῦ, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου. Τότε ἐφάνη εἰς τὸν ὀρίζοντα πλανήτης παρόμοιος μὲ πυρίνην βουφαίναν ὡς ἂν εἰς σημείον τῆς ἐγέρσεως ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καθ' ἐνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου.

Οὗτος ἀνεκάλει τὰ μαχημώτερα στρατεύματα καὶ τοὺς ἐμπειροπολεμωτέρους στρατηγούς του ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν. Ὁ δ' ἀνταγωνιστὴς του διεπραγματεύετο εἰρήνην μὲ τὴν Τουρκίαν, συνεργάτης μὲ τὴν Σουηδίαν καὶ Βουλγαρίαν ἐπληθύνειν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ὁ Ἀλέξανδρος διώρισε τὸν στόλαρχον Τσιτσαγκῶφ νὰ διαδεχθῇ τὸν Κουτούζωφ εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ κατὰ τὸν Δούναβιν στρατοῦ, καὶ νὰ διευθύνῃ τὰς ἐν Βουκαρέστ διαπραγματεύσεις. Ὁ Κουτούζωφ προλαθὼν ὑπέγραψε τὰ περὶ τῆς εἰρήνης μὲ τὴν Τουρκίαν προηγουμένα τῆς συνθήκης τῶν 2 μαΐου τοῦ 1812. Ὡρίσθη διὰ τοῦτο ὁ Ναπολέων, καὶ ἐπέσπευδε τὴν πορείαν πεντακοσίων χιλιάδων Γάλλων πρὸς τὸν ποταμὸν Νέμεν. Ὁ Τσιτσαγκῶφ εἶχε μυτικὰς ὁδηγίας καὶ πληρεξουσιότητα, διοικῶν τὸν κατὰ τὸν Δούναβιν στρατὸν, νὰ συνάψῃ συμμάχίαν μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας, ἐπὶ σκοπῷ νὰ ὀπλισθῇ αὕτη κατὰ τοῦ Ναπολέοντος, καὶ οὕτω νὰ εὐκολύνῃ τὰ κινήματα τῆς μεγάλης στρατιᾶς, ἥτις ἀντετάσσεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν κοινὸν ἐχθρὸν. Διὰ ταῦτα εἶπεν ἀνάγκην ἀπὸ συνεργάτας μὲ νοῦν καὶ καρδίαν, καὶ ἐνθυμηθεὶς τὸν Καποδίστριαν, τὸν ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Αὐτοκράτορα, καὶ ἀμέσως διετέχθη ὁ Στάελεμπεργ νὰ τὸν στείλῃ εἰς Βουκαρέστ, καὶ φθάσαντα τὸν διεπίτευσεν ὁ στόλαρχος τὴν διεύθυνσιν τῆς πολιτικῆς ἀλληλογραφίας του μὲ τὴν Βιένναν,

τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν Σερβίαν, καὶ μὲ τ' ἀνώτατα συμβούλια τῆς Βλαχομολδαβίας. Τὸν ἐπέβαλεν ἐν ταυτῷ νὰ διαγράψῃ σχέδιον πολιτικοῦ διοργανισμοῦ τῶν μεταξὺ Νίστρου, Δουνάβεως, Εὐξείνου Πόντου καὶ Περύτου τόπων, οὓς ἡ Τουρκία παρικόρησεν εἰς τὴν Ῥωσσίαν κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ Βουκαρεστίου. Ὁ Καποδίστριας ἤδη ἐξεργάζεται ὅσον τὸ δυνατόν ὥστε λιμώτερον τὸ πρόσκαιρον τῶν πραγμάτων, ἐπενεργεῖ εἰς τὴν κοινὴν γνώμην, συνάπτει σχέσεις ἐπωφελεῖς, καὶ βοηθεῖ θαυμασίως τὸν στρατηγόν, ἀπολαύων τὴν ὑπόληψιν τῶν κατόικων οἵτινες ἐβύλαζαν τόσον διαρκέστερον τὴν μνήμην τῆς σῶφρονος, φιλοστόργου καὶ ἀξιοπρεποῦς διαγωγῆς του, ὅσον πλέον ἀντέκειτο εἰς τὴν ἐκ τοῦ πολέμου εἰσφύσασταν τότε διαφθοράν εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Ναπολέων προοδεύει φοβερά εἰς τὴν Ἄρκτον. Διαβὰς τὸν Νιέμεν, προχωρεῖ εἰς Βίλναν, κυριεύει τὴν Λιθουανίαν ὅλην, σπεύδει εἰς τὸν Βαρυσθένην νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἔνωσιν τῶν δύο στρατειῶν τῆς Ῥωσσίας, αἵτινες συνέκειντο ἐξ ἑκατὸν ὀγδοῆντα χιλιάδων ἀνδρῶν βραδέως ἀποχωρούντων, καὶ μὴ δυνηθεὶς, ἀπολβεῖ τὰ στίφη τῶν Γαλλικῶν καὶ ἄλλων στρατευμάτων τοῦ πρὸς τὸ Σμολένσκι καὶ τὴν Μόσχην, ὥστε νὰ τελειώσῃ μονομιᾶς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ῥωσσίας. Ὁ δ' αὐτοκράτωρ προσεκάλεσε τότε τὸν κατὰ τὸν Δούναβιν στρατὸν εἰς ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος, διότι τὰ συνειλεγμένα εἰς ἀντίταξιν στρατεύματα εὐρέθησαν κατώτερα τῶν πρὸ τοῦ ἀγῶνος γενομένων ὑπολογισμῶν καὶ τριακονταπέντε χιλιάδες πολεμισταὶ μὲ θῆμα ταχὺ πορευόμενοι, περῶσι τὸν Νίστρον, καὶ ἠνωμένοι μὲ τοὺς ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Τόρμασφω εἰκοσακισχιλίους ἀνδρας, νικῶσιν ἐπιδιώκοντες τὸ Αὐστριακοσαξωνικὸν ἐπικουρικὸν καὶ τὸ ἀπωθοῦσιν εἰς τὴν Βαρσοβίαν. Μετέσχε δὲ καὶ ὁ Καποδίστριας τῶν κόπων καὶ κινδύνων τῆς ἑκστρατείας ταύτης εὐψύχως, ἀσχολούμενος εἰς τὸ νὰ συντάττῃ προκηρύξεις, καὶ νὰ διαδίδῃ τὰς εἰδήσεις τοῦ πολέμου εἰς Βιένναν καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὁ Τσιτογκῶφ, ἄφ' οὗ ἐκαθάρισε τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας, ἐφέρετο ἐπὶ τὴν Μπερεζίναν, ἀντέκρουσε τὸν Σφαρτσεμπέργ καὶ Ῥενιέ, καὶ κατέστη ἐπὶ τὴν καιριωτέραν συγκοινωνιτικὴν ὁδόν, ὅθεν ὁ ἐχ-

θρὸς, ἤτιθέεις εἰς Ταροντίναν, ἀποκρουσθεῖς εἰς Μάλοϊ Ὑαροσλά-
βιτις, καὶ ἠναγκασμένος νὰ κενώσῃ τὴν Μόσχαν, ἔμελλε νὰ διέλθῃ
ὀπισθοδρομῶν. Καὶ ἤδη τὸ ψῆφος θερίζει τοὺς Γάλλους ἀποχω-
ρῶντας, πλὴν τοὺς εὐκολύνει τὴν διαθασιν τῆς Μπερεζίνας, τὴν
ὁποίαν ἐγεφύρωσεν ὁ πάγος διότι ὁ Τσιτσαγκῶφ παρετράπη
πρὸς τὰ δεξιὰ ἐκ πληροφοριῶν ἐσφαλμένων, καὶ ὁ Κουτούζωφ
παρηκολούθει τὸν ἐχθρὸν μακρόθεν, καὶ ὁ Βιγγενστέιν ἐφθασε
τὴν ἐπαύριον μετὰ τὴν διαθασίν του. Ἐκ τούτων ὁ Ναπολέων
διέφυγεν ὅτα κακὰ ἔμελλε νὰ πάθῃ· τὰ δὲ λείψανα τοῦ Γαλλικοῦ
στρατοῦ ἐτινάχθησαν πέρα τοῦ Νιέμεν.

Ὁ Καποδίστριας ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν του καθ' ὅλην τὴν ἐκ-
στρατείαν τοῦ 1813, ἡκολούθησε τὸν Μπαρκλαὶ δὲ Τόλλη δια-
δεχθέντα τὸν Τσιτσαγκῶφ, καὶ ἐπίσης τιμώμενος καὶ ἀπὸ ἐκεῖ-
νον, διετέλει προθύμως ὑπηρετῶν τὸν μέγα ἀγῶνα τῆς ἀνεξαρ-
τησίας τῶν ἐθνῶν, ἀν καὶ εἰς θέσιν πολὺ κατωτέραν ὡς πρὸς τὰ
προτερήματά του. Ἀλλ' ὡς πρὸς τοιοῦτον νοῦν ὁ καιρὸς δὲν παρέρ-
χεται εἰς μάτην. Πικρυνθὴν δὲ εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Αὐγoustοῦ, τοῦ
Ἰαννουαρίου καὶ τῆς Δεκεμβρίας, παρετήρησε τὰς μεταβολὰς τῆς πο-
λιτικῆς, εἶδε κρημνιζόμενον τὸν κοσμοποθήτορα κολοσσόν, καὶ
τέλος εἰς τὸ Φραγκφὸρ ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἔδωκε τέλος
εἰς τὴν πολυπόνον πρωτοπειρίαν του, καὶ τὸν ἐξήγαγεν εἰς τὸ
φῶς.

Εἰς τὸ Φραγκφὸρ οἱ νικηταὶ ἐξέδωκαν τῆς 30 Νοεμβρίου τὴν
περιβόητον προκήρυξιν πρὸς τὸ Ἰαλλικὸν ἔθνος, δι' ἧς προσε-
καλοῦντο νὰ χωρίσωσιν οἱ Γάλλοι τὰ συμφέροντα ἑαυτῶν ἀπὸ
τὰ τοῦ Ναπολέοντος. Ἦτο δὲ συμφέρον ν' ἀποσπάσωσι καὶ τὴν
Ἑλβετίαν ἀπὸ τὸν κοινὸν ἐχθρὸν, καὶ νὰ διαβῶσι τὰ στενὰ τῶν
Ἀλπεων τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα, ἀφ' οὗ περάσωσι τὸν Ῥῆ-
νον. Ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐβρίψε τὸ βλέμμα ἐπὶ τὸν Καποδίστριαν
διὰ τὴν ἀκανθώδη ταύτην διαπραγματεύειν, τὸν ἐπεφόρτισε νὰ
διαγράψῃ ὁ ἴδιος αὐτὸς τὰς ὁδηγίας του, τὰς ἐνέκρινε καὶ τὸν
ἔστειλεν εἰς τὴν θέσιν του· ἀλλ' ἦσαν ἀμφίβολοι οἱ σύμμαχοι
διὰ τὰς διαθέσεις τῶν Ἑλβετῶν, ὄντων διηρημένων, καὶ τῶν μὲν
εὐχομένων, τῶν δ' ἀπευχομένων τοῦ παρελθόντος τὴν ἐπανάστα-
σιν, ὥστε εἰς τοὺς πράκτορας τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ῥωσσίας

δὲν ἔδωκαν χαρὰ κτήρα δημόσιον παρὰ γείλαντες αὐτοῦ, νὰ διασκοπήσωσι τὰς γνώμας τῶν δημοσπόνδων, καὶ νὰ τοὺς κινήσωσιν εἰς ἀντεξόρμησιν κατὰ τῆς Γαλλίας· ἀλλ' ἐν τῇ ἀδηλότητι τῆς ἐκδόσεως τῶν διαπραγματεύσεων νὰ μὴ ριψοκινδυνεύσωσι τίποτε.

Ὁ Καποδίστριας ἠνωμένος πρὸς τὴν τοιαύτην ἀποστολὴν μετὰ τοῦ Ἰππότου Λεβζέλιερν, ἐσπούδασε τὰ τῆς· Ἐλβετίας καὶ κατένοήτεν ὅτι δὲν ἦτο δύσκολον νὰ ἐπιτύχωσι. Γεννημένος εἰς Δημοκρατίαν, ἐξωκειωμένος μὲ τὴν γλῶσσαν τῶν δημοτικῶν παθῶν, εὐθέτος ἐν τῷ μέσῳ τῶν στάσεων, οἷτινες τοὺς Ἐλβετοὺς τότε διετάρκτον, ἐκέρδισε τὴν ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην αὐτῶν, διότι δὲν μεταχειρίσθη εὖτε διπλόην οὔτε τρυφότητα, καὶ ἐμαθε πρὸ αὐτῶν, εἰλικρινῶς ἐξηγηθέντων, τὰ εἰδικὰ τῶν πράγματα, ὥστε ἤλπιζεν νὰ τοὺς ὑπαγάγῃ κατὰ μικρὸν νὰ μείνωσιν οὐδέτεροι ὑπὸ τῆς συμμαχίας τὴν σκέπην.

Εἰς τὴν ἀρχὴν οἱ Βασιλεῖς δὲν ἠθέλουν καὶ δὲν ἐζητοῦν εἰλὴ τὴν οὐδετερότητα τῆς Ἐλβετίας, καὶ αὕτη δὲν κατορθοῦτο δ' αὐτοῦσιν τῶν ἐσωτερικῶν διχονοιῶν. Ὁ δὲ Καποδίστριας καταπαύων αὐτάς, κατέστησε δυνατὴν τὴν οὐδετερότητα, καὶ ἤλπιζεν ὅτι ἐξετέλειε τὰ παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπιτεταγμένα.

Ἀλλὰ ταχυδρόμος φθίσας εἰς τὸν συμπράτορά του, ἐτόμισε διαταγὴν νὰ ζητήσωσι παρὰ τῶν δημοσπόνδων διάβασιν ἐλευθέρων τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων διὰ τῆς γῆς των. Τοῦτο ἦτο κεραινὸς διὰ τὸν Καποδίστριαν, διότι ἐψευδὲν ὅσα αὐτὸς ἔλεγεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἐλβετίας, καὶ εἰκόχε καὶ αὐτὸν νὰ τ' ἀναίρει. Καὶ ἠδύνατο μὲν κατ' ἀκρίβειαν ἐνεργῶν, ἐπειδὴ δὲν εἶχε λάβει διὰ τοῦ αὐτοῦ ταχυδρόμου ὁδηγίαν, νὰ μὴ συνεργήσῃ εἰς τὸ νὰ τελειώσωσι τὰ παρηγγελμένα, καὶ νὰ μείνῃ ἀνεύθυνος· Ἀλλὰ πρὸ παντὶν εἶχεν ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν εὐδωσιν τῆς κοινῆς ὑποθέσεως, καὶ ἀναμετρήσας εὐθὺς τὰς ἐλευθρίας συνεπειάς, ἀνέμεινε μόνος ὁ πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρίας, προσέτιμήσε νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ἄνευ διαταγῆς τοῦ Αὐτοκράτορος, παρὰ νὰ φανῇ διορθηγνῶν τὸν οὐδισμον τῆς μεγάλης συμμαχίας εἰς τὰ ἔμματα τοῦ Ἐλβετικοῦ ἔθνους. Καὶ εἰς τοιαύτας περιστάσεις φαίνεται ὅπως ὁ ὄντως πολιτικὸς ἀνὴρ. Ἐπέγραψε τὴν παρὰ τοῦ Λεβζέλιερν συνταχθεῖ-

σαν διακρίνωσιν καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἀνεχώρησε πρὸς τὸ στρατηγεῖον τοῦ αὐτοκράτορος. Εὐθὺς ἔπειτα τὰ αὐστριακὰ στρατεύματα ἐπέρασαν τὴν Ῥήνον, καὶ ὁ Καποδίστριας παρέστη εἰς τὸν αὐτοκράτορα ὡς ἔνοχος παραδίσεως τοῦ γράμματος, ὃχι δὲ καὶ τοῦ πνεύματος τῶν ὀδηγιῶν του. Καὶ ἐνεκρίθη τὸ εὐστοχον καὶ ἀξιόπρεπές τῆς διαγωγῆς του, καὶ πάλιν ἐστάλη πρεσβευτὴς παρὰ τοῖς Ἑλβετοῖς. Ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ ἐκστρατεία τοῦ 1814, ὁ Καποδίστριας ἐπροσπάθησε νὰ συνδυάσῃ τὰ στοιχεῖα τῆς νέας τάξεως τῶν πραγμάτων, ἥτις ἠδύνατο νὰ συμβιβάσῃ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Ἑλβετίας μὲ τοὺς σκοποὺς τῶν συμμάχων. Γενομένης δὲ τῆς εἰρήνης τῶν 30 Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, προσεκλήθη νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους· ἀλλ' εὗρεν ὅλας τὰς συμφωνίας τῆς συνθήκης ἀποφασισμένας. Καὶ ἤδη ὁ μὲν Ναπολέων ὤθειεν εἰς τὴν Ἑλβαν, ἡ δὲ Ἀγγλία ὠκονόμησεν ὅλα τὰ συμφέροντά της, καὶ οἱ Βουρβῶνοι ἀνέλαβον τὸ σκήπτρον τῆς Βασιλείας των, καὶ ὅλοι οἱ ἀγωνισταὶ τοῦ μεγάλου δράμματος εὐφραίνοντο διὰ τὴν νίκην μὴ μεριμνῶντες διὰ τὴν αὐρίον.

Τότε ὁ Καποδίστριας ἐτόλμησε νὰ καταδείξῃ τὰς παρεπομένας περιπλοκάς. Κρίνας καὶ περὶ τῆς συνθήκης τοῦ Φονταίνεβλῶ, προσέτε φανερά ὅτι ἐμελλε νὰ μετανοήσῃσι, διότι ἀνέβαλον εἰς τὴν μέλλουσαν σύνοδον τὴν διαίτησιν τῶν συμφερόντων τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ῥωσσίας. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὃχι μόνον δὲν δυσηρεστήθη διὰ τὴν εὐτολμον πρῆξήσαν του, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐχάρισε τὸ παράσημον τοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου, καὶ τὸν ἔστειλε πάλιν εἰς τὴν θέσιν του, διατάξας νὰ τελειώσῃ τὰ τῆς ἐσωτερικῆς εἰρηνοποιήσεως τῆς Ἑλβετίας, καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου νὰ μεταβῇ εἰς Βιένναν. Ἐπέρασε δὲ τὸ λοιπὸν τοῦ καλοκαιρίου διαπραγματευόμενος μὲ τὰς διαφόρους φυλάς, ἡ μᾶλλον εἶπεν μὲ τὸ ἀριστοκρατικὸν κόμμα καὶ τὸ δημοκρατικὸν καὶ ἡ διαγωγή του μεγάλην περιεποιήσατο τιμὴν εἰς αὐτόν. Κατ' ἀρχὰς ἡ ἀποστολή του εἰς τὴν Ἑλβετίαν ἠρέθισε κατ' αὐτοῦ τὰ κόμματα, πλὴν κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἐγνωρίσθησαν τὰ εὐγενῆ προτερήματα του, καὶ οἱ Ἑλβετοὶ ποθοῦσιν αὐτόν καὶ γεραίρουσι πάντοτε τ' ὄνομά του. Τὸ 1815 αἱ φυλαὶ τῆς Γενεύης καὶ τοῦ Βῶ, καὶ ἡ πόλις Λαυσάνε τὸν ἔδωκαν δικαίω-

μα καὶ ἀξίωμα πολίτου. Περὶ τῆς πολιτογραφήσεως τῆς Γενεύης ἡ ἐφημερίς τῶν συζητήσεων τὴν 16 Ἰανουαρίου τοῦ 1817 ἐξέφρασε τὰ ἑξῆς: « Ἡ πολιτεία τῆς Γενεύης προσήνεγκεν εἰς τὸν » **Κόμητα Καποδίστριαν**, ἰδιαίτερον σύμβουλον καὶ ἐξ ἀπορρή- » των τῆς ἐπικρατείας τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσ- » σίας, πρῶην πρεσβευτὴν τοῦ Μονάρχου αὐτοῦ παρὰ τῇ Ἑλ- » βετικῇ ὁμοσπονδίᾳ, τιμὴν ὀλίγον συνήθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, » τὴν ἀνεκέρυξε πολίτην τοῦ θεάματος καὶ ἀστὸν τῆς πόλεως Γε- » νεύης. Τὸ δίπλωμα, ὅπερ κατεδήλωσε τὰ πρὸς τὸν κόμητα Κα- » ποδίστριαν προσενηχθέντα νέα δικαιώματα τὸν ἐστάλη εἰς » ταμπακαίραν χρυσὴν, ὅλως ἀπλὴν καὶ μόνον ἐστολισμένην μὲ » τὴν θέαν τῆς λίμνης τῆς Γενεύης καὶ τῶν περιῖ, ἐντὶς τῆς ὁ- » ποίας ἦτο γεγλυμμένη ἡ ἐπομένη ἐπιγραφή εἰς Ἑλληνικὴν διά- » λεκτον.

« Πρὸς τὸν προσφιλέστατον καὶ ἐντιμώτατον συμπολίτην ἡμῶν, » τὸν πιστὸν καὶ πεφωτισμένον σύμβουλον τοῦ μεγάλου αὐτο- » τοκράτορος Ἀλεξάνδρου, τὸν ὄντα τὸ ὠράϊσμα τῆς ἀποδοθεί- » σης εἰς τὴν ἐλευθερίαν Ἐπιταχῆσαι, τὸν εὐγενῆ ἀπόγονον τῶν » Φαιάκων, οἷς ἀείποτε ζῆλος πρὸς τὸ εὖ ποιεῖν (ἑμκρ. Ὀδύσ.), » διότι ἡ Ἀθηνα τοῦ ἔδωκε τὴν περὶ τὰ καλὰ καὶ τὴν σοφίαν » δεξιότητα, προσφέρομεν τὴν εἰκόνα τούτην τῆς νέας πατρίδος » τοῦ πρὸς ἐνθύμησιν. » (μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) (1)

Τέλος ἡ ἐν Βιέννῃ σύνοδος ἤρχισε τέλει Ὁκτωβρίου, καὶ αὐ- δάποτε ἡ Εὐρώπη εἶδε τόσας ἐστεμμένους κεφαλὰς συνηθροισμένας εἰς εἰρηνοποιὸν συμβούλιον, ἃς οὐ πρότερον ἀδελφοποιήθησαν εἰς τὸν πόλεμον· ἀλλ' ἐντὸς τῆς συνόδου αὐτῆς τῆς μελλούσης ἡ ἀνακαινίτη τὸ κοινωνικὸν τῆς Εὐρώπης οἰκοδόμημα, ἡ σκηνὴ ἀλάσσει, καὶ τῆς συμμαχίας ὁ δεσμός ὀλίγον ἔλειψε νὰ διαλυθῇ. Ὁ

(1) Ταῦτα δὲ τὰ δημόσια μαρτύρια τῆς χάριτος καὶ τιμῆς τῶν Ἑλβετῶν τόσον περὶ πολλοῦ ἐποίητο ὁ Καποδίστριας, ὥστε τὰ προσετιθῇ πάντοτε εἰς τὸν μακρὸν κατάλογον τῶν ἄλλων προσηγοριῶν, αἵτινες συνήθως ἐπιστέφουσι τὰ ὀνόματα τῶν τὰς συνθήκας ὑπογραφόντων.

Καστλερλήν ἀρχίζει ἐγγράφως προδικαιτητικὴν συζήτησιν μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος· Ἀλεξάνδρου, ἀφορώσαν νὰ προλάβῃ πᾶσαν τῆς Ῥωσσίας προσάυξησιν, καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ μελετωμένην ἀνέγερσιν τοῦ Λεχικῷ Βασιλείου· ᾗθελον δὲ νὰ δυσκολεύσῃσι τὸ ζήτημα τῶν ὑπεσχημένων εἰς τὴν Πρωσίαν ἀποζημιώσεων διὰ τῆς ἐν Καλίσκ συνθήκης, ἐναντιούμενοι εἰς τὸν διαμελισμὸν τῆς Σαξωνίας. Τ' Ἀγγλικά ὑπομνήματα δὲν ἔπαυον, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ, συνιδὼν τὸ ἔτοπον τοιοῦτου ἀνίπου ἀγωνισμοῦ, μετεχειρίσθη τὸν Καποδίστριαν εἰς τὸ ἀπαντᾶν πρὸς τὸν Βρεταννικὸν πληρεξούσιον, καὶ ἡ συζήτησις ἐπανεστράφη ἐνδον τοῦ συνεδρίου, ὅπου ἐκάθητο ὁ Πρίγκιψ Ἀνδρέας Ῥαζουμβόφσκι καὶ οἱ ἑοχθοὶ αὐτοῦ, ὁ Καποδίστριας καὶ ὁ Καγκελάριος Ἀρδενμπέργ, ἔχοντες ἀντικαθημένους τοὺς Πρίγκιπας Μέτερνιχ καὶ Ταλλεϋράν, ἀμφοτέρους δεινοὺς ὑπερμάχους τῆς Σαξωνίας, καὶ ἀντιμάχους τῆς τῶν Λεχικῶν ἀνορθώσεως. Ὁ Καποδίστριας ἐπιποθῶν νὰ φανῇ ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ἐλευθεριτοῦ τῆς Εὐρώπης, δὲν ἀπέσπασεν οὐδὲ στιγμὴν τὴν προσοχὴν του ἀπὸ τὰς συζητήσεις τοῦ μεγάλου συνεδρίου, ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις τῆς Βλ.βετίας, καὶ ἀπὸ τὰς σχέσεις μετὰ τοῦ ἐνδόξου Μπαρὼν Σταῦν καὶ τῶν ἄλλων τῆς Γερμανίας πρέσβων. Καὶ οὐδέποτε ἤρχισεν ἄλλος πολιτικὸς οὕτως ὑψηλῆς πολιτικῆς στάδιον, ἀδιηκόπως σκεπτόμενος, καὶ μὴ ἀντιπερισπώμενος μηδὲ παρεκτρεπόμενος κατ' οὐδὲν ἀπὸ τὸν προκείμενον σκοπόν. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι αὐτὸς ἔδειξε τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ κυρόνωνται αἱ διάφοροι συνθήκαι, ἀμ' ἀμ' οὐ παρεδέχοντο αἱ θέσεις τῶν συμφωνιῶν, καὶ νὰ μὴ μένωσιν ἕως οὗ ᾗθελε τελειώσῃ τὸ γενικὸν σύμβολον. Ὅπερ ᾗθελεν ἐμπεριλάβει τὸ ὅλον τῶν πράξεων τῆς ἐν Βιέννῃ συνόδου. Εἰς τὴν σωτήριον ταύτην ἐπίνοιαν ἄλλοι ἀντεῖπον· ἀλλ' οἱ Βασιλεῖς τὴν παρεδέχοντο ἀγαθῇ τύχῃ, καὶ χάρις εἰς αὐτὴν τὴν ἐπίνοιαν, ὅτε ὁ Ναπολέων ἐφυγεν ἀπὸ τὴν Ἑλβαν, εὐρέθησαν κεκυρωμένοι αἱ κυριώτεραι συνθήκαι, καὶ ἡ Πρωσικὴ μοναρχία ἀνορθωμένη ἐπὶ τῶν θάβων τοῦ 1805, καὶ τὸ μέλλον τῆς Λεχίας ἐστηριγμένον κατὰ τοὺς γενναίους σκοποὺς τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου· τί ἔμελλε νὰ γείνῃ μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ γίγαντος, ἂν ἡ συμμαχία δὲν ᾗθελεν εὐρεθῇ μὲ νέους δεσμοὺς συνδεδεμένη;

Ἐν τούτῳ ὁ Ναπολέων ἐπανεληλθεν εἰς τοὺς Παρισίους ἀμαχητί. Ἡλπισε δὲ ν' ἀποσπᾷ τὸν Ἀλέξανδρον ἀπὸ τῆς συμμαχίας, ἀποκαλύπτων εἰς αὐτὸν μυστικὴν συνθήκην συμμαχίας, διαπραγματευθείσης τῆν 3 Ἰανουαρίου τοῦ 1815 παρὰ τοῦ Ταλλεϋέρν μεταξὺ Βουρβόνων, Ἀγγλίας καὶ Αὐστρίας, ἐναντίον παντὸς κινδύνου ἀπειλοῦντος τὴν Εὐρώπην, καὶ ὑποχρεοῦσαν ἕκαστον τῶν συτεθειμένων εἰς συμβολὴν ἑκατὸν πενήντα χιλιάδων στρατοῦ, ἢ ἀνυπόλογου ποσοῦ χρημάτων καὶ πολεμικῶν πλοίων. Εἰς τὴν συνθήκην αὐτὴν ἔλαβον μέρος ἡ τε Βαυερία καὶ ἡ Ὁλλανδία, καὶ ὑπέσχετο ἑκάτερα τριάντα χιλιάδας στρατόν. Ὁ Στάιν ὑπόπτευσε τὴν τοιαύτην συνθήκην· ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἐπίστευε, καὶ ὁ Ναπολέων τὸν ἔστειλε τὸ ἔγγραφον αὐτῆς, εὐρεθὲν εἰς τ' Ἀρχεὶα τοῦ Ζωικούρ μετὰ τὴν διαίαν τῶν Βουρβόνων ἀποχώρησιν. Πλὴν ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος παντὸς χυδαίου πάθους ἀνώτερος, δὲν ἀπεσπᾶσθαι ἀπὸ τῆς συμμαχίας ὡς ἐροῦσαίτο ἡ διπλωματία, καὶ ἐκήρυξεν ὅτι ἦτον ἔτοιμος νὰ στρατεύσῃ κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ. Τότε ἐφάνη ἡ περίφημος προκήρυξις, δι' ἧς ὁ Ναπολέων ἐξεφρόπιετο ἐξω τῆς ἀνθρωπότητος (au ban de l'humanité). Τότε ἔγεινεν ἡ συμμαχικὴ συνθήκη τῆς 25 Μαρτίου τοῦ 1815, καὶ ἐσπειροῦν ἀποτελειώσωσιν ὅλα τὰ προσχεδιασμένα καὶ ἡ σύνθεσις ἔκλυε τὰς συνεδριάσεις. Τὴν 9 Ἰουνίου τὸ μέγα Δουκάτον τῆς Βαρσοβίας κατέστη Βασιλεῖον συμπτύξας τὸ στέμμα μὲ τὸ τῆς Ρωσίας. Ὑπεγράφη δὲ ἡ δημοσπονδικὴ καὶ συτακτικὴ πράξις τοῦ Γερμανικοῦ σώματος, καὶ ἡ πράξις τῆς ἐπιμεσιτείας εἰς τὰ Ἑλβετικά πράγματα. Ὁ δὲ Καποδίστριας κατώρθωσε νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὰς πράξεις τῆς συνόδου καὶ ἡ ἀναγόμεναι τῆς αὐτονομίας τῶν Ἰονίων νήσων.

Καὶ εὐθὺς ὅλοι ἔδραμον εἰς τὰ ὅπλα, καὶ ἤδη ἑκατὸν πενήντα χιλιάδες Ρώσσοι ὑπὸ τὸν Μπαρκλαὶ δὲ Τόλλη ἐπύγοντο πρὸς τὸν Ῥήνον, καὶ ἡ Πρωσία συνεκέντρωνε ἰ' ἀνδρείαι στρατεύματα τῆς, καὶ ἡ Αὐστρία ἐκινεῖτο, καὶ ἡ Ἀγγλία ἠτοιμάζετο νὰ προσπᾷ τὸ Βασιλεῖον τῶν κάτω χωρῶν, τὸ νέον τῆς δεξιούργημα. Ὁ Στάιν καὶ ὁ Καποδίστριας διὰ τὴν ἐφέλκουσαν ἀλλήλας τὰς γενναίας φύσεις συμπάθειαν ἦσαν φίλοι.

Ὁ Στάιν ἀποτελῶν δύναμιν καθ' ἑαυτὸν, συμπράττει, καὶ ἤδη ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Βιένναν, καὶ ἀπέρχεται νὰ ἡλεκτρίσῃ πάλιν τὴν Γερμανίαν· μὴ ἔχων ἐντολὴν παρὰ τὴν ὥς ἐκ τοῦ ὀνόματος καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν του πρὸς τὸ κοινὸν ἐπιχείρημα, ἡγωνίσθη τὸ ἀξιολογώτατον μέρος εἰς Βιένναν· κατέθεσε καὶ αὐτὸς τὴν ψῆφόν του, ὡς ἄνθρωπος εἰς τὴν τρυπάνην τῶν τυχῶν τῆς Εὐρώπης. Χρόνον πολὺν καταδιωκόμενος παρὰ τοῦ Ναπολέοντος, ἦτον ἀφωσιωμένος εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς Γερμανίας, εἰς τὴν ἀνάπιασιν τῆς Πρωσικῆς μοναρχίας· καὶ εἰς τὴν συμμαχικὴν κατὰ τῆς Γαλλίας ἀντίστασιν, καὶ οὐδέποτε ἐξετράπη ἀπὸ τὸν εὐθὺν δρόμον· διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ 1809 μέχρι τοῦ 1812 ἀφιερέθησαν τὰ ὑπάρχοντα, περιεπλανήθη καὶ προσέφυγεν εἰς τὴν Ῥωσίαν.

Τὸ στρατηγεῖον τῶν τριῶν συμμάχων μοναρχῶν κατέστη εἰς Ἐϊδελμπέργ, καὶ αὐτοῦ ἐφθασεν ἡ εἰδησις τῆς μάχης τοῦ Βατερλώ. Τα δὲ Ῥωσικὰ καὶ Αὐστριακὰ στρατεύματα εἰσεβαλον εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἀπεσταλμένοι παρὰ τῆς πόλεως τῶν Παρισίων καὶ τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως ἦλθον εἰς προὔπαντησιν αὐτῶν, ὅτε ὁ Ναπολεὼν ἐφευγεν αἰχμηλάτως εἰς τὸ ἄλλο ἡμισφαίριον, καὶ οἱ Βουρβῶνοι προεχώρουν εἰς ἀνάκτησιν τῆς ὠραίας πόλεως τῶν.

Ὁ Ἀλεξάνδρος κατώκησεν εἰς τὸ Βουρβωνικὸν ἡλύσιον Παλάτιον πρῶτον τοῦ βασιλέως τῆς Ῥώμης. ἤρχισαν αἱ διεπραγματεύσεις. Ὁ Καποδίστριας διωρίσθη πληρεξούσιος τῆς Ῥωσίας. Τὸ ἔργον ἦτο δύσκολον, διότι τὰ μίση ἔθνους πρὸς ἔθνος ἐξημίνα ἀπὸ τὸν ἐξ ὑποτροπῆς αἰματηρὸν πόλεμον, ὑπηγόρευσαι ὄρους εἰρήνης, καὶ ὕβριστικούς καὶ ὀλεθρίους εἰς τὴν Γαλλίαν. Εἰς μάτην οἱ πληρεξούσιοι τῆς Ῥωσίας παρίστανον εἰς τοῦς συμπαράκτοράς των ὅτι, ὁ θέλων τὸν σκοπὸν, πρέπει νὰ θέλῃ καὶ τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν φέροντα, καὶ ὅτι ἀφοῦ συνεφώνησαν νὰ θεωρήσωσι τὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου στερεώσιν τῶν Βουρβῶνων ὡς ἐγγήσιν οὐσιώδη διὰ τὴν ἡσυχίαν τῆς Εὐρώπης, ἄσκοπον ἦτο νὰ τοῦς ἐπιβάλωσι συμφωνίας ἀντικειμένας εἰς τὴν τιμὴν τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους, καὶ τοιαύτης φύσεως ὥστε νὰ ἐξοντοθῶσιν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην· ἀλλ' ἡ Πρωσία, ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ἀγγλία ἐν τῇ ἀγεννατικῇ των ἀντίσταται εἰς τὴν δύναμιν αὐτοῦ τοῦ συλλογισμοῦ. Τέλος ὁ Δούξ δὲ Ῥισχελιὼ, φοβούμενος μὴ εἰ ἀπαιτή-

σεις των κόψωσι τὰς διαπραγματεύσεις, ζητεῖ συμβουλὴν ἀπὸ τὸν Καποδίστριαν, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζε πρὸ πολλοῦ καὶ ἐτίμα. Οὗτος δὲ τὸν συμβουλεύει νὰ σταλῇ ἀμέσως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐπιστολὴ αὐτόγραφος εἰς ἐπίδειξιν παρὰ τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ'. δι' ἧς ὁ γέγων μονάρχης, ἀρ' οὗ ἐκθέσει τὰ παράπονα καὶ τοὺς φόβους του, νὰ κηρύξῃ ὅτι ἦτον ἀποφασισμένος νὰ καταβῇ κάλλιον ἀπὸ τὸν θρόνον, ἢ νὰ υπογράψῃ τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν αἰτίμωσιν τῆς Γαλλίας. Ἡ ἐπιστολὴ αὐτόγραφος παρὰ τοῦ Λουδοβίκου, ἔφθασεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ ταύτην ὁ Καποδίστριας ἐπέδειξεν εἰς τὸ συνέδριον, ὡμίλησε τὰ εἰκότα, καὶ κατέστησε τὴν μετριότητα ἐπικρατεστέραν τῆς ἐκδικήσεως. Ἐκτοτε αἱ διαπραγματεύσεις προὐχώρησαν τάχιστα, διότι ἀπεφασίσθη νὰ μὴ ζητήσωσιν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν εἰμὴ τὰς ἐγγυήσεις ὅσαι ἦσαν ἀναπύδραστοι διὰ τὴν γενικὴν ἡσυχίαν. Ἐντεῦθεν προέκυψαν χωρῶν τινων ἐπιστροφαί, ὁ πολεμικὸς φόρος ἐπικασθίων ἑκατομμυρίων φράγκων, ἡ ὑπόσχεσις τῆς Γαλλίας νὰ ἐξοφλήσῃ ὅλας τὰς ἰδιαιτέρας ἀποζημιώσεις, τὰς χρεωστούμενας εἰς κοινότητα ἢ εἰς ἄτομα παύοντα ἐκ τῶν πολέμων τῆς προλαβούσης Κυβερνήσεως, καὶ καταληψίς στρατιωτικῶς τοῦ Γαλλικοῦ ἐδάφους εἰς προέσμεיא, κατὰ το ἐνδεχόμενον, τριῶν ἢ πέντε ἐτῶν, καὶ τέλος ἡ ἀποδοσις ὅλων τῶν ἀριστουργημάτων, τῶν ἀφαιρεθέντων ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, Γερμανίαν καὶ Ὀλλανδίαν, καὶ συσσωρευθέντων εἰς τὸ παλάτιον Λεούρ. Ἐπομένως διὰ συνθήκης ἰδιαιτέρας αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἣτις καὶ κατέχεν αὐτὰς στρατιωτικῶς. Τὴν προστασίαν ταύτην ἐδέχσε νὰ ἐμπιστευθῇ ἡ Ἀγγλία ἢ ἡ Αὐστρία· ἐκρίθη δὲ κατ' ἀλληλοτέραν εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ εἰς τὴν θέσιν τῶν νήσων αὐτῶν ἡ Ἀγγλία.

Ἡ συνθήκη τῆς 20 Νοεμβρίου τοῦ 1815 ἐμπεριλαμβάνουσα ὅλας αὐτὰς τὰς ἐπανορθωτικὰς συνομολογήσεις εἶναι κατὰ μέγα μέρος ἔργον τοῦ Καποδίστρια, ὅστις εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἔδειξεν ἀκάματον καρτερίαν καὶ σπανίαν περίνοιαν. Ὁ δ' αὐτοκράτωρ ἀντήμευσε τὸν τοσοῦτον διάφορον ὑπηρετήσαντα συμμέροντα καὶ τὸν διώρισε γραμματέα τῆς ἐπιπρατείας.

Ἀλλὰ δὲν εἶχε πλέον πίστιν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰς πολιτικὰς συνθήκας, καὶ αὐτὰς τὰς ἀρίστα συνηρηολογημένας. Ὁ

νοῦς του μεγαλυνθεῖς· ἀπὸ δεικτικῆς εὐσεβεῖας πεποιθήσιν, καρπὸν οὔσῃ τῶν γενομένων, ἐμελέτη συνθήκην τιᾶ, ἰδίῃν νὰ θεμελιώσῃ τὴν ἑνωσιν τῶν Χριστιανικῶν Δυνάμεων ὅχι ἐπὶ τῆς σαλευούσης ἁμμου τῶν συμφερόντων, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ δόγματος τῶν καθηκόντων. Ἐντεῦθεν ἡ Ἁγία συμμαχία, τῇ ὁποίᾳ ἐσχεδί-ασε, λέγουσι, διὰ μολυβδίνης γραφίδος τῇ ἰδίᾳ χειρὶ ὁ αὐτοκράτωρ αὐτὸς, καὶ ἔφερεν εἰς τὰ ἔσθθ τῆς ψυχῆς του ἐπὶ τῶν τριστῶν ἐκείνων μεταπτώσεων καὶ κινδύνων. Ὁ σκοπὸς του ἦτο νὰ κατασκεύασῃ τῶν χριτιανικῶν ἐθνῶν τὸν σύνδεσμον διαρκέστερον τῆς στιγμιαίας ἐκείνης συμπνοίας, ἥτις παύει παύοντος τοῦ κινδύνου. Ὁ Καποδίστριας κατέστρωσεν ἀπαράλλακτον, ὡς ὁ αὐτοκράτωρ ἐσχεδίασε τὴν συνθήκην τῆς ἁγίας συμμαχίας, πολὺ δυσπιστῶν περὶ τῆς εὐοδώσεως αὐτῆς. Ὁ αὐτοκράτωρ μόνος διεπραγματεύθη περὶ αὐτῆς μὲ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας καὶ τὸν βασιλεῖα τῆς Πρωσίας, οἵτινες τὴν ἐδέχθησαν. Τὴν ἐδέχθησαν καὶ αἱ ἄλλαι Κυβερνήσεις δι' εὐλάβειαν πρὸς τὰς τρεῖς ταύτας δυνάμεις, ἐκ τῆς τῆς Ἀγγλικῆς καὶ τῆς Ῥωμικῆς.

Οὕτω τελειωθείσης τῆς δευτέρης Περσικῆς συνόδου, αἱ σύμμαχοι βασιλεῖς ἀπεχωρίσθησαν ἀρῆσαντες ἑκάτον πενήντα χιλιάδες στρατὸν εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς συνθήκης τῆς 20 Νοεμβρίου καὶ ὁ Καποδίστριας διετάχθη νὰ ὑπάγῃ εἰς Πετρούπολιν. Καὶ ἠγωνίσθη μὲν νὰ καταπείσῃ τὸν αὐτοκράτορα ὅτι ὠρελιμώτερον ὅλ' ὑπηρετεῖ τὴν Ῥωσσίαν εἰς τὰ ἔξω ἢ ἐντὸς τῆς Ῥωσσίας, ὅπου ἦτο ξένος, πλὴν τὸν εὖρεν ἄκαμτον καὶ ὑπέκλινεν εἰς τὴν ὑψωσίν του, αἰτθανόμενος βαλεῖαν τι-νὰ λύπην, ἥτις ἀποκαλύπτει εἰς τὰς ὑπερεχούσας ψυχὰς ὁλόκληρον μέλλον δοκιμασιῶν καὶ θλίψεων.

Ἡ Ῥωσσία φθάσασα εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς πολιτικῆς ἐπιρροῆς, ἀφίερῶσεν αὐτὴν ὅλως εἰς διατήρησιν τῆς κατασταθείσης τάξεως, περιέπουσα τὸ κοινωνικὸν οἰκοδόμημα, οὐπερ ἕκαστος λίθος ἐστερεώθη δι' αἵματος. Ὁ δὲ Καποδίστριας ἀρρωσιώθη εἰς τὰς περὶ τὴν εἰρήνην ἀσυχρίας, ἀπολαύων τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ αὐτοκράτορος ὁμοῦ μὲ τὸν Νεσελερὼδ, ἄνδρα γαληνίου χαρακτῆρος καὶ τρόπου χρηστοῦ, πολλὴν ἔχοντα πείραν τῶν πραγμάτων καὶ ἐπαφὴν ἀδράν καὶ ἀσφαλῆ, τὸν ὅποιον ὁ αὐτο-

κράτωρ ἐκύρωσε προκαθήμενον καὶ ὑπογράφοντα ὅλα τὰ ὑπογραμμικά ἔγγραφα· ἠθέλησε δὲ καὶ τοὺς δύο γραμματεῖς τῆς ἐπικρατείας ἀσυγκρούστως συνυπάρχοντας καὶ συνυπηρετοῦντας καθῶς καὶ ὑπηρετήσαν ὁμοῦ ὅλην ἐπταετίαν, καὶ προεφυλάχθησαν ἀπὸ πάσαν δυσμενῇ σύγκρουσιν, ὅπερ φέρει ἴσην τιμὴν εἰς ἀμφοτέρους.

Ἐκτὸς τῆς πολιτικῆς ἀλληλογραφίας μετὰ τῶν δύο ἡμισφαίριων, καθ' ἣν οἱ κόμητες Νέστελροντ καὶ Καποδίστριας συνεσκέπταντο δις τῆς ἐβδομάδος ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ Καποδίστριας ἐνεπιστεύθη καὶ τὰς ὑποθέσεις τῆς Βασιλεαδίας, νέας προσκτήσεις, τὴν ὁποίαν ὁ αὐτοκράτωρ προέθετο νὰ καταστήσῃ ἐν εὐμερίᾳ, δίδων εἰς αὐτὴν εἰδικὴν διοίκησιν. Ἐνεπιστεύθη καὶ τὰς σχέσεις τοῦ Αἰχικοῦ Βασιλείου μετὰ τῆς αὐτοκρατορίας, ὁρεῖλων νὰ συνεννοῇται ἐπὶ τῶν δυσμεταχειρίστων ζητημάτων μετὰ τὸν γραμματέα τῆς ἐπικρατείας τῆς Αἰχικῆς Κυβερνήσεως. Αἱ δὲ θεσμοθεσίαι τῆς ὥραίας ἐπαρχίας, τῆς μεταξὺ Τύρας καὶ Δουνάβεως ἐκτειναμένης, εἶναι ἔργα τοῦ Καποδίστρια τ' ὀνομαίαν τοῦ ἀπρομηνημονεύοντα εἰς τὰ πολύπορα καὶ πεπληθυσμένα ἐκεῖνα πᾶμπεδα, ἐνθα πλάτος καὶ μῆκος γαιῶν διεισμεράσθησαν εἰς ἀνθρώπους παντοίας τάξεως, ἀλλὰ δὲν εὐρίσκεται οὐδὲ δάκτυλος γῆς ἀνέκων εἰς τὸν Καποδίστριαν ἢ εἰς τοὺς κληρονόμους του.

Ἀπὸ τὸ 1816 μέχρι τοῦ 1822 ἡ ἡλικὴ τῆς Ῥωσσίας ἐπιβρόντη ἦτον ἄπειρος. Ὁ αὐτοκράτωρ μεσίτης μετὰ τὴν Γαλλίαν καὶ τῆς Εὐρώπης γενόμενος, ἐξέλεγχθη συγχρόνως διαιτητὴς διαφορᾶς ὕψους μεταξὺ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ὡς πρὸς τὴν ἐρμινείαν τῆς Γανδελίου συνθήκης. Καὶ περὶ πικρὸς τὸν εἰρηνευτὴν τῆς Εὐρώπης συνεβουλεύοντο. Τότε ὁ Καποδίστριας ἐπραγματεύθη τὴν ἐλάττωσιν τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ, ὅστις ἐφεδρεύων εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐβάρυνε πολυδαπάνως τὴν βασιλείαν. Αὐτὸς, ὅτε τὸ 1817 ὁ Δούξ δὲ Ρισελιὼ προσεκληθῆν διὰ τὰς ὑπερβολικὰς ἀξιώσεις τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς, τῆς ἐπὶ τῶν ἐξοφλητέων περὶ τῆς Γαλλίας μερικῶν ἀποζημιώσεων, κατώρθωσε συνηγοροῦντος καὶ τοῦ Οὐέλλιγκαμ τὸ ὑπὲρ τῆς Γαλλίας νὰ ἐλαφρῶθῃ κατὰ ἑξακόσια ἑκατομύρια φράγκων καὶ ἐπέκεινα.

Ὁ Καποδίστριας συνηγόρησεν ὑπὲρ τοῦ μεγάλου Δουκὸς τῆς Βάδης γυναικαδέλφου τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ἀπῆλλαξε τὴν Βά-

δην ἀπὸ τὴν ἀπόσπασιν γαιῶν, εἰς τὴν ὁποῖαν ᾔθελον νὰ τὸν ὑποχρεώσωσιν ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Βουλκία.

Ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη ἀλλεπικλήλως, σεσωσμένη καὶ νενικημένη ἀπὸ τὴν ἀφιλοκέρδειν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐβλεπεν ἤδη ἀνήσυχος τὴν προσοχὴν του προσηλωμένην εἰς τὴν Τουρκίαν, καὶ ἐν γένει ἐπίστευεν ὅτι ἐπανελάθε τῆς Αἰκατερίνης Β'. τὰ σχέδια, ὑπὲρ ὧν οὐριος ἔπνεεν ὁ ἐνθουσιασμὸς περὶ τὸν προστάτην τῶν ὑπὸ τὴν δουλείαν τοῦ Σουλτάνου χριστιανῶν μονάρχων, τῶν τοσούτων ἐθνῶν ἐλευθερωτῆν. Ὁ Καποδίστριας εὐρισκόμενος μεταξὺ τῶν καθικόντων τῆς θέσεώς του καὶ τῶν προσφιλεστέρων πόθων του, ὁδηγηθεὶς δὲ ἀπὸ μόνον τὰ δικαιώματα καὶ τὰ νόμιμα συμφέροντα τοῦ τόπου ὃν ὑπερέτει, συνήργησε νὰ σταλῇ εἰς Κωνσταντινοῦπολιν ὁ Μπαρῶν δὲ Στρόγανωφ, Ῥώσος ἀγαθός, ἄξιος προσευχῆς, γενναῖοψυχος ἀνὴρ καὶ ἐραστής τῆς δόξης τῆς πατρίδος του. Ἐστάλη δὲ ὅχι διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ ν' ἀνέλψῃ μετὰ τὴν Ῥωσσίαν καὶ Τουρκίαν, ἀλλὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν πόλεμον. Τέσσαρα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐν Βουλκρέστ συνθήκης ἀμφοτέρω τὰ μέρη δὲν ἔπαιον παρκαπονούμενα καὶ ἐπιμενόμενα ἀλλήλα διὰ τὴν μὴ ἐκτέλεσιν αὐτῆς· καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἰταλίνος δὲν κατώρθωσε τίποτε, ἐστάλη ὁ Στρόγανωφ νὰ ἐξομαλίσῃ τὰ πράγματα. Ὁ δὲ Καποδίστριας ἐβρόνιε πάντοτε ὅτι, διὰ νὰ γείνῃ διαρκὴς εἰρήνη ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῇ ὁμοῦ μὲ τὴν πειθὴ καὶ τὰς ἀπειλάς, ὅτι κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, τὸ παρὰ πολὺ φείδεσθαι αὐτῆς, γίνεται, μᾶλλον αἰτία πολέμου· ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ ἀπηγόρευε τὸν Στρόγανωφ νὰ λαλήσῃ πρὸς αὐτὴν ἔντονον γλῶσσαν. Ἐντεῦθεν προέβλεπον αἱ δυσκολίαι, καὶ μετὰ πάντε ἐτῶν διαπραγματεύσεις οὐδὲν ἀπετελέσθη. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐτίναζαν ὅτι, ἐπίτηδες ὁ αὐτοκράτωρ παρήτεινε τὰς διαπραγματεύσεις μὲ τοὺς Τούρκους, διὰ νὰ λάβῃ πλεονέκτης ἀπορρήτους, νὰ ἐπενέγκῃ κατ' αὐτῶν πληγὴν ὑπαντηρόρον. Τοῦτο καὶ ἐβέβαιον τὰ σπέρματα τῆς ἐπανστασίας. Ὁ δὲ κατὰ τοῦ Ἀλή πασά πόλεμος συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ λάβωσι τὰ ὅπλα, διότι τ' ἀντιμαχόμενα μέρη ἐπίσης ἀποτρόπαια εἰς αὐτοὺς, τὴν συμμαχίαν των ἐπέζητησαν. Οὕτως ἐξεβιάσθη ἡ ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστάσις, τὴν ὁποῖαν ἡ Αἰκατερίνα

Β'. καὶ τῶν Γάλλων ἡ ἐπανάστασις προητοίμασαν, ἡ δὲ μετρίότης τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ τε δύστροπον τοῦ Μαχμουδ ἐπετάχυναν. Καὶ εἰς μάτην ἐπροσπάθησεν ὁ Καποδίστριας νὰ τὴν ἀναστείλῃ, διότι δὲν ἔκρινεν ὥριμον τὸ ἔθνος πρὸς τοιοῦτον μέγα ἐπιχείρημα, καὶ κατεγίνετο παντοιοτρόπως νὰ τὸ προετοιμάσῃ, μεταχειριζόμενος καὶ τὸ ἀξίωμα, καὶ τὰς σχέσεις, καὶ τὴν μετρίαν περιουσίαν τοῦ εἰς ἐκπαίδευσιν ὁμογενῶν χρησιμευσόντων ἐν δέοντι.

Ἐν τοσούτῳ ὁ αὐτοκράτωρ ἐδυσβύλει, βλέπων οἰχομένης τὰς ὁσας ἤλπισεν ἐλπίδας τοῦ ἐκ τῆς ἀδελφικῆς καὶ χριστιανικῆς συνθήκης τῆς 26 Σεπτεμβρίου τοῦ 1815. Ὁ δὲ Καποδίστριας εἰς μάτην ἐπειράθη νὰ στήσῃ ἐπ' ἐκείνης τῆς ἑτάσεως γενικὴν συμμαχίαν ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐπικρατειῶν μικρῶν τε καὶ μεγάλων τοιαύτην, ὥστε καὶ οἱ ἀδύνατοι νὰ εὐρωσιν εἰς αὐτὴν τῆς ὑπάρξεως καὶ τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν τὴν ἐγγύησιν. Ἡ δ' Αὐστρία ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Πρωσσία ἔρρεπον εἰς τὸ νὰ σφίγγωσι τοὺς μεταξὺ τῶν δεσμούς κατὰ τὴν ἐν Σχιατελλίων συνθήκῃ τῆς τετραπλῆς συμμαχίας· φοβούμεναι δὲ μήποτε ἡ Ῥωσσία παύσῃ μετρίως καὶ ἀριλοκερδῶς ἔχουσα, ἤθελον νὰ διατηρήσωσι τὴν ἀκεραιότητα τῆς Τουρκίας. Τέλος ἐδυσπίστουν περὶ τῆς Γαλλίας, τῆς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις εἰς ἑαυτὴν ἀντιφωνοῦσα, ἐφάνετο ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τὴν Εὐρώπην ἡσυχίαν ἐγγύην. Δι' ὅλα ταῦτα οἱ σύμμαχοι βασιλεῖς ἐστοχάσθησαν ἀναγκάσθαι νὰ συνδιασχεθῶσι, καὶ συνήλθον εἰς Βῆλασχιαν ἐλ' Αὐτίσγραφον κατὰ τὸν ὁκτώβριον τοῦ 1818 οἱ δύο αὐτοκράτορες, ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, οἱ πληρεξούσιοι τῶν μεγάλων δυνάμεων ὁ Οὐέλ-λεγκτών, ὁ Ῥισελιὼ, καὶ πλῆθος πρᾶκτόρων τῶν δευτερευουσῶν ἡγεμονειῶν. Αὐτόθι ἦλθε καὶ ὁ Καποδίστριας, πεπεισμένος περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ ν' ἀπελευθερωθῇ τὸ Γαλλικὸν ἔδαφος, καὶ νὰ συστηθῇ συμμαχία μεταξὺ ὅλων τῶν ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης, παύοντος παντὸς μερικοῦ συνδέσμου. Ἠρχισαν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἀναχωρήσωσι τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα, συντελέσαντος πρὸς τοῦτο κράτιστα τοῦ Καποδίστρια (1).

(1) Τότε ὁ Δουξ δὲ Ῥισελιὼ ἐκφράσας πρὸς τὸν Καποδίστριαν

ἤλθον καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐν Σχιατιλλιδὸν συνθήκης. Ἐπρωτάθῃ ἂν ἔπρεπε νὰ διαλύσωσιν ἢ ὅχι τὴν τετραπλὴν συμμαχίαν

τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Βασιλέως διὰ τὰς πρὸς τὴν Γαλλίαν ὑπηρεσίας του εἰς περιστάσεις ἐπὶ τοσοῦτον δεινὰς, τὸν εἶπεν ὅτι ὁ Βασιλεὺς γνωρίζων τὴν ὀλίγην κατάστασίν του, ἤθελε νὰ τὸν χάριση ἀξιόλογον ποσότητα χρημάτων. Ὁ δὲ Καποδίστριας, ἀφ' οὗ τὸν εὐχάριστησεν, ἀνένευσε καὶ ἐζήτησε μόνον νὰ τὸν κάμῃ τὴν χάριν ὁ Βασιλεὺς, νὰ τὸν δώσῃ κατ' ἐκλογὴν ἀνὰ ἓν σῶμα ἐκ τῶν διπλῶν συγγερμμάτων, τῶν κλασικῶν καὶ ὠφελίμων τῆς Βασιλικῆς βιβλιοθήκης. « τὸ περιττόν σας, εἶπε, θὰ γείνῃ » κεφάλαιον τῆς βιβλιοθήκης, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμῶ νὰ συστήσω » εἰς τὴν πατρίδα μου. » Μετὰ τινὰς μῆνας ὁ Ῥισχελιὼ τὸν εἰδοποίησεν ὅτι κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως τὰ βιβλία ἤθελον παραδοθῇ εἰς τὸν ὅστις ἤθελε διορισθῇ νὰ τὰ ἐκλέξῃ. Ὁ Καποδίστριας ἀνέβηκε τὸ πρῶγμα εἰς δεξιωτέρους καίρους· ἀλλ' ὁ χρόνος συγκατεκύλισεν ὅλους μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Λουδοβίκον, καὶ τὸν Ῥισχελιὼ, καὶ ἐκείνον, ὅστις ἤθελε νὰ κληροδοτήσῃ εἰς τὴν πατρίδα του διανοητικὴν τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ καρποῦ τῶν ἀγώνων του. Ὁ Καποδίστριας δὲν ἠγάπα τὰ χρήματα· ἠγάπα τὴν πατρίδα του· ἠγάπα τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ ὅσα χρήματα καὶ ἂν εἶχε, τὰ ἐδάπανα διὰ τὴν πατρίδα του, διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Δὲν ἤθελε δὲ χρήματα δι' ὅσα κατέπραξεν ὑπὲρ τῶν Γάλλων, ὅτε οἱ σύμμαχοι ἤθελον νὰ τοὺς καταθλίψωσιν ἐκδικούμενοι δι' ὅσα ἔπαθον ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος, καὶ νὰ διχμελίσωσιν ἐν μέρει τὴν πατρίδα των. Καὶ εἶναι ἄπυρον ὅτι τὸν προσέφερον χρήματα διότι ἐξεπλήρωσε τὰ χρῆματά του πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, ἐν ᾧ ἦτο γνωστὸν ὅτι δὲν ἠγάπα τὰ χρήματα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἄλλως ἀγαπῶν τὴν πατρίδα του, ἔδειξε συμπάθειαν πρὸς τοὺς δεινοπαθοῦντας Γάλλους, καὶ ἔπραξεν ὅτι καλὸν ἡδυνήθη διὰ τὴν Γαλλίαν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ προμνηστεύσῃ τὰς συμπαθείας τῶν Γάλλων ὡς καὶ τῶν Βασιλέων τῆς Γαλλίας ὑπὲρ τῆς πατρίδος του εἰς τὸν δέοντα καιρὸν, καθ' ὃν ἤθελε λάβει ἀνάγκην νὰ ἀπαιτήσῃ αὕτη τας βοηθείας τοῦ μεγάλου ἔθνους των, ἀπαιτούσα

μετὰ τὴν ἄφεςιν τῆς Γαλλίας· αἱ γυνῶμαι ἐμερίσθησαν εἰς δύο· καὶ οἱ μὲν (ἐν οἷς καὶ ὁ Καποδίστριας), ἐφρόνουν ὅτι ἦτον ἀδύ-

τὰ δίκαιά της. Ὁ Καποδίστριας δὲν ἡγάπα τίποτε ἄλλο ὑπηρετῶν καὶ τὴν Ῥωσσίαν μὲ τοσοῦτον ζῆλον· ἡγάπα τὸν Ἀλέξανδρον, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἤθελε τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς πατρίδος του, καὶ ὅτε ὁ ἔνδοξος ἐλευθερωτῆς τοσοῦτων ἔθνων τὸν εἶπε χαριεντιζόμενος: «Κόμη, δὲν ἀγαπᾷς χρήματα, δὲν ἀγαπᾷς ἐνδείξεις φιλοφροσύνης, τιμᾶς, χοροὺς, ἐστιάματα, θέατρα· τί δύναμεθα λοιπόν; τί θέλεις νὰ κάμωμεν ὥστε νὰ σ'εὐχαριστήσωμεν;» — Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη μὲ τὴν χάριν ἐκείνην, ἥτις τὸν διέκρινεν ὁμιλοῦντα πρὸς τοὺς Βασιλεῖς: Ἐγὼ ἀγαπῶ τὸν Βασιλέα, θέλω τὸν Βασιλέα. » ἐννοεῖ δὲ ὅτι ἡγάπα, ὧς καὶ τῶ ὄντι ὑπερηγάπα τὸν ἀγαθώτατον ἐκείνον αὐτοκράτορα, καὶ ὑπηρετεῖ τὴν Ῥωσσίαν, θέλων νὰ προμνησέυσῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας τὰς εὐεργεσίας τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῆς Εὐρώπης, ὅτε θὰ λάβωσιν ἀνάγκη ἀπὸ τὴν Ῥωσσικὴν λόγῃν διὰ τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς πατρίδος των. Τὸν ἤκουσα αὐτοῖς ὥσπερ διηγούμενόν ποτε τὴν ἐρώτησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τὴν ἀπόκρισιν αὐτοῦ: «ἀγαπῶ τὸν Βασιλέα, θέλω τὸν Βασιλέα. » Τοῦτ' αὐτο ἐννοεῖ καὶ ὅταν ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Βασιλέα Λουδοβίκον ΙΗ'. βιβλία, νὰ συστήσῃ βιβλιοθήκην εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐννοεῖ δὲ ὅτι τότε ἤθελε βιβλία ὡς ἀναγκαῖα διὰ τὸν φωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἤθελε τὸν ζητήσει Γαλλικὰ στρατεύματα διὰ τὴν ἐλευθέρωσιν των. Ὅπου καὶ ἂν εὕρισκετο ὁ Καποδίστριας, εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις, καὶ καθ' ὅλας τὰς πράξεις του, ἡ Ἑλλάς ἦτο τῶν στοχασμῶν του καὶ τῶν ἐνεργειῶν του τὸ περιπουδαστὸν ἀντικείμενον. Εὐεργέτης καὶ τὴν Ἑλβετίαν καὶ προὔμηθευσεν ὡσχύτως καὶ τὴν συνδρομὴν τῶν Ἑλβετῶν εἰς τὴν κινδυνεύουσαν πατρίδα του, καὶ οὕτως ἡγομένου τοῦ κατ' ἐξοχὴν φιλέλληνος φίλου του Ἐυνάρ, συνετέλεσαν διὰ τῶν γενναίων αὐτῶν βοηθημάτων εἰς τὴν σωτηρίαν της· καὶ ἰδοὺ πῶς ἐκφράζεται γράφων τὴν 14 Ἰουνίου τοῦ 1830 πρὸς τὸν Κυβερνήτην ὁ πρόεδρος τῆς ἐν Γενεύῃ φιλελληνικῆς ἐταιρίας Φάβρ Μπεριτράν, στέλλων πρὸς αὐτὸν τὰ λείψανα τῶν γενομέ-

νατον νά διακηρήσωσι τὴν συμμαχίαν, ἂν δὲν ὀρίσωσι τὸν σκοπόν της. Οἱ δὲ ἔλεγον ὅτι ἔπρεπε νά δυσπιστῶσιν ὡς πρὸς τὴν κραταιότητα τῆς Κυβερνήσεως τῶν Βουρβόνων. Ἰσχυρίζοντο δὲ ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς ἀποστασίας ὑπῆρχε καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν αὐτὴν, καὶ ὅτι μόνη ἡ τετραπλῇ συμμαχία ἦτον ἱκανή, διατηροῦμένη, νά καταπαύσῃ εἴς τε τὸν παλαιὸν καὶ εἰς τὸν νέον κόσμον τὰ ὑπὸ μακρᾶς ἐπαναστάσεως εἰσέτι σαλεύοντα κύματα. Μετὰ δὲ μακρὰς φιλονεικίας, καθ' ἃς τὰ φρονούμενα ἐμαντεύοντο μὲν ἐκατέρωθεν, ἀλλὰ δὲν ἐλέγοντο, ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς διακηρήσεως τῆς τετραπλῆς συμμαχίας, καὶ εὐθὺς τότε συμπεριελήφθη εἰς αὐτὴν καὶ ἡ Γαλλία κατ' αἵτησίν της.

Ὁ Καποδίστριας ἀνεχώρησεν ἀπὸ Ἑλσινγκίππελ ὅπως περίλυπος, διότι δὲν ἠδυνήθη νά ἀπαλλάξῃ τὴν Ῥωσίαν ἀπὸ πᾶσαν ἐπαχθῇ ὑποχρέωσιν, ἐν ᾗ προέβλεπε νέας περιπλοκάς καὶ ζάλας, διότι ἡ Ἰσπανία ἔτρεχεν εἰς τὸν ὀλεθρὸν της, οἱ δὲ Λέχοι διὰ τῆς ἐξάψεως των ἐρόδιζον δικαίως τὴν Πρωσίαν καὶ Αὐστρίαν, καὶ αἱ διαπραγματεύσεις μεταξὺ Ῥωσίας καὶ Τουρκίας δὲν ἀνέγγελλον τὸ τέλος ἐγγίζον, καὶ αἱ Ἰόνιοι νῆτοι ὑπὸ τὴν αὐστηράν

νων μέχρι τῆς 31 μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους συνεισφορῶν παρὰ τῶν Ἑλβετῶν δεκαοκτὼ περίπου χιλιάδας φράγκα

» Τὰ μέλη, ἐξ ὧν συνέκειτο ἡ ἐν Γενεύῃ φιλελληνικὴ εἰσαγγελία, ἀπο-
 » φασίσαντα τὴν διάλυσίν της, ἀνεμνήσθησαν μετ' εὐγνωμοσύνης
 » τὴν ἣν κατ' ἄλλους καιροὺς ἐδώκατε προστασίαν εἰς τὴν πα-
 » τρίδα μας, ὡς καὶ τὴν ἣν ἐδείξατε πρὸς αὐτὰ εὐμένειαν. Καί
 » ἂν δὲν δύνανται νά σᾶς ἀποδείξωσιν ἐμπράκτως, ὡς ἐπιθυμοῦ-
 » σι, τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης των, τρέφουσιν ὁμως τὴν
 » ἡδίστην ἐλπίδα ὅτι, ὁ Θεὸς θὰ εὐλογῇ τὴν Γ. Ε., καὶ ὅτι
 » θὰ εὑρετὲ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Ἑλλάδος ἐπαξίως τὴν ἀμοι-
 » ῖαν τῶν ἀρετῶν σας καὶ τῆς πρὸς αὐτὴν ἀφοσιώσεως. Εὐδοκῇ-
 » σατε, κύριε Κόμη, νά μεταχειρισθῇτε τὰ χρήματα ταῦτα ὅπως
 » κρίνετε συντελεστικώτερον εἰς τὴν δημόσιον παιδείαν τῶν
 » Ἑλλήνων. »

τοῦ Θωμᾶ Μπίτλαν διώκῃσιν τὸν ἐνεκάλουν τρόπον τινὰ ὥς ὑπογράφαντα τὴν καταδίκην τῆς ὑποδουλώσεως των· Ἀλλ' ἐνταῦθα πρέπει νὰ σημειωθῇ ἡ ὠραιότερα περίστασις τῆς ζωῆς τοῦ Καποδίστριας, ἥτις εἶναι συνάμα καὶ τὸ μεγαλύτερον σφάλμα του ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν. Ἐξήτητος καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ ὑπάγῃ νὰ ἴδῃ τὸν πατέρα του, καὶ ν' ἀσπασθῇ τὴν γῆν ὅπου ἐγενήθη, ἀφῆνων ἐλευθέρως τὰς εἰκασίας τῶν ἀνθρώπων, Ἡ οὐκὴ φιλοστοργία εἶχε μεγάλην ἰσχύον εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνην, ἥτις ἦτον ἀνοικτὴ μὲν εἰς τὰς ἀγάπας τῆς φύσεως, ξένη δὲ τῶν ὑπολογισμῶν τῆς ἰδιοτελείας, καὶ τῶν γοητευμάτων τῆς θυμοβόρου φιλοδοξίας. Καὶ εἶναι μὲν ἀξιγράφητος καὶ ἀξιάγαστος, ἀλλὰ καὶ ἀξιόμηπτος ὁ Καποδίστριας διὰ τὸ ὅποιον ἐπεχείρησε ταξίδιον εἰς καιρὸν οὕτω κρίσιμον διὰ τὸ μέλλον καὶ τῆς Εὐρώπης κα' ἐκτουτοῦ. ὅπως δ' ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος ἐνίκησε τὴν κοσμικὴν φρόνησιν, καὶ ὁ Καποδίστριας ἀπεχαιρέτησεν ἐν Βιέννῃ τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ ἀπῆλθε κατ' εὐθείαν εἰς Κέρκυραν ὅπου μετὰ δεκαετὴ ἀπουσίαν φθάσας τὴν 9 Μαρτίου τοῦ 1819, ἀπῆλαυσε τὸν γηροῖτον πατέρα του, εὐχαιμονοῦντα παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ τάφου, καὶ μέγα φρονούντα διότι θὰ ἔξῃ πάλιν εἰς τὸν τριτοτονοῦν. Ὁ γέρον Καποδίστριας ἔλαβε τότε τὴν ἐπομένῃν αὐτόγραφον ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα. α Πρὸς τὸν κύριον Κόμητα » Ἀντώνιον Μαρίας Καποδίστριαν, ἱππότην τοῦ τάγματος τοῦ » ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλῆμ.

« Ἐκ τῶν υἱῶν σας ἐκείνος, τὸν ὅποιον φυλάττω πλησίον μου » πρὸ πολλῶν ἐτῶν μ' εὐχαρίστησιν τὴν αὐτὴν πάντοτε, θὰ σᾶς » ἐγχειρίσῃ τὴν παρῴσαν· ἡ ἀφίξις του θὰ πληρώσῃ τὴν εὐχὴν » τῆς πατρικῆς σας στοργῆς· ἡ δὲ ἰδική μου εὐχὴ εἶναι νὰ μὲ » ἀποδώτε τὸν υἱόν σας, ἀρ' οὐ εἰς τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς του » ἀναλαβεῖ τὴν ὑγίειάν του, τὴν ὁποίαν ἐκ ψυχῆς καὶ καρδίας » τὸν ἐπεύχομαι. Αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ διερμηνεὺς τῶν ὑπὲρ ὑμῶν » αἰσθημάτων μου· δι' αὐτοῦ θὰ μάθετε, κύριε Κόμη, τὴν ὁποίαν » ἔλαβον εὐχαρίστησιν, ἰδὼν τὸν ἀδελφόν του, καὶ εἰς αὐτὸν » θὰ εὐρετε τὴν βεβαίαν ἀπόδειξιν τῆς τιμῆς καὶ εὐμενείας, τὴν » ὁποίαν θὰ ἔχω πάντοτε διὰ τὴν εἰκογένειάν σας. Περιστάσεις » τὰς ὁποίας εὐκόλως ἐκτιμᾶτε, δὲν μ' ἐπιτρέπουνσι νὰ σᾶς δώ-

η σω περί τούτου προσωπικήν μαρτυρίαν· ἀλλὰ εἰς παρκαλῶ νά
 » δεχθῆτε τήν περί τούτου ἐλλικρινή καί εὐμενῇ θεβαίωσιν.
 » Ἐν Βιέννῃ τήν 10—22 Δεκεμβρίου 1818. » Ἀλέξαν
 δρος. » Ὁ αὐτοκράτωρ ὁμιλεῖ ἐνταῦθα δά τὸν Αὐγου-
 στίνον, ὅστις ἀπελθὼν εἰς Βιέννην εὔρε τὸν ἀδελφόν του καί
 τὸν συνώδευσεν εἰς Κέρκυραν (1). Ὁ Γέρων Καποδίστριας ὁμοῦ
 μέ τήν ἀνωτέρω ἐπιστολήν ἔλαβε καί χρυσῆς ταμπαιέραν φέ-
 ρουσαν τὴν εἰκόνα τῆς Α. Α. Μ. γύρωθεν ἀδαμαντοκόλλητον, καί
 τέλος εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς του ἔλαβε τὸν μεγαλόσταυρον
 τῆς ἀγίας Ἀννης. Ἐχάσῃ λοιπὸν ὁ υἱὸς ἰδὼν τὸν γέροντα πατέ-
 ρα του· πλὴν μόνην αὐτὴν τὴν χαρὰν ἀπῆλκυσε, διότι ἡ πατρίς
 του ἐφαίνετο ὑποδεχομένη ὡς αὐτὸν ἐπιπλήττουσα αὐτὸν διὰ τὴν
 προστυχίαν τῶν Ἀγγλων· διότι ὁ Μίγας ἀρμοστής παρετήρει τὰ
 διαβήματα καὶ τοὺς παρκαμικοὺς λόγους του μὲ ὄμμα ἀνῆσυχον·
 διότικαὶ οἱ ὀπλάρχαι τῆς Περσίας καὶ τῆς Πελοποννήσου προγε-
 γραμμένοι ἀπὸ τὸν Ἀλήπασιαν, ἀποβεβλημένοι ἀπὸ τοὺς Ἀγγλους,
 καὶ οἱ Πέρσιοι, θύματα πολιτικῆς ἀπενθρόωπου καὶ μὴ δυνηθέντες
 νά εὗρωσιν ἄσυλον εἰς τὴν Ῥωσίαν, καὶ ἄντικαι οὗτοι ἀνέσιτοι,
 καὶ ἄλλην ἐλπίδα μὴ ἔχοντες εἰμὴ τὴν ἐκδικήσιν ὥρμησαν εἰς αὐ-
 τὸν προστελειόμενοι, καὶ ἐπικυλούμενοι καὶ διότι ὁ γέρον· τῶν Ἰωαν-
 νίνων Φάλαρις ἠθέλησε νά τὸν καταπειράσῃ μὲ διαγγελίας κολα-
 κευτικῆς, ν' ἀνταλλάξῃ τὸν σκοπὸν τῆς ἐλεύσεώς του. ὅτε καὶ ὁ
 Καποδίστριας δρασάμενος τῆς εὐκαιρίας, ἠλευθέρωσεν ἄνις λύτρων
 τὴν πρὶ πολλοῦ δεσμίαν παρ' αὐτῷ οἰκογένειαν τοῦ Μοστρά (2),
 καὶ διὰ τῆς ἀγαθοεργίας συνεκίρατεν ὅπως αὐτὸν τὰ νέα ταῦτα
 πικρὰ ποτήρια· εἶδεν ὁμοῦ καὶ ἔκρινε τὴν κρίσιμον τῆς Ἑλλάδος

(1). Ὁ αὐτοκράτωρ ὑπεδέχθη εὐμενῶς εἰς Βιέννην τὸν Αὐ-
 γουστίνον ὡς ὑπεδέχθη καὶ τὸν Βιάρον ἀπελθόντα τὸ 1816 εἰς
 Πετρούπολιν, πρὸς ὃν ἔδειξεν ἐπίσης πολλὴν εὐμένειαν ἅπασα ἡ
 αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια, ἀποδεικνύουσα οὕτω τὴν πρὸς τὸν ἀδελ-
 φόν του ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν.

(2). Εἰς τοῦτο συνετέλεσε καὶ ὁ Ἰ. Π., ὅστις τὸν ἐντάμωσεν
 εἰς τὴν Πρέβεζαν καὶ τὸν ἔλεγεν ἄλλ' ἂντ' ἄλλων διὰ τὴν Ῥωσ-
 σίαν.

κατάστασιν καὶ τὴν μεγάλην τῶν πολεμιστῶν ἀγανάκτησιν, διότι καὶ ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία ἐναλλάξ τοὺς ἐκάλεσαν ὑπὸ τὰς σημαίας των καὶ πάλιν τοὺς ἀπέλυσαν· Ἐπληροφορήθη καὶ περὶ τοῦ συστήματος τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὸ ὁποῖον καθυπέβαλον τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς του, καὶ ἀπεχαίρετρε τὴν Κέρκυραν, τὸν πατέρα, τοὺς συγγενεῖς του, τοὺς τόπους τοὺς ἀγαπητοὺς εἰς τὴν νηπιότητα καὶ τὴν νεότητά του· οὐδ' ὑπωπτεύθη καὶ ὅτι δὲν θὰ τοὺς ἴδῃ πλέον. Διαπεράσας δὲ δρομαῖος τὴν Ἰταλίαν, ἔρθασεν εἰς τοὺς Παρισίους καὶ ἐπέρασεν εἰς τὸ Λονδίνον, ὅπου εἰς μάτην ὠμίλητε τὸν ὑπουργὸν διὰ τὴν θελήσειν τῆς τύχης τῆς Ἑπτανήσου, καὶ ἐπιβὰς εἰς φηγάδαν Ῥωσικὴν περιμένουσαν αὐτὸν εἰς τὸν Τάμεσιν, ἀπέβη εἰς Κοπενχάγεν, ἐνθα ὁ Βασιλεὺς τὸν ὑπεδέχθη μετὰ πάσης τιμῆς, καὶ ἐκείθεν μετέβη εἰς Δάνισκιν, καὶ εἰς τὴν Βαρσοβίαν τὸν Αὐγούστον τοῦ 1819 εὗρε τὸν Αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον, ὅστις ἐχάρη διότι τὸν εἶδε πάλιν πλησίον του.

Ὁ Αὐτοκράτωρ τὸν ἠρώτησε περὶ τῶν ὅσα εἶδε καὶ παρατήρησεν εἰς τὴν περιήγησίν του, καὶ ὁ Καποδίστριας δὲν ἐκρύψε τίποτε, ἐξωγράφισε τὴν ἡλικίαν καὶ τὰς καταστάσεις τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Ἰταλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας μετ' ἀληθῆ χρώματα, μ' ὅλην τὴν παρρησίαν καὶ εὐθύτητα. Ἀλλ' ὅσον ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπληροφορεῖτο ὅτι ἦτον ὄνειρον ἢ συνένωσις ὅλων τῶν χριστιανικῶν Δυναμῶων, τόσον προσέκειτο εἰς τῆς τετραπλῆς συμμάχιας τὴν ἄγκυραν, ἐλπίζων δι' αὐτῆς νὰ πνίξῃ πᾶν σπέρμα ταραχῆς, καὶ πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν ὑπέταττε τὰ συμφέροντα καὶ τὰ δικαιώματα τῆς πολιτικῆς του πρὸς τὴν Τουρκίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπίστευεν ὅτι ἐκρεπε ν' ἀνανεύῃ εἰς τὴν γνώμην τοῦ ὑπουργοῦ του, καθὼς γνωρίζων καὶ θαυμάζων τὸ φιλόπατρι, καὶ νομίζων ἀδύνατον τὸ πάντῃ ἀμερόληπτον αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν τύχην τῶν ἑμογενῶν του. Βλέπων δὲ καθ' ἡμέραν ὅτι ἡ Δεχία κακῶς ἀντήμεμβε τὰς εὐεργεσίας καὶ τοῦ σκοποῦ του ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεώς της, ἀφ' οὗ κατὰ πολὺν χρόνον ἠσπάσθη τὰς φιλελευθέρους ἰδέας, ἥδη ἔπεσεν εἰς λυπηροὺς διαλογισμοὺς, ἐδυσπίσκει ποῦ περὶ τοῦ μέλλοντος, καὶ τὴν φαντασίαν του εὐθὺς ἔτρεψε πρὸς τὸ συντηρητικὸν τῶν γηραιῶν μοναρχιῶν σύστημα. Ἀλλ' ὁ Καποδίστριας, ἂν καὶ Χρι-

ετιανός ειλικρινής καὶ φίλος τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης, δέ-
 ῃτο τοῦ παρελθόντος ὁ ἄνθρωπος. Αἱ ἀγάπαι τοῦ ὧς καὶ αἱ προσ-
 φιλέσταται ἐλπίδες τοῦ ἦσαν μὲν προσηλωμέναι εἰς τὴν Ῥωσσίαν,
 τὴν ὁποῖαν μὲ ζῆλον πολὺν ὑπερέτει· πλὴν ἦσαν προσηλωμέναι
 καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρὸς τὴν ὁποῖαν ἐφύλαξε πάντοτε φιλοστορ-
 γίαν υἱικήν. Ἦκ δὲ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο τούτων ὁμοθρήσκων
 ἐθνῶν, τοῦ Ῥωστικοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ, τοῦ μὲν ἤδη μεγάλου, τοῦ
 δὲ ἀρχαιότατον ἔχοντος κλέος, ἐφρόνει ὅτι ἠδύναντο νὰ προκύψω-
 σιν ἀγαθὰ μέγιστα, εἰς τε τὴν θρησκείαν καὶ εἰς τὸν καθόλου πο-
 λιτισμὸν συντελεστικά· καὶ περὶ τοῦτο τὸ μεγαλεῖον ἔ-
 σπούδαζεν ἔτι ὁ Καποδίστριας κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν. Ἀλλ'
 ὁ αὐτοκράτωρ ἀθυμήσας ἐξέκλινε καθ' ἡμέραν ἀπ' αὐτὸ, φοβού-
 μενος μὴ διακινδυνεύσει τὸ κατόρθωμα τῆς ὅλης ζωῆς του, τὴν
 εἰρήνην δηλαδὴ τῆς Εὐρώπης, τὴν ἡγορασμένην διὰ τσοούτων θυ-
 σιῶν μεταπτώσεων καὶ αἱμάτων. Ὅθεν καὶ εἰς τὸ ἀνακτοβού-
 λιον ἐγνωρίζετο μὲν ὧς καὶ πρότερον ἢ ἀξία τοῦ Καποδίστρια,
 πλὴν ἦτον ἤδη ὀλιγώτερον καταληπτὸς ὁ λόγος του.

Τὸ 1820 ἐσημειώθη διὰ τῆς ἐν Μαδρίτ στρατιωτικῆς ἀπο-
 στασίας, μεθ' ἣν ὁ μονάρχης Φερδινάνδος, ἀδύνατος ὢν, ἐδέχθη
 ἄκων τὸ πολιτικὸν σύνταγμα τῶν Κορτῶν. Μετ' οὐ πολὺ τῆς
 Ἰσπανίας τὸ πολίτευμα ἀνηγορεύθη καὶ εἰς τὴν Νεάπολιν. Ἡ
 Αὐστρία ἐταράχθη, καὶ ἡ δ' πλωματία ἐν τῇ ἀμνηχανίᾳ αὐτῆς ἀ-
 πεφάσις νὰ συγκαλέσῃ νέαν σύνοδον, διότι δι' ὅλα τὰ ἐνδεχόμενα
 ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν τῆς Ῥωσσίας συμπράττουσαν, ἐν ᾧ δὲ
 παρσκευάζετο ἡ ἐν Τροπάου σύνοδος, ἄλλης φύσεως συμφάν
 ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τῆς Ῥωσικῆς Κυβερνήσεως. Τὸ τάγμα
 τῶν Ἰησουϊτῶν ἀπὸ τὴν Μόσχαν ἐκδιωχθὲν κατὰ διάταγμα τοῦ
 Μεγάλου Πέτρου, εἰσερπύσαν πικρὸν ἔργον ἐπὶ τοῦ Παύλου καὶ
 ἀποκατασταθὲν εἰς Μόσχαν καὶ εἰς Πετρούπολιν, ἤρχισε πάλιν
 τὸν προσηλυτισμὸν, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἀπεφάσισε ν' ἀνανέωσῃ τὸ
 διάταγμα τοῦ μεγάλου Πέτρου. Ἐπεφορτίσθη λοιπὸν ὁ Καποδί-
 στριας τὰ περὶ τούτου, διεπραγματεύθη μὲ τὴν αὐλὴν τῆς Ῥώμης
 καὶ πάλιν οἱ Ἰησουῖται ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν.

Ἡ δ' ἐν Τροπάου σύνοδος μετέβη εἰς Λάιμπαχ, ὅπου ἐλήφθη-
 σαν μέτρα κατὰ τῶν ἐπαναστασιῶν εἰς Νεάπολιν. Ἀλλ' ἄλλη ἐπανά-

στασις ἐξεβράγη εἰς Πιεμόντη. Ἐσδέσθη δὲ καὶ ἐκείνη πάραυτα πλὴν ἀρχᾶς μαρτίου τοῦ 1821 ταχυδρόμος, ἀπὸ Γιάσι σταλεῖς, φέρει ἐκεῖ τὴν παράδοξον εἰδήσιν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ὑψηλάντου. Ὁ Αὐτοκράτωρ ὠργίσθη μεγάλως, μαθὼν ὅτι, νέος, τὸν δόποιον ἐτίμησε καὶ ὑπαπιστήν του διόρισε, νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ ἀποβαλόντα τὴν δεξιὰν εἰς τὴν ἐν Δρέσδῃ μάχην, ἐτόλμησε νὰ κηρυχθῇ ἀρχηγὸς τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστάσεως, καὶ νὰ προκαλέσῃ τὸν Σουλτάνον εἰς τὸ νὰ συλλαβῇ ὑπονοίας περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς Ῥωσσίας, ἐδειξεν ὅλην τὴν ἀγανάκτησιν του κατ' αὐτοῦ, πλὴν δὲν συμπεριέλαβε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἰς τὴν δρῆγὴν του. Ὁ δὲ Καποδίστριας ἐλυπήθη πολὺ πλεον ἢ ὁ Αὐτοκράτωρ, συνιδὼν λαβύρινθον ὅλον περιπλοκῶν καὶ δυστυχημάτων ἀπειλοῦντα νὰ καταπῇ τοῦ ἔθνους δλοκλήρου τὸ μέλλον. Ἐλπίζων δὲ ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ θὰ ἐπιμείνῃ καὶ τοῦ λαιποῦ, μὴ συγχέων τοῦ Ὑψηλάντου τὸ τόλμημα μὲ τὴν ὑπόθεσιν ἔθνους πολυπαθοῦς, ἀπικτηθέντος ἀπὸ συνδρομῆν τινων περιστάσεων, ἐνέδωκεν εἰς πᾶσαν πρᾶξιν ἀπαιτουμένην ὑπὲρ τῆς τιμῆς τῆς Ῥωσσίας, συνέταξε τὸ ἔγγραφον, δι' οὗ ἀπεδοκιμάζετο τοῦ Ὑψηλάντου τὸ κίνημα, ἱκέτευεν ὅμως τὸν αὐτοκράτορα ν' ἀναβάλῃ πᾶσαν ἄλλην ἀπόφασιν μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς τὴν Ῥωσίαν. Οἱ δὲ ἑλθροὶ τοῦ Καποδίστριας συνένοχον τοῦ Ὑψηλάντου καὶ τῶν ἐπαναστάντων Πελοποννησίων ἔχοντες αὐτὸν, συνέθλιπον τὰς περ αὐτὸ δυσπιστίας. Μετὰ ταῦτα οἱ σύμμαχοι Βασιλεῖς ἀπεχωρίσθησαν δυτάρεστοι διὰ τὸ παρὼν καὶ ἀνήμεροι διὰ τὸ μέλλον.

Ἐβρέθη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (1) ὅτι ὁ Καποδίστριας προσεκλήθη ἀπὸ τοῦ Φιλικουῦ ἀρχηγὸς τῆς ἐπαναστάσεως καὶ δὲν ἠβρίνατο μὲν νὰ καταμηνύσῃ τοὺς ὁμογενεῖς του, ἀλλὰ δὲν ἠβρυνήθη καὶ νὰ τοὺς περικρατήσῃ εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου, ὡς δὲν ἠβρυνήθη καὶ νὰ καταπείσῃ τὸν αὐτοκράτορα νὰ κόψῃ τὸν κόμβον τῶν μετὰ τῆς Πύλης ἀμφισβητήσεων. Οἱ δὲ Τούρκοι, ἀφ' οὗ ἀπηγχόμισαν τὸν Πατριάρχην, ἔσφαζον εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Τουρκίας, ὡς καὶ εἰς τὰς δύο Ἡγεμονείας τοῦς ἀθώους χριστιανούς ἀδικοπῶς, καὶ

(1) Εἰς τὴν ἐκδίωξιν α'. κεφάλ. 4'. τοῦ α'. τόμου τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦτων.

ἐπραττον ὅλα τὰ ἀντσιουρήματα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος. Τοσαῦτα αἵματοχυσίαι, τοσαῦτα κακὰ κατεπύκρναν τὴν εὐσεβή καὶ φιλόανθρωπον τοῦ Ἀλεξάνδρου ψυχὴν, πλὴν καὶ ἡ ὀργὴ του κατὰ τῶν πρωταιτίων τῆς συμφορᾶς ἐγένετο μᾶλλον ἄκαμπτος. Ὁ δὲ Στρόγανωφ, αἰσθανόμενος, ὅτι καὶ ὁ κύριος αὐτοῦ, ἐπραττεν ὅλα τὰ δυνατὰ ὑπὲρ τῶν δημοσίων του. Τότε δὴ ὁ Καποδίστριας ἐπρόβαλε νὰ προσκληθῇ ἡ Ὁθωμανικὴ Πύλη νὰ παύσῃ τὰς σφραγὰς, καὶ τὴν 8 Ἰουλίου ἔδωκεν ὁ Στρόγανωφ τὴν γνωστὴν διακοίνωσιν, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὁ Καποδίστριας ἐφρόνει πάντοτε ὅτι, κατ' ἐκείνην τὴν κρίσιμον στιγμήν ἡ Ῥωσσία ἤθελε στήσῃ τὸν ῥόλιν τῶν συμφορῶν, ὅστις ἀνασεύων τὴν Τουρκίαν, ἐπεσάλευε καὶ τὴν Εὐρώπην, ἀνέστειλε στρατεύματα εἰς τὸν Δούναβιν, νὰ καταλάβωσι θέσιν ἐπιφθοῶν πρὸς τοὺς Τούρκους διὰ τὴν ἀνάγκην διλθεν τοῦ νὰ ὑπερασπισθῇ τὰς διὰ συνθηκῶν, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς τειθειμένης Ἡγεμονείας. Τότε τὸ κίνημα τοῦτο θὰ ἔδωκε βέβαια ἀφορμὴν εἰς Εὐρωπαϊκὴν ἐπέμβασιν μεταξὺ Τούρκων καὶ Ἑλλήνων. Ἀλλ' ὁ φόβος μὴ ἔκτεθῇ ἡ τετραπλὴ συμμαχία εἰς δεινὴν δοκιμασίαν ὑπερίσχυσε τῆς γνώμης τοῦ Καποδίστρια.

Εἶδεν ἔκτοτε καὶ αὐτὸς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ περριιτῇ ἀπὸ τὰ πράγματα, διότι ἐπληθύνετο ἡ στείγη, καθ' ἣν ἐγκρεώτεται νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς ἐμφύτους τῆς καρδίας του φιλοστοργίας ἢ τὰ ὠριμμένα καθήκοντα, ἅπερ ἔκων ἀνεδέχθη νὰ ἐκπληρώσῃ, νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου ἢ τὰ τοῦ ὑπουργοῦ. Ὡς πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ Καποδίστριας ἡ ἐκλογὴ δὲν ἡμφισβallesto. Εἰς τοιαύτην περίστασιν τῆς ζωῆς του ὁ καθαρὸς ἄνθρωπος ἐξαιρεῖται ἀφ' ἐκείνου ἀπὸ τὰ πράγματα, καὶ θυσιάζει ἀδιστακτικῶς τὴν τύχην του εἰς τὴν ἀπάυσιν τῆς συνειδήσεώς του, καὶ στέργει μετ' ἀφοσιώσεως ν' ἀπολέσῃ τὸ πᾶν, διὰ νὰ σώσῃ ὅτι αὐτὸς θεωρεῖ ὡς τὸ πᾶν. Δύναται δὲ ὁ Ἱστορικὸς νὰ προσθεβαιώσῃ μὴ φοβούμενος νὰ περριιτῇ ὅτι, ὁ Καποδίστριας οὐδέποτε καταχραστὴς τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Κυριάρχου του, εἰς τὸ τέλος ἀπέδειξεν ὅτι ἦτον ἄξιός αὐτῆς, ἀποφεύγων διὰ τῆς παραιτήσεώς του τὴν πάντοτε μεταξὺ ἀσυμβιβάστων καθηκόντων ἐπικίνδυνον σύγκρουσιν. Ὅθεν ὀλίγας ἡμέρας πρὶν ἀναχωρήσει ὁ Αὐτοκράτωρ εἰς Βερῶναν, λαβὼν ἀπεριό-

ριστον ἄδειαν ἀπουσίας, ἀπεχαιρέτητε τὴν Ῥωσσίαν, καὶ ἀπῆλθε νὰ κατοικήσῃ εἰς Γεννεύαν, πολίτης ὧν Γεννευίτης, καὶ ἔχων αὐτόθι πολλοὺς φίλους καὶ θαυμαστάς (1). Οἱ δὲ σύμμαχοι Βασι-

(1) Περί τούτου στενώτατος φίλος τοῦ Καποδίστρια (ὁ Ἐϋνάρ Ξωας), ἀπὸ στόματός του ἀκούσας, διηγήθη τὸν Ε. Α. Βετάν (ὅστις ὑπεσημείωσεν εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν ἀλληλογραφίαν του), τὸ ἔξης ἀνέκδοτον, ὅπερ προξενεῖ τιμὴν εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦτα Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ ὑπουργοῦ του. Δύω περίπου μῆνας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Καποδίστρια, ὁ Αὐτοκράτωρ ἀλλαξας πολιτικὴν ἕνεκα τῶν διαφόρων συμβεβηκότων, συνεκρότησε συμβούλιον τῶν ὑπουργῶν του, καὶ ἐξέφρασε τοὺς λόγους δι' οὓς ἠναγκάσθη νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὰς περιστάσεις εἰς τὴν πολιτικὴν του. Ἐπειτα διέταξε τὸν Καποδίστριαν νὰ συντάξῃ τὴν περὶ τούτου ἐκθεσιν. Οὗτος δὲν ἀντεῖπε μὲν εὐθὺς, ἀλλ' ἐξερχόμενος τοῦ συμβουλίου, εἶπε πρὸς ἄλλον ὑπουργόν: *Ἡ Ἐξαρχότης σας θ' ἀναλάβετε τὸν κόπον τῆς ἐκθέσεως.* Ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος ἀπορεῖ μὴ ἔχων τί ν' ἀποκριθῇ, καὶ ὁ Καποδίστριας πρόσεθηκε: *Θὰ ἐξηγήσω εἰς τὴν Μεγαλειότητά του τοὺς λόγους τῆς ἀποποιήσεώς μου, καὶ εὐθὺς ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα ἰδιαιτέρην ἀκρόασιν.* Ὁ Ἀλεξάνδρος καθήμενος ἐπὶ τινος καθέδρας, καὶ μὴ διακόψας, ἤκουσεν αὐτὸν λαλοῦντα ὥραν ὀλόκληρον. Ὁ Καποδίστριας, ἀφ' οὗ ἀνέπτυξε μετὰ παρρησίας τοὺς λόγους τῆς διαγωγῆς του, ἐπὶ τέλους ἐζήτησε τὴν παραιτήσιν του. Τότε ὁ Αὐτοκράτωρ ἐγερθεὶς εἶπεν: *ἂν ἤμην εἰς τὸν τόπον σου, ἴσως θὰ ἐπραττον καὶ θῶ ὡς πράττεεις· ἀλλ' ἂν ἦσο εἰς τὸν τόπον μου, θὰ ἠκολούθεις καὶ αὐτὸς σὺ τὸν δρόμον, ὃν ἐπροτίμησα.* Ἐν τοσούτῳ, σὲ παρκαλῶ, ἐξακολουθεῖ περευρισκόμενος εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ μὴ ἐνασχολοῦ εἰμὴ εἰς ὅσας ὑποθέσεις ἤρχισας· δὲν θὰ σὲ ζητήσω τίποτε ἐναντίον τῶν φρονημάτων σου. Οὕτως ὁ Καποδίστριας διέτριψεν ἔτι ὑπὲρ τοὺς δύο μῆνας εἰς τὰ συμβούλια τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ ἀφ' οὗ διεξέπερχίωσεν ὅσας ὑποθέσεις εἶχεν ἀρχίσει, μὴ λαμβάνων μέρος εἰς τὰς νεωτέρας, ἐξητήσατο πάλιν τὴν παραιτήσιν του, εἰπὼν ὅτι εἶχε σκοπὸν νὰ ἀποχωρήσῃ εἰς Γενεῦαν.

λεῖ· συνῆλθαν εἰς Βερώναν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1822 καὶ ὁ Στρατηγὸς, πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας εἰς Κωνσταντινούπολιν, προσε-
κλήθη εἰς τὴν σύνοδον νὰ δώσῃ πληροφορίας περὶ τῶν Ἀνατολι-
κῶν πραγμάτων καὶ γνώμην περὶ τῆς εἰρηνοποιήσεως τῶν μερῶν
ἐκείνων· ἀλλὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν χριστιανικῶν Δυνάμεων ὁ και-
ρὸς ἦτον ἀκόμη μακρὰν· διότι, ἂν καὶ εἶχε καταστραφεῖ ὁ Δράμα-
λῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἡ Πύλη καὶ οἱ φίλοι της, ἦσαν βέβαιοι,
ὅτι ἔμελλε ν' ἀποπνιγῇ ἡ ἐπανάστασις. Ἡ δὲ τετραπλῇ συμμαχία,
περὶ πολλοῦ ποιουμένη τὴν διατήρησιν τῆς ἐν Εὐρώπῃ τάξεως,
δὲν συνεφώνει νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων· διὰ
τοῦτο οὐδὲ τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐδέ-

Ὁ Ἀλέξανδρος συγκατετέθη, καὶ ἀσπαζόμενος, τὸν εἶπεν ἀποδη-
μοῦναια· ἀγαπητέ μου Κόμη ἀποχωρεῖς μεθ' ὅλης τῆς παρ' ἐμοῦ
τιμῆς καὶ εὐνοίας, ἀλλ' ἐνθυμοῦ ὅτι δὲν σοὶ δίδω τὴν παραίτησιν-
σου. Ὅθεν καὶ κατὰ θέλησιν τοῦ Αὐτοκράτορος ὁ Καποδίστριας δι'
ὅλης τῆς τριεστεῦς ἐν Γενεύῃ διατριψῆς του, διετήρησε τὴν ἐν
Πετροπόλει οἰκίαν του, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα ὅλοι εἰ ἐν
ὕπουργήμασι Ῥώσσοι, ὅσοι ἤρχοντο εἰς Γενεάν, ἐσπευδον προ-
θύμως ἀποδώσαντες εἰς αὐτὸν τὴν τιμητικὴν ἐντευξιν, ὡς ἂν ἐξη-
κολούθη ἡ πολυαὺν τὴν μεγαλῆτέραν τοῦ Αὐτοκράτορος εὐνοίαν.
Ὅλον δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον καθιέρωσεν ὁ Καποδίστριας εἰς φρον-
τίδας πρὸς εὐδωσιν τοῦ Ἑλλ. ἀγῶνος. Καίτοι δ' ἔχων πρὸς τὸν
Αὐτοκράτορα γνησιωτάτην στοργήν, δὲν ἐκινήθη ὁμως εἰς τὸ νὰ
τὸν ἐξαναπλησιάζῃ, οὐδ' ἄλλα τὸν ἔγραφεν εἰμὴ συγχαρητικά εἰς
τὰς ἐορτάς του. Φίλος δὲ τοῦ Καποδίστρια τὸν ἔγραφεν ὀλίγον
πρότερον τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου· ὅτε ὁ Αὐτοκράτωρ ἐκίνει
πρὸς τὴν Κριμαίαν, ἀναβαίνων τὸ ὄχημα μετὰ παρήγγειλε νὰ
σὲ κοινοποιήσω ὅτι ποτὲ δὲν εἶχε τόσῃν ἀγάπῃν καὶ ὑπόλη-
ψιν περὶ σοῦ ὅσον σήμερον. (*)

(*) Διότι τότε ἔκρινεν, ὡς ἐφρόνει ὁ Καποδίστριας, περὶ τῶν
Τούρκων ; κτύπα τους, νὰ κάμῃς τὸ καλόν.

χθησαν εἰς Βερώναν. Ταῦτα δὲ προβλέπων ὁ Καποδίστριας ἀπεποιήθη νὰ παρευρεθῇ αὐτόθι· ἀλλ' εἰ πληρεξούσιοι τῆς Γαλλίας, ὁ Σχιπτιωδριὰν καὶ ὁ Μονμορανσῆ, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ μεγαλοφυΐα καὶ ἡ ἀρετὴ ἦσαν προσωποποιημέναι, ἀνεδείχθησαν εὐμενεῖς κριταὶ τῶν δικαιοματίων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους εἰς αὐτὴν ἀπροσδοκῆτως. Ὁ Καποδίστριας εἰς τὴν ἐν Γενεύῃ μοναξίαν του, ἂν καὶ ἀπηλλαγμένος πόθων τε καὶ ἐλέγχων τῆς συνειδήσεως, δὲν ἦτον ὅμως οὗτ' ἀμέριμνος, οὗτ' ἄλυστος καὶ τὴν μὲν μικράν του κατὰστασιν μετεχειρίζετο εἰς βοήθειαν τῶν ἐδεῶν ὁμογενῶν του, τὸν δὲ νοῦν καὶ τὴν καρδίαν διέτεινε πρὸς τὰς αἱματηρὰς φάσεις τοῦ ὁπολέμου τῶν Ἑλλήνων, πρὸς τὰ λάθη τῶν ἀρχηγῶν των, πρὸς τὰς μηχανορραφίας τῶν ἐχθρῶν των, πρὸς τὰ θλιβερά ἐνεκα τῆς ἀναρχίας μαντευματικῶν μέλλοντος. Ἐν ᾧ δὲ ἦτο διὰ ταῦτα ἀνῆσυχος, τὸν ἔθλιβεν ἡσέμνη καὶ ὁ διαλογισμὸς, μὴ ἔπλησθαι ὁ Μονάρχης, τοῦ ὁποίου τὴν ἐμπιστοσύνην ἀπέλαυε καὶ ἐδικαίωσε κατὰ ἕκαστον ὑπηρετήσας, μὴ συνέλθειν ἤδη περὶ αὐτοῦ ἦττον ἀγαθὴν ὑπόληψιν ὥς καὶ τινας ἀμυβουλίας ὥς πρὸς τὴν θρησκευτικὴν τῆς διαγωγῆς του εὐθύτητα· καὶ τοῦτο ἦτο σκληρὰ δοκιμασία τῆς Προνοίας, γινομένη εἰς αὐτὸν καθ' ὃν καιρὸν εὐρίσκετο εἰς ἀρχίαν ὑπαγορευομένην παρὰ τοῦ καθήκοντος. Οὕτως ἐπέρασε τὰ ἔτη 1823, 1824 καὶ 1825, μέχρι τοῦ ἁΐου θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα αἱ διαπραγματεύσεις τῆς Ῥωσσίας μετὰ τὴν Τουρκίαν, ὥς καὶ αἱ νουθεσίαι τῶν φίλων τῆς Ὀθωμανικῆς Πύλης εἰς μάτην ἀπέβησαν· αἱ δὲ προρράσεις τοῦ Καποδίστρια ἀπεδείχθησαν ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπὸ τοῦ 1822 προεῖπεν ὅτι, ἂν ἐπέμενον αἱ Δυνάμεις εἰς διαπραγματεύσεις καὶ δὲν ἤρχοντο εἰς ἔργα ἐπεμβαινόνται, δὲν θὰ κατώρθωνεν μὲ ὅλας τὰς προσπάθειάς των τὴν εἰρηνοποίησιν τῆς Ἀνατολῆς.

Εἰς τοιοῦτον ἄνδρα, τιμήσαντα τὸ κατ' εἰκόνα θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν, διεπίστευσε τὴν τύχην τῆς ἡ Ἑλλάδος, μέχρι φρονούσα διὰ τὴν σοφίαν, μετριοφροσύνην καὶ τὰς ἄλλας μεγάλας ἀρετάς του, δι' αἷς ἠγαπήθη ἀπὸ τοὺς Βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, πρὸς οὓς ἡγεμόνας ἐπλησίασαν ἀπὸ τοὺς ὑπουργοὺς καὶ τοὺς πληρεξουσίους τῶν Δυνάμεων, μεθ' ὧν συνδιπραγματεύθη καὶ ἀπὸ τοὺς λαοὺς, δι' οὓς ἐκοπίασε καθ' ὅλον τὸν καιρὸν τῆς εὐεργετικωτάτης διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ζωῆς του.

Αὐτός, πρὶν ἢ γνωρίσει τὰ ἐψηφισμένα εἰς τὴν ἐν Τροίᾳ συνέλευσιν, εἶχε ζητημένην καὶ εἰλημμένην τὴν ἀδειαν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Πετρούπολιν. Ἐπεθύμει ν' ἀσπασθῇ τὸν τάφον τοῦ Ἀλεξάνδρου, νὰ προσκυνήσῃ τὸν νέον αὐτοκράτορα, καὶ νὰ τὸν ἐκφράσῃ τὰς εὐχάς, τοὺς φόβους καὶ τὰς ἐλπίδας του περὶ τῆς Ἑλλάδος, ὑπὲρ ἧς ἤδη εἶπερ ποτὲ ἐμερίμνα, Ἄμα φθάσας εἰς τὴν πόλιν τοῦ μεγάλου Πέτρου, κατευθύνθη ἀμέσως πρὸς τὸ φρούριον Πετροπαύλοφσκη, ἥτοι τὸ κοιμητήριον τῶν Βασιλέων τῆς Ῥωσσίας, καὶ ἀφ' οὗ προσευχῆθη ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ εὐεργέτου αὐτοῦ. ἀπῆλθεν εἰς κατάλυμα. Ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἀπῆν εἰς περιοδίαν καὶ ἅμα ἐπανελθὼν μετ' ὀλίγον, ἐδέχθη τὸν πῖστον τοῦ Ἀλεξάνδρου σύμβουλον μετ' εὐνοίας φιλοστόργου, καὶ συνωμίλησε μὲ τὴν αὐτὴν δὲ ὑποδοχὴν τὸν ἐτίμησεν καὶ ἡ μήτηρ αὐτοκράτειρα καὶ ὅλα τὰ μέλη τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας. Αἱ ἀναμνήσεις τῶν παλαιῶν τοῦ Καποδίστρια ἐκδουλεύσεων, τῆς ἀφοσιώσεώς του, τῆς πρὸς αὐτὸν σταθερᾶς πίστεως τῶν ἐλευθερωτῶν τῆς Εὐρώπης, τῆς μεγαλειότητος τῆς ἐποχῆς μεθ' ἧς συνεμίγη τὸ ὄραμα του καὶ τὸ μυστήριον τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ, τὰ πάντα συμπνεύουσιν ἅπαντας εἰς κατ' ἑαυτοῦ, καὶ ἡγεῖτον ἀληθεῖς καὶ θαυμάσιαι συγκινήσεις καὶ συμπαθητικὰς συναισθήσεις. Ὁ Καποδίστριας ἔμαθε καθ' ὁδὸν τὴν ἐκλογὴν του ὅχι ἐπισήμως, καὶ ἀπεφάσισε, καίτοι βεβαίαν ἔχων τὴν ἐν Ῥωσσίᾳ ἔντιμον καὶ ἐνεργὸν ἀπεκατάστασίν του, νὰ δεχθῇ τὸ παρά τῆς πατρίδος ἐπιβαλλόμενον θάρρος καὶ νὰ θυσιασθῇ. Ἐν τῷ τῷ Ἑλληνικῷ ἔθνει εὕρισκετο εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον, καὶ τὸν προσεκάλεσε βοηθὸν ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του, δὲν ἠδύνατο νὰ παρακούσῃ. Καὶ τίποτε δὲν ἠδύνατο νὰ πλανήτῃ τὸν ἄθρονον, ὅστις ἐλευκάνθη τὸς ἱρίχας εἰς τὰς τρικυμίας τῆς πολιτικῆς, καὶ εἶδεν εἰς τὸ μέλλον τὰς ὁποίας ἐμελλε ν' ἀπαντήτῃ ἀπείρους ἐναντιότητας ἀλλ' ἦτον ἐνδομύχως πεπεισμένος ὅτι ἡ θεία πρόνοια προώρῃσιν αὐτὸν νὰ χρησιμεύσῃ μεσάζων μεταξὺ τῆς Τριπλῆς συμμαχίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ πεποίθησις αὕτη ὑπερίσχυσε καθ' ὅλων τῶν λόγων δι' οὓς ἄλλως θὰ ἀπετρέπετο τοῦ νὰ ὑπογράψῃ προηγουμένως τὴν εἰς θάνατον καταδίκην του. Βεβαιοῦται ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἐξηγγήθη πρὸς τὸν Καποδίστριαν μ' ὅλην

τὴν παρρησίαν τοῦ εὐγενοῦς χαρακτῆρός του, καὶ τὸν ἀπέδειξε τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸς αὐτὸν ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν· ἀλλ' ὁ Καποδίστριας τὸν παρέστησε μετὰ σεβασμοῦ τὴν ἀνάγκην τοῦ θυσιασμοῦ του, καὶ συνηγόρησεν εἰς τὸν μεγαλόψυχον μονάρχην ὑπὲρ τῆς πατρίδος του πνεύσεως ἥδη τὰ λοίσθια. Καί· ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ μὴ ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τῆς, ἐπικαλουμένης τὴν ἐσθθειάν του; Ἦτο δυνατὸν ὁ Καποδίστριας νὰ φεισθῇ τῆς ζωῆς του, ὅτε προέκειτο περὶ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος τοῦ; Εἰς τὴν Πετρούπολιν ἔλαβε τὰ ψηφίσματα καὶ τὴν πρόκλησιν ἣς ἐν Γραιζῇ συνελεύσεως. Εἰς τὴν πέμπτην ἀκρόασιν, τὴν ὁποίαν ὁ αὐτοκράτωρ τὸν ἔδωκε, ζητήσας ἔλαβε τὴν παραίτησίν του ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ῥωσσίας διὰ τοῦ ἐπομένου ὀκταζίου ἐκδοθέντος τὴν 18 Ἰουλίου·

« Κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξέφρασε πρὸς ἡμᾶς ἐπιθυμίαν ὁ ἰδιαίτερος ἡμῶν σύμβουλος κόμης Καποδίστριας, συγκατενεύσαμεν νὰ τὸν ὀδώσωμεν πλήρη καὶ τελείαν παραίτησιν ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν ἡμῶν· εἶναι δ' εὐάρεστον εἰς ἡμᾶς νὰ τὸν μαρτυρήσωμεν εἰς αὐτὴν ὅτιν περιστάσιν ὅλην τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν διὰ τὸν ἀληθεῖς ζῆλον ὃν ἐπὶ τὸν ὅποιον ἐξεπλήρωσε τὰ χρέη του, διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς ὅσα συμφέροντα καὶ εἰς τὴν δόξαν τῆς Ῥωσσίας, καὶ διὰ τὴν ἀγάπην »

» του πρὸς τὸ σεβαστὸν πρόσωπον τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ, τοῦ ποτὲ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, οὗ ἡ μνήμη εἶεν ἐνδοξος, καὶ τοῦ ὁποίου ἐδικαιώσε πάντοτε τὴν πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην. Εὐδοκοῦμεν οὖν διὰ τοῦ παρόντος νὰ τὸν θεβαιώσωμεν »

» διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀμειάρεπτον ἡμῶν εὐμένειαν.

» Αὐτόγραφον τῆς Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου »

Ἀπεποιήθη δὲ μετ' εὐγνωμοσύνης προσφορά, τῆς συντάξεως ἐξήντα χιλιάδων φράγκων ὀφειλομένην εἰς τὰς παλαιὰς ἐκδουλεύσεις του, διότι ἐνόμιζε χρέος του ὡς πρὸς τὴν μέλλουσαν θέσιν του, νὰ καταδηλώσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν του καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τὸν ἐδικαίωσεν εἰσακούσας τοὺς λόγους του. Τοιοῦτοτρόπως ὁ αὐτοκράτωρ τὸν ἐπέτρεψε νὰ δεχθῇ τὴν ἀρχηγίαν τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην του, καὶ οἱ σύμμαχοι Βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας συγκατετέθησαν εἰς τὴν ἐκλογὴν των.

Καὶ ἤρχισε λοιπὸν ὁ Καποδίστριας νὰ ἐκπληρόνῃ τὰ χρέη του μὲν ὅλην τὴν αὐταπάρνησιν ἐγνώριζε δὲ ὅτι τὰ ὄρια τῆς Ἑλλάδος ἐμελ-

λε νὰ διαγραφῶσι μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου καὶ τῶν παρχειμένων νήσων, ὅπερ θὰ γείνῃ ἐπομένως κατὰδῆλον. Καὶ ἤδη ἐπώλητε τὰ ἐπιπλά του διὰ πενήντα χιλιάδας φράγκα, τὰ ὅποια ἔστειλε τὸν αὐτάδελφόν του Βιάρον εἰς Κέρκυραν· ἔγραψε δὲ πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς, ὅσοι εὐρίσκοντο εἰς Μόσχαν, εἰς Ὀδησσὸν εἰς Λιθόρνον, εἰς Τριέστι καὶ εἰς Βενετίαν, καὶ συνεισενεγκόντες καὶ ἐκεῖνοι, ἔστειλαν ὡσχύτως ὡς ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων, καὶ ὅλα τὰ χρήματα ταῦτα ἐχρησίμευσαν εἰς διατήρησιν τοῦ κατὰ τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα στρατοπέδου τοῦ Γαύρις. (1)

(1) Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐν Ὀδησσῷ Ἑλλήνων, ὅσοι προσήνεγον χρηματικῆς βοήθείας εἰς τὴν πατρίδα προσκληθέντες ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου, ἦτο καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Μαῦρος, ὅστις ἔδωσε καὶ τότε τρεῖς χιλιάδες δίστηλα. Ὁ ἀγαθὸς Μαῦρος, συνέδραμε πάντοτε καὶ χρηματικῶς εἰς ὅλα τὰ καλὰ ὥρεξε πάντοτε χεῖρα βοηθείας πρὸς ἅπαντας τοὺς διόμενους, διότι μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, ὅσαι κατηγλάϊζον τὴν ψυχὴν του, τὸ εὐεργετεῖν εἶχεν ἐν αὐτῇ τὴν προεδρείαν. Εἰς ἄκρον φιλόπατρις καὶ τὴν ἀνάγκην αἰσθανόμενος τοῦ φωτισμοῦ τῶν ὁμηγενῶν, δὲν ἐρείσθη χρημάτων εἰς σύστασιν σχολείων εἰς χορηγίας διδασκάλων, μαθητῶν πενομένων, εἰς ἐκδόσιν συγγραμμάτων, συντελῶν οὕτως αὐθορμήτως εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν του. Φιλόστοργος πατὴρ πρὸς ὅλους τοὺς συγγενεῖς του, δὲν ἔπαυεν ἐπιδαφιλεύων τὰς εὐποιίας, θεραπεύων τὰς ἀνάγκας τῶν καὶ προάγων εἰς τὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ πλουτίζων αὐτούς. Ἐλαβε δὲ πρόνοιαν ἰδιάζουσιν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀνεψιῶν του, διαπιστεύσας αὐτοὺς εἰς τὸν σοφὸν Οἰκονόμον, καὶ εἰς τὸν Κοῦμαν, ἐξ ὧν καὶ ὁ ἐν Ἀθῆναις Φ. Κ. Μαῦρος. Εἰς ἄκρον φιλοδίκαιος, ὅτε διετέλουν διευθύνων τὸ γραφεῖον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμπορικοῦ αὐτοῦ καταστήματος « πιθάνον, εἶπεν, ἀπὸ τὸ συμφέρον παρατυρόμενος νὰ ἐκκλίνω ποτε εἰς ἀδικίαν καὶ τότε θὰ πράξεις εὐάριστα πρὸς ἐμὲ καταδεικνύων τὸ ἀδικον ὅπως μὲ ἀποτρέψεις » Ὁ λόγος ἦτο περὶ τοῦ ἀφορόντων τὰ τοῦ ἐμπορίου, καὶ εἰς τὰ συναλλάγματα τῶν ὁ τίμιος καὶ εὐειδὴς Μαῦρος δὲν ἠείχετο νὰ πράξῃ τὸ ἄ-

Κατὰ τὸν Ἰουλίον ἀπέλιπε τὴν Ῥωσσίαν. Φθάσας εἰς Βερο-

δικον. Τιοῦτος ὢν καὶ ὁ φίλτατος τῶν ἀνεψιῶν τοῦ Σ. Β. Μαυ-
ρος, καθὼς ἀκολουθῶν τὰ ἔχνη τοῦ ἐναρέτου θείου του, καὶ ἀπολαύ-
ων διὰ τοῦτο τῆς φιλοστοργίας του, συνέπραττε μετ' αὐτοῦ καὶ
συνευεργέτει ἀπὸ τὰ ἴδια ἐμπιέμενος αἰσθήματα. Καὶ τοιοῦτος
ὢν, δὲν ἤτον δυνατόν ὅχι νὰ θελήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ φαντασθῇ ν'
ἀδικήσῃ τὸ ἔθνος. Καὶ ὁμῶς τοιαύτη βλασφημία ἐξετοξεύθη ἐναν-
τίον του, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καταπολεμήθη δ' ἀπὸ τοῦ γνω-
ρίζαντας τὸν Μαῦρον, καὶ ἀπεδόθη εἰς τοὺς συκοφάντας· ἐκείνους
οἵτινες ἤτοι ἐκ τῶν οἰκείων κρίνοντες ν' ἀλλότρια ἢ ἀπὸ φθόνου
κινούμενοι, ἀρκεῖ νὰ διαχειρισθῇ τις δημόσια χρήματα, δὲν φείδου-
σαι τῆς ὑπολήψεώς του, καὶ τὸν κατηγοροῦσιν ὅτι κατεχράσθη
τῶν δημοσίων· ἀλλὰ τέλος ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ
πρωτοσυγγέλου Ἀμβροσίου Φραντσῆ εἰς τὸν α'. τόμον σελ. 284·
ἡ ἐπομένη περικοπὴ α ὅσα χρήματα συνήχθησαν παρὰ
αὐτοῦ ταμίου Σπ. Β. Μαύρου, ἐδόθησαν εἰς τὸν Γρ. Δικαί-
στον (τὸν φλέσιαν) καὶ τὸν Χ. Μεβριτόν. Ἐπειτα συνήχθησαν καὶ
» ἄλλα μερικὰ, ἐξ ὧν μέρος ἐδόθησαν εἰς ἀποστόλους, πῶσα δ'
» ἔμειναν εἰς τὸ ταμεῖον, τοῦτο εἰς ἡμᾶς εἶπαι ἄδελφον, ἐπειδὴ
» τὸ βιβλίον τῆς διοικητικῆς καὶ τὰ ἐγγραφα τῆς ἐφορείας εἶπεν
» ὅτι τὰ ἐρρίψεν εἰς τὴν θάλασσαν ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ ἄλλ' ἐψεύ-
» σθη, διότι αὐτὰ ἦσαν καλῶς ἐξητρητισμένα εἰς Ῥωστικὸν
» πλοῖον. Εἰς Ὁδησσὸν ἐλθὼν, εἶπετα, ἔλεγεν ὅτι ἔμειναν 47)
» χιλ' γρόσια, τὰ ὅποια ἕνας κάποιος ἐπιτήδευος φιλογενὴς τὰ
» ἔπηρε, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἀλλ' οἱ ἄνεμοι τὸν ἔφεραν
» εἰς Τεργέστης, ὅπου διέμεινε μέχρι τοῦ τέλους αὐτῶν. » Καὶ
τοῦτο δὲ βλασφημία τόσον στυγερά, ὅσον εἶναι γνωστὸν τὸ τίμιον
τῆς διαγωγῆς καὶ τὸ φιλόπατρι τοῦ Μαύρου, εἰς τὴν συνέζητιν
τοῦ ὁποίου δὲν εὔρε ποτὲ χώρον τὸ ψεῦδος. Ὁ Μαῦρος μέλος τῆς
ἐταιρείας τῶν φιλικῶν, καὶ ὡς ἑφορος διορισθεὶς μετὰ τοῦ Κυρι-
ακοῦ Κουμπάρη, Ἰωάννου Μπάρπα, Γρηγ. Κωστανιᾶ καὶ Δημ.
Σχινᾶ, ὄλων μεγαλεμπόρων, ὑπὸ τοῦ Ἀλέξ. Ψηλάντου, ἐδειξεν
ὅλην τὴν αὐταπάρησιν εἰς αὐτὴν τὴν ἐστίαν τῆς τυραννίας, καὶ

λίον, καὶ μέλλων νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Λονδίνον, ἀπεχειρέτησε δι' ἐπιστολῆς τοῦ τὸν εὐγενῆ φίλον του Στάιν, μὴ δυνηθεῖς νὰ ὑπάγῃ

καταφρονήσας πάντα κίνδυνον, ἀνεδέχθη μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ν' ἀποθάνῃ ὑποσκάπτων τὰ θεμέλια τῆς Τουρκικῆς ἐξουσίας, καὶ δὲν ἐδίστασε νὰ ἐνεργήσῃ εἰς αὐτὴν τὴν Κωνσταντινουπόλιν τοῦ Ὑψηλάντου τὸ σχέδιον, καὶ ἤθελε τὸ ἐνεργήσῃ βέβαια, ἐάν ἦτο κατορθωτὸν, καὶ δὲν ἐσυλλογίζετο οὔτε τὰ πλοῦτη, οὔθ' ὅτι ἂν εἶχε πολῦτιμον εἰς τὸν κόσμον ἐπιφορτισθεῖς τὸ ταμεῖον τῆς ἐφορείας ὑπὸ τῶν συναδέλφων του, πρὶν ἢ λάβει ὁβολὸν ἀπὸ τοῦς φιλικούς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπλήρωσεν ἐξ ἰδίων χρημάτων 80)χιλ. γρόσια τὸν Δικαῖον καὶ 48)χιλ. τὸν Χ. Περβαϊζόν, καὶ αὐτοὶ ἔρχονται κατὰ πλήρη μεσημβρίαν καὶ τὰ λαμβάνουσι, παρόντος μου, καὶ ἀναχωροῦσι διὰ νὰ κινήσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐπανάστασιν. Καὶ εἰν' ἀναντίρρητον ὅτι ὁ Δικαῖος, λαβὼν τὰ χρήματα ταῦτα, κατῆλθεν ἄνευ ἀναβολῆς καιροῦ εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐπετάχυνε τὴν ἐπανάστασιν. Καὶ εἰν' ἐπίσης ἀναντίρρητον ὅτι αὐτὸς ὑπεξέκαυτε τὸν κρατῆρα τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἦτο πλέον ἀδύνατον νὰ ἐμποδισθῇ ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς παραμικρᾶ ἀναβολῆς πολλάκις συμβαίνουσιν ἀπευκαταῖα, ὁ Μιῦρος, δοὺς εὐθύς ἐξ ἐτοίμου τὰ χρήματα τὸν Δικαῖον, συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἐκτραγῇ ὅσον τάχος ἡ ἐπανάστασις εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐν ᾧ ἂν ἀνεβάλλετο ἡ δόσις αὐτῶν ἕως ἢθελον συναχθῇ αἱ συνεισφοραὶ τῶν φιλικῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, ἠδύναντο ὡς ἐκ τῆς ἀναβολῆς νὰ προκύψωσι πολλὰ ἐνδεχόμενα. Ἦτο λοιπὸν δυνατόν ὁ ἐπὶ τοσοῦτον μεγαλόφρων ἄνθρωπος, ὁ καὶ βαθύπλουτος, ἔχει κατὰ χιλιάδας ἢ μυριάδας ἀλλὰ καὶ ἑκατομμύρια, ὁ μὴ φεισθεῖς χρημάτων ὁσάκις πρόκειτο περὶ πατρίδος, ἦτο δυνατόν νὰ ταπεινωθῇ ἐπὶ τοσοῦτον ἐνώπιον τῆς συνειδήσεώς του, ὥστε νὰ σφετερισθῇ δημόσια χρήματα; καὶ πόσα δε; ὀλίγα λεπτὰ ὡς μηδὲν θεωρούμενα ὡς πρὸς τὴν κολοσσιαίαν χρηματικὴν του κατάστασιν; ὁποῖος παραλογισμός! Ἄφ' οὗ ἐξεῖρήχῃ ἡ ἐπανάστασις, ἔγεινεν ἔρευνα εἰς τὸ κατὰστημα τοῦ Μιῦρου, κατεδόθεντος ὅτι εἶχεν ὄπλη ἐν

εἰς ἐντάμωσιν τοῦ ὡς ἄλλοτε, καὶ τὸν ἔγραψε τ' ἀξιομνημόνευ-
τα ταῦτα, ἐκχέων τῆς ψυχῆς τοῦ τὴν διάθεσιν « ἐν μέσῳ τα-

αὐτῷ κεκρυμμένα, καὶ ἐσπραγίσθη ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἐπομέ-
νως ἐδημιούη καὶ αὐτὸ καὶ πᾶτα ἄλλη ἀκίνητος περιουσία του,
καὶ ἐκεῖνος ἐκινδύνευσε, καὶ μόλις ἐτώθη διὰ τῆς προστασίας τοῦ
Στρόγανωφ. Κατεσκόρπισε δὲ τὰ χρήματα διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν καὶ ἀπὸ
ἄλλους κινδύνους, ὅτε ἡ κακοήθεια περιήρχετο μὲ ὑψωμένην κεφαλὴν,
μετερχομένη καὶ ἀπειλὰς, διὰ τὴν νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν περίστασιν. Τὰ
κατεσκόρπισε καὶ διὰ τὴν νὰ βοηθήσῃ πλῆθος δυστυχῶν νὰ εὕρωσιν εἰς
τὴν φυγὴν τὴν σωτηρίαν των, ἐφ' ᾧ συνετέλεσε τὰ μέγιστα καὶ ὁ Κυ-
ριακὸς Κουμπάρης ἐνεργῶν εὐκολώτερον καθὼς ἀπολαύων τῆς Αὐ-
στριακῆς προστασίας. Καὶ εἰς Ὁδητῶν ἀπειλῶν δὲν ἔπαυσε βοηθῶν
καὶ περιθάλπων καὶ αὐτὸς ὡς καὶ ὁ θεὸς τοῦ τοῦ αὐτόθι δια-
σωθέντας. Ὁλίγον πρότερον τῆς γενομένης εἰς τὸ κατὰστημά του
ἐρέινης, ὁ Μαῦρος, προλαβὼν παρέδωκε τὸν Ἡλίαν Πανᾶν, διαι-
κοῦντα τὸ Ῥωστικὸν αὐτοῦ πλοῖον, τὰ πρὸς τοὺς ἐφόρους ἔγ-
γραφα τοῦ Ὑψηλάντου καὶ ἄλλων, φιλικῶν, ἀφορῶντα τὴν ἐπανά-
στασιν, καὶ ἀποδείξεις τοῦ Πετρίκιου καὶ τοῦ Δικαίου καὶ ἄλλων
ἀποστόλων περὶ τῶν δοθέντων εἰς αὐτοὺς χρημάτων διὰ τὴν ἐπα-
νάστασιν, ὡς καὶ τὸ βιβλίον ἐν ᾧ ἐσημειώθησαν καὶ αὐτὰ καὶ τὰ
ληφθέντα ἀπὸ τὰς συνεισφορὰς τῶν φιλικῶν, διὰ τὴν νὰ κρύψῃ εἰς
τὸ εἰρημένον πλοῖον. Ὁ δὲ Ἰω. Κυπριανὸς, συγγενὴς τοῦ Μαύρου
καταφυγὼν εἰς τὸ αὐτὸ πλοῖον διὰ τὴν νὰ κρυβῇ, καὶ φεβηθεῖ, μὴ
ἡ ἐξουσία καταπατήσῃ καὶ τὸ Ῥωστικὸν πλοῖον τοῦ Μαύρου,
καὶ εὕρῃ τὰ εἰρημένα ἔγγραφα, καὶ ἀποδειχθῇ ἡ συνωμοσία, καὶ
ἀπολεσθῶσι πλῆθος αἰθῶν, ὅτε ὁ Σουλτὰν Μαχμουδὲ ἐπὶ τοιαύταις
ἀποδείξεσιν ἐμελλε νὰ ἀποθηριωθῇ καὶ νὰ μὴ φεισθῇ πλέον οὐδενὸς
χριστιανοῦ, κατέπεισε τὸν πλοίαρχον νὰ ρίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν
αὐτὰ τὰ ἔγγραφα ὑπὸ τὴν εὐθύνην του, καὶ οὕτω τὰ ἐξηρᾶνισε,
καὶ ἰδοὺ αὐτοῦ τούτου ἡ ἀπόδειξις. « Διὰ τοῦ παρόντος ἀποδει-
» κτικοῦ γράμματος δηλοποιῶ ὁ ὑπογεγραμμένος καπετὰν Ἡλίας
» Πανᾶς μετ' ὅρκου ὅτι, τὰ διάφορα γράμματα, τὸ βιβλίον χάσας
» μετρητῶν, καὶ ἀποδείξεις διαφόρων διὰ μετρητὰ, εἶχον λάβει,

» λαιπωριῶν καὶ συμφορῶν ἀναριθμήτων, ἐν μέτῳ λαοῦ, τὸν ἐ-
 » ποτον ἢ πείνα κατὰδιδρώσκει, ἢ δυστυχία κατὰδιώκει, ἢ ρομ-

» καὶ ὅλ' αὐτὰ ἐμπιστεύθησαν καὶ ἔδωσαν εἰς ἐμέ οἱ κύριοι ἔφοροι
 » τῆς φιλικῆς ἐταιρίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κυριακὸς Κουμ-
 » πάρης, Σ. Β. Μαῦρος καὶ Ἰωάννης Μπάρπας, διὰ τὰ ἔχω φυ-
 » λαγμένα καὶ κουμμένα διὰ τὰ ἐνδεχόμενα μέτρα εἰς τὸ Βρι-
 » γαντίνον Ὀδησιάνον, ὧς καὶ τὰ εἶχα κουμμένα εἰς ἀσφαλές
 » μέρος κατὰ τὴν διαταγὴν τῶν ἐκθέντων κυρίων ἐφόρων. Ἀλλ'
 » ἐπειδὴ ἦλθεν εἰς τὴν ῥηθεΐταν Ὀδησιάναν νὰ κρυβθῇ ὁ Κύριος
 » Ἰω. Κυπριανὸς ἀπὸ δειλίαν του, διότι τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέ-
 » ραν ἐπερίκλωτον ὁ Μποτσαντσόμπας τὸ εἰς Ἀρναούτκιον
 » ὁσπίτιον τοῦ Κυρίου Ἰω. Μπάρμπα, καὶ φοβηθεὶς μὴ ἔλθει εἰς
 » τὸ ῥηθὲν Βριγαντίνον καὶ τὸ βιζιτάρει, καθὼς ἠκολούθησε καὶ
 » εἰς τὸ μαγαζί τοῦ Κυρίου Ἀλεξάνδρου Μαύρου, μ' ἐβίωσε καὶ
 » μὲ ὑπεχρέωσεν ὁ ῥηθεὶς Κυπριανὸς κλιῶν καὶ ὀδυρόμενος, διὰ νὰ
 » ῥίψω εἰς τὴν θάλασσαν ὅλα ἐκεῖνα τὰ γράμματα ὅσα εἶχον λά-
 » βει ἀπὸ τὸν ἐκλαμπρότατον, καὶ δεκτρεὺς ἀποδείξεις καὶ τὸ
 » βιβλίον τῆς δασοληψίας· ἐγὼ δὲ δὲν ἔλεψα νὰ ἐρωτήσω τὸν
 » ῥηθέντα Κύριον Κυπριανὸν, ἂν ἦτο μὲ τὴν γνώμην καὶ θέλη-
 » σιν τῶν ἐφόρων· μὲ ἀπεκρίθη τὸ ὅχι· αὐτὸς δὲ ἐπεσεν ἐπάνω
 » μου φωνάζων, κάμε διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μὴ μακρόνῃ; τὸν
 » καιρὸν, ἀλλὰ τώρα ἀμέσως ῥίψετα εἰς τὴν θάλασσαν, διότι χα-
 » νόμεθα, καὶ ἐγὼ δίδω ἀπολογία εἰς τοὺς ἐφόρους, καὶ σοῦ ὑ-
 » πόσχομαι ὅτι ἂν ἤτελε συμβῇ ἐξ αἰτίας τούτου ν' ἀποκρίνωμαι
 » ἐγώ. Τότε πλέον μὴν ἡμπαρῶντας νὰ ἐκταύξῃ ἡ ψυχὴ μου
 » τὰς παρακλήσεις του, ἀπεφάσισα καὶ τὰ ἐρρίψα εἰς τὴν θάλασ-
 » σαν ὅλα ὅσα καὶ ἂν ἦσαν. Ὑστερον δὲ ἀπὸ δύο ἡμέρας ὅπου
 » ἀνταμώθηκα μὲ τοὺς κυρίους ἐφόρους καὶ μοῦ ἐξητήθησαν τὰ
 » γράμματα, καὶ τοὺς εἶπον ὅτι διὰ διαταγῆς τοῦ Κυρίου Κυπρι-
 » ανοῦ τὰ ἐρρίψα εἰς τὴν θάλασσαν, ἔμειναν ὧς ἡμιθανεῖς, καὶ
 » μὲ ἀπορίαν των μεγάλην, καὶ μάλιστα ὁ Κύριος Μαῦρος μὲ
 » ἐπέπληξε μὲ λόγους εὐλογοφανεῖς διὰ τὸ ἄτοπον φέρσιμόν μου
 » τόσον ἐμὲ ὅσον καὶ τὸν Κύριον Κυπριανόν, καὶ διατὶ ν' ἀκούσω

» φαίᾳ τοῦ Μουσευλμάνου ἀπειλεῖ νὰ ἐξολοθρεύσῃ, τὸν ὁποῖον
 » οὐδεμία ἱλεως ἐπιβροῇ διευθύνει εὐτυχοῦντα, καὶ οὐδεμία χεῖρ
 » ἀληθῶς ἐρεγρομένη βοηθεῖ δυστυχοῦντα ἀλλὰ διὰ τὸν ὁποῖον
 » πᾶσα γενναία ψυχὴ θὰ αἰσθάνεται εἰς αἰῶνας βαθυτάτην συμ-
 » πᾶθειαν, καὶ τὸν ὁποῖον ὑπεραγαπῶσιν ἅπαντες, ὅσους κινεῦσιν ἅ-
 » κήμη τὰ ἱερὰ ὀνόματα θρησκείας, Πατρίδος καὶ ἀνθρωπότητος,
 » δύσκολον θὰ εἶναι ἀναμφιβόλως τὸ ἔργον μου, ὅμως τολμῶ
 » νὰ τὸ ἐπιχειρισθῶ, διότι γνωρίζω τὰ χρέη μου, καὶ θέλω νὰ
 » τὰ ἐκπληρώσω, καὶ ἐλπίζω ὅτι ὁ Κύριος ἐν τῇ δικαιοσύνῃ του
 » καὶ ἐν τῇ ἐλπίᾳ του, καὶ οἱ μεγάλοι τῆς γῆς ἐν τῇ Χριστιανι-
 » κῇ αὐτῶν εὐμένειᾳ δὲν θὰ μ' ἐγκαταλείπωσι. »

» τὸν λόγον του, καὶ χωρὶς νὰ διερισθῶ ἀπὸ τοῦ ἰδίου· ἀλλὰ
 » ἐπειδὴ δὲν εἶχε διόρθωσιν τὸ πρᾶγμα, ἀνεχώρησα ἀδημονημέ-
 » νος καὶ κατὰ τεθλιμμένος· Ὅθεν οὕτω τρεξάντων τῶν συμβάν-
 » των τούτων χωρὶς τὴν διαταγὴν καὶ θέλησιν τῶν ἄνω εἰρη-
 » μένων ἐφόρων μου ἐζήτησαν νὰ δώσω εἰς χεῖράς των τὸ μαρ-
 » τυρικὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον δίδω εἰς χεῖράς των, καὶ ὁμῶς εἰς τὸ
 » ὄνομα τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ καὶ τῆς ἁγίας Τριάδος ὅτι οὕτως
 » ἔτρεξες καὶ ὅχι διαφορετικά. » Ἀλλ' ὁ μὲν Κυπριανὸς, κυριευ-
 » θείς ἀπὸ φόβον, ὅχι βέβαιον παράλογον ὡς πρὸς τὰ ἐνδεχόμενα,
 » ἔγεινεν αἴτιος τοῦ νὰ ἐξαφανισθῶσι τὰ ἔγγραφα, καὶ ἐκ τούτου
 » ἀρρηθέτησαν οἱ ἔροροι τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ τὰ φυλάττωσιν εἰς
 » ἀπόδειξιν τῆς φιλοπατρίας καὶ τῶν θυσιῶν καὶ κινδύνων των,
 » κυχώμενοι ὅτι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς πατρίδος
 » ὅσον τὸ ἐπ' αὐτούς· εἶναι δὲ παραλογώτατον νὰ συναχθῇ ἐκ τούτου
 » ὅτι ὁ Μαῦρος ἐφύεσθη· καὶ ὁ γράψας ὅτι ἐφύεσθη, ἐτόλμησεν Ἀνύ-
 » του τόλμημα. Ἐκ τῆς λέξεως ἐφύεσθη, συνάγεται λογικῶς ὅτι
 » δὲν ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλ' ὅτι τὰ ἔκρυψε διὰ νὰ κρύ-
 » ψῃ τὴν κατὰ χρεσιν, ἡθέλησεν οὕτω νὰ συνοφνητῇ τὸν ἄνθρωπον,
 » ἀλλ' ὁ Μαῦρος εἶναι ἀτυχοφάντης. Οὐδεὶς δύναται νὰ τὸν κα-
 » τηγορήσῃ δικαίως διὰ τὸ τίμιον καὶ φιλοδίκαιον τοῦ χαρακτη-
 » ρος του. Γνωρίζων ἐκ τοῦ πλητίον τὸν Μαῦρον, ἔκρινα χρέος μου
 » πρὸς τὴν ἀθωότητά νὰ καταδείξω τὴν συκοφαντίαν ὑπεραπολο-

Τὸν Αὐγουστιον ἔρθεσαν εἰς τὸ Λαυδίον· Ἠλπίζε διὰ πολλὰ καλὰ ἀπὸ τὸν ἐπιχειρηματίαν Γ. Κκίννιγγ διὰ τὴν Ἑλλάδα,

γούμενος δὲ πρὸς τὸ ἔθνος καὶ καταχωρίζων ἐνταῦθα τὸν ἐπόμενον Ἰσολογισμόν, ἐκθίτω ὑπὸ τὰς ὀφείας ὧν τῶν Ἑλλήνων ἔλαβε καὶ ἔδωκεν ὁ Μικυρὸς ὡς ταμίης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει διοριθείσης· περὶ τὰ τέλη τοῦ 1820 ἐφορίας διὰ τὴν ἐπανάστασιν· Τὸν Ἰσολογισμόν τοῦτον, εἰς σχέδιον εὑρεθέντα ἔπειτα εἰς Ὁδητὸν μεταξὺ τῶν ἐγγράφων του, ἐζήτησεν καὶ ἔλαβον εἰς ἀντίγραφον παρὰ τοῦ ἰδίου Κατ' αὐτὸν ἔλαβεν

ἀπὸ Κυριάκον Κουμπάρην	γρ.	30000
» Σπυρ. Β. Μαῦρον	»	19336 10
» Ἰωάννην Μπαρμπά	»	10000
» Παναγ. Σέκερην διὰ χειρὸς Γρ. Δι- καίου	»	15000
» Ἀπόστολον Δεῦμαν	»	3000
» Νικόλαον Καρτσῆν	»	2000
» Χρήστον Χειμῶνα	»	2000
» Ἐνα Μεσημβρινόν	»	2000
» Δημ. Σχινᾶν	»	20000
» Σπύρον Κωνσταντῆν	»	10000
» Ἀναστάσιον Κόνιερην	»	20000
» Ἀναστάσιον Μπούμπαν ἀντὶ 15 χιλ. ἔδωκε μόνον	»	10000
» Γ. Χριστοδούλου	»	10000
» Γ. Ἰω. Σαμματῶν	»	5000
» Τὸν γραμματικὸν τοῦ Πατριάρχου	»	4943
» Ἰω. Κυπριανόν	»	3000
» Ν. Σπηλιόδην	»	2000
» Ψιμαθιά	»	5000

ὅλα ὅμοῦ γρ. 173278. 10

εάν τὸν εὔρισκε ζῶντα· ὁ ἐνδοξος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἀπέθανεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας σταδίου του. Εὔρε δὲ τὸν διάδοχόν του Γό-

Καὶ ἔδωκε τὸν Γρ. Δικαῖον τὰ μετρη-	
θέντα παρ' ἐμοῦ	γρ. 65000 } γρ. 80000
Τὸν αὐτὸν διὰ χειρὸς τοῦ Παναγ. Σέκερη.	» 15000 }
» Περγαίδον τὰ μετρηθέντα παρ' ἐμοῦ.	40000
» Χριστόδουλον Οἰκονόμου ἀδελφὸν τοῦ Μάνθου	
γραμματικοῦ τοῦ Ἀληπασιᾶ	» 15000
» Ἱατρὸν ἐσιάλθησαν	» 1500
» Θεσσαλονικέα	» 300
» Καπετὰν Σραῖλον	» 30000
Τόσα εἰς ἓνα	» 500
» Καπετὰν Διονύσιον ἐλθόντα ἀπὸ Ἰσουλίου.	» 1700
» Δεσπότην Σαλῶνων	» 2000
» Μπενάκη	» 3000
» Δημήτριον Μοσοῦτην	» 1000
» Βαγγέλην Μαντισουράνην	» 3000
» Ἰω. Μπαρμπα τὰ δοθέντα τὸν Θανάσην Νικαίτης	» 5500
» Γεώργιον Πατρινοῦ	» 300
» τόσα εἰς ἓνα	» 200
» Δ. Ὑψηλάντην διὰ τοῦ Β. Ξένης εἰς	» 16278 10
» ἐξόφλησιν	
	ὅμοῦ 4. 173,278, 10

Ἀπὸ τὸν ἰσολογισμόν τοῦτον καταρτίζονται ὅσα ἔλαβεν ὁ Μαῦρος καὶ ὅσα ἔδωκεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν, καὶ ταῦτα ἐν γνώσει καὶ τῶν ἄλλων ἐφόρων, συμπράττοντος μάλιστα τοῦ Κυριακοῦ Κουμπάρη, διότι δὲν ἀνεδέχθη νὰ ἐνεργῇ τὰ τῆς δοσοληψίας ταύτης εἰμὴ ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ γνωρίζωσι καὶ αὐτοὶ τὰ ὅσα ἐλάμβανε καὶ νὰ δίδῃ μὲ τὴν κοινὴν ὅλων γνώμην καὶ συγκατάθεσιν τὰ ὅσα ἐδίδε, καὶ τινα ποσὰ ἐλήφθησαν καὶ ἐδόθησαν διὰ τοῦ Κουμπάρη μὴ θέλοντος τοῦ Μαύρου νὰ γνωρισθῇ ἀμέσως ἐξ ἐκεῖνων ὅσοι τὰ ἐδίδον καὶ ὅσοι τὰ ἐλάμβανον. Ὅτε δ' ἔφυγεν εἰς Ὀδησὸν συναπεκομίσατο καὶ ὅσα χρήματα ἔμειναν εἰς χεῖράς του, καὶ

δερὶχ ἀκολουθοῦντα τὴν αὐτὴν τοῦ προκατόχου του γενναίαν πολιτικὴν, δετις τὸν συνεχάρη διὰ τὴν ὁποίαν τὸν ἐδείξεν ἐμπιστοσύνην τὸ ἔθνος του, καὶ τὸν ἐβεβαίωσε διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συνδρομὴν τῆς Ἀγγλίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ Λονδίνου τὴν 14 ἀποκρίνεται πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς ἐν Τραιζίνι συνελεύσεως Γ. Σιτίνην καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἀναγγέλλων ὅτι σπεύδει ἐρχόμενος εἰς τὴν πατρίδα. Αἱ ἐπιστολαὶ του ἀνεγνώσθησαν εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ προῦξένησαν μεγάλην χαρὰν καὶ παρηγορίαν εἰς τοὺς ἐλπίζοντας μετὰ Θεοῦ εἰς αὐτὸν πολυπαθεῖς Ἕλληνας, καὶ ἐπιστόμισαν τοὺς διαφημίζοντας ὅτι δὲν ἔρχεται. (1)

τὰ ἔδωκε τὸν Βασίλειον Ξένης κατὰ διαταγὴν τοῦ Δημ. Ὑψηλάντου, ὅστις κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρων καὶ ὀλίγα χρήματα ἐκ τοιούτων συνειστροπῶν, καὶ ταῦτα ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τριπολιτσᾶς ὁδοθέντα εἰς μισθοὺς τῶν Μανιατῶν ἀπὸ τὸν μετ' αὐτοῦ ἐλθόντα ἀπὸ Γριέστι καὶ διορισθέντα παρ' αὐτοῦ Ταμίαν Γεώργιον Μ. Ἀντωνόπουλον. Ὁ Μαῦρος πάντοτε μακρὰν τοιούτων ἀνοσιουργιῶν καὶ αἰσχροκερδιῶν, ἐπολλαπλασίασε καὶ πολλαπλασιάζει τὰ πλούτη του διὰ τοῦ ἐμπορίου, γινόμενος εἰς τὴν κοινωνίαν ὠρελιμώτατος, καὶ τιμῆς διὰ τῆς ἐντίμου διαγωγῆς του τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα. Εὐρίσκων δὲ καὶ αἰένως αὐτοῦ εἰς τὴν συνειδήσιν του τὴν ἀταμοιβὴν καὶ διὰ τὰς πράξεις του ὡς πρὸς τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἑλλήνων, ἐξ ἧς ἐγενήθη τέλος τὸ ἀνεξάρτητον Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μέρος καὶ ἡ νῆσος τῆς γεννήτειρός του, ἡ Πάρος, κατεφρόνησε τὴν συκοφαντίαν καὶ οὐδ' ἐφρόνισέ ποτε ν' ἀπολογηθῇ. Ἐγὼ δὲ χάριν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας κηρύττω ὅτι ἐψεύθη ἀναιδῶς ὁ γράψας τὸν Φραντσῆν ὅτι ἐψεύσθη ὁ Μαῦρος.

(1) Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐλθὼν ἀπὸ τὸν Πόρον ὁ Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης Βουλευτὴς τῆς Ἀρκαδίας, δὲν ἐπίστευεν ὅτι ἦλθον γράμματα ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην ἀναγγέλλοντα ὅτι ἔρχετο, διότι ὁ Ζαΐμης τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν τὸν ἐβεβαίονεν, ὡς ἔλεγε, τοῦναντίον· ὃ ἐστίν ὅτι ὁ Κυβερνήτης δὲν ἔρχεται. Τοῦτ' αὐτὸ ἐβεβαίονε καὶ ὁ Γ. Κουντουριώτης ὡς ἔφρεθη.

Ὁ Κυβερνήτης γράφει πρὸς τοὺς ἄλλους: « Δὲν ἡμπορῶ νὰ δεχθῶ
 » τὴν εὐθύνην (ταῦ νὰ κυβερνήσῃ δηλαδὴ τὸ ἔθνος) εἰμὴ ἀφ' οὗ
 » μ' ἀκούσετε ἐλθόντια αὐτόθι, καὶ ἀφ' οὗ τύχω ὑφ' ὑμῶν ὅλης
 τῆς ἐμπιστοσύνης. Ἡ δὲ Βουλὴ ἀπαντῶσα τὴν 5 Νοεμβρίου λέ-
 γει. « Ἄν καὶ μέχρι τῆς Γ'. Ἑθνικῆς συνελεύσεως, ὅτε δὲν ἐχρει-
 » αζέτο εἰμὴ συμβαρῶς βραχίων νὰ συντρίψῃ τὰς ἀλύττεις τῆς
 » Ἑλλάδος, ἡ κατὰστασις τῶν πραγμάτων κατέσταινεν ἀ-
 » ναγκάσιαν τὴν παρουσίαν σας, πολλῶ μᾶλλον καθίσταται ἀναγκ-
 » καιότερα τώρα, ὅτε ἡ Ἑλλὰς συμπεριληφθεῖσα εἰς κύκλον πο-
 » λιτικῶν σχέσεων πολὺ μείζονα τοῦ πρότερον, ἔχει χρεῖαν πώ-
 » των καὶ πολιτικῶν γνώσεων, διὰ νὰ ὁδηγηθῇ ἀσφαλῶς εἰς τ' ἀ-
 » ληθῆ τῆς συμφέροντα. Τάχυνε λοιπὸν, διὰ ν' ἀναλάβῃς τὰς
 » ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως, τὰς ὁποίας οἱ Ἕλληνες ὁμοφώνως σ' ἐ-
 » νεπιστεύθησαν, διὰ νὰ ὁδηγήσῃ τὴν πατρίδα εἰς λιμένα σω-
 » τήριον. » Τὴν 31 τοῦ Αὐγούστου διευθύνει πρὸς τὰ τρία μυ-
 στικοσυμβούλια τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, τῶν Τουρκερικῶν καὶ τῆς Πε-
 τρουπόλεως τὸ ἐπόμενον ὑπόμνημα, δι' οὗ ζητεῖ χρηματικὰ βοη-
 θήματα ἀπὸ τὰς τρεῖς συμμάχους δυνάμεις, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ
 πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος. Ὁ δὲ κύριος σκοπὸς τοῦ ἔτεινε βέ-
 βαια νὰ κατορθώσῃ, ὥστε οἱ Ἕλληνες νὰ σωθῶσιν ἀφ' ἐνυτῶν
 μαχόμενοι, διὰ νὰ ἔχωσι νομίμως ὅλα τὰ δικαίωματα τῶν ἐλευ-
 θέρων καὶ ἀνεξαρτήτων ἐθνῶν. « Ἡ ἐν Λονδίῳ συνθήκη τῆς 6
 » Ἰουλίου ἀναγγέλλει ὅτι ἡ χάσις τοῦ αἵματος καὶ τὰ δυστυχῆ-
 » ματα ὅσα ἀπὸ τὸ 1821 ἐρημοῦσι τὰ πρὸς Ἀνατολὰς, καὶ βάλ-
 » λουσιν εἰς κίνδυνον τὰ μέγιστα συμφέροντα, ὅλ' παύτως, καὶ
 » ἐπομένως δὲν θὰ διαταραχθῇ ἐκ ταύτων ἡ εἰρήνη, τὴν ὁποίαν
 » ἡ Εὐρώπῃ ἀπολαύει, διότι πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν αἱ Δυνάμεις
 » τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ῥωσσίας προσφέρουσι διὰ τῆς μεσι-
 » τείας καὶ ἐγγυήσεώς των, πρὸς μὲν τὸν Σουλτάνον ἔντιμον μὲ
 τὴν Ἑλλάδα εἰρηνοποιήσιν, πρὸς δὲ τοὺς Ἕλληνας τὸν τρόπον
 » τοῦ ν' ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τὴν ὀλεθρίαν ἀπομόνωσίν των, νὰ βελ-
 » τιώσωσι τὴν ἐνεστιῶσαν κατὰστασίν των καὶ τέλος νὰ ἐλπίσω-
 » σιν εὐτυχέστερον μέλλον. Ἀλλὰ τὰ Μυστικοσυμβούλια αὐτῶν,
 » μελειῶντα τὰς περιστάσεις ὅσας δύνανται νὰ βραδύνωσιν ἢ νὰ
 » ἐπενέγκωσι δυσνίκητα ἐμπόδια εἰς τὴν κατόρθωσιν τῆς σωτη-
 » ριῶδους προθέσεώς των, καὶ ζητοῦντα νὰ παραλέθωσιν ἢ νὰ ὑ-

» περηνικήσωσιν ὅλα τὰναντία, θὰ καταπεισθῶσιν ὅτι δὲν θὰ φθά-
 » σωσι· τὴν σκοπὸν τῶν Δυνάμεων εὐτυχῶς πως, εἰμὴ μόνον ἀπ-
 » αλάττοντα τὴν Ἑλλάδα ὅσοι τάχιον ἀπὸ τὴν ἀθλιωτάτην
 » καὶ ἀξιοθρήνητον κατὰστασι, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐφθισεν ἐξ αἰτίας
 » τοῦ ὀκταετοῦς ἐξολοθρευτικοῦ πολέμου καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ συμ-
 » φορῶν.

« Ἐν ὑποθέσει ὅτι οἱ Τούρκοι ἀποδέχονται ἢ ἀποβρίπτουσι
 » τὴν μεσιτείαν τῶν Δυνάμεων, θὰ ἐξετάσωμεν ἐν συνόμῳ μὲ
 » ποίους τρόπους αἱ Δυνάμεις αὗται θὰ κατορθώσωσιν ὥστε νὰ
 » πληρωθῶσιν αἱ εὐχαὶ τῶν καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς
 » ἀνθρωπότητος. Ἐν ὑποθέσει ὅτι οἱ Τούρκοι καὶ οἱ Ἕλληνες δέ-
 » χονται τὴν συνθήκην τῆς 6 Ἰουλίου, ὅτι ἤρχισαν τακτικαὶ δια-
 »πραγματεύσεις μεταξὺ αὐτῶν, καὶ τέλος ἐγένεε σύμβασις διὰ
 » τῆς μεσιτείας καὶ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν τριῶν Δυνάμεων. Εἰς
 » τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ καθ' ἣν θὰ εὐ-
 » ρεθῇ αὕτη ἀφ' οὗ παύσωσιν αἱ ἐχθροπραξίαι, ἵ ποῖαν ἠθικὴν
 » ἢ ὕλικὴν ἐγγύησιν θὰ δυνηθῇ νὰ προσενέγκῃ ἀμοιβαίως εἰς
 » τὰς Δυνάμεις ἢ Κυβερνήσεις τῆς, καὶ πῶς θὰ τολμήσῃ νὰ τὰς
 » βεβαιώσῃ ὅτι θὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ὑπεσχημένα; καὶ ἂν θὰ ὑπο-
 » σχεθῇ μὲ τὸν ἐπιστημότερον τρόπον κατὰ τοῦτο, ἵ ποίους τρό-
 » πους ἔχει εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ τὰ ἐκπλη-
 » ρώσῃ; Πρὸ τριῶν ἐτῶν οἱ Ἕλληνες δὲν ὑπάρχουσιν, οὐδὲ πο-
 » λεμοῦσιν, εἰμὴ διὰ τῶν βοηθημάτων τὰ ὁποῖα χρεωστοῦσιν εἰς
 » τὴν ἐλεημοσύνην τῶν Χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης. Αἱ γὰρ τῶν
 » εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν
 » Ἑλλάδα εἰν' ἀγεώργητοι, ἀφ' οὗτο οἱ Τούρκοι φέρουσιν ἐκεῖ
 » τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὸν θάνατον· διότι οἱ γεωργοὶ φέρουσι τὰ
 » ὄπλα, καὶ αἱ οἰκογένειαι τῶν ἡ χμαλωτίσθησαν, ἢ διεσκορπί-
 » σθησαν εἰς τὰς νήσους, ἢ κατέφυγον εἰς βράχους ἀπροσίτους.
 » Αἱ κῶμαι, τὰ χωρία καὶ αἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος κατεστρέφη-
 » σαν καὶ κατήντησαν ἐρείπια καὶ ἐρημίαι· ἄλλο δὲν ἔμεινεν εἰς
 » τοὺς κατοίκους τῆς, εἰμὴ ὁ ἀρχαῖος χαρακτήρ αὐτῶν, καὶ ἡ ὁ-
 » μῶφνος καὶ ἀμετάθετος ἀπόφασίς των νὰ μὴ ὑποκύψωσιν εἰς
 » τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων ἢ ἄλλου τινὸς ξένου. Ἀλλ' οἱ οὕτως εὐ-
 » γενῶς διατεθειμένοι Ἕλληνες, καὶ λαὸς καὶ ἀρχηγοί, ἐξ αἰ-

» τίας τοῦ πολέμου, καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ δεινῶν καὶ τῆς ἀναρχίας
 » δὲν θέλουσι νὰ κατασταθῇ Κυβέρνησις ἰσχυρά, καὶ δυναμένη νὰ
 » διομολογήσῃ καὶ νὰ ἐκ πληρώσῃ τὰ διωμολογημένα σύμφω-
 » να μὲ τὴν συνθήκην τῆς 6 Ἰουλίου, καὶ τὴν ἀπόφασιν τῶν με-
 » σιτευσουσῶν Δυνάμεων. Καὶ ἀπὸ ἑποῖαν ἐντόπιον πηγὴν, ἡθικὴν
 » ἢ χρηματικὴν ὅποιάδηποτε Κυβέρνησις θὰ ἐξαρύτῃ εἰς τὴν Ἑλ-
 » λάδα σήμερον τὴν ἐπιβρόχην τῆς, τὴν ὑπόληψιν τῆς, τὴν ἐξου-
 » σίαν τῆς, καὶ τοὺς τρόπους τοῦ νὰ ἐργάσῃ τὰ χρέη τῆς; εἴ-
 » ναι τὸ αὐτὸ ἢ ὡς ἂν ἤθελε νὰ μὴ γνωρίσῃ τις τὴν φύσιν τῶν
 » ἀνθρώπων, ἢ νὰ κρίνῃ προκατειλημένως καὶ ἀδίκως περὶ τοῦ
 » φονικοῦ πολέμου τῶν Ἑλλήνων, ἂν θελήσῃ νὰ τοὺς δειδίσῃ διὰ τὴν
 » ἐξ αὐτοῦ ἀθλίαν κατὰστασίν των, ἢ νὰ δάλῃ θάσιν εἰς ἐγγύ-
 » ησὶν τινα συσταμένην εἰς πρᾶξιν ὑπογεγραμμένην ἀπὸ τὴν
 » Κυβερνήσιν των, Κυβέρνησιν πολιορκουμένην ἀπὸ παντοίῃς ἐ-
 » πειγούσας ἀνάγκας, καὶ κατακυριευμένην ἀπὸ τὴν αὐτογνωμονα
 » θέλησιν τῶν παληκαρίων, τῶν ὁποίων ἡ κακομοιρία ἀποτελεῖ τὴν
 » δύναμιν, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀπελπισία δικαιώνει πολλάκις τὰς
 » καταχρήσεις. Καὶ ὅμως ποῖον ἄλλην ἐγγύησιν ἡδύναντο
 » αἱ Δυνάμεις νὰ λάβωσιν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ ἐγγυηθῶσιν
 » ὡταχτύως ἐκ μέρους των εἰς τοὺς Τούρκους ὅτι οἱ Ἕλληνες θὰ
 » ἐκτελέσωσι τὰς ἀποφάσεις, τὰς ὁποίας ὅχι κίχμωσι μετολαβού-
 »σαι; ἄλλον τρόπον δὲν ἔχουσι πρὸς τοῦτο, εἰμὴ τὰ καταλάδωσι
 » στρατιωτικῶς ὠχυρωμένους τινὰς θύσεις, ἢ κανὲν φρούριον ἢ
 » καμμίαν νῆσον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν συνθήκην
 » τῆς 6 Ἰουλίου καὶ μὲ τὸν εἰρηνοποιὸν σκοπὸν των. Οἱ αὐτοὶ
 » στοχαστοὶ γίνονται ἐναργέστεροι ἐν ὑποθέσει ὅτι ἡ Πύλη θ' ἀ-
 » πορρίψει τὴν μεσιτείαν των.

• Εἴτετι πιπεισμένοι ὅτι οἱ Ἕλληνες θὰ προθυμηθῶσι νὰ συν-
 »αινέσωσιν εἰς τὴν εἰρημένην συνθήκην, ἔχοντες ἐντελῇ ἐμπιστο-
 »σύνην εἰς τοὺς Χριστιανικοὺς καὶ καλοκάγιστους σκοποὺς τῶν
 » συμμάχων Δυνάμεων. Ἀλλ' εἰς τὴν πικροῦσαν κατὰστασίν των
 » ὅλως γυμνοὶ καὶ ἄποροι ὄντες, ὅχι παρέδωκον τὸ πρῶτον καὶ
 » ἱερώτερον χρέος των, ἂν δὲν ἐζήτουν ἀπὸ τοὺς βχισιλεῖς βεβή-
 »θειάν τινα, διὰ ν' ἀπορύγῃσι τοὺς ἀπείρους κινδύνους, εἰς τοὺς
 » ὁποίους τοὺς ῥίπτουσιν ἀφ' ἐνός ἢ παντελὲς ἑλλειψίς τροφῶν,

»καὶ ἀφ' ἑτέρου αἱ προσπάθειαι τῶν Τούρκων νὰ κατακτήσῃσι τὴν
 »Πελοπόννησον, ἐν ᾧ χωρὶς τῆς ἐτοιμοῦ δοθείας τῶν Δυνάμεων
 »τῆς ἀπολεσθῶσιν ἤδη, ὅτε αὐταὶ ἀπεφάτισαν νὰ τοὺς σώσωσιν.
 »Εἶναι δὲ πιθανὸν νὰ τοὺς φυλάξῃ καὶ τῶρα ἡ θεία πρόνοια θαυ-
 »ματουργοῦσα· πλὴν αὐτοὶ θὰ ἐξακολουθήσωσι παλαίοντες ἐ-
 »ναντίον τριῶν ἐχθρῶν ἐπίσης φοβερῶν, τῆς παμπτωχείας, τῆς
 »ἀναρχίας καὶ τῶν Τούρκων, ἀλλ' ὅχι· ἐέβαια καὶ μὴ προξενούν-
 »τες λίαν θεινὰ καὶ κινδυνώδη ἀποτελέσματα τόσον δι' ἑαυτοὺς,
 »ὅσον καὶ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης εἰς τὸν Βόσπορον.

» Καὶ ἂν δὲ οἱ συμμαχικοὶ στόλοι ἐμποδίσωσι τὸν Ἱμπραχίμ
 »νὰ λάβῃ νέας δυνάμεις ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, τάχα δὲν εἶναι φόβος
 »μὴ λάβῃ ἀπὸ τὴν Ἑπειρον καὶ τὴν Ἀλβανίαν βοήθειαν στρα-
 »τευμάτων, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀκμαίως τὸν πόλεμον, καὶ νὰ
 »καταθραύσῃ τὰ λείψανα τῶν λαῶν, τῶν καταφυγόντων ὑπὸ τὰ
 »τεῖχη τοῦ Ναυπλίου καὶ δύο ἄλλων φρουρίων, καὶ τότε νὰ πα-
 »ραδοθῶσιν εἰς αὐτὸν αἱ πεινῶσαι φρουραὶ, παραδίδουσαι τὰ φρου-
 »ρια αὐτά; Ἐν ὑποθέσει τέλος ὅτι, ὁ Ἱμπραχίμ θὰ διασθῇ νὰ
 »σταθῇ ἢ καὶ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, τάχα τὰ φρούρια
 »ὅσα μένουσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων· εἶναι δυνατόν νὰ
 »παραδοθῶσιν ἐπὶ συνθήκῃ εἰς Κυβέρνησιν, μὴ δυνάμεν νὰ τοὺς
 »ὑποχρεώσῃ εἰς τοῦτο, καὶ ὥς ἐκ τῶν προτέρων μὴ ἔχουσιν
 »καμμίαν ὑπόληψιν εἰς τοὺς πλουσίους καὶ δυνατοὺς τῶν Τούρκων,
 »οἵτινες εἶναι τὰ νεῦρα τῶν φρουρῶν των; μενόντων ἄρα φρουρί-
 »ων ἐν τῇ Πελοποννήσῳ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων, δύνανται
 »ποτε νὰ ἐλπίσωσιν αἱ Δυνάμεις νὰ ἐκτελεσθῇ διὰ μέσου δια-
 »πραγματεύσεων τὸ ὅ· ἄρθρον τῆς συνθήκης, τὸ ὀρίζον παντελῆ
 »διαχωρισμὸν τῶν δύο ἐθνῶν πρὸς ἀποφυγὴν νέων μεταξὺ αὐ-
 »τῶν συγκρούσεων; Ἄν ἂν ἑτέρου οἱ Τούρκοι ἰσχυρογνωμονήτες
 »ἐξακολουθήσωσι τὸν κατὰ τῶν Ἑλλήνων πόλεμον, καὶ ἂν νείαι
 »καταστροφὰὶ ἐρελκύσωσι τὴν συμπάθειαν τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τοὺς
 »Ἕλληνας, δὲν θ' ἀναγκασθῶσιν αἱ Δυνάμεις νὰ παραδεχθῶσι
 »δραστηριώτερα μέτρα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀποτελέσωσιν ὅ,τι αὐταὶ ἐπι-
 »θυμοῦσι ν' ἀποφύγωσιν, ὃ ἐστὶ τὸν πόλεμον.

» Ἀλλ' αἱ Δυνάμεις δὲν ἔχουσι νὰ φοβηθῶσι τοιοῦτόν τι, ἂν
 »προμηθεύσωσιν ὀλίγα βοηθήματα εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὥστε νὰ

»δυνηθῶσιν οὗτοι νὰ συστήσωσι Κυβέρνησιν, δυναμένην νὰ ἐνεργῇ
 »στρατηρικῶς καὶ πρὸς ἓνα σκοπὸν ἀμετάστρεπτον τὰ τε στρατιωτικὰ
 »καὶ διοικητικὰ χρεὴ τῆς, ἥτις ἀφ' οὗ ἀνακαλύψει εἰς τὸ ἔθνος
 »τούς κεκρυμμένους πόρους του, νὰ τῷ χορηγήσῃ τοὺς τρόπους
 »τοῦ νὰ ἐπαρκέσῃ ἐντὸς ὀλίγου εἰς ἑαυτὸ, καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ ἐν-
 »πιίμως ὅτι ἂν ἤθελεν ὑποσχεθῇ ἡ Κυβέρνησίς του, καὶ τοι ἐξα-
 »κολοιθοῦσα τὸν κατὰ Τούρκων πόλεμον.

» Ἀρ' ὅλα τὰ ἐκδικητικὰ μέτρα, ὅσ' ἀπαιτοῦνται νὰ ἐκπλη-
 »ρωθῇ ἡ συνθήκη τῆς 6 Ἰουλίου, τὸ νὰ δώσωσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας
 »διὰ τινων βοηθημάτων τὴν δύναμιν νὰ τὴν ἐκτελέσωσι, θὰ ἦτο
 »τὸ μόνον ὅπου συνᾶδει παντελῶς μὲ τὸ πνεῦμα καὶ μὲ τὸν
 »σκοπὸν τῆς. Τοῦτο μόνον θὰ καταπέσει τὸν Σουλτάνον ὅτι αἱ
 »σύμμαχοι Δυνάμεις θέλουσιν ἀρεῖσθαι τὴν εἰρήνην τῆς Ἀνα-
 »τολῆς διὰ τῆς σωτηρίας τῶν Ἑλλήνων. Τοῦτο μόνον δύναται νὰ
 »εἰσάγῃ τοὺς Τούρκους νὰ συναίνεωσιν εἰς ὅ, τι θέλωσιν αἱ Δυ-
 »νάμεις, καὶ ἐπομένως νὰ μὴ χρειασθῶσιν αὐταὶ ἄλλα μέτρα, τὰ
 »ὅποια δύνανται νὰ κινήσωσιν εἰς ἀμέσους ἐχθροπραξίας τὴν
 »Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, Ῥωσσίαν καὶ Τουρκίαν.

» Τοῦτου δρθέντος, τὰ Μυστικοσυμβούλια τῶν συμμαχῶν θὰ
 »ἔκρινον ἴσως· εὐλογον νὰ δηλοποιήσωσιν εἰς τὴν Πύλην ὅτι αἱ
 »Δυνάμεις σέδονται τὰς ἀποφάσεις τῆς, καὶ δὲν θέλουσι νὰ τὴν
 »εἰσάγῃ νὰ τὰς μεταβάλῃ· πλὴν διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους δὲν με-
 »ταβάλλουσιν οὐχ' ἥτιον καὶ αὐταὶ τὰς ἰδικὰς των, καὶ ἐπομέ-
 »νως θὰ ἐκπληρώσωσι τὰ τῆς συνθήκης πιστῶς, διατηροῦσαι
 »φιλικὰς σχέσεις μὲ τοὺς Ἕλληνας. Ἄν δὲ τοῦτο θεωρηθῇ ἀπὸ
 »τὴν Πύλην ὡς ἐχθροπραξία, αὕτη εὔεται νὰ κηρύξῃ πόλεμον
 »εἰς τὰς μεταλαβείας Δυνάμεις, καὶ τότε θὰ λάδωσι καὶ αὐταὶ
 »ἀμυντικὰ μέτρα ὑπὲρ ἑαυτῶν· ἄλλ'· εἶναι δυνατόν νὰ ὑποτεθῇ ὅτι
 »ἐτυφλώθη τόσον, ὥστε νὰ κηρύξῃ τῷ ὄντι πόλεμον κατὰ τῆς Ἀγ-
 »γλίας, Γαλλίας καὶ Ῥωσσίας, καὶ οὕτω νὰ ἐκθέσῃ τὴν μητρό-
 »πολιν τῆς εἰς τὸ νὰ πάθῃ ὑπὸ τῆς πείνης ἐντὸς ὀλίγου, καὶ ἴσως
 »νὰ προκαλέσῃ τὴν πτώσιν τῆς αὐτοκρατορίας; τί ἄρα μέλη
 »τότε νὰ πράξῃ; ἢ θὰ φυλάξῃ σιωπὴν, ἢ θ' ἀποκάμει ἀπαινοῦσα
 »νὰ παύσωσιν αἱ τοιαῦται σχέσεις, καὶ τοῦτο θὰ συντελέσει ἐπὶ
 »πλέον εἰς τὸ νὰ διατηρηθῇ ἡ εἰρήνη εἰς τὸν Βόσπορον. Ὁ δὲ

» χρόνος θά δώσει τέλος εἰς τὰ τῆς συνθήκης, καὶ ἴσως θά δώσει
 » τέλος ἀναγκάζων καὶ ὅλας τὰς Δυνάμεις τῆς Εὐρώπης νὰ συναι-
 » νέωσιν ἐκούστως εἰς οὐτὴν. »

» Ἀλλὰ χορηγοῦσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας τ' ἀπαιτούμενα βοηθή-
 » ματα αἱ Δυνάμεις, ἵ δὲν λαμβάνουσι τάχα πραγματικῶς μέρος
 » ἐνεργὸν εἰς τὰς μετὰ τὸ Τούρκων καὶ Ἑλλήνων ἐχθροπραξίας,
 » ἀντιβαίνουσιν εἰς τὴν συνθήκην, καὶ δὲν ἐκτρέπονται ἀπὸ τὸν
 » ὁποῖον ἐχάραξαν εἰς ἐαυτὰς ὅρον, ἐπ' ἐλπίδι νὰ ὑποχρεώσωσι
 » τοὺς Τούρκους, νὰ δεχθῶσι τὴν μεσιτείαν των. Ἡ παρουσία εἰς
 » τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν συμμαχικῶν στόλων, καὶ ἡ ἐκ τούτων
 » συνάφεια καὶ αἱ σχέσεις τῶν δυνάμεων μὲ τοὺς Ἕλληνας ἀπαν-
 » τῶσιν εἰς αὐτὰς τὰς ἐνστάσεις, καὶ μάλιστα φαίνεται ὅτι νομι-
 » μοποιοῦσιν εἰς τὰ ὅμματα τῶν Τούρκων τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες
 » ἐπικαλοῦνται βιήθειαν. Πλὴν καὶ ἵ διατὶ αἱ Δυνάμεις δὲν δηλο-
 » ποιῶσιν εἰς τοὺς Τούρκους ὅτι θέλουσι νὰ ἐπιτύχωσι τὸν
 » σκοπὸν, θέλουσι σταθερῶς καὶ ἀμεταθέτως τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν
 » αὐτὸν φέροντα, καὶ ὅτι ἐπομένως ἐχορήγησαν βοηθήματα εἰς
 » τοὺς Ἕλληνας, εἴτε διὰ νὰ τοὺς βάλωσιν εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώ-
 » σωσι πρὸς τὴν Πύλιν αὐτὴν (ἂν δεχθῇ τὴν μεσιτείαν) ὅ,τι ἂν θὰ
 » ὑποσχεθῶσι Δυνάμει τῆς συνθήκης, εἴτε διὰ νὰ τοὺς προμηθεύ-
 » σωσι τοὺς τρόπους τοῦ νὰ ὑπάρξωσι, καὶ νὰ ὑπερασπίσωσιν ἐαυ-
 » τοὺς εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ Πύλη, τυφλώττωσα ὡς πρὸς τὰ
 » ἴδιάν της συμφέροντα, ἤθελεν ἀπωθήσει τὴν ὁποίαν αἱ Δυνάμεις
 » τὴν ὀρέγουσι χεῖρα βοηθείας;

» Ἡ ἀλήθεια, ἂν καὶ λυπηρὰ, πλήττει ὅλας τὰς διανοίας, καὶ
 » οἱ Τούρκοι αὐτοὶ τέλος πάντων θὰ τὴν γνωρίσωσιν, ὥστε, ἂν ἤ-
 » ναι τρόπος νὰ τοὺς βιάτωσι, νὰ ὑποχωρήσωσιν εἰς τὴν ἀνάγκην
 » χωρὶς πολέμου, ἄλλος τρόπος δὲν φαίνεται εἰμὴ μόνος ὁ παρ'
 » ἡμῶν προβαλλόμενος, οὕτως αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις μ' ἓνα μόνον
 » λόγον καὶ διὰ τινος βοηθείας, ἥτις θὰ τὰς ἐπιβάλοι θυσίας
 » ἀκαριαίας καὶ μὴ ἀναλόγου μὲ τοὺς ὁποῖους, θὰ προκαταλάβει
 » κινδύνους, ὅ' ἀποσκεδάσωσι τοὺς φόβους τοῦ πολέμου εἰς τὸν
 » Βόσπορον, καὶ θὰ σώσωσι τὴν Ἑλλάδα. Ἐξηγοῦμεν τὸν στοχα-
 » σμὸν μας. Τραπίζῃται ἀξιοσεβαστοί, εἰν ἔτοιμοι νὰ συμφωνήσωσι
 » μὲ τὴν Ἑλλάδα δάνειον ἐνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν στηριζομένων

» πρὸς ὀγδοῇντα ἢ ὀγδοῇντα πέντε καθ' ἑκατὸν καὶ μὲ τόκον
 » πρὸς πέντε καθ' ἑκατόν· ὁμῶς ἀπαιτοῦσι τὴν ἐγγύησιν τῆς
 » Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ῥωσσίας διὰ τὰ ἐπιμερίσματα τοῦ
 » αὐτοῦ δανείου. Ἄν λοιπὸν αἱ Δυνάμεις δώσωσι τὴν ἐγγύησιν
 » των, θὰ ὑποχρεωθῶσι νὰ πληρώσωσιν εἰκοσι χιλιάδας λίρας
 » κατ' ἑτος ἐκάστη, καὶ ἐκτὸς τῶν τόκων χρεόλυτρον πρὸς ἑν
 » καθ' ἑκατόν, καὶ ἡ δόσις αὐτῇ δὲν ὀφθαλπεῖται εἰς χρήματα,
 » διότι οἱ τραπεζίται δανεισται ὑπόσχονται νὰ τὴν πληρώνωσιν
 » αὐτοῖ, λαμβάνοντες ἀναγκρὰς ἰσαξίως ἐπὶ τοῦ μεγάλου βιβλίου
 » τοῦ δημοσίου χρέους ἐκάστης Κυβερνήσεως. Τὸ δ' ἐκ τούτου
 » κεφάλαιον εἰς τὴν διαθεσιν τῆς Ἑλλάδος, τιθέμενον, ἀφ' ἑνὸς
 » μὲν, θὰ χρησιμεύσει εἰς ἐξόφλησιν τῶν δώδεκα δανείων τοῦ
 » Λονδίνου, ἀφ' ἑτέρου δέ, θὰ χορηγήσει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυ-
 » βέρνησιν τὰ μέσα, νὰ διευθετήσῃ τὰ πρὸς ἄμυναν τῆς Ἑλλάδος,
 » καὶ νὰ βάλῃ εἰς ἐνέργειαν τοὺς πόρους τῆς. Ἡ δὲ διαρκεία τῆς
 » ἐγγυήσεως αὐτῶν θὰ εἴναι πραγματικῶς ὀλιγοετής, διότι δὲν
 » θὰ ἐπεκταθῇ εἰμὴ ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης καθ' ἣν ἡ Ἑλλὰς
 » ἀπολαύσῃ πάλιν δημοσίας πίστεως, καὶ χρήσιμα τὰ σημαν-
 » τικὰ πλοῦτη τῶν ἡγεμονικῶν της καταστάνουσιν, ὅτι εὑρεῖ εὐκόλως
 » τοὺς τρόπους νὰ συμφωνήσῃ ὑπὸ τὴν ἰδίαν τῆς ἐγγύησιν νέον
 » δάνειον, ὅτε καὶ ὅχι ἐκπληρώσει τὰς ὑποχρεώσεις τῆς πρὸς τὰς
 » Δυνάμεις. Ἄν ὁμῶς προ-τιμῶσιν αὐταὶ νὰ δανείωσιν ἀμέσως
 » τοὺς Ἕλληνας ποσότητες τινος, ἢ παρὰ πληρωτέαν, καὶ νὰ λάβωσιν
 » εὐλογωφανῆ τόκον καὶ ἐγγύησιν ὅποιαν ἐγκρίνωσι, τότε ἡ πο-
 » σότης αὕτη, διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας καὶ
 » εἰς τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθεμένους σκοποὺς, δὲν πρέπει νὰ εἴναι
 » ὀλιγωτέρη τῶν ἐνεκκισίων χιλιάδων λίρων στερληνῶν, τριακο-
 » σίων δηλαδὴ χιλιάδων δι' ἐκάστην δυνάμιν. Ἄν τέλος πάντων αἱ
 » Δυνάμεις δὲν δέχονται οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο, πάλιν εὐερ-
 » γετοῦσι τὴν Ἑλλάδα μεγάλως, ἂν παρὰδεχθῶσιν ἀπὸ τῆς
 » σήμερον τὴν ἀνάγκην καὶ τὸ κατεπαιγὸν βοήθειας τινὸς χορη-
 » γηθητομένης εἰς αὐτὴν, καὶ θελήσωσι νὰ δημοσιεύσωσιν εἰς τὸ
 » πρωτόκολον τῶν συνδιαλέξεων τῶν ἐν Λονδίῳ πληρεξουσίων
 » των δι, ἀφ' οὗ δεχθῶσιν οἱ Ἕλληνες τὴν συνθήκην τῆς 6 Ἰου-
 » λίου, τοὺς δανείζουσιν ὁμοῦ καὶ αἱ αἱ τρεῖς τὴν προσέγκτα . . . ἢ

» προσφέρουσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν των τὸ ὑποστήριγμα τῆς ἰδίας
 » αὐτῶν πίστεως διὰ τὰ τοὺς βάλωσιν εἰς θέσιν νὰ συμφωνήσωσι
 » νέον δάνειον. Ἡ δηλοποίησις των θὰ μένει πρὸς ὥρας μυστική·
 » γινομένη δὲ πρὸς τὸ ἐνδιχόμενον, δὲν θὰ βάλῃ: εἰς κίνδυνον οὐ-
 » δενὸς τὰ συμφέροντα, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ τὴν με-
 » ταχειρισθῇ εἰς τινὰς τραπέζιτας τιμίους καὶ διακριτικούς, νὰ
 » λάβῃ παρ' αὐτῶν ἄμεσα βοηθήματα, τὰ ἑπεὶα ἤδη ἤθειλον συν-
 » τελέσει: οὐσιωδῶς εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν Ἑλλήνων. Τούτων μὴ
 » γενομένων, ἄλλο δὲν μένει εἰς αὐτοὺς εἰμὴ νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν
 » θεῖαν πρόνοιαν, καὶ ν' ἀφεθῶσιν εἰς τὴν τύχην των. ἀλλὰ τότε δὲν
 » θὰ θαρρύνει ἐπ' αὐτοὺς οὐδεμία εὐθύνη διὰ τὰς συνεπείας τῆς
 » παντελοῦς στερήσεως καὶ ἀπελπισίας των. Ἀποφεύγομεν τοὺς λό-
 » γους, δι' ὧν θ' ἀπεδεικνύομεν πόσον θὰ ὠφείλει, ἂν ἐδίδοτο σή-
 » μερον βοήθειά τις εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ μόνον λέγομεν ὅτι,
 » θὰ προελάβαντε μεγαλειτέρας θυσίας τόσον εἰς τὴν περίπτωσιν,
 » καθ' ἣν οὗτοι δεχθέντες τὴν μεσιτείαν, δὲν θὰ εὐρίσκοντο εἰς
 » κατάστασιν νὰ ἐκπληρώσωσιν ὅ,τι ὑποσχεθῶσιν, ὅσον εἰς τὴν
 » περίπτωσιν, καθ' ἣν αἱ Δυνάμεις θὰ ἠναγκάζοντο νὰ κατα-
 » φύγωιν εἰς ἄμεσα ἐκθιαστικά μέτρα, ὥστε νὰ ὑποχρεώσωσι
 » τὴν Πύλιν, νὰ δεχθῇ τὴν μεσιτείαν των. Ἀποφεύγομεν τέλος
 » ν' ἀναπτύξωμεν ὅλας τὰς ὠφελείας, ὅσαι θὰ πηγάζωσι μετ'
 » ὀλίγον ἀπὸ τὴν τοιαύτην βοήθειαν, καὶ μόνον λέγομεν ὅτι,
 » αὕτη θὰ ἐπενέγκει τὰς ἐκ τῆς συνθήκης τῆς 6 Ἰουλίου ἐμπορι-
 » κας σχέσεις μεταξὺ των μεγάλων Δυνάμεων καὶ τῆς Ἑλλάδος. »
 Μετοῦντος τοῦ Σεπτεμβρίου ὁ Κυβερνήτης ἦτον εἰς τοὺς Παρι-
 σίους, ὅθιν τὴν 20 διευθύνει πρὸς τὰ μυστικοσυμβούλια τῶν τρι-
 ῶν Δυνάμεων τὴν ἐπομένην ἰδιόπιστον διακοίνωσιν. « Αἱ Αὐλαὶ
 » τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ῥωσσίας, τὴν
 » μεσιτείαν των προσφέρουσι εἰς τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς Ἑλ-
 » ληνας, κατὰ τὴν συνθήκην τῆς 6 Ἰουλίου, ἐπρότειναν καὶ ἄμε-
 » ρον ἀνακωχὴν ὀπλων. Καὶ οἱ μὲν Ἕλληες ἐδέχθησαν τὴν μεσι-
 » τείαν, εἰπόντες ὅτι ἦσαν εἰσιμοὶ νὰ συμφωνήσωσι μετὰ τῶν
 » Τούρκων περὶ τῆς ἀνακωχῆς αὐτῆς. Ἡ δὲ Πύλη ἀπέβριψε τὰς
 » προτάσεις τῶν ἀντιπροσώπων των μεσιτευσουσῶν αὐτῶν, καὶ ὁ
 » Αἰγυπτιακὸς στόλος συγκείμενος ἀπὸ ὀγδοῇντα τέσσαρα πλοῖα,

» ἔξ ὧν τὰ σφράντα Αὐστριακὰ, ἔφθασε τὴν 28 Αὐγούστου εἰς
 » Νεόκαστρον. Αἱ σύμμαχοι αὐταὶ προνοοῦσαι, ἐφρόντισαν ἀπὸ
 » τὸν Ἰούνιον νὰ ἐμποδίσωσι διὰ φιλικῶν εἰτηγήσεων τὸν Αἰ-
 » γυπτικὸν στόλον εἰς τὸν λιμὲν τῆς Ἀλεξανδρείας· ἀλλ' ὁ
 » στόλος αὐτὸς ἀπέπλευσε, καὶ χιλιάδες ἀράδων ὑπάγουσι νὰ συν-
 » τελέσωσι τῆς Πελοποννήτου τὸν Ὀλεθρον, καθ' ὃν καιρὸν οἱ
 » συμμαχικοὶ στόλοι ἔλαβον διαταγὰς νὰ περιπλέωσιν ἡνωμένοι
 » τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ τὸν προλάβωσι. Τὸ Διόβαν
 » ἔχει ὑπ' ὄψιν τὴν συνθήκην καὶ τὴν δμοφώνον δηλοποιήσιν
 » τῶν ἀντιπρόσώπων τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, τῆς Γαλλίας καὶ
 » τῆς Ῥωσσίας. Ὅθεν ἡξιοῦρει ὅτι καὶ ὁ περίπλους τῶν εἰρημένων
 » στόλων ἡδύνατο νὰ διαστή τὴν Πύλην ἠθικῶς τε καὶ φυσικῶς,
 » νὰ δεχθῇ τὴν μεσιτείαν των, καὶ ἥδη γαυριᾷ διότι ὑπεξέφυγε
 » πᾶσαν βίαν διὰ τῆς ἐπιμονῆς, καὶ μάλιστα διὰ τῆς αὐθαιρεσίας,
 » δι' ἣς ὁ Σατράπης τῆς Αἰγύπτου ἡδυνήθη νὰ ματαιώσῃ τὰ κι-
 » νήματα τῶν πρακτόρων τῆς τριπλῆς συμμαχίας. Ὑπὸ λοιπὸν
 » νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι εἰς τὸ ἔξῃς ἡ Πύλη, ὑπέκοντα εἰς τὰς
 » συμβουλὰς τῶν συμμάχων, θὰ κλίνει τὸν αὐχένα; Τοῦτου μὴ
 » διδομένου, πῶς θὰ δυνήθωσι ν' ἀντιέξωσιν οἱ Πελοποννήσιοι
 » Ἕλληνες; Ἄν δὲ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ὑποκύπτωσι, πῶς εἶναι
 » δυνατόν νὰ ἐλπίσωσιν αἱ Δυνάμεις νὰ φθάσωσι τὸν σκοπὸν τῆς
 » συνθήκης των, φυλάττουσθαι τὴν εἰρήνην, ἢ τοῦλάχιστον μὴ λαμ-
 » βάνουσαι μέτρα, ἅτινα ὧς ἐκ τῶν περιστάσεων ἤθελον προκα-
 » λήσει τὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον θέλουσι ν' ἀπορύγωσι; Δὲν ἀνή-
 » κει εἰς ἡμᾶς νὰ συζητήσωμεν αὐτὰ τὰ δευρὰ ζητήματα, εἰμὴ
 » κατὰ μόνον τὴν ἐποψιν, ἣν καταδείξαμεν εἰς τὸ ὑπόμνημα τῆς
 » 31 Αὐγούστου 12 76ρίου. Καὶ δυνάμεθα νὰ θεβαιώσωμεν ὅτι,
 » καὶ τοι ἔλαβεν ὁ ἱμπαχιὲ νέος δυνάμεις ἀξιολόγους, δύναται
 » ἀκόμη καὶ ἡ Πελοπόννησος νὰ σωθῇ καὶ ἡ Πύλη νὰ διασθῇ βρα-
 » βύτερον, νὰ δεχθῇ τὴν μεσιτείαν τῶν Δυνάμεων χωρὶς πόλεμον,
 » ἂν αὐταὶ χορηγήσωσιν ἀπὸ τῆς σήμερον εἰς τοὺς Ἕλληνας τὰ
 » ζητηθέντα χρηματικὰ βοηθήματα. Λέγομεν δ' ἀπὸ τῆς σήμε-
 » ρον διότι τὸ πᾶν συνίσταται εἰς τὸν ἀρμόδιον καιρὸν καὶ
 » τοῦτο ἀποδείκνυται ἐναργῶς ἀπὸ τὴν ἄφιξιν τῶν Αἰγυπτίων
 » εἰς τὰ Μεθωκόρων, οἵτινες δὲν θὰ ἤρχοντο, ἂν οἱ στόλοι τῆς

Ἀγγλίας καὶ τῇ· Ἰαλλίης ἤρχιζον νὰ περιπλεύσι διὰ νὰ τοὺς ἐμ-
 »ποδίσωσιν, ἅμ' ἄφ' οὗ ἡ Πύλη διεζήλωσεν ἐπιστήμως ὅτι, δὲν
 »ἐδέχετό ποτε μετετεῖαν ξένων εἰς τὰ τῇ· Ἑλλάδος· ὅτε καὶ ὁ
 »Μεχμεταλῆς φειδόμενος τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὴν ἐκστρατείαν
 »ταύτην δαπάνης, δὲν θὰ ἐπέτρεπε νὰ ἐκπλεύσῃ ὁ στόλος τοῦ ἀπὸ
 »τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ τ' Αὐστριακὰ πλοῖα δὲν θὰ
 »προτεφέροντο εὐκόλως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπὸ ναυλον. Ὅθεν
 »καὶ σύμμαχοι Δυνάμεις, ἐφαρμόζονσαι τὴν παρατήρησιν ταύτην
 »εἰς τὰς προύτας περιστάσεις, θὰ καταπεισθῶσιν ὅτι δὲν εἶναι
 »δυνατὸν νὰ ἐκπληρωθῇ ἡ συνθήκη ἐν εἰρήνῃ, ἐκτὸς ἂν παραιτή-
 »τῳσι τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἐπὶ τοσοῦτον ἀβέβαιον
 »καὶ κινδυνώδες τοῦ χρόνου, καθ' ὅσον οἱ Ἕλληνες δὲν ὑπάρχου-
 »σι τὴν σήμερον, εἰμὴ διὰ τῶν ὀλίγων βοηθημάτων, τὰ ὅποια
 »τοὺς ἔστειλαν μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων οἱ εἰς τὰ ξένα ὁ-
 »μογενεῖς των, καὶ καθ' ὅσον τὰ μένοντα εἰσέτι φρούρια εἶν' ἐφω-
 »δικασμένα μόλις δι' ὀλίγας ἡμέρας. Ἀφ' οὗ δὲ οἱ Ἀραβες θερί-
 »σωσι τὰ γενήματα τῶν Ἑλλήνων, τότε ποῖα ἐλπίς μένει νὰ
 »πολεμήσῃ πρὸς τόσον ἀνωτέρως δυνάμεις καὶ νὰ νικήσῃ αὐτὸς ὁ
 »κκκρόμοιρος λαός; ἀλλὰ καὶ ἂν, ὡς διὰ θύμματος, σωθῇ διατη-
 »ρούμενος ὑπὲρ τὰ τεῖχην τοῦ Ναυπλίου, τῆς Μονεμβατίας καὶ τῆς
 »Κορίνθου, ὁ τόπος· πάλιν θὰ κατεργημῶθῃ καὶ θὰ μένει διὰ πο-
 »λὺν καιρὸν ἄφροτος. Καὶ ὁμοῦς ἀπὸ μόνῃν αὐτοῦ τοῦ τόπου τὴν
 »ὑπαρξίν ἐξαχρᾷται τὸ πλήρωμα τῶν συντηρητικῶν, σκοπῶν οἰ-
 »νους χαρακτηρίζουσι τὴν γενομένην δια τῆς συνθήκης· τῆς 6 Ἰου-
 »λίου συμμαχίαν. Ἄν μὲν ἐρωτήσωσι· πῶς εἰς τὴν προύσαν
 »κρίσιν τῶν πρὸς γμάτων τὰ ζητούμενα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος βοη-
 »θήματα δύνανται νὰ τὴν προμηθεύωσι τοὺς τρόπους, νὰ ἐξέλ-
 »θῃ νικητρία ἀπὸ τοῦ στάδιον τοῦ πολέμου; ἀποκρινόμεθα ὅτι,
 »ἄφ' οὗ μεταχειρισθῶμεν μέρος αὐτῶν τῶν βοηθημάτων εἰς τὸ νὰ
 »συλλέξωμεν λόχους τινὰς ἀγαθῶν στρατιωτικῶν Ἑλβετῶν, διὰ νὰ
 »τὴν βοηθήσωσι μετὰ τοὺς βραχίονάς των καὶ μετὰ τὴν τάξιν των
 »βοηθούμενη ἄλλως τε ἀπὸ τοὺς συμμαχικοὺς στόλους ὡς ἐμπο-
 »δοῖζοντας τὴν συγκοινωνίαν τοῦ Ἰμπραχίμ μετὰ τὴν Αἴγυπτον, ἡ
 »Ἑλλάς, ὅχι μόνον θ' ἀντιτάξῃ ἀντίστασιν ἰσχυράν εἰς τὰ
 »στρατιευτικά του, ἀλλὰ καὶ θὰ τὰ βιάσῃ νὰ ριψώσι κάτω τὰ

«ὁπλα. Ἡ δὲ συλλογὴ τῶν Ἑλβετῶν θὰ ἐκτελεσθῇ εὐκόλως
 »καὶ ἀμέσως, ἂν αἱ μεσιτεύουσαι Δυνάμεις ὑποστηρίξωσιν ἐμ-
 »πιστευτικῶς διὰ τῆς ἐπιβροχῆς τῶν τὰς περὶ τοῦτου ἐνεργείας
 »τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Τελευτώντες
 »ἐπικαλούμεθα καὶ αὐτοὺς τὰς μεσολαβούσας Δυνάμεις νὰ λάβω-
 »σιν εἰς σκέψιν τὰς πιρατηρῆσεις ὅσας ἐκτίθεμεν εἰς τε τὸ ὑπό-
 »μνημα καὶ εἰς ταύτην τὴν διχοκρίνωσιν μας. Παρακαλοῦμεν δὲ
 »νὰ τὰς δεχθῶσιν εὐμενῶς ὅτι τε τὸ συμφέρον τοῦ δυστυχοῦς
 »Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης. » Ὁ Κυ-
 βερνήτης ὠμίλησε περὶ τῶν βοηθημάτων τούτων καὶ πρὸς τὸν
 Βιλέλ, τὸν ἔχοντα μὲν συμπαθείας πρὸς τὸν Μεχμεταλὴν, ἀλλ'
 ἤδη βιασθέντα νὰ σεβασθῇ τὰς συμπαθείας τοῦ Βασιλέως του
 πρὸς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὸν Βασιλέα του, Κάρολον I', καὶ παρε-
 κάλεσε τὴν Α. Μ. νὰ βοηθήσῃ τοῦς Ἕλληνας, νὰ σωθῶσι, καὶ νὰ
 ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τοῦς Τούρκους καὶ ὅτι τὴν βοηθήσει. Καὶ αὐτὸς
 δὲ οὗτος ὁ ἐνάρετος βασιλεὺς καὶ ὁ Γεώργιος Δ'. τὸν ἐμπροθύνησαν,
 ὧς καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος, τὴν ἐπιθυμίαν τῶν τοῦ ν' ἀναδεχ-
 θῇ τὴν Κυβερνήτην τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὑπεσχέθησαν νὰ τὸν ὑπο-
 στηρίξωσι, νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ χρεῖα του. Ὁ Κυβερνήτης ἀμφιβάλλ-
 ων ἂν αἱ Δυνάμεις ἀπορρίψωσι νὰ τὸν προμηθεύσωσι τὸ ζητού-
 μενον δάνειον, ἀνατίθησι τὰς ἐλπίδας του εἰς τὸν φίλον του
 καὶ φίλον τῆς Ἑλλάδος Ἑυστράτ, νὰ τὸν προμηθεύσῃ δά-
 νειον ἂν ἀποτύχῃ ἀπὸ τῶ παρὰ τῶν Βασιλέων ζητούμενον· καὶ
 ἐπειδὴ ὁ φίλος του τὸν ἔγραψεν ὅτι, οἱ δανεισταὶ ἀντὶ πάσης ἐγ-
 γυήσεως ἐξήτουν μόνον τὴν ὑπογραφήν του ὡς Κυβερνήτου τῆς
 Ἑλλάδος, ἀποκριθεὶς εἰς αὐτὸν τὴν 26 τοῦ Σεπτεμβρίου λέγει·
 «ἀπήντησα πρὸς τοῦς Ἕλληνας ὅτι τότε θὰ δεχθῶ τὴν θέσιν, εἰς
 τὴν ὁποῖαν μ' ἐκάλεσαν, ὅταν φθίσω ἐκεῖ καὶ ἐξηγηθῶμεν καὶ
 γνωρίσωμεν ὁποῖαν εὐβρίνην ἀμοιβαίως ἀναδεχόμεθα, καὶ πῶς ἔ-
 χομεν νὰ ἐκπληρώσωμεν τὰ χρεῖα μας ἐντίμως καὶ πιστῶς· ὅθεν
 αἱ συμφωνήτω δάνειον ἐν ὁρύμῃ τῆς Ἑλλάδος ὡς ἀρχηγὸς τῆς
 Κυβερνήσεώς της, τότε καταργεῖται ἡ ἀναγκαιὰ αὕτη προϋλα-
 ξις. » Τὴν πρώτην Ὀκτωβρίου διευθύνει ἐτέρην διακοίνωσιν εἰς
 τὰ μυτικτοσυμβούλια τῶν τριῶν συμμάχων διαλαμβάνουσαν. «Ἡ
 Ἑλλάς ἤδη τεθειμένη, καθὼς δεχθεῖσα τὴν συνθήκην τῆς 6 Ἰου-
 λίου, ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ῥωσ-

σίας, ἐλπίζει ν' ἀπολαύῃ ἐντὸς ὀλίγου τὰς ἐκ τῆς συνθήκης αὐτῆς παρικομένους σχέσεις μὲ τὰς εἰρημένους Δυνάμεις· ἀλλὰ πιεζομένη ἀπὸ τὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ θεραπεύσῃ ὅσον τάχους, καθυποβάλλει, ἀπὸ τοῦδε τὰς εὐχάς της εἰς τὰ τρία μυστικοσυμβούλια αὐτῶν, θαρρῦσα ὅτι αἱ Δυνάμεις, ἐν τῇ εὐμενείᾳ των θὰ μεριμνήσωσι νὰ τὰς ἐκπληρώσωσι. Μὴ θέλουσα, μηδὲ δυνάμην πλέον νὰ προσδράμῃ εἰς τὰς φιλελληνικὰς ἐταιρίας, αἵτινες πρὸ ἑξ ἑτῶν συνεστήθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν ἐβοήθησαν, θὰ παραδεχθῇ ὡς ἀρχὴν καὶ κανόνα τῆς πολιτείας της ἀπαράτρεπτον τὸ νὰ ἐντείνῃ ὅλας τὰς προσπάθειάς της, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς ἑαυτὴν μόνας τὰς βοηθείας τῶν τριῶν μεσιτευστῶν Δυνάμεων, καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ὅσαι θελήσωσιν ἐφεξῆς νὰ γείνωσιν ὡσαύτως μεσίτριαι, καὶ νὰ φανῇ ἀξία τῶν ἐπικουριῶν των. Ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ἡ Ἑλλάς ὀρωμένη, ἐλπίζει νὰ λάβῃ ἀπὸ σήμερον τὴν συνδρομὴν τῶν τριῶν Δυνάμεων, ἃν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θελήσῃ νὰ διαπραγματευθῇ πρὸς τοὺς Ἑλβετοὺς στρατιωτικὴν τιμὴν σύμβασιν. Τῇ δὲ σημερινῇ συνδρομῇ τῶν δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν οἱ πράκτορες αὐτῶν, ἐμπιστευτικῶς ἐξηγούμενοι πρὸς τοὺς σχετικούς των, εἰς τὰς συναντιροφίας περὶ τῆς εἰρημένης συμβάσεως· ἀρκεῖ δὲ νὰ ἔχωσιν ἄδειαν νὰ φανερώσωσιν ὅτι οἱ Βασιλεῖς των εὐχαρίστως θ' ἀκούσωσιν ὅτι, οἱ Ἑλβετοὶ προσφέρουσιν ὅλας τὰς εὐκολίας εἰς τὰ τῆς συμβάσεως, καὶ μάλιστα θὰ τοὺς γνωρίσωσι χάριν διὰ τοῦτο· οὕτω θὰ ἐνεργήσωσι δραστηρίως οἱ φιλέλληνες, θὰ συμπράξωσι θαρρῶσαντες καὶ ὅσοι δειλοί, καὶ θ' ἀρθῶσιν ἐκ μέσου πολλὰ μικρὰ ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα εἰν' ἐνδεχόμενον νὰ παρεμπέσωσι καὶ ν' ἀντικόψωσιν ἢ νὰ βραδύνωσι τὴν ἐκβασιν τῆς συμβάσεως.»

Ὁ Κυβερνήτης προσπαθεῖ ἐκ παντὸς τρόπου νὰ βοηθήσῃ τὴν κινδυνεύουσαν πατρίδα. Διὰ ν' ἀντιτάξῃ δύναμιν ἀξιόμαχον κατὰ τῶν τακτικῶν στρατευμάτων τοῦ Ἱμπερχίμ, ζητεῖ πανταχόθεν χρήματα, νὰ μισθώσῃ ξενικὰ στρατεύματα τακτικὰ, διότι μὲ μόνον τὰ ἑαυτοῦ Ἑλληνικὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σωθῇ ἡ πατρίς. Οὕτως ὑποδείχνει καὶ εἰς τὰς Δυνάμεις ὅτι χωρὶς πόλεμον δὲν γίνεταί εἰρήνη εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ ἂν θέλωσι τῷ ὄντι νὰ σώσωσι τὴν Ἑλλάδα, ἢ πολεμῶσιν αὐταὶ αἱ ἑταῖραι Δυνάμεις πρὸς τοὺς

Τούρκους, ἢ βοθηεῦσι πλαγίως πως τὴν Ἑλλάδα νὰ τοὺς πολεμήσῃ.

Ὁ Κυβερνήτης διευθύνει αὐθημερὸν πρὸς τὰ μυστικοσυμβούλια καὶ τὴν ἐπομένην διακρίνωσιν. « Ἐν ᾧ αἱ Δυνάμεις ἀσχολοῦνται ἀναμφιβόλως νὰ διορίσωσιν ἀντιπροσώπους των εἰς τὴν » Ἑλλάδα, ἵπως συμφέρει νὰ θεωρηθῇ τοῦτο ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῶν. Εἰς τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ὁ σκοπὸς αὐτῶν δὲν ἀφορᾷ ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ὀργανίσωσι διὰ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν ἐμπορικὰς σχέσεις, ἀλλὰ νὰ λάβωσιν ὅλα τὰ μέτρα, διὰ νὰ θέσωσι τὴν Ἑλλάδα εἰς κατάστασιν νητᾶς συστήσῃ ἐπιωφελῶς διὰ τε ἑαυτὴν καὶ διὰ τὰς εἰρημένους Δυνάμεις. Δὲν πρέπει διὰ τοῦτο νὰ διορίσωσι προξένους, ἀλλὰ νὰ διορίσωσι πολιτικούς πράκτορας, πρὸς οὓς θὰ διαπιστιύτωσιν εἰς τὸ ἐξῆς αὐταὶ τοὺς σιοχατμούς καὶ τοὺς σκοπούς των. Ἄν δὲ τοὺς ὀνομάσωσιν ἀντιπρότεροις ἢ ἐπιτετραμμένους τὰς ὑποθέσεις των, θὰ πράξωσιν ἄξια εὐχῆς καὶ θὰ ὠφελήσωσι, διότι οἱ Ἕλληνες θὰ γνωρίσωσι διὰ τῶν τίτλων αὐτῶν πράκτορας, ἔχοντας ἐντολὴν νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συνθήκης, καὶ προσέτι θὰ νομίσωσι δυνατὸν ν' ἀντιπροστωπευθῶσι καὶ αὐτοὶ παρὰ ταῖς τρισὶ Δυνάμεσιν ὑπὸ τινων ὁμογενῶν των, δυναμένων νὰ ἐκπληρώσωσιν αὐτὰ τὰ χρέη ἁξιοπρεπῶς μ' εὐχαρίστησιν τῶν αὐλῶν καὶ τῆς πιδίας πατρίδος των. Ὁ τίτλος τοῦ προξένου ἴσως εἰς τὴν ἀρχὴν θὰ βλάψῃ ὡς πρὸς τὴν ὑπόληψιν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀπολαύωσιν οἱ ξένοι πράκτορες, οἱ μέλλοντες νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι οἱ Ἕλληνες ἔχουσι πρὸ πολλοῦ συνειθισμένους τοὺς τοιοῦτον τίτλον φέροντας πράκτορας, ὃ ἐς τοὺς προξένους. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὁ τίτλος αὐτὸς δὲν ἀρκεῖ ἴσως νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς Ἕλληνας, ὅσοι εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ν' ἀφῇσωσι τὰς ὑποθέσεις των, καὶ νὰ ὑπάγωσιν ἐξ ἰδίων δαπνῶντες νὰ καταικήσωσιν εἰς τὸ Λονδῖνον, εἰς τοὺς Παρισίους καὶ εἰς τὴν Πετρούπολιν.

Ἡ δὲ Ἑλλάς, πτωχὴ οὖσα, δὲν δύναται νὰ πληρώσῃ πράκτορας εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἐν ᾧ ἡ παρουσία τούτων εἶναι πολὺ ἀναγκαία, διότι τὰ συμφέροντα τοῦ δυστυχικοῦ ἔθνους ἄνευ αὐτῶν δὲν θὰ ὑπεξαίρεθῶσιν ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἰδιωτῶν. » Ὁ δὲ

σκοπός του ἦτο ν' ἀρχίσῃ ἡ Ἑλλάς καὶ νὰ δέχεται πρέσβεις καὶ νὰ στέλλῃ. Διὸ καὶ ἀπὸ τοῦδε φροντίζων περὶ τούτου, ἔγραψε μετ' ὀλίγον τὸν ἐν Βουκαρέστ Χριστόφορον Σακελλάριον. « Πολ-
 » λὰς μὲν σήμερον ἔχει ἡ Ἑλλάς ἀνάγκας ἀλλ' ἔχει οὐχ
 » ἥττον ἀνάγκην καὶ ἀνθρώπων τινῶν νὰ τὴν ἀντιπρο-
 » σωπεύσωσι καὶ νὰ τὴν ὑπηρετήσωσιν εἰς τὸ ἐξωτερι-
 » κὸν καὶ παρὰ ταῖς συμμαχοῖς αὐταῖς. Ὑμεῖς, ἐπειδὴ ὁ Θεός
 » σᾶς ἐχάρισε πλοῦτη, δύνασθε νὰ τὴν ὑπηρετήτετε ἐντιμότερα
 » ἄνευ ἀντιμισθίας. διὰ δὲ τῆς ἐξόχου ὑπολήψεως, τὴν ὁποίαν ἀπο-
 » λαύετε δικαιοτάτα εἰς τὸν ἐμπορικὸν κόσμον, θὰ δυνηθῇτε νὰ
 » διευθετήσετε ὡφελίμως τὰ τοῦ χρέους, τῆς δημοσίας πίστεως,
 » ὅθεν καὶ τοῦ πορισμοῦ τῆς Ἑλλάδος. Καὶ γνωρίζετε ὅτι ἄνευ
 » πίστεως δὲν ὑπάρχουσι χρήματα, καὶ ἄνευ πολλῶν χρημάτων
 » οὐδενὴ βελτίωσις τῶν πραγμάτων ἐλπίζεται εἰς τὴν Ἑλλάδα,
 » στερευνθεῖσαν ἤδη καὶ καταξηρανθεῖσαν ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ
 » ἀπὸ τὴν ἀναρχίαν. »

Ἐπειδὴ δὲ προέβλεπον ὅτι αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις δὲν ἦτο
 δυνατὸν ν' ἀπορασίσωσι ταχέως περὶ τοῦ δανείου ὅ, περ τὰς ἐπρό-
 βαλε διὰ τοῦ ὑπομνήματος τῆς 31 Αὐγούστου, μετὰ τὴν διακοί-
 νωσιν τῆς 20 Σεπτεμβρίου δίδει αὐθμερὸν καὶ ἑτέραν ὡς συμ-
 πλῆρωμα τοῦ εἰρημένου ὑπομνήματος, καὶ ζητεῖ παρ' αὐτῶν πρό-
 χερον χρηματικὴν βοήθειαν. Καὶ, « ἂν πικραδεχθῇ, λέγει, ἀπὸ
 » τὰς τρεῖς αὐτὰς ὅτι, ἡ Ἑλλάς ἔχει κατεπεύγουσαν ἀνάγκην
 » ἐτοίμης χρηματικῆς βοήθειας, καὶ κριθῇ δίκαιον, ἴσως καὶ ὑπο-
 » χρεωτικόν, νὰ τὴν βοηθήσωσι, πλὴν ἐνδέχεται ν' ἀντιλέξωσιν
 » ὅτι εἰς τὴν συνθήκην τῆς 6 Ἰουλίου δὲν προεῖδον τὸ πρᾶγμα,
 » καὶ διὰ τοῦτο εἶν' ἀδύνατον σήμερον νὰ λάβωσι τὸ νέον τοῦτο
 » μέτρον διὰ τὸ κατεπεῖγον τῆς ἀνάγκης ἄνευ κοινῆς τῶν μυστι-
 » κοσυμβουλίων προηγουμένης συνδιασκέψεως. Ἐνδέχεται καὶ ν'
 » ἀντιλέξωσιν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν συνεστήθη εἰσέτι
 » κατὰ τὰς πράξεις τῆς ἐν Τροιζίνι συνελεύσεως, καὶ δὲν γνωρί-
 » ζουσιν εἰς ποίας χεῖρας θὰ διαπιστευώσιν τὴν ζητουμένην χρη-
 » ματικὴν βοήθειαν. Ἀλλ' αἱ αὐλαὶ δύνανται καὶ τὰς δύο ταύτας
 » δυσκολίας νὰ ὑπερπηδήσωσιν, εἰς τὸ κατεπεῖγον τῶν περιστάσεων
 » ἀποβλέπουσαι· δύνανται νὰ διορίσωσιν, εὐθὺς κατὰ τὴν συνθήκην
 » τοῦ ἀντιπρέσβεις των, καὶ νὰ τοὺς στείλωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα

» φέροντας καὶ χρήματα, καὶ ἔχοντας ἄδειαν νὰ χορηγῶσιν ἐξ
 » αὐτῶν προσωρινῶς εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς ὁσάκις γνωρίσωσι
 » τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην τοῦ νὰ τὴν βοηθήσωσιν. » Οὕτω
 προσπαθεῖ ἐκ παντὸς τρόπου καὶ νὰ λάβῃ χρήματα ἀπὸ τε τὰς
 δυνάμεις, καὶ ὅθεν ἄλλοθεν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ, ἐπικιτῶν, οὕτως
 εἰπεῖν, παρὰ τε τῶν ἐν τῇ ξένῃ Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων, διὰ νὰ
 βοηθήσῃ τὴν πατρίδα, καὶ διὰ νὰ προμηθεύσῃ τ' ἀναγκαῖα εἰς
 τοὺς κατὰ τὴν Εὐρώπην σπουδάζοντας νέους Ἕλληνας, μεριμνῶν
 ἐν ταυτῷ νὰ λάθωσιν ἐκπαιδευόμενοι ἑλληνικὴν καὶ χριστιανι-
 κὴν ἀνατροφὴν, καὶ νὰ χρησιμεύσωσιν ἐπ' στρέφοντες εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα, καὶ οὐδὲ τῶν ἰδίων χρημάτων φειδόμενος ὁ φιλόστοργος
 πατὴρ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τούτῳ.

Μέλλων νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρῶτον ἐστοχάσθη, με-
 ταβὰς εἰς τὴν Ἀγκῶνα νὰ ἐπιβῇ εἰς τὸ Ἴονικόν ἀτιμόπλοιον, νὰ
 πλεύσῃ εἰς Κέρκυραν, νὰ ἴδῃ τοὺς συγγενεῖς του, καὶ ἐκείθεν νὰ
 περάσῃ εἰς τὴν Αἴγιναν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐζήτησε τὴν γνώμην τοῦ
 Ἀγγλικοῦ ὑπουργείου, καὶ ἡ αἵτησις τοῦν' ἀσπασθῇ καὶ πάλιν
 τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς του δὲν ἐνεκρίθη. Τὴν 25 Σεπτεμβρίου
 γράφει τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ τὸν στείλῃ πλοῖον Ἑλληνι-
 κόν, διὰ νὰ λάβῃ, λέγει τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν
 Ἑλλάδα ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας καὶ πάλιν
 ἐστοχάσθη νὰ πλεύσῃ μὲ πλοῖον Γαλλικόν ἐμπορικόν (ὅπερ καὶ
 ἐναύλωσε, καὶ ὅπερ θὰ χρησιμεύσει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς συνο-
 δίας του καὶ εἰς μετακόμισιν τῶν ἐπίπλων του)· τὸν ἔγεινε δὲ
 παρατήρησις ὅτι εἰς ὄραν χειμῶνος ὑπέκειτο, πλέων ἐπὶ τοιοῦτων
 πλοίων, εἰς ἐνδεχόμενα ἀπεικταῖα καὶ εἰς τὸν κίνδυνον τῶν Ἀλγερι-
 νῶν· διὰ τοῦτο ἐζήτησε τὴν συνδρομὴν τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως,
 καὶ αὕτη ἀπεφάσισε νὰ συνοδευθῇ μὲν ὑπὸ πολεμικοῦ Γαλλικοῦ
 πλοίου, πλὴν ὅχι καὶ νὰ πλεύσῃ ἐπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ μὴ δοθῇ ἀφορ-
 μὴ εἰς τοὺς Τούρκους, νὰ παραπονεθῶσι κατὰ τῶν Γάλλων. Ἀλλ'
 ἐζήτησε καὶ τῶν Ἀγγλων τὴν συνδρομὴν, συμπράττοντος καὶ τοῦ
 ἐν Παρισίοις λόρδ Γρανβίλ Ἀγγλικοῦ πρέσβεως, καὶ τὸ Ἀγγλικόν
 Ὑπουργεῖον τὸν προσφέρει πλοῖον πολεμικόν, ἑτοιμον νὰ πλεύσῃ
 ἔπου ὁ ἴδιος διαρίσει διὰ νὰ τὸν παραλάβῃ. Ἐπομένως διέταξε τὸν
 Κόδριγκτων ὁ λόρδ Δῶδλεϊ νὰ στείλῃ τοιοῦτον πλοῖον εἰς τὴν

Ἀγκῶνα ἐπὶ τούτῳ. Μετοῦντος τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ Κυβερνήτης ἀνεχώρησεν ἀπὸ Πιριτσίων, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Γενεύαν ὅπου ἐντάμωσε τὸν φίλον του Ἐυῖνάρ καὶ συνεσκέφθησαν καὶ συνδιελέχθησαν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ περὶ θανείων, καὶ στρατευμάτων Ἑλβετικῶν, καὶ ἀποίκων Ἑλβετῶν, καὶ περὶ τῶν νέων Ἑλλήνων, τῶν εἰς τὴν Ἑλβετίαν σπουδαζόντων. Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Τουρίνον, καὶ ἐπέρχσεν εἰς Μπολόνιαν, ὅπου ἐντάμωσε τὸν παλαιὸν φίλον του Ἀνδρέαν Μουστοξύδη, καὶ διέταξε ταῖς πόλιν διὰ τὰ εἰς Τεργέ-
 σην καὶ Βενετίαν πηδουόμενα ὄργανα τῆς Ἑλλάδος καὶ δι' ἄλλα ἀναγκαῖα, καὶ ἔρχασεν εἰς τὴν Ἀγκῶνα, καὶ ἀφ' οὗ διέτριψε σιάντις ἡμέρας προσιμένων τὸ ὑπεριχμένον ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν πλοῖον, καταθλιβόμενος καὶ κακαστενοχωρούμενος, ἔρχεται ἐκεῖ Ἀγγλικὴ κορβέτα πολεμικὴ, δομαζομένη, Λενώλφ, ὑπὸ τὸν διοικητὴν Χίς, καὶ εἰς αὐτὴν ἐπιβὰς τὴν 20 Δεκεμβρίου, καὶ πλέων πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀπήντησε τὸ Ἀγγλικὸν δίκροτον Οὐάρσπιτ, διοικουμένον ἀπὸ τὸν Πάρερ, ὅπου ὁ Κόδριγκτων ἔστειλε κατόπι τῆς κορβέτας νὰ τὸν ἐπάρῃ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ τούτου μεταβίς, ἔρχασα τὴν 28 τοῦ αὐτοῦ εἰς Μελίτην (1), ἐνθα ἡ διοίκησις τὸν εἶχε προσδιωρισμένον καϊάλμα εἰς δημοσίαν οἰκίαν· ἀλλ' ὁ Καποδίστριας προτίμησε τὴν οἰκίαν τοῦ Α. Κοντοσταύλου, ὅπου καὶ κατέλυσεν. Ὁ Κόδριγκτων ἠθέλησε νὰ τὸν δεχθῇ μὲ κρότους πυροβόλων ὡς Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' ὁ Καποδίστριας ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἤρχετο εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰμὴ ὡς περιηγητῆς, καὶ τότε μόνον θ' ἀδεύχετο τῇ Κυβερνήτειν τοῦ ἔθνους, ὅταν, ρητάς εἰς τὸν τόπον, ἤθελε προδίδει εἰς τοὺς Ἕλληνας ὅ,τι ἐνόμιζε συμφέρον καὶ εἰσακουσθῇ. Ὁ δὲ στρατηγὸς Πονσώμβη, διοικητὴς τῆς Μελίτης τὸν δείχνει πᾶσαν φιλοπροσύνην καὶ ἀπολύει τῆς φυλακῆς πολλοὺς ναύτας Ἕλληνας, ὡς περὶ αὐτὰς συλληφθέντας, πρὸς χάριν του. Ἀπολύει καὶ τὸ Βρίκιον ὁ Εὐτωρ, ὅπου ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ ἔστειλε μὲ ἰδίαν δαπάνην τοῦ ἰδιοκτητοῦ καὶ πλοιάρχου Νικολάου Γιαννί-

(1) Ὁ Κόδριγκτων ἐβράδυνε νὰ τὸν στείλῃ τὸ πλοῖον, διότι ὅλα τὰ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του ἔπαθον εἰς τὴν ἐν Νεοκαστρῷ ναυμαχίαν, καὶ διωρθώνοντο εἰς Μελίτην. Τὸν ἔστειλε δὲ πρῶτον τὴν κορβέταν, διότι πρώτη αὕτη ἔφθασεν ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν. Τὸ δὲ δίκροτον Οὐάρσπιτ ἔφθασε κατόπι, καὶ τὸ ἔστειλεν εὐθύς ὁ Κόδριγκτων, διὰ νὰ τὸν προκαλέσῃ ὅπου ἂν ἤθελε τὸν ἀπατήσῃ.

την εἰς Μελίτην νὰ τὸν παραλάβῃ, καὶ ὅπου ἔμποροι τινες εἶ-
 χον ἐν μεσεγγύῳ ἐκλαθόντες ὡς ἰδιοκτησίαν ἐθνικὴν· ἀλλ' εἶναι
 εἰλικρινὴς ἡ φιλοφροσύνη των ; Ὁ Χάνκης, ἐξ ἀπορρήτων τῆς
 Διοικήσεως ἐκφράζει τὴν κατ' αὐτοῦ διαθέσιν τοῦ ὁμίλων πρὸς
 τινὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ φανερώνει τὸ πνεῦμα τῆς Κυβερνήσεώς
 του. «Τιμῶ, λέγει οὗτος, καὶ θαυμάζω τὸν Καποδίστριαν ὡς
 ἰδιώτην, ἀλλ' ἂν τὸν ἀποστρέφομαι ὡς δημοσίον ἄνθρωπον.» Ὁ δὲ Καί-
 νιγγ, ὅτε ἦλθεν, ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἀναχωρήσας εἰς Κέρκυ-
 ραν, ἐκφράζει τὰς ἀμφιβολίας του πρὸς τὸν Βιάμον, Καποδίστριαν
 ὡς πρὸς τὸ φρόνημα τοῦ ἀδελφοῦ του περὶ τῆς Ἀγγλίας, ἐπειδὴ τὸν
 συμβουλεύει νὰ εἶναι εἰλικρινὴς μετὰ τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν,
 καὶ δεῖχναι τοὺς φόβους του μήτοι θελήσῃ οὗτος νὰ ἐκτείνῃ τὰ
 ὅρια τῆς Ἑλλάδος, καὶ μὴ νομίζει χρήματα ἀπὸ τὴν Ῥωσ-
 σίαν διὰ τὰ ἐξόδα τοῦ πολέμου, ὅτε καὶ αἱ ἐφημερίδες τῆς Εὐ-
 ρώπης ἐδημοσίευσαν ὅτι ἔφερε πολλὰ χρήματα Ῥωσικὰ. Ὁ
 Καποδίστριας εἰς τὴν Ἀγγλίαν εὐρισκόμενος, ἀνέγνω τοιοῦτο τι-
 ᾗθρον εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Βαρσοβίας καὶ τὴν 21 Αὐγούστου
 ἔγραψε περὶ τούτου τὸν Ἑννάρ : «Αἱ ἐφημερίδες μετὰ δίδουσιν ἑκα-
 τομύρια, καὶ μάλιστα ἐφέλκουσι τὴν προσοχὴν τοῦ δημοσίου εἰς
 τὴν πηγὴν, ὅθεν ἐπιθυμοῦσι νὰ τὰ λαμβάνω. Τὸ ψεῦδος τοῦτο εἶ-
 ναι γέννημα κακοβουλίας, καὶ ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ πιστεύσωσιν ὁ
 κόσμος ὅτι, ἡ Ῥωσσία ἀνεδέχθη μόνη τὴν δαπάνην διὰ τὴν ἀ-
 νάστασιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ γεννηθῇ ζηλοτυπία μεταξὺ τῶν
 Δυνάμεων, καὶ τέλος νὰ στερηθῶσιν οἱ Ἕλληνες τῶν βοθημάτων
 τῆς χριστιανικῆς φιλάνθρωπίας. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ πληροφορή-
 σετε τοὺς φίλους καὶ εὐεργέτας τῶν Ἑλλήνων περὶ τοῦ ψεύδους
 αὐτοῦ, καὶ νὰ τοὺς παρακαλέσετε νὰ ἐξακολουθήσωσι τὰς εὐερ-
 γείας των μέχρις ὅτου δυνηθῇ νὰ ἐπαρκέσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰς
 ἀνάγκας των· οὕτω θὰ σώσωσι τὴν Ἑλλάδα.» Ἐπομένως ἐδη-
 μοσίευσεν εἰς τὰς ἐφημερίδας τὰ δέοντα. Ὁ δὲ Καποδίστριας ἀ-
 πεκρίθη ἐκ Μελίτης τὸν Καίνιγγ διὰ τοῦ ἰδίου Βιάρου τὰ ἐξῆς·
 «Ἐλαβον ἐνταῦθα μετὰ τὸν στόλαρχον Κόδρικτων πολλὰς συνεντεύ-
 ξεις, ἀφαιρούσας, ὡς ἐλπίζω, πᾶσαν ἀμφιβολίαν ὡς πρὸς τὴν
 καθαρότητα τῶν σκοπῶν μου καὶ τὴν εὐθύτητα τῆς διαγωγῆς μου·
 καὶ ἂν ὁ κύριος Καίνιγγ ἦτο παρὼν εἰς τὰς συνεντεύξεις μας, θὰ
 κατεπείθετο ἐντελῶς ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν εὖτε νὰ φρονήσῃ τις,

ὅτε νὰ πράξῃ πλέον ἀνυποκρίτως ἀπὸ ἐμέ. Ἄν ἡδυνάμην δὲ
 νὰ τὸν ἴδω, ἤθελον τὸν ἀποδείξει διὰ τῆς κατὰ τὴν τελευταίαν
 διαμονὴν μου εἰς Λονδίνον ἀλληλογραφίας μου μὲ τὰ πλέον δια-
 κεκριμένα καὶ πλέον σεβαστὰ ὑποκείμενα τῆς πατρίδος του ὅτι,
 δὲν εἶμαι ἐγὼ ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον πρέπει νὰ συμβουλευύτῃ νὰ εἴ-
 μι εἰλικρινὴς μὲ τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν, διότι ἐγὼ τοιοῦτος
 ὑπῆρξα καθ' ὅλην μου τὴν ζωὴν μᾶλλον τὸν κόσμον εἶ; τε τὰ με-
 γάλα καὶ εἰς τὰ μικρὰ πράγματα καὶ ὡς ἰδιώτης καὶ ὡς δη-
 μόσιος ἄνθρωπος. Τὴν δὲ τὰύτην παύσιν, ἐπέτυχον· καὶ ἀμφι-
 βάλλω ἂν δυνήθῃ τις νὰ προχωρήσῃ περισσότερον ἢ ὅσον ἐγὼ
 προῦχώρησα ἀπὸ τοῦ 1813 ἔτους, καθ' ὃ εἶχον συνωδὸν τὸν κύ-
 ριον Καίινιγγ εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Καὶ πεντηκοντούτης ἤδη, ἵ διατὶ
 θὰ θελήσω νὰ περιπατήσω ἄλλην ὁδὸν, καὶ ὅπως διόλου τὴν ἀν-
 τικειμένην; καὶ διὰ ποίαν ἀφορμὴν, καὶ πρὸς τί τέλος, καὶ τί-
 νος χάριν; τάχα διὰ νὰ καταστήσω ἑυμαρεστέρην καὶ ἀκινδυ-
 νατέραν τὴν θέσιν μου εἰς τὴν Ἑλλάδα; τάχα διὰ ν' ἀπατήσω τὰς
 συμμάχους Δυνάμεις καὶ μάλιστα τὴν Ἀγγλίαν; Ὁ κύριος Καί-
 νιγγ μὲ γνωρίζει καλῶς, καὶ δὲν ἐλπίζω νὰ μ' ἀδικήσῃ, πιστεύ-
 ῶν ὅτι ἔφθασα εἰς τόσῃν παραφροσύνῃν. Ἄν ὁ Κύριος Καίινιγγ θε-
 λήσῃ ν' ἀναπολήσῃ τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα τὸ 1815 μὲ ὑπεχρέωσαν
 νὰπραγματευθῶ αὐτὸς ἐγὼ τὴν συνθήκην, δι' ἧς ἡ Ἀγγλία ἐνε-
 πιστεύθη τὴν ἀποκλειστικὴν προστασίαν τῶν Ἰονίων νήσων, δὲν
 θ' ἀμφιβάλλει πλέον διὰ τὸ μὴ ἀκριβὲς τῶν πληροφοριῶν, αἵτι-
 νες τὸν εἰόασαν νὰ μὲ ὑπολάβῃ ἥττον διατεθειμένον σήμερον ἢ κα-
 τὰ τὸ 1815 νὰ αἰσθανθῶ ἄφ' ἐνὸς μέρους ὅλα τὰ χρέη μου πρὸς
 τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἄφ' ἑτέρου νὰ μεταχειρισθῶ ὅλας τὰς δυνά-
 μεις μου, νὰ τὰ ἐκπληρώσω. Περὶ τῶν ἄλλων δύο ζητημάτων, δη-
 λαδὴ περὶ τοῦ μέρους ἐκείνου, ὃ, που ἐμπορεῖ νὰ σωθῇ ἀπὸ τὸν
 δυστυχῆ αὐτὸν τόπον, τὸν ὅποιον ὀνομάζουσιν Ἑλλάδα, καὶ
 περὶ τῶν ὁρίων, ἅτινα αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις, κρίνωσιν εὐλογον
 νὰ δώσωσιν ἐν τῇ ἐπιεικείᾳ των, λέγω τοῦτο μόνον ὅτι, ἂν τὰ ζη-
 ζητήματα ταῦτα ἐγείναν κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς συνθήκης, τότε
 λύονται ἀπὸ τὴν συνθήκην αὐτήν· ἂν δ' ἐννοῶνται ἀνεξαρτή-
 τως ἀπὸ τὴν συνθήκην, τότε ἡ λύσις των δὲν εἶν' ἐκ τῶν ἐφ' ἣ
 μῖν. Ἐν τοσοῦτῳ δύνασαι νὰ βεβαιώσῃς τὸν κύριον Καίινιγγ

ὅτι, δὲν θέλω νὰ λάβω τὴν δόξαν τοῦ νὰ καταστήσω τὴν Ἑλλάδα
 ἐκτεταμένην αὐτοκρατορίαν, ὥθων τὴν Εὐρώπην εἰς πόλε-
 μον πρὸς τὰ ἐνδότεα τῆς Ἀσίας, καὶ μόνον ἀποβλέπω εἰς τὴν
 συνθήκην, οὔτε βλέπω τὴν σήμερον σωτηρίαν διὰ τὴν Ἑλλάδα
 εἰμὴ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς αὐτῆς συνθήκης· εἴτε δὲ τὴν δεχθῶ-
 σιν οἱ Τούρκοι εἴτε μὴ, αὕτη ἐμπορεῖ νὰ ἐκτελεσθῇ, καὶ θὰ ἐκτε-
 λεσθῇ, ἂν ὅμως οὐ θελήσωσιν οἱ σύμμαχοι νὰ χορηγήσωσιν εἰς τὴν
 Ἑλλάδα τὰ ζητηθέντα βοηθήματα ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα.
 Διὰ δὲ τὰ περὶ χρημάτων ἀδόμενα, εἰπέ τὸν κύριον Καίνιγγ ὅτι,
 δὲν φέρω μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰμὴ διακοσίας ἢ τριακοσί-
 ας χιλιάδας φράγκων, πηγαζόντων ἀπὸ συνεισφορᾶς, γενομένης εἰς
 πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης ἐπὶ ῥητῇ ἐντολῇ τῶν συνεισενεγκόντων,
 νὰ τὰ μεταχειρισθῶ εἰς ἀπολύρωσιν αἰχμαλώτων καὶ εἰς δια-
 τροφὴν γερόντων, γυναικῶν καὶ παιδίων. Ἐκτὸς δὲ τῶν χρημά-
 των τούτων οὔτε ἡ Ρωσσία, οὔτε καμμία ἄλλη Δύναμις με ἐδώ-
 κε τίποτε· πλὴν καὶ ἂν καμμία ἐκ τῶν Δυνάμεων θὰ με προσέ-
 φερε μόνη ὅποιανδήποτε βοήθειαν χρημάτων, δὲν θὰ τὴν ἐδεχό-
 μην. Ἐρχομαι δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχων τὴν ἐμπιστοσύνην μου ὅ-
 λως εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην τῶν συμμάχων Δυνάμε-
 ων. Ἄν δ' ὁ κύριος Καίνιγγ θέλῃ νὰ μᾶς κάμῃ πραγματικὴν
 δούλευσιν, ἃς ἐνεργήσῃ νὰ ἐπιταχυνθῶσιν οἱ ἀποφάσεις, περὶ ὧν
 ἀπικαλοῦμαι πρὸ πολλοῦ τὸ Ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον. Ἡ ἐν Λον-
 δίνῳ Σύνοδος ἀρκεῖ νὰ εἴπῃ μίαν λέξιν, καὶ ἡ σωτηρία τῆς Ἑλ-
 λάδος ἔγινε· δι' αὐτῆς δὲ τῆς λέξεως αἱ τρεῖς Δυνάμεις θὰ χορη-
 γήσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα διπλὴν τὴν βοήθειαν· θὰ τὴν χορηγή-
 σωσιν τὴν βοήθειαν ὀλίγων χρημάτων, καὶ πρὸς τούτους, τὸ κυ-
 ριώτερον, τὴν βοήθειαν ἠθικῆς δυνάμεως, συνάπτουσι σχέσεις
 ἀμέσους με τὴν Κυβέρνησιν τῆς. Ἀμα δὲ λαβοῦσα αὕτη χρή-
 ματα, θὰ εὑρεῖ καὶ Ἑλβετοὺς καὶ ἄλλους ἀγαθοὺς Γερμανοὺς, οἱ
 ὅποιοι ἐπιθυμοῦσι νὰ φέρωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τοὺς σπόρους τοῦ
 ἀληθοῦς πολιτισμοῦ. Περιγῆθην τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ἑλβετίαν,
 καὶ ἐβεβιαώθην περὶ τούτου. Ὁ δὲ κύριος Καίνιγγ γέγερται ὅτι, διὰ
 νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα Ἑλβετοὶ καὶ Γερμανοὶ, χρειάζονται
 χρήματα.» Ἄλλ' ὁ Καίνιγγ δὲν πιστεύει τὰς ἀληθείας τοῦ Κυ-
 βερνήτου, διότι δὲν θέλει νὰ τὰς πιστεύῃ. Οὗτος δὲ διευθύνει

πρὸς τὸν στόλαρχον Κόδριγκτων εἰς Μελίτην τὸ ἐπόμενον ὑπόμνημα. « Ἡ ἐν Νεοκάστρῳ νίκη ἐξηστράλισε κατὰ τινα τρόπον ἐνδοξον ἐν ταυτὶ καὶ ἀμετάβλητον τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σωτηριωδῶν σκοπῶν τῆς συνθήκης τῆς 6 Ἰουλίου. Εἶναι λοιπὸν καιρὸς νὰ συντελέσῃ πρὸς τοῦτο καὶ ἡ Ἑλλάς τὸ μέρος της· καὶ εἰς τὴν παροῦσαν κατὰστασιν τῶν πραγμάτων, ἃν οἱ στόλαρχοι τῶν συμμάχων Δυνάμεων θελήσωσι νὰ βοηθήσωσι τὴν Κυβέρνησιν της, θὰ ἡδύνατο ἴτως νὰ συντελέσῃ πρῶτον, λαμβάνουσα δραστήρια μέτρα κατὰ τῆς πειραιαίας· δεύτερον, συγκεντρώνουσα ὅλας τὰς δυνάμεις της διὰ ν' ἀπχλληγῇ ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶν Τούρκων· καὶ τρίτον, δίδουσα ἀρχὴν ἐνεργείας νομίμου καὶ τακτικῆς. εἰς τὸ ἐμπορικόν της Ναυτικὴν καὶ εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις της Ἡ δὲ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος ἐλπίζει ὅτι οἱ διοικοῦντες τὰς ναυτικὰς δυνάμεις τῶν συμμάχων εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος θὰ διαταχθῶσιν νὰ λάβωσι σχέσιν μὲ αὐτήν, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ συνεννοηθῇ κατὰ τὰς περιστάσεις, μετ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν σχεδίων τὰ ὁποῖα θὰ θέλῃ εἰς ἐνέργειαν, νὰ κατορθώσῃ ὅσον τάχος τὰ ἄνω εἰρημένα· χρεωστεῖ ὅμως νὰ παρατηρήσῃ, περὶ τὸν κρίνουσα ν' ἀναπτύξῃ καὶ αὖθις τὴν παρατήρησιν της, ὅτι χωρὶς χρηματικῶν τινων βοηθημάτων δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ εἰρημένα σχέδια. Ἡ Ἑλλάς ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον τὰ τοιαῦτα βοηθήματα, καὶ τὰ ζητεῖ πάλιν, καὶ τὰ προσμένει, καὶ τὰ ἐλπίζει ἀπὸ τὴν μεγαλοδωρίαν τῶν συμμάχων Δυνάμεων. »

Κ Ε Φ. Β'.

Ὁ Κυβερνήτης εἰς τὸ Ναύπλιον. — Ἐπιδρομαὶ τῶν ἐν Ναυ-
 πλίῳ καὶ ἐν Μόλοις Ρουμελιωτῶν εἰς τὰ Πέριξ. — Ἀντι-
 κρούονται εἰς τὸ Ἄργος. — Ἀπειλεῖται ὁλεθρὸς τῆς πατρίδος.
 — Θρήνος καὶ κλανθμός. — Ἠλθεν ὁ Κυβερνήτης. — Σωτηρία
 τῶν ἐν Ναυπλίῳ καὶ ἐν τοῖς πέριξ ἀδελφῶν καὶ ἀδυνάτων.
 — χεიმῶν τὸν φέρει εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον. — Ὁ νέος
 Κόδρος. — Ἡ ἐβδόμη Ἰανουαρίου. — Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν
 Γρύβαρ καὶ τὸν Στράτον. — Καὶ πρὸς τὸν Κωλέτην. — Ὁ
 Κυβερνήτης εἰς Ἀΐγινα. — Οὐδένα ἔχει στρατιώτην σωμα-
 τοφύλακα. Ἀπάντησις πρὸς τὸν Ἰγνάτιον. — Ὁ Θεόφιλος
 Καίρης ἐμιλεῖ. — Ἡ Ἑλλάς ἐψυχορράγει. — Τὰ κακὰ δὲν
 ἔπαυον εἰμὴ παύοντος τοῦ ἔθνους. — Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν
 Ντσιαβέλλαν. — Ὁ Π. Μαυρομιχάλης ἀγριέρονται. — ἀνα-
 φορὰ τῶν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Ἀστρονομίας γραμ-
 ματέως τῆς ἐπικρατείας. — Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς
 τοῦ Ὑψίστου. — Δὲν ἠδύνατο γὰρ ὀρμισθῇ ὁ Κυβ. κατὰ τὸ
 σύνταγμα. — Συνέλευσις ἦτορ ἀδύνατον. — Δημοκρατία δὲν
 ἦτο δυνατόν. — Οἱ ὀλιγαρχικοὶ δὲν θέλουσι τὴν Βουλὴν. —
 Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς πρὸς τὸν Κυβερνήτην. — Δὲν δύναμαι
 γὰρ φυλάξω ὅ,τι δὲν μὲ παραδίδετε. — Ἠλθον ὡς περιηγητής.
 — Ἄν δὲν μ' ἀκούσετε, ἀναχωρῶ. — Ὁ ὑπέρτατος νόμος, ἡ
 σωτηρία τῆς πατρίδος. — Ἡ Βουλὴ ἀποθέτει τὰ χρεὶ της. —
 ὁ Ν. νόμος. — Α'. ψήγισμα τοῦ Κυβερνήτου καταστατι-
 κὸν τοῦ Παρελληνίου. — Ὁ Κυβερνήτης ὑπεύθυνος. — ὀρκί-
 ζεται γὰρ κυβερνήσῃ κατὰ τὰς βάσεις τῶν ἐθνικῶν συνελέ-
 σεων. — Εὐγένεια κατὰ τοὺς ὀλιγαρχικοὺς. — συνωμοσία
 αὐτῶν κατὰ τοῦ Κυβερνήτου. — ὁ Μιλαέτης καὶ ὁ Μπρα-
 τσάνος. — ὁ Κυβ. θέλει γὰρ ζητήσῃ δάνειον ἀπὸ τοῦς Ἑλ-
 ληνας. — Σύστασις χρηματιστικῆς τραπεζίης. Ἀπάντησις πρὸς
 τὸν Α. Δελιγιάννην. — Καταβολαὶ χρημάτων εἰς τὴν

τράπεζαν.—'Επιστολή πρὸς τὸν Κόδριγκτον.—'Επιστολή πρὸς τὸν Ἀρμυστήν τῆς Ἐπιταῆσου.—οἱ Ἀγγλοὶ δὲν δίδουσι χρήματα τὸν Κυβερνήτην.—Διοργανισμὸς τῶν χιλιάρχων.—Ὁ Ἱμπραχὶμ καταστρέφει τὴν Τριπολιτσάν.—Ὁ Κυβερνήτης εἰς τὸ Ναύπλιον.—Παραλαμβάνει τὰ φρούρια.—Ὁ Εὐῆδεκ φρούραρχος.—Ἐρχεται μὲ τὸν Γρόβαν καὶ τὸν Στράτορ ὁ Κυβερνήτης εἰς Τροιζήνα.—Διορίζει τὸν Ὑψηλάντην στρατάρχην.—Κίνησις τῶν στρατευμάτων διὰ τὴν Ἀνατολ. Ἑλλάδα.—Παραλαμβάνει τὴν Ἀκροκόρινθον.—Διατγαί πρὸς τὸν στρατάρχην καὶ τὸν ἀριστράτηγον.—Διοργανισμὸς τοῦ στόλου.—Ὁ Μισούλης ναύαρχος. Τὰ περὶ τοῦ Κόχραν.—ἐξάλειψις τῆς πειρατείας.—ὁ Σαχτούρης διορίζεται εἰς ἀποκλεισμὸν διαφόρων μερῶν.—Δημοπρασία προσόδων.—Μισθοὶ τοῦ Παρελληνίου καὶ τῶν ὑπαλλήλων.—Ὁ Κυβερ. δὲν δέχεται μισθόν.—Διαιρέσεις τοῦ Κράτους εἰς τμήματα.—Ἐκλογὴ Ἀημογερότων.—Ἐκτατοὶ Ἐπίτροποι καὶ προσωρινοὶ Διοικηταί.—Ὁ κατ' ἀπογραφὴν νόμος εἰς ἐνέργειαν.—Βοηθήματα εἰς τοὺς δυστυχεῖς.—Φυτεία γεωμήλων.—Κατασκευὴ ὁδοῦ.—Ἐγερσις ὄργανοτροφείου.—Ἐλεῖψαν ὅλα τὰ κακά.—ὁ Μπαρμπανιάννης.—Ἀναβολὴ τῆς συνελεύσεως.

Ἀναχωρήσας ἀπὸ Μεσσίτην, τὴν νύκτα τῆς 6 Ἰανουαρίου τοῦ 1828 ἔτους ὁ Κυβερνήτης φθάνει εἰς τὸ Ναύπλιον κατ' ἡν σιγμὴν ἣ πόλις ἔμελλε νὰ πάθῃ πολλά ἀπὸ τὸν Γρόβαν. Ῥουμेलιώται, ἐκ τῶν ἐν Ναυπλίῳ καὶ εἰς τὰ πέριξ φιλοχωρεύντων, ἔλαμνον ἐπιδρομὰς κατὰ τῶν Πελοποννησίων καὶ ἐλεηλάτουσιν τὸν τόπον. Ὁ Κωνσταντῖνος Βέρης ἐστρατοπεδευμένος εἰς τοὺς Μύλους τῆς Λέρνης, ὁρμᾷ εἰς τὸ Κιβέρι καὶ κυριεύει τὸν μύλον τοῦ Παναγιώτου Ζηφειροπούλου διὰ τῆς βίας, διὰ ν' ἀπολαύῃ ἐκεῖνος τὸ εἰσόδημα, ὅπου εἶναι σημαντικόν. Μετ' ὀλίγον κινεῖται ὁ Στράτος μὲ στρατιώτας ἐκ τῶν φρουρῶν τοῦ Παλαμιδίου καὶ τῆς Ἀκροναυπλίας πρὸς τὰ μέρη τῆς Ἐπιδάυρου, ἐπὶ λόγῳ νὰ ἐκδικήσῃ τάχα ὀπλαρχηγόν τινα, Κυριακεύκην Ἀργυροκαστρίτην ὀνόματι, ὡς ἀφαιρεθέντα εἰς τὸ Βαλτέτ-

σι τὰ ὄπλα ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ 1824 ἐμφυλίου πολέμου, λαφυραγωγεῖ τοὺς ἐκεῖ παραχειμαζόντας Βιλτεστιώτας, τοὺς ἐπαίρει ὀκτῶ περίπου χιλιάδας πρόβατα, μόλις διασωθέντα ἀπὸ τὸν Ἰμ-πραχίμ ἕως ἰώρκ, καὶ τοὺς βόας καὶ τοὺς ἵππους, καὶ ὅλα τὰ φορτηγὰ ζῶα τῶν, καὶ τὰ ἐπιπλα καὶ αὐτὰ τὰ ἐνδυματίων (1).

Ἡδὴ ἐξήτουν σαράντα χιλιάδας γροσίων ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς ἐπαρχίας Ναυπλίου τάχα διὰ τὰ δικαιώματα τῶν προσόδων, τὰ ὅποια ἔλεγον ὅτι εἶχον ἐνοικιασμένα. Ἀρχὰς Δεκεμβρίου ὁ Γρύβας ἔστειλε στρατιώτας διὰ τὰς ὁποίας εἶχεν ἀπαιτήσεις κατὰ τῶν Κρανιδιωτῶν εἰς τὰ Ἡρίτ, καὶ ἤρπασαν τοὺς βόας καὶ ἄλλα πράγματά των ἀξίας ἑκατὸν περίπου χιλιάδων γροσίων. Ἡπεῖλει δὲ νὰ ὀρμήσῃ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν των νὰ τοὺς κακοποιήσῃ, συνέλαβε καὶ τὸν ἐσχατόγηρον Ἰω. Ζέρβαν καὶ ἐφυλάκισεν εἰς τὸ Παλαμίδι. Οἱ Κρανιδιώται ἔγραψαν τοὺς προκρίτους τῶν Σπεισιῶν καὶ ἐξήτουν βοήθειαν. Οὗτοι δ' ἀννηέχθησαν πρὸς τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπὴν, ἥτις τὸν διέταξε τὴν 10 νὰ παύσῃ ἀπὸ τὰς καταχρήσεις καὶ ν' ἀπολύσῃ τὸν Ζέρβαν (2). Οἱ Κρανιδιώται ἀννηέχθησαν πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην, καὶ ἐξήτουν ὠσαύτως βοήθειαν, καὶ αὐτὸς τοὺς ἔγραψε νὰ ἡσυχάσωσιν ἕως οὗ φήσῃ ὁ Κυβερνήτης· ἀλλ' ἂν ὁ Γρύβας κινήθῃ κατ' αὐτῶν, νὰ τὸν ἀντικρούσωσι, καὶ αὐτοὶ, καὶ ὁ Γσιώκρης, καὶ ὁ Νοταρᾶς καὶ ἄλλοι Πελοποννήσιοι, οἵτινες καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦτ' αὐτὸ διατάχθησαν. Ἐν τούτῳ στρατιῶται τινες τοῦ Γρύβα καὶ τοῦ

(1) Καὶ ἡ Βουλὴ τοὺς ἔδωκεν ἀποδεικτικὸν διὰ τῆς Κυβερνήτεως πληρωτέον ἀπὸ τὰς προσόδους τῆς ἐπαρχίας Τριπολιτσᾶς διὰ γρόσια ὀγδοῇντα χιλιάδας. Ὁ δὲ Ἐνιδὲκ τοὺς ἔδωκε τροφὰς καὶ ἐνδύματα νὰ ζήσωσιν ἀπὸ τῶν φιλελλήνων τὰ βοηθήματα.

(2). Διὰ νὰ τὸν κακοποιήσωσιν ἐπὶ πλέον ἢ νὰ τὸν πᾶρωσιν, ἂν εἶχε, χρήματα ἐπάνωτου, εἰ στρατιῶται καὶ ὑπαγούρευσιν τοῦ ἀρχηγοῦ τὸν δείχνουσιν δρόμον, νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν φυλακὴν ἀφ' οὗ δ' ἔκαμεν ὀλίγα θήματα, ἔδραμον ἄλλοι καὶ τὸν συνέλαβον, καὶ τὸν ἐβασάνιζον ὥς δραπετέυσαντα, ρίψαντες αὐτὸν εἰς σκοτεινοτέραν καὶ ὑγροτέραν εἰρηκτὴν.

Στράτου κινούνται· εἰς τὸ Ἄργος, νὰ κακοποιήσωσι τοὺς Ἀργεῖους καὶ τοὺς αὐτοῖσι παροικοῦντας Πελοποννησίους. Οὗτοι δὲ τοὺς ἀντικρούουσι καὶ φονεύουσι, καὶ πληγόνουσι δεκαεπτὰ, καὶ τοὺς ἐβίασαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ Ναύπλιον. Ὁ δὲ Γρύβας καὶ ὁ Στράτος ἀρρομὴν ἤθελον νὰ ἐλάψωσι τοὺς ἀδυνάτους; τοὺς ἐκτύπησαν λοιπὸν οἱ ἐν Ἀργεῖ; ἃς θρηνῶσιν οἱ ἐν Ναυπλίῳ κατοικοῦντες Πελοποννήσιοι, ἐξ ὧν ἤδη ἐκρατήθησάν τινες καὶ ἐφυλακίσθησαν. Τὴν ἐπερῶσαν εἶχον σκοπὸν νὰ πράξωσιν κατ' αὐτῶν πᾶσαν ἀδικίαν, ὥς καὶ ἄλλοτε, νὰ θύσωσι καὶ νὰ ἀπολέσωσι, καὶ ἔπειτα νὰ ἐκστρατεύωσιν εἰς τὸ Ἄργος, νὰ ἐκδικηθῶσι. Ἦτο δ' ἐπόμενον νὰ τοὺς ἀντικρούωσι καὶ πάλιν οἱ Ἀργεῖοι καὶ ἄλλοι Πελοποννήσιοι· δὲν ἦτο δ' ἀπίθανον νὰ δράμωσιν εἰς βοήθειαν τῶν Ῥουμελιωτῶν καὶ οἱ ἐν Μύλοις καὶ εἰς τὰ πέριξ εὐρισκόμενοι ἰδιοκίτων, ὥς ἦτο πρεπόμενον νὰ δράμωσι καὶ Κορίνθιοι, καὶ Κρανιδιώται, καὶ Ἑρμιονεῖς καὶ ἄλλοι πρὸς βοήθειαν τῶν Πελοποννησίων. Συγχρόνως εἶχε φθάσει καὶ ὁ Κίτσιοις Ντσιαβέλας εἰς τὸ Ναύπλιον. Πληροφορηθεὶς δὲ ὁ Κολοκοτρώνης τὰ γεγόμενα, διέταξε τὸν Γενναῖον νὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειαν τοῦ Ῥωμῆ, καὶ ἐν ταυτῷ νὰ συμβουλευτῇ τὴν ἡσυχίαν ἕως ἔλθῃ ὁ Κυβερνήτης· ἀλλ' ἐν ᾧ τὰ πύθη ἦσαν κορυφωμένα, τάχα θὰ περιωρίζετο εἰς συμβουλὰς μόνον καὶ θὰ μὴ ἤρχετο εἰς ἔργα; ἂν δὲ ἠνόγητο θέατρον ἐμπυλίου πολέμου εἰς τὴν Ἀργολίδα, ἐν ᾧ ὁ Ἱμπεραχὴμ εὐρίσκετο εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἡδύνατο νὰ ἐπιδράμῃ ὅπου ἤθελε, διότι ἂν οἱ σύμμαχοι ἔκαυσαν τοὺς στόλους του, ἀλλὰ δὲν εἶχον καὶ στρατεύματα νὰ τὸν πολεμήσωσιν εἰς τὴν ξηράν), καὶ ἐν ᾧ τὰ στρατεύματα τῶν Πελοποννησίων, τὰ διωρισμένα εἰς διάφορα μέρη, ἐβιάσθησαν τέως ν' ἀφήσωσι τὰς θέσεις των καὶ νὰ διασκορπισθῶσι διότι ἡ Ἀντικυβ. Ἐπιτροπὴ δὲν ἐπρομήθευσεν εἰς αὐτὰ τροφὰς καὶ πυριτόβολα, ὥστε οὐκ ἦσαν ἄρά γε τ' ἀποτελέσματα διὰ τὴν πατρίδα; Ὁλθούρια βέβαια, πλὴν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ἡ θεία πρόνοια ἐδείξε καὶ ἤδη τὸ θαῦμα, καὶ ἔστειλεν ἐν δέοντι εἰς βοήθειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους τὸν Κυβερνήτην.

Οἱ Κάτοικοι τοῦ Ναυπλίου τὸ ἑσπέρας τῆς 6 Ἰανουαρίου κλεισμένοι εἰς τὰς οἰκίας των, θρηνοῦσι καὶ ὀδυρόνται δι' ὅσα κακὰ

φαντάζονται ὅτι θὰ πάθωσι τὸ πρῶν ἀπὸ τοῦς φρουροῦντας εἰς αὐτὸ, ἔχοντας εἰς τὴν διάθεσίν των ὅλα τῶν φρουρίων ὅλων καὶ τῆς πόλεως τὰ πυροβόλα. Παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα τὴν νύκτα διαδίδεται εἰς τὴν πόλιν ὅτι ἦλθεν ὁ Κυβερνήτης, καὶ εἰς τὰς καρδίας τῶν πάντων διαχύνεται ἐλπίδος, σωτηρίας καὶ ζωῆς βάλσαμον· μεταβᾶλλονται δὲ εὐθύς αἱ γνώμαι, καὶ οἱ ἔνοπλοι καὶ δυνατοὶ δὲν τολμῶσι πλέον νὰ ἐνοχλήσωσι τὸ παραμικρὸν τοὺς ἀόπλους καὶ ἀδυνάτους, καὶ ὅλη ἡ πόλις ἀναπέμπουσι δοξολογίας εἰς τὸν Θεὸν, ἀποστείλλαντα τὸν σωτήρα εἰς τὸν δέοντα καιρὸν, νὰ σώσῃ καὶ αὐτὴν ἀπὸ τὴν ἐπικειμένην συμφορὰν. Τὴν αὐγὴν ἐξέρχεται εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ οἱ κάτοικοι θεωροῦσιν ἄρβιδήλους τὸν δάκτυλον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν παρουσίαν του. Τὸ δίκροτον Οὐάρσπιτ πλέον εἰς τὴν Αἴγινον, καταπολεμεῖται ὑπὸ χειμῶνος σφοδροῦ καὶ ἐναντίων ἀνέμων. Φλίτταν πρὸ τοῦ ἀργολικοῦ κόλπου, προσκαλεῖται, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τῶν ἀνέμων αὐτῶν, ὄντων βικιοτάτων, νὰ προσορμισθῇ αὐτόθι, καὶ ὁ Κυβερνήτης δείχνει τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ χαιρετήσῃ πρὸ πάντων τὸ ἐξάκουστον Ναύπλιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦτο φαίνεται πεπρωμένον νὰ σφαγῇ ὡς πρόβατον καθ' ἃς τὸν ἔγειναν προφητείας ἐκ μέρους τῆς φιλάνθρωποτάτης καὶ ἀγαθωτάτης αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας ὡς καὶ ἄλλοθεν, καὶ ἔρχεται εἰς αὐτὸ ὁ νέος Κόδρος· χαίρων διότι προσφέρει τὴν πολυτιμοτάτην ζωὴν τοῦ ὀλοκαύτωμα εἰς τὸν θωμὸν τῆς πατρίδος· ἀνταμείβετα δ' εἰς τὴν συνείδησίν του, βλέπων αὐτοῖς ὄμμασι ὅτι ὁ θυσιασμὸς του φέρει τὸ μέγιστον ἐκεῖνο ἀποτέλεσμα, διότι ζῆσε καὶ θὰ ζήτῃ ἀκόμη ὁσονεῖναι προωρισμένον ἀπὸ τὴν θεῖαν πρόνοιαν. Τὴν ὀγδόην ὥραν τῆς νυκτὸς τῆς ἑκτῆς πρὸς τὴν ἑβδόμην, ἡμέραν τοῦ 'Αγίου Ἰωάννου τοῦ προδρόμου, ὁ Πάγκερ ἠγκυροβόλησεν ἀπέναντι τοῦ Ναυπλίου, καὶ εἰδοποιοῦνται αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ ὅτι ἔφθασεν ὁ Κυβερνήτης ἐπὶ τοῦ σαλεύοντος εἰς τὸν κόλπον Ἀγγλικοῦ δικορότου, καὶ ἡ εἰδησις διαδίδεται ὡς ἀστραπὴ καθ' ἕνα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἥτις πανηγυρίζει τὴν ἑβδόμην τοῦ Ἰανουαρίου ὡς ἡμέραν τῆς ἐλευθέρου ἀναστάσεως δικαίως, διότι ἂν δὲν ἐψηφίζετο καὶ δὲν ἤρχετο ὁ Κυβερνήτης, ἀμφιβάλλεται ἂν θὰ ἐσώζετο τέλος πάντων ἡ Ἑλλάς· καὶ ἂν διὰ θαυμάτων ἐσώζετο, ὡς καὶ ἐσώθη, ἀμφιβάλλεται ἂν θὰ ἐλάβανεν τὴν ὁποίαν ὁ νέος Κόδρος θὰ τὴν προμηθεύσει πο-

λιτικὴν ὑπαρξίν διὰ τῶν μεγάλων ἀρετῶν του. Ἐπαρουσιάσθη καὶ ὁ Γρίβας ὡς ἅπαντες οἱ Ἕλληνες ὅσοι ἤθελον νὰ παρουσιάσθωσιν εἰς τὸν Κυβερνήτην, καὶ ὁ πατὴρ τῶν Ἑλλήνων τὸν ἐδέχθη φιλοστόργως, τὸν ἐθύβρυνε φοβηθέντα, καὶ τὴν 8 γράφει πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν Στράτον, «δέχομαι εὐγνωμόνως τὴν ὁποῖαν μ' ἐδῶκατε ὑπόσχεσιν ἐκάτερος ὑμῶν τοῦ νὰ φυλάξετε τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν, καὶ ν' ἀφήσετε ἐλευθέρους ὅσους ἔχετε φυλακισμένους ἕνεκα τῆς εἰς Ἀργος γενομένης βῆξις. » Γράφει καὶ πρὸς τὸν Κωλέττην κείσθαι Ῥουμελιώτης, καὶ ἔχεις φιλίαν μὲ τοῦς ἐμπειπιστευμένους τὰ φρούρια ταῦτα καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν κατοίκων, ἐπειδὴ θέλεις νὰ παύσωσιν αἱ ἀταξίαι, καὶ ἐπειδὴ, ὡς μετέφηθη, ἔχεις ἐπιρροὴν εἰς αὐτοὺς τοὺς δύο φρουράρχους, δὲν ἀμφισβῆλλω ὅτι θὰ συνεργήσεις νὰ παύσωσιν αἱ ἀταξίαι, καὶ νὰ ἡσυχάσωσιν ἀσφαλιζόμενοι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἐπαρχίας ὡς καὶ τῶν περὶ ἐπαρχιῶν. » Τὸν ἔδωκεν οὕτω νὰ ἐννοήσῃ ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ σύμβουλος τῶν, καὶ τὸν καίσαταιναι ὑπεύθυνον οὕτως εἰπεῖν. Τὴν 11 ἐφθίκεν εἰς τὴν Αἰγίναν ἤλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μὴ ἔχων οὐδὲ ἓνα μόνον στρατιωτὴν σωματοφύλακα ἤλθε πατὴρ ἐν τῷ μέσῳ τῶν τέκνων του. Καὶ εἶναι λοιπὸν δυνατόν νὰ φοβηθῇ ἀπ' αὐτὰ, ἐρχόμενος μάλιστα νὰ τὰ σώσῃ ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, νὰ τὰ διατρέψῃ καὶ νὰ ζωογονήσῃ; Εἰς τὴν Ἀκχῶναν διατρέβοντα καὶ καταστεινωχούμενον, καθόμῃ βλέποντα ἐρχόμενον τὸ διωρισμένον Ἀγγλικὸν πλοῖον νὰ τὸν παραλάβῃ, διὰ νὰ προρθῇ εἰς τὸν τόπον τοῦ θυσιασμοῦ του, νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς ἀναξίως ὀνομαζόμενης πολιτικῆς, τῆς πολιτικῆς ἐκείνης, τῆς ἀντικειμένης εἰς τὴν ἡθικὴν καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην, τὸν γράφει ὁ μητροπολίτης Ἰγνατίος ἐκ Παισῶν, καὶ τὸν δίδει φαίνεται γνώμην μετ' ἄλλων γραφόντων ἀπὸ Κέρκυραν νὰ λάβῃ πρόνοιαν διὰ τὴν ἀσφάλειάν του ἀλλ' ὁ Κυβερνήτης ἀποκρίνεται τὴν 27 Νοεμβρίου ἂδὲν φρονῶ ὅτι ἡ νεία Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ κεφαλῇ λόγων καὶ πυροδόλων τοῦτο εἶναι ἕξω τῶν δυνάμεών μου· ἀλλὰ καὶ ἂν ἡδυνάμην, δὲν θὰ ἤρχόμην τοιούτου τρόπου. » Τὴν 7 Δεκεμβρίου ἀποκρίνεται πάλιν « ὅλα τὰ γραφόμενα εἶναι καλὰ εἰς γνώσιν· ἀλλὰ καθὼς καὶ πρὸ ὀλίγου τὸ εἶπον, δὲν εἶναι ἐπ' ἐμοὶ νὰ φθάσω εἰς τὴν Ἑλλάδα περμπόμενος ἀπὸ πρικοτικὴν φρουράν· καὶ ἐπ' ἐμοὶ δ' ἂν ἦτο, πάλιν θὰ τὸ ἀπέφρευον· καὶ ἔτις ἀπατώμαι ὁμῶς δὲν πταίω ἐγώ. »

Οὕτω λοιπὸν μόνος, μινώτατος, ἐξελθὼν ἀπὸ τὸ Ἀγγλικὸν δι-
 κροτον, συνωδευμένος ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἐν τῷ μέσῳ ἀναριθ-
 μήτου πλήθους Ἑλλήνων ἀνευφημούντων ἀπανταχόθεν ἀδιακόπως,
 ὥστε ἡ νῆσος ἀντήχει μέχρι τῶν οὐρανῶν ἀπὸ τὰς φωνὰς ζήτησεν ὁ
 Κυβερνήτης, διευθύνθη εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ὅπου ἀφ' οὗ ἐψάλη
 δοξολογία πρὸς τὸν Ὑψίστον, ὁ Θεόφιλος Καίρης ἐξεφώνησε λό-
 γον, προοιμιάσας ἀπὸ τὸ τῶν Κριτῶν κερ. ἡ. τῆς γραφῆς·
 «Οὐκ ἄρξω ἐγὼ, οὐκ ἄρξει ὁ υἱός μου ἐν ὑμῖν, Κύριος ἄρξει ὑ-
 μῶν, Κύριος κυβερνήσει ὑμᾶς.» ἐξέφρασε πρὸς τοῖς ἄλλοις τὰ
 ἐξῆς ἀξιοσημείωτα. «Ἀκούσατε ὅλος ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, ἀκού-
 σατε: Κύριος ἄρξει ὑμῶν, Κύριος κυβερνήσει ὑμᾶς. Δὲν θέλουσιν
 ἐξουσιάζει εἰς τὸ ἐξῆς ἐλεύθρια πάθη· ὅχι χαμερπεῖς ἰδιοτέλειαι,
 ὅχι ῥαδιουργίαι· ὅχι οἰκεῖος, ἐάν δὲν εἶναι ἄξιος· ὅχι συγγενές,
 ἐάν εἶναι ἀνεπιτήδειος· ὅχι φίλος τοῦ Κυβερνήτου, ἐάν δὲν ἔχη
 ἱκανότητα, ἀλλ' ἡ ἱερὰ δικαιοσύνη καὶ οἱ αἰῶνιοι καὶ ἀμετάβλη-
 τοι νόμοι τοῦ Θεοῦ, οἱ πρὸς κυβερνήσιν ἐλευθέρου ἀνθρώπου δι-
 ορισθέντες, θέλουσι κυβερνᾶ. Τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, ἡ εὐ-
 νομία της, ἡ εὐτυχία της, ἡ δόξα της, ὁ θρίαμβός της, θέλουσι
 διευθύνει καὶ τὸν νοῦν, καὶ τὴν καρδίαν, καὶ τοὺς σκοποὺς, καὶ
 τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις τοῦ Κυβερνήτου. «Κύριος ἄρξει ὑμῶν,
 Κύριος κυβερνήσει ὑμᾶς.» καὶ παρακατιῶν. «Χαῖρε, Κυβερνήτα
 τῆς Ἑλλάδος, διότι μετὰ τοσοῦτον πολυχρόνιον ἀποδημίαν
 ἐπιστρέφεις εἰς τὴν πατρίδα, τὴν ἐλπέεις, τὴν χαιρετᾷς· ὅχι πλέ-
 ον δούλην καὶ στεναζούσαν ὑπὸ τὸν ζυγόν, ἀλλ' ἐλευθεράν· ἀλ-
 λά δεχομένην Σε Κυβερνήτην, καὶ περιμένουσαν νὰ σὲ ἴδῃ νὰ ὀδη-
 γήσῃς τὰ τέκνα της εἰς τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν καὶ εἰς τὴν
 ἀληθινὴν δόξαν. Ζῆθι! ἀλλ' ἔχων ἱερὸν ἐμβλημα: ὁ Θεὸς καὶ
 ἡ δικαιοσύνη κυβερνήσουσι τὴν Ἑλλάδα. Ζῆθι! ἀλλὰ κυ-
 βερνῶν οὕτως, ὥστε νὰ αἰσθανθῇ ἡ πατρίς, νὰ καταλάβω-
 μεν καὶ ἡμεῖς, νὰ ἐπαναλάβῃ ἡ ἀδέκαστος ἱστορία, ν' ἀντηχή-
 σωσιν ὅλοι οἰαίῳες, ὅτι οὐ σὺ, οὐδὲ ὁ υἱός σου, οὐδὲ ὁ οἰ-
 κεῖός σου, οὐδὲ ὁ φίλος σου, οὐδὲ πνεῦμα φατρίας, ἀλλ' ἀλη-
 θῶς αὐτὸς ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, τὸ αὐτὸ δίκαιον, αὐτοὶ τῆς Ἑλ-
 λάδος οἱ Θεομοὶ κυβερνῶσι τὴν Ἑλλάδα διὰ σοῦ.» Καὶ ἔτι πα-
 ρακατιῶν· «ἐνθυμοῦ ὅτι, ἂν στρέψῃς ὀλίγον μόνον τοὺς ὀφθαλμοὺς
 πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, βλέπεις τὴν γῆν τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ Ἀ-

ριστείδου· ἐὰν πρὸς ἐκεῖνο, τὴν γῆν τοῦ Λυκούργου καὶ τοῦ Λεονίδου. Ἐπειτα λέγει. « Μὴ λησμονήσῃς ποτὲ ὅτι τὸ ψεῦδος, ἡ διαβολή, αἱ συκοφαντίαι, ἡ ὑπουλος καὶ ῥαδιούργος ἀντενέργεια, αἱ κατὰ χάριν καὶ κατὰ βίαν ἐκλογαί, αἱ ἰδιοτελείαι, ἡ κατάχρησις τῶν κοινῶν, ἡ παράβασις αὐτοῦ τοῦ ἰδίου συντάγματος, οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι, μᾶς ἔκαμαν νὰ θρηνήσωμεν διὰ τὴν Χίον, διὰ τὴν Κρήτην, διὰ τὴν Κότσοον, διὰ τὰ Ψαροῦ, διὰ τὸ Νεόκαστρον, διὰ τὸ Μισολόγγι, διὰ τὰς Ἀθήνας· νὰ χύτωμεν δάκρυα δι' ὅσα συνέβησαν καὶ συμβαίνουν κακὰ εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον, νὰ βλέπωμεν ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ Αἰγυπτίου καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου τὸν Τοῦρκον περιφερομένους, πυρπολοῦντας, αἰχμαλωτίζοντας, σφάζοντας, καὶ τὸ χειρότερον, καὶ τὸ πολλῆς λύπης, καὶ ἀθυμίας, καὶ πολλῶν δακρύων ἄξιον, ὡς νὰ ἐπρόκειτο ἀγὼν ὅχι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος, ὅχι τῆς δόξης, ἀλλὰ τῆς ἀρπαγῆς, τῆς καταδυναστείας τῶν ἰδίων ἀδελφῶν μας, νὰ βλέπωμεν ἐνταῦτ' αὐτοὺς ἐκεῖνους, εἰς τῶν ὁποίων τὴν δύναμιν καὶ ἐπὶ ῥοὴν καὶ οὐνεσιν εἶχομεν τὰς ἐλπίδας μας, συνεριζομένους τίς τίνα νὰ ὑποσκελίσῃ, τίς τίνα νὰ καταβάλλῃ καὶ νὰ ἀφανίσῃ αὐτοὺς ἐκεῖνους, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἀνδρείαν καὶ τὸν βραχίονα ἠλπίζομεν, φιλοτιμουμένους· τίς τίνα νὰ ὑπερβῇ κατὰ τὴν κακουργίαν καὶ κατὰ τὴν εἰς τοὺς νόμους ἀπειθειαν· τὰς δὲ συμφορὰς τῆς πατρίδος νὰ κορυφωθῶσι τόσον, καὶ τὰς πληγὰς τῆς νὰ γείνωσι τόσον ἀφόρητοι, καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ λαμπρότης τοῦ ὑπὲρ πίνοντας τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνας ἰσρωτέρου καὶ διακαϊότερου ἀγῶνός μας ν' ἀμαυρωθῇ τόσον, ὥστε ὁλόκληρον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἰς Σὲ μόνον ν' ἀποβλέπῃ, καὶ Σὲ ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν καὶ ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν νὰ περιμένῃ διὰ νὰ φθάσῃ, νὰ παύσῃς τὰ δεινὰ του, νὰ τὸ ἐκβάλῃς ἀπὸ τὸ χάος τῆς ἀναρχίας καὶ ἀνοσμίας, διὰ τοῦ ὁποίου περιεκαλύφθη, καὶ νὰ τὸ ἀναδείξῃς εὐνομούμενον, λαμπρὸν καὶ περὶδοξον. »

Τέλος τὸν λέγει· « ἐὰν ἄνθρωπος δὲν ἀνεδέχθη ἀκόμη κυβερνήτην ἔθνους μὲ ὁποίας καὶ εἰς ὁποίας περιστάσεις ἀναδέχεσαι σὺ τὴν κυβερνήσιν τοῦ ἔθνους σου, ἤξευρε ὅτι καὶ ἄνθρωπος δὲν ἐδοξάσθη ἀκόμη ὡς σὺ μέλλεις νὰ δοξασθῇς, ἂν κυβερνήσῃς κα-

λῶς. • Ἡ Ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ, ἐκπλητιστομένη διὰ τῶ ἀληθείας τοῦ ῥήτορος, ἠθέλησε νὰ τὸν ἀντικόψῃ. Ἀλλ' ὁ μέγας ἀνὴρ, ὅστις διὰ τοῦτο καὶ μέγας, διότι ἠγάπα τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην, ὅστις ἐζήσε ποιῶν χρηστότητα καὶ δικαιοσύνην ὅστις μὴ φοβούμενος τὴν ἀλήθειαν ἠθέλε νὰ λέγῃ ἀλήθειαν καὶ ν' ἀκλύῃ ἀλήθειαν καὶ ὅστις δὲν ἤλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα δι' ἄλλον σκοπὸν, εἰ μὴ διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ πᾶνθ' ὅσα ἔλεγεν ὁ ῥήτωρ, καὶ ἔχαιρεν ἐνδομύχως, διότι καθιστόρει τὸν σκοπὸν τοῦ καὶ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην τοῦ, ἀπ' ἐναντίας ἐνευσε νὰ ἐξακολουθήσῃ, καὶ ἐξηκολογούησεν ἕως ἐτελείωσε τὸν λόγον τοῦ Ὁ Κυβερνήτης τὸν ἤκουτε μετὰ πάσης προσοχῆς, καὶ ἔπειτα ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ζητωκραγούντων ὄλων τῶν κατόικων.

Ἡ Ἑλλὰς ἤδη ἐψυχορράγει· ἡ στερεὰ ἦτον ὑποτεταγμένη ὑπῆρχον ὅμως εἰς τὴν ἀνατολικὴν καὶ εἰς τὴν δυτικὴν ὀλίγοις τινὲς στρατιῶται. Ὁ δὲ ἱμπραχίμ καὶ μετὰ τὸν ἐμπρηστὴν τῶν Τουρκικῶν στόλων δὲν ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἀπέκχουν πολεμοῦντες πρὸς τὸν τοιοῦτον ἀσυγκρίτως ἀνώτερον ἐχθρὸν, ὅτε μάλιστα καταπολεμοῦνται καὶ ἀπὸ τὴν πείναν, διότι εἰς πολλὰ μέρη δὲν σπεύρουσι, καὶ εἰς ἄλλα, ἂν σπεύσωσι, δὲν θερίζουσι, καὶ διότι ἔλειψαν τέως τῶν φιλελληνικῶν βοηθήματα ἐπεμβασῶν τῶν Δυνάμεων εἰς τὰ τῶν Ἑλληνικῶν, καὶ ἐπομένως δὲν εἶν' ἐλπίς νὰ ἀντιέξωσιν ἐπὶ πλέον. Ὁ Κολοκοτρώνης τοὺς ἐθάρρυνεν ἄχρι τοῦδε καὶ τοὺς ὑποστήριξεν ἐγκρηστεροῦντας. ἀλλὰ ἵπῳ δύναται νὰ τοὺς ὑποστηρίξῃ ἐπὶ πλέον λιμῷ ἀπολλυμένους; καὶ ἵπῳ νὰ τοὺς ὑποστηρίξῃ ὥστε, τρεφόμενοι διὰ νὰ παρατείνωσι μικρὸν ἔτι τὴν ζωὴν τῶν μὲ χόρτα ἀνάλαττα καὶ μὲ θαλάσσους, νὰ μὴ κλίνωσι τὸν αὐχένα, ἐν ᾧ δὲν εὐρίσκουσιν οὐδ' ἄστυλον διὰ τὰ οἰκογενεῖς τῶν τοῦλάχιστον εἰς τὰ φρούρια τοῦ Ναυπλίου καὶ τῆς Κορίνθου καὶ εἰς τὰ περίξ αὐτῶν, καὶ ἄλλου δὲν βλέπουσι σωτηρίαν εἰμὴ εἰς τὴν ὑποταγὴν· τούτου δοθέντος ἡ ἀδύνατον ἦτον εἰς τὸν ἱμπραχίμ νὰ δώσῃ καὶ ὀλίγα χρήματα, διὰ νὰ λάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ τὰ φρούρια τῆς Μονεμβασίας, τοῦ Ναυπλίου καὶ τῆς Κορίνθου. Εἰς δὲ τὴν Κρήτην ὑπῆρχεν ἡ Γραμποῦσα, πλὴν ἦτο καταφύγιον τῶν πειρατῶν ὑπῆρχον δὲ καὶ στρατεύματα Ἑλληνικὰ εἰς δι-

άφορα μέρη καὶ ἐπολέμουν τοὺς Τούρκους, ἀλλὰ δὲν ἠλπίζετο νὰ τελεσφορήσωσιν. Εἰς δὲ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου δὲν ἔπαυον αἱ καταχρήσεις τῶν 'Ρουμελιωτῶν. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον δὲν ὑπῆρχον χρήματα, καὶ στόλος, 'Ελληνικὸς δὲν ὑπῆρχε, διότι καὶ οἱ Νησιῶται ὡς καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, ἤδη πένονται, ; πόλιν ἐλπίδα σωτηρίας ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν οἱ Νησιῶται, ὅσοι δὲν εἶχον τοὺς τρόπους νὰ φύγωτιν εἰς τὰ ξένα, εἰμὴ τὴν ἐκ τῆς ὑποταγῆς ; μὴ ὑπάρχοντος ἄρα στόλου δὲν ὑπάρχουσιν οὐδ' αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἦσαν καὶ αὐτοὶ ἑτοιμοὶ νὰ ὑποταχθῶσιν, ἂν ἐπαρουσιάζοντο ὀλίγα πλοῖα Τουρκικὰ εἰς αὐτάς, ὅτε καὶ αὐτοὶ οἱ Νκυτικοὶ νησιῶται ἔμελλε νὰ φύγωσιν εἰς τὴν ἄλλοτρίαν μετὰ τὰ πλοῖά των. Καὶ ἂν ἐπιπτεν ἡ Πελοπόννησος, ο Νκυτικοὶ νησιῶται, καὶ τοὺς τρόπους ἂν εἶχον, δὲν ἠδύναντο νὰ πρκατείνωσι βεβίαια μόνον μετὰ τῶν ἄλλων νησιωτῶν τοῦ Αἰγαίου τὸν πόλεμον, ὅτε καὶ αὐτοὶ οἱ Νκυτικαὶ μοῖραι τῶν Δυνάμεων δὲν ἤθελον ἐπιμείνειν πλέον εἰς τὸ νὰ εἰρηνοποιήσωσι τὴν Ἀνατολήν, σώζοντες τὴν Ἑλλάδα μὴ ὑπάρχουσαν κατὰ μέγα μέρος εἰς ἑνοπλὸν ἀντίστασιν. Ἀλλ' ἤδη κατεκυρίευσεν, εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ Ἰδρυα, τῆς ἀναρχίας εἰς τὸν ἔσχατον βυθὸν καὶ τὸ ἔγκλημα ἐβατίλευεν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀτιμωρητὶ συνεβασίλευε καὶ ἡ πειρατεία. Ἡ δὲ Κυβέρνησις δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ διὰ τὸν τύπον καὶ οἱ ξένοι τὴν κατεργάζοντο καὶ τὴν ὑβρίζον (1) Ἀφ' ἑτέρου ἡ δι' ἡνιοχὰ κατεσπάρατε τὴν πρ-

(1) Καθ' ἣν ὥραν περιεμένετο ὁ Κυβερνήτης ἀπὸ τὸ Ναύπλιον εἰς τὴν Αἴγινα, ἡ νῆσος αὕτη ἀπεκλείσθη ἀπὸ τὸν Γάλλον Λεμπλάν, ὅστις ἠπειλεῖ νὰ καύσῃ τὴν πόλιν, καὶ δὲν ἄρνηε νὰ ἐκπλεύσῃ ἀπὸ τὸν λιμένα οὐδὲ πλοιάριον, ἂν δὲν ἤθελε λάβει, ὅ,τι ἀπῆται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν διὰ πρῆγματος ληϊσσίας, ἀνηκούσας εἰς ὑπηκόους Γάλλους. Τοιοῦτοτρόπως τὴν ἐβίβασε νὰ τὸν πληρώσῃ μέρος χρημάτων, καὶ νὰ τὸν δώσῃ δι' ἄλλην οὐ μικρὰν προσήτητα ὁμολογον πληρωτέον εἰς ῥητὴν προθεσμίαν. Τὴν ἐβίβασε δὲ διὰ νὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπὸν τοῦ ὅπως ἤθελε, πρὶν φθάσει ὁ Κυβερνήτης. Τοῦτ' αὐτὸ ἔπραξε καὶ ὁ Ἀμιγλὼν ὀλίγον περὶτερον, ἂν καὶ μὴ ἀποκλείσας τὴν Αἴγινα.

τρίδα, καὶ τὰ πάθη ἦσαν παράπολυ ἐξηγησιώμενα, καὶ τὰ μίσκ ἄσπονδα, καὶ ἡ ραδιουργία ἐλυμαίνετο τὰ πάντα, καὶ αἱ φατρίαι κατεπολέμουν παντοειδῶς καὶ ἐπεβούλευον ἀλλήλας, καὶ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἠπειλεῖτο πανταχόθεν. Ὅλα δὲ τὰ κακὰ ταῦτα δὲν ἔπαυσαν οὐδὲ μετὰ τὸν ἐμπρησμόν τῶν ἐχθρικών στόλων, οὐδ' ἔπαυσαν, ἂν δὲν ἤρχετο ὁ Κυβερνήτης, εἰμὴ παύντος τοῦ νὰ ὑπάρχη τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἀλλὰ καὶ ἂν οὐ ἦλθεν ὁ Κυβερνήτης ἡ ἀναρχία σφαδάζουσα δείχνει σημεῖα ζωῆς, καὶ Ῥοιμελιῶται ἔρχονται ἀπὸ τὴν Κόρινθον εἰς Ἄργος ἐπὶ σκοπῶν ἡ ἀρπάσσει καὶ ἡ ἀδικήσῃ τοὺς αὐτόθι καταπεφευγότες ὡς εἰς ἄστυλον Πελοποννησίους. Ὁ δὲ Κυβερνήτης γράφει τὸν Κ. Ντσιαβέλλαν τὴν 19 Ἰανουαρίου ἐξ Αἰγίνης. « Μανθάνω ὅτι ἀπὸ τὴν φρουρὰν τῆς Ἀκροκορίνθου ἐλθόντες στρατιῶται εἰς τὸ Ἄργος στρατοπεδεύουσιν ἡ παρουσὶα των προξενεὶ θάρος καὶ δίδει ἴσως ἀφορμὴν εἰς ῥῆξιν ἐμφύλιον. Ἄν δι' ἑλλειψιν τροφῶν ἦλθον, λάβε πρόνοιαν ἡ ἀναπληρώσης αὐτοὺς σὺ τὴν ἑλλειψιν ταύτην, ἕως ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν των πραγμάτων, ἀπ' οὗ τοὺς ὑποχρεώσεις νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς θέσεις των ἑλπίζω ἐκ μέρους σου τοιαύτην ἀπόδειξιν ἐμπιστοσύνης καὶ φιλίας. » Ὁ Κυβερνήτης θὰ τοὺς στείλει καὶ ἐκείνους νὰ πολεμήσῃ διὰ τὰς ἐστίας των.

Ἀπ' οὗ ἔγενετο γνωστὸν ὅτι ἤρχετο ὁ Κυβερνήτης, ἤρχισαν τινες νὰ ἐνεργῶσι, διὰ νὰ τὸν προκαταλάβῃ καὶ νὰ τὸν προδιαθέσωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν. Ἐνόμισαν ὅτι ἤρχετο ὁ πατὴρ ὅλων τῶν Ἑλλήνων νὰ γείνη ὄργανον φατριῶν εἶναι δ' ἀξιοπρατήρητος ἡ εἰς τὸν ἀριθ. 86 τῆς γενικῆς ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος καταχωρηθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ Π. Μαυρομιχάλη. « Καὶ προλαβόντως, λέγει, σὰς ἔγραψα ἀποκρινόμενος εἰς τὴν πρὸς ἐμὲ ἑξοχὸν ἐπιστολὴν σας ἐκδοθεῖσαν ἐν Λονδίνῳ τὴν 19—31 αὐγούστου, φλεγόμενος δὲ μεγάλως ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ σὰς ἴδω μίαν ὥραν προτύτερα ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀναλαβόντα τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως αὐτῆς καὶ βλέπων ὅτι τοῦτο δὲν δύναται νὰ γείνη τόσον ταχέως, παρηγοροῦμαι καὶ μὲ τὸ νὰ σὰς γράφω συνεχῶς, καὶ ἡ ἀξιοῦμαι ἐνίοτε ἀπαντήσεώς σας μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς, ἀγαθῆς οὔσης καθ' ὅλα, ἐπειδὴ αὕτη θὰ γείνῃ ἀναμφιβό-

λως ἀρχὴ τῆς παύσεως τῶν ὅσα δεινὰ συμβάντα συντροφεύονται
 ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν καὶ πόλεμον ἐκάστου ἔθνους, τὰ ὅποια, ἂν
 καὶ τὰ ἐλέπη τις συνεχῶς εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν, δὲν ἐν-
 τυποῦνται ὅμως ζωηρῶς ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, εἰμὲν ὅταν ἐμβῇ εἰς
 τὸ στάδιον ἐπανάστασιώς τινος καὶ πολέμου, καὶ τὰ ὅποια ἤθε-
 λον εἶναι βίβλια ὀλιγώτερα καὶ μικροτέρα, βαρύτερα, ἂν δὲν
 εἰσεχώρει εἰς τὰς ψυχὰς τινων ἢ πονηρὰ καὶ ζηλότυπος ἐπιθυμία
 τοῦ νὰ ἀδικήσωσι, νὰ κρημνίσωσι καὶ ἀφανίσωσι διόλου ἑκείνους,
 ἄνευ τῆς δραστηρίου κινήσεως τῶν ὁποίων δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ
 ἀρχὴν μηδεμίαν ἢ ἐθνικὴ τῶν ἐπανάστασις καὶ πόλεμος. Ἐξοχώ-
 τατε ! λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἐκφρασθῶ εἰλικρινῶς καὶ τὰ
 ἐπόμενα, τὰ ὅποια παρκαλῶ νὰ δεχθῆτε εὐμενῶς, δίδοντες
 καὶ εἰς αὐτὰ πίστιν ἐντελεστίτην· ταῦτα δὲ εἶναι: Πρῶτον ἀφι-
 ερόνομαι ἐκ νέου καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν μεθ' ὅλης μου τῆς οἰ-
 κογενείας καὶ σχετικῶν εἰς τοὺς καθεστῶτας νόμους τοῦ ἔθνους·
 ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς διαταγὰς καὶ ἀποφάσεις τῆς Γ. Ε. δεύτερον·
 Ἰᾶς ὑπόσχομαι μετὰ τῶν αὐτῶν ἰδικῶν μου νὰ χύσωμεν καὶ τὴν
 ὑπέρτατον βανίδα τοῦ αἵματος μὲς ὑπὲρ τῶν αὐτῶν νόμων καὶ
 τῶν διαταγμάτων τῆς Γ. Ε. καὶ τρίτον· Ἐάν καὶ κανεὶς γνήσιος
 υἱός μου ἢ ἀδελφὸς ἤθελεν ὑποπέσει κατὰ δυστυχίαν εἰς εὐθύνην,
 σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι καὶ τότε θέλω ἐκτελέσει προθύμως καὶ καθ'
 ὅλην τὴν ἔκτασιν τὰς κατὰ τούτων ἀποφάσεις σας καὶ διατάγ-
 ματα, βάσιν ἔχοντα τοὺς καθεστῶτας νόμους ! Ἐξοχώτατε τὰ
 αἰσθηματά μου ταῦτα δὲν εἶναι τωρινὰ, ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς. Ἡ περι-
 στασις ὁμοῦ τῆς παρούσης ἠθικῆς καταστάσεως τοῦ ἔθνους, κυ-
 ριωτέρως προερχομένης ἀπὸ τὰ συντροφεύοντα ἐκάστην ἐπανά-
 στασιν, μ' ἔκαμε ν' ἄδυνατῶ ὡς καὶ ἄλλοι ὁμοιοί μου, εἰς τὸ
 νὰ γίνωνται τὰ κιτὰ καὶ τὰ λ. » Ἄλλοι τὸν ἔγραψαν ἄλλα·
 εἰ δὲ φίλοι τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πατρίδος τὸν ἔγραψαν νὰ μὴ
 πιστεύσῃ τίποτε, εἰμὲν ἀφ' οὗ φθάσει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ γνω-
 ρίσει τάτε πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα· ἀλλ' ὁ Κυβερνήτης δὲν
 εἶχεν ἀνάγκην οὐδ' ἀπὸ τούτων τὴν συμβουλὴν. Ἄνθρωπος ὅστις
 διέπρεπεν εἰς τόσον μεγάλᾳ πράγματα τοῦ κόσμου, καὶ ἐγνώριζε
 κάλλιστα τὸ βιβλίον τοῦ κόσμου, ἤξευρε νὰ ὀδηγηθῇ ἀπὸ τὴν
 μεγαλοφυΐαν του καὶ ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ κόσμου, ὥστε νὰ ἐκπλη-

ρώση τὰ χρήματα τοῦ πατρὸς τὴν πατρίδα, εἰ τὸν βωμὸν τῆς ἐποικίας ἤλθῃ νὰ προσενεχθῇ ὁλοκλύτωμα· ἦτο δ' ἄξιον λογικῶν ὄντων καὶ νὰ ἄρχωνται κατὰ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος, καὶ νὰ πείθωνται εἰς τὰς νομίμους καὶ ἐλλόγους διαταγὰς τοῦ ἄρχοντος, τὸν ὅποιον ὁμοφώνως ὅλον τὸ ἔθνος ἐξελέξατο καὶ προσεκάλεσε νὰ φθάσῃ εἰς βοήθειάν του ὡς τὸν μόνον ἱκανόν, μετὰ Θεὸν, νὰ τὸ σώσῃ ψυχορρῆγγοῦν ἀπὸ τὸν θάνατον, καὶ ἐπομένως ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας, ἀνεξαιρέτως ἐχρεώστουν, ἅμα φθάσαντα τὸν σωτήρα αὐτὸν εἰς βοήθειάν των, νὰ τὸν ὑπακούωσιν εὐπειθέστιστα καὶ προθυμότατα διὰ τὴν σωτηρίαν των, διὰ τὸ συμφέρον των, γενικῶς θεωρούμενον, ἀπὸ τὸν ὁρθὸν λόγον ὀδηγούμενα, καὶ τὴν εὐπειθειάν των ἐχρεώστουν νὰ τὸν ἀποδείξωσι, φθάσαντα, διὰ τῶν ἔργων πάντοτε καὶ ὅχι ποτὲ διὰ τῶν λόγων· οὕτω τὰ ἔθνη καὶ σώζονται καὶ εὐδαιμονοῦσιν εἰς τὸν κόσμον.

· Ὁ Γραμματεὺς τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τῆς Ἀστυνομίας Ἀναστ. Λόντος ἀναφέρων πρὸς τὸν Κυβερνήτην τὰ περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ τύπου λέγει: « Εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε ἐμπόριον, οὔτε τέχναι, οὔτε βιομηχανία, οὔτε γεωργία. Οἱ χωρικοὶ δὲν σπεύρουσι πλέον, διότι δὲν ἔχουσι πεποιθήσιν ὅτι θέλousi θερίσει, καὶ ἂν θερίσῃ δὲν ἐλπίζουσι νὰ φυλάξωσι τοὺς καρπύς των ἀπὸ τὸν σιρακιώτην· ὁ ἔμπορος δὲν εἶν' ἀσφαλὴς εἰς τὰς πόλεις· τρέμει δ' ἀπὸ τὸν φόβον τῶν πειρατῶν, οἱ ὅποιοι ἔχουσιν ἀνοικτὰ τὰ ὄμματα καὶ περιμένουσι τὰ πλοῖα εἰς τὴν διάβασίν των νὰ τὰ προσβάλλωσιν. Ἡ δολοφονία καλύπτει τὴν κλοπὴν μὲ τὴν μυστικότητά· ὁ τεχνίτης δὲν εἶναι βέβαιος ὅτι θὰ πληρωθῇ διὰ τὴν ἐργασίαν του. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἰσχυροτέρου εἶναι τὸ μόνον, ὅπου ὑπάρχει πραγματικῶς. Οἱ κοινωνικοὶ θεσμοὶ παρελύθησαν. Ὁ πολίτης δὲν ἀπολαύει τοῦ νόμου τὴν υπεράσπισιν. Μόνη τοῦ λαοῦ ἡ ἀκένωτος μακροθυμία ἐμπόδισε τοῦ νὰ φθάσῃ τὰ πράγματα εἰς φρικτωδέστεραν κατάστασιν. » Καὶ δὲν ἦτο τάχα κίνδυνος, καὶ μετὰ τὴν συνθήκην τῆς 6 Ἰουλίου καὶ τὸν ἐμπρησμόν των Τουρκικῶν στόλων μὴ κατασχύσωσιν αἱ κατακραυγαὶ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ ἐγκαταλειφθῇ εἰς ἑαυτὸ ἀπὸ τὰς Δυνάμεις, ὡς ἀνεπίδεκτον νὰ κυβερνηθῇ

κατὰ νόμους, καὶ ἀνάξιον νὰ καταταχθῇ ὑπὸ τὸν νόμον τῶν ἔθνων, καθὼς συγγείμενον, ὡς οἱ ἐχθροὶ του παρίστανον, ἀπὸ κακούργους, ἀνάξιον νὰ συμπεριληφθῇ μὲ τὰ εὐνομούμενα ἔθνη, καὶ ἀνάξιον τῆς προστασίας τῶν συμμάχων Δυνάμεων ὡς καὶ τῆς συμπαθείας τῶν λαῶν ; 'Αλλ' ἂν διὰ λόγους ἀνωτέρους (διὰ νὰ μὴ καταντήσῃ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς 'Ρωσσίας, ἣτις θὰ καταπολεμήσει τὴν Τουρκίαν, καὶ εἶναι φόβος μὴ τὴν ἐξοντώσῃ· δὲν κατελιμπάνετο εἰς ἑαυτὸ οὐδὲ καθυπεβάρλλετο εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Γούρκων πάλιν, ἀλλ' ἐπέλλοντο ξένα στρατεύματα καὶ τὸ ἔσωζον, ἥτο τάχα δυνατὸν, ἂν ὁ Κυβερνήτης δὲν ἤρχετο σπεύτας εἰς βοήθειάν του, νὰ φυλάξῃ αὐτὸ ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν αὐτονομίαν του, τὴν ἀνεξαρτησίαν του εἰς τὸν κόσμον ; καὶ δὲν ἦτο φόβος καὶ κίνδυνος μέγας μὴ διὰ τὰς διχονοίας των, διὰ τὰ τυρλὰ πάθη των, διὰ τὴν ἐλεθρίαν φιλοπρωτείαν, δι' ἣν εἶπον πάντοτε γαίᾳ μιχθήτω πυρὶ οἱ ἀπώσαντες αὐτὸ εἰς τὸν θυτὸν τῆς ἀπωλείας, δὲν ἦτο φόβος καὶ κίνδυνος μὴ θυσιάσῃ, τὴν πολιτικὴν του ὑπαρξιν εἰς τέλος, τιθέντες τοὺς ξένους ἐπὶ κεφαλῇς του, ὅτε καὶ αὐτοὶ οὔτοι θὰ τοὺς ὑπαγόρευον αὐτὸ τοῦτο, καθότι ἤρχοντο διὰ τὰ συμφέροντα ἑαυτῶν μᾶλλον ἢ διὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους ; 'Αλλ' ὅφ' οὗ ὁ παντοδύναμος Θεὸς ἔσωσε τὸ 'Ελληνικὸν ἔθνος, καὶ ἐν ᾧ αὐτὸ, καὶ τοὶ σεσωσμένον ἄχρι τοῦδε, εὐρίσκετο εἰς τοσοῦτους φοβεροὺς κινδύνους, ἤλθεν ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ λαοῦ, ἀποστειλὴς παρὰ τοῦ Ὑψίστου ἐν θέοντι, καὶ τὸ ἐφύλαξεν ἀφ' ὅλου τοὺς κινδύνους, καὶ κατέπευσεν ὥσάν διὰ θαύματος, ὅλα τὰ κακὰ ὅλα τὰ ἐγκλήματα διὰ τὰ ὁποῖα ἐκινδύνευε καὶ πάλιν νὰ ἀπολεσθῇ, καὶ τὸ ἀνέδειξεν ἔθνος εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἐκθαμβος ἀνέκραξεν : *Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου.*

Ἡ Ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ ἔμελλε νὰ παυθῇ πλέον κατὰ τὰ ἐν Τροιζήνι ἐφηρισμένα. Εἰς δὲ τὴν κς^η συνεδριάσιν τῆς συνελύσεως ἐκεῖνης ἀπεφασίσθη ὅτι, ἅμᾳ ἐλλῶν ὁ Κυβερνήτης, νὰ συμβουλευθῇ μὲ τὴν Βουλὴν, καὶ ἂν ᾖ νὰ ἀνάγκη, νὰ συγκροτηθῇ πάλιν ἐθνικὴ συνέλευσις. Ὁ Κυβερνήτης θεωρεῖ ὅτι δὲν δύναται, ν' ἀναλάβῃ τὰ χρεὴ του, καὶ νὰ κυβερνήσῃ κατὰ τὸ σύνταγμα τῆς Τροιζήνης. Πρὸ πάντων, ἂν ὠρχίζετο τὸν ὄρκον τοῦ αὐτοῦ

συντάγματος, ὑπεχρεοῦτο νὰ φυλάξῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους,
 ἣτις δὲν ὑπῆρχεν οὔτε πραγματικῶς· διότι ἡ στερεὰ ἦτον ὑποτε-
 ταγμένη καὶ ἡ Χερσόνησος ὡς καὶ αἱ νῆσοι ἦσαν πάντοτε εἰς
 κίνδυνον, οὔτε δικαιοματικῶς· διότι καὶ κατὰ τὸ πρωτόκολον
 τῆς 23 Μαρτίου καὶ κατὰ τὴν συνθήκην τῆς 6 Ἰουλίου ἡ Ἑλλάς
 ἦτον ὑποτελής καὶ ὑπὸ τὴν ἐπικυριότητα τοῦ Σουλτάνου. Θεωρεῖ
 ἄλλως, τε ὅτι εἰς τὴν παρούσαν τῶν πραγμάτων κατὰστασιν δὲν
 δύναται νὰ κυβερνήσῃ ὁμοῦ μὲ τὴν Βουλὴν κατὰ τὸ σύταγμα.
 Ἐπρεπεν ἐπομένως νὰ συγκαλέσῃ τὸ ἔθνος εἰς συνέλευσιν. Ἀλλὰ
 πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἐκλεχθῶσιν εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ Τούρκου στε-
 ρεὰν Ἑλλάδα πληρεξούσιοι πρὸς τῶν λαῶν, καὶ νὰ συνέλθωσιν εἰς
 τὴν Αἴγινα ἢ ὅπου ἄλλου θὰ συνεκαλοῦντο; ἀλλ' εἶχον πλέον τὸ
 δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῶσιν ἐκεῖθεν πληρεξούσιοι, καὶ ἠδύναντο οἱ
 λαοὶ νὰ τοὺς ἐκλεξώσιν ἀκινδύνως; Καὶ πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἐκ-
 λεχθῶσι πληρεξούσιοι εἰς αὐτὴν τὴν Πελοπόννησον ὅτε οἱ κάτοι-
 κοι ἦσαν διεσκορπισμένοι· εἰς τὰ ὄρη, εἰς τὰ δάση, εἰς τὰ πῆλαια
 ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον; καὶ πῶς ἦτο δυνατόν νὰ φυλαχθῇ ἡ νομι-
 μότης τῶν ἐκλογῶν; Ἀλλ' ἦτο καὶ δυνατόν ἄλλως νὰ διατηρήτῃ
 ὁ Κυβερνήτης εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ δημοκρατικὸν σύστημα ἐν ᾧ ἦλθε
 μὲν δυνάμει τῶν ἐν Γροῖζῃν ἐψηρισμένων, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν
 συγκατάθεσιν τῶν συμμάχων δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ὑπογράφου-
 σι πρωτόκολλα καὶ συνθήκας ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ πυρπολοῦσι τοὺς
 Τούρκους στόλους, καὶ φονεύουσι Τούρκους, καὶ ἐπεμβαίνουν
 δικαιοματικῶς, ὡς αὐτεὶ φρονοῦσιν, εἰς τὰ πράγματά της; καὶ
 δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θελήτωσι νὰ καθιερώσωσι τὴν δημοκρατίαν
 εἰς αὐτὴν, λαμβάνουσι σχέσεις μὲ τὴν δημοκρατικὴν τῆς Κυ-
 βερνήτης, καὶ στέλλουσι ἀντιπροσώπους τῶν; Κρίνει ἄρα συμ-
 φέρον ὁ Κυβερνήτης; καὶ μὴ συγκροτουμένης ἐθνικῆς συνελεύσε-
 ως, νὰ διαλυθῇ εἰς τ' ἄτομά της ἡ Βουλὴ, καὶ νὰ κυβερνήσῃ τὴν
 Ἑλλάδα προσωρινῶς δι' ἄλλου εἵδους Κυβερνήσεως. Τοῦτ' αὐτὸ
 εὔχονται καὶ ὀλιγαρχικοὶ, οἵτινες ἀπῆντησαν προσκόμματα εἰς
 τοὺς σκοποὺς τῶν, καὶ φοβοῦνται μὴ ἀπντήσωσι πλεονέκτα ἐφε-
 ξῆς εἰς τὴν Βουλὴν. Θέλουσι δὲ νὰ διαλυθῇ αὕτη τόσον πλέον,
 ὅσον δὲν ἔχουσιν ἄλλην θέσιν νὰ καταλάβωσιν εἰμὴ τὴν τῶν νο-
 μοθετῶν ἢ τῶν συμβούλων εἰς τοιοῦτό τι σῶμα συσταθησόμενον

ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου. Θέλουσι μάλιστα νὰ διαλυθῇ ἡ Βουλὴ, καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τινος συμβουλίου, καθὼ συλλογιζόμενοι ὅτι οἱ μὲν Ἕλληνες δὲν θὰ τοὺς ἐκλέξωσιν ἀντιπροσώπους των βουλευτὰς, ὁ δὲ Κυβερνήτης θὰ τοὺς διορίσει μέλη τοῦ συμβουλίου του. ἤξευρον ὅτι ὁ Κυβερνήτης δὲν θὰ τοὺς ἀπέκλειεν ὡταύτως ἀπὸ τὰ πράγματα τῆς πατρίδος. Καὶ δὲν θὰ τοὺς ἀποκλείσει βέβαια, καθὼ ἐλπίζων νὰ τοὺς καταστήσῃ χρηστοὺς καὶ ὠφελίμους εἰς τὸ ἔθνος των. Ἄν ὁ Κυβερνήτης ἀνεδέχετο νὰ κυβερνήσῃ κατὰ τὸ σύνταγμα, ἦτο βασιλεὺς, διότι κατὰ τὸ σύνταγμα ἦτον ἀπαρχβίαστος. ἀλλ' ὡς χρηστὸς πολίτης καὶ τίμιος ἄνθρωπος, δὲν δέχεται νὰ ἐρκισθῇ ὄρκον, καθὼ σεβόμενος τῶν ὄρκων τὴν ἱερότητα, ἐναντίον εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, οἱδὲ δέχεται νὰ εἶναι ἀπαρχβίαστος, καὶ γίνεται αὐθορμήτως ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις του. οὐδὲ δέχεται ν' ἀνακηρυχθῇ δικτάτωρ ὑπὸ τοῦ ἔθνους, ὅτε οἱ πάντες ἐφώναζον ὅτι ἀνάγκη δικτάτορος διὰ νὰ σωθῇ ἡ πατρίς. Ἄλλως τε ἦτον ἀναγκαῖον νὰ διαλυθῇ ἡ Βουλὴ, καθότι συνέκειτο ἀπὸ Βουλευτὰς ἀγομένους καὶ φερομένους ὑπὸ τῶν φατριαρχῶν, βουλευομένους κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν φατριῶν, ἐνασχολουμένους εἰς τὸ νὰ ματαιώσωσι τὰς βραδιουργίας, ὅσας ὑφαίνουσιν αὐταὶ κατ' ἀλλήλων, καὶ μὴ ἔχοντας διὰ τοῦτο καιρὸν νὰ καταγίνωσιν εἰς τὰ οὐσιώδη τῶν χρεῶν των, ὥστε ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν ἐδυνήθησαν διὰ τῆς παρρησίας καὶ διὰ τῆς ἰσχύος τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς ἀληθείας νὰ ἐμποδίσωσιν ὅσα κακὰ ἠδύναντο νὰ προξενήσωσιν εἰς τὸ ἔθνος οὕτω φατριάζοντες οἱ πλείότεροι· ἀπὸ βουλευτὰς οἵτινες εἰς ἑπτὰ μηνῶν διάστημα δὲν κατεσκεύασαν ἄλλον νόμον εἰμὴ τὸν περὶ τοῦ δημοσίου στατήρος καὶ κοίνοῦ, τὸν ὁποῖον μετ' ὀλίγον ἐτροποποίησαν, διότι παρανομήσαντες τινες ἐξ αὐτῶν, ἐμέθεξαν εἰς τὴν ἐνοικίαισιν αὐτῶν, καὶ τέλος ἀπὸ βουλευτὰς ὑπὲρ τοὺς ὀγδοῇντα χρεώνοντας τὸ δημόσιον ταμεῖον ἐξῆντα χιλιάδας γροσίων κατὰ μῆνα, καὶ ἐν μέρει ὑποκειμένους διὰ τὴν πενίαν καὶ ἀπορίαν των εἰς τὸ νὰ γείνωσιν ὄργα νὰ τῶν ξένων διὰ τινων φατριαρχῶν, οἵτινες δὲν ἐλπίζουσι νὰ ὑπάρξωσιν εἰς τὰ πράγματα εἰμὴ διὰ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ξένων ἐκείνων ὅσοι ἀπαιτοῦσι νὰ διευθύνωνται τὰ τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ συμφέροντιον. Ὁ Κυβερνήτης ἄλλως ἐχρεώσται νὰ ἐ-

νεργήσῃ κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν δυνατῶν τῆς γῆς, διὰ τὴν δουλειάν καὶ τὴν σῶσιν τὴν πατρίδα. Καί ! τίς ἄλλος παρ' αὐτὸν ἠδύνατο νὰ γνωρίζῃ πῶς ὤφριε νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα ὥστε νὰ μὴ προσ-
 χροῦτῃ εἰς τοὺς μονάρχας τῆς Εὐρώπης; Αὐτοὶ δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀνεχθῶσι καὶ νὰ προστατεύωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰς δημογω-
 γικάς ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι ἐτάραξαν τὸν κόσμον καὶ ἠπέλυσαν τοὺς θρόνους των, καὶ ὁ Κυβερνήτης, καίτοι ἀσπυζόμενος τὴν δημοκρατίαν, κρίνει ἀναγκαῖον νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα μο-
 ναρχικῶς πῶς κατὰ τοὺς νόμους τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας, ἀλλ' ὅχι μὲ τὴν Βουλὴν, ἔω, οὐ ἤθελε τὴν καταστήσει ἱκανὴν νὰ κυ-
 βερνηθῇ συνταγματικῶς μὲν, ὡς θὰ ὑπαγορεύσωσι τὰ συμφέρον-
 τὰ τῆς, ἀλλ' αἰνδύνω, δι' ἐκυτὴν ὡς ἐκ μέρους τῶν μοναρχῶν. Ὅθεν, ἐν ᾧ ἡ Βουλὴ τὸν παρακαλεῖ νὰ ὀρκισθῇ τὸν ὅρκον τοῦ συν-
 τάγματος, τῆς Τροϊζήνος, καὶ ν' ἀναδεχθῇ τὰς ἡνίκας τῆς Κυβερ-
 νήσεως, ὁ Κυβερνήτης τὴν παρακαλεῖ νὰ στείλῃ ἐπιτροπὴν διω-
 ρισμένην ἀπὸ τὸ σῶμα, νὰ συνδ-αλεχ' ἤ μετ' αὐτοῦ περὶ τοῦ προ-
 κειμένου. Ἀποστέλλεται δ' ἐπὶ τούτῳ ὁ πρόεδρος μετὰ τῶν
 Βουλευτῶν Γ. Αἰνιάδος, Ἐμμανουὴλ Σπυρίδωνος καὶ Ν. Σπηλιά-
 δου εἰς τοῦ Κυβερνήτου, ὅστις τοὺς λέγει: « Δὲν εἶναι δυνατόν,
 ἀδελφοί, νὰ ὀρκισθῶ τὸν ὅρκον τοῦ συντάγματος, διότι δὲν δύ-
 ναμι νὰ σῶ; ὑποσχεθῶ νὰ φυλάξω ὅ,τι δὲν ἔχετε καὶ δὲν μὲ
 παραδίδετε; πλὴν σὰς ὑπόσχεται νὰ προσπαθῶ διὰ τὴν
 ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος ὅσον δύναμι. Ἐπ' αὐτῷ τούτῳ
 κρίνω ἀναγκαῖον νὰ ὀργανισθῇ κατὰ τὸ παρὸν ἄλλο εἶδος προσ-
 ωρινῆς Κυβερνήσεως, νὰ ἐνεργήσῃ δραστηρίως τὰ δοκοῦντα ὠ-
 φέλιμα ἐπιθυμῶ δὲ νὰ ὀργανισθῇ διὰ συνεργείας τῆς Βουλῆς. Ἐὰν
 δὲ αὕτη ἀνανεύσῃ, ἐλπίζω νὰ ὀργανισθῇ διὰ τοῦ ἔθνους· ἂν ὅ-
 μως δὲν γείνη τοῦτο, χρεωστῶ νὰ σῶ; εἴπω τὴν ἀπόφασίν μου
 μεθ' ὅλης τῆς παρρησίας, καὶ ἡ ἀπόφασίς μου εἶναι αὕτη· ἤλθον
 εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς περιηγητής, καὶ θυσιάζω τὰ πάντα ὑπὲρ
 αὐτῆς, ἀλλ' ὅχι ποτὲ καὶ τὴν ὑπόληψίν μου· ὅθεν, ἂν δὲν θε-
 λήτε νὰ μ' ἀκούετε, θὰ ἐπιβῶ πάλιν εἰς τὸ πλοῖον, ἐφ' οὗ
 ἤλθον καὶ θ' ἀναχωρήσω. » Οἱ ἀπεσταλμένοι μετὰ τινα διστα-
 χμὸν ἀπεφάσισαν τέλος νὰ συνεδριάσωσι μετὰ τῶν ἄλλων Βου-
 λευτῶν ἀόθωρε, καὶ νὰ συντελέσωσιν εἰς ὅ,τι πρεῦθαλεν ὁ Κυ-

Βερνήτης (1), "Ὅθεν συνεδριάζει ἀμέσως ἡ Βουλὴ, καὶ συσχεφθεῖσα περὶ τῆς προτάσεώς του, ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως ν' ἀποθέσῃ τὰ νομοθετικὰ χρέη της διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν, ἥτις εἶναι ὅλων τῶν νόμων ὁ ὑπέρτατος νόμος, καὶ νὰ ψηφίσῃ τὸ παρὰ τοῦ ἰδίου Κυβερνήτου προβληθέν εἶδος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος. Εἰς δὲ μόνος ἐκ τῶν Βουλευτῶν, ὁ Δημ. Ἰ. Κριεζῆς, Ὑδραῖος, εἶπεν ὅτι παρηνόμει οὕτως ἡ Βουλὴ, καὶ ἄλλοι οἱ λοιποὶ ἀνεβόησαν· « εἴμεθα βέβαια ὑπεύθυνοι παρανομοῦντες· ἀλλὰ παρανομήσαντας διὰ νὰ σώσωμεν τὴν πατρίδα, ἔχον τὸ ἔθνος μᾶς καταδικάσῃ, εἴμεθα ὅλοι ἔτοιμοι ν' ἀποθάνωμεν » Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ ἐξέδωκε τὸν ἐπόμενον Νῆ. νόμον. α' Ἐπειδὴ ὁ παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐμπειπιστευμένος τὰς ἡνίκας τῆς Κυβερνήσεως Κύριος Ἰω. Ἀντ. Καποδίστριας ἔφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐπειδὴ αἱ δεινὰί τῆς

(1) Ἀφ' οὗ ἐτελείωσεν ὁ Κυβερνήτης τὸν λόγον του, στραφεὶς πρὸς τὸν πρόεδρον, ἠρώτησε τὴν γνώμην του. Αὐτὸς δέ, καθὼ πρόεδρος, φοβούμενος μὴ προσκρούσει γνωμοδοτῶν, ἀπεκρίθη, φρονίμως ποιῶν, νὰ μείνῃ τὸ πρᾶγμα εἰς σκέψιν τῆς Βουλῆς. Ὁ δὲ Αἰνεϊάν καὶ ὁ Σπυρίδων, τὸν νόμον προβαλλόμενοι, εἶπον ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὴν πρότασιν τοῦ Κυβερνήτου, ἀλλ' ὁ γράφων, φανταζόμενος τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς πατρίδος τὴν κατάστασιν, καὶ φρονῶν ὅτι μόνος ὁ Κυβερνήτης ἡδύνατο νὰ τὴν σώσῃ ἀπὸ τὸν ἐλεθρον, λέγει πρὸς τοὺς εἰρημένους βουλευτάς· « ὁ λαὸς δὲν θὰ μᾶς ῥωτήσῃ ἂν ἐφυλάξαμεν τὸν νόμον, ἀλλ' ἂν ἐσώσαμεν τὴν πατρίδα ταύτης μὴ ὑπαρχούσης, ὁ νόμος ἔν ὑπάρχει· ὁ δὲ ὑπέρτατος τῶν νόμων εἶναι ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος. Οἱ Ἕλληνες ἐγνώρισαν τὴν ἀνάγκην, εἶπε πρὸς τὸν Κυβερνήτην, νὰ εὖ προσκαλέσωσιν, ἔχοντες πεποιθήσιν ὅτι θὰ σώσεις τὴν πατρίδα. Ἡ Βουλὴ δέχεται τὰς συμβουλὰς σου, καὶ θὰ πράξῃ, εἴμαι βέβαιος, ὅτι κρίνετε ἀναγκαῖον διὰ τὴν σωτηρίαν των· ἀρκεῖ νὰ φυλάξῃς τὰ δίκαιά των. » Ὁ Κυβερνήτης ἀμ' ἀκούσας, ἀρκεῖ νὰ φυλάξῃς τὰ δίκαιά των· καὶ ἀπεκρίθη εὐθὺς, τοῦτο τὸ ὑπόσχεμα.

πατρίδος· περιστάσεις καὶ ἡ διάρκεια τοῦ πολέμου δὲν ἐ-
 συγχώρησαν οὐδὲ συγχωροῦσι τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐν Τροϊζήνι
 ἐπικυρωθέντος καὶ ἐκδοθέντος πολιτικοῦ συντάγματος καθ' ὅλην
 αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν. Ἐπειδὴ ἡ σωτηρία τοῦ ἔθνους εἶν' ὁ ὑπέρ-
 τατος τῶν νόμων ἀπάντων, καὶ ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ ἀνεδέχθη παρὰ
 τῶν λαῶν τὴν πρόνοιαν τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, ἡ Βουλὴ μόνον
 σκοπὸν ἔχουσα τὸ νὰ σωθῇ ἡ Ἑλλάς, καὶ ὡς ἱερώτερον χρέος
 τῆς Θεωροῦσα τοῦτο καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔ-
 θνους, τοῦ ὁποῖου ἐνεπιστεύθη τὴν φροντίδα. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Κυ-
 βερνήτης ἐπρόβλεπε σχέδιον μεταβολῆς διοικήσεως· προσωρι-
 νῶς. Ψηφίζει α'. ὁ Κυβερνήτης μετὰ τῆς Βουλῆς συγκαλοῦσι τὸν
 Ἑλληνικὸν λαὸν εἰς ἐθνικὴν συνέλευσιν· κατὰ τὸν § δ'. τῆς κς'.
 συνεδριάσεως· τῆς ἐν Τροϊζήνι Ι'. ἐθνικῆς συνελεύσεως. β'.
 Ἡ Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς ἐπικρατείας κανονίζεται κατὰ τὸ α'.
 ψήφισμα τοῦ Κυβερνήτου γ'. ἀποτίθεται ἡ Βουλὴ τὸ ὅποῖον ἀνέ-
 λαβε χρέος· τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας. Καθιέρωσε δὲ διὰ τοῦ
 νόμου αὐτοῦ τὸ ἀνωτέρω ψήφισμα τοῦ Κυβερνήτου, δι' οὗ, ἀντὶ
 τῆς Βουλῆς, ἰδρύθη ἕτερον σῶμα συμβουλευτικόν, ὀνομασθὲν
 τὸ Πανελλήνιον, καὶ διελύθη εἰς τ' ἄτομάτης. Ὁ δὲ Κυβερνή-
 τῆς εἰς τὴν διακήρυξίν του τῆς 20 Ἰανουαρίου λέγει πρὸς τοὺς
 ἄλλους ὅτι ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις θὰ εἶναι ὁ δικαστὴς τῶν πράξεων
 καὶ τῆς εὐθύνῃς τῆς Κυβερνήσεώς του. Εἰς δὲ τὸ ψήφισμά του
 πρὸςδιορίζει τὴν συγκρότησιν αὐτῆς· ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου, νὰ κυ-
 βερνήσῃ κατὰ τὰς βάσεις τῶν ἐθνικῶν συνελεύσεων, ἀποκαθί-
 σταται ὑπεύθυνος καὶ ἀποκαθήσῃ τὸ Πανελλήνιον συνυπεύθυνον
 διὰ τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ Πανελλήνιον διηρημένον
 εἰς τρία τμήματα θὰ καταγίνεται εἰς τὰ οικονομικὰ, τὰ ἑσω-
 τερικὰ καὶ τὰ πολεμικὰ, σύγκειται ἀπὸ εἰκοσιεπτὰ μέλη καὶ ἔχει
 τρεῖς προδούλους, τρεῖς πρώτους γραμματεῖς καὶ τρεῖς δευτέ-
 ρους· ἀλλὰ διορίζονται τὰ ἐννέα μόνον μέλη κατὰ τὸ παρόν. Ὁ
 μὲν Γ. Κουντουριώτης διορίζεται πρόεδρος εἰς τὸ τμήμα τῶν
 Οἰκονομικῶν, ὁ Ν. Σπηλιᾶδης α'. γραμματεὺς καὶ ὁ Ἄνδρ.
 Παπαδόπουλος β'. Ὁ δὲ ἀνδρὴς Ζαῖμης πρόεδρος εἰς τὸ τμή-
 μα τῶν Ἑσωτερικῶν, ὁ Γ. Ψύλλας συγγραμματοεὺς καὶ ὁ Χρι-
 στοδούλος Αἰνιᾶν β'. Ὁ δὲ Πέτρος Μαυρομιχάλης πρόεδρος
 εἰς τὸ τμήμα τῶν πολεμικῶν. ὁ Κωνστ. Ζωγράφος α'. γραμμα-

τεὺς καὶ ὁ Χριστόδουλος Κλονάρης δεύτερος. Οὗτοι διωρίσθησαν τὴν 23. Ἰανουαρίου. Αὐθιμέρῳ διωρίσθη καὶ ὁ Σπυρίδων Τρικούπης γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας κατὰ τὸ ἔθλον ψήφισμα. Ἄλλ' οἱ ὀλιγαρχικοὶ δὲν εὐχχριστοῦνται πάλιν, εἰσαχθέντες εἰς τὰ πράγματα, νὰ συμπράξωσιν εὐγνωμονοῦντες μετὰ τοῦ μεγάλου ἀνδρός, διότι θέλουσιν ἕκαστος αὐτῶν τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν δι' ἑαυτόν. Εἶναι δὲ Πανελλήνιοι, εἶναι καὶ πρόβουλοι, ἀλλὰ δὲν θέλουσι νὰ εἶναι καὶ οἱ ὀδηγοῦντες αὐτοὺς πρῶτοι καὶ δεύτεροι· γραμματεῖς, καὶ Πανελλήνιοι, μὴ καταδεχόμενοι νὰ εἶναι μ' αὐτοὺς ἰσότημοι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δὲν ἐξημέρισαν ἐπὶ τῶν Τούρκων προεστώτες ἢ υἱοὶ προεστώτων εἰς τὰ ἐπαρχίᾳς ὅπερ ἀναγγέλει, κατ' αὐτοὺς, τὴν εὐγένειαν, εἰς τὴν ὁποίαν οὗτοι καὶ μέγα φρονοῦσι. Κιχμία δὲ πράξις τοῦ Κυβερνήτου δὲν φαίνεται εἰς αὐτοὺς καλὴ, διότι αὐτοὶ δὲν ἤθελον νὰ προσκληθῇ, δὲν ἤθελον νὰ ἔλθῃ, καὶ δὲν θέλουσι ν' ἄρχῃ· δὲν θέλουσι τίποτε ἀφ' ὅσα κοινωφελῇ ἐνεργεῖ καὶ προσπαθεῖ νὰ κατορθώσῃ εἰς τὴν πατρίδα. Ἐκτοτε συνομνύουσιν εἰκοσιοκτὼ ἐξ αὐτῶν ὀλιγαρχικοὶ καὶ ὁπαδοὶ τῶν ὁμοῦ, καὶ διαβουλευόμενοι νὰ δεξιῶσιν εἰς τοὺς Ἀγγλογάλλους ὅτι εἶναι φιλελεύθεροι τάχα ὥς καὶ αὐτοὶ, καὶ ζητοῦσι τὴν προστασίαν τῶν, διὰ νὰ ρίψωσιν ἀπὸ τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν καὶ νὰ διώξωσι τὴν τε Κυβέρνησιν, καὶ τὸν Κυβερνήτην ὥς τάχα φρονούντα νὰ ὑποδουλώσῃ τὸ ἔθνος εἰς τὴν Ῥωσσίαν. ἤρχισαν δὲ νὰ ἀντιπολιτεύωνται κατὰ τῆς Κυβερνήσεώς του, καὶ νὰ στέλλωσι διατριβὰς εἰς τὴν ἐν Σμύρῃ Γαλλικὴν ἐφημερίδα, ὁ Ἀνατολικὸς Θεατὴς, παραμορφώνοντες καὶ παρεξηγοῦντες τὰ πράγματα κατὰ τὸ δοκοῦν. Ἐκ δὲ τῶν Ψαβριανῶν ὁ Ἰ. Μαρκῆς Μιλαίτης καὶ ὁ Ἰω. Μπρατσάνος ἠθέλησαν παραδειγματιζόμενοι νὰ λαλῶσιν ἄρρητ' ἀθέμιτα, καὶ νὰ ὑποκινῶσιν εἰς ταραχὴν, καὶ διὰ τοῦτο ἐστάλησαν εἰς τὸ Ναύπλιον νὰ ἡσυχάσωσιν. Οἱ δὲ λοιποὶ ἀντιπολιτευόμενοι περιορίσθησαν ὅπως οὖν ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ὁ Κυβερνήτης ἤρχισε νὰ ἐνεργῇ μ' ὅλην τὴν δραστηριότητα ἐκπληρῶν τὰ χρεὲν του· ἀλλ' ἔχει ἀνάγκην χρημάτων, καὶ εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον οὐδ' ὀβολὸς ὑπῆρχεν· ὅσα εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ἐξ ἰδίωντε καὶ ἀπὸ φιλελλήνων βοηθήματα δὲν ἤρκεον εἰμὴ δι'

ὀλίγας ἡμέρας διὰ τὸν στρατὸν καὶ τὸν στόλον. Δὲν παύει διὰ τοῦτο ζητῶν ἀπὸ τοῦ βασιλεῖς χρηματικὰ βοηθήματα καὶ δάνεια· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ θέλει καὶ νὰ ἐπαρκέσωσιν οἱ ἴδιοι Ἕλληνας ὅπως οὖν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος τῶν, καὶ θέλει νὰ ζητήσῃ καὶ ἀπὸ τούτους δάνεια. Ὁ δὲ πρόβουλος τῶν ἐσωτερικῶν τὸν θεβχιόνηι ὅτι ἠδύναντο νὰ χορηγήσωσι ἀσυγκρίτως πλείοτερα ἢ ἑκατὸν χιλιάδας διστήλων, τὰ ὅποια εἰς μένην τὴν Αἰριναν ἠδύναντο νὰ δώσωσιν οἱ εὐποροῦντες· ἀλλ' ἄρ' ἐτέρου λέγει τὸν πρῶτον γραμματέα τοῦ τμήματος τῆς οἰκονομίας ὅτι δὲν ἐσύμφερε νὰ ζητήσῃ δάνεια ἀπὸ τοῦ Ἑλλήνας, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ σκοπὸς τοῦ ἥτον ἥτοι νὰ τὸν ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ λάβῃ χρήματα, καὶ μετ' ὀλίγον νὰ εὗρεθῇ διὰ τοῦτο εἰς ἀμνησίαν ὡς πρὸς τὴν κίνησιν τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς, καὶ ν' ἀφαιρεθῇ τὴν ἠθικὴν τοῦ δυνάμιν, ἢ νὰ πληροφωρηθῇ ἂν εἶχεν ἀπόφασιν νὰ ζητήσῃ τῷ ὄντι δάνεια, ἢ ἂν ἐπροσποιεῖτο ζητῶν δάνεια, ἐπὶ σκοπῷ νὰ ψεύσῃ τὴν διαδοθεῖσαν φήμην τοῦ ὅτι ἔπρεπε χρήματα Ῥωσικὰ, καὶ περὶ τούτου οἱ Ἀγγλοὶ εἶχον ὅλην τὴν περιέργειαν νὰ μάθωσι τι θεβχιον. Ὁθεν πρῶντος καὶ τοῦ Ζαΐμη καὶ φιλάστουτος σιωπῇ, ὁ γραμματεὺς κρινὼν ἰσχύατος χρῆς τοῦ νὰ ὁμιλῇ μετὰ πρῶτην τὸν ἀρχηγόν του, καὶ ὡς ἐκ τῆς πείρας τῶν προλαβούτων Κυβερνήσεων πεπεισμένος ὅτι θὰ τὸν ὁμιλήσῃ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πατρίδος, τὸν εἶπεν ὅτι δὲν ἐσύμφερε νὰ ζητηθῇ δάνειον, διότι, ἐν ᾧ οἱ Ἕλληνας ἐνόμιζον ὅτι εἶχε πολλὰ ἐκτομμύρια καὶ ὑπετάσσοντο θεωροῦντες τὴν Κυβέρνησιν διὰ τοῦτο ἰσχυράν, ἂν ἀκούσωσιν ὅτι αὕτη ζητεῖ δάνειον, ἦτο φόβος μὴ ἐκκλίνωσιν εἰς ἀπειθεῖαν. Ἀλλ' ὁ Κυβερνήτης, « δὲν φοβοῦμαι, λέγει ζητῶν δάνειον διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν » καὶ ἐπιμένει εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Τότε παρετήρησε καὶ ὁ Γραμματεὺς ὅτι τοῦλάχιστον ἦτο καλὸν νὰ γείνη τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ὑπ' ἄλλας λέξεις, καὶ ἀντὶ νὰ ζητηθῶσι δάνεια, νὰ διακηρυχθῇ σύστασις ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ νὰ ζητηθῶσι χρήματα ὡς μετοχὰς τῶν προσοιούντων αὐτὰ. Ὁ δὲ Κυβερνήτης ἐκδίδει τὴν 2 Φεβρουαρίου ἐγκύβλιον διακηρύττων σύστασιν ἐθνικῆς χρηματιστικῆς Τραπεζῆς, καὶ λαμβάνει ἐντὸς ὀλίγου ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας διστήλων μ' ὅλην τὴν προθυμίαν

προσενεχθέντων. Καὶ οὐδείς τῶν Ελλήνων δείχνει διὰ τοῦτο θαρρυμίαν ἢ δυσπείθειαν, διότι ὅλοι τὸν θεωροῦσιν ἤδη ὡς ἐλευθερωτὴν τῆς πατρίδος καὶ πατέρα. Μόνος δ' ὁ Ἀναγνώστης Δελγιάννης κατηνέχθη τοῦ ἐκτάκτου ἐπιτρόπου Ἀργολίδος, διότι τὸν ἔγραψε καὶ τὸν ἐζήτησε νὰ δώσῃ τριάντα δίστηλα κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐν Ναυπλίῳ ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐτάξατο τοὺς πολίτας τοῦ Ναυπλίου νὰ δώσωσι δέκα χιλιάδας δίστηλα εἰς χρέος τῆς ἐθνικῆς Τραπεζῆς, διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὸ νὰ δοθῇ ἄρτος εἰς χιλιάδας οἰκογενεῖας λιμοκτονούσας, καὶ ἐπιστεωρευμένas ἀνὰ ἑκατοντάδας εἰς κατώγαια, εἰς καλύβας, εἰς τὰ πλέον νοσερὰ μέρη τῆς πόλεως, ἐξ ὧν πολλάς ὥφειλον νὰ μετοικήσωσιν ἐκτὸς τοῦ φρουρίου, καὶ νὰ τὴν καθρίσωσι, διὰ νὰ τὴν ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ ἐπιδημίαν θανατηφόρον, καὶ ἐπομένως ἀνηνέχθη πρὸς τὸν Κυβερνήτην εἰς τρόπον, ὥστε ἐβιάσθη νὰ τὸν ἀπαντήσῃ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς: « ὡς ἄνθρωπος ἀποκρίνομαι εἰς τὸ χθεσινὸν γράμμα σας καὶ ὅχι ὡς ἄρχων. Ἐνδέχεται νὰ μὴ σᾶς ἀρέσκῃ τὸ μέτρον τῆς Κυβερνήσεως περὶ τοῦ Ναυπλίου, ἐνδέχεται καὶ ἄλλα πολλὰ, ἴσως καὶ ὅλα νὰ σᾶς ἀπαρέσκωσιν· ἀλλὰ καθὼς ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ εἶπω καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ πρὸς ὅλους τοὺς συνέδρους σας καὶ τοὺς συμπολίτας σας: καὶ ἐγὼ κάμνω δοκιμὴν καὶ ὑμεῖς, καὶ εἴμεθα πάντῃ ἐλεύθεροι· ἅμ' ἀφ' οὗ στοχασθῆτε ὅτι δὲν σᾶς συμφέρει νὰ κυβερνῶ, εἴπατέ το, καὶ λάβετε τὴν θέσιν μου μετὰ τῆς εὐθύνης· σᾶς τὴν παρχωρῶ μετὰ χαρᾶς, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ κάμετε τοῦλάχιστον πράγματα καλλίτερα παρ' ἐμέ. » (1) Οἱ Κουντουριῶται ἔστειλαν δύο χιλιάδας δίστηλα εἰς τὴν Τράπεζαν, καὶ ὁ Ἰω. Ὁρλάνδος χίλια Ὁ Κυβερνήτης ἐζήτησε δέκα χιλιάδας τὸν Λάζαρον, προσφέρων εἰς ἀσφάλειάν των ὑποθήκην τὰ εἰς Κέρκυραν κτήματά του. Ἦθελε νὰ δώσωσιν οἱ Κουντουριῶται δέκα χιλιάδας, διὰ νὰ δοθῇ

(1) Ἰδὲ ἀλληλογραφίαν τοῦ Κυβερνήτου· εἶχε πληροφορηθῇ ὅτι εἰς τις ἐξ αὐτῶν εἶπε τὸν ἐπίσκοπον Βρεσθένης ἀφ' οὗ ὠρκίσθη « ἦλεν ὁ ἐξυπόδотος νὰ μᾶς ὀρκίσῃ » ἄλλος εἰς τινα συνεδρίασιν αὐτῶν εἶπε: « θὰ φύγω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ θὰ γείνω Τοῦρκος » καὶ ἄλλος ἄλλα τοιαῦτα· διὰ ταῦτα γράφει μὲ ἀγανάκτησιν.

ὕποληψις εἰς τὴν Τράπεζαν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ὥστε νὰ καταβάλωσι καὶ ἄλλοι ἀναλόγους ποσότητες εἰς αὐτήν, καὶ οὕτω νὰ δυνηθῇ νὰ ἐπαρκέσῃ ὁπωσδήποτε εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος. Ἐπομένως συνεισήνεγκον ὅ,τε Βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας πενήντα χιλιάδας φράγκα, καὶ ἄλλοι ἐξ Εὐρώπης Ἕλληνες καὶ φιλέλληνες ἄλλας ποσότητας, διὰ νὰ τὸν συνδράμωσιν εἰς τὸ ὑπερβαρὺ χρέος ὅ,που ἀνεδέχθη, τὸ νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Γεώργιος Κουντουριώτης διορίζεται μὲ δύο συμπράκτορας, τὸν Γ. Σταῦρον καὶ τὸν Ἀλέξανδρον Κοντόστιαυλον, νὰ διευθύνωσι τὰ τῆς ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Αὐτοὶ οὗτοι διορίζονται νὰ διευθύνωσι καὶ τὰ τῆς οἰκονομίας· διορίζεται καὶ ταμίας τῆς Ἑλλάδος ὁ Ἰω. Δωμπόλης, πλούσιος Ἕλλην Ἠπειρώτης, ἐλθὼν ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν ὁμοῦ μὲ τὸν Κυβερνήτην νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα (1).

Ἀλλὰ τὰ ὀλίγα χεῖματα τῶν Ἑλλήνων ὁμοῦ καὶ τὰ κομισθέντα παρὰ τοῦ Κυβερνήτου, μόλις· μόλις ἀρκέσωσι δι' ὀλίγον καιρὸν, καὶ ἄλλη ἐλπίς δὲν μένει διὰ τὸ μέλλον, εἰμὴ τῶν βασιλικῶν βοηθημάτων. Αὐτὰ δέ βραδύνουσι, καὶ ὁ Κυβερνήτης γράφων τὴν 28 Ἰανουαρίου τὸν Κόδριγκτων, τὸν κοινοποιεῖ τὰς στενοχωρίας του, καὶ ζητεῖ ἀπὸ τοῦτον καὶ τοὺς ἄλλους ναύάρχους ἑκατὸν χιλιάδας δίστηλα κατὰ μῆνα διὰ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδας πεντακκοσίους Ἕλληνας, στρατεύματα τῆς ξηρᾶς ἄτακτα καὶ τακτικά, καὶ διὰ δεκαπέντε πλοῖα ὀπλισμένα ἐφ' ὧν ὑπηρετοῦσι χίλιοι ἐξακόσιοι ναῦται, ἐλπίζων μὲ αὐτὰς τὰς δυνάμεις νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Πελοπόννησον ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ νὰ δώσῃ τέλος εἰς τὰς ἀρξαμένας ἐκστρατείας εἰς τὴν δυτ. Ἑλλάδα, εἰς τὴν Χίον καὶ εἰς τὴν Κρήτην. Τὸν λέγει δὲ πρὸς τοὺς ἄλλοις. « Ἄν ἡ Ἑλλὰς λάβῃ δι' ἓν ἔτος, ἢ τοῦλάχιστον δι' ὀκτὼ ἢ ἐξ μῆνας, τὰ ὅποια ἐζήτησε παρὰ τῶν τριῶν μυστικοσυμβουλίων βοηθήματα, τότε θὰ σωθῇ καὶ θὰ συνεργήσῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συν-

(1) Καὶ ὑπηρετήσε δύο ἔτη ἄμισθί, καὶ ἀγανακτῶν διὰ τὴν κατὰ τοῦ Κυβερνήτου ἀντιπολίτευσιν, ἀνεχώρησεν εἰς Πετρούπολιν ὁ ἀγαθώτατος καὶ τιμιώτατος Δωμπόλης.

θήκης τῆς 6 'Ιουλίου, ἐκ τοῦ ἐναντίου ἂν δὲν λάβῃ τὰ τοιαῦτα βοηθήματα, θ' ἀπολεσθῇ, καὶ μετ' αὐτῆς θὰ ἀπολεσθῶσιν ἴσως αἱ ἐλπίδες τοῦ νὰ προφυλαχθῇ ἡ Εὐρώπη ἀπὸ τὰς ὁλεθρίας συνεπειάς, τὰς ὁποίας ἀπειλεῖ ἡ βιαιὰ πτώσις τοῦ Τουρκικοῦ κράτους. Περιμένω ταχέως παρηγορίας ἐκ μέρους ὑμῶν, κύριε Ναύαρχε, ὡς καὶ ἐκ μέρους τῶν κυρίων Δερινῦ καὶ 'Εἰδὴν, ἐλπίζων, κατὰ τὰς ὁποίας μὲ ἔδωκαν ὑποσχέσεις τὰ μυστικοσυμβούλια τῶν συμμάχων Δυνάμεων, ἅρ' οὗ ἔλαβον τὸ ὑπόμνημά μου τῆς 31 Αὐγούστου, νὰ λάβωσι παρ' αὐτῶν τέλος πάντων οἱ Ναύαρχοὶ τῶν ὁδηγίας καὶ πληρεξουσιότητας ἐπ' αὐτῷ τούτῳ. » Γράφει εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν τὸν ἄρμωστὴν τῆς 'Επτανήσου Ἀδάμς, καὶ τὸν ζητεῖ ἑκατὸν χιλιάδας δίστηλα δάνεια ἀπὸ τὸ ταμεῖον τῶν ἠνωμένων ἐπαρχιῶν τῶν Ἰονίων νήτων, ὑποσχόμενος τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν ἀπὸ τὰ ἐλπιζόμενα τῶν βασιλείων βοηθήματα, καὶ προσφέρων ὑπὲρ αὐτῶν ἐποικονδήποτ' ἐγγύησιν. Τὸν γράφει δὲ μετὸν ἐξ ἀπορρήτων αὐτοῦ Μπένς (Baynes), τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος ἄρμωστὴς ἔστειλεν εἰς Αἴγινα πρὸς τὸν Κυβερνήτην, νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ὅτι καὶ αὐτὸς ἀπῆλθεν αὐτοπροσώπως εἰς Μεθώνην, νὰ υποχρεώσῃ τὸν Ἰμπραχίμ ν' ἀνχωρήσῃ, καὶ πρὸς τὸν πατέρα του ἔστειλεν ἐπὶ τούτῳ τὸν Ἀγγλον Κραδῶκ εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ὁ Κυβερνήτης ζητεῖ πρὸ πάντων ἀπὸ τοῦς Ἀγγλους χρήματα διὰ νὰ σώσῃ τὴν 'Ελλάδα· ἀλλ' οὗτοι δὲν τὸν δίδουσιν ἀκρόασιν. Μόνος ὁ Κόδριγκτων θέλει νὰ βοηθήσῃ καὶ χρηματικῶς ἡ Ἀγγλία τοῦς Ἕλληνας, καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τούτῳ πρὸς τὸν Δαῦκκ Δεκλαρκίνς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν θὰ εἰσακουσθῇ.

Τὴν 5 Φεβρουαρίου διορίζονται καὶ ἄλλα ἑξ μέλη εἰς τὸ Πα-
νελλήνιον ὁ Ἀναγ. Δελιγιάννης, Τάσης Μαγγίνας, Α. Μεταξᾶς,
Συριδῶν Καλογερόπουλος, Νικόλαος Χ. Ἰω. Μέξης καὶ Ἀπο-
στόλης Ν. Ἀποστόλη. Τὴν 7 σχηματίζει, εἰς χιλιάρχιας τὰ ἄτακτα
στρατεύματα, καὶ εἰσέγησιν καὶ σύμπραξιν τοῦ Ὑψηλάντου, τοῦ Με-
ταξᾶ καὶ τοῦ Κωλέττη, καὶ προσδιορίζει τοὺς μισθοὺς καὶ σιτηρέσια
τῶν χιλιάρχων, τῶν ὑπ' αὐτοῦς ἀξιωματικῶν καὶ τῶν στρατιω-
τῶν ἀναλόγως τῆς πτωχείας τοῦ ἔθνους. Ὁρμίζονται δὲ τὸ πρῶτον
ἤδη οἱ στρατιῶται νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὸν Κυβερνήτην καὶ εἰς
τοὺς ἀρχηγούς των, ὁποῖους ἂν τοὺς διορίσῃ ὀρμίζονται νὰ μὴ

φονεύσῃσι, νὰ μὴ κλέψῃσι, νὰ μὴ ἀρπάξῃσι, νὰ μὴ δαίρῃσι, νὰ μὴ λειποτακτῇσῃσιν, ὑπὸ ποινὴν νὰ ἐκπίπτῃσι τοῦ βαθμοῦ των, ἂν ᾦν ἀξιωματικοί, καὶ ἂν ᾦν ἄπλοι στρατιῶται, νὰ ὑπηρετῶσιν ἀμισθί καὶ ἄπλοι εἰς τὰ στρατόπεδα καὶ νὰ τρέφονται μόνον. Οἱ δ' ἔνοχοι προδοσίας ἢ κατασκοπείας νὰ θανατώνωνται καὶ καθεξῆς. Τοιοῦτοτρόπως ἀρχίζουσι καὶ ἐμβλίνουσιν εἰς τάξιν καὶ πειθαρχίαν καὶ τ' ἄτακτα στρατεύματα· ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἤδη θὰ λαμβάνωσι μισθὸν καὶ ψωμὸν καὶ σιτηρέσιον ἀπὸ τὴν Κυβερνήσιν.

Ἦσαν ἤδη ἀρκετοὶ στρατιῶται συνηγμένοι εἰς τὴν Τροιζῆνα κατὰ διαταγὴν τοῦ Κυβερνήτου, ὅστις ἀφ' οὗ τοὺς ἐπέσεκέσθη, μετέβη μετὰ πολλὴν ταχύτητα εἰς Ναύπλιον, διὰ νὰ καταστήσῃ χρησίμου, καὶ τοὺς αὐτόθι διαμένοντας. Ὁ δὲ Ἰμπραχίμ καὶ μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυβερνήτου δὲν ἀποδείλια, πλὴν λαμβάνει μέτρα, νὰ συγκεντρώσῃ καὶ συντηρήσῃ τὰς δυνάμεις του· θέν ἀρχὰς Φεβρουαρίου στρατεύει ἐπὶ κεφαλῇς δεκαπέντε χιλιάδων εἰς Τριπολιτσάν, καὶ ἀπὸ τὴν 10 ἕως τὴν 15 καταδαφίζει τὸ περιτειχισμα αὐτῆς ὁμοῦ καὶ τὰ πυροβολοστάσια καὶ τὰ δημόσια κτίρια· τὴν 17, ἐνέπρησε τὰς οἰκίας, καὶ τὴν αὐτὴν 17 ἀνεχώρησεν εἰς τὰ ὀπίσω, ἀπάγων καὶ ὅλους τοὺς αἰχμαλώτους εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια. Τὴν 18 εἰσῆλθον εἰς Τριπολιτσιῶται, ὅσοι διεσώθησαν, ἀφ' οὗ ἔφυγον ἀπὸ τὰς ἐστίας των, καὶ ἀπώλοντο κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὰς κακοπαθείας καὶ κκοῦχίας, καὶ μετὰ δάκρυα χαρὰς κατεφίλησαν τὴν γῆν ὅπου ἐγεννήθησαν. Ὁ Κυβερνήτης ἀγνοῶν τὸ διατί ἐστράτευσεν εἰς Τριπολιτσάν, καὶ ὑποπτεύων μήτοι ἐσκόπευε νὰ κατέλθῃ εἰς τὸ Ναύπλιον, ἔστρευσεν εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον διὰ τὰ ἐνδεχόμενα. Τὴν 17 ἐπιβὰς εἰς τὸ δίχροτον Οὐάρσπιτ, συνωδευμένους μετὰ τὴν ὑπὸ τὸν Λεμπλὸν Γαλλικὴν φριγάδαν, ἡ Ἡρα, καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τὸν Πετροβίτς Ῥωστικὴν, ἡ Ἑλένη, ἔρχεται εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ οἱ φρουροῦντες εἰς τὰ φρούρια, οἵτινες πρὸ ὀλίγου ἔλεγον ὅτι δὲν ἤθελον ἐξέλθει, ἂν δὲν ἐλάβανον τοὺς μισθοὺς των, δὲν δείχνουσι παραμικρὰν ἀπειθεῖαν. Τὴν 25 παραλαμβάνει τὸ φρούριον τοῦ Ναυπλίου εἰς τὴν ἐξουσίαν του, καὶ διορίζει φρουρὰν ἐκ τῶν Ναυτικῶν νήτων εἰς μὲν τὴν Ἀκροναυπλίαν τὸν Νικόλαον Γουδὴν μετὰ Σπετσιώτας, εἰς δὲ τὸ

Παλαμίδι τὸν Γ'. Σαχτιούρην μὲ Ὑδραίους καὶ εἰς τὰ πυρεβολο-
στάσια τῆς πόλεως τὸν Κ. Νικόδημον μὲ Ψαρρϊανούς. Διορίζει
καὶ ἀνώτερον προύραρχον τὸν Κάρολον Ἐϊδεκ, (1) καὶ τὴν 26

(1) Αὐτὸς ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, φέρον ἐπιστολὴν τοῦ Βα-
σιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου πρὸς τὰ μέλη τῆς ἐδεκαμελοῦς
διοικητικῆς ἐπιτροπῆς· καὶ δὲν τὴν ἐνέχειρσεν εἰς αὐτὴν, ἀλλ
εἰς τὸν Κυβερνήτην. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐπεταί. « Γνωρίζετε
πάντως τὴν ζωὴν τῆς Γερμανίας συμπάθειαν εἰς τὴν δυστυχίαν
σας, καὶ τὰς συναχθεῖσας βοηθείας πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πόνων
σας, καθ' ἃς εἴτε κάτοικοι τῆς Βαυαρίας οὐχ ἦτιον διεκρίθησαν
καὶ ἐγὼ χρέος φιλανθρωπίας· ἐκπληρῶν συνεισήνεγκον ἀνάλογον
πρὸς τοὺς πόρους μου ποσότητα. Καὶ ἤδη ἐλέπω μετὰ χαρᾶς
ἀξιωματικούς τινας τοῦ στρατοῦ μου, καὶ ἐπὶ κεφαλῇς οὐτῶν τὸν
συνταγματάρχην Ἐϊδεκ, ἀποφασίσαντας νὰ ἔλθωσιν ἡνωμένοι εἰς
βοήθειάν σας αὐτοπροσώπως. Ἡ τοιαύτη ἀπόφασις κάμνει τιμὴν
εἰς αὐτοὺς, καὶ ἐγὼ δὲν ἐδίττασα οὐδὲ σιγμὴν, εὐδοκήσας νὰ
τὴν ἐκτελέσωσι. Καὶ λοιπὸν ὁ κύριος Δ' Ἐϊδεκ μὲ τοὺς στίχους
μου τούτους ἔρχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ αὐτὸς δὲ καὶ οἱ μετ'
αὐτοῦ εἰν' ἐκ τῶν πλέον διακεκριμένων ἀξιωματικῶν τοῦ στρα-
τοῦ μου, καὶ ἔδωκαν δείγματα τῆς ἐπιστήμης, ἐμπειρίας καὶ ἀν-
δρείας των κατὰ τὰς ἐκστρατείας τῆς Εὐρώπης. Ἀλλὰ χρώματα
δὲν θὰ φορέσωσιν εἰμὴ τὰ τῆς Βαυαρίας· οὐδ' ἄλλον μισθὸν θὰ
λάβωσιν εἰμὴ τὸν ἐκ τῶν ιδίων αὐτῶν πόρων. Ἐπιθυμοῦντες δὲ
μόνον ν' ἀγωνισθῶσι διὰ τὸ συμφέρον τῆς ἀνθρωπότητος, ἄλλο τι
δὲν φιλοτιμοῦνται εἰμὴ νὰ σᾶς ὠφελήσωσι διὰ τῶν προτερημά-
των, τῶν γνώσεων καὶ τῆς εὐψυχίας των. Δέξασθε λοιπὸν αὐτοὺς
ἐπαξίως, καὶ βοηθήσατέ τους, καθ' ὅσον τὸ ἐφ' ὑμῖν, νὰ σᾶς χρησι-
μεύσωσιν· ἐγὼ δὲ παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ σᾶς ἔχη ὑπὸ τὴν ἀγίαν
του σκέπην. Ἀσχιαφενμπούργ τὴν 12 Αὐγούστου 1826. Λου-
δοβίκος. » Ὁ δὲ Κυβερνήτης τὴν 26 Φεβρουαρίου 1828 ἀποκρίνε-
ται πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ἑξῆς:

« Βασιλεῦ! Ἡ ἐπιστολὴ τὴν ὁποίαν ἡ Υ. Μ. κατεδέχθη νὰ
ἀπευθύνῃ πρὸς τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν τῆς Ἑλλάδος, ἔμεινεν εἰς χεῖ-

ἀναχωρεῖ διὰ ξηρὰς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Γρύβα, τοῦ Στρατοῦ καὶ τῶν

ρας τοῦ κυρίου συνταγματάρχου Ἐίδεκ ἕως οὗ ἀνέλαβον ἐγὼ τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως τοῦ τόπου αὐτοῦ. Ἄν δὲ λυπῶμαι πολὺ διὰ τοὺς λόγους, ὧν ἕνεκα ὁ συνταγματάρχης δὲν ἔδωκε τὸ πολὺ- τιμον τοῦτο μαρτύριον τῆς εὐμενείας τῆς Υ. Μ. πρὸς τοὺς προ- κατόχους μου, πλὴν εἶμαι εὐδαίμων καθότι ἀρχίζω τὴν διοίκη- σίν μου κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ, φέρων σήμερον παρὰ τοὺς πόδας ὑμῶν τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ δυστυχοῦς καὶ γενναίου τούτου ἔθνους διὰ τὰς ἐνεργείας τῆς Υ. Μ. Ὑμεῖς, Βασιλεῦ, τὸ ἐτιμήσατε διὰ τῆς συμπαθείας σας καὶ τὸ ἐβοηθήσατε, ὅτε ἀφει- μένον εἰς ἑαυτὸ, ἄνευ ἐσωτερικῆς τινοῦ διευθύνσεως ἐπάλαιε κα- τὰ τῶν Τούρκων καὶ τῶν ἐν ὀλεθριωτέρων δεινῶν τῆς ἀναρχίας. Τότε καὶ ὁ Συνταγματάρχης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀξιωματικοὶ ἔδω- καν δείγματα ἀφοσιώσεως, ἀνδρείας καὶ καρτερίας ὑπηρετήσαντες αὐτὸ, ἀλλ' ὅχι ἀναλόγως τῆς προθυμίας καὶ τοῦ ἐκουσιασμοῦ των. Ἐλπίζω δὲ ὅτι τὰ πράγματα δὲν θὰ ἔχωσιν οὕτω καὶ ἐφεξῆς· ὅθεν καὶ τολμῶ νὰ ἱκετεύσω τὴν Υ. Μ. νὰ προσταχθῶσιν ὅ,τε συνταγματάρχης Ἐίδεκ καὶ ὁ τοῦ πυροβολικοῦ λοχαγὸς Σνίτσ- ταιν νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἐπὶ ἓν ἔτος ἀκόμη τοῦλάχιστον τὴν ὀ- ποίαν ἔρχισαν ἀγαθοεργίαν· διότι καὶ αὐτοὶ γνωρίζουσιν ἤδη τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ Ἑλλὰς γνωρίζει αὐτοὺς, καὶ ἐκτιμᾷ τὴν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν περὶ τὴν ἀνήκουσαν ὑπηρεσίαν. Οὕτως, ἂν εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐσχηματίσθῃ φροντιστήριον (τὸ ἐν Πόρῳ προσωρινόν, ἐφ' οὗ ἡγρύπνει ὁ Κυβερνήτης αὐτός) διὰ τὰς τροφὰς τοῦ στρατοῦ, ἐὰν ὡς ἐκ μαγείας κατεσκευάσθῃ φρούριον ἱκανὸν νὰ περιέξῃ φυλακισμένους καὶ πειρατὰς, ἐὰν τέλος τὸ Ναύπλιον φρουραρχῇται εὐτάκτως, ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸν συνταγματάρχην Ἐίδεκ ταῦτα πάντα ὀφείλει. Καὶ θάρρος δὲ λαμβάνει ἐκ τούτων νὰ ἐλπίσῃ καὶ ἄλλα παρὰ τῆς Υ. Μ. » Οὕτως ὁ Κυβερνήτης ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Λου- δοβίκον καὶ ἄλλους ἀξιωματικοὺς διὰ τὸ πυροβολικόν, ταξιαρχι- κόν καὶ ἱππικόν, καθὼς καὶ ὑπαξιωματικούς καὶ ἀπομάχους νὰ διδάξωσι τοὺς Ἕλληνας τὴν τακτικὴν, καὶ προετοιμάζει τὸν Θρό- νον τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸν Ὀθωνα.

ὕπ' αὐτοὺς 'Ρουμελιωτῶν, καὶ καθ' ὅδον ἐρεχόμενος ἀπὸ ἀδιάκοπον, ἐροχὴν, φθάνει εἰς Τροιζῆνα, διοργανίζει τελευταῖον τὰς χιλιarchίας, διορίζει στρατάρχην τὸν Ὑψηλάντην, δέχεται τὸν ὄρκον τῶν στρατευμάτων, τὰ παραδίδει τὰς σημαίας καὶ τὰ κινεῖ πρὸς τὴν ἀνατολ. 'Ελλάδα, νὰ πολεμήσωσι διὰ τὰς ἐστίας των' ἔστειλε καὶ τὸν Γρύβαν μὲ τριχοσίους περίπου στρατιώτας ὑπὸ τὸν Τσιόρτζι ν' ἀγωνισθῇ διὰ τὴν Βόνιτσαν. Οὕτως ἐλύτρωσε τὸ Ναύπλιον ἀπὸ τὸν Γρύβαν καὶ τοὺς ἄλλους 'Ρουμελιώτας. Μετ' ὀλίγον (τὴν 4 Ἀπριλίου) παρὰ λαμβάνει καὶ τὴν Ἀκροκέρινθον, καὶ διορίζει φρουρὰν τακτικῶν ἀντὶ τῶν 'Ρουμελιωτῶν ὡς θὰ διορίσει ἐπομένως καὶ εἰς τὸ Ναύπλιον τακτικῶς ἀντὶ τῶν Νησιωτῶν, οἵτινες θὰ διορισθῶσιν εἰς ναυτικὴν ὑπηρεσίαν. Ὁ σχηματισμός τῶν χιλιarchiῶν ἠλπίζετο νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ λείψωσιν αἱ καταχρήσεις, αἱ γινόμεναι μέχρι τοῦ δε εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν καὶ ἀπαρίθμησην τῶν στρατιωτῶν, ὥστε οἱ ἀρχηγοὶ νὰ μὴ πληρώνωνται δι' ἀνυπάρκτους στρατιώτας, καὶ ἐν ταυτῷ εἰς τὸ νὰ θεωρῶνται καὶ στρατιῶται καὶ ἀξιωματικοὶ ἐφεξῆς ὡς ἀνήκοντες εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ὄχι εἰς φατρίαν τινὰ ἢ οἰκογένειαν ἢ ἐπαρχίαν. Διορίσας στρατάρχην τὸν Ὑψηλάντην, τὸν διέταξε νὰ ἀναφέρεται διὰ τὰ κινήματα τοῦ πρὸς τὸν Ἀρχιστράτηγον Τσιόρτζι, καὶ τοῦτον νὰ δίδῃ πρὸς ἐκεῖνον τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας, ὥστε νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐόδωσιν τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ ἀπὸ τὴν ἀνατολ. 'Ελλάδα. Ἐγραφε δὲ τὸν Ἀρχιστράτηγον « θὰ εἶναι θαῦμα, ἐὰν κατορθώσω νὰ βάλῃ εἰς κίνησιν αὐτὰ τὰ στρατεύματα, κενῷ ὄντος τοῦ ταμείου, καὶ μὴ ἐλπίζων εἰμὴ εἰς τὴν χρηματιστικὴν Τράπεζαν καὶ εἰς τὰ ὅποια μὲ ὑπεσχέθησαν αἱ Δυνάμεις βοηθήματα. Καὶ ἤδη ἤρchiσαν νὰ δίδωνται ὀλίγα χρήματα εἰς τὴν τράπεζαν, λαμβάνω καὶ καλὰ εἰδήσεις ὡς ἐκ μέρους τῶν Δυνάμεων. Καὶ ὅμως εἶναι ἀνάγκη ἐν τοσούτῳ αὐστηρᾷ οἰκονομίας, καὶ ὅλοι πρέπει νὰ ἀρκεσθῶμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς ἄρτον μόνον καὶ πυριτόβολα. Πρέπει δὲ καὶ νὰ λείψωσιν οἱ ἄχρηστοι ψωμοφάγοι καὶ οἱ φανταστοὶ στρατιῶται, καὶ τοῦτο σᾶς συνιστῶ παραπελὺ. Ἐδῶ εἰς τὸν Πόρον συνέστησα φροντιστήριον διὰ τὰς τροφάς, καὶ αὐτὸς ἐγὼ ἐπαγρυπνῶ κατὰ πάντα. Τοῦτο ἀπαιτεῖ ἡ κοινὴ σωτηρία ἀφ' ὅλους τοὺς διευθύνοντας τὰ πράγματα τῆς πατρίδος. »

Καὶ πάλιν δὲ τὸν ἔγραφεν: « Ἐπὶ ταύτῃ ἔμεινα εἰς τὸν Πόρον, νὰ ἐπαγρυπνῶ αὐτὸς ἐγὼ εἰς τὸ φροντιστήριον καὶ εἰς τὴν διανομὴν τῶν τροφῶν· κατώρθωσα δὲ νὰ ἀγοράσω αὐτὸς ἐγὼ τὰς τροφάς· ἂν δὲν θάλωμεν τάξιν εἰς τὰ πράγματα εἶν' ἀδύνατον νὰ ἔχωμεν τροφὰς διὰ τὸν στρατόν. Πληροφοροῦμαι ὅτι ἡ καταστροφή τοῦ Μισαλογγίου ἐπήγαγεν ἀπὸ τοιαύτας καταχρήσεις· ἐπώλουν εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ εἰς τὴν Ζάκυνθον τὰς τροφάς, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἐστέλλοντο μὲ τόσας δυσκολίας· ὥς καὶ οἱ ἰχθύες ἐγειναν ἀντικείμενον τοιαύτης ἀνόμου κερδοσκοπίας· ἐπλήρωσα τὸ χρέος μου. Φόβος μέγας κατέλαθεν ἐκείνους πρὸς τοὺς ὁποίους ἐλάλησα καλὰς ἀληθείας περὶ τούτου· ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ τιμωρηθῇ ἡ κατάχρησις αὕτη. »

Ὁ Κυβερνήτης διατάξας καὶ τὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, ἔλαβε τὸν ὄρκον τοῦ Ναυτικοῦ, καὶ διώρισε Ναύαρχον τὸν Ἀνδρέαν Μισαοῦλην ἀντὶ τοῦ Κόχραν, ὅστις ἀπὸ τὸν τελευταῖον Δεκέμβριον ἔγεινεν ἄφαντος, καὶ ἀπῆλθε κρυφίως εἰς Λονδίνον, νὰ λάβῃ μέτρα ὥς ἐρρέθῃ, κατὰ τῆς πειρατείας· Αὐτὸς εἶχε διαταχθῇ παρὰ τῶν Ναυάρχων τῶν συμμαχικῶν μοιρῶν τῶν τριῶν Δυνάμεων ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Χίον, ὥς ἐπομένως θὰ ῥηθῇ, καὶ ἀνεχώρησε. Περιπλέων δὲ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, προσπαθεῖ νὰ κάμῃ προσηλύτους ὑπὲρ τοῦ τάγματος τῶν ἵπποτων τοῦ ἁγίου Ἰω. τῆς Ἱερουσαλῆμ. Εἰς δὲ τὴν Νάξον παρακινεῖ τοὺς κατοίκους νὰ ὑψώσωσι τὴν σημαίαν τῆς Ἱερουσαλῆμ, δι' ὃ οἱ συμπλέοντες εἰς τὴν Ἑλλάδα Ἕλληνες στρατιῶται εἰς ὑπηρεσίαν τῆς παιρίδος τὸν κατηγόρησαν εἰς τὴν ἀντικυβερνητικὴν ἐπιτροπὴν, καὶ αὕτη διεκρίνωσε τὴν κατηγορίαν εἰς τὴν Βουλὴν, ἥτις δὲν ἔκρινε μὲν εὐλογον νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατηγορίαν, πλὴν ἐγνωμοδότησε νὰ λάβῃ μέτρα ἢ Κυβέρνησις, ὥστε νὰ κηρύξωσιν αἱ Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου ὅτι δὲν θ' ἀποσπασθῶσι ποτὲ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν· εἶναι ἄρα βέβαιον ὅτι καὶ πρὶν ἢ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶχεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ τοιοῦτον σχέδιον.

Ὁ Κυβερνήτης κανονίζει ἐν ταύτῃ τὰ τῆς ναυτιλίας τῶν ἐμπορικῶν πλοίων, τὰ ἐφοδιάζει μὲ τ' ἀναγκαῖα ἔγγραφα, καὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀσφαλίζει τὸ ἐμπόριον τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰς ἰδιοκτησίας τῶν τιμίων ἐμπόρων καὶ πλοιάρχων, ἀφ' ἑτέρου δ' ἀφαιρε-

τάς εὐκολίας τοῦ ναυτίλλεσθαι εἰς τοὺς πειρατικῶς διατεθειμένους καὶ ἐξαλείφει ὅλας τῆς πειρατείας τὰς ἀφορμὰς. Συγχρόνως πα-
ραδίδει εἰς πῦρ, καὶ ἄλλως κατασταίνει ἀνίκανα εἰς πλοῦν ὅλα τὰ
μολύνοντα τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας πειρατικὰ πλοῖα καὶ πλοιο-
ἄρια· ἐκτελεστικὴ δὲ τῶν δικταγῶν του κατὰ τῆς πειρατείας ἦτον
ὁ Μισούλης. Διοικῶν οὗτος πάλιν τὸ δίκροτον, ἡ Ἑλλάς, καὶ δι-
αταχθεὶς νὰ πλεύσῃ εἰς βοήθειαν τῆς Χίου, ἔνθα ἦτο διωρισμένος
νὰ συγκροτήσῃ στολίσκον ἀπὸ μύστικα ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Κα-
νάρη, νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἄλωσιν τοῦ φρουρίου, διέβη ἀπὸ τὰς
βορείους Σποράδας φθίνοντος τοῦ Φεβρουαρίου, καὶ συνέλαβεν
ἐβδομήντα ἑννέα πλοῖα καὶ πλοιάρια, ἐξ ὧν τὰ σαράντα τέσσαρα
ἔκαυσε καὶ ἐβύθισεν, ἔλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ τ' ἀναγκαιῶντα διὰ
τὸν εἰρημένον στολίσκον καὶ ἔστειλε τὰ λοιπὰ εἰς τὴν Κυβέρνησιν.
Ἄλλ' αὐτοῦ ἐβράδυνεν εἰς τῆς πειρατείας τὴν ἐξάλειψιν ἀσχο-
λούμενος, καὶ εἰς βοήθειαν τῆς Χίου δὲν θὰ προφθάσει. Ἐπειδὴ
δ' ὁ Μεχμέταλης εἶχε κινήσει κατὰ τῶν Ἑλλήνων πολεμικὰ τινα
καὶ φορητὰ πλοῖα, τὰ ὅποια καὶ εἶχον φθάσει εἰς Σούδαν, καὶ
ἐπομένως ἐμέλλε νὰ κινήσῃ καὶ ἄλλα διὰ νὰ ἐφοδιάσῃ τὰ φρού-
ρια τῆς Κρήτης καὶ τῆς Πελοποννήσου ὁμοῦ καὶ τὰ στρατεύματά
του, ὁ Κυβερνήτης, ἀφ' οὗ ἔστειλεν εἰς τὴν Κρήτην τὰ δυνατὰ
βοηθήματα καὶ τὰς ἀναγκαίας συμβουλὰς καὶ προτροπὰς, διέταξε
τὴν 6 Μαρτίου τὸν ἀντιναύαρχον Σαχτούρην μὲ δύναμιν Ἑλληνι-
κῶν πλοίων ἀνάλογον νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ἐχθρικά τοῦ νὰ ἐφοδιάσῃσι
τὰ φρούρια τῆς Κρήτης, νὰ φυλάξῃ τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν φρου-
ρίων αὐτῶν, καθὼς καὶ τῶν Μισσηνιακῶν τῆς Πελοποννήσου, καὶ
νὰ ἐνισχύσῃ τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ κόλπου τῶν Π. Πατρῶν καὶ
τῆς Ναυπάκτου. Ἐπειδὴ δὲ τὸ Μισολόγγι μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ
Βασιλαδίου ἦτον ἀποκλεισμένος, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐν αὐτῷ φρουρὰ
ἐφωδιάζετο ἀπὸ τὴν ξηρὰν ἀπὸ τε τὴν Πρέβεζαν καὶ ἀπὸ ἄλλα μέ-
ρη κείμενα κατὰ τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, καὶ χρησιμεύοντα ὡς
ἀποθήκαι τῶν διοριζομένων διὰ τὴν εἰρημένην φρουρὰν τροφῶν καὶ
πολεμεροδίων, ὡς ἐφωδιάζοντο καὶ τινα στρατεύματα ὑπάρχοντα
ἀκόμη εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν, ὁ Κυβερνήτης διέταξε ταυτοχρόνως
τὸν Σαχτούρην καὶ νὰ θέσῃ εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχιστρατήγου
πλοῖα τινα ἐκ τῆς μοίρας του, καθὼς καὶ τινα ἐκ τῶν παρὰ τοῦ

Μιαρὺλη σταλέντων εἰς τὴν Κυβέρνησιν πειρατικῶν, ν' ἀποκλείσωσι τὴν Πρέβεζαν, καὶ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν εἰσαγωγὴν τροφῶν καὶ παντὸς εἶδους πολιορκικῆς λοθρεμπορίας εἰς τὸν εἰρημένον κόλπον. Ἐκτὸς δὲ τοῦ πραγματικῶς πρὸςπαρχοντος ἀποκλεισμοῦ τῆς Ἀττικῆς, ἐνεργεῖται ἤδη ὁ ἀποκλεισμός τῆς Εὐβοίας, τοῦ κόλπου τοῦ Βώλου, καὶ τῶν παραλίων τῆς Δημητριάδος μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Κισσάβου.

Ἀφ' οὗ ἐπληροφορήθη ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ὅτι ἔφθασεν ὁ Κυβερνήτης εἰς τὸ Ναύπλιον ἐμπόδισε τὴν ἐκποίησιν τῶν εἰς τότε ἀνεκποίητων προστίδων τοῦ Αἰγίου ὥς καὶ τὴν εἰσπραξιν τῶν δασμῶν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ χορηγήσῃ τοὺς πόρους αὐτοὺς εἰς τὸν Κυβερνήτην, νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους. Ὁθεν κατὰ διαταγὴν τοῦ ἡ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ἐπιτροπῇ ὅχι μόνον ἐξέθηκεν εἰς δημοπρασίαν τὰς προσόδους τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νήσων ἐκείνων, ὧσιν αἱ πρόσοδοι δὲν ἦσαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκείνων, ὧσιν ἦσαν ἐκπεποιημένοι, ὥς παραχωρημένας ἀπὸ τὴν ἀντικυβ. ἐπιτροπῇ εἰς χαμηλὰς τιμὰς διὰ τὰς περιστάσεις ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει ν' ἀποζημιωθῶσιν οἱ πρῶτοι ἀγορασταί. Οὕτως ἐξεποιήθησαν αἱ πρόσοδοι, καὶ εἰσῆχθησαν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον χρήματα, τὰ ὅποια θὰ χρησιμεύσωσι τὸ πρῶτον ἤδη ὅπως διόλου εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος. Οἱ δὲ ἐνοικιασταὶ δὲν φοβοῦνται πλέον νὰ δώσωσι τὰ χρήματά των, νὰ ἐνοικιάσωσι προσόδους ἐνοικιασμένας καὶ μὴ ἀπὸ τὴν περιλαβοῦσαν Κυβέρνησιν, διότι δὲν φοβοῦνται πλέον μὴ τοὶ δὲν συνάξωσι τὰ δικαιώματά των ἐξ αἰτίας τῆς ἀναρχίας, ὅτε διὰ τῆς παρουσίας τοῦ Κυβερνήτου ἀπολαύουσιν ὅλας τὰς ἐγγυήσεις τῆς ἀσφαλείας καὶ ἡσυχίας των ὅλοι οἱ Ἕλληνες.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαρτίου διορίζονται εἰς τὸ Πανελλήνιον καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Γ. Σταῦρος, Ἀλ. Κοντόσταυλος, Γρηγ. Σούτσος, Γ. Ἰω. Γεννατάς καὶ Βιάρος Α. Καποδίστριας οἱ δὲ τελευταῖοι προσεκληθήσαν ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην νὰ ὑπηρετήσωσι τὴν πατρίδα, ἀναγκαῖοι θεωρούμενοι διὰ τὰς γνώσεις των, τὰς νομικὰς μάλιστα, καὶ εἶχον ἔλθει εἰς τὴν Αἴγινα τὴν 23 τοῦ αὐτοῦ. Συγχρόνως συσταίνεται τὸ Γ. φροντιστήριον, ὅπου θὰ καταγίνεται περὶ τὰ στρατιωτικὰ καὶ ναυτικὰ, προμηθεῖον

τάς τροφάς καὶ τὰ πρὸς πόλεμον ἐπιτήδεια τοῦ στόλου καὶ τοῦ στρατοῦ. Μέλη δὲ αὐτοῦ διωρίσθησαν ὁ Βιάρος Α' Καποδίστριας, Ἀλέξ' Μυροκορδάτος καὶ Κωνστ. Ζωγράφος. Ἄρα τὰ μέλη τοῦ Πανελληνίου λαμβάνουσι καὶ ἐνεργετικὴν θέσιν, ἐν ᾧ καὶ τὰ εἰς παθητικὴν διατελοῦντα, ἐκτὸς τῶν μὴ ἐχόντων τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα, χρεωστοῦσι νὰ ἐργάζωνται περὶ τὰ οἰκονομικά, τὰ δικαστικά καὶ ἄλλα οὐσιώδη ἀντικείμενα. Ἄπαντα δὲ τὰ μέλη τοῦ Πανελληνίου συνεργάζονται μὲ τὸν Κυβερνήτην, ἀμισθὶ ὑπηρετοῦντα τὸ ἔθνος, καὶ ἐξοικονομοῦνται ὅσοι ἄποροι ἐξ αὐτῶν καὶ πτωχοὶ Πανελλήνιοι ἕκαστος ὅπως δύναται, ἄχρις οὗ τὸ ταμεῖον εὐπορήσει, ὥστε, ἀφ' οὗ πληρωθῶσι καὶ αὐτοὶ τὸν μισθόντων, νὰ μὴ λείψῃ τίποτε ἀπὸ τὰ στρατεύματα, ἀπὸ τὸν στόλον καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὑπαλλήλους τοὺς ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ κράτους διοικήσεως. Μετ' ὀλίγον δὲ Κυβερνήτης, καὶ τὴν γνώμην τοῦ Πανελληνίου ἀκούσας, προσδιώρισεν ἀνὰ πεντακόσια γρόσια τὸν μῆνα μισθὸν διὰ τὰ μέλη του καὶ ἀναλόγως διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ δὲ Πανελλήνιον προῦθαλε μισθὸν διὰ τὸν Κυβερνήτην αὐτὸν ἀνὰ δώδεκα χιλιάδας δίστηλα κατ' ἔτος. Ἀλλ' οὗτος ἀπαντῶν εἰς τὸ διάγγελμά του : « Εὐγνώμων ὦ λέγει, διότι ἐλάβετε φροντίδα περὶ μισθοῦ τοῦ Κυβερνήτου· πλὴν ἐγὼ παραιτοῦμαι τὸν μισθὸν αὐτὸν, καὶ νομίζω εὐτυχίαν μου, ἂν τὸ ἔθνος *δυναθῇ* εἰς καιροὺς ἦτον *χρισίμους* νὰ μὲ *χορηγήσῃ* τοὺς τρόπους νὰ τὸ *υπηρετήσω* ἀξίως τῶν *εὐχῶν* μου καὶ τῶν *ιδιῶν* σας (1). » Ἐπρεπε βέβαια τὸ ἔθνος νὰ τὸν δίδῃ μισθὸν ὡς *δημόσιον* *υπρέτην* του· ἀλλὰ τοιαύτη ἀρχὴ δὲν ἐφηρμόζετο εἰς τὸν *ἄνδρα* ἐκεῖνον, ὅστις εἴπερ ἄλλο τι *ἡγάπα* τὴν *πατρίδα* καὶ τὴν *ἀνθρωπότητα*· ἡ σωτηρία τοῦ ἔθνους, διὰ τὸ ὅποιον ἡγωνίζετο

(1) Ἐν ᾧ ἐδαπάνᾳ τὰ ἰδιά του χρήματα διὰ τὸ ἔθνος, ἦτον ἐπόμενον νὰ μὴ δεχθῇ μισθόν. Ἄν ἤθελε νὰ εἶναι ποιμὴν μισθωτός, δὲν θ' ἀπέθνησκε διὰ τὸ ποίμνιον. Ἀλλως δὲ Κυβερνήτης ἦτον ὅλως ἀπέριτος, καὶ « ὅσον διὰ ἐμὲ αὐτὸν, ἔλεγε, δὲν *χρειάζομαι* πλέον ἢ ἐξήντα λεπτά τὴν ἡμέραν διὰ νὰ ζήσω. » καὶ δὲν ἐζῆ βέβαια διὰ νὰ τρώγῃ.

ἀνενδότως, ἥτο δὲ αὐτὸν μισθὸς τιμιώτερος ἢ ὅλα τοῦ κόσμου τὰ ἑκατομμύρια, ὅλα τὰ εἰς τὸν κόσμον ὡς ἀγαθὰ νομιζόμενα.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπικράτεια διηρέθη ἤδη εἰς τμήματα, καὶ ἐν ᾧ αἱ κατ' ἐπαρχίας διοικήσεις, δὲν ὑπάρχον πλεόν, καὶ σχεδὸν οὐδὲ δημογεροντεῖαι, ἐκδίδεται ἡ διάταξις, καθ' ἣν ἐκλέγονται οἱ δημογεροντες, οἵτινες λαμβάνουσιν ἀναλόγους ὁδηγίας, νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ χρεῖα τῶν. Ἐπομένως διορίζονται εὐτακτοὶ ἐπίτροποι, καὶ προσωρινοὶ διοικηταὶ εἰς τὰ διάφορα τμήματα, καὶ στέλλονται ἔπου τῆς ἐπικρατείας εἶναι δυνατὸν μεθ' ὁδηγίας ἐπίσης ἀναλόγους νὰ εἰσάξωσι τὴν εὐνομίαν εἰς τὰς ἐπαρχίας. Ταῦτο χρόνως ἐάλλεται εἰς ἐνέργειαν ὁ νόμος διὰ τὴν κατ' ἀπογραφὴν στρατολογίαν, καὶ ἐπὶ ἀμνηστία τοῦ παρελθόντος προσκαλοῦνται οἱ πιναχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐσκορπισμένοι τακτικοὶ στρατιῶται καὶ λαμβάνονται μέτρα διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ καὶ στερεώσιν· διοργανίζεται καὶ ἐν τάγμα πυροβολιστῶν ἀπὸ ἑξ' λόχους συγκείμενον, νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὰ πυροβόλα τῶν φρουρίων ὡς καὶ διὰ τὰ πεδινά. Ὁ ἀγαθὸς πατὴρ συναισθάνεται καὶ τὰς συμφορὰς τῶν θυμάτων τοῦ πολέμου, τῶν ἀστέγων καὶ γυμνῶν καὶ λιμοκτονούντων, καὶ προσπιθεῖ ὅσον τὸ δυνατόν νὰ τὰς ἀνακουρίσῃ. Ἐπισκέπτεται εἰς ὅλας τὰς καλύδας, εἰς τὰ σπήλαια, εἰς τὰς ὅπας τῆς γῆς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα, καὶ τὴν προσφέρει τὰ δυνατὰ βοηθήματα· τὴν προμηθεύει ἐν ταῦτῳ κα- ἐργασίαν, ὥστε οἱ δυνάμενοι νὰ ἐργάζονται νὰ τρέφονται μετὰ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου τῶν καὶ ὄχι χάριν ἐλέους· καὶ διὰ νὰ εἰσάξῃ τὴν φυτεῖαν τῶν γεωμήλων εἰς τὴν Ἑλλάδα, πληροῖνε τὰ πρὸς τροφὴν μόνον εἰς τινὰς χιλιάδας ἐργάτας, ἀνδρας, γυναῖκας τε καὶ παιδία, οἵτινες ἔξω εἰς τότε, ὅσοι δὲν ἀπέθανον ἀπὸ τὴν πείναν, δι' ἐλεημοσύνης ἢ διὰ τῆς κακοηθείας, καὶ οἵτινες ἤδη ἐργάζονται εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ πολυτίμου καὶ ἀναγκαίου προϊόντος τῶν γεωμήλων, εἷς τε τὴν κατασκευὴν τῆς ὁδοῦ, τῆς ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὴν περιβόλαν φερούσης, καὶ εἰς τὴν ἐκ θάλαρων ἀνέγερσιν τοῦ πρώτου φιλανθρωπικοῦ καταστήματος, ὅπου ὠκοδομήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐνθα μετ' ὀλίγον συνάγονται καὶ περιθάλλονται, καὶ ἀνατρέφονται διδασκόμενα γράμματα ὑπὲρ τὰ ἐπτακόσια ὄρφανὰ, ἔξ ὧν πολλὰ περηκλούθουν τοὺς στρατιώτας εἰς τὰ στρατόπεδα ὑπὲρ

ρετοῦντα, καὶ εὐρίσκουσι πατρικὴν καὶ δεμονίαν καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα ὁρῶντάς εἰς τοὺς δρόμους ἐγκαταλελειμμένα, ὡς καὶ τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἀλλαχόθεν τῆς Τουρκίας ἀπολυτρούμενα διὰ βασιλικῶν καὶ ἄλλων χριστιανικῶν βεβαιῶν, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποδιδόμενα, καὶ θὰ χρησιμεύσωσιν ἐν δέοντι εἰς τὴν πατρίδα.

Καὶ ἐν τοσούτῳ, ἂν καὶ εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἐβῆσεν ὁ Κυβερνήτης εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κατορθωθῇ τίποτε εἰς τοιαύτην ἐλευσινὴν τῶν πραγμάτων κατάστασιν, αὐτὸς κατώρθωσε τὸ ὑπέρμεγα κατόρθωμα, ἀποδείξας εἰς τὸν σύμπαντα κόσμον ὅτι ὑπάρχει ἔθνος Ἑλληνικόν, καὶ ἔθνος ἀγαθὸν τίμιον, ἐνάρετον καὶ μάλιστα δεκτικώτατον νὰ κυβερνηθῇ ὡς ὅλα τὰ πολιτισμένα ἔθνη καὶ εἰσῆλθῃ πανταχοῦ ἡ εὐνομία, καὶ ἔλειψαν τὰ κακὰ, καὶ ἔλειψεν ἡ ληστεία, ἡ πειρατεία, ἡ λαθρεμπορία, ἡ προδοσία, ἡ κιβδηλοποιία, καὶ ἔλειψαν αἱ δολοφονίαι, αἱ παντοῖαι ἀδικίαι καὶ ἀρπαγαί, αἱ καταχρήσεις, αἱ βίαι, αἱ καταδυναστεῖαι καὶ ὅλα τὰ ἐγκλήματα, καὶ οἱ Ἕλληνες, ὡς καὶ οἱ ξένοι, εἶναι ἤδη καθ' ὅλα τὰ δίκαιά των ἡσφαλισμένοι καὶ εἰς τὴν ζωὴν των, καὶ εἰς τιμὴν των, καὶ εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν των, καὶ κοιμῶνται ἡσυχος εἰς τ' αὐτὰ των, εἰς τοὺς οἴκους των, ἔχοντες σχεδὸν ἡνεωγμένους τὰς θύρας, καὶ περιφέρονται διὰ ξηρᾶς, εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κράτους, μόνοι, ὡς εἶναι καὶ πολυτίμους λίθους φορτωμένοι, καὶ περιπλεύουσιν ὅλας τὰς θαλάσσας ἐμπορευόμενοι, καὶ οὐδεὶς τοὺς ἐνοχλεῖ, καὶ οὐδεὶς ἀδικεῖ πλέον τὸν πλησίον καὶ οὐδεὶς θέλει πλέον νὰ πράξῃ τὸ κακόν, καὶ πᾶς τις θέλει νὰ ζήσῃ ὡς τίμιος ἄνθρωπος διὰ τῶν κόπων του, καὶ ἅπαντες φιλοτιμοῦνται, ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ διαβεβωμένοι ἐπὶ ἀδικίαις καὶ καταχρήσεται καὶ ἐγκλήμασι, νὰ δεῖξωσιν εἰς τὸ ἐξῆς διαγωγὴν τιμῶν ἀνθρώπων, ὥστε ὅλα τὰ στόματα εὐλογοῦσι τὸν Κυβερνήτην, καὶ ὅλοι παρακαλοῦσι τὸν Θεὸν διὰ τὴν ζωὴν του, ζῶντος διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐκτιμῶσι τὰς εὐεργεσίας του, καὶ εὐγνωμοῦσιν, καὶ τὸν ἀποδίδουσι πρόθυμοι τὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης των καθ' ὅλους τοὺς τρόπους ὑπακούοντες εἰς τὰς πατρικὰς ὁδηγίας καὶ νουθεσίας του, καὶ τὸν ἀγαπῶσι μέχρι λατρείας, καὶ τὸν ἐνομαζοῦσι πατέρα καὶ σωτῆρα, καὶ φιλοστοργότερον καὶ οἰκειότερον ἐκφραζόμενοι τὸν λέγουσι κοινῶς *μαρμαπαγίδην*, ὅ-

παινιττόμενοι τὸν προστάτην τῆς πατρίδος καὶ τῆς δικαιοσύνης (1) καὶ ἐλπίζουσιν ἀπὸ αὐτὸν λαμπρὸν τὸ μέλλον τῆς πατρίδος καὶ πλήρη τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἐκ τῆς πατρίδος ἀγαθῶν.

Ὁ Κυβερνήτης ἐν τοῦτοις θιάζεται ν' ἀναβάλῃ τὴν συγκρότησιν τῆς ἐθνικῆς συνελύσεως, ἣν ἐχρεώσται νὰ συγκαλέσῃ τὸν ἀπρίλιον, διότι ἤδη ἔχει προσηλωμένην ὅλην τὴν προσοχὴν του εἰς τὰ οὐσιωδέστατα, εἰς τὸ ν' ἀπαλλάξῃ τὴν Πελοπόννησον ἀπὸ τοῦς Αἰγυπτίους, καὶ νὰ κατακτήσῃ τὴν στερεάν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦς Τούρκους, νὰ ἐκτείνῃ τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος, ἐπιστηρίζων τὸ κατὰ τοῦτο δικαίωμα των Ἑλλήνων εἰς τὰ πράγματα, εἰς τὴν κατοχὴν. Ἀφ' ἑτέρου κρίνει ἀναγκαῖον νὰ φωτισθῇ ὡς πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως, καὶ οὕτω νὰ δυνηθῇ νὰ προπαρασκευάσῃ ὅ,τι ἤθελε στοχασθῇ ἀναγκαῖον νὰ νομοθετηθῇ παρὰ τῆς συνελύσεως· ὅθεν ἡ ἀναβολὴ αὐτῆς ἐνεκρίθη καὶ ἀπὸ τὸ Πανελλήνιον.

(1) Ποιμὴν τις ὁδηγῶν τὸ ποίμνιόν του εἰς νομὴν, ὑπντισθὴ ἀπὸ στρατιώτας· καὶ τις ἐξ αὐτῶν ἔβλεπεν ἄρνιον καλὸν εἰς βρώσιν· ὁ δὲ ποιμὴν· τί τὸ κυττάζεις; εἶπεν, ἔχει μπαρμπαγιάννην καὶ τὸ φυλάττει.

ΚΕΦ Ε'.

Νίκη τῶν Ἑλλήνων τῆς 11 Ἰανουαρίου εἰς Χίον. — Αναφορά τοῦ Φαβιέ πρὸς τὸν Κυβερνήτην περὶ αὐτῆς. — Ὁ Φαβιέ διορίζεται πληρεξούσιος ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως. — Στολλσχος Τουρκικὸς καὶ ἀπόβασις στρατευμάτων εἰς τὸ φρούριον. — Οἱ κάτοικοι φεύγουσιν εἰς τὰ ὄρη. — Ἡ Δημογεροντία εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Σκαρμαγκᾶ. — Λιάσεις τῆς πολιορκίας. — Ἀποτυχία τῆς ἐκστρατείας. — Κατηγορίαι τοῦ Φαβιέ. — Ἀθώσις. — Οἱ κάτοικοι ἐφυγον ὁμοῦ μετὰ τὰ στρατεύματα. — Οἱ Ναυτῆροι ἤθελον ἀναχωρήν. — Ὁ Κόχραν ἀνεχώρησε. — Ὁ Σωτὴρ ἐναυάγηται. — Ὁ Ταχὴρ πασιὰς ἐθάρρησε. — Ὁ Κυβερνήτης ὑπὲρ τῆς Χίου ἐπραξεν ὅ,τι δυνατόν. — Ἐπιστολὴ αὐτοῦ πρὸς τὸν Μιαούλην. — Οἱ Τούρκοι ἠτοίμαζον ἀπόβασιν εἰς τὴν Σάμον. — Ὁ Μιαούλης μετὰ τὸν Κανάρην εἰς βοήθειαν. — Οἱ Τούρκοι προβάλλουσι συνδιαλλαγὴν τοῖς Σχμίοις. — Ὁ Δερινῦ συμβουλευεὶ τὰ ὑποχωρήσωσιν οὗτοι. — Ἀπόκρισις πρὸς αὐτὸν τοῦ Κυβερνήτου. — Ἐπικλεῖται τὴν βοήθειαν καὶ τῶν τριῶν Ναυάρχων. — Ἀποσκιρτῶσιν οἱ ὑπὸ τὸν Ἰπρχίμ Τουρκαλβανοί. — Μάχονται πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους. — Ὁ Ἀδγουσιτίρος συμπράττει μετὰ τὸν Κολοκοτρώνην ὑπὲρ αὐτῶν. — Κυριεύουσι τὸ Ῥιον. — Φεύγουσιν εἰς τὴν Ῥούμελην. — Παρώλης εἰς τὰς ναυτικές νήσους. — Μέτρα τοῦ Κυβερνήτου. — Σχέδιον τοῦ Ἰμπραχίμ περὶ τροφῶν. — Ματαιοῦται. — Καὶ Ῥωσικὰ πλοῖα τὸν ἀποκλείουσι. — Πολιτογράφησις τοῦ Κυβερνήτου. — Ὑπόμνημα πρὸς τοὺς Ναυάρχους τῆς συμμαχίας.

Ἄλλ' ἡ ἐκστρατεία τῆς Χίου δὲν ἦτο δυνατόν οὐδὲ μετὰ τὴν ἐλευσιν τοῦ Κυβερνήτου ν' ἀποβῇ κατ' εὐχὴν. Τὴν 11 Ἰανουαρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν λαμπρὰν νίκην κατὰ τῶν Τούρκων. Τὴν 12 ἔμαθον καὶ ἐκεῖ ὅτι ἦλθεν ὁ Κυβερνήτης, καὶ αὐθημερὸν ἀναφέρεται ὁ Φαβιέ πρὸς αὐτόν, καὶ τὸν πληροφορεῖ περὶ τῆς μάχης ἐκείνης, ἥτις ἐγένετο ὡς ἐπομένως. Χίλιοι περίπου τακτικοὶ καὶ ἄτακτοι Ἀλβανοὶ καὶ Ἀσιανοὶ Τούρκοι ἐξήλ-

θον ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης ὑπερασπιζόμενοι ὑπὸ ἑκατὸν πε-
 νήντα ἀπαύστως πυρεμούντων πυροβόλων τοῦ φρουρίου, καὶ δι-
 αιρεθέντες εἰς δύο σώματα, οἱ μὲν ὤρμησαν εἰς τὸ πυροβολοστά-
 σιον τῆς Τουρλωτῆς, καὶ ἐπειδὴ οἱ φυλάσσοντες αὐτόθι πυροβο-
 λισταὶ Ἕλληνες, ὀλίγιστοι ὄντες, δὲν ἀντέσχον, τὸ ἐκυρίευσαν ἐπὶ
 σκοπῷ νὰ διευκολύνωσι τὴν ἐπὶ τῆς νήσου ἀπόβασιν τῶν εἰς
 Τεσιμὲν Τουρκικῶν στρατευμάτων, ἅτινα εἶχον συναχθῇ αὐτόθι
 ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, σπεύσαντα πανταχόθεν εἰς βοήθειαν τῶν πολιор-
 κουμένων. Οἱ δὲ ἄλλοι ἐπέπεσον κατὰ τινος ὄχυροῦ χαρακώμα-
 τος ὑπὸ Χίων ἐθελοντῶν κατεχομένου καὶ τὸ ἐκυρίευσαν ὡσαύ-
 τως, καὶ ἐπομένως μὴ εὐρόντες ἀντίστασιν, ἐκυρίευσαν ὅλα τ'
 ἄλλα, κατὰ σειρὰν κείμενα, τὸ ὁποῖα ἐγκατέλιπον οἱ ἐν αὐτοῖς
 ἄτακτοι Ἕλληνες, οἱ πλειότεροι Χῖοι, ἐκτὸς ἐνὸς ὅ,που ἐφυλάσσετο
 ἀπὸ τὸν ὀπλαρχηγὸν Γκέγκαν ὀνμαζόμενον, καὶ ἀπὸ ἐν ἀπόσ-
 πασμα τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ. Ἀπὸ τὸ ὄχυρῶμα τοῦτο ἀπησχο-
 λήθησαν ἐπὶ τοσοῦτον οἱ Τούρκοι, ὥστε τὸ β'. τάγμα ὀρμήσαντες
 κατέλαβόν τινα τῶν ἐγκαταλελειμμένων χαρακωμάτων, καὶ ἐδίω-
 ξαν τοὺς ἐχθροὺς ἀπὸ τ' ἄλλα, φονεύσαντες καὶ αἰχμαλωτίσαντες
 πολλοὺς. Ὁ Φαβιὲ εἰς τὸ σκῆνωμά του εὐρεθείς, θλέπει αἴφνης
 Τουρκικὰς σημαίας κυματιζομένας εἰς τὴν Τουρλωτὴν, καὶ πα-
 ραλαβὼν εὐθύς τὸ α'. καὶ τὸ γ'. τάγμα, ὡς καὶ τὸ ἱππικόν,
 ἐκίνησε κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ διαίρεσας τότε πεζικὸν καὶ τὸ
 ἱππικὸν εἰς δύο, τοὺς προσέβαλε μὲ τὴν λόγχην. Οἱ ἐχθροὶ ἐκ-
 τύπων τοὺς Ἕλληνας καὶ μετὰ τὰ Ἑλληνικὰ πυροβόλα τῆς Τουρ-
 λωτῆς, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσαν νὰ τοὺς ἀποκρούσωσι, καὶ ὤρμησαν
 οἱ Ἕλληνες ἡγουμένου τοῦ ἀτρομήτου Φαβιὲ, εἰσεπήδησαν ὡς ἀε-
 τοὶ εἰς τὸ πυροβολοστάσιον, ἐφόνευσαν πολλοὺς Τούρκους καὶ κα-
 τεδίωξαν φονεύοντες φεύγοντας τοὺς ἄλλους πρὸς τὴν πόλιν διὰ
 τινων ἐκ τῶν ἐγκαταλελειμμένων χαρακωμάτων, ὅπου ἐφρονεύθη-
 σαν διαβαίνοντες δρομαῖοι οὐκ ὀλίγοι Τούρκοι ὑπὸ τῶν ἀτάκτων
 καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν Σμυρναίων κτυπώμενοι. Ἐφόνευσαν δὲ
 ὑπὲρ τοὺς διακοσίους σαράντα καὶ ἡχμαλωτίσθησαν εἴκοσι τέσ-
 σαρες Τούρκοι, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀλβανῶν Ἰμπραχὶμ
 Μαγδάρης. Ἐπεσον καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐπληρώθησαν σα-
 ράντα ὀκτώ. Ἐπληρώθησαν δ' ἐλαφρῶς οἱ Χῖοι ἀρχηγοὶ τῶν

ἀτάκτων Ἀναγ. Κροθαμιλήτης καὶ Νεόφυτος Διάκος. Ἐπληρώθη καὶ ὁ Φαβιὲ εἰς τὸν μηρὸν, ἀλλ' ἔπεσεν ἐνδόξως ὁ φιλέλλην λοχαγὸς Λούτιανς ἐν τῷ μέσῳ πλῆθους ἐχθρῶν, τοὺς ὁποίους αὐτὸς μόνος ἤθελε μαχόμενος νὰ κρατήσῃ εἰς τὸν τόπον, καὶ ἐφάνευσεν οὐκ ὀλίγους. Εἰς τὴν νίκην ταύτην συνετέλεσε πολὺ ὁ λοχαγὸς Τουρέτ, Γάλλος Φιλέλλην, ὅστις ὥρμησε μετὰ τῶν ὀλίγων ἱππέων του, βοηθούμενος ἀπὸ τὸ τάγμα τοῦ Σωνιέ, καὶ ἐκυρίευσεν τὰ πυροβόλα τῆς Τουρλωτῆς. Οἱ Ἕλληνες ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἑπτὰ σημαίας, ἀλλ' εἰς τέλος δὲν θὰ εὐδοκιμήσωσιν. Ὁ Κυβερνήτης ἐστείλεν εἰς τὴν δημογεροντίαν τῆς Χίου ἐξ χιλιάδας δίσπηλα, ἐξ ὧν τὰ χίλια προσηνέχθησαν ἀπὸ τὸν Ἀλ. Κοντόσταυλον καὶ ἄλλους Χίους, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ καὶ ἐνθαρρύνῃ εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ τὸν Φαβιὲ, τὸν ὁποῖον διώρισε καὶ πληρεξούσιον ἀντιπρόσωπον τῆς Κυβερνήσεως, νὰ διευθύνῃ τὰ τε πολεμικὰ καὶ τὰ πολιτικὰ τῆς Χίου. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν δὲν ὑπάρχει κατὰ θάλασσαν ἀνάλογος Ἑλληνικῇ δυνάμει νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπόβασιν, διότι ὁ μὲν Κόχραν δὲν ὑπῆρχε πλέον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ δὲ Μιαούλης δὲν ἐπρόφθασεν ἐν δέοντι εἰς τὴν Χίον νὰ συγκροτήσῃ τὸν στολίσκον, περὶ οὗ ἐβρέθη ἄνωτέρῳ, καὶ τὴν 29 φεβρουαρίου στολίσκος Τουρκικὸς, συγχείμενος ἀπὸ μίαν φιργάδαν, μίαν κορβέταν, δύο βρίκια καὶ τέσσαρα φορτηγὰ, φέρων καὶ ἀπὸ τὸν Ἑλλησποντον χιλίους περίπου στρατιώτας, καὶ διοικούμενος ἀπὸ τὸν Ταχέρπασιαν, κατέπλευσεν εἰς Μιτυλήνην, πηρέαβε καὶ τὰ πολεμικὰ πλοῖα τοῦ Κουλαξιζ καὶ ἐκινήθη πρὸς τὴν Χίον. Ὁ Δημ. Παπανικολῆς διοικῶν ἐν βρίκιον τῶν δεκαοκτῶ, ὁ Κολανδροῦτσος διοικῶν μίαν Γολέταν, καὶ ὁ Κανάρης διοικῶν ἐν ἡφαίστειον, ἐκινήθησαν κατὰ τῶν Τουρκικῶν. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἡφαίστειον ἔχον ἐναντίον τὸν ἄνεμον, δὲν ἠδυνήθη νὰ πλησιάσῃ εἰς αὐτά. Ἡ δὲ Γολέτα μετὰ τινας πυροβολισμοὺς ἀπεσύρθη ἔμεινε λοιπὸν μόνου τὸ Βρίκιον, καὶ μὴ δυνάμενον ν' ἀντισταθῇ, ἀπεσύρθη καὶ τοῦτο. Ὁ δὲ Ταχέρπασιας, κύριος τῆς θαλάσσης, παραλαβὼν ἀπὸ τὸν Γεσμέν πολὺκωπα πλοιάρια φέροντα τρισχιλίους στρατιώτας, ἔρχεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Χίου, καὶ πλησιάζει εἰς τὰς δύο πλευράς τοῦ φρουρίου, νὰ κάμῃ ἀπόβασιν κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου. Ἀλλ' ὁ Φαβιὲ διέταξε τὸ α' τάγμα

καὶ κατέλαβε τὸ βουνὸν ἁγίαν Ἑλένην πρὸς τὴν δεξιὰν πλευράν. Τὸ δὲ β'. διοικούμενον ἀπὸ τὸν ταγματάρχην Καθόλλο Ἰταλὸν φιλέλληνα, ἂντ τῷ Πύσιν περικιτῆντος, κατέλαβε τὴν ἀριστερὰν θέσιν τῶν μύλων. Τὰ πλοίαρια ἐδοκίμασαν ν' ἀποβιβάσωσιν εἰς τὴν δεξιὰν πλευράν στρατεύματα. Τὸ δὲ β'. τάγμα ὥρμησε κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τοὺς ἠνάγκασεν νὰ τραπῶσιν εἰς τὰς λέμβους, καὶ ἐρόνευσαν τοὺς μὴ προφθάσαντας νὰ ἐπιβιβάσθωσιν ὅθεν ὁ ἐχθρὸς ἀπεβίβασε τότε ὅλα ἐκεῖνα τὰ στρατεύματα εἰς τὸ φρούριον. Οἱ κάτοικοι, ἅμα ἰδόντες τὸν Τουρκικὸν στόλον, ἐφαντάσθησαν τὰς συμφορὰς τοῦ 1822, καὶ ἔφευγον εἰς τὰ ὄρη ὀδυρόμενοι. Καὶ ὁμοῦς πικρῇ ἡ Δημογεροντία ἐγκαταλιποῦσα τὸν λαόκοιρον λαόν, ὡς καὶ τὸν σιρατὸν, κατέφυγεν εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Σκαρμαγιά. Αὕτη παρημέλησεν ἐπὶ τοσούτοις τὰ χροῆ της, ὥστε οὐδὲ τὰ ἀναγκαῖα πολεμικὰ προὐμήθευσεν εἰς τὸν στρατὸν· καὶ διὰ τοῦτο τὰ πυροβολοστάσια τῆς Τουρλωτῆς καὶ τοῦ Ψωμίου, ἐξ ὧν ὑπερασπιζέτο ὄριστα ὁ λιμὴν, ἔμειναν ἄχρηστα σχεδόν, ὅτε ἐφθασαν τὰ Τουρκικὰ πλοίαρια μὲ τὰ στρατεύματα, τὰ ὅποια ἄλλως δὲν θ' ἀπετόλμων μὴδὲ νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸ φρούριον. Ἡ Δημογεροντία, ἂν' οὗ ἐφθασεν ὁ Κυβερνήτης, ἐνόμισεν ὅτι εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του πολλὰ πάλαι ἑκατομμύρια, διότι τὸ ἔθνος ἐψηφίσατο νὰ συμφωνήσῃ δάνειον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἐν ᾧ δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ εὐρεθῶσι δανεισταὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἤδη εὕρισκετο κατὰστασιν, νὰ τὴν δανείσωσιν· διὰ τοῦτο δὲν ἐφρόντιζε πλέον νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ὅποια ἐπεφορτίσθη χρεὴ, καὶ ἐπομένως δὲν εἶχεν οὐδὲ πυρίτιδα, νὰ πολεμήσῃ τὸν ἐχθρὸν· πλὴν ὁ Φαβιὸς δὲν ὑπεχώρησέ ποτε εἰς τὰ ἐναντιώματα, καὶ ὅλως ἀτάχαρος, λέγει τοὺς ὀπλαρχηγούς· τῶν ἀτάκτων «μὴ σὰς» «φοβίζει τῶν στρατευμάτων ἢ ἀπόβασις εἰς τὸ φρούριον, ὅθεν ἔδεν δύνανται νὰ ἐξέλθωσι, πολιορκούμενοι παρ' ἡμῶν. Ὁ Μιαούλης φθάνει ἐντὸς ὀλίγου, καὶ ὁ Τουρκικὸς στόλος θὰ φύγει, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτὰ θὰ βιασθῶσιν εἰς ὀλίγας ἡμέρας» ἀπὸ τὴν πείναν νὰ μᾶς παραδώσωσι τὸ φρούριον.» Ἀλλ' οἱ ὀπλαρχεγοὶ ἀπεκρίθησαν ὅτι οἱ στρατιῶταί των ἔφυγον οἱ πλείότεροι, καὶ θὰ φύγωσιν ὅλοι αὐτὴν τὴν νύκτα, διότι ἡ Δημογεροντία οὐδὲ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον ἐφρόντισε νὰ τοὺς προμηθεύσῃ. Τότε ὁ Φαβιὸς ἐβιάσθη νὰ ἀποφασίσῃ τὴν ἀποχώρησιν, καὶ διαιρέσας τὸν

στρατὸν ὅλον εἰς τρία σώματα, ὥρισε τὴν ὥραν καθ' ἣν ἕκαστον αὐτῶν ὤφειλε ν' ἀποχωρήσῃ εἰς τὸ χωρίον Μεστὰ πρὸς τὴν δυτικὴν τῆς νήσου δύω ὥρας μακρὰν τῆς πόλεως. Ἦδὲ Δημογεροντία ἔπρεπε νὰ παρευρεθῇ μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὸν λιμένα, Κόκινα καλούμενον, δύω ὥρας ἀπέχοντα τοῦ χωρίου Μεστὰ, καὶ οὕτω νὰ περιμένωσι τὰς διαταγὰς τοῦ Κυβερνήτου· ἀλλὰ τὸ ἑσπέρας ἦλθον οἱ ὀπλαρχηγοὶ εἰς τοῦ Φαβιᾶ καὶ τὸν εἶπον ὅτι ἐφυγον οἱ στρατιῶται. Τότε ἀνεχώρησε καὶ ὁ Φαβιᾶ κεχολωμένος μὲ τὸ τακτικὸν εἰς τὰ Θεμισιανὰ, ἀρ' οὗ ἐρήλωσε τὰ περιβόλια τῆς πολιορκίας, καὶ παρέλαβε τὰ πεδινὰ, καὶ ἐκεῖθεν ἐρθασεν ὅλος ὁ στρατὸς εἰς τὸ χωρίον Μεστὰ. Αὐτόθι ἔρχεται ἡ Δημογεροντία καὶ ἀναγγέλλει ὅτι (τὴν 2 Μαρτίου) ἐφθασαν ὁ Μισούλης, καὶ εἰδὼς τὰ Τουρκικὰ πλοῖα νὰ φύγωσιν εἰς Μιτυλήνην, καὶ προσεκάλει τὸν Φαβιᾶ νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ νὰ συστήσῃ πάλιν τὴν πολιορκίαν. Καὶ ἤθελε μὲν οὗτος νὰ ἐπιστρέψῃ, ἀλλ' οἱ ὀπλαρχηγοὶ ἀπήτουν νὰ τοὺς πληρώσῃ πρῶτον ἡ Δημογεροντία ἀνὰ δύω μηνιῆτι καὶ νὰ τοὺς ἐφοδιάσῃ μὲ τροφὰς καὶ πολεμικοὺς. Ἡ δὲ δημογεροντία ὑπέσχετο νὰ τοὺς χορηγήσῃ ὅ,τι ἀπήτουν· ἀμ' ἀρ' οὗ ἐπιστρέψωσι καὶ πολιορκήσωσιν αὖθις τοὺς Τούρκους καὶ μετὰ ὀκταήμερον ἀνωφελῇ φιλονεικίαν ὁ στρατὸς ἀπεσύρθη εἰς τὰ Κόκινα, ὅπου ὑπῆρχον τὰ πλοῖα. Οἱ δὲ Τούρκοι ἐξῆλθον, ὡς ἤτον ἐπόμενον, τοῦ φρουρίου καὶ ἐδραμον κατόπι τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ μὴ ταλμῶντες νὰ τοὺς προσβάλωσιν, ἀρ' οὗ ἐρθασαν εἰς τὸ ἀπέναντι τοῦ λιμένος ἐκείνου βουνὸν ἤρχισαν νὰ τουφεκίζωσι μόνον. Ὁ δὲ Φαβιᾶ ὑποπέτυχε ὅτι ἠδύναντο νὰ ἐπενέγκωσιν ἐμπόδια εἰς τοὺς Ἑλληνας ἐν τῷ ἐπιβιβάζεσθαι εἰς τὰ πλοῖα, διέταξε τὸ τακτικόν, καὶ ἐκινήθη κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἐβίασε ν' ἀναχωρήσωσιν. Ὁ Φαβιᾶ ἐφθιξε εἰς τὴν Σύρον μὲ τὸν στρατὸν, καὶ ἐν τῷ ἐξέρχεσθαι εἰς τὴν νῆσον, Χίτοι τινες θεωροῦντες αὐτὸν ὡς αἴτιον τῆς ἀστυχίας τῆς δεσποτικῆς, ἠθέλησαν νὰ τὸν μακρηύσωσιν. Ἀλλ' ὁ πολιτάρχης τοὺς διεσκόρπισε. Μεταθὺς εἰς τὴν Αἰγίναν ἐζήτησαν ἱκανοποιῆσαι δι' ὅσα τὸν κατηγοροῦν, ἐξήτησε καὶ τοὺς μισθοὺς τοῦ στρατοῦ. Ἡ δὲ Κυβέρνησις διώρισεν ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τὸν Χρῖσ. Κλονάρεν, Ἐδουάρδ Μάσσων, καὶ Γεννατᾶν, ἥτις κατεδίκασε τὴν δημογεροντίαν νὰ πληρώσῃ τοὺς μισθοὺς τοῦ στρατοῦ, καὶ ἀλώσῃ τὸν Φαβιᾶ ἀπὸ τῆς τῆς κατηγορίας, τὰς ὁποίας Χίτοι τινες ἠθέλησαν νὰ τὸν προσάψωσιν. Τὸν κατηγορήσαν δὲ ὅτι συνανησέτο μὲ τοὺς Τούρ-

κους· στυγερά συκοφαντία! Ὁ Φαβιέ ἐδείξεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος εὐγενῆ φρονήματα. Δὲν ἔσφαλε δ' ὁ Φαβιέ διότι ἀπέτυχεν ἡ ἐκστρατεία τῆς Χίου· ἀπέτυχε διὰ τὴν κακὴν μοῖραν τῆς Ἑλλάδος. Οἱ κάτοικοι ἀνεχώρησαν ὁμοῦ μὲ τὰ στρατεύματα, καὶ ὀλίγοι ἀπώλοντο, θύματα τῆς Τουρκικῆς αἰμοβορίας γενόμενοι. Διὰ τὴν κακὴν μοῖραν τῆς Ἑλλάδος οἱ Ναύαρχοι τῶν συμμάχων Δυνάμεων, ἐξέφρασαν εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι δὲν ἤθελον νὰ γείνη ἐκστρατεία εἰς τὴν Χίον. Τὴν 20 Ὁκτωβρίου ἐστάλη παρ' αὐτῶν ὁ Ἄμιλτων καὶ προσεκάλεσε τὸν Κόχραν ν' ἀποσυρθῇ ἐκεῖθεν. Τοῦτ' αὐτὸ ἔπραξαν καὶ ὁ Λεμπλάν καὶ ὁ Ὄταν ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Ἀγγλικὴν μοῖραν ἀποσταλέντες, καὶ ἐκάτερος αὐτῶν ἀπῆντε ἀπὸ τὸν Φαβιέ ἀνακωχὴν πολέμου μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων· οὗτος δ' ἀπήντησεν ὅτι, ἄνευ διαταγῆς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως δὲν ἠδύνατο νὰ παύσῃ τὸν πόλεμον. Ἀλλ' ὁ Κόχραν ἀνεχώρησεν ἔκτοτε, καὶ τὸ Βρίκιον, ὁ Σωτήρ, ἐναυάγησεν εἰς τὴν Χίον, ὡς καὶ μία πυροβολοφόρος; ἐξ αἰτίας τοῦ χειμῶνος, καὶ ἡ νῆσος ἔμεινεν ἄνευ ὑπερασπίσεως ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Ἐκ τούτου ἐθάβρῃσεν ὁ Ταχέρπασιας καὶ ἐξέπλευσεν ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντον κατὰ τῆς Χίου· ὥστε, ἂν ὁ Κόχραν δὲν ἀναχωρήσει, ὁ Ταχέρπασιας δὲν ἐξέπλεε βεβία. Οἱ δὲ Χίοι ἠπατήθησαν συλλογισθέντες ὅτι, καθὼς οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν συμμάχων, διὰ ν' ἀποτελέσωσι τὴν παρ' αὐτῶν ἀπαιτουμένην ἀνακωχὴν, ἀπιμάκρυναν ἀπὸ τὴν Χίον τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα, οὕτω θὰ ἐμπόδιζον καὶ τὰ Τουρκικὰ τοῦ νὰ πλησιάσωσιν εἰς αὐτήν. Τοῦτο δὲ τοῦς παρεκάλεσεν ἡ Δημογεροντία νὰ ἐνεργήσωσι τὴν 28 δεκεμβρίου δι' ἀναφορᾶς τῆς. Τοῦτ' αὐτὸ παρεκάλεσε καὶ πάλιν κατ' ἰδίαν τὸν Δερινῦ τὴν 2 Ἰανουρίου δι' ἄλλης ἀναφορᾶς τῆς νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τοῦ ἄνω εἰρημένου Τουρκικοῦ στολίσκου· ἀλλὰ δὲν εὗρεν ἀκρόασιν. Ὁ δὲ Ἀγγλος πλοίαρχος Ὄτταν ἐθάβρυνεν ἰδιοπίστως τὸν Φαβιέ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἐπιχειρημὰ του. Πλὴν αὐτὸς ἤθελε νὰ κυριεύσῃ τὴν νῆσον, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ διατηρήσῃ πρὸς καιρὸν ἐκεῖ τὸ τακτικὸν στράτευμα· διότι, ἂν οὐ εἶδεν ὅτι οἱ Ναύαρχοι ἐκηρύχθησαν κατὰ τῆς ἐκστρατείας τῆς Χίου, δὲν ἐπίστευε, καὶ ἂν ἠλευθερώνετο, ὅτι ἤθελε συμπεριληφθῇ καὶ αὕτῃ μὲ τὴν ἐλευθεράν Ἑλ-

λάδα. πλὴν ἀφ' ἑτέρου ἐπίστευεν ὅτι ἡδύνατο νὰ κατορθώσῃ διὰ συμβάσεως ὥστε ὁ Σουλτάνος νὰ χαρίσῃ εἰς τοὺς Χίους προνόμια τινα. Δια τοῦτο ἔστειλε τὸν Δερινῦ τοὺς σημαντικοὺς αἰχμαλώτους Τούρκους καὶ τοὺς δύο Ἑβραίους. Ἐπειδὴ ὁμοῦ οἱ Ἕλληνες ἠγανάκτησαν κατ' αὐτοῦ, καθὼς φοβούμενοι μὴ πάθωσιν οἱ ἐν Σμύρνῃ καὶ Ἀλλαχοῦ τῆς Τουρκίας Χριστιανοὶ ἀπὸ ἐκείνους ἀπελευθερωθέντας. ὅτε καὶ τινες, ἔλαβον τὸ ἐνδόξιμον καὶ ἐτόλμησαν νὰ τὸν συκοφαντήσωσιν οἱ ἄλλοι Τούρκοι ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ μόνον ὁ ἐπιστάτης τῆς μαστίχης ἔμεινεν ἐλεύθερος, διότι δὲν ἔπαυσεν εὐεργετῶν τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὴν Χίον. Οἱ Χῖοι ἐπεχείρησαν τὴν ἐκστρατείαν αὐτὴν ἐπὶ ἰδίαις δαπάναις. Ἡ δὲ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ δὲν τοὺς ἐμπόδισεν, ἐν ᾧ δὲν ἡδύνατο νὰ τοὺς βοηθήσῃ εἰς τρόπον ἀποτελεσματικόν. Ὁ Κυβερνήτης ἤδη σὺνοιδεν ὅτι δὲν ἦτον ἐλπίς, ἀφ' οὗ δὲν ὑπῆρχον μάλιστα τὰ Ψαβρῶν, νὰ μείνῃ, καὶ ἂν ἐλευθερωθῇ ἡ Χίος εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐναντίον τῆς διαθέσεως τῶν δυνατῶν τῆς Εὐρώπης. Καὶ ὁμοῦ δὲν ἠρνήθη εἰς τοὺς Χίους τὴν ἐκ τῶν ἐνόντων βοήθειαν, ἅμα πληροφορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Φαβιᾶ τὰ κατ' αὐτοὺς, καὶ ἂν ἡλευθερόνετο ἡ Χίος ὑπὸ τούτου, ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ δικαίωμα τῆς κατοχῆς στηριζόμενος, θὰ ἐπροσπάθει νὰ τὴν ὑπερασπίσῃ διὰ τοῦ καλάρου, καὶ ἔως θὰ ἡδύνατο νὰ κατορθώσῃ τι καλὸν ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀλλ' οἱ Χῖοι δὲν συντελοῦσιν εἰς τὴν ἐλευθέρωσιν αὐτῆς, ἐν ᾧ ἡδύνατο νὰ συνδράμωσιν ὅθεν ἂν εὐρίσκοντο οἱ εὐποροῦντες ἐξ αὐτῶν χρηματικῶς, καὶ ἡδύνατο νὰ δαπανήσωσιν ἑκατομμύρια ὥστε νὰ σταλῶσιν εἰς τὴν Χίον καὶ στρατεύματα τακτικά ἐξ Εὐρώπης, καὶ πλοῖα ἱκανά· καὶ οἱ Δημογέροντες νὰ ἔχωσιν ἐπομένως ὅλα τὰ μέσα δ' αὐτὰ νὰ συνδράμωσι τὸν Φαβιᾶ, προμηθεύοντες τὸν ἀφθονοῦντα πρὸς πόλεμον ἐπιτήδεια· ἀλλ' αὐτοὶ δὲν συντρέχουσι καθ' ὅσον ὥφειλον πολλοὶ ὄντες ν' ἀποτελέσωσι πολλὰ κατὰβάλλοντες χρήματα, καὶ ὁ Φαβιᾶ πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἀποτενιόμενος, ζητεῖ τροφάς, πυριτόβολα καὶ πλοῖα νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ, καὶ ὁ Κυβερνήτης ἅμα φθάσας εἰς τὴν Αἴγιναν, δὲν ἡδύνατο μὲν ν' ἀποδοκιμάσῃ τὴν γενομένην ἐκστρατείαν, οὐδὲ νὰ μετακαλέσῃ τὸν Φαβιᾶ καὶ νὰ ἐκθέσῃ οὕτω τοὺς δυστυχεῖς κατοίκους εἰς τὸν κίνδυνον ν' ἀπολεσθῶσι καὶ πάλιν, καὶ ἐπομένως ἔστειλε τὸν

φαβιᾷ ὅσα χρήματα ἠδύνατο, διότι οὔτε εἰς τὸ δημόσιον
 ταμεῖον εὔρεν ὀβολόν, οὐδ' ἄρκετὰ χρήματα εἶχεν ἐξ ἰδίων καὶ
 ἀπὸ συνεισφορᾶς φιλελλήνων εἰς τὸ ἰδιαίτερόν του ταμεῖον·
 ἔπεμψε καὶ τὸν Μιαούλην εἰς βοήθειάν των· ἀλλὰ μεγαλητέραν
 βοήθειαν, χρηματικὴν ἢ ἄλλην, δὲ ἠδύνατο νὰ τοὺς δώσῃ. Καί
 ὁμως καὶ ἡ σταλεῖσα αὕτη βοήθεια δὲν ὠφέλησε, διότι τὰ πράγ-
 ματα μετὰ τὴν νίκην τῆς 11 Ἰανουαρίου ἔλαβον ῥοπήν ἀπαι-
 σίαν, καὶ ὁ Μιαούλης τὸν γράφει τὴν 4 Μαρτίου νὰ ἐνισχύσῃ
 τὴν κατὰ θάλασσαν γραμμὴν του, καὶ νὰ στείλῃ ὅσα ἐξήτει ὁ
 Φαβιᾷ, ἢ ἐπειδὴ αὐτός ἐθεωρεῖτο ἤδη κακῶς ἀπὸ τοὺς Χίους, νὰ
 τὰ στείλῃ πρὸς ἄλλον, ὅντινα ἤθελε διορίσει ἀρχηγὸν ἀντὶ τού-
 του, διὰ νὰ λάβωσι μέτρα δραστηριώτερα νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν
 Χίον. Ὁ δὲ Κυβερνήτης τὴν 7 τὸν ἀποκρίνεται πρὸς τοὺς ἄλλους·
 α Ἡ Χίος εὐρίσκεται ἤδη εἰς κρίσιμον περίστασιν, διότι οἱ
 Τούρκοι προσπαθοῦσι νὰ τὴν κυριεύσωσι καὶ ὑποστηρίζονται τὰς
 ἐλπίδας, ἀν καὶ πλαγίως, ἀπὸ τὴν διαλλακτικὴν πολιτικὴν
 τῶν Δυνάμεων, ὅσαι μετ' αὐτῶν ἔχουσι σχέσιν· ὥστε ἡ Κυβέρ-
 νησις ἄλλο τι δὲν δύναται νὰ πράξῃ ὑπὲρ τῶν Χίων, εἰμὴ νὰ
 τοὺς εἴπῃ μετὰ παρρησίας ὅτι τὰ κατ' αὐτοὺς ἔχουσι κακῶς,
 καὶ συνάμα νὰ τοὺς βοηθήσῃ μόνον καθ' ὅτι δύναται· πρέπει
 λοιπὸν νὰ τοὺς γνωστοποιήσετε ὅτι εἰς αὐτοὺς ἀπόκειται ν' ἀπο-
 φασίσωσι περὶ τοῦ τί χρεωστοῦσι νὰ πράξωσιν. Ἄν δὲν εὐρίσκω-
 σιν ἐν ἑαυτοῖς τοὺς τρόπους τοῦ νὰ ἐμμείνωσιν εἰς τὴν νῆσόν
 των ἐπ' ἐλπίδι νὰ τὴν ἐλευθερώσωσι, καὶ προτιμήσωσι ν' ἀπο-
 φύγωσι τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, τότε πρέπει νὰ ἀποχωρήσωσιν
 εἰς τὰς Νήτους ἢ ὅπου ἄλλοῦ ἐγκρίνωσι νὰ κατοικήσωσι προ-
 σωρινῶς, καὶ τότε τὰ ὑπὸ τὴν ἐδηγίαν σας πλοῖα θὰ χρησιμεύ-
 σωσιν εἰς μετακόμισιν καὶ αὐτῶν, καὶ τῶν στρατευμάτων ὅπου
 δέον. Ἀλλ' ἐν ὑποθέσει ὅτι οἱ δημογέροντες καὶ οἱ κάτοικοι τῆς
 Χίου ἐπιμεινῶσιν εἰς τὸ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν πόλεμον, τότε
 πρέπει νὰ τοὺς βοηθήσετε ὅσον τὸ δυνατόν εἰς τὰ τοῦ πολέμου.
 Τέλος, ἂν τὰ πράγματα ἤλλαξαν μορφήν, καὶ τὰ στρατεύματα
 κατέλαβον πάλιν τὰς θέσεις των, καὶ ἐπολιόρκησαν τοὺς Τούρ-
 κους εἰς τὸ φρούριον, τότε ἐξακολουθήσατε νὰ τὰ ὑποστηρίζετε
 διὰ τῆς παρουσίας σας, καὶ προσπαθήσατε νὰ ἀποκλείσετε τοὺς

Τούρκους ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὅσον τὸ δυνατόν στενωτέρον» «Ὁ Λουκάς Παλλῆς καὶ οἱ ἄλλοι δημογέροντες, ἀνίκανοι περὶ τὰ τοιαῦτα ἀπέτυχον εἰς τὴν ἐκστρατείαν των. Ἐπομένως θὰ ζήτωσι νὰ ρίψωσιν εἰς θάλασσαν τοῦ πτωχοῦ ἔθνους τὴν εἰς μάτην γενομένην δαπάνην. Ὁ δὲ Κυβερνήτης θὰ ἀνανεύει, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἐν Σύρῳ ἐμπορευόμενοι θὰ ἀρχίσωσιν ἀπὸ τοῦδε ν' ἀντιπολιτεύωνται εἰς τὴν Κυβερνήσιν του· ἀλλ' ὁ Κυβερνήτης ἐθεώρει καὶ αὐτὸ τὸ λεπτόν τῆς· Ἑλλάδος, ἀγωνιζομένης περὶ τῶν ἱερωτάτων, ὡς ἱερώτατον. Ἡ ἀντικυβ. ἐπιτροπὴ ἐχρεώσεται κάλλιον νὰ σταίλῃ τὸν Φκβιὲ μὲ τὸ τακτικὸν στρατεύμα καὶ τοὺς μετὰ τούτου ἀτάκτους στρατιώτας εἰς βοήθειαν τῶν Κρητῶν. Ἄν δὲ κατώρθωνον οἱ Ἕλληνες νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν Κρήτην, καὶ ἐστήριζον τὸ κατὰ θάλασσαν δικαίωμα των ὡς πρὸς τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τὴν κατεχὴν τῆς νήσου ἐκείνης, δὲν ἀφίνετο ἴσως ἡνεωγμένη ἡ πύλη τῆς Πελοποννήσου εἰς τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἀγνοεῖται δὲ ἂν μίαν ἡμέραν ἡ Κρήτη θ' ἀποδοῇ εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς, ἢ ἂν δυνάτωσιν οὗτοι νὰ τὴν ἀνακτήσωσι διὰ τῶν πυροβόλων.

Οἱ Τούρκοι ἡτοιμάζοντο ν' ἀποβιβάσωσι καὶ εἰς τὴν Σάμον ὀκτὼ χιλιάδας στρατεύμα, ὅπου ἦτο συνήγμένον εἰς τὸν Κολοφῶνα διὰ νὰ κυριεύσωσι τὴν νῆσον. Ἀλλ' ὁ Μικαῦλης ὁμοῦ μὲ τὸν Κανάρην ὅφ' οὗ συνετέλεσαν εἰς τὸ ν' ἀσφαλισθῇ ὁ λαὸς καὶ ὁ στρατὸς φεύγων ἀπὸ τὴν Χίον, διεμβύθησαν εἰς τὴν Σάμον, νὰ τὴν φυλάξωσι ἀπὸ τὴν ἀπειλουμένην ἀπώσασιν. Ὅθεν, ὅφ' οὗ οἱ Τούρκοι τοὺς εἶδον, δὲν ἀπετόλμησαν νὰ κάμωσι κανὲν κίνημα εἰς ἀπόδοσιν, φοβηθέντες μὴ καταβυθίσωσιν οἱ Ἕλληνες τὰ κωπήρη πλοιάριά των καὶ ἀπολεσθῶσι (1), καὶ περὶ τὰ τέλη Μαρτίου ἀντὶ νὰ πολεμήτωσι κατὰ τῶν Σαμίων ἔκριναν συμφερότερον νὰ τοὺς προτείνωσι συνδιαλλαγὴν, καὶ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς ἑξαρχὸν τινα μ' ἐγγράφῳ τοῦ Πατριάρχου νὰ τοὺς προβάλλῃ ὑποταγὴν, ἀμνηστίαν καὶ ὀκταετὴ ἀτίλειαν. Ἀλλ' οἱ

(1) Καὶ ἀναμφιβόλως ἀπώλλυντο οἱ Τούρκοι ἀπὸ τοὺς ἀνδρείους Σαμίους, οἵτινες ἐμάχοντο ὡς λέοντας καὶ κατέστρεφον πάντοτε τοὺς ὅσοι ἐπάτουν τῆς πατρίδος των τὸ ἔδαφος· καὶ τί ἡδύναντο νὰ πράξωσιν ὀκτακισχίλιοι Τούρκοι εἰς τὴν Σάμον;

Σάμιοι, οἱ ὅποιοι δὲν ἐφοβήθησάν ποτε τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς στόλους των, ἀπέρριψαν τὸ πρόβλημα. Ὁ δὲ Δερινῦ, γράφων πρὸς τὸν Κυβερνήτην, θεωρεῖ τὴν Σάμον ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος, καὶ συμβουλεύει νὰ υποχωρήσωσιν οἱ Σάμιοι, διὰ νὰ ἀσφαλισθῶσιν ἐκ μέρους τῶν Τούρκων καὶ νὰ ἡσυχάσωσιν. Ὁ Κυβερνήτης ὅμως τὸν ἀποκρίνεται τὴν 15 ἀπριλίου : α Θεωρεῖτε τὴν Σάμον κατὰ τινα πράξιν διπλωματικὴν, ἥτις τὴν ἀποκλείει ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἡ πράξις αὕτη δὲν διακοινώθη μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Ἑλλ. Κυβέρνησιν, καὶ ἐπομένως δὲν δύναμαι νὰ συναίνεσω εἰς αὐτήν· ἤθελον δὲ συναίνεσαι πραγματικῶς νὰ παρακινήσω τοὺς Σαμίους, νὰ κλείσωσι διὰ τῆς διοικήσεώς των εἰδικὴν τινα σύμβασιν μὲ τὴν Πύλην· πλὴν αὕτη, καθὼς παρατηρεῖτε, δὲν εἶναι πιθκνὸν νὰ δεχθῇ τοιαύτην σύμβασιν. Ἡ δὲ Ἑλλ. Κυβέρνησις δὲν ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐπικινδυνεύσῃ τὰ ἐνδεχόμενα, καὶ μάλιστα ὅτε ὁ παράγραφος 6 τοῦ προσθέτου ἄρθρου τῆς συνθήκης τῆς 6 Ἰουλίου τὴν ἐπελπίζει ὅτι, αἱ ναυτικαὶ δυνάμεις τῶν συμμάχων θὰ προφυλάξωσι, χρεῖας τυχοῦσης, τὴν Σάμον ἀπὸ πάντα κίνδυνον· διότι κατὰ τὸν εἰρημένον παράγραφον αἱ τρεῖς αὐλαὶ θὰ συμπράξωσιν ὁμοῦ, νὰ προκαταλάβωσι πᾶσαν σύγκρουσιν μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων. Ὅθεν, ἂν οὗτοι ἐτοιμάζωνται νὰ κατέλθωσιν εἰς τὴν Σάμον, διατί νὰ μὴ ἐλπίσῃ ἡ Ἑλλ. κυβέρνησις ὅτι, ὑμεῖς κύριε Ναύαρχε, ὁ Κόδριγκτων καὶ ὁ Εἰδὴν θὰ θελήσετε νὰ προλάβετε δι' ὀλίγων πλοίων πολεμικῶν τὴν καταστροφὴν τῆς, καὶ νὰ τὴν προλάβετε δυνάμει τῆς πλέον ἀκριβοῦς ἐννοίας τῆς συνθήκης; Λαθὼν ἀναφορὰς ἀπὸ τὸν διοικητὴν τῆς Σάμου καὶ ἀπὸ τὴν μικρὰν Ἑλλ. δυνάμιν, τὴν περιπλέουσιν τὰ παράλια τῆς νήσου ἐκεῖνης, ἤθελον νὰ τὰς διακοινώσω πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς τοὺς συναδέλφους σας, ὅτε ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σας. Συγχωρήσατέ με λοιπὸν νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μᾶς βοηθήσετε, καί, τὸ ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἐπικαλοῦμαι εἰμὴ τὰς βοηθείας ὅσαι ὑπάρχουσιν εἰς τὴν πλέον ἀκριβῆ ἐννοίαν τῆς συνθήκης. » Ὁ Κυβερνήτης ἀποτείνει τὴν αὐτὴν παράκλησιν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους Ναυάρχους, καὶ οὕτως ἀφίνει τοῦλάχιστον εἰς τὴν εὐθύνην των τὰ περὶ τῆς τύχης τῶν Σαμίων.

Κατὰ τὸν Μάρτιον ὡς τρισχίλιοι Τουρκαλβανοί, ἐξ ὧν οἱ πεντακόσιοι ἱππεῖς, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἱμπραχίμ διατελοῦντες ἐπὶ μισθῷ, ὑπὸ τοὺς ἀρχηγούς Μουσάμπεην, Μουσταφάμπεην καὶ Βελήμπεην, ἀπεσκέρτησαν διὰ τὰς διχονοίας των με τοὺς Αἰγυπτίους καὶ διὰ τὴν πολλῶν μηνῶν καθυστέρησιν τῶν μισθῶν των, καὶ κατέλαβον τὸ φρούριον τῆς Κωρώνης, δεῖξαντες διάθεσιν καὶ νὰ συμμαχήσωσι με τοὺς Ἕλληνας· τὴν αὐτὴν διάθεσιν ἐφάνεῃ ῥωσαν πλᾶγιως εἰς τὸν Κυβερνήτην καὶ ὅσοι ἐφρούρουν εἰς τὸ Νεόκαστρον. Ὁ Κυβερνήτης διατάττει τὴν 30 Μαΐου τὸν Νικηταρᾶν νὰ συνεννοηθῇ μὲ αὐτοὺς, καὶ νὰ τοὺς εὐκολύνῃ τὴν διάβασιν καὶ ἀναχώρησιν διὰ ξηρᾶς ἢ διὰ θαλάσσης εἰς τὴν πατρίδα των. Τὴν 10 Ἰουνίου ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν Κωρώνην, διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς Π. Πάτρας, συνοδευόμενοι με στρατιώτας τοῦ Νικηταρᾶ. Τὴν 14 ἐκτυπήθησαν παρὰ τὸν ποταμὸν τῆς Ἀρκαδίας με τοὺς τακτικούς τοῦ Ἱμπραχίμ, ἐξ ὧν ἐφόνευσαν πολλοὺς, καὶ ἐπληγώθησαν ὀλίγοι ἀπ' αὐτοὺς ἀκινδύνως· μαθόντες δὲ ὅτι ὁ Ἱμπραχίμ κατέλαβε τὰς θέσεις Ζαχάρως καὶ Κλειδιοῦ, νὰ μὴ τοὺς ἀφήσῃ νὰ περάσωσιν, ἔλαβον τὸν δρόμον τῶν Δερβενίων τοῦ Λεονταρίου, ὅπου φθάσαντες καὶ συνοδευθέντες ἀπὸ τὸν Γενναῖον καὶ Πλαπούταν, ἔφθασαν εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Καρυταίνης, καὶ αὐτοῖσι προσεκληθήσαν ἀπὸ τὸν Κολοκοτρώνην καὶ τὸν ἑκτ. Ἐπίτροπον Ἀλ. Βλαχόπουλον ν' ἀφήσωσι τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ νὰ διαβῶσιν ἐλευθέρως ἀπὸ τὸν Ἰσθμὸν, ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὰ ἴδια. Ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς Μαντίνειαν, ἀπεφάσισαν νὰ παραδώσωσι τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ νὰ περάτωσιν ἀπὸ τὸν Ἰσθμὸν με ὑπόσχεσιν νὰ μὴ ἀπέλθωσι εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ νὰ ὑπάγωσιν ἀμέσως εἰς τὴν Ἀθωνίαν, καὶ πλέον νὰ μὴ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀλλ' ἔπειτα μετημελήθησαν καὶ αἴφνης ἐκίνησαν διὰ τὸ Ναύπλιον, ἐπ' ἐλπίδι νὰ μὴ ἀποδώσωσιν ἐκ τῶν αἰχμαλώτων, εἰμὴ ὅσους ἤθελον ὁμολογήσει ὅτι ἦσαν χριστιανοί. Ὁ ἕτερος ἀδελφὸς τοῦ Κυβερνήτου, Αὐγουστῖνος Α. Καποδίστριας, εἶχεν ἔλθει ὡσαύτως εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν 6. Ἰουνίου. ὁ δὲ Κυβερνήτης τὸν ἔστειλεν εἰς τοὺς Μύλους, νὰ συμπράξῃ με τὸν Κολοκοτρώνην διὰ τοὺς Ἀλβανούς, εὐκολύνωσιν τὴν ἀναχώρησιν των. Ὄθεν ἔλαβον μετὰ τούτου συνέντευξιν οἱ Ἀλβανοί, ἀπέδωκαν

τοὺς αἰχμαλώτους, ἔλαβον ὁμήρους τὸν Χρήστον Ἀλεξανδρόπου-
λον καὶ τὸν Διονύτιον Ἀθνασόπουλον, ἀνεβίβον τοῦ Πλαπούτα,
καὶ μετέβησαν εἰς τὴν Κόρινθον, νὰ περάσωσιν ἀπὸ τὸν ἱσθμὸν
εἰς τὴν στερ. Ἑλλάδα. Πλὴν ἐφθάσεν ὁ Ὑψηλάντης εἰς τὸν ἱσ-
θμὸν, δὲν τοὺς ἀφήνει νὰ περάσωσιν ἐκεῖθεν, ἐὰν δὲν ἤθελον ν'
ἀρήτωσι τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἵππους των, καὶ τότε ἀπεφάσισαν
καὶ αὐτοὶ νὰ ὑπάγωσιν εἰς Π. Πάτρας ὅπου φθάσαντες καὶ μὴ εἰς-
δεχθέντες, δίδει ὁ Δελὶ Ἀχμέτ-πασίας ἀφ' οὗ τοὺς ἐπρότεινε νὰ
μείνωσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ὁ Μουσταφά-πας δὲν ἤθελε, καὶ τὸν
ἐξόνουσεν, ἐστράφησαν πρὸς τὸ φρούριον ῥίον, καὶ ἐμβάντες
εἰς αὐτὸ μετ' ἀπάτην τὸ ἐκυρίευσαν, καὶ ἐκεῖθεν καὶ αὐτοὶ καὶ
ἄλλοι δοκασίαι, φθάσαντες συγχρόνως διὰ τοῦ Πύργου, μετέ-
βησαν εἰς τὴν Ῥούμην (1). Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐξέλιπε τῶν
Τουρκελβανῶν ἡ δύναμις ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον.

Ἀφ' οὗ ὁ Ἰμπραχίμ ἐπράξεν αὐτόθι ὅσα κακὰ ἐδυνήθη εἰς
τριῶν ἐτῶν διάστημα, τέως διέδωκεν εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ
τὴν μαρτίζουσιν τὸν στρατόν των πανώλη. Πλοῖον Αὐστρια-
κὸν ἐκπλεῦσαν ἀπὸ Μεθώνων, ἀποκομίζει αἰχμαλώτους ἀν-
τηλλαγμένους, καὶ φέρει καὶ τὴν φοβεράν ταύτην ἐπιδημικὴν
νόσον. Ἡ Πανώλης προσβάλλει τῶν Νησιωτῶν τινὰς εἰς τὰς
Σπέζας, καὶ εἰς τὴν Ἰδραν, καὶ ἀποθνήσκουσιν. Ὁ δὲ Κυβερ-
νήτης περιορίζει καὶ ὑποβάλλει τὰς νήσους αὐτάς εἰς ὑγειο-
νομικὴν φύλαξιν, καὶ διακόπτει πᾶσαν συγκοινωνίαν τῶν ἐγκα-

(1) Εἰς τὴν Κόρινθον εἰς Ἀλβανοὶ αὐτοὶ ἀφώπλισαν τοὺς δύο
ὁμήρους, καὶ τοὺς ἐπῆραν μεθ' αὐτῶν αἰχμαλώτους τοῦ πολέμου
ἀφ' οὗ δ' ἐφθάσαν εἰς τὴν Ἀλβανίαν τοὺς ἐφυλάκισαν· ἀλλ' ὡς
ἀνθρώπους οἰκείους τοῦ Κολοκοτρώνη, ἄλλοι Ἀλβανοὶ ἐκ τῶν
ἐξεληθόντων τὸ 1821 ἀπὸ Τριπολιτζάν, εὐγνώμονοῦντες εἰς τὸν
Κολοκοτρώνη καὶ εἰς τὸν Πλαπούταν, οἷτινες τοὺς ἐφύλαξαν,
κατὰ τὰς συνθήκας, καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὰ πράγματα καὶ τὴν
τιμὴν, τοὺς ἔδωκαν τόπον νὰ δραπετεύσωσι, καὶ τοὺς ἐβοήθησαν
καὶ τοὺς ὠδήγησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν ἀβλαβεῖς εἰς τὴν Πελο-
πόννησον.

τοιχῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν ἄλλων με-
ρῶν τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ τοὺς ἐκτός. Εἰς τὴν ἀρχὴν παρουσιάζ-
εται ὕπουλος, ὥστε δὲν γνωρίζεται ὑπὸ τῶν ἱατρῶν, καὶ ἐκ
τοῦτου λαμβάνουσι τὴν ἀφορμὴν οἱ ἀντιπολιτευόμενοι νὰ θάλωσιν
εἰς ἀμφιβολίαν τὴν ὑπαρξίν τοῦ κακῆ, καὶ προσπαθοῦσι νὰ κα-
ταπέσωσι τοὺς Ἕλληνας, καὶ μάλιστα τοὺς Ναυτικούς, ὅτι
τοῦτο ἦτο τοῦ Κυβερνήτου ἐπίνοια, ἀφορῶσα εἰς τὸ νὰ
διακόψῃ τὴν συγκοινωνίαν τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἀλλήλους καὶ
νὰ ἀπορύγῃ τὴν συνέλευσιν. (1) Οἱ ἀντιπολιτευόμενοι λεγόμενοι
ἐπιχειροῦσι τὰ πάντα, πράττουσιν ὅ,τι δυνήσῃσι νὰ θλάψωσι τὴν
ὑπόληψίν του, καὶ νὰ ἐπενέγκωσιν προσκόμματα εἰς τὴν πο-
ρείαν τῆς Κυβερνήσεώς του· διεδόθη δὲ λόγος ὅτι ἤθελόν τινες νὰ
ὑποκινήσωσι τοὺς κατοίκους τῶν νήσων, ὥστε νὰ ταράξωσι τὴν
κοινὴν ἡσυχίαν νὰ καταπατήσωσι τὰς ὑγειονομικὰς διατάξεις καὶ νὰ
πλεῦσωσιν ὅπου ἤθελον χάριν ἐμπορίου. Ἀλλ' ὁ Κυβερνήτης τοὺς
ἠπέλησεν ὅτι, καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἂν δὲν ἤθελε ἐμποδίσει τὸ νὰ
ἐκπλεύσωσιν, ἀλλ' ὅμως δὲν θὰ τοὺς ἐδέχοντο εἰς κανὲν μέρος τῆς
Ἑλλάδος ἢ τῆς Εὐρώπης, καὶ ὅτι μάλιστα οἱ συμμαχικοὶ στόλοι
θὰ τοὺς ἐδίαζον νὰ ὑποστρέψωσιν εἰς τὰ ἴδια, καὶ οὕτως ἐφυλά-
χθη ἡ εὐταξία, καὶ δὲν ἐτολμήθη τι κατὰ τῆς κοινῆς ὑγείας.
Πλὴν ἂν ἐτέρου ἔλαβε μέτρα, ὥστε μ' ὅλην τὴν ἀπορίαν τοῦ
ταμείου νὰ ἐξοικονομηθῇ ὅσον τὸ δυνατόν αἱ κατεπείγουσαί
ἀνάγκαι τῶν πασχόντων. Ἡ Πανώλης προσέβαλεν ἐπομένως
καὶ τὴν Αἰγίναν, καὶ τὸ Ναύπλιον, καὶ τὸ Ἄργος, καὶ ἔσχατα
τὰ Καλάβρυτα· ὁ δὲ Κυβερνήτης ἀφ' οὗ ἔλαβε καὶ θὰ λάβει ἐν δέ-

(1) Τὸ 1812 κατὰ τὸ φθινόπωρον ἐνέσκηψεν ἡ πανώλης εἰς
᾽Οδησσόν, καὶ ὅλοι οἱ Ἱατροὶ ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ
γνωρίσωσι τὴν ἐπιδημίαν, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπέθνησκον. Τότε ὁ
Δουξ Ῥισχελιώ, διοικητὴς τοῦ τόπου, συνεκάλεσε συμβού-
λιον ἐξ Ἑλλήνων συγκείμενον, οὔτινες, ὡς ἔχοντες πείραν τῆς νό-
σου, ἀπεφάνθησαν ὅτι ἦτο πανώλης. Καὶ τότε ἐλήφθησαν μέτρα
ὑγειονομικά, καὶ κατεκλείσθησαν οἱ κάτοικοι εἰς τὰς οἰκίας των,
καὶ εἰς ἐλίγου χρόνου διάστημα ἔπαυσε τὸ κακόν.

οντι τ' ἀναγκαῖα μέτρα ὥστε νὰ περιορισθῇ ὅπου ἐφανερώθη καὶ νὰ ἐξαλειφθῇ, στέλλει καὶ τοὺς ἐκτάκτους ἐπιτρόπους, ὅσους δὲν εἶχεν ἐσταλμένους ἀκόμη εἰς τ' ἄλλα τμήματα τῆς Πελοποννήσου, καὶ τοὺς διέταξεν ὅλους ν' ἀγρυπνώσιν εἰς ὅλα τὰ μέρη, ὅπου ὁ Ἱμπραχίμ ἠδύνατο νὰ λάβῃ συγκοινωνίαν καταπατιῶν τὰς ὑγειονομικὰς διατάξεις, τὰς ὁποίας προσεκλήθη παρὰ τῶν Ναυάρχων νὰ μὴ παραβιάσῃ, ὥστε νὰ μὴ διαδοθῇ ἐπὶ πλέον τὸ μῖασμα.

Αὐτὸς εὐρίσκεται ἤδη ἀποκλεισμένος ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, καὶ δὲν δύναται νὰ λάβῃ τροφὰς ἀπὸ τὴν Τουρκίαν, ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἢ ἄλλοθεν, οὐδ' εὐρίσκει ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, θερίζων τὰ γεννήματα, ὅπου οἱ κάτοικοι ἠμπόρεσαν νὰ σπεύρωσι, καὶ λεηλατῶν τὸν τόπον· τὰ δὲ στρατεύματά του ἤδη πεινῶσι. Συνεννοεῖται λοιπὸν μετὰ τοὺς ἐν Ζακύνθῳ ὑπὸ τοῦ πατρὸς του διωρισμένους νὰ τὸν προμηθεύσωσι τροφὰς καὶ ὅλα τ' ἀναγκαῖα, καὶ διορίζει ἐπιστάτας εἰς τὸν Πύργον, ὥστε ἐκεῖνοι μὲν νὰ στέλλωσι γεννήματα εἰς τὸ Κατάκωλον, οὗτοι δὲ νὰ τὰ παρὰ χερσὶν εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ αὐτὸς νὰ τὰ μετακομίζῃ εἰς τὰ φρούρια. Στέλλει δ' ἐπ' αὐτῷ τούτῳ δισχιλίους Αἰγυπτίους· εἰς Πύργον, ὅπου εἶχον ἐσταλμένα ἀρκετὰ γεννήματα ἐκ Ζακύνθου. Ἀλλ' ὁ Σαχτούρης προλαβὼν ἔστειλεν ἐκεῖ ἀρχὰς Μαῖου τὸν διοικοῦντα τὴν πολεμικὴν Γολέταν, ἢ Ἀσπασίαν, Ἀνδριανὸν Γιάννη, καὶ ἐπῆρε τὰ εἰρημένα γεννήματα, καὶ θὰ συνελάμβανε καὶ τοὺς ἐπιστάτας, ἂν δὲν ἔφρουγον· ἐπομένως ἔρθασαν καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι, καὶ ὁ Ἱμπραχίμ μένει πάντοτε εἰς ἀμηχανίαν, διότι τὰ στρατεύματά του πεινῶσι. Προσαυξάνουσι δὲ τὴν ἀμηχανίαν του καὶ τὰ Ῥωσικὰ πλοῖα, τὰ ὅποια περιπλέουσι τὰ παράλια τῆς Μεσσηνίας, ἀφ' οὗ ἐπέστρεψαν ἀπὸ Μελίττην, ἐνθα ἐπεδιώρθωσαν τὰς ὁποίας ὑπέστησαν ζημίας εἰς τὴν ἐν Νεοκάστρῳ ναυμαχίαν. Αὐτὸς διὰ νὰ οἶκον οἰσῇ τὰς τροφὰς, ἠθέλησε νὰ πέμψῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀθηνεῖς καὶ πληρωμένους στρατιώτας· καὶ δύνανται πολεμικὰ βρῖκια, φέρονται πολλοὺς ἐξ αὐτῶν τούτων, ἀπέπλευσαν εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς, καὶ λαθόντα τὴν προσοχὴν τῶν Ῥωσικῶν πλοίων, διέφυγον πάντα κίνδυνον. Τὴν δὲ 2 Μαῖου κατὰ

τὴν 10 ὥραν τῆς νυκτός, ἀποπλεύσασα ὠσαύτως καὶ μία Κορβέττα, συνελήφθη, κατήχθη εἰς Αἴγιναν, καὶ ἐπωλήθη εἰς τὴν Ἑλλ. Κυβέρνησιν. Εὐρέθησαν δὲ εἰς αὐτὴν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ πληγωμένοι Αἰγύπτιοι, καὶ εἰκοσιοκτὼ Ἕλληνες αἰχμάλωτοι, καὶ οἱ μὲν ἀπεβιβάσθησαν εἰς ἐκεῖνα τὰ παράλια, οἱ δὲ μετῆνεύθησαν εἰς Αἴγιναν καὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὴν πατρίδα.

Οἱ Αἰγύπτιοι θ' ἀποσταλῶσιν εἰς τὸν Ἱμπραχίμ εἰς ἀνταλλαγὴν ὥς ἀπεστάλησαν προλαβόντως ἐπὶ πλοίου Αὐστριακοῦ μετὸν Πρόκος καὶ ἄλλοι, ὅτι ὁ Κυβερνήτης τὸν ἔγραψεν ἀμέσως καὶ τὸν παρεκάλεσε ν' ἀπολύσῃ μετὰξὺ τῶν εἰς ἀνταλλαγὴν ἀποδοθησομένων Ἑλλήνων τὸν τε Χ. Χρηστον τὸν Μιχαὴλ Σισίνη καὶ τὴν σύζυγον τοῦ Γεωργίου Λέλλη, εἰς τὸ Μισολόγγι· αἰχμάλωτισθεῖσαν, ἀλλ' ἦτο καὶ αὐτὸς Τούρκος, ὡς οἱ ἄλλοι Τούρκοι.

Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἤδη καὶ πολίτης Ψαρρίανος. Ὅτε διώρισε Πανελληνίους τὸν Γρ. Σοῦτζον, τὸν Βιάρων καὶ τὸν Γεννατῆν, ἔγραψε πρὸς τὸ Πανελλήνιον α διὰ τὰ συγ-
 » κεντρῶσω ὅλα τὰ φῶτα τῶν ὁποίων ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἀνάγκη-
 » κην, ὥστε νὰ ἐκπληρῶσῃ τὰ χρέη της, ἐνόμισα ὅτι ἐμπορῶ
 » νὰ κάμω ἐξαίρεσιν εἰς τὸν ὁποῖον μέχρι τοῦδε ἠκολούθησα
 » κανόνα, καὶ διώρισα μέλη τοῦ Πανελληνίου· καὶ Ἕλληνας μὴ
 » αὐτόχθονας. Μ' ὅλον τοῦτο, ἐπειδὴ οὔτοι ἔδωκαν δείγματα
 » εὐγενῶν αἰσθημάτων ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς κοινῆς Πα-
 » τρίδος, ἐμποροῦσι, μὲ φρίνεται, νὰ ἐλπίσωσιν ὅτι ἡ Πατρίς θὰ
 » τοὺς κάμει τὴν τιμὴν νὰ τοὺς ἀποδεχθῇ. Ἐγὼ ὁ ἴδιος εὐ-
 » ρίσκομαι εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, καὶ ἡ καρδιά μου μὲ λέγει
 » ὅτι ἐδικαίωσα τὴν πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνην τοῦ ἔθνους ἄχρι
 » τοῦδε.» Ἐκ τούτου ἔλαβον τὸ ἐνδύσιμον οἱ Δημογέροντες τῶν
 Ψαρρίανων νὰ τὸν χαρίσωσι πολιτείαν, καὶ ὁ Κυβερνήτης ἀπο-
 κρινόμενος τὴν 29 Ἀπριλίου εἰς τὴν περὶ τούτου ἐπιστολὴν των,
 διετράνωσε τὴν ἐρώτητα τῶν δικαιωμάτων τῶν αὐτοχθόνων Ἑλ-
 λήνων, ἐκφραζόμενου οὕτως. α Ὅποιους καὶ ἂν ἀγωνισθῇ ἀγῶ-
 » νας ἕκαστος Ἕλλην εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὅσων ὀφείλει
 εἰς τὸ ἔθνος του καὶ εἰς τὸ νὰ φανῇ ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης του,
 οἱ ἀγῶνες οὔτοι δὲν ἀρκοῦσι νὰ τὸν ἐγκαταριθμῇσιν μετὰξὺ
 τῶν πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι εἰν' αὐτόχθονες, καὶ ἔχουσι κτήματα,

καὶ δύνανται νὰ παραστήσωσι τὸ ἔθνος καὶ νὰ τὸ ὑπηρετήσωσι νομίμως. Ἡ Ἑλλάς μ' ἐτίμησε μὲ τὰς ψήφους της καὶ ὑπήκουσα εἰς τὸ ψήφισμα τῆς ἐν Τροιζίνι ἐθ. συνελεύσεως· ἀλλὰ δὲν ἤσθάνθην ὅτι εἶχον τὸ δικαίωμα τῆς ἐνεργείας τῶν καθηκόντων εἰς τὰ ὅποια προσεκλήθην, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἡ κοινότης σας εὐηρεστήθη νὰ μὲ δώσῃ τὸν τίτλον τοῦ πολίτου. Ἄνευ τούτου παύων τοῦ κυβερνᾶν, ἔμελλε νὰ λογίζωμαι ὁμογενὴς σας, ἔχι ὅμως καὶ συμπολίτης σας· ἀλλὰ σήμερον θέλω διαμείνει Ψαρριανός, καὶ θέλω ἐμπορέσει νὰ ὑπηρετήσω τὸ κοινόν σας καὶ ν' ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου καὶ τὰ λ. » Καίτοι πολίτης ὢν τῆς ὅλης Ἑλλάδος, ὡς Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ἀναγορευθεὶς, ἐσέβετο τόσον τῶν αὐτοχθόνων τὰ δίκαια, ὥστε ἐνόμιζεν ὅτι, καθὼς Ἐπτανήσιος Ἕλληνας, ἂν δὲν ἐπολιπογραφεῖτο ὑπὸ τῶν Ψαρριανῶν, δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ ἔθνος του, ἂν καὶ εἶχε θυσιάσει ὑπὲρ αὐτοῦ μεγάλα, μέγιστα συμφέροντα, ἂν καὶ εἶχε κκταπράξει πολλὰ καὶ μεγάλα διὰ τὴν σωτηρίαν του καὶ πρὶν ἢ προσκληθῇ νὰ τὸ κυβερνήσῃ.

Ὁ Κυβερνήτης, δὲν πύει ἐπικαλούμενος τὴν πρόνοιαν τῶν συμμάχων Δυνάμεων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὴν τοῦ Μιχίου διευθύνει τὸ ἐπόμενον ὑπόμνημα πρὸς τοὺς Ναυάρχους τῆς συμμαχίας, καὶ τοὺς λέγει: « Πρὶν ἀναδεχθῶ τὴν εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἑλλήνων, ἔκρινα ἄξιον τῆς πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνης των νὰ ζητήσω ὑπὲρ αὐτῶν ὀλίγα βοηθήματα παρὰ τῶν συμμάχων Δυνάμεων· τὰ δὲ τρία μυστικοσυμβούλια ἐδέχθησαν εὐμενῶς τὴν αἵτησίν μου καὶ μ' ἐδωκαν ἐλπίδας τοῦ νὰ τὴν ἐκπληρώσωσιν. Ἐν τοσοῦτῳ συσταθείσης τῆς χρηματιστικῆς τραπέζης, καὶ λαβοῦσα ἡ Κυβέρνησις ἀπ' αὐτὴν ὀλίγα χρήματα, διωργάνισέ τὸν στρατὸν, τὸν στόλον, καὶ τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν, εἰσήξε τὴν εὐνομίαν καὶ ἐπρομήθευσεν ἔργον καὶ ἄρτον εἰς τινὰς χιλιάδας οἰκογενεῖς ἀπτέγους, τὰ ὅποιας οὕτως ὑπεξήρπασεν ἀπὸ τὸν λιμὸν καὶ τὴν ἀνθηκτότητα. Ἀλλ' ὅτε ὁ δυστυχὴς οὗτος λαὸς ἤρχισε νὰ διορᾷ πραγματικὰς τὰς ἐκ τῆς νομίμου καὶ τακτικῆς κυβερνήσεως ὠφελείας εἰς τὸ παρὸν, καὶ τὰς ἐγγυήσεις αὐτῆς εἰς τὸ μέλλον, νέαι συμφοραὶ ἀπειλοῦσι νὰ τὸν ἀφαιρέσωσι διὰ παντός τὸ μικρὸν καλὸν, ὅπου ἤλπιζε ν' ἀπολαύσῃ. Ἄν δ' εἰς τὴν ἐνεστῶσαν κρίσιν τῶν

πραγμάτων ἀκόμη δὲν ἀπελπιζεται διὰ τὴν σωτηρίαν του, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ διότι πέποιθεν ὅλως διόλου εἰς τὸν Θεόν, εἰς τε τὰ φῶτα καὶ εἰς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ δικαιοσύνην τῶν σεβαστῶν ὑπερασπιστῶν του. Ἀλλ' ὅσον δραστηρίως καὶ ἐπιμόνως ἐπροσπάθησαν αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις νὰ ὑποχρεώσωσι διὰ τῆς πειθοῦς τὸν Ἱμπραχίμ, ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, τόσον αὐτὸς διαμένει ἰσχυρογνώμων εἰς τὰ φρονήρια τῆς Μεσσηνίας, εἰς τὴν ἐστίαν ταύτην τῶν συμφορῶν, ὅθεν ἐξῆλθε καὶ ἡ πανώλης, ἡ μαστίζουσα ἡδὴ τοὺς κατοίκους Ἰδρας καὶ Σπειτῶν, καὶ παραλύουσα ὅσα μέτρα ἔλαβε καὶ ἔμελλε νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις, ν' ἀσφαλίσῃ τὰς ὅσας ἔκαμε προόδους εἰς τὴν ἡδὴ συσταθεῖσαν ἐσωτερικὴν τάξιν εἰς διαφόρους νήσους καὶ ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος. Αἱ δὲ Νῆσοι Ἰδρας καὶ Σπειτῶν ἔμελλε νὰ καταθέσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν ὀλίγα χρήματα τοῦτον τὸν μῆνα, πλην ἡδὴ ἡ Κυβέρνησις, ἀντὶ νὰ λήβῃ, θὰ δαπανήσῃ καὶ ὅσα ἄλλα εἶχε, νὰ τὰ βοηθήσῃ καὶ νὰ φυλάξῃ τὸ κράτος ἀπὸ τὴν πανώλη. Ἐν ᾧ δὲ πλησιάζει τὸ θέρος, ὅπου καὶ ὑπόσχεται ἄρτον εἰς τοὺς Πελοποννησίους, τάχα ὁ Ἱμπραχίμ, ὡς καὶ ἡ Πανώλης, 'θὰ τοὺς ἀφήσωσι νὰ θερίσωσιν; Ὁ Ἱμπραχίμ, ἐπὶ κεφαλῆς ὧν στρατοῦ πεινῶντος καὶ δυσπειθοῦς, δὲν ἔχει τροφὰς εἰμὴ διὰ δύο ἢ τρεῖς ἐβδομάδας; καὶ ἐπειδὴ ἀποκλεισμένος ὧν δὲν ἐμπορεῖ νὰ λάβῃ ἕλλες διὰ θαλάσσης ἐξώθεν, ἰδὲν θὰ βίαιωσῃ νὰ συνάξῃ ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου μὲ τὴν σπάθην του; Καὶ ἵποιον φραγμὸν δύναται νὰ τὸν ἀντιτάξῃ λαὸς ἐκνευρισμένος καὶ διεσκορπισμένος, τὸν ὅποιον ἐκνευρόνει καὶ διασκορπίζει ἔτι μάλλον ὁ τρόμος τῆς πανώλους; Καὶ ἵπῳ Κυβέρνησις, μὴ ἔχουσα χρήματα, καὶ ἐκ τῶν κατὰ τῆς πανώλους ὑγειονομικῶν μέτρων ἀφαιρουμένη καὶ τοὺς τρόπους νὰ προμηθεύσῃ ψωμὸν καὶ πυριτόβολα εἰς τὸν στρατιώτην, ἐμπορεῖ νὰ ἐνώσῃ τὸν λαὸν εἰς ἓν καὶ νὰ τὸν ὀπλίσῃ ὥστε νὰ ὑπερασπίσῃ τοὺς ἀγρούς του; Τούτων οὕτως ἐχόντων, προστρέχω πάλιν εἰς τοὺς Νεαύρχους τῶν συμμάχων, καὶ τοὺς παρκαλῶ νὰ λάβωσιν εἰς σκέψιν τὰ ὅσα τοὺς ἐκθέτω ἐνταῦθα. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι αὐτόπτηι τῶν πραγμάτων καὶ μποροῦσι νὰ κρίνωσι περὶ αὐτῶν, ἂρ' οὐ πληροροηθῶσι περὶ τῶν ἐπικειμένων κινδύνων, τῶν ἐπαπειλούντων τὴν καταστροφὴν τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ἧς

ἔπεται τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ εἰρηνοποιηθῇ ἡ ἀνατολὴ διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς συνθήκης τῆς 6 Ἰουλίου, ἴσως θ' ἀποφασίσωσι, χωρὶς νὰ προσμεινῶσιν ὑπερωτέρας ἢ νέας ὁδηγίας, νὰ παραδεχθῶσιν ὁμοφώνως καὶ ἄνευ ἀναβολῆς τὰ ἐπόμενα μέτρα, α'. νὰ δώσωσιν εἰς τὴν Ἑλλην. Κυβέρνησιν εἰς τρεφάς, πολεμefόδια καὶ χρήματα ὅλας τὰς ὁποίας δύνανται ἐοθηθείας, καὶ αὗται θὰ συνίστανται εἰς ὅχι ὀλιγωτέρας τῶν ἐκατὸν χιλιάδων δισιήλων κατὰ μῆνα. β'. ν' ἀποκλείσωσι μὲ τὰ πλοῖα τῶν τὰ φρούρια τῆς Μεσσηνίας, τῆς Ἀττικῆς, τοῦ κόλπου τοῦ Βώλου καὶ ἐκείνου τῆς Ἄρτης, καὶ οὕτως ἴτως ἀνοίξωσι διαπραγματεύσεις μὲ τὸν Ἰμπραχὶμ μὲ τὸν Κιουταχῆν καὶ μὲ τὸν φρούραρχον τῶν Ἀθηνῶν, ὅτε θὰ δώσωσιν ἐν ταύτῳ καιρὸν καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Πελοποννήσου νὰ συγχομίσωσι τὰ γεννήματά των· γ'. ἐπειδὴ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Χίου οἱ κάτοικοι τῆς Σάμου φοβῶνται μὴ προσβληθῶσιν ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἡ Κυβέρνησις διατηρεῖ στολίσκον τινα εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην διὰ τὴν ἡσυχίαν των· δ'. οἱ ναύαρχοι διορίσωσιν εἰς ἐκεῖνα τὰ παράλια πλοῖα τινα (ἔχοντες τὸ δικαίωμα ἀπὸ τὴν συνθήκην αὐτῶν), θὰ προφυλάξωσι μὲν τὴν νῆσον ἀπὸ πᾶσαν προσβολήν, θὰ ἀνακουφίσωσι δὲ τὴν Κυβέρνησιν ἀπὸ τὴν δαπάνην τοῦ στολίσκου της. ε'. καὶ τελευταῖον, ἂν κατὰ διδυστυχίαν ἢ πανώλης ἐκταθῇ εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος, ὅσον καὶ ἂν προσπαθήσῃ ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις νὰ λάβῃ μέτρα ὑγιονομικὰ εἰς τὴν θάλασσαν, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ τὸ κατορθώσῃ, εἰμὴ ὅταν οἱ ναύαρχοι θελήσωσι νὰ τὴν συνδράμωσι διὰ τῆς δραστηρίου συμπτέξεως πλοίων τινῶν, τὰ ὅποια ἤθελον προσδιορίσει δι' αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν. Ὁ Κυβερνήτης κινεῖ πάντα λίθον νὰ ὑποχρέωσῃ τοὺς συμμάχους, νὰ βοηθήσωσι τὴν Ἑλλάδα, χρηματικῶς τοῦλάχιστον, διὰ νὰ μπορέσῃ αὕτη νὰ σωθῇ, καὶ αἱ προσπάθειαι τοῦ δὲν θὰ μείνωσι χωρὶς ἀποτέλεσμα.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Γ' ΤΟΜΟΥ

